

Pest, januárius 20-án 1856.

A Vasarnapi Ujság hetenként egyszer egy nagy negyedrétű iven jelenik meg. — Előfizetési díj január—juniusig azaz : 6 hónapra Buda-Pesten házhoz küldve vagy

postai uton a Politikai újdonságokkal együtt csupán csak 3 ft. pp. Az előfizetési díj a Vasarnapi Ujság kiadó-hivatalához (egyetemutca 4. sz.) bérmentve utasítandó.

Lonovics-Hollósy Kornélia.

Jelen arcukéünk nemzeti színházunk egyik legkedveltebb művészénjét mutatja be a közönségnek, kit remek szép hangjáért méltán neveznek „magyar csalogánynak.“ Nem csak a pesti közönségnek kedvencze ő; külföldön is mindenütt osztatlan tetszést aratott; maga a zene nagymestere Meyerbeer is, legközelebb az „Észak csillaga“ című dalmiúvból két ízben is énekelteté őt maga előtt, midőn a nagy zeneköltő maga zongorázott csalogányunk dalához.

Rendkívüli szép hangját különösen emeli a benne kifejezett érzés, melynek egész alakja és játska megfelel. Kitünböbb szerepei, mikben a közönség leginkább kedveli: Linda, Sevillai borbélyban Rosina, Ernaniban Elvira, Martha, Lammermoori Lucia, és főleg az eredeti dalmiúvekben, mint Garay (nem Gara) Mária, Afanásia, Ilka stb. Népdalaink köz kedvességére az ő éneke tett legtöbbet, a miket a magasabb körökben csak azóta kezdenek ismerni teljes szépségükben, a mióta Hollósy-L.-nétől hallották.

Vidékről jövő atyánkai el ne mulaszzák azon előadásokat, mikben e kitünböző művészünk énekel; s különösen az emlitett „Észak csillag“-át, mely dalmü a nemzeti színházban e napokban fog illő pompával szinre kerülni.

Lonovics-Hollósy Kornélia.

A férj-zsarnokságról.

(Farsangi felolvasás a „Vasarnapi Ujság“ nagy szótermében, hat pausaval.)

Irta: EDVI ILLÉS PÁL, m. akad. I. tag.

Tisztelt uraim és urnéim! — Áll a farsang még javában. Régi szokás szerint a nép házasságokat szö és menyegzői áldomásul időgálja a búfelejtetőt. De a menyasszonynak fejkötjébe a bú láthatlan kézzel belevarratik, és felavattatása reggelén fejére feltétetve, szépen rányomogattatik asszonyi utravalóul. Ifju és leány egybekelnek, s jövőjük iránt szembekötve indulnak ketten a való élet kétes pályáján, egyik sem tudhatván előre, kis mennyország vagy kis pokol leend-e nekik az együtt-lakás. „S valljon hát, jó gyermek, semmi jelek nem volnának-e, mellyekről mindeniket valószínűen megtudhatná jövendőjét?“ Söt igen. Csakhogy azokat orczákról leolvasni, vagy Lauter physiognomiából tanulmányozni nem adatik. Füle tövét megtapogatni pedig, — hogy annak homorodásából, a gonosz dr. Gall kaponyatanja szerint valamit ki lehetne venni, — bizony se legény, se leány nem engedi.

De a sors férfinak e részben is már kedvezőbb, mint a nőnek. Mert a nőnemnek egész élete, typusa, — ugy a köz-, mint az uri rendnél csak paszszív, örök szalagon- jártatás, örök gondviselés alatti lét és függés s alárende-

Rohn A.

A vén gulyás temetése.

(Genre.)

Viszik Marci bácsit, nem is hozzák vissza,
Hova ő most indul, nem csekély út lesz a,

Nincs is benne mod, hogy gyalog odaérjen :
Mint urat kell vinni fekete székéren.

Harminchát ökör van fogva a járomba . . .
Majd csak bevontatják a paradicsomba.

Hát még a kisérét! az egyszer a fényes :
Előtte a gulya, utána a ménés;

S a lágyszívű barmok, mintha búsolnának,
Mind ollyan ostoba képeket csinálnak.

De az néki mindegy : ő már deszkát árul :
Vagy tud, vagy nem is tud e komédiárul.

A gulyát sem kérди : hever-e? szalad-e?
Csak egyszer se' mondja : *tala te! tala te!*

Csöndesen nyújtózik hátán a szekérnek;
Már nincs messze a hely, tüstént odaérnek.

Ott öröök bucsút vesz tőle ménés, gulya :
Mögötte bezárul más világ kapuja.

De kiséri két pap, — két egyház imája :
No, hisz valamellyik majd csak eltalálja!

S a mit száz esztendő nyílt kérdésül hagyott,
E szegény bitang juh föllei itt, vagy ott.

Lelje is fel nyáját, lelki üdvösséget;
Béke fedje hamvát, . . . fátyol az emléket!

Arany János.

A karácsonyfa.

DUDUMI DÖME *) után, szabadon fordítá *E.*

Ha a kisdedek barátja Jézus
Elhagyja a gyermekek világát,
S megfosztottan áll a karácsonyfa
Mellynek fényben láttuk úszni ágát :

A karácsonyfát lángokba vetjük,
Melly előbb örömöt nyújta nékünk,
S nincs irgalom a megfosztott fának,
Mellyről minden fényt hamar letépünk.

De a fa melly hamvad, szól magához :
„Betöltöttem én is hivatásom ;
Sorsom : miként örömöt szerezzen
A kisdedeknek feláldozásom.”

Erre gondolj, ember, ha az élvenek
Virágait szedheted naponta ;
Erre gondolj, hogyha örömidre
A bánatnak fellege leronta.

Mert ha már az élet mitsem nyujthat,
Megmaradhat szived gazdagsága :
Hogy segítél és örömöt szerzél,
Valamint a karácsonyfa ága.

A növényvilág titkai.

Dr. ENCZTÖL **).

Titkai? Na már ezt meg kell olvasnom, kiáltja el magát
Kiváncsiné tüzről pattant komám asszony, mert ha az egész vi-
déknak titka nincsen, melly az én figyelmemet elkerülné : haszn-
nát kell venni az alkalomnak, miszerint könnyü szerrel a
hallgatag növényvilág titkai birtokába is jussak. És valóban
van is a „titok” szóban valami olly csábító erő, melly egész

*) A „*Klänge aus dem Osten*“ szerzője. E művében D. ujabbkori jelesebb költőink műveiből ad sikerült fordításokat.

**) Örömmel nyitjuk meg tisztelet tudós hazánkfa előtt lapunk hasábjait, kinek
gazdászati és természetrajzi cikkei a Gazdasági lapokban eddig köz elismerést viv-
tak ki.

zettség állapotja. Nő, mig leány, szülői hatalom alatt tartatik, férjesülése is nem felszabadulás, hanem csak átmenetel egy ismeretlen más hatalom alá. Itt azért igen egyszerű és csalhatlan a következtetés, melly imigyen áll : „Ha leány jó nevelés által az engedelmességen nött be, háziasság, munkásság és kevés vágyban; ezek mellé, ha egészséges faj, éptestű s érzékű; ha kor- és rangban veled egyenlő; ha erényét szeplőtelenül megörizte : tehát ő ezeket, mint főkellékeket az asszonyi hármas tisztségehez, a házasi életbe is beviendi magában — nem magával — (mert csak a benne rejlöök, nem a véle járók boldogíttnak).“ Azt a leányt, ifju barátom, szembuhunyva kérd meg, és ha kosarat nem kapsz, vedd nőüli bizvást; mert azzal boldogságodat ollybá tartsd mint bizonyosat; — csak TE vezesz a járszalagon folyvást olly szerető kezekkel, a minőkből azt általvettek, és őt szeszélyes kivánatid szolgálójává le ne aljasitsd.

Ellenben a leánynak számítása az öt kérő férfiura nézve korán sem áll illy tisztán és egyszerűen, — férfinál nem létez olly előjel, mellyről békés jövője iránt a kért leány csak hozzávetőleg is jóslhatna. Mert a nőtlen férfi egy változó arcra Proteusz. A szülői házat korán oda hagyva, és a nagy világ iskoláit járva, mindenféle szerepet visz, csak a férjét vagy ehhez hasonlítót nem, mellyből leány a véle kötendő frigyre következést vonhatna. De minden szerepelés alatt titkon benne lappang a férfi-természet, melly *activ*, tevékeny, erejét kitüntetni törekvő; függetlenségre, önállásra és uralomra vágyó, — bár az alárendezettség sokalaku szerepeit még olly ügyesen vitte is. Azután férfi a sokféle állatiságok, rosz szokások és szenvédelyek közül egy valamellyiknek, vagy tán többnek is, rendszerint rabja s attól el nem álland semmi nőnek szerelmeért, — mit jól a te nyerére irjon ám minden leányzó. A házasság lesz pedig az az állapot, mellyben a férfi, mint férj, valódi jellemében egész ponyolán lépend fel, uralmát : szelid vagy zaklató uralmát, — a védetlen nő és gyermekék fölött, minden álarczok levetközésével szabadon gyakorolván.

Lelkész vagyok, atyám is az volt. Nagy a száma csak azon szerencsétlen nőknek, kik panaszaikat elömbe hozták és előttem keserveiket kisirták; de még nagyobb azoké, kik jelenleg is némannyögnek terhök alatt, kiknek sziveiket a bú férfi titkon emészti; és fohászaik csak a négy fal között hangzanak el. Nőtestvéreinknek e szomoru sorsát sajnálván, egyedül az emberisége indulatja birt arra is, hogy bátorságot vegyek magamnak, a védetlen nőnemnek ez ügye mellett szót emelni, ők maguk ezt nem tehetvén; — e tárgyróli gondolatimat és nézeteimet összeszedni, és igéretem szerint *) e sokaktól olvasott hirlap tábláira maradóan letenni. Ritka térgyá ez és közfigyelemre méltó, ugy mint a való élet belsejébe vágó, a népnevelést nagyszerűen gátoló, és a magyar nemzet becsületét érdeklő. De tisztaim és urnáim is megengedendik, hogy e lap, melly „*Vasárnapi Ujság*“ címét visel, hozzon néha morálfele cikkekét is, épületes mulatságul. Nem ártand ez senkinek, — üdvös lehet szintén az illetendöknek, ha e szózat által az aluvó lelkismeret, vagycsak egyetlen nőkinzóban felébredne, vagycsak egy tyranizált nőnek sorsa megenyhülne : a magyar nemzetre is több súlyos bünei között, az ártatlan nők bántalmazásának büne ne nyomaszkodnék. Azért e lapot kezünkben tartva, halljunk *farsangi fölolvásást a nők fölötti férjzsarnokságról Magyarhonban*.

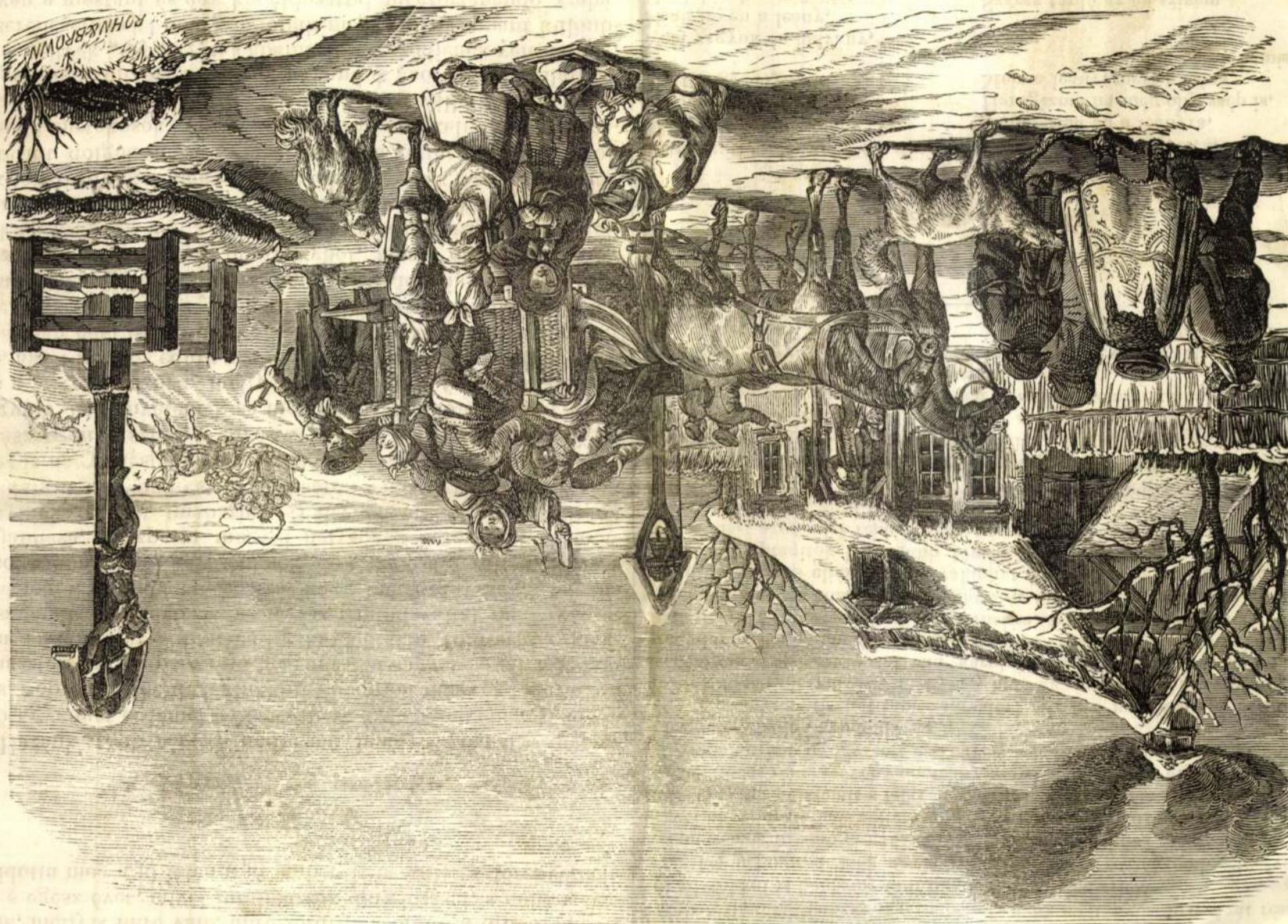
Mindenekelőtt megkülönböztetni kérem a nők fölötti férfielőnyt és uralmat a zsarnokságtól. Amaz természetben alapszik, emez emberi romlottságban. Amaz a szent patriarcháknál is divatozott, emez a későbbi elfajult nemzedéknek szülelménye.

Arra is kérem, t. hallgatóimat, hogy ha illy kényes ügy tárgyalásában, észrevétenél itt-ott kissé az elevenre találnék tapintani, ellenem haragra ne lobbanjanak. Megcsiripeltetésre ugyis, — mint fogadatlan prokátor, — magamat készen tartom, — perse férfiaktól, talán valami Pepita szekerét huzkodó arszlánotktól, — kiknek e donnát hitesül, csak egy évig, ej! behigen ohajtanám. De közbeszóni nem lesz szabad. S most hát lássunk a dologhoz.

(Szuinet : folytatjuk.)

Keméti földön, ügyezzükben a Jász-Kun kerületekben is. Hévess vármegyeiben gr. Károlyi birtokán, kinek általában ilyen sorkat kiosztottak a neptiskolák, remete tanítja a pusztai iskolai apró cseméteit. Héhervármegyeiben is vanakk már pusztai iskolák, névezetű mint: Előszállason, A-Alapon és A-Zsentivánon. B. Síma is szandekba vette, hogy josszágain épít néhány pusztai iskolát. Van a pesti hármon Miesbach településen, Budán a svábhegynen, s Fesztergom megyében a tokodi kozszenbánylekben. Egyors szaporoðas megfejetéséül elég Legyen azt mondani, hogy a m. koromány boldcs rendelte a faradhatlan kerületi iskola felélezetéhez, az építkezéshez, az építőmunkákhoz. Ha ez a m. koromány boldcs rendelte a faradhatlan kerületi iskola felélezetéhez, az építkezéshez, az építőmunkákhoz. Hogyan a m. koromány boldcs rendelte a faradhatlan kerületi iskola felélezetéhez, az építkezéshez, az építőmunkákhoz.

e részben is hirtévet szerezhet magának az alfoldi kúlcs népe, mert valjmi nagy dolg az, ha az ép, edzett test es villaigos ezs egyséll a jövőre. Közélebb ismeretettséll ezeket tartsuk meg szükségesnek ez utal a pusztai iskolákról megemlíteni, részint az „Oester-Schuhbőte”, című iskolai lap nyomában, részint igen bártoz kezék- ből vett adatok szerint. Szegec édes hazánk legnemesebb virágos Pest után, melly- nek tiszta magyar lakossága 50,000-re megy, dicsékedhetik, hogy az földön kelleketkezett a legelső pusztai iskola. Szegec déli egy időben Kaločsa tón Legegyorsabban elérmenetet ezén kíllős isko- lák terjesztésében, sőt az emléttek iskolái lap szerint még is elızte, a menyiben e lapnak volt évi 45. számában nov. 11. az van írva, hogy nov. 1-ső napjáig 11 pusztai iskola fog megl. nyitni a szegedi fólión, Kaločsa határain pedig úgyanakkor.

Már 15 van említve 1500 tanítványtól. Most a szegedi főiskola 18 pusztai iskola van 1700 tanítvánnyal, — ismét több mint öar héti Tárogatásokban említők, — még 3 új iskolalet szám- déközött a variósit támcs epítetői, de Lettva, megnívire kap a különbözőkötésekkel. — Istenet több mint 24 pusztai iskola. Ezen határat fogja szabotáni a már létező 18-at, s e szent Lész akosság ezben intézetekben, elteret elölbbi szamdekkatol s meg az minden hatalat fogadó szabotáni oktatásavával is. Szegec és Kálócza után következik: Holmérésbővásárhegy, mellények határain 8 protestans es 3 katolikus. Mihályosszenei 11 pusztai iskola van. Mindeközben 5. minden szentek van.

Hogy a tanári tanító és szülők megbecsülik egyptiát, lat-
szik abból a szíves kosszhangsábol, a melyllyel egyébként minden időben-
lesetet fogadja. De még azt is gyamithatjuk ám, hogy a tanári szü-
lök közakarattal, s okos egyptetterséssel könnyítik a gyermek-
iskoláztatását; mert az a sok gyerekek egypti-számúan semmi esetre
nem lphetet eggyel apále, hanem bizonyosan a szomszédon ügyyel be-
széltek össze, hogy ma Pásztor András uram fog be, holnap Gu-
lyás István, holnapputtan Fekete István és így folyva a mellýirke-
zésenek a sor következik.

Apagészma, anyacsizma,
Takarító, círta bunda,
Négyven foltit*) lakadalom.
Magam is meg, magam is meg
házasodom.

*Ezdes anyjá sem jobb nélká,
Tiszta-hosszat kírba lája :
Ha Lepényem megegették,
A lányomat elvegyettek.*

Ügy is startam már eleget,
Már stráhnám szerelemet;
Gyújtathatók még hangságat.
Keresztesek más
szerefet.

Megszüti a mezes Lepényt,
Magához csalja a Legeányt.

száraz tapló az én szívem,
meggyüjtötök a szerelem,
szerelem meggyüjtötök,
hütténeség, a hütténeség
előlötta.

Hej! kimek a gyürűrjetet
Más horrozza újsánn.

•III

•EGYVELEG.

Kertesz József, nép-tanító.
S-ik évi febr. 20.-án.

Ügyanazért tisztelet tanító tarsam! mi, kik már azon időben tár-
dorunk a tanító Pállyán, melyben hálá az őnnek! a tanítók eredménye minden-
szent ügye országsszerre fel van karolva, a ne-h-p-tanítók eredménye minden-
jügonodalkozásra ember által el van ismervé: fordítunk fegyelmi hukket azon
nemeselelkű és nagyreményű honfoglalára, kikre az ország, a megyék, a
kerüllelök s egyptes kozsegek kormányzására bízottat, kiknek bőlcs imeték-
desetivel, erélyes eljárásoktól, valamint általában a ne-h-jelte: ügy ki-
dolgozásban a neptaniük boldogabb jövendelje is sokban figye. — Keresztsük
vígaszta lást azon édes reményben, miszerint a magas kormány, kimek a
lelkek ne-h-p-tanítók által kepezendőjő emberék, derék polgárok, engedel-
mes alkotmányok, igaz keresztyéneknak legnagyobb szerekbén állnak: e fontos ügyre továbbra is kitörésekben legkegyesebb átvai gondoskodását,
miben minden mindegyik keserűs Panaszta édes oromme vilámdík, és az őrgez-
tanítók séreg felszabadítva Leend azon szekszorosan körülötöl helyeztél,

A „Vasárnapi Ujság”, 6-dik számabban Gresselr Samuel tár-
samnak a nép-tanítók ügyelegyjöt helyzetérre vonatkozó szömorú észre-
vetelét, illetőleg panaszait elisméri és azok mellettanyos igazságát részle-
tes adattokkal is bebizonyítani mindenkor készen állók.

• 100 •

Kesz lehetett minden illétével a vasárnapi iskola letesítésére, hogy csak annak hallása után is mekkorral elérhetőt tenni, hogy tanító urakat is, hogy ha tan a nép e tanítási fráradásáiguk mellett útan, vallas. Őrömeli is oktatjuk ifjainkát mi lelkészek a vasárnapi két isteni-tiszteltek után, vallas. Őrömeli is oktatjuk ifjainkát mi lelkészek a vasárnapi két isteni-tiszteltek után, vallas. Őrömeli is oktatjuk ifjainkát mi lelkészek a vasárnapi két isteni-tiszteltek után, vallas. Egyetlen szerepettel kerülnek a diákok azazasában nem akarva vagy nem tudna elég műltanysos lenni, inkább azért legyenek műltanylelői az ügy szentésgénekk, s mint Zen-tesen a triiniték, az édes öntudatot tartásuk erdemeltet hzettesük egységeknek — így fog osztani fejnyelmi világossá-egyik legszebb Pöttereknak — hogy mit tanuljuk a Sz. Irásból.

A Marczał es melleke.

Nehéz lenne népdalt mutatni, melytől surtribben zeneg a tós-
gyókeres magyarság ajkárol, mint az, melyről így készdtük: "Telen
nyáron pusztán az en lakásom", stb. Mellyból a fontosbbi két sort
adézünk, és nagyon méltó e dal azon népszerűsége, melyben
re szeszi; mert szívböl szol, szívezet szol es igazat szol.
Még el, az erőteljes férj kör jáva éveit el, csak imént bon-
takozott ki Pesten a tiszteletről, szerebet es barátsság körül a
kötél, ki e gyönyörű népdalat a termeszeti emlék felmagt pusztak
hámba szívbebol merítette, akiára adta, a honnan szelés Magyar-
országról minden vidékire elszármazott; ebből pedig nagyon ter-
mészetesen azt kell következtetni, hogy a kor símcse mesze fölülök,
mellynek pusztai gyermeket e szép dálba foglala a vellunk el.

Nem jártam en soha Listen hásza
Imádkoznám, de nem tudok, hásba!

Pusztai Iskolák.

egyebet, mai napig sem tudunk. *Tóth Balázs.*
egyebet, mai napig sem tudunk. *Tóth Balázs.*

A türkők nemeseiből használtak a XVII.-dik század közepén Niccolò Zuccichi olasz jezsuita által fedeztetett fóli. O jött t. i. Leg-először is azon gondoltatásra, hogy a tavaszi óvárosi körben közönségekben használt tárnyívgekek helyett türkőrrel kellene felcserelni. Csakú- gyán általa készítettek az első teleszkópot (tavaszi). Zucchi találmányá osmerete mellett Mersenne Párizsban (1639) hasonló kísérleteket tett a türkőrrel, mint szintén Angelothonban is 1663. körül Gre- gory Jakab. A nagyszéretű eredmény azonban Newton vizsgálatai után tűnt ki csak, ki különösen módszertanilag törökeltetésnek ta- lálta a türkőrnék teleszkópokbai használatát. — Modosítás a türkőrnék szintelenek lőnök, s így minden eddigől török- csövök fölött elrontták lővüket ki. Herschel, ki mely a türkőr teleszkop röjtükrevel. leg- nevezetesebb feljedezéséket az őgekn. — Nagy előnyük minden Lég- estére a tárnyák nagyításában s szintelenítésében áll. Kozmosz- e.

Ugyan sikerkellett a tukorlapok ontseset, s találmanyavával Párisba mennek, Legeleső volt, kinek gyárakból feltüntetni Nagy-szabu titrok kerültek ki. Legeleső öntvénye 84" magas, s 50" széles titrok kerültek ki. Kifittőbb Nagy-szabu titrok elhalhatatásra sorakig tallal- mazya tekinthetettséget egypteben eszközöknek, mikig végre a számos ne- hészegék, s különösen a szervelétti koltságok által osztalonosztva, ujabb kisérletek tettek, s csakugyan sikerteit a drága öntött lapok helyett, ismét füvös által elbontottakkal próbálták. E ta- lalmányt, Legeleször a 22. pelléterdőről véggyar tette sajátjavá s ü is lett, ki azt legnagyobb tökelegyre emelte. Bánulatos nagy- sajú titrok kerültek ki e gyárakból, melyek közül maga is csu- dátlatik, a hajdán a michalowitrontemben, jelenleg a tauri pa- lotában láttható 13 3/4" magas, s 7 1/2" széles titrok.

^{*)} Spalart, Schubert, Winkelmann irataikból.

A tukor förténete.*

(Vége kővettkezék.)

Hogy a tanyai tanító és szülök megbecsülik egymást, lát-
szik abból a szives köszönésből, a melylyel egyik a másik üdvöz-
lését fogadja. De még azt is gyanithatjuk ám, hogy a tanyai szü-
lök közakarattal, s okos egyetértéssel könnyitik a gyermekek
iskoláztatását; mert az a sok gyerek egy-egy szánon semmi esetre
nem lehet egy apáé, hanem bizonyosan a szomszédok ugy be-
széltek össze, hogy ma Pásztor András uram fog be, holnap Gu-
lyás István, holnapután Fekete István és így folyvást a mellyikre
a sor következik.

Ennek a szép egyetértésnek és józan meggondolásnak pedig
az lesz rövid időn a gyümölce, hogy a világhirű alföldi pusztá-
kon nem csak izmos, deli, sugár legények, hanem egyszersmind
ollyan értelmes, okos emberek teremnek, a kiket nem a pandurok,
sem a zsandár, sem a statarium tart vissza a rosztól, hanem tu-
lajdon belátása vezérel a jára; s nem adunk neki nagy időt, hogy

már 15 van emlitve 1500 tanítvánnyal. Most a szegedi földön
18 pusztai iskola van 1700 tanítvánnyal, — ismét több mint
pár hét előtti Tárogatónban emlitők, — még 3 új iskolát szán-
dékozott a városi tanács építtetni, de látva, mennyire kap a külső
lakosság ezen intézeteken, eltért előbbi szándékától s még az
idén hattal fogja szaporitani a már létező 18at, s e szerint lesz
Szegednek 24 pusztai iskolája. Épen ennyi elemi tanító foglal-
kozik a városban lakó gyermekek oktatásával is.

Szeged és Kalocsa után következik:

Holdmezővásárhely, mellynek határán 8 protestans és 3 kath.,
tehát összesen 11 pusztai iskola van.

Mindenszentnek van 5.

Csongrádnak 2, de még kettővel szaporodni fog.

Majsán is van egy 1, meg a kömpöczi pusztán is 1. Van to-
vábbá Szolnok és Pestmegye több határain, névszerint a kecs-

Pusztai iskoláj

e részben is hirnevet szerezhet magának az alföld külső népe,
mert vajmi nagy dolog az, ha az ép, edzett test és világos ész
egyesül a jára.

Közelebb ismertetésül ezeket tartjuk még szükségesnek ez
uttal a pusztai iskolákról megemlíteni, részint az „Oesterr.
Schulbote“ című iskolai lap nyomán, részint igen biztos kezek-
ből vett adatok szerint.

Szeged édes hazánk legnépesebb városa Pest után, melly-
nek tiszta magyar lakossága 50,000-re megy, dicsekedhetik, hogy
az ö földén keletkezett a legelső pusztai iskola. Szegeddel egy-
időben Kalocsa tön leggyorsabb előmenetelt ezen külső isko-
lák terjesztésében, söt az említett iskolai lap szerint m
is előzte, a mennyiben e lapnak mult évi 45. számában nov.
az van irva, hogy nov. 1-ső napjáig 11 pusztai iskola fog
nyittatni a szegedi földön, Kalocsa határán pedig ugyan

mondja az Öst. Schulbote 1854. nov. 11-én, hogy „nem lehet leírni a pusztai lakosok örömet a gyermekiek számára épített iskolák fölött, mellyekbe erőtetés nélkül (nem is volna szép, ha illyenre is erőtetni kellene), szives örökest küldik télen nyáron gyermekeket, és megszégyenítnek sok városi szülöt, kik makacsul visszatartják gyermekiket az iskolától.“ A Pesti Naplónak pedig 1855 március 17-én ezt irja többek között szegedi levelezője: „A tanyákon az iskoláztatási buzgalom a szülőkben dicséretesebb a városiakénál. Szinte elérzékenyítik az ember szívét azok az ép testű s szívű atyafiak, midőn megfontolt beszédeikkel a tanítás jótékonyságát magasztalják. Alig képzelné az ember sokszor, honnét szivárog az igazság!“

Ez aranyszavakkal bezárjuk mai értesítésünket a tanyai iskolákról, mert egy tárgynak sok helyet nem foglalhatunk el ugyanazon számban; de minél előbb visszatérünk még, és akkor el fogjuk mondani, hogyan épülhettek fel olly gyorsan ez iskolák, végig megyünk az iskola-épületen és minden részéről meg tudjuk, mellyik mire való, mire fordítja a tanító a drága napot, hetet s egész évet, mivel jutalmazzák fáradozását, s minő sikerek áldotta meg a jó Isten a jó emberek becsületes törekvését!

A Marczal és melléke.

testesítésének eszközlésére, hogy csak annak hallása után is kész lehetett minden illető fél a vasárnapi iskola létesítésére. Örömmel is oktatjuk ifjainkat mi lelkészek a vasárnapi két istentisztelet után, vallás- és erkölcsstanból. Egész szeretettel kérvén némelly tanító urakat is, hogy ha tán a nép e tanítási fáradságuk dijazásában nem akarna vagy nem tudna elég méltányos lenni, ők azért legyenek méltányolói az ügy szentségének, s mint Szenesen a tanítók, az édes öntudatot tartásáért érdemlelt fizetésük egyik legszebb pótlékának — így fog osztán fényleni világosságuk, hogy mások is látván jó cselekedetüket, dicsőítik a mennyei atyát, mint tanuljuk a Sz. irásból.

Egyébiránt nagy hidegünk megenyhült, havunk olvad.
Szabó Mihály, cs. 1.

Szabó Mihály, cs. 1.

A nép-tanítók ügyében.

A „Vasárnapi Ujság“ 6-dik számában Gressler Sámuel tanító tár-
samnak a nép-tanítók ügyefogyott helyzetére vonatkozó szomorú észre-
vételeit, illetőleg panaszait elismerni és azok méltányos igazságát részle-
tes adatokkal is bebizonyítani mindenkor készen állók.

De nehogy a már ugyis enyészni kezdő roszak emlegetésével a nyomort még inkább éreztessem, és így a kesergőknek még nagyobb késervet okozzak: jónak véltem e helyen nyomorral küzdő tanító társainak sűrű aggodalmait s lelki fájdalmait saját hitem szerint egy jobb jövőnek édes reményével valamennyire oszlatni, és az általam használt „Türelem” czimű gyógyszert a szenvédők leghathatósb orvosságát nekiel-

Ugyanazért tiszttel tanító társaim! mi, kik már azon időben fáradozunk a tanítói pályán, mellyben hálá az égneknél! a tanítás és nevelés szent ügye országszerte fel van karolva, a nép-tanítók érdeme minden jógondolkozású ember által el van ismerve: forditsuk figyelmünket azon nemeslelkű és nagyreményű honférifiakra, kikre az ország, a megyék, a kerületek s egyes községek kormányzása bizatott, kiknek bőles intézkedéseitől, erélyes eljárásoktól, valamint általában a nép jóléte: uly különösen a néptanítók boldogabb jövendője is sokban függ. — Keressünk vigasztalást azon édes reményben, miszerint a magas kormány, kinek a lelkes nép-tanítók által képezendő jó emberek, derék polgárok, engedelmes alattvalók, igaz keresztyénék legnagyobb érdekkében állanak; e fontos ügyre továbbra is kiterjesztendő legkegyesebb atyai gondoskodását, midőn mindenjáunk keserves panasza édes örömmé válandik, és az egész tanítói sereg felszabadítva leend azon sokszorosan korlátolt helyzetből, mellyben legjobb akarattal sem tehet annyit, a mennyi különöb állapotban egy-egy jórávaló nép-tanítótól kitelnek.

Kelt Nagy-Kun-Szent-Mártonban 1855-ik évi febr. 20. én

Kertész József, nép-tanító

Egyveleg.

Drávamelléki népdalok

I.

Árokmenti csalány,
Kökényszemű kis lyány;
Hej! eszem a szívedet,
Mért vagy olly halovány?

III

Légy szállott a tulipánra,
Haragszom én a leányra,
Haragszom ha még olly szép is,
Mert a leány, mert a leány
mind csak hamis.

III

Hires falu az a Derány,
Ott terem a hamis leány;
Megsüti a mézes lepényt,
Magához csalja a legényt.

Ugy is sirtam már eleget,
Mért siratnám szerelmemet;
Gyujthatok még lánggal égőt.
Kereshetek, kereshetek más
szeretőt.

Édes anyja sem jobb nála,
Uteca-hosszat kiabálja :
lepényem megettétek,
nyomat elvegyétek.

Apacsizma, anyacsizma,
Takarító, czifra bunda,
Negyven forint*) lakadalom.
Magam is meg, magam is meg
házasodom

— Igenn hihető, miként illy türkrok használata kozönséges volt, mert Helena (1200 évekig e.) hogy Páriszt Troja alá követhesse, a gázszabákkal — miután a sárga erzék, mint az arany stb. nem tudhatott tiszta kepet, — az ácseljbel készítettek pedig a rozsdás tisztákat be, mert tapasztalatuk, hogy az ezüst, arany alzattal, minden más erzéknél, tisztabb s tökéletesebb kepet adott. — Alegy koldatot, s amilyira kozönségesse lették az ily készítőt foglalatosak, — A megoldott szomszéd nepek szokásainak s piperejének dönt : hogy Rómában minden szolgálat ilyen türkókkel akart birtokot. — A megoldott szomszéd nepek szokásainak s piperejének dönt : hogy Plinius a kér. szamítás elosz százada végén arról panaszkozott, s amilyira kozönségesse lették az ily készítőt türkök, koldatot, s amilyira kozönségesse lették az ily készítőt türkök, — mellyek hatújára később végony arany lemezekkel borítottak, — mellyek nem osmeredezéses, s már is tömördekké kepet adott. — Alegy bőn e felidézés osmeredezés, s merre is tisztabb s tökéletesebb kepet adott. — Alegy Pátrius a kér. szamítás elosz százada végén arról panaszkozott, s amilyira kozönségesse lették az ily készítőt türkök, — mellyek hatújára később végony arany lemezekkel borítottak, — mellyek nem felekedezett — bizonyos ezüst lemezekkel ill. mellyek nem felekedezek még.

A tukor fölötténe. *)

Az utkózett minden széren cselemlő mindt meg-
esztére a legerőgibb kör szokásos kerékutikretést hibát, s voltak is a vezérk kozotti, kik ezt megpróbálak; azon-
mér Héléná (1200 évei K. e.) hogy Parist Troja alá következze, minden saját becsületeit, hazáját s terjéte elítéde, türkemek elvi-
telről nem felleküdhet meg.

A römai szépek rabszolgánoki kkel tartottak türkikeket otthon.
Kodeseikből — tulajdonkosszorult es simított erőzsol, söt a gáz-
dagabbáksával — muttan a sárga erzéke, mint az arany stb. nem
adhatott tiszta kepet, — az aczeliböl készültek pedig a rozsdá-
tol menthetetlenek voltak, s végre mert a fehér arany (platina)
megékkel nem osmerettek — bizonyos ezüst lemezekből áll.
Tak, — mellyek hatújá később végony arany lemezekből borti-
tatott be, mert tapasztalatuk, hogy az ezüst, arany alzattal, min-
den más erzékenél, tisztabb s tökéletesebb készítet adott. — Aleg-
lom e felledezes ösmeretei, s már is tömördekkézett foglalatos-
kodatott, s annyira kozónisegessé lették az ily készítet tükörök,
hogy Plinius a kér, számítás első százada végén arról panaszok-
dot: hogy Ramdán minden szolgálati illetű türkiből a hárbi birt-
fle kellett volna indulni. (Vége következik.)

Meg, az erőteljes tereh kor jáva éveit elh., csak imént bon- takozott ki Pesten a tisztelel-, szerteget és baráttag karjai kozol a kolt-, ki e gyönyörű nepedalt a termesztet emlőin felhőt pusztak hanak szívebol merítette, ajkaira adta, a hónnan széles Magyarországról minden vidékire elszármazott; ebből pedig nagyon ter- mesztesen azt kell következettetni, hogy a kor sincs messze törlünk, melynek pusztai gyermeket e szép dalba foglal a vellük kolts.

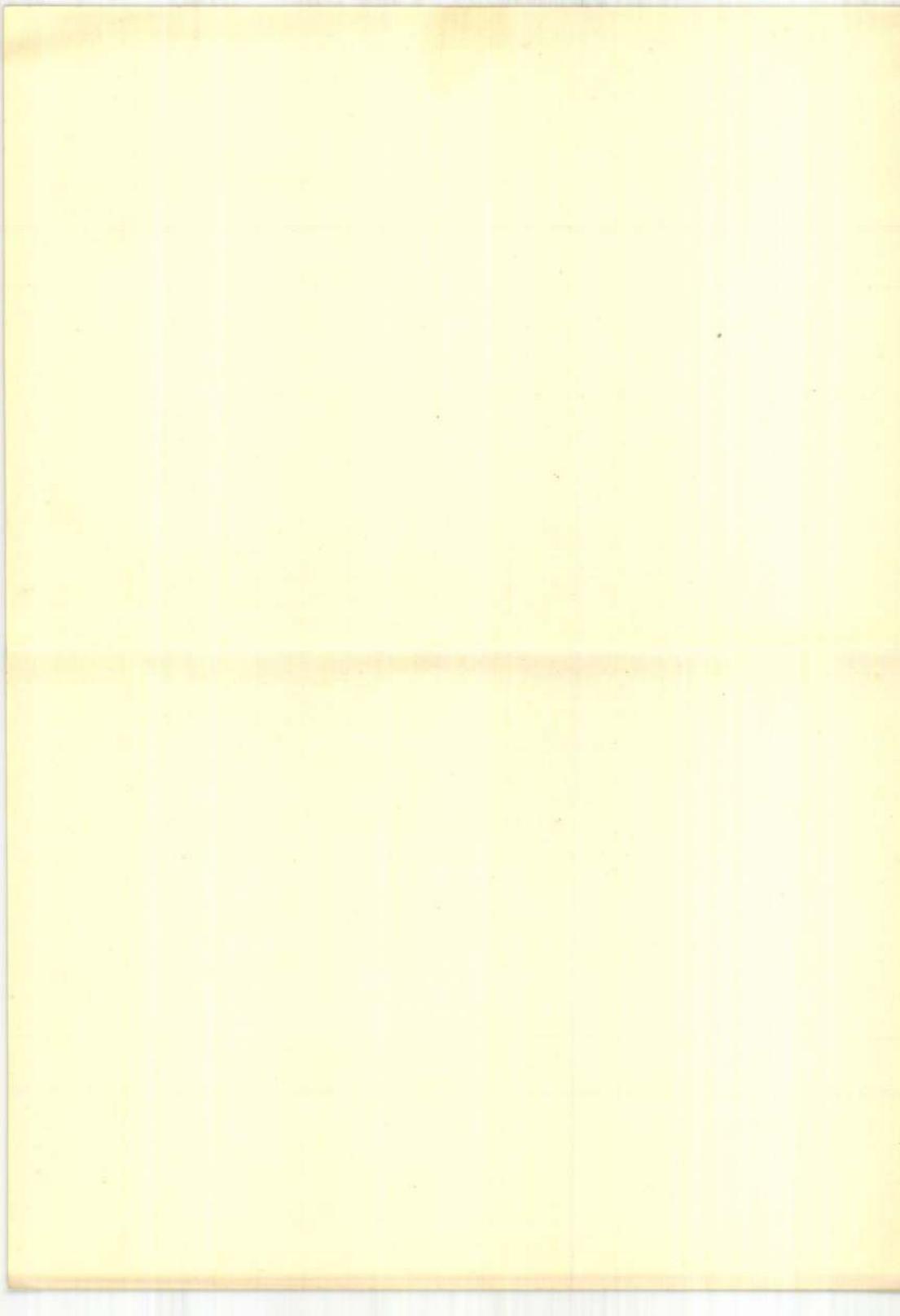
Nehéz lenne népedatt mutatni, mely szírűbbéen zeneg a töb-
gyókerek magyarság alkirály, mint az, melyről így kezdeteklik: „Telen
nyáron pusztán az en lakásom”, stb. Mellýbeli a fontosabb két sort
idezetük, és nagyon méltó e dal azon neepszerűségre, melyben
reszesül; mert szívból szól, szívhez szól és igazat szól.

A türkörök nemeseibb hasznára a XVII.-dik század közepén Niccolo Zuccoli olasz jezsuita által fedeztetett föl. Ő joott t. i. Leg-először is azon gondolatra, hogy a törvénysorokben közönségesen használt targyúkkal lehetőleg türkörrel kezeliene felcserelemi, Csatku-gyan általá készítettek az ellső teleszkop (tavcső). Zúgchi találalmánya osmerekre nekülivel Mersenne Párizban (1639.) hasonló kísérleteket tett a türkörrel, mint szintén Augsburgnban is 1663. Kortill Gre-gory Jákab. A nagyszéri eredmény azonban Newton vizsgálatai után tűnt ki csak, ki különöző módszerrel törökellenesnek tűn-tilála a türkörnek teleszkopokba használatait. — Modostasával a türkörök szeléi szintelenek lenek, s igy minden eddigől török teleszkop legtöbbet közönböhet, 6400-szörnyi nagyítását eszközölt 49." attól régijü tükörvel.

A türkör teleszkopok tökélyének lehet közönni, minden leg-nevezeteseibb feljedezéséket az őtől. — Nagy elönnyük minden-estre a targyak nagyításában s szintelenítésében áll. Kozoncse-

Pusztaí iskolák.

gesen tenger erczéböl (réz - és cincmeggylület) készítettek, de mint minden más érczis, hideg es nedves levegőben hamar megho- malgyosulnak s föltörődnek. Szamos kiszereltek tetették újabb időben is, oly erzévegyüliket előállításra, melyek e káros báj- tel mentek volna hárak, de ugy latzík, annak félatalálása még a jövő résztelmei között letérzik. Az aranyat puhaságá miatt tokole- tesen kihagyhatni nem lehet, az aczel megrözsésével, az itveg attaltszó, s így egyik sem alkalmaz. — A platina még legtöbb re- menynyel kecsesgette, muttan keményülésére nézve az aczelhöz kozzel áll, s a levegő elenyével sem egysül, azaz még nem rosz- dasodik, de mi eljárassal lehetne tökéletesíthető, nem tudni, mi- után a Párisban, épén e cézéböl készített tükkörröl, elkeszülnének.

Visellet.

T. 2170. II.

A diszes táncteremben lévő társaság hölgylegjai magyar báli ruhát hordanak ingvállal és köténynyel, a férfiak közül pedig az első (inas) dolmányt, a második Kazinczy atillát, a harmadik dolmányt szarufára zsinorozva, a negyedik és ötödik kivágott mellényt és zsinoros atillát visel. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP.

Az 1862dik évi farsangi alkalomra.

alól jobbra: Ny. Rohn A. Pest 1861.

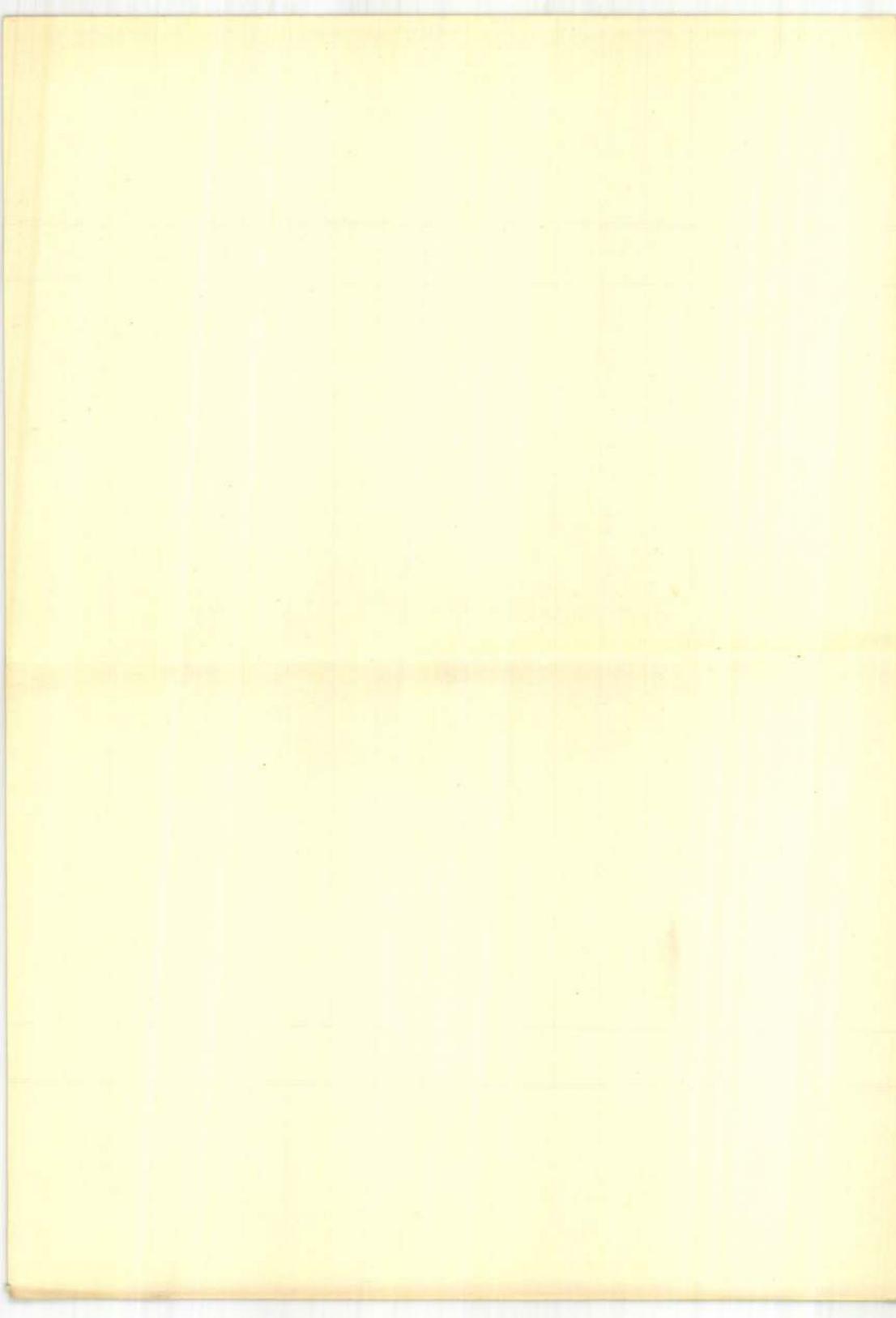
legalollal balra: Az utinok báli ruháik Alter Antal váczi utczái divatcsarnokából valók.

középlütt: A színek megvalásztása az uri

közönség tetszése szerint történik.
és;

Közli: Jánbor Endre.
jobbra: Az ingvállak valamint a kötények is Nagy Károly váczi utczái csipkekereskédésből valók Alter Antal töszönszédságában.

Kny., mér. 31: 49.7 cm.

Viselő.

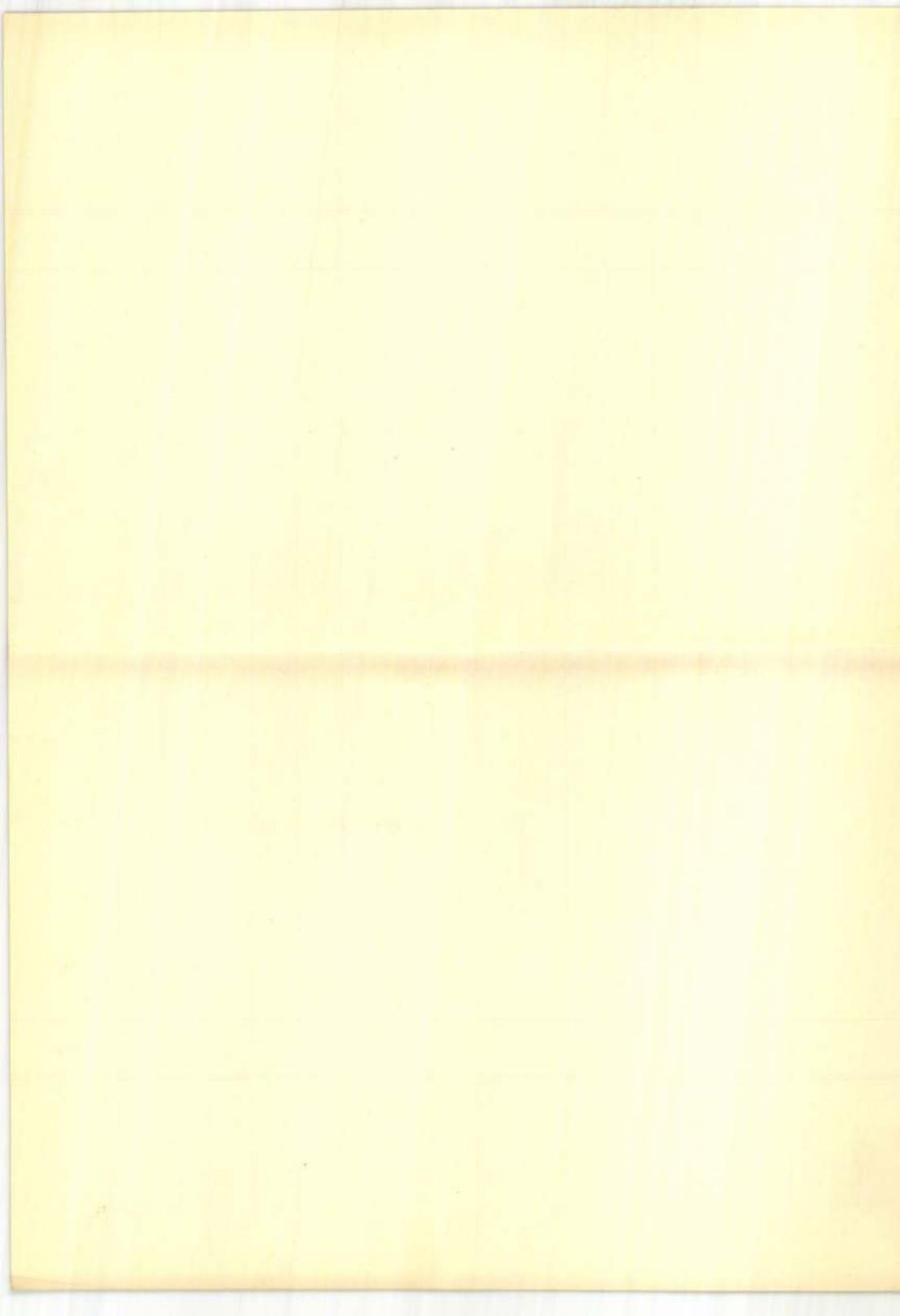
Pl. 2163. II.

Az előterbeli társaságból az első alak vadász öltözetet, a második szürt és Széchenyi atillát, a harmadik Kazinczy atillát, és kivágott mellényt, a negyedik vallra vettet prémes budát és atillát, a kis fiú dolmányt és szürt, a hölggy és kis leány magyar diszt visel, oldalt pedig teljes felszerelésű katona beszélget egy testőrrel. A háttér hegyes vidék. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP.

legalól balta: Melléklet a férfi-divat-közlönyhez Pest, Septemberhó 1861.
középítő: Ny. Rohn A. Pest, 1861.
jobbra: Közli: Jánbor Endre.

Kny., mér. 25.5: 49.5 cm.

Viselet.

T. 2160. II.

Az előterbeli társaság hölgetagjai mind magyar ruhát öltötték, a férfiak közül pedig az elso Árpád kabatot gazdagon zsinorozva, a második zsinoros budát prémnel és atillát, a harmadik szürt és dolmányt, szarufazzinorrzással, a negyedik prémles budát szaggatott gombokkal, az ötödik papi kabátot prémnel, a hatodik ~~színörzött~~ és a kis fiú zsinorzott szürt visel. A háttért Budapest képezi a Linczid-dal. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP.

alól középpött: Ny. Rohn A. Pest 1860.
legalol balra: Melléklet a férfi divat közlönyhez Pest November hó 1860.
jobbra: Közli Jánbor Endre.

Kny., alányomással, mér. a keretnek 29.5: 51.6 cm.

Visellet.

T. 2159. II.

Az ábrázolt hat férfi közül az első sujtásos szürt és atillát, a másik szürt és dolmányt, a harmadik gazzagon zsinórzott atillát, a negyedik mentét, ~~színész~~ atillát és pítvkés mellényt, az ötödik gazzagon zsinórzott szürt, ~~színész~~ a hatodik mentét és atillát visel; a hölgék közül az egyik menyasszonyi és a másik magyar ruhát öltött. A gyermekek szintén diszbe öltöztek. A háttér park kastélyyal. Felirata:

NEMZETI DIVATKÉP.

310l középtíp.: Ny. Rohn A. Pest 1860.
legalól balra: Melléklet a férfidivat kölönyhez Pest, ~~September~~ hó 1860.
jobbra: Közli Jánbor Endre.

Kny., alányomással, mér. a keretnek 29.3: 51.1 cm.

Visellet.

T. 2157. II.

A teraszon lévő társaság férfi tagjai közül az első Árpád kábatot, a második Széchényi otthonkát, a harmadik és negyedik otthonkát, az ötödik (a kis fiu) és a hatodik spenczert, a hetedik Kazinczy atillát, a két hölg pedig magyar öltözötet és guba-szerű köpenyt visel.
Felirata:

NEMZETI DIVATKÉP

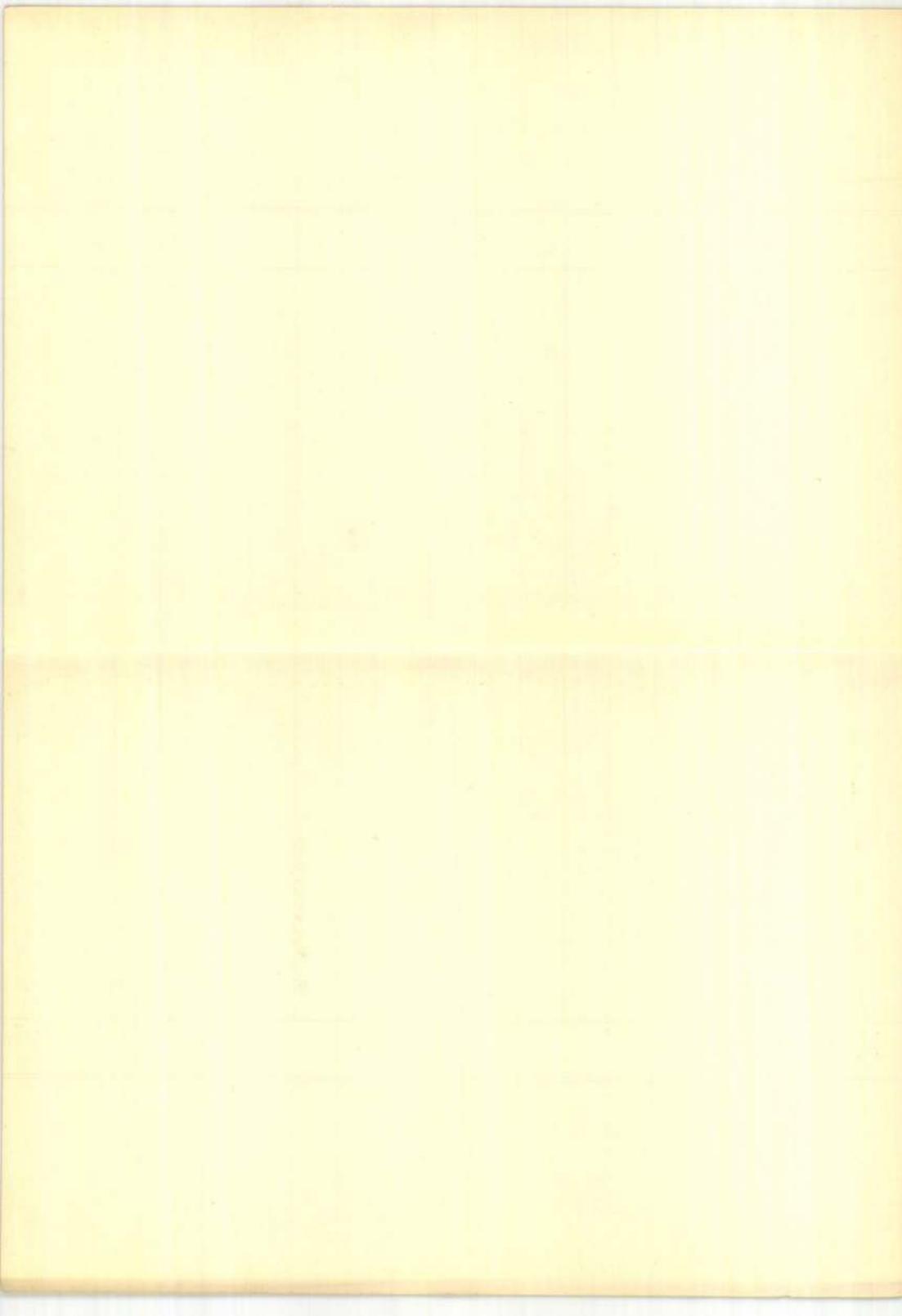
alól balra: Kőre rajz. T. K.

jobbra: Ny. Rohn A. Pest 1860.

legalollal balra: ~~Mellékíket a Férfidivat~~ közlönyhez Pest Május hó 1860.

jobbra: Közli Jánbor Endre.

Kny., alányomással, melynek mér. 27.1: 49.5 cm.

Viselőt.

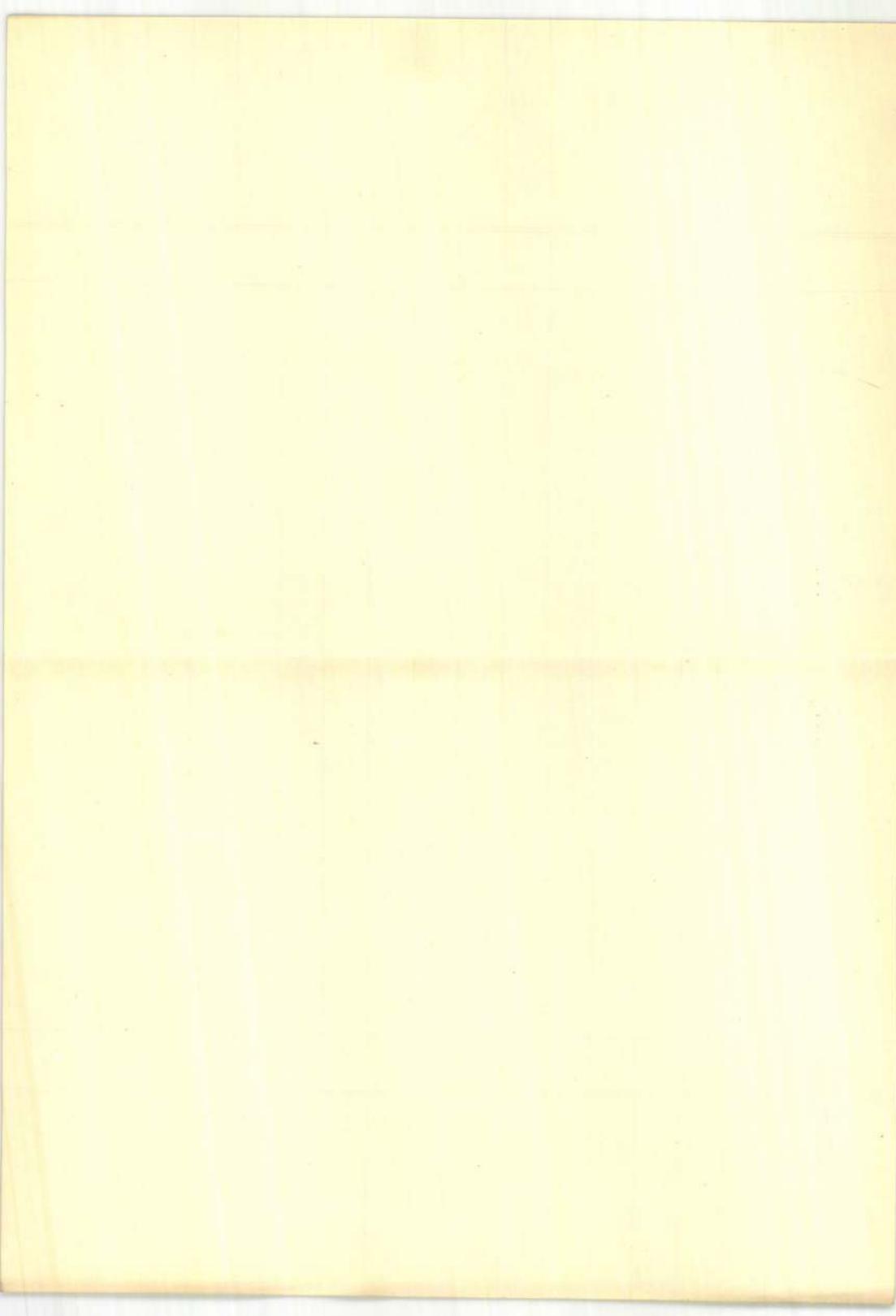
T. 2156. II.

A teraszon lévő tarsaság férfitagjai közül az első, Árpád kábatot, a második Széchenyi otthonkát, a harmadik ~~személyt~~ negyedik otthonkát, az ötödik (a kis fiú) és a hatodik spenczert, a hetedik Kazinczy atillát, a ~~hölgyt~~ pedig magyar öltözetet és guba-szerű köpenyt visel~~ni~~. Telirata:

NEMZETI DIVATKÉP.

alól balra: Kőre rajz. T.K.
jobbra: Ny. ~~Rohn A.~~ Pest 1860.
legaljol balra: Melleklet a Férfidivat közlönyhez Pest Május^{hó} 1860.
jobbra: Közli Jánbor Endre.

Kny., mér. 22.5: 49 cm.

Visellet.

T. 1518.

Női ruha.

A hölgyek egyike csipkefőkötőt, bársony Battynyán mentét orosz prémmel és sima szoknyát; másika, a ki a Nővilágot tartja, világos dénreczni főkötőt, zsinoros derekat, tüll gallárt és sima tafata-ruhát; harmadika pedig selyem diszoltönyt, mely ki van vágva, csipkekötényt és pártát visel. A háttérben diszedény látszik. Felirata:

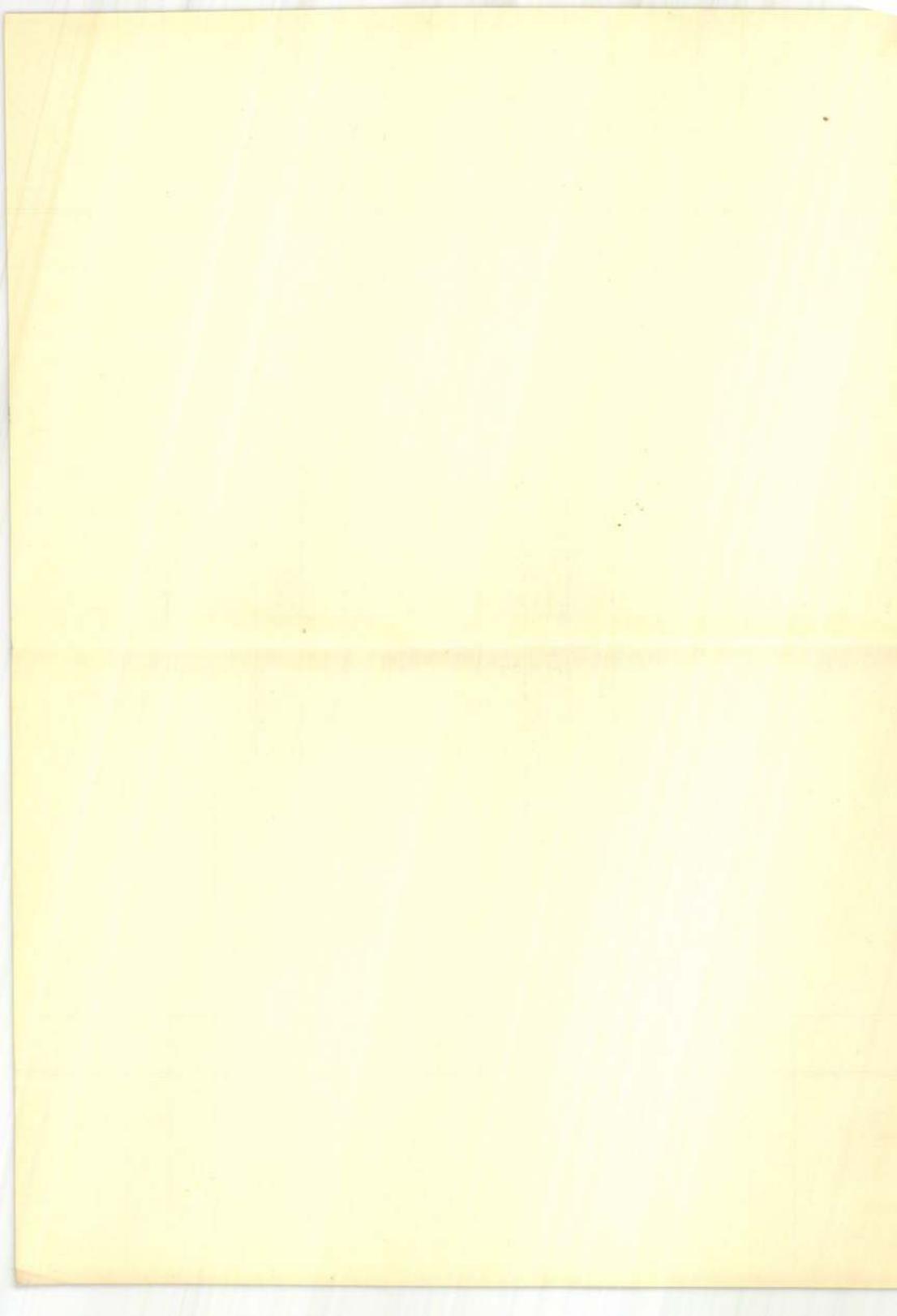
LEGÚJABB MAGYAR DIVATKEP
Klein Károly divatkereskedéséből Pesten

alól jobbra: Köré rajz és nyont Rohr, Pesten 1860.

legalollal balra: Kiadja Heckenast ~~Gusztáv~~ Pesten.

jobbra: Melléklet a Nővilág 1860. 5dik számához.

Szines kny., mér. 22.5 : 58.8 cm.

Viselet.

T. 2162. II.

Az első alak banyász kabatot, a második Kazinczy zekét, a harmadik (kis fiú) dolmányt szarufa zsínorzással, a negyedik mentét és atillát, az ötödik és hatodik zekét, a lovasz blouset övvel, a hölggy és kis leány pedig magyar disztt visel. A háttér dombos vidék képezi balról a kertben emelletes épülettel. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP.

alól középütt: Ny. Rohn A. Pest 1861.
legaljol balra: Melliéret a férfi divat közlönyhez Pest Május^{hó} 1861.
jobbra: Jánbor Endre.

KNY., alányomással, mér. a. v.k. 29.7: 51.5 cm.

• Profoundly influenced by his mother

Viselet.

T. 2161. II.

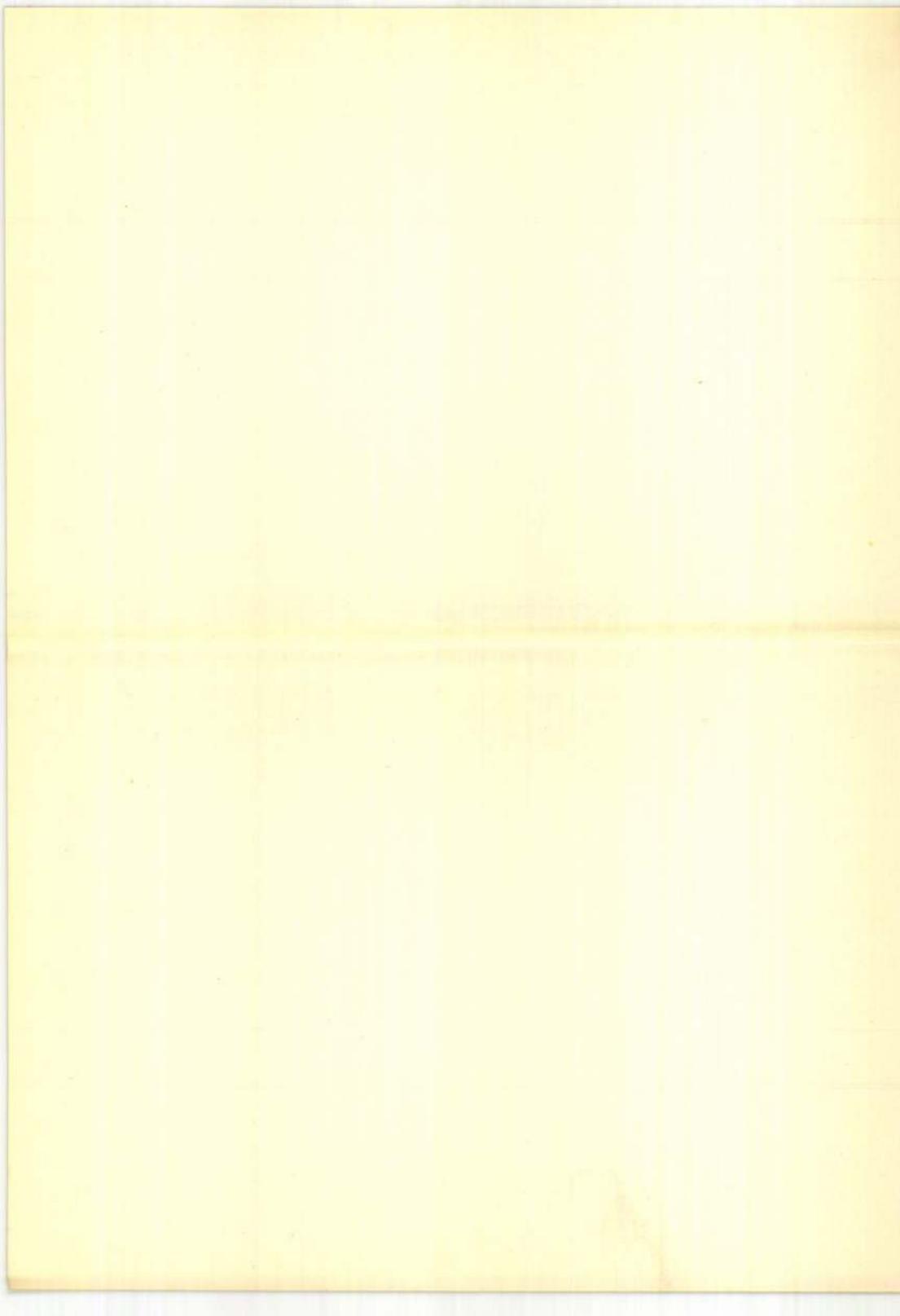
Az urak közül az első Kazinczyt, a második zsinórós szürt és atillát, a harmadik zekét szaggatott gombolókkal, a negyedik subasszabású diszmentét és atillát, az ötödik (püspök) prémes felöltőt, a hatodik panyókára vetett mentét; a hölgy magyar öltözetet, a huszár pedig prémes mentét visel. A háttérben palota látszik lépcsőzetes feljáróval. Telirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP.

ez után balra: 1. 2. 4. 5. szám alatt lévő alakok jelmezeit közi Jánbor Endre a férfidivat közöny szerkesztője és kiadó tulajdonosa.

jobbra: Mágnássaink diszoltözékei országgyűlesi alkalomra.
legalul között: Melléklet a férfi-divat-közönyhez Pest, Márzius^ho 1861.
ez után: Ny. Rohn Á. Pest 1861.

Kny., alányomassal, mér. a keretnek 32.6; 50.6 cm.

Viselet.

T.2171. II.

A diszes teremben lévő társaság hölgylegjai magyar báli ruhát hordanak ingvállal és köténynyel, a férfiak közül pedig az első (imas) dolmányt, a második Kazinczy atillat, a harmadik dolmányt szarufára zsinorozva, a negyedik és ötödik kivágott mellényt és zsinoros atillát visel. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

AZ 1862dik Évi farsangi alkalomra.

alól jobbra: Ny. Rohn A. Pest. 1861.

legalul balra: Az Urnok báli ruhái Alter Antal

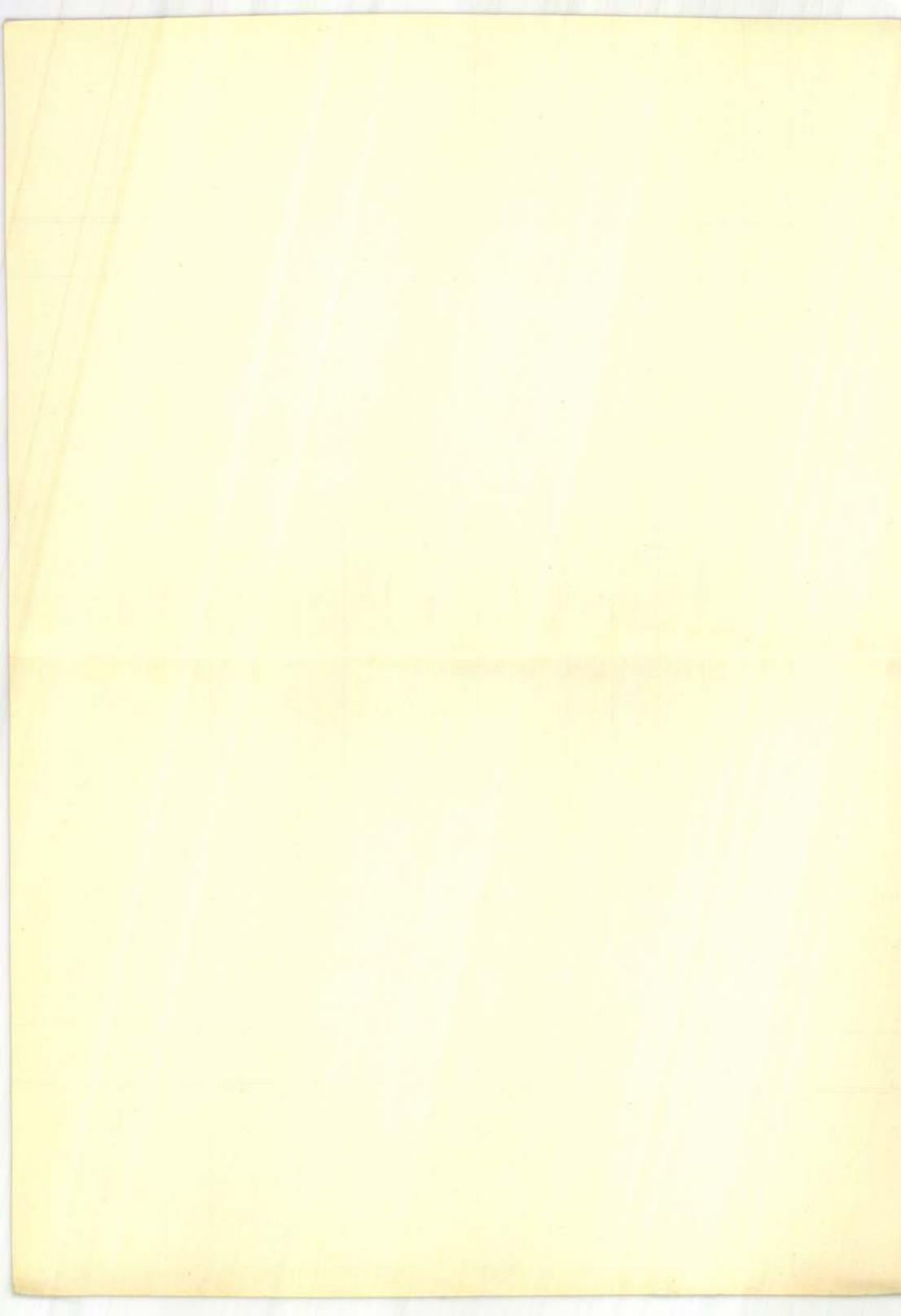
váci utczai divatterméből valók.

középjött: A színek megvalásztási az uri közönség tetszése szerint történik.

és Kölli: Jánbor Endre.

jobbra: Az ingvállak valamint a kötények is Nagy Károly váci utczai csipkekerekedéséből valók Alter Antal töszomszédságában.

Kny., alanyomással, melynek mér. 52.7: 51 cm.

Viselet.

T. 1710. II.

Az első alak Melinda-atillat, a második uzád-mentét, a harmadik rókaprémes vásárhelyi mentét, a negyedik szép Ilonka mentét, az ötödik Czartoriszki-köpenyt, a hatodik pedig Lorántffy-köpenyt perzsa prémel visel. A háttárt kert képezi balrókazinczi szobrával. Felirata:

ÖSzi És TELI MAGYAR DIVATOK
MONASZTERLY És KUZMIK
váczai utcai hölggy-divatterméből.

alój jobbra: Ny. Rohn A. Pest. 1861.
legalul balra: a Nefelejts divatlaphoz.
jobbra: October 1861.

Kny., nér. a papírosnak 41.6: 61.3 cm.

Viselet.

T. 1709. II.

Az előtérbeli hölgék egyike hattyúprémes diszmentét, másika barege ruhát beszött koczkákkal és virágokkal, harmadika zsinorozott ruhát hasított bő ujjú dörékkal és mentét, negyedike pedig gace iris sima ruhát beszött virágokkal és zsinorozott atillát visel. A háttérbeli lépcsőn, a melyet gyermekosztort di-szit virág bősségszarúval, kis leányka jón le. Felirata:

MAGYAR DIVATKÉP
Gitling Ádolt nőszabó varróterméből (váci- és zsibárus utca sarkán).

alól jobbra: Nyomt. Rohn Pesten 1861.
legalol jobbra: A Nerelejts divatlaphoz 1861.

Kly., mér. R 35: 50.3 cm.

Viselet.

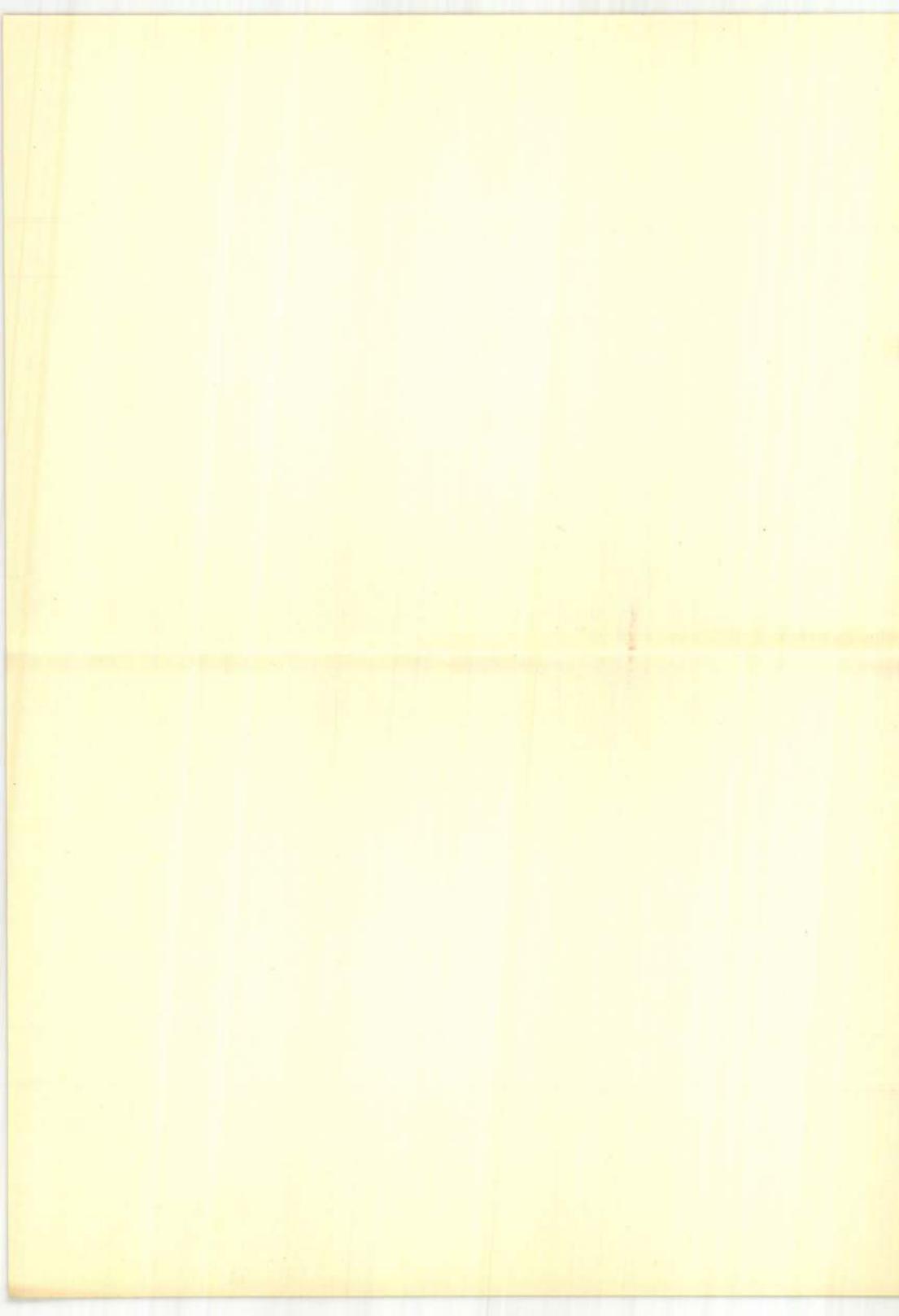
T. 1704. II.

A balra álló hölgy, ki jobbkezében virágcsokrot tart,
nyári estélyi öltözötet visel, jobbra pedig négy különféle
főkötő között kanászkalap van ábrázolva. Jelzése

álló balra: Ny Rohn A. Pest 1860.

Kny., mér. a papirosnak 34. l: 52.3 cm.

A Nefelejts 1860. Julius 8-i ki 15. számának melléklete.

Viselet.

T. 1787. II.

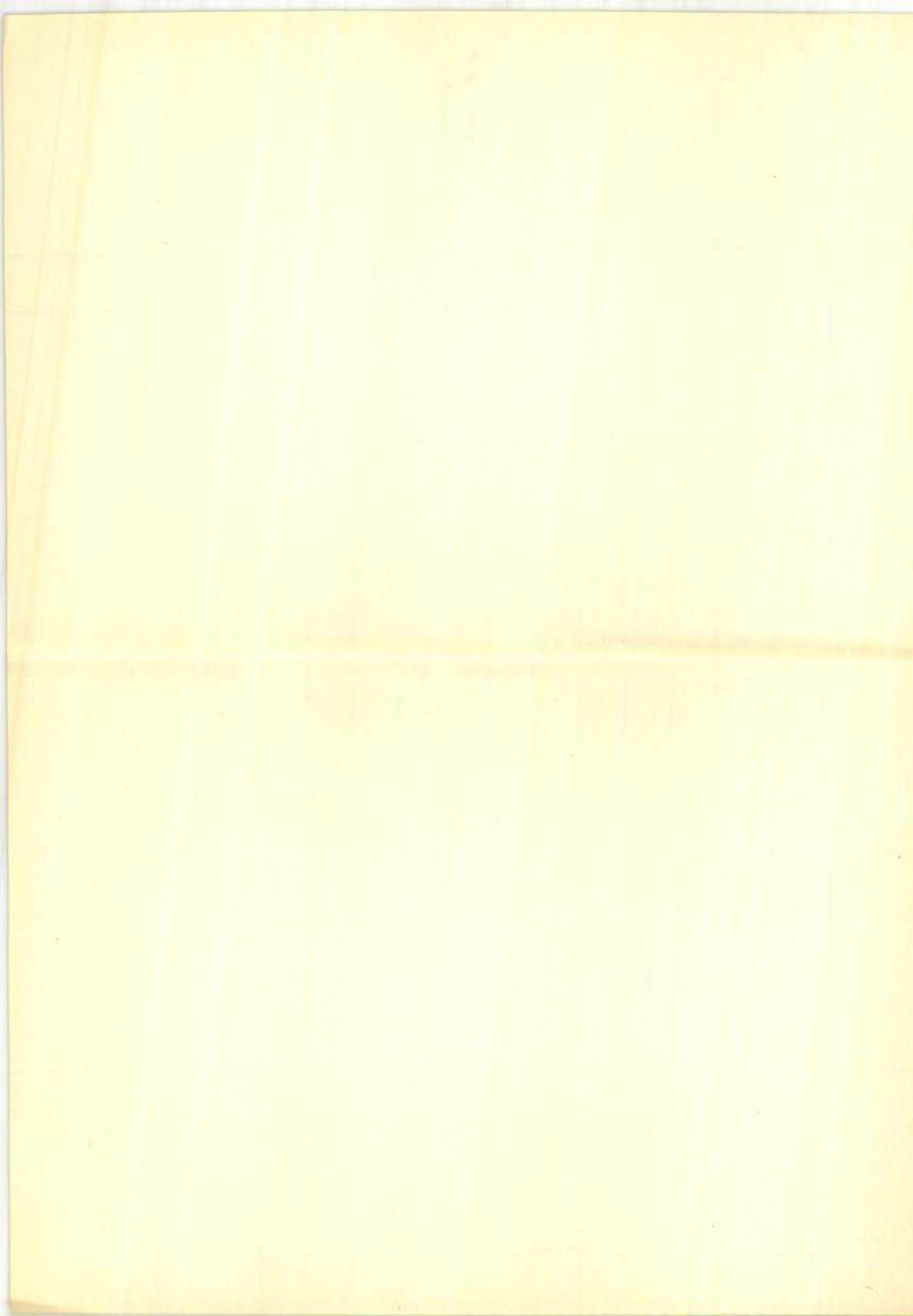
A MONASZTERLY és KUZMIK divatterme előtt álló hölggyek Kirizsi-szürt, Szapáry-köpenyt, Hunyadi-mentét, kunsagi mentét, csipkekendőt, Rákóczy-palástot, zuav-dolmányt és Széchényi-atillát viselnek. Felirata:

DIVATKEP.

(a HÖLGYFUTÁR-hoz.)

alól jobbra: Nyont. Rohn. Pesten 1860.

KNY., mér. 29.7: 51.5 cm.

Viselet.

T.T. 1786. II.

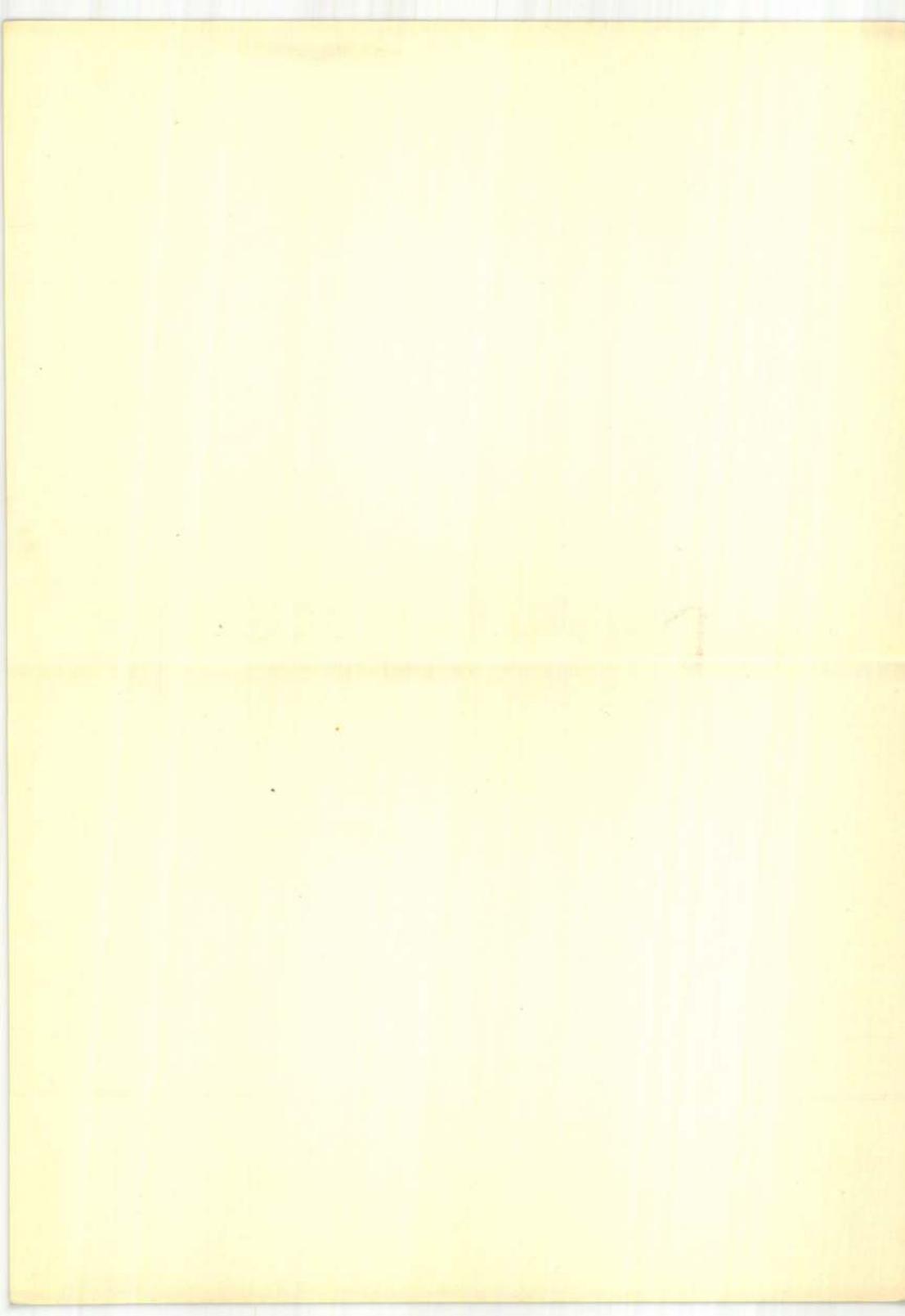
A MONASZTERLY és KUZMIK divatterme előtt álló hölggyek közül az első Kinizsy szürt, a második Szapáry köpenyt, a harmadik Hunyadi-mentét, a negyedik Kunságimentét, az ötödik csipkekendőt, a hatodik Rákoczy-palástot, a hetedik zuav-dolmányt és a nyolcadik Széchényi-atillát visel. Felirata:

*I. a visszavonás
vérmet,*

DIVATKÉP
(a Hölgyfutár-hoz).

alól jobbra: Nyomt. Rohr Pesten 1860.

Kny., mér. 29.7: 51.5 cm.

Viselte.

T. 1733. II.

A hölgyek Maintenon, Valerie, Leicester, Mac-Gregor és Favernay felöltött viselnek. Felirata:

Divat műlap
Alter Antal divatsarrokából.

alól balra: Nyomt. Rohn Pesten 1858.
legalóból balra: ~~Zsík műmelleklet~~ a Hölgyfutárhoz 1858.
jobbra: Szerk. kiadó Tóth Kálmán.

Kny., mér. 22, 5: 45, 4. cm.

Az első alak színházi öltözötet mentével, a második báli öltözötet, a harmadik utcai ruhát Lorantffy-atillával, a negyedik estélyi öltözötet kivágott ruhadörékkal és ingvállal, az ötödik menyasszonyi magas derékú ruhát, a hatodik pedig Sómenyi Főkötőt és prémes mentét visel. A háttérbeli divatteremben balra Ámor szobra köti le figyelmünket. Telirata:

NEMZETI DIVATKEP

(Alter Antal divattermének mintái után)
Mellékletűl a Nővilág 1862ik januári 16 számához.

alól balra: Nyomt. Rohn, Pesten 1862.
jobbra: Kiadja Heckenast, Gusztáv.

Kny., mér. 28.7: 51 cm.

Buzias.

T. 213.

Az előtérben a hat oszlopon nyugvó kupola alatti forrást két úr nézi, körülötte pedig az utakon urak és hölgék sétaálnak. A háttérben kemény füstölög és magas hegy látszik. Felirata:

BUZIASCH.

a jobb sarokban: Rohn lith.
alol közéپt: Lith. b.A.F. Walzel Engel & Mandello, Pest, 1854.

Kny., mér. a vk. 8.7 : 20.9 cm.

Budapest.

T. 188.

E lapon Emich Gusztáv nyomdájának, vagyis a későbbi Athenaeum
nyomdának belsejét szemléljük ~~akkor~~^{az e} a présekkel, ~~akkor~~^{az e} a kar-
zatokon a szedőkkel. Felirata két sorban:

Emich
La filosofie
I pedag

EMICH GUSZTÁV
KÖNYVNYOMDÁJA.

alól balra: Rohn rajza.
jobbra: Metszette Russ K. fametsző-intézete Pesten.
legalól balra: Melléklet a "Gyermekbarát" 1862-ki aug. -dec.
folyamához.

Fm., mér. a. vk. 20.2 : 31.7 cm.

Eger.

T. 237.

En a város címerével díszített lapon a felirat szerint
fölül:

Egervár - és város a 16ik században

alól pedig

Eger város jelenleg,
szemléhető. Jelzése ~~Meng~~
alól balra: Nyomt. Frank M. Pest 1854.
jobbra: Metszet. Rohn.

Kny., mér. a v.k. 23 : 17 cm.

Eger.

T. 240.

E kettős látképen fölül az Az egri röegyház, alól pedig Az
egri lyceum látható, melyek előtt az utat kocsik és járőkelők élén-
kitik. Jelzése alól
balra: Varsányi photographiai képe után, metsz. Rohn.
jobbra: Nyomt. Frank M. Pest, 1854.

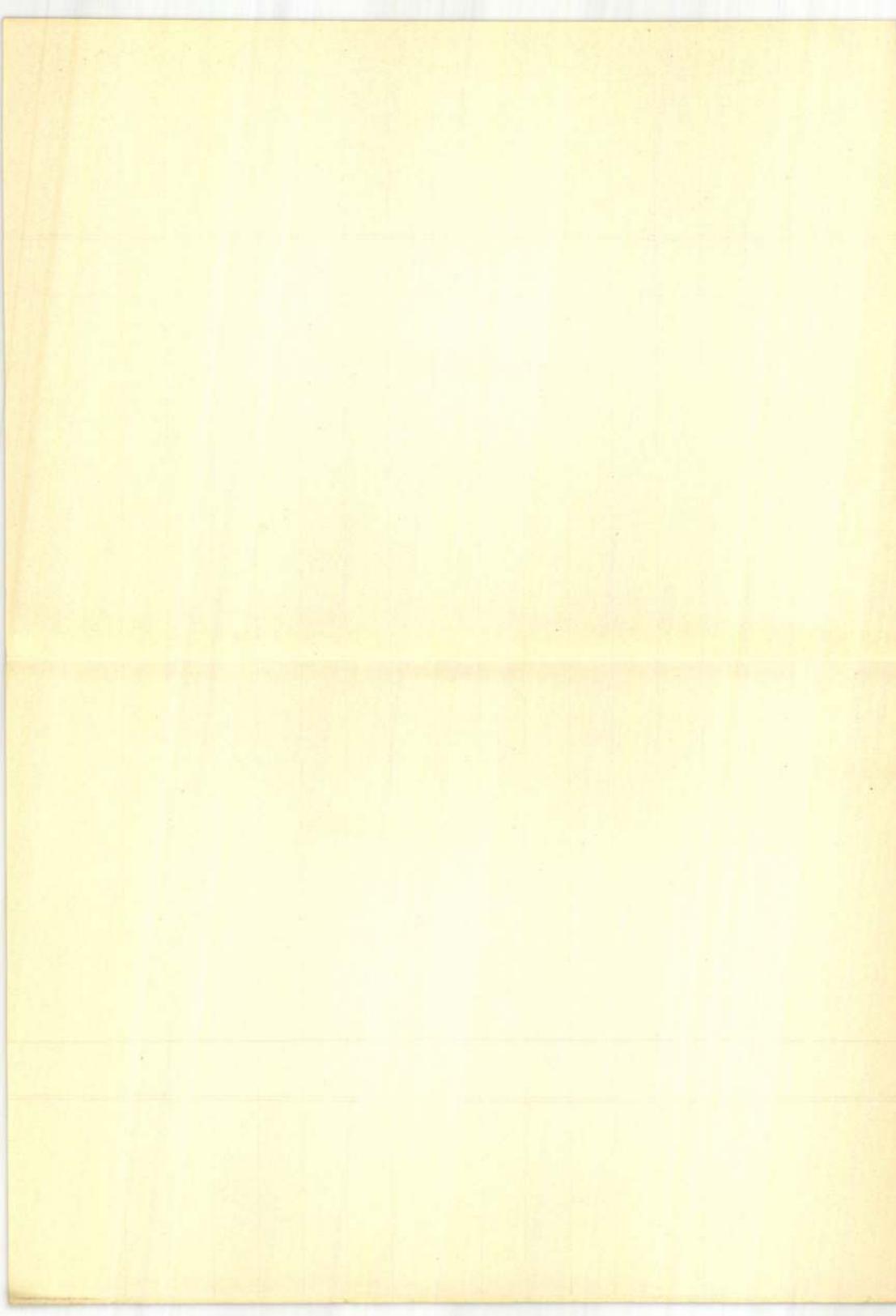
Kny., mér. a vk. 23 : 17 cm.

Kecskemét.

T. 515.

A STADT WAPPEN-nel diszitett kettős látképen fölül
DIE STADT KECSSKEMÉT (Vom Bahnhofe aus aufgenommen), alól pedig
balra: Tanyen und Weiden auf den Kecskeméter Puszten, és jobb-
ra: Die Puszste Lakitelek und die Szikraer Kabacke. Jelzése
alól balra: Nach. Varsányi photogr. Zeichnung-Rohn lith.
középütt: Druck von J. M. Frank Pest 1883. ~~1853~~

Kny., mér. a vk. 26.2: 43 cm.

Budapest.

T. 1158. II.

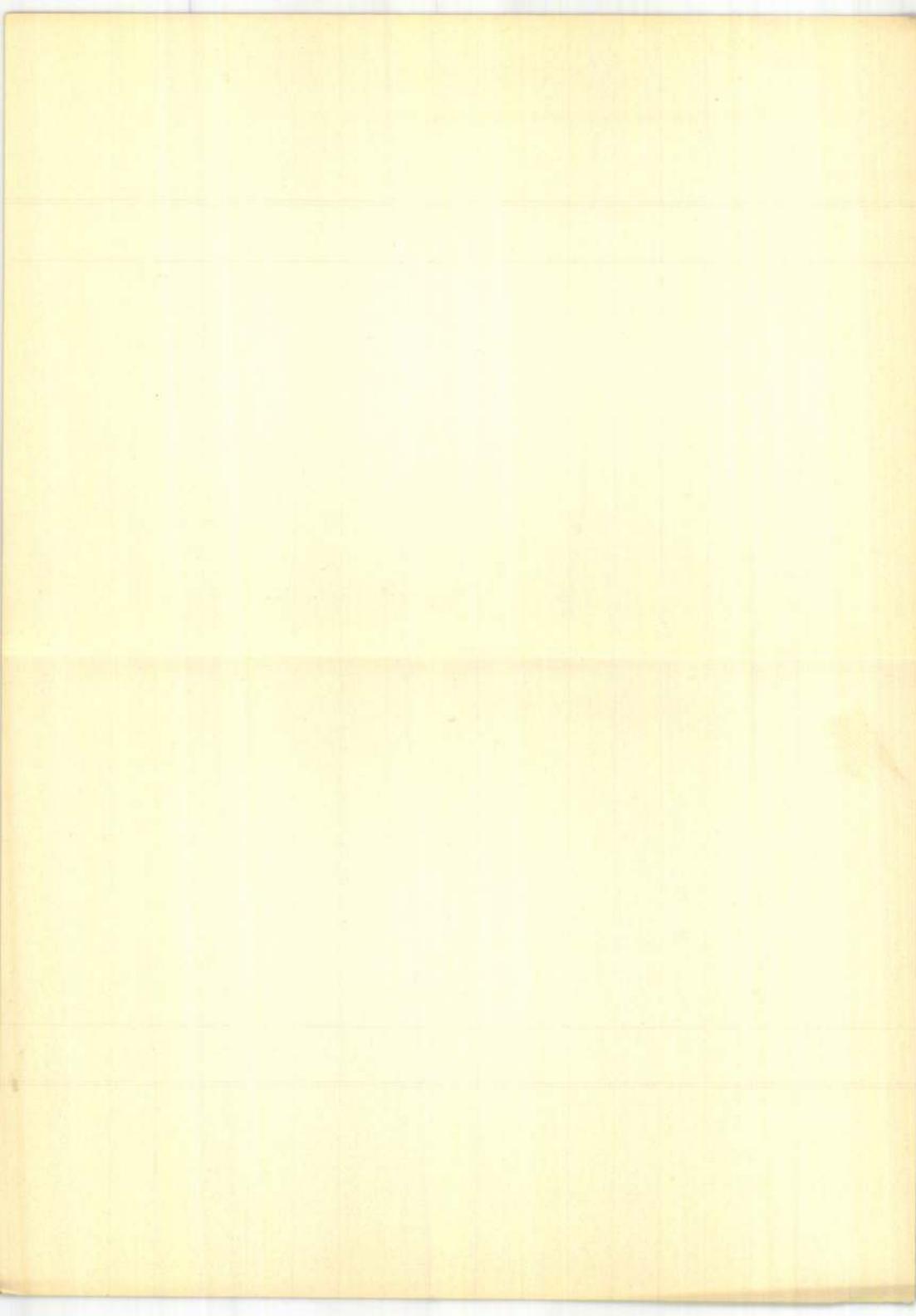
E lapon a Duna szabályozás térképét szemlélhetjük különféle keresztszelvényekkel. Felirata:

A Budapest közti duna szabályozásának
ÁTNÉZETI TÉRKÉPE

földi balra: I. melléklet.

alól jobbra: Rohn Alajos Pesten Körötsz és nyomt.

Szines kny., mér. a papírosnak 27.2 : 62.8 cm.

Scitovszky János.

10286.

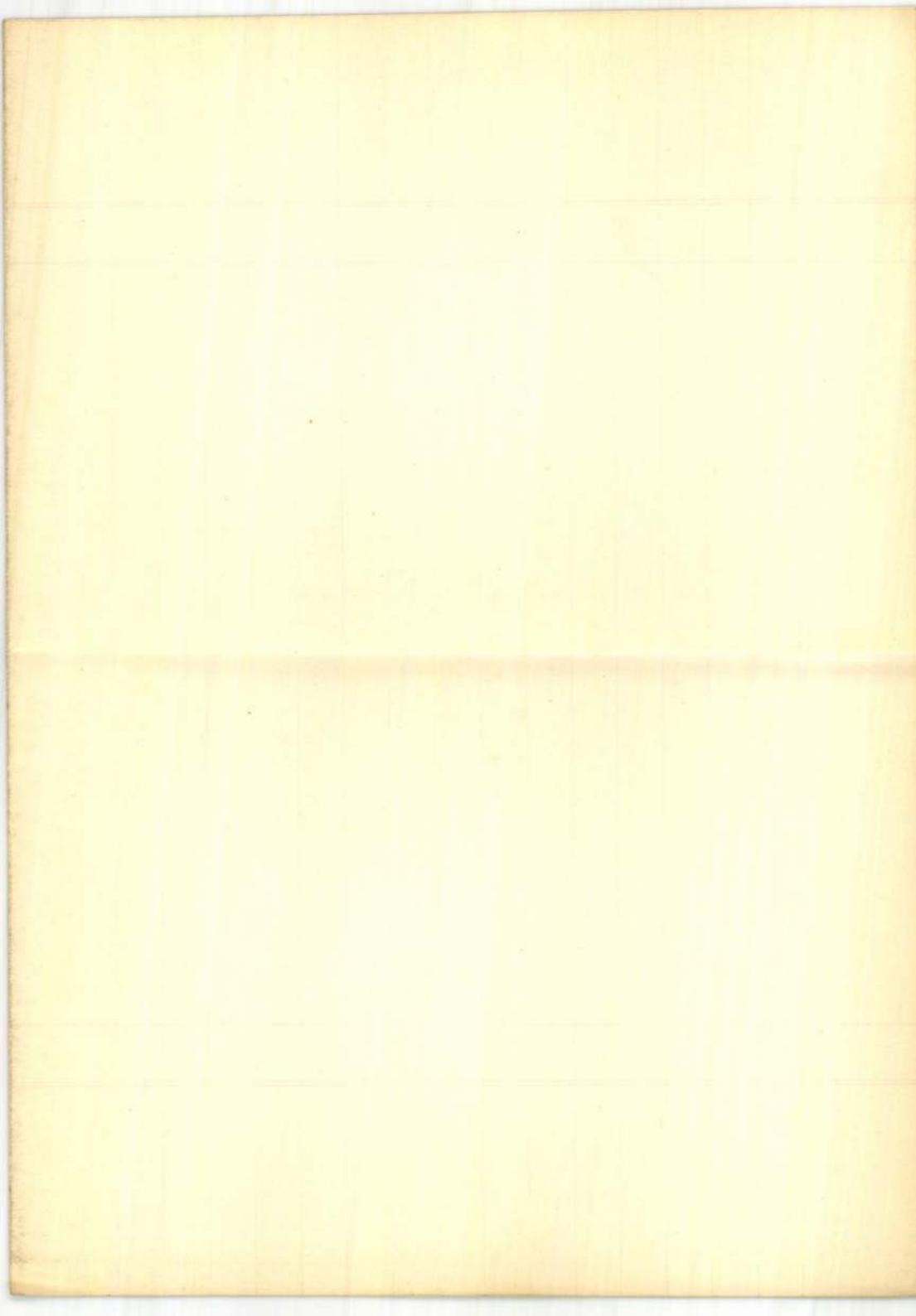
Jobbra az esztergoni székesegyház főoltára előtt áll a herczeg-primás és megáldja az előtte térdelő főnemeseket. A háttérben a külön emelvényen látjuk Albrecht főherczeget, kinek jobbján a káptalan tagjai, balján pedig egy szárnysegéd állanak. Felirata a kép alatt:

Az arany misés bibornok és herczeg-primás megáldja az ország főnemességét 1859. nov. 6.

alól jobbra: Ny. Rohn A. Pest, 1859.

Kny., alányomással, mér. a vk. 12.6:19.1 cm.

Szn. 862-98
414-98-15.

Szerdahelyi Kálmán

10314

Egész alak s jobbra fordulva a vallara vetett rúdon & kaptárfákat és kezében szerszámait viszi. A háttérben két tőke, ugyanennyi szék, sok csizma és az ablakban palaczk látszik. Felirata a kép alatt két sorban:

Szerdahelyi Kálmán
mint Fodrák Mihály a Kisértet színnüben.

alól balra: Rajz és Nyomt. Rohn, Pest 1857.

legalól balra: Gl-dik műmelléklet a Hölgyfutárhoz 1857.
és jobbra: Kiadó Tóth Kálmán.

Kny., az alak mag. 13.3 cm.

Szn. 640-98.
261-98-19.

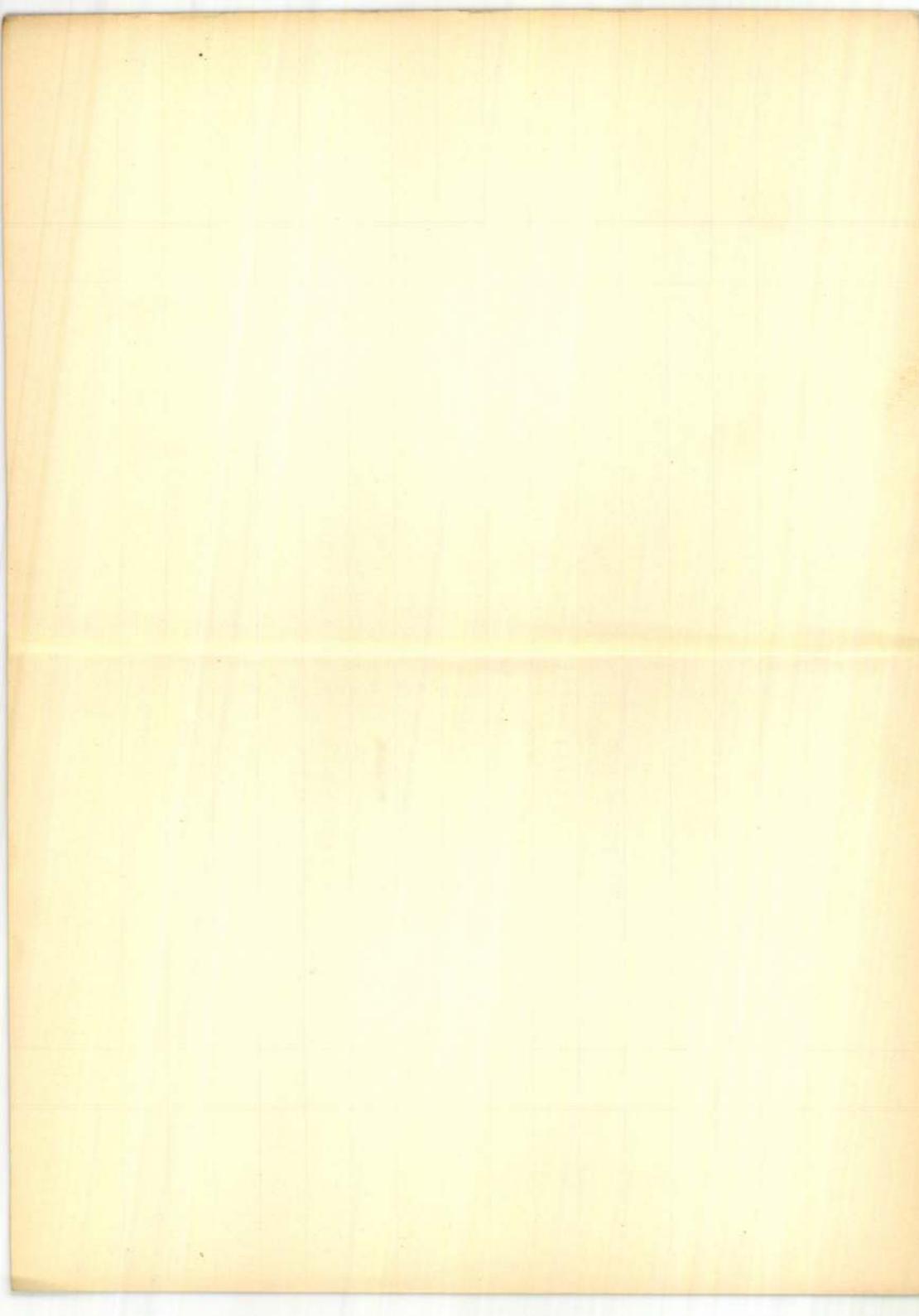
Budapest.

T. 1168. II.

A budai bástyákról fölvett ovalis látképen a testvérvarost
a Lánchezd köti össze, a mely alatt egy gőzhajó halad fölfelé.
Felirata:

SOUVENIR DE PEST
WAIZER für das PIANOFORTE
Componirt und
MADAME
JEANE Jeanette Goldberger
achtungsvoll gewidmet von
Friedrich Goldberger
Op. 3. Preis 30 xr.
legaliól: Eigenthum des Compositeurs
Lith. A. Rohn, Pest 1860.

Kny., mér. a látképnak 8.8 : 21 cm.

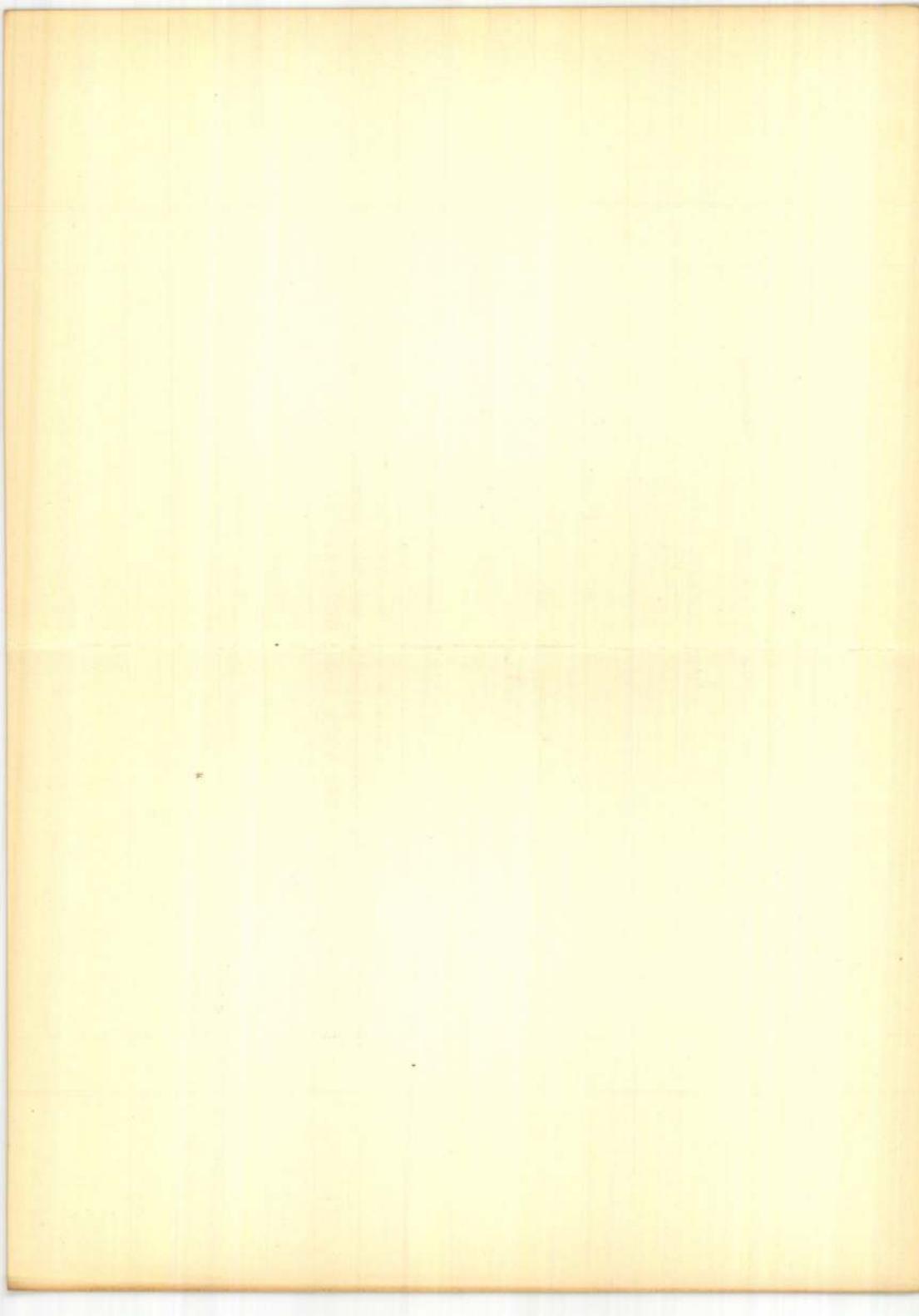
A címerrel ékesített ravatalon égo gyertyák közt fejjel balra nyilt koporsóban rekszik a nádor, kinek lábainál a röherczegi jelvények láthatók, fölül a hadi ékitmények között címerre támazskodó Nemtő ül; oldalt álló, alól ~~rossz~~ a ratyollal letakart magyar címer mellett ülő leventék és a párkányzat mellett szárnyas alakok kötik le rigyelminket. Felirata a mondatszalagon:

JÓZSEF NÁDOR

ugyanitt balra: szüll. Marcz. 9-kén 1776.
jobbra: meghalt Jan. 13-án 1847.

Oldalt balra a diszben: ~~Rohn.~~
és a kép alatt: A raiz, nyomas és kiadas Walzel A. F. könyomó in-
tézetéből
PESTEN.

Kny., arany-keretben, melynek mér. 50.3: 34.3 cm.

Szent István.

*

10873.

Eskü keresztre.

A drágekövekkel gazdag, ékesített kereszt fogóján és lapzatán MRA monogramm van és itt-ott kisebb keresztek nyertek rajta elhelyezést. Felirata a kép alatt:

Szent István eskü keresztre.

legalól balra: M. o. Primasa.

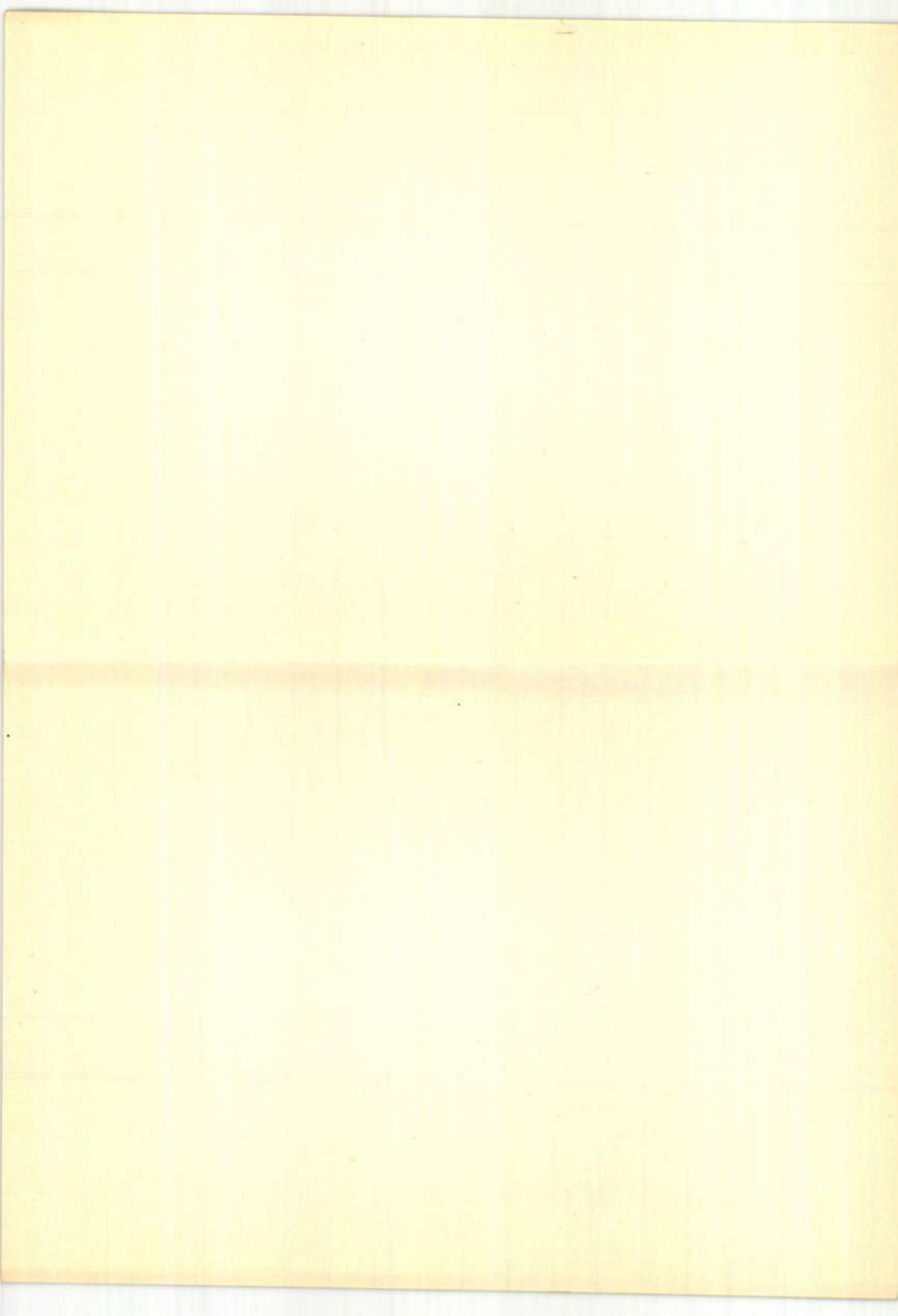
középül: Ny. Rohn, Pest 1859.

jobbra: Pest, Lauffer és Stolp.

Km., mér. 19; 10.5 cm.

Sz.n. 40-904
289-904-16.

Török János: Magyarország primása, Pest Lauffer és Stolpnál 1859.

Mária-Czell.

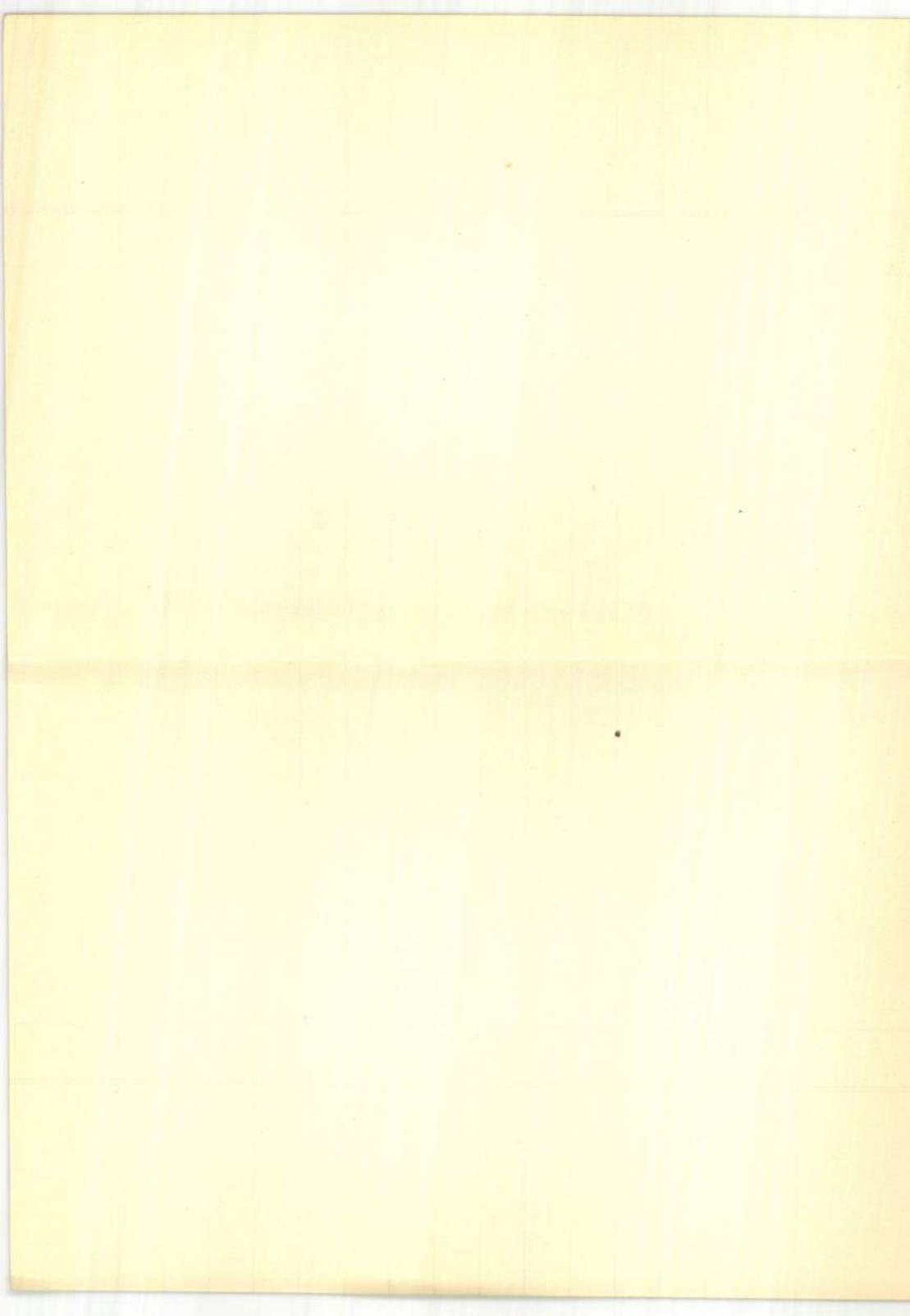
T. 572.

Földi címerekkel ékesített keretben derékon
alól ábrázolva látjuk Márát, ki jobb karján a gyermek Jé-
zust tartja, és aki az aranygyapjas rend jelvényét viseli;
alól pedig a templom látképe szemlélhető. Felirata:

Nagy Lajos király m. czeli ajandok-képe és tempe-
loma 1564 esztendőben.

alól középött: Nyomt. Rohn Pest 1857.
földi dicsessugaraktól körülvéve: MARIA.

Kny., alányomással, melynek mér. 19: 11.1 cm.

Mária Czell.

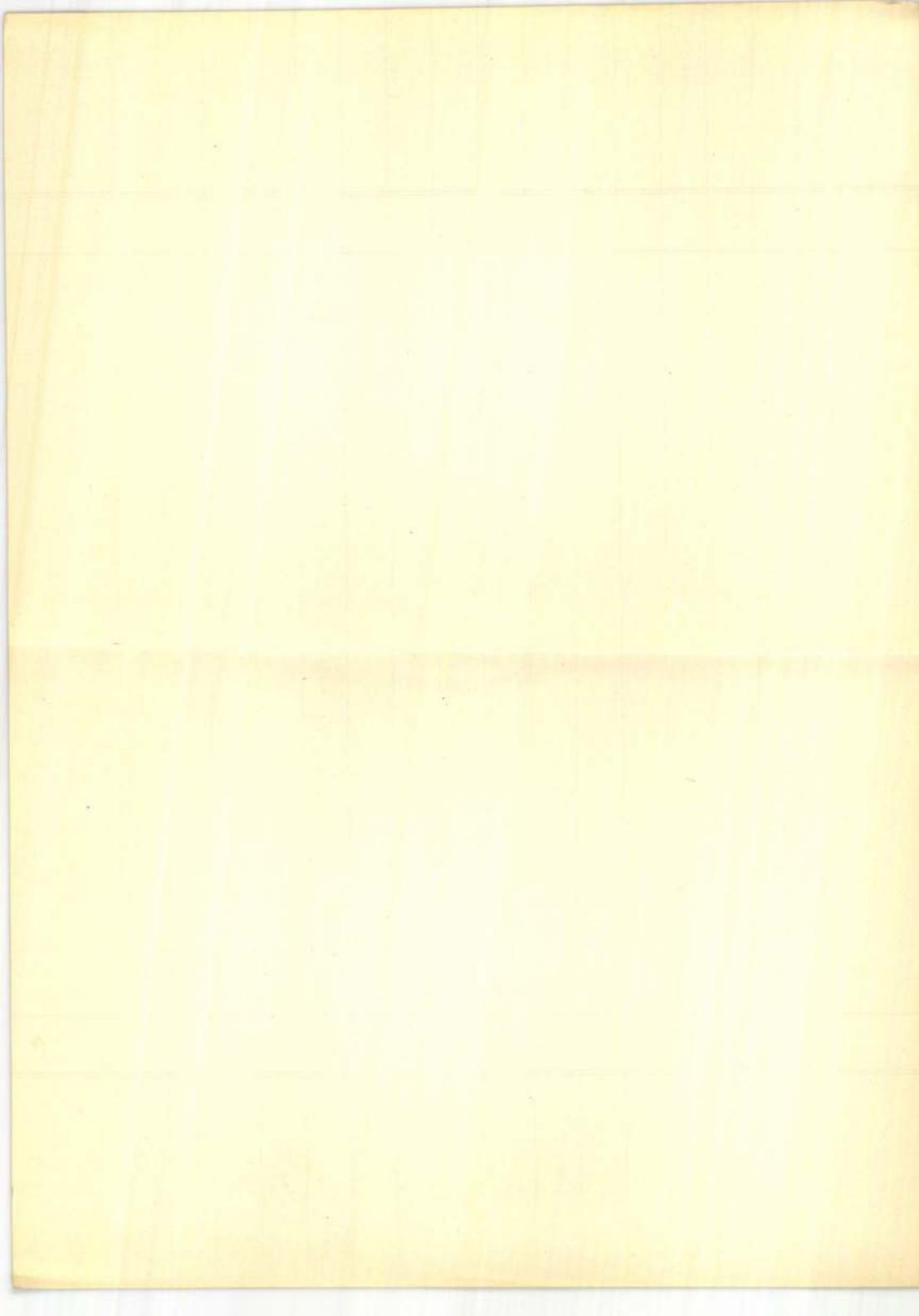
T. 575.

E lapon diszes keretben balra a csudatévő Madonna ülő szobrát látjuk, mig ~~W~~ jobbra ~~U~~gyanaz felöltözöttve szemléli hető fölül MARIA monogrammal. Felirata:

A mária-czelli csudálatos szobor.

földi I. és II.
és alól középütt: Nyomt: Rohn, Pesten 1857.

Kny., alányomással, melynek mér. 11.5: 19.2 cm.

Széchényi Istvánné

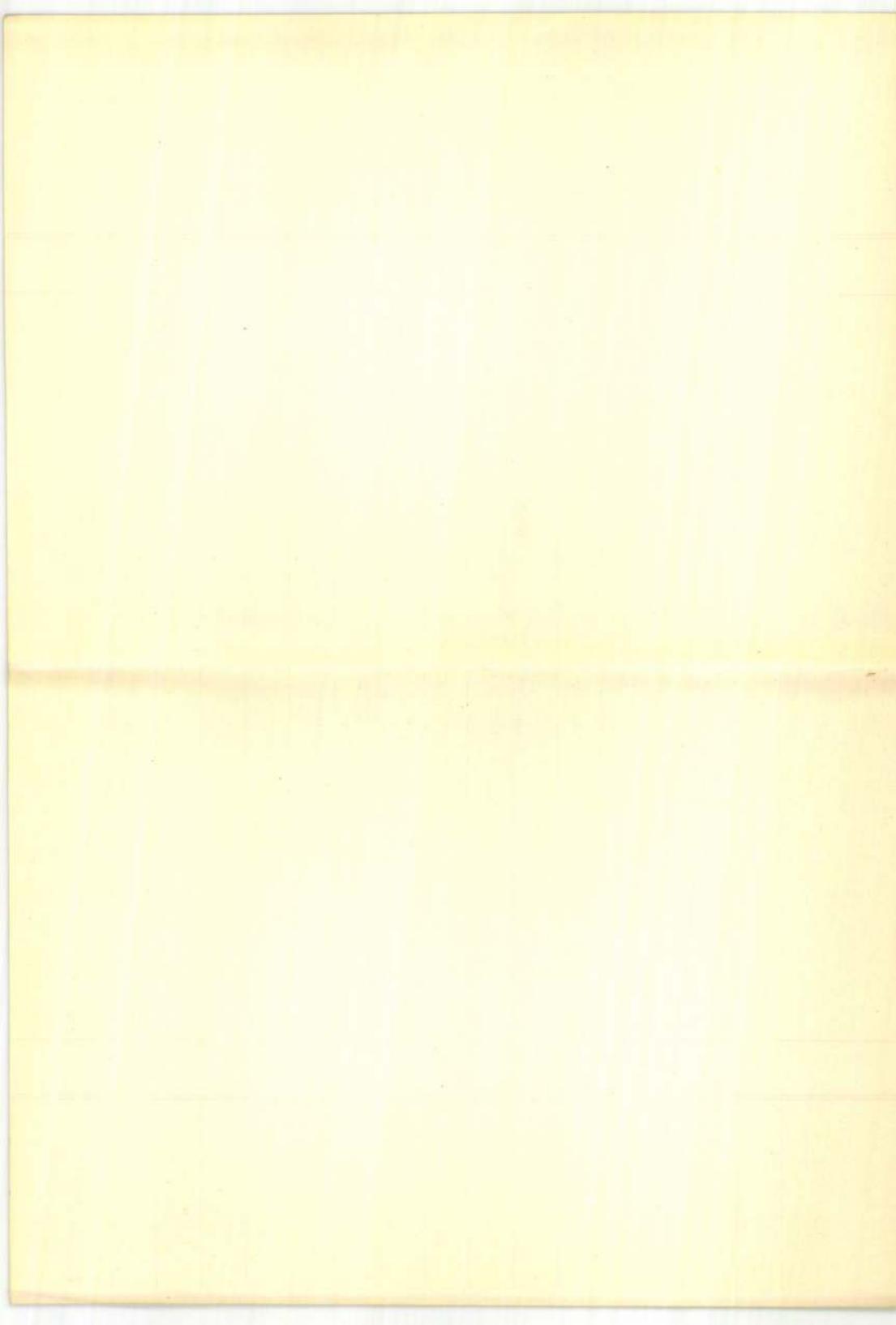
10305

Térdig, jobbra, di szmagyarban. Fejéről fatyol omlik vállai-
ra, ruhájának dereka kivágott, vállra vetett mentáje prémés. Felirata
a kép alatt két sorban:

Gróf Széchényi Istvánné
született Seilern Crescentia grofnő.

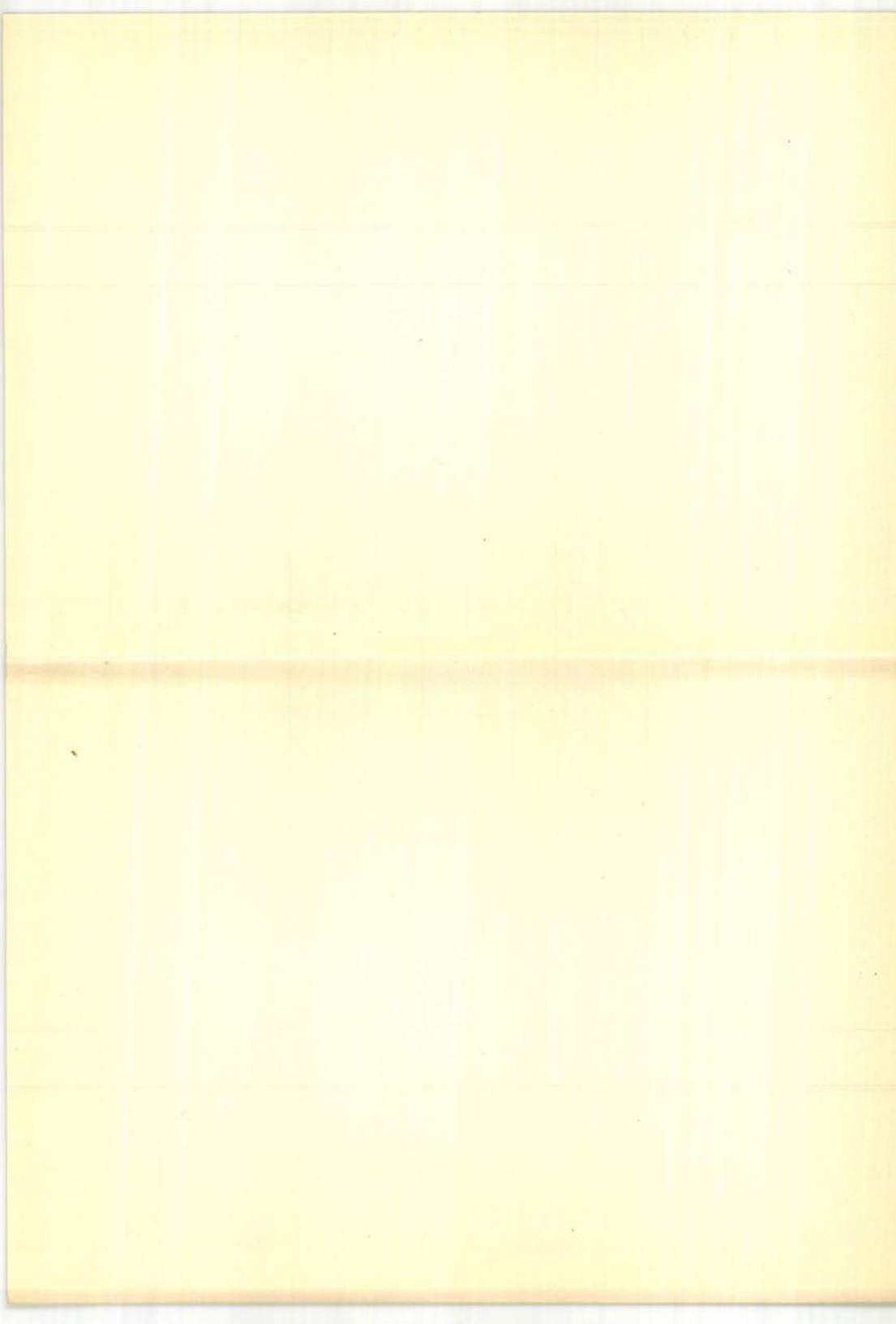
és fölötté középített: Ny. Rohn. A. Pest. 1860.

Kny., chp., mag. 9 cm.

E kettős lapon fölül DIE STADT WAITZEN zu König Mathias
Zeiten im 15ten Jahrh szemléhető az előterében halászokkal, a
parton csoportot képező ura néppel és a szigeten háromtagú társ-
sasággal; alól pedig DIE STADT WAITZEN, und die dortige Volks-
tracht im Jah. 1853. van feltüntetve a Dunán gózhajóval és az
előterében balra négytagú társasággal. Felirata.

alól balra: Nach dem Waitzner Schamatus gez. u. lith. v. Rohn.
és: Nach ~~Vassányi~~ s Photogr. lith. v. Rohn.
jobbra: ~~W.W.~~ Druck v. J.M. Frank, Pest 1853.

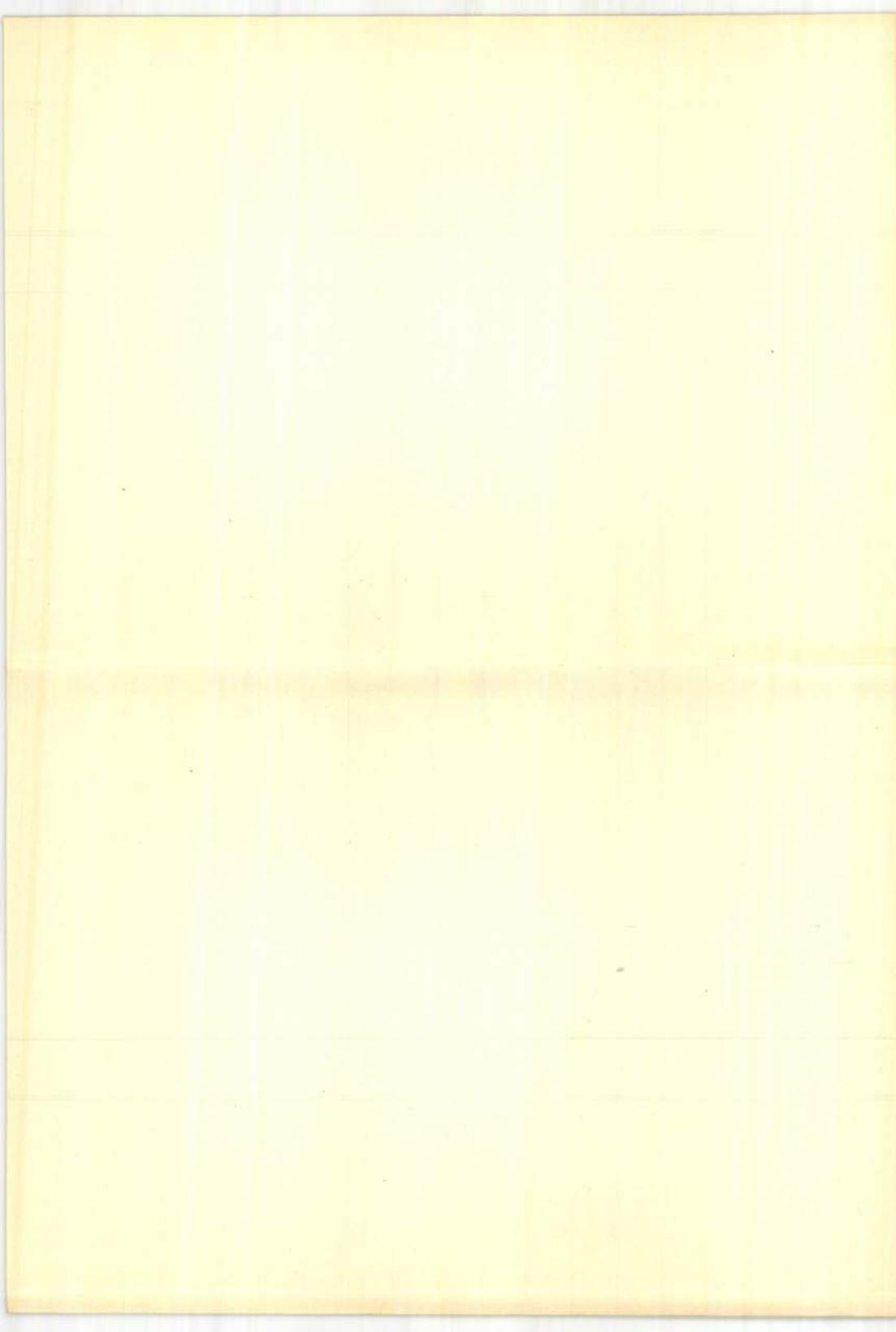

VÁCZ.

T. 989.

E kettős lapon fölül VÁCZ, Mátyás király korában (XV.század) szemlélhető az előterben halászokkal, a parton csoportot képező úri néppel és a szigeten haromtagú tarsasággal; alól pedig VÁCZ és váczi népviselet 1853-ban van feltüntetve a Dunán gózhajóval és az előterben balra négytagú társasággal. Felirata alól balra: A váczi Schematismus képe után rajz és metsz Rohn.
és: Varsányi photographia rajza után metsz Rohn.
jobbra: Nyomt. Frank J.M. Pesten 1855.

KIV., alányomással, mér. a. v.k. 25.4 : 20.2 cm.

Az előtért a vár foglalja el kapujához csatlakozó korlátos köhiddal, míg a patakon innen az utat egy férfi alakja élénkítí, a háttért pedig hegyek képezik. Felirata:

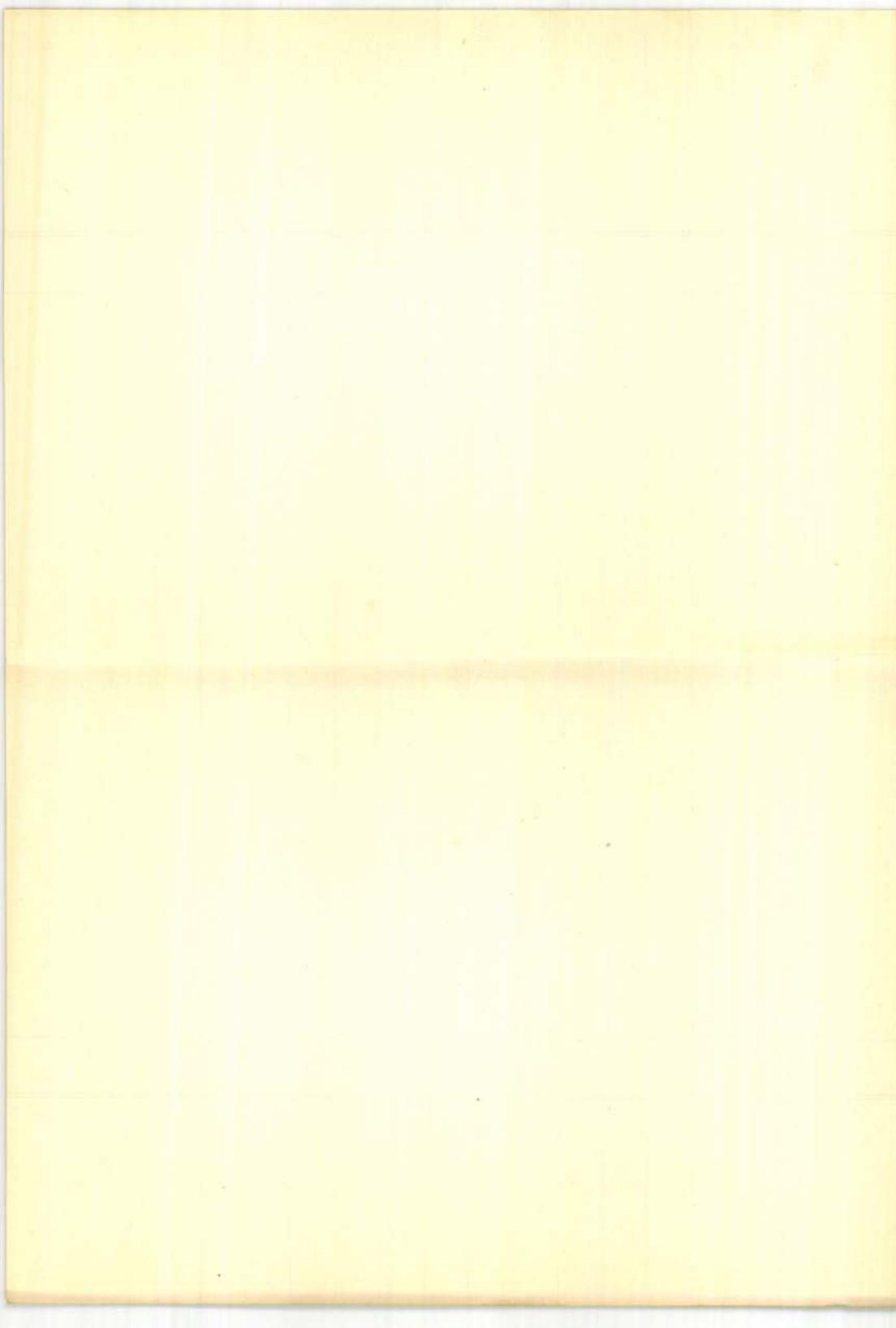
A vajda-hunyadi királyi vár
sark nézete.

földi balra: A magyar mérnök egylet közlönye.

jobbra: IV. kötet, XLII. tábla.

alól középütt: Rohn A. Pesten 1871.

Kny., alányoméssal, melynek mér. 15: 20.5 cm.

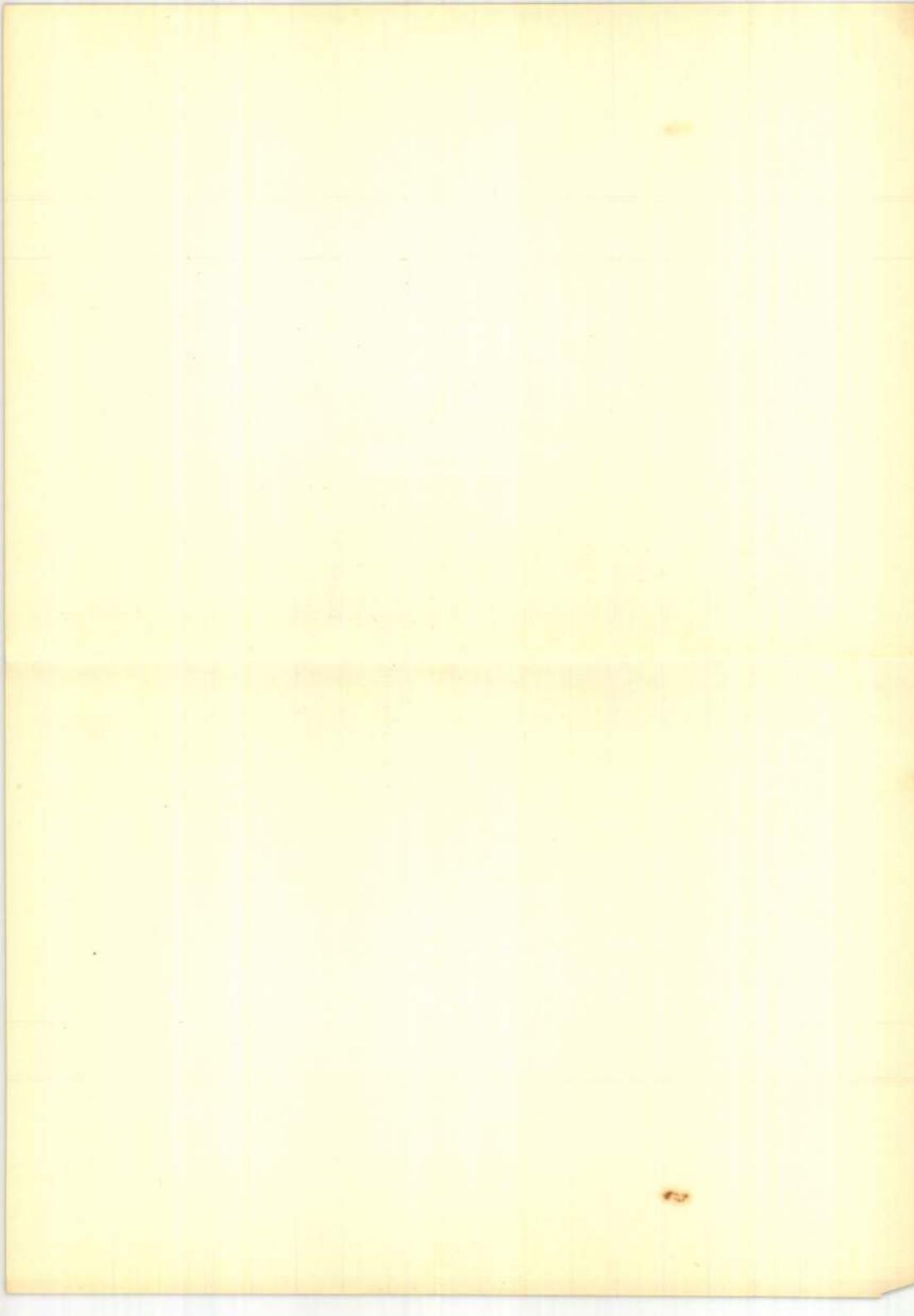
Az előtért a vár foglalja el, mely keresztnet-szétben szemlélheto, a háttért pedig ~~III~~ hegyek képezik. Felirata:

A vadja-hunyadi kir. vár
Hosz metszete.

földi balra: A magyar mérnök-egylet közlönye.

jobbra: IV. kötet XLII. tábla.
alól középött: Kőre művesz és nyomt. Rohn A. Pesten 1871.

Kny., alányomással, melynek mér. 15.1: 20.3 cm.

Geist Gáspár

10105

Mellig, szemközt. Felirata a kép alatt lévő virágoktól körülvettek
méhkás után aláírásának másakép:

Geist Gáspár.

és a balkarnál: N. Rohn A.

Kny., mag. 11 cm.

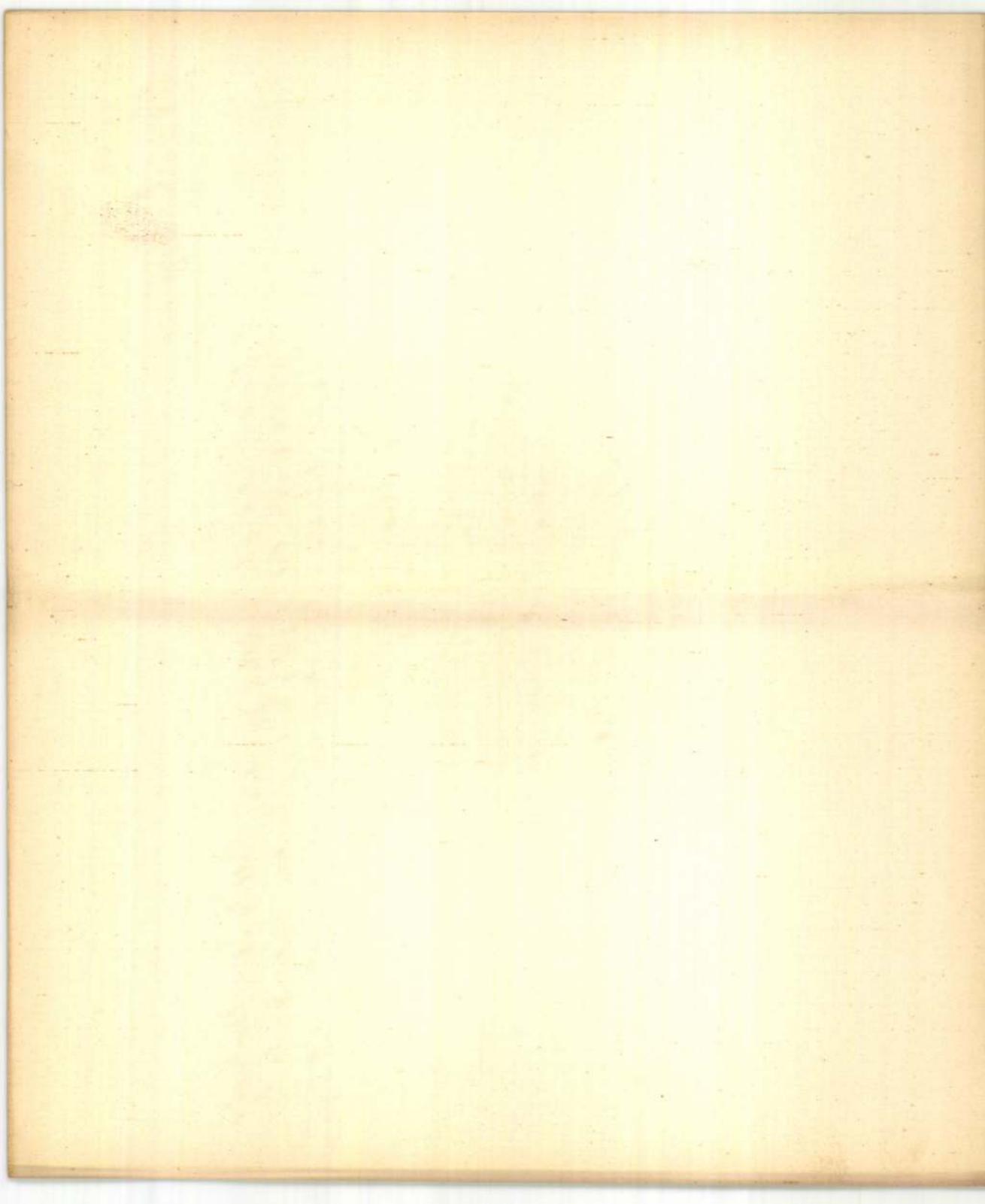
Szn. 272-99.
647-99-1.

AZ I FERENCZ JÓZSEF- ÉS NEJE ERZSÉBET Ö FEJLSEGÉNEK ... „EZÜST MENNYPEZZŐJÖK ÖRÖMELÉKEFÜL BÉKÉS MEGLYE HÖLGYEI 1879-IK ÉVI ÁPRIL 24-KÉN KIADOTT EMLÉKLAP KÖZEPÉN TOJASDAD MEDAILLONBAN BÉKÉS MEGYE CZIMERE VAN KÖRÜLVÉVE Gyula, Gyoma, Békés Csaba, „Szarvás, Doboz, Őcsöd, Szeghalom, Kondoros, T. Komlós, F. Gyarmat, Gerla, Posttelek, Kétegyháza, Sz. András. M. Berény, Csorvás, Csaba-Csüd, Endrőd, Kígyós, K. Ladány, K. Tarcsa, Oroszha, Sz. Tornya, Vésztő, Gyulavár, Bánfalva, N. Szénás, P. Sz. Tornya, Sámson, P. Földvár czimeres lobogóival. FÖLÜL SZENT-ISTVÁN KORONÁJA RAGYOG ÉS A KERETET LEVÉLFÜZÉR ÉKESÍTI. FELIRATA ALÓL BALRA: TERVEZTE GÖNDÖCS BENEDEK APÁT ÉS JOBRA: KÖRE METSZ. Rohn A. Bpest.

Kny., mér. a keretnek 41 : 25 cm.

Szn. 21-1900.

Frank Ignac.

Terdig, vilse och förtvivlade förfallna. Föll huvudet kengryttes och
möjlig fara, blygai varig sedan piketten. Stått förraft församling
häftigt, trivdes icke konstaterat förd. Schapen grätte, inge en nyat-
nas vänt, mottunge magas icke bo' uppi katabba ej egen. Såldra-
ta i sitt aldr:

Frank Ignac

alid heta: Rap. ic Nyman: Rohn. Pest, 1857.

legatör heta: 32de nummereller a köpgränshor 1857.

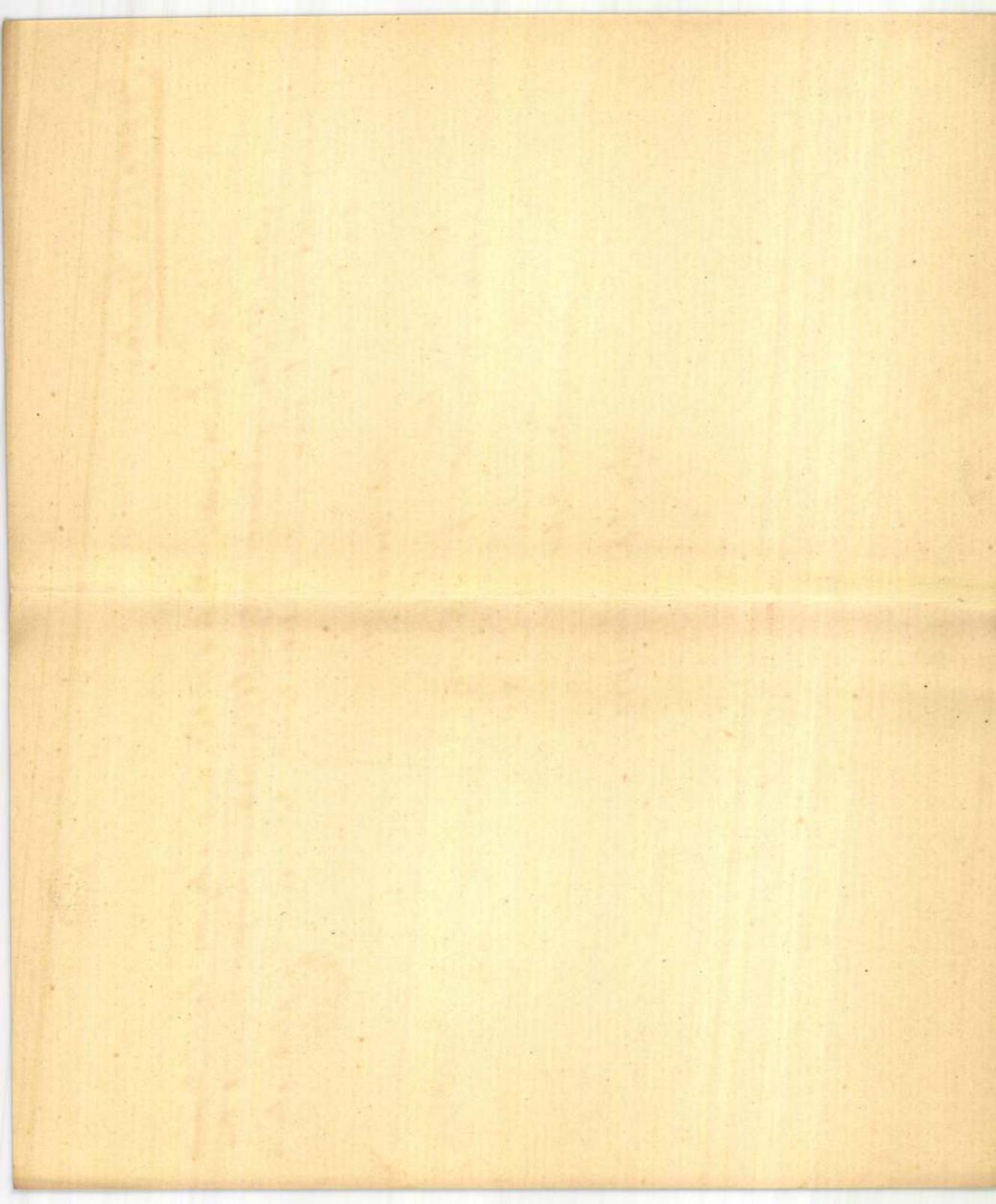
jifra: Dese: kindo Tork Kalmán.

Mönymat, ar alde magasiga 14.19m.

9852.

S. M. 412/198.

112 - 98 - 299.

Grozes en Gynta:

Hällig, kivé pötör. Haja o tatalá vond i tapiova hosszu. Ingent
gallerja lehajta, mykkendög' vöröra lönök, mellelje maga, orgonat len-
nät nyakkabz rökkön nöchi i baktja vörölk. Schiata a kér alak alain-
sának maiaker:

"Jarl Grozes"

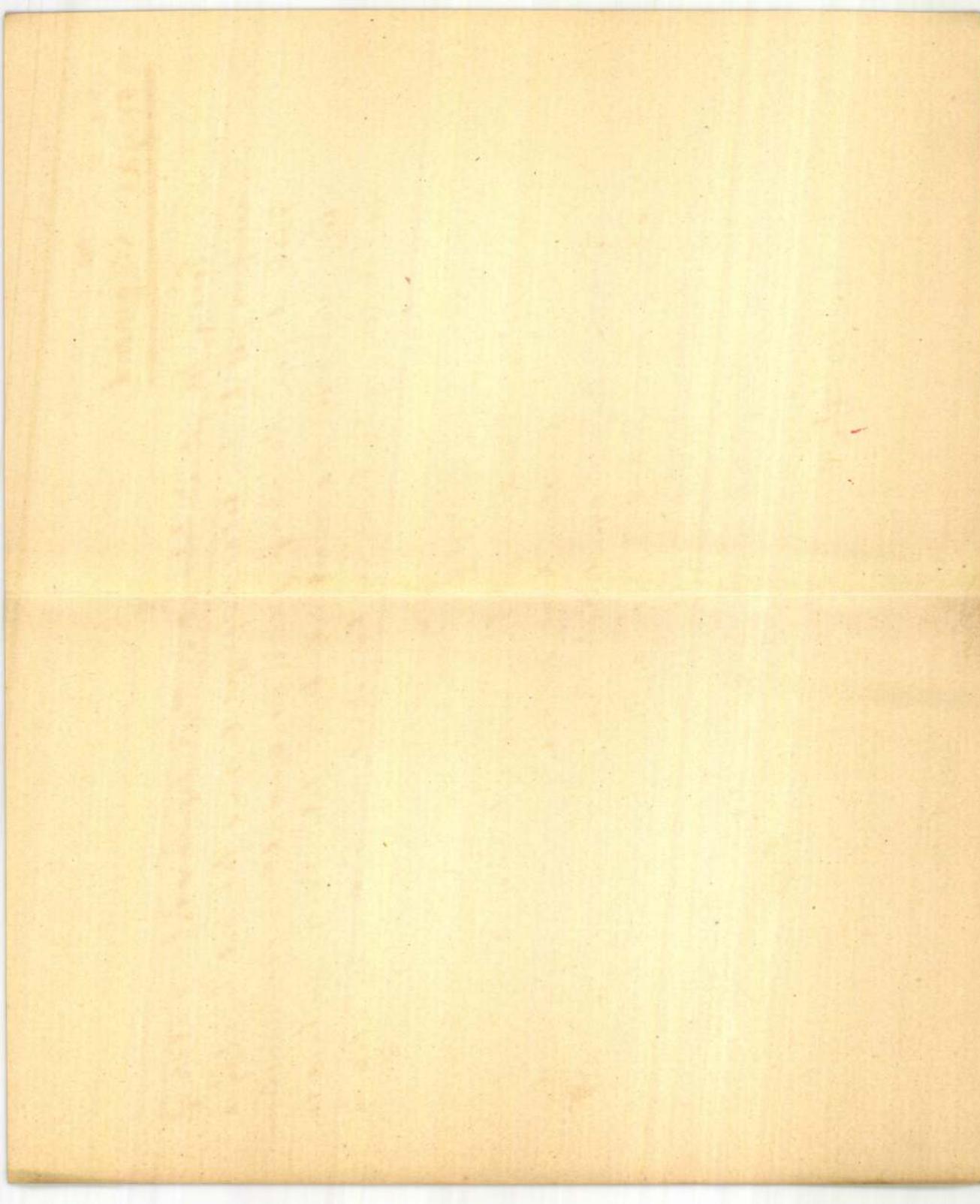
"Kura", Robin kih."

"Grotha", Gynta. Robin é Grand Pott 1869."

"Környomás" aradat nappangu 8.5 fm.

Kör nyipta: ~~Robin~~.

Dóha 8/03. (chin. man.)

L'onyan Ligmond:

Tendig, környezetetől fáradt, álla. Haja, bájica v bájci eredetű óf.
Serepekkel tölt ki kerében tollas kalapagás körül v bájimai környékkel
örvénye alakja. Hosszú ujjú párna mönge v akilla párna mintázására
rép. hente köszöntök v örömet vannia frigginatán! Néha visszahívog
a hármasen emelkedett hajók vancs, toronytak. Felirata a tényleg alak hár-

rom vontra:

L'onyan Ligmond,

Korpona ei Beregh meggyel lóny; erdeihez használva es
fejérlelni kövét; söt. söt.

alac bolna: "Rap. ei nyont. Rohn Péter 1857"
o legális bolna: "A. C. V. K. K. Péter. M."
o jobbra: "Krieger Gáspár Ferenc"

Környezet, az alak magassága 30.0 m-

Széha 7874.

A szobrokkal ékesített, oszlopcarnokos és kupolás székesegyház előtti teret a két oldalról közeleddő bucsusok élénkítik. Fölli négy angyal lebeg a magyar koronázási jelvényekkel és harom haranggal; fejük felett csillagkoszorúba foglalt MÁRIA monogramm ragyog. Felirata:

Az esztergomi főegyház nagyobb harangjai:

- I. 105 mázsás, fölszentelve Nagy-Asszonyunk tiszteletére 1855.nov. 19.
II. 57 mázsás, fölszentelve sz. Béla püspök és vártoni tiszteletére
1860 jul. 22.
- III. 25 mázsás, fölszentelve sz. István kir. tiszteletére 1855.nov. 19.
1860 aug. 12 dikén rendeltetésök végleges helyére, a főegyház keleti föltétetvén, 1860ban Nagy-Asszony napjan ébreszték először öszhangzatuk alatt.
- legalol között: Nyomt. Rohn A. Pest, 1860.

Kny., mér. a vk. 15.5 : 9.5 cm.

Budapest.

T.5144.

E lapon a Nemzeti Színház belséjét előadásközben látjuk a színpadról felvérve. Felirata:

A NEMZETI SZINHÁZ BELSEJE

ez után: Gróf Ráday Gedeonnak a nemzeti színház országos fülegyelőjének,
a telkes honfiinak, tisztelete jeleül ajánlja
a kiadó.

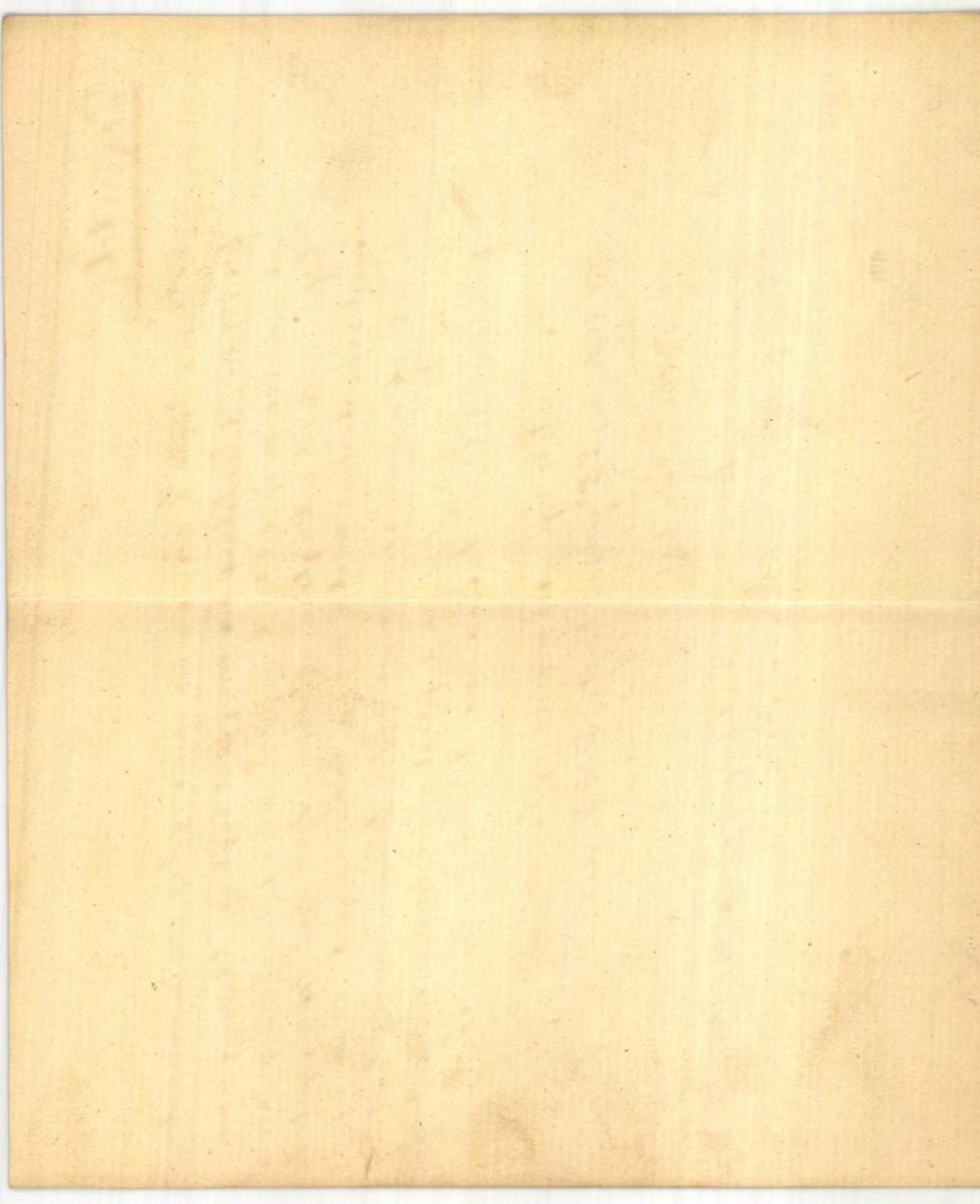
alól balra: A. Rohn.

jobbra: Nyomt. Walzel A. T. Pesten.

legalul jobbra: A Pesti divatlaphoz.

Kny., mér. a vk. 15: 22.4 cm.

Szn. 350-98.
170-98-767.

Zoambel:

Eren a hapon a görnrodorban ep'ien cyphak rongai n'mak
fettunutesse. I komloket hei torngai al ep'ile v'ska, mig a ma'
sik meglesetos'en ep' e tetge' k'ui alatu. I hei torngi k'ui' q'lasseru'
k'ofal emchelidit u'laq k'epu' ababhal, m'gunc agia' lekte' r'gudo' ha'
v'ndet van. Uh oddas falahm meq' egs' boliv' n'mp'zit. I ha'merten, hor
an agini' as' a m'k'w'at's' baka'ra n'glik t'ih'sai', n'gjai' legelo'
pa'xter' nl, mig' n'eloreiden a falnat d'hl'e baka'ra k'ans'p'kudo'
földm'nes' d'k, g' elci' t'ugaya' k'eren. Selins'tau a k'ui' n'las:

"A zoambeli' n'gi' gr'ih modori' eg'hat om'gai"
aloi' falra an "T.T" j'el'rem' l'nel'. Scel T. usan'"
kenipuk." Nym. Walkel T. A. P'esa"
s'jotta: "Rohn l'is".

K'uyonos, banna alay'ym'mawal, m'gunc menku' 21.5: 15, G.
Jesel T. rupia wan' k'oe' n'k'ee Rohn.

d'k'ra T. 436a

Telki chills'

E lapp a nūvesz, minc Matyás király van abdóra hí
az arat mellék nőve ir. Össze kerülveknéz köröma, melgy ki-
mag dicsit s nyuganjen ~~komás~~ palást, nadraga szűk s ma-
gar osari rojtos vöröngyan hosszú nyakú környes szabányni van.
Nyírhardtán a telke keletről határa, melyből az ápralva törögöt. A
vörnyeggel termes keremeket juttatnak hámis függönytől. Telirán
a hegy alatt hármas vörtesz:

Telki chills'

„Cimic chayais Király, Szigligeti
„cháppai Király lez. Drámaiában)“

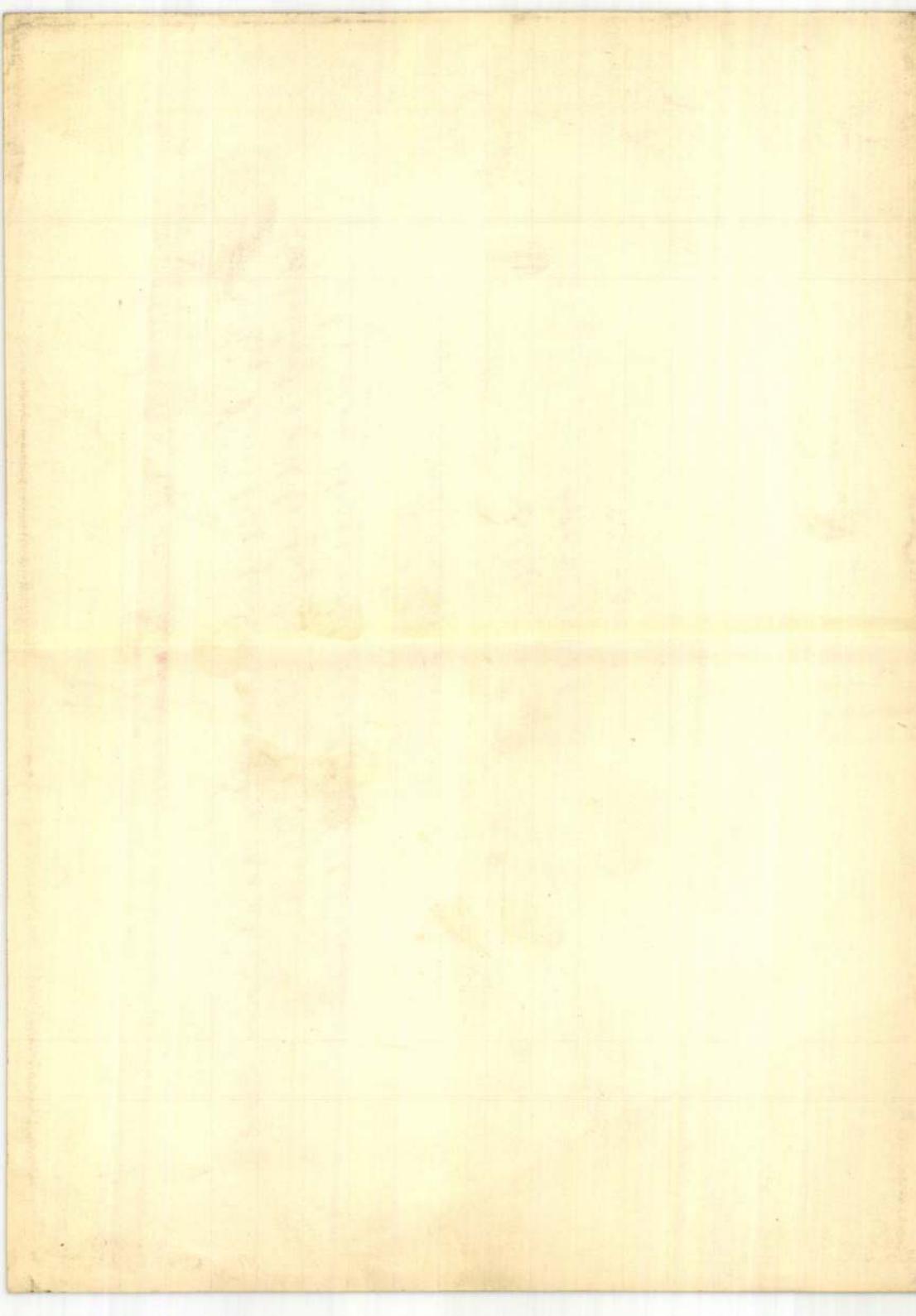
„Legelős halra:“ dik ~~minimellelén~~ a Holty János 1859. “

Künpint: „M. Róka dr. Pata 1859. “

Ojotta: „Berk. Károly Tóth Kálmán: “

Környezet, az alatt napjúra 15 pm.

Sopha 1489.

Amsterdam, xix v.r. : Deel Ferencz.

Meldig, hinc salutem. Hinc eis intre van abr'olos. Mind
 Rec' leterel a n'rel kartag'ra rehendit. Schinata
 a hinc alak abrisanat masalej: "Deel Ferencz;"
 s' alit lozenrik: "Wyom. Rota, Polka 1858.
 Körönmat, mérker a papronnat 24.2: 16.2 cm.

S' aktler. 255-914.
 Selt. n. 14435.
 892-914-1.

Engerer Matsas

Chelliq, keisngorua falra. Rörd haja, tajirina o bimbalala oř.
Engerer gallera lehajtot, coluna töök nyakkandje ryos o mellende o
habitaži zinov. Telirata a kěn akak kei sočan:

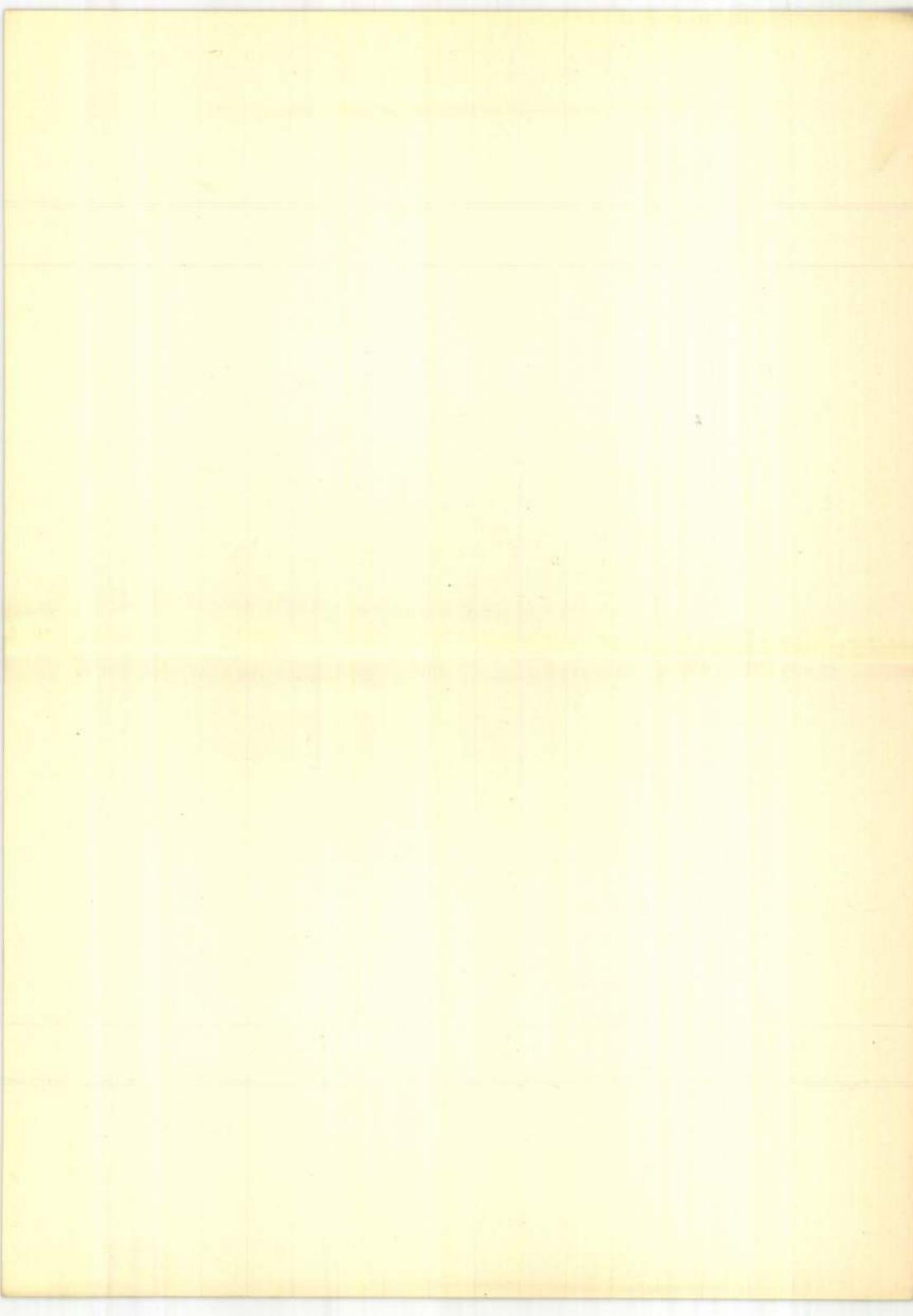
"Engerer Matsas"

Peru bimbaroi förenplom kangangatva, nemeti oneste "mama" e' a t.
a jott' kannai; ~~Roku huk'~~
sa balmal: "My. Légrády kerevel. Per."

Kongamat, ar akak naoyaga 19.5 km.

Laha: 7908

160/93 M² 7.

Erzsébet (szent)

10052

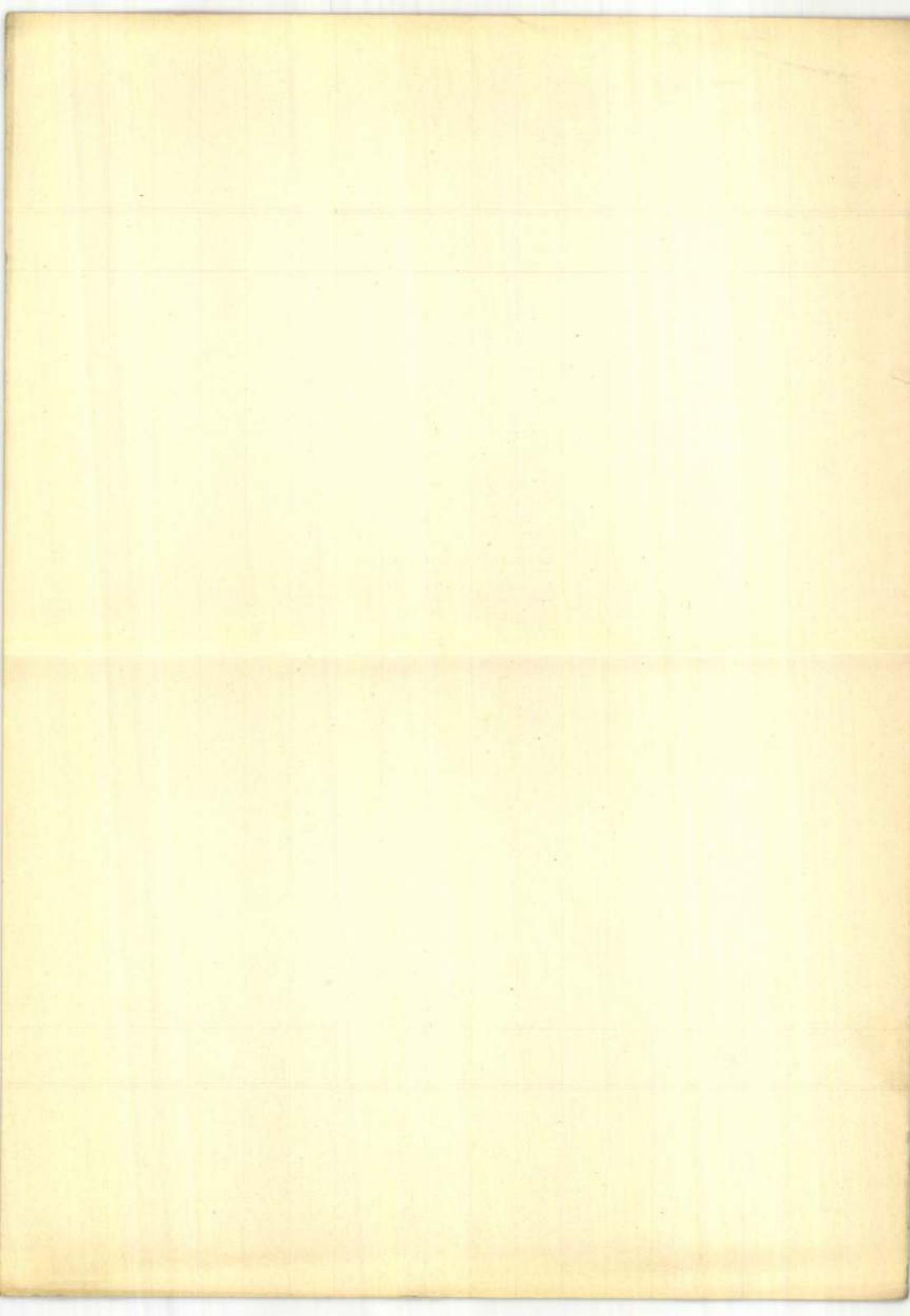
Dérékon alól, balra, feszületes csipkekoronával, fátylonnal
és kivágott ruhával. Felirata a kép alatt:

MAGYARORSZÁGI SZENT ERZSÉBET.

a balkarnál (Rohn.
alól jobbra: Nyomt. Frank J. Pesten,
és legaljáról: Mellékletül a „Családi lapokhoz.”

Kny., mag 9 cm.

Szn. 750-98.
543-98-7.

Benza Károly

10001

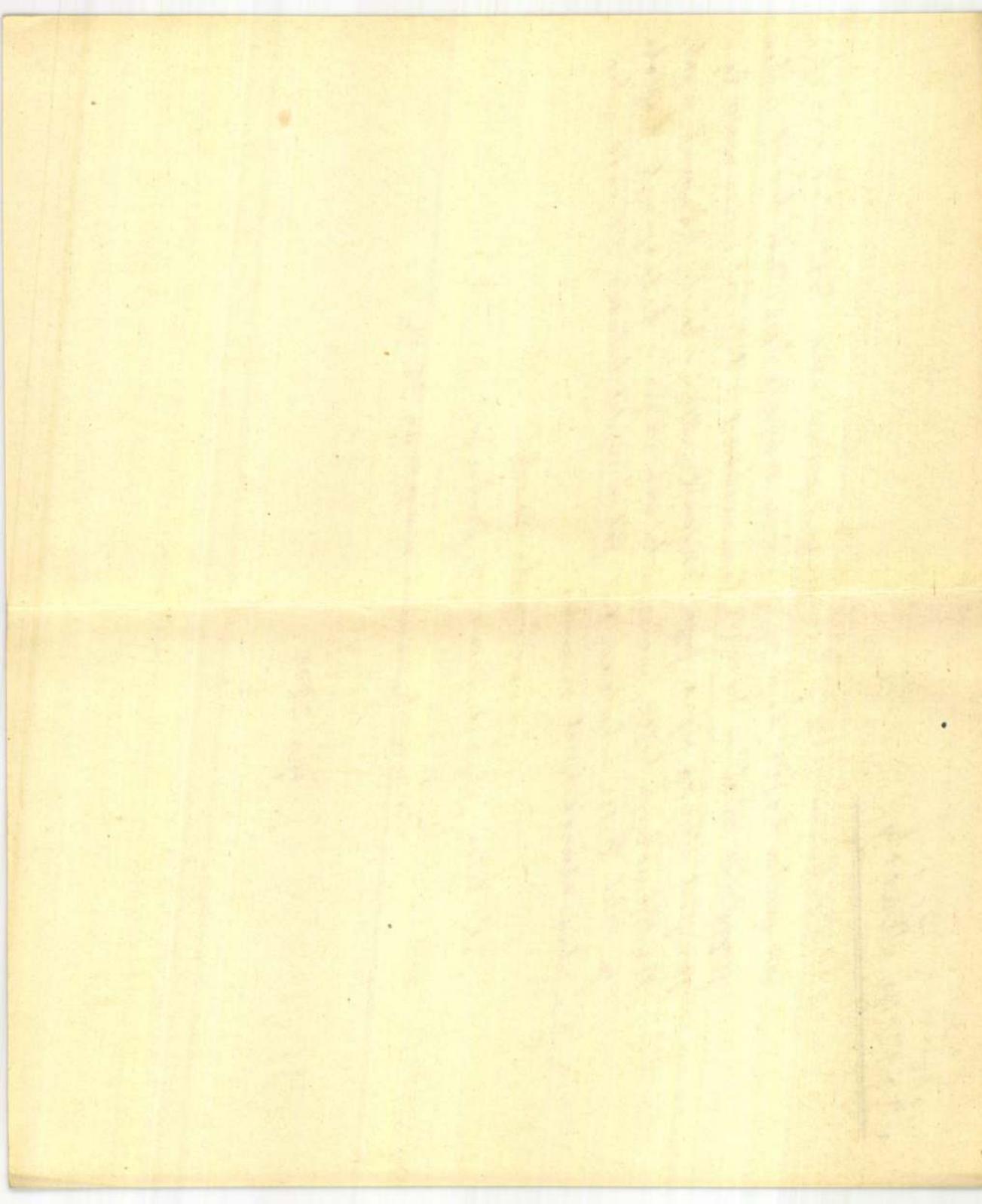
Az Ilka dalműben, mint Miksa jobbra fordulva van ábrázolva, a
midőn a pénzdarabot a harisnyába teszi. A háttérben község látszik.
Felirata a kép alatt két sorban:

Benza Károly
(Mint „Miksa” az Ilka daljátékban.)

e felett középpött: Nyomt. Rohn Pest 1857.
és legalól balra: 38-ik nömmeléklelet a „Hölgyfutár”-hoz 1857.
jobbra: Szerk: Kiadó, Tóth Kálmán.

Könyv., mag. 14.5 cm.

Szn. 628-98.
261-98-7.

Hoszegi Harry

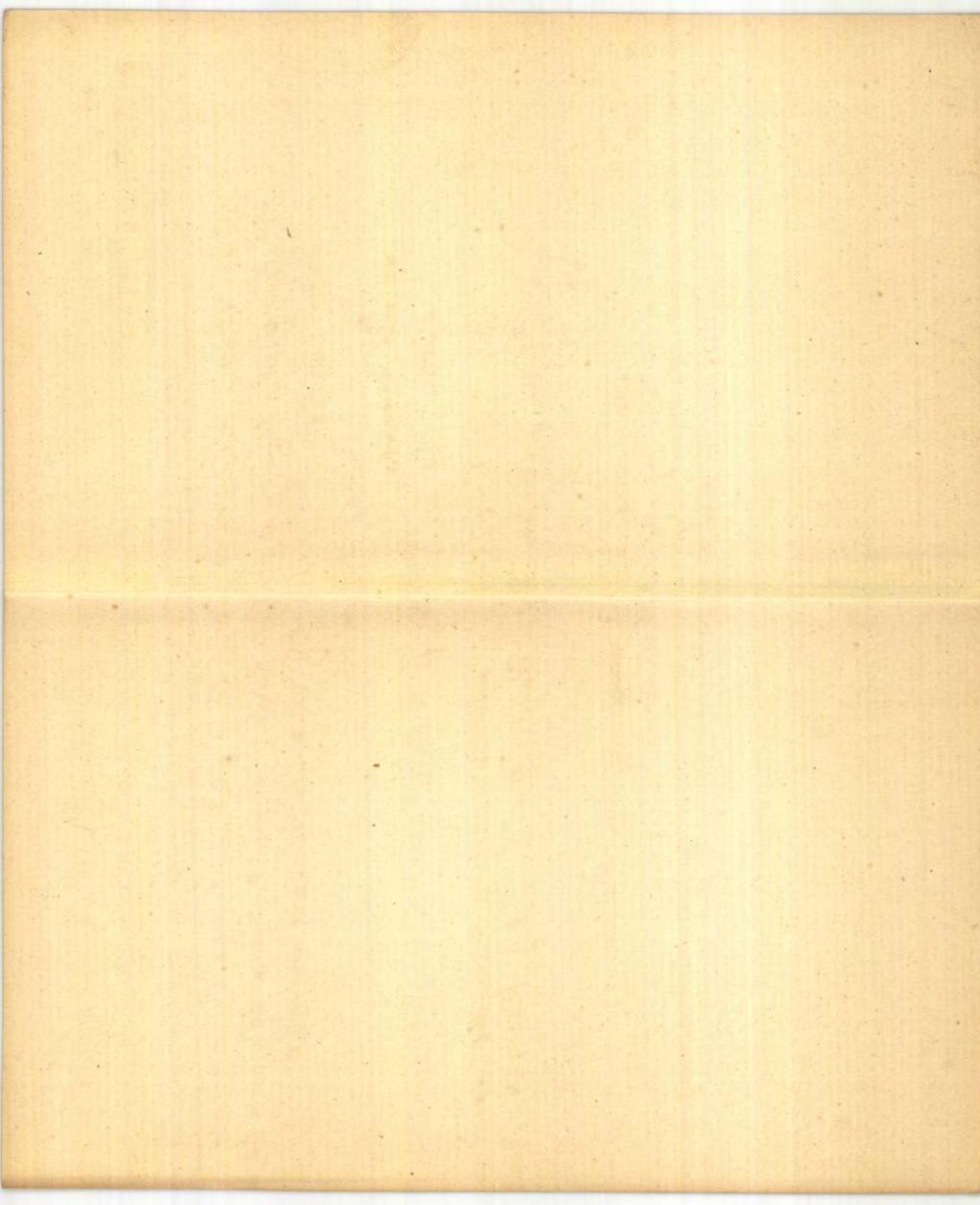
Os alienem verdig, hengselaard jibber, allva. Tots felot elvalek-
tor grindö hajar, supinxt es alain stakalt hor. Tots kuerel, meher
jeggynuit niel, a bolhira sum'aschoerd o bulgire valla vesen ho-
penyenet elverent aljut frog. Ingeneet galley's serelo khayval, myah-
hendöje colorra töölt, mellenye li van vagra e katabijanat hafola-
ja vieles. Balra a bolhira thil salva night kulisas. Selisista a eej
alotk alairacionat mäabes.

~~Konegk-Hanovy~~

sabó balra: "Myrrh: Resin 1856. Rohr A."

Stygnocarpt, or alat maggaga 32. fm

alpha 2802.

Tázay Pal:

ehetleg, környezetetől jött. Bal felől elhalászva fogt oldalt előre földi, barniza v szakálla hosszú. Ingével gallérba lehajta a karját eggyel. Testre a fej alatt alacsonyabban madárt

"Tázay" Pal m.k.

~~alacsonyabban~~ "Rohn"
~~szarvakkal~~ "Rohn"

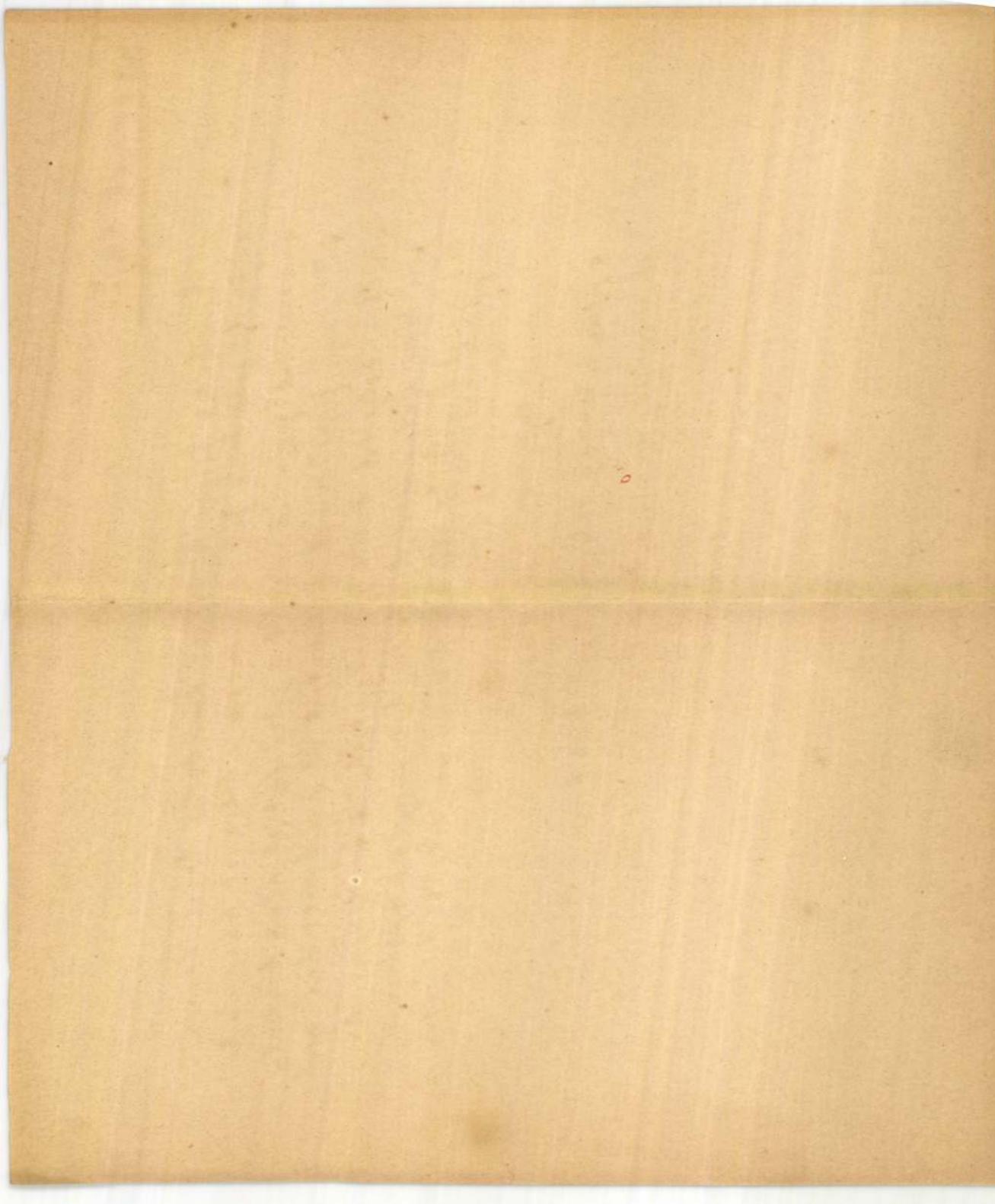
✓ Jutta: „Ged. bei Dr. Stompe in Wiesbaden 1854.“

Tázay Pal: A magyar nemzet nemesi legnagyobb időkön a
arany tollásig. Kincsek Toldy Ferenc, Pest. Ernich G. MDCC LV. Orsz.
tan.

Környezet, ar alacsonyabban 11.5 cm.

Kör röptő: ~~(Rohn)~~

Lipca 4934. (A nyomda megnevezése nélküli).

Kosuth Lajos:

Emellettet kérjen a ^{negatív} (nemről) körii vére, herék Kosuth Lajos, ki jött kezé felmentve tárja a feljárat környéki marholtat fogja. A rabször & jelzo-sabotál alatt kivonult, de nagy fönyelvvel hallgatja az a halmoniák eggyel idénben helyezték a magyarországiak. ^{Felveretekben} Jelenetek abba, hogy kezé káprázott, karibolti, borszánymolcs & palma- & fakörögalylebb (dörzsölések) élmények kerültek visszatérítésre. Feliratai a kör alatti műdasulásra vonak.

"Lipp Kosuth Lajos"

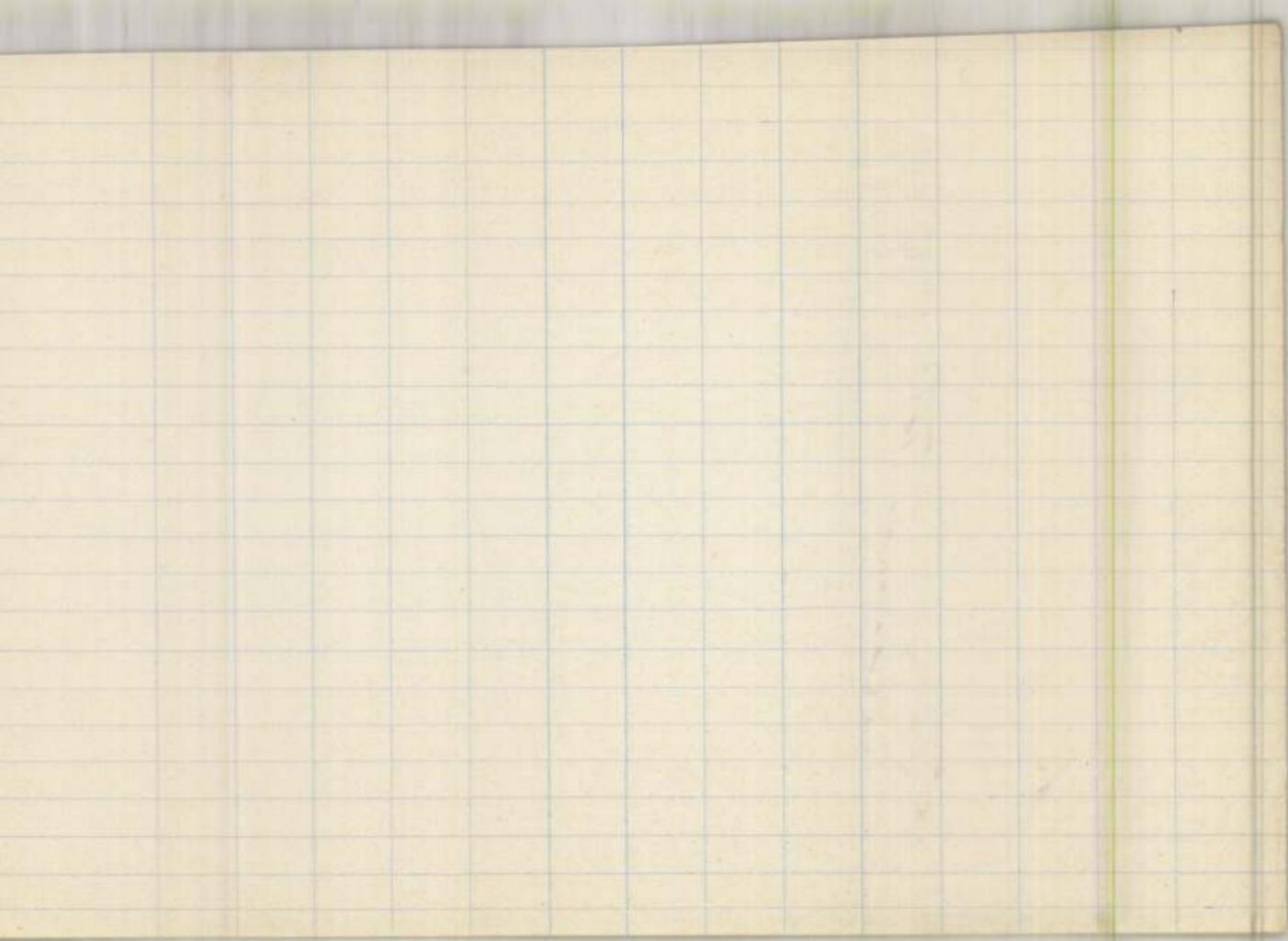
Szobrá a keresz a hárdfal, empi lelke körül. Római:
Kincsemereket, mire a raja néve 16.5: 11.5 cm.

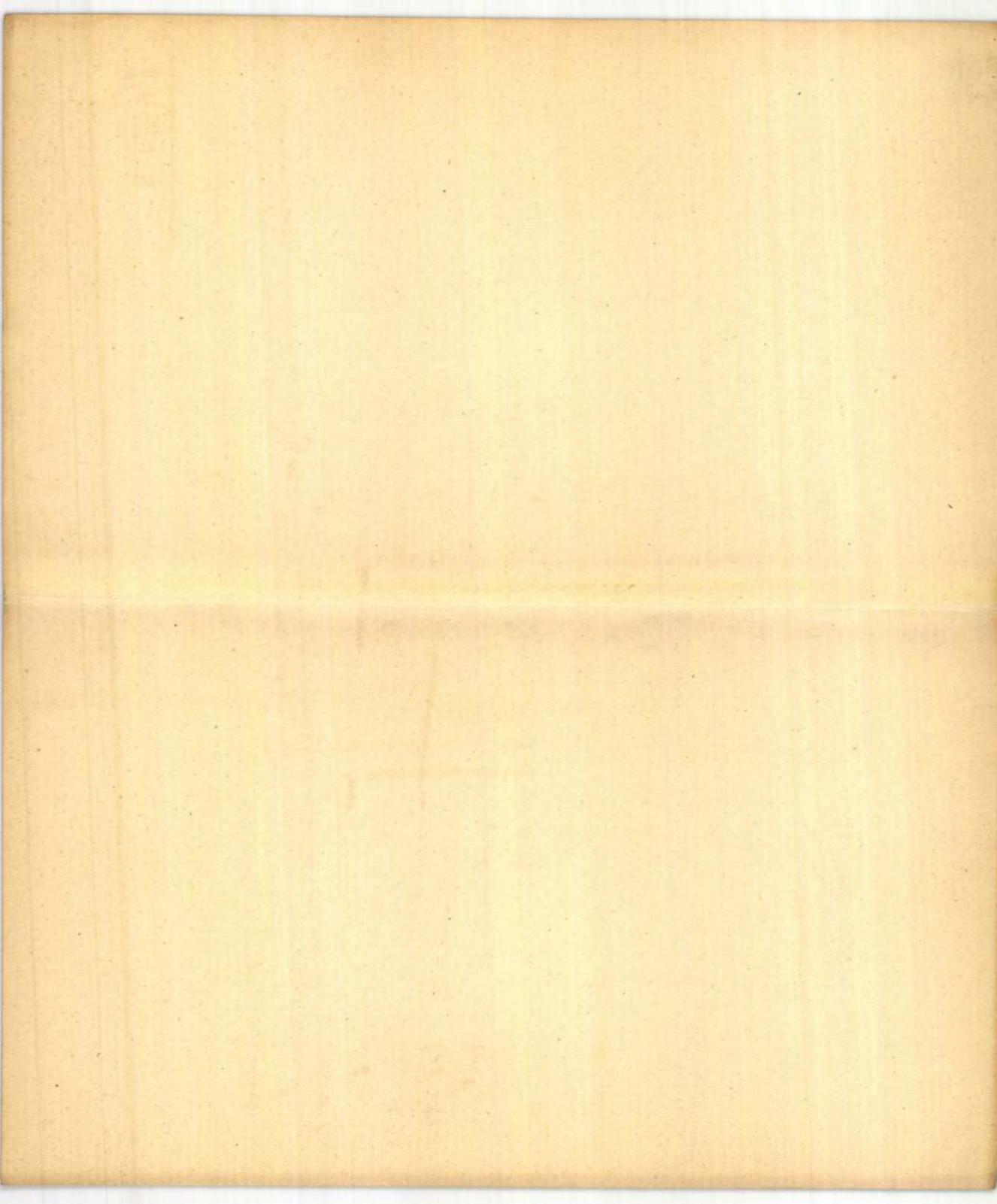
Leírás: 7701

Bobon. 1

Laid

Kremnegi, Bp 48.2.

Orsora:

et srt. koma megalašanak helye.

Egy A "SITUATIONS PLAN" felsz. C ger. v. Joh. Prokop es dñsh.
Grossendorf) es "DIE HEIL. UND KRONE MIT DEN REICHSSIGNIEN" ko-
zott arm vides beszépet viemellettjük, hol 1853. en nem rendes g-sán
a formát megalakít. A Donna Engei kincsöö görögön tul
kei vöröse a pram a hosszúkörök emelhetet. Eztivel kiemelkedő
torony kör. A gyűjteményt. Az előterben falad a kei illas
nál vanok innen, kármis játéknak vagy kerejének a ni-
dikbeli latrodóval. Felirata a kei alatt kerestek het vöröau:

"ANSICHT DER GEGEND BEI ORSORA

wo die heil. ungar. Kirche d. 8. Septemb. 1853 aufgerichtet wurde"

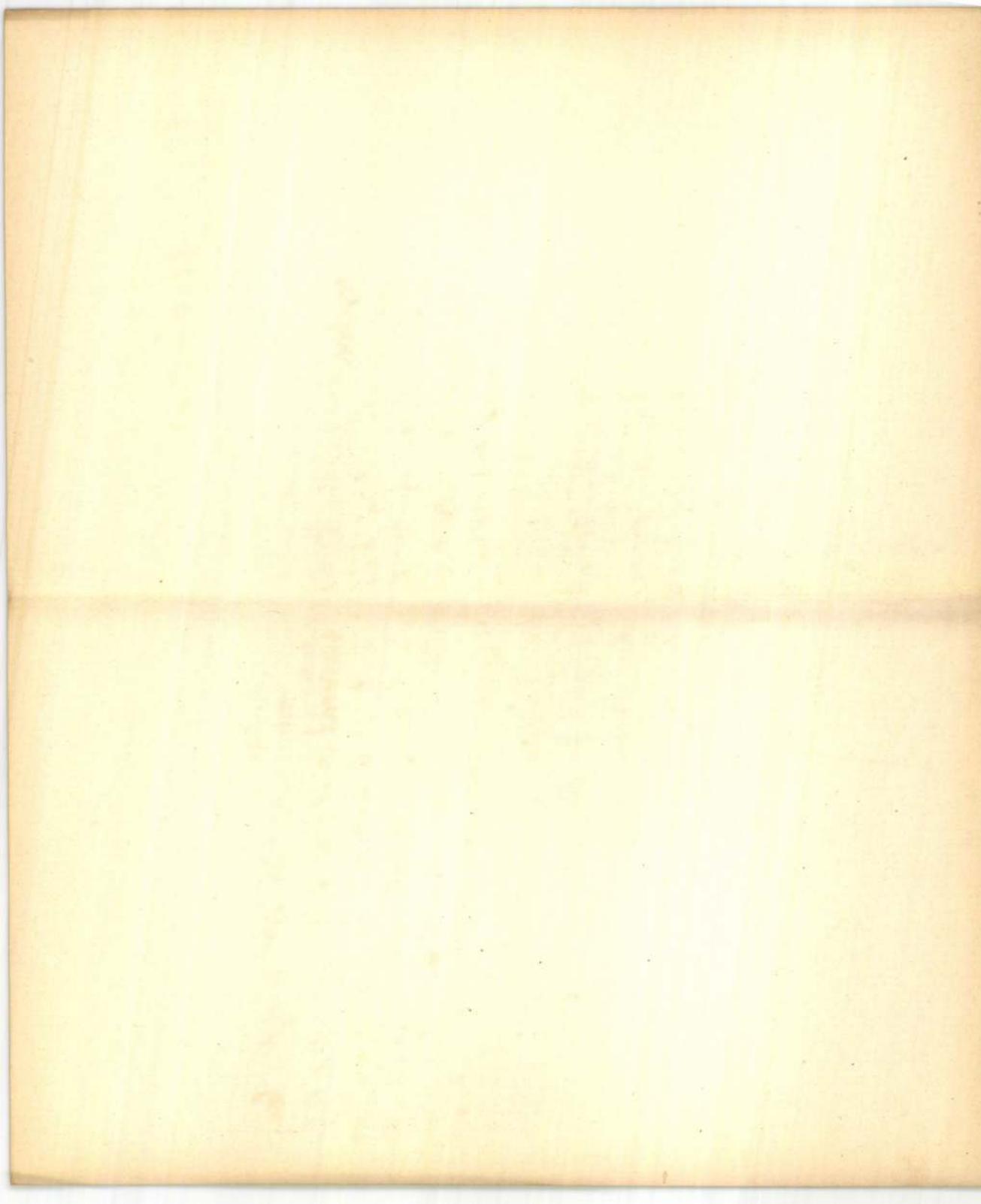
alotz Falun: "Nach d. Natur v. Fr. S. Christian"

jüttör: "dick. Rohr A."

legalacé falra: "Verlag u. Eigentum v. Jos. Wagner in Pest"
Kriepükt: "Jedr. b. J. M. Frank, Pest,"

1853"

s jüttör: "Vervielfältigung ausschließlich verbahlen."
Környezet, mérési a lassípné 114: 23.7 Sm.

Jessewifky Jan:

Jorßen:

DESSWFFY JÁNOS

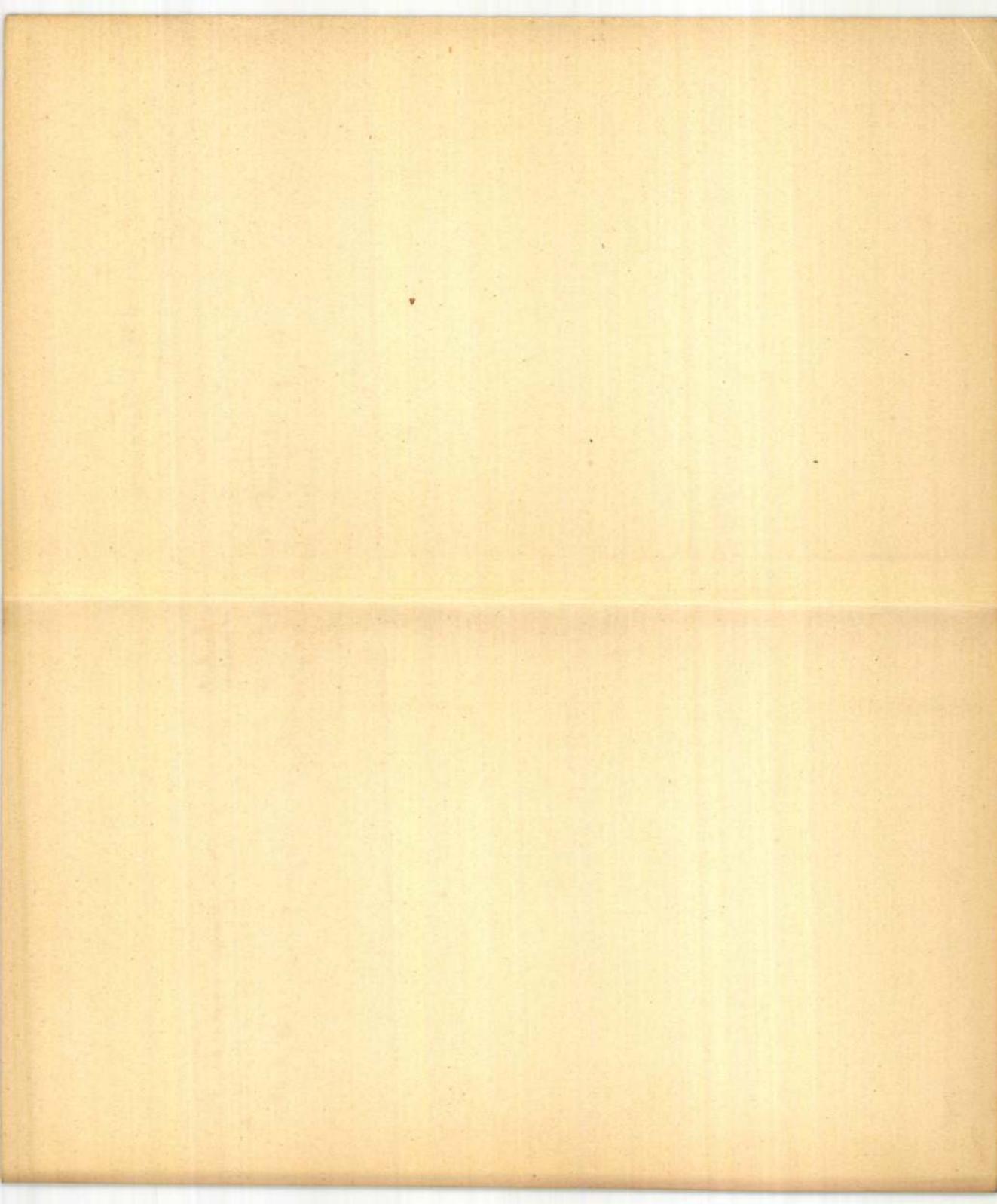
Kir: Fräjtrösk, megan ör. Fröpän, sat. vat.

Falts: Rep. of Norm. ~~Bohm~~, Febr. 1952.

legatet felra: III. föd. Kungsam. III. pris. Joha. Maria Conrad Ferme

Hörnymat, or a larva maggida 28 cm.

369 : (ch.n.)

Rudnyanszky Ivanna

Jerebog, kise földön ~~szép~~ produk. Kincsem emlőknek kapjának fura-
tai fel ~~szép~~ turke, ~~szép~~ földönge cipreként. Szilvavirág + nyákkere
szalagon emellett hord. Kincsem működik ciprekéntel déjának, ~~szép~~ kisben
nincs van. Felirata a kör alatt ki van:

B: RUDNYANSZKY IVANNÓ

sülv. Töröky Anna

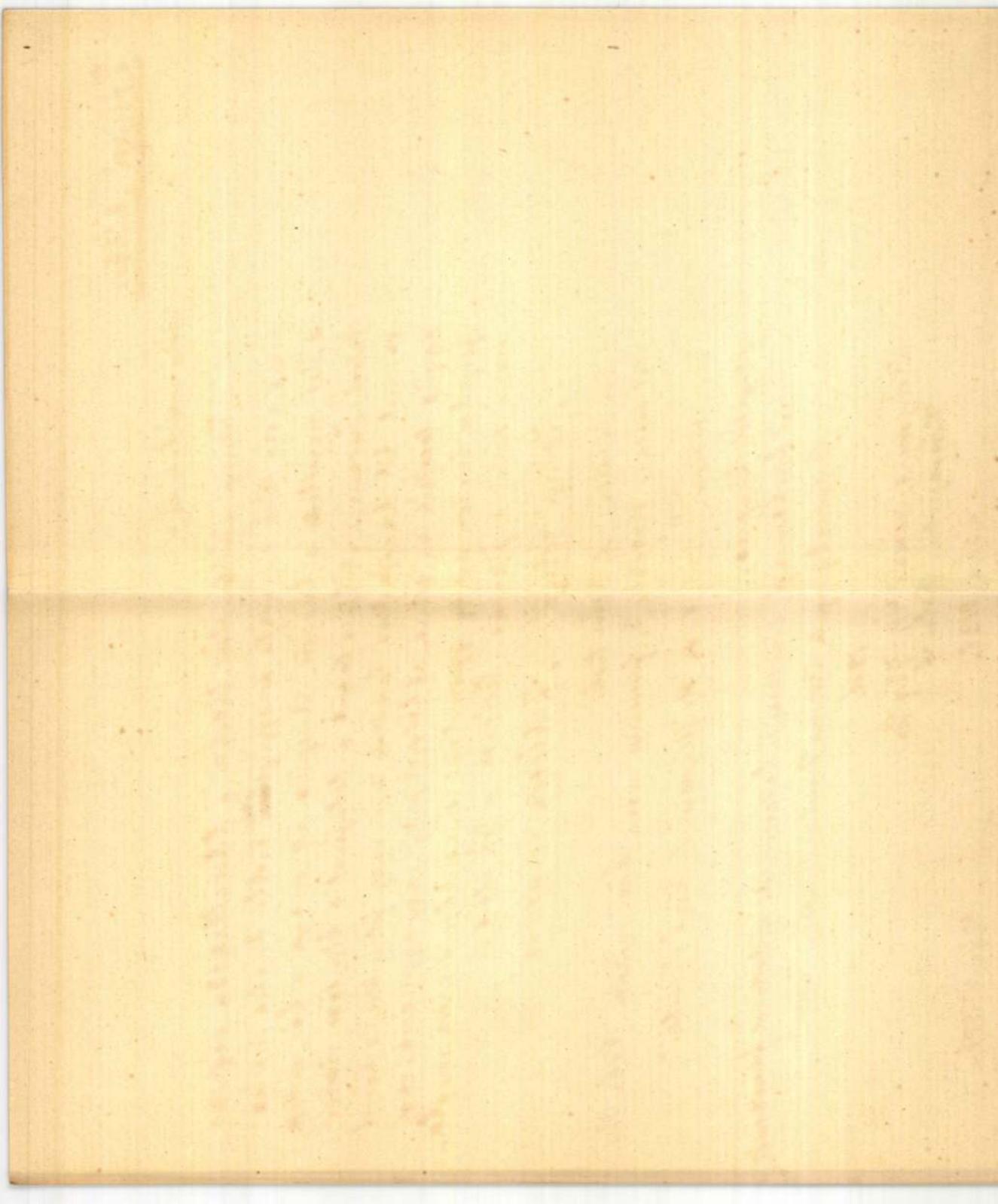
alat halva: "M. Segnály örömei, Pécs."

o juttat: "Róhn A."

Kincsem, analab magasság 9.6 cm.

Kör sugarba: Róhn A.

Nrha 8918 (chmar par.).

Erin Mills:

NATOINERREDEREN:

König' Miklos elnő lánya a liberálisokkal reprezentálókban a vezető nemzeti összegyűlésen, azonban körülölelt mindenket ölt meggyelölte a húsege. Kincseit ill maga a fő, mellekkel török turancs Miklos hajtja a lóvájval s körülölelik mindenkit, hisz kardjának hordozta Kere vagy felvonulva a Roszai csapattal leejtik az előtől. A kötölgöt pedig vagy egymásra, vagy saját testükön országba szállítják. Felirata a kín alatt:

"Zingz Ecru.., Zakela Zindien"

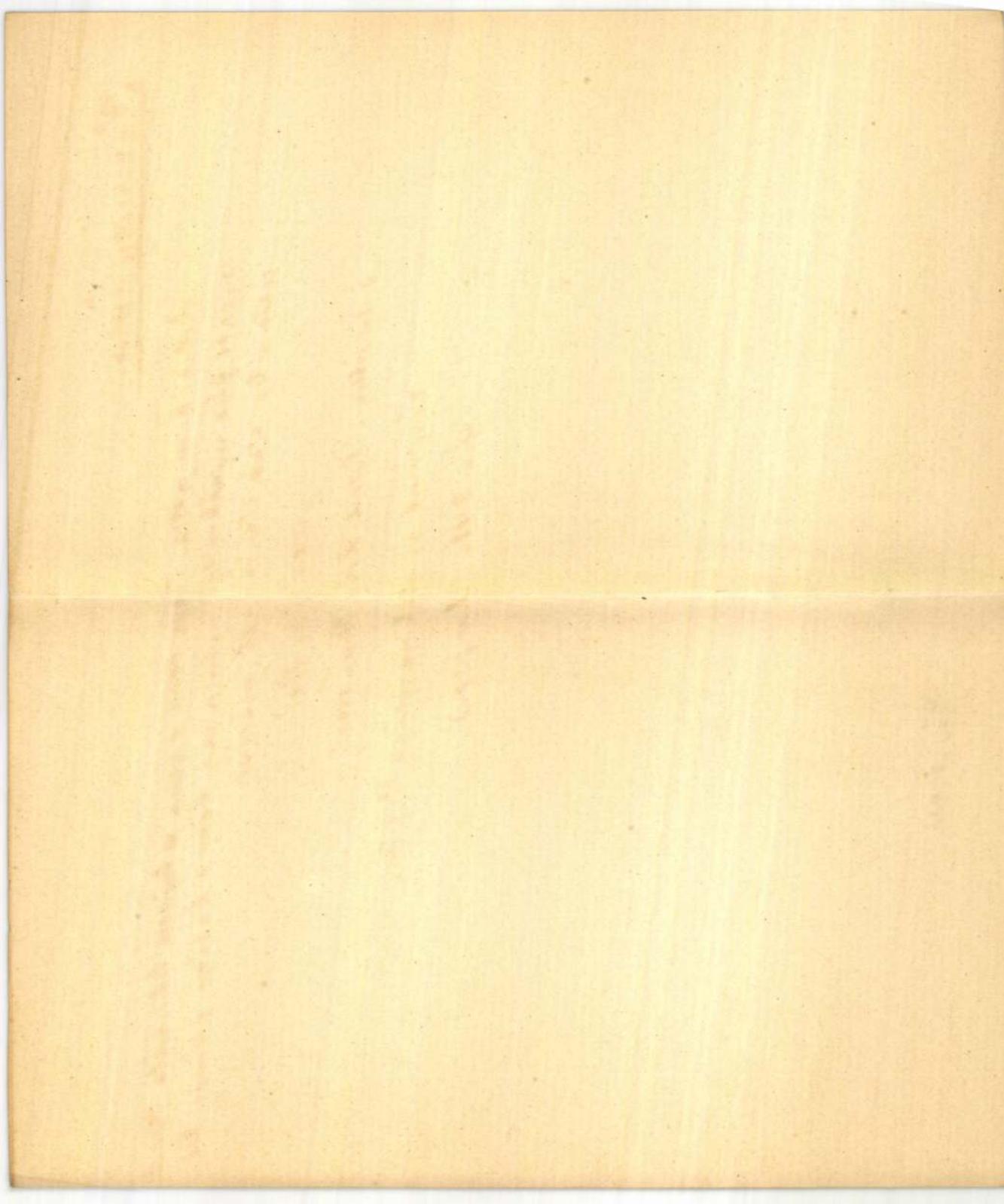
a jobb var och i "A. Robin lish."
alor talra: "Nicolay D. fermeunge man kör mig och Robin Per-

ken
julien: "Nyomtatva Reiffersheim és Röd Breslau

"galot knepust:
"I korratorvai, olaszaini es katonavilek' működésben
Bolygovszky Gyula, Steiner Vilmos és Pomery Tamás

1881

Környezet, mérési 49: 929 cm.
Körzéjel: Rohm & Haas

Hakimky Jener:

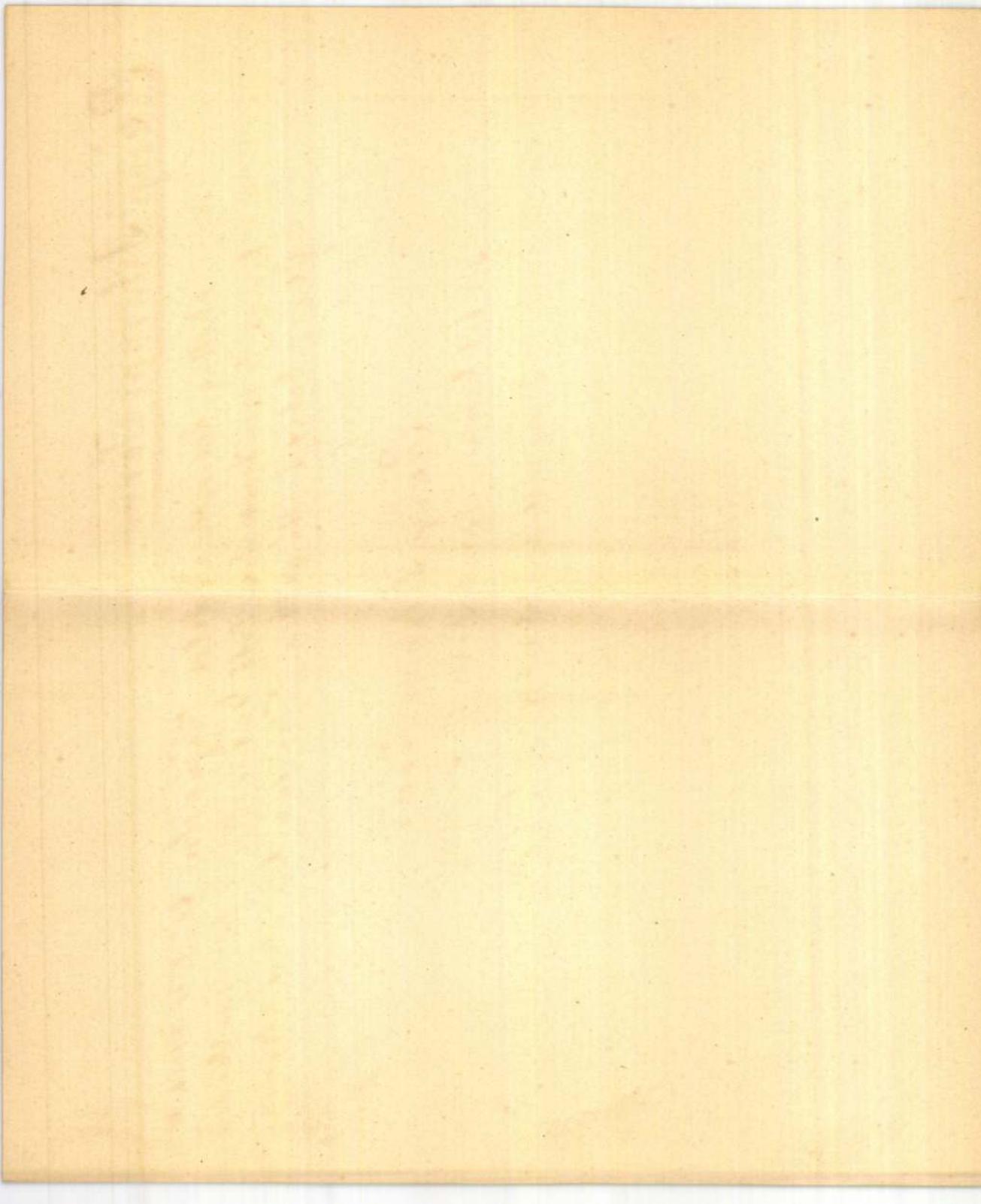
Helsing, Röde fölsta. Haga röd & anna o trygga ledermilt. Körn
varans fäder nyaktendig vobora van korn & katanya næres. Fel-
vata a hör aldr' aldr'minal mässne!

"Hakimky" En.

o alde fölsta: "Nyons. Robin Petersen 1860."

Xerogonos, en slat naggdaga 13. y fm.

Opha s. iii. (Cdn. ngr.)

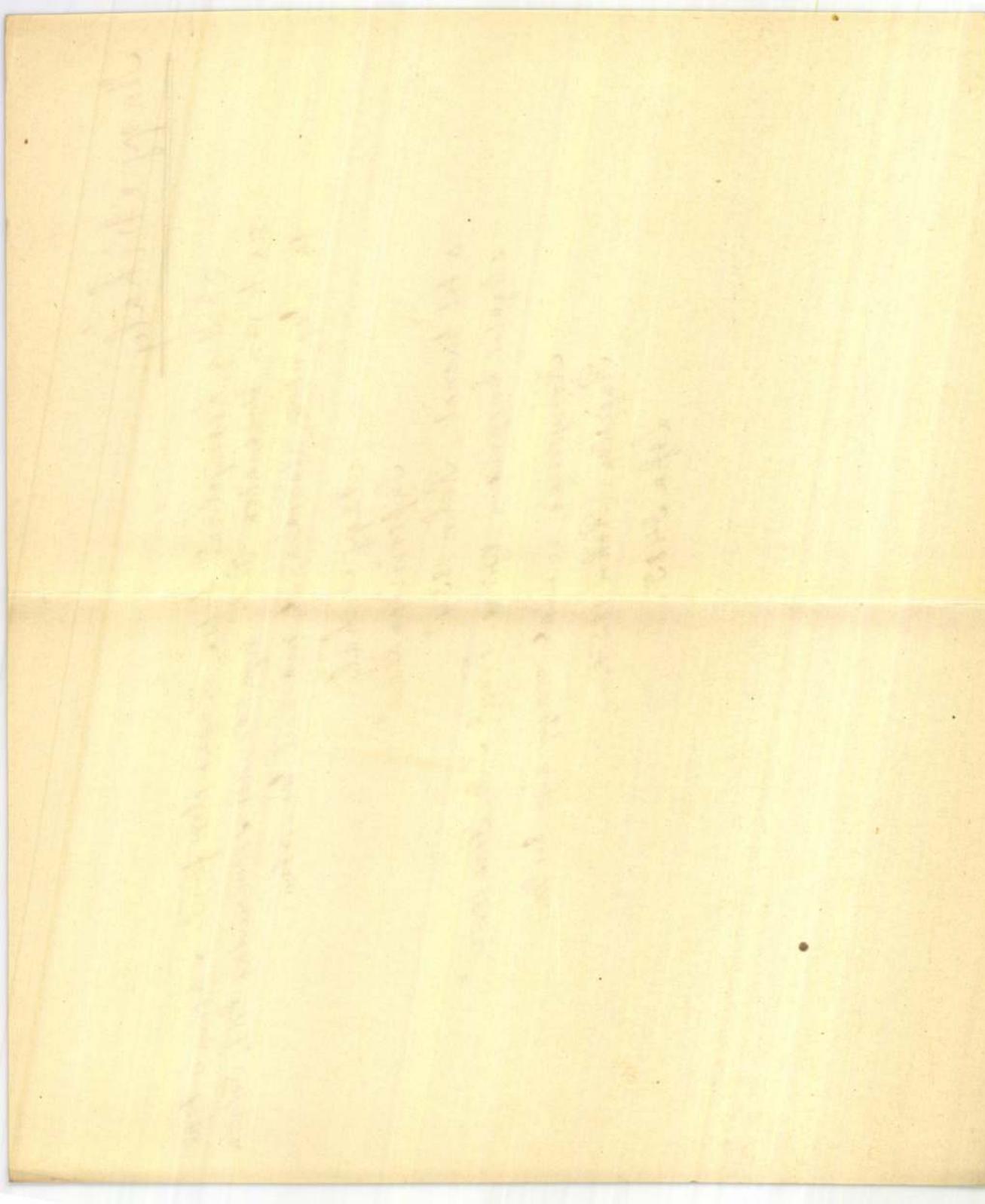

Pesonyx salamor Tiere:

chellic, pesonyxus talpa. Haja's elor feront' o arca d'
kavina le riu kersvalon. Gott hui mettere sephi: Nyakkkalde
felere o entatiga illo gallini. Felinta a kej alass alainia-
nas masau!

"Pesonyx salamor Tiere"
"a tel tamai;" Nyma: Rohn, Rosen 1854.
Környezet, ar alk napjaga 14.5 Km.

dofa 3691

Nagy Mihály:

Mellőz, hengyelosag halra. Haja elre fejűl' várva u tigris
sua le von keremálva. Feher nyakkendő & reverendai lvt. felvir-
ta a kij alakz alárisának mazsánál két sorban:

"Nagy Mihály
"Superintendentus"

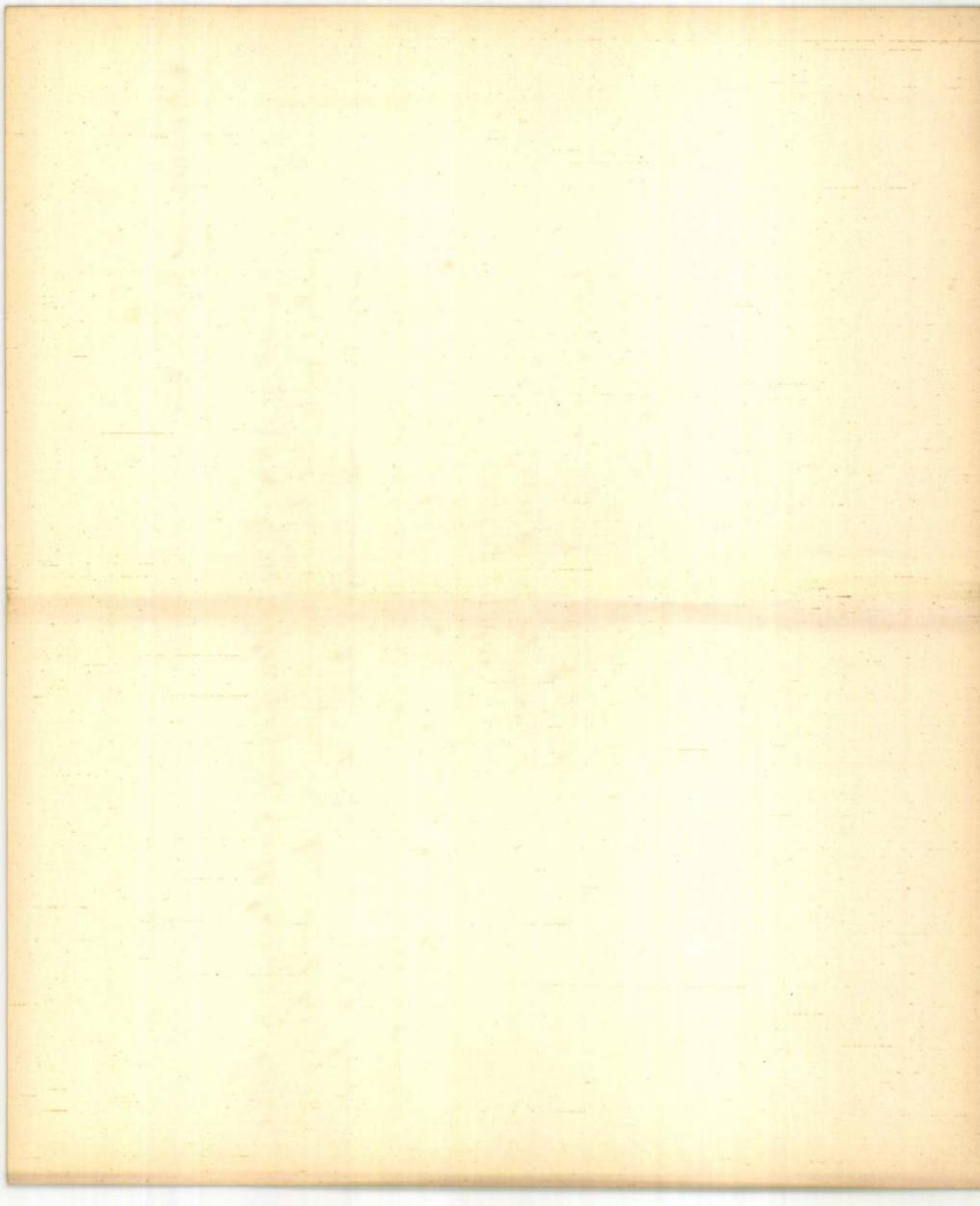
a tel barnai: "Rohn 1854"

s legelő könyörök: "Nyom. Frans T.M. Rohn 1854."

Környomat, ar alak magyarán 8.1. Ph.

Rajzolta: Rohn 1854.

dpha 3485.

Kemeny János:

Törög, akár kisebb párta földönként több keretben a körül.
Sarkas párta, koc környéken kalpag van förgővel, gyűrűvel,
pájzra törökcsík. Növékör, hosszú száris és kövérabalti bord.
Küllős körök, nemigálunk mérgező zárvány, dechás és nemigál
o' oldalain kerek bőg. Törökfa a leg alacsonyabb kiártásban:

KEMENY JÁNOS,
Endely orrai, fegyelme.

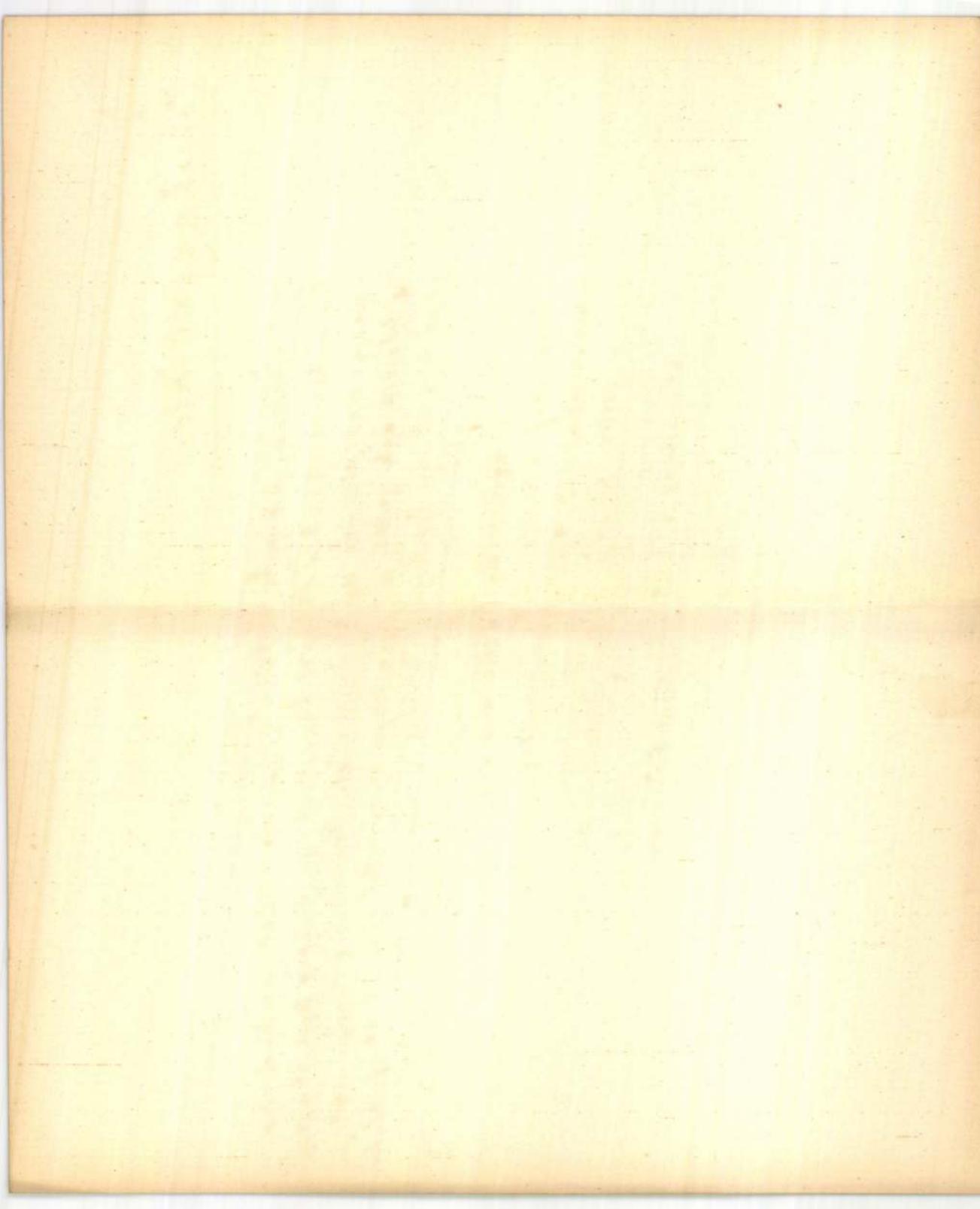
Kálmán: Rajz és Nyomt.: Rohm, Pesten 1857.

Kálmán: M. Ádám Képzőművészeti: III. rész.

Jókai: Kádár Csorba Sándor.

Környezet, arádás magassága 29 cm.

1869. 2. Cch. Nat.)

Esterházy Miklós:

Jördig, all a húse bára ~~szép~~ jól készül az árakat var-
kán törökcsordik. Szájának használata maradtanától függ. A szegy-
nyes és fehér szegyén nem működik. Páromániai szegyén - alkalmi
szegyén - a húse gallér melegben, vagy diógyomból van raktatva.
Két kiszerelés ~~szabásnak~~ törökcsordik. Törökcsordik a húse alatt kevés vörhen:

GROSZ ESTERHÁZY MIKLÓS

Mappamondó nátron vár.vas.

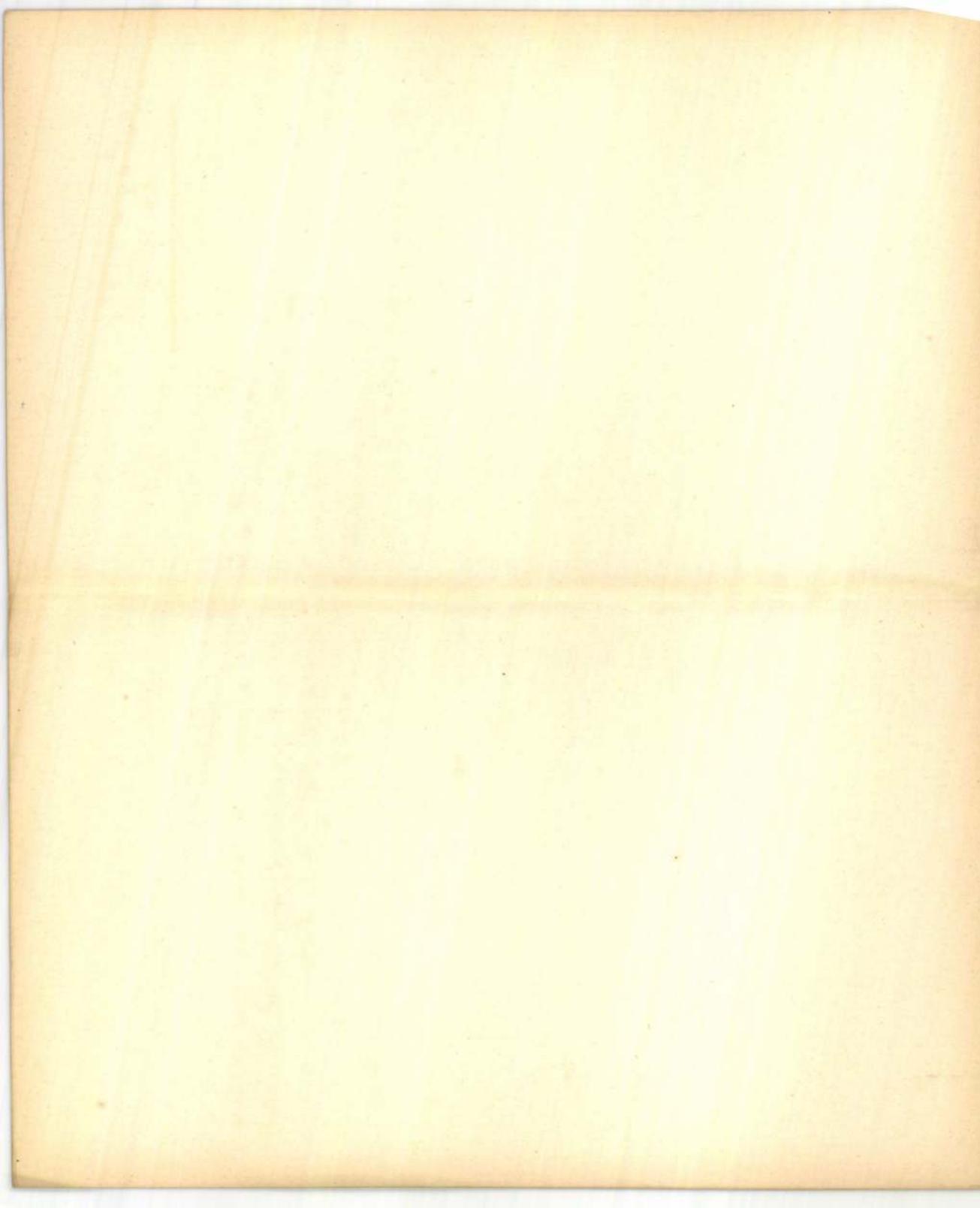
Talán: Rajz e Mappo: Dohn, Pesten, 1852.

legelső talán: M. KÖK KÉPES: III. kiadás.

jötör: Thalia Csíkai Ferenc.

Kincsemat, a más magyaráz 302 cm.

3693 (ch. n.)

Beldi Dal:

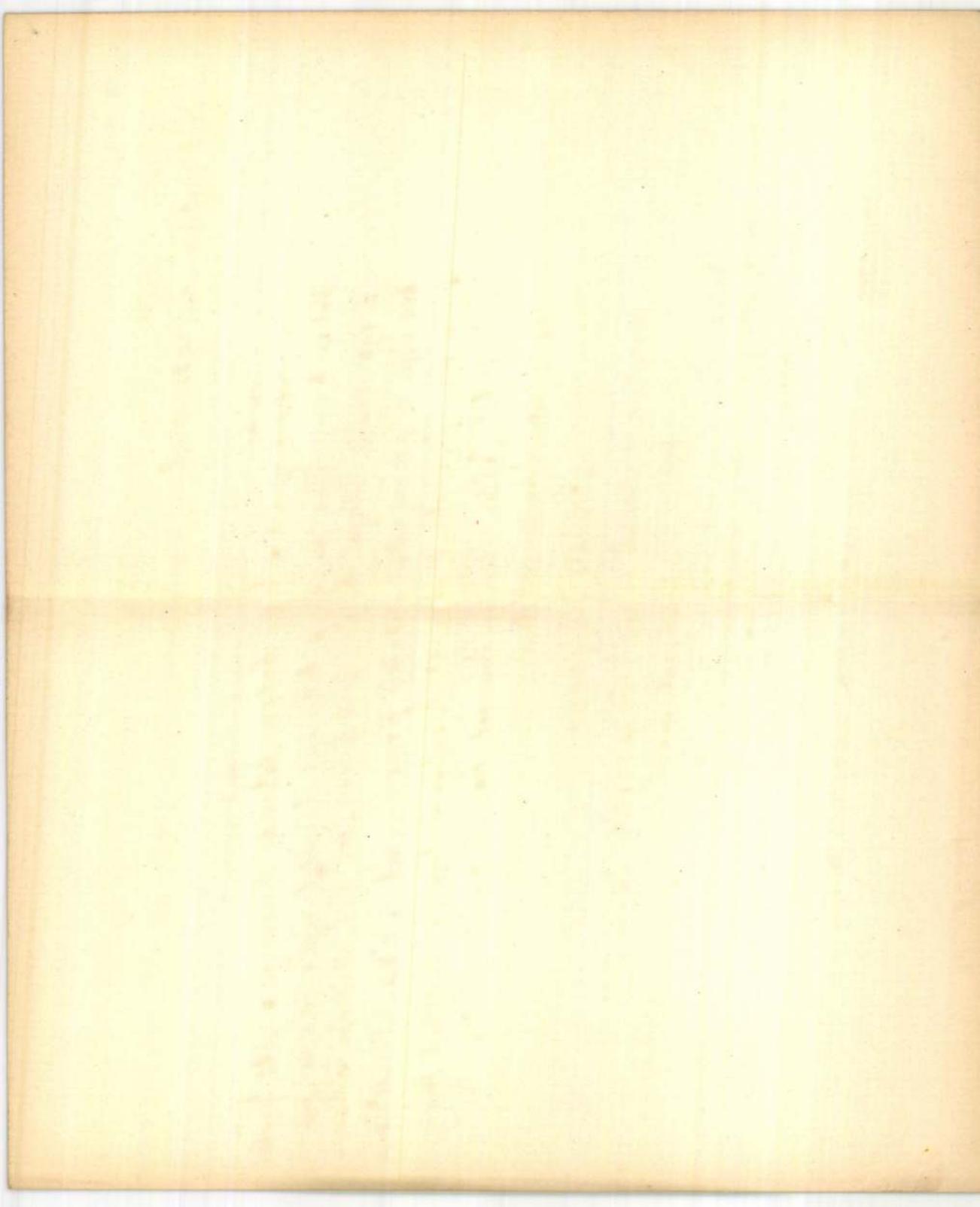
Fördig, allt sitts jofka ~~sitt~~. Sitt konser är ofta värsta
farmaskot. O härliga härliga och makabla fräga hittie konkreta
ing, sjuvra kassa, prata till levernats. Minste föremålet är men härlig.
Körsel, mellan, spilla passimant nögesel är övrigt ovanlig. Skap-
prymkunna foga. Mål mätat, krimel ~~och~~ skrålalat, belägrata a tja sluk körorten:
B E U D I D A L,
fjedelmi b. Janasos, storågo kastan vän, ja o.

Salsa: NYMT. WALZEN A. F. PESTEN 1952.

Jofka: Rohnd.
legelöe ~~bera~~: maggur lööb körneur. III. fura.
jofka: Kändja Caiszai Teme.

Környomut, aratal nagy-ja 30.5 cm.

9695 (ch. nov.).

S'nyar · Zsigmond:

Firukt
Tengig, all v híre bálm fólkast. Lícerestur jott' lóðleik.
Kollas knom ~~affit~~ ~~partit~~ a hafnaral knöfuk yfir ekki með sprei
mögé dróf. Hapti, hapti að körvaralla os. Skilla með þau -
Hra nýri a premgðum innstigi posmankel dísir. Úrverðingi
é ^{edgi} gontjan ekki óvinnan ~~vanu~~ hinsbora að ólakur díslord hóf.
A hækkun jafna hrygg rastig kín' a fyrilmundur. Selrista
a Kip alast háron voran:

LÖNYAY ZSIGMONT,

Krasna v Borogh meggik S'nyr: erdelyi haderar es
fejdelmi körs; ut. jar:

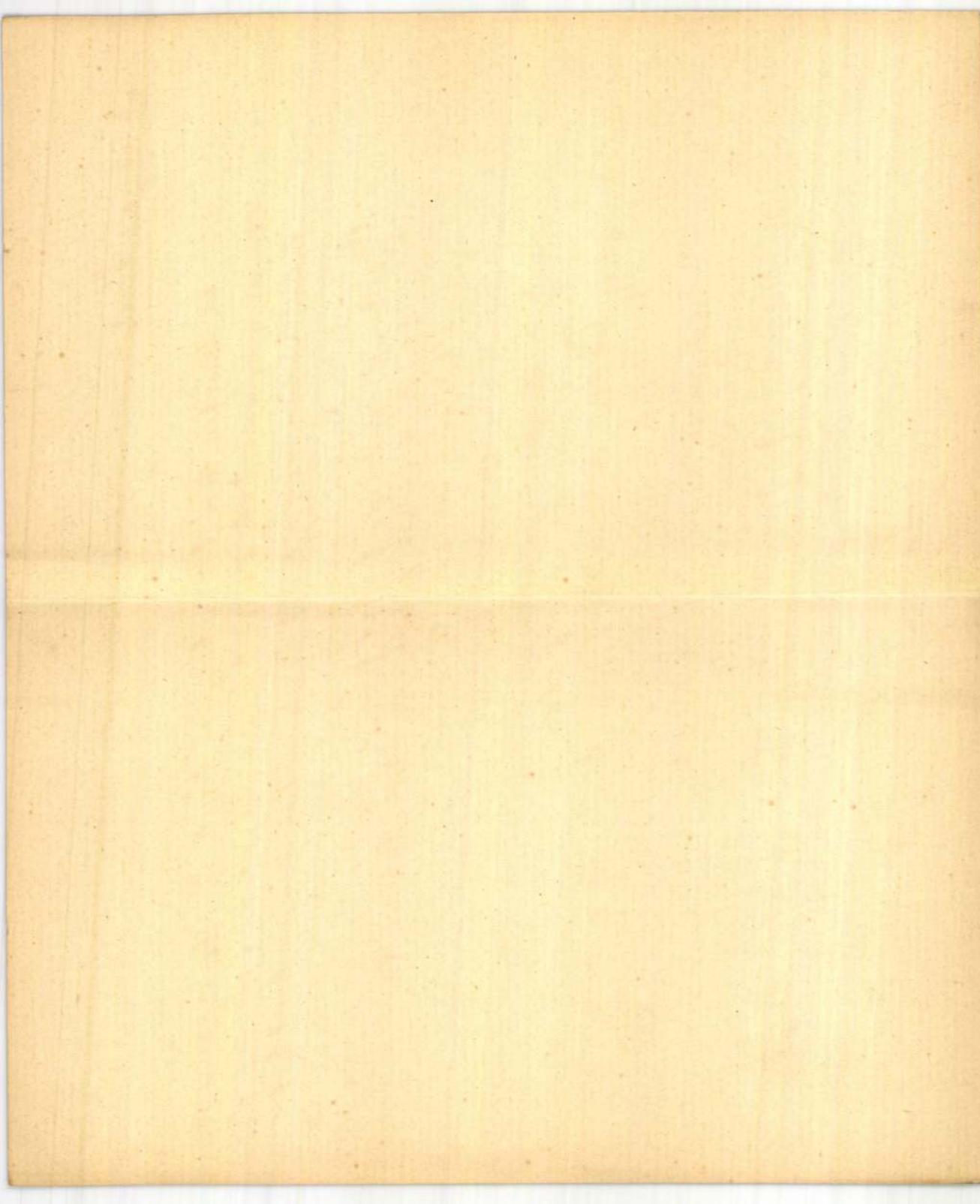
fára: Rajz. is nyort. Rohm. Peoton, 1857.

legatíl fára: M. Böök Krasno. III.

gráfar: Krasna Caiszai Torenz.

Hóngorat, aðalr nagaðga 31 cm.

9694. (d. 1.).

MATYAS' KIRÁLY:

et előszörben kör' bődái kegyetlen hajtott Brü筵t mindenre
kinek magyar urakba öltözött bányaik: Rózsa, ki a rosszabítás
szíjai. A régi van a fiaival Lanty, melyet Matyás Királytól e-
gyről illeték földön a paroxysmum raddal. Óriási hármas Matyás aki
föld bűncsel egységesen, frakas formában hajtott körül. M-
dalan hárda lóig e utolsó pukkra von vette. Balról a Bruda varára
megint hatalmas. Felirata a tégla alatt:

"MATYÁS KIRÁLY FÁJA."

azóta halva: "Barátos nője urán mess. Rohn"

írott: "Nyom. Rohn S.", Dux 1852.

Szegedről írtotta: "Műmellettek a Város: Szind: Nyug- Szék. Nyom.
tor. 1858.

Környezet, mireki a műalkotás 21,9 : 16,6 cm.

Üresítés: Rohn.

Díszítés: Török: Nemzeti emlékmű nyug- részen Matyás 1858. Per-
sze. Török: Nemzeti emlékmű nyug- részen Matyás 1858. Persze. Török: Matyás Király
1857. Emelid Gyula: Környezet, műalkotás. Török: Matyás Király
faja "színi" szégekkel. Pg. 122.

Lefra.

Telchi' Karto' or:

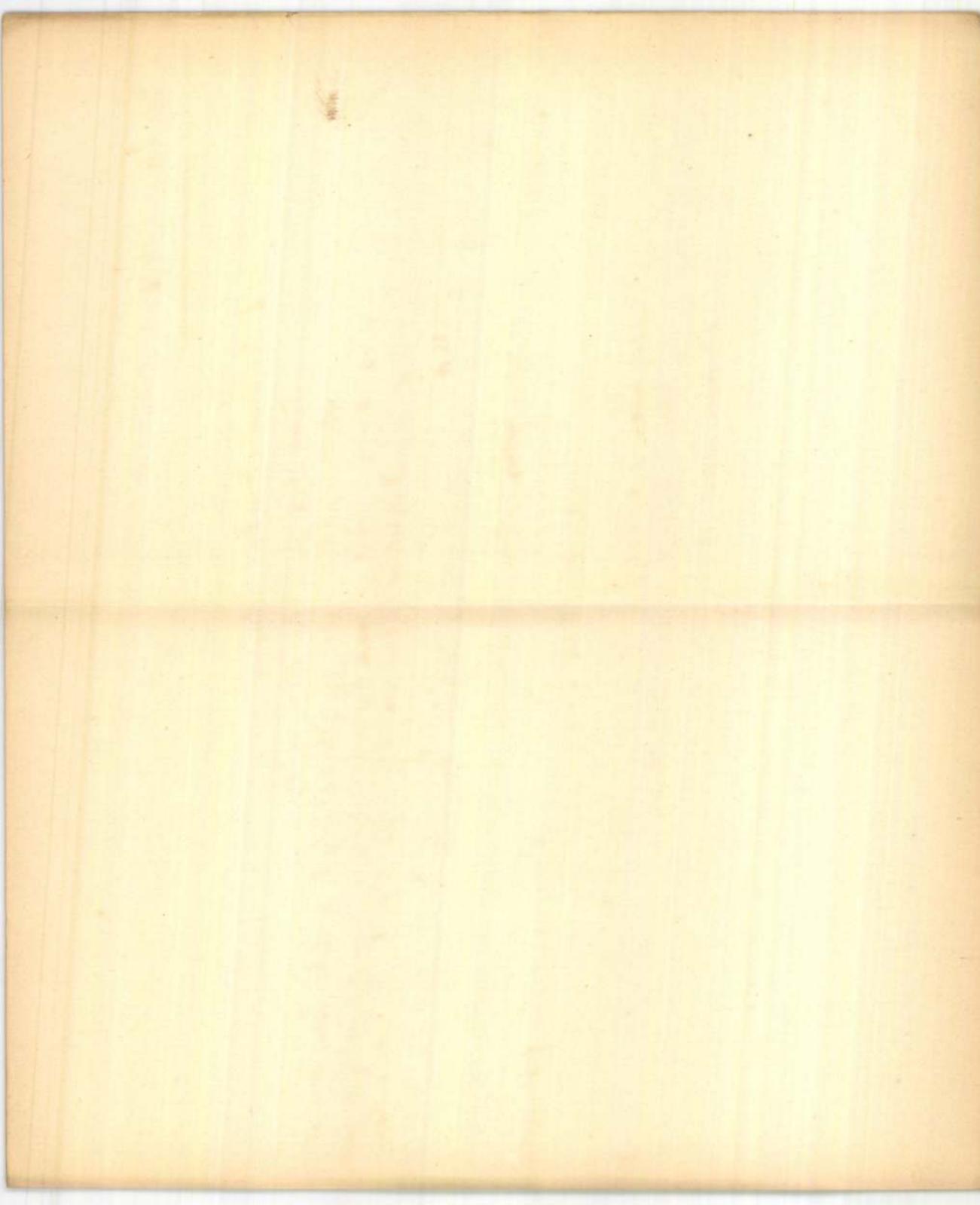
Derechon alat, kuse' pibba. Haja sinata van lefembo, tapina
rond & over hekkenvalt. Karjai opforno kanya. Ingineel alat,
gallerja & keichon lishatoe, monoo kotoe nyakkendoe sojoo, akilla
be van gumbolo, & villa seksek menye' pemes. Okhala kart lo,
melnych oas fogaia lishatoe ja melnych ximija derela' omipa.
Telchata a tig' alat re'sden alamianae maalej:

'Telchi' Karto'

Süd. 1811. Febr. 11. 1861. May 8."

Ceylon kniepni: "Mysore. ~~Rohu~~, Poona. 1861.
J'kalm": "Mellelela a Talihi' gosdaho."

Knyonat, as alat nappaga 20.5 Sm.
Aspa 445.

Rohn Klapp

Ronda - Pest:

A MENSEN SÍNHÁJ KÉPJE.

Tíkéj alak van általában, mindeösszegekben
színpadon öpen egy felénél fogly, mellyben öpen visszatér.
A színpadon mögök a színpad karnevál részével, ahol különösen a feldíszítésben, a pályafelületen a karnevál bőröndjei láthatók. Felirata a leg-

ALAK:

A NEMZETI SZÍNHÁZ BÉSEJE

en után RÉMÉK TÖRTÉNE

Frot Ráday Györgynak, a nemzet sínháj ország "földrajzgárdjának"
a hős komikus, tisztelő felvétel igazolja

a kindet.

alot salta: "A. Rohn"

jóbar: "Nyomt. Walzel A. F. Pessin"

tegálót jóbar: "A Pest divatlapján."

Környezet, méretei: a műhelyszobának 15: 22.4 cm.

5744.

Rohn Alajos körrajzoló és könyvkiadó Pesten a 19. sz. második felében. Művei és kiadványai: Emléklap az első magyar terménykiállításra. - A kolozsvári fótér, 1853. - Miskolc város képe és Diósgyőr és várromjai. Egy lapon, 1853. - Orsova, a magyar korona ielhelyének tervrajza. Chrismar után, 1853. - Szlatina. A Kniga-aknaképe, 1853. - Buda, Dürer után rajzolta Varsányi János, kiadta Rohn, 1853. - Mária magyar kir. lynnó, 1853. - Vác. Rajzolta és lith. Rohn. Nyomt. J. M. Frank Pesten, 1853. Színes. - Ungarn in Bildern: Prospekt zu dem unter dem Titel Ungarn in Bildern erscheinenden literarisch artistischen Werke". Rohn lith. 1853. Gez. v. J. Varsányi Ing. Druck v. J. M. Frank, 1853. - Julia, eszménykép Shakespeare "Romeo és Julia" c. drámájához. Rajz. Rohn. Ny. Walzel A. F. Pesten. - Szinpadi jelenet Katona "Bánk bánjából. Ny. Walzel A. F. Pesten. - E két utóbbi Vahot Imre Magyar Thália, Játékszíni Almanachjában/. - Hirneves magyarok arcképcsarnoka, 1854. /Csák Máté, Báthori István, Martinuzzi György, Zrínyi Ilona, Wesselényi Ferenc, Zrínyi Miklós, Vörösmarty Mihály, Deák Ferenc, Kazinczy Ferenc, Liszt Ferenc, Markó Károly, Megyeri Károly/. - Hirneves egriek arcképcsarnoka / Pyrker, Dobó I., Telkessy I., Eszterházy K. gróf, Vitkovits M., Szvázenyi József, Tarkanyi Béla, Kovács M. hály, festő/. 1854. - A Dunapart a pesti Lanchidfónél a cs. kir. szabadalmazott dunagőzhajózási társulat által tervezett kikötővel és rakodóhellyel /Németül is/. Rajzolta Rohn, nyomt. Frank J. M. Pesten, 1854. - Eger városa a 16. században és jelenleg. Egy lapon, 1854. - Az egri főegyház és az egri liceum, 1854. - A kassai Sz. Erzsébet templom képe. Fest. Mezőve, metsz. Rohn. - Kecskemét, a város és a környékbeli tanyák képe. Varsányi fenykép-rajzai után. - Munkács város és környéke, s a podnerringi völgy egy lapon. Varsányi után. - Thoroczkó-Sz-György. A varromok képe. Klimkovits után. - Fiume a tengerről. - A zsambéki templom romaji, 1854. - Zrínyi Miklós, a költő, 1854. - Jászai Pál arcképe, 1855. - Széchenyi Ferenc gróf, 1855. Ender után. - Tátrafüred, 1855. Rajzolta Edvard Heckenast, kőre rajzolta Rohn, nyomt. Lencső Budán. - A Siebner-villa a budai negyekben. Rajzolta Rohn, nyomt. Lencső Budán, 1855. - Béldi Pál, 1857. - Boross Mihály író arcképe, 1857. - Dobó István, Egervár védője. Rajzolta Kovács, kőre rajzolta Rohn. - Gyöngyössy István. - Josika Miklós br. - Koháry István, költő, 1649-1731. - Szerdahelyi Kálmán, mint Fedrak Mihály, 1857. - Das neue Realschulgebäude in der Kohlbackergasse zu Pesth. Ged. A. Rohn, Pest, 1857. - Óbudai hajógyár /Számla-fejléc, 1857-re kiállítva/. - Gróf Széchenyi István, 1858. - Egressy Gábor, mint Dózsa György, 1858. A Hölgyfutár melléklete. - Vörösmarty szemléke, 1858. - Főherczeg Nyarilak és omladék Margitászigeten. Ny. Rohn Pesten, 1858. - A királyi var látképe a napnegy felől /francia, angol és szlav nyelven is/. Ny. Rohn Pesten, 1858. - Hat tábla Ipolyi Arnold Magyar Miemlékek. I. Csallóköz miemlékei c. művében. - Deák Ferenc, Széchenyi István, Vörösmarty Mihály, V. Ferdinand, Kazinczy Ferenc, 1859. Török János Hazank c. folyóirataban. - Szerdahelyi Kálmán. Ny. Rohn A, 1859. - Kazinczy Ferenc melléképe. Tugut/Bonifacius/ Heinrich festménye után kőre rajzolta és ny. Rohn Pesten, 1859. Nagy fol. - Szelestey László arcképe, 1859. Sz. L.: Pásztororák címlapja előtt. - Szécheyi István gróf, 1860. - Tinódi Lantos Sebestyén egész alakban, 1860. - Bartal György, 1860. - Kazinczy Ferenc, 1860. - Sztojka László, a "törökverő". Ny. Rohn, Pesten, 1860. - Szilágyi I. Szigeti Albumának címlapja/. - Magyar írók arcképosarnoka. Barabás rajzai és fényképek után kőre rajzolta Rohn a 60-as években. Mellképek ovális keretekben. 67x50 cm. - Unitárius püspökök, 1737-1852. Simén Domokos nyomán/1860/ kőre rajzolta Rohn 1861-ben. - Gróf Teleki László, 1861. - Alter és Kis Divatcsarnoka Pesten. Ny. Rohn és Grund Pest, 1863. - Az 1863-ik évben épült pesti kegyes-tanítórendi kir. magy. gimnáziumnak a natulsó udvarra néző rajza. Két kép egy lapon. Ny. Rohn és Grund, 1863. - Szalay László történész, 1864. - Csokonay Vitéz Mihály, 1864. - Kisfaludy Sándor mellképe, 1864. - Bene Ferenc mellképe, 1864. - KITAECHYXXVIIIEKLYKÉPEK Kitaibel Pál botanikus. Ny. Rohn és Grund, 1864. - Berzsenyi Dániel, 1865. - A M. Képm. Társulat által február 4-én, a Redoute teremben tartandó művészeti táncestély előrajza. Lotz Károly rajza. Ny. Rohn és Grund Pesten, 1865. - A kun vezert üldöző Sz. László. Stornó F. festménye után kőre rajzolta Rohn. Az Orsz. M. Képm. Társ. műlapja, 1866. - P. Szatmáry Károly író. Ny. Rohn és Grund, 1866. - Wallaszky Pál történetíró. Ny. Rohn és Grund, 1868. -

Bibliográfia: A Gyűjtő, V. 5. sz. 63. l. - Der Spiegel, Pest, 1851. 1167. l. 1852. 330. és 573. l. - Föv. Kvt. Bq. 769/147, 326. - Föv. Muz. Lt. 2991, 2995, 3018, 3131, 3831, 14389. - Ipm. K. I. 508. l. - Kun S. 32-38, 55, 59, 66, 353, 364, 370, 441, 630, 735, 749. - Lantos "Metszetek" Kat. 807, 418. - Lantos VIII. A. Kat. 1025, X. A. Kat. 410, 550, 592. - M. T. Kpc. Kat. 632, 715. - Művészeti, VIII. IX. XI. - Vasarnapi Ujs. 1856. 9-11. l. /Itt fametszetei jelentek meg. V. ö. Művészeti XI. évf. /.- Wurzbach Lex. XXIV. 124. l. -

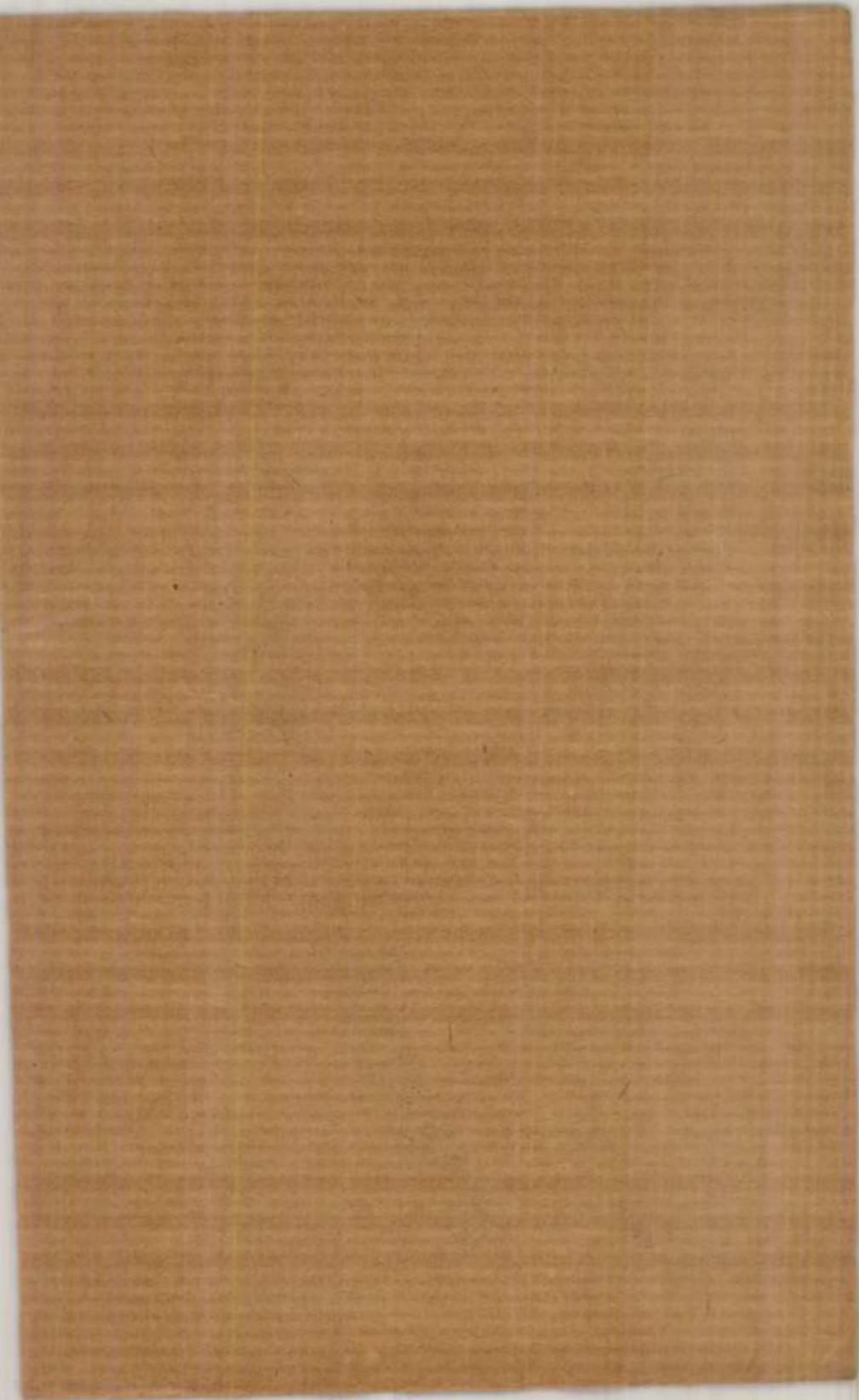
Róth Slayd

Nagy Zoltán adta

Rohn Alajos

Művészet 1910. 270. l.

ROHN ALAJOS. A mult század ötvenes és hatvanas éveiben számos rajza jelent meg. Így: Emléklap az első magyar terménykiállításra 1851, könyomat; Eger vár és város a XVI. században és Eger város jelenleg egy lapon, jelzése „Metsz. Rohn“ 1854.; Az egri főegyház és Az egri lyceum „Metsz. Rohn“ 1854; A cassai Erzsébet-templom képe „Fest. Medve, metsz. Rohn“; Kecskemét. A város s a környékbeli tanyák képe, könyomat. A kolozsvári főtér, könyomat 1853; Miskolc város képe és Diósgyőr és várromjai egy lapon, könyomat. 1853. Orsova. A magyar korona lelhelyének képe és tervrajza „Rajz. Chrismár“, könyomat 1853; Szlatina. A Kniga-akna képe 1853; Buda. Dürer után rajz. Varsányi, 1853; Munkács város és környéke és A podheringi völgy egy lapon „Rajz. Varsányi“; III. Béla királynak Székesfehérvárott feltalált sírja, két lap „Rajz. Varsányi“; Toroczkó-Sz.-György. A várromok képe „Rajz. Klimkovics“; Boross Mihály író (sz. 1815.) könyomat 1857; Dobó István Egervár védője 1552. „Rajz. Kovács“, könyomat; Gyöngyösy István költő, könyomat; Hires magyar személyek (Csák Máté, Báthory István, Martinuzzi György, Zrinyi Ilona, Wesselényi Ferenc, Zrinyi Miklós, Vörösmarty, Deák, Kazinczy, Markó, Liszt, Megyeri); Jósika Miklós báró, regényíró 1796—1865, könyomat; Koháry István báró, költő 1649—1731, könyomat. Szalay László történész 1864; Széchenyi Ferenc gróf „Ender festménye után köre rajz. Rohn“ 1855; Széchenyi István gróf. könyomat, 1860.

magának a műlajpusa). — Magyar írók arcképe-szarmoka. Barabás raijzaival és fejnyíképekkal körülölelt raijzolta Rohin a 60-as években. Melleképek olyállis keretekben, 67×50 cm. — Umutárius piissipo-kok, 1737—1852. Simeon Domokos nyomában (1860) körülölelt raijzolta Rohin 1861-ben — Gróf Teleki László, 1861. — Alter és Kis Diávtársiaknak Pesten. Ny. Rohin és Gründl Pest, 1863. — Az 1863-ik évben épített pesti kegyesrendi kolostorban számos színművész a hatalos udvarra néző raijza. Két kép egy lappon, Csokonay Vitéz Mihály, 1864. — Kisfaludy Sándor melleképe, 1864. — Bene Ferenc melleképe, 1864. — Károli Pál botanikus, 1864. — Rohin és Gründl, 1864. — Berzsenyi Damján, 1863. — A M. Képzelm. Társulat általi feldaruláson, a Redoute-térben tárda Rohin és Gründl Pesten, 1863. — A kini vezető illusztráció Sz. László. Storno F. festménye után körülölelt raijzolta Rohin. Az Orosz Ny. Rohin és Gründl, 1866. — Wallászky Pál torzeneiro. Ny. Képzelm. Társulat általi feldaruláson, a Károlyi rácza, 1851. — Rohin és Gründl, 1866. — Harom illusztráció, színes konyomat Székely Bertalan raijai után, Arany „Agnes asszonyság”-hoz. — Bibl. A Gyűjte, V. 5. szám, 63. 1. — Der Spiegel, Pest, 1851. 1162. I., 1852. 330. Es 573. I. — F6v. Krt. Bd. 769/147, 326. F6v. Mtsz. I4. 2991, 3018, 3131, 3831, 14389. — Ipm. K. I. 508. I. Kmn S. 32—38. 55. 66. 333. 364. 370. 441. 630. 735. 749. — Lantos „Metszetei” Krt. 807. 418. — Lantos VIII. A. Krt. 1025. X. A. Krt. 410. 550. 592. — M. T. Kpds. Krt. 632. 715. — Mtvészeti, VIII., IX., XI. — Vasárnapi Üjs. 1856. 9—11. I. (In fametszeti jelenetek műeg. V. 6. Mtvészeti, XI. 6vt.) — Wurz báth Lex. XXIV. 124. I. —

~~HÖRICH (?) : Görgey Artúr melleképe a negyvenes évek végejére, 11,5×14,5 cm. — Dembinsky tábormű arcképe, 11×12 cm. — Kmn S. 32—37, 245.~~

~~RÖHN és GRUND Konvomadászok és körülölelt raijzolások. I. Rohin Alajos és Gründl Vilmos. —~~

~~RÜPFRECHT JÁNOS osztályról lesztő es körülölelt raijzolás a 19. sz. 1866. feleben. Az 1820-as évektől kezdve minden lejárattal Beesbol-Pozsonyba, ahol a körülölelt raijzolás lesztő. A 30—50-es években pedig gyakran hónapokat töltött, két leányával. Együtt Pesten, Kühnhausen Adel váth ki miniatúra-alképeivel. A nyári hónapokban Balatonfüreden festette az rajzolata az ott nyári hónapokban. Ruprecht János mint Hto.~~

utóbbi Váhot Imre Magyar Thalia, Játékszíni Almanachja-
ban). — Hirneves magyarok arckepesszánoka, 1854. (Csak
Máte, Báthori István, Martimuzzi, Arckepesszánoka, 1854. — Szak-
szellemi Ferenc, Zrínyi Miklós, Vörösmarty Mihály, Deák
Ferenc, Kazinczy Ferenc, László Ferenc, Márkó Károly Megyeri
Károly), — Hímveres őrgróf arckepesszánoka, Pályker, Dobo I.,
Tellekssy I., Eszterházy K. gróf, Vittkovits M., Szvorényi
József, Tarkányi Béla, Kovács Mihály festő), 1854. — A Dunai
part a pesti Lánchíd tömbje a cs. kir. szabadalmazott dunai-
egyházjelzési tarsulat által tervezett kikötővel és rakodóhelly-
ivel (Nemtúli sz.). Rajzolta Rohm, nyomt. Frank J. M. Pesten,
1854. — Eger városa a 16. században es jelenleg. Egy Japan
heringi volgye egy Japan. — Minukacs várros es környéke. s a pod-
fenykép-rájzaí után. — Minukacs várros es környéke. Varsányi
Kecskemet, a várros es a környékben tanúzak kępe. Varsányi
Sz. Erzsébet templom kępe. Pest, Medve, metsz. Rohm. —
Györgyffyossy István, — Josika Miklós br. — Koháry István,
Rohm, 1649—1731. — Szerdahelyi Kálmán, műit. Fodorak
Mihály, 1857. — Das neue Realsochulegebäude in der Kohl-
bachergasse zu Pesth. Ged. A. Rohm, Pesth, 1857. — Quidam
holgyszer (Szamla-féjle, 1857-re kiallítva). — Groß Szechenyi
István, 1858. — Egreszsy Gabor, műit. Dózsa György, 1858. A
hercege Nyáriak es omelákek Margitszigetén, Ny. Rohm Pes-
ten, 1858. — A királyi viráglatkép a Nagygyőr felső (francia)
angol es szláv nyelven is). Ny. Rohm Pesten, 1858. — Hat-
tabla Ipolyi Arbold Magyar Műműlekék, I. Csallóköz mi-
emlékei c. művészben. — Deák Ferenc, Szechenyi István, Vörös-
János Hazánk c. folióíratában. — Szerdahelyi Kálmán, Ny.
Rohm A. 1859. — Kazinczy Ferenc műliképe. Tisztú (Boni-
fácius) Heimrich festménye után körre rajzolta es ny. Rohm
Pesten, 1859. Nagy föl. — Szelestey László arcképe, 1859. Sz-
L.: Pásztoriak elnöki. — Szelestey László arcképe, 1860. — Barátai
György, 1860. — Kazinczy Ferenc, Szelestey László alakba, 1860. — Sztojka László a
timidi Lantos Sebestyén egész alakba, 1860. — Barátai
"torokverő". Ny. Rohm, Pesten, 1860. (Szilágyi I. Szilágyi Álu-

utóbbi Vahot Imre Magyar Thália, Játékszíni Almanachjában.) — Hírneves magyarok arcképesarnoka, 1854. (Csák Máté, Báthori István, Martinuzzi György, Zrínyi Ilona, Wesselényi Ferenc, Zrínyi Miklós, Vörösmarty Mihály, Deák Ferenc, Kazinczy Ferenc, Liszt Ferenc, Markó Károly Megyeri Károly.) — Hírneves egriek arcképesarnoka, (Pyrker, Dobó I., Telkessy I., Eszterházy K. gróf, Vitkovits M., Szvorényi József, Tárkányi Béla, Kovács Mihály festő), 1854. — A Dunapart a pesti Lánchídfónél a cs. kir. szabadalmazott dunagőzhajójási társulat által tervbevett kikötővel és rakodóhellyel (Németül is). Rajzolta Rohn, nyomt. Frank J. M. Pesten, 1854. — Eger városa a 16. században és jelenleg. Egy lapon. 1854. — Az egri főegyház és az egri liceum. 1854. — A cassai Sz. Erzsébet templom képe. Fest. Medve, metsz. Rohn. — Kecskemét, a város és a környékbeli tanyák képe. Varsányi fénykép-rajzai után. — Munkács város és környéke, s a podheringi völgy egy lapon. Varsányi után. — Thoroczkó-Sz-György. A várromok képe, Klimkovits után. — Fiume a tengerről. — A zsámbéki templom romjai, 1854. — Zrínyi Miklós, a költő, 1854. — Jászai Pál arcképe, 1855. — Széchenyi Ferenc gróf, 1855. Endér után. — Tátrafüred, 1855. Rajzolta Ed(uard) Heckerast, köre rajzolta Rohn, nyomt. Lencső Budán. 1855. — Béldi Pál, 1857. — Boross Mihály író arcképe, 1857. — Dobó István, Egervár védője. Rajzolta Kovács, köre rajzolta Rohn. — Gyöngyössy István. — Jósika Miklós br. — Koháry István, költő, 1649—1731. — Szerdahelyi Kálmán, mint Fodrák Mihály. 1857. — Das neue Realschulgebäude in der Kohl-bachergasse zu Pesth. Ged. A. Rohn, Pesth, 1857. — Óbudai hajógyár (Számla-fejléc, 1857-re kiállítva). — Gróf Széchenyi István. 1858. — Egressy Gábor mint Dózsa György 1858 A

mának címlapja). — Magyar írók arcképesarnoka. Barabás rajzai és fényképek után kőre rajzolta Rohn a 60-as években. Mellképek ovális keretekben. 67×50 cm. — Unitárius püspökök, 1737—1852. Simén Domokos nyomán (1860) kőre rajzolta Rohn 1861-ben. — Gróf Teleki László, 1861. — Alter és Kis Divatesarnoka Pesten. Ny. Rohn és Grund Pest, 1863. — Az 1863-ik évben épült pesti kegyestanítórendi kir. magy. gimnáziumnak a hátulsó udvarra néző rajza. Két kép egy lapon. Ny. Rohn és Grund, 1863. — Szalay László történész, 1864. — Csokonay Vitéz Mihály, 1864. — Kisfaludy Sándor mellképe, 1864. — Bene Ferenc mellképe, 1864. — Kitaibel Pál botanikus. Ny. Rohn és Grund, 1864. — Berzenyi Dániel, 1865. — A M. Képzm. Társulat által február 4-én, a Redoute teremben tartandó művészeti táncestély előrajza. Lotz Károly rajza. Ny. Rohn és Grund Pesten, 1865. — A kun vezért üldözöző Sz. László. Stornó F. festménye után kőre rajzolta Rohn. Az Orsz. M. Képzm. Társ. műlapja, 1866. — P. Szathmáry Károly író. Ny. Rohn és Grund, 1866. — Wallaszky Pál történetíró. Ny. Rohn és Grund, 1868. — Hárrom illusztráció, színes könyomat Székely Bertalan rajzai után, Arany „Agnes asszonyá”-hoz. — Bibl.: A Gyüjtő, V. 5. szám, 63. I. — Der Spiegel, Pest, 1851. 1167. I., 1852. 330. és 573. I. — Főv. Kvt. Bq. 769/ 147, 326. Főv. Múz. Lt. 2991, 2995, 3018, 3131, 3831, 14389. — Ipm. k. I. 508. I. Kun S. 32—38. 55, 66, 353, 364, 370, 441, 630, 735, 749. — Lantos „Metszetek” Kat. 807, 418. — Lantos VIII. A. Kat. 1025, X. A. Kat. 410, 550, 592. — M. T. Kp. Kat. 632, 715. — Művészeti, VIII., IX., XI. — Vasárnapi Újs. 1856. 9—11 I. (Itt fametszetei jelentek meg. V. ö. Művészeti, XI. évf.) — Wurzbach Lex. XXIV. 124. I. —

grie: Orpailleurs titre. — Infanterie hongroise. — Femmes d'un Pacha escortées par des serviens. — Post des colonies militaires hongroises. — Poste gardé par les colonies militaires hongroises. — Bergel du Bannat. — Enfants hongrois sortant de l'école. — Bibl.

RAUSCHMANN JÁNOS ismeretlen származású rajztanár és tájfestő Budán a 19. század 20—30-as éveiben. A budai rajziskola tanára volt, de magániskolát is tartott fenn. Művei közül alig néhányat ismerünk. Két körrajzának adattait a Pest-Budát ábrázoló körrajzok jegyzékében találjuk. — Bibl.: Főv. Múz. Lt. 351. — Közhasznú Ismeretek Tára. 1832. IV. kötet, 494. l. — Kremmer II. 186, 190. — Lanfr. Kat. 151. — Lyka: Tbv. m. I., II. — Meller: Ferenczy István, 13, 15. l. — Mübarát, I. 188. l. — Müveszet, IV. — Nagy I. — Schams Ofen, 311, 386 l. — Wurzbach Lex. XXXV. —

Rohn Alajos

ROHN ALAJOS kőrajzoló és könyomdász Pesten a 19. sz. második felében. Művei és kiadványai: Fmleklap az első magyar terménykiállításra. — A kolozsvári főter, 1853. — Miskolc város képe és Diósgyőr és várromja. Egy lapon. 1853. — Orsova, a magyar korona lelhelyének tervrajza. Christmar után. 1853. — Slatina. A Kniga-akna képe. 1853. — Buda, Dürer után rajzolta Varsányi János, kiadta Rohn. 1853. — Mária magyar királynő, 1853. — Vác. Rajzolta és lith. Rohn. Nyomt. J. M. Frank Pesten, 1853. Színes. — Ungarn in Bildern. „Prospekt zu dem unter dem Titel Ungarn in Bildern erscheinenden literarischen artistischen Werke.“ Rohn lith. 1853. Gez. v. J. Varsányi Ing. Druck. v. J. M. Frank, 1853. — Julia, eszménykép Shakespeare „Romeo és Julia“ c. drámájához. Rajz. Rohn. Ny. Walzel A. F. Pesten. — Színpadi jelenet Katona „Bánk Bán“-jából. Ny Walzel A. F. Pesten. (E két

Nagyítás 116 - 118.

Rohn Alajos

Kemény Lajos:

A Vasárnapi Ujság
illusztrációi 1854-1858.
Vas. Ujs. 1909. 149.-l.

Az 1856-ik évvel Rohn Alajos neve tűnik fel, aki mint rajzoló és metsző hosszabb időn át állandó munkatársa volt a lapnak. Első rajza Lonovics-Hollósy Kornélia arcuképe az 1856. évf. 17-ik lapján s Langrock metszette. Jelzése «R. A.» és «Langrock sc.» Rohn műve lehet A zeykfalvi templom (21. I.), melynek jelzése «R.» Ő rajzolta az alkalmi lapokat, mint Boldog újévet, Farsang végnapjaira, Husvét ünnepére, Pünkösdi ünnepére, Pesti medárd vásárra, Szt. István ünnepére, melyeket Brown, Riewel és Weinem metszettek. Az 1857-ik évben Az első alapkő (5. I.), Egy jelenet idsb báró Wesselényi Miklós életéből (25. I.), Emléklap a királyi pár 1857-ben Pestre bevonulása alkalmából (157. I.) című rajzok vannak tőle s 1858-ban Lendvay emlékére (61. I.) című lap, melyeknek jelzése «Rohn», «R. A.» és «A. Rohn.»

(5)

Gloyd

Ph

13, 20
89. abra

ROHN ALAJOS. A mult század második felében számos kömetszete jelent meg, amelyek magyar írókat, államférfiakat, városokat és műemlékeket ábrázolnak, így Fiume látképe a tengerről, könyomat „Rohn“; Zsámbéki templom romjai, könyomat „Rohn 1854“; Zrinyi Miklós a költő, mellkép; könyomat „Rohn 1854“; Tinódi Sebestyén, egész alak, könyomat „Rohn 1860“; Csokonai Vitéz

15

levéle 1912. 201. é.

Mihály, mellkép, könyomat „Rohn 1864“; Mária magyar királyné 1853; Jászay Pál, arckép, kömetszet 1855; a szerzőnek A magyar nemzet napjai a legrégebb időktől az arany bulláig című művében; Béldi Pál, kömetszet, 1857; Szerdahelyi Kálmán, mint Fodrák Mihály 1857, jelzete: „Rajz. és metsz. Rohn Pest“; gróf Széchenyi István, könyomat, 1858; Bartal György, könyomat, 1860; Kazinczy Ferenc, 1860; Kohári István, 1863; Ujfalvy Sándor, „Fest. Vastagh, rajz. Rohn és Grund 1863“; Bene Ferencz, 1864; Kisfaludy Sándor, 1864; Berzsenyi Dániel, 1865; Írók arcképszarnoka. Barabás rajzai és fényképek után köre rajzolta a hatvanas években. Az írók ezek: Kazinczy F., Csokonay, Kölcsény, Berzsenyi, Katona József, Bajza, Szemere Pál, Császár Ferenc, Székács, Garay, Erdélyi, Tóth Lőrinc, Petőfi, Degré, Lisznyay, Pap Endre, Vahot Imre, Arany, Czakó Zsigmond, Vörösmarty, Kisfaludy S., Kisfaludy K., Czuczor, Kovács Pál, br. Eötvös József, Vajda Péter, Tompa, Jókai, báro Kemény Zsigmond, Nagy Ignác, Gaál József, Szigligeti. Kőmetszetű rajzait lásd még Kubinyi Ferenc és Vahot Imre, Magyarország és Erdély képekben című és Pesten 1853—1854-ben megjelent művében. Ipolyi Arnold, Magyar műemlékek. I. Csallóköz műemlékei. Hat táblával kőmetszetben Rohn által 1859. A Török János szerkesztésében az 1859—60 ik évben megjelent Hazánk című folyóiratban Deák, Széchenyi, Vörösmarty, V. Ferdinánd király, Kazinczy arcképei az Ő rajzai.

Adatok művészeti

évben Kassán tűnik fel, ahol polgárjogot nyert. Lehet, hogy egy vele az a Lőrinc „moler von Crocka“, aki az 1504—1512-ik évi Kassa városi jegyzőkönyvekben sűrűn szerepel.

—442

Kemény Lajos

EHRENREICH. A XIX. század harmincas éveiben megjelent arcképgyűjteménye állítólag 100, sőt 120 darabból áll. A Művészet e gyűjteménynek eddig mintegy 80 darabját sorolta fel s pótlásul ismét négy arcképről adunk számot; ezek: Fischer István, egri püspök, rajzolta Felsenberg, metszette Ehrenreich; Hunyadi János, rajzolta Berger, metszette E.; Kelemen Imre jogtudós, metszette E. és végül Ürményi József, országbiró (született 1741 december hó 6-án) Kohn rajza után metszette E. A Pozsonyban év nélkül megjelent Series Colocensium praesulum sat. című munka címlapján Kollo-nitz László kalocsai érsek médaillon-arcképe látható s rajta „Ehrenreich sc.(ulpsit)“ jelzés.

—443

K. L.

SCHOSSEL JÓZSEF. Szobrászművészünk a Munkács mellett levő frigyesfalvi gróf Schönborn-féle vasgyárban volt alkalmazva a mult század hatvanas éveiben, mint az akkor virágzó vállalat mintázója. Tanult a bécsi és müncheni képzőművészeti akadémián gróf Schönborn Ervin támogatásával. Az 1862-ik évben Zrinyi Miklós halála című művén dolgozott. A gyár részére számos kisebb-nagyobb dolga készült, mint angyalalakot ábrázoló síremléke sakkfigurák állatalakok · azár oroszlánról

Rohn Alajos

Az 1856-ik évvel Rohn Alajos neve tűnik fel, aki mint rajzoló és metsző hosszabb időn állandó munkatársa volt a lapnak. Első rajza Lonovics Hollós Kornélia arcképe az 1856. évf. 17-ik lapján s Langrock metszette. Jelzése „R. A.“ és „Langrock sc.“ Rohn műve lehet. A zeykfalvi templom (21. I.), melynek jelzése „R.“ Ö rajzolta az alkalmi lapokat, mint Boldog újévet, Farsang végnapjaira, Husvét ünnepére, Pünkösdi ünnepére, Pesti Medárd-vásárra, Sz. István ünnepére, Halottak ünnepére, Karácsony ünnepére, melyeket Brown, Riewel és Weinem metszettek. Az 1857-ik évben Az első alapkő (5. I.), Egy jelenet idősb báró Wesselényi Miklós életéből (25. I.), Emléklap a királyi pár 1857-ben Pestre bevonulása alkalmából (157. I.) című rajzok vannak tőle s 1858-ban Lendvay emlékére (61. I.) című lap, melynek jelzése „Rohn“, „R. A.“ és „A. Rohn“.

Kemeny Lajos - A Város-
napi Ujság illusztrátorai
1857-1858. Művészeti
1912. 203. f.

ményc csaknem a csodával hatíros. Soltkai rövidebb az ő pályája és íról van még a nevégzettsegtnél; de ha összehasonlítjuk gyöngéd korával az eddig fényses sikert s a szép kitüntetésöket, melyekről a különösen annyi versenytárs kello közepeben folyást írak; a nagysárm és magaspo lenyekkel valóban meg nem vonhatjuk biztos tismerésünket s használjuk örömdinket."

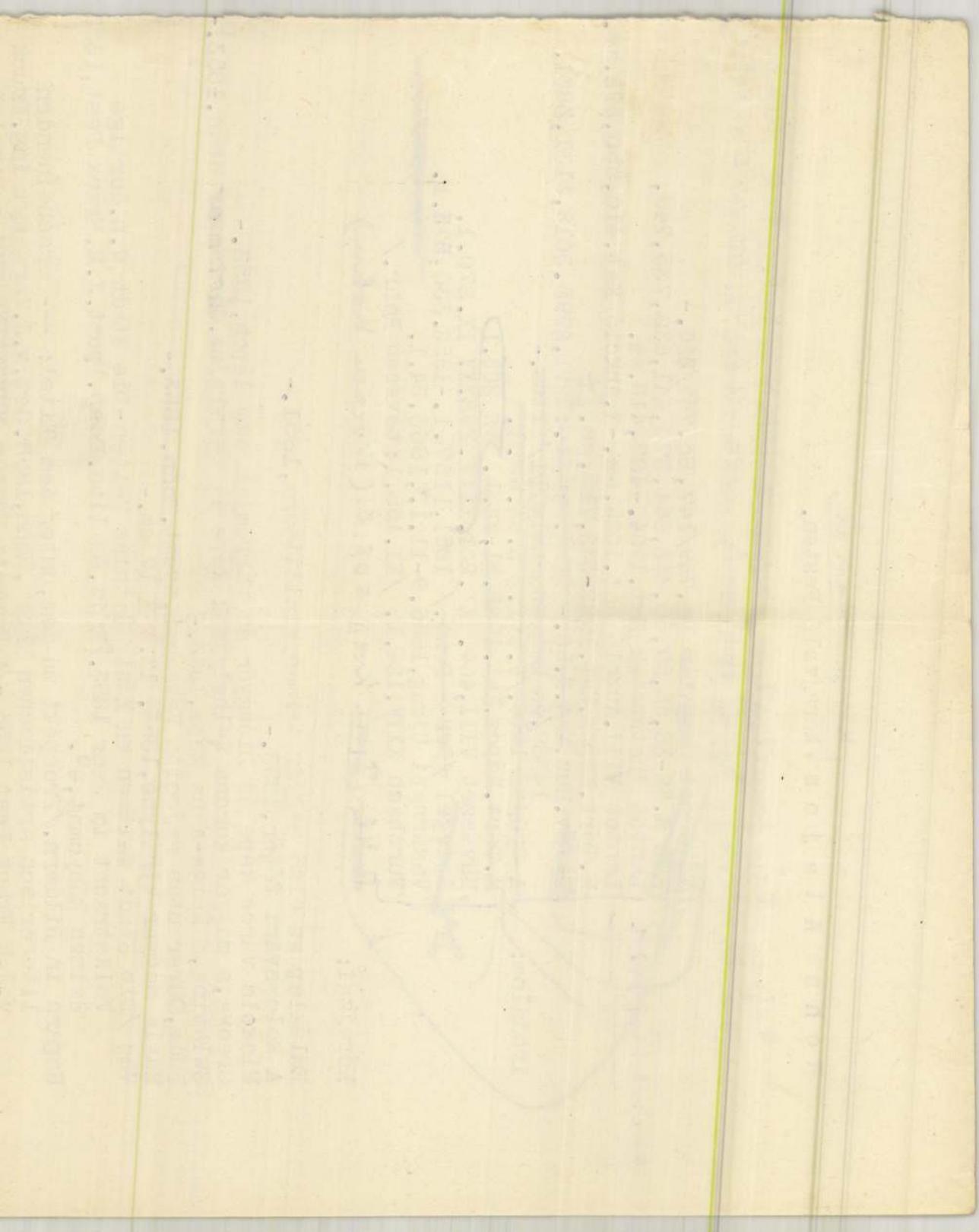
Miután Beesben az ő évre szabott műegyetemi tanulmányait három év alatt, diákéretesén végezte el, 1857-ben, tehát 21 éves korában, Berlincbe utazott, nová egy barátját kísérte. És a napászerű épületek, különösen Schünki építész kiváló műveit annyira megragadta, lebílhettek a hatal mernök tiltatását, hogy pályát változtat. Ejjel-nappal bejárta építészeti akadémiába, és rövid, 22 napon belül megbeszítő munka után az akadémia egy éremmel és egy koszorúval kitüntette ki. Ugyanis 1859-ben

R o h n A l a j o s / kőrizoló Pesten.

~~Qajai után tanulta a régészettel is jelentől meg.
 (V. ö. Naszvári Műjel, 1856 - 1857. é. a kiállítat. XI. 203. l.)~~

- ~~Fázisai Képvtér Bq. 769/147, Bq. 769/326.-
 Rm. S. 32-38, 55, 59, 66, 353, 364, 370, 441, 630, 735, 749,
 Lantos "Metszetek Kat. 1924.-407, 418.sz.
 Lantos VIII. Aukció Kat. 1025. sz.-X. Aukció Kat. 410, 550, 592.sz.
 II. Tört. Képes. Kat. 1922/8632, 715, sz. LT
 Múz. Kat. X. 50. - Graf. Szüj. 2991, 2995. 3018, 3131, 3831,
 14389/68. Két számreklúli/11szs. -~~
- ~~Irodalom:
 A Gyüjtő 1918. VII. 5v1 / 5. Sz. 85. I.
 M. Tört. Képes. Kat. 1922. 51. 52. 1. 203. D
 Művészeti VIII. 404. XI. 201. XXXIX. 88XXXIX. IX. 270. 1.
 Spiegel /Der Pest. / 1851. 1167. 1. - 1852. 330. 573. 1.
 Vasarnapi Ujság, 1856. 9-11. 1. * 1860. 34. 1.
 Wurzbach XXIV. 124. 1. /XI. 158. 1. tévesen Rohr. /
 Rohr. / Egyetem. Kör. I. 508. l. (Lévai Kohn.)~~
- Kőrajzai:
- Emléklap az első magyar terménykiállításra, 1851.-
- A kolozsvári főtér, 1853.-
- Miskolc város képe és Diósgyőr és várromjai egy lapon, 1853.-
- Orsova, a magyar korona lelhelyének képe és tervrajza. Christmair után. 1853.-
- Szlatina, a Kniga-akna képe, 1853.-
- Buda, Dürer után rajzolta Varsányi, nyomt. Rohn. 1853.-
- Mária magyar királyné, 1853. 15. 5 X 17 cm.-
- Vác /Die Stadt Waitzen zu König Mathias Zeiten-Die Stadt W. u. dorf tige Volkstracht im Jahr 1853./ Rajz. és lith. Rohn. Nyomt. J.M. Frank Pest, 1853
- Szines könyomat, 4.

Ungarn in Bildern. /Prospekt zu dem, unter dem Titel: --- erscheinen den
 literarisch artistischen "Weke", Rohn, 1853. Gez. v. J. Varsányi Ing. Druck
 v. J. M. Frank. Pest. 1853. - /A Nemzeti Múzeum. XXXVII. 1853 a Királyi

vár Matyás korában, stb. ornamentális keretbe foglalt képével./ Szfv.
Muz. ltsz. 3831.

"Julia, Eszménykép Shakespeare "Romeo és Julia" című drámájához", "Rohn",
Nyomt. Walzel A.F. Pesten.-

Snakespeare,
Színpadi Jelenet. Katona "Bánk Bán"-jából.
E három utóbbi kép Vanot Imre Magyar Juhálija. Játékszíni Almanachjá-
ban.
Hirneves magyarok arcképcsarnoka, 1854./Csák Máté, Báthori István, Marti-
nuzzi György, Zrínyi Ilona, Wesselényi Ferenc, Zrínyi Miklós, Vörösmarthy
Mihály, Deák Ferenc, Kazinczy Ferenc, Liszt Ferenc, Markó Károly, Megye-
ri Károly/-

Hirneves egriek arcképcsarnoka, Pyrkér László, Dobó István, Telkessy István,
Eszterházy Károly gróf, Vittkovits Mihály, Szvorényi József, Tarkányi
Béla, Kovács Mihály festő. / 1854.-

A Dunapart a pesti Lanchidről a cs.kir. szabadalmazott dunagőzhajójással
társulat által tervezett kikötővel és rakodónellyel./ Nemetüli is./
Rajzolta Rom, nyomt. Frank J.M. Pesten, 1854-ben.-

Eger város a XVI. században és jelenleg, egy lapon, 1854.

Az egeri föegyház és az egeri Liceum, 1854.

A kassai Erzsébet-templom képe, fest. Medve, metsz. Rohn.-

Kecskemét, a varos és a környékbeli tanágak képe. Varsányi fénykép-rajza i
után.-

Munkács varos és környéke és a podneringi völgy egy lapon. Varsányi után.-
III. Béla királynak Székesfenévarrott feltalált sirja, két lap. Varsányi
Metsz. / után.-

Thoroczkó-Sz. - György. A várromok képe, Klímkovits után.-

Fiume a tengerrel. -

A zsámbéki templom romjai, 1854.-

Zrínyi Miklós a költő, mellékép, 1854.-

Jászai Pál arcképe, 1855. / J.P. A magyar nemzet napjai a legrégebbi időktől
Magyar az arany bulliaig c. művében./

Széchenyi Fetteje, gróf, 1855. Ender festménye után.-

Tátraiüred, 1855. Rajzolta Ed. / Uard / Heckenast, köré rajzolta Rohn, nyomatta
Lencső Budán.-

A Siebner villa a budai negyekben. Rajzolta Rohn, nyomt. Lencső, Budán, 1855.-

Y. 1830. 1831. 1832. 1833. 1834. 1835. 1836. 1837. 1838. 1839.

1840. 1841. 1842. 1843. 1844. 1845. 1846. 1847. 1848. 1849.

1850. 1851. 1852. 1853. 1854. 1855. 1856. 1857. 1858. 1859.

1860. 1861. 1862. 1863. 1864. 1865. 1866. 1867. 1868. 1869.

1870. 1871. 1872. 1873. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 1879.

1880. 1881. 1882. 1883. 1884. 1885. 1886. 1887. 1888. 1889.

1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899.

1900. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909.

1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919.

1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929.

1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939.

1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949.

1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959.

1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969.

1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979.

1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989.

1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999.

2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009.

2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019.

2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029.

2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039.

2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049.

2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059.

2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069.

Béldi Pál, 1857. 26 x 39 cm. -
Boross Mihály író arcképe, 1857. -
Dobó István, Egervár védeoje "Rajzolta Kovács", kőre rajzolta Rohn. " -
Gyöngyössy István költő. -

Josika Miklós br. -
Koháry István költő, 1649-1731. -
Szerdahelyi Kálmán, mint Fodrák Minály, 1857. -
Das neue Realenschulgebäude in der Kohlbanergasse zu Pest. Ged. A. Rohn,
Pest, 1857. -

Óbudai hajógyar /Számbla-fejéléc, 1857. nov. 14-re kiállítva/. -
Gróf Széchenyi István, 1858. XI 18. 5 x 26 cm. -
Egressy Gábor, mint Dózsa György. Nyomt. Rohn, Pest 1858. A "Hölgyfutár" mell. -
Vörösmarty Síremléke. Nyomt. Rohn, Pesten 1858. -
Főherczege Nyariak és omladék Margitászigeten. Nyomt. Rohn Pesten, 1858. -
A királyi var latképe a Naphegy felől. /Souvenir de Budapest, s u. ez angol, -
és szlav nyelvű felirással is/. 1858. Nyomt. Rohn Pesten. -
Hat table. Ipolyi Arnold Magyar műemlékek. I. Csalárok köz müemlékei c. művében, -
1859. -

Deák Ferenc,
Széchenyi István, X
Vörösmarty Mihály, V. Ferdinand, Kazinczy arképei
Szeruaneleyi Kálmán, XIII 1859. Kis folio. --
Kazinczy Ferenc műlk. 1859. XXIX 1859. Tugut /Bonifatius/ Heinrich
föstdvénye után kőre rajzolta és nyomtatta Rohn Pesten, 1859. " -
Nagy folio. -

Szelestey László arcképe. 1859.-/Sz.L.: Pásztorórák címűe címlapja előtt./

Széchenyiyi István gróf, 1860.-
Tinódi Lénnyos Sebestyén egész alakban, 1860.-
Bartal György, 1860.-10.5 x 12.5 cm.-

Kazinczy Ferenc, 1860.-

Rákóczi László a "törökverő". Nyont. Rohn, Pesten, 1860./Szilágyi István, 1860.-
Kőkály /Uživatel/ Szerk: Szigeti Álbum címlapja.
Magyar írók arcképcsoportok. Barabás rajzai es fényképek után kőre rajzolta Rohn a 60-as években. 67 x 50 cm.- Nélképek ovalis keretekben:

Kazinczy Csokonay, Kólcsey, Berzsenyi, Bajza, Szemere Pal, Csaszar F., Székacs, Garay, Erdélyi, Tóth Lőrinc, Petőfi, Dégré, Lisznyai, Pap E., Vanot Sándor, Vanot Imre, Arany, Czakó Zs., Vörösmarty, Kisfaludy S., Kisfaludy Karoly, Czuczor, Kovacs Pál, B. Rótvös József, Vajda Péter, Tompa, Jókai Br. Kemény, Nagy Ignác, Gaal József, Szigligeti, -/ Unitárius püspökök /sz. Ábrahám Mihály/ 1737-1858., Lazar István 1786-1811., Körmöczy János 1812-1836., Székely Miklós, 1838-43., Székely Sándor, 1845-1852./ Simén Domokos /1860/ nyomán kőre rajzolta 1861-ben.-
Gróf Teleki László, 1861.-
Jósika Miklós br. 1861.- Nagy folio.- Alter és Kis Divatcsarnoka Pesten. Rajzolta és nyomt. Rohn és Grund. 1863.-92 x 62 cm.-

Az 1863-ik évben épült pesti kegyestanitórendi kir. magy. gymnasiumnak a hatalisú udvarra néző rajza. Két kép egy lapon. -Nyomt. Rohn és Grund. 1863.- 21 x 28 cm.-

Szalay László történetes, 1864.

Csokonay Vilmos Mihály, 1864.

Kisfaludy Sándor mellképe, 1864. 22.5 x 29 cm.-

Bene Ferenc mellképe, 1864. 14 x 15.5 cm.-

Berzsenyi Dániel mellképe, 1865. 20 x 21 cm.-

Engeszer Máttyás, 1873. folio.-

A Nemzeti Színház beiseje. Walzel A. F. nyomt. A Peai Diwan Alaphoz. -

A Rájai nevű köldörök. Rájai, Stoyanov F. festm. után. 1866.

A Rájai nevű köldörök. Rájai, Stoyanov F. festm. után. 1866.

- 10 - 5 and 1/10c

1

R o n Alajos /3./

A budavári főegyház helyreállítási terve Schulek Frigyesről.
Császár Ferenc
~~XXXVII~~

Ld. még Rohn és Grund !!!!!!!

Roth Mayo

May 20th adler

LOS KI ILDETEGESE ALHICLNGAS
SEGERAII ASAT GOK GELEMGRGESE

alas

hast
hast
Person. Rechen

f.

IN NIN VALLUG BE

Rechen hast

III.

55.784./1943.

Múzeumkörök Orsz. Bizottságának,

Budapest.

IX., Helyes Endre -u. 10.

629./1943. szám alatt kelt felte-

Tólgó évi szeptember hó 20.-án

jegyzetére tudomás és megfelelő

további eljárás végétt másolatban

megküldöm.

Budapest, 1943. október hó 14.

A miniszter rendeleteből:

~~Győzött~~ Rohn H

~~Wen~~

~~ly need~~

~~bancu~~ ~~green~~

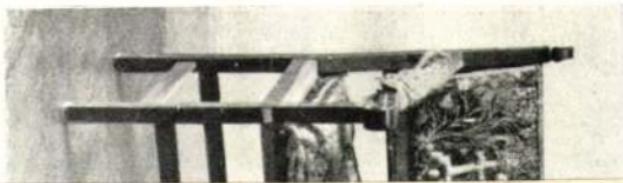
körrajzolók

Frabó József dr. és
Török István: Tokaj-hegy-
aljai album. Pest 1867.

A mű öröcs töröképeit
és címlapjait Keleti-
Egyetemi rajzolta -
A címlehetőségek rajzolásáról
megfontoltak fentiek,
a töröképer kö-
rajza München-
ben készülhet -
1864-ben -

12

2218

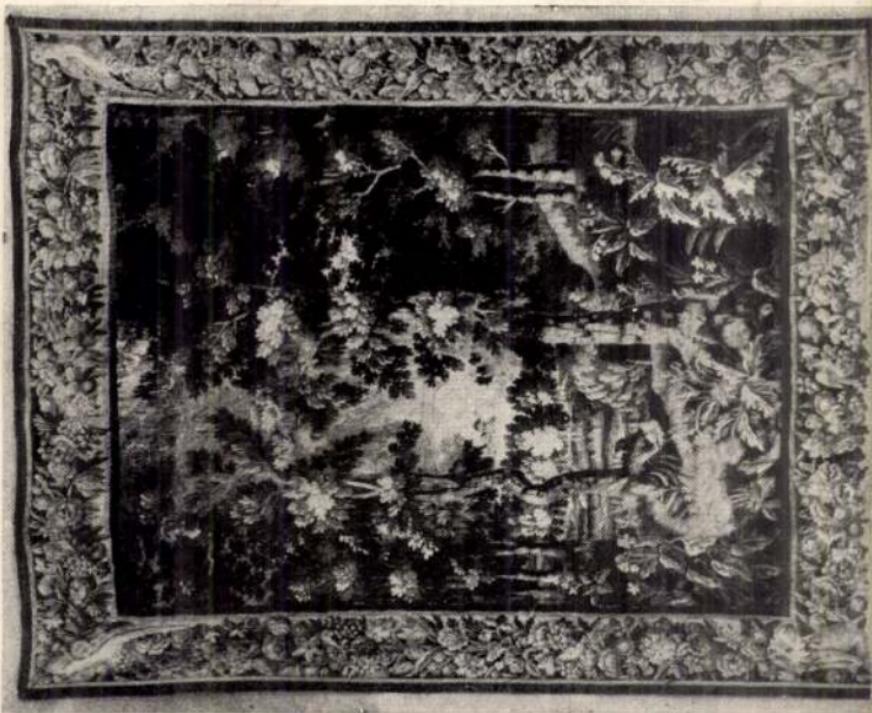
found TM 1948

8

2218

Rotm 4

XXX

23. I. (Légi)
Barátos
R.
Pesten

Körülöttünk a végtelen róna, melyre mint egy nagy templom csoda-boltozata, ráborulni látszik a mélykék ég.

A róna selymes, süppedő térségein állunk. Nézzük a Természet bujál-kodó színgazdagságát. A tarka gyepszönyeget. A napsütésben aranylá-bokrokat. A zöld közül itt-ott kivillanó vízfoltokat. Az égbolt csodákéjét. Érrezzük a Természet vért bizseregtető, részegítő lehetetét: a millióyi virág illatát, az anyaföldi, víz, levegő sajátságos szagát. Halljuk a Föld szívedobbanását: a rovarzümmögést, madár csattogást, kaszapengést, ko-lompszavat; a magasságból halljuk aláhullámzani a pacsirta trillázó szavát, a legszebb, legtisztább, legfenségesebb imáságot, mely dicsérheti az Alkotót és mindenek látása, hallása, figyelese, lehetetlen, hogy a Szép tö-keletes érzésével ne telitené a lelkünket!

A Nap az égi országút tetőpontján nyargal. Sugarait izző kévekben löveli a Földre. A mezők fölött rezeg a föld párázata. A virágok becsuk-ják pártáikat. Az anyamadár pihegye ül a fészkén. A rovarszeg eltünt, miként az árnyék.

Dél van a rónán. Delelőn jár a Nap, mondja a pásztor és nyáját

Hölle Neur-Sint-Ervin

✓ S. P.

gyaru.

állított c.

Az 17c.

látja hosszú sub
növényzet-diszból

gazdagon díszített épü-

Xavéri Szt. Ferenc alakja

nak két végében egy-egy csup-

kik már egészen a bárka falán

Egyikük szabadon maradt kezével,

taton elhelyezett evezőt azonban csup-

lyen a Megváltó és az előtte térdreboruló

látható. A domborműtől jobbra és balra még eg-
lebeg.

A fischlhami plébániatemplom szószéke, melyet 17. J-ben
l-vitelen mestereit

tartással áll Péter, fejét meghajtja, báját szívére teszi. Péter itt hosszújú köntöst visel, akárosak Császáron. A gyöngysorral keretezett ajtó fölött füzérdisz, e fölött pedig a sugárkével övezett Szentlélek galambja látható. A sziklaszerűen kialakított gyám alsó részén balról kis templom-modell, jobbról pedig pápai jelvényeket ábrázoló dombormű foglal helyet.

Végül a gaspoltshofeni plébániatemplom 1770-ből való szószékének gazdag faragott csónakalakú korlátnya aránylag rövid, kúpalakú gyámon nyugszik.⁷³ A gyáam alsó végét cethal feje alkotja, melynek kitárt szájából kitárt karokkal Jónás alakja buvik elő. A csónak falán kétoldalt, volutákon egy-egy halász ül, kezükben a cethal feje fölötti hullámokig leérő háló köteleit tartják. Fööttük jobbra és balra egy-egy angyalka tartja a lefelé és befelé fordított lapátokat. A szószék ajtaját rókokó vonalú taréjdíszes keret veszi körül. Sátorítőzete nincs. A császári és somlóvásárhelyi szószékek formaelemei ez osztrák művekben legnagyobb részt megtalálhatók. A magyar

RÖHN Adolf, Kreatifus Pesten az
1880-1910-es években, Elérinte a Veszprém-
városi Üjság, rajzolja volta, majd kó-
nyomdát alapított, melyben számos
litografiat maga készített. R. műhe-
lyebben készített a Magyar Szok Szab-
csarnoka (Kiadta Császár Ferenc), a
Magyar Irok arcépecsarnoka (Kiadta
Városház Tíme) stb.

69, II. 368

T. 887.

s köröndökkel megerősített vár és
a Témes háromkerekű malmot hajt,
Felirata

e: 1. Schloss és befejezése: 7.

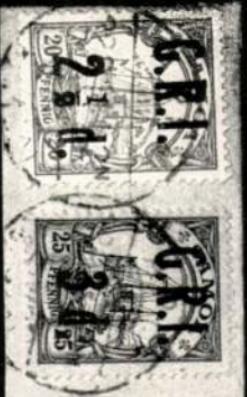
6.2 : 11.1 cm.

902

871

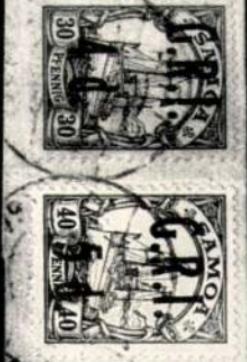
876

906

886

907

890

Rohn

b-

Váci Muz. Lajos

235-b-

röm. kat. elemi mindegy 11250,- 1250,- 1380,- iparos 8,- kereskedő 138,- tárca 25,- közlekedési-, 25,- közszolgálati

TITANIC
KÖRNYÉK
TÁRKÖNYV

550,-

1.66

Rémy

TITANIC
KÖRNYÉK
TÁRKÖNYV

Városházai 1.000,-

Reymond

1.000,-

BARANYAHIDVÉG.

Kisközség a siklói járásban, sík vidéken. Hozzátarozik: Kiságpuszta. Területe 1462 k. hold. Lakóinak száma 369, akik valamennyien magyar anyanyelvűek és közülök 111 rk., 246 ref., 7 ág. ev. és 3 izr. vallású. Templomuk csak a ref. vallásúknak van. Foglalkozási tekintetben 296 lakosa őstermelő, 41 iparos, 3 kereskedő, 4 közs. alk., 19 közszi. alkalmazott v. szabao foglalkozású, 2 nyugdíjas és 3 házicseléd. Házainak száma 82. Közoktatásügyi intézete 1 ref. el. népiskola.

A falu a honfoglalás után nemzetiségi birtok volt, majd a XIII. század végén adományozás folytán a nyulszigeti apácák birtokába került. Később a török uralom elejéig a vaiszló uradalomhoz tartozott. A török megszállás alatt magyar földesura Haraszthy Ferenc, majd leánya révén Rákóczi Zsigmond. A felszabadító háborúk után a pozsonyi apácák tartottak reá igényt, de tulajdonképen sohse bírták s II. József császár rendeletére a kir. kar mara igazgatása alá került, mint volt egyházi birtok. 1785 körül a tanulmányalaphoz csatoltatott. Lakossága 1705 után települt ismét vissza, akik nagyrészben protestánsok voltak. 1833-ban a 61 házból álló községen belül temploni állott, népessége 425 fő, földesura a vallás- és tanulmányalap. Jelenleg is a tanulmányalap, Zimmermann Dezső és a község úrbérései tulajdonában van nagyobb birtoktest a határából.

ROHN ALAJOS (1850–70 között működött) rajzoló, litográfus

Több díszletjelzéses szerepes színészkapitánya volt rajzolt és litografált a Hölgyfutár számára 1857–59 között: Benza mint Miska (1857), Egressy mint Dózsa (1858), Feleki mint Mátyás (1859), F. Munkácsi Flóra mint Ayda (1859), Némethy mint Andris (1857), Szerdahelyi mint Fodrák (1857), Ristori mint Minna (1856), Udvarhelyi Miklós (1857). A Napkelet mellékleteként jelent meg ifj. Lendvay mint Bod (1857), Lendvay és Fáncsy Ilka mint Rómeo és Julia (1858), a Szőlőssy-nővérek (1861).

1846-ban a Pesti Divatlap számára megörökítette a Nemzeti Színház belsejét. A szakirodalom tévesen a Bánk bán előadásának tartja a színpadon folyó jelenetet.

Irod: Éber lex. 1935. II. 376; Gerszi 1960. Index. (9, 19, 27, 28, 55, 61, 72, 80, 93, 101, 116, 119, 135, 154, 188, 197, 215. sz. szính. vonatk.)

B.S.H. – B.K.

Műveket Magyarországon 1830–1870
MTA MKCS - 1986 B. 1981.

Géméa (Victor Séjour: A kártyavetőnő, 1863 március 23.). Rendezte Szigligeti Ede. Az öltözeteket Papp József főruhatárnok készítette.

Dalma (Jókai Mór: Dalma; 1852 november 27.) – Id. 281 Kat. sz. állatt.

Csáki Lóra (Jókai Mór: Dózsa György; 1857 november 3. Kat. 292.

Magyar díszruhás szerep a XIX. század közepéről.

Lady Macbeth (William Shakespeare: Macbeth; 1843 augusztus 19.). Rendezte Fáncsy Lajos. Az új öltözeteket Podraczky Ferenc készítette.

Irod: Gerszi 1960, 171; Cenner 1963, I. 45; Cenner 1973, 107.

B.S.H. – B.K.

290. A Nemzeti Színház belseje, 1846

37.

Jelenetkép és színházi nézőtér a színpad felől

színezett litogr., 196x270 mm

Jelezve b.l.: A. Rohn.; j.l.: Nyomt. Walzel A.F. Pesten

Felirata a lap alján: A NEMZETI SZINHÁZ BELSEJE. /Gróf Ráday Gedeonnak, a nemzeti színház országos főfelügyelőjének, a lelkés honfinak, tisztelete jeléül ajánlja: / a kiadó.

A Pesti Divatlap 1846. 47. sz. műmelléklete.

OSZK Színháztörténeti Tár Itsz. 70.27; jelz. KE 3238

Prov: Nemzeti Színház

A színpadon ismeretlen jelmezes mű – feltehetően magyar történeti tárgyú opera – jelenete látható. A lap a színpad mélyéről, hátulnézetben mutatja a rivalda előtt félkörívben álló szereplőket, a súgót és mögötte a karmestert. A szereplők ruházata magyaros jellegű: a férfiakon nehéz, drága kelméből készült palástok, menték, az egyiken páncél; kezükben, oldalukon szablya, fokos, dárda; az egyetlen női szereplőn zeke és földig érő szoknya, fején fátyolos pártá. A színpadot kétoldalt a proszcéniumnyílásra erősített díszes, sokágú karos gyertyatartók, alul pedig a mécsesekből álló, a súgolyuk két oldalán sorakozó rivaldafény világította meg. A mennyezetről – a kor gyakorlata szerint – függőleges irányban mozgatható díszes csillár lóg. A függönnyel keretezett proszcéniumnyílásból a teljes nézőtér látható: három szinten körbefutó páholyisor, fölötte karzat, a földszinten zártszékek, mögöttük hátul középen mellvéddel elkülönített párnásszéksor. A földszinti páholyort hátul két bejáratit ajtó tagolja. A páholyisorok mellvédjén és a sátorszerű mennyezeten klasszicizáló ornamentális díszítés, a mennyezet ovális medallionjaiban figurális ábrázolások.

Irod: Rexa 1928, repr; Keresztfury 1956, 168. repr; Nagy Magyar színészek 1957. repr; Gerszi 1960, 192; Magyar színháztört. 1962. repr; Budapest enc. 1970. 293. repr; Budapest lex. 1973. 836. repr.

B.S.H. – B.K.

291. Jelenetkép William Shakespeare Rómeó és Júlia c. szomorújátékából, 1858 62.

színezett litogr., 317x230 mm

Jelezve b.l.: Eredetijét festette Jakobei. ; j.l.: Kőre rajz: és nyomt: Rohn 1858

Felirata a lap alján: Lendvay és Fáncsy Ilka (mint) ROMEO ÉS JULIA /Az ifjú művészpár egybeleesi ünnepének emlékéül kiadta: Vahot Imre.

Napkelet 1858. 7.sz.

OSZK Színháztörténeti Tár Itsz. 48.1713; jelz. KE 3227

Prov: Bedő Rudolf.

A kép keletkezésének alkalmi volta miatt Rómeó és Júlia esküvői díszben látható. Júlia jobbjában imakönyv, balját Rómeó tartja. A háttérben balra óriási fa tövében kicsi, egytoronyos kápolna bejáratára.

Júlia jelmeze bőujjú, bőszoknyájú, mélyen kivágott, nyakban csipkével, mellén két nagy szalagcsokorral díszített selyem ruha. Csigákban leomló haján gyöngyfüzér, mely egyben a vállra boruló menyasszonyi fátylat is tartja. Rómeó bárszony jelmeze

rövid, enyhén bugyos nadrágból, testhezálló gallértalan zekéből áll. Vállán zsinórral rögzített, selyemmel bélelt köpeny, fején sujtásos, tollas sapka, derekán többször átvetett, ékkővel díszes szíj, jobbról tőr, balról kard.

A szomorújátékot a Nemzeti Színház 1844 április 17-én mutatta be; ifj. Lendvay Márton és Fáncsy Ilka a címszerepben először 1856 január 16-án lépett fel. A rendező Egressy Gábor volt. A jelmezek Papp József felügyelete alatt készültek.

Irod: Gerszi 1960, 192; Cenner 1963, 54; NSz 125, 1865. repr; Cenner 1973, 137, 140.

B.S.H. — B.K.

292. Egressy Gábor mint Dózsa György, 1858

63.

Szerepkép Jókai Mór Dózsa György c. szomorújátékából

litogr. 338x232 mm

Jelevze k.l.: Nyomt. Rohn Pest, 1858

Felirata a lap alján: Egressy Gábor (mint Dózsa György Jókai szomorújátékában).

A Hölgyfutár 1858. 4. műmelléklete.

OSZK Színháztörténeti Tár Itsz. 48.1713; jelz. KE 3138

Prov: Nemzeti Színház

Egressy Gábor egészalakos állóképe. Bal lábával kissé előre lépve, vaskesztyűs jobbjában kócsag tollas sisakkal, balját széles szablyán tartva áll, a 2. felvonás 2. jelenete szerint a rákosmezei táborban sátraktól övezett füves, köves tisztáson. Jelmeze: bojtdíszes sodronying fölött könyéigérő, hasított ujjú, a csípőt fedő sötét posztó dolmány paszmánnal és zsinórszegéssel, elején, ujján gombsorral. A kardkötő és a szablya széles, véretes övről lóg alá. A feszes nadrághoz fűzős cipőt visel, melyhez fél lábszárig szíj csatlakozik.

A szomorújátékot a Nemzeti Színház 1857 november 3-án mutatta be. Rendezte és a címszerepet játszotta Egressy Gábor. A jelmezeket a „főruhatárnoch” és főszabó Papp József készítette.

Irod: Schöpflin 1930. I. VI. t. repr; Keresztfury 1956. 238. repr; Nagy magyar színészek 1957. repr; Gerszi 1960, 190; Cenner 1963, I. 31; Cenner 1973, 51.

B.S.H. — B.K.

293. Feleki Miklós mint Mátyás király, 1859

63.

Szerepkép Szigligeti Ede Mátyás király lesz c. színművéből

litogr., 287x216 mm

Felirata a lap alján: FELEKI MIKLÓS / Mint Mátyás Király, Szigligeti / Mátyás király lesz Drámájában.

Hölgyfutár 1859.

OSZK Színháztörténeti Tár Itsz. 49.1713; jelz. KE 3145

Prov: Nemzeti Színház.

Feleki Miklós egészalakos ülőképe. Testével oldalt fordulva, szembenézve ül a 4. felvonás 1. jelenete szerinti egy Szeged alatti sátorban, neogótikus támlásszéken. Balkezével egy mintás, rojtdíszes terítővel borított asztalra támaszkodik, jobbjában az asztalon fekvő papír fölött írónt tart.

Jelmeze hermelinszegényes és galléros, paszománnyal és gombssorral díszített hasított ujjú bársony köpeny, mely alól világos, mintás damaszt dolmányujj és sötét, szűk nadrág látszik ki. Fején hermelinprém-szegényes, kócsagtollas, ékköves bársonysüveg; lábán hímzett, rojtos, sarkantyús csizma. Gazdag ötvösművű szabljáját lába között tartja.

A színművet a Nemzeti Színház 1858 október 5-én mutatta be. Rendezte Egressy Gábor. Feleki Miklós a címszerepet játszotta. A jelmezeket Papp József főruhatárnok és főszabó állította össze.

Irod: Gerszi 1960, 190; Cenner 1963, I. 36; NSz 125. 1965. repr.; Cenner 1973, 61.

B.S.H. — B.K.

294. Ifj. Lendvay Márton mint Bod, 1857

63.

Szerepkép Vörösmarty Mihály Marót, macsói bán c. szomorújátékából
litogr. 343x261 mm

Jelezve j.l.: Rajz. és Nyomt. Rohn. Pesten 1857

Felirata a lap alján: Ifj. LENDVAY mint BOD, /Vörösmarty Marót bán című szomorújátékában.

A Napkelet 1857. 10. sz. melléklete.

OSZK Színháztörténeti Tár Itsz. 48.1713; jelz. KE 3167

Prov: Nemzeti Színház

Ifj. Lendvay Márton egészalakos állóképe árnyékolt háttér előtt. Jobbját csípőre teszi, baljában díszes ötvösműves szablya, mely kettős zsinórón lóg jobb válláról. Jelmeze: világosszínű, paszománydíszes dolmány, szűk, sötét nadrág, rojtos, sarkantyús csizma, vallan sötétszínű, paszománydíszes palást, ötvösművű csattal. Fején lapos, zsinórral, kócsagtollal díszített, felhajtott karimájú süveg. Viseletén semmiféle utalás nem található a szerepe szerinti török környezetre.

A szomorújátékot a Pesti Magyar Színház 1838 május 15-én mutatta be, Bod szerepét ifj. Lendvay Márton 1856 május 19-től játszotta.

Irod: Gerszi 1960, 190; Cenner 1963, I. 53; Cenner 1973, 137. repr.

B.S.H. — B.K.

295. Némethy György mint Andris bojtár, 1857

62.

Szerepkép Szigligeti Ede Csikós c. népszínművéből
litogr., 291x222 mm

Jelezve b.l.: Nyomt. Rohn A. Pesten 1857

Felirata a lap alján: Némethy György /mint Andris bojtár a Csikós-ban.

A Hölgyfutár 1857. 26. műmelléklete.

OSZK Színháztörténeti Tár Itsz. 55.5027; jelz. KE 3178

Prov: Nemzeti Színház.

Andris bojtár a falu végén, dűledező fahídon áll, vállán fokossal. A szövegkönyv alapján a konkrét színhely és jelenet nem határozható meg.

Jelmeze jellegzetes bojtár öltözék: félhosszú, feltünően bő, hasított ujjú vászoning, nyakban zsinórral összetartva, alul körben rojtozott vászongatya; derekán sima csatos bőrök. Fehérrel bélelt, deréig érő sötét posztómellényét visszahajtott gallér és kettős gombsor díszíti. Bal vállán átvetett zsinóron acélrúd lóg, a bőrön gazdag hímzett dohányzacskó. Fején lapos tetejű, visszahajtott szélű süveg, karimájába tűzött pipával; lábán puhatorkú, sarkantyús csizma.

A népszínművet a Nemzeti Színház 1847 január 23-án mutatta be. Andris bojtár szerepét Füredi Mihály, 1853 május 9-től Füredi és Némethy György felváltva játszotta. Rendezte Szentpéteri Zsigmond. Az öltözeteket Podraczky Ferenc föruhatárnok készítette.

Irod: Cenner 1963, I. 58; Cenner 1973, 164.

B.S.H. – B.K.

RÖSCH MATHIAS (St. Margarethen-Töllerberg, 1830 – Bécs, 1908) csendélet és díszletfestő

Barabás Miklós litográfiája (Kaiserné Ernst Jozefa mint Recha) Reiffenstein-Rösch bécsei könyomdájában készült, feltehetően Karl Theodor Reiffenstein (lásd Kat. 290) és Mathias Rösch voltak a tulajdonosok.

Irod: ThB XXVIII. 498.

B.S.H. – B.K.

SZATHMÁRY PAPP KÁROLY – CHLADEK ANTAL

SZATHMÁRY PAPP KÁROLY (Kolozsvár, 1812 – Bukarest, 1887) festő, grafikus

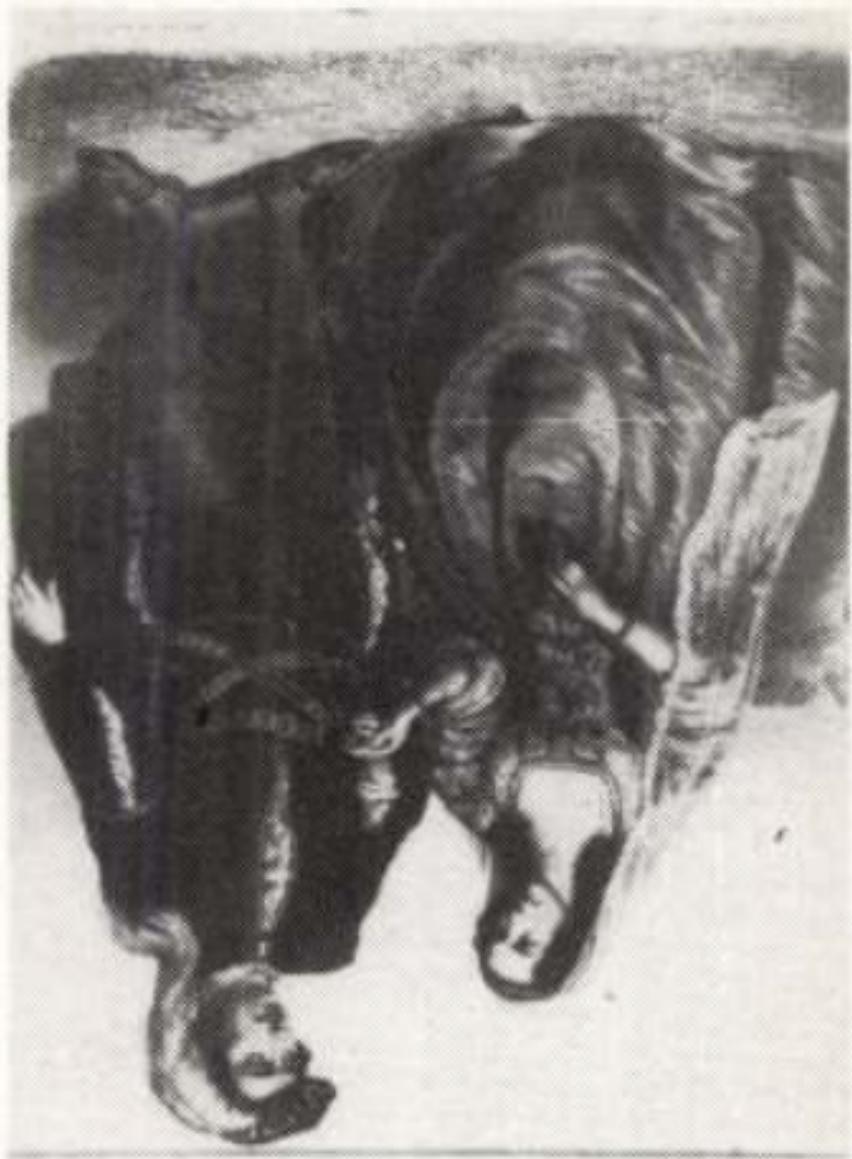
Kolozsvárott, Bécsben és Itáliában tanult, majd Erdélybe tért vissza. Számos táj-, zsáner- és városképet rajzolt, melyek 1842–43-ban Erdély képeket címen könyomatos

Grand Teatro Colón, Buenos Aires, interior, frescoes, 1910-1913.

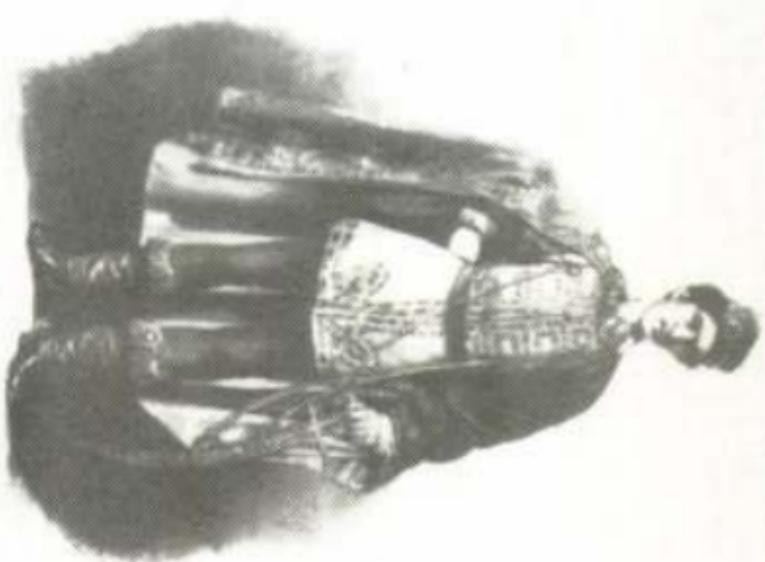

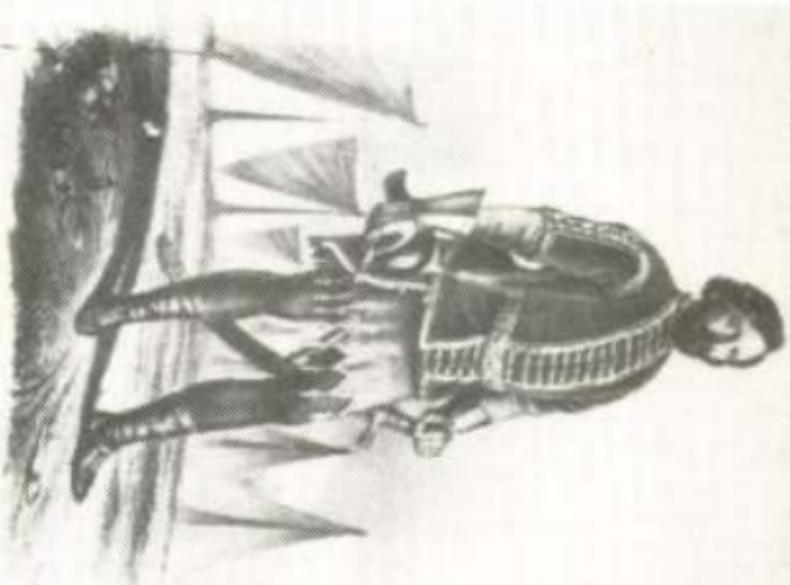

四、五品官服
四、五品官服

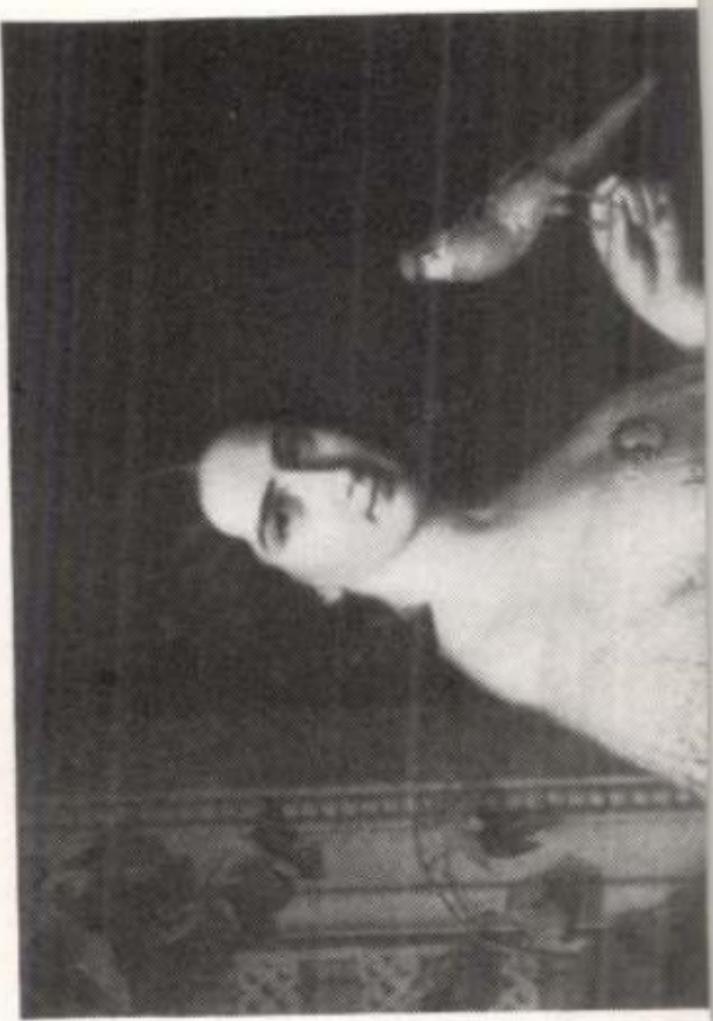

六、七品官服
六、七品官服

八、九品官服
八、九品官服

244

240

459. A zsámbéki romok, 1855

72

fam., 138x187 mm

Jelezve b.l.: AR; j.l.: CB (CB = Carl Braun)

VU II. 48. (1855. dec. 2.) 381.

Metsző: BRAUN KÁROLY (műk. 1850–60-as évek); fametsző. A mondott időben Pesten xilográfiai intézetére volt. Több képeslap számára készített metszeteket.

A hetilap címlalának illusztrációja magyarázó szöveggel. A rom hosszanti nézete az apszis felől. Előtérben pásztor és kutya. A templom tört falait növények futják be. A feketewonalas, rajzos technika ellenére a metsző módot talált foltok, tónusok ábrázolására. Valószínűleg Rohn legjobb műve.

számtól ismét megváltozott. A „mulattató” jelző azt fejezte ki, hogy a képes organum már nem vállalja a politikai hetilap szerepét. A politika helyét „elbeszélés, történeti, földirati rajzok, művészet, fölföldözés, humorisztikai jegyzetek, napi események, rejtvények” töltik ki – igérte a kiadó. Az ismeretterjesztő jellegű, egzotikumot nyújtó cikkek valóban megszaporodtak, de a politika – mint a Lamberg halálát ábrázoló kép jelez – nem szorulhatott ki teljesen.

Irod: Műv. Lex. 1967.

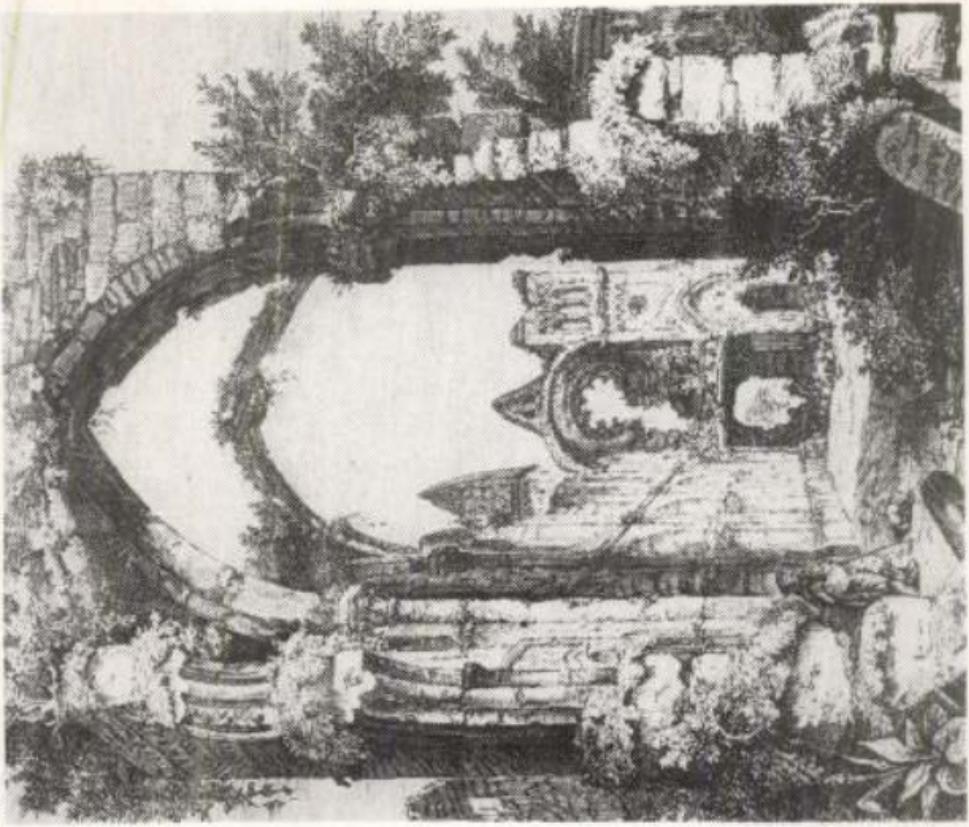
K.F.

ISMERETLEN MESTER

457. Robert Blum kivégzése, 1848

fam., 154x232 mm

Minister Reparation 1830 - 1870
MRA MRS - RUE YU 1981.

ROHN ALAJOS (Életrajzát lásd Kat. 279) festő, grafikus, litográfus, rézmetsző.

475. Magyar divatkép, 1860

91.

Felirata: Rajz és nyomt Rohn Pesten 1860.
Nefelejts (1859–1874. Szerk. Bulyovszky Gyula, Fribeisz Ferenc) I. 43. (1860. jún. 22.) 516. utáni
melléklet.

Szalonjelenet. Magyaros, báli öltözékben, főkötőben a ház kissasszonya csokrot vesz át
egy magyar öltönyű, csizmás ifijútól. A kissasszony mellett rókaprémes mentében, főkö-
tővel fiatal asszony. A háttérben Kazinczy márvary mellszobra.

R.S.

Művészeti Múzeum gyűjteménye 1830–1870
MTA MKCS - MNG Br. 1981.

478. Bátor vadászok, 1863

fam., 227x337 mm

Szöveg: Azok a bátor vadászok már rég készülnek megrohanni azt a medvét, hogy ez az ifjú előbb a medve körmeit – levágja.

Bolond Miska IV. 11. (1863. márc. 29.) 49.

Metsző: RUSZ KÁROLY (Életrajzát lásd Kat. 74)

Háttérben két vadász (III. Napoleon és az Angliát szimbolizáló figura), előtérben az uralom és vicsorító (orosz) medve, s egy bátor (lengyel) ifjú, nagy ollóval.

R.S.

91. tabla

92. tábla

Pohn [Sección], [Molok]

Sümei Höglund: "Vom neu, der üben högen ..." " 48-79
Forsci, Lundens, 1980. dr.
XII/4.

230

FÁBRY ZOLTÁN VÁLOGATOTT LEVELEZÉSE 1916–1946

Csanda Sándor írta az előszót, készítette a jegyzeteket a *Fábry Zoltán válogatott levelezése 1916–1946* című vaskos gyűjteményhez. A válogatásban Varga Béla volt a segítőtárca.

Két korfordulóról és a „fekelyes békéről” időszakáról adnak hírt a levelek. Fábry szülein kívül a címzettek és feladók között találjuk: Sziklay Ferenc, Krammer Jenő, Sebesi Ernő, Földes Sándor, Szántó György, Győry Dezső, Simányi Pál, Szalatnai Rezső, Tamás Aladár, Gergely Sándor, Háber Zoltán, Balogh Edgár, Illés Gyula, József Attila, Forbáth Imre, Dienes László, Gaál Gábor, Méliusz József, Csáder Mihály, Kovács Károly, Barta Lajos, Veres Péter, Neubauer Pál, Remekey Zsigmond, Kemény Gábor, Dömötör Teréz és Sándor László nevét. A felsorolás íjelzi, hogy az eddigi részpublikálásoknál jóval teljesebb gyűjteményt adtak közre a szerkesztők, bár ez is csupán töredéke a rendelkezésre álló 6 ezer tételes anyagnak. Az 1945 utáni levelekből csak azok kerültek a kötetbe, amelyek az 1945 előtti időre vonatkoznak. A könyv előnyére vált volna néhány érdektelen, hivatalosan papírzű levél elhagyása.

Veres Péter jól ismerte a levelezés funkcióját, tudta, mit jelent vidéken, falun postát, távoli barátok üzenetét vární. Fábryhoz intézett leveleben így ír, megfogalmazva a helytállás imperativuszt: „Én tudom, ismerem, mi az: **egyedül lenni** és mégis dolgozni. (...) **Mindenki a helyén álljon, és bocsületesen helytálljon!**”. A levelezés szellemi összekötő hid volt a fenyvesek övezte stószi műhely és a nagyvilág között. A levélygyűjtemény is bizonyítja, hogy mennyire tarthatatlan a „stószi remete” elnevezés. A stószi magányt nem szabad választás, hanem a sorshelyzet tette Fábry létközegévé. Intellektusának mértékét jelzi, hogy helyzetének hátrányait viszonylagos előnyre tudta változtatni. Gúnyosnak érezte a „stószi remete” titulust, hiszen nem exodusos hajlam tette Stószt archimédeszi ponttá, szellemi kilátóvá.

Fábry útja a szülőfaluiból Rozsnyóra, majd a budapesti Eötvös Kollégiumba vezetett. Vágayait, terveit a háború, térek és időnek tragikus változása fosztja szét. Egyike annak a 3 millió magyarnak, aki a világháború és 1919 elzúgott forradalmát követően többségi helyzetből kisebbségi sorba került. Ekkori életérzéséről írja: „1920-ban partra vetett, levegő után kapkodó halként,

a talajtalan, hazát, történelmet vesztett magyar szólt belőlem.” A riadt talajvesztés lékekszörítő hatása a kiuttalanság érzésével társult. Györy Dezső így láttá nemzedéknének sorsát: „Bezárták az élet kapuit/s itt rekedtek, / nincsen se jobbra, se balra, / ácsorognak az utcasarkon” (**Királyfiak**). Ebből a mélypontból indulva keresi és találja meg Fábry az emberi és eszmei kapcsolatokat. Adyt követve szólal meg a **vox humana** hangján, vállalja az örszerepet, a hűség etikai realizmusát. Ót a kortársak is szószólónak, virrasztónak nevezték. Krammer Jenő írja: „ez a levél: Üzenet az Örzőnek ...” Örzőnek tudták magukat és igazságkeresőnek, de közben az igazság elvezni látszott. A kötet élén **Ady** áll láthatatlanul: a legfőbb példaadó, akit Fábry lélekben „levezetett”, mint Mikes az „Édes Néném”-mel.

Fábry eszmei fejlődésének, a mozgalommal való kapcsolatának fontos adalékaí rejtezőnek a **Földes Sándor** folytatott levelezésben. 1965-ben így értékelte Földes hatását: „Ó vitt a kommunizmusba, és ennek köszönő hálája volt aztán felmagasztosítása.” A kétségtelen pozitívumok mellett azonban Fábry Ady-értékelésének nevezetessé megingása is kötődik Földeshez, aki Adyról írta egyik levelében: „valahogy kezdem halottnak érezni”. Fábry nagy érdeme mégis, hogy a 30-as évek irányzatokban tarka, törekvésekben kusza időszakában is a megértés, a méltánylás útját tudta járni. Az eszmetörténeti szempontból sem érdekként Földes-levelezésben a korszakvég is tükrözödik. Földes lemondó, pesszimista leveleire válaszolja 1946. február 9-én: „Örzők vagyunk a strázsán, de elveszett poszon állunk, de csak a világ által elfelejtett poszon.” A megállapítás okát csupán néhány levél érzékelteti. Az „adós-ságtörlesztés” éveiben a szlovák kormány a győztes rosszul értelmezett hatalmával embertelen ségek sokaságát zúdította a szlovákiai magyarságra. Bevagonírozva tízezreket szállítottak el szülőföldjükre. Magyarországra telepítették át vagy deportálták őket a kitelepített németek helyére csehországi területekre. 1948 „jégtörő” és gyümölcszhouz februárja” szüntette csak meg a szlovákiai magyarság jogfosztott állapotát, hazatlanságát, állította helyre a szellemi élet tragikusan megszakított folytonosságát. A „zárójéles négy évben” elvették a magyar nemzetiséges állampolgári jogait. Nagy erővel, kezdetben a németekhez hasonlóan akarták a magyarokat kikoltatni Szlovákiából, majd magyarországi szlovákokkal lakosságcserével próbálták őket eltávolítani. A kisebbségi magyарok jelentős részét vagyonelköbzással sújtották, és a hétszázezerből négyszázzeren reszlovakizálását irányozták elő. Bezárták a magyar iskolákat, kulturális intézményeket, a petíciók, kiáltványok ellenére éveig

termettel, de arcra nem volt szép. Haja gesztenyeszín, de úgy állott, mint a szeg." Karacs Teréz Katonát 1829-ben, a költő halála előtti évben látta utoljára. „(...) feltűnt előttem, hogy egy vidéki város hivatalnoka egészen a legújabb szabású és színű öltözéket viselé: az ezen időben divatos kvekker-t, sárga ércgombokkal. Nem szép, de igen nyájas kifejezésű arca volt." Nincs több (?) hiteles, elfogadható leírás a dráma költő külső megjelenéséről. Maradtak viszont arcképek, de köztük nincs olyan, amiről bizonyítható is lenne, hogy a költő ült hozzá modellt, tehát hogy életében készült volna. A fönnymaradtak — majdnem kivétel nélkül — egy többször emlegetett, Kecskeméten őrzött ősképre, eredetire utalnak vissza. Erről nem Katona kortársai, hanem már az utókora tudósít, főleg az 1850-es évektől papírra vetett megjegyzésekben. Vahot Imre szerint Rohn 1853-as litográfiája „a Kecskeméten lévő eredeti olajfestmény után" készült, ugyanúgy, mint a Jókai által emlegetett Muraközy-rajz. „A rajz eredetjét, mely 1842-ben még ott volt a költő családi lakában, valószínűleg egy bennszülött kortárs festette olajba, kit a köznyelv „Szokolai piktor" névvel emlegetett (...) De az sem lehetetlen, hogy Kiss Bálint volt okozója az olajfestménynek." Az Ernst-gyűjtemény ismeretlen festőtől őrzött egy kis méretű olajfestményt, mely „A költő ifjúkori arcképe" címen szerepelt kiállításon és katalógusban is. Ma ez ugyanúgy nincs meg — vagy nem azonosítható —, mint a Jókai által emlegetett „eredeti" és az arról készült Muraközy-rajz. A Katona-kultusz leglelkesebb kecskeméti híve, Horváth Döme Czakó Zsigmond temetésén (Pest, 1847 december) találkozott Petőivel. „(...) Frankenburg Adolf és Erdélyi János fölhívására akkor vivém föl magammal Katona Józsefnek addig a nagy közönség által nem ismert, s általam az aquarell eredetiről hünen lemásoltatott arcképét, azt a temetés alkalmával nekie fel is mutattuk, s nagy örömmel sokszorosan újra és újra szemlélte, s az arckép vonásaira nem győzött szeretetteljes és lélekbeli megjegyzéseket tenni." Vajon milyen Katona-arcot látott Petőfi? S milyennek láthatta az ábrázoltat? Magában bízó, megelégedett írónak, vagy inkább visszahúzódó, megtört tekintetű, szelídarcú író-hajótöröttnek, ki „vígság és elégedés" hiján halhatott meg, s sorsával megtestesítette a maga szavait: „(...) ha a madár látja, hogy hasztalan esik fütyörészéhez, élelméről gondolkozik, és — elhallagat."

Az eredetiről készült Rohn-litográfia mellé még egy — valószínűleg szintén másolat — paszterr-képet tehetünk, mely hűségesebben mutatja be Katonát, mint az 1856-tól elterjedő Barabás-rajzok, melyek a későbbiekhez szinte kizárolagos mintául szolgáltak. Barabás Katona-arca valamiféle megelégedettséget és derűt is sugall, így a hiteles arcmástól, nemcsak a kifejezés jellegében, hanem a részletek megoldásában is eltávolodik. Katona József portréarcát a maga hiteles valóságában, a sűrű, a halántékon széjjel álló, merev fürtökbe csavarodó, vastag szálú, gesztenyebarna haját, a testhez képest nagy, magas és hátul széles koponyáját, vékony és alacsonyan fekvő szemöldökét, széles arckoponyáját, kicsiny szemét, kissé húmos és előretolt ajkát, gömbölyű állát, keskeny vállát, megnyúlt karcsú alakját: a 170 cm magas EMBERT, A TIBORCOK KESERŰ SORSÁT ÉGBEKIÁLTÓ DRÁMAIRÓT a korai rajzok közvetítik bizonyára a leghűségesebben az utókornak, de ezekben is megmarad — Németh László szavaival — „rejtélyes költő"-nek.

SÜMEGI GYÖRGY

„NEM SZÉP, DE IGEN NYÁJAS KIFEJEZÉSŰ ARCA VOLT”

Katona József egyetlen író kortársánál sem vethető föl ennyire élesen a kérdés: készült-e róla életében hiteles arckép, s fönnymaradt-e az? Vagy ha nincs ilyen, vajon miért? Mivel magyarázható a hiány? Ha mégis van, s lenne: melyik a minden kétséget eloszlataiban eredeti? A Katona-ikonográfia egyetlen kérdéssé összecsomósodó alap-problémája ma még (vagy ma már?) csak a kérdőjelek, és nem a bizonyosságok oldaláról közelíthető meg.

Katona József írásaiban semmiféle konkrét megjegyzést vagy utalást nem találunk készülő vagy elkészült arcképről, hacsak a versei elé írt ajánlásban nem. Ebben egy kész arcképre ugyanúgy célozhat, mint a portrét helyettesítő, maga rajzolta, vers-bevezető írott arcmásra:

„Száraz képedet a józan elesmeri,
a sculpsit kimarad, mint az ajánlat is;
hisz szükségtelen a nyalka cikornya, ha
éppen csak keveset nyomna is a bescsed.”
(E verseimhez)

Az arcképkészítetési, vagy -készítési szándékot sejtető utaláshoz társítható az a tény, hogy Katona valamelyest jártas volt a rajzolásban, hiszen színésztervet készített szülővárosának, és fönnymaradt egy édesapjának küldött szövéminta rajza is. Semmi több. Csupa bizonytalanság és újabb kérdések sorjázása.

Kortársai közül az egyik hiteles szemtanú, Déryné így ír róla: „Ez (t. i. Katona József) igen különös egyéniséggel volt. Nagy különc, szörnyű komoly minden, s igen rövid beszédű. Egy-egy szóval végzett minden (...) Alakja elég csinos volt, sugár-

MŰVÉSZET

J. A.-KÉPZETEK (Bodri Ferenc grafikáihoz)

Ha hirtelenjében csomagolni kényszerülnénk, hogy mint hajósok, vizeké vagy egeké, elhagyjuk a Földet, tudom, Te József Attila összes verseiért nyúlnál legelőször. Barátom, Bodri Ferenc. Én József Attila Tanulmányok, cikkek, levelek című kötetéhez futnék először, könyvek közül az első értékemhez. Nem műlik el nap úgysem, hogy gondolataimat, gondjaimat prózái írásainak pengéjén ne élesítsem. Az 1932-ben írott Fiataloknak és a népművészeti tanulmányát olvasom például. „A proletárművészeti ősét a népművészettel látja, hiszen a népművészeti hagyományosan kollektív. A népművészeti felgyülemléttel, jelenlevő múlt, hatékony emlék, mely irányítja a jövőt.” Nemrégiben egész testület tartott vitaestet, majd hogynem halotti tor volt, egy tervezetéről. A fiataloknak és a népművészeti mai viszonyát a József Attilától idézett elvek szerint akartam ismét átgondolni. Elvnek is, tervnek is szólt a rosszszállás. József Attila születésnapján tisztelt testületükkel hogyan üljek majd egy asztalhoz, s mi-

ne? József Attila örökségén miként osztozzunk? „Szégyelhetem, hogy törvényes rokon, a vérén tiveletek osztozom” — kérem Kormos István verséből a kifejező sorokat szégyenem elmondásához. Vagy az Esztétikai töredékek Ihlet és nemzet című fejezetének utolsó sorát gondolatban hányszor és hányszor magamra veszem: „Amikor verset fordítunk, új, saját nemzetünk ihletével adunk formát.” Mégpedig így értem magamra: „Amikor verset írnunk, saját nemzetünk ihletével adunk formát”. Vagyis az ihlető, a termékeny pillanatokból, az emlékek ből azokat engedem igazán közel magamhoz, amelyekben ott érzem a gondolkodás kollektív módját s a közös élményt. Más törvényeknek engedve biztosan jobban szaladna a futóbolond: kezemmel a toll.

Fájó sebem József Attila-kötetem Tanulmánytervek című fejezete. Szakadék a tudatban, gondolkodásban. A meg nem írt — csak tervezett —, felszívódott vagy elveszett írások listája ez. Naponta megteszem, hogy e tervek szakadékszéléhez odahordok elképzéléseket. Naponkénti vereségünket irigyük nézi még Kostrowitzky is, a fejét gránatszilánkok elől elrejteni nem tudó Guillaume Apollinaire, a kubisták elméletírója. Európa országútjai vének, útmenti fái csak korosak. Bodri Ferenc is épp erre jár, kabátzsebében a mindig ott lapuló József Attila-verskötet. Fittyent a reprezentativitásra: grafikáit négy-négy rozsdás szöggel fölszögezi a fákra.

nak ebben a világban.
Addig nyújtózkodjál, ameddig a takaród ér.
Szerintem gyorsan lejtőre kerül az a fiatal ember, aki
etet adósságesinálással kezdi.
A tiszta lelkiismeret többet ér és nagyobb vigasztalás,
ha valakinek sok pénze van.
Nincs semmi a világban amit a keresztyén közösségeg-

ss:

cs

Be

g

lés

14

ja

á

0,

át

í

ár

o a

tt

, i

y i

né

A

át

der

őin

te,

kí

Gy

, l

trol

me

ape

sta

na

)-tó

A

18,

át

ada

1938. július 14.

szabadon

nyugd

pesti világkongresszus után, Debrecenben megrendezett magyar reformátusok világtalálkozóját. Fokozza a kozó jelentőségét az a tény, hogy ennek az esztendőszén ünnepli fennállásának négyszázados fordulóját debreceni ősi Kollégium s a kimagasló esemény a magyar reformátusok világgyűlésén résztvevőknek alkalmat ad arra, hogy éppen Debrecen városában adhassanak isteneket. Istenek mindenekért a lelkiszellem javakért, amelyet Ő az egész nemzetet megajándékozta a debreceni Kormányban, általában az egész magyar református egyművelődést sugárzó intézményeiben.

Az ünnepélyes meghívó többi között így szól: „S tettel hívunk minden külföldön élő magyar református embert a debreceni nagy napra, augusztus 23-ra. Jöjjön minél többen, hadd buzdulhassunk fel kölesönösen egy hite által. Mert mi mindenjában egy lelkitestnek vagyunk, „egy Lélekkel itattattunk meg”, „elhivatásnak egy reménységében hivattattunk el is”; egy a hit, egy a keresztségünk, egy a nyelvünk és egy a szellemünk. Mindenekfelett pedig egy a mi Istenünk, nekifürkészhetetlen és végéremehetetlen akaratából már e világ sok országában magyar nyelven is hirdetik Igéjét és magyar nyelven is imádják Őt. Az Országos Református Lelkészegyesület szokásos évi konferenciáját és gyűlését szintén Debrecenben tartja s így alkalom nyílik arra, hogy a református világgyűlés résztvevői a Magyarországi Református Egyház lelkipásztoraival is találhassanak. A Debreceni Református Egyházközség is örömmel ajánlja fel ez alkalomból vendégszeretetét az odaserkülföldi magyar református testvéreknek. A Magyar Reformátusok Világgyűlésének Szervezeti Irodája (Lecén, Központi Egyetem) minden külföldi magyar református testvérünk július hónapig való jelentkezésre szeretettel várja és fogadja; előzetes jelentkezés esetén augusztus 25-i debreceni ellátásról magyaros vendégszerttel gondoskodik. Debreceni szállását azonban jóé mindenki sajátmaga biztosítsa. A Szervezeti Iroda legjobb csak a szállodai szobák legalább egy hónappal előtt megrendelésének követítésére vállalkozhatja Magyar Református Testvéreink! Jöjjetek el a debreceni magyar világgyűlésre minél többen, „igyekezvén meg taníti a Lélek egységét a békességnak kötelekében. A Magyarországi Református Egyház, az Országos Református

5

Huszon nyelvökéas csoport:

Érven lapok a következő kölcsöt névvelben ábrázolva: 1. Gr.
Keglevich Dr-ne, 2. Glénac Descateli Dr-ne, 3. Gr. Lichy Toma, 4. Gr. Lichy
M-ne, 5. Gr. Schosberger Toma, 6. Balla Toma k.a., 7. Miklós - Pessary Szevin,
8. Kerpfelder V-ne, 9. Hollan Er-ne, 10. Drs. Tamásovich Tán-ne, 11. Andra-
sy György, 12. Granna Á-ne, 13. Kralovánky Dr-ne, 14. Simai Ján-ne, 15. Gr.
Siky P-ne, 16. Kralovánky Tári-ne, 17. Dáni Orsi Testa, 18. Gr. Lichy Melania,
19. Herkellér Róza, 20. Gr. Pejácsevich Tári, 21. Polgár G-ne, 22. Drs. Gr. Draskány
A-ne, 23. Gr. Karácsonyi, 24. Koller György, 25. Damsgaard Mör-ne, 26. Lichy
Tome, 27. Gr. Deschnerné, 28. Gr. Boklen Z-ne.

Színtelen c. kör abba öt voltan a másik néven névvel

alot halva: My Rohn e Grand Pessan 1864.

Környezet, a papirusz napszaga 32.7. 2055 cm.

Erika 7899.

Löttergom:

A dicese kis emelkedő épelet fölöttirata fej kifogatos hímzés. Vörös s aranyos előtérben s a jobbra halász munkában, a melnyek vaskai örvénykéntek, épelet van, jász-kalotával övezve s néha s nyílhalász. Telintai s kék alak kerülhetne.

Sorban:

"A Sz. István Királyról körülött Löttergom" Címer. Reprodolde

My lakhabra

filamura 1865. októ. 18th " János Puska 1865. " Salófetter; Raps. es Nyom. Rom es Prm. Rom

Környezet, alacsonyassal, melnyek mezei 15.2: 23.2 m.

Epresso Gahr:

chelid, hemipoda) johns. Mind lagt hvid næsestrøm, & arca
& hvidre bænkestrøm. Indenfor gitteret ikke, colora hvidt nypakkede
rojte & violette bænkestrøm. Denne næsestrøm gennemgåede næsestrøm.

Selvom der er alvorligere, end man kan:

"Epresso Gahr"

abt Pitta: "My. Rohn s. Grund, Pers. 1866."

Legat's Knappe": Hellekkes a ⇒ Ne fejede & han!

Kongensat, en aldr. nægning 12.5 cm.

Lgha 1235.

Visellet.

T. 2148. II.

Az ábrázoltak közül az első és az ötödik honvéd-egyenruhát, a második zubbonyt, a harmadik (kis gyermek) lengyelkét és lenyel nadrágot, a negyedik zekét és kivágott mellényt visel, mikorján felöltött hord. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: Közli Hofmann és Török.
középiött: Ny. Rohn és Grund, Pest 1869.
jobbra: Pest, ~~Julius-hó~~ 1869.

Színes kly., mér. 26.3 : 46.2 cm.

Viselet.

T. 2149. II.

Az első alak jaquettet, mellényt és nadrágot egy szövetből, a második fekete jaquettet és nadrágot koczkás kelmeből, a harmadik magas jaquettet és nadrágot, a negyedik pedig hajtókás jaquettet és kivágott mellényt visel. Felirata:

DIVAT-KÉP

legalól balra: Közli Hofmann és Török.
középpött: Ny. Rohn és Grund, Pest, 1869,
jobbra: Melléklet a nemzeti fárfi-divat közlönyhez
Pest, Augusztus hó 1869.

Színes kív., mér. 28 : 48,4 cm.

Viselet.

¶. 2150. II.

Az első alak atillát és magyar nadrágot, a második vadász-
öltönyt lengyei nadrággal, a harmadik zekét gombolókkal és ma-
gyar nadrágot, a negyedik pedig két soros zekét visel. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: Közli Hofmann és Török,

középütt: Ny. Rohn és Grund, Pest, 1869,
jobbra: Pest, ~~September-hó~~ 1869.

Szines kny., mér. 26.7 : 45.4 cm.

Viselet.

T. 2151. II.

Likajtan

Az első alak fekete jaquettet és felöltöt, mellényt és nadragot, egy kelméből, a második jaquettet és kivagott fehér melényt, a harmadik két soros jaquettet és koczkás nadrágot, a negyedik pedig két soros zekét és oldalt kettős szegélyű nadragot visel. Felirata:

DIVAT-KÉP

legalól balra: Közli Hofmann és Török.

középütt: Ny. Rohn és Grund Pest 1869.

jobbra: Melléklet a nemzeti férfi-divat közlönyhez Pest,
Október-hó 1869.

KNY., mér. 27 : 47,7 cm.

Visellet.

n. 2152. II.

Az első alak két soros budát, a második vadászkabátot galambkosarakkal, a harmadik uhlánus századosi egyenruhát, a negyedik pedig prémés bekucset visel. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: Közli Hofmann és Török.

középpött: Ny ~~Rohr~~ és Grund, Pest, 1869.

jobbra: Pest, November-hó 1869.

Kny., mér. 27 : 45.8 cm.

Viselet.

II., 2153. II.

A diszes teremben lévők közül az első alak prémgallérú és hajtókájú két soros téli kabátot, a második két soros téli kabátot bársony gallérral, a harmadik kettős elejű testhez álló kabátot, a negyedik paletto kabátot és az ötödik saccot és mellényt visel, mik a hölgynek öltözete tollas kalap, tunika aljú rojtos kabát magas derékkal és szoknya kettős ~~színes~~ fodorral. Felirata:

DIVAT-KÉP

alól jobbra: Ny. ~~Rohn és Grund, Pest~~ 1869.
legalul balra: KÖZLÍ Hofmann és Török.
jobbra: Melléklet a nemzeti férfi-divat közlönyhez Pest,
December hó 1869.

KNY., mér. 25.8 : 57 cm.

Viselet.

T. 2140. II.

Az első alak zekét gombolókkal, a második bekecst gombo-
lókkal, a harmadik prémes budát gombolókkal, a negyedik pedig
bekecst, prém-gallérrel és prém-szegélyvel az ujjakon viselet. Fel-
irata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: Pest, November-hó 1868.
középlütt: Ny. Rohn és Grund, Pest 1868.
jobbra: Közli Hofmann és Török.

Kny., mér. 26.5 : 47.1 cm.

Viselet.

T. 2141. II.

Az első alak zekét gombolókkal, a második bekecst gombolókkal, a harmadik prémes budát ~~g~~ gombolókkal, a negyedik pedig bekecsst prémgalárral és prém szegélyivel az ujjakon visel. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra; Pest, November-hó 1868.
középütt: Ny. Rohr és Grund, Pest, 1868.
jobbra: Közli Hofmann és Töök.

Színes knyv., mér. 26.5 : 47.1 cm.

Visellet,

n. 2142. II.

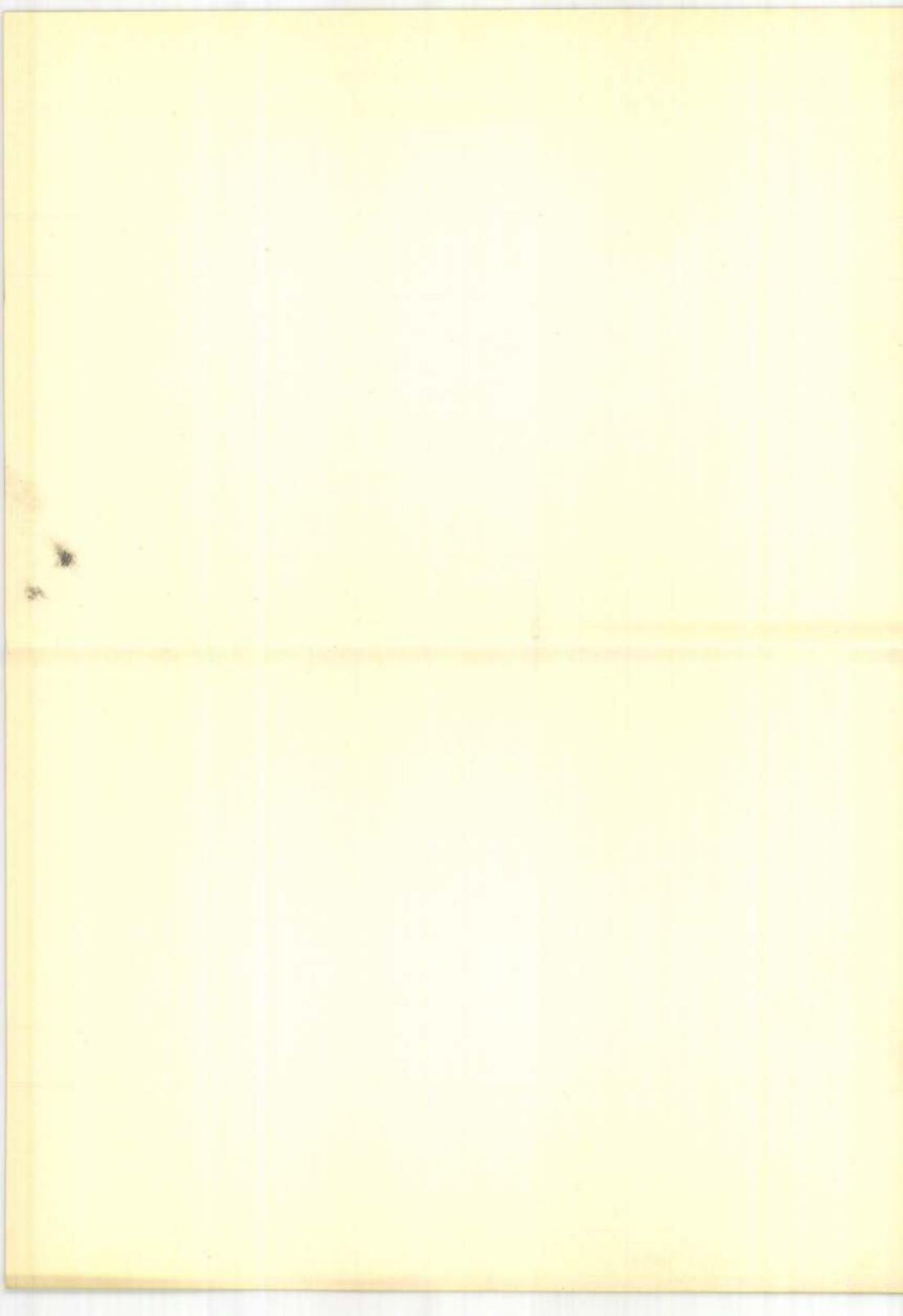
Az első alak két soros téli kabátot, a második felöltött
és kettős elejű mellényt, a harmadik galláros budát és a ne-
gyedik prémes békesset visel. Felirata:

DIVAT-KÉP

legaloló balra: Közli Hofmann és Török.

középpütt: Ny. Rohn és Grund, Pest 1868.
jobbra: Melléklet a nemzeti férfi-divat közlönyhez, Pest,
Decemberhó 1868.

KNY., mér. 26.6 : 47.2 cm.

Viselőt.

¶. 2143. II.

A diszes báli teremben különféle jelmezes alakok képeznek csoportot, és közülök a jelmez nem viselők válnak ki. Ezek egyike ~~színes~~ atillát és másikat pedig frakot visel. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: Pest, Januárhó 1869.

középütt: Ny. Rohn és Grund, Pest 1869.

jobbra: Kötöli Hofmann és Wörök,

Kny., mér. 29.3 : 46.5 cm.

Viselet,

1. 2144. II.

Az első alak honvédszázasdi egyenruhát, a második fel-
öltött és zubbonyt, a harmadik (kis fiú) zubbonyt és lengyel
nadragot, a negyedik zekét és az ötödik összegombolt zekét vi-
sel. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: Közli Hofmann és Török.

középütt: Ny ~~Rohn és Grund, Pest 1869.~~
Jobbra: Pest, Marcius ho 1869.

Színes kny., mér. 26,8 : 47,6 cm.

Viselőt.

T. 2145. II.

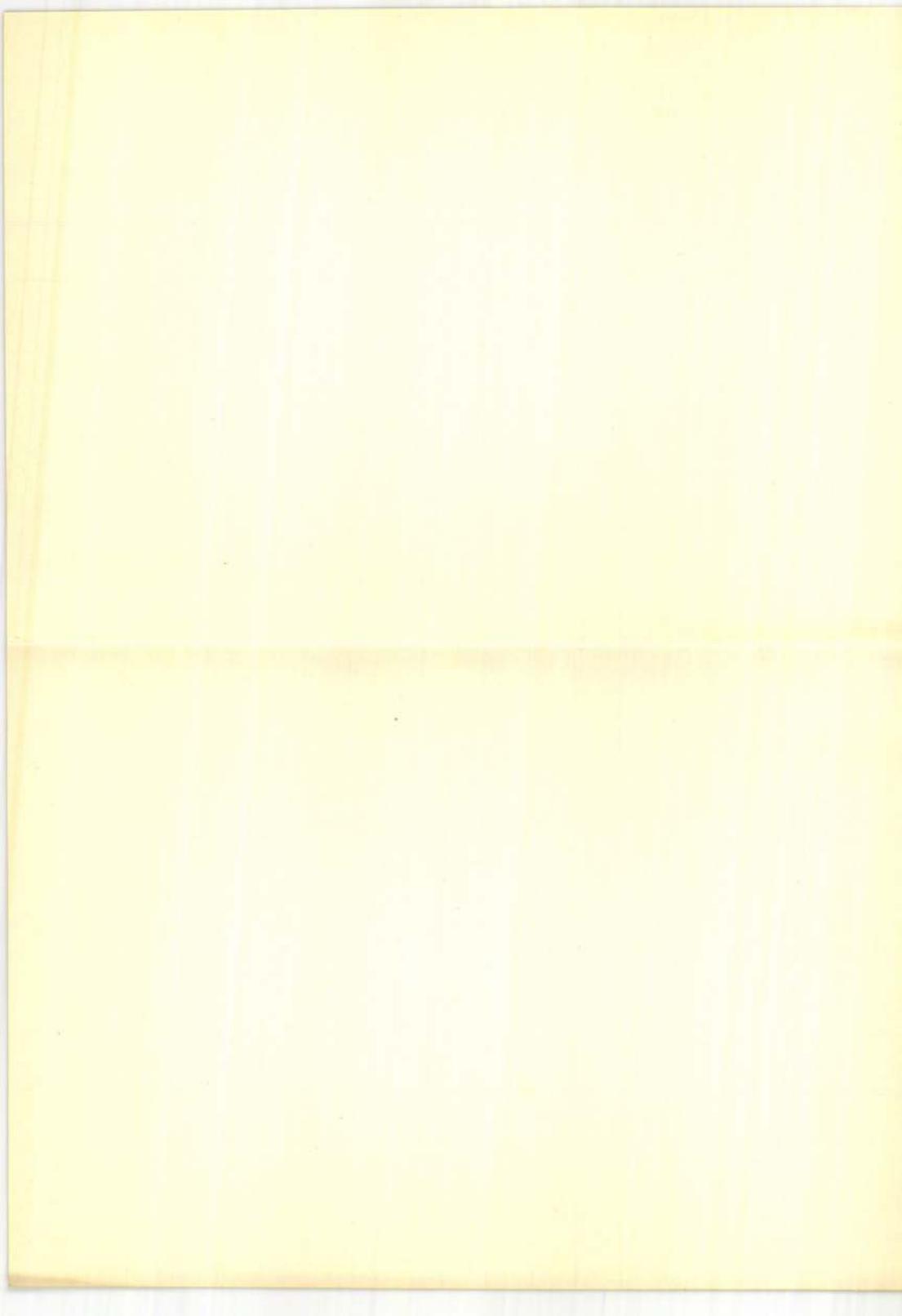
L' es

Az első alak öltözete jaquette szegélyes mellény és koczkás
nadrág, a másodiké felső kabát oldalról szegélyes nadrag, a harmadiké
jaquette és bordureos nadrag, ~~am~~ a negyediké szalon-kabát
és oldalt szegélyes nadrag, ezenkívül pedig csilinder. Felirata:

DIVAT-KÉP

legalól balra: Közli Hofmann és Török,
középjött: Ny. ~~Rohn és Grund, Pest, 1869.~~
jobbra: Melléklet a nemzeti férfi-divat közlönyhöz Pest,
Áprilishó 1869.

Színes kny., mér. 27 : 47 cm.

Viselet.

T. 2146. II.

Az első alak diszmagyart, a második egyenruhát dolmányán szarufa-zsinorzással, a harmadik atillat és kissé kivágott mel-lényt, a negyedik pedig zubbonyt visel. Felirata:

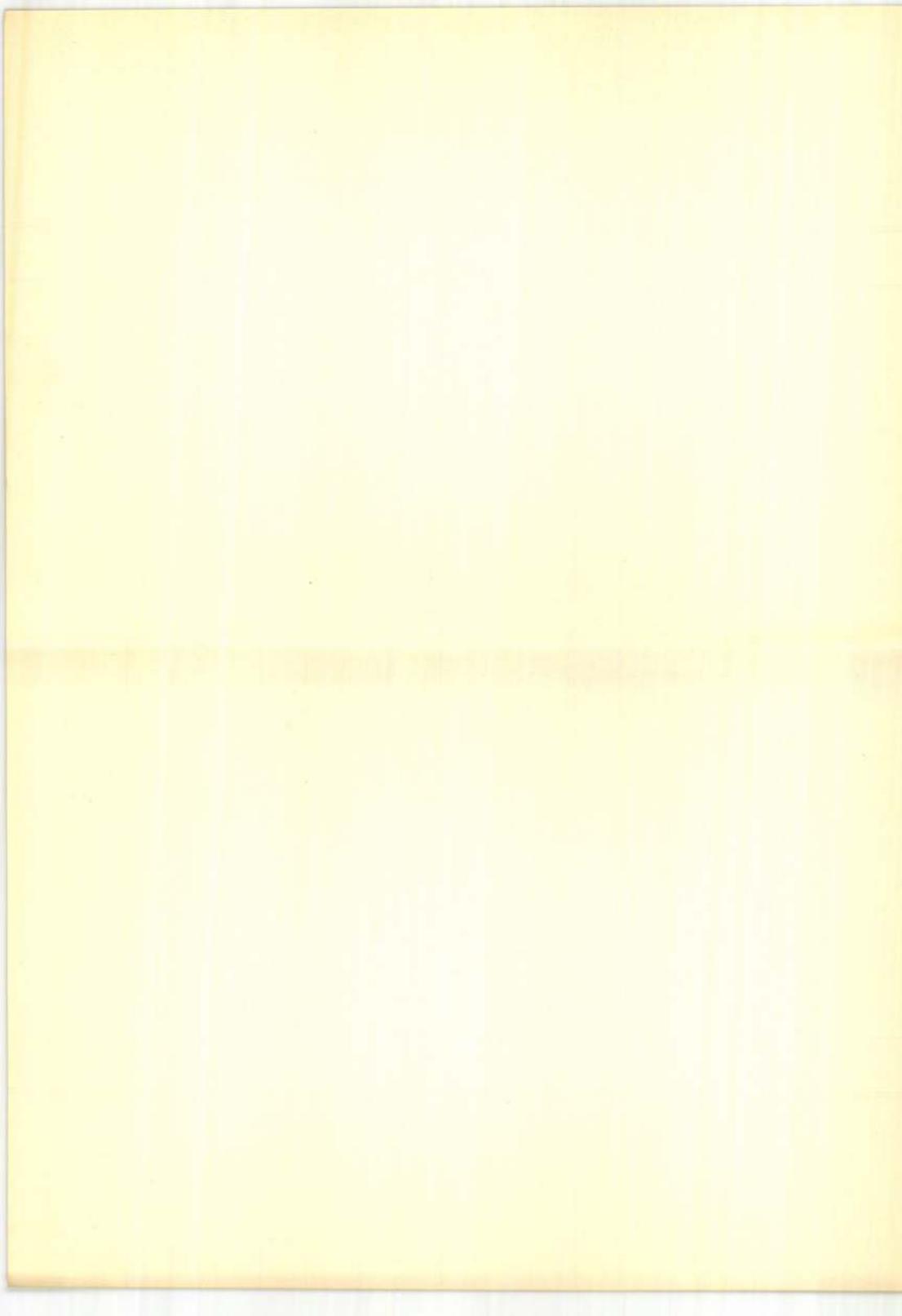
NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: Közli Hofmann és Török,

középtől: Ny. Rohn és Grund, Pest, 1869.

jobbra: Pest, Majus-ho 1869.

Szines kny., mér. 28.6 : 47.5 cm.

Visellet.

T. 2147. II.

Az ábrázoltak közül az első frakot és kivágott mellényt,
a második quequert és kivágott mellényt, a harmadik (kis fiú)
~~Nő~~ magas mellényt és zubbonyt, a negyedik zekét és
kivágott mellényt, az ötödik pedig kettős elejű kabatot visel.
Felirata:

DIVAT-KÉP

legalól balra: KÖZLÍ Hofmann és Töt TÖRÖK,

középpött: Ny. ~~Kohn~~ és ~~Grund~~, Pest 1869.

jobbra: Melléklet a nemzeti férfi-divat közlönyhez Pest,
Junius-hó 1869.

Szines kny., mér. 26.8 : 47.6 cm.

Viselet.

T. 2128. II.

Az előtérben lévő tárgaság tagjaiból a hölg tollas kalapot, rojtos felültött és bársonyval díszített szoknyát, a kis fiú sapkát, új nélküli prémes kabátot és lengyel nadrágot, a férfiak közül pedig az első bársongalléros bekecsét, a második prémes budát, a harmadik egyszerű budát, a negyedik gubát, az ötödik zubbonyt, és himezetet, szírt, a hatodik bekecset visele. A háttérben balra erő látszik. Felirata:

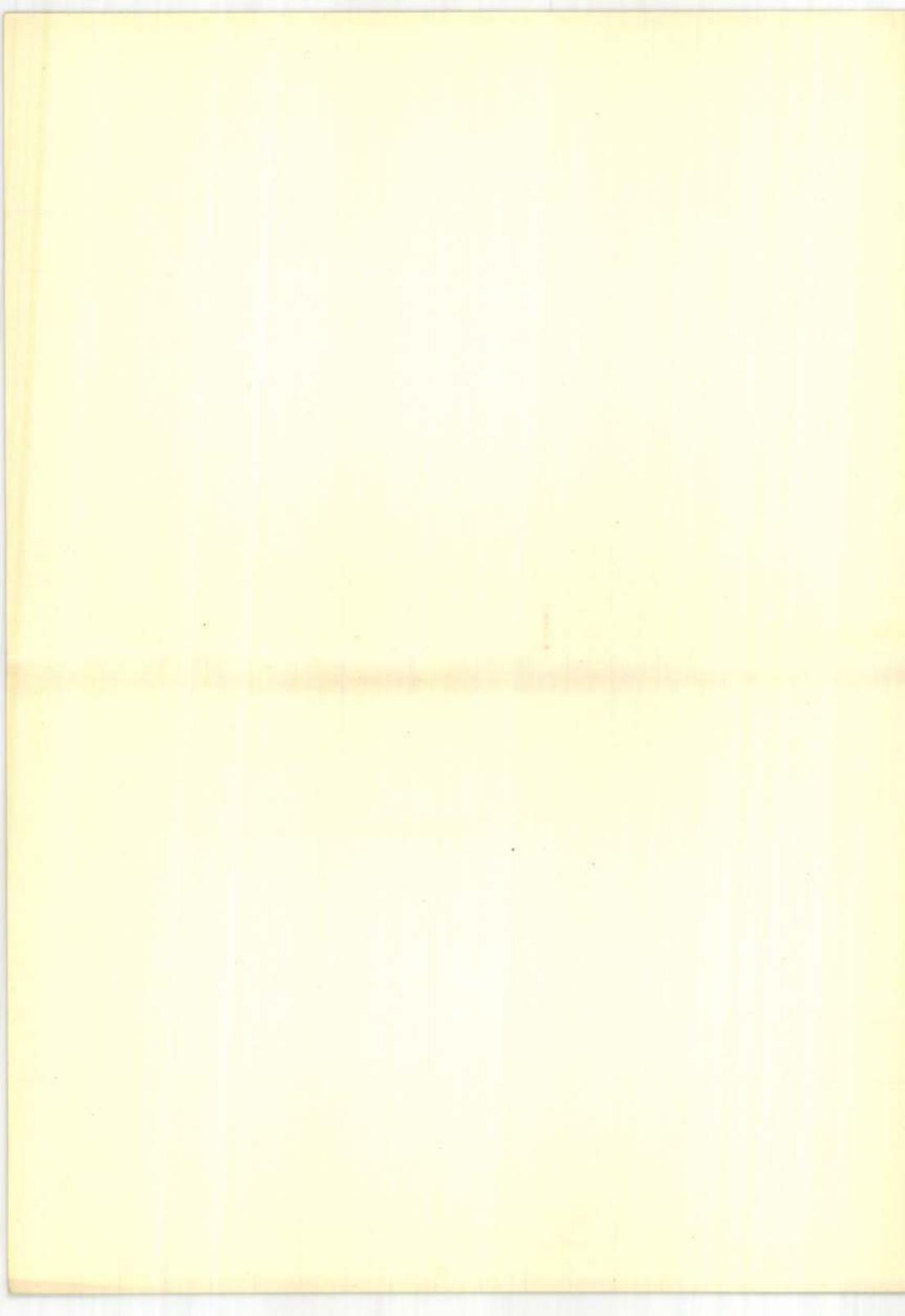
NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: Pest, November-hó 1867.

középütt: Ny~~Rohn~~ Rohn és Grund, Pest 1867.

jobbra: Kozli Röfmann és Török.

KNY., mér. 29.5 : 46.9 cm.

Viselet,

T. 2172. II.

A disszente körül, mely suba szabású és hermelingallérú, magyar nadragot, mellényt és atillát helyeztek el zsinorzással. Fölül a koronás magyar címer mellett az 1862-iki londoni kiáltás érme szemlélhető. Felirata fölül:

JÁMBOR ENDRE

Szabómester a férfi-divat-közöny szerkesztője.
PEST, ura utca 2. sz.

alól középít: Ny. ~~Rohn és Grund Pest, 1863.~~
legalol balra: Műemléklet a férfi-divat-közönyhez, Pest Márciusho 1863.
jobbra: Közli: Jambor Endre.

Kny., mér. 30,5: 45,5 cm.

Viselet.

T. 2174. II.

Az előtérbeli tárgasság hölgtagja a balra látható csolnaka-
ba lép, miig a férfiak közül az első inget, a második és harmadik
spencert, a negyedik Kazinczy-atillát, az ötödik zekét, a hatodik
rövid és a hetedik hosszú atillát, a nyolcadik otthonkát, a ki-
lenczedik Deákot visel, a fiu pedig dolmányba és atillaszerű kön-
tösbe öltözött. A háttér hegyes vidék folyoval. Felirata:

NEMZETI DIVATKÉP.

Tavaszi és nyári viseletek.

Legalól balra: Melléklet. - Férfi-divat-közönyhez Pest. Márcziushó 1863.
középütt: N. Rohn és Grund Pest 1863.
Jobbra: Közli János Endre.

Kny., mér. 30.3: 49.6 cm.

Viselet.

T. 2175. II.

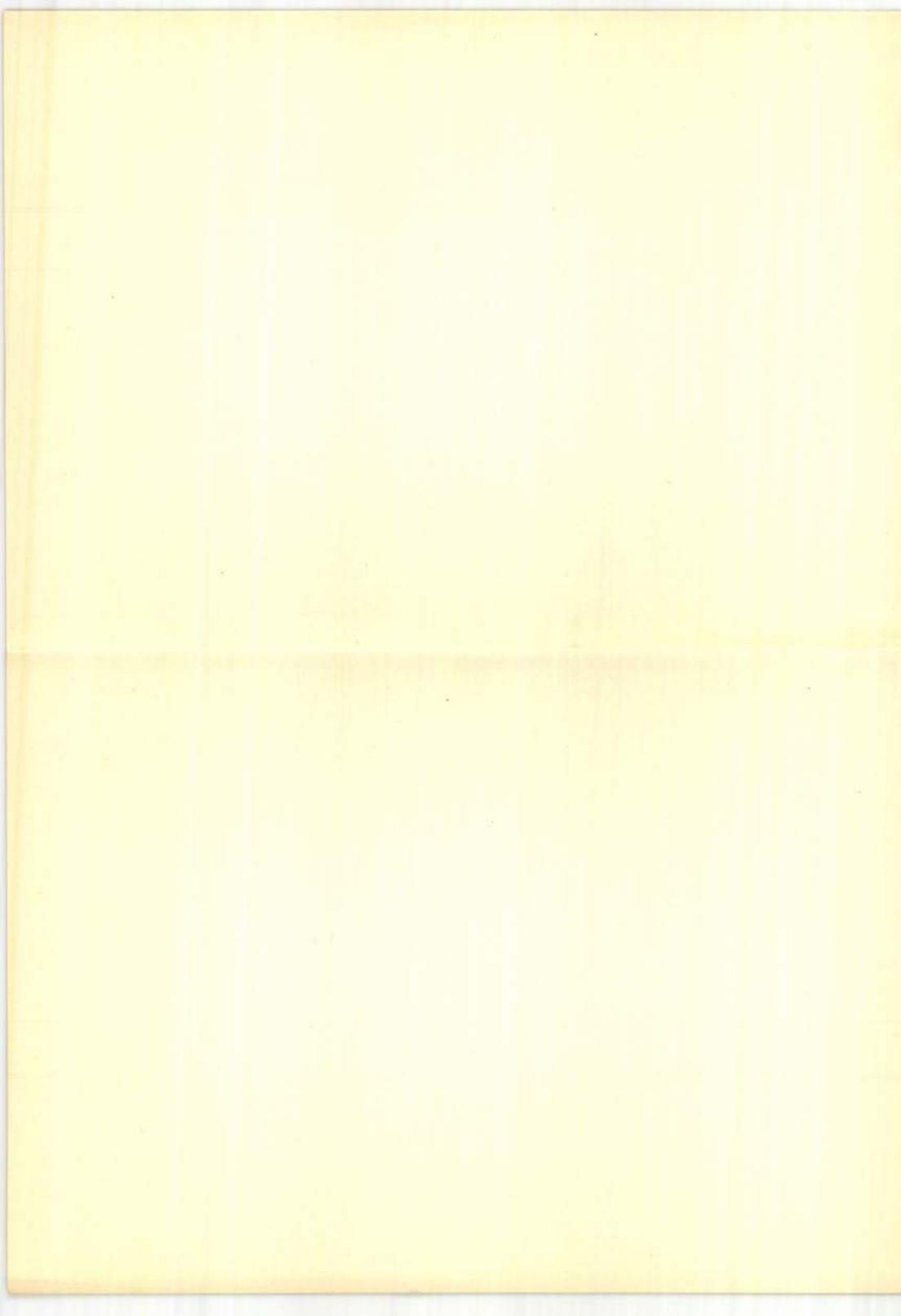
A suba-szabású és hermelingallérú díszmente körül magyar nadragot, mellényt és atillát helyeztek el zsinorzással. Fölül a koronás magyar címer mellett az 1862-iki londoni kiállítás érme szemlélhető. Felirata fölül:

JÁMBOR ENDRE

Szabómentes a férfi-divat-közlöny szerkesztője,
PEST, uria utcza 2 sz.

alól középutt: Ny. Rohn és Grund Pest 1863.
legalól balra: Mümelléklet a férfi-divat-közlönyhez, Pest, Március hó 1863.
jobbra: Közli: Jánbor Endre.

Kny., alányomással, melynek mér. 30.5: 45.5 cm.

Viselet.

T. 2175. II.

Az előtérbeli tarsaság hölgytagja a balra látható csolnakkal lép, mik a férfiak közül az első inget, a második és harmadik spencert, a negyedik Kazinczy-atillat, az ötödik zekét, a hatodik rövid, és a hetedik hosszú atillat, a nyolcadik othonkat, a kilenczedik Deákot visel, a fiú pedig dolmányba és atillaszerű köntösbe öltözött. A háttér hegyes vidék folyoval. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP.

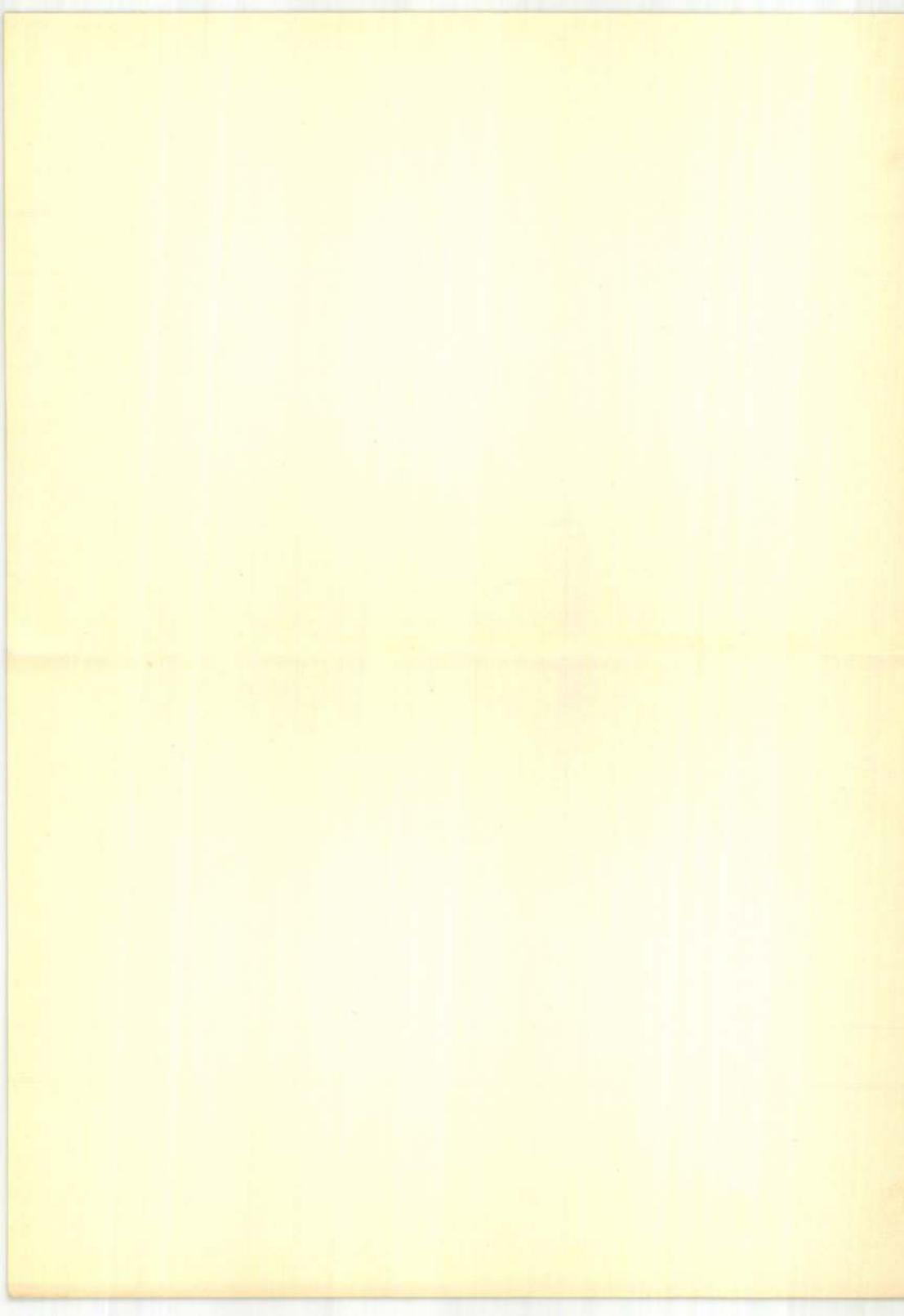
Tavaszai és nyári viseletek.

legalól balra: Melléklet a férfi-divat-közlönyhez Pest Márcriushó 1863.

középütt: Ny. Rohn és Grurd Pest 1863.

jobbra: Közli: Jánbor Endre.

Kny., alányomásal, mér. a vr. 31.4: 51.2 cm.

Viselet.

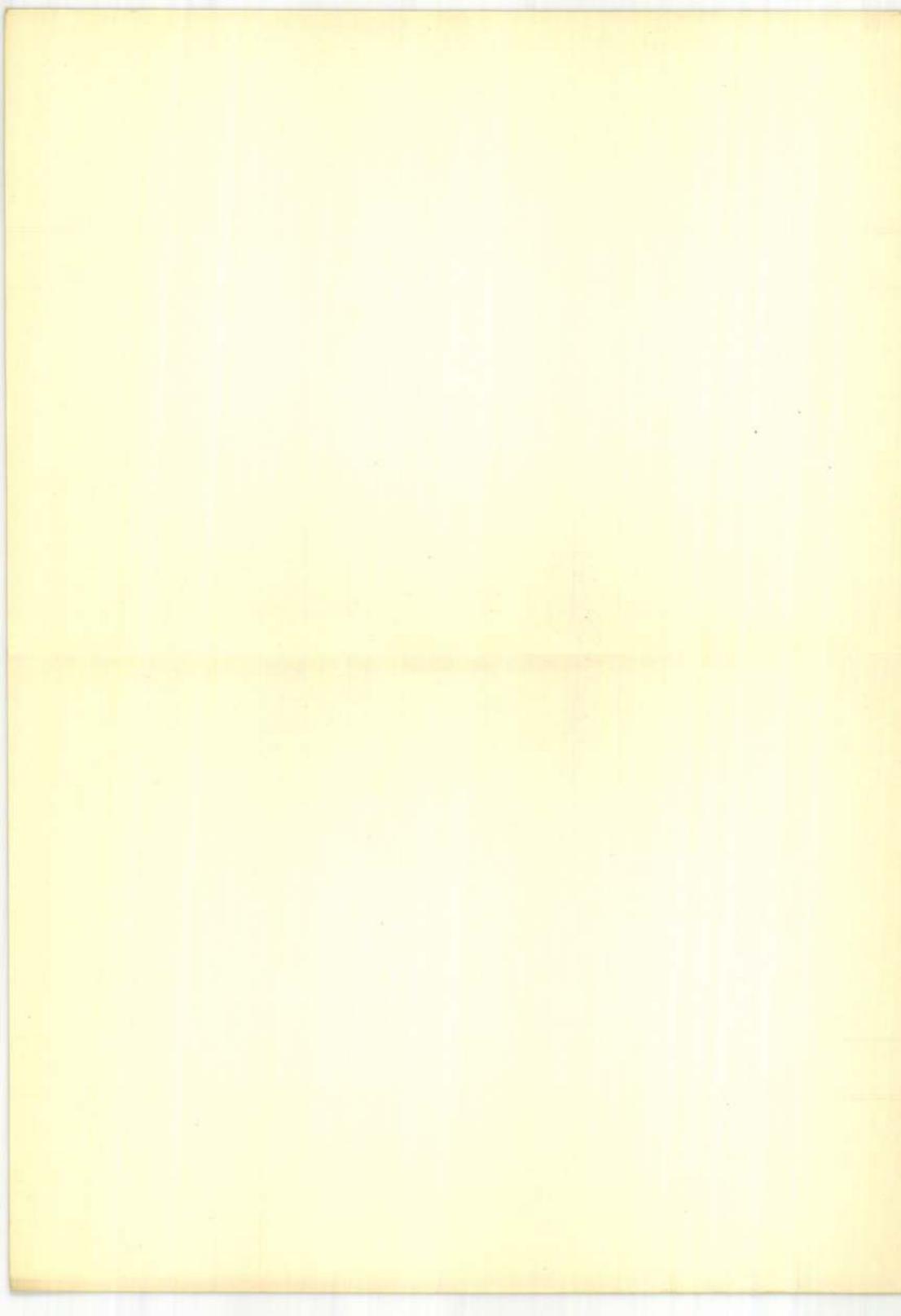
T. 2165. II.

A tárgság hölgé és lánytagja magyar ruhába öltözött, mik a férfiak közül az első atillát menteráncozal, a második zekét zsinorozva és rivágot mellényt, a harmadik (kis gyermek) bekecst, a negyedik szürt és zsinoros atillat, az ötödik Kazinczy-atillát, a hatodik zubbonyt, a hetedik szürt és a nyolcadik zsinoros felöltöt visel. A háttérben fák látszanak. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP.

legalól balra: Melléklet a férfi-divat-közlönyhez Pest, Március hó 1862.
középütt: Ny~~Rohn~~ és Grund Pest, 1862.
jobbra: Közli: Jambor Endre.

KNY., mér. 23.2: 43.7 cm.

Viselet.

T.2167. II.

A hölggyek ruháitól eltekintve a férfiak közül az első Kaczinczy felöltött és atillát, a második Deák-szürt, a harmadik prémes budát, a negyedik (kis fiú) szürt, az ötödik Frangepán kabátot és kiszágott mellényt, a hatodik prémes békést és pityxés mellényt, a hetedik zubbonyt és magas mellényt, ~~am~~ a nyolcadik 1829-iki magyar diszt. viselet. A háttért kert képezi. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP
Öszi és Téli-viseletek.

legalól balra: Melléklet a férfi-divat-közlönyhez Pest, Septemberhó 1862.
középütt: Ny. Rohn és Grund, Pest 1862.
jobbra: Közli: Jambor Endre.

Kny., mér., 30.5; 49 cm.

Viselet.

T.2176. II.

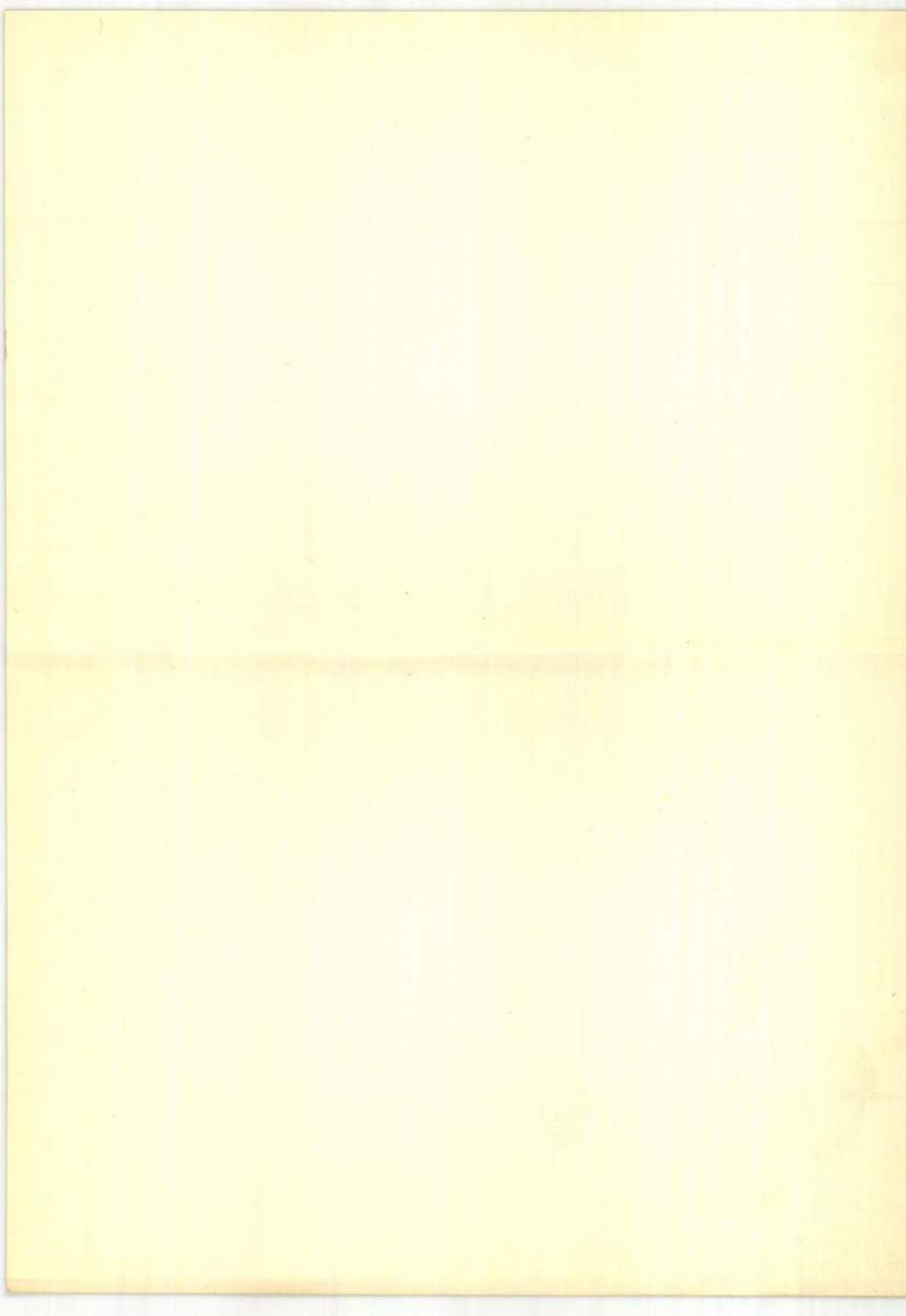
A hölgéktől eltekintve a férfiak közül az első felőltőt és hosszú atillát, a második hosszú atillát és fehér mellényt, a harmadik (kis gyermek) spencert és súrúgombú mellényt, a negyedik, ötödik és hatodik zekét, a hetedik pedig huszárkát visel. A háttérben kert van szoborral. Felirata:

NÉMZETI DIVAT-KÉP.

Nyári viseletek.

a jobbsarokban: Vizkelety B.
legalól balra: Melléklet a férfi-divat-közlönyhez Pest, Junius hó 1863.
középütt: Ny. Rohn és Grund Pest, 1863.
Jobbra: Közli: Jánbor Endre.

Kny., alányomással, mér. a vk. 30.8: 50.5 cm.

Viselet.

T. 2166. II.

Az előtérbeli tárgaságból a hölgy, a kis leány és a kis fiú magyar ruhát öltött, a férfiak közül pedig az első ~~Kazinczy~~ és második Kazinczy atillát és pitykés mellényt, a harmadik zubbonyt és kivágtott mellényt, a negyedik zubbonyt ritka zsinorzással és az ötödik (pap) testhez által felső kabátot visel. A háttérben oszlopcsnokos épület, kert szökőkúttal és hegy látszik. Felirata:

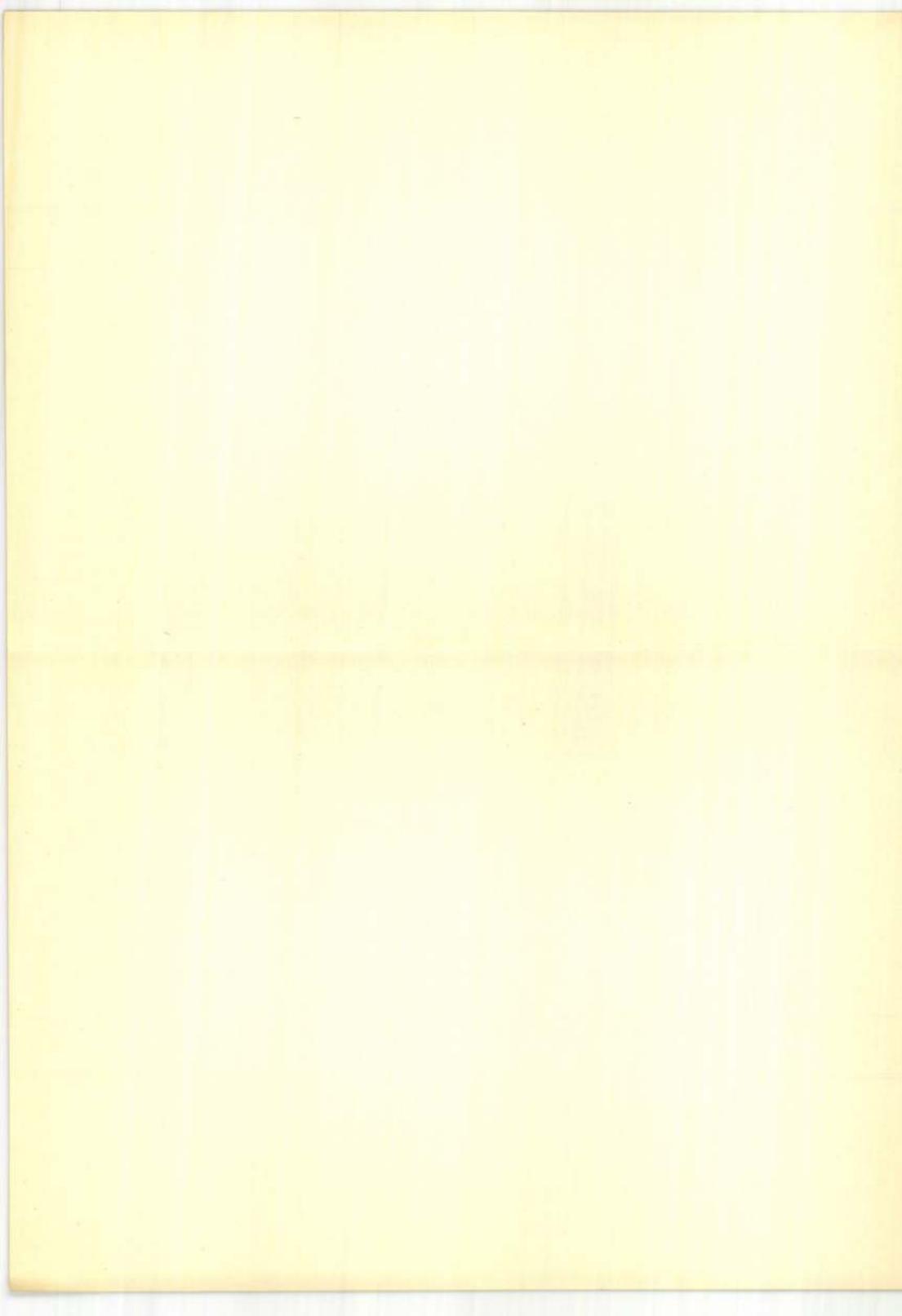
NEMZETI DIVAT-KÉP

Nyári viseletek.

legalól balra: Melléklet a férfi-divat-közönyhez Pest, Julius-hó 1862.

középütt: Ny. Rohn és Grund, Pest 1862.
jobbra: Közli: Jambor Endre.

Kny., alányomással, melynek mér. 31.5: 51 cm.

Viselet.

T. 2163. II.

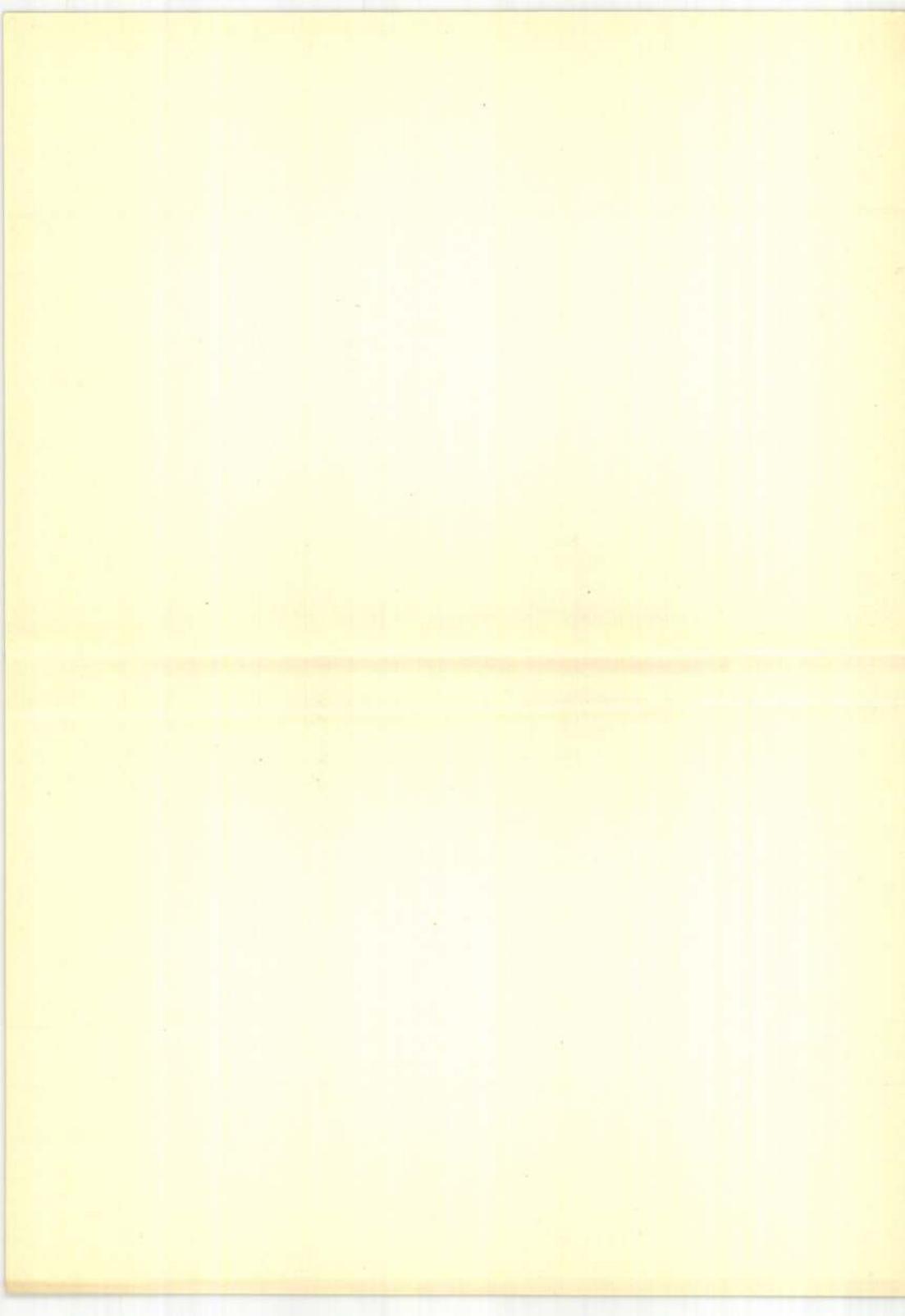
A hölgyek ruháitól eltérően a férfiak közül az első Kazinczy felöltött és atillát, a második Deák-szürűt, a harmadik prémess budát, a negyedik (kis fiú) szürűt, az ötödik Frangepán kabátot és kivágott mellényt, a hatodik prémess békést és pitykás mellényt, a hetedik zubbonyt és magas mellényt, a nyolcadik 1829-iki magyar diszt visel. A háttért kert képezi. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP
Öszi és Téli-viseletek.

legalól balra: Melléklet a férfi-divat-közlönyhez Pest, Septemberhó 1862.

Középütt: Ny. Rohn és Grund, Pest 1862.
Jobbra: Közli: Jánbor Endre.

Kny., alányomással, mélynek mér. 52: 50.6 cm.

Viselet.

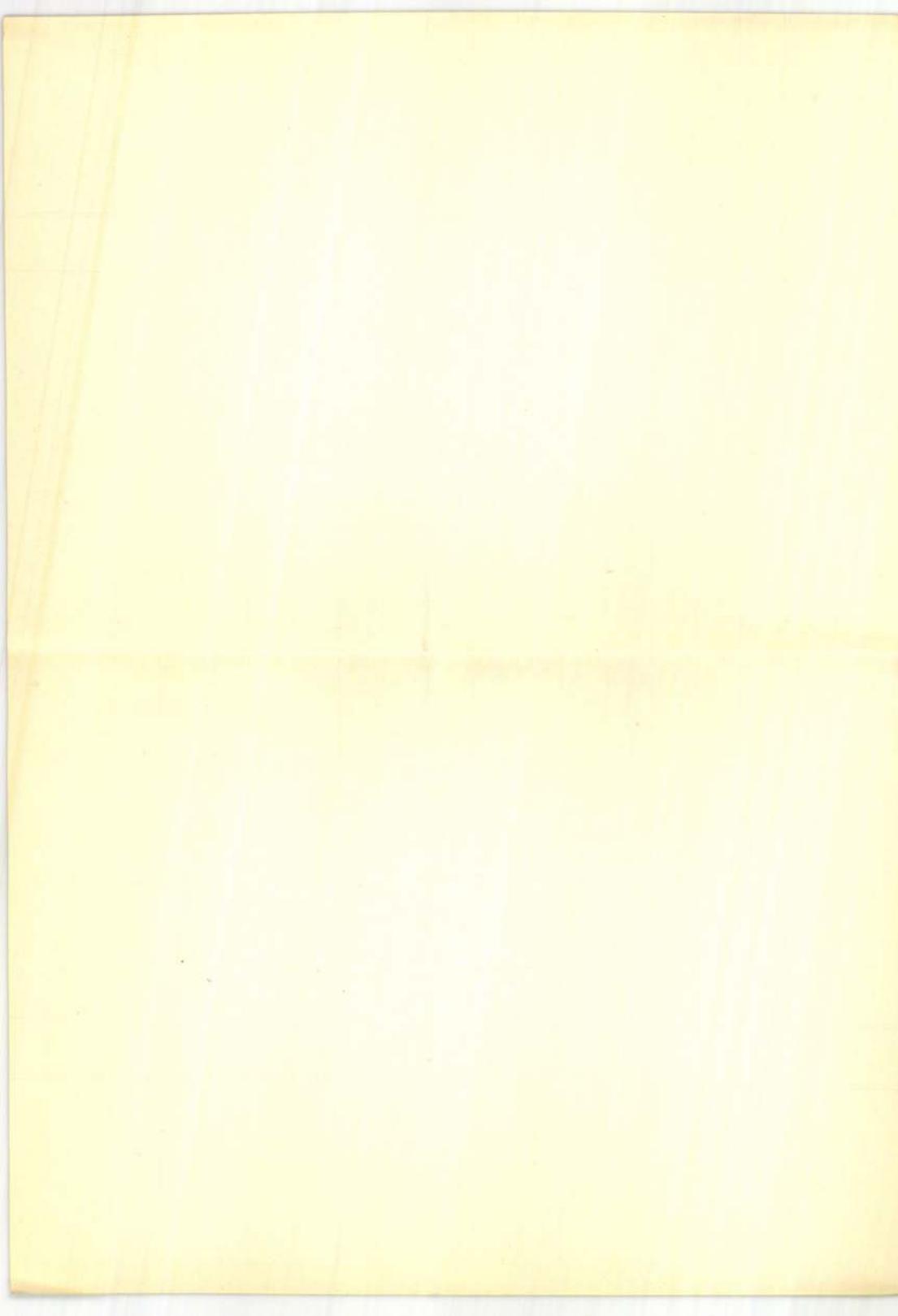
t. 2103. II.

A diszes báli teremben ~~színes~~ tizenkét férfi és hat hölggyé képez társaságot. A fér-
~~színes~~ fiak közül ~~nincs~~ nyolcz jelmezhe öltözött és négy magyar ruhát
visel atillával; a hölggyek közül pedig csak egyincs jelmezbe.
Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra; Pest, Januarius hó 1865.
középít; Ny ~~Rohr~~ és Grund, Pest 1864.
jobbra; Közli Hornmann F.A.

KNY., mér. 29.8 : 48.1 cm.

Viselet.

T. 1789. II.

Az előterbeli hölgyek felültött fekete gros de Perseből, bársonykendőt széles csipkével, mentét keskeny zsinorzással, félig testhez álló bő ujjú menté~~t~~, testhez álló menté~~t~~ bő ujakkal, és csikos nagykendőt viselnek, a háttért pedig Budapest környéke képezi balról a Lánchiddal. Felirata:

TAVASZI DIVATRÉP.

MONASZTERLY ÉS KUZMIK

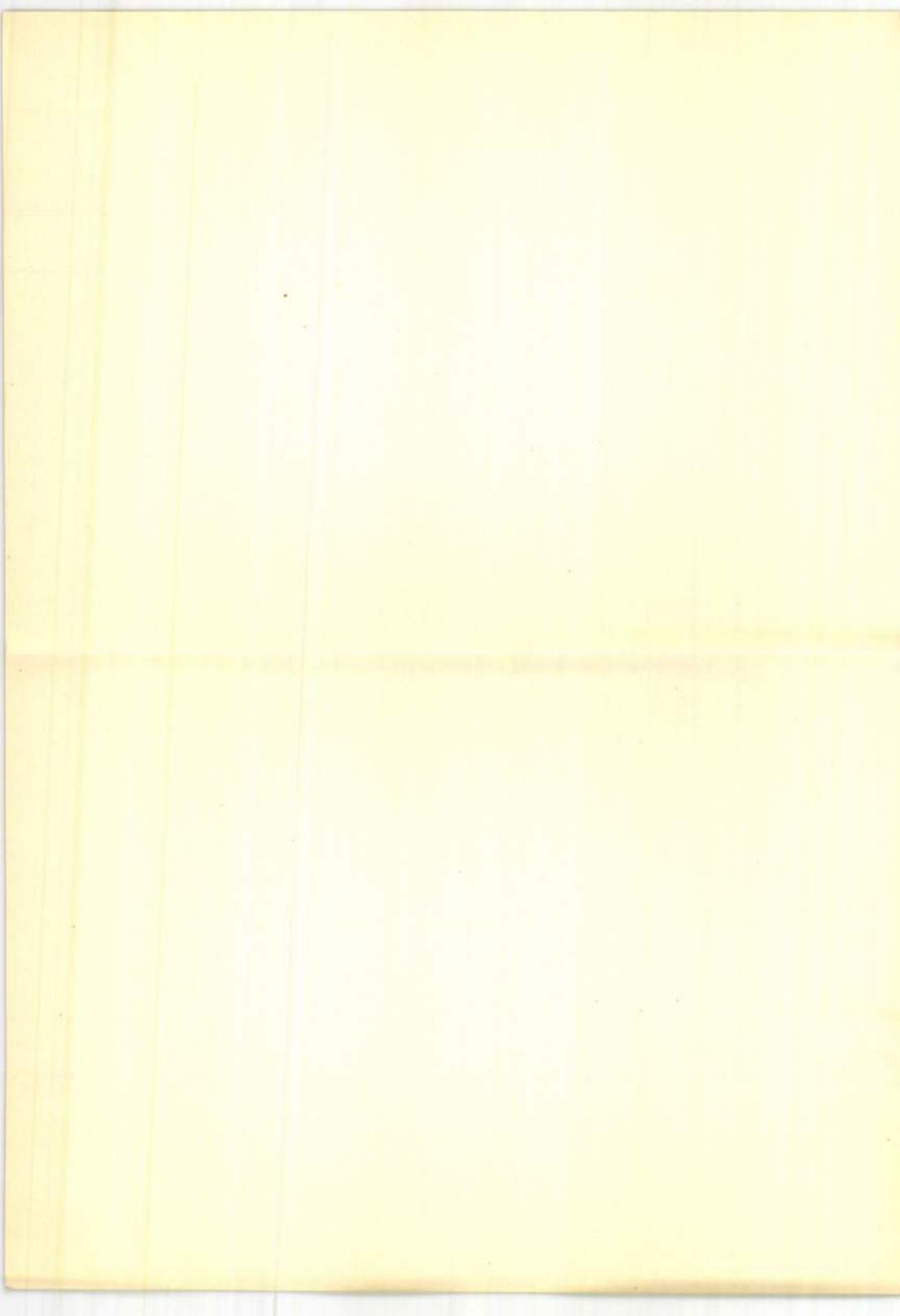
váczai hölgy divatterméből.

legalól balra: a Hölggyfutár divatlaphoz.

jobbra: April 1862.

középtől: Ny. Rohn és Grund Pest, 1862.

p Kny., mér. a papírosnak 41.4; 60.6 cm.

Viselet.

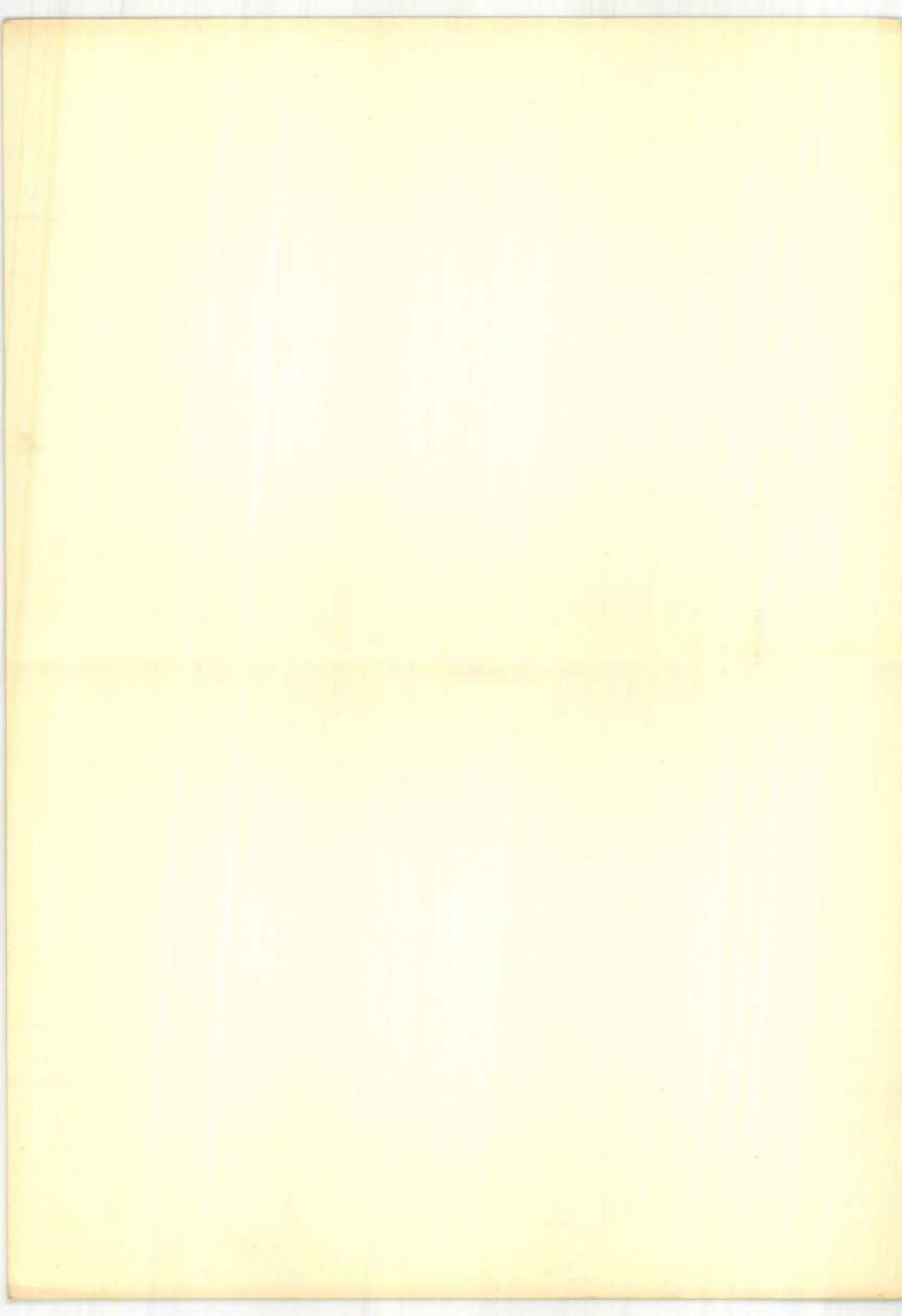
1802. II.

Az erdős vidék előterében ábrázolt alakok közül az első kanászkalapot és magas derekú mouseline-ruhát, a második csipkefőkötőt és magas derekú organdin ruhát, a harmadik cap-kalapot és felöltöt, a negyedik szalmakalapot és rövid ujjast, az ötödik szalmakalapot és magyarkát, a hatodik nemez kalapot és calicot-ruhát felöltővel, a hetedik szalmakalapot, felöltöt és mozaambique-ruhát, a nyolcadik szalmakalapot és lehajtott gallérú magyarkát, a kilencszedik főkötőt és postilion-derekű ruhát, a tizedik hattyútollas kalapot, világos ruhát és écharpeot, a tizenegyedik szalmakalapot és magyarkat, a tizenkettedik franczia organdin ruhát visel. Felirata fölül:

LEGUJABB DIVATKÉP
ALTER ÉS KISS
DIVATTÁRÁBÓL PESTEN.

az előtérben a patak mentén: Kálnay Pál 1864.
a kép alatt: A Hölgyutár májushaví divatképe
Kiadja Kertész József,
alól jobbra: Ny. Rohn és Grund Pest 1864.

Ny., mér. 41.2; 61.5 cm.

Viselet.

T. 1301. II.

Az erdő vídék előterében ábrázolt alakok közül az első kanászkalapot és magas derekú mousseline-ruhát, a második csipkefőkötöt és magas derekú organdin ruhát, a harmadik cap-kalapot és felöltőt, a negyedik szalmakalapot és rövid ujast, az ötödik szalmakalapot és magyarkát, a hatodik nemez-kalapot és calicot-ruhát felöltővel, a hetedik szalmakalapot, ~~és~~ felöltőt és mozambique ruhát, a nyolcadik szalmakalapot és lehajtott gallérú magyarkát, a kilencsedik főkötöt és postilion-derekú ruhát, a tizedik hattyutollas kalapot, virágos ruhát és écharpeet, a tizenkettedik franczia organ-din ruhát visel. Felirata fölül:

LEGÚJABB DIVATKÉP
ALTER ÉS KISS
DIVATMÁRÁBÓL PESTEN.

al az előterben a patak mentén: Kálnay Pál 1364.
alól jobbra: Ny. Rohn és Grun Pest 1864.

Kly., mér. 41,2; 61,5 cm.

Viselet.

T. 1718. II.

Lharma

Az előtérben lévő hölgék közül ~~w~~ az első Bathány-kalapot és Bánffy-mentét, a második Mária-Terézia főkötőt és crepp-jaspe ruhát magas derékkal, a ~~leves~~ ötödik Deák-kalapot és felölött, a negyedik fejéket, magyarkát és fodros szoknyát, az ötödik pedig kanászkalapot és Tinodi-gubat, míg a kis leány zsinorozott magyarkát és szoknyát fodr-karikákkal visel. A háttér szőlős vidék elől házzal. Felirata:

ÖSZI DIVATKÉP
Alter Antal divatcsarnokából.

alól jobbra: Ny. Rohn és Grund Pest 1862.
legalul balra: 1862. Szept.-október-hó.
jobbra: Melléket a Nefelejtshez.

Kny., mér. 32: 52. 7 cm.

Viselet.

n. 1545. II.

A hölgyek közül az első nyári tánczestélyi öltözettel, a második utczári öltözettel, a harmadik fehér grenadine ruhát, és rövid magyarkát, a negyedik ingvált és kivágott derekú ruhát, az ötödik házi öltözettel magas derekú ruhával, a hatodik pedig Dinorah-kalapot, és Gizella-mentét visel. A háttért kert képezi épületekkel. Felirata:

NEMZETI DIVATKÉP

(Alter Antal divattermének mintái után)

Mellékletül a Növiliag 1862ik julius 10ik számához.

alól balra: Ny. Rohr és Grund, Pest 1862.
jobbra: Kiadja Rekenast Gusztáv, Pesten.

Kny., mér. 26: 52 cm.

A hölgyek közül az első nyári tánczestélyi öltözettel, a második utcai öltözettel, a harmadik fehér grenadine ruhát és rövid magyarkát, a negyedik ingvált és kivágott derekú ruhát, az ötödik házi öltözettel magas derekú ruhaval, a hatodik pedig Dinorah-kalapot és Gizella-mentét visel. A háttér kert képezi épületekkel. Felirata:

NEMZETI DIVATKÉP

(Alter Antal divatterménék mintái után).
Mellékletül a Nővilág 1862ik Julius 10ik számához.

alól balra: Ny. Rohn és Grund, Pest, 1862.

jobbra: ~~Kisadjai Nékenast~~ Gusztáv, Pesten.

Skm. Kny., név, 26: 52 cm.

Viselet.

P. 1572. II.

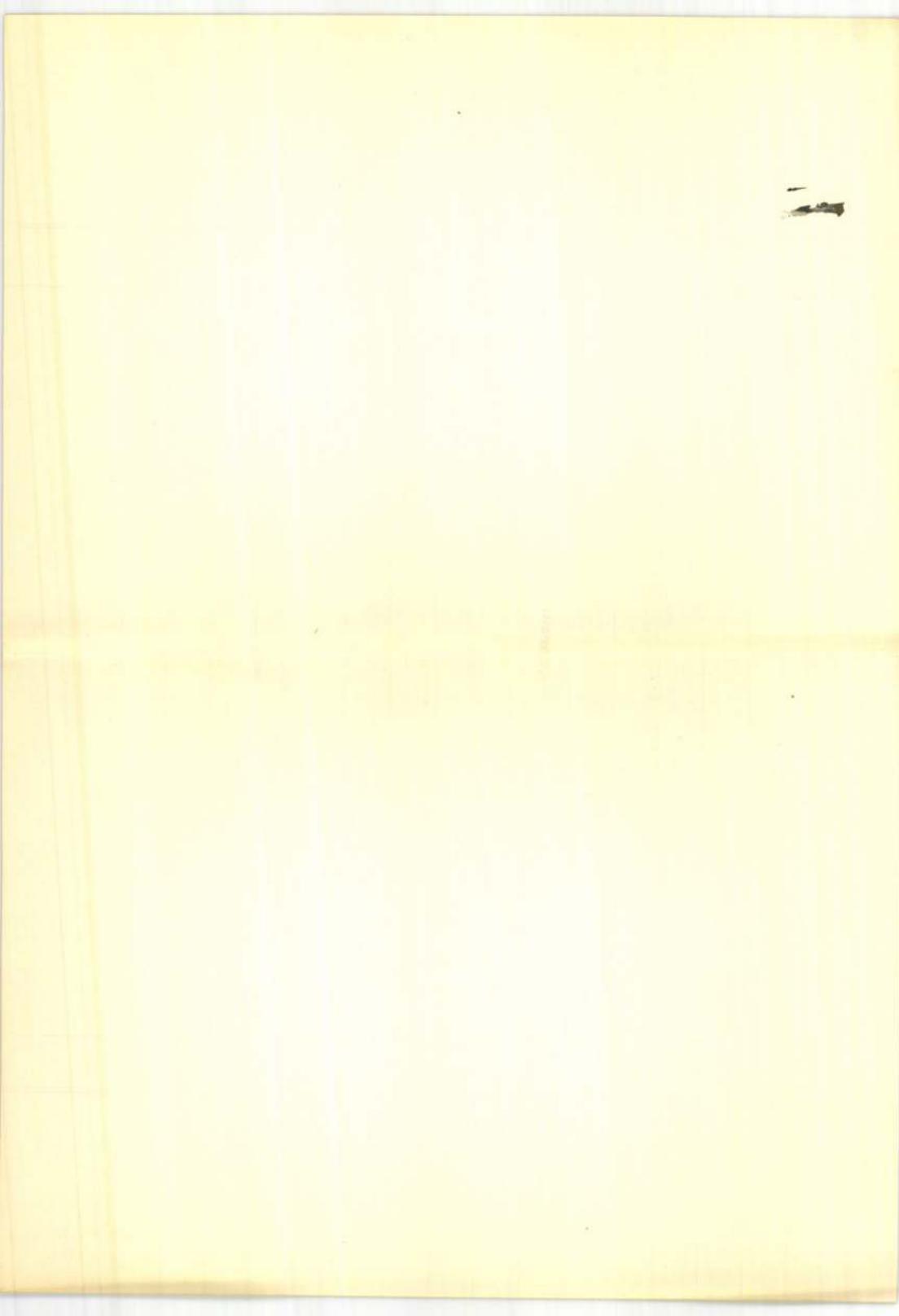
Az ábrázoltak közül az első reggeli öltözetet testhez álló felülvével és mellényes ruhával, a második városba való Öltözetet csipkeszegelyű nagykendővel, a harmadik (kis leány) szalmakalapot, felültöt és mozaïque szoknyát, a negyedik francia mousseline ruhát nyomatott bordurrel ~~szegelyeknél~~, az ötödik Deák-kalapot és bedűnt, a hatodik estélyi ~~szegelyeknél~~ és a hetedik házi öltözetet visel, a háttérbeli kerben jobbra épület bontakozik ki. Felirata:

HAZAI DIVATKÉP
Alter és Kiss mintái után.

alól jobbra: Ny. Rohn és Grund, Pest 1864.

legalol balra: Melliéket a Novilag Julius első számához.
jobbra: Kiadja Heckenast Gusztáv, Pesten.

Kay., mér. 20; 49.5 cm.

Viselét.

T. 1573. II.

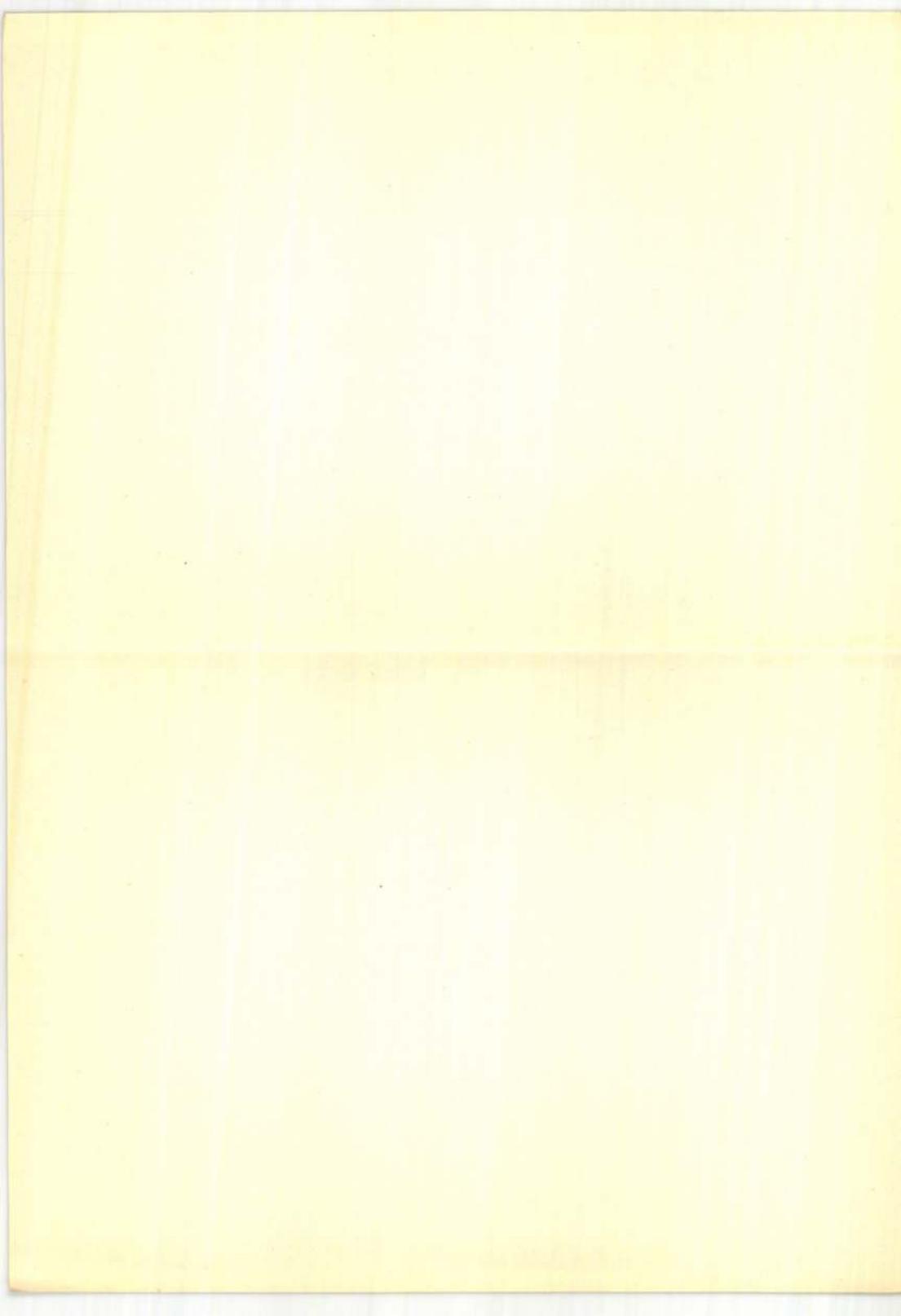
Az ábrázoltak közül az első reggeli öltözötet teghez álló felőltővel és mellényes ruhával, a második városba való öltözötet csipkeszegelyű nagykendővel, a harmadik (kis leány) szalmakalapot, felőltöt és mozaïque szoknyát, a negyedik francia mousseline ruhát nyomtatott bordurrel, az ötödik Deák-kalapot és beduit, a hatodik estélyi és a hetedik házi öltözötet visel. A háttérbeli keretben jobbra épület bontakozik ki. Felirata:

HAZAI DIVATKÉP

Alter és Kiss mintái után.

alól jobbra: Ny. Rohn és Grund, Pest 1864.
legalul balra: ~~Meleteret a Növiliag Julius első számához.~~
jobbra: Kiadja Heckenast Gusztáv, Pesten.

Szines kly., mér. 20: 49.5 cm.

Visellet,

T. 2099. II.

Az urak közül, kik mindennyian magyar nadragot és magyar csizmát hordanak, az első Rákóczi felöltöt, a ~~Nyssen~~ második össi felsőt, a harmadik atillát, a negyedik és ötödik erdélyi zekét, és a vadászok rövid atillát viselnek, míg a hölggy Öltörzete kalap, zsinoros atilla és sima szoknya. A háttért park képezi. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: Pest, September hó 1864.

középütt: Ny. ~~Rohm~~ és Grund, Pest 1864.
jobbra: Közli Hofmann P.A.

KIV., mér. 29.2 : 47.5 cm.

Viselet.

T. 2102. II.

A diszes teremben összegyültök közül a férfiak mindennyian kucsmát, csokorra kötött nyakkendőt, kivágott mellényt, atillát, magyar nadrágot és magas száru csizmát viselnek, míg a jobbról álló huszár diszbe öltözött; az előtérbeli hölgyek egyike pedig kivágott ruha-derekat, puffasztott ujjú ingvállt és dudoros köritéssel diszített szoknyát, másik köpenyt fekete csipkével, tunikot dudoros szegéllyel és sima szoknyát és harmadik virág fejdiszt ingvállat és a szoknya fölött fekete és fehér dudorokkal hullámosan ékesített tunikot. Felirata:

NEMZETI-DIVAT-KÉP

I. Kord

alól jobbra: Ny ~~Rohn~~ és Grund, Pest, 1864.

legalrol jobbra: Közli: ~~Hofmann~~ F.A.

KLV., mér. 29,7 : 48,4 cm.

Viselhet.

T. 2096. II.

Az ábrázoltak közül az urak elseje és másodika erdélyi hosszu zekét, harmadika rojtos nyakkendőt, és felöltőt, negyedi ke hoszu atillát, az aprod atillat Zrinyi ujjakkal, a völgyény pedig magyar diszt arany zsinorzással visel. A hölggyek közül a menyasszony csipke fátyolt, diádemát, prémes mentét arany himzéssel és zsinorzással meg kivágott ruhát hord. A háttérben parlotva van parkkal. Telirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól középpött: Ny. Rohn és Grun, Pest 1864.
jobbra: Közli Hormann F.A.

Kny., mér. 30.3 : 48.7 cm.

Viselet.

T. 2095. II.

Az ábrázoltak közül az urak elseje és másodika erdélyi hosszú zekét, harmadika rojtos nyakkendőt és felöltöt, ~~ma~~ negyedihe hoszszú atillát, az aprod atillát Zrinyi ujjakkal, a völegény pedig magyar diszt visel. A hölgyek közül a menyasszony csipke-fatyolt, diademát, prémes mentét és kivágott ruhát hord. A háttérben pálota van parkkal. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól középütt: Ny~~C~~ Rohn és Grund, Pest. 1864.
jobbra: Közli Hoffmann F.A.

Kny., mér. 30.3 : 48.7 cm.

Visellet.

T. 2100. II.

AZ urak közül, eltekintve a vadásztól, az első térdén alól érő budát, a második déakot és atillát, a harmadik hosszú atillát, a negyedik prémes huszár-bekecst, az ötödik kétsoros bútát és a hatodik teli bekecst, a hölggy csipke főkötöt és prémes felöltöt, a kis leány pedig felöltöt és szoknyát két soros szalaggal visel. A diszes teremben szekrényt, képeket és tükröt veszünk észre a háttérben. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: Pest, November hó, 1864.

középütt: Ny. Rohn és Grund, Pest, 1864.

jobbra: Közli Hofmann F.A.

Kl.y., mér. 29,5 : 47,7 cm.

Viselet.

T. 2108. II.

Az előterbeli társaság tagjai közül, a kiknek egyike horgászik és másika a horogot igazítja, az urak a harmadiknak kivételevel, a ki attillát hord, zekét kivágott mellényt és magyar nadragót viselnek, míg a hölgyek közül a balra álló felöltőt csipkével díszített ujjakkal és sima szoknyát, a jobbra lévő pedig testhez szorított hosszu alju attillat és barsony szalagos nyoknyát mutat be. A háttér erődös vidék. Felirata:

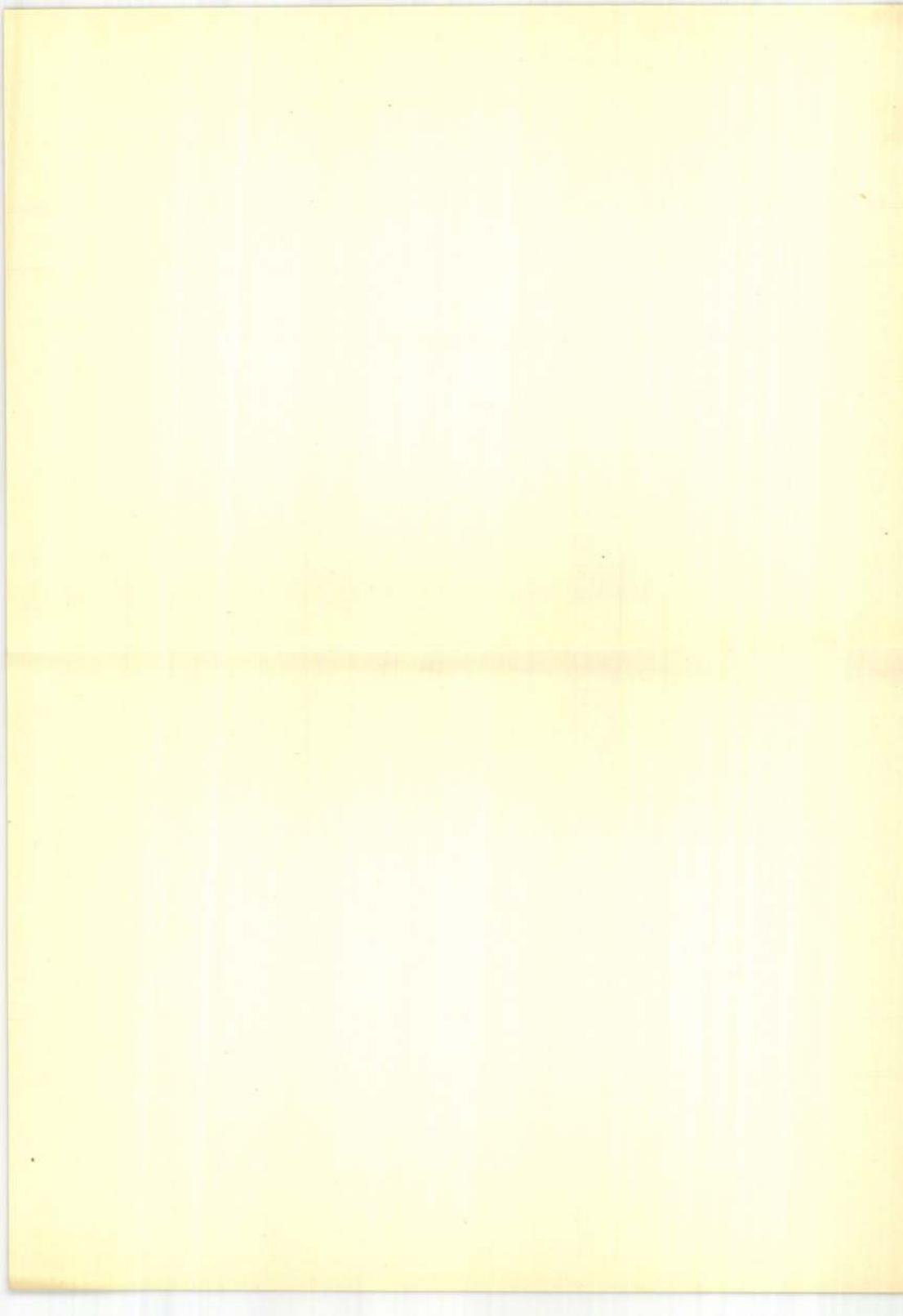
NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: Pest, Juliús hó 1865.

középütt: Ny. Rohn és Grund, Pest 1865.

jobbra: Közli Hofmann F.A.

Szines kív., mér. 30.6 : 48 cm.

Viselet.

T. 2106. II.

Az előterben ábrázoltak közül a bányász és huszar egyenruhát, a balra és a középütt álló férfi Szent István zekét, a csolnakba szálló zubbonyt visel, a hölgyek egyike hoszu aljú kabátot és sima szoknyát, másikai elől gombolo felöltött és sima szoknyát, a kis leány, aki az Árpád csolnakba lép köpenyét, és szalaggal díszített szoknyát hord. A hátter hármas védék nyaralo épülettel. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: Pest, Május-hó 1865.

középütt: Ny. Rohn és Grund, Pest 1865.

Jobbra: Kőzli Hofmann F.A.

Kny., mér. 27 : 48 cm.

Viselet.

T. 2101. II.

Az urak közül, eltekintve a vadásztól, az első térdén alól érő budát, a második deákat és atillát, a harmadik hosszú atillát, a negyedik prémes huszár-bekescet, az ötödik két soros bútát, és a hatodik téli bekescet, a hölggy csipke főkőtőt, és prémes felöltőt, a kis leány pedig felöltőt és szoknyát két soros szabaggal visel. A diszes teremben szekrényt, képeket és tükröt veszünk észre a háttérben. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: Pest, November hó, 1864.

középött: Ny. Rohn és Grund, Pest, 1864.

Jobbra: Közli Hofmann & F.A.

Szines kiv., mérf. 29.5 : 47.7 cm.

Viselet.

n. 2109. II.

A férfiak közül az első, a második és a negyedik Szent István zekét, a harmadik és ötödik zubbonyt, a hatodik magyar felültöt, a hetedik magyar-lengyel öltözetet, az első hölgy csipke főkötöt, atillát és sima szoknyát, a második kalapot tollal, dollmányt és sima szoknyát, a kis fiú pedig bársony karimájú tollas kalapot, derekan megszorított kababot és lengyel nadragot visel. A háttéről park képezi. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: Pest, September-hó, 1865.

középött: Ny. Rohn és Grund, Pest, 1865.

jobbra: Közli Hofmann F.A.

Kny., mér. 30.3 : 47.9 cm.

Viselet.

N. 2110. II.

A férfiak közül az első, a második és a ~~szintén~~ negyedik Szt. István zekét, a harmadik és ötödik zubbonyt, a hatodik magyar felölött, a hetedik magyar-lengyel öltözötet, az első hölggy csipke fökötöt, atillát és sima szoknyát, ~~és~~ a második kalapot tollal, dollmányt és sima szoknyát, a kis fiú pedig bársoly karimájú tollas kalapot, dereken megszorított kabátot és lengyel nadrágot visel. A háttért park képezi. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: Pest, September-hó, 1865.

közéپt: Ny. Rohn és Grund, Pest 1865.

jobbra: Közli Hofmann F.A.

Színes kív., mér. 50.3 : 47.9 cm.

Visellet.

T. 211. II.

Az első alak öltözete kalpag tollas foggaval, hasított ujjú mente és magyar nadrág, a masodiké magyar köpeny két gombolóra és atilla, a harmadiké zsinoros mente prémgallérrel és atilla, a negyediké hosszú prémes bekics, az ötödiké házi sapka és háló köntös, a hatodiké felöltő hétfombolóra, a hetediké felső kabát prémgallérrel és hajtókával, az ülő hölgvé főkötő virágcsokorral, magas derekú ruha és kötény, a kis leányé kalap, felölöttő és bársony szalaggal diszitett szoknya, végre a kis fiúé kalpag és kabát, menteranczca. A háttérben tajképek, függöny és egyéb butorazatok látszanak. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalóból balra: Közli Hofmann F.A.

közéپtt: Ny. Rohn és Grund, Pest 1865.

jobbra: Pest, November ho 1865.

Kry., mér. 30 : 48 cm.

Viselet,

T. 2112. II.

Az oszlopos báli teremben nyolc férfi és hét hölgv képez társaságot, kik közül öten-öten jelmezt viselnek és csak egy hölgv ül. Az urak öltözete kucsmá, csokorra kötött nyakkendő, atilla, mellény és magyar nadrag. A marikötönyosnő horjadóján ezt olvassuk: MAGYAR BOR. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

alól balra: Hess F. Csakova.

jobbra: Hofmann F.B. Pesten.

legalollal balra: Közli Hofmann F.A.

középpött: Ny. Rohn és Grund, Pest 1865.

jobbra: Pest, Január hó 1866.

Kny., mét. 30.2 : 48 cpl.

the following words were written on the back of the card:

John C. H. Smith

Viselet.

T. 2105. II.

A taj- és arczképekkel díszített teremben a férfiak közül az első három kimenő zekét, a gyermek kalapot, magyarkát és lenyel nadragót, a főr atillát és panyokára vettet mentét, a húszar csákot, prémes mertét és dollmányt, a cimadába öltözött pap-pal beszélgető pedig magyar felöltöt és atillát visel. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: Pest, Március hó, 1865.

középütt: Ny. Rohn és Grund, Pest, 1865.

jobbra: Közli Hofmann F.A.

Szines kly., mér. 30,5 : 48,8 cm.

Visellet.

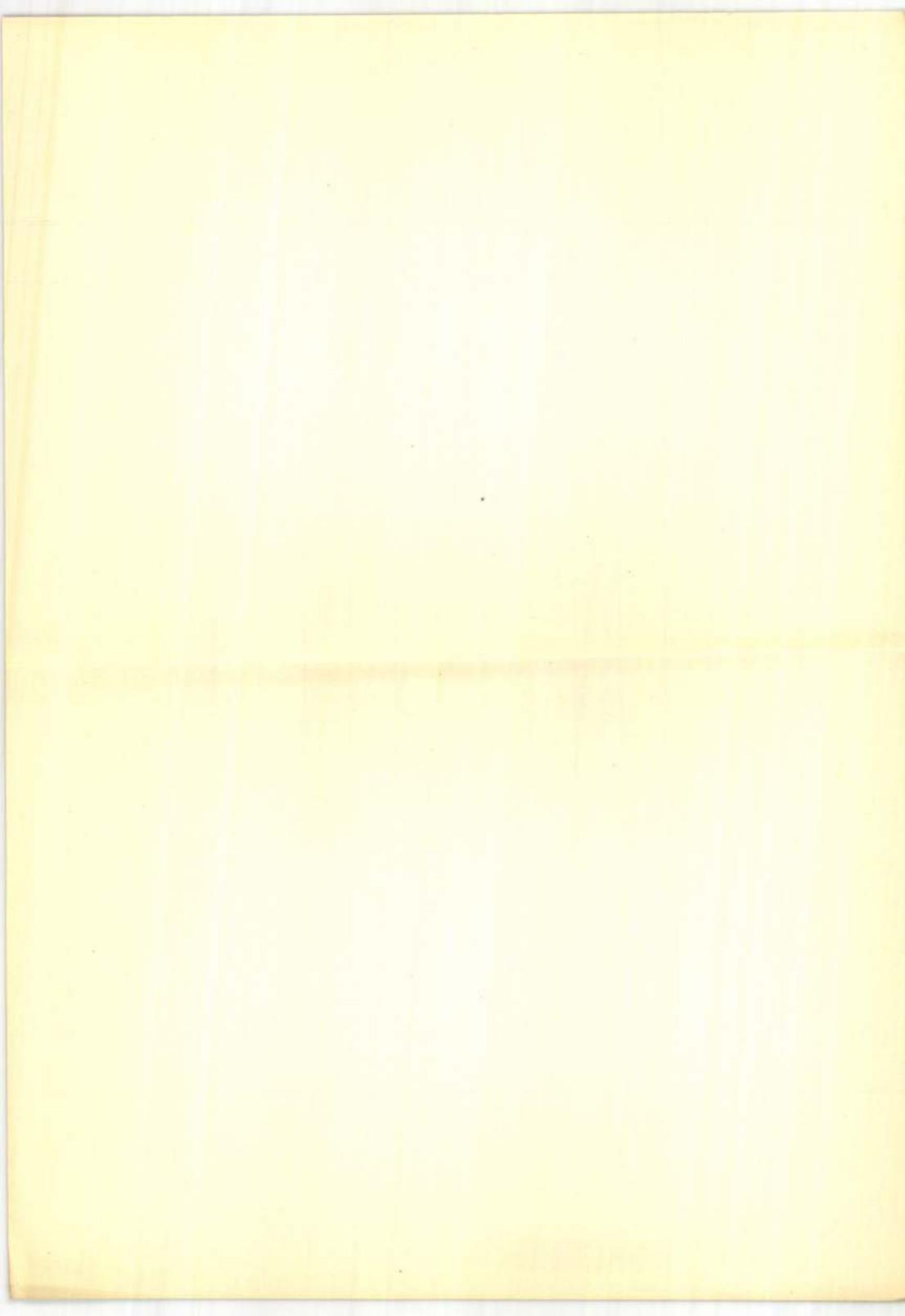
T. 2113. II.

A férfiak közül az első és második békécsi nenteránccal, a harmadik és hatodik magyar felültetett hét gombolóval, a nevébenként ötödik zekét visel, míg a hölgy magyar főkötött virággal, zsinórzott atillát és szoknyát, gombolókkal, a fiú pedig kalapot, lengyelköt és lengyel nadragot hord. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalóból balra: Pest, Márčius-hó 1866,
középpött: Ny. Rohn és Grund, Pest 1866.
jobbra: Közli Hofmann F.A.

Kuty., alányomással, melynek mér. 29.3 : 47.5 cm.

Viselőt.

1. 2104. II.

A táj- és arczképekkel diszitett ~~univerzum~~ teremben a férfiak közül az első három kimenő zekét, a gyermek kalapot, magyarkát és lengyel nadragot, a rőr attillát és panyókára vetett mentét, a huszár csákót prémes mentét és dollmányt, a cimádába öltözött pappal beszélgető pedig magyar felöltött és attillát visel. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: Pest, Marcius hó, 1865.

középlütt: Ny. Rohr és Grandy, Pest 1865.

jobbra: Közli Hofmann F.A.

Kly., mér. 30.5 : 48.8 cm.

Visellet.

T. 2107. II.

AZ előterbeli tárgaság tagjai közül, a kiknek egyike hor-gászik és másika a horgot igazítja, az urak a harmadiknak kivé-telével, a ki atillát hord, zekét, kivágott mellényt és magyar nadrágot viselnék, míg a hölggyek közül a balra álló felülről csípkével diszitett ujjakkal és sima szoknyát, a jobbra lévő pedig testhez szorított hosszú alju atillát és bárseny szalagos szoknyát mutat be. A háttér erdős vidék. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: Pest, Julius hó 1865.

középött: Ny. Rohn és Grund, Pest 1865.

jobbra: KÖZLÍ Hormann F.A.

Kny., mér. 30.6 : 48 cm.

Viselet.

T. 2114. II.

A férfiak közül az első ~~szem~~ magyar felöltött, a negyedik és ötödik meg a fiú magyarkát, a második és hatodik zekét, a harmadik gubát; a hölggyek egyike kalapot tollal, sávos bedünt angora bojtokkal és uszállyos sima szoknyát, másikat bársoly karrisas kalapot tollal, kabátot zsebekkel és szoknyát fodorral visel. A háttér t hegyes vidék képezi toval és házakkal. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legaló balra: Pest, Májur hó 1866.
középtér: Ny ~~Rohr és Gruend,~~ Pest 1866.
jobbra: Közli Hoffmann F.A.

KLY., mér. 29.6 : 47.5 cm.

Viselet.

T., 2115. II.

A férfiak közül az első magyar felöltőt, a regyedik és ötödik meg a fiú magyarkát, a második és hatodik zekét, a harmadik gubát; a hölggyek egyike kalapot tollal, sávos beduint angóra bojtokkal és uszállyos sima szoknyát, másika bársony karimás kalapot tollal, kabátot, zsebekkel és szoknyát ~~szín~~ fodorral visel. A háttért hegyes vidék kepezi tóval és házakkal. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: Pest, Május-hó 1866.

középpött: Ny. Rohn és Grund, Pest 1866.

jobbra: Közli Hormann F.A.

Színes knyv., mér. 29.6 : 47.3 cm.

Viselet.

T. 2116. II.

A társaság férfi tagjai közül az első és második magyar felöltött sűrű gombolókkal, a harmadik (ki lónáton ül) otthonkát, a negyedik és hatodik erdélyi zubbonyt, az ötödik zekét; ~~Ny~~ a hölgék elseje magas derekú ruhat alján két sor fodorról és csokorra kötött övet bojtokkal, másodika pedig kalapot bársony rözsával és magas derekú lovagló ruhat; végre a kis fiú otthonkát és térdén alól éró böhmadrágtot visel. A háttér park balra nyaralóval. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: Közli Hofmann F.A.
középütt: Ny. Rohn és Grund, Pest 1866.
jobbra: Pest, Julius hó 1866.

KRY., mér. 29.9 : 47.2 cm.

Visellet.

T. 2117. II.

A férfiak közül az első prémes bekecst, a második prémes budát, a harmadik egyszerű budát, a negyedik (kis fiú) gubát, az ötödik két soros budát prém nélkül, a hatodik ~~szoknyát~~ atillát öt gombolóval; a hölggyek közül pedig az első tollas kalapot bársony karimával, hasított ujju felöltött két sor gombbal és ~~szoknyát~~ szoknyát alján bársonydisszel és a második főkööttöt mélyen lelogo szalaggal, kabátot sarkain bojttal és szoknyát, rakott fodor felett bársony szalagdísszel viselt. A háttér parktóval, ahol többen sétaálnak. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

Legaló balra; Pest, November-hó 1866.

Középputt: Ny. Rohn és Grunig, Pest 1866.

Jobbra: Közli Hornmann F.A.

Kily., mér. 50 : 47.3 cm.

Viselőt,

l. 2119. II.

A diszes báli teremben a jelmezt viselők közül ketten a csárdást táncolják, mielőbb két hölggyé és két ur képez társságot. A hölggyek egyike kivágott tunikás ruhát, csipke, virág és bordosiszszel, másika meg uszályos ruhát kivágott derékkel, levélalakú mintázattal és fodrokkal visel. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: Pest, Januarius-hó 1867.

középpött: Ny. Rohn és Grund, Pest 1867.

jobbra: Kozli Hofmann F.A.

Szines kny., mér. 29.6 : 47.3 cm.

Viseljet.

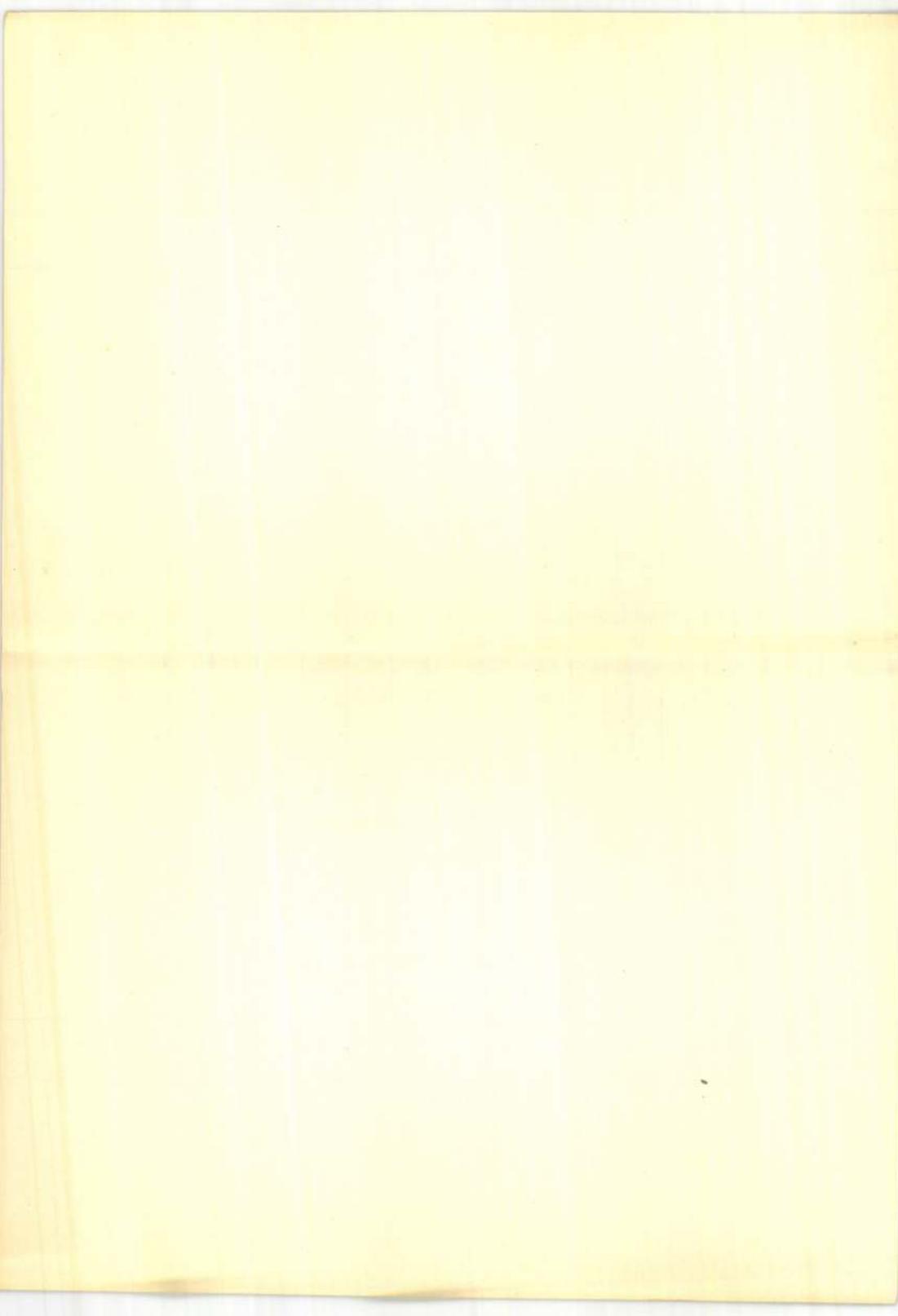
n. 2120. II.

A nemzeti muzeum előtt különféle magyar diszöltözötet viselő alakok láthatók. Felirata:

NEMZETI DISZ-ÖLΤÖNYÖK

alól középlütt: Ny. Rohn és Grund, Pest, 1867,
legalól balra: Pest, Aprilis-ho 1867,
jobbra: Közli W Hofmann F.A.

Színes kiv., mér. 29,3 : 47 cm.

Viselet.

T. 2118. II.

A férfiak közül az első prémek békést, a második prémek budát, a harmadik egyszerű budát, a negyedik (kis fiú) gubát, az ötödik két soros budát, prém nélküli, a hatodik atillat, öt gomboloval; a hölgyek közül pedig az első tollas kalapot bársoly karimával, hasított ujjú felöltött két sor gombbal és szoknyát alján bársonydisszel és a második főkötőt mélyen lelogo szalaggal, kabatot sarkain bojttal és szoknyát a rakott fodor felett bársoly szalagdisszel visel. A hátter park távai, ahol többen sétálnak. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: Pest, November hó 1866.
középütt: Ny. Rohn és Grun, Pest 1866.
jobbra: Közli Hofmann F.A.

Szines kiv., mér. 50 : 47.3 cm.

Viselet.

T. 2121. II.

Az előtérben két hármas csoport, ~~sav ván~~ és egy lovas alak van ábrázolva, mik a háttért kert képezi. A férfiak közül az első és második zubbonyt, a harmadik és negyedik zekét, az ötödik atillát, a lovon ülő pedig prémes mentét és döllmányt visel, mik a hölggy öltözete tetőke csokorra kötött szalaggal, hegyben végződő kabát bojtjal és uszalyos sima szoknya. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: Pest, Május-hó 1867.

középütt: Ny. Rohn és Grund, Pest 1867.

jobbra: Közli Hofmann F.A.

Színes kly., mér. 29.3 : 46.8 cm.

Visellet,

T. 2122. II.

A kertben innen láthatók közül a férfiak elseje és másodikai zubbonyt, harmadika és ötödike zekét, negyedike atillát, hatodikat gubát és hetediké magyarkat visel. A park félén egy ur és hölggy sétaik karonfogva. Felirata:

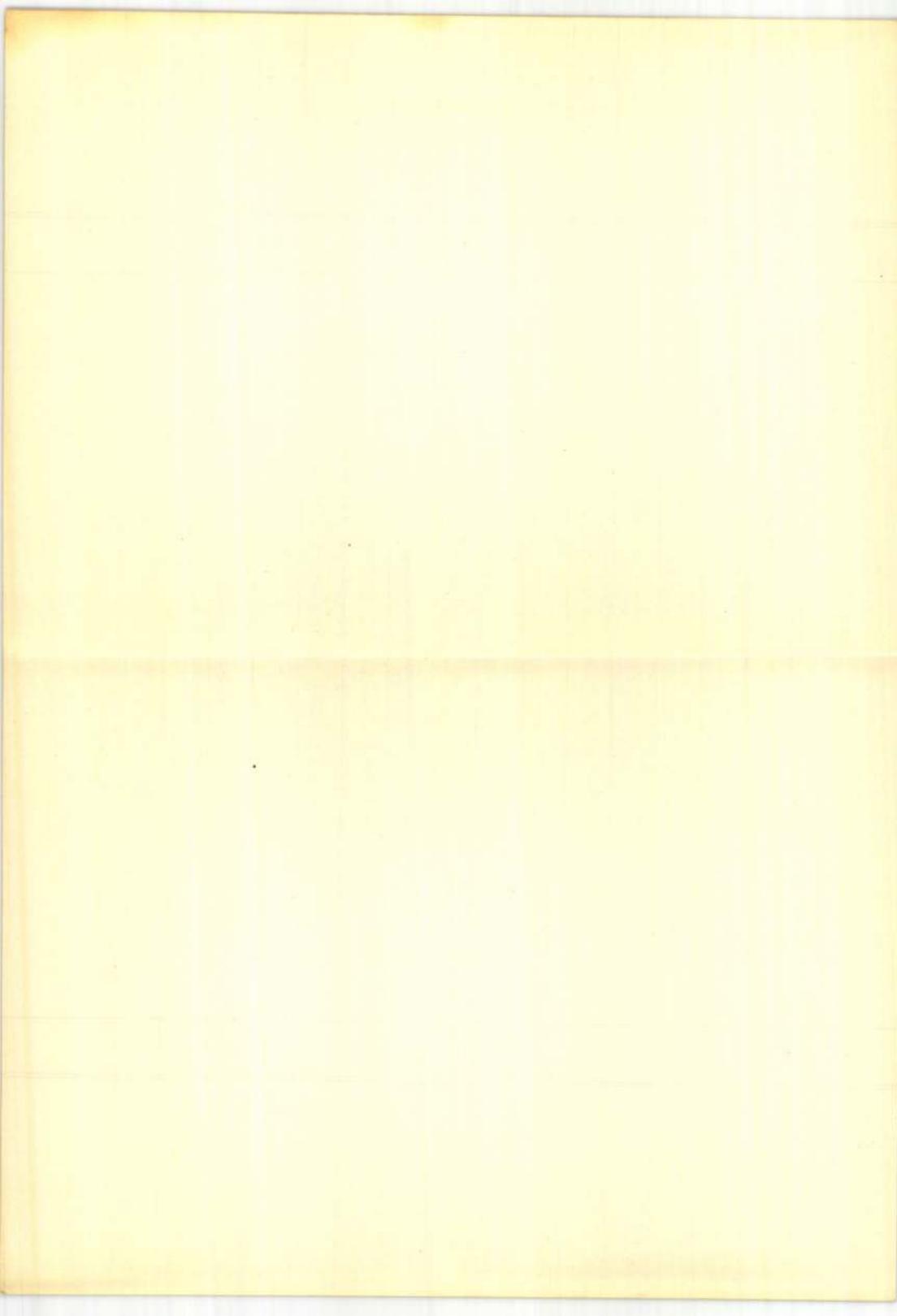
NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: Pest, September hó 1867.

középött: Ny Rhon és Grund, Pest 1867.

Jobbra: KÖZI Hofmann F.A.

Színes kuty., mér. 29.7 : 47.5 cm.

A szép kilátáshoz czimzett vendéglő előtt a sétányon számosan járkálnak, az udvaron kocsi áll és a háttérben emelkedő hegyet fenyvesek borítják. Felirata alól jobbra: Ny. Rohn és Grund Pest 1865.

Kny., mér. a vk. 16,8: 22 cm.

Budapest.

T. 183.

Ez lapon Földi „Az 1863-dik évben épült pesti kegyes tanítórendi kir. nagy-gymnasiumnak a hatulso udvarra néző rajza,“ alól pedig „Ugyannak az előudvarra néző homlokrajza szemlélhető.“ Mindkét képen tanárok és növendékek kepeznek a kapuban csoporthat. Jelzése alól jobbra: Nyont. Rohn és Grund Pest, 1863.

Kny, mér. a papírosnak 30: 23.4 cm.

Budapest.

T.176.

E lapon a WURM UDVAR (WURM HOF) látképét szemlélik
sarkán FORSTINGER ALBERT M. Berndorfi cs. k. szerszám raktá-
rával, melynek kirakati ablakait számosan nézik. A sarok ütkö-
zőkövén egy fiatalember ül. Jelzése alól középütt: Nyomt. Rohn

Kny., mér., a vk. 10.6: 17.3 cm.

Esztergom.

T. 302.

A nyugat felől felvett zárda mellett jobbra a Maria szobrot szemléljük, az utat pedig járókelők élénkitik. Felirata az eszt

AZ ESZTERGOMI APÁCAZÁRDA NYUGATI OLDALA

a ló jobbra: Nyomt. Rohn és Grund, Pesten 1865.

Kny., alányomással, melynek mér. 15.5 : 23.4 cm.

Viselet.

T. 2130. II.

Az első alak atillát zsinorral és gombolókkal, a második selyemmel bélélt zekét és fehér mellényt, a harmadik zekét és fehér mellényt, a negyedik pedig atillát visel. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: Közli Hofmann és Török,

középütt: Ny. Rohn és Grund, Pest. 1863

jobbra: Pest, Januar hó 1868.

Kny., mér. 27,2 : 46,3 cm.

Viselet.

T. 2132. II.

A délszaki növényekkel díszített tereben lévő ~~örök~~ kössök a férfiak közül az első három zekét, a negyedik testhez álló kabátot, az ötödik köpenyt és a hatodik kabátot elől gombolók-kal visel, míg a hölggy öltözete kalap fatyollal, kabát és tunique levél-alakulag csipkézve, meg szoknya fodrokkal. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: Kötli Hofmann és Török.

középütt: Ny. ~~Rohn~~ és ~~Grund~~ Pest 1868.

jobbra: Pest, Március-hó 1868.

Kny., mér. 29.2 : 47 cm.

Viselet.

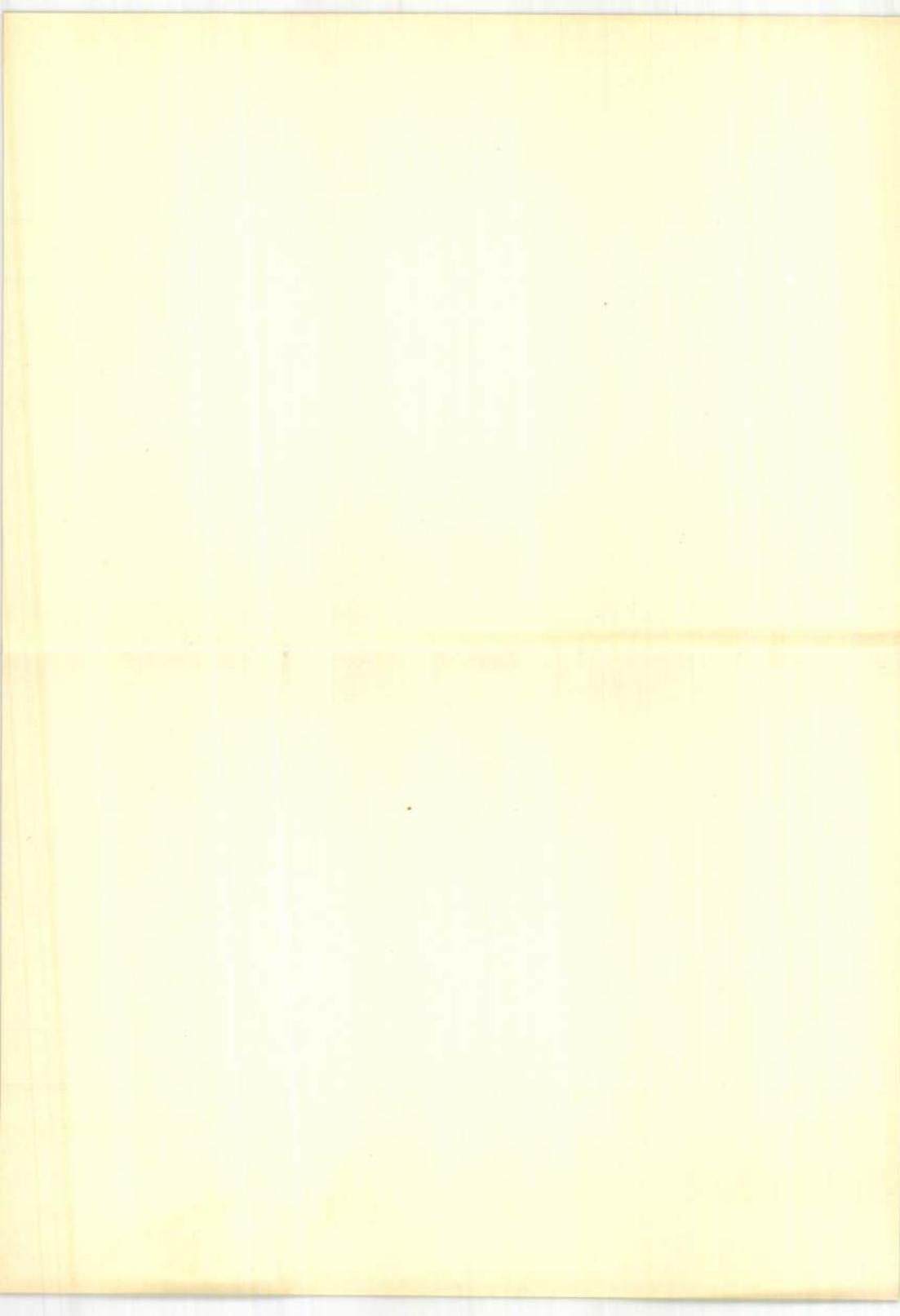
T. 2153. II.

A délszaki növényekkel díszített teremben lévőkből a férfiak közül az első három zekét, a negyedik testhez álló kabátot, az ötödik köpenyt és a hatodik elől gombolós kabátot visei, míg a hölg öltözete kalap fátyollal, kabát és tunique levél-alakúlag csipkézve meg szoknya fodrokkal. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: KÖZELI Hofmann és Török,
középütt: Ny. Rohn és Grunig, Pest, 1868.
jobbra: Pest,..... 1868.

Kny., mér. 29.2 : 47 cm.

Viselet.

Pl. 2135. II.

Az előtérben lévő társaságok férfi tagjai különféle kalapot, zekét, magyar nadragot és csizmát hordanak, míg a hölgyek egyike rojtos kabátot szalagcsokorral, tunikot rojttal és fodrallal, másik pedig szalaggal és rozsával díszített tunikot és sima szoknyát. A hattért park képezi. Felirata:

Lászlniel

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalói balra: Közli Hoffmann és Török.
középött: Ny. Rohn és Grund, Pest 1868.
jobbra: Pest, Majus-ho 1868.

Színes krt., mér. 29.8 : 47.1 cm.

Viselet.

T., 2137. II.

A férfiak közül az első hátul összehuzott zubbonyt, a második zekét, a harmadik atillát elől gombolókkal, a négyedik kihajtott elejű zekét, az ötödik erdélyi zekét, a hatodik községes zekét, a hetedik zubbonyt és a nyolcadik erdélyi zekét elől gombolókkal visel, míg a hölgynek öltözete kelap lelőgo szalaggal, gallér rojttal, magas ruha a tunique-on szalagdisszsel. A háttért kert foglalja el. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: KÖZLÍ HOFMANN ÉS TÖRÖK.
középütt: NY. ROHN ÉS GRUND, Pest 1868.
jobbra: Pest, ..., 1868.

Kny., mér. 29.1 : 47.4 cm.

Viselet.

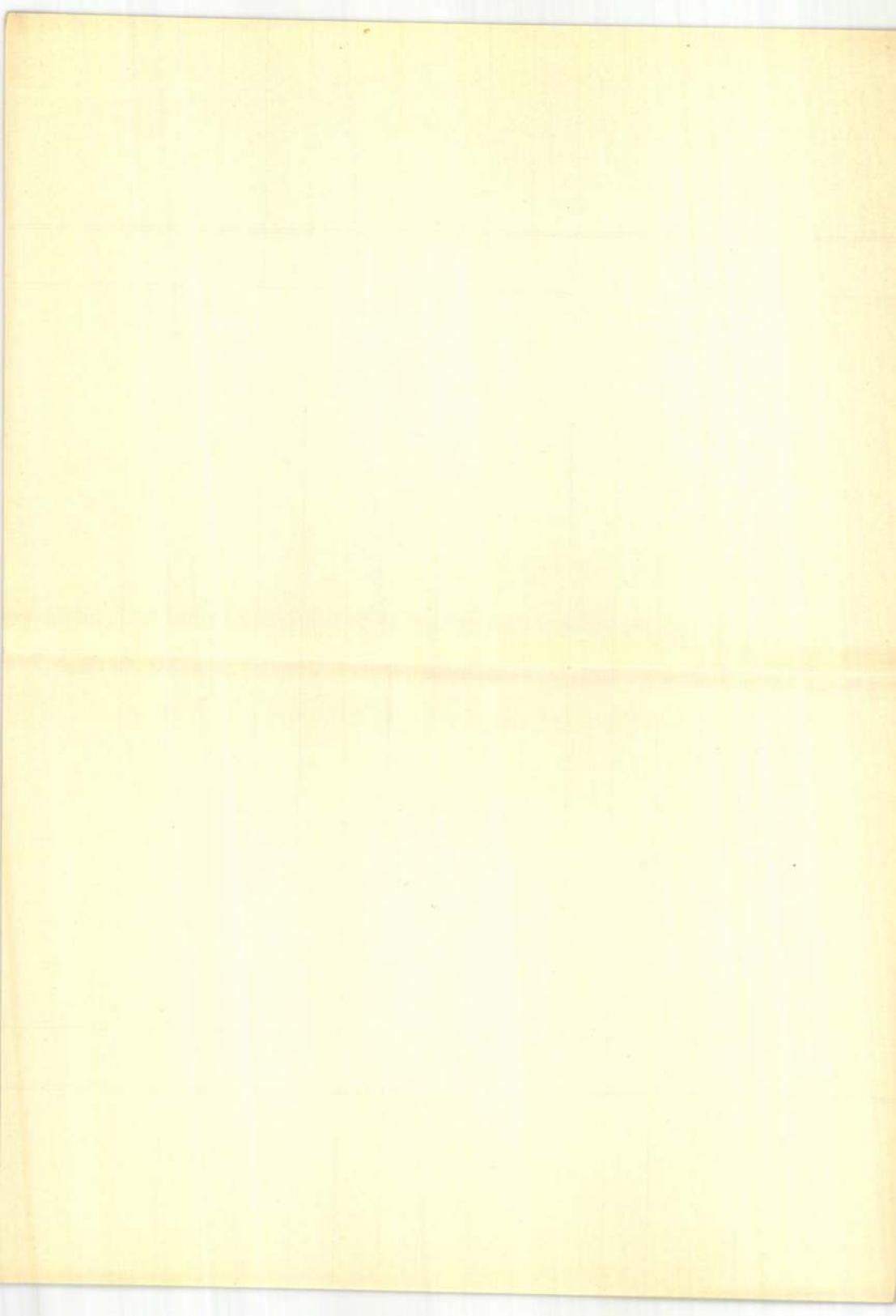
T. 2139. II.

Az előtérbeli társaság férfi tagjai közül az első öt honkárt, a második gubát és atillát, a kis fiú magyarkát, a harmadik és negyedik vadász-zubbonyt, az ötödik és hatodik magyarkát visel. Mögöttük hölgy lovagol. A háttérben pedig kert terül el. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP

legalól balra: Közli Hoffmann és Török,
középütt: Ny. Rohn és Grund, Pest 1868,
jobbra: Pest, September-hó 1868.

Kly., mér. 27.6 : 47 cm.

Az előterben bazalt sziklacsoportok vannak, a melyeken túl balról az erdő felé vezető úton egy paraszt áll. Felirata:

A Lázi ördögvölgyi oszlopos Basalt csoportozat, Nógrád megyében.

Legalól középiutt: Nyomt: Rohn és Grund Pesten 1867.

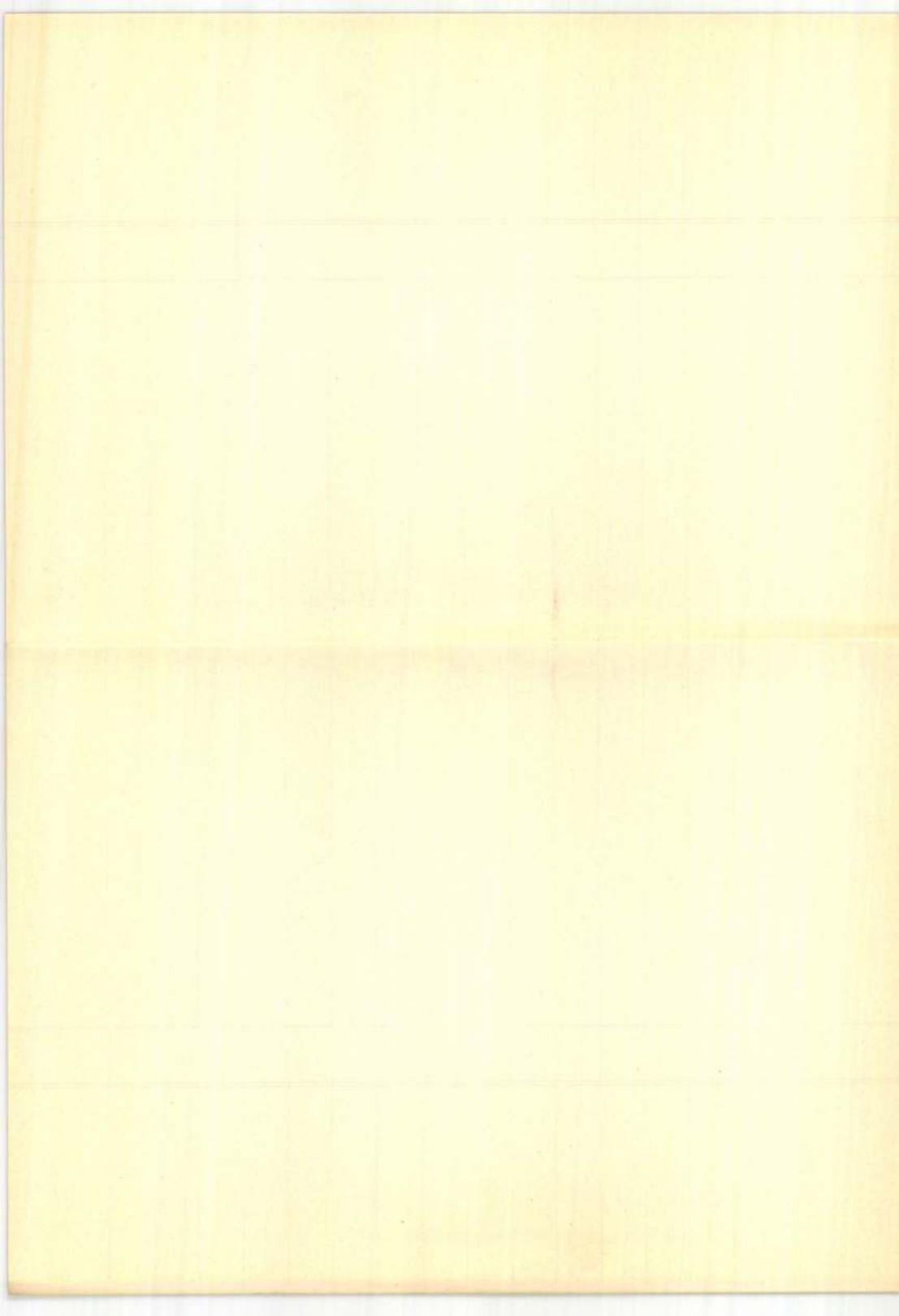
Kny., alányomással, melynek mér. 18.7: 27.3 cm.

Konstantinopoly.

T, 5936.

E kettős lapon jobbra ~~Nyomt.~~ a Lázi Ördögövölgyi oszlopos Basalt csoportozathoz tartozó Mozaik, a Lázi Ördögövölgyi oszlopos Basalt legfelsőbb részének területe és a Lázi és Terbeli Basalt csoportozat egyes oszlopai szemlélhetők, míg balra a Terbeli kopaszhegyi oszlopos Basalt csoportozat, ~~Nyomt.~~ kömegyében van feltüntetve. Jelzése minden a kettőnek legalább között: Nyomt.: Rohn és Grund Pesten 1867. és fölül jobbra: II.

Kny., alányomással, mér. a papirosnak 26. 3: 34. 1 cm.

Sasvár.

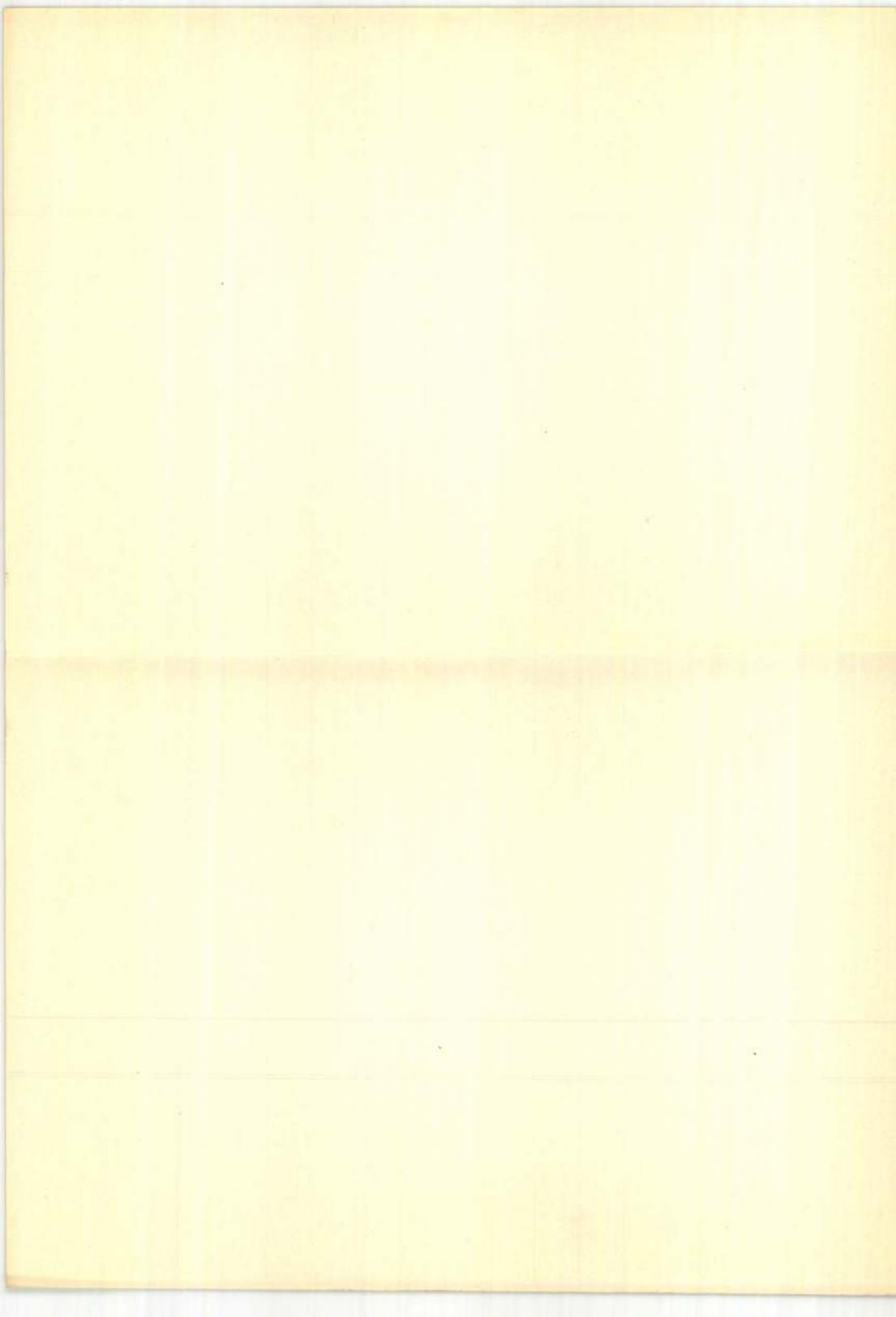
T. 750.

A középtérben jobbra látjuk a fellobogózott, kettős tornyú templomot, a hova ünnepélyes körmenet vonul be nagy egyházi sereggéttel és virágokat szoró kis leánykákkal. A közönség egy része balról térdre ereszkegett. A háttérben a községbeli házak látszanak. Felirata:

Ünnepélyes bevonulás a sasvari templomba 1864 Szeptember
hó 7-kén

alól jobbra: Nyomt Rohn és Grund, Pesten 1865.

Kny., alányomással, melynek méretei 11.8 : 17.9 cm.

Sasvár.

T. 749.

A középtérben jobbra látjuk a ~~tell~~^{nagy} pogogózott, kettős tornyú templomot, a hova ünnepélyes körmenet vonul be nagy egyházi s- gédlettel és virágokat szoro kis leánykákkal. A közönség egy ré- sze balról térdre ereszkedett. A háttérben a községbeli házak látszanak. Felirata:

Ünnepélyes bevonulás a sasvári ^{N.} templomba 1864 Szeptember
hó 7-kén.

alól jobbra: Nyomt. Rohn és Grund, Pesten 1865.

Kny., mér. ll. 8 : 17.9 cm.

Sasvár.

T. 752.

Szemben látjuk a szobrokkal díszített oltárt, a melynek Mária szobrát a karfás lépcsőn álló főpap ünnepélyesen koronázza meg. Körülötte egyházi és világi férfiak képeznek csoportot. Felirata:

A sasvári fájdalmas bold. Szűz szobrának megkoronázása.

1864 Szeptember hó 8-kán.

alól jobbra: Nyomt. Rohn és Grund, Pesten 1865.

Kny., alányomással, melynek mér. 16.4 : 11.5 cm.

Sasvár.

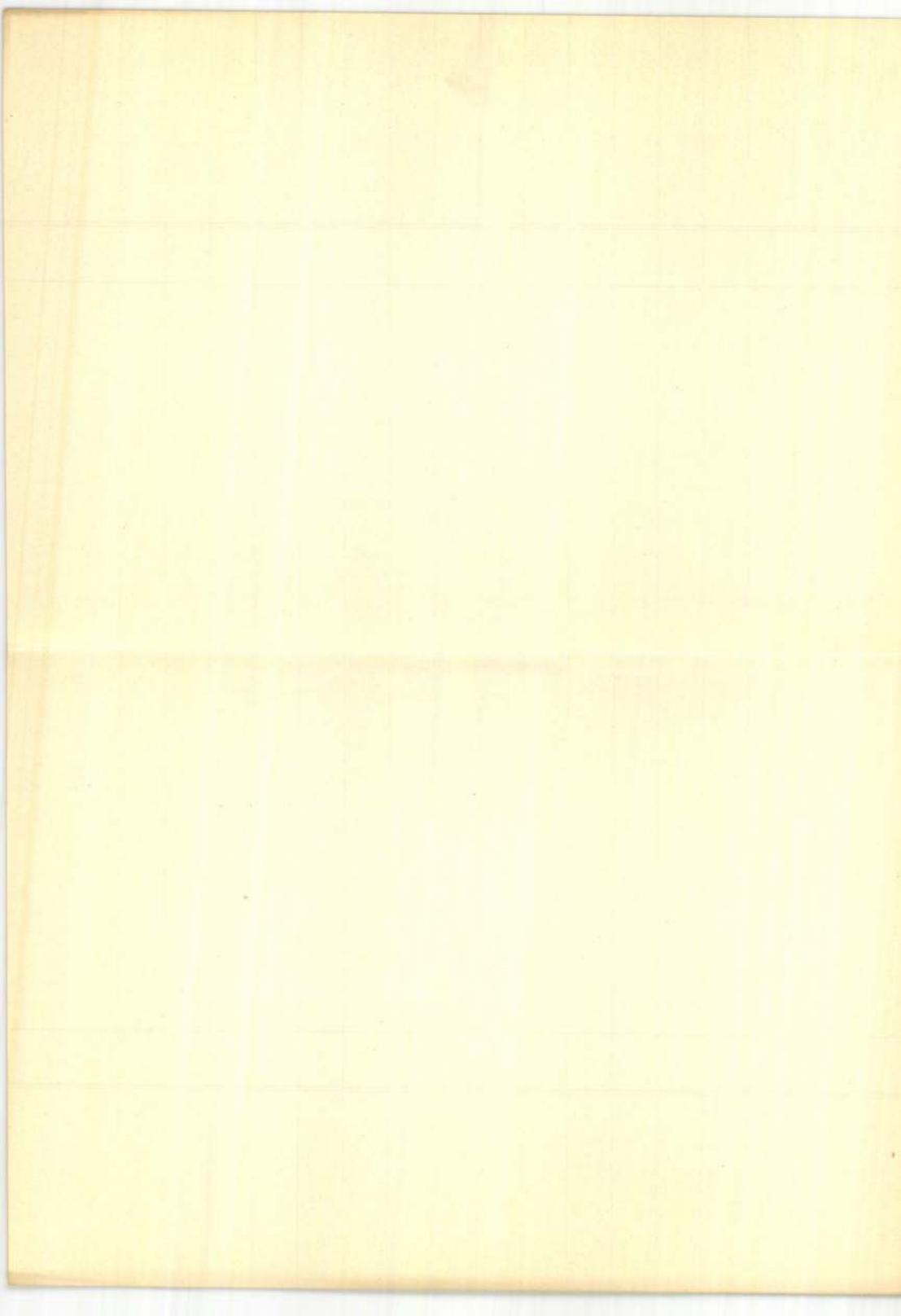
T. 751.

Szemben látjuk a szobrokkal díszített oltárt, a melynek
Mária szobrát a karfás lépcson álló ~~szobrok~~ ünnepé-
lyesen koronázza meg. Körülötte egyházi és világi férfiak kér-
peznek látogatást. Felirata:

A sasvári fájdalmas bold. Szűz szobrának megkoronázása.
1864 Szeptember hónap 8-án.

alól jobbra: Nyont. (Rohn és Grund, Pesten 1865.)

Kny., mér. 16.5 : 11.4 cm.

Menyháza.

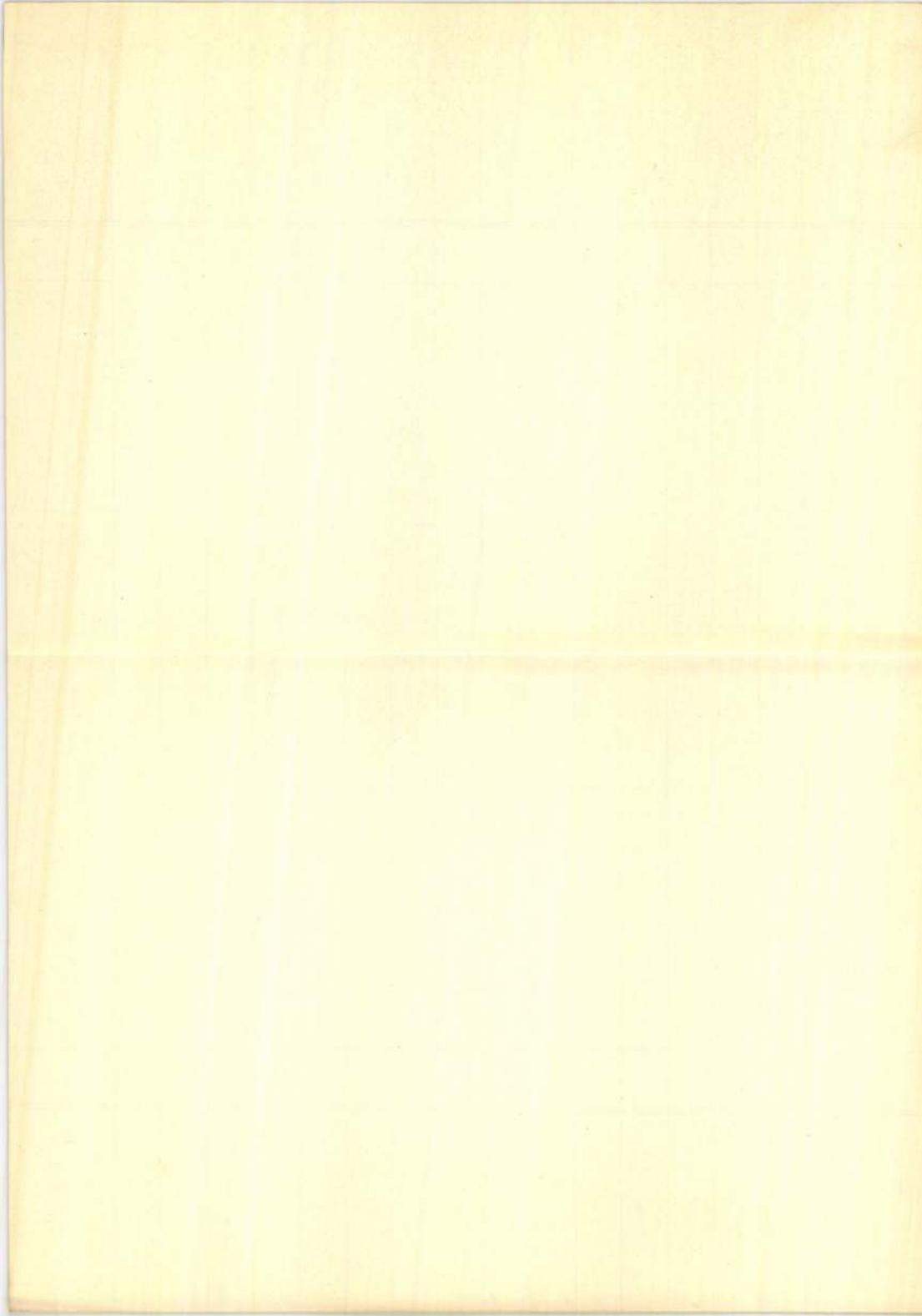
T. 591.

A hegyes és erdős vidék előterében van a menyházi fürdőjűázs oszlopos előtoronyzival és lomlokzatával két soros feli-rattal. Előtte, a lépcsőn és a csarnokban vendégek képeznek csoportot. Felirata:

A MENYHÁZAI FÜRDŐ.

a'lól jobbra: Nyomt. Rohn és Grund Pesten-1866.

Kny., alányomással, melynek mér. 9.8: 15 cm.

Perczel Mór.

10673.

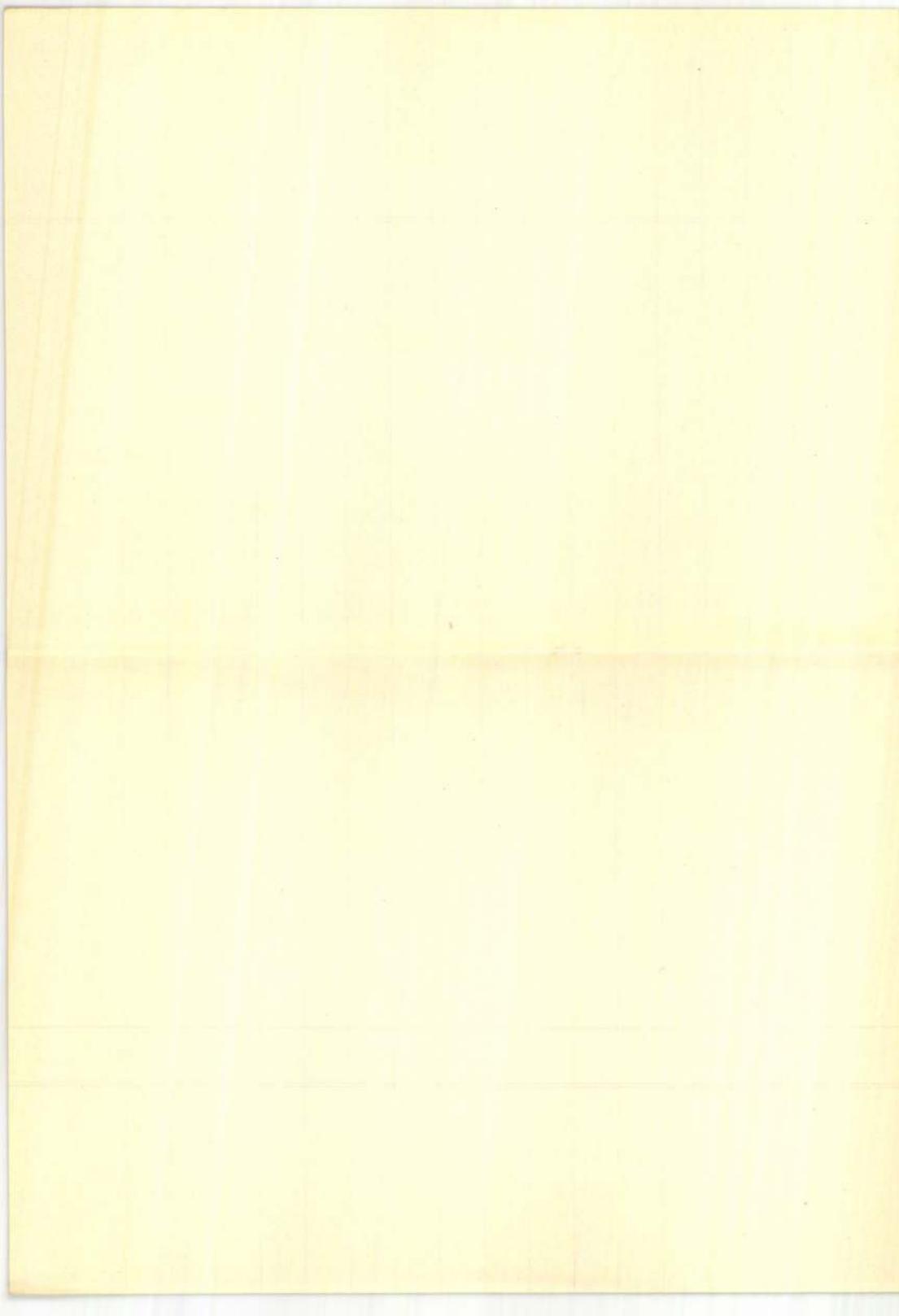
Mellig, kissé halra, csípkázzott nyakkenővel, zsiníros atillában, Felirata aláírásának másakep:

Perczel.

alól jobbra: Ny. Rohn ás Grund Pest 1867.
legaljól középött: ~~Mellípiet a Nerelejts-hez.~~

Kny., mér. 15: 15,7 cm.

Sz. n. 12-902
680-901-11.

Visellet.

T. 2561.

E diszes keretű lapon ALTER ÉS KISS FLOBB ALTER ANTAL NÖI DIVATCSARNOKA PESTEN szemlélhető, ahol számos hölgy nézi a kelmét és kész divatczíköt. A különféle nyelvű feliratokkal ellátott e képek jelzése alól jobbra: Rajz és nyomt. Rohn és Grund Pest 1863.

Kny., alányomással, mér. a papirosnak 59.4: 77.9 cm.

Budapest.

T. 1154. II.

E térképen az egyes városrészek különféle színezéssel jelölvék meg és rajta a föbb utcák elnevezésén kívül a ház számok is adva vannak. Felirata alól jobbra:

PLAN

VON

OPEN und PEST.

ezután: Verlag

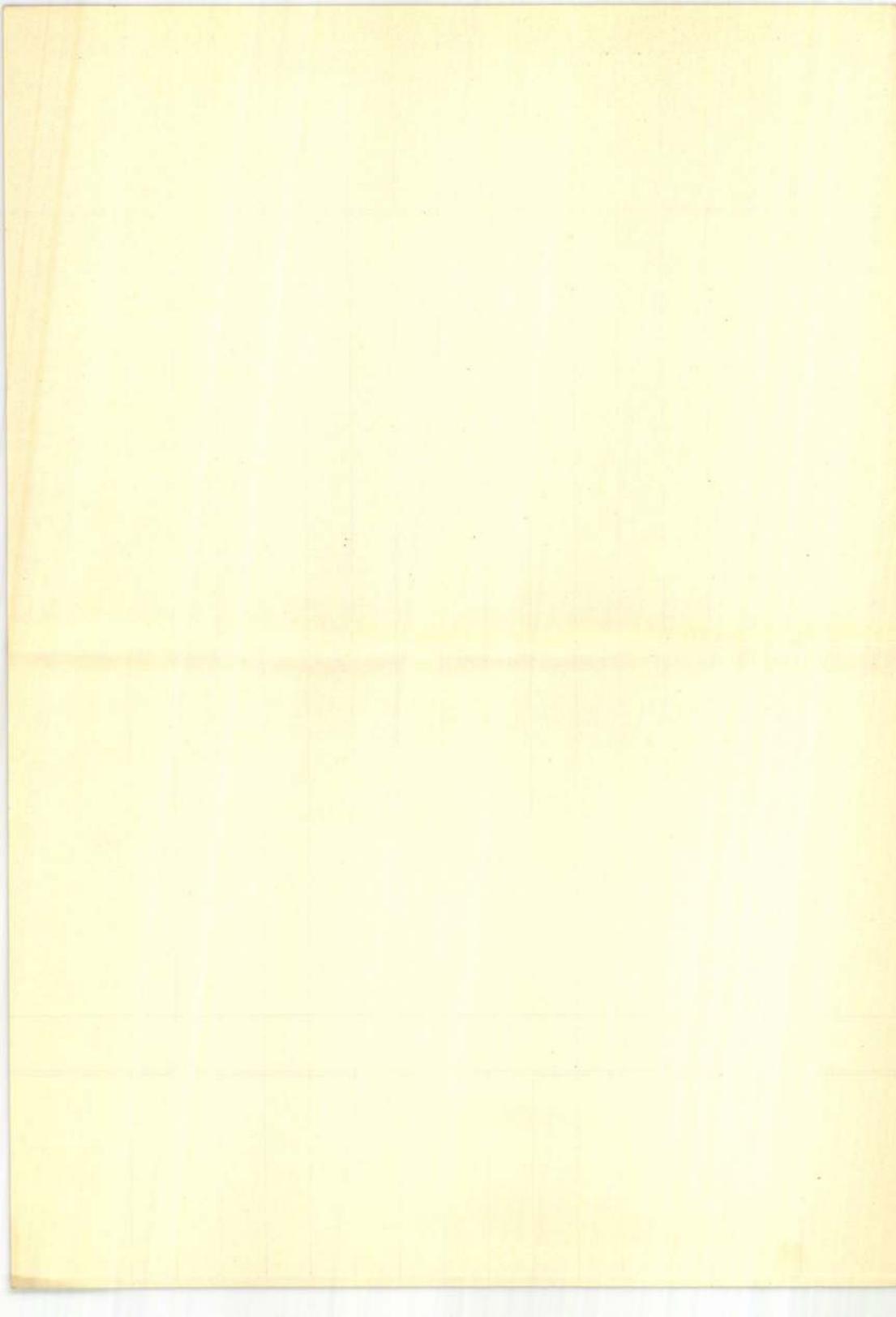
VON

GUSTAV EMICH
Prest

1867.

és a Farben Erklärung alatt; Lithogr. Ant. Anst. v. Rohn Grund Pest.

Színes kív., mér. a vk. 25,9 : 53,6 cm.

Dobsina.

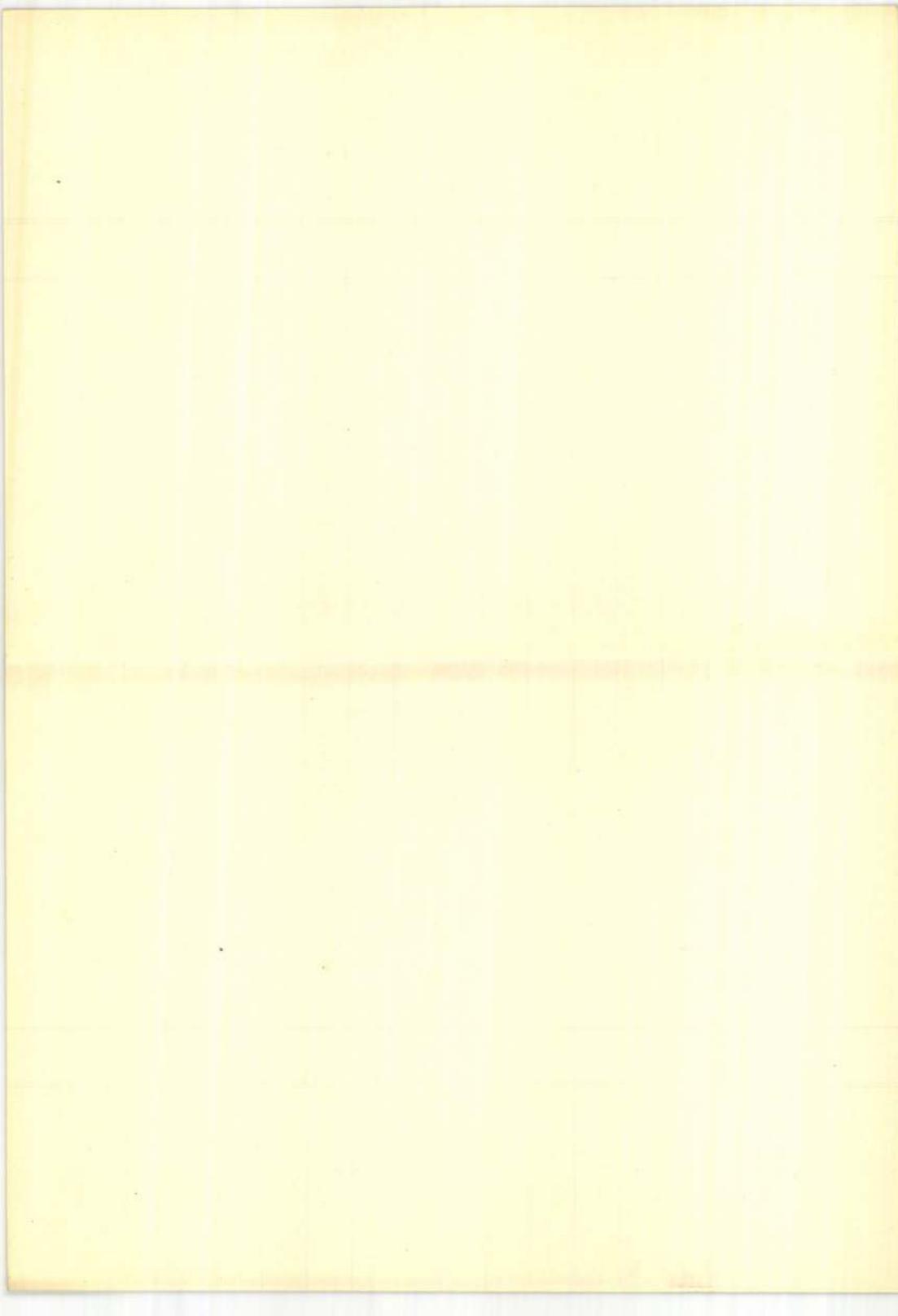
T. 1201.

Az előterben a fellobogózott emeletes városházát látjuk, melynek órája három előtt két perczet mutat, mögötte fák kepeznek csoportot, a háttérben pedig hegyek hullámanak. Felirata fölül:

DOBSSNAI VÁROSHÁZ.

alól középütt: Ny. Rohn és Grund Pest 1368.

Szines kny., mér. 29: 49.3 cm.

Esztergom.

T. 303.

E látképen az apáczazárda homlokzatát szemléljük, előtte az utat papok és járokelők élénkitik. Felirata:

AZ ESZTERGOMI APÁCZAZÁRDA

alól jobbra: Nyomt. Rohn és Grund Pesten 1865.

Kny., alányomással, melynek mér. 23,5 : 15,1 cm.

Esztergom.

T. 301.

Az apáczazárda mellett jobbra látjuk a Mária szobrot, míg az utat járőkelők élénkitik. Felirata:

AZ ESZTERGOMI APÁCZAZÁRDA NYUGATI OLDALA

alól jobbra: Nyomt. Rohn és Grund Pesten 1865.

Színes knyv., mér. az alányomásnak 15,4 : 23,5 cm.

Rohn és Grund

Eperjes.

T. 243.

A protestáns collegium előtti téren, melyet járó-kelők, lóvasok és hintók élénkítenek, diszes szobor van, a háttérben pedig a környékbeli házak látszanak. Felirata:

PROTESTANT COLLEGE AT EPERJES.

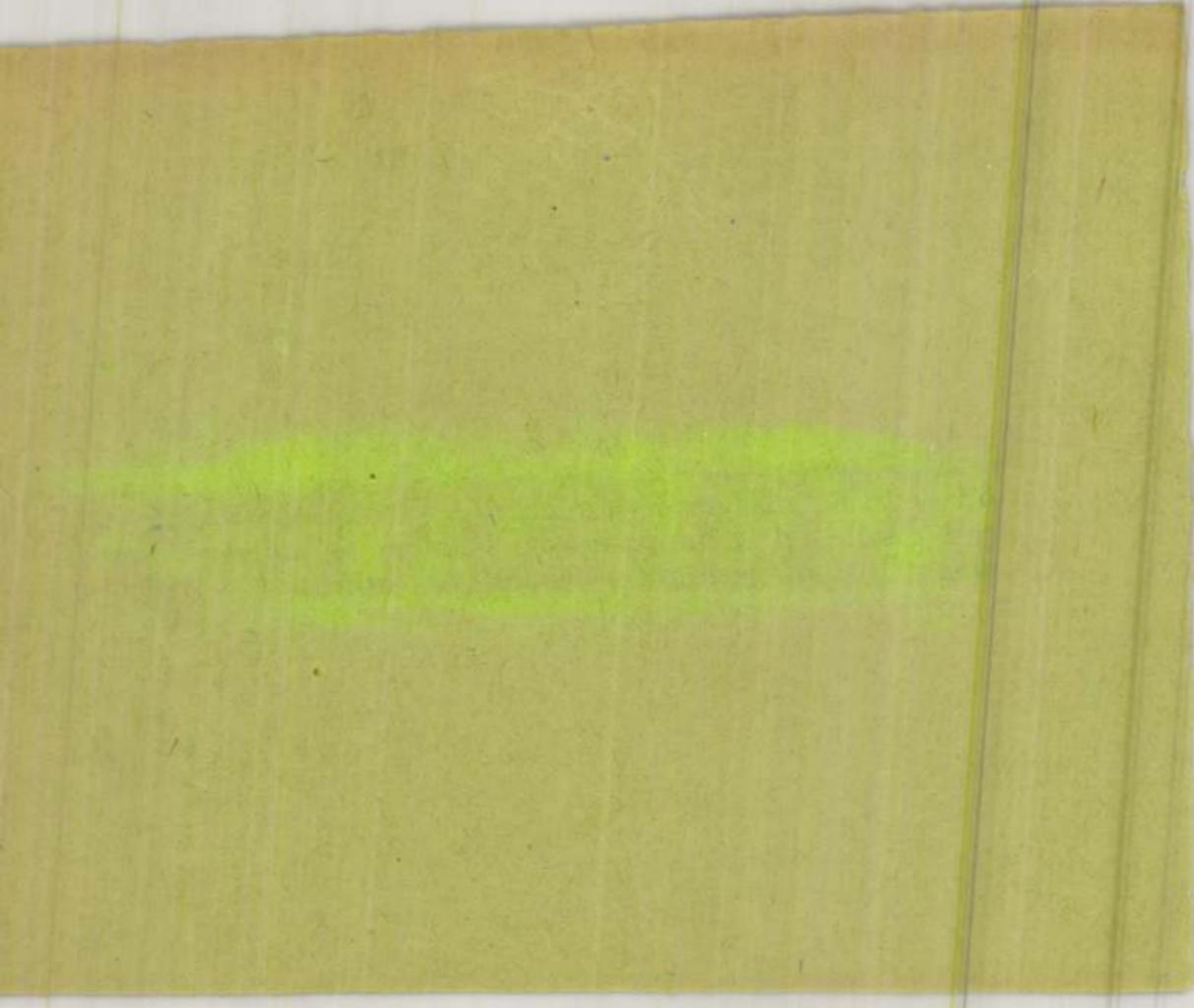
legalól középiutt: Ny. Rohn és Grund, Pest, 1864.

Kny., alányomással, mér. a vk. 10.8 : 17.6 cm.

Rohn és Grund

ROHN és GRUND könyomdászok és kőrajzolók. L. Rohn
Alajos és Grund Vilmos. —

1811 nyáron

szok és körrajzolók. Id. Robn Alajos és

~~R o h n és G r u n d~~ kőnyomdás
Grund Vilmos.-

Grund ~~19~~ 19

U.ö. Rohn

Rohn es Grund

Rohn es Grund ring ugyombotan
"Kéntette el Székely Bertalan erede-
tije után ar "Agus Armstrong" hárrom
lapját... — Müvénél X. 107. l.

Rohner Grund

Rohn

Rohm

melik. könyv. 1859. nö1. rakt. ism. Rohm.

Rohm.

~~Poole~~ Boston
1859.)

16-25.5 em.

z. 1722.

VEKBDL.
SZTERI

a 60-as

b6L.

Irodalom és művészet.

** (Hajós Mihály) telekkönyvi bizottmány-vezető, a hitel-telek s betáblázási könyvek vezetése módját, ugy ezek körül a birói teendőket s a benyújtandó különböző ügydarabok mimóni szerkesztését magában foglaló „Zsebkönyv“-re nyit előfizetést 1 frt 50 krral. Az előfizetések s az eddig kibocsátott aláírási iveauk Sümegre, a szerzőhöz küldendők.

** (Hugo Victor világirü regénye, a „Nyomorultak“) magyar fordításban teljesen megjelent, s olcsóságával a külföldi kiadásokat mind fölülmulja. Diszes kötése miatt pedig a legszebb karácsonyi- és újévi ajándékok közé sorozható. Ily diszkötésű teljes példány, 10 kötet, 21 ftért, — nem diszkötésben pedig 15 ftért Ráth Mór kiadókönykereskedőnél kapható.

** (A „Pickwick clubb“) czimű regény III.-ik kötetének hátra levő része valamint a befejező IV ik kötet megjelent, s a hajdani „Szépirodalmi közlöny“ volt előfizetői, maguk igazolása mellett, Emich Gusztáv kiadó hivatalában (barátok tere 7 sz.) bármikor átvehetik. Elkészett ugyan, de mégis megerkezett. — Becsüljük érte a volt szerkesztőt, Székely Józsefet, aki termédek akadályyal küzdve, adott szavát mégis beváltotta.

** („Gyógyszer-isme“) czim alatt ifj. Wagner Dániel vegytudor és hites gyógyszerész, 4 füzetben egy munkát bocsát ki, orvosok, gyógyszerész, iparosok és kézmívesek számára. Az első füzet még e hó folytán elhagyja a sajtót, a többi nagy-gyorsan fogja követni. Az előfizetési díj 2 ft. 90 kr., mely szerző lakára, (váci ut 60. sz.) vagy a „Nádor“-hoz czimzett gyógyszertárba küldendő. Bolti ára 4 forint leend.

** (A „Divatcsarnok“ czimű szépirodalmi lap.) uj évtől fogva Vértesy Arnold szerkesztése alatt Noseda Gyula és Plachy Ferenc kiadásában fog megjelenni.

** (Az „Egyveleg“) czimű hetilap, — az udv. kancellária azon rendeleténél fogva, miszerint a hat hónál tovább szünetelt lapok megszünteknek tekintendők, — meg nem jelenhetik.

** („Kertészettünk“) czim alatt Lukácsi Sándor uj évkor, a hazai kertészeti iparnak közlönyeül szaklapot indit meg, melyből a mutatványszám már meg is jelent. Műmellékletű minden egész éves előfizetőjének tulajdon választása szerinti 10 db. gyümölcs-oltóágat ad; a gyűjtőknek szintén. Ezen-kívül résztvehetnek egy ingyen-sorsjátékban, hol mindenféle kert, gazdasági tárgyak, gyümölcs- és szőlőcsemeték, magvak stb nyerhetők. Ugyane lap „Ungarns Gartenbau“ czim alatt német nyelven is megjelenik. Előfizetési ár egy évre 3 ft., félévre 1 ft. 60 kr. Szerkesztői szállás egyelőre Rákos-Palota leend.

** (A „Magyar nök évkönyve“ 1863-ra, Emiliától szerkesztve megjelent. Tartalmát többnyire női munkák képezik Emiliától, Flórától, Reményi Karolintól, Kalmár Rózától, Lollitól, Kalocsa Rózától, Dalmady Borcsától, Rizától s másoktól. Lázár Móról, Karacs Teréz és Liedeman Róza kömetszetű arcuképei sikerültek. Ára füzve 1 ft. 50 kr. Kemény kötében 2 ft. Diszesen kötve 3 ft.

** („Katangkóró virágok“) czimű két kötetnyi beszélygyűjteményre Kulcsár Józseftől, Bulyovszky Gyula előfizetést hirdet. A nagyrészt humorisztikus mű ára, minden kötetnek 1 ft., mely jan. 1-ig Bulyovszky Gyulához, (Pest, reáltanoda-utcza 6. sz.) küldendő be. Gyűjtők 10 után egy fesztelepéldányt kapnak.

** (Hennicke Rezső györi könyvárusnál) megjelent a „Jávai orvos“ regény, írta id. Dumas Sándor, fordították : Csávolszky Lajos és Győry Elek. Ez érdekes regény a hosszu téli estéken kedves olvasmányul szolgálhat. Megszerezhető Pesten Lauffer és Stolpnál, valamint minden könyvárusnál. Ára a három kötetnek 1 ft. 80 kr.

** (Lauffer és Stolp kiadásában) következő uj irodalmi művek jelentek meg: 1) Szabó Richard ujabb beszélyei. Két kötet. Pest, 1863. Lauffer és Stolp tulajdona. Ára 2 ft. 2) „Gombostü-naptár“ 1863-ra. Hölgyek számára szerkeszték Bulyovszky Gyula és Rózsadagi Antal. Első évfolyam. Igen szép aczélmetszetű címkkal, mely Izidorát (gr. Bethlen Miklósné) ábrázolja. A szépirodalmi részben több jeles, élvezetes művel és Tompa Mihály, Lauka Gusztáv, Remellay Gusztáv, Szokoly Victor, Nyilas Samu stb neveikkel találkozunk a két szerkesztőn kívül. A kiállításigen csinos. Ára kemény kötében 1 ft. 40 kr. 3) „A vivómester“ Irta Dumas Sándor, magyarítá Podhajeczky Sándor. Két kötet. Ára 2 ft. 4) „Magyar Miska és Német Miska Londonban.“ Közli egy ultramontán. Számos karrikaturával. Ára 80 kr. 5) „A természetes gyógymód“, vagy a betegségeknek gyógyszerek nélkül életrendi szabályok szoros megtartása által gyógyítása a Schrott által alapított rendszer alapján, és pontos leírása a görvélykörnak (scrophula) és a bujasenynek gyógyításukkal együtt. Irta dr. Siklósy Károly. 1 füzet. Ára 80 ujkr.

** (J. N. Bouilly elbeszélései“-nek) második kötete is megjelent. Francia eredetiből fordította Fekete Józsefné, szül. Szabó Ida. Ez elbeszélések leginkább a gyermekek hibáinak megismertetésére és azoknak megjavítására vannak irányozva, s így maradandó hatású karácsonyi és újévi ajándékul nagyon ajánlható.

** (A Magyar Vidékiek lapja — Ungarisches Fremdenblatt“) czim alatt a fővárosban egy uj lap jelent meg, Chorini Zsigmond szerkesztése mellett; magyar és német szöveggel. Leginkább napi ujdonságokkal s hirdetésekkel foglalkozik. Ára egy évre 4 ft.

** (A „Bolond Miska“) czimű humorisztikus lap januárban ismét meg fog jelenni, a régi munkatársak közreműködése mellett. Főmunkatársa Tóth Kálmán, — felelős szerkesztője Szokolyi Victor, — s még előfizetési ára is a régi marad.

** (A budapesti gyógyszerész testület) előfizetést, illetőleg aláírást nyit „A gyógyszerészeti tudományok alapvonala“ czimű tankönyvre. A munka összeállítására Felletár Emil és Nékám Sándor tudorok kértek föl. Előfizetési ár 5 ft. Az aláírási iveauk 1863-iki februáríg Fauser Antal testületi alelnökhöz küldendők.

** (Szombathelyi Ignácz „Gyorsirászat“) czimű szaklapot indit meg, mely havonkint háromszor megjelenve, gyorsirási olvasmányokat, értekezéseket s oktatásokat hozand. Gabelsberger és Stolze rendszerei közöl azét fogja követni, mely mellett előfizetőinek többsége nyilatkozni fog. Ára évenkint 6 ft.

— (Vidéki uj naptár) Debreczenben jelent meg B. Papp Lajos szerkesztése alatt, leginkább a Hajdúvárosok érdekeinek szentelve „Hajdusági naptár“ 1863 évre. A hajduk multját s jelenét illető közleményeken kívül, az ismeretterjesztő és szépirodalmi cikkek megválogatása is gyakorlati kézre mutat. Ára 40 kr.

** (A „Vadász és Versenylap“) midőn a jövő évfolyamra előfizetést nyit, egyuttal panaszolva említi, hogy oly sok olvasója közt kevés előfizetője van, s kijelenti, hogy 1864-re csak azon esetben fog megjelenni, ha mostani 300 törzselőfizetőjének száma ujévkor még egyszer annyira szaporodik. Az irodalmi vállalatokra bármennyire kedvezőtlenek is most a viszonyok : sajnálnók, ha derék szaklapainak száma ez egygyel is kevesbednék. A „Vadász és Versenylap“ a rendes tartalom kívül rajzokat, mellékleteket, és szakába vágó két nagy műlapot is fog adni. Előfizetési ár egész évre 10 ft.

Egyház és iskola.

** (Az esztergami káptalan) megürült tiszt. kanonokságra, Ö Felsége Miksik Imre alesperest és keresztszüri plébánost — Szakvári János alesperest és dunaszerdahelyi plébánost, — továbbá Blázy József alesperest és galgózci plébánost nevezte ki.

** (A pesti ref. főiskolában irodalmi önképző-társulat) alakult. Elnökük Gyulai Pált, alelnökük Szász Bélát választották meg. Ugyanezen főiskola növendékei, az egyetemi joghallgatók példájára, segélyző-egylet alakításán fáradoznak.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

** (A magyar borok ereje.) Xántus János, a hazai borok minőségét megkísértendő, midőn legközelebb amerikai utjára kelt, somogymegyei gombai borral telt két palaczkot vitt magával, s Uj-Yorkba érve, azokat ismét visszaküldötte, a györvidéki gazdasági egylet választmánya ez üvegeket legközelebb főlbontván, ugy találta, hogy azoknak tartalma a két tengeri ut alatt sem iz, sem szín, sem erő tekintetében, legkevesebbet sem valtozott.

** (Uj selyembogarak.) Ujabban Chinából oly selyembogarakat hoztak be, melyek minden gond s utánjárás nélkül tenyészthetők; számukra sem épület, sem munkaerő nem szükséges, mert e bogár az ailanthus-csemetéken szabadban is megél. Ily bálványfa-csemetékből a most alakult vinczellér-képezedé pár ezer darabra szertett, s ez uj bogarakkal kisérletet teend.

** (Kassán műmalmi társulat) alakult, s a 4000 db 100 ftos részvény 230 helybeli részvényes által megvásároltata, egy hat köre készült műmalom, s 8000 köböl gabona befogadására alkalmas magtár már a Hernád partján diszeleg. A malom működését jövő évi márciusban kezdi meg.

Közintézetek, egyletek.

** (A magyar tudományos akadémia) dec. 15-ikén tartott ülésében Hunfalvy Pál tőn jelentést Reguly Antal hátrahagyott munkáinak kiadásáról, melynek földolgozásával ő volt megbizva. A kiadandó munka két részből fog állani. Az első kötet címe lesz : „A vogul nép,“ a másiké : „A vogul nyelv.“ Értekező, ezuttal az első, már kiadható kötetet ismerteté, mely négy szakaszból fog állani: 1) A vogul föld és népe. — 2) A vogul nép szelleme; mondák és énekek. — 3) A vogul föld történetei. — 4) A vogulok viszonya más rokon népekhez. A mű érdekesebb része ez első kötet leend.

Nes. Uj 1862.

KARÁCSONY ÜNNEPÉRE.

Karácsony ünnepén.

Harangoznak; a hívő lélek
Őrül a zúgó ércz-zenének;
Emelkedik a lélek szárnya,
Repül, repül epedve, vágyva . . .
Ifjú, öreg lassudan lépve
Megyen, a hitnek szent helyére,
Venni az édes lelkei tátót,
Mely a magas mennyből leszállott . . .
Buzdúl a lélek a nép éneklésén,
„Krisztus urunknak áldott születésén.“
„Dicsőség a mennyben Istennek!“
— A szép sorok nagy buzgón zengnek, —
Az ász megáll a hit beszél csak:

S az ige buzgó hirdetője
Viszi a lelket messze földre,
Messze földön a tisztes korba,
S a képről a leplet levonja :
Im előttiünk . . . a nyáj a réten;
A pásztorok, az angyal szépen;
Itt a jászol, a gyermek benne;
Az üdvözlő nép ének-zengve;
S bölcsék . . . merengve a csillag kelésén . . .
„Krisztus urunknak áldott születésén.“

Amott Herodes, a kegyetlen,
— Véres szolgái fegyverzetben —
Nincs nappal nyugta, éjjel álma;
Pallost fenek parancsszavára,
S az üldözö had nyomban felkél,
Utnak indul, mint a sebes szél . . .
De oh, mit ér az ércz, a fegyver,
Hol Istennel birkózik ember?
Ugy járt itt is, mint árnyék nap tünésén,
„Krisztus urunknak áldott születésén.“

Egyengetvén az Urnak utát,
A pásztor fedd, és oktatást ád ;
Az ármányt, vétket veri, vivja,
— Hisz annak sorsa meg van irva ! —
Hol ragyog az igazság napja,
Nyiltan, örömmel kimutatja . . .
Midőn elhangzik a szent ige ;
Az ének ujra száll az égre,
S eloszlik a nép ifja, véne,
A mit hallott, mélyen szívébe vészén,
„Krisztus urunknak áldott születésén.“

Soós Miklós.

31-ik szám

Tizenegyedik évfolyam.

Pest, juliust 31-én 1864.

Előzetes foltokat 1864-dik évre :
a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt : Egész évre 10 ft. Fél évre 5 ft.
Csupán Vasárnapi Ujság : Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai
Ujdonságok : Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg, 1863. november 1-től kezdve : Egy, négyeszer hasábzott petit sor ára, vagy annak helye, egyszeri igtatásnál 10 krba, háromszor vagy többször igtatásnál csak 7 krba számlítják. — Külföldre nézve kiadó-hivatalunk számára hirdetmények elfogad, Hamburg és Altonában : Haasenstein és Vogler. — M. Frankfurtban : Otto Mollien és Jaeger könyvkereskedeése; Bécsben : Oppelik Alajos, — és Pesten : a kerétsz-gazdasáti ügynökség is. Józseftér, 14. sz. a. Bélyeg-díj, külön minden igtatás után 30 ukr.

Szalay László.

(1813—1864.)

Szalay László 1813-ban április 18-án született Budán, hol atya helytartósági titkár volt. Már gyermekszégeben s első ifjúságában némi ellentétes hatások alatt fejlődött. Előbb szülővárosában tanult, de atya attól tartván, hogy fia nemzetisége dolgában nem nagy haladást tesz, Székes-Fehérvárra küldötte, hol két évet töltött, s így a magyar és német műveltség vegyülete volt szellemének első tápláléka. Első ifjúságában is hasonló tüneményt látunk. Horvát István még tévedéseiben is jótekinny magyar irányára épen oly lelkessége hatott reá, mint Kazinczy törekvése, ki az európai szellemnek gyújtott oltárt. S valóban alig van iróink és államférfinak között valaki, kiben a specificus magyar és specificus európai műveltség oly összhangzón olvadt volna össze, mint Szalayban. Kazinczy és Szemere barátságukra méltatták a még iskoláit alig végzett ifjut, kit a szép cultusa költői kísérletekre buzdított. Nehány költeménye és kritikai cikke jelent meg az akkor lapokban és zsebkönyvekben, majd

egy pár önálló füzetkével lépett föl szintén a szépirodalom terén (Bimbók. 1831. Alphonse levelei 1832; Fridrik és Katt 1833). Azonban

nem sokára egészen felhagyott a költészettel; érezte, hogy nem költönek született, de minden végig az izlés embere maradt, s költői kísérletei nagy befolyással voltak stilusa fejlődésére. E kísérletek avatták öt be a megújított magyar nyelv titkaiba s adtak prózájának fordulatosságot és emelkedettséget. Ide járult klasszikai tanulmánya; sikerrrel tanulta el az óvilág irítől a nyugalmasságot és erőteljes hangzatosságot. — Philosophiai műveltsége szabatos-ságot és mélységet kölcsönözött előadásainak; journalistikai pályája könnyedségehez szoktatta, miként történelmi tanulmányai folytán a régi magyar nyelv szépségei mintegy önkénytelen szövödtek be stilusába. — Nem csak egy nembén gazdagította a magyar prózát: a szónoki, értekező s a történelmi elbeszélő nembén. E mellett leginkább tanulta és értette hazánkban a törvényszerkesztést.

Szalay, végezvén tanulmányait, mint majd minden sorsabeli magyar ifju, juratus lett, majd titkár a helytartó-tanácsnál s végére ügyvéd, de

SZALAY LÁSZLÓ EMLÉKÉRE.

nem maradt az. A koraérett és komoly ifju mélyen tekintett a magyar közéletbe, s üresnek találta. Mélyebb hazafi-fájdalmat érzett mint bárki, de nem azon eszméktől várta a jövöt, melyeket szónokaink a megyei és országgyűlési termekben hirdettek. — Mint egyik hirlapi czikkében maga bevallja, csak egyetlen ember, egyetlen könyv volt hatással reá : Széchenyi „Hitel“-e. A reform, az átalakulás bajnokának esküdt föl, de nem lépett se a megyei termekbe, se az izgatók közé, hanem dolgozószobájába vonult, hogy részletesen és tudományosan tanulja az európai civilisatio nagy eszméit; több izben külföldre utazott, hogy közelebbről ismerhesse az újabb államélet intézményeit. Mint jogphilosoph lépett föl, s ez években majdnem kizárálag ily nemű munkákat írt. (*Themis. Értekezések a jog és közgazdaság körében. 1837—39. Budapesti Szemle. 1840. A büntető eljárásról különös tekintettel az esküdtszékekre. 1840.*) Szorosan vett tudományosjogi és politikai irodalmat kivánt megalapítani s egyszersmind magasabb szempontból megvitatni az átalakulás nagy kérdéseit. Ugyyszólva egészen új téren lépett föl s oly hézagot törekedett betölteni, mely maig sincs eléggé betöltve. A közönség azonban részvétlenül fogadta, vállalatai elakadtak. Először nem a közönség tüntette ki, hanem az akadémia, mely 1836-ban levelező, 1838-ban rendes tagjává választotta, s az 1840-i országgyűléstől kiküldött büntetőjogi országos választmány, mely egyik tollvivőjévé nevezte ki, pedig még ekkor nem volt az országgyűlés tagja.

Az 1843–48-i évek közt nyilt meg Szalay pályájának legnevezeteseb korszaka. Ót, mint történetiről ismeri leginkább a közönség. Lehet, hogy mint író e téren legnagyobb, de a nemzeti életre mint journalista, mint egy politikai új párt legalhatározottabb képviselője, sőt vezére gyakorolt legnagyobb befolyást. Az 1843–44-i országgyűlésen mint Korpona követe lépett föl; figyelemmel hallgatták, de nem tartozott a befolyásosabb szónokok közé. 1845-ben a „Pesti Hirlapot“ vette át, előfizetői 500-ra olvadtak le; Csengerynek adta át a lapot, de tovább is dolgozó-társa maradt s eszméit folyvást hirdette. Pályatársai gunynyal fogadták, mint tudóst, ki a politikába elegyedik, és gyanusítással, mint aki meg akarja oszlatni az ellenzéket. Néhány barátjából állott tulajdonkép pártja, de mélyen hitt jövőjében; s im, alig tölt el négy év, s az egész ország elfogadta, törvénykönyvébe iktatta eszméit, az alkotmányos központositás, vagy jobban mondva, a képviseleti parlamentaris kormány rendszerét. Az izgatók a kigunyolt tudós eszméiből meritették tudományukat, a vezérek alenézett pártocska jellegjét írták zászlójukra. Pályája e szakában két munka jelent meg tőle. (*Publicistai dolgozatok. 1847; Szónokok és status-férfiak könyve. 1846–47*). Az első hirlapi cikkei gyűjteménye, mely politikai tanait foglalja magában, a másik e tanoknak mintegy gyakorlati magyarázója. Hirlapi cikkei forma tekintetében is nevezetesek. Ő volt az első, ki divatos vezércikkeink virágos szónokiasságával szemben, az európai journalistikai formák átültetésével, némi ellenhatást igyekezett felkölneni.

Az 1848-i év a diplomatai pályára sordta, s kitüntő tehetségének új oldalát fejtette ki. Frankfurtba ment, mint a magyar kormány küldötte a német központi hatalomhoz. 1849-ben Sveiczba vonult, s a magyar történelem tanulmányába merült. A mult poros okleveleit és évkönyveit forgatta, a történelmi fejlődés nagy tanulságait vizsgálta. Látszólag mi sem lehet ennél

ellenkezőbb, s mégis épen ez adja meg Szalay történelmi munkáinak becsét, s emeli legnagyobb történetirónkká. Ó tekintett először magasb szempontból e nemzet történetére; jogphilosophi és politikai ismeretei és tapasztalatai rejtélyeket nyitottak meg előtte, melyeket eddig nem ismertünk; művészzi izlése életet öntött a holt anyagba, jellemzőszerűsége megőrizte attól, hogy hiányozzon a pártok vagy a nemzet előítéleteinek. „Magyarország története“ első kötetei Lipcsében jelentek meg 1851—53 ban; viszont a szatér-vén hazájába, itt folytatta. Mint végtagoztató, bölcs, ifjúsági-bíró és művész állott előttünk, kiben a philosophi és történetiró egyesülése az államférfiú nagyságára mutatott. Megjelenése a történelmi téren a történelmi tanulmány- és kutatásnak egészen új lendületet adott. Folyvást az első sorban állott, s a legszorgalmazott volt, mit bizonyítanak a közelebbi tíz év alatt megjelent számos történelmi dolgozatai s kiadványai: (*Magyar történelmi emlékek 1856—60; Adalékok a magyar nemzet történetéhez a XVI. században 1859; Vérancsics Antal minden munkái 1857—60; A magyar történelemhez. Erdély és a porta. 1861; II. Rákóczi bujdosása. 1862; Gróf Eszterházy Miklós. 1863.*) — 1861-ben ismét a politikai és publicistai pályára lépett. Az országgyűlésen mint Pest város egyik követe jelent meg; beszédei és hirlapi cikkei ez időszak legkitűnőbbjei közé tartoznak. Ugyanekkor három röpiratot is írt, melyekben nehány fennforgó kérdést a történelmi kritika világánál igyekezett tiszta ába hozni. (*A horvát kérdéshez. 1861; Fiume és a magyar országgyűlés. 1861; A magyarországi szerb telepek jogviszonya az államhoz. 1862.*) E fáradhatlan munkásság s az akadémia titkári hivatalának gondjai egészen elgyöngítették a különben is beteges férfiut. Orvosai a wildbadi fürdőt ajánlották, hova a mult hóban el is utazott, de alig használta s roszbablon. Haza indult, de Salzburgnál nem jöhette tovább, hol e hó 17-én délután két óra kor elhunyt. Tetemei Pestre hozatván, temetése 22-én délután 5 órakor ment véghenye a tisztelet, részvét és fájdalom öszinte ér megható nyilvánulásai közt, roppant néptő meg kiséretében.

nyomán közöljük ez életrajzi adatokat
czikke elején jellemző vonásokkal állítja
elénk elhunyt nagy hazánkfa képét.
„Szalay László nincs többé, — ugymond
— csak a nemzet gyászában él, csak érde
mei emlékében fog élni, a meddig a négy
folyam partján lelkesüléssel gondol az unokáit.
Magyarország történelme ujabb korszakára
melynek az elhunyt egyik kiváló hőse volt.

Szalay kitünnö s a maga nemében csak
nem egyetlen állást foglalt el a magyar köz
életben és irodalomban. Oly ellentétek egye
sültek benne egy öszhangzó egészszé, me
lyeket nagy részt különválva s egymással
küzdelemben látunk fejlődéstünk folyamá
ban. Tudós volt s egyszersmind államférfiú
hatásos szónok s nagy készséltsgű szakem
ber; jogphilosoph és történelmi kutató,
egyszersmind az izlés embere, ki művész
formákra törekedett; az európai új eszméi
bajnoka s a történelmi fejlődés mély isme
röje, a polgári osztály első valódi szónoka.

Szilárd és lelkesült hazafinak ismerte mindenki, de szilárdságának nem dacz és ambitio adtak erőt, hanem lelkiismeretesség tudomány és tapasztalat, melyek egyszer mind mindig megóvták a tulzás veszélyeitő. Nem vadászta a tömeg tetszését, nem valain emelkedett még akkor sem, midön eseményi győzelmet ünnepeltek.

Nem kedvezett neki sem születés, sem

szerencse; részvétlenség, sőt guny fogadta irodalmi és politikai pályáján, de egy bölcs nyugalmával, a hazafi kötelességérzetével küzdött, s megérte azt a ritka elégtételelt, hogy egy nagy napon ellenfelei elfogadták eszményit, irányához szegődtek. Nem kért részt a dicsőségból, címletozással áldozott a haza dicsőségére. Taipasztalat-, tanulmány- és utazásból épen ugy ismerte a külföldi viszonyokat mint a hazaiakat, s mig itthon termékenyítő eg hatott pályatársaira, a külföld nevezetesebb tudósaival való összekötetése folytán mintegy képviselője volt a külföld előtt a magyar tudományosságnak. Hivatalosan ragaszkodott egyházához, de szóval, tettel védte a más vallásfelekezetek százados jogait és természetes fejlődését, s mint történetíró nem vallásos vagy politikai párt szempontjából itélte meg a nagy események napjait, a hazai és emberi érdemeket. S mint ember szerénységet önrészettel, komolyságot szellemdussággal, szigort emberszeretettel, udvariasságot őszinteséggel egyesített, de mindenek felett jellemzé öt, mint embert, írót, publicistát és törvényhozót az a törekvés, hogy a magyar nemzetiség, alkotmány és irodalom minél bensöbb és fejlesztőbb kapcsolatba jöjön az európai civilisatio nagy eszmenivel. Ennek áldozta egész életét, azt hagyta szent örökségkép nemzetének. Ime a férfiu, kit elvesztettünk."

Egy várromon.

A régi mult szól a jelenhez
Bűbájos hanggal e romon.
Maholnap már-már nyoma sem lesz
Pedig mi nagy volt egykoron.
A szép tájra mélázva néz el
— Mint agg a kit tul élt kora —
Kelletlenül dacol a vészszer,
Falának hull egy-egy sora.

Nagy ur lakott e várba hajdan
Szerette a harcot, zenét.
Sok kincse volt, hogy végre, majd
EZ rontsa meg szívét, eszét.
A népnek ő áldása, védje ...
De később átkává leve.
Nem volt a ki a népet védje
S hogy felkelien ő elléné.

De végre por lesz, a mi csak por,
Kidölt a büszke vár ura.
Ki — épen ugy mint e sötét kor
Komor világa — elmula.
A vár omol, alig hogy állhat,
Sipítő vérce száll felé,
Az ivadék lakot csináltat
Felából mely hull lefelé.

Ha néha feljön a derült hold,
Megnépesül a várterem.
Ki itt fekszik, mind felkel a holt
S a bércez tetőjén ott terem.
Kezökben lándsa, bárd, nyilakkal
Együtt függ a vad kelevéz.
Csatára mennek csendbe, halkkal —
Míg aztán minden elenyész.

Szárnyasegér tanyáz a bástyán
S egy-egy kigyó csuszálva jár ...
Lyukat hol itt, hol ottan ásván
Rombolva ugy miként az ár ...
A szép, a nagy, mind ily mulékony,
Enyészet jár hát mindenben?
Tanuld meg e bús omladékon,
A szellem nár sohsem leszen.

III.
Pap Gyula.

Egy birodalom végóráiból.

(Párisi kép az 1848 évből.)

A Tuileriákhoz tartozó kertlakok egyikében épen egyet üt az óra; 1848 február 24-kének első órája van. Az ej fagyos és sötét; de az óriás város fölött függő páratő meg fehéren csillog a gázlámpák ezreinek viszsfényétől. — A vén királyi lak, mely már annyi vihart túlélt, — a Tuileriák pa-

Vas. Uj., 1864.

A fehérruha-varratás fölösleges!

mert a legnagyobb fehérruha-raktárban, váczi-utcza

„Ypsilantihoz“ Pesten,

legolcsóbb árakon és legnagyobb választékban minden nemű fehér-nemű férfi, hölggy és gyermekek számára kaphatók, u. m.

12000 darabnál több férfi-ingek rumburgi vagy hollandi vászonból darabja 3 ft, 3 ft 25 kr, 3 ft 50 kr, 4 ft, 4 ft 50 kr, 5 ft, 5 ft 50 kr, 6 ft, 6 ft 50 kr, 7 ft, 8 ft, 10 ft, 12 ft.**10000** darabnál több színes férfi-ingek 1000 különböző mintában, régibb mintájú 2 ft, legujabb minták és legdivatosabban varva 2 ft 50 kr, 3 ft.**Fehér pamut madapolan** férfi-ingek darabja 1 ft 50 kr, 2 ft, 2 ft 25 kr; 2 ft 75 kr, 3 ft 25 kr.**Férfi-gatyák**, félvászonból magyar mintára darabja 1 ft 50 kr, 1 ft 60 kr, félmagyar mintára, 1 ft 60 kr, valódi vászonból magyar vagy félmagyar mintára 2 ft, 2 ft 25 kr, 2 ft 50 kr, 3 ft.**Női ingek rumburgi** vászon darabja 2 ft 10 kr, 2 ft 25 kr, 2 ft 50 kr, 3 ft, 3 ft 50 kr, 4 ft, 5 ft.**Női ingek rumburgi és hollandi vászonból himezve** darabja 4 ft, 5 ft, 6 ft, 7 ft, 7 ft 5 kr, 8 ft, 9 ft, 10 ft, sveiczi és francia mellustrával 4 ft, 4 ft 50 kr, 5 ft, 5 ft 50 kr, 6 ft, 7 ft.**Fiu-ingek fehér vászonból** darabja 4 éves 2 ft 10 kr, 6 éves 1 ft 85 kr, 2 ft 40 kr, 8 éves 2 ft, 2 ft 45 kr, 10 éves 2 ft 10 kr, 2 ft 65 kr, 12 éves 2 ft 40 kr, 2 ft, 90 kr, 3 ft 50 kr, 14 éves 2 ft 65 kr, 3 ft 15 kr, 4 ft 20 kr, 16 éves 3 ft, 3 ft 50 kr, 4 ft, 4 ft 50 kr.**Színes fiu-ingek** darabja 4 éves 1 ft 25 kr, 6 éves 1 ft 40 kr, 8 éves 1 ft 55 kr, 10 éves 1 ft 75 kr, 12 éves 2 ft, 14 éves 2 ft 10 kr, 16 éves 2 ft 20 kr.Föraktára a legjobb 4 és 5 rőf széles **amerikai krinolinnak**, darabja 2 ft 50 krtól egész 6 ftig, hamuszin vagy vörös 3 ft 50 kr, 4 ft, 4 ft 50 kr, és 5 ft 50 kr.**Schmidt Betti-féle varrott vászon-kapecák** kötege 4 ft 20 kr, 5 ft 50 kr, 6 ft 50 kr.

Ferstel orvos tyukszemirtőszere egy üvegeské 50 kr.

És sok egyéb kész fehérnemű cikkek, melyekről az árjegyzék kivánatra bérmentesen elküldetik.

Továbbá ajánljuk nagy vászonraktárunkat a következő legolcsóbb árakon u. m.

54 rőfös rumburgi gyoles darabja 25 ft, 26 ft, 27 ft, 28 ft, 30 ft, 32 ft, 34 ft, 35 ft, 36 ft, 38 ft, 40 ft, 42 ft, 44 ft, 46 ft, 50 ft, 54 ft, 58 ft, 60 ft, és ugy tovább 105 ftig.**50 rőfös 5/4 rőf széles hollandi gyoles** darabja 34 ft, 36 ft, 38 ft, 40 ft, 42 ft, 48 ft, 50 ft, 54 ft, 55 ft, 60 ft, 65 ft, 70 ft, 75 ft, és ugy tovább 100 forintig.**42 rőfös 4/4 rőf széles hollandi gyoles** darabja 20 ft, 23 ft, 24 ft, 26 ft, 28 ft, 30 ft, 32 ft, 34 ft, 36 ft, 38 ft, 40 ft.**38 rőfös creas-gyoles** darabja 15 ft 50 kr, 16 ft, 17 ft, 17 ft 50 kr, 18 ft, 19 ft, 20 ft, 21 ft, 24 ft.**30 rőfös bőrgyoles** darabja 12 ft 50 kr, 13 ft, 13 ft 50 kr, 14 ft, 14 ft 50 kr, 15 ft, 16 ft, 17 ft, 18 ft, 19 ft, 20 ft.**9/4 széles 38 rőf vászon 12 lepedőre** darabja 40 ft, 42 ft, 48 ft, 52 ft, 54 ft, 59 ft.**Vászon-zsebkendők** tucatja 3 ft, 3 ft 50 kr, 4 ft, 4 ft 50 kr, 5 ft, 5 ft 50 kr, 6 ft, 6 ft, 50 kr, 7 ft, 8 ft, 9 ft, 10 ft, 11 ft, 12 ft, 13 ft, 14 ft, 16 ft, 17 ft, 18 ft, 19 ft, 20 ft.**Török közök** tucatja 6 ft, 6 ft 50 kr, 7 ft, 8 ft, 9 ft, 10 ft, 12 ft, 14 ft, 16 ft.**Színes ágyi kanavászon** darabja 8 fttől egész 16 ftig.

Valóságos vászon-asztalneműek.

Asztalkendők tucatja 5 ft, 6 ft, 7 ft, 7 ft 50 kr, 8 ft, 9 ft.**Abroszok** minden nagyságban hat személytől 24-ig. **Asztali készletek** 6, 12, 18 és 24 személyre. Legjobb minőségű **kötő-czérna** csomója 1 ft 20 kr, és 1 ft 60 kr.

Nagy választás a legujabb agyterítők, pique és tricot-paplanokból és minden e nembe vágó cikkekkel.

A fentnevezett cikkeknek nagy előnyük szolgál az, hogy minden itt megvolt. az árjegygyel ellátott cikk 8 nap alatt nemesak kicsérélhető, hanem egyszersmind ki nem elégítési esetben az ár vissza is adatik.

Szállítások minden irányban, az ár előleges beküldése mellett vagy utánvétellel gyorsan és legjobban eszközöltetnek, ugyszinte minden nemű megrendelések mustra szerényt leghamarabb elköszítenek.

Ezzel van szerencsénk tudatni, hogy üzletünket félév előtt sokkal **megagyobbitottuk** és nagy raktárt tartunk mindenfajú fent megnevezett vásznakból, melyeket a legelső gyárakból kapunk és miután fehérneműinkhez roppant sok vászonra vagyon szükségünk, azokat bárkinél oleszűb és nagyobb választékban szolgáltathatjuk, a vászon valódiságáért kezeskedünk; becses megrendelésekért esedezve maradunk tisztelettel

Kollarits József és fiai.

665 (1-6)

FÉNYKÉPÉSZET.

BORSOS és TÁRSA

vegyész-fényképészeti tanintézetében

Pest, kerepesi-ut 65. sz.

„Mátyás királyhoz“ czimzett házban,

az elméleti és gyakorlati fényképészeti alapos oktatást nyerhetni.

A tandíj vényekkel (Recepte) együttes stb. 50 ft. a. é.

A tanintézet kézirata magyar és német nyelven nyomva, személyes oktatás nélkül is illő áráért megkapható a rövid és könnyen megérthető módorban szerkesztett zsebkönyvecske, tartalmazza: az intézet kipróbált biztos vényeit, használati utasítással valamint a negativ és positív képek nemsikerülésének okait; a hibák rögtön felismerése és eltávolítási módját stb. A vények (Recepte) s eljárások (Methoden) vidéki fényképészkekkel levél által részletekben is közölhetők.

Fentebbi intézetben gyári áron kaphatók: kipróbált külföldi objektívek, chemikai szerek s albumin-papirok (saját gyártmányom) s minden a fényképészethez szükséges készletek.

Kezdő-fényképész számára ajánlható: a „berendezett készlet“ (komplett Einrichtung), mely áll egy gépből, chemikai szerekből, alb papír-csészék-, műszerekből stb. stb., ezek ára összesen 50 ft. a. é.

(Árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.)

Legolcsóbb szépirodalmi és hölggydivatlap
a középrend számára.

A magyar nők vasárnapi ujsága!

Előfizetési fólihivás

A

NŐVILÁG

nyolcadik évi folyamának

juliust—decemberi félévére.

Félévre csak 3 ft. — Negyedévre csak 1 ft. 50 kr.

Megjelen hetenkint egyszer, vasárnapi, szépirodalmi tartalommal, eredeti divattudósítással, havonkint két melléklettel, ugymint: egy divatképpel és egy szabás- vagy mintarajzzal.

A „Nővilág“ a jelenleg fennálló hazai kizárolagosan női divatlapok között a legrégebbi, és e körülmenyből, mely szerint a t. cz. magyar női közönség kegyét legállandóban tudta megnyerni, szabadjon következettünk, hogy kitüzött feladatának legjobban megfelelt.

Támadtak ugyan lapok, melyek többet igértek, mint a mennyit megadhattak, de el is enyésztek; és talán fognak is még támadni, de ezek példáját mint eddig nem, ugy ezután sem fogjuk követni.

Elvünk: áldozat és kitartás mellett idővel a t. cz. közönség átalános tetszését megnyerni, és kedvezményeinket azon arányban emelni, melyben a közönség részvéténék gyarapodása annak állandóságát lehetővé teszi.

Egyik ily állandó kedvezményünk az, mely szerint a t. cz. előfizetők részéről érkező megbízások — könyv- és minden nemű divatcékkék

bevásárlására

— pontosan és gyorsan teljesítetnek. A beküldött összegek vételéről, valamint a bizományok végrehajtásáról „Galamb-posta“ rovatunk vizsgára kerül.

A lap szellemi tartalmának kiállításában változatlan főszempontunk marad: kizárolag a női izlések hódolni, s az olvasmányokat aszerint választani, hogy azok mindenkelőtt nőkre nézve érdekesek, s mégis a gyöngédebb erkölcs- és illemérzetet sértők sohase legyenek.

A „házi-kör“ közhasznú rovatát, mely részben kezdeményezők voltunk, továbbá is fenntartjuk, valamint a társadalmi élet és nevelés köréből is elismert hitelü hazai és külföldi íróktól hozandunk értekezéseket.

Előfizetési fóltételek:

Félévre : juliustól december végeig, helyben kihordatva, vagy postán bérmentes szétküldéssel 3 ft.

Negyedévre : juliustól szeptember végeig, helyben kihordatva, vagy postán bérmentes küldéssel 1 ft. 50 kr.

A cím, név és helyjegyzék szabatos leírásának beküldését kérjük. Tiz előfizetésre egy tisztelet-példány jár. A pénzes levelek bérmentes küldése kéretik.

A Nővilág kiadó-hivatala.

(Pest, egyetem-utcza 4 sz. a.)

Tenyészjuh-eladás.

Ezreszeres megpróbált s célszerűség tekintetéből a legjobbnak elismert

Főmét. hercz. Bathyáni Fülöp ur enyigi uradalmaiban, valamint minden évben, ugyezében is eladatnak s. p. gazdag gyapjas pepner kos 43 darab, mestic-kos 97 db., anya 1000 db. E juh-fajnak gyapja az 1862. il. évi londoni világkiállításon nagy éremmel díjaztatott; a megvolt juhok sz. Mihály-napig itt maradhatnak. — Enying, junius 14-én 1864.

Farkas Imre s. k., urad. tiszttartó.
675 (2-3)

Mohar, tarlórépa, kerek és hosszu, angol turnips-takarmány-répa, szintén tarlóba vetendő, po hanka, fümagvak, — továbbá: mindenéle gázdasági fa, konyhai, kerti és virágmagvak, — a legfrissebb és csirékes minőségen kaphatók.

Fleischman és Veber mag- és növény-kereskedelesben a „zöld koszoruhoz“ Pesten.
672 (3-3)

kémény-fedélzetek melyek alkalmazásával a füst nyomtalanul eltűnik.

Hordozható s vizzel légmentesen zárt szoba-ürszékek, darabja 5 forinttól 15 forintig. Készületek, melyek minden árnyékszékre alkalmazhatók, s a légvonalat és bűzt tökéletesen eltávolítják, darabja 10 ft.

Teljes szerkezetű angol árnyékszékek-megrendelésre, bárminő mintában a leg-jutányosbáról eszközöltetnek; készít tövbába épületekhez horgany-árnyékszék- és csökkenést, s azok a legutános áráról számláztatnak.

Felnőtt személyek számára fürdő-kádak, darabja 13 ft-tól 15 ftig.

Teljes zuhany-készületek szétszedhető tálcákkal, darabja 16 ft.

Az összes tányák szilárd s a legjobb horgany-anyagokból vannak készítve.

A pakoláshoz megkívántató lágakért darabonkint 1 ft. számláztatik.

Miksits Károly,
bádogos-mester.Raktára: rózsa-téren 2-ik szám alatt Pesten.
666 (2-6)

670 (2-3)

Hirdetések a Vasárnapi Ujság 27-ik számához 1864.

— (Száz forint az írói segélyegylet javára.) Nagy-Enyeden nem régiben egy műkedvelő tár-sulat a „Mátyás király Erdélyben” című szin-müvet adta elő, melynek tiszta jövédelmét ottani tanár P. Szathmáry Károly ur a Vas. Ujság szer-kesztősége után a magyar írói segélyegyletnek küldte át. Fogadják az illetők az intézet nevében szives köszönetükön.

** (Pogány sirok.) A pestlosonci vasutiföld-munkálatok ásatásakor a turai határban, számos pogány sirra és hamvudderre bukkantak, melyeket azonban a tudatlan kezek irlalom nél-kül összetördeleztek. Egy ily pogány temetőt századok óta bolygat már a turai nép, honnan anya-got ás és hord saját építkezéseihez. Gyanitják, hogy e sirok a hunnok idejéből valók, mert az emlitett temetőben már régebben Attila egy ezüst pénzét is találták, mely még akkor a muzeumba került; továbbá történetileg kimutatott dolog, hogy a bejött hunnok sok ideig táboroztak e helyen.

** (Az új Marosmeder.) Azon országos mun-kák között, melyeket az inségbe jutott munkaképes nép elfoglaltatása végett foganatba vettek, egy új Marosmeder átmetszése is tartozik, melyet a Marosszabályozó-társulat e hóban fejezett be. Ez átmetszés Magyar- és Szerb-Csanád között van, hosszu 345 ől s három héttel 29 község szü-kölködő lakosai ásták ki. E gyorsan végrehajtott csatorna fölszentelésére a társulat jun. 16-án ke-resztelei ünnepélyt rendezett. Az új átmetszés „Karácsonyi László-csatorna” nevet visel.

** (A nép mint itélő és végrehajtó bíró.) A mult hó végén Ujvidék mellett ugy este a vaisz-kai mezőcsőz nyolc embert talált a szabad ég alatt tanyázva. Megkérdezte tőlük, kicsodák és hova mennek? Ezek azt választották, hogy szeger-diek, s a Szerémsége mennek napszámról, mint-hogy pedig pénzük nincs, kénytelenek a szabad ég alatt hálni. Erre a csősz behívta őket a község házához s ott szállást eszközöt számukra. Ezt a falusiak, bár az idő már későn volt, megtudták; az egész népet föllármázták, s fegyveres kézzel körül fogták a községházzat. A tömeg követeléseire a helybeli előjárás azonnal vallatáshoz fogott; mivel a bennszorultak ellenmondó feleleteket adtak, s azonkívül egy rakás fa közt még fegyvereket is találtak, a legborzasztóbb kegyetlenséggel hatott megöltek közhük. Egy, ki a kegyetlenkedés alatt halottnak tettette magát, megmenekült. A vizsgálat megindittatván, az életben maradt társ val-lomásáiból kiderült, hogy rablócsoportot sujtott a rögtönítélet.

** (Utonnállás.) A legutóbbi nagyváradi vá-sárra Keresztesről két nő ment kocsin. Utközben észrevették, hogy a kocsira felrakott málha között egy nagy csomag hiányzik. A kocsis, egy szegény fuvaros, azonnal leugrott a szekérrel, és üldözöbe vette az alig lőtávolsgánya levő tolvajt. Már utolérte, midőn egyszerre több czinkostárs tört elő, kik fejszütésekkel csakhamar földre terítet-ték a szegény embert; de a segélykiáltások által a vasuti őr figyelmes sé tételesen, pandurok kíséréte-ben a helyzinére érkezett, ahol a szeren-csétlen, bár vérbe fürösztve, de még életben találták. A megfutamodott rablókat, 4 cigányt, sikerült kérzekeríteni.

** (Hálás elismerés.) A rabszolgáság ellen küzdő északamerikaiak hadsoraiban, a tunnel-hilli csatában nemrég egy hazánkia, Mihálóczy Géza is elvérzett, ki ott mint ezredes szolgált. Hamvai Cattanooga-ban a nemzeti temetőben nyugszanak. — A szabadság halottja iránt ezrede hálás elismerését azzal fejezte ki, hogy sirja föl diszes emléket állít, özvegyét pedig, aki jelenleg Chicagoban lakik, az állam tisztességes nyugdíjjal láttá el.

** (Névmagyarázás.) Durst Lipót borsodme-gyei lakos vezetéknévét felsőbb engedély mellel „Szomjas”-ra változtatta.

— (Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szer-kesztőségehez mult héten beküldetett : Az alföldi szüklökök számára : Negyedről Végh Mihály ref. lelkész 5 ft.

Az eddigi közleményekkel együtt a fentebbi cézla e lapokhoz beküldetett összesen : 2700 ft. 98 kr., 250 frank, 65 db. cs. arany s egy db. 100 pfos erd. urbéri kötelezetvény.

Nemzeti színház.

Péntek, jun. 24. „Bibor és gyász.” Dráma. 4 felv. Irita Hegedüs Lajos.

Szombat, jun. 25. „Troubadour.” Opera 4 felvonásban. Irita Cammarano Salvator. Zenéjét Verdi.

Vasárnap, jun. 26. „A vén bakancsos és fia a huszár.” Eredeti népszínmű, dalokkal és tánczzal 3 szakaszban. Irita Szigeti József.

Hétfő, jun. 27. „Az ördög naplója.” Vaudeville 3 felv. Irita Arago és Vermont. Francziából fordít. Egressi Béni.

Kedd, jun. 28. „A fehér nő.” Opera 3 felv. Irita Scribe, fordította Böhm Gusztáv. Zenéjét szerzé Boildieu.

Szerda, jun. 29. „A csikós.” Ered. népszínmű 3 szakaszban, dalokkal és tánczzal. Irita Szligeti.

Csütörtök, jun. 30. „A fehér nő.” Opera 3 felv. Irita Scribe. Fordította Böhm. Zenéjét szerzé Boildieu.

A színház julius hó folytán zárva lesz.

Budai népszinház.

Jun. 24. Nem volt előadás.

Jun. 25. „Tiz leány és egy férj sem.” Vig operette 1 felv. Ezt megelőzte : „A molnárok.” Boházat 1 felvonásban.

Jun. 26—27. „Genovéva.” Boházat 4 felv.

Jun. 28. „A két huszár.” Énekes boházat táncokkal 3 felv. Magyarította Berzsenyi.

Jun. 29. „Tiz leány és egy férj sem.” Vig operette 1 felv. Ezt megelőzte : „A Braziliát.” Tréfajáték énekkal. 1 felv. Francziából fordította Tarnay Pál.

Jun. 30. „Genovéva.” Boházat 4 felvonásban.

Szerkesztoi mondánivaló.

7227. Felső-Bánya. K. G. A rajz és tárgya elégére érdekes arra nézve, hogy a közlendők sorába fölvegyük.

7228. Kis-Dobsza. B. V. A kivánt góreső iránt kellő felvilágosítással szolgálhat Calderoni optikus a váczi-utca-ban Pesten. Egyszerű felszólításra, hogy hiszszük, szivesen küldik meg onnan válogatás végett egész jegyzékét a különböző nagyságú górcsöveknek

7229. Pécs. Sz. E. Az életrajzot érdekkel olvastuk s ön kiváánatába szivesen beleegyezünk. Reméljük, hogy 3—4 héttel mulva.

7230. N.-Enyed. Sz. K. Az utóbbi levél utasítása szerint jártunk el. A többi indul.

7231. Báth. U. V. A küldött ismertetés egy részét használhatlanak találtuk; többi részét adandó alkalommal, ha a tárgya valamikor ismét visszatérünk, igénybe venni szándékozunk. Ugy, a mint van, nem adható.

7232. Buda. B. és czimb. A „nyilt kérdések” legnagyobb része a napi sajtó kezelési ügyében teljes tájékoztatással árul el (p. o. az, a mi a „címek” re és a hirde-tésekre vonatkozólag mondatok); s erre nézve nincs mit válaszolni. A mi a belsei elrendezésre nézve itt-ott józannul elmondatik, s figyelmet érdemel, az különben is, meg-egyez szándékaikkal. Személyes érintkezés után bövebben megérthetnök egymást.

7233. Szabolcs. Gl. Gy. Mindenképen azon vagyunk, hogy a cikket alkalmás időben bocsássuk közre. Csupán a rajzok elkészülésére várunk.

7234. M.-Pályi. P. G. A nevezetes küldeményt néhány archaeolog barátunkkal közöltük. Legközelebb bővebben szólunk róla.

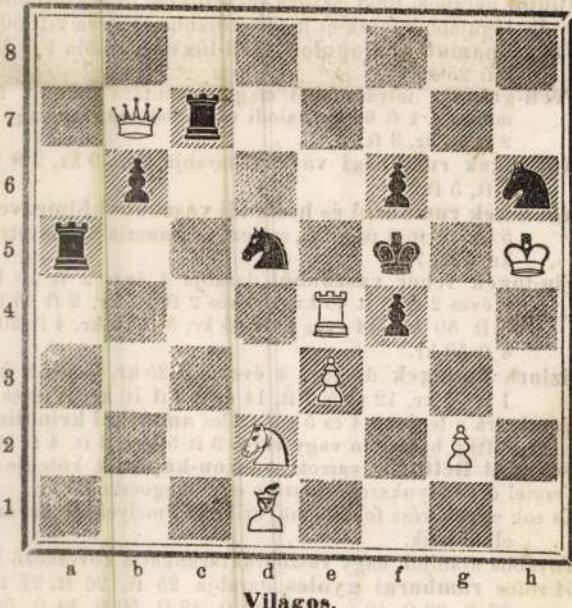
7235. Árkos. D. S. Igen örvendünk, hogy ohajtását végre teljesítettük.

7236. Ofalva. A. T. A tudositást csak tudomásul ve-hetjük, de nem közölnhetjük. Másnemű értesítéseket amá távol vidékről mindenkor szivesen fogadnánk. A régi iro-mány visszavétele iránt sziveskedjük ön rendelkezni.

SAKKJÁTÉK.

236. sz. feladvány. — Szalay Sándortól (Körös-Ladányban).

Sötét.

Világos.

Világos indul, s 3-ik lépésre matot mond.

59. sz. játszma. (Spanyol megnyitás.)

ANDERSSEN és PAULSEN között. Londonban, 1862.

(A napokban jelent meg Berlinben egy füzet az 1862. londoni nagy sakktornáról. A könyv, a torna lefolyását s részleteit nem is érintve, egyszerűen csak az előfordult játszmákat közli, még azok játszásának idejét sem jegyezve fel. Igy, habár kiváncsiságunkat sok tekintetben kielégítetlen hagyja : legalább a játszmákkal megismertet, s mi nem késünk azok közül, az érdekesebbeket olvasónknak is bemutatni, ezutal a két fonyertes között a döntő játszmát választva ki.)

Világos. (A.) Sötét. (P.) Világos. (A.) Sötét. (P.)

1. e2—e4	e7—e5	18. Hc3—e2	a5—a4
2. Hg1—f3	Hb8—c6	19. c2—c3	Ba8—a5
2. f1—b5	Hg8—f6	20. Fc5—d4	Vd7—d6
4. d2—d3	d7—d6	21. He2—g3	Ff6—e5
5. Fb5—c6+†	b7—c6:	22. f5—f6	Vd6—f6:
6. h2—h3	Ff8—e7	23. Vf3—h5	g7—g5
7. Hb1—c3	0—0	24. Vh5—e2	Vf6—h8
8. 0—0	Hf6—e8	Világos részről a biztos	
9. d3—d4	e5—d4:	és helyes lépés h3—h4 lett	
10. Hf3—d4:	Fe8—b7	volna. Sötét azonban a V—g6	
11. Fe1—e3	d6—d5	valódi ellenhuzást megtenni	
12. Hd4—f5	Fe7—f6	elmulasztotta.	
13. Fe8—c5	He8—d6	25. Fd4—e5:	f7—f6
14. Bf1—e1	Bf8—e8	26. Ve2—h5	Be8—e5:
15. Vd1—g4	Hd6—f5:	27. Be1—e5:	f6—e5:
16. e4—f5:	Vd8—d7	28. Vh5—e8†	Kf8—g7
17. Vg4—f3	a7—a5	29. Hg3—f5†	és nyer.

A 231-dik számu feladvány megfejtése.

(Mári Istvántól Pesten.)

Világos.

Sötét.

1. B e 6 — c 6 tetszés szerint.
2. V—, B—, v. F— + mat.

Helyesen fejtették meg. Veszprémben: Fülöp József. B-Ujvárosban: Kovács Lajos. — Debreczenben: Zagyva Imre. — Nagy-Váradon: Pál Rezső. — Miskolcon: Bizony Ákos. — Pesten: Cselkó György. — Vekerle László. — Halason: Nagy Ferencz. — Pécssett: Ritkay János. — Szegeden: Molnár Gábor.

TARTALOM.

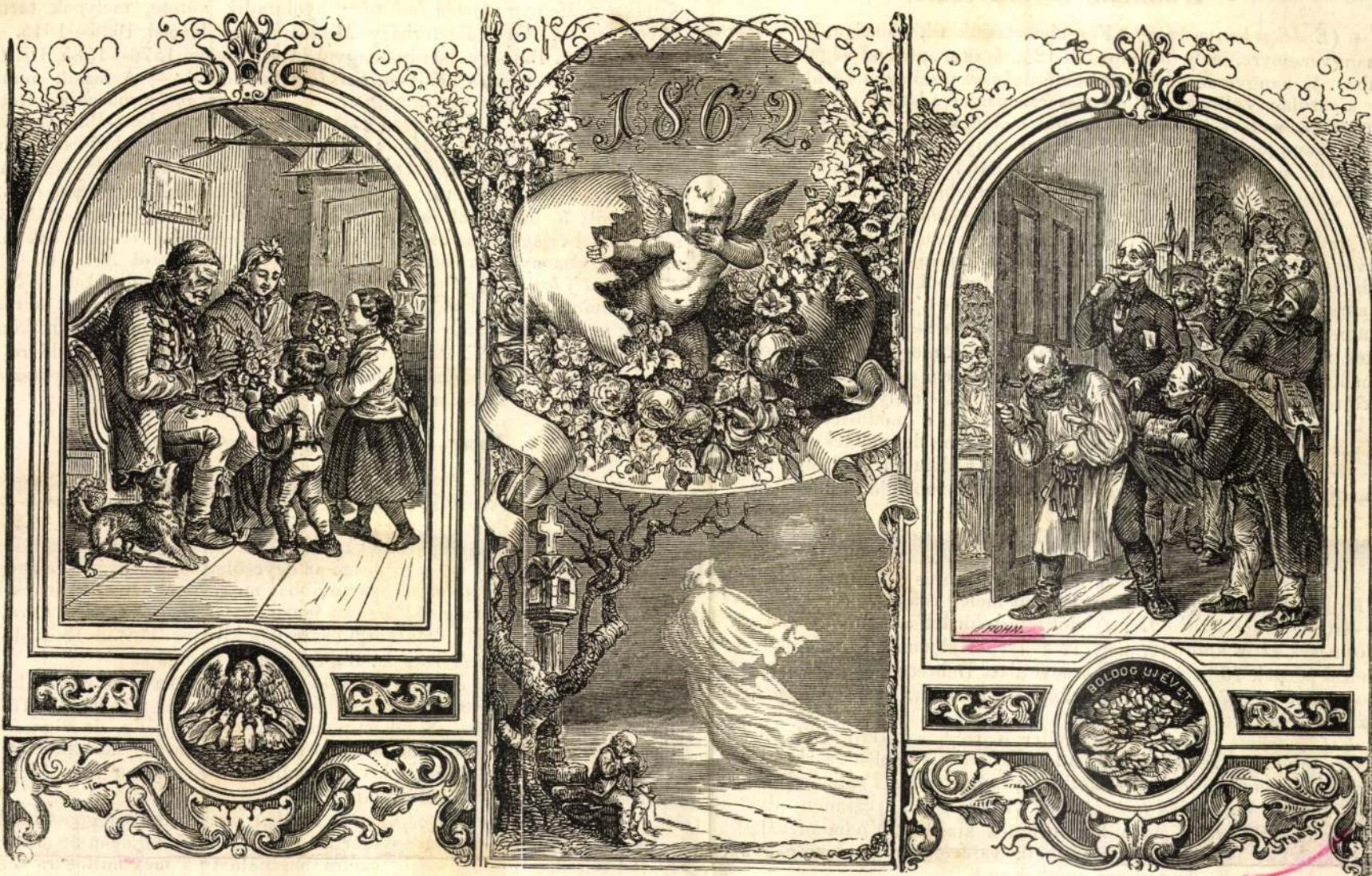
Szilágyi István (arczék). Szöllösi Balázs. — Az alvági kóháznál. Tolnay Lajos. — A csákányi menyegző. Linczy Károly. — A jancsárok. R. G. — Két hónap Morva-orzágban. — A kőszegi nagy gesztenye (képpel). Chernel Kálmán. — Petőfi sirja (képpel). Demeter Sándor. — A korall-szigetek képződése. H—l Béla. — Pótlék-adatok Kölcsei ismertetéséhez. K. B. — Kártékony növények. — A bécsei magyar ember s a magyar ember Bécsben. — Egy-veleg. — Tarház: Irodalom és művészeti. — Egyház és iskola. — Ipar, gazdaság, kereskedés. — Közintézetek, egyletek. — Közlekedés. — Balesetek, elemi csapások. — Mi ujság? — Nemzeti színház. — Budai népszinház. — Szerkesztoi mondánivaló. — Sakkjáték. — Heti naptár.

Felelős szerkesztő Pákh Albert. (Lak. magyar-uteza 1. sz.)

*

HETI NAPTAIR.

Hő- és hetinap	Katholikus és Protestáns naptár	Görög-orusz naptár	Izraeliták naptára	○ Nap	⊕ Hold				
				hossza	kél	nyug.	hossza	kél	nyug.
Julius	Junius (6)	Siv. Rosch	fok vi.	6. p.	6. p.	fok vi.	6. p.	6. p.	6. p.
3. Vasár	B 7 Kornél p.	B 6 Heliod.	21 D 2 Julián	101 41 4	7 8 0	95 10	3 47	7 18	
4. Hétfő	Utrik p., Berta	Udalrik	22 Özséb	102 39 4	8 7 59	107 32	4 46	7 54	
5. Kedd	Vilmos apát	Vilma, Sar.	23 Agrrippa	103					

1862!?

Az elmúlt év teljes napfogyatkozással végzé utolsó nappali óráit, s mintha nem birta volna már bevárni az elég rövid nappal végét; ugyancsak sietett még egy órával megtoldani az év leg-hosszabb, legsötétebb éjszakáját.

Ez az átalános napsötétség árnyéka fekszik mindenben: közélet, magánkedély, üzletek, társadalmi élet be vannak borítva vele; s mint madarak az erdőn szokták, elülnek a napfogyatkozás alatt, azt gondolva, hogy itt az éj.

A napfogyatkozás éje azonban rövid, csak átmeneti sötétség; rövid tartamú félbeszakítása a nappalnak, nehány perczig tart, azután ujra virrad, nappalodik, világos lesz! szív kiderül, ég fel kékül, madárdal felhangzik, virág kinyitja kelyhét, s ujabb örömmel üdvözli minden a másodszori reggelt! Az 1861-iki napfogyatkozás ebben is kivétel volt; alkonyatra esett; utána nem következett második reggel, hanem a tökéletes éjszaka: a fagyos, virágtalan, daltalan éj.

Azoknak, kiknek szavuk messze hallik, a közönséghez beszélő organumok vezetőinek kötelességük a legnagyobb elcsüggédés napjaiban is buzdító hangon szólani, s kedélyük otthon létével tanusítani, hogy nincs itt az idő, melyben már a „lélek is elvész.”

Lehetetlen eltírunk a lehangoltságot, mit az elmúlt év az új esztendőnek ajándékul hagyott. Nem ámíthatjuk egymást olyan-nal, a mit senkisem hisz. Nem szerezhetünk orczapirulást magunknak azon állítással, mintha valakinek ez időben kölcsönadható örömei volnának; sem pedig százszor megállmodott s százszor

eltünt aranyhegyekről ujra mesét kezdeni nem érzünk nagy kedvet; hanem annyit mégis jónak találunk elmondani, hogy — roszabbul is voltunk mi már valaha.

Igaz, hogy nem értük el reményeink célpontját, de legalább láttuk azt a láthatáron, mint távol eső város tornyát a pusztán; a mit egy időben már szem elől is elvesztéink.

Nyertünk egy kincset, melynek neve: „saját erőnk tudata.” Ez ugyan nem elkölni való, de bőven kamatozó felmondhatlan töke.

Lételünk tényezővé nötte ki magát a világ részének életkérdesei-ben.

Szellemi és anyagi jobblétiink ha nem is emelkedett, de nincs is annyi oldalról fenyegetve, mint évek előtt.

Végre lapirodalmunkra térve, itt is ki kell mondunk, hogy jól-lehet ez időszakban kellemetlenségek fenyegethetik azt; de a ránk nehezülő legnagyobb szigor sem sulyosabb azon rendszabályozó időkénél, a mikben bizonyos tárgyaknak felemlítése is „lehetetlenne” volt téve, midön e szavakhoz: „nemzet,” „alkotmány,” „szabadság,” „ösjogok” még csak célfelülléssel sem volt szabad köze-líteni, sőt mikor e lapok szerkesztője kemény dorgálást vona magára azért, mert vakmerő volt azt mondani, hogy: „a magyar reménylel!”

Most annyit szabad tennünk, hogy jobb idők reményét hirdessük.

Reméljünk! — De mit?

A földmives porba veti reményét, s aranyat arat utána; má-sok aranyat vetnek és port aratnak. A bölcs tudni fogja, hogy melyiket kövesse?

Jókai Mór.

T Á R H Á Z.

Irodalom és művészet.

+ (Érdekes hangverseny.) Figyelmeztetjük a közönséget a Volkmann-féle hangversenyre, mely holnap déli 12^{1/2}, órakor menend véghez a Lloyd-teremben. E hangversenyt különösen érdekessé teszi azon körülmény, hogy benne kizárálag Volkmann Robert szerzeményei adatnak elő. A műsorozat 6 pontból áll, melyek közül kiemelendők a „Négyes“ (Es-típus, uj) s a „Hangversenymű zongorára.“ Drasche-Cornet asszony több dalt fog énekelni, Kuller Czeccilia pedig két darabot hegedűn adand elő. Közreműködnek még Huber Károly és József, Stocker Gyula, Kirchlehner, Spieler s többen.

+ (A Karacsányi-féle drámai alapítvány módosítása.) Gr. Karacsányi Guido levelet intézett az Akademiához, melyben az általa tett drámai alapítványra vonatkozólag azon kívánságát fejez ki, hogy jövőre csak minden második évben hirdetessék alapítványából pályázat, s a jutalom, mely most már 100 heljett 200 aranyból álland, ne a viszonylag legjobbnak, hanem csak oly műnek adassék ki, mely valodi belbecscsel is bir. Ha pedig egyszer vagy mássor még így sem találkoznék megkoszorúzásra érdemes pályamű, akkor a 200 arany ne adassék ki, hanem a legközelebbi jutalomhoz kötessék, mely így már 400 aranyból állna, s melyre a pályázat ismét csak két év mulva hirdetessék ki. Az alapító e módosítvány által azt ohajta elérni, hogy a koszoru azáltal, hogy érdemtelen műnek itéllették oda, el ne veszítse becsét a közönség előtt. Az Akadémia e módosítványt elfogadta, s így a legközelebbi pályázat már ez értelemben lön kihirdetve.

+ (Uj német lap Bécsben.) Az újévvel egy u „Der Botschafter“ napilap indult meg Bécsben, Kolatchek szerkesztése alatt. E lap úgy állítatik elő, mint a megszünt „Fortschritt“ folytatása, azonban politikája egészben más irányú leend, mint a mutatványszám is tanusítja, melyben egy pesti levél is jelent meg, s ez hazánk iránt meleg rokonszenyvel van irva.

+ (Balkányi Szabó Lajos) előfizetést hirdet az általa kiadott „Magyar ösmezék II-ik kötetére, mely 12 évnnyi tartalommal fog megjelenni. Az előfizetési pénzek 70 krjával szerző neve alatt Debreczenbe küldendők.

+ (Uj vigjáték.) Gr. Batthyány Arthurné „Országgyűlési beszéd“ című vigjátékot írt.

+ (Uj német lap Pesten.) Müller Károly, a „Bürger Zeit“ eddigi szerkesztője újévtől kezdve mint kiadó tulajdonos s felelős szerkesztő „Ungarische Wochenpost“ című uj hetilapot indított meg Pesten.

+ (Flóra, a gyengéd tollu költőnő „Virágcsokor“) című uj divatlapot szerkeszt újévtől kezdve. Az uj lap, melynek kiadását Vodianer vállalta el, műmellékleteket is adand, s megjelenik vasárnaponkint borítékban, egy ivnyi tartalommal. Előfizetési ára egész évre 8 ft.

+ (A „györi történelmi és régészeti füzetek“ szerkesztői) előfizetést nyitnak füzetek II-ik kötetére, mely 4 füzetben legalább 4 műmelléklettel fog megjelenni. Az egyes füzetek ára 80 krról 60-ra szállítatik le. Minda négy füzet előfizetési ára 2 ft 40 kr. mely ján. 15-ig Ráth Károlyhoz Győrbe, vagy Rómer Flórishoz Pestre (a belvárosi plébánialakba) küldendő be.

+ (B niceky Emil „Nefelejtsek“) című munkája megjelent. A 118 lapnyi füzet 11 kisebb elbeszélést tartalmaz. Bolti ára 1 ft. 20 kr.

+ (A francia irodalom története magyar nyelven.) Örömmel értesülnünk, hogy Mutschenthaler Alajos, a pesti egyetemnél francia nyelv és irodalom tanára, irodalmunkat egy, eddig sajnos nélkülvilágban munkával fogja gazzdagítani. Ez a francia irodalom története, mely magában foglalja a világ legműveltebb nyelvénék eredetétől kezdve minden századon át történt fokonkinti fejlődését egész a legujabb időig; megemlíti a nevezetesebb francia írókat, azok rövid életrajza után elősorúja műveiket, s ezeket kritikailag taglalva, egyes írókból mutatványokat közöl, nyelvtani magyarázatokkal kiserve. Vajha szakértő egyének vállalkoznának egy jó francia-magyar szótár elkészítésére is, mert e tekintetben irodalmunk oly szánandószegény, hogy az egy Kiss-Karády-félezszebzótárnál egyebet felmutatni nem bírunk. Épen így, sőt még roszaabbal állunk más idegen szótárok dolgában. Pár év előtt Dalloc Gyula hirdetett előfizetést egy angol-magyar szótárra, de nem tudjuk, mi okból ez is abban maradt, tudtunkkal csak egy kis füzetke jelent meg belőle. Pedig úgy hisszük, hogy az efféle munkáknak lenne közönségük. Csakhogy e célra nem az előfizetés utját kellene igénybe venni.

+ („Reform.“) Ily című politikai heti lapot indított meg Schuselka újévkor Bécsben, melynek főiranya leend, a birodalom népei közötti egyetértés és kibékülés eszközöké. Az uj lap a német szempontot megtartja ugyan, de e mellett azon meggyőződésből induland ki, hogy épen e szempont mellett méltányosnak kell és lehet lenni a testvérvének iránt is. Előfizetési ára egész évre 10, félévre 6, negyedévre 3, ft.

+ (A kereskedelmi magyar műnyelv érdekekében) Kochmeister Frigyes és Vetsey Sándor a pesti szab. polg. kereskedői testület nevében felszólítást intéz a magyarországi kereskedői testületekhez, melyből megértettük, hogy a magyar kereskedelmi műnyelv megalapítására kinevezett bizottság elhatározta legközelebb egy, a kereskedelmi könyvezetésre, levelezésre és váltóüzletre vonatkozó műszótárt kiadni, a kereskedelelem többi ágait tárgyazó szótár elkészítését később időre halasztván. Minthogy e vállalat tettek költségeket igényel, a kereskedői testületek annak pártolására s egy-szermind adakozásra szólittattak fel. Az e célra befolyandó adakozások, valamint az azok felettes számadás is annak idején közé fognak tételetni. Az említett műszótár a jövő tavaszszal jelenik meg.

+ (A m. Akadémia kiadványában) ismét két kötet munka jelent meg. Egyik a „Magyar történ lmi tár“ nyolcadik kötete, melynek tartalma következő : 1. Gróf Eszterházy Miklós nádor levelei 1626—1645. Ráth Károlytól; 2. B. thory István lengyel király levelei 1576—1585. Dr. Ötvös Ágosttól; 3. Kisebb közlések Szilágyi Sándortól. — A másik munka a Hunfalvy János szerkesztette „Statistikai közlemények“ második kötetének első füze, mely a következő cikkeket hozza : 1. Pest-Pilis gazdasági viszonyai, Dr. Glatter Edétől; 2. A lékgöri, betegeskedési és halálozási viszonyok Pest városába: 1859-ben, dr. Tormay Károlytól; 3. A gabonákr, Weninger Vinczétől; 4. Magyarországi takarékpénztárak, Galgóczy Károlytól; 5. Adalékok a népesedési mozgalomhoz, Weningerrel; 6. Az ujoneczozási vizsgálatra vonatkozó adatok dr. Tormaytól; 7. Adalékok hazánk erdőszeti viszonyainak ismertetéséhez, Hunfalvy Jánostól. Ára 1 ft.

+ (Uj lap.) Dr. Marki József mint szerkesztő s Poldini Ede és Noséda Gyula mint kiadók jan. 10-étől „Néptanítók Közlönye“ című hetilapot fognak megindítani, mely a mondott naptól kezdve minden csütörtökön egy iven jelenik meg. Előfizetési ára egész évre 4, félévre 2, negyedévre 1 ft. A pénzek a kiadó nyomdatulajdonosokhoz küldendők be. A szerkesztőségi iroda statio-utcza 38 sz. a. van.

Ipar, gazdaság, kereskedeles.

— (Felhívás az orsz. Magyar Gazdasági Egyesület t. cz. tagjaihoz. Az országos Magyar Gazdasági Egyesület ugyanevezett számvivő rendes közgyűlését 1862-ik évi január hó 29-dik napján délelőtti 11 órakor fogja tartani a közelben. Az egyesület t. cz. tagjai ennél fogva hazafui tisztelettel felkeretnek : hogy e közgyűlésen az egyesületi ügyek iránti buzgó részvétük tanúsítása végett minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

E közgyűlést megelőzőleg az igazg. választmány rendes havi ülése 1862. jan. 23-ik napján délutáni 5 órára van kitűzve. Pesten 1861. dec. 30. Elnöki megbízásból : Mórocz István, egyesületi titokknok.

+ (Statisztikai adat.) Egy bécsei lap szerint Ausztriába a mult 1860. évben 1794 mársa érczpénzt hoztak be, s 8039 mázsát vittek ki külföldre a birodalomról. Ez kétségtelenül nagyon kedvezőtlen arány, de vigasztalásul megemlítiük, hogy 1859-ben még kedvezőtlenebb arány mutatkozott, mert akkor a bevitel csak 654, a kivitel pedig 11,095 mázsát tett. Igen nagy szükségünk volna egy Kaliforniára.

+ (Uj találományu gép.) Dr. Fischer egri lakos oly gépet talált föl, mely 24,000 lóerejű, s ha egyszer megindították, 5000 éven át mozgásban marad (!) A gép mindenféle célra használható s megindítására 4 ember elégéges, kiknek csak 6 órán át kell a gép mellet dolgozniok. E hirt bécsei lapok közlik. Kis-é erős dolog elhinni.

Közintézetek, egyletek.

— (Kisfaludy-társaság.) A Kisfaludy-társaságnak e hó 28-dikán tarrott rendes havi ülésében két uj alapítvány lón bejelentve, ugymint id. Bartal György kir. tanácsos ura s a békés-csabai kaszinóé. Hoffman Ágoston ur Tatai 40 ftnyi adománnyal növelte a társaság pénztárat. Id. Bartal György k. tanácsos ur, a fentebb alapítványon kívül, még Kisfaludy Károly egy sajátkezű olajfestményével ajándékozta meg a társaságot; báró Augusz Antal ur pedig szintén Kisfaludy Károly egy festményét ajánlta föl a társaságnak. A társaság minden adományokért köszönetet nyilvánítja. A pártolóknak járó könyvillettörböl „Az ember tragoediája“ teljesen s „Bede Ádám“ második füzetet az újév első napjaiban fog szétküldetni, s ekkor az első (1861-dik) évi illetményből összesen 49 iv lesz a pártolók kezében; a még hátra levő 11 iv a másod (1862.) évi első szállitmánynal küldetik szét. Fölvastatott Erdélyi János tag értekezése : „Aesthetikai tanulmányok.“ — Pesten, decz. 29-én 1861. Greguss Ágost., titokknok.

+ (A pesti fiók-hiteleknek igazgatását,) miután Lányi Jakab lemondott, egyelőre Semler Frigyes, brünni fiokbankigazgató veendi át.

+ (Az első magyar biztosító társaság üzletéről) a „M. O.“ a következő statisztikai adatot közli : mult év jan. — nov. 11 hónapja alatt a társaság összes bevételle volt 2,536,110 ft 10 kr; ellenben a jelen év ugyanazon 11 hónapja alatt 3,512,699 ft 25 kr. és 15 aranyra emelkedett, s így a bevételez az évben 976,589 ft 15 kr. és 15 aranyval több volt, mint a mult évben. Ez eredmény a társaság üzletének terjedéséről, s így a hazai közönség és a külföld bizalmának növekedéséről legjobb tanúságot tesz.

+ (A budai népszinház alapítását segélyzö bizottság) tisztelettel felkéri mindenazon hazafiakat, kik gyűjtőiveket mindekkorig be nem küldötték, hogy azokat 1862-ik évi január 39-adikáig bármily csekély eredménnyel beküldeni sziveskedjenek. —

Közlekedések.

— (Felszólítás a Balaton gőzhajózási ügyben.) A mult 1860. évi aug. és sept. hónapokban a „Pesti Napló“-ban megjelent hirdetmények által kilátásba helyeztetvén az, hogy a Balatongőzhajózásnak 1860. évi nyereményéből osztalék fog kiadatni, — miután ez nem történt, sem oka nem adott, sem pedig az idei hajózásból nyert hasszonak felosztásáról a t. igazgatóság által ez ideig a lapokban semminemű hirdetmény közzé nem tétetett, sem magánuton a részvényszek az ügy mibenlétérből értesítve nem

Teljes meggylőzödésünk.
 Bol szoltunk, minden azon
 mindenkor, hogy kedvesebb
 us evi szándékot nem kap-
 hatunk, mint gróf Raday
 Gedeont, a nemzeti szimbáz
 Nem szánunk e helyt
 elterírást adni e terülu-
 nak, kit mint hazai, mint
 tiszta jellemet, elégge ismer-
 száma igazgatónak.
 E helyen csupán azon re-
 jekzik az utókor.
 Teljes meggylőzödésünk.
 Oh nagyon sok! Nem
 csak jobb jóvájárás.
 Mi a pesti nemzeti szim-
 ból gyonyort hoz; tem-
 szab gyűnyörök haza
 ez, mely számunkra maga-
 csupán multatások haza
 plom ez nekünk, hol nem-
 szetsegünk legtartósabb ol-
 tarii egnekk, mivel többet
 halász iskolásja, letétlink
 alidot kaptak, melyi nagy-
 egybelezi erdekkben, va-
 gyakban és oromékkben.
 Husz harmicsz év elott
 olyan volt még a pesti
 közeli, hogy a kolts feher
 gyakban volt a pesti
 hollóknek haverzé a mogyar
 nemzetit sátrába.
 Legbiztosabban tanújelé, egypt

Győr Raday Gedeon,

Elérte a hatalom egypti-
 skat valotta fel, s barjó
 akarat, buzaalom egypti-
 sem hianyzott, a nemzeti
 szimbáz ügye még is von-
 tatra ment előre, később
 berlencsek adattott át, s ennek
 bukása után kerette fel
 körül Raday az igazgatóság
 elvállalására.
 Az ő igazgatására.
 Ez a hatalom egypti-
 skat valotta fel, s barjó
 akarat, buzaalom egypti-
 sem hianyzott, a nemzeti
 szimbáz ügye még is von-
 tatra ment előre, később
 berlencsek adott át, s ennek
 bukása után kerette fel
 körül Raday az igazgatóság
 elvállalására.

a nemzeti szimbáz igazgatósága.

A „Vasárnapi Ujság”, hetenként egyször nagy megyedről minden jellemző meg. — Postai elkezdve minden egyéb kölcsöt dij az elölzeti dij az alulról kiadókhoz bereményre utastánd. — Landerer és Heckendorf, kiadók, egyptem-utca 4. sz. a.
 Hazhoz külön 2 Ft. pp. — Az elölzeti dij az alulról kiadóhoz bereményre utastánd. — Januszi folymara azaz: hat hónapra 1 Ft. 30 kr.

Pest, január 14-ken 1855.

Rohn

festō

Karmion scene archéo.
lithographie à la manière
nast Posten.

1880

1880

1880

1880

drury
692 London
Exchanges

12700.

S.-A.-Ujheley 19 Ohry ave. No 13 N.

M. Kir. Adohivatral

drury

Rohr

fametsjö.

Graf Radaj Gedeon archip.

fametsjet

laïd.

Vasai noepi lippj. 1855. 2. zwau

Rohr
fauet 70.

Affila, fauet 70.

Vasavada Ujjay. 1853, 60 min

Rohn
fametszó

Pusztai Wroclak. fametszés
utcaise Rohn & Brown

Vasai naplója. 1855. 12. 27

Rohn
Fauetoo.

A pos si dina pat c's Fairchild
fauetoo.

laïd Brown.

Egitt besi tehi mid a
etto neve ryte van o'uctor
Vas. vjs. 1855. 18. 27

Know me better
I know you

- 509 **Vác** Mátyás király korában. (XV. század). Vác és váci népviselei 1853-ban. Rajz és köre metsz.: Rohn. Pest, 1853. A 2
látkép együttes mérete: 20 – 27 cm.
- 510 **Váci székesegyház** és a Vácon létező régiségek. Rajz.: Varsányi, köbe metsz. Rohn. Pest, 1853. Méret: 20 – 26 cm.
- 511 **Vörösmarty Mihály** arcképe. Rézmetszet. Barabás rajza után véste Axmann. Méret: 11 – 17 cm.
- 512 **Zsámboki János** orvos, tsász. kir. tanácsos és történetíró. (1531 – 1584) (Joannes Sambucus). Arckép. Ered. képe a Bécsi cs. és kir. könyvtárban. Rajz: Schedy / metsz.: Ehrenreich. Rézmetszet. Méret: 18 – 25 cm.
- 513 **KOZGAZDASÁG – MEZŐGAZDASÁG – IPAR**
Arbeitsziele der deutschen Landwirtschaft nach dem Kriege. Hgb. v. Fr. Edler v. Braun „u. Prof. H. Dade. Berlin, 1918. Or. Lein. 986 S.
- 514 **Bajna-bizai uradalom** (A). Jószágismertelés. Kiadja az Orsz. M. Gazz. Egyes. 8 épülettervvel, 2 helyrajzi térképpel, számos kímtatással. Budapest, 1877. 194 l.
- 515 **Béllye.** – Albrechy főherceg uradalmának leírása. 21 fametszettel, 1 grafikus táblázattal, 1 színes helyrajzi térképpel és 2 fényképpel. Kiadja az Orsz. M. Gazd. Egyes. Bécs, 1883. Fvász. 292 l.
- 516 **Bergrat G. Frech F.**: Die Kohlenvorräte der Welt. Mit 22 Abbild. Stuttgart, 1917. 182 S.

Lantos tudom. antiquarium, Bp., IV. Muzeum-krt 3. Csak a félemeleten

1983. márc.

Váci megye Várszayr alatt

az a táblas. szellős sátor lakóját a minden napos gyozluró os-

Széchenyi feltámadása

1861.

Boldog szellem!

Még nincsen egy éve, hogy a föld porát elhagyta s már föltámadása dicsfényében jelen meg ujra.

Minthá lerogyó hamvaival egy elátkozott korszak sirját temette volna be, egy rémjelenet, egy zűrzavar-dráma üdvűtelen csoportjait egy tekintetével (*Ein Blick!*) halálra nézve; a miért azután neki is meg kelle halni, mint a rege szerint halni kell annak, ki a kisértettej harczolt, bárha legyőzte is ezt.

És mintha eltemetett nagy szíve feszítette volna föl a nehéz koporsó-födelet, mely boldogabb multját e hazának födte s utat nyitott volna annak, hogy a mi mult, az jövendő legyen.

„— Nem tűrhette többé forró lelke,

Hogy olyan messze van tölünk az ég;

A legnagyobb királyhoz ment követnek :

Az Isten trónjához kivánkozék!“

.... És küldetése nem volt sikeres! Ime az Úr meghallgatá az árva magyar nép követének szavát és kimondá a rettentet „Legyen!“ és „Ne legyen!“ szavakat, élni — és vészni hivatottak fölött.

És e két szavára leomlott a *Bábel tornya*, s felépült a nemzeti *Sion* újra.

Új év, új korszak támadt.

Tavaly még elfojtott köny, — az idén szabadon kimondott szó.

Tavaly idegenek vas keze rajtunk; — az idén testvéreink jobbja kezünkben.

Tavaly a vég; — az idén a kezdet!

Széchenyi nagy szellemét érezzük közöttünk járni;

minden, a mi el van temetve, az ő sirjára emlékeztetett egykor; minden a mi újra éled, az ő föltámadását hirdeti.

Legyen rajtunk e szellem : mint az Ige martyrjain a kettős tüzes nyelvek.

Mikor áldozatról van szó; legyen az áldozat munka, lemondás, vagyon, és élet : Széchenyi szelme járjon közöttünk.

Mikor építünk kell, egyik kezünkben karddal, másikban a kőmüves-kalánnal; épületet, melynek alapja „jog“, köve „nemzetiség“, küszöbe „szabadság“, teteje messzeragyog „dicsőség“ s vakolata tán „hősi honfér“ : akkor is Széchenyi szelme járjon közöttünk.

És mikor tanácsot kell tilni nehéz viharokkal fenyegető jövendőknél a haza sorsa felől : a komoly elhatározás ünnepi csendjében e néma szellem repüljön át az elcsöndesült teremben és sugallja minden szívbe azt, a mit elhatározni legjobbnak látnak azok, a kik előtt már nincsen mult és jövendő közt különbség.

És ha lenne olyan boldogtalan óra, a midőn elfeldekeznénk arról, hogy egy közös haza gyermekei vagyunk; ha lenne oly siralmas hely, a melyen egy haza két fia egymás vesztére törne; ha volna oly szomoru tanácerem, ahol két párt hivei egymás ellen riadnának; ha volna oly elátkozott mező, ahol testvér testvér ellen fordítaná kardját : ott álljon közöttünk Széchenyi szelme : s ha megérnék ily siralmas perczet, ne feledjük el, hogy van egy bűvhatalmu szent énekünk, melynek szavára ő megjelen köztünk s a meghasonlás ádáz pillanatában jusson eszünkbe ez éneket rázendíteni :

„Hazádnak rendületlenül légy híve, oh magyar!“

Jókai Mór.

S Z Ó Z A T.

IRTA

VÖRÖSMARTY MIHÁLY.

Hazádnak rendületlenül
Légy hive, oh magyar;
Bölcsök az s majdan sirod is,
Mely ápol s eltakar.

A nagy világ e kivül
Nincsen számodra hely;
Áldjon vagy verjen sors keze :
Itt élned, halnod kell.

Ez a föld, melyen annyiszor
Apáid vére folyt;
Ez, melyhez minden szent nevet
Egy ezred év csatolt.

Itt küzdtenek honért a hős
Árpádnak hadai;
Itt törtek össze rabigát
Hungadnak karjai.

Szabadság! itten hordozák
Véres zászlóidat,
S elhulltanak legjobbjaink
A hosszu harcz alatt.

És annyi balszerencse közt,
Oly sok viszály után;
Megfogyva bár, de törve nem,
El nemzet e hazán.

S népek hazája, nagy világ!
Hozzád bátran kiált :
„Egy ezredévi szenvedés
Kér éltet vagy halált!“

Az nem lehet, hogy annyi szív
Hiában onta vért,
S keservben annyi hü kebel
Szakadt meg a honért.

Az nem lehet, hogy ész, erő,
És oly szent akarat
Hiába sorvadozzanak
Egy átok-suly alatt.

Még jöni kell, még jöni fog
Egy jobb kor, mely után
Buzgó imádság epedez
Százezrek ajakán.

Vagy jöni fog, ha jöni kell,
A nagyszerű halál,
Hol a temetkezés fölött
Egy ország vérben áll.

S a sirt, hol nemzet sülyed el,
Népek veszik körül,
S az ember millióinak
Szemében gyász-köny ül.

Légy hive rendületlenül
Hazádnak, oh magyar :
Ez éltetőd, s ha elbukál,
Hantjával ez takar.

A nagy világ e kivül
Nincsen számodra hely;
Áldjon vagy verjen sors keze :
Itt élned, halnod kell.

A P P E L

A ta patrie, ô Hongrois, demeure éternellement fidèle. Elle a été ton berceau; quel que soit ton destin, viens-y chercher une tombe.

Il n'est pour toi dans le monde immense aucun autre lieu de repos. Que ta destinée soit maudite ou bénie, c'est ici qu'il faut vivre, ici qu'il faut mourir.

Ce pays, c'est celui où le sang d'Árpád a tant de fois coulé en sacrifice, celui où depuis mille ans tant de saints noms ont apparu.

Ici jadis combattirent pour leurs foyers Árpád et ses héroïques compagnons; ici le joug de la patrie fut brisé par la forte main de Hunyade.

A ta patrie, ô Hongrois, demeure éternellement fidèle! Elle te nourrit aujourd'hui; quand la mort te frappera, elle te couvrira de son gazon touffu.

(franczia.)

C'est ici, ô liberté, que s'élançaient tes sanglans étendards, impatients de voler à la victoire, alors que les meilleurs d'entre nous tombaient frappés de mort en des guerres sans fin, en des combats terribles.

Et après tant de désastres, après tant d'années d'oppression, il y a encore, courbé, mais non brisé, il y a encore un peuple vivant dans ce pays.

O toi, vaste monde, patrie des nations, ce peuple te crie dans sa détresse : „Au nom de mille années de souffrance, nous demandons à vivre ou à mourir.“

Il est impossible que le sang de tant de coeurs ait coulé inutilement, que pour le salut de ce pays tant de poitrines aient éclaté, brisées par la douleur et le désespoir.

Il est impossible que la force d'âme, l'intelligence, la volonté droite et pure aient déployé en vain tant d'héroïques efforts, impossible qu'une éternelle malédiction les écrase.

Un temps meilleur, il le faut, un temps meilleur viendra; d'un bout du pays à l'autre, des milliers d'hommes l'appellent dans leurs prières.

Simon, vienne la mort, puisque tel sera l'arrêt du destin, une mort grande et glorieuse, et que tout un empire descende au tombeau, noyé dans une mer de sang!

Alors ce tombeau, qui aura dévoré un peuple, les peuples l'entoureront comme un cortège funèbre, et dans les yeux de l'humanité on verra des larmes de douleur.

Il n'est pour toi nul autre asil dans l'univers immense! Que ta destinée sur ce sol soit bénie ou maudite, c'est ici qu'il faut vivre, ici qu'il faut mourir.

(Ford. Saint-René Taillandier.)

A P P E L L O.

Sii inconcussamente fedele alla tua patria, o Magiaro; essa ti fu culla et ti sarà un di anche tomba, quella che ti nutre, ti coprirà eziando.

Per tutto l'universo mondo non avvi per te altro asilo, ed, o che ti benedica, o ti percuota la mano del destino, egli è qui, che devi vivere, qui che ti convien morire.

Quest' è il suolo, sul quale tante fiate scorse il sangue de' padri tuoi, ed al quale dieci secoli collegano tanti santi nomi.

Qui pugnarono per la patria le schiere dell' eroe Árpád, e qui infransero le braccia d'un Hunyady il giogo degli schiavi.

Sii inconcussamente fedele alla tua patria, o Magiaro, essa ti dié vita, e caduto ti coprirà colle sue zolle.

(olasz.)

E qui fu, o libertà, che i più prodri fra noi innalzarono il tuo sanguinolento vessillo, ed in longhe pugni caddere estinti.

E ad onta di tante calamità, ad onta di tante discordie, sminuzzato bensi, ma non infranto, vive puraneo un popolo su questa terra.

E ardito movesi il suo grido alla patria delle nazioni, al mondo intero : „Sono patimenti di mille anni, che implorano di vivere o di morire“.

Non puo essere, che tanti cuori abbiano inutilmente sparso il sangue loro per la patria, né che invano un' amaro dolore abbia dilaniati tanti nobili petti.

Per tutto l'universo mondo non avvi per te altro asilo, ed, o che ti benedica o ti percuota la mano del destino, egli è qui che devi vivere, qui che ti convien morire.

Non puo essere, che intelligenza, forza ed un si santo volere sospirino indarno sotto il peso d'una maledizione.

Un' era migliore ha da venire, e verrà, un' era sulla quale langue una preghiera sulle labbra di mille e mille.

E verrà, se pur venir deve la morte solenne, al cui funerale assistera un regno intero immerso nel sangue.

E la fossa nella quale discenderà la nazione, circonderanno i popoli, e negli occhi dei milioni di uomini vedrassi tremolare una lagrima di dolore.

(Ford. P.)

A P P E A L.

O Magyar, by thy native land
With faithful heart abide!
Thy cradle first, thy grave at last,
It nûrs'd thee, and shall hide.

For thee the spacious world affords
As home no other spot,
Here must thou live, and here must die,
Be weal or woe thy lot.

Upon this soil thy fathers' blood
Flow'd to redeem thy claims,
Upon this soil ten centuries
Engrave immortal names.

Here struggled Arpâd's gallant crew
To win our fatherland,
And here the yoke of slavery
Was snapt by Hunyad's hand.

O Magyar to thy country act
A firm and faithfull part
She gives thee strength, and if thou fall,
She hides thee in her heart!

(angol.)

Here freedom's banner, dyed with blood
Shone proudly from afar,
Here fell the bravest of our brave
In long protracted war.

Yet after many a fateful chance
And dangers wild and grand,
Still lives diminish'd, but uncrush'd,
A nation in the land.

Father of peoples, mighty World!
From thee it claims repose:
Or life or death is dearly earn'd
By its millenial woes.

It cannot be that all in vain
Have countless tears been shed;
Or vainly for the fatherland
Unnumbered hearts have bled.

It cannot be that strength and wit
And purpose pure and high
Crush'd by the weight of endless curse
Should pine away and die.

Then yet will come a better time,
Yes, come it shall, it must,
For which the prayers of myriad lips
Aspire with fervent trust.

Else come there shall, if come it must,
An ever-glorious doom,
Where a whole nation greatly sinks
In a blood-hallow'd tomb.

Then crowding round that nation's grave
The peoples all shall stand,
And millions consecrate the tear,
To mourn the noble land.

The spacious world doth offer thee
For home no other spot,
Here must thou live, and here must die,
Be weal or woe thy lot.

(Ford. N. N.)

Dem Vaterland, o Ungar, halt'
Die Treue unbefleckt,
Das — deine Wieg' und einst dein Grab —
Dich hegt und pflegt und deckt.

Auf weiter Erde nirgend sonst
Winkt eine Stätte dir;
Hier mußt du deinem Schicksal stehn,
Hier leben, sterben hier.

Dies ist der Boden, wo so oft
Floß deiner Väter Blut;
Auf welchem die Erinnerung
Von tausend Jahren ruht.

Hier rang um einer Heimath Herd
Held Arpâd's Kriegerschwarm;
Hier brach entzwey der Knechtschaft Joch
Des tapfern Hunyads Arm.

O Freiheit! hier entrollte oft
Dein blutig Banner sich,
Und unsere Besten sanken hin
Im langen Kampf für dich!

Und trotz so manchem Schicksalschlag,
Davon dies Land erhebt:
Gebeugt zwar, doch gebrochen nicht,
Des Landes Volk noch lebt!

Es lebt, und an die ganze Welt
Ergeht sein Aufgebot:
„Ein tausendjährig Leiden fleht
Um Leben oder Tod!“

Es kann nicht sein, daß so viel Blut
Vergossen nur zur Schmach,
Umsomst der Gram um's Vaterland
Die treusten Herzen brach.

Es kann nicht sein, daß so viel Geist
Und Kraft und heiß'ger Muth
Hinwelken soll, weil auf dem Land
Ein schwerer Fluch nun ruht.

Noch kommen muß und kommen wird
Ein bess'rer Tag, um den
Vielhunderttausend Lippen, ach!
Mit heißer Inbrunst flehn.

Sonst kommen wird, wenn's kommen muß,
Ein Sterben, blutig groß,
Wo über'm Leichnam eines Volks
Sich schließt der Erde Schoß.

Und auf des todtten Volkes Grab
Die Völker werden sehn,
Und in Millionen Augen
Die Trauerthräne stehn.

O Ungar, halt' dem Vaterland
Die Treue unbefleckt,
Das dich erhält, und wann du fällst,
Mit seinem Rasen deckt.

Auf weiter Erde nirgend sonst
Winkt eine Stätte dir;
Hier mußt du deinem Schicksal stehn, —
Hier leben, sterben hier.

(Ford. Moltke Miksa.)

(német.)

G l a s.

Domovini silno budi
Vjeran, ó Magjar; je
Kolevka ti, i grob, koja
Te odhrani, skrije.
Na celom svjetu osim nje
Mjesta za se ne jmaš;
Blag ti je sud, il' tuče : tu
Živit, umreť moraš.

Ta j' zemlja, na kom' tolkoput
Tekla j' kerv dedova;
Kom' zveže svakog' im' svetog'
Vet godin' hiljada.
Ovd' se za dom tukla vojska
Junaka Arpada;
Ovd' jaram pokerših ruka
Jamačnog' Hunjada.

Sloboda! tu diz'še tvojih
Kervavi barjaci;
I popadaše najbolji
S dugom bojom naši.
I medj toliko nesreće,
Posle tolkom zlobom;
Umaljen, al ne pobijen,
Živi narod u dom.

I dom naroda, vel'ki svjet!
Ktebi glas šalji tverd :
„Hiljadogodišno terpnje
Iše život il smert!“
To ne more bit', da j' bad'va
Tolko serc' kerv ljalo,
U tug' za dom da je tolko
Vjerna pers' izdialo.

To ne more bit' : razum, moč,
Sveta takva volja,
Da pod teskom sudbe klete
Vene za badava.
Još mora dōč, još će dōći
Bolje vreme, za kom'
Vruča moljba s ustah diže
Se stolinhiljadom.

Il' će dōći, ak' mora dōč,
Smert veliko broji,
Gdi nad pogrebom baš celi
Vlad u kervi stoji.
I grob propasti naroda,
Narode obstoje
I oči od millionah
Suzom tuge snoje.

Budi vjeran domovini
Silno, ó Magjar : je
Ko te rhani, ak' si upao
S ledinom pokrije.
Na celom svjetu osim nje
Mjesta za se ne jmaš;
Blag ti je sud, il' tuče, tu
Živit, umreť moraš.

(szlovén.)

(Ford. -I.)

Ohlas.

Bud werný vlasti, ó uher!
Bud neohrožene,
W nej ty māš koliku, aj hrob
W jej budeš mať lóne.
Mimo nej miesta ty nemáš,
Bár jako si tužiš,
Či ti osud praje, či nie :
Tu žít, umreť musíš.

Toto je tá zem, kde sa krú
Dedov twojich liala,
Toto, kde je zdediená
Tisíce rokov chwala.
Tu vlasti vybojoval Árpád, —
Tak jak je nehnutá, —
Tu złámal meč Hunyady-ho
Tažké rabstva putá.

Sloboda! tu wialy twoje
Krvawé žášawy,
Meč nám tých najlepších odňal,
Ktorých sme len mali.
A po tolkom nessiaſti, a
Nesvárow bol'astí :
Opadly lež nezlomený
Žije národ vlasti.

A ſi tebe, vlasti národow, Swet!
Taketo ma zwuky :
„Život aneb smrt žiadaju
Tiseročné myky!“
Nemožná, žeby tolko ſrde,
Každé jak zkadlo, —
A tolko wiňazow za vlasti
Darmo bolo padlo.

Nemožná, žeby moc, rozum
A tak ſvätá wól'a
Pod tifkom fliatby wždy ſtonať
Prímútená bola.
Efste muſia priſí, a efte
Pridú lepſie časy,
Ža floré ſa milionow
Brucene modlia hlaſy.

Allbo príde — ak priſí muſí —
Smrt k hroznnej záhube
Kde nad pohrebom celá vlast
W ſwej krvi ſtát bude,
A národy — kolo hrobu
Zmízlého národu —
Nad padlymi vlastencami
Horko plakal budu.

Bud werný vlasti, ó uher!
Matku ti je ona,
W nej ſa živíš, a po ſmerti
Do jej pojdes lóna;
Mimo nej miesta ty nemáš,
Bár ſi jako tužiš,
Či ti osud praje, či nie;
Tu žít, umreť musíš.

(tót.)

(Ford. Máesay Mihály.)

Nábüd.

Domovini nevkleknyeno
Boj oh vogrin^{*)}, podán!
V-nyé más zibel i ednôk grob,
Gde bos varvan vuszpán.
Zvön nyé nega vecs za tébe
Meszta na tom szvéti;
V-trdnom milom sorsi ti je
Tü 'ziveti, mréti.

Za tō zemlō je telkokrát
Krv ocsákov tekla,
Ktoj jezera telko szvéti
Zálogov prilékla.
Tü szo zdignoli mecs za dom
Táborje Árpáda
I járem robszta je sztrla
Tü rama Hunyada.

Szloboscsina! tü szo sztalé
Tve krone zásztave
I 'zrle plemeniti rod
Dúgi bojn náprave — —
I med telkimi vihérmi,
Po telkom gró'zanyi
Obó'zani i nej sztrti —
'Zivé národ zdányi.

I národov dom, velki szvét!
K-tebi kresi on zdaj :
„Za jezero lét mantre mi
'Zitek ali szmrt daj! —“
Nemogôcse telko krví
Zaman preocsi,
Telko vernim szrdezam vbrig
Za dom sze pocsiti!

Nemogôcse kaj bi pamet
Môcs, i szvéta vola
Dúze pod preklészta jarmom
Zaman tá vêhnola!

Pridti more, i pridti má
Bôgsi czajt za sterim
Telko jezér prsz zdüháva
Pod jármom szlüzbenim.

Ali príde, csi pridti má
Ta velke dôbi szmrt,
Gde de vkrvi sztao, pokápan
Eden ország szpotrt.

I grob vkom sze národ vtoni,
Porodje obszédo,
I vu ôczi jezér szkuze
Plaesa sztalé bodo — —
Boj tak veren domovini
Oh vogrin do szmrti
Ta te 'zivé, i zagrné,
Gda v-práh szpádnes sztrti.

Zvön nyé nindri nemas sztána
Na tom velkom szvéti
V-dobrom, húdom sorsi ti je
Tü 'ziveti mréti.

(vend.)

(Ford. Kardos János.)

^{*)} „Vogrin“ to je, vszaki bogsi, húsi podlósánečz vogrszkoga országa, brezi vszega rázloeska, ino tak i szloven, nemecz, horvát, rác i. t. v.

СЛОВО.

Маџару! отачби морашъ свагда вѣранъ бити,
То ти е колевка, а и гробъ, кои ѡете скрити,
На целомъ свѣту осимъ ићи ты мѣста наћи нећешъ,
Ма добро, ма зло ти било — живићешъ ту и умрећешъ.

Ово є край, гди є потокомъ Арпадске крви текло,
Ово є, на комъ се хилядогодишњи спомена стекло,
Овде се бори и сада юпачиогъ Арпада войска,
Овде є разтрглѧ ярамъ Хуњада рука свойска!

Слободо! овде се носе крвави барјаци твои,
Овде се одъ дуге войне найвише мртваца брои!
И после толике несрѣће, после толико незлоде —
Истина умалћињь, али не потрвенъ, јоштъ живићешъ роде!

(szerb.)

И станакъ народа — велики свѣтъ — викаюћи с стиште,
Хилядогодишня патија смрть или животъ иште.
То песме бити, да изъ толико срдца крвь се бадава ліе,
Да се одъ туге за отаћбомъ вѣрна грудъ не сгрє.

То несме бити, ла разумъ, моћь и волѣ тако свете
Морао вѣчното стенати подъ ногомъ судбе клете!
Јоште ће доћи — јоштъ мора доћи — оно времѣ болѣ,
За коимъ стотине хиљада срдца топло се Богу моле!

Ил' ће доћи — ако мора — взлелѣнија смрть да суди,
Пакъ ће целу отаћбину крвъ облити чакъ до груди —
А кодъ гроба, у кои ће цео народъ лећи,
Потокомъ ће суза, туге, суза клетве тећи.

И зато морашъ отачби свагда вѣранъ бити,
То ти е колевка, а то и гробъ, кои ѡете скрити,
Осимъ ићи на целомъ свѣту ты мѣста наћи нећешъ,
Ма добро, ма зло ти било, — живићешъ ту и умрећешъ!

(Ford. Zakits János.)

APEL U.

Fii credinciosu Magiare! catra patri'a ta,
Unde esci nascutu,
Leganatu, crescutu,
Si carea va fi odata si mormentulu teu.

Nicairiu in tota lumea
Nu-e locu pentru tine,
Asta se scii bine
Decatul numai in tiér'a ta.

Se nu uită, se'ti aduci a minte,
Ca aici a cursu cu lauru sange,
Si cu lacrima ferbinte se plange
Pentru parentii tei carii au peritu.

Árpád impreuna cu vitesii sei
Aici cu curagiu s'a luptatu,
Si din selavii ne-a scapatu,
Bratiul alu vestitului Hunyadi.

O! pentru tine libertate
Steagulu nostru aici a falfaitu,
Jubitii nostrü aici au peritu,
In lupta lunga si crudela.

Si daca Sortea ne a gonitu,
Ne-a numai plecatu,
Dar' nu de totu farimatu
Nati'a a remasu si nu s'a stinsu.

Suferintiele de mai multe sute de ani
Striga d'in gura mare,
Pentru liberare
Or prin morte seu libera viéтия.

(român.)

O! atata sange scumpu catu s'a versatu,
Nu pote ca' se fi fostu de surde,
Nici necesuri nespuse si trude
Alu animelor sincere si fidele.

Nici se pote că atat spiritu,
Virtute, Curagiu solenelu,
Impreuna cu sinceru zelu,
Se vescediasca pentru totd'una.

Negresitu si fara indoiala, ca va venni odata
O vreme fericita
Si dilele dorite:
Pentru care se roga cu rivna milioane de suflete.

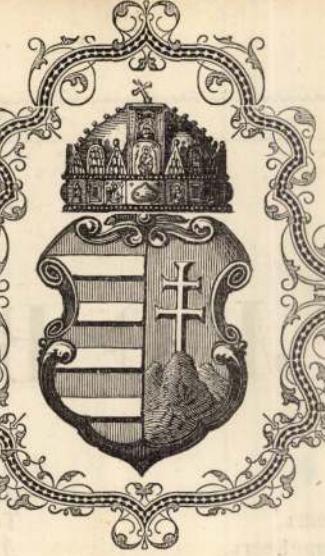
Altmintrelé se va intembla unu amaru grosnicu
O primeside mare,
Si ca populu care
Cade, va gasi subt pamentulu rece odihn'a sa.

Si tota lumea cu lacrime in ochii sei
Se va uita cu intristare
A supra mormentalor, in carii
Vitesii si Eroii vestiti sunt ingropati.

Magiare! fii catre patri'ata credinciosu,
In carea tu traiesci,
In carea te hrancesci,
Si dupa morte gli'a sa te va'nveli.

Asupra totu pamentului
N'ai tu unu altu locu!
Aici se cerci norocu
Aici se traiesci si se mori!

(Ford. Dr. Fr.)

HYMNUS.

IRTA

KÖLCSEY FERENCZ.

Isten, áldd meg a magyart
Jó kedvvel, bőséggel,
Nyújts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel;
Balsors a kit régen tép,
Hozz rá víg esztendöt,
Megbünödte már e nép
A múltat s jövendöt!

Őseinket felhozad
Kárpát szent bérözére,
Általad nyert szép hazát
Bendegúznak vére;
S merre zúgnak habjai
Tiszának, Dunának,
Árpád hős magzatjai
Felvirágosának.

Értünk Kúnság mezein
Ért kalászt lengettél,
Tokaj szőlővesszein
Nektárt csepegtettél.
Zászlónk gyakran plántálád
Vad török sánczára,
S nyögte Mátyás bús hadát
Bécsnek büszke vára.

Hajh, de büneink miatt
Gyült harag kebledben,
S elsujtad villámidat
Dörgö fellegedben :
Most rabló mongol nyilát
Zúgattad felettünk,
Majd töröktöl rabigát
Vállainkra vettünk.

Hányszor zengett ajkain
Ozman vad népének
Vert hadunk csontthalmain
Gyözedelmi ének!
Hányszor támadt tenfiad
Szép hazám, kebledre,
S lettél magzatod miatt
Magzatod hamvvedre;

Bújt az üldözött, s felé
Kard nyúl barlangjában,
Szerte nézett s nem lelé
Honját a hazában,
Bérözre hág és völgybe száll,
Bú s kétség mellette,
Vérözön lábainál,
S lángtenger felette.

Vár állott : most köhalom;
Kedv s örööm röpkedtek :
Halálhörgés, siralom
Zajlik már helyettek.
S ah, szabadság nem virül
A holtnak véréből,
Kínzó rabság könnye hul
Árvánk hő szeméből!

Szánd meg Isten a magyart
Kit vészek hányának,
Nyújts feléje védő kart
Tengerén kínjának.
Balsors a kit régen tép,
Hozz rá víg esztendöt,
Megbünödte már e nép
A múltat s jövendöt!

Felelős szerkesztő : Pákh Albert.

Kiadó : Heckenast Gusztáv.

— (A Társasági Ülésig 1861-évi I. számúnak mellékletére). Ig-e — retinik szemről mai számunkká lenti díjuk szét olvasomnak: „1860 évi emlekkapunakat”, mely magában foglalja a görög Széchenyi István apoltheosisát, Rohm négyes rajzát s Jókai Mór lelkészeti körökhez szabolszavaival; Vörösmarty „Szézattal”, s annak 9 nyelvben adott for- dítását (a következő rendben: francia, olasz, angol, német, szlo- ven, tot, vend, szerb és román) s végére Kólossey „Hymnuszt”. — Nem hisszük, hogy lapszerkesztői s kiadói mindenkinek olvasomnak ez idé- ben kedvesebb új évi adományunkat szolgálhatnának olvasomnak.

Kivánunk, hogy az szívesen fogadtassék s terjedjen el Karpatok-

tel Adriági!

— (Adakozás), A V. U. m. évi 50. számában említettük, hogy az aba-
újmagyai Szent-András nevű kóruségben találhat, s lapunk 45. számában rajz-
zban is bemutatott érdekes régiség találjának, a szegény soron Czárky István
hazánkbanak önzetleneségét, mivelőgva amá regiségét a néki felajánlott
osszege ellenerében. Muzsmanak megynen engedte át, több hazánkba inkább
szabokozás után jutalmazta meg. Most e nemesselki adakozás névezet-

+ (Mooron) mult hó 31-en, mint a módr cestá évnapszán, a "P. L." szeméint gyász istentiszteleket tartottak a Módr kozelében elésett megyár toktert.

b. - (A szegedi izraelita keereskedő ifjusági) 112 folt gyűjtött a magyar Akadémia részéről a Dugonics szoborra.

b. - (A Magyarországon kiváló orvokat taurományosztan) a diploma fogytan 502 politikai hivatalnok letét földeslegesse.

+ (Leményi János), erdei író mint a "Gyöhrök" lapok írójak, engedélyt nyert, 10 évi számíthatóságot után ismét hazatérhetni.

+ A mult éveiben sikeresztésük miatt elszokott pestivárosi kiadás díjnél ügyeiben kiküldött variói bízotsság beadta jelenetést. A földedezet hiánylat 9956 Ft 56 krra rug. A bízotsság, mint a "Súrgonyi" írja, ezén összeget Pest-

varosra akkor kioldották. Körülállal vélemejézi megérteendőnek,

mint hogyan a nevezet egyénet a közszegtanacs beleegyzéséhez hozzájárultabba, számos régi hivatalnok mellőzésével. (Uthetik már a nyomatát!)

Könnyed akkorban úgy nyilatkozott amá makvirágrol: "hogy mittekepe a

+ (Az orszádgyűlés) a „Surrogán” szérint valószerűleg a budai országgyűlésen fog tartatni, hol nagyobb és kisebbb terem van az alsó és felső bába számára.

T A R T A L O M.

THE NAPTAH.

6449. M-Sziget, P. Sz. K. A megbizások el vannak intezve s még egy darab ma-
radék is indul.

6450. Eger, Sz. I. Nem tudjuk, hogyan maradt el. Most mondsuk el, hogy : igen !
szívesen.

6451. Szabolca, B. I. Csupán a nevező alkotásval kozolható, de ezáltal most, a
viszavezetésnek általa, teljes szárral bírható.

6452. Káprónéza, I. A. R. M. Foglalkozásaink halmaza nem enged, hogy a cirkik
kutatniak eggyel többet is hárrom idegen nyomadában kenyertelen nyomtatni; még saját villa-
kutatásainak részét is megengedheti azon belülről, hogy meg engedheti.

6453. A „Szovjet viszonya”, „Ón buzgalma valóban minden discseretet eredmeli,
de kezük, hogy a verselémenyeket legyőn orrókra békít. Aztan arra a nagyszerű kolteményre
sziszhangot adni — nagy töredékben oda.

6454. Brassó, K. E. Kosszönik mindenki, a mit tenniuk hármanak.

6455. Brassó, K. E. Kosszönik mindenki, a mit bizzathajuk, de

6456. Kecskemeti, F. A. A hosszu polemiait nem kozolhatjuk. Vélinak együttes
szervezete azt tüdön kívül sem ki. Azt is ahig lehettek kiherni belőle, ki ellen van intezve es-
ményt a „hirdetések”, kozó be lehetne kihatni, kiadás-hivatalunk számítása szerint, mint-
melyet 80 fénnyel digitál. Ezután készül nyilatkozatát, Bírózón nem elég ezt a drága penzt.

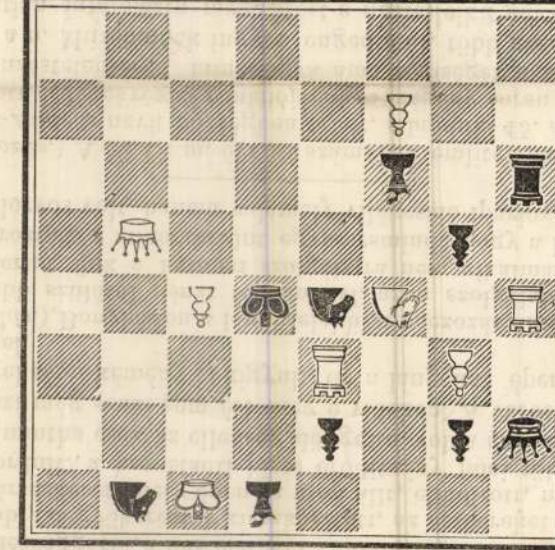
6457. Felvincz, B. B. Vállami uthon, ha nem is a kijelölten, szerejt eltenyílik, hogy
két délután készítére érkezzen önmek. Ellenekezés esetben kerüljük önnak hozzájuk intezés-
szelzőlábat.

Szerkeszeti mondatívaló.

Hetsé, dec. 31., "Az erdeig napjai", "Vaudville 3 felv.
Kedd, 1861., Január 1., "A szigeteketi várunk", "Bredeti szomorújásnak
4 felv., Itra Jókai Mór.
Szerda, jan. 2., "Dinorah", "Vig opera 3 felv., Meyerbeeribl.
Csütörtök, jan. 3., Szigligeti Anna és József Kissasszonyok tolléptel : us
kidolgozás szerint elbeször : "Besszterczi gróf és Rónou Agniesz.", "Bredeti tra-
goedia 5 felv., Itra Dobsa Lajos.

Szinált napló.

A 49. számú féléadvány megtétese.	Villagos.	Széki.
2) H vágó B lop s +		
1) V h 3 - e 8		tetzes szertint.
fejetek mér. Vesprémben: Fülöp József - Uj-Békésen:		
h-Szén-Mrászon: Frankl A. - Márton-Vasárhelyi: Dó-		
emiczky Károly. - Debreczenben: Sperber Béla. - T-Fu-		
arrosz: Kovács Lajos. - Győrön: Biroza Elek. - Bécsben:		
házban-felvételről: Babori István. - Lessen: Bako Mészáros		

SAKJATEK.

41-**Ki tel kovetkez**! Van Léteva : A Dunai minden pontján fennlélige bérfa-
szarvásmarha, rággyot műg az istállókbaan, az emberek sem bírtak magukat
elégé megévegni a hideghez, sigen sokan meggázgytalak. Vizek a szabadban se-
hol sem lehetett kapni, hanem avagybeli jegeket kellett földalvásztani a kalylába-
melleltek, ha azonban a jég a kalylához közelít elgyűtött tavolabbi vittetőt, az olasz-
tott viz egypti óra alatt ismetjelegére fogyott. A bor is meggázgyott a pincében
és elromolt. — Tavaszi felé oly izsognyi jégezszálás lett, hogy nemcsak minden
dumapartit varrot tetemesen meggörögítette, de egész falvakat elosordít s kisza-
miháttalan karokat okozott.

105

100 : Cab. B. 480. A. P. van de
Venne : A mi min-
latok a Szépművészeti Múzeum-

us 7-iki 4580 szvssz. határozat
16-án (104-97). — Az el-
terül 500 K-an (289-95). —
— Lett. sz. 1413. — Vete-

h Wehargr

jobbra a papírcsíkon ezt
arrabot. A hattereben nagy-
t meg egy asszonny gúggo!
jussón valamit. Az előbbi
eredető asszonny tárja körte-
jrol, a patkányfogón innen,
díg a földről szedegéti az
á korallótt levők egyiké
határoldult és a lovának
von, melyet tollakkal ékesít-

105 (1913)
639 (1913)

III

van 1662 november 12-én.

in de Venne.

Rohn
litografus

l.

Kremnitzplit

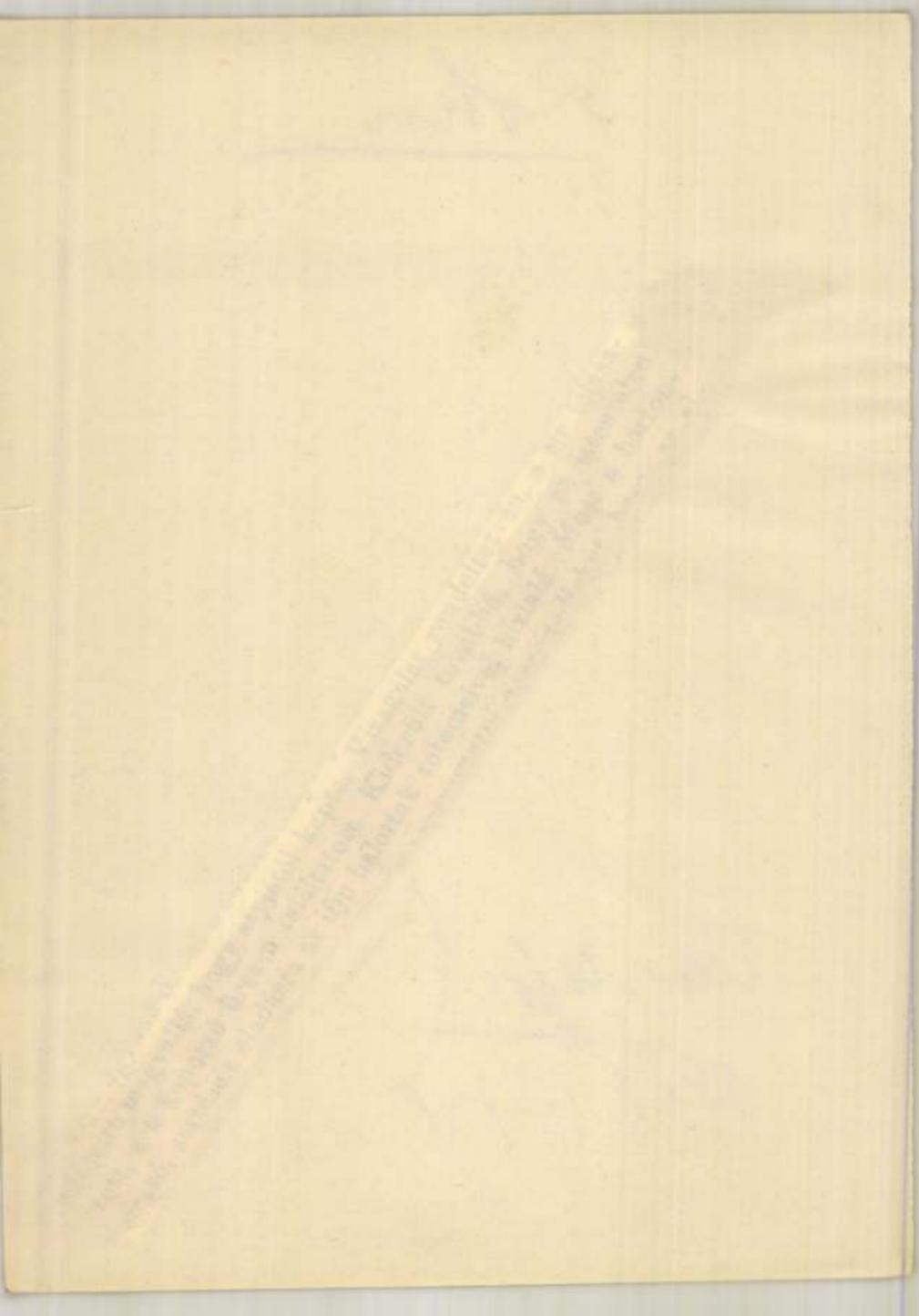
72. l. 113. l. 138. l.

144. l. 172. l.

Rohn

Vas. újs.
1861. 237. p.

(Gr. Teleki Lászlónak) ujabban két arczépe jelent meg, egyik + (Gr. Rudolf, a másik Rohn rajza után. Az utóbbi leginkább legkerültebb valamennyi arczépe között. Grimm 1. (Rohn) kiadásában)

43.
szám.

Pest, december 24-kén 1854.

A „Vasárnapi Ujság“ hetenként egyszer egy nagy negyedrétű iven jelenik meg. — Előfizetési díj helyben : julius—decemberi folyamra azaz : hat hónapra 1 pft. Házhoz küldve 1 ft. 30 kr. pp.

Postán elküldve minden egyéb költség nélkül : julius—decemberi folyamra azaz : hat hónapra 2 pengő forint. — Az előfizetési díj az alulírt kiadókhöz bérmentve utasítandó. — Landerer és Heckenast, kiadók (Egyetem-utcza. 4. sz. a.).

Deák Ferencz.

Mit küldhetnénk olvasóinknak karácsoni ajándékul kedvesebbet mint hazánk legnagyobb bölcsének arcz-képét?

Mindazok között, kik a legutóbbi évek alatt történetünkben szerepeltek, egyedül Deák-nak jutott az a szerencse, hogy mind párhivei, mind ellenfelei által ép azon tiszteletben részesüljön, mellyben osztozottévekkelött.

A ki annyira szerette hazát, s hon-szeretetével soha sem ártott, mindig csak használt annak.

A ki soha meg nem bánta azt, a mit mondott s soha meg nem másította véleményét.

A kit a kedvező sors el nem ragadt, a balszerencse le nem vert; ki minden, minden körülmeny között önmagához hasonló maradt: szerény, egyszerü hon-polgár, dicsvágy és érdemrendek nélkül.

Egy vonás a nagy honfi életéből elég arra, hogy öt egész lényegében lerajzolja előttünk.

Midőn megyéje Zala, a pártviszálkodás leggyászosabb színhelye lön; az ellenzék törekvésein gyakran meghiusítá a

fontolgató párt korteskedései által. Ekkor az öt bálványozó ellenzék hasonló eszközökhez folyamodott s így választák el az 1840-ki országgyűlésre Deákat követüln.

A rendithetlen, elveire büszke hazafi viszautasítá e választást, mellynek eszközeit megveté és sem barátainak könyörgése, sem párhivei nehezelése nem indithatá öt arra, hogy székét elfoglalja az országgyűlésen, melly e miatt mind végiüresen maradt, nem akadván senki a megyében, a ki azt elfogadja utána.

Illy jellemvonást csak a classicus Róma évkönyvei mutatnak fel.

Igazságsszeretetét, polgári nagyságát, honfi erényeit sokáig fogja emlegetni az utókor, midőn másokat régen megbíralt; Deák jellemének nagysága az évekkel csak nőni fog.

Jelenleg elhagyta falusi lakát s Pestre költözött át. — Ki ne

öhajtaná velünk együtt : Adja Isten, hogy még számos boldog karácsonra virradjon a köztisztelben álló férfiu!

Utazás a föld körül.

Anderson nyomán Dr. Hegedüs.

VIII.

Kanton — templom — népelet, vallás — papok — virághajók — családi viszonyok — kertek — népnevelés — európaiak kereskedése — a Csinbirodalom jövője.]

Érkezésünk utáni napon Kantonnak tarték. A hatalmas folyó, majd friss pázsittal borított, majd virágzó gyümölcsfa-csoportokkal ékesített partok között hömpölyög, mellyeken apály idején a meleg fekete iszapban csupasz bivalyok hasalnak, vagy félmeztelen alakok gázolnak, a hátrahagyott halak felszedetéssel foglalkozván.

Helyenkint nagy *Josz-kárak* (templomok) emelkedtek. Egyikök előtt megálltam, granit s fövénykóból volt építve, toronyának teteje, óriás sárkány és egyéb csodás alakokkal ékesítve, csucusan nyult fel egész a felhőkig, mig több teremre osztályozott belseje telve volt furcsábnál furcsább bálványokkal. — A pap egész egykedvűségben ült a templom szentelyében, dohányozva s egy rizsadagot a másik után csendesen elkötve. — Valahányszor egy hívő belépett s bálványa számára tőle gyertyát, füstölő szert vagy aranypapirt vásárolt, dobjára egyet ütött, harangját kongatta s ismét előbbi mélázásába merült. — Az ájatatos színes gyertyáit s füstölő szereit egy, a bálvány előtt álló fövénytel telt korsóba helyezvén, s azokat aranypapirosával meggyűjtve, egy gyékényen hosszat nyult, a földet csókolá, néhány büvös rovással rótt hasábkával a pallózatra ütött s a mint kopogásuk jót vagy roszt jelentett, majd áhitattal tovább imádkozott, majd haragosan felkelt, öklével a bálványt fenyegeté s hátat fordítva kiment.

Mennél közelebb értünk Kanton városához, annál jobban látszott, hogy népes birodalmnak nagy városához közeledénk. — A kikötőben thé-dsonkok egész seregevel találkozánk, majd pompás mandarin-hajókkal; majd hadi-dsonkok mellett hajóztunk, mellykből óriás ágyuk torkolatjai ásítottak felénk, mig a mellettük horgonyzó virág-hajókból kábitó zene hallatszott. — Kigyó gyanánt sikamlott könnyü Sampanom a fel alá evező száz meg száz hajó között, mellyek minden pillanatban bennünket összezúni látszottak. — Óriás gózösök sietve kavarták mellettünk a folyamot, mig szabbnál szébb mulató hajók egész kényelemmel usztattak a folyó mentében. — minden mit emberi leleményesség Neptun hatalmának leigázására feltalálhatott, tarka tömkelegben forrongott körülöttünk, soha nem fáradó nyugtalanággal.

Az itteni népesség egész osztálya kizárálag a folyamon tölti életét. Ezen hajón születtek, rajta élték gyermekéveiket, kündöttek az élet tusáját, nyugodtak munka s izzadás után, s rajta fognak kimulni. A folyó volt számukra a világ, hazájuk a szűk hajó; mit a szó legszorosabb értelmében éltük sajkájának lehet nevezni.

Alig szálltam ki s egész sereg csinai vett körül, portugal, angol és csin szavakból gyárt érthetlen nyelven ajánlván szolgálatjokat. — Figyelemre nem méltatván őket, egyenkint elhangyának, csak egy maradt nálam vezetőül, ki nekem jó szolgálatokat tön.

Egy szép, európai izlésben rendezett kerten keresztül a *régi csin-utca* értünk, melly a házak zöld szinezése s a közepéig nyuló ereszekkel ellátott tetők miatt, meglehetős homályos. Itt laknak az európaiakkal üzérkedő kalmárok, boltjaik selyem szövetekkel, elefántcsont faragványokkal, többnemű thével s mindenféle különösségekkel telvk. — Törédezett angol nyelven szólítják fel a boltjaik mellett elhaladókat s ha egyiket becsalni sikerült, rája zárják az ajtót, kiszedik minden áruikat ezek jóságát, szépségét dicsérén a mennyeire tág torkuk csak engedheti. — Hétszeres árt követelnek rendszerint, mint a mellyen átengedni szándékolják, s kelméik söt önmaguk iránt is tett bármí ócsárló megjegyzésekkel fel sem veszik. Csak azon kereskedők, kik évenként milliókat forgatnak, képeznek némi kivételt, ezek szabott áron árulnak, de mind a mellett sem szükséges velük felette kényesen bánni.

A népeletet egész erdetiségében látni óhajtván, az oldalaközök és sikátorokba kelle bocsájtkoznom, mellyek oldhatlan bom-

lottságban szelik szásszorta egymást; nagy változatosság, által kábitva a sétáltot. — Ezen közök felette szükek s a tetők ereszei az utcza közepén egymást majdnem érvén, a nap ~~vagány~~ bongó embertömegre, s ezen szűk utczák a boltajtókból kiálló, s tarka betükkel beirt veres cimtáblák, még keskenyebbekké teszik; — távolról tekintve, e fenálló cimtáblák szinfalak gyanánt tünnek fel, mi az itteni élet szinpadiasságát felette emeli.

Bár mennyire hasonlitsanak is első tekintetre egymáshoz, közelebb vizsgálva, jó és rosz, nemes és aljas, szép és undorítólag csunya arczokat lehetett különböztetni.

A rendörök szakadatlan kurjantásai fárasztók, kik majd egy nagyhasu mandarin (főür) majd thé-csomagok számára rést csinálnak a néprajban, bámulatos ügyességgel jártatván hosszu bambuspálcákat a zsbongó nép hátán.

Itt egy hordható játékház előtt guggol egy pár csinai, figyelemmel kisérve a koczkák pörgését, ott egy vén jásló körül gyülekeznek, ki büvös jeleket róva érczlapjára, fen hangon hirdeti a jövendő titkait. Jól jövendölhetett a sors papja, mert a kérdező arcza derült, szivesen róttá le nehány fillérnyi tartozását, bizton nézvén a jövő elé, melly többé sem kétes sem borult.

A nagy számban létező borbélyok, műhelyüket czukorsüveg alaku szekrénybe zárva, magukkal hordják, ha szolgálatjokat valaki igénybe venni kívánja, ezt az utcza közepére leteszik, a szépítés után vágyó rajta helyet foglal, a borbély tükröt ad kezébe, egy kis szelenczét vesz elő a letarolt hajcsutakok számára, mellyek itt igen keresett trágánemet képeznek, s a szapanozás után bámulatos ügyességgel végzi mütétét a sokaság tolongása daczára.

A laczikonyhákban gyönyörű halak, aranyos fáczányok s egyéb zamatos illatu ételek mellett, füstölt patkányokat és zsinórra fűzött egereket láthatni, miket a csinaiak egyenlő étvágygyal elköltenek.

De nem csak a test, a lélek szükséleteiről is van gondoskodva, könyvek majd sátrakban, majd az utcza közepén ponyvákon árultatnak; minden szilárd betükkel s felette finom papirra nyomatvák, miért is a csin irok felette elterjedtek s az irodalom terményei hallatlan olocsáságuak.

Minthá varázsolta városban sétáltam volna, tekintetem száz meg száz érdekességen akadt meg; s minden ezen óriás termelének megfelelő fogyasztás bámulandó. Valóban milly iszonyú fényüzésnek kell uralkodni ott, hol minden ez vevőre akad, minek csak hulladéka vándorol Európa gazdagainak s hatalmasainak termeibe.

A csinai felette vallásos, a legkisebb csolnakknak, a legszégyenyebb kunyhónak is van saját pohos vigyorgó bálványa, mellynek tiszteletére lámpákat gyűjt, tömjénnel füstöl s arany papirt, arany fejében áldoz lakója. — Midőn reggel egyet fordultam, számos csolnak lakót látta családi bálványaik előtt leborulva, tompa érthetlen imákat mormolván.

Nagyszámu papjaik kizárálag növény táplálatból élnek, minden testi lelke munkától tartózkodva, — a legsunyább s legszenyesebb hadat képezik s legjobban hasonlitnak szent állatjaikhoz, a templom-udvar szegletjében hizó sertésekhez.

Az uralkodó vallás *Kon-fú-lsé* tana, mellynek alapelve a tekintély s apai hatalom, mellyek egyszersmind a csinai államtázeltek talpkövet képezik; — 2500 év óta uralkodik s ki tudja meddig fogja még magát fentartani.

A keresztény vallást néhány század előtt a Jezsuiták kezdések terjeszteni, még pedig oly sikerrel, hogy maga a császár s egy hercegasszony megkeresztelkedett. — Ók a legelső állam hivatalokat foglalátkel, fényben s pompában éltek, de néhány tulmerész tervek miatt az egész épület összeroskadt s azóta sok akadály és nagy veszélyek között hirdetik a téritők az Isten igéjét.

Van a Csinbirodalomban egy vallás, mellynek tanait *ész-vallásának* nevezik, de terjedése csekély, követőit veszélyes embereknek tartják, papjai pedig üldözéseknek is ki vannak téve.

Mint természet vizsgáló, illett, hogy a csinaiaknak ne csak önalkotó isteneik iránti viseletjöket vizsgáljam, de azt is, mint

WEINM. SC.

ROHN.DEL.

Vas.Ujs. 1859. 525.-l.

HÓDOLAT KAZINCZY FERENCZ SZELLEMÉNEK.

KAZINCZY FERENCZ ÉRDEMEI.

(KÖLCSEY AKADEMIAI EMLÉKBESZÉDE. — TART. 1832. ELEJÉN.)

Mi szép az emberi élet, midön a mindenápiság parányi köréből kiemelkedik; s magát valami nagy és szent és mlliomokat érdeklő czél után intézi! mi szép világositó csillagként tündi fel ezrek előtt; és szabadon, de átmelegült lélekkel választani magának pályát; s azt jó és bal szerencse közt, örökre tiszta, és soha nem hidegülő szenvedelemben futni meg! azonban ez a millý szép, nem egyszersmind illy boldogító is. Hányszor nem talál a hévvel ölelő kar borzalmat okozó hideg illetésre! hányszor sülyed el a küzdő, fénnyel és veszélyivel teljes pályája közepén, áldás és szánakozás által nem kisérve! söt hányszor kell magának a fennragyogó czélnak nyom és remény nélküл leszállnia, midön az érette vivó, lelke elkeseredésében áll ott, s honának és korának erzéketlenségét átkozza. A sorsnak kedvenczei nincsenek, csak eszközei. Kemény részvétlenséggel az egyesek iránt intézi ez az egész menetelét. S így a már elveszettnek látszó magból gyakran hoszszú évek után viragoztatja fel a teljes szépségű plántát, nem tartván figyelmére méltónak hogy az, ki a magot a jelenlét pusztaságaiban, egyedül a még akkor kétes reményért hintette el, többé nincs; s emléktelen sirja felett diszlik a virágbokor, midön már sem illat sem árnyék nem enyhítheti az égő fájdalmat, minek gyötrelmei közt elhamvadott.

E gondolatok támadának lelkemben a hirvételkor, hogy Kazinczy Ferencz elni megszüint vala. Képzeletim előmbe állították a nagy férfiut, ugy a mint öt legutolszor e társasági körben lát-hatám. Itt ült ö közöttünk, a hetven évet meghaladott ösz, a több mint félszázados író, egy készüettel és küzdéssel teljes időszak legrégibb bajnoka; s keblében hordozta borzasztólag szép pályája emlékezetét; s vészek után egy, a nemzet előtt valahára felcsillámlo reménytől biztatva, tetteinek önérzésében keresett az élet nyomasztó terhe ellen enyhületet, enyhületet a gondok ellen, mik vég-napjáig kinozták. Eszköz volt ö is a sors kezében; izzadt ö is azért, a minek gyümölcseit aratni más fogja; félszázadig küzdött a pusztákon, s egy messze pillantás az igéret földébe lön minden jutalma.

Jól érzem én t. társaság, midön e tiszteletremélő kör elhunyt tagjának emlékezetét megújítom, nem kellene illy elbusító képeket mutatnom fel. Azok közt állok, kiknek szent kötelességök, minden egyebet félretekén, a haza dicsőségét eszközleni; s felednem kellett volna talán Kazinczyt az embert, a szenvedettet; s egyedül a literatort állitnom elő, tiszta nyugalomban: mint művész a már-ványszobrot, hogy reá koszorukat aggassunk. De az én lelkem minden ideái összeolvadásban vannak egymással, s a szív húrain rezegnek keresztül. Rokonom és barátom, tanítóm és társam vala; s most midön szavam az elnyugodott felett fog hangzani: kebellembe zárjam-e fájdalmamat? féljek-e, ha kinos érzelmeket rezzenek fel; s a visszaemlékezés szelid ohajtásai helyett könycseppek fakasztok? és bár fakaszthatnák szivból forró vérkönyeket! bár szózatom villámerővel hatná keresztül a hazát, s e nemzetet! melly saját jelesein századok óta könyezetlen látá sirba szállani; s nem tudá, hogy neki áldozának fel minden szerencsét; maradékaikra nem hagyhatván egyebet, a meg nem ismert, meg nem jutalmazott, sokszor épen eltagosott érdem keserü dicsőségénél.

A végzet akará ezt így! és valóban ritka szép és jó kezdődött és tenyészett valaha, előre ment áldozatok nélkül. Kenyér után indul a sokaság, magános hasznokat vadász, s azt a mi az egészét érdekli, a mi lelket táplál, nemzeti erőt fejt, s gyümölcsei csak jövendőben érnek meg, gyülli. Atyáinkat hosszu zsibbadás lankasztá; volt idő, mikor bünösen feledének minden, a mi öket a porból, hova hullának, felemelheté vala. Nehány kevésnek mellében támadt a gondolat: a haza veszélyben forgó nyelvét ragadni meg, ezt felvirágzattni, ezt erőre hozni; s erejével rázni fel az álomba sülyedt népet, hogy lásson és érezzen. De a nép öket nem hallgatá; de a népnek ereje nem volt ö reájok fel, s a jövőbe kipillantani: s így elhagyatva futák meg a pályát, különködöknek tartattak, s kinevettetének; mert nem akárák követni a bölcseséget, melly egyedül a jelenlét hasznairól gondoskodik. Illy körülmények közt lépett fel, illy körülmények közt küzdött a mi Kazinczynk is; nem haszon nélkül a nemzetre, nem nyom nélkül a jövő korra

nézve; de fájdalmul önmagának. Mert koszorui nem enyhíték, hanem égették homlokát; s neve hires voltát élte nyugalmával fizeté. Pedig ö vala, ki fiatalsgája küszöbén, még csak tizenhat évi gyermek, íróink parányi körében megjelenvén, nemes, de tiszteletben kevesektől tartott czélját el nem csüggédő erőben, páratlan állandósággal, szünetlen haladásban követte. Ö vala, ki nemzetének negyven év előtt hirtelen fellobbanó s hirtelen elalvó tüzet olthatatlan hordá kebelében még akkor is, mikor lélekfagylaló vészek környékezék. Ö vala, ki a szerencsét sem nem igérő, sem nem nyújtó literatori pályára számosokat tüzel fel; s mozgást és élletet öntött a tövises utra, mit sok mások elunatkozva, kétségtől leverve, pusztán hagytanak. Ki nem emlékezik vissza az ö Gessnerére és Bácsmegyeiére? mi maradandó behatást tön a szép izlésü fiatal író, ki alantmászás és iskolai feszesség helyett könnyü lebegésü fenséggel és csinnal jelene meg, s a valaha tökéletre jutandó magyar prózának első talpkövét alapítá! a cassai magyar Muzeum s az ö Orpheusa sebesen eltünö jelenetek valának ugyan; de az általok hintett mag, évtizedek után, sokat igérő virágokat vala termendő.

Azonban miért emlitem ezt? ö még akkor ifjusága erejében élt, s polgári fekvése által, a literatorkodást kísérő kedvetlenségektől födeztek. Csuda-e, ha a lánglelkű ember fáradhatlan munkált? ha a közönség részvétlenségét csüggédetlen türte? ha magát feledvén, hazájának szentelé mindenét, és a sivatag jelenben csak a vi-rágzó jövendöt szemlélte? de jött az időpont, egyike azoknak, miket a sors lesújtó villámkint rejteget felhőiben, hogy váratlan rohanással öldököljenek; és ime ö tettei s hatása munkás köréből láncok közé jut; és szabadságát s éle minden reményeit hetedfél hosszu évig siratja. Hány nem veszté el bátorságát, hány nem mondott le keble legforróbb vágyairól, kit a szerencse nem épen illy keményen próbála meg! A mi barátunk búban, mint örömen, kétésg mint remény közt, saját ideálához hü maradt, és a briunni erőségen, mint a kufsteini hegyormon, s a munkácsi vár falai közt, szerelme a nyelvhez nem kisebbédek. Ott, a vigasztalástól üres mágányban, érlelte meg ö a nagy gondolatot: ujító változást hozni a nyelvbe; s ezáltal izlésünknek, gondolkozásunk módjának s tudományi mivelődésünknek más és nagy befolyású utat mutatni.

A mi magyar nyelvünkkel véghezvitt ujjításokat sokan neveték s nevetik maiglan; pedig azok a nemzeti, ébredező szellem természetes kiütési valának. Ezen szellem mint mindig és mindenütt, ugy most is és közöttünk egyes jelenetekben tüntette fel magát, hogy lassankint közönséges legyen Nyelvünket ragadá meg legelőbb, ez levén a legtermészetesb mód egymást érteni, egymásra figyelmezni, ideákat venni s adni, s azt, a mi a kebelben titkon és külön forr, nyilvánna és egyetemivé csinálni Illy szempontból tekintem én a nyelvvel kezdt s gyors rohanással előre törekedő változást. Mert semmi sem esik e világon ok és egybefüggés nélkü; a mi történik ma, annak magvai század előtt, s talán senkitől nem sejtve, hintettek el; s a mi történni fog század után, az a mos-tani tettekből, gondolatokból, vagy talán csak sejdítések ből ver magának gyökeret. Homályban él és munkál az író, s egykorui által kicsinyiségekkel bajlódónak tartatik, mert idejét idegen szavak magyarrá tételevel, régiek keresgélésével s több illy parányi-sággal vesztegeti. De a vezető okot legtöbbnyire csak a követke-zés világositja fel, s tisztán csak a maradék fogja láthatni: miként nyert az egész nemzet szó által ideát, idea által tettet, s tett által jóltevő, egyetemi változásokat; miként lettek százados előítéletek semmivé; miként enyésztek el egymásután száz meg száz lélekszorongató formák, s mindezek után miként lön lehetséges sok szép és jó, minek forrásai, hosszu időkig zárva levén, folyást nem lehettek.

Kazinczy nem vala legelső, nem is egyetlen egy, ki a nyelvvel történt nevezetes fordulást kezdé és eszközé. De övé a dicsőség, hogy izlést párosított igyekezeteivel, hogy dolgozásait érzelmei hevével el tudta önteni, s hogy a régiség tudományát, mit Baróti Szabó keresett, s a mi Révait nagygyá tevé, teljesen mél-tálylá. Csak így, s csak neki lehetett hatalmában olly széles ter-jedtségü befolyást szerezni, s olly közönséges erővel hatni a nyelvre és írókra, mint nem még ez ideig senki más. A közelebbi mult ötven s egynehány év alatt ki volt íróink közöl, kivel e férfiu kisebb vagy nagyobb érintésben nem állott volna? ki nem kereste ismeretségét, a jelesnek, kit Orczy és Ráday szerettek, kit Báróczy kedvele, kinek Virág és Révay barátai valának, ki Dayka és Cso-

konai kifejlésökre nagy befolyást gyakorolt? keresztül nézek iróinknak itt, e tiszteletreméltó gyülekezetben jelen álló koszoruján; és sokat látok, ki a legelső szikrát Kazinczy lánglelkétől kapá; s kit futásában ennek példája vezérlett, s állhatossága őrizett meg visszahanyatlástól. Neki nem volt elég lelke minden erejét, és szíve minden érzelneit a nagy czélra szentelni; dolgozásuktól elborítva sem fordítá el a hazai serdűlő ifjairól tekintetét; s minden hevűlő pillantás, minden kilobbanó gerjelem, melly bennküzdő erőt, s munkavágyat bármi távolról sejdítetett, részvételét nagy mértékben nyeré meg. E részvétel által ő sok mulólag kipattanni lászó szikrának maradandóságot; e részvétel által pótolá ki sok kezdőnek azt, a mit boldogabb fekvésű népeknél az olvasó-közönség első tapsai visznek véghez. Mert volt idő, keserűen emlékezem vissza, midőn a literatori pályára készülő ifjut szülői, mint veszni indultat siratták! midőn magyar könyvet magyar irón kívül más nem ismert; s midőn a fiatal művész egykorú közt sem talált kebbet, hol kiömöhessen. Hány nem némült el akkor, mint a fogászba zárt fülmile, végképen? s hánysz nem fogott volna még elnémulni, hanemha ő, a siriglan buzgó, nyújtott volna vigasztaló szót? mert ömondhatá még nagyobb igazzal, mint az Anchises fia: ifju, rény és való munkát tölem tanulj, szerencsét másoktól.

S nem csak azokra hatott ő, kik nevét és műveit tiszteletben tartották; hanem azokra is, kik iránta ellenséges indulattal viseltetének. Valának ugyanis nem kevesen, kik vagy érdemeit irigylették, vagy művítélete által érdekeltek, vagy okfejeit, mikén dolgozásait alapítá, veszélyeseknek lenni hitték. Ezek köréből utéki magát a sokáig titokban forrott nyelvujitási pör, melly Kazinczy ellen intézett személyes csapást; sok a literatori viadal-makkal köz, illetlen scénákat tüntetett fel: de tárgya által a nemzetben eddig szokatlan figyelmet gerjeszte; s a rá következő ellen-hatásnál fogva íróinkba elevenséget öntött, serdűlő ifjuságunk előszébb és terjedettebb pályát jelelt, s azt a mit ezideig nem biránk, egy olvasó-közönséget alkotott, számra és részvétre kicsinyt ugyan, de reményt adót, hogy valaha nevekedni s íróink iránt melegedni nagyobb mértékben fog. S ez okra nézve az én ősz barátomat soha sem tartottam szánásra méltónak a nyilak miatt, miket ellenségi kezek reája mint íróra löttenek. Nem zavarhatták volna ezek öregkora nyugalmát, ha azt a sors más oldalról keményebb csapásokkal nem rabolja el. Mert példaként ragyogni s minden fogyatkozások mellett is, miket az emberi természet szükségesen hoz magával, s minden ellenigyekezetek mellett is, mik ezen fogyatkozásokat vagy nagyon kitüntetni, vagy költöttekkel is számosítani törekednek, tiszteleket és követőket találni: vigasztaló érzelmem. S mint kell e vigasztaló érzelemnek erősödnie, midőn az ellenfél által hintett mag saját örömiükre s hasznunkra virul fel! s ha Kazinczy, mint hiszem és tudom, a nemzeti nyelvet és hazát tiszta szerelemmel ölelte által: milly könnyen kellett neki gunyt és megtámadtatást türnie, midőn az ellene szánt csapások által, a nyelv feléledése nagy munkáját elősegítetni szemlélte! az önérzés, mit ő ily méltán hordhatott keblében, irigylést érdemelne; ha valamit irigyenünk lehetne a férfiunak, kinek a sors ez érzelmen kívül ilyen keveset nyújt vala.

Sok minden nap embert hallék már életében és halálában magasztaló beszéddel hirdettetni; de gyülölt eset előttem minden hizelkedés, s kivált a koporsón tul, hol a történet komoly Musájának országa kezdődik. A való érdem alakja nagyító csövek nélkül is tisztán látható; s uly hiszem, azoknak, miket eddig elmondottam, sem bizonyítására sem mentségére szükségem nem leend. Mert nem állítám, hogy Kazinczy örök emlékű műveket hagyott maga után: mint az Ilias; nem mondám, hogy nyelvünket a lehetőség felső pontjára hágta, s hogy törekedésein tul már nincs haladás, kívül már nincsen ut.

Csak azt mondám; Kazinczy izlést erőhöz csatolva, kezdett a nyevvel küzdeni ily korban, midőn az egy nagy és következéssel teljes mozdulatra vala hajlandó, s izetlenség és gyöngeség által örökre hibás utat vett volna magának.

Kazinczy a maga Gessnerétől fogvást a Pannonhalmi utig minden írásait csinnal, hévvel és ifjui élettel öntötte be, s ezáltal az írósereg figyelmét magához ragadván, literaturánkban új időszak alapítója lön.

Kazinczy fellázasztott maga ellen sok írót, s ezzel ily kilobanást okozott, melly írókra és nemzetre elektromi szikra gyanánt munkált s a literatura parányi körét kiszélesítette.

Ezek az ő nagy és tagadhatatlan érdemei. Mert prózája, minden fogyatkozási mellett is, örökre szép lesz ugyan; versein műveszi kéz fog ismerszeni, s kivált epigrammjai a költés koszorujában hervadatlan virágok maradnak: de a nemzetet nem ezek által tevé halaadósává.

Szellem vala ő, melly a tespedő egészét olly sokáig csaknem egyedül eleveníté; s lépcső, mellyen egykorui magasbra hághassanak, s a szerencsésebb maradék tetőre juthasson.

A sors talán nem fog benüket ismét elsülyeszteni; s így eljő az idő, el kell az időnek jönie, midőn az ő és az együttélők dolgozásai ragyogó művek által fognak homályba tétegni; csak a lélek, mellyet ő az egésznek kölcsönözött, meg nem szünik folyvást ragyogni és munkálni, mig a nemzetiség utolsó szikrája el nem hamvad. Ez oldalról kell őt méltatnunk; s ez oldalról mit nem érdemllett ő mi tölünk? nyelvünk bajnokává szentelé magát; s e nyelv a mi öseink egyetlenegy hagyománya, mit, a századok pusztító vészei közöl kevés hü kezek ragadhatának ki. És ti hüvek, hol vagytok? hol a hála, mit a hazától érdemlétek? hol a köny, melly szentté tenné a sirdombot, mit hamvaitok felett a minden nap szókás szüken hánynatott? — — —

Kazinczy Ferencz napja Pesten s a vidéken.

— A magyar Akadémia által a m. nemzeti muzeum diszteremében csütörtökön, délelőtt 10 órakor tartott százados ünnep részletei:

1. Magasztaló beszéd Kazinczy Ferencz fölött báró Eötvös József alelnöktől.
2. Kazinczy Ferencz emlékezete Szász Károly I. tagtól.
3. Futó pillantás Kazinczy Ferencz írói pályájára Toldy Ferencz r. tagtól.
4. Óda Kazinczy Ferencz fölött Tompa Mihály I. tagtól.
5. Zárszózat gr. Desevffy Emil elnöktől.

+ (Kazinczy évszászados napja a nemz. színházban.) Említők már, hogy a „Kazinczy-ünnepélyt“ nemzeti színházunkban is meg fogják tartani, s hogy ez alkalomra Vörösmarty „Áldozat“-át adják elő; ehhez még azt teszszük, hogy ugyanekkor Tompa Mihály jutalmazott ódáját is előneklendik.

— (Kazinczy új könyomatu arczképe.) Heckenast G. adja ezt ki, kinek megbízásából Rohn készíté a nagy férfiunak muzeumi arczképe után. A mű szerfelelt sikerült, s az ünnepelt férfiu tiszteleinek méltán ajánlható.

— (A Kazinczy-ünnepélyre lakoma is tartatott) az ünnepély napján, csütörtökön 3 órakor, az Európa szálloda teremében. E lakomában minden osztály képviselve volt. A részvenni kívánók száma minden nap az első napokban igen megszaporodott, s azóta számosan érkeztek vidéki vendégeink.

— (A Kazinczy-ünnepélyt Pozsonyban) is megtartják, hol ez ügyet illetőleg következő felhívást bocsátottak közre a nagy irodalmár tisztelei: „Kazinczy Ferencz koszorus kölönk százados születési napja ez év október 27-én fogván ránk virradni, e nagy név tisztelei Pozsonyban ünnepély kivánják szentelni azt, hogy a nyugati Kárpátok őrmairól e szellemi kincs birtokában ezrek rokonérzelmeivel egyesülten dicsői sek e napot, melly magyar hazának illy alkotó lelket adott. Az ünnepély rendezésével választmány levén megbízva, a tisztelet közönség fölhívatik, hogy a kik ez ünnepélyben részvenni akarnak, magukat a főpiaczon 5-ik szám alatt, 1-ső emeletben, a választmányi irodában nyitva levő aláirási iven, délutáni 3–5 óra közt, bejegyezni sziveskedjenek.

— Győrött a Kazinczy-ünnep a színházban március 24-én tartatott meg. Részletei ezek voltak: 1. szakasz: 1. Hymnus, Kölcsenytől, éneklé az összes színi személyzet. 2. Kazinczy emlékezete, írta és felolvasta Ozoray Árpád. 3. Ez a világ a millyen nagy, népdal Petőfitől, zenéje Egressy B.-től, éneklé Szigetiné. — II. szakasz: Becsületszó, vigjáték 1 felv. írta Szigeti József. — III. szakasz: 1. A dalnak búja, Arany Jánostól, szavalta Gárdonyi Antal. 2. Száraz ágon bus gerlicze turbékol, népdal Simonffytől, éneklé Tamási. 3. A koldusnő, Szász Károlytól, szavalta Csabainé. — Záradék: Induló, éneklé az összes személyzet. — Győrött még más ünnepély is volt október 28-án. A rendezők elhatározották, hogy a költségekből netalán fenmarrandó összeget a nemzeti muzeumban felállítandó Kazinczy-szobor alapjaul a m. Akadémiának adják át.

A pápáik szintén nem maradnak el, az ünnepet ott is megtartják. Még eddig nem hallottunk semmit Debrecenről, N.-Váradról, Sárospatakról, Kassáról, Sopronból, Temesvárról stb.

— A miskolci színházban október 27-én a Kazinczy-ünnepély részletei gyanánt ezen tárgyak voltak kitűzve, a színház teljes kivilágítása s földiszítése mellett: Első szakasz: 1) Kazinczy mellképe előtt Vörösmarty „Szózatát“ énekli az összes személyzet. 2) Vezérhang „prolog“ Lévay Józseftől, szavalja Molnár. 3) Komoly magyar, „Kazinczy emlék“ ez alkalomra szerzette Rácz Fábián, előadja a színházi zenekar. — Második szakasz: 1) Kemény Simon, eredeti szomorujáték 2 felvonásban. Írta Kisfaludy Károly. — Harmadik szakasz: 1) Kazinczy Ferencz emlékezete, költemény, Tompa Mihálytól: szavalja Molnár. 2) Szivhangok, magyar ábránd Lendvaytól;

énekli Molnárné. 3) *Nyir liget*, költemény Kazinczy Ferencről, szavalja Benedekné. — Záradék: *Kazinczy dicsőítése*. Nagy allegoria változatokkal Fehérvártól. E nemzeti ünnepélyt Molnár György, szintársulati igazgató rendezé.

— (A Kazinczy-ünnepély Szegeden.) A „Sz. H.“ szerkesztője, Kempelen Győző, a nagy férfiunak századik születési évnapján szavalati és zenészeti estélyt rendez az ottani színházban, melly alkalmal Tompa Mihály és Szász Károly jutalmazott művei, és Losonczy László e napra írt költeménye is fel fognak olvastatni. Az előadás jövedelme pályadíj kitüzsére fordítatik Szeged város történetének megirására.

Szegeden az ünnepély végével a casinó termeiben fényes emléklakoma volt tervezve. Ugyanott Debreczenyi Ignácz Kazinczy Ferenc arcuképét igen sikérülten lefényképezé s a kép ott 1 fton kapható. A derék fényképész nem haszonért, hanem hazafui indulatból adja olly olcsó áron üvegre készí-

tett szép művét. Szegedről még egy másik lekes tettről is értesít az ottani lap. Egy ottani derék iparos ugyanis segédjei előtt kijelenté, hogy f. hó 27-én csütörtökön ünnep van a házában, Kazinczy emlékünnepe, hogy ez ünnepet meg kell tartaniok, e napon ne dolgozzanak, este pedig minden nyian a színházi ünnepélyre menjenek az ő költségén.

Aradon az ünnepély egyéb részletei között szintén Tompa és Szász Károly pályakosorozott költeményeit szándékoztak elszavalni.

— (*Kolozsvár és M.-Vásárhely*) sem akar e tekintetben hátramaradni. Kolozsvárott kétszeresen szándékoznak megülni a Kazinczy-ünnepet; egyszer Havi szintársulata, melly e napon lép fel először az ottani nemzeti szinpadon; a második ünnepély irói és művészeti erők közreműködése által fog létrejőni s ez alkalmal fog egy *Gyulai*, Pál által készített emlékbeszéd is elmondatni. Maga Gyulai Pál, más vidéki írókkal együtt Pesten ünneplé e napot.

Az utolsó budai basa.

Történeti elbeszélés JÓKAI MÓR-tól.

(Folytatás.)

Mikor az ozman birodalom minden oszlopa összeomlással fehérgegettett, a szultán nem tett egyebet, mint vadászott. Hónapotkat eltöltött Larissa környékén haszontalan olcsó vörontással; mig a harczmezőn egyik kudarcz a másikat érte. Mintha nem mint uralkodót, de még csak mint muzulmánt sem érdekelné a török birodalom sorsa. Ott az erdők között kellett öt felkeresni a kúltalmasságok követéinek, ott töltötte az időt csillagjósával, a kik a legvastagabb nemével a szemfényvesztésnek mulattaták kevéssel megelégedő lelkét.

Egy ilyen vadászat alkalmával egy livornói kalóz majd elfogta a szultánt kisérőivel együtt; a tengerparton vadászva meglátták a török urak a közeledő tengeri rablót, s dereglyékre kapva, rárohantak; ez azonban visszaverte öket s két napig ott maradt a part előtt, gunyolva a nagy Szolimán utódát, ki három világrészen uralkodott volna.

A Khazre kezelői beszedék a régi jó ezüst nyolcasokat s a helyett eláraszták a fövárosokat értéktelen tartamu pénzzel, melly miatt Sztambul, Brussza és Smyrna folytonos lázongásban forrott. A szultán azért csak vadászott.

A tartományokban a nép fellázadt az adósdedök ellen, a rendkívüli adó miatt (avarif), s megkövezték a kikiáltott kadikat, muflikat és a jancsárok ezredeseit, a kik a népból panaszra akartak menni a szultán elé, azokat a kajmakámok börtönre vették, felakasztatták, mint a drinápolyi öreg asszonyt, a Dsambaskizit, ki a szertelen ujczonzás ellen ment fel panaszt tenni; a szerencsétlen ráják maguk öldösték le saját gyermekéket, hogy gályaszolgáknak ne vigyék őket; a kik merészebbek voltak, elszöktek a katonaság elől békés falvaikból, s megnépesíték az erdőket rablócsapatokkal; — a szultán rájuk is vadászott. A kiszarolt nép parlagon hagyta fölideit, éhség, drágáság nyomorgatta az országot, egész puszták szántatlan, vetetlen maradtak. A szultán az üres ugarokon annál könnyebben vadászott.

Legjobb vezérei, legbölcsebb statusférfinak elhaltak, elhullottak, irigység, vetélytársi cselszövény megbuktatá, száműzé őket, s kalandorokat, jöttmenteket ültetett helyükbe, köz zsákmány volt a kinestár, senki sem gondolt a holnapi napra, nem az adósságokra, miket a jövő évnek kell fizetni. A szultán vadászott.

Szegény szövetségesek, magyarországi alattvalók, jöttek bizalmas könyörgéssel a nagyur köntöséhez folyamodni. A szultán kiajái, tolmácsai elárulták, kiszolgáltaták őket; nehány erszény pénzért, mit maguk eltettek, elveték maguktól azt a drága kincset, a mi egy emberéletben egyszer kinálkozik csak magától, kétszer soha: egy nemzet szövetkező bizodalmat, rokonszenvét. A török porta hivatalnokaitól elárult magyar nemesek veszte óta nem volt a magyarnak senkit olly nagyon gyülölni oka, mint kegyelmes védurát, a szultánt! — Pedig hisz ez nem tett egyebet, mint vadászott.

Azon a téren, hol ő könnyelmű kíséretével, hiu mulatsággal üzé a napokat, hajdan nagy szellemek végzetes tusákat küzdöttek jó és balsors fordulóra. A pharsalusi mezők, a Cynocephale halmai, Ossa és Olymp havasai, mind férfilelkészítő emlékek viselői. Ott tölté Mardonius, Xerxes alvezére is egykor a telet, ott tanyázott Scipio a pharsalusi csata előtt; ott hajtá le Pompéjus vesztett csata után balsorstól meg nem alázott nemes fejét; ott tört meg a persa uralom hatalma, s ott érte végét a római szabad köztársaság. Vérrel megszentelt föld, sóhajokkal terhelt levegő az

ottan; — Mohammed nem tudott róluk semmit, a hősök hamvai felett; a halhatatlan árnyakon kereszti, ö gyáva vadakat üldözött.

Illyen uralkodója volt Törökországnak, a midőn Európa legnemesebb népei szövetkeztek, hogy Magyarország fövárosát, az egykor olly fényes, aztán olly szomoru Budát, másfél százados rabbánczai közül kiszabadításá.

Mielőtt a történet folyamatát kísérnök, lássuk, mi történt Petneházyval és öreg védnökével, a baráttal?

(Folytatás következik.)

A növényélet külső tényezői.

(Folytatás.)

Hogy a *meleg* is fontos befolyással bír a növényéletre, világos onnan, mert annak bizonyos foka nélkül sem a mag nem csirázik, sem a növény ki nem fejlődik. A tapasztalat igazolja ezt. Egyik évben korábban hajt a fa, korábban zöldel a mező, mint másikban, aszerint amint az időjárás melegebb vagy hidegebb. A meleg hatása alatt minden életműködés erélyesebben végeztetik, sebesebb a nedvmozgás és növekedés, hamarabb történik a termékenyítés és virágzás, hamarabb érik a gyümölcs, holott a tulnyomó hideg e munkásságokat visszatartja, mint azt névszerint a sarki növényzetnél, s a magas Alpeseken láthatni, hol a különben óriási nagysággal kérkedő élőfák törpékké satnyulnak. Ugylátszik, hogy a meleg közelebbi hatása a hig részeken nyilvánul. Melegen sokkal többet párlog a növény mint hidegen, és egyszersmind többet is szi be, s emellett azon anyagok, mellyek a növény táplálékát képezik és annak környékén találkoznak, a vegytani fölelemzésen gyorsabban keresztülesnek, hamarabb megrothadnak, a táplálkozási folyamat nagy előnyére.

Az eddig mondottakból már következik, hogy a növényzési korszak csak tavasztól késő őszig tarthat, télen látszólag megszűnik az életmunkásság, ám bár teljes megállapodást ekkor sem fogadhatni el, amennyiben a vastagodó bimbók annak ellenmondanak.

Azonban nem minden növénynek van egyforma melegre szüksége, mit a különféle égövi és évszaki növények eléggy igazolnak. Némellyek tavassal fejlenek és virítanak, s a mérséklett földövek melegével is beérlik, másoknak hogy tenyészessének, forró nyári napok kellenek. Mások ismét, mint a mohok és zuzmók, tenyészésükre nagyon csekély meleget igényelnek, s a melegebb évszakokban hasonló dermedést mutatnak, mint más növények télenben. Innen van már, hogy némelly növények nemcsak egy és azon helyen hajtanak ki hamarabb mint mások, hanem, ugyanazon növények különböző tartományokban különböző időben fejlenek. A *fejér nyírsa* Rómában márciusban, Filadelfiában áprilisban, nálunk májusban, Upszalában júniusban fakad.

Ha már a legtöbb növény kifejlésére bizonyos fokú meleg kívántatik, nagyon természetes, hogy azoknak olly éghajlat alatt, hol az élet izgatására szükséges meleg hiányzik, vagy el kell veszni, vagy olly sinló állapotba esni, mellyben virágot és gyümölcsöt hozni képtelenek. Ezért van már, hogy a forró földövi növények nem hosszulhatnak meg nálunk. De itt is vannak kivételek, mert némellyek mégis hozzászoknak a nagyobb hideghez, mi természetük megváltoztatásával esik meg. A gabonafajokról legalább tudjuk, hogy Ázsia szelidebb vidékeiről hozzánk átplántálva, most Európa hidegebb tájain is sikerkel mivelhetnek, s hamarabb megérnek, mint eredeti hazájukban.

A meleg kedvező befolyását a növényekre bizonyos viszonyok nagyon elősegélik, péld. ha a mérséklet szabályszerű változása me-

18-ik szám.

Tizenegyedik évfolyam.

Pest, május 1-jén 1864.

Előfizetési foltételek 1864-dik évre :

a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt : Egész évre 10 ft. Fél évre 5 ft.
Csupán Vasárnapi Ujság : Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai
Ujdonságok : Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg, 1863. november 1-től kezdve : Egy, négyeszer hasábzott petit sor ára, vagy annak helye, egyszeri igtatásnál 10 krba; háromszor- vagy többszöri igtatásnál csak 7 krba számmattatik. — Különösebb nézve kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad, Hamburg és Altonában : Haasenstein és Vogler. — M. Frankfurtban : Otto Mollien és Jaeger könyvkereskedeése; Bécsben : Oppelik Alajos, — és Pesten : a kerítész-gazdaszági ügynökség is, Józseftér, 14. sz. a. Bélyeg-díj, külön minden igatás után 30 ujkr.

Shakspeare.

(1564—1616.)

A mult héten az egész polgárisult világ-
gon a költök fejedelmének, az angol Shakspeare Vilmosnak háromszázados ünnepét tilték meg, mely ez évi apr. 23-ára esett. — Örömmel láttuk, hogy e részben a magyar közönség, a magyar irodalom és művészet sem képezett kivételt s az emlék-ünnepék lezajlása után, a Vasárnapi Ujság is helyet kér, hogy tiszteletének szerény adóját leröhassa.

A világ ezen legnagyobb költőjének nevét, (melyről, reméljük, már minden olvasni szerető ember tudja nálunk is, hogy azt így kell kiírni: Sekszpír) e nevet nem lehet kimon-dani a nélkül, hogy a csodálat és tisztelet érzetével el ne tel-jünk. E századok óta ragyogó név hangsúlyan hirdeti, hogy a szellem, s nem az anyag van hivatra, uralkodni a világban.

A költő hazája, Anglia, büszkébb az ő nevére, mint amanagyi királyné, Erzsébet emlékére, ki-nek uralkodása alatt Shakspeare élt. — S mégis, ha a költő éle-tének lefolyását s hir-nevének történetét ol-vassuk, azt találjuk, hogy Shakspeare, az emberi szív e legmélyebb buvára, kinek művei századról századra csak növekedő fényben tündöklenek, kinek hire, dicsősége

most már nemcsak nemzetének kizárolagos meghódított tulajdona, hogy ezen ember, kisajátja, hanem az egész mivelt világ közös, ről meg van irva, hogy „Isten után legtöbbet teremtett,” nem állott mindig az elismerés mai magas pol-czán, s hogy az utókor neki is csak későn szolgáltatott teljes igazságot.

Örökké sajnálandó, hogy e nagy szellem fejlődési folyamáról nincsenek részletes, hiteles ada-taink.

Mily érdekes volna tudni azon fokonkinti küzdelmet, melynek árán Shakspeare, a gyámlatlan kezdő és kevésbé mivelt ifju színész, nehány év lefolyása alatt hazája legünnepelebb drámaköl-tjévé emelkedett! Bizonyosnak látszik, hogy Shakspeare nem volt ugyanevezett „tu-dós” költő, de az kétésségebe vonhatlan, hogy kiterjedt olvasottsággal birt, mely izzó képzelierejének táplálója volt; hogy oly világ-, ember- és sziv-ismerettel birt, milyen csak hivatott szelle-meknek jut osztály-részül, s hogy végül oly írói, költői külső ügyességre tett szert, melyről fél kell tennünk, hogy azt a legszorgalmassabb gya-korlat és tanulmány előzte meg. S ám-bár élete eseményei-ről szerfelett hiányos adataink vannak, művei olvasása után fel kell tennünk, hogy ta-pasztalatait csak igen

Shakspeare Vilmos. (Geiger nagy o'ajfestménye után Rohn.)

Rohm
eseménydus, mozgalmas, tarka életben szerezhette meg.

Shakspeare szinmüveiről egész könyvtákat irtak tele, s mai nap is még mindig irják azokat. És mégis minő keveset tudunk felőle! Kortársai néhány év mulva már csaknem egészen elfejtették, miután a szinpadról lelépett; s midőn mintegy 50 évvel halála után ujra szóba hozták nevét, akkor már csaknem egészen kiadtak azon források, melyekből életének adatait lehetett volna meríteni. Azért egy nagy embernek sincs oly valószínütlenségekkel, ellenmondásokkal és adomákkal teljes életrajza, mint Shakespearenek; s miután okiratok, hiteles tudósítások életéről nem találtattak, végre szinmüveinek egyes részeiből kiserlették meg, életirási adatokat kiböngészni. Hogy a költő csodálatosan sokoldalú ismereteit kimagyarázhassák, elkezdték bizonyítgatni, hány mindenféle foglalkozással próbálkozott meg, mielőtt színészszé lett volna s már csaknem ráfogták azt is, hogy Erzsébet királyné minisztere volt, mivel máskép alig tudták volna azt a mély politikai bőlcseget kimagyarázni, mely egyes darabjaiban nyilatkozik. Mivelhogy fenmaadt kézirataiból kisült, hogy szép írása volt, ráfogták, hogy ügyvédsegédeket kellett lennie; a klasszikai irodalomban való jártassága pedig azon állításra vitte életirőit, hogy valahol iskolatanító volt. Volt Stratfordban a sok Shakspeare nevű ember közt egy mészáros is; mindenjárt ráfogták, hogy ennek volt a fia a mi Vilmosunk, s hogy fiatal korában itt inaskodott s vágtat a borjukat és birkákat, a mikor a vérben fuldokló, haldokló állat vonaglásainból merített azután költői tárgyat, ihlettséget, tragikai stílt! stb. Ennél oktalanabbat már alig mondhattak volna.

Mind ez nem egyéb puszta hozzávetésnél és önkényes okoskodásnál, mely a kritika itélőszéke előtt nem áll meg. Hiszen még a költő születésnapját sem tudhatni egész bizonyossággal, s csak annyit lehet bebizonyítani hitelesen, hogy Stratford városban bizonyos Shakspeare János fiát 1564 ápril 26-án Vilmosnak keresztelték s innen következtették, hogy Shakspeare Vilmosnak, a költőnek, születésnapja azon évi ápril 23-ára eshetett. S ezen napot ünnepelte ma is ország világ.

Shakspeare atya, János (John), jó módon volt, s háza és földje volt. Arden Marival kötött házasságából 8 gyermek született, 4 leány s 4 fiu, kik között Vilmos a harmadik volt. Ez utóbbinak életéből 18 éves koráig semmi biztos adat nincs. Ekkor vette nőül a nálánál 7—8 ével idősebb Hathaway Annát, egy jószágberlő leányát Stratford közelében. Az eskiüvő 1582. nov. 28-án ment végbe. Négy vagy öt évvel később Londonba ment. Némelyek azt mondják, hogy vad-orzás miatt kellett ide menekülnie; mások azt állítják, hogy felesége elől szökött meg, kivel nem élt békességen. Hanem az egyik állítás épen ugy nincs bebizonyítva, mint a másik; söt igen valószínű, hogy a szinpad iránti vonzódása vezette Londonba, hol az akkor Globe-szinházban több stratfordi földje volt alkalmazva, kik, mint ő is hihetőleg, a néha Stratfordba is elvétődött vándor színész-csapatok által nyertek kedvet a színész pályához.

Minden arra mutat, hogy Shakspeare gondos nevelésben részesült, s nem mint szökevény naplopó, hanem mint jómódon, önszántából ment Londonba. E szerint mesebeszéd lesz az is, a mit némely életirői mondogatnak, hogy az akkor szokás szerint az előadások alatt a színházba járók lovait tartogatta, azután szerepbe

mondó és statista lett stb. Hiszen Londonba érkezése után nehány évvel már egyik társ-tulajdonosa volt a Globe-szinháznak.

Szinész szerepléséről is igen hiányosak az adatok. Rendesen azt tartják, hogy csak alárendelt szerepeket játszott; mint ilyet emlitik többi között „Hamlet szellemét“ a hasoneczimű drámában. Azonban nem valószínű, hogy az, aki oly jeles tanításokat ad Hamlet szájába a szinművészetről, csak másod-, harmadrendű szerepekre lett volna alkalmas.

A mi Shakspeare világhírű szinműveinek keletkezési történetét illeti, erre nézve is elterők a vélemények. Leginkább el van fogadva a következő időrend:

1591-ben (tehát 27 éves korában) készült „VI. Henrik“ első, második és harmadik része s a „Két veronai nemes.“

1592-ben a „Tévedések vigjátéka“, „Titus Andronicus“, „Perikles.“ (E kettő kétes).

1593-ban „II. Richard“ és „III. Richard.“

1594-ben a „Füstbe ment szerelem“, „Velenczei kalmár“, „Szent-iván-éji álom.“

1596-ban a „Makranczos hölgy“, „Romeo és Julia“, „János király.“

1597-ben „IV. Henrik“ első rész.

1599-ben „IV. Henrik“ második rész, „A mint tetszik“, „V. Henrik.“

1600-ban „Sok zaj semmiért“ és „Hamlet.“

1601-ben „A windsori vig nők.“

1602-ben „Troilus és Cressida.“

1603-ban „Szeget szeggel“, „VIII. Henrik.“

1604-ben „Othello.“

1605-ben „Lear király.“

1606-ban „Vége jó, minden jó“ és „Macbeth.“

1607-ben „Julius Caesar“ és „A mint akarjátok.“

1608-ban „Antonius és Cleopatra.“

1609-ben „Cymbeline.“

1610-ben „Coriolan“, „Athéni Timon.“

1611-ben „Téli rege“, „A vihar.“

Shakspeare kutforrásai, melyekből drámáinak tárgyait merítette, csaknem mindenki vannak mutatva; ahol nem ragaszkodott a történeti hagyományokhoz, ott régi drámákat vett fel alapul vagy népkönyveket s olasz novellákat használt, mint p. o Othello, Velenczei kalmár, Romeo és Julia, A makranczos hölgy, Szeget szeggel, stb. műveiben.

1597-ben Shakspeare egy házat vett Stratford szülővárosában. E ház mögötti téren, melyet „újtér“-nek (new place) neveztek, mint mondják, sajátkezüleg ültetett egy szederfát, az első ezen a vidéken. E fának is megvan a maga historiája. Amaz „újtér“ a mult században egy Gastrell nevű lelkész birtokába jutott, aki a költő tiszteleinek sürü látogatásaiéra végre nagyon beleunt. Kapta magát s egy szép reggel a szép fát tövestől kivágatta, söt nehány év mulva magát az épületet is lerontatta. Ezen kegyelet nélküli eljárás miatt annyira megboszankodtak a stratfordiak, hogy addig nem nyugodtak, míg ama lelkész városukat el nem hagyta. A szederfa egyes részeiből pedig szelencéket, diszműveket stb. faragtak, s ereklyékül adogatták el.

Halála előtt nehány évvel egészen Stratfordba vonult Shakspeare. A nem teljesen hiteles adatok szerint 1616 ápril 23-án érte el a halál. Holtteste a stratfordi sz. háromság-kápolnában van eltemetve; mellette nyugszik neje, kedves Zsuzsánna leánya és veje.

Egyetlen fia már jóval előtte halt meg. 1670 körül már leánya utódai közül sem élt többé senki.

Sirversét még életében maga készíté s ez igy hangzik:

Jó barátom, a Jézusér,
E hamvadó porhoz ne érj,
Áldott, ki e köhöz nem nyul,
Átkozott, ki csontom közt dul.

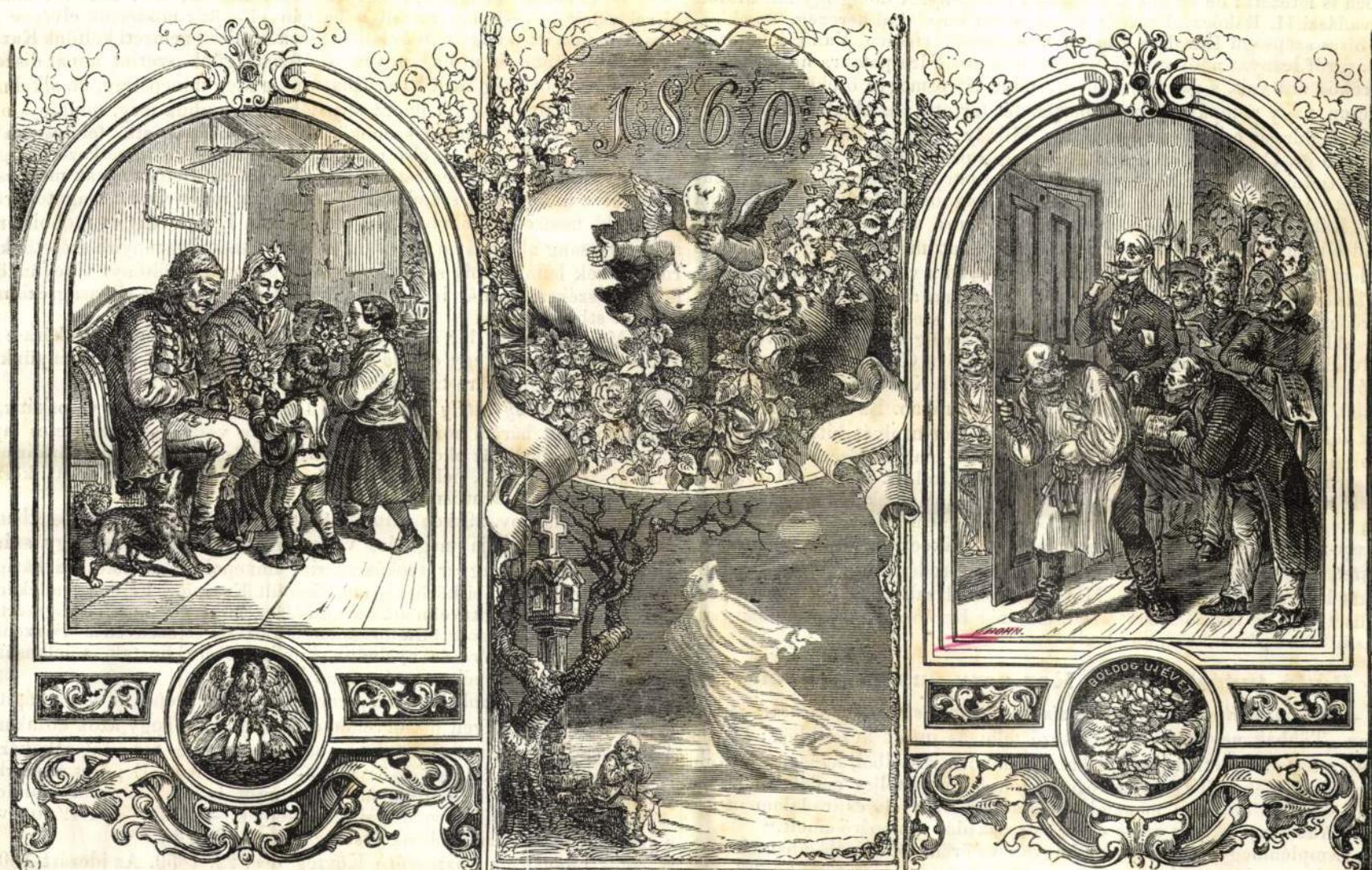
A Shakspeare-irodalom rendkívüli kiterjedésű nemcsak Angliában, hanem különösen Németországban, hol e nagy szellemben mintegy második hazára talált s müveinek terjesztése s magyarázata majdnem nagyobb buzgalmat hívott létre, mint Angliában.

— Shakespearenek számos német fordítója akadt, melyek között a legrégebbek Wieland és Eschenburg; a legjobbak Schlegel és Tieck. Német magyarázói között legtöbb érdemmel birnak: Schlegel, Goethe, Lessing, Tieck és Gervinus. E nevek sokak előtt ismeretesek lesznek nálunk is, mert a kiknek nem állott hatalmukban, az eredeti angol nyelven olvashatni a nagy költöt, azok a legujabb időkig ezen csatornákon keresztül voltak kénytelenek vele megismерkedni.

Említésre méltó, komolyabb lendület Shakespear meghonosítására nálunk csak a pesti nemzeti színház fennállása óta történt. S ámbar most már háromszázados emlékét ünnepeltük a költök e királyának, régibb irodalmunkban még csak neve megemlítéssére is alig akadtunk. Kazinczy Ferencz ugyan már 1777-ben adta ki „Hamlet“-et magyar fordításban, azonban egy eltorzított német kiadás után dolgozta azt ki. Később Döbrentei Gábor közölte 1824 körül „Macbeth“ fordítását, azonban kifizamodott, különöz nyelve élvezhetlenné tette e művet. Az „Athenaeum“ című hetilap Bajza szerkesztése alatt volt az első magyar lap, mely e szellemőriásnak nagyobb figyelmet kezde szentelni. Egressy Gábor a nemzeti szinpadra akarván hozni kitünböbb darabjait, ama lap hasábjain közölte e tárgyu tanulmányait s mintegy előkészíté a szokatlan élvezetre a magyar közönséget. Majd Henszlmann Imre műítészünk fogta fel e tárgyat egész komolytással s az 1840-es évtized elején az akkori írók és művészek körében tartott felolvasásokat Shakespear egyes művei fölött. A szinpadon Egressy Gábor és id. Lendvay Márton lettek a költő alakjainak leghivebb képviselői s előadói. 1850 után pedig Székely József közölte a német Gervinus Shakespear-magyarázatának egy nagy részét.

Osszes műveinek magyar kiadása a legújabb időkig a jámbor ohajtások közé tartozott. Akadt ugyan 1845-ben egy francia származású lelkes magyar hölgy, Lemouton Emilia, (jelenleg Adorján Boldizsárné Gömörmegyében), aki Shakespear összes szinműveinek kiadását 5 darab lefordításával meg is kezdé, de e szép vállalkozást merészére miatt csodálták inkább, mint sikerénél fogva. Az eredetihez méltó nyelven írt fordítások a legujabb időkig csak „Julius Caesar“ és „Coriolan“ voltak, az első Vörösmarty, az utóbbi Petőfi tollából. A Shakespear-i szinművek fordításainak legnagyobb része mindenkor eddigelé Shakespear következő 12 darabja adatik elő: „Hamlet“, „Lear“, „III. Richard“, „Macbeth“, „Romeo és Julia“, „Othello“, „Coriolán“, „Velenczei Kalmár“, „V. Henrik“, „A makranczos hölgy“, „Tévedések vigjáéka“ s az e napokban szinrekerült Szentiván-éji álom.

Shakespear a magyar irodalom számára csak most kezdjük igazán meghódítani azon kedvező viszonyok között megindult teljes kiadással, melyet Tomori Anasztáz nemes vállalkozása mellett a Kisfaludy-társaság rendez, s melyből az I. kötet most, épen

BOLDOG ÚJ ÉVET.

Régi nota; kezdjük ujra!

260

Nem is hittük, mégis eljött,
Valóban ez szép volt tőle,
Megértemli, hogy versecskét
Irjak a tiszteletére.

Tehát hozott Isten, ujév!
Örülök, hogy viszontlátlak;
Épen jókor érkezél meg :
Temetésére apádnak.

Cseppet sem volt kár érette,
Vén volt már az istenadta,
A mi haja el nem hullt is,
Megfehérült, mint a vatta.

Egy jó szót sem hagyott hátra,
Kifosztották mindenébül :
Egy szalmazsák, melyen meghalt,
Maradt csak rád örökségül.

Ezzel pedig nem sokra mégy,
A hol annyi kéz nyul feléd,
Hogy bizony nagy dolgot mivelsz,
Ha kielégíted felét.

És ha majd távozni készülsz,
Nyugalomra költözendő :
Kérni fogunk : hogy maradj csak,
Nem kell nekiünk uj esztendő!

Ajándékod minden ember
Kiváncsian lesi, várja;
Hadd lám tehát, mi jót hoztál
Számunkra a szűrűjjába?

Ajándékod egy kis remény,
Majd kevesebb a semminél ;
Eredj, eredj, haragszom rád,
Te sem vagy jobb a többinél !

Boldogult uradatyád is
Ép ugy köszöntött be, mint te :
Szép jövendő reményével
Szeget-zugot telehinte.

Alig vártuk, hogy az idő
E reménymagot kiköltse!
Ki is kelt, de csalódás lett
Fanyar, keserű gyümölce.

... No de se baj! Elmult eső...
Öseid már sirban vannak.
Csak te légy majd jobb apádnál :
Hozz jó kedvet a magyarnak!

VIDA JÓZSEF.

A Rákóczi-induló erelete.

(Gr. Fáy István szerint.)

A „Régi magyar zene gyöngyei“ című zenemű-vállalat 4-ik füzetére megjelent. E vállalat, mint tudjuk, gr. Fáy Istrán-nak köszöníti lételeit, ki a benne előforduló darabokat zongorára négy kézre alkalmazva kiadta. A füzet elején a Rákóczi-nota érdekes történetét olvassuk, kár hogy tele van sajtóhibákkal, a mi nem is csuda, mert Bécsben jelent meg; azonban a zeneszak ment minden hibától. A jelen füzet következő darabokat tartalmaz : 1. *Csermák* egy A-moll lassuja, melyet már Molique is felhasznált egy magyar nagy munkájában : „Erinnerung an Pest.“ 2. *Bunkó* egy szép frisse, mely eredetileg *Ruszitskától* való, de az öreg Bunkó által idomítatott. 3. *Martinovics* és *Csermák* egy-egy frisse, melynek második részét egykor Miskolcon népdalnak is felhasználták. 4. *Biharinak* szép palotás lassuja, melyet gr. Fáy János, Istvánnak atya még jogász korában vig mulatság alkalmával magától Biharitól írt le. 5. *Ruszitska* egy frisse. 6. *Csermáknak* egy igen egyszerű idyll-féle szép lassuja. 7. Friss csárdás *Merk Jánostól*. — Itt a zene más hangba megy át; s 8) következik egy eredetiséggel tele lassu és friss, ismeretlen szerzőtől. Erre egy átmenet következik, s megzendül a *Rákóczi-nota*, tiszta eredetiségben, úgy a hogy azt Czinka Panna és Bihari előadták; ezt követi az *induló* s a füzetet befejezi *Ruszitska ütközete*, melyben szinte hallja az ember a golyók fütyölését. *Ruszitska* e művét még azon időtájban írta, mikor „Béla futása“ című operáját, melyet, fájdalom, most sohasem adnak elő, pedig igazán eredeti magyar opera ez, menten minden franczia, olasz és német opera utánzásától. E zenevállalat nagy érdeket gerjeszt a külföldön; zeneművészeink pedig megtanulhatják belőle, hogy szébb az eredeti egyszerűség, mint ami a cifra czikornyásság, melylyel az ujabb magyar zenedarabokban oly gyakran találkozunk. Gr. Fáy István e vállalat körüli fáradozásával hasznos szolgálatot tesz a nemzetiségeknek, különösen a zenészvilágnak. A füzetek folytatottan fognak. Kiadójuk *Glögg* műárus Bécsben.

Érdekesnek tartjuk itt a Rákóczi-nota történetét első eredetétől fogva leírni a t. gr. előadása szerint, ki mint felső-magyarországi ember, Rákóczi születéshelyétől nem messze lakván, a régebben ott élt emberektől nem egy-

szer hallott arról beszélni, s az ily adatok néha hitelt érdemlőbbek bármely más bizonyítványoknál is.

Sokan azon véleményben vannak, hogy a Rákóczi-induló már Rákóczi idejében is létezett; de ez hibás, alaptalan vélemény. A dolog így áll. Midőn felső-vadászi II. Rákóczi Ferencz, római szent birodalmi herczeg, az akkoriban hires szépségű Karolina Amália herczegegről, Hessen Vanfrid herczege és hatágróf leányát nőül vevén, Magyarországba Sárospatakra hozta, melynek örökösi ura volt, s pár nap mulva, mint Sárosmegye örökösi főispánja, Eperjesen nagy pompával fényes bemenetet tartotta; ez alkalommal az akkoriban leghiresb czigányzenész Barna Mihály, Czinka Panna nagyatya, kit később gr. Csáki bibornok s Magyarország primása le is arcuképezetet (de nem tudni, hol van e kép), udvari zenésze lett Rákóczynak, ki igen vendégszerető ember volt, s a vig mulatságokat nagyon kedvelte. Ez a Barna Mihály Rákóczyt mindenüvé követte, s midőn ura a neki kinált amnestiat elfogadni nem akarta, lábaihoz borulva e szavakat mondá: „Oh kegyelmes fejedelem! mit mivelcs, mit cselekszel? itt hagyod a vagyont és mégy a nincsent keresni?“ Ezen időtájban komponálta Barna a Rákóczi-nótát, mely tele eredetiséggel, zenei belbecscsel s a sajgó szív szomorú kifakadásával. E nota csakhamar igen népszerűvé lett, s a nép és czigányok között hiven fönmaradt. Barna Mihály maga tanította be unokáját Czinka Pannát a Rákóczi-nótára, kitől aztán először kótára tette Vaczek Károly jászói prémontrei kanonok, ki ezelőtt 32 ével halt meg 93 éves korában. Ez a Vaczek is hires zenész volt akkoriban, különösen a hosszu pásztorfurulyát kitüntöleg tudta kezelni, s Bécsben az udvar előtt is produkálta magát. Ezen adatokat gr. Fáy István részint tőle, részint pedig nagyatytjától gr. Fáy Lászlótól hallotta, ki Czinka Pannának nagy pártolója volt. Vaczek kanonoktól hallá azt is, hogy ez később Veszprémben Csermák jelenlétében leirva átadta a Rákóczi-nótát Ruzsitskának, ki aztán abból a Rákóczi-indulót, és hozzá az ütközetet, készíté, mely utóbbi a grófnak csak töredékekben jutott kezeihez és sokat kellett rajta igazitania. Mind a három darab a legközelebb megjelent füzetben egy láncolatban fordul elő, mig Berlioz transcriptiójában csupán az ütközet párosul az indulóval.

Pótló tudósítások a Kazinczy-ünnepekről.

— Zemplénből, dec. 20. (A Kazinczy-ünnepelek történelméhez.) A napokban „Többek nevében“ a következő felhívás jutott kezünkhoz: „Nemcsak szeretett és egyetlen magyar hazánk minden részeiből, hanem a külföld legtávolabb vidékeiről is nyilatkozott azon kegyeletteljes emlék, melyet a honfiú jó szív s önzetlen megemlékezés a magyar nyelv és irodalom uttörő bajnoka Kazinczy Ferencz születésének évszázados ünnepére emelt.“

„Zemplénmegye — melynek e kegyeletes öröm tolmacsolásában elsőnek kellett vala lenni — utolsó maradt, hogy megszentelje nagy emberünk sírhalmát a hala szeplőtlen könyeivel.“

„S a Kazinczy-ünnepély Széphalmon — hol nyelvünk és irodalmunk apostola fáradozott és hamvad — f. évi december 7-ik napján a szabad ég alatt fog megtartatni.“

„A menet az nap délutáni 4 órakor S.-Ujhelyből induland Széphalomra, s alkonyatkor, száz fáklyafényénél, szónoklat s a s.-pataki föiskolai éneklőkar dallamai mellett, Kazinczy Ferencz sírjára és emlékoszlopára, az összinte hálá és tiszta megemlékezés hervadhatatlan emlékeül, borostyánkoszorut tüzend föl.“

„Az ünnepélyt S.-Ujhelyben az ó-casino termeiben tartandó lakoma zárja be, a melyre részvéti-jegyek Rácz Bertalan s.-ujhelyi vaskereskedésében szerezhetők.“

„A miről is van szerencsém bocces jelenlétét s részvétét ohajtva — értesíteni“ stb.

Azonban az ünnepély meg nem tartathatott; fog-e és miként? el fog-juk mondani. *) — y.

— (Kazinczy-ünnepély Kis-Körösön.) Kis-Körös — Pest-Solt megyei népesebb községek egyike, Petőfi szülőhelye, december 18-án irodalmunk dicsősült előharcosa, Kazinczy emlékezetét megható lelkessédes közt megünneplé.

A szomszéd vidék értelmesebbjei családostól, a helybeliek seregesztő örönlének már a kitüött délesti 5 óra előtt a protestáns népiskolai, szokatlanul fényesen világított terembe; hol az egyszerű, borostyánnal koszoruzzott nagy költő képét, Árpád és Mátyás korabeli hős elődeinkéi környezék.

1) Egy halvány arcú ifju szónok lépett az emelvénnyre: mindenki szent kegyelettől ihlette figyelt az ünnepélyt és a költő életét rajzoló vezérlőhangokra; ezt követé 2) Hunyady-nyitány, zongorán előadta 4 kézre két testvér-kisasszony. 3) A hazáról, Petőfitől, szavalta egy hittanjelöt. 4) Ilka-ból, 4 kézre zongorán előadta két fitestvér. 5) Ebresztő, Bajzától, szavalta egy tanító. 6) Magyar fantázia Lisztből, zongorán előadta egy műkedvelő. 7) Magyar dallamok, zongorán rögtönzött előadás, közzelhívásra. 8) Szász Károly koszoruzzott pályaműve, felolvasta egy pap-növendék. 9) Szózat, Vörösmartytól, önkéntesek által előadva karénekben.

A közös örömtől viszhangzott a terem. Innen egy társas lakomában tömegesen résztveendők, a vendéglőbe vonultunk, hol szívből áradozó hazaifui felkészöntések közt a Kazinczy-alapítvány gyarapítására aláirtunk; a javában folyamatnak indult, már 100 ftot haladó aláírt összeg legközelebb rendeltetése helyére fog sietni.

*) Azóta vett tudósítások nyomán irhatjuk, hogy az ünnepély dec. 30-ára lón haszta. Közelebbi számunkban reméljük hozhatni egy, az ünnepélyben résztvevő ügybarátunk tollából a szép nap részleteit, Széphalom és vidékének leírásaval és rajzával együtt.

Szerk.

Méltó köszönet illet, különösen egy, ügyszeretetet tanusított atyánfiai, ki a kedves családi hajlékát ez estén is vendégszerető magyarsággal megnyitá, ki a rendezőség gondjaival ezuttal is becsülettel megküzdött.

— (Brassón is lesz Kazinczy-ünnepl.) Brassó, dec. 24. Két kellemes hirrel vélek beköszönni, tudtul adhatván először: miszerint elvégre mi is elhatározottuk, itt, a nagy hon keleti végssarkán, dicső nemzeti költőnk Kazinczy évszázados ünnepét utólag ugyan, de tehetségünk szerint annál diszesben megülni. Napot még nem határozhattunk e szép ünnepélyre, de alkalmassint január első felében, s két napra terjedőleg tartanduk meg, miután a már is bőven jelentkezett alkalmi szónoklatok, költemények stb. felolvásása s az ezt követő diszlakoma az első napot igénybe veendi, a következő pedig délelőtt gyűlést tartva a nemzetiségi kiválló érdekeit illető tárgyak megbeszéléssére, estve ünnepi bált szándékozunk rendezni, melyre, mint magától érte, mindenki nemzeti öltönyben fog megjelenni. Egyébiránt ez utóbbira nézve a jövő farsang alkalmával reméljük bebizonyithatni, mennyire szeretünk külről is azok lenni, a mik szívből vagyunk. A nemzeti öltönyt vidékünkön — a Háromszéken — már is annyira kezdi viselni, hogy ritkaság csilindert, frakkot stb. látni.

Másik igértem hir az: hogy „viribus unitis“ sikerült valahára e nagy város fiatalnak egy olvasó-egylet létrehozása, mely, ha reményünk nem csal, már a jövő új évre tartandja alapítási ünnepélyes napját.

— (Kazinczy-estély Verebélyen.) Dec. 16. Verebél kis városkán, legközelebb mult három hónap alatt, harmadszor veszi igénybe bocces lapjait. Először két izbeni tűz okozta rémületét, másodszor, a magyar tűzkármentesítő-társaság rögtöni, példás pontossággal tett kártalanítása miatti köszönetet hirdettük. — Most ismét egy új jó hirrel kedveskedünk.

Ugyanis nov. 29-kén primási ügyész N. F. urnál köztisztelben álló rokonának nevenapja megülvé végett András előestéjére nagy számmal összegyültünk, ösmagyar szokás szerint ünnepeltük az estét; a házigazda poharat emelt, s többi között a megdicsölt Kazinczy Ferencz emlékére lelkeles áldomást mondott, elmondá azon áldást, melyet a most országszerte ünnepelt Kazinczy Ferencz fáradozássai, nélkülözsei és szenvédései, a szendergő nemzet felébresztésére és nyelvünk kifejlesztésére hoztak, a lelkesült ko-csintások után ünnepélyes mély csend lett.

Ezalatt más szobában Kazinczy Ferencz diszképe ki lön világítva, a szives háziur vendégeit oly öryendetesen meglepte, hogy azok közakaratból a Kazinczy-alapítványra (daczára annak, hogy tűz és víz által sok kárt val-lottak és szegények) rögtön összegyüjtötték 49 ftot. E pénzt a szerkesztő urhoz azon kéréssel küldjük, miszerint mint legjobb hazafui szándokunk némi jelét, az illető helyre átadni sziveskedjék. — B. D. — (A 49 ftot vettük s az akadémiai pénztárnoknak átszolgáltattuk. Szerk.)

— (Adakozás Kőszegről.) Kőszeg dec. 22. 1859. Az idezárt 100 o. é. ftot és 6 db. cs. k. aranyat mint Czeke Mihály urral közösen eszközölt gyűjtés eredményét van szerencsém azon szives kérés mellett átküldeni, hogy azt a t. szerkesztő ur a Kazinczy-alaphoz juttatni ne terheltessék. A gyűjtőiv is másolatban ide csatoltatik. Németh Antal. (A nevezett öszveget illető helyen átadtuk. Szerk.)

✓ Megjelent az eperjesi ev. kollegium magyar nyelvmivelő társulati elnöke Herfurth Józsefnek a m. évi nov. 1-jén, Eperjesen tartott Kazinczy-ünnepre készült emlékbeszéde s evvel együtt társulati jegyző Kósa Sándor lelkeles alkalmi költeménye. A csinosan kiállított füzetke Osterlamm könyvkereskedésében is kapható.

Ipar, gazdaszat kereskedés.

+ (A „Férfidivat-közlöny“) 1860. évi folyamára Jámbor Endre előfizetést nyit, egész évre 3 ft. 20 kr. félévre 1 ft. 70 kral. Megjelenik minden évszakban egyszer, tehát egy év alatt négy füzetben. Előfizethetni a szerkesztőnél s minden postahivatalnál; a pénzek február 15-ig küldendők be. A vállalat, mint tudjuk, nem uj, már régebben megindult, azon célból, hogy a magyar divatot fölelevenítse; azonban egy év előtt pártolás hiánya miatt megszünt. De miután azóta a magyar viselet átalános divattá lett, szerkesztő reméli, hogy többé nem lesz oka részvétlenség miatt panaszodni. Hiszszük, hogy nem fog megcsalatkozni.

— Kiss Sándor pesti szabómestertől (ujvilág-utcza, 19-ik sz.) ismét megjelentek több rendbeli férfiruhaszabás rajzok, u. m. egy mellényszabásrajz természetes nagyságban és kicsinyítve; kétféle téli öltöny, pongyola-köntös, egész és $\frac{3}{4}$ kerék köpeny, gallér és köpenyalja, s katonatiszt köpe-nyek rajza. Egy példány ára 30 ujkr. — A férfiruhaszabáskönyv, mely bevezetésül szolgál a magyar és párisi divatoltzeteik szabásához, még folyvást kapható Pesten Jámbor Endrénél, Kiss Sándornál és Müller Gyula könyvkereskedésében. Ára 1 ft.

△ (Borárverés.) A m. kormány a háboru alatt a katonaraktrákban összehalmozott magyar fehér és vörös borokat, most árverés utján eladatja, és pedig: Velencében 24,400, Veronában 16,990, Mantuában 6840, Trevi-sóban 2580, Trieszben 2340, Peschierában 2030, Udineben 1960, Parmában 1460, Trentben 1130, Legnanoban 600, Paduában 540, Görzben 150 akót.

○ (A marháverés ellen,) a Koburg hercegi jászágok igazgatója, Kutzer ur, 5 meszelyvizbe egy meszely sósavanyt öntet s e keverékből minden harmadik vagy negyedik nap egy marhának 2 kanállal öntet szájába s reá azon-nal tiszta vizet adat inni. Ha a marha megbetegszik, akkor naponkint kap a keverékből két kanállal mindaddig, mig hasmenés áll be.

○ (A kaliforniai aranybányák) ez évi jan. 1-je óta már 75,200,000 ft. értékű aranyat hordtak Új-Yorkba s onnét tovább. E bányákat már tiz év óta mivelik és így kifogyhatatlan azok gazdagsága.

május

Pest, január 14-kén 1855.

A „Vasárnapi Ujság” hetenként egyszer egy nagy negyedrétű iven jelenik meg. — Előfizetési díj helyben : január—juniusi folyamra azaz : hat hónapra 1 ft. 30 kr. Házhoz küldve 2 ft. pp.

Postán elküldve minden egyéb költség nélkül : január—juniusi folyamra azaz : hat hónapra 2 ft. pp. — Az előfizetési díj az alulírt kiadóhoz bérmentve utasítandó. — Landerer és Heckenast, kiadók, egyetem-uteza 4. sz. a.

Gróf Ráday Gedeon, + 1843.

a nemzeti színház igazgatója.

Teljes meggyőződésünk-ból szoltunk, midőn azt mondók, hogy kedvesebb uj évi ajándékot nem kaphattunk, mint gróf Ráday Gedeont, a nemzeti színház számára igazgatóul.

Nem szándékunk e helyet életleirását adni e férfiunak, kit mint hazafit, mint tiszta jellemet, eléggé ismer hazánk közönsége, kinek családjából több név a halhatatlanságnak van már átadva, mint a kikre csak jó és nemes tetteikről emlékezik az utókor.

E helyen csupán azon rég óhajtott viszonyról kivánunk szólni, melly a nemes gróf és nemzeti színházunk között létezett évek előtt s mellynek örvendetes megújulásától várjuk színházunk jobb jövőjét ujra.

Mi a pesti nemzeti színház a magyarnak?

Óh nagyon sok! Nem csupán mulattatások háza ez, melly számunkra magasabb gyönyört hoz; templom ez nekiink, hol nemzetiséink legtartósabb oltárai égnek, miveltségünk állandó iskolája, lételünk legbiztosabb tanujele, egy áldott kapocs, melly nagyainkat és kicsinyeinket egybefűzi érdekenben, vágyakban és örömekben.

Huszon harmincz év előtt ollyan volt még a pesti közélet, hogy a költő fehér hollónak nevezte a magyar szót; ekkor épült fel a nemzeti színház s bátran

állithatjuk, hogy minden azon tényezők között, melyek Pestet hazánk méltó fővárosává tevék, a nemzeti színház a legfontosabb.

Eleinte alig látszott meg a hatás, mellyet ez intézet a főváros közönségére gyakorolt. Olly állapotban volt a társulat, mint akármelly jobb kis város közönségénél, mellynek nincs egyéb hibája, minthogy kevesed magával van és nem győzi az áldozatot.

Egyik igazgatóság a másikat váltotta fel, s bár jó akarat, buzgalom egyiknél sem hiányzott, a nemzeti színház ügye még is vonatva ment előre, később bérlönek adatott át, s ennek bukása után kerérett fel gróf Ráday az igazgatóság elvállalására.

Az ő igazgatása éveit nevezhetjük bátran színházunk aranykorának. A nemzeti színészüket közérdekké lett, nemzeti dráma és zeneköltészettünk szokatlan gyors kifejlődéssel tökéletesült, dráma és opera nemes versenyt futott egymással az igazgató által buzdítva; uly hogy színházunk előadásai művészeti tökélyre nézve a világ bármelly szinpadával vetekedtek.

Meglátszott ez a közösségen is, mert a színház soha sem panaszkozott jóvedelem-hiányról, s igen gyakran szük volt a ház a látogatók tömegének.

S mi volt azon különös hatalom, melly által gr. Ráday illy hatást eszközölt?

„Ügyszeretet, hozzáértés, és emberekkel bánni tudás.“

Még egy negyedik is járult hozzá, a mit jó szerencsének szokás nevezni. Ez a jó szerencse gr. Rádayt most sem hagyandja el, mert ez a jó szerencse az ö — népszerűsége. Egy népszerű igazgatónak minden intézkedése biztosítva van a siker felől, mert annak sem pártoskodástól, sem ármánytól nem kell tartania; a közönség előszeretetében mindig szilárd alapot találhat.

És ezért bceses ajándék ránk nézve gr. Ráday kineveztetése.

A magas kormány ez által legbiztosabb tanuságát adta annak, miszerint nemzeti mivelődésünk előmozdítását ohajtja.

A hatás e pár hét alatt is észrevehető már; színházunk látogatottsága, régi kedvencz művészük sokszor ohajtott visszatérése elég tanubizonyságot tesznek e felöl; hiszszük, hogy még boldogabb idők is fognak következni az elmultaknál.

Csupán csodákat ne várunk. Szinházunknak sok fájdalmat sebeit kell most kiheverni, miket egy kiméletlen nagy ur ejtett rajta, a kit halálnak neveznek. Sokan elhagyták legjobbjaink közül az élet szinpadát, kiknek helyét betölteni nem egy nap, de nem is egy év munkája. Mig a köztiszteletü igazgató e nagy munkában fáradoz, mi tegyük fel magunkban azt a kegyletes elhatározást, hogy legyünk iránta bizalommal, s minden apró alkalmat ne ragadjunk meg: tanácsadásainkkal, pártfogó, vagy rábeszélő szándokainkkal terhére, akadályára lenni; s személyeket, nem magát a közügyet érdeklő kérdéseket a közönség előtt vitatni meg, mert azt már ismerjük, a mi Ráday előtt volt, azt is tudjuk a mi utána következett; ezentul csupán önmagunk feladata odamunkálni, hogy igazgatása tartós és sikerteljes legyen.

Az akh-tiári fogoly.

Elbeszélés

JÓKAI MÓRTÓL.

(Folytatás.)

Gróf Korzky nem volt rút ember, söt mikor a haját felborzolták s fényes fesztes egyenruháját ráadták, még szembe is tünhetett.

Itt ugyan nem igen akadt egyéb hajfodrozója a kegyes zivatarnál, melly kivált ha nagyon ajándékozó kedvében volt, még jégsapokat is akasztott az ember hajára és szakállára; egyenruhája sem volt valami bámulatra méltó; készülvén az durva barna posztóból, mellynek szabad volt a sarkaig érni; mind a mellett könnyü volt az ifju urnal magát tetszetőssé tenni a száműzött herczegasszony előtt. A közös balsors igen gyorsan közel birja az embereket hozni egymáshoz; az ifju gróf igen szépen tudott beszélni, az ifju herczegasszony pedig igen szépen tudott hallatni.

Csak hallatni. Ha az ifju azt vallá neki, hogy mennyire boldogtalan, a herczegnő csak könyei által felelt, hogy ö is az; s ha az ifju lovag azt mondá, hogy mind a mellett ö még is millen boldog, mert a világ legrútabb vidékében a világ legszebb asszonyát láthatja, akkor a delnő mosolyával felelt, hogy ö is ollyan boldog, s ha végre az ifju azt mondáneki, hogy ezen boldogsága nagyobb lenne ennél a világnál, ha a szép asszony az ö epedő kérdéseire csak egy picziny-picziny kis „igen“ szócskával válaszolna, akkor az lesüté szemeit, és megszorítá az ifju kezezeit, a miből az érthetett eleget, ha esze volt; de ezt a picziny-picziny kis „igen“ szócskát még sem mondotta ki.

Már pedig gróf Korzky feltette magában, hogy ennek az asszonynak meg kell szóllalni, akármibe kerüljön is; még ha nöül kell is öt vennie. A férje előtt lehetlen, hogy valaki némát tudjon játszani.

A mit kigondolt, azt meg is tette. Megkérte a szép asszony kezét. Tudni kell pedig, hogy Szibéria vármegyében nem igen szokott valakinek apja anyja jelen lenni, a kitől annak a kezét meg lehessen kérni, hanem e végett szokás egyenesen a kormányzóhoz folyamodni, ez itt mindenkinet atyja és gondviselője.

A kormányzó helybenhagyá az ifju gróf szándokát s atyai határozata szerint tudatá Palukhinnővel hogy Korzkihoz fog feleségiü menni.

Az nem jön kérdésbe, hogy hát ö mit szól hozzá? a kormányzó így akarta, így kell történni, a státusnak érdekében áll, hogy Szibéria népessége szaporodjék, ugyis csak minden tiz fér-fira jut egy asszony, itt tehát asszonyszemélyeknek a kegyetlen játszani nem szabad. Menniök kell, mihelyt kérőjök akad.

Az esküvő keresztyéni szertartással ment végbe, a nő az oltár előtt is néma maradt, egy e végre meghitelt tanu mondta el helyette az esküvési igéket, az irta helyette alá a nevét, ö csak keze körösvonásával erősítette azt meg, mert az is tudtára volt adva, hogy bizonyos esetekben a kéz is pótolhatja a nyelvet, s részesülhet annak bünében és büntetésében, annál fogva jó lesz, ha azt is eltagadja, hogy irni tud.

Gróf Korzky haza vitte herczegi nejét. Az ugyan nem volt grófi kastély, hanem inkább nádfedeles vályogház, de hiszen a boldog házasok örömenek ez is csak olyan tág, mint amaz, később pedig bánatának amaz is olyan szük, mint ez.

Uj volt akkor ez a sárház, mikor ifju nejét odavitte Korzky, fiatalok voltak mind a ketten, és megvénültek a házzal együtt ottan, esztendők hosszú sora után másfél lábbal lejebb szállt a ház fala s bedült a teteje, még is ottan laktak, mert a nő soha ki nem ejtett egy szót is ajkán, a mi öt a vesztőhelyre, férjét pedig vissza vitte volna abba a fényes és vidám táncmulatságba Szent-Pétervárott, a mellyet olyan váratlanul elkellett hagynia, s mellyből még tán most is adós egy pár szép delnőnek egynéhány táncossal. Azok tán maig is várnak reá.

Házas életben pedig mennyi alkalom van a beszédre: az örömteljes órák bizalmas suttogásain elkezdve a fájdalom, szomoruság panaszos nyögéseig. Mind ezek nem oldották fel az elítélt nő nyelvét. Korzky szép szavai, ömledező expedései mind sikertelenek maradtak. Később szemrehányásokat tett, hogy még ö előtte is, férje előtt, midön csak egyedül vannak, miért titkolózik? Utoljára boszuságában meg is verte az asszonyt. És azután minden nap megverte. Az asszony türte a verést s annyit sem mondott rá; hogy „jaj“.

Végre anya lett a nő, fiat szült. Azt természetesen magának kellett ápolni, mig meg nem nőtt. Mellyik anya birná megállani azt, hogy kedves gyermekét évekig elhordozza karján, a nélküli, hogy egy szót szólna hozzá? Mikor a gyermek nyughatatlan, olyan önkényt jön az, hogy a ki kezében ringatja, egy altató dalt dúdoljon fölötte. Az elítélt nő ezt sem tette soha. Mikor a gyermek beszélni tanul, olyan jól esik az anyának, ha egy szót, csak annyit hogy „anyám“ megtaníthat neki, ha még alig érthető rebegéseit kiigazithatja. Az elítélt nő ezt sem tette soha. Még öbeli gyermeké sem hallotta szavát.

Mikor annyira felnött a gyermek, hogy már maga tudott enni és járni, akkor elvették tőle s beadták egy katonai növényébe. A gyermek sírt, mikor anyját el kellett neki hagyni, és az egy bucsúzó szót nem szólhatott hozzá.

Azontul csak minden csütörtökön láthatta meg egyszer, akkor is mindig férje jelenlétében. A gyermeknek szabad volt kérdéseket intézni anyjához, és ö neki nem volt szabad azokra felelni. Néha vig, többször szomoru volt a gyermek, édes anyja soha sem kérdezhette meg tőle, mi baja, mi öröme van?

Egyszer valamit vétett a gyermek s a fegyelem szabályai szerint arra itéltetett, hogy megvesszőzzék. Az anyja megtudta ezt férje által s kétségbesve futott a kormányzóhoz, hogy kegyelmet kérjen számára. De hogyan kérjen? midön neki szólni nem szabad. Oda veté magát lábaihoz, átölelte téreit és könyneivel áztatá durva kezeit. Az pedig nem tudta, hogy mit akar az asszony. A nő inte férjének, ki vele ment oda, hogy beszéljen helyette, de Korzky vállat vonított, mintha nem tudná, hogy felesége mit akar? A nő csak elbámult. Ekkor világosult fel előtte, hogy férje csak kémül van mellé rendelve, hogy minden keserves megpróbáltatás csak arra van szánva, hogy öt beszédre birják; millen nehezen esett neki, hogy nem mondhatta szemébe: „nyomorult semmirekellő!“

A kormányzó végre is emberi szívvel bírt, kegyeskedett megérteni az anya néma könyeit, elérté, hogy az fia büntetésé-

Debreczenben állandó színház van épülőben. (Csak elhatározva. Szerk.)

Magyar akadémiai elnökökké választattak : gr. Desewffy Emil és b. Eötvös József.

A *Pesti Napló* szerkesztőjévé báró Kemény Zsigmond vezetett ki.

Gabonaár ismét magasulóban.

Időjárás : gyakor esőzések, mennydörgésekkel és ember-emléket haladó jégveréssel. Száraz hőség. Utóbb ismét lanyházó esőzések, igen hüves léggel, — végre tartós hideg szelek, borús éggel.

Julius-hó.

Nyelvünkön ujból keletkezett hirlap indítatott meg Bécsből, Török János szerkesztősége alatt, e címmel : *Magyar Sajtó*.

Podhorszky hazánkfa, gr. Széchenyi István fiaiak volt nevelője Párisban, Csinába készül, a magyarok öshazáját ott keresni.

Egy tudós Poroszhonból küldetve, Magyarhonban jár, kigyókat és ürgéket fogdosni, mint ott ritka állatokat.

A hatodhónaponként fizettetni rendelt évi adó jövöre előlegesen beszolgáltatni parancsoltatott.

A galiciai határszélekről haza bocsátott nagyszámu cs. k. katonaságból Magyarhonba is megérkeztek a hadfiak minden vidékekre.

Sovány aratás átalján.

Marha és sertés fölötte drága.

Gabonaár korábbi, — utóbb felszáll.

Időjárás : derült és borús, száraz és lanyházó napok vegyest, — utóbb szelek és folyvást borús hüüs napok esővel, közben hőség, jégeső, — végig borús, hüüs nyár-ellenes napok.

Augusztus-hó.

A kolera e nyár folytán hazánkban is több helyen kiütött, néhutt igen pusztítólag. E mirigy ragadta el Obernyik Károly írót és körösi tanárt is.

A sanyaru tavasz miatt kevés gyümölcs.

Borcsarnok létesül Budapesten.

Tolnában a sárvizi átmetszés a Dunába álladalmi költségen létesítettsé.

Pesti szücsökkal ez évben is az angolok ezer bunda kiállítása iránt szerződtek.

A gabona megolcsult.

Időjárás : első napok rekkenő hévek, utóbb rögtön hideg, felhős, szeles, esős, borús nyár-ellenes napok, 20-ika után ismét nyáriak.

Szeptember-hó.

Ungvárnál a Tiszán, százezer pftba kerülő hid kezd épülni. Munkács vára lehordatván, erősség lenni megszünt.

A kolera e hó folytán is a hazában szerte pusztított.

Kalocsa mellett szigetben nagymennyiségi guána-trágya (halevő madarakról gyült tráganem) födöztetett fel.

Tolnai vörös borok a krimiai csatárra nagy mennyiségben vitettek ki.

Pesti gépész Vidacsnál Berlinból száznál több gazdaszati gépek rendeltettek meg.

A budai alag-uton az első kocsi átutazott, benne ülvén : Ürményi József, a részvény-társaság elnöke, Clark Ádám, építész, és Baumgartner, társ. titkár.

Időjárás : hüüs felváltva meleggel; borús lanyházó napok, utóbb zord lég és szél, holdúságkor eső, rá verőfényes napok, szinte hévek.

October-hó.

Kertész tanintézet nyitvatartott Pesten, a Terézvárosban, Dr. Entz által. (Régen áll az! Szerk.)

Ugyan Pesten a két protestánsok részére hittani collegium nyitvatartott.

Erdélyben Deák Fülöp Sámuel, akad. tag, író, meghalt.

Szüret, hazaszerte közép bőségű, de annál jobb borokat adott, melyek ára tehát a korábbi magas állásból mit sem csökkent. Új ára a Ság hegye táján 8 pft. akója.

Magyarhonból külföldre elutaztak : Gyulai Pál, fiatal költész, és ifju gróf Nádasdi Tamás.

A Györ-bécsi vasuton első próba-kirándulás.

Magyarhonban az angolok kétezer lovát vásároltak a keleti hadsereg számára.

Gabonaár, mint szeptember hóban, például a rozsnak pozs. mérője 4, a buzáé 5 pft. középáron.

Időjárás : általján kies őszi napok, néha borongók, — a hó közepén szapora eső egyszer. A szárazság miatt sok helyen a kutak kiadtak. Hó végén ismét eső, mennydörgéssel és vilámlással, éjjel.

November-hó.

Az adó évnegyedenkint előre fizetettetni elkezdetett.

A Magyarhonra is kiható egyezvény (concordatum), melly az ausztriai császári Felség és a romai pápa IX. Pius között még f. é. augustus hó folytán létre hozatott, — e hónapban nyilván kihirdettetett.

Vörösmarty Mihály, koszorus nemzeti költész és akadémiai tag, meghalt Pesten.

Rév-Kmáromban is távirodai hivatal állítatott.

Gabonaár ismét növekedőben.

Időjárás : esős, ködös, mellyért 12—14-én az évenként forduló csillaghullás nem vala szemlélhető. Vége felé esős, fagyra forduló.

December-hó.

A györ-brucki vaspálya teljesen elkészülvén, megnyitvatott.

Györött tudakozó-intézet állítatott fel, cselédügy rendezés-

sel, — a cselédszerzők és kerítők működési megszüntetvén.

A czukor ára igen felszáll, Amerikában a czukornád-termesztés ez évben roszul ütvén ki.

Gabonaár lassan növekedőben.

Időjárás : hév, fagy, kora tél és mérges.

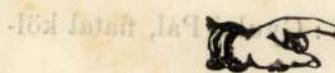
Többire ez az év, a mindenmű elemeknek pusztító haragos éve volt, minthogy ennek folytán árviz, jégeső, felhő-szakadás, tűzvész, marhadög és kolera sürűen ostromolták a hazának majdnem minden vidékeit.

Ujévi czimképünk.

Szép a szép, de csak ugy ha értelme van. Képzeljék tisztelt olvasóink, hogy az a kis szárnyas fiu, a ki most kel ki a széttört tojás-héjból, a néhány napos új esztendő; az hogy kezét száján tartja, tudatja velünk, hogy semmit sem tudunk és minden még titok, a mit az ifju év meg fog éretni velünk, a mig megvénül. Rózsákkal van ugyan körül véve, hanem azt már minden ember tudja, hogy a rózsafának a gyümölce a legfanyarabb gyümölcs; annál többet érne a buza, meg a szilva. A két mellék-fülke egyikében kis fiu és kis leány hoz virágbokrétát az öreg apának és édes anyának. A mezőn szedték-e a virágokat? vagy ecsetben voltak-e azok télre eltéve? azt nem merjük megmondani, már akárholt vették elég szép tölük az igyekezett. A másik oldalon Pestvárosi nagy ur újévi mulatsága látszik, kinek regeltől késő estig egyik üdvözlő a másik kezébe adja az ajtókilincsét, házmester kulcsokkal, lapkihordó cézulával, irnok tollával, éji ör dárdával, lámpagyújtó méccsel, kéményseprő lajtorjával, levélhordó könyvecskevel egymást tolják előre a jó kívánsággal s még a jó kívánság nem volna baj, de pénzt kell adni érte, az a sok kéz ott a kerek ablakban alól minden a magáéra vár, s a mint elmondta a köszöntőjét, tartja a tenyerét, s még morog is rajta, ha egy huszast kapott, a midón kettöt várt; a másik karika ellenben a pellikán madarat mutatja, mely saját husát tépve, azt osztja fainak s így példázza a jó szülöket. Illyen madár természetesen nincs már a világon. A két vidám kép között látszik a havas, zivataros róna, hol a száraz fa tövében, a szűz Mária kép alatt vén bujdosó koldus üldögel, a hóförméteg, e gonosz hideg kisértő, fehér palástjában, olyan rémségesen süvölt, repül, vágtat végig a puszta tájon, ahol ut sem látszik . . .

E képet mint a karácsonyt is, derék művészünk Rohn rajzolta, ki ezentúl is sok szépet fog lapjaink számára készíteni.

Rohn
HECKENAST GUSZTAV könyvkiadó-hivatalában megjelent és sajtó által levő munkák.

Kaphatók ezen munkák minden hiteles könyvárusnál!

Bibliai történetek.

Protestans népiskolák számára

Irta Warga János.

Második egészen újra dolgozott kiadás.

Jeles fametszetekkel.

86 lap. — Ára 20 kr. pengő.

„Vasárnapi könyvtár.“

I. kötet.

e napokban fog megjelenni, tartalmát teszik Kisfaludy Sándor Regéi, mik mind e mai napig összépségben állnak előttünk, a nagyterjelmű munka diszes fametszetekkel van gazdagítva, mik közül mutatványul egyet ide mellékelünk.

Előfizetési ár 10 kötetre 2 ft. pengő.

Postán küldve 2 ft. 30 kr. pp.

Erdélyi Indali Péter

A B C

vagyis

VEZÉRKÖNYVE

az olvasni tanításban és tanulásban.

Képes kiadás,

Ára 30 kr pengő.

CSALÁD KÖNYVE.

Hasznos ismeretek és mulattató olvasmányok.

Szerkesztik Greguss Ágost és Hunfalvy János.

Előfizetés egy évre — vagyis 10 füzetre — házhoz hordva, vagy postán bérmentesen küldve 5 forint pengő.

Legjelesb s legkedveltebb
külföldi regények gyűjteménye.

Egyegy kötet ára 30 kr. pengő.

1—3. kötet: „Nehéz idők, a mostani idők számára.“ Dickens Károlytól. Az angol eredetiből fordította Dr. Récsi Emil.

4—12. kötet: „Bleak house.“ (Pusztabáz). Irita Dickens Károly. Az angol eredetiből fordította Dr. Récsi Emil.

30kr

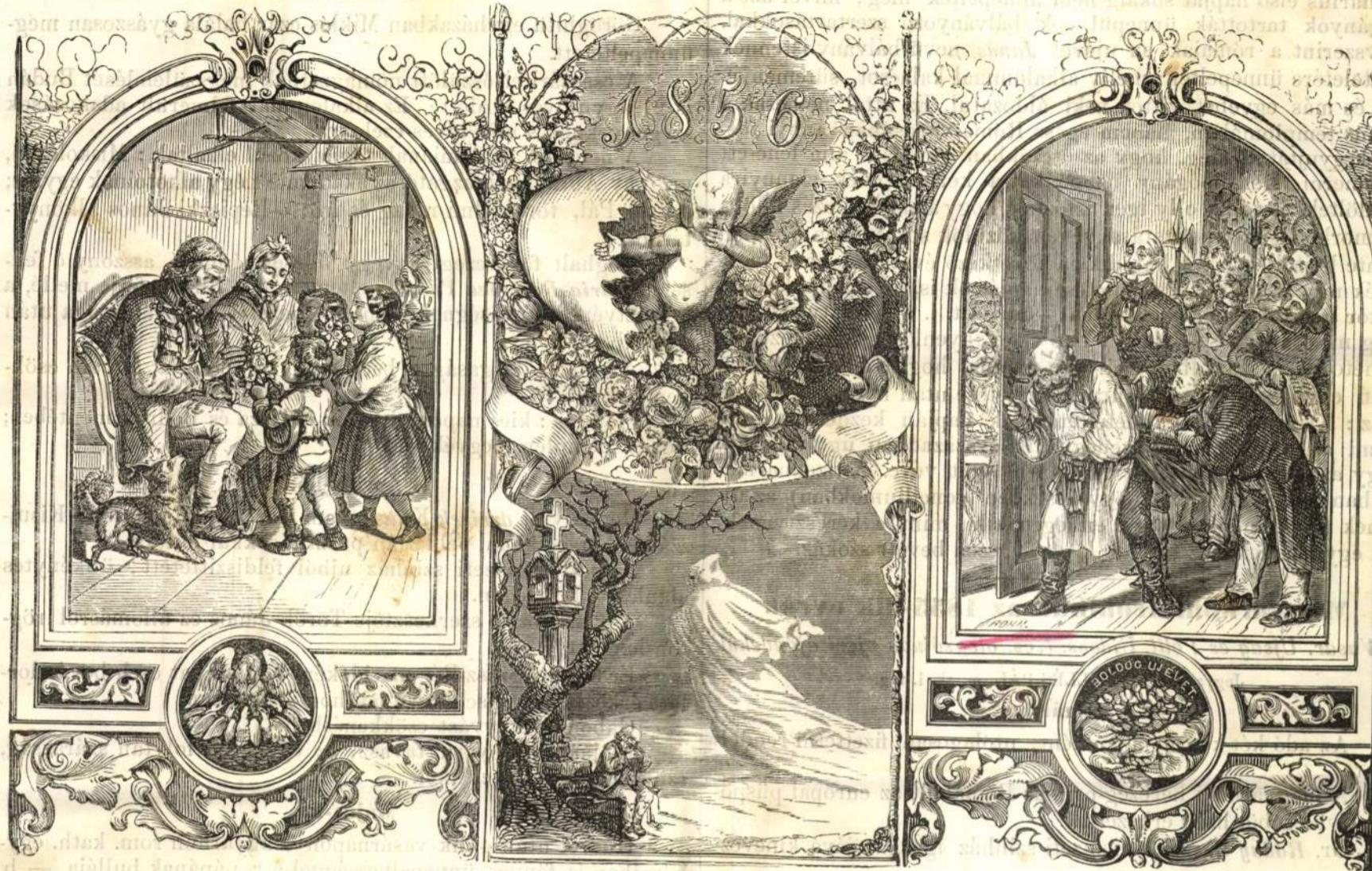
Heckenast G. Pesten.

Előfizetés egy évfolyamra vagyis 10 kötetre 5 ft. pengő.

az általános könyvtárban
szerepelő könyvekben

Vasárnapi Ujság 1-ső számához.

1856.

BOLDOG ÚJÉVET!

Adj on Isten, a mi nincs ez új esztendőben.

ARANY JÁNOSTÓL.

Az új évet (ócska tárgy)
Kell megénekelnem
Hálalkodva, a hogy illik
Poharat emelnem.
Mit van mit kívánni még
Illy áldott időben? —
Adj on Isten, a mi nincs
Ez új esztendőben.

Olcso legyen a kenyér,
A gabona áros,
Jól fizesse a tinót
S nyerjen a mészáros;
Mérje pedig szöszön-boron,
Font kijárja bőven.
Adj on Isten, a mi nincs
Ez új esztendőben.

Senkinek a nyakára
Ne vigyenek kontót;
Valaki csak ráteszen,
Nyerje meg a lottót;
Annyi pénzünk legyen, hogy!
Még pedig pengőben.

Adj on Isten, a mi nincs
Ez új esztendőben.

Szegény ember malacznának
Egy hija se essék;
Messze járjon döghalál,
Burgonya-betegség;
Orvos, borbély a diját
Kapja heverőben.
Adj on Isten, a mi nincs
Ez új esztendőben.

Tücski-hajtski baromnak
Sokasuljon lába,
Boczi járjon mezőre,
Gyermekek iskolába
Gyarápodjék a magyar
Számra, mint erőben.
Adj on Isten, a mi nincs
Ez új esztendőben.

Kivül, belül maradjon
Békében az ország,
A vásárra menőket
Sehol ki ne foszszák.

Béke legyen a háznál
És a sziyredőben.
Adj on Isten, a mi nincs
Ez új esztendőben.

A biró is, mint eddig,
Tisztét jól betöltsé:
Viz kedviért a babát
Soha ki ne öntse;
Emberiség, igazság
Egyik serpenyőben.
Adj on Isten, a mi nincs
Ez új esztendőben.

Zenebona, babona,
Huzavona veszsen;
Visszavonás, levonás
Minket ne epeszzen,
Legyen egység, türelem,
Hit a jövendőben.
Adj on Isten, a mi nincs
Ez új esztendőben.

Nagy uraink (ha élnek)
Nőjenek nagyobbra

Áldozzanak, legyen is mit,
Még se üssék dobrá;
Nemzetiségek mellett
Buzogjanak höen.
Adj on Isten, a mi nincs
Ez új esztendőben.

Iró pedig irónak!
Szemét ki ne ássa, —
Ne is legyen az idén
Napfogyatkozása.
Jó erkölcs-, eszme-, hirnév-,
S előfizetőben.
Adj on Isten, a mi nincs
Ez új esztendőben.

Mire üssek még pohárt?
Asszonyi hűségre?
Barátság-, polgárerény-,
Vagy mi más egyébre?
Hiszen ezek közöttünk
Vannak kelendőben.
Tudja Isten, mi minden nincs
Ez új esztendőben?

A polgári ujév ünnepének története.

EDVI ILLÉS PÁLTÓL.

Bevett időszámlálásunk első évszázadában a keresztyének januárius első napját sokáig nem ünnepelték meg; mivel azt a pogányok tartották ünnepül sok bálványozó szertartásokkal. Névszerint a rómaiak az ujévet *Janus* nevű bálvány-istennek tiszteletére ünnepelték; melly alkalommal kalácsot, süteményeket és más egyebet vittek neki áldozatul. Ez uttal nemcsak a Janus templomában, hanem egész Róma városában annyi füstötök gyujtattott meg, hogy az utcákban egymást alig lehetett felismerni. Melly pogány babonákat a keresztyének elannyira gyülölték, és tőlük olly igen irtóztak, hogy a bálványozás fölötti szomorkodásuk kimutatása végett közülök sokan azon a napon szinte bőjtöltek is. A hatodik és következő évszázadokban megülték ugyan a Krisztus születése napját ők is, de a nélküli, hogy ekkor ujévről emlékeztek volna; — mivel t. i. a keresztyének azt még most is tavasz elején, a nap és éj egyenlőségekor kezdték. A hetedik évszázadban már van nyoma, hogy némelly keresztyén egyházak Krisztus urunk születése után nyolcad napon, azaz: Krisztus környülmételtetésének napján kezdettek emlékezni az ujévről is. A tizenegyedik évszázadban ugy találjuk, hogy az ujévi ünnep már átalján be volt véve. A tizenharmandikban pedig az egyházi fogyülésekben (conciliumokban) az ujévnek megünneplése ugy emlegettetik, mint a keresztyének-nél egyházi rendhez tartozó közönségesen bevett szokás.

Magyarhoni krónikák az 1855-dik évről.

A Vasár. Ujság és Polit. Ujdons. t. cz. olvasónak ujévi ajándékul.

Jegyzette EDVI ILLÉS PÁL, m. ak. l. tag.

Január-hó.

Az adó két-két hónaponként, utólagosan fizettetni rendeltetett.

A magyarhoni herceg-primás Rómából, az európai püspökök gyülöséből haza érkezett.

Gr. *Ráday Gedeon* a nemzeti színház igazgatójává kineveztetett.

Szabadkán diszes uj színház épült.

Pesten a reáliskola ünnepélyesen megnyitott.

Egy francia borkereskedő sok magyar borokat összevásárlott.

Legelső aczélharang Magyarhonban, Makón felállítatott.

A bélyegpapír helyett, bélyegjegyekek hozattak gyakorlatba.

A nemzeti szinpadon, az öt év óta hiányzott *Egressy Gábor*, színész és író fellépett. Ellenben Fáncsy Lajos jeles színész meghalt.

Az 500 millió állam-kölcsön beváltatott.

Farsang hazaszerte lehangolt. Nép között ujházasuló fölötté kevés. Ifjak 22 éven alul nösülni tiltatnak.

Gabonaár: rozs 14, buza 18 vft p. m.

Időjárás: a tél megfelelt nevének. Az elszaporodott farkasok több vidéken pusztítottak.

Február-hó.

7. 8. Pompás égi tüneményül, nekünk is láthatólag, — Mercur, Venus és Mars plánéták délnyugaton találkoztak.

Bécsben, Haas könyvárus fellép, mint legelső, ki a bécsi 40 ezer magyar lakosság kedvéért, magyar könyvekkel kereskedik.

Felső-Magyарhonban (Trencsinben s m. h.) nagy inség az élelem hiánya miatt; melly nyomor enyhítésére a cs. kir. életes kamrából segély nyújtatott.

Az elszaporodott farkasok több vidéken embereket is felmeásztettek.

Imák országszerte a császárnö Felségnek szerencsés szüleseért.

Balatoni felvidéken dalárda alakult.

Gr. *Teleki József* akad. elnök meghalt.

Gabonaár a korábbi drágaság szerint.

Időjárás: havazás, — utóbbi esőzés által rögtön olvadás és árvizek, — Körös, Maros, Tisza és Szamos folyamok kiáradtak, pusztítólag, sokat szenvedvén Gyula, Ungvár stb.

Mártius-hó.

Görögítü egyházakban Miklós czár halála gyászosan megünnepeltetett.

A császári elsőszülött nőmagzatnak megszülemlését Budán is 21 ágyulövés hirdette. Ez alkalommal felmerült adakozások szegényeknek s más idves célokra.

A nemzeti akadémiának tagjai közül elhaltak: Miskolczon, gr. Vay Ábrahám igazgató, az akadémia négy alkotóinak egyike; Jászai Pál, történelmi r. tag és író; — Repiczki János alkönyvtárnok.

Meghalt főherczegi özvegy József nádorné asszony ő fenisége, *Mária Dorothea* Pesten; eltemettetett Budán férje mellé, a keresztyéni jóltevőségnek szép emlékezetét hagyván maga után a hazában.

A gabona-drágaság, a bécsi béke-konferencia folytán csökken.

Időjárás: kies napok; árvizek a Tisza és Bodrog mentében; Békés, Zemplén megyékben.

Aprilis-hó.

Rendkívüli árvizek Kunságban, Karczag, Madaras és Kisujszállás határaikban, példátlan pusztításokkal dultak.

A pesti nemzeti színház újból feldiszítetett, önkényes ajánlások költségén.

A *Pesti Napló* szerkesztője Török János ez állomásról rögtön lelépett.

Erdélybe, Szász-Régen vidékére egy csapat cseh bevándorlott érkezett, — a schleswigiek hon maradván.

Gabonaár folyvást csökkenésben.

Időjárás: sanyaru tavasz, az egész hó folytán szárazság, szüntelen hideg szelekkel.

Május-hó.

Husvét után 4-dik vasárnapon Magyarhon rom. kath. egyházaiban is fényes ünnepélyességgel a r. pápának bullája, — b. sz. Máriának szeplőtelen fogantatása tárgyában, — kihirdettetett.

Pesten az első *bölcsőde* megnyitott.

Pepita de Oliva, hires spanyol táncos menyecske, a pesti nemzeti szinpadon vendékképen fellépett.

Gr. *Szécsényi István*, Döblingben javulás utján.

Albert cs. kir. kormányzó főherczeg személyesen meglátogatta a példátlan árvizektől elborított alföld vidékeit. A vizkárosultak felsegélésére a cs. kir. bíróságok utján is segélypénz gyűjtetett országszerte.

Angol kereskedők Pesten tizezer darab sertésre bizományt adtak.

Mainzi és kölni *borkereskedők* magyar borokat vásároltak össze.

Száva balpartján a vizszabályozások megkezdettek.

Temesvár első példájára az *eb-adó* behozatott több helyeken.

A magyarországi protestánsok, egyházi ügyek érdekében, a magas oktatásiügyi miniszterium által kidolgozott törvényjavaslat fölötti előleges tanácskozások, — az illető felekezetekbeli 8 egyh. férfiaknak Bécsbe felhívása és hozzájárulta mellett megkezdettek.

Papi gyülsé Zalában, az elhatalmazó *Nazarinusok* című uj vallásfelekezet iránt.

Marhahus fontja Pesten 12 kr pp.

Gabonaár egyenlő állapotban.

Időjárás: szárazság, hideg, folytonos szelek, újból fütés, — sanyaru idők, utóbb lanyha esőzések, semmi meleg.

Junius-hó.

A magas kormány által a vám és vásár-helypiaczi fizetés minden néposztályra kiterjedőleg életbe léptetett.

Dr Nendtvich János vegytanár, akad. tag, és Kárász tudományos széleiből, Éjszakamerikába utat tenni, Pestről elindultak.

The image is a detailed black and white engraving of a woman's head and upper torso. She has a round face, dark eyes, and a small smile. Her dark hair is pulled back and styled in an elaborate updo. She wears a large, dark, ruffled collar or bonnet that covers most of her neck and shoulders. The style of the engraving is reminiscent of 19th-century fashion plates. The entire illustration is enclosed within a decorative rectangular border. Inside this border, there is a dense block of Hungarian text in a Gothic script font, which appears to be a descriptive caption or a poem related to the subject of the engraving.

Peter Sandoz

A „Vasárnapi Üsszeg” heteköndött egyszerre egy nagy négyedrebbi minden jelentkezésre vágya. Elnézetesítői jól járunkat – mindenki azaz: 6 hengyprá Budai-Pesten hagyományos kulináris dij a „Vasárnapi Üsszeg” kiadó-hivatalhoz (egyetemre utazásban 4. sz.) bérmentes utazásban.

Mi alatt en ezeket szemlítgyire veszem, szokott nesztelelni moderálásnak vétele után a szolgálat homlokukat ellenik, feltétlen enge- delmeségük jeléül s halában es neszteleten tűnnek el.

Mondam, hogy a basa villaigér sem valálna be gázdaeg voltat -
Söt ennek meg többet is tessz. Ölli veszedelmes volt egykoron gaz-
dag ember hirtneveiben állami, hogy jelenleg a villaigának nincs oly-
korra veszélyek körülönnél penzt, nem mintha szaksegek volna rá, hanem
nagy vagyonyunk valójában a halászat eltitkrajákkal s az, kimek talán mil-
lionszébe kerülne száz forint kifizetése. A basakat, mint azt megöröl-
ték a van valahol a földbe asva, azt szimilel, minttha nagy megeről-
elöl szégegyéniyi a sok hasztalan cselédeség, a felszabad hatóságok számára
folytatott kapcsolatban lévő — attalános vesztegetés. Ez inkább rossz
személyre kezük és rossz gázda; s bár nemelyik kereskedelem
szolgáltatója szerint minden török úgy -

ezben urak eszéjárásán, semmi esetre sem tűrte a paczkázat. Aztána de 6 nem utazott, kevéset tanult s megfelehető hanyag heve-

A basa sokkal katonásabban szellőmi ember, hogyan sem illő be-
mekkel van kivártva, annak jeléül, hogy viselje torok tiszta.
Gombot kabátjára valami hinggáller-formát hasítana ki, jobb keze
kis ujján azonban gyémántgyűrű rágvöge, melyet tiszter forintot is
lábait kereszten maga alá szedve ill a pamágon, így fogadával el-
a tisztelekedőket, kik a belépés után leborítanak. Előtte Ha rendel-
kezni akar, csöngöt s ottenházt szolgája kozúll néhány ügyarázon
pillanatban ott terem s nemán es szívre tett kezzel varja parancsait.
Béreknél vettele után a szolgák homlokukat erintik, felteleten enge-
delmessegök jeléül s halán es neesztelelenn tünnek el.

A kóbor angoł.

W. f.

Benné irodalmunk egyik legtényesebb csillaga hagyta el Egyiptomot.

Kevessé hajtható volt; könnyen haragudott és nehézen bekíllt, az iránt, a kit szereztetett, határtalanul öntelthető, de egyszersem mind ha-tartalannal kovette le is tudott lenni. Viselteben szerette a különöset, a rendkivülit, s végül minden nagyobbak voltak mint eltert dicső.

zemenyéi, mikhez a szerekesszök okkai módosítottat. Nem ennekkel többé el is hangozon.

Közössések, egyletek.

Vas. Ujs. 1860. 34 f.

rel lehet haladni. — Valamennyi zenénk a tánczene-formák közt mozog, addig attól semmi nagyon nem várhatunk. — Ima a 12 klaszszikai modorban dolgozott kép! Ohajtom, hogy a kinek keble magasabb vágytól hevül, ki nem akar a zenei mindenpiasság alsó régiójában maradni, szorgalommal tanulmányozza azt, gyönyörködjék azon szép hármonia-kezelésen, mire csak az lehet képes, ki mint Mosoni, a zenebölcs címét megérdemli. — Ha a dalárdában tudakolná valaki, ki szerzette azon szép magyar négyeseket, melyek ott egymást váltogatják? így felelnénk: „Mosoni.” Nemsokára (a Tinódi-ünnepen) fogunk tőle hallani egy magyar stylben irott symphoniát, melyben (mint a Beethoven utolsó és legnagyobb teremtményében) a zene és ének párosulva lesz. Mosoni e nagy művéhez a Kazinczy „tisztaulási ünnepét” vette szövegül. Hollós-Lonovicsné asszonnytól is lesz szerencsénk egy szép átdolgozott dalt hallani, ugyancsak Mosonitól. Szövegét irta Czuczor. — Utoljára hagytam a legfontosabbat, a magyar zene kiművelésére nézve, mit Mosoniról meg akarok említeni. Mosoni azon meggyőződésre jutott, hogy a magyar zene művelését csak oly művészről lehet e zene belső sajátságánál fogva várni, ki született magyar. Ezen teljesen zeneművészeti meggyőződésen alapul Mosoni azon elhatározása, melyet ezennel tudatni kívánok a fiatal zenebarátokkal, hogy ő ez elvből kiindulva, csak oly tanítványokat vállal el az összhangzattan és zeneszerzés mezején kiképzésre, kik tösgyökeres magyarok. Miután Mosoni specifice a magyar zene művelését tüzez céltájául, ez elhatározása vallott elvben természetes magyarázatát találja.

+ (*A Doppler testvérek hangversenye*) f. hó 8-án ment végebe a Muzeum termében, nagy közönség előtt és teljes sikkerrel. Az Erkel Ferencz által minden vezényelt hangverseny következő részkből állt: 1. „Ábránd”, magyar népdalok felett, két fuvolára; szerzették s előadták a hangversenyzők. 2. „Magyar népdalok”; éneklé Hofbauer Zsófia. 3. „A bojtár a pusztán”, magyar népdalok átirása, énekre és fuvolára, Doppler Ferencztől; előadták Stéger és Doppler F. 4. „Magyar divat”, Kakas Mártonról; szavalta Szerdahelyi. 5. Fuvola-kettős, a „Rigolettoból” vett dallamokra szerzék s előadták a hangversenyzők. 6. Magyar pásztorhangok, fuvola-kíséréssel. Hollós-L-né számára szerzé Doppler Károly, előadájával Hollós-L.-né és a hangversenyzők. 7. „Egy akol egy pásztor”, Kakas Mártonról; szavalta Szerdahelyi. 8. Párdal, Erkel „Báthory Máriajából”; éneklék Hollós-L.-né és Stéger. 9. „Pesti emlék”; hármas, fuvolára és hegedüre, szerzék s előadták a hangversenyzők és Huber Károly. — Több darabot ismételni kellett, ezek között Kakas Márton korszerű verseit is. A közreműködők minden magyarosan voltak öltözve.

+ (*Miszei Mari k. a.*) mult hó 25-én lépett föl először Saluzzoban, mint „Gemma di Vergi,” a hasoncimű operában s igen nagy tetszésben részesült.

Közintézetek, egyletek.

○ (*A magyar Akadémia házában építésére*) a györi káptalan 500 ftot irt alá. Ugyan Győrött ngs. Novák György kanonok ur az erdélyi muzeum számára 289 ftot gyűjtött.

○ (*A gyöngyösi casinó olvasó-termében karácsony estéjén*) fényes kivilágítás mellett egy karácsonfa állt, ezen egy csomag függött ily fölirással: „Az egyesület tiszteletére.” A csomag fölnyittatván, abban Bartakovics Béla egri érsek arczképét találták, szép rámába foglalva, mire a jelen volt casinótagok egyhangulag éljent kiáltottak.

○ (*A Magyar gazd. egyesület*) e hó 30-án tartja közgyűlését, mely a számadásokat fogja tárgyalni.

△ (*A Hevesmegyei gazd. Egylet*) rendes közgyűlése e hó 30-án Gyöngyösön menend vége. Figyelmezettjük e körülményre az illető gazdaközösséget. Minél számosabban jelenjünk meg az egyletek gyűlésén, mert reánk nézve ezek most főbenjáró fontossággal birnak. Az egyleti tér jelenleg az egyedüli, melyen leghathatosabban működhetünk nemzeti jólétünk előmozdítására.

○ (*A temesvári gazd. egylet*) megszüntnek tekinthető, a mennyiben az utolsó közgyűlés ez egylet sebeit feltársa, életre nem valóságát kimondta, de mivel alapszabályilag, a megszünést két közgyűlésnek kell kimondani, azért az egylet névleg még a következő közgyűlésig fonnálland.

M i u j s á g ?

— (*Sikerült magyar divatkép.*) Mióta a magyar viselet ismét érvényre emelkedett, divatlapjaink, a párisi divat hatalma alól mintegy megszabadulva, gyakran hoztak eredeti magyar divatképeket. A buzgalom dicséretes, azonban meg kell vallani, hogy volt e képek között többször olyan, melyek mind a kompozíció, mind a technikai kivitel tekintetében nem hatottak oly kellemesen a nézőre, mint kivánatos lett volna. Most a „Nővilág” legközelebbi száma lepte meg olvasót egy szép s nagy, színezett magyar divatképpel, melyben a kiviteli tökély teljes becsületére válik hazai művészünknek. A három gyönyörű női alak, mely a képen látható, valódi nemes izlással van nemcsak megtérítve, hanem — a mi itt a földön — felöltözhetve is. Maholnap nem kell Párisba küldenünk szép divatképekért. A mű készítője jó hirnevű Rohn könyomdászunk.

+ (*A magyar ruhát,*) ugylátszik, Olaszországban is felkapják. Mint értesülünk, több ittleni divatkereskedés megbizást kapott Veronából, hogy a magyar női és férfidivatról photographia után készült színes mintákat küldjenek. — A „Wiener Elegante” bécsi divatlap is adott ki közelebb egy magyar divatképet, e fölirattal: „Bécsi divat. Báloltzék 1860-ra.” Iszen szép az az atyafiságos megemlékezés; hanem azt kissé mégis furcsának talál-

Ráth Mór könyvkereskedésébe küldendő. A vállalat főleg közegül akar szolgálni a magyar irodalmi termékeknek a külfölddel megismertetésére, feladataul tüzvén ki egyuttal, hogy a műveltségi s társadalmi állapotunkról nagyrészt hibás véleménynel bíró külföldet alapos adatokkal és tényekkel felvilágositsa. Ajánljuk e szép célú vállalatot mindenki figyelmébe.

— (*Megjelent*) a régebben hirdetett „*Orvosi napló*“ Magyar- és Erdély-ország gyakorló orvosai használatára 1860. Szerkeszté *Sugár* Fábiusz orvos-tudor. Orvosoknak szükséges kézikönyv, bő tartalommal és hasznos tudnivalóval s az év minden napjára, naptári alakban készült jegyzeti lapokkal, minék hasznát veheti a nem orvosi közönség is. A külföldi irodalmak régen birják az ily kézikönyveket; örvendünk, hogy most nálunk is be van töltve e hiány.

+ (*A Mentovich által szerkesztett „Marosvásárhelyi füzetek“*) II. és III. füzete megjelent, következő tartalommal: Utivázlatok, „b. Kemény Gáborról; „Népnevelés, oktatás,“ Nagy J.-től; „A szén szereplése a természet háztartásában,“ Szabó Sámuelről; „Egy pár levél az egyedéletből,“ Jancsó L.-től; „Együtt állunk,“ költemény, Heine után Szász Domokostól; „Kisebb közlemények;“, „Tudnivalók.“

+ (*A „Sárospataki füzetek“*) 3-ik évfolyamának IV-ik füzete is megjelent. Tanulságos tartalma következő: Áttekintése az ausztriai házassági jog történeti kifejlődésének, Kuzmány Károlyról; Apáczai Csere János ismertetése, Erdélyitől; Lelkész aratási ünnepély a XVII-ik században a zempléni helv. hitv. egyházmegyében, Hegedűs Lászlóról. A magyar mint bölcsészeti nyelv ügyében, Erdélyitől; Öszinte válasz az öszinte szóra zenénk érdekében, Szényi Gusztávról; Különhitűek az orosz egyház kebelében, Lévai Józseftől; Igazgatói jelentés a marmaros-szigeti ref. gymnasium 185^{8/9}. állásáról; Szilágyi Istvántól, Irodalmi szemle; Világkrónika.

+ (*A Pap L. Ignác által szerkesztett „Gyűjtemény“*) első száma következő tartalommal jelent meg: Ujévi hymnus, költemény B. A.-tól. Gyöngyhalászat a természet tengerén. Irányképek, költemény Kóby Rudolftól. Széptani irány, a szerkesztőtől. Néprománcz, Flath Elektől.

+ (*Szeged város történetének megírására*) 100 arany jutalom van kitűzve. A pályaművek 1861. nyárelő hó végeig a „Szegedi Hiradó“ szerkesztőségéhez küldendők be. Birálók lesznek: Horváth Cyril ak. tag, Schröck Ferenc akad. tag, és Baranyay Zsigmond szegedi történelmi tanár.

✓ Többfelől vett tudakozásra biztos értesülés után irhatjuk, hogy Medgyes Lajos „Egyházi beszédei“-nek Kolozsvárt megjelent IV-ik kötete már néhány hónap óta rendőrségileg le van tartóztatva.

✓ (*„Boronkay Margit“*) című regény Dózsa Dánieltől, mely jelenleg a „Kolozsvári Közlöny“ tárczájában foly, Pfeiffer Ferdinandnál külön leírásban is meg fog jelenni.

+ (*Uj magyar lap Erdélyben*) Háromszéken egy fiatal író szépirodalmi lapot szándékozik alapítani, melynek címe ugyancsak „Háromszék“ lenne. Sok előfizetőt kívánunk neki, a többiről majd ő gondoskodjék.

+ (*Thackeray egy uj regényét*) közli ez idő szerint a „Cornhill Magazine“ című angol lap, melynek szerkesztője ugyancsak a nevezett hires regényíró. Ezen uj regényért Thackeray 30 ezer pftot, a fentisztelettel lap szerkesztéseéért pedig 20 ezer pft. évi tiszteletdíjat kap kiadójától. Történik pedig ez Angliában.

+ (*Ifj. Dumas „Tékozló apa“*) című színművét nemsokára nemzeti szinpadunkon is látni fogjuk. A fordításon most dolgoznak Feleki Miklós és Székely József.

+ (*Pályázati eredmény*) A „Sz. Hiradó“ által kitüzött azon pályakérdesre: „mi az oka, hogy napjainkban oly kevés házasság kötötték,“ 23 pályamű érkezett be, melyek közül Barsi József munkájának lőn odaitélve a nyolc arany jutalom.

+ Pfeifer Ferdinandnál közelebb ily című munkácska jelent meg: „A rendszeres lovaglás alapszabályai, egy függelékkal a hölglovaglásról.“ Kezdők számára röviden összeállította Alsó-Szatai Petheő Dénes. A magyarnak vérében van már a lovaglási hajlam, azért hisszük, hogy e kis, 75 lapra terjedő munkának jó kelete lesz.

+ (*Mosoni Mihály és ujabb művei*) Ily cím alatt közöl a „B. H.“ egy cikket *Bartalus* Istvántól, melyet mi is jónak látunk, kivonatilag lapunkba átvenni. „Mosoni Mihály, mondja a cikkirő, már régen él azon eszmének, hogy a magyar zenét nemesíteni kellene, s csak időre és alkalomra várt, mikor az elhintett magvak meggyökerezzenek. Most, midőn a magyar zene átalakulási korszakához közelget, örömmel üdvözöljük a fiatal Mosonit, (ki egyébiránt nemcsak korára, de tanulmányaira nézve is idősebb, mint mi vagyunk) és ohajtjuk, hogy a nehéz munkához illő pártfogásban részesüljön. — Nem rég jelent meg egy műve; „Hódolat Kazinczy Ferenc szellemének.“ E mű a pesti zenészek figyelmét magára vonta. Kíváncsián tudakolá mindenki, ki lehet a gyakorlott tollu fiatal művész! Azonban a mű elárulta mesterét. Azóta szébbnél szébb szerzeményei jelentek meg és vannak készülőben. Most hagyta el a sajtót a „Magyar gyermekvilág“, 12 kép három füzetben. Szerző e szerzeményeiben tekintettel volt a különféle korukra és képességükre. A 12 kép közt találhatunk a gyermek kedélyéhez mértek, de találunk olyakat is, melyek felnőtt ifjaknak, sőt érett férfiaknak is ajánlhatók. E képek mindegyikét rendre kellene hogy vegyem és jellemezzem. Ha közölösök csak egy párt emelek ki, korántsem akarom, hogy ez egy párnak megdicsérésre a többi elhallgatottaknak essék hátrányára, mert mindenik sikerült és a választás bajos lenne. (Itt ismertető a „Szenderdal“ és „Bucsu“-ról tüzetesebben szól.) Fönebb e szép műveket nemcsak a gyermekvilágának, hanem éretteszű férfiaknak is ajánlám. Teszem azt, mert ezen műformával oly ut van megtörve, melyen a magyar zene nemesítésére siker-

ERZSÉBETVÁROSI FIÓK

Rohn Hayes

l.

Mag NM Cent

62.l.

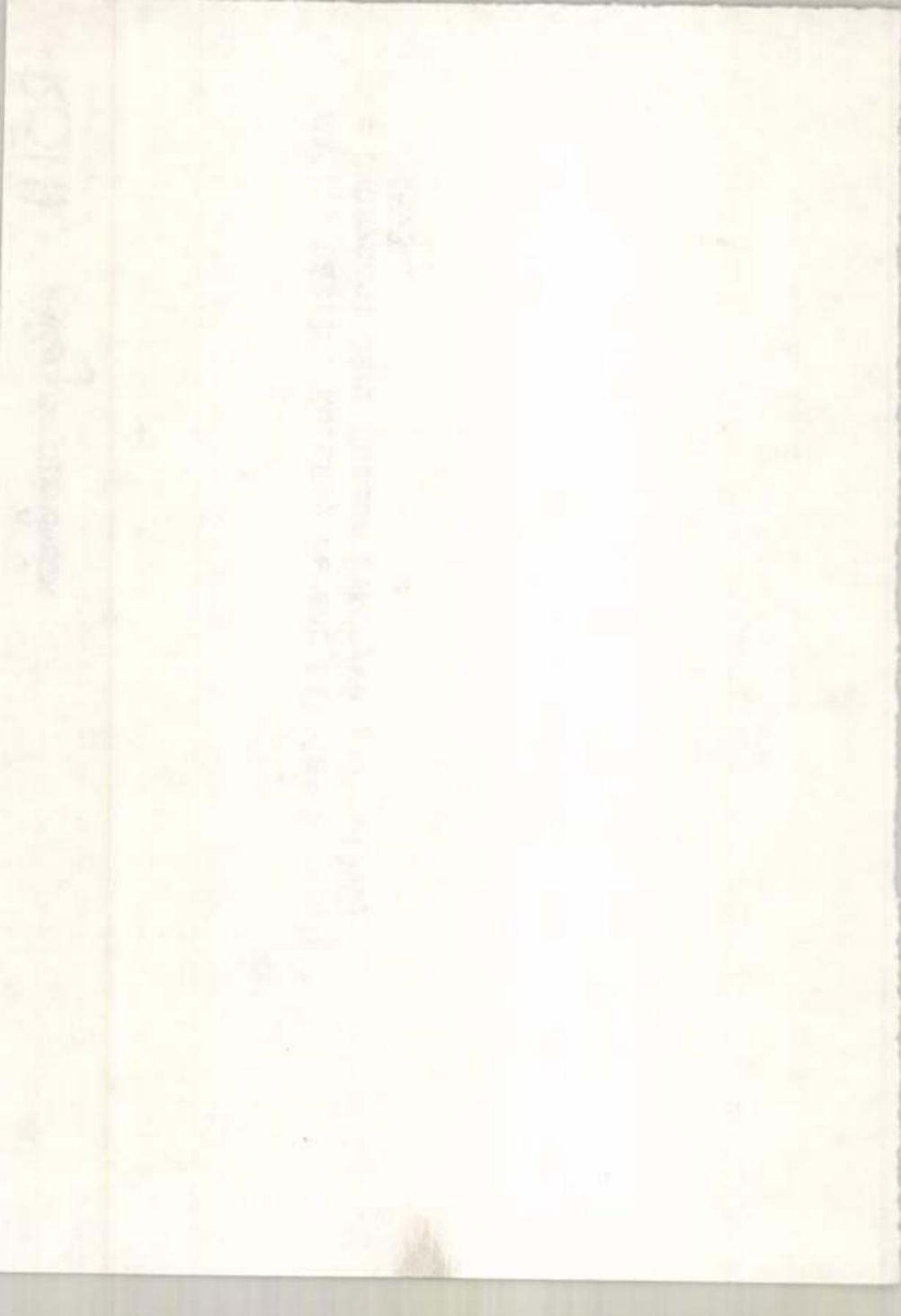
5000

ROHN Alajos műveinek

MASITS László: Kőlcsey Ferenc hiteles ábrázolása.
= Debreceni Déri Múzeum Évkönyve 1988 (1990)

323.

Pecz Henrik (1813—1868) után ROHN ALAJOS (1850—65 között működött): „Kőlcsey Ferencz”, 1858. Litográfia, papír. 669×526 mm.
(Extraméret.) J.bl.: „Pecz Henrik 1858 — Nyomt. Rohn A. Pesten.
Kiadja Heckenast Gusztáv” Bp., MTKcs. Ltsz.: 9664.

Rohn, Károly

A Gyűjtő 1914. 3-4. sz.

XVII. aktív

908. ROHN KÁROLY: Felsőmagyarországi táj 46×41 100

THE LOST MILE

1021 Peter Rohn
Märkische Volkstimme

Potsdam

23. Jan. 1979

Ungarische Grafik in Potsdam

Potsdam (MV). Zuvor in unserer Hauptstadt zu Gast, ist seit Sonntag nun die anspruchsvolle Ausstellung „Ungarische Grafik“ in Potsdam zu besichtigen. Zu ihrer Eröffnung im Kulturhaus „Hans Marchwitza“ – gleichzeitig Start in die 79er Ausstellungssaison – wurden neben ungarischen Gästen zahlreiche Kunstfreunde und bildende Künstler der Bezirksstadt herzlich willkommen geheißen. Der Maler Peter Rohn, stellvertretender Vorsitzender des Bezirksverbandes Bildender Künstler, gab in seiner Einführung der Freude Ausdruck, mit dieser Schau in

das heutige ungarische Grafikschaffen Einblick nehmen zu können.

Die Kollektion gibt auf vielfältige Weise Auskunft über Tendenzen in der grafischen Arbeit der Künstler in Ungarn.

A
d
a
te
R
d
a
se

des Helden der Arbeit, Genossen Herbert Pohl, und die LPG Pflanzenproduktion „Roter Oktober“

lich 2600 Mastrinder und 2900 Mastschweine betreuen, konnten diesen Zuwachs erreichen, weil sie sich konsequent an die wissenschaftliche Rationsgestaltung auf der Grundlage des Futterbewertungssystems der DDR hielten. Natürlich kann man nur dann gute Ergebnisse verzeichnen, wenn die Betriebe der Pflanzenproduktion ein an Inhaltstoffen reiches Futter anliefern. In dieser Beziehung waren uns das Volkssenatorin Gudrun

1021

- 2 -

1979.IX.24. 4,25 N.

Jó reggelt!

- Szlovák szövetkezeti áruházi hétfőn kezdődik ma Pásztón. Ruházati cikkek, élelmiszerk, müszaki áruk kerülnek a polcokra ezen az évente kölcsönösen ismétlődő kereskedelmi csereakción. Pénteken televíziós átjátszó állomást helyeznek Üzembe Balassagyarmaton. Salgótarjánban csütörtökön nyilik meg Rohnál Tibor festőművész kiállítása, egy nappal később ugyancsak a nögrádi megyeszékhely ad otthonot a killőnféle betegségek okai val foglalkozó orvosoknak a patológusoknak, akik tudományos ülésre gyülnek itt össze.

109.11. 1979. 10. 24.

Mies van der Rohe

DAILY NEWS-NEUSTE
NACHRICHTEN
Budapest

Death of Bauhaus's last director

1021

Chicago, Aug. 18 (AP) — Ludwig Mies van der Rohe, 83, internationally known architect and planner, died late Sunday at the Wesley Memorial Hospital here.

Van der Rohe was the last director of Germany's Bauhaus, renowned school of design, from 1930 to 1933. He came to the United States in 1937, becoming director of the School of Architecture at

Illinois Institute of Technology.

He lived and worked in Chicago from that time, while his teaching and design work continued to have a profound impact on the world's architecture.

Born in Aachen, Germany, he became an architectural apprentice in Aachen at 15. He worked with Bruno Paul, Germany's foremost furniture designer, at the age of 20 and in 1908 was hired as a draftsman and designer by Peter Behrens, in whose office Walter Gropius and Le Corbusier also served apprenticeships.

In 1925 he founded the Zehner Ring, a group formed to resist official pressure against modern building designs.

Van der Rohe was appointed director at the Bauhaus in the latter part of 1930. Under pressure from the Nazis, he moved the Bauhaus from Dessau to Berlin in October 1932, and finally closed it in 1933. He went to the United States four years later.

The entire coast-Louisiana line to A was without communication in most of the area; there was no electricity,

Biloxie Mayor Guice estimated damage to the city at \$10 million. Dawn inspection. In daylight appeared "that's a very conservative estimate".

Downtown Gulfport shambles. The storm's 150-mile-an-hour winds took

route to Mobile, Alabama, on the east.

Tension expected to rise in N Ireland

Belfast/Northern Ireland, Aug. 12 (Despatch) — Tensions in Northern Ireland flared again yesterday as funerals of the eight victims of the recent violence were held in Belfast. The first funerals in Belfast, where eight people were killed, took place today.

Faced with the continuing troubled situation throughout his province, Prime Minister James Chichester-Clark summoned a peace conference tonight of representatives of all shades of responsible opinion.

Major Chichester-Clark flies to London tomorrow for crisis talks with Prime Minister Harold Wilson which could lead to tighter British government control over Northern Ireland's affairs.

Wuraa, 1938

REF. TEMPLOM
sunapee, XIII. 1891 - Den megljut

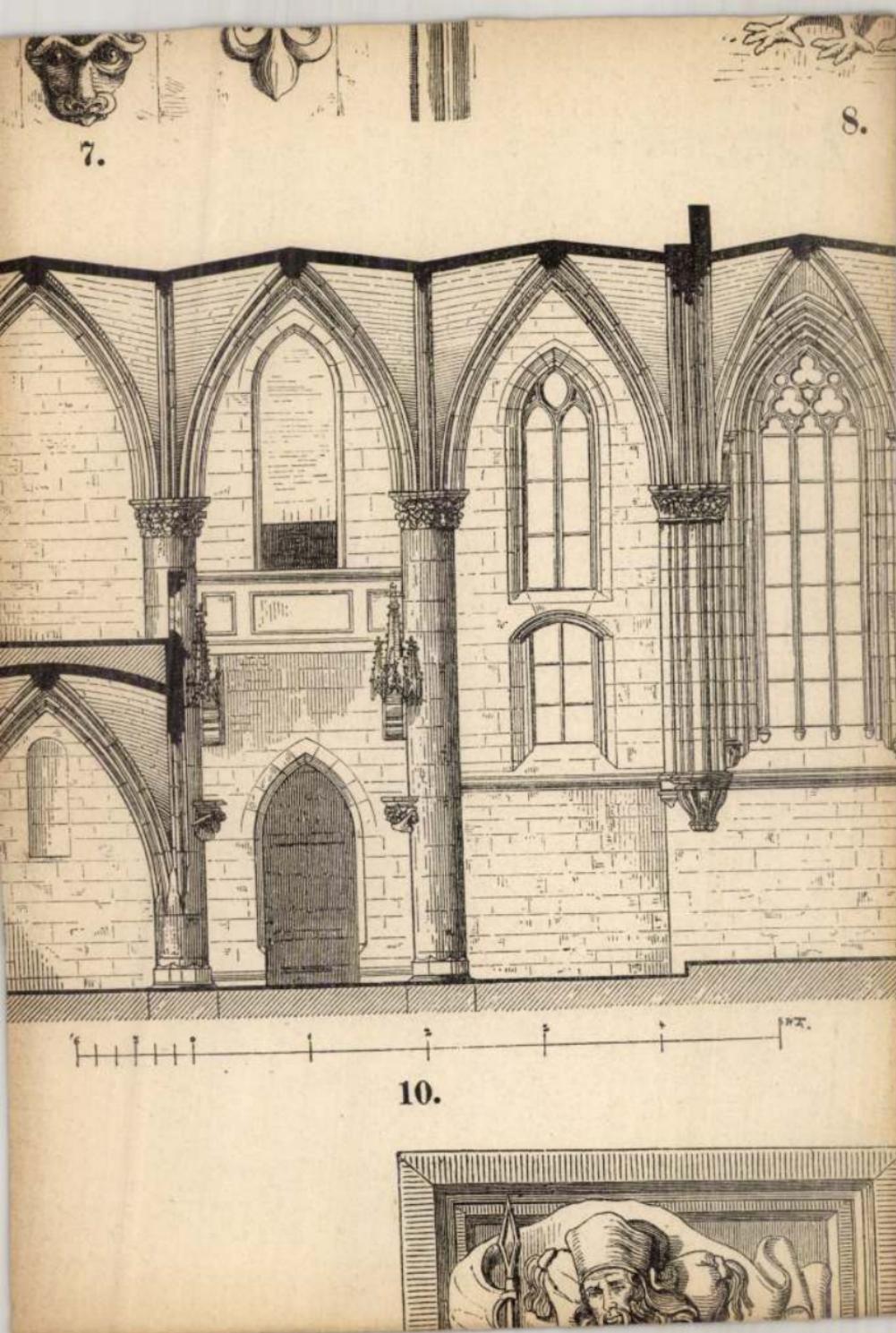
RÖHÖD (Svartefors)

Rohrd
[Frabotis m]

Kohonur
Kestley

raam

D. helyműködés 1 cm = 10 m
Rönyöki 1883.

Vas. Ujs. 1859.

Az 1817-ki nagy éhség alkalmával Mile Nagyvárad utcáin járván, két figyermeket talált, kik az éhség miatt már-már kimulandók valának; a két-száz pengő forint nyugpénzzel, s az aranyérdempénz utáni káplári járandósággal ellátott főhadnagy, mit sem habozott őket felvenni, lakába vinni, s ott nemcsak táplálni — de minthogy azokat a Gondviselés hozzá vezette, fel is nevelni, s mesterségre adni, kik közül az egyik később asztalos, a másik pedig kalaposmester lett Nagyváron.

Tehát a harcz dühéi sem valának képesek az emberi szeretetet Mile kebeléből kioltani? — E ritka felebaráti tettel kezdé meg rendszeres nyugalmi élvezetét, melytől méltán annak mondható, a mennyiben a jó öreg rendesen nyolc óráig szokott volt nyugodni, ekkor a legkényelmesebb öltözököséhez fogva, tizenegy óra felé a „fekete Sas”-hoz czimzett kávéház felé tartott; ottani kedélyes társalgás után, vagy oda, hová ebédre vala hivatalos, vagy pedig oda, hová rendesen váratott, elindult; — ebéd után egy-két látagatást tett, alkonyat felé haza tartott. Ő nem csak a nagyváradiak kegyeletes tiszteletét birta, kik őt többnyire csak „Mile bácsi”-nak szólították, hanem voltak neki több katonai tekintélytelbecs találkozásai, melyek katonai hős tetteinek minden örvendetes elismerései valának. — Lássunk a számosak közül néhányat. — Gróf Frimont János mint cs. k. lovassági tábornok, és lombard-velenczei katonai főparancsnok, Nagyváradra jövén 1824-ben, Bihar megyei javait átvenni, nem csak katonai diszszel, de a megye részéről küldöttség által is fogadtatván, mindenféle osztályból nagy s tekintélyes sokaság gyült egybe. — A megérkező gróf azonban mindenekelőtt, kocsijából kiszállván, Mile főhadnagyon nem csak e szavakra: „Isten áldjon édes Milém, örvendek, hogy láthatlak,” — de csókjára is méltatva, csak azután fordult az egyebegyült tekintélyekhez.

1832-ben báró Bretfeld Manó cs. kir. altábor-nagy Nagyváradra jövén, 1836-ig vala ott, — ki is alig érkezvén Nagyváradra, szemlét tartott a várban a katonaság felett, s e foglalkozása közt megpillantván a váron keresztül menő Milét, lovának sar-kantyt adva feléje vág-tat, s őt e szavakkal, hija magához: „nemde ön Mile? Látogasson meg, de nem parádéban.” El is ment Mile, — sa szívéllyes, annyi emlékek által fűszerezett társalgásnak, minthogy b. Bretfeld azelőtt alezredese vala, hossza vége nem levén: b. Bretfeld őt a cs. kir. német gárdához akarta volna juttatni, — de e jó-akaratot Mile csak azért köszönte meg, mert a bajusztól, melyet ő nyugal-mi állapotában is minden

nap a leggondosabban szokott volt kifényesíteni, meg kellett volna válnia. — 1836-ban Nagyváradot pusztítván az iszonyú tűzvész, elhamvasztá Mile hajlékát is; herczeg Hohenlohe Sándor püspök nagyprépost, kinél Mile minden hétfőn kedvesen látott vendég volt, megragadván a szomorú alkalmat, sietett Milét, János főherczeg kegyeibe ajánlani, — ki is Hohenlohe herczeg által kétszáz pengő forinttal vigasztalá meg az agg harcost; gróf Frimont János özvegye pedig, Mitterpacher Katalin asszony az épülethez

megkívántatott fanemüvel. S így helyre állittatván Mile háza, mindenkitől tiszteleve s szeretve élt abban továbbra is.

1837-ben megyei tisztsújítás alkalmával Bihar megye táblabirájának nevezte Lónyai János akkor főispáni helyettes.

1838-ban Estei Ferdinand bevégezvén kir. biztos működését Erdélyben, Nagyváradon keresztül Bécsbe visszautazva, Nagyváradon a püspöki lakba szállott, hol a magas érkezőre fényes terítéku asztal várt, melyhez minden osztályból egyedül a főbbek valának hivatalosak. — A tisztelgések után, a többiekkel együtt Mile is távozni akart, de a főherczeg e szavakkal tartóztatá vissza: „főhadnagy ur velem fog ebédelni,” s így ő a magas érkezőnek vendége lett.

Illy kellemes napokat élvezvén a jó öreg, végre nála is megjelent az, kit el nem kerülhetünk — a halál, nem engedve neki hosszas szenvédést, mert nehány napi betegség után, megszünt élni 1841. nov. 27-én, életének 72-ik évében. — Kimulása csendes vala, temetése pedig valódi diadalmenet — Nagyvárad színe egybegyülve kísérő őt nyughelyére, a váradolaszi sirkertbe; — s ott aluszsa az öröklátmunka a jó öreg huszár, ki a nagyváradiak emlékében maiglan is él, s a kinek kedélyességről mai napig is örömmel emlékeznek.

Z-n.

A hajékesítés történetéből.

Ha divathőseink és hősnőink hajczifrázatát, festett és álfürtjeit, párokut stb. szemléljük, első pillanatra azt hinnők, hogy e téren korunk tulhaladott minden elmult időt és századokat. Pedig nem ugy van; mert a régi és középkor fiai és leányai e tekintetben tultettek mirajtunk.

Már az assztriaiak sokat foglalkoztak a fejékitéssel; töméntelen időt elfecséreltek a haj babrálásával, fonásával, göndörítéssel. Parókákkal pedig már a Faraók korában találkozunk. A londoni muzeumban látható egy, melyet Thebe város romjai közt Isis templomában találtak meg. Rómában a Vatikán mellszobairól itélve, a parókát a császárság korában már az elpuhult rómaiak is viselték.

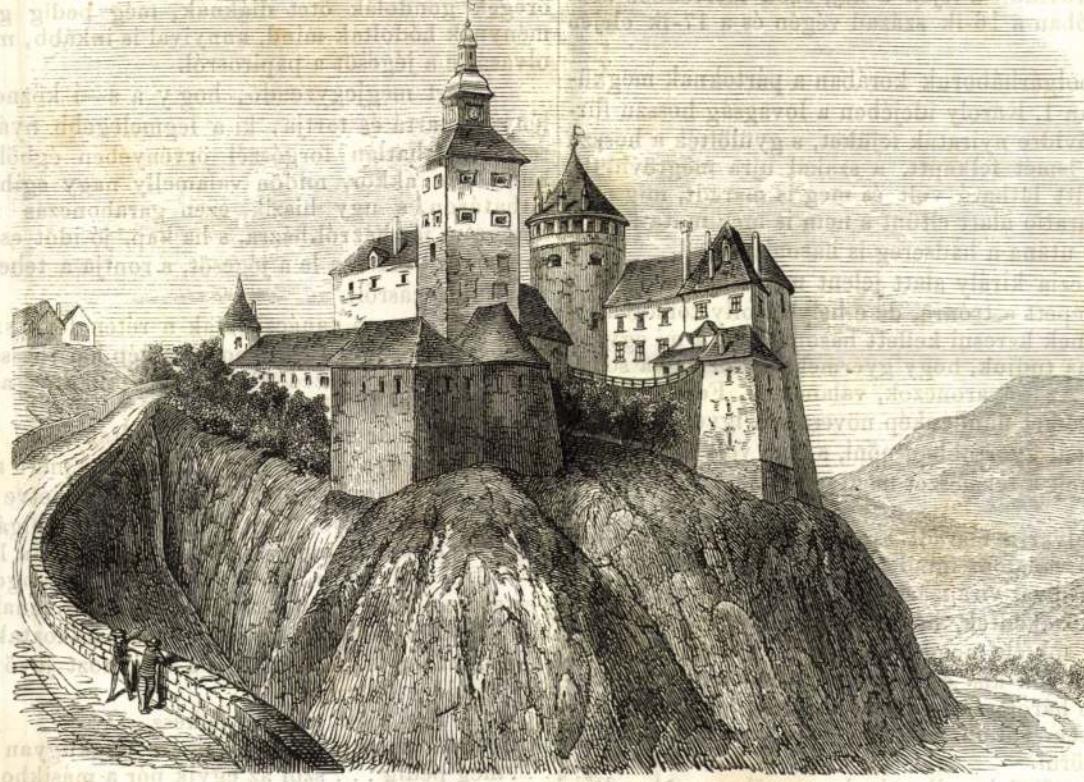
De hagyjuk a parókát és lássuk az elmult és féligmult idő hajviseletét.

A görög nők hajukat a homloktól egész a nyakig szabadon engedék lefolyni, s csak egy karikaféle haj-ék tartá össze a hátfején. — Hasonló divat uralkodott a férfiak közt. Isteneiket azonban kiválasztott jellemző hajviselettel ábrázolák. P. o. Phidias Jupiterének hajállása hasonlit az oroszlán sörényéhez; Herkules rövidfürtű

göndör haja, a bika szarvai közt levő szörre emlékeztet, mig Neptuné, mint a hinár hosszan és simán foly le homlokáról stb.

A rómaiak rövid göndörített hajat viseltek egész a császárság hanyatlásáig, mikor is Commodus behozta a divatot, a közé arany- és kölen (asbest) port hinteni. A tartományokban azt, kivéve a rabszolgákat, már hosszura hagyták.

A római nők hajékét fáradságos és mesterkélt készítésre nézve csak

Felső-vasmegyei képek : VI. Szalonok vár.

Felső-vasmegyei képek : VII. Rohonci várkastély.

Mária Antoinette francia királyné mulá felül, mellyben halmok, vizcsék, tajtékzó patakok, francia és angol mulatókertek voltak ábrázolva.

A papság ellenzése dacára a hosszu hajat az egész középkor alatt viselték. Végre a rövid haj mégis győzedelmeskedett, mire következő esemény adott okot. I. Ferenc francia király egy lovagjáték alkalmával fején tetemes sebet kapván, ennek könnyebb gyógyulása végett az orvos tanacsára haját rövidre nyíratá. Udvaroncza, hogy e veszeség miatti bánatát enyhítésé, szintén minden levágatákat hajukat. Ez időtől divatba kezdett jöni a kurta haj, úgy a férfiaknál, minden a nőknél.

De a milly mértékből megrövidült a fejen a haj, azon mértékből kezdtet hosszabbulni a szakál, s valóban a 16-ik század végén és a 17-ik elején voltak legszebb szakálok.

A haj, mint tudva van, a polgárháboruk korában a pároknak megkülönböztetéséül szolgált. Angliában I. Károly idejében a lovagság hosszu fürtöket hordott, míg a puritánok rövidre nyíraták fejük, s gyülvolték a hosszu hajat. De a mint a hosszu haj ismét felkapt, a szakál ujra megrövidült. Kecskeszakál és bajusz mindenütt látható volt és meg is maradt, míg nem I. Napoleon bukása után a restauratio alatt eltűnt s nem is igen mutatkozott egész III. Napoleonig, ki maga s utána a hadsereg is hasonlót hord.

A paróka XIII. Lajos francia király alatt jelent meg ismét a fejeken. E király ugyanis mezteken állal lépett a trónra, de e helyett oly tömörré hajjal áldá meg a természet, mellynek keresni kellett hasonmását, a mi egyébiránt nem oly csudatünemény, ha tudjuk, hogy gyermekszégtől fogva soha sem volt egyszer is megnyirva. Az udvaroncok, valamint I. Ferenc alatt, lenyíraták fejeiket, úgy most fürtéket mindenkép növeszteni igyekeztek. De a haj csak nem akart a szoktnál gyorsabban nőni, s nem volt más tenni, mint mesterségesen pótolni azt, mit a természet megtagadott. A természetes haj helyett paróka került a feje.

E divat sokáig csak az udvarra maradt szoritkozva, s csak 1663-ik évben kezdett a paróka-láz a társadalom minden osztályában elterjedni, s XIV. Lajos alatt érte el a paróka-divat virágzása tetőpontját. Az ugynevezett allonge-parókák oly nagygyá növekedtek, hogy az arc ezében eltűnt ez izonytató hajboglyában, és oly sokféle neme volt, hogy ugyancsak telivér arszlánnak kellett lennie, ki azt a sok kis- és nagykiadású gömbölyü, szögletes, csucsos, lepekalaku, két- és háromszárnyú stb. parókát, meg tudta különböztetni. Még a gyermekek sem voltak megkimélt, s azok kis arcát is illy rengeteg hajerdővel vették körül.

A nők eleinte nem követték a férfiak e divatát, hanem ők sem maradtak menten a tulzástól, s oly magasra bubozottan viselték hajukat, hogy p. o. a színházban a megettük ülök elől egészen elfogták a kilátást, elannyira, hogy a színházigazgatók már kényetetve érzék magukat, az illy viseletű nőknek a belépést megtagadni.

Fésülésnél a hajékhez minden egyes szálat meg kelle huzogatni, hogy mereven fölfelé álljon, és e fodrászat annyi apró babrállással járt, hogy a magasabb rangú nők több óráig kelle ülni, míg valamellyi kitüntő fodrász haját kellőleg kikészíté. Es ez annyira ment, hogy ha valamellyi kitüntő körbe estélyre hivatalos volt, s ha hajékével nem akart elkészni, hat már az előtte való napon el kelle azt készítetnie, s hogy össze ne kusztálja, az egész ejet a karszékben egyenesen ülve töltenie.

A XIV. Lajos korában divatos allonge-parókák azonban sokkal kényelmetlenebbek voltak, semmilyen tarthatták volna magukat; és helyet adtak a hajcsapnak (Zopf) és haj-táskának (Haarbeutel), mely is egy fekete selyemből készült nagy, széles pászta volt, s a gallérhoz, vagy a hajcsaphoz erősíték. E divat a jelen század elejéig fenntartá magát. A katonák igye viseltek hajukat, s e divattól oly nehezen tudtak megválni, hogy midőn 1808-ban az angol hadseregnak parancs adatott ki, a hajcsapot letenni, ez elhamar-kodást megbánva, másnap már visszavonták a rendeletet, esakhogy későn; a katonák már minden levágatákat alkalmatlan hajcsapjaikat. Az angolok példáját követék lassankint Európa többi nemzetei is; úgy hogy, hála az égneknak, mi már nem ismerjük, legalább természetben, habár egyébiránt még elég „czopfós” férfi sétálhat is közöttünk.

Mind e parókák-, hajcsapok- és hajtásnak nagyban szerepelt a hajpor, úgy hogy az egész hajzat fehér volt, mint a hó, avagy liszt. De ennek is vége lett. Igaz, hogy Párisban megkísérték ismét divatba hozni, de nem sikerült, és hajcsapos s hajporos parókákat ma már csak az udvarok és főfőurak kocsisai, szolgái viselnek nagy ünnepélyességek alkalmával.

Egy garabonczás diák.

(Pár évvel ezelőtt megtörtént dolog.)

Forró nyári nap volt. Remegve párolgott a nedvesség a tikkadt légben. A mezők tarlói gulyák deleltek. A kisszáradt patakok melletti réteken hullámzék a munkás nép, sarju-takarítással, száritással foglalkozván.

A patak partján vezető gyaloguton távol ballagott egy furcsa alak, mélán andalagyva, mint ki azt indult keresni, mit el sem vesztett. Majd közelebb jött a munkálkodó nép felé. Tagjairól keskeny csíkokkal tarkáló angol izlésű nyári öltöny libeggett, fekete pantalonja porosan simult nyári por-topán-jaira, zöldes színű kalapja feje tetején zuzottan volt helyezve. Izzadságát koronként borjuszáju fehér patyolat ümögüjjával törülgett. Kezében ujságlap volt felnyitva, melyet unalmában olvasgatott sétálván, nem is nézett felre, mert rosztal esett neki, ha az ujság-iv felé fordított árnyékos lapja helyett az égni látszó táj, vaktó por, vagy pára fellege tünt szemébe.

Igy olvasva s olvasásba elmerülve andalgott a különös öltönyű alak a

gyalog után M... falutól Sz.-Gy. ... faluig (S... megyében), melynek fénylező bádogtetejű tornya tova csillogott a párazó légen keresztül.

Látva e soha nem ismert, vagy látott öltönyű alakot a különben is ismeretek nélkül szükköködő s-i köznép, összefutott a rét letakarított részén, s kérdezősködék egymástól e szörnyről, ijedten kérdezé az ifjabb az öreget, hogy ő, miután sokat járt, tapasztalt s hallott, nem tudna-e valamit az illy lénynek miléte felől?

Gondolák azon alakot sokan eleven baziliskusnak, — sokan boszorkány komissáriusnak, s minden lehető monstrumnak, míg végre a legtekintélyesebb öregek gondolák ötet diáknak, még pedig garabonczásnak. S ezen véleménynek hódoltak minden, annyival is inkább, mivel mindenjük szemeláttára olvasa le a jégesőt a papirusról.

Mert megjegyzendő, hog y a s-i köznép a garabonczás diákok oly lények tartá és tartja, ki a legmelegebb nyári napokban a por miatt keresztül láthatlan forgószél örvényében égből szállva le, jelenik meg, — különösen akkor, midőn valamellyi nagy égiháborút jósló felleg közelg a láthatáron, s ugy hiszik, ezen garabonczás megjelenése alkalmával tejet keregetni jár házról házra, s ha kap, jó időt eszközöl, ha nem kap, nála levő papirusról olvassa le a jégesőt, s rontja a teheneket stb. Ez a köznép hite a garabonczásról!

Végre azon tanácskoztak a réten levő száritók, hogy mit csináljanak ezen ártalmas lénynyel, s hogy mikép hárithassák el az okvetlen bekövetkező jégesőt, miután beszéd közben megpillanták a horizon fölé emelkedő barna fellegeket feléjük közelegni.

Most már teljesen erősek voltak azon hitükben, hogy az nem volt egyéb, mint egy ártalmas garabonczás, mert már a jéges felleg is közeleg.

Nosza rajta! a kaszások és villások sietve rohantak a szörny után, hogy őt, ha le nem könyöröghetnék a jéghozás dolgáról, rögtön agyonverik.

De a faluig nem érheték el. Ott pedig a lelkészhez láták bemenni.

Dél volt épen. A faluban delet harangoztak. Az üldözök az üzöbe vettet nem hagyák el, hanem pár perccig tanakodva az utca középen, majd elballagva a lelkész ur kapujáig, tanácskoztak egymás közt. Míg végre a lelkész urhoz is bementek, s a szemközt jövő férfiutól kérdezék, hogy mi-féle vendége érkezett?

— Egy diáks, felelt a lelkész.

Erre összenéztek a hívék. — Csakugyan igazam van ugy-e, hogy diáks... még pedig ... szól az egyik pór a másikhoz suttogva.

— Bizugy ám! — felel a másik.

Majd a lelkész szakácsnéját találták szemközt jöve a pincéből, kérdik: mit visz kezében, s kinek?

— Tejet, a most érkezett diáknak, felelt a szakácsn.

— Tejet? — Felkiáltanak a hívék dühös tekintettel. Bizony eltállunk, hogy garabonczás ő — suttogának össze.

Ez alatt a szakácsné is bement a lelkész után a szobába, s a bőszült nép rohant haza kapa, sarló, fejsze, szigony — s minden illyes goromba szerszámokért.

Pár percz mulva 2—3 annyi tömeg jelent meg a lelkészti laknál minden nemével a fegyvereknek, botokkal s vasvillákkal felkészülve, s egyenesen benyitottak azon szobába, melyben a diáks épen tejet étkezik. Boszusan kérdék a diáktól, hogy ő mi állat, honnét jő s ki küldé ide? stb.

Felkelve székéről a kissé meghökkent diáks, felel: hogy ő diáks. A lelkész ur pedig tréfásan utána veté, gondolya a nép jöttének okát, hogy „még pedig garabonczás.”

Osszenéz a porgyülekezet, s szikrázó szemekkel, mi több vasvillákkal, botokkal rohan a szegény diáksra, azt alkalmásint kivégzendő, — de a lelkész lekapva kétsövű töltött fegyverét a falról, s távol állva ugy szólítja meg a durva vendégeket: vajon — mi ok készeti őt — et illy vakmerő bátor-ságra, s miért bántják őt?

— Miért ne bántanánk őt, szól egyik a tömeg között, — hiszen ő garabonczás, ahol la! ott issza a tejet ni! — ő megrontja teheneinket, marháinkat, s gyermekineket, s hozza a jégesőt, melyl már im a nyakunkon van, rögtön ömlik, s végünk van!

— Bizony mindenjárt esik — mondának mindenjában.

— És hát ő okozza ezen jégesőt, melyl esni fog — balgatagok? — szól a lelkész.

— Igen ő, — szól egyik a tömeg között — mert M.-ről jöve az árok parton egy nagy ujságos papirusról olvasta le a jégesőt.

— Ej vadak! — szól kifakadva a lelkész, kezében tartva folytonosan fegyverét, — hiszen ezen becsületes ifju a P-ki főiskola egyik segélyszedés végett kiküldött tagja, ki az intézet részére szed pénzt. S most e tikkasztó időben M... -ről jöve az M... -i lelkész urtól ezen ujságlapokat hozá, miket ő alkalmásint unalomból, — az uton olvashatott (tehát korántsem jégesőt.) — S tejet kért, mert illy forró időben az a leghűsítőbb szer. Tudják hát most kendtek?!

Gondolkodva egy kissé, s aztán ráhagyólag biczentve fejével, szól egyik gazda: — No! mivel tiszteletes uram mondja, hát csak elhiszszük. — Aztán a tömeg megbámulva tetétől talpig a diáks — eltávozott.

Castriota György.

(Skanderbeg.)

Tisztelet, becsület minden nemzetnek, melyl hőseinek századok lefolyása után is méltó adóját hű megemlékezése által lerója, s azokat követendő

Rohonc - Várhely

ROHONC (Vas megye)
várkastélya a XVII. század közepének tipikus alkotása.
Közeli négyzetes, trapézalakú udvara köré épült vastag-
falú tömbjét a szokásos négy zömök saroktoronyon felül
egy káresűbb bejáratí torony is tagozza. (17. ábra).
Batthyány Ádám gróf építette 1648 után, mikor már a
hosszú ideig Ausztriához csatolt birtokot III. Ferdinánd
intézkedésére 1630-ban történt visszabocsátása után
némileg rendezte. Jelenlegi formájában az alig változott
eredeti alakját mutatja; várarkai kiszáritva és parkozva
ma is megvannak. Az impozáns épület —, melyről XVIII.
századvégi leírásban olvassuk, hogy „Mind külső, minden
belőső tekintete méltóságot mutat, magassága három
emeletű, s 200 szobánknál több van benne”, — kevés
architektonikus részletet tartalmaz, komor jellegét még
a jó térfogatúsú árkádos udvar s a benne álló pelikános
Batthyány címerrel díszített könnyebb hangulatú kút
sem enyhíti. Egyedüli jelentősebb térképzése a hárso
szárnynak elhelyezett jón pilaszterekkel tagozott, téglalap
alakú, tükröboltozatos kápolnája. A kápolna oltara is
az építés korából való.

Radvány Péter dr.
Magyar Erdélyi Művészeti Akadémia
Magyar Művészeti Akadémia

LANDSCHLÖSSER (*Resumé.*)

rn nebst einigen früheren, Renaissance-Werken von
htigen Einblick in die reiche spätbarocke und klassi-
Adels gewähren. Ihre Schöpfungen sind um so
rkennet ein völlig verwüstetes Land dastand, dem mit
hundertfünfzigjährigen Belagerung zum Opfer fielen.
n Peripherien — überall von Anfang begonnen werden
erren, die übrigens auch sonst starke Beziehungen zu
Modestil in der österreichischen Tonart aneigneten.
ergab sich — unseren Verhältnissen entsprechend —
Spätbarokks, die mit ihrer ganz besonderen „couleur
„Grassalkovich-Stiles“, nach dem hervorragendsten
it es bei den mit reinsten antiken Motiven operieren-
im XIX. Jahrhundert eine, den ungarischen Verhält-
lach dem hochherzigen Führer aller damaligen edlen
Recht als „Palatinstil“ bezeichnet werden könnte. In
essen näherer Besprechung wir uns wegen Platzmangel

A PARÍZSI DOMÉ KARVÁHÁZ BÖKE-
MELJEI GYÁZASZON VÁNNAK: Juhász Pálmin-
Kálmán ellenében, mellegekben, Elettársasék
szemmel talán csak Toulouse-Lautrec
bábafejűről Parizst, a midimettek regé-
szetében szimboluma volt Parizs min-
det felziszt, minden almában kifel-
könnek. Hiszen ez az ultrafuturista piktor-
iálásba, amelynek minden részlet előtér-
tölött és teljesen soha utána sem kiírható.
benesövögével minden részlet előtér-
tapsos. Mire a háború után vissza-
térhető a Cité du Démodéba, beteges, me-
örgegedett, korvánember lett belőle, mi-
az elterel szemben. Parizs barátai
azt követően, hogy a legtöbb számlához
alki most inkább zárta le frarad számítat-
tartozott. 1905-től Kézadvé a műkötés-
művűn két évről körülötte Parizst,
helyszínegyévek körül - Pimáz Gyula-, es-
donyból mindig el meggyennéhat estén-
a bulgár Vidimbold (a regi magyar Bo-
tavidék). Hiszen ez az ultrafuturista piktor-
iálásba, amelynek minden részlet előtér-
tölött és teljesen soha utána sem kiírható.
benesövögével minden részlet előtér-
tapsos. Mire a háború után vissza-
térhető a Cité du Démodéba, beteges, me-
örgegedett, korvánember lett belőle, mi-
az elterel szemben. Parizs barátai
azt követően, hogy a legtöbb számlához
alki most inkább zárta le frarad számítat-
tartozott. 1905-től Kézadvé a műkötés-
művűn két évről körülötte Parizst,
helyszínegyévek körül - Pimáz Gyula-, es-
donyból mindig el meggyennéhat estén-
a bulgár Vidimbold (a regi magyar Bo-
tavidék). Hiszen ez az ultrafuturista piktor-
iálásba, amelynek minden részlet előtér-
tölött és teljesen soha utána sem kiírható.
benesövögével minden részlet előtér-
tapsos. Mire a háború után vissza-
térhető a Cité du Démodéba, beteges, me-
örgegedett, korvánember lett belőle, mi-
az elterel szemben. Parizs barátai
azt követően, hogy a legtöbb számlához
alki most inkább zárta le frarad számítat-
tartozott. 1905-től Kézadvé a műkötés-
művűn két évről körülötte Parizst,
helyszínegyévek körül - Pimáz Gyula-, es-
donyból mindig el meggyennéhat estén-

MORTUARIUM

Ritá : Sztárrad Vilmos

A rohонczi gyüjtemény

Rítka, ügyesztőváin egyedülű eset, ha egy nagy műzeum kitépítő illanás elsgarangú anyagát valamit alkalmi kiállítás kedvéért. Műnchhausen a Neue Borneiissa Herrik, rajna! nagypáros tulajdonra. A gyüjteménynek sem Savoyai Eugenhez, sem Magyarországhoz, sajnos, semmi közé. Barl lenne, mert ahomán lilyen gyüjteményt lehet kivinni, ott bizonyár maradna a magaból. Barl mindenki azonban a gyüjteményt megfejtőknek is igazi gyüjte.

Mostamban a jelenetek gyüjteményekkel lejtőbbözök haláluk részében találkoznak, hogy csak a ritba bocsátásuk. Mindenkinek jól esik a mai nézet időkben lati végre, amikor azokat ártiba bocsáták. Schloss Rohoncza-nak, annak egyetlen magyarárázata, de nem megfejtés, hogy a rohónci kasztely ma az 6 tulajdonra.

*Schloss Rohoncza-nak, annak egyetlen magyarárázata, hogy műteremnyét mek legjárat az utolsó ot-thát evben vásárolta. Hogy mireit nevezet gyüjteményt menet drábaonként szedte össze, hisz évvél előbb készített műr vásárolni, de kipel- gyüjteményt lehet kivinni, ott bizonyár maradna a magaból. Barl Thyssen a gyüjte- első bemutatója, eddig mindenkit elítök volt a Thyssen-gyüjtemény, mert a kepeket szárazszerrel raktározta a legkülönlegzőbb helyeken, ott, ahol azokat boldog tulajdono- tigilme, Oppenheim, Kauflach, Hildschimsky, Spitaler, Six, Weber, Hohenzollern- te menyeböl, Lord Leconfield, Sussex, britokból, stb.), de szerepelnek a közelmúlt angol magán tulajdonból került Thyssen britokkába (Earl of Northbrook, London, Guy- kékbe a megszerezésre, erdetető szokásokkal közelít. Táján a legtöbb régi kék- felszímannak kaphányagat. A szokások katalógusai adatok között a legérdekesebbek Díszes, kitüntető összelirott kataloguszai díjazzák fel Dr. Rudolf Hertmann-

Egyik nagy részén nemet virtós kasa játékba. Thyssen a gyüjtemény sorával is igazi gyüjte műcsár rendelkezett 1 suk szerezete. Thyssen a gyüjtemény sorával is igazi gyüjte műcsár rendelkezett 1 téménben, Lord Leconfield, Sussex, britokból, stb.), de szerepelnek a közelmúlt osztes nagy alkotói is szépsézmára és jelentős drábaokkal, így a Nemes, Simon, Cas- tiglione, Perugino : Niű Képmás (Podmaniczky) 254. Palma Vecchio : Flatal no (Keglevich) 250. Murillo : Szenthép (Bátki, Szeged) 232. Molnári : Koszma Jelemet (Festetics) 226. Bordone : Niű Képmás (Magantulajdon, Budapest) 32. Botticelli : Férjkepmás (Küleyi) 303. számú Munkácsy, mély dobohoz fűzött gyerekkel. Temájánál fogva magyar vonatkozású a 221. számú Marmin: Szent Erzsébetje.

403. számú Munkácsy, mély dobohoz fűzött gyerekkel. Temájánál fogva es valószerűleg a

319. Timortere : Apollo és Minerva (Télek) 306. Steen : Kuruzslo (Esterházy)

254. Perugino : Niű Képmás (Podmaniczky) 250. Palma Vecchio : Flatal no (Keglevich)

232. Murillo : Szenthép (Bátki, Szeged)

226. Molnári : Koszma Jelemet (Festetics)

32. Botticelli : Férjkepmás (Küleyi)

Magyar eredetű a gyüjtemény körvonalzóképe:

Sigmaringen, Pearson, Holterd, stb. alkotók. Thyssen nagy alkotói is szépsézmára és jelentős drábaokkal, így a Nemes, Simon, Cas- tiglione, Opffenheim, Kauflach, Hildschimsky, Spitaler, Six, Weber, Hohenzollern- téménben, Lord Leconfield, Sussex, britokból, stb.), de szerepelnek a közelmúlt osztes nagy alkotói is szépsézmára és jelentős drábaokkal, így a Nemes, Simon, Cas- tiglione, Opffenheim, Kauflach, Hildschimsky, Spitaler, Six, Weber, Hohenzollern-

száma, nagyobbára a legtöbbük alkalmi-vásárlások eredményei, így például a káliott szonyegök és textiliai mind a legszélebbi eredetek. Az ezüstgyak között Az iparművészeti rész még újabban kelteti. 88 darab az összes kiállított tárnyak itt-ott hagyók (Dürer), de a mai körforgásban ezek pontossá nem lesz nehez feladat. Két verekedő gyüjtőtmenye fejezetet a most kiállított nyágot. Meg mutatkozunk Az eddigihez hasonló trámu gyűjtéssel Thyssen néhány év alatt az első műszemek-

székhelyen augusburgi reneszánsz kupa van az Erdödy-család birtokában. Az iparművészeti rész még újabban kelteti. 88 darab az összes kiállított tárnyak itt-ott hagyók (Dürer), de a mai körforgásban ezek pontossá nem lesz nehez feladat. Két verekedő gyüjtőtmenye fejezetet a most kiállított nyágot. Meg mutatkozunk itt-ott hagyók (Dürer), de a mai körforgásban ezek pontossá nem lesz nehez feladat. Az eddigihez hasonló trámu gyűjtéssel Thyssen néhány év alatt az első műszemek-

magyár vonatkozású a 221. számú Marmin: Szent Erzsébetje.

Az egyházaműveszeti részben, nagyméretű üvegáblak passiójelenei körében ottár, új ötvösmunkákkel, körülötte szép gondál hímzett műteremek. A nemek pávillionjában több, mint húsz mélyén és készüvek is es meg sem bantó alkotásokkal szerepel. A nálaik amelyre nem kultivált zim-, vagyis ön használhati es díszágyak, szépmű-szobp peledányok, hol vesejt, hol plastikus díszítéssel. Nagyon tanulságos kerámika csoporthja: egy tucat gyár van itt ennek készítője, kivályo használati és díszítő tulajdonságokkal.

De mi csak maradjunk a kiallítás területén, ahol igen sok a látványos. Zseniához kötődő szépséggel alkotott E. G. Asplund építészetével, vagy a cementből, egyszírű formákkal, zászló - és virágdíszpompa közepette csodás svéd mesévilágot. Van itteni rengeteg körökdedei eszköz, de miniket tölgy a haziipari-iparművészeti Erdékel. A svéd haziipar (Svensk Hemslöjd) teljesen berendezett szobásában tradicionális mintákat hirdet meggyőző textillák, stílusát részül gondoljuk, csoportozott szövegek u. n. Rövid, szövesek színekbén. Tovább a nagy textilipavilonban profán készítségszövegekkel, elénk vannak, házilag készült gyapjú - és pamutfonalakkal, minden szimpatikus festékkel, színekkel, színbenek. Ez a szégyegék flossa - és rya-tecmikkaval és a bútorgeszetekek öröktetőkban.

dog az, akimek ez megadatik, mert het lakat zárja el a külvillag

A svédek 1930-ban nagyszerűen kiállított rendszerek Stockholmban. Után legelő-
ször is többé a "Stockholm-sztállműködés" vezetett, ahol minden svéd és minden modern,
Tarka színes zászlóterület fogadása a beléptet, melyek között örommaladvázolt termák
szimmetrikus, mert ezben a napon volt az "internationális Muszeumversáns" ünnepségek
fogadtatása a Káliittas hatalmas restaurantjában. A Káliittas helye a csoportok Dzúrgarads-
ból tömörül, a bennük tömegesített partszám, Bellmann körül által klasszikusassá
vált földön, a diplomataegyed szomszedságában van. Naponta rengeteg a látogatót,
nyíról, sörök és más tisztelgés, a kettőnélküli belépett elvezethető ezzel egyetlen.
A közepen, a nagy restaurárt elött, 80 méter magas témeszlop este 70 kilométerre levői
száros szemétt. A vizén csoportosztak színpadai, előtér regatta-előt és vitorlások,
a parton modern szárakozópark és egy nagy disztrict, ahol 50 ezer embernek van helye
az ünnepi játékot, hangverseny és tornaünnepségek alkalmából, tisztviselők minden-
hol gyönyörű virágok; teljes pompában vitt az orgona és a tulipán. A széles belsőutca
vegyéből szobrok, Minisztrát az ellenben, a támogató nők. Mennyi erő és eményi akarat van alkoi-
Stockholm körzelében), a teraszos tengesperáton. Csoportok által foglalt a beléptetés bol-
taiban, csak az érő megigazán műveszeti, aki látta meses otthonait. Ládolgó szigetén

Aki lehet hamisítatlan földje; napsgárban és tengerhullámasban látta es abban teledáni óhajtja, az utazék Svedországba, ahol a termesztet, a régi es modern kultúra páratlan, csodás összhangban egyszerű. Nincs itt semmiben hihány. Cat Larsson által festett, Lagerföld Sema által leírt színes, virágos ablakti parasztázházikortól a magy kastélyokig, tarka, himes kertekkel az illatosod fényvesekig, mindenhol boldogsgá es mosolygás honol. Svedország világos éjszakáival, peildas rendjével es tiszta-ságával, aranyos venedégláto, szürke, egyszínkészemű lakóval, szegény mesélőknek tűnik fel.

Irita : Csányi Iltus

A stockholmi källtäss

KORTÁRS MŰVÉSZETI INTÉZET
MODERN MŰVÉSZETTÉRT KÖZALAPÍTVÁNY
2400 DUNAÚJVÁROS, VASMŰ ÚT 12.
ica-d@duanenet.hu, http://www.ica-d.hu, T/F (36) 25 412 220

A Kortárs Művészeti Intézet meghívja Önt az

„Y GALLÉRIA” TÁRSASÁG

kiállításának megnyitójára

2002. szeptember 6-án, pénteken 18 órakor

A társaság tagjai: Birkás István, Friedrich Ferenc, Keserue Zsolt, Kiss Gábor,
Orbán Sándor, Palotás József, Rohonczi István, Várnai Gyula

Megnyitja: **Szőke András** filmrendező

A kiállítás 2002. október 3-ig látható, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

Köszönnet a támogatóknak: DUNAFERR RT., DUNAFERR KARBANTARTÓ KFT.,
Dr. Máté Kasza László, Dr. Sándor Péter, Grábics Gábor, Bakonyi Ferenc, Palkovics Jenő, Zrulkó Ernő

MODERN MŰVÉSZETTÉRT KÖZALAPÍTVÁNY

NYOMTATVÁNY
DR. Timár Árpád
Budapest

Üllői út 119. IV/65.

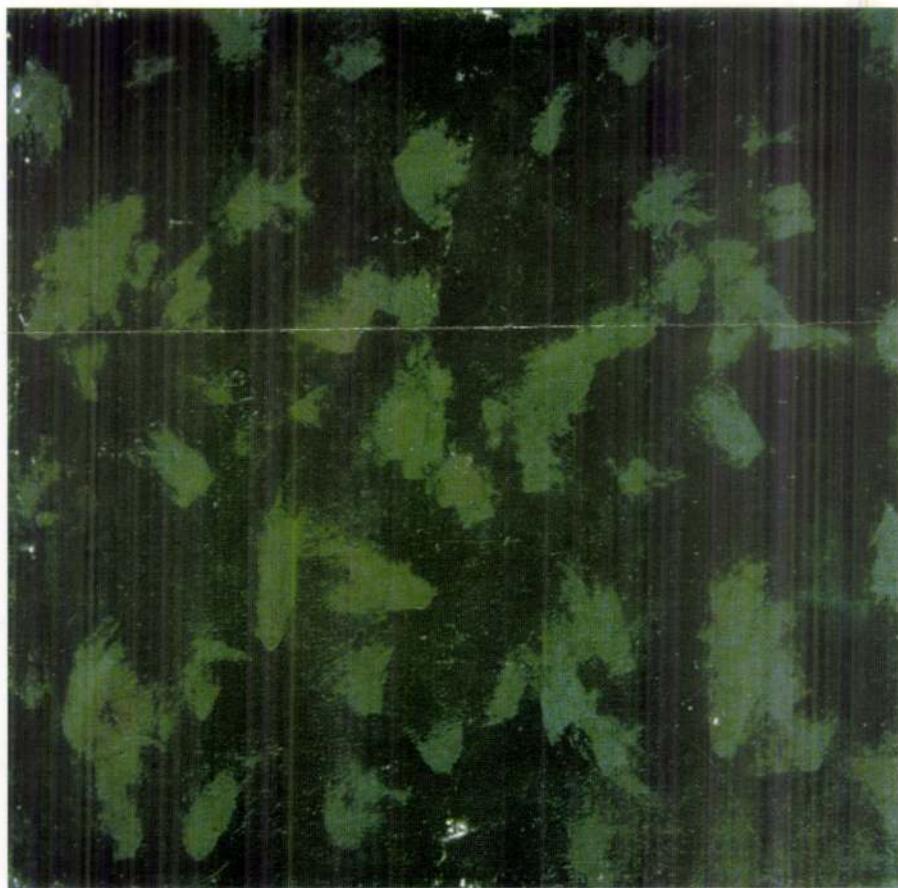
1091

KÉK VARIÁCIÓK I.-IV. 1992, OLAJ; VASZON 120 X 120 CM

KÉK VARIÁCIÓK I.-IV. 1992, OLAJ, VÁSZON 120 X 120 CM

KÉK VARIÁCIÓK I.-IV. 1992, OLAJ; VÁSZON 120 X 120 CM

Rohonci István

DUNAUJVÁROS

Intercsés Múzeum

- Válogatás Rohonci István és Várnai Gyula festményeiből

Megnyitó: szeptember 11-én, pénteken délután fél ötkor
Megtekinthető: november 1-ig

1992

oba ka

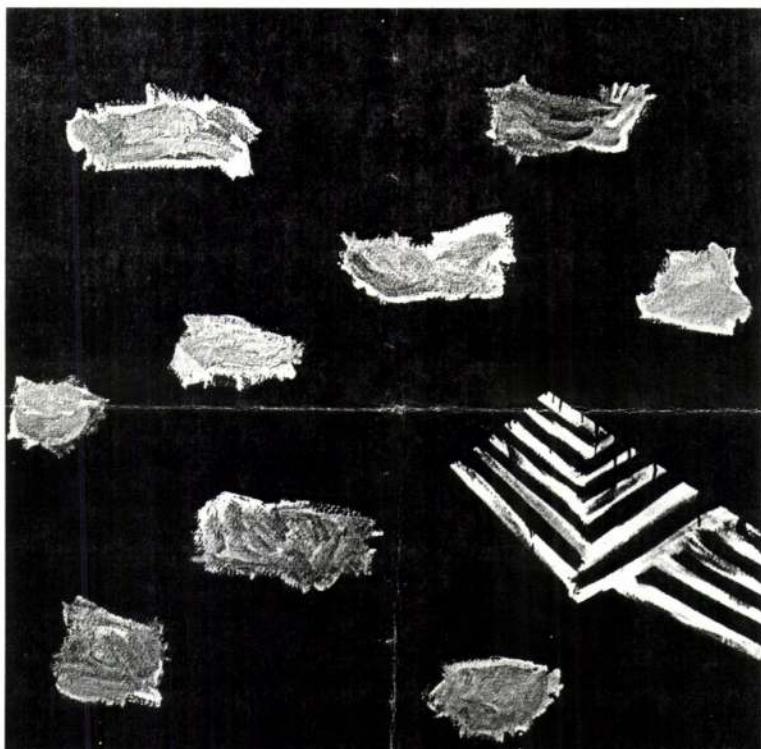
liklós
kiállítás

ROHONCZI ISTVÁN 2400 Dunaújváros, Szabadság u. 18.

1957 február 22-én születtem Török-koppányban.
1965 óta élek és dolgozom Dunaújvárosban.
JATE Tanárképző Karát végeztem.
Tagja vagyok a Dunaújvárosi Műhelynek.
1989 óta vagyok tagja a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának.

I was born on 22 February, 1957 in Törökkoppány.
I live and work in Dunaújváros since 1965.
I graduated from the Teachers' Faculty of the „Janus Pannonius” University.
I'm a member of the Workshop of Dunaújváros.
I've been a member of the Studio of Young Artists since 1989.

Kiállításaim/Exhibitions:

Dunaújváros
Mór
Székesfehérvár
Ifjúsági Ház, Pécs

ROHONCI hřebík

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR
HIRDETŐ

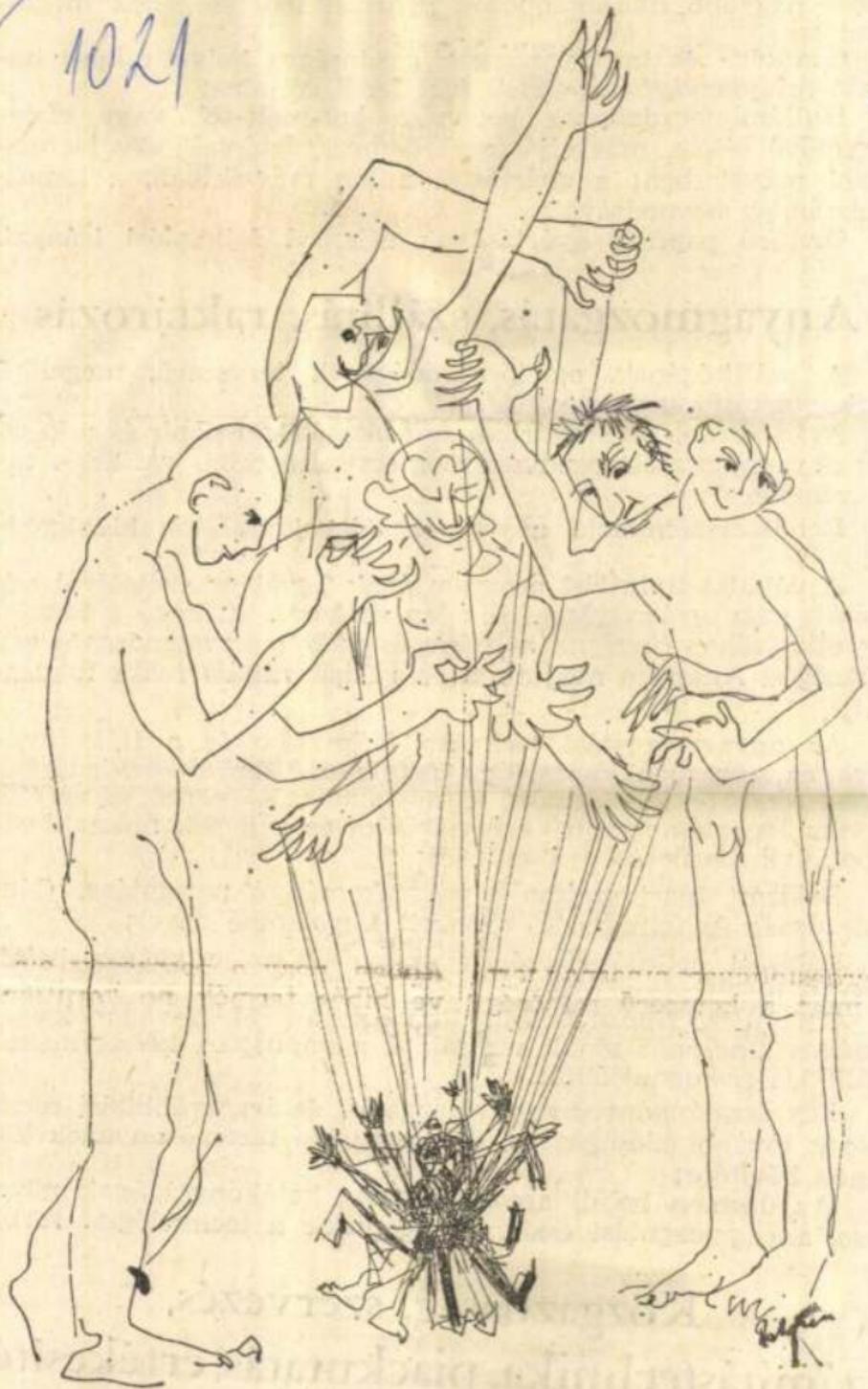
1978

BUDAPEST, JÁNULDÓI ÚT 51
Tel: 387-748, 340-226 4

MAGYAR PAPÍR

Rohonczi István

1021

Rohonczi István tollrajza (Dunaújvárosi Papírgyár)

retnél nagyobr
remtése;
Grabolit-
sonló tulajdon
Hullámen
pergetővé téte
lögiai művelet
szabványok be
Önátíró p.

Anyagi

A szállítógépek, emelő-rakodógépek tervszerű, megelőző karbantartási rendszere;

A Lábatlani Papírgyárban az egészségügyi papír és a kész-áru anyagmozgatási rendszer megtervezése (több variációs tanulmányterv);

Rendszerszemléletű anyagmozgatási javaslatok kidolgozása;

A vállalat tipizálási programjának figyelembevételével egy gyárat, vagy gyárrészleget illetően dolgozza ki, hogy a feladatok ellátásához típusonként hány és milyen anyagmozgató gép szükséges. Állapítsa meg az áttérés (típusváltás) reális fokozatait;

Az anyagmozgatási technika fejlesztése és a teljesítményekhez szigorúan kapcsolódó, azt hűen tükröző ösztönző bérzési rendszer kidolgozása, az anyagmozgató gépek és az elő-munka leghatékonyabb hasznosítására és a gépek műszaki állapotának megőrzésére ösztönzés;

Bálázott ipari szalma egységrakományú mozgatása. (Mezőgazdaság és felhasználó érdekeit figyelembe véve);

Bálázott cellulóz-egységrakomány képzése gyáron belül, gyáron belüli mozgatása;

Különböző típusú fedett, illetve nyitott MÁV-vagonok gazdaságos kihasználásának vizsgálata a papíripari késztermékek szállítása szempontjából;

Egységrakományos anyagmozgatási és árutovábbítási rendszerek további kidolgozása, illetve az ide tartozó anyagok körének bővítése;

Az üzemen belüli anyagmozgatás hatékonyságának növelése, anyagmozgatási eszközök beépítése a technológiai sorba.

Közgazdaság, szervezés, számítástechnika, piackutatás, értékesítés

Több variációs elköpzelések az 1980. évi termelői árrende-zés lebonyolítására;

veszélekk, a szerelet, Mildenik egy-egy tanuságot hívattak
megszerezte, a kötés elte tette szímes papír tallaló alkalmá-
ban bőrral játékanak minden nehézsége és alidot azon való
magasztalókkel való kiválasztása, a legjobb es legfino-
magasztalókkel való kiválasztása, nem fesette megfejt, azonban az anyag-
nagy szereit dolgozott, nem fesette megfejt, azonban az anyag-
tásoskával dolgozott, Rohonyi nem csupán színba-
mazókban, hanem a hármaszt nekünk, hamem a hármaszt
színeket okozott fajdhamat nekünk, hanem a hármaszt
Bánánunk nem csupán egy erdeimes jóemberink elhuny-
detet, mint latthatlan virágok illata vette körül a koporsót.
demetessen részvétvel, rendkívül nagyszámú kozoncsig kegye-
róhonyiak, mint presbiteriák erdemeti gyázára írtat A
Háborús elismeréssel vissza Albrecht Richard látta, Lelkész is
művek tudása, de egy Jósásos Lelek mesterejére jellemző
deliki erényeit minikájanak értelemez, melyeket nemcsak a
dicsessel kapcsolata össze az elhundyt békessé és fizszellemethő
szabadesz szerelemeik. Tallibán és benyöseggeljés meggvözo-
gásnak, vallassos rezéseknek, egyháza iránt való áldo-
rávatalainál, szerelemeik, nemcs茅 methatasa volt Rohonyi
beszed, melyet János András, Lelek származunk mondat
konyvkötés művészete érdekelben.

Róhonyi Antal, a környékötés mivéesse

KRONIKA

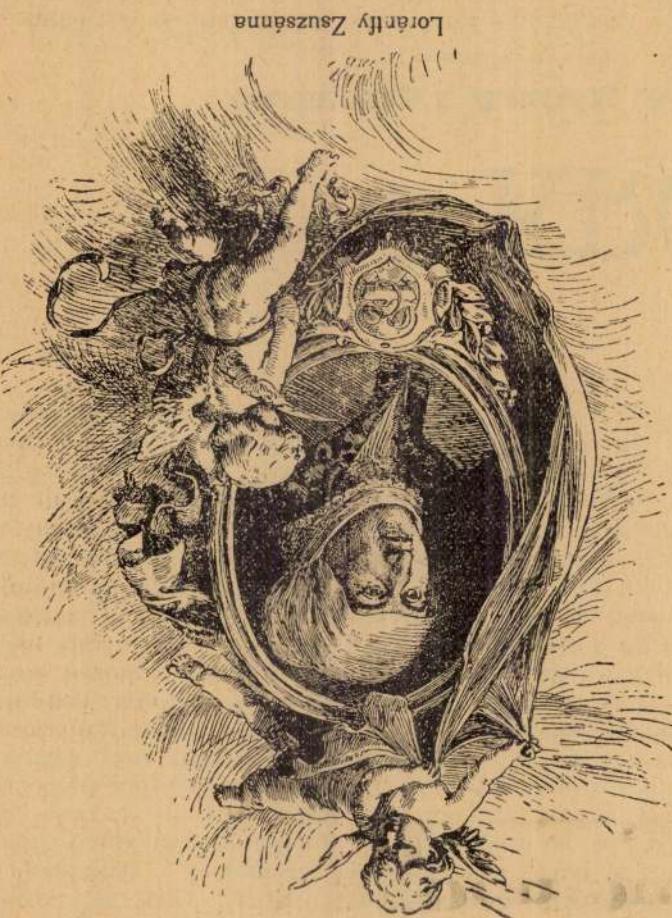
edessanyja. Négyvennemégy esztendője lesz e Szent György-há-
vanak 18. napján. Jaj, milyen rég volt, igaz se volt talán.
Meghatótan emelkedett fel szekeről a predikátor:
— Itt hagynaham most szep emlékeivel, asszonynom. Nem
zavarham meg benneket.
— Ne minden kapott Zszászna a száraz, eros ferfikék után.
Mégjosolták nekem ezt valamit císgányasszonynak, de en akkor
hatalt angyalat. E szep emlékek is az 6 szárnýa súhogásaval
erkeztek hozzáma. Testülni skarnek, azert kerettem kegyel-
medet, nagyítstellelti attyám.

Oriásgrészszünnékben nem egy régi konyvkötő neveli ismerjük, munkáikbeli Áppattyúne, Bormeissza Anna fejedelmemasszonynéhezny szépkötészeti konyve maradt meg erős es díszes kötetben, melynek jellegzetes aranyozott lapai ísmerteknél nevű udvari konyvkötő mestert izlészt di- cserik. Légyezőzaluk, aranys disziménylek magyaros, pavazsémés formát mutatnak. A transzilvániai mestereknek legkiválóbbja varosunkbeli való volt: Guttmann János, aki 1831-ben halt meg it. Temetőnkben nyugszik. Erdékes sir- kovét, melyen az ember eltekinék a konyvaival való hasonlo- ságá mutatott meg, latram megs mehány évrrel ezeltt, kovet a követ is elhunthat. Harryra festett, gyönyörű dísztet, kötésékei készítettek. Guttmann színes pergamenn- alakjukkal és zsinagázdaságukkal mestérik műveszvoltat hoztott meg minden játszunkat. A konyvkötő nagy szolgá- latozás az irodalomnak, tudományunknak. O erosít meg az ellenesegnek támadastrai ellen. Az antik villa nagyszereit iro- dalmának hárromnegyede elpusztult, egyebek között a gyöngé anyag miatt, melyre írtak, és amelyet megfelelő kötés után székkoltam, melyre írtak, ami azonban olyan részükben bicskálteres munakira valóthatnak. Ami azonban olyan részükben vett illet, melyeket módosítan állott műveszettelék elleni, ezekről annyi mondhatok: remeket a konyunkturák mesterei.

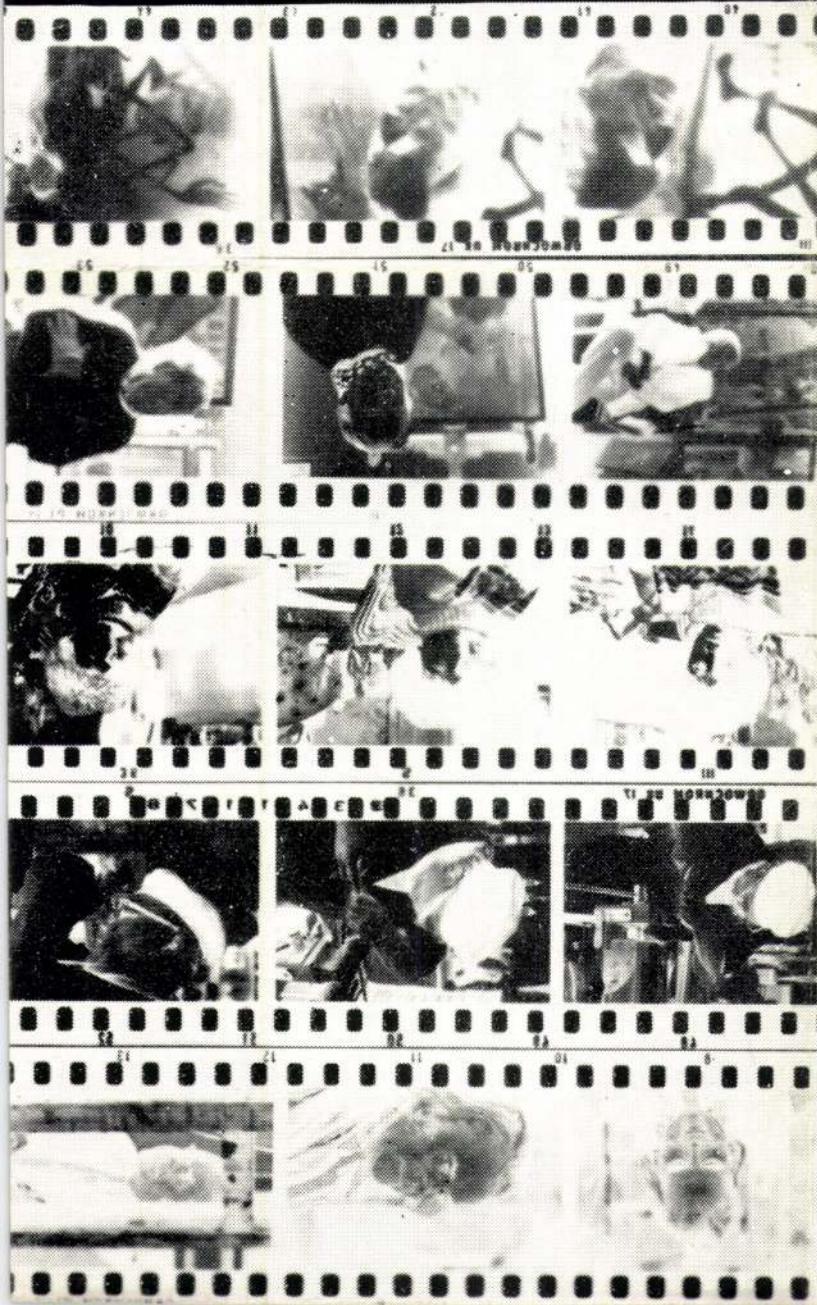
Szokve, hat fehér partipátor volt bátoron, mérkőzgatattunk az eszakának. Szerencsre, hol eltelemben nem is jártam az eszakának. Részleteim és fellémem, és imádkoztam és boldog voltam, mert az én édes uram jobb karjával az én gyenge szerelemeit karolta és ápolta volt, boldond honap esetében. Bárminak elott fellajtár, jó messzi elöl. A hat hézoz két kocsis, öreg Jánkó a bakon s elöl az ostorhegyes mellétt a nyergeszen firal Sandri, uram kedvez vadaszsa. Nem is vág- tatták, úsztak a fehér partipákok az ezüst holdfény alatt, a lekete eszakabban. S valami félkörön fekete fak melegettek is, hivogattak is, riasztottak is. „Az ott Szerecs, Imregettek is, hivogattak is, riasztottak is. „Az ott Szerecs, meg akkor, ha te is akkorod.” Hogyne akartam volna. Már akkor, még ott a bátorbára megfogadtam, hogy az én uramnak hol- tig húseges felszegé Leszek. Felszegé s minden. Ha kell: ispanja, ha kell: udvarbára, ha kell: szakácsmeja, ha kell: apoljás, ha kell: leánykája, szerelemes hitvésé s ha kell:

Könnyebbeült a szíve valamiként a nagyasszonynak. Lehallgattatni. Ur, am ezeket maguk a tisztessegesek fogják teremtett az Igaza van Pál apostolnak: Istentől igazságteránság nem erhet semki s ha mely e dologban igazság van, Istennel kell időben igazságot szolgáltat majd neki. Még elmondta kibet semki a Hiszkegyet s ennek végzetivel, pillanatnyi elgon- dolkozás után, hiszta tekintettel es nyugodt hamagon meg- gyermekszínű kapom a fenyegélt, zaklató tráskat ... hogy minden rossz most ront ram, harag es bosszuságkellek furjával. Nem ellen szegény fejemenek a patkai diákság meghabborodása. Vagyolyében való uradalmiinkről is evvel? Ezért, attam, Bar en nem tudatom, mi vette im- donultu husztia cseheknek?

Mivelére, ugyanibony? Csak nem azert, hogy puch- nai s rovnyai birtokán kegyelmesen ottfont adta ma föl- — Azert, attam, a szembeni kereste keresik a mi bosszusá- gunkat s meg tan köpörösmunka is azon volnának, hogy szembenünk az ő egyszerűtlen színűnek, a mi megváltó Krisz- — Tudom, attam, es tudom azt is, hogy Istennék ostora- res. — Első megis a jö lelkisomerte nyugalmá. — Nyugszék meg hét, asszonyom — kértele az espe- — Ugy van — hasyta rá az espres es most azon fara- dorozt, hogy valamiképen a halál gondolatait törözöttas- zószunknak érdemeit. — Ugy van — hasyta rá az espres es most azon fara- — Ugy van — hasyta rá az espres es most azon fara- dorozt, hogy minden nap imádkozom a boldogságnak asszony — gon- Hát meg ha tudna a nemeseket asszony — gondolatasságok miatt szegyeneket. Gyurkó azon- mindenki tudta, hogy minden nap imádkozom a boldogságnak asszony — gondolatasságok miatt szegyeneket. Gyurkó azon- mindenki tudta, hogy minden nap imádkozom a boldogságnak asszony — gondolatasságok miatt szegyeneket. Gyurkó azon- mindenki tudta, hogy minden nap imádkozom a boldogságnak asszony — gondolatasságok miatt szegyeneket. Gyurkó azon-

Lőrinci Zsuzsanna

MATVÁS B. FERENC

"Az aszagnyminták megegyenül fénkyépeit ezerre a
földönknek." Hitvallás? Mindenesetre egynelő-
segjelét tesz Rohoni László hivatalos szeméde-
lye közé. S a tethetségen kívül feltehetni szükséges
van erre, ha a fénnyépezs nem akar megrogad-
ni a tulokrép — a családi nosztalgia gyárát!

Róhonyi Iván a bányabál jón, és magával hoz-
vá a geológusra jellemző tárnyilágosságot, hogy
bebizonyítsa: a Fold sótét mélyének csodáin csi-
szolt teknikai igények alkalmásak a felismerni vettek.
Kedő fenyi és drónyek szépségeinek felidézésére,
technikai felkészültsége pedig érett a tolmaiakhoz.

Rohonyi Ivan

Talán a forrás tükrébe tekintő Narcissus re-
menytelén szereleme, talán az ilyesszöen rohaño,
fénysebességekben kifejzhető, mulanidoságunkat
tudatosító idő megalillatásnak vagy a szülite a pil-
lanat megsorakítására igényelet, és kezstette arra
az extremester embert, hogy megszerezze csö-
dálatos műszereit, a fénykepezőgépet. Mindenekép-
pen korunk elkezdtetlen neiküle, a családi
albumoktól az urfejvétellekig, az öncelli emlék-
gyártásból a jóvoltatásig terjedő hasznosságá
kétségtelenül bizonyított. De a korányzó valóság
kis részének rogzítése kapcsán szólni kell az em-
berrel is, aki nézzüköött, látásmodját és nem
utolsósorban erzelmét kölcsönzi a felvételnek,
amikor az objektív céljáról irányítja, s a techni-
kai élményen túl, széperzékenyre hatalt ajándék-
kal lep elénk. Dia-sorozatban az ecset erjejt-

ROHONYI IVAN TARGYILAGOSZAGA

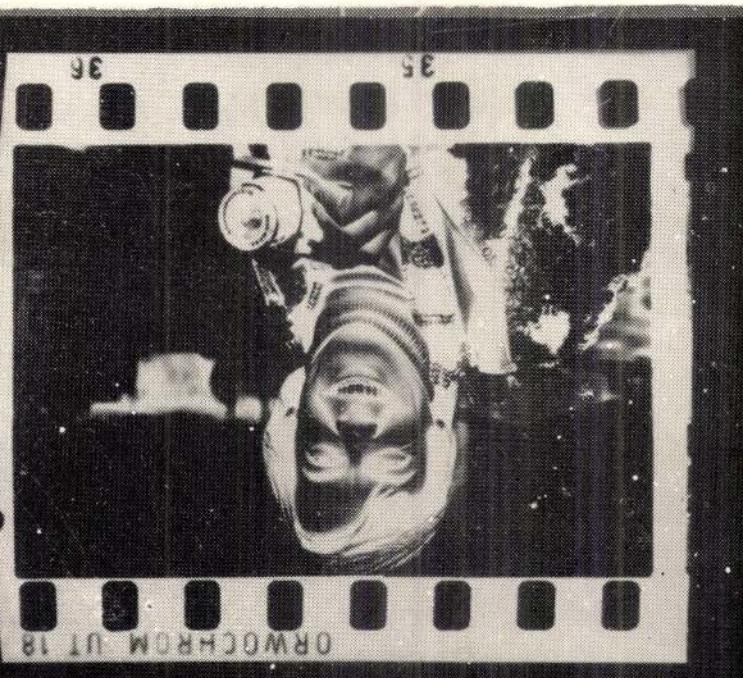
1979. FEBRÚAR

KORNÍK GALÉRIA

115.*

FESTÖK, SZOBRÁSZOK
SZÍNES DIA-SOROZAT

Rohongi Kain

magis

laid Chi-Dai

alot no

16

igus

SZEMLEKÖR ÖKSZÁMOS BIZONYSÁG

599 1943
1943 1966.

A m. kir. vallás- és közoktatá-
és ügyesszám alatt a keb. Számve-
másolata:

Utasítom, hogy a 122.
nál utaljon át a Műemlékek Ors-
ztakárékpénztári csekkszámlája
azaz Háromszáz pengőt.

THE COMMUNIST INTERNATIONAL BATTLES FOR THE COMMUNIST POSITION

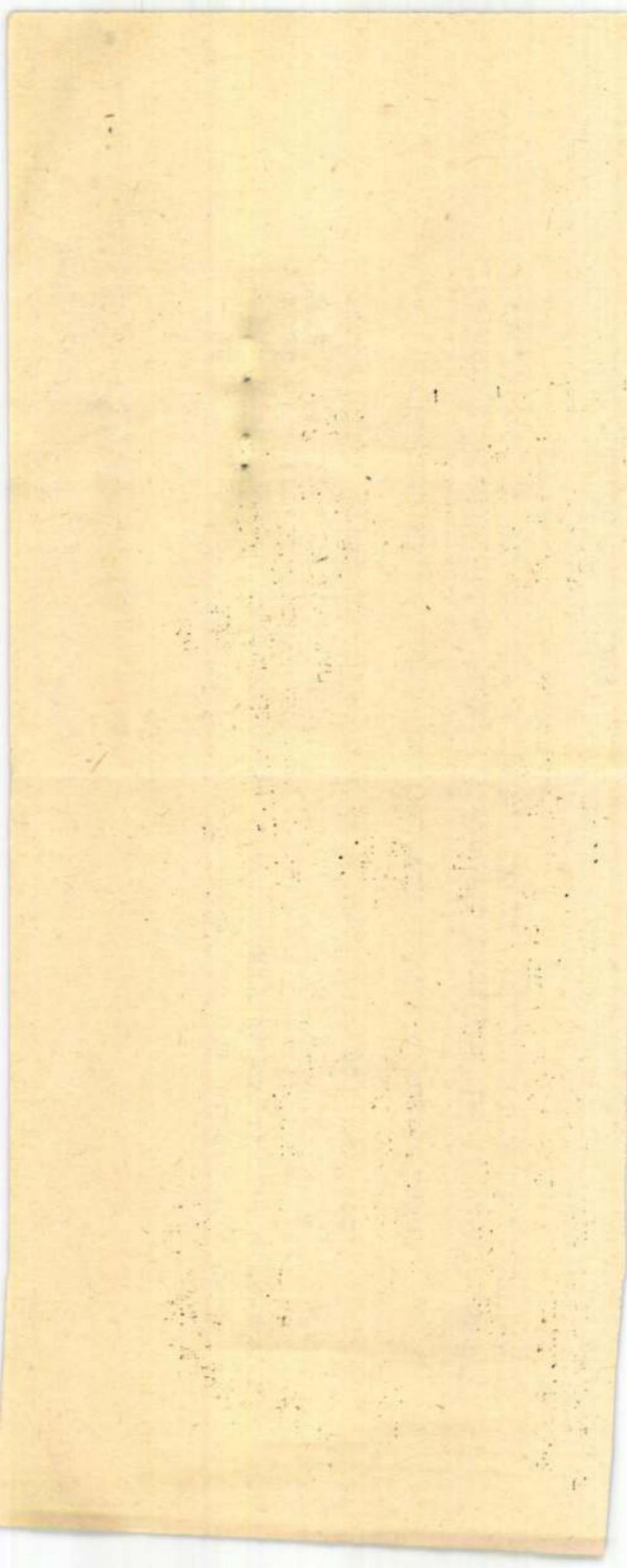
- Brüsszelben él a kollázs művészötől sok elismorést és hírnövet
szerzett Rohonyi Károly grafilus művész. Hogyan választotta a kollázs-
művészettel?

Rohonyi Károly grafilus

- Hát én eredetileg tulajdonképpen grafilus vagyok, plakát tervező
és itt már 30 éve plakátokkal foglalkoztam.. rongéteg plakátot csi-
náltam.. több, mint 250-öt, ami nagyon nagy szó. Kezdetben megummi a
dolgot és egy szép nap elhatározta, hogy egyszer olyat csináljak,
amit én szeretek csinálni.. Elkezdték a kolázst.. Igy kezdődött.
És akkor volt egy nagy kiállításom.. az itthoni Paliwi,ban
a Szépművészeti Múzeumban, nagy sikere volt és utána kaptam meg-
rendelést, megrendeléseket egy idegen német cégtől, akiknek egy évi
voltan leszerződve és hát én így annyira kedvet kaptam, hogy már
legszívesebben csak ezt csinálnám..

Mikor kijöttünk, akkor itt tulajdonképpen jó plakát művész nem volt..
Specializált plakátművész. Amerika-i plakátosok voltak, meg svájcikak
és írtózatos szerencsén volt a feleséggel együtt, akiivel együtt
dolgoztunk és engem azonnal felkaptak. Sőt egy párizsi cége eljött
és 5 évre szintén leszerződöttetett és hát így közdtem a plakátot..
Ja! A plakátok méretei az neken szokatlan volt.. eredetileg kis pla-
kátokhoz voltam szokva, de Párizsban és itt 5 méter széles plakátot
kellett csinálnom...
És egy kollegám kiszámolta, hogy ha a plakátaimat kirakná, innen Postig
el tudnék rajtuk menni..

- Milyen a kapcsolata a hazai képzőművészettel?

1982. VI. 15. Telenvíz 2h. 40 | Képér |
Magyarak Belgiumban.

- 5 -

- Hát főleg a grafikusokkal vagyok jóba, Gönczi Tibor, aki nem apai jóbarátom és tanítóm volt, a Macskássy Janóval, meg a elektöbb most élő grafikus nővészsel.. Sőt a fiatalokkal, a Kast ismerőm, a mozi plakátosokat, majdnen mindenkit.. Irtam is róluk cíkket a Grafik svájcí revíben.
- A szülőhával, a magyar kultúrával mityen a kapcsolata?
- Hát én mindig ebben élek, ha rosszul beszélek is magyarul.. azért van, mert már 31 éve itt vagyok.. De még mindig olvasok magyarul és hát én magyarnak érzem magam..
- /anyanyelven beszélnek/

ROHOVSZKY József, festő. * Budapest 1893 ápr. 9. † u. o. 1927 okt. 23.
Balló Ede, majd Rudnay Gyula tiszteltványa volt a bpesti Képzőművészeti Főiskolán. 1926 óta állított ki arcképeket a Műcsarnokban. Tagja volt a Kupeczky-Társaságnak.

8-9-II. 376 l

Czeruzařajz, me

HASSON, BEGIER,

Mellié, kisse jobbra, keré
pałastban, tojásdad medállion. K

Hasson.

ROHOVSZKY JÓZSEF. Ez év okt. 23-án meghalt Budapesten Rohovszky József fiatal festőművész. Még csak nemrég óta szerepelt kiállításainkon: 1926-ban állított ki először a Műcsarnokban, férfi- és női arcképeket, köztük önarcképét is. A művész 1893. április 3-án született Budapesten, a reáliskolán végzett tanulmányai után a Képzőművészeti Főiskolán 1919-ben lett Balló Ede, utóbb Rudnay Gyula növendéke 1925-ig. A jelesebb növendékek közé tartozott s állami stipendiumban is részesült. Tagja volt a Kupeczky-Társaság művészegyesületnek. Október 25-én temették el Budapesten a rákoskeresztúri temetőben. (lk.)

41 -
MAGYAR MUVEZET

1927. 542. l.

lászló király (1270-1342) (1270-1342)
magyar császáronak megpróbálta kitalálni
földrajzi adatokat a művészeti belelmisztika
tudományok című könyvébe. A művészeti
történeti részben Alexander, zsidó
monachus, aki szemper velé, Sipkai elszotti,
van Cipriánus, illetve az Eurusz gázgye-
mánt, személyes személyesítői ismertek.
A magyar királynak művészeti török
kötetek, ahol gyakran ízgatottak. Török
ról és Meuniről is beszél.
A könyv a következőkben írva maradt:

Rohrbach János
(Johann)

Kártáfestő. 1764.-
Kap. leselepedéni em-
gedéss Sopronban.
1768.-ból leányja, 1770- és
1773.-ból egy-egy fia
elhalatalásával von
feljegyés a Szent István
templom halotti anya-
körülükben.

Csatkórl

g New-Yorkban csak háromszáz szépségápoló intézet volt
kódésben, ma ezek száma a háromezeret is meghaladja. Az
amerikai városok hölgylakosságának átlag hetvenöt százaléka
az a kozmetikának. 1918. óta pedig a kozmetikai üzlet
háromszorozódott.

Tényeg szebbe-e a nők azóta? A kérdésre természe-
n nehéz telelni. Egy szakember, aki a tiz év előtti álla-
kokat ismeri a következőket mondja: Amikor Amerikába
em, a hölgyek csak különös alkalmakkor hagyták magukat
lni. Állandó kliensek a felső társadalmi osztályhoz tartoz-
nak a társaságok nagydámáiból, művésznekből stb., kerültek
Ma már minden asszony jóformán felkeres bennünket, sőt
a east sidei bevándorlóasszony is megállítja gyerekkocsiját
ajtónk előtt, hogy eleget tegyen az onduláció kötelességének.

A bubifej előtt az ugynevezett tartóhullámok jöttek
ba. Nyolc órán keresztül mint valami színházi angyalok
tőröl csüngtek e megkinzott asszonyok loknijaikkal. Néha
a jó mártirnők el is ájultak. Ilyen procedura hatvan-
en dollárba került. Idők folyamán ugy az ár, mint a tar-
nullámoztatásra szánt idő is engedett. Ma átlagban egy
színi hölgyfodrászüzletben tiz tartóhullámoztatást végeznek
zenöt dollár. A fifte Avenue nagy fodrászai a téli szezon-
száz „Dauerwelle“-t is végeznek naponta.

A hajfestés divatja néhány év alatt szintén tiszseresére
elkedett. A hajfestés a középkorú hölgyeknek természetes
elmi eszköze. Hogy kiméljék érzéseiket, sohasem azt mond-
hogy „festeni“ hanem, hogy „hangsulyozni“. Ez a művé-
t még nagyon fog lendülni, mert a newyorki fodrász-szer-
et tekintélyes összegeket ad ki tudományos célokra, hogy
festést ártalmatlanná és biztos eredményűvé tegyék.

A tulajdonképeni fodrász üzletek kénytelenek voltak
köözönségeik egy részét a szépségsalonoknak átengedni.
majápolás távolról sem szorította háttérbe a bőrápolás szük-

Der Halbmond Teppi

~~Rohrmüller Ferenc
Günther Antal~~

Ötöös
székesfehérvári K

Székesfehérvári Szemle

1937. XII. 1.

D
D
G

Ilemény)

40-es és 50-es éveiben, mint vénök,
Rohrmüller F. az 50-es és 60-as évek-
ben mint aranymíves dolgozott Pesten.

Adatok Székesfehérvár ötvösmesterreiről. Városunk ötvösmestereiről nagyon kevés az ismeretünk, miért is szivesen veszünk minden idevonatkozó adatot, addig is, míg akad valaki a fiatal irögárdából, ki pótolja honismeretünknek ebbeli hiányosságát. A 19. században két nevesebb székesfehérvári ötvösről van tudomásunk. Günther Antalról, kinek mesterjegyivel G. A. többször találkozunk régi ezüst evőeszközökben, így a cisztercita rendház ebédlő felszerelésében is. De volt alkalmunk vele találkozni templomi kelyheken is. A másik Rohrmüller Ferenc, főként a székesfehérvári polgároknál szokásos ezüstcsatok és gombok készítésével foglalkozott, miként azt ugyancsak rajtuk látható kezdőbetű R. F. igazolják. E meglemezésükre az ad alkalmat, hogy nevüket a pesti arany- és ezüstművesek névsorában is sikerült felideznünk. Günther A. a XIX. század

ΓΑ

álló

lal

:6

7

202

M. Dvořak és B. Matějka : Typographie der hist. und Kunst-Denkmale in Königreiche Böhmen. (Könyvismerte- tés)	241
GYÁRFÁS TIHAMÉR dr. : Régi ostyasütők (2 ábrával)	5°
KISS LAJOS : A Hódmezővásárhelyi Vá- rosi Múzeumról (18 ábrával)	142
MIHALIK JÓZSEF : Régiségek Herkules- fürdőn (1 ábrával)	154
MILLEKER BÓDOG : A verseczi városi múzeum és könyvtár	244
S. L. dr. : A Szent-György-Czéh har- madik művészeti aukciójá	249
TÉGLÁS GÁBOR : Jahreshefte des Oest. Arch. Instituts in Wien. Bd. XI. (Könyvismertetés)	36
WЛАSSICS GYULA : Pharmacia Animi ...	140
ZAMBRA ALAJOS dr. : Az új olasz tör- vény a régiségek és művészletek vé- delméről	159
A «Szent-György-Czéh» Magyar Gyűjtők és Amatőrok Egyesületének alapsza- bályai	52
A műtárgyak forgalmáról (3 ábrával)	148

232

25.

20.

✓
200
614

Jimmy

200 1915 number 27

11.00 per. 06 fl.

23106

Rohrbach Tainis

soroom hairyafesto⁵
1764

l.

Kohl hairyaf

Pest - Brude 1977

4 - 1 - 1

b - x - z - 3

~~H. - I. sanyi~~

RJ Jacobus Rohrmüller, e. 1828, avagy — oder

Josephus Rohrmüller, e. 1860

a) Kehely, újbarokk. — Kelch, neobarock.

Székesegyház, Székesfehérvár — Kathedrale, Stuhlweissenburg. (Cf.)

b) Övesat. — Gürtelschnalle.

Csekei Varjú Elemné, Bp.

c) Evőeszközök. — Tafelsilber.

Ciszterciék rendháza, Székesfehérvár — Zisterzienserkloster, Stuhlweissenburg.

JR Ugyanazok egyike. — Einer der beiden Meister.

Filigrángombok. — Filigranknöpfle.

Klein ékszerész, Székesfehérvár — Juvelier Klein, Stuhlweissenburg.

2070

Nr. 2056

Nr. 2056

Nr. 2057

2071

Nr. 2060

Bizottságának
rnap, az ujonnán restaurált
pélyére.
királyi vártemplomban d. . . 10.
zűzőik. Az egyházi szertartás
titkár, a M.O.B. elnökhelyette
ölézi az emléktáblát.

▲ Miemlékek Országos Bizottsága

John May's

1.

May M. Cent

23.1.

Roths A

Moldokat & Kirogi-

Korowak

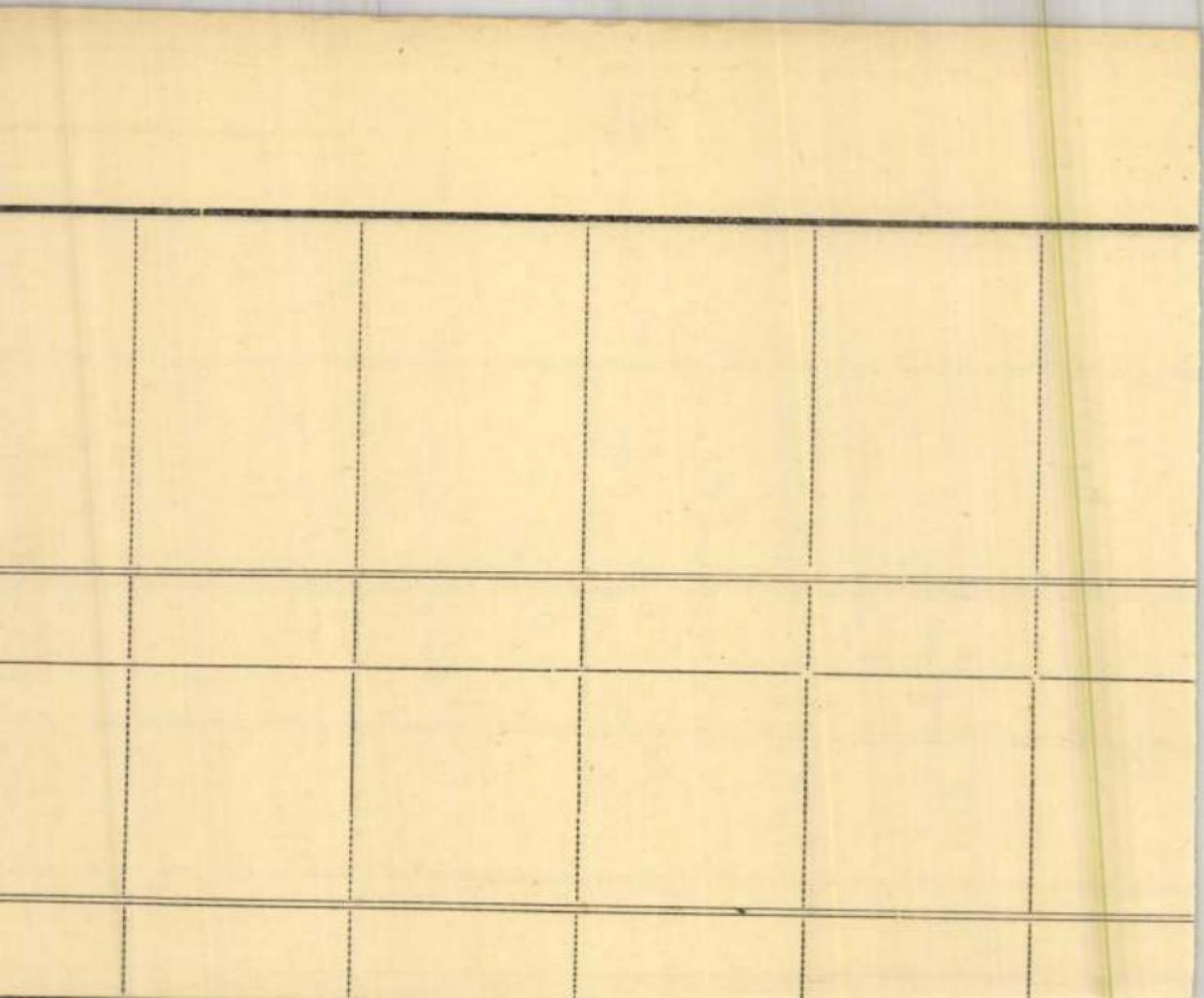
Tent' wayra ulawa
Taiba indische
Weinrebe Riesewel

Repte-

Was. lypis

1857

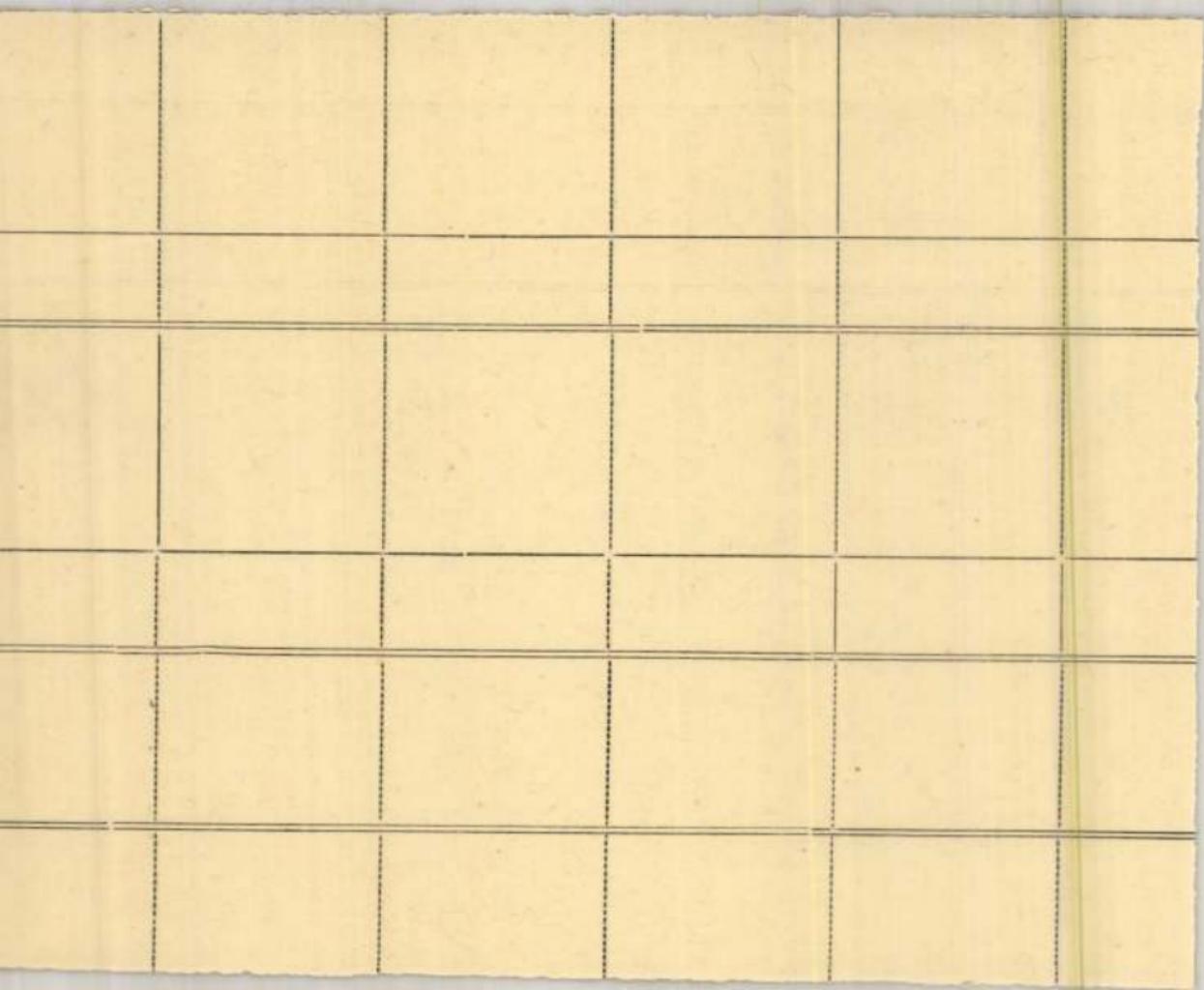
157

Rothschild

-
Eg. Petersen's robust
bare Weaselony huk-
lois electrot. teeth.
nigra, Brown hair
present

Var. 1857.
25th

Rohr A.

Witnios May 20th, 1851.
Ms. Lysaght said
she had never seen
such a
large
specimen before.
Freckenfels
agriculture
forests and
minerals
and
she
expressed
Yao. 245.

1852. 5. 1.

Roth A

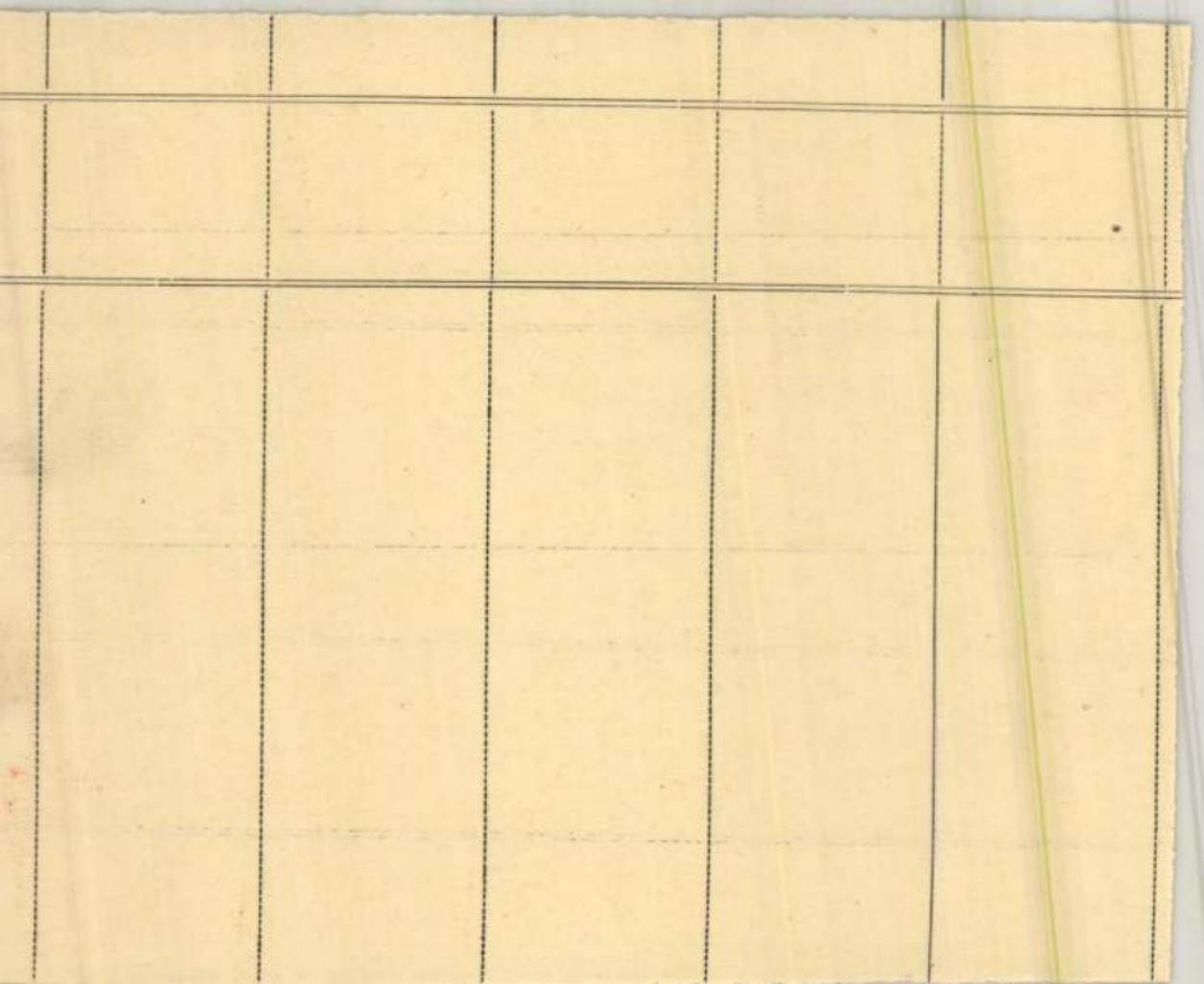
Pokrovskiy
archeologist,
Novgorod

Was. 27.
1857. 10. 12.

John H.
Hornbrook

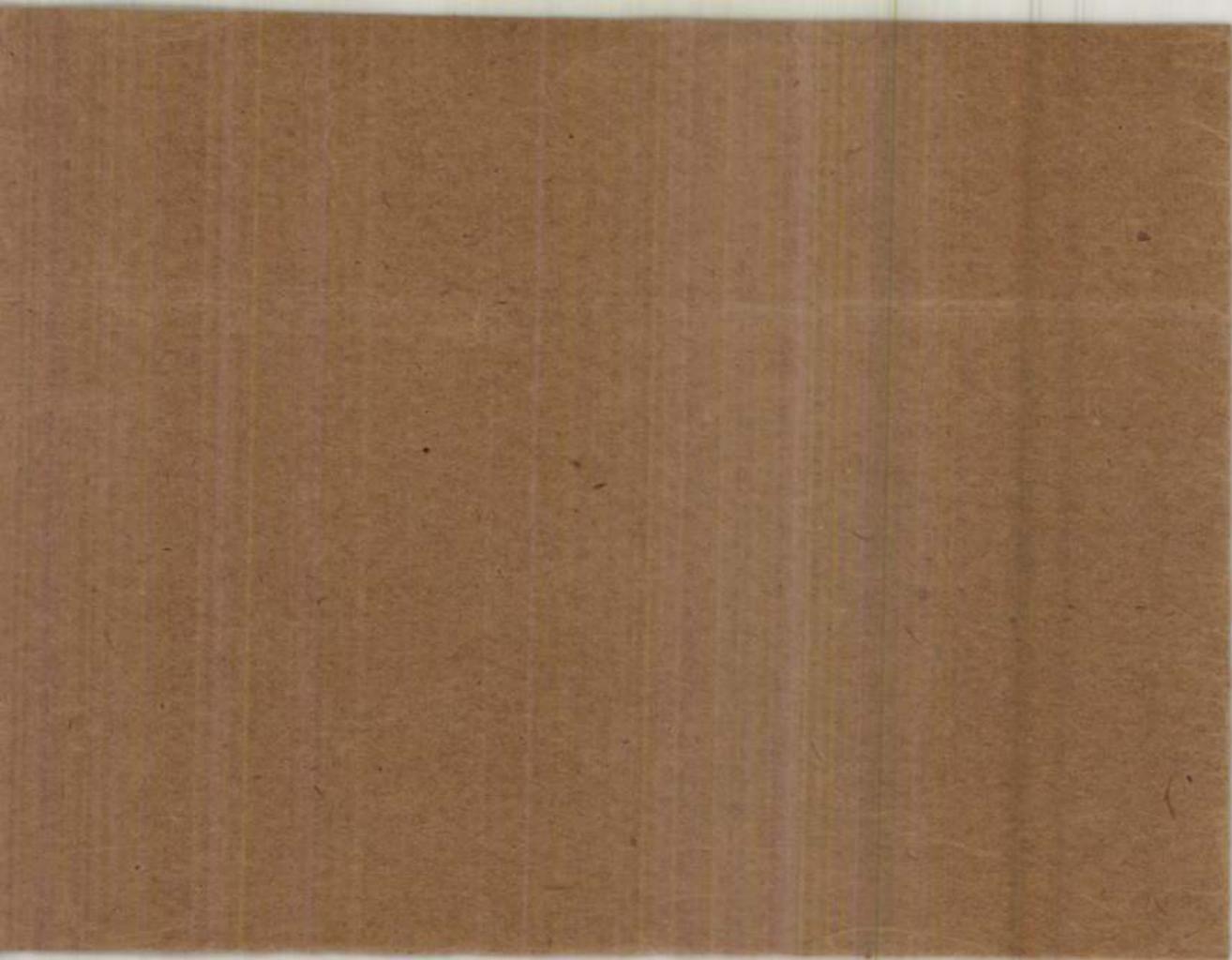
May 20. 1857

27 L.

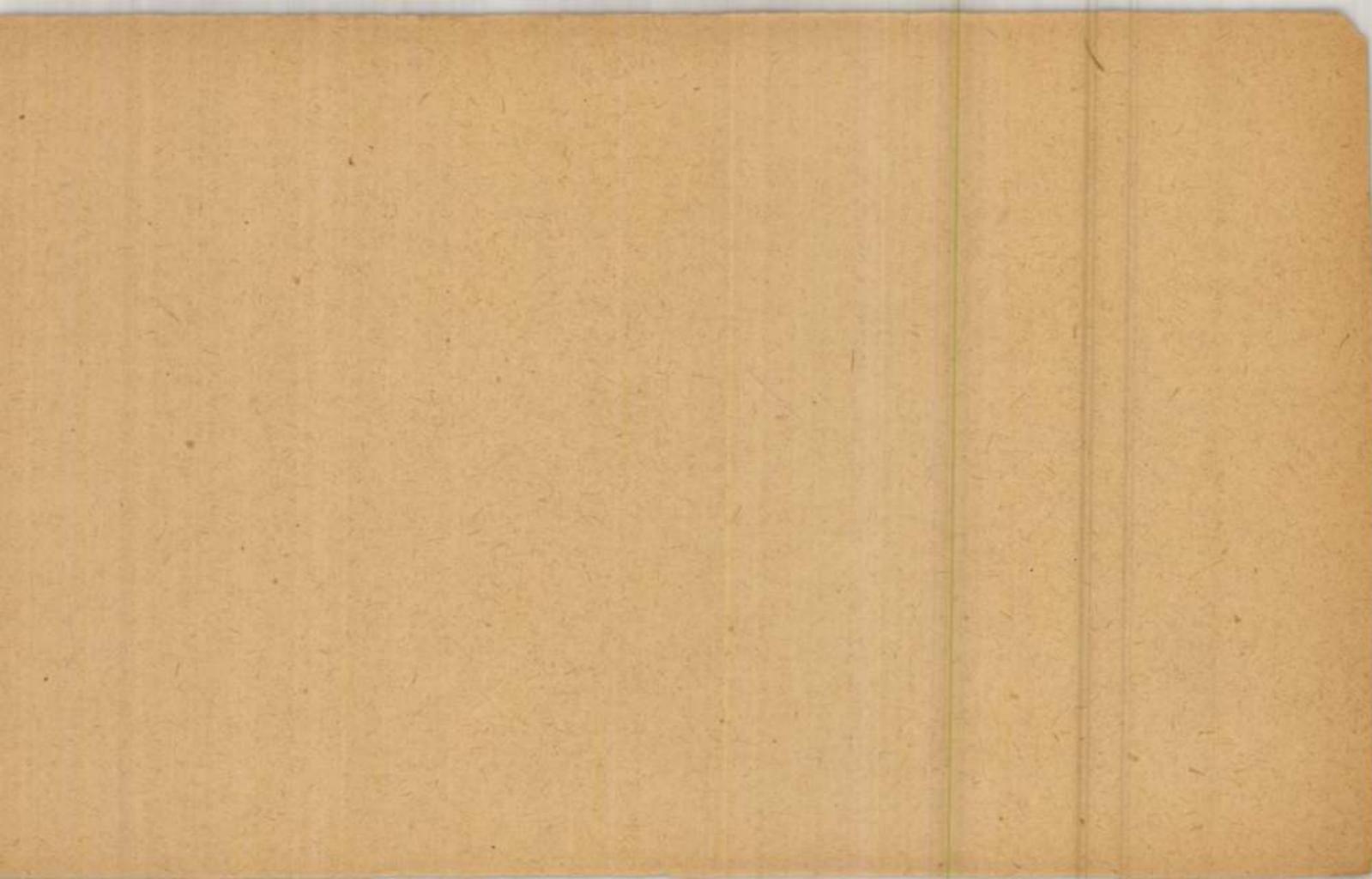
Robert W.
Lilienthal 1846
Card

Medieval French Poet
May 1846

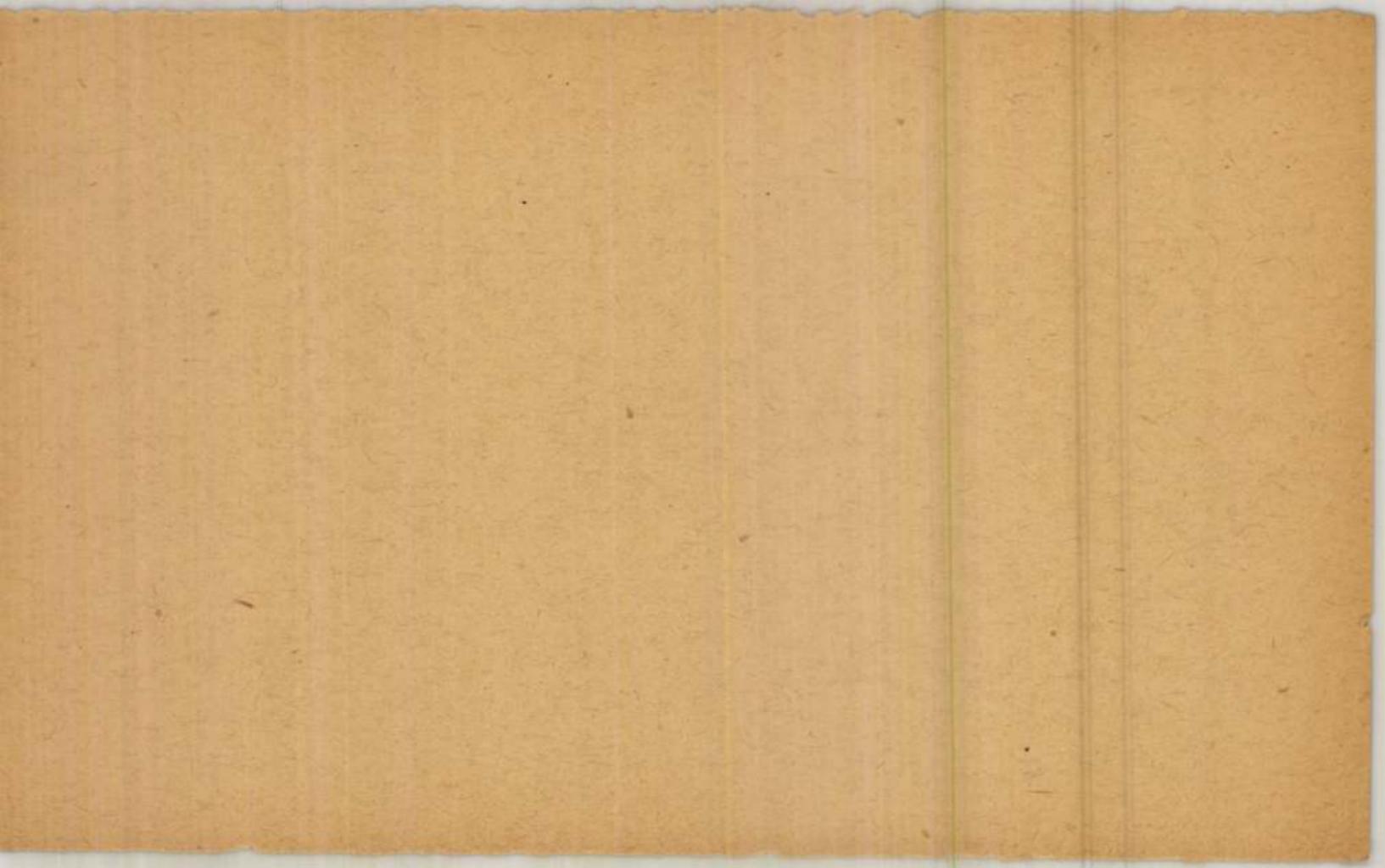
Rohr A

Dr. Rödiger'sky
"Jáváno" / "Dóy"
"Knyazat",
"Sura",
"Rohn A.
80 Zts:

Dohn R. + 1860.

gr. *Hymenomela*
var. *Kozakii*, sp.
Raji's m. first.

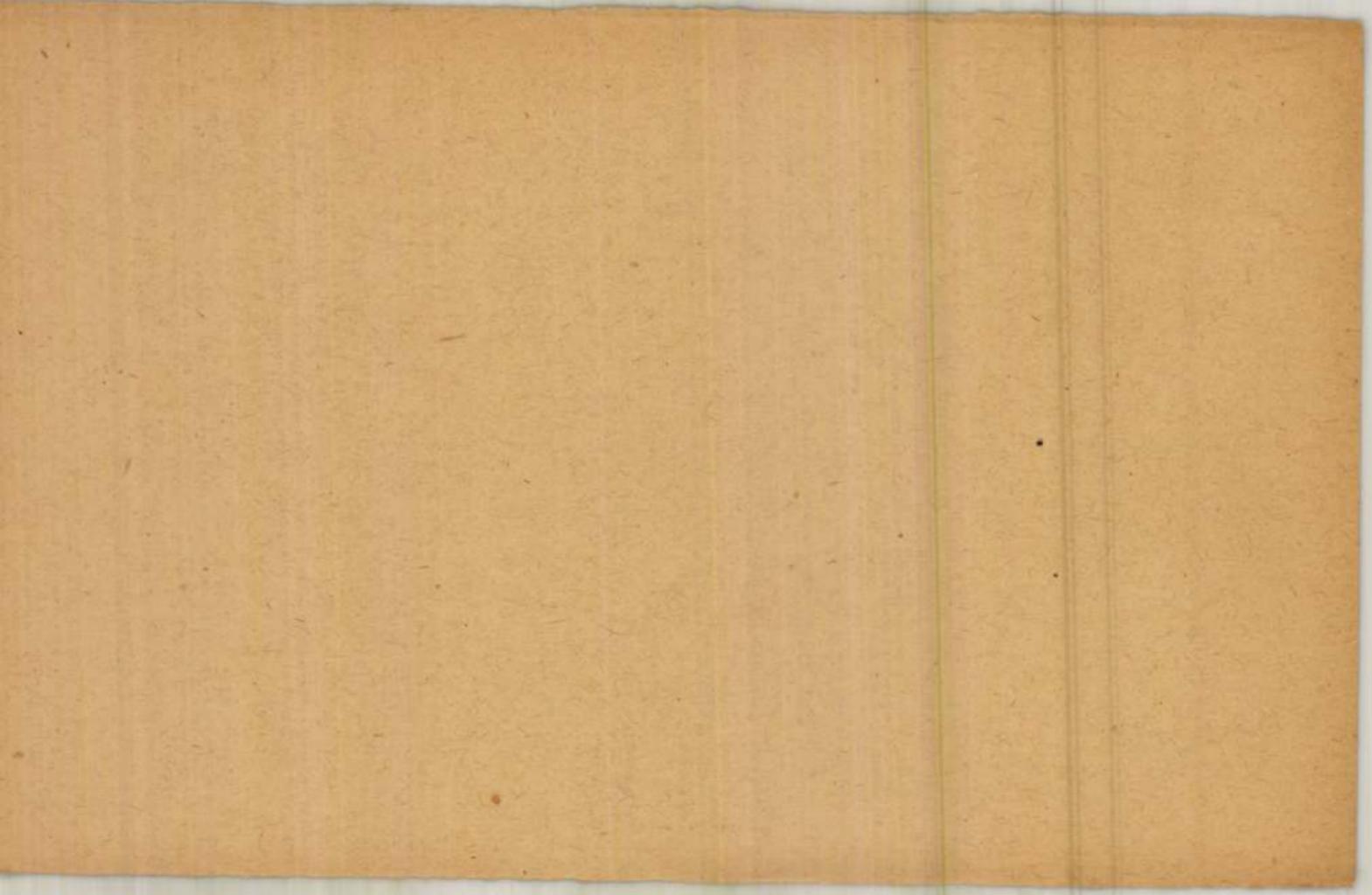

Notes A.

Major with worker
granule. Kogat, now

holo. ♀ major es
Barabas. Tidige
Tholymathia
mac. kore repulsa
first

Kadota Vahot Zavle

Roths et

Telkörönös (Voris -
ment "Rep. Novak"
Balladajábol)
Dán festmények
Köré reg. 1860
Roths et Teste 1860
Kyüt több saját
könyvtájával

Rohin u.

Fairy Oberholser
Horowitz
Horn von der Jagd
Knight
Gloriousness,
Virtueless
Wee Little things
Fest

Muhm's
Kandian
Kotow
Tulu
de Tompere
Lans

Pohn A.

nieß' da Spritzi
a 2 elende Polys.
was nun geht,
es ist vollbracht.
Kommend.

A elende Figurals
gewickelt in was
gibst Pollys' noch.
wehet in Lahr Halle.

M E T K O L

1872, 388. C. 15
19. r. (M. 2:
A Monticello
Kunst - Ausstellung
Wien.)

Chrysanthemum
e. n. (1903)
var.

A-143.4, 1840-1860

Roths A

Weldi. Tai / Liposcelidus
b. Tanaidæ, on rogoz
habituere ob.
a. Kognas / Pithio.

Roths A.

Thienavensis Liposcelidus
III puz.
Kiadja Cossinae Zearc.

Roths A

Groti Eshkaryi (ulus)
Mengarongay' Madura
sat. sat.

foris.

Young.

Raj's
Roths, Costa, 1857.

et. 1857 Kepas. III. hu-
ges. Riadgi Gajai
Tene.

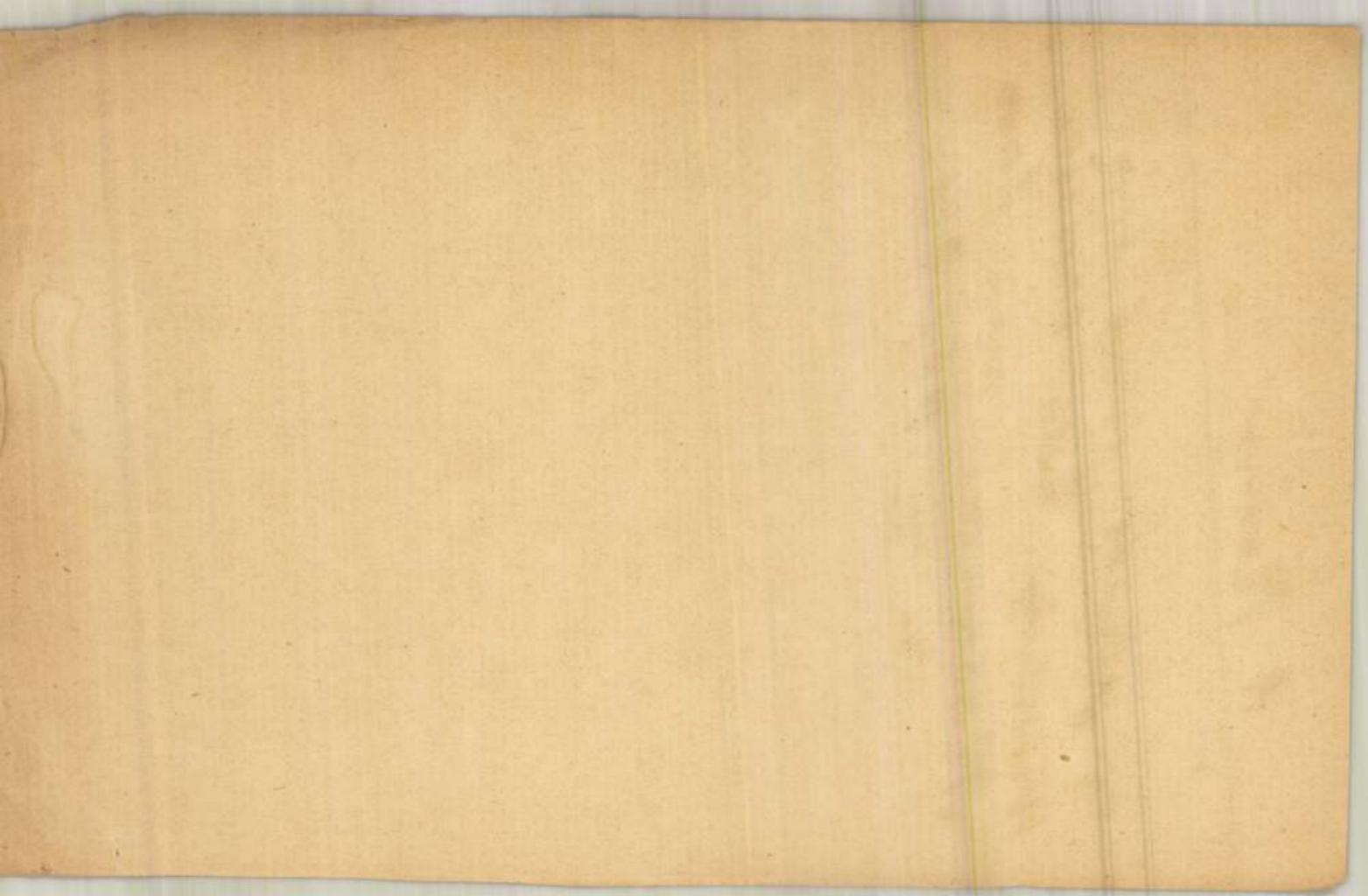
Rohr A

Ug m. magyarsz. opitton széles
kiválasztott hozzá maga
(1877-től) utazókhoz; főkör.
Szállás Szállásra nyújtott
szállásfoglalat.
Lithographia (1877-től)
az opittoni nyar
Északkeleti vár töle -
a Székelyföldi erdei környéken
1. St Kajádán - mindenhol belától. Nagy
fölérőlök és helyi Belától. Nagy
an opitton széles Északkelejre plánsz
magaslatokon 1876-cir. 1/2 félv.

A Rohr

Ex. pelvus 'blöb hair'
Woolley Hill's elephant.
M. John. regt. met. Brown
c. var. nigr. 1857. 25d.

Nohn et

ngrolo

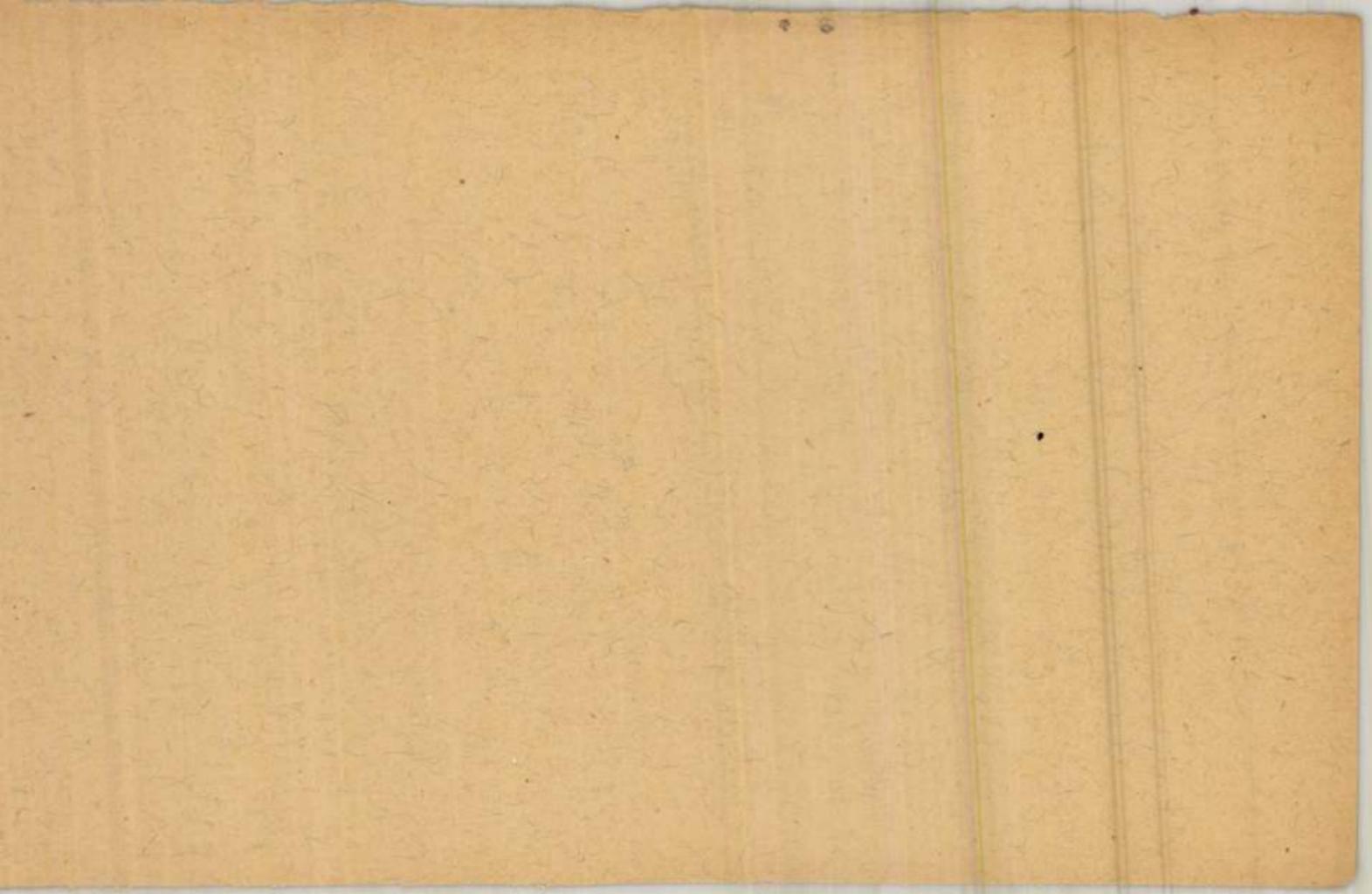
(*)

Öffentl. 1857. mag. Voi.
Sobras Indopak. Edopakas et
Kottayal Alahan mag. 1857.
metzgeter Weinheim 1857.
wel. No. 211 1857.

Rohr

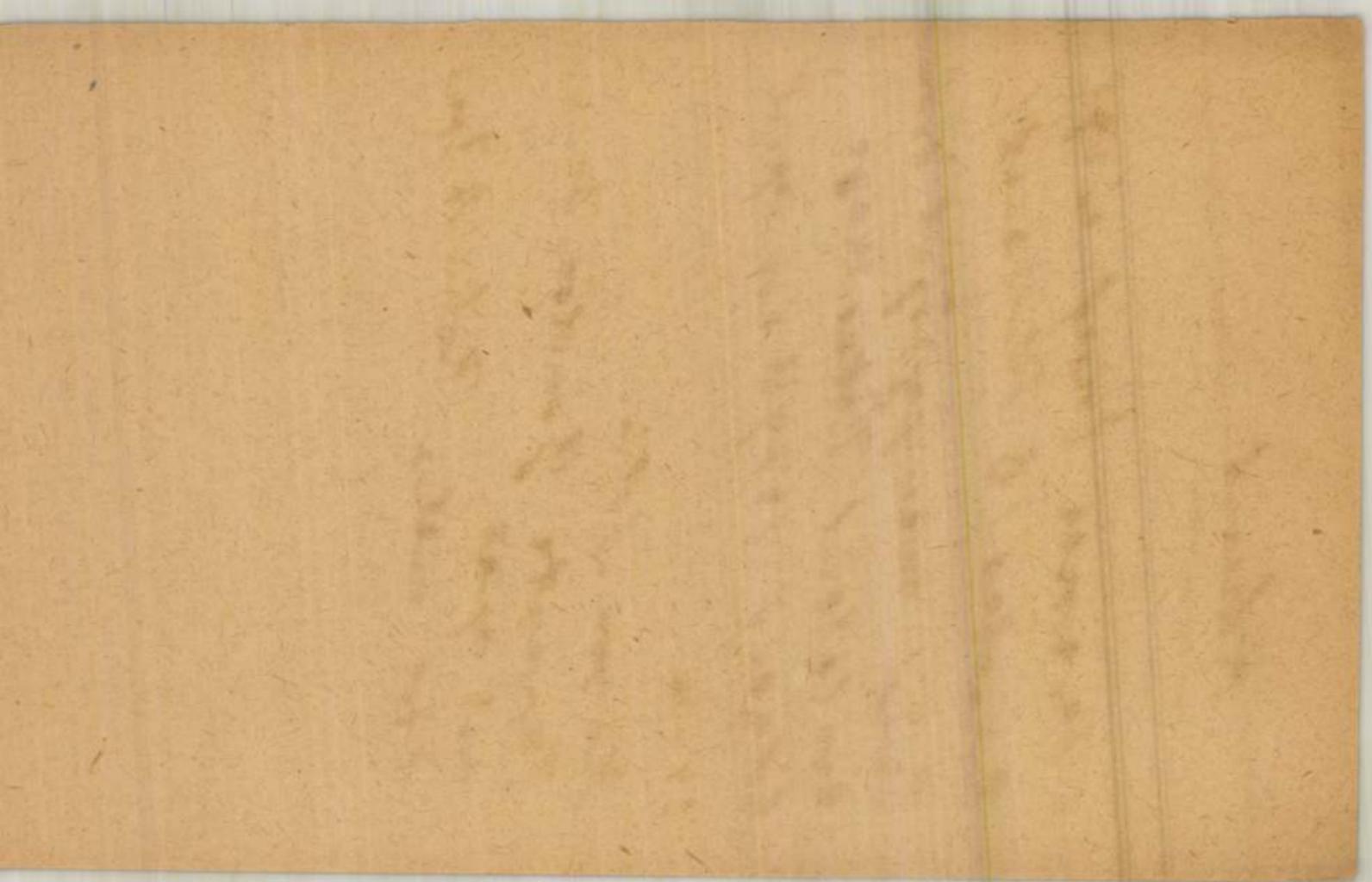
Königswörth, 1870
Neu-Ort 1870 -
Cölln u. U. hier wohl
a Spreeufer Einsch.
geweh bestellt.

Röhrn A

1. Tarentor licht e' nge
Erneutes / Ö Telgianat /
Brück meuggejöt mit drom -
en leßend Becker n ege
holz ei / 1679 ist ein ganz
24 - ei.

Ko - von - photis.
Tarentor Grün dös Bene -
delt opat. Rohn A Yest.
Röhrn metz,

Rohm &

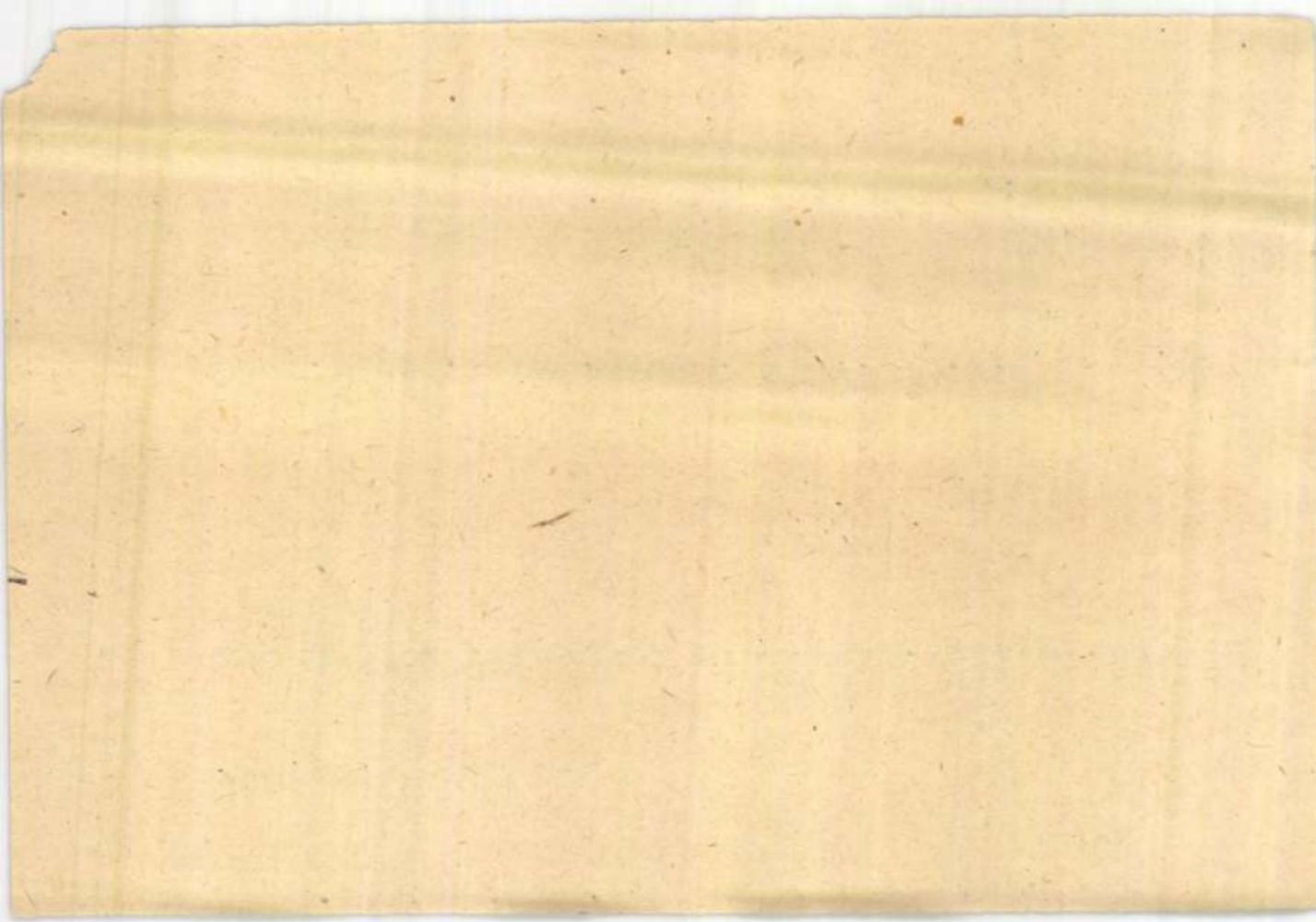
Körner's

Pass

Minneapolis 1909. 404
4 Oct. 1.

As soon as possible

Mr. H. H.

Rohn es Gruind

Nyomda szok. Egyetemesi prot. kozl. regi Alakjainak
letkede.

Török. Képes. Grav. kiadja. 1907. 73.1.

MDK

műhely.

Iyfőnökség!

hó ____ n történő kifizé-

indokából személyesen meg nem

számu

iztani.

évi ____ hó

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Wettern

Gödörkäe!

Wettern

Wettern

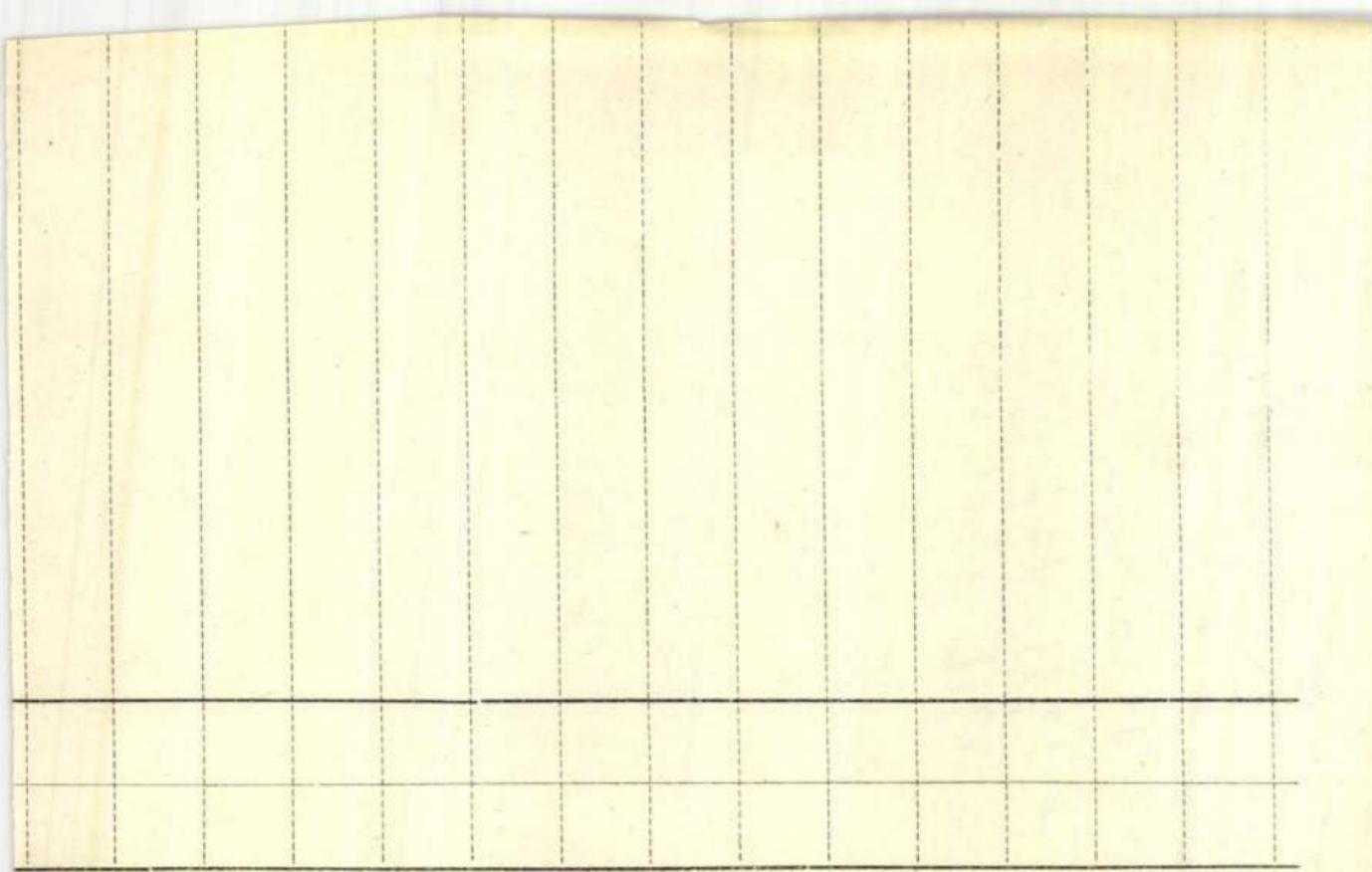
Kell 149. h.

Wettern

Wettern

Fauette

Rohr elan

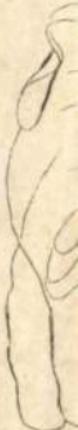
Rohn Glass

Münner 1909. 404.

- 1910. 270

- 1911. 107
- 1912. 203

6.

John Slays

1857 - 65 Bond

l.

Wayer heikken'

101. l - 106. l.

108. l. 111. l. (Sakharov)

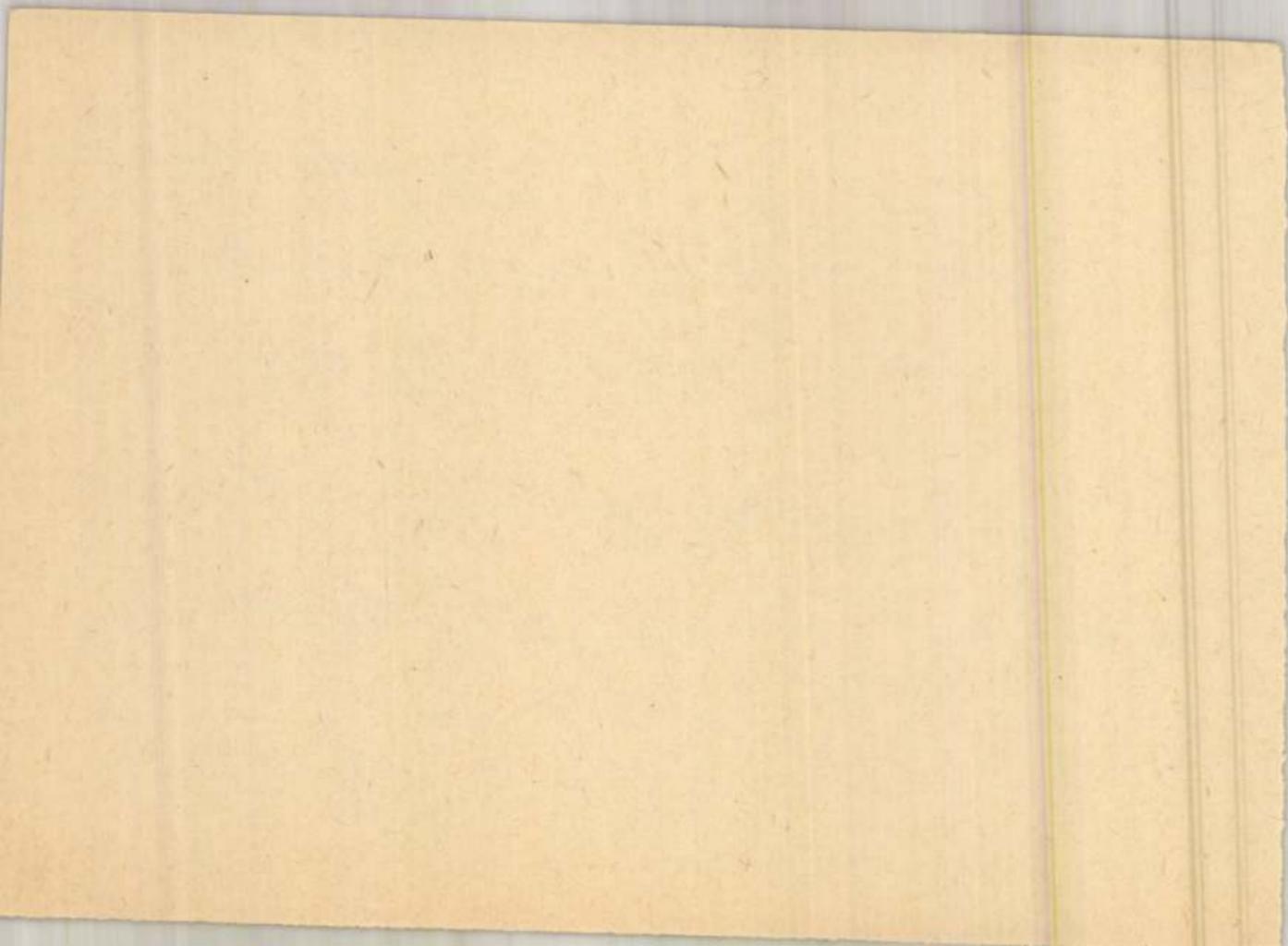
1594

W. W. Deacon 1972

W. W. Deacon 1972
W. W. Deacon 1972

Deacon, W. W. A. - W. W. Deacon 1972
W. W. Deacon 1972

W. W. Deacon 1972

1484

Hudson, 1972.

Chrysanthemum millefolium L.

16.7.91 p.m.: flower spike with leaves

Reported.

4581. flower spike with leaves

July 18

"Kołofonówka" / "Kolofon" u
-skie eksploracyjne, do której
zobowiązany: Ryszard Nowak - Szefowa

895 p. Kierunkowa/układka: 1962

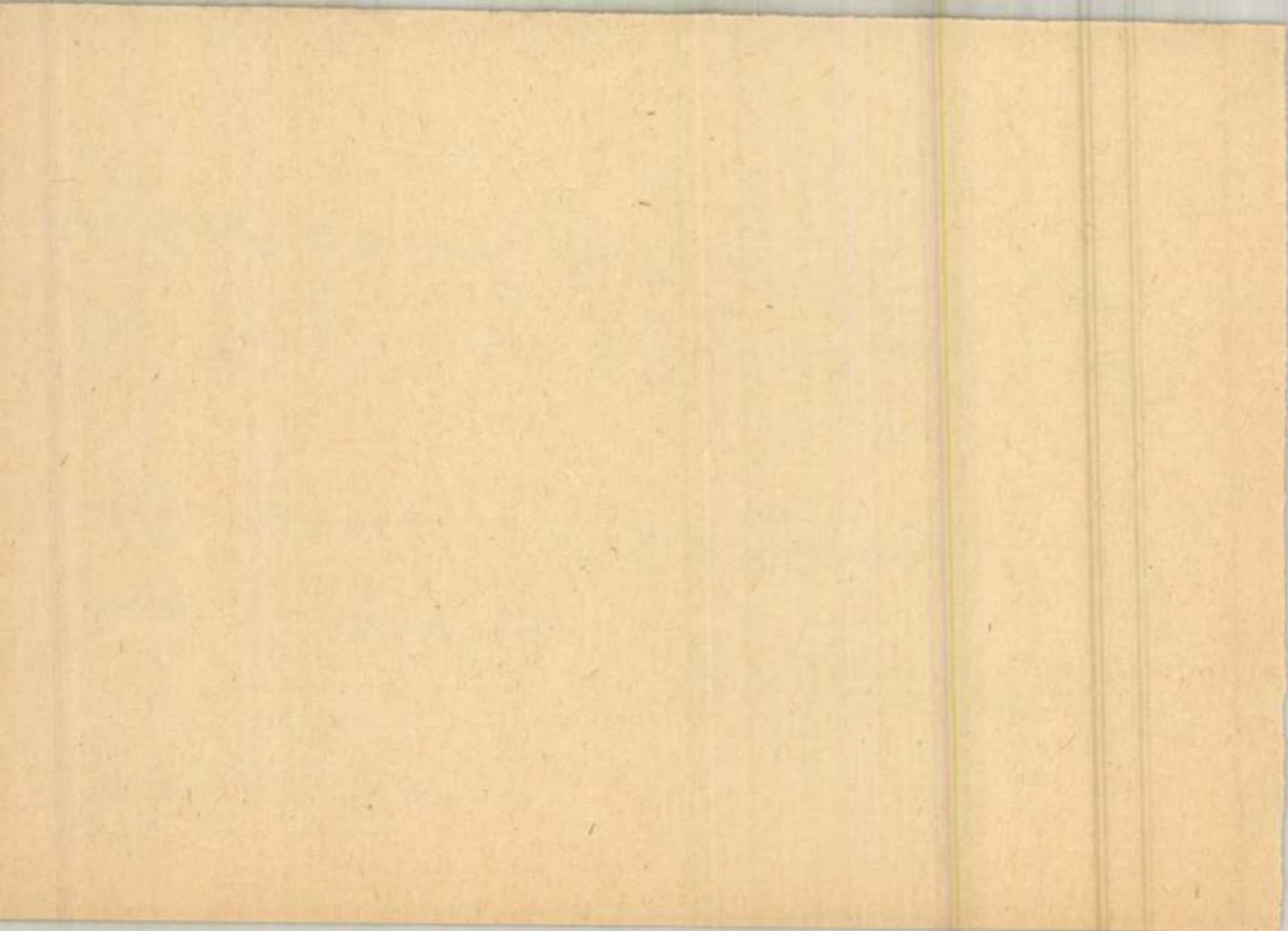
wieć: "Zmierz góry poziomych
- formy i charakteru dla wykonywania

Rafał Słotko

~~George Shober - State Highway Department
Kaufman, Texas, member, International
League of American Wheelmen~~

1981
669 W. Fletcher Street
Austin, Texas 78701
"For remembrance"

John Shober

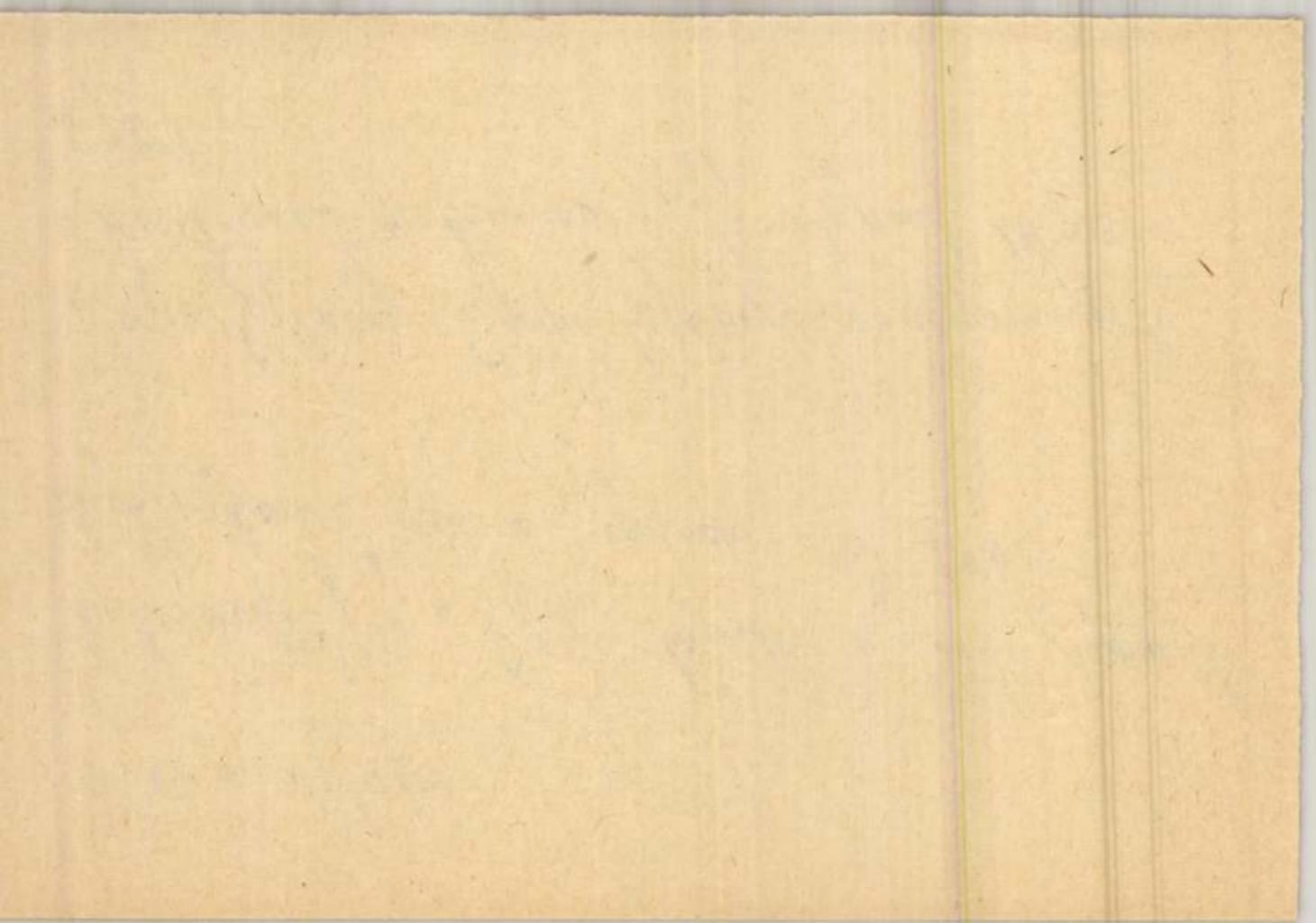

J. W. M. Mayhew

Specie's "should a people, living in
the U.S.A. have a right to self-government?"
1846.

Aqua. Hydrogen - Sp. gr. Hydrogen: density of water at 60° F., 1973.

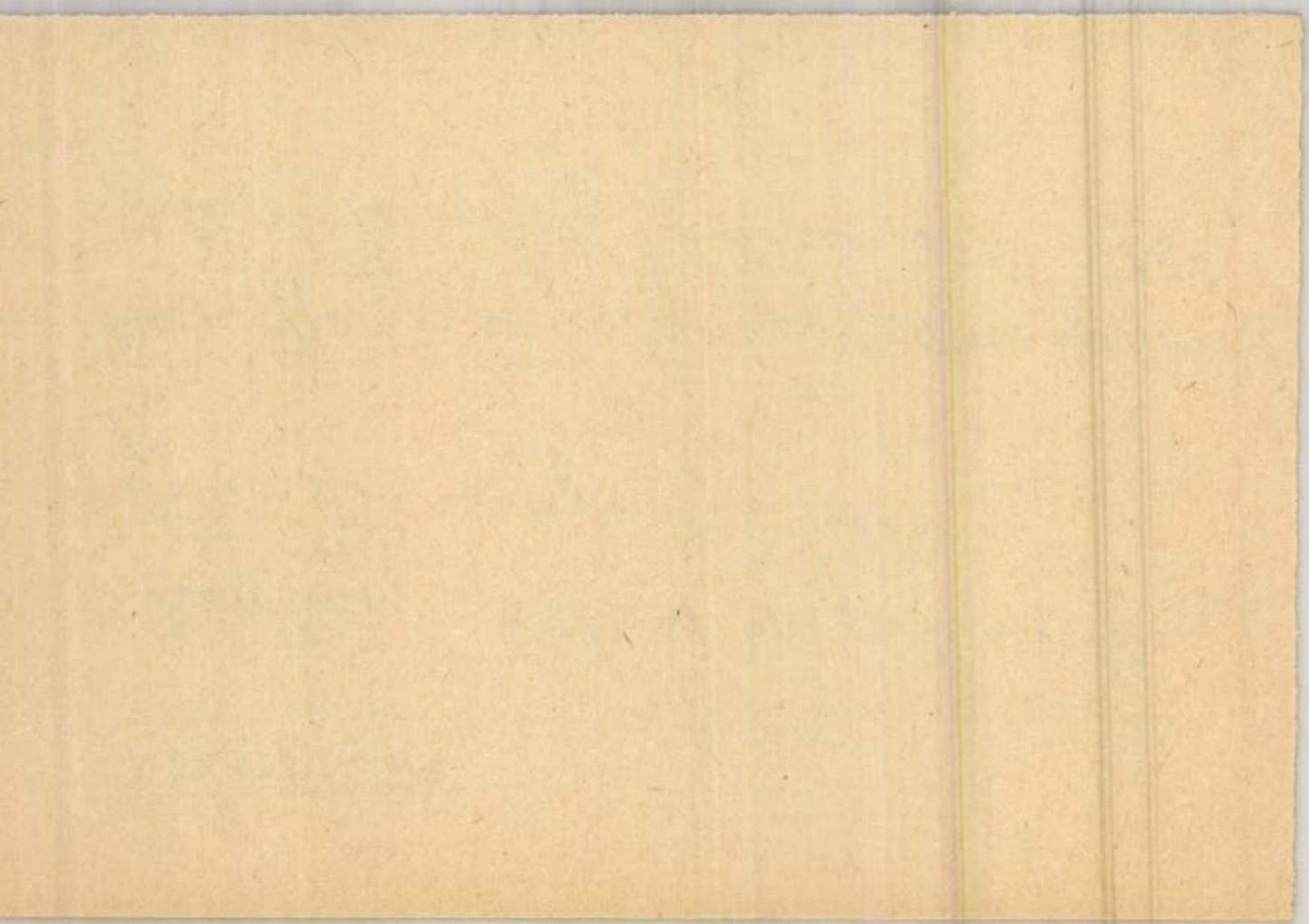
8549

Korotkow/Pecmiref, Ryndopur 1973.
1st s. Röda Hyöky - Spira Hyöky: Upphovsmärke.

"Hyöky", 858. o. hyökkäyli; 1863.
J. Hyöky: "Spira & Co's patent, oljedofinu-

Hyöky

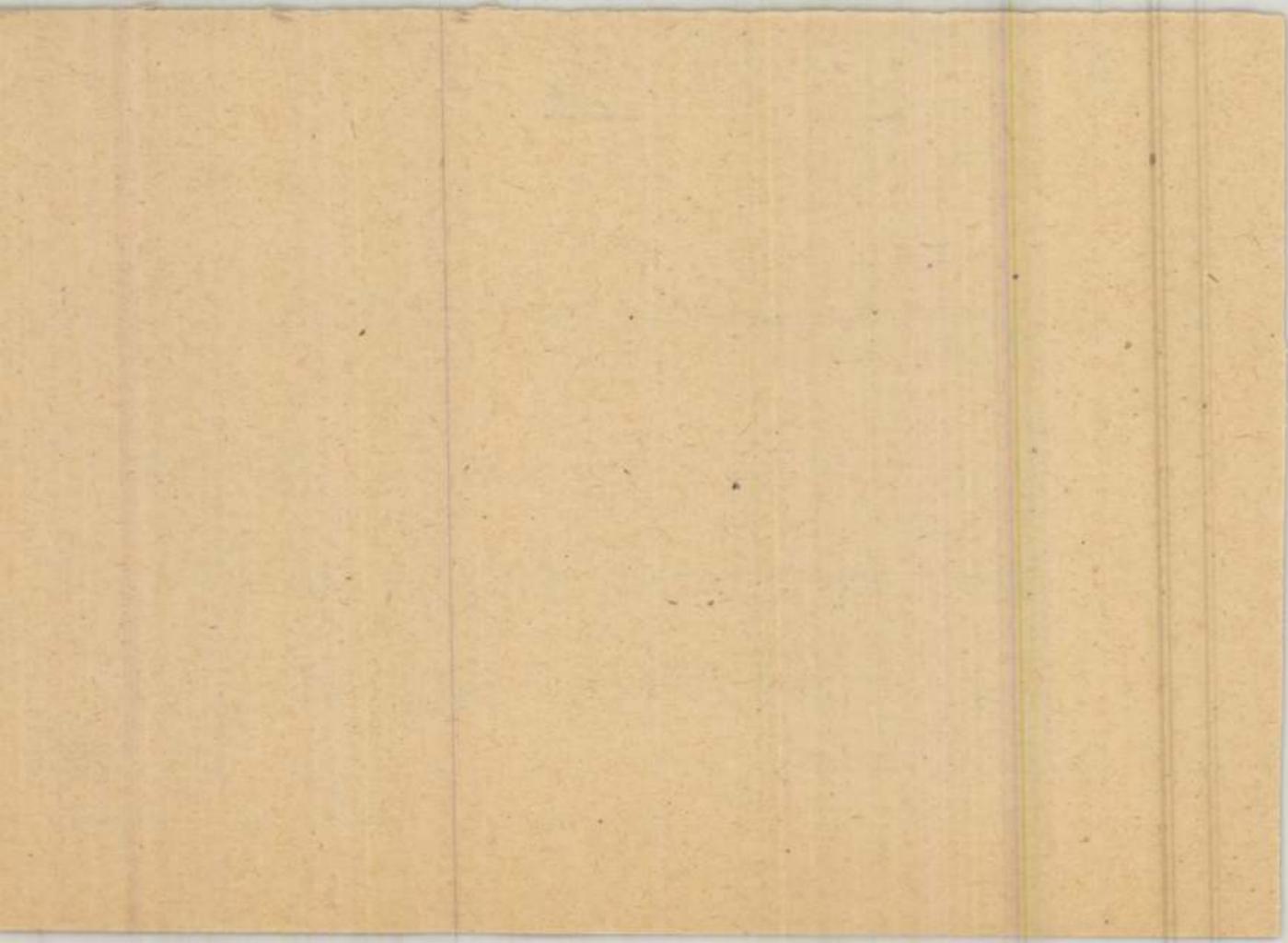
ESTI HIRLAP, Bn. 1972, azczebi, 29.

(a.i.) : Muzeum a füredi mellek

(Naturk. Muzeum)

tervező kiállításunk részletekkel
1851-1917 műi környezetünk

Rektori Attila, Gyula

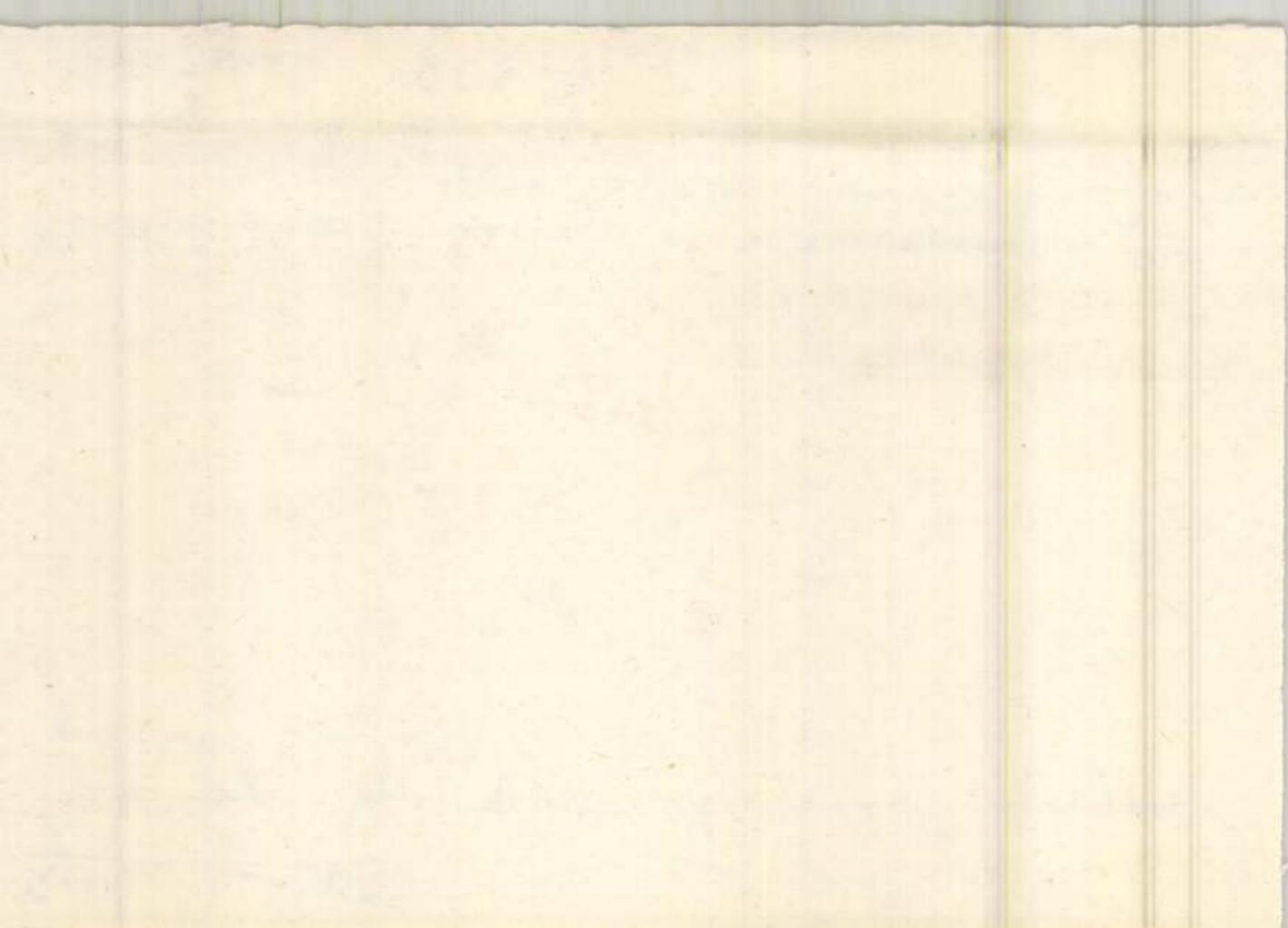

Van Zonneveld 1983, 4

Klemon's forest: Saturday is a suitable afternoons for a walk
short dog-walking afternoons I can

- shows highlights all along the border -
fishponds emerald

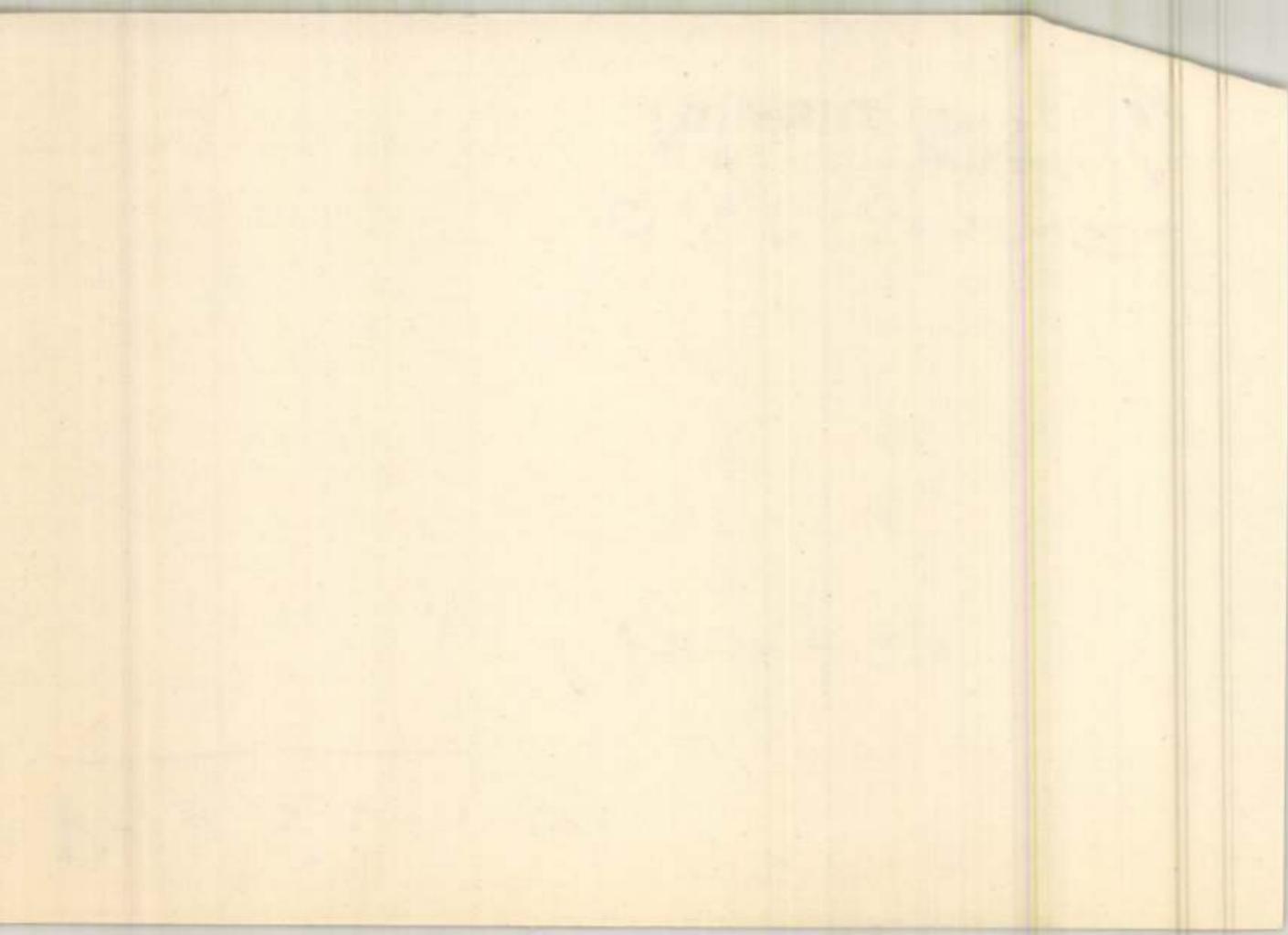
ROHN ALAJOS

1985/1485/1
Muséum National
de
France

L'essai d'un

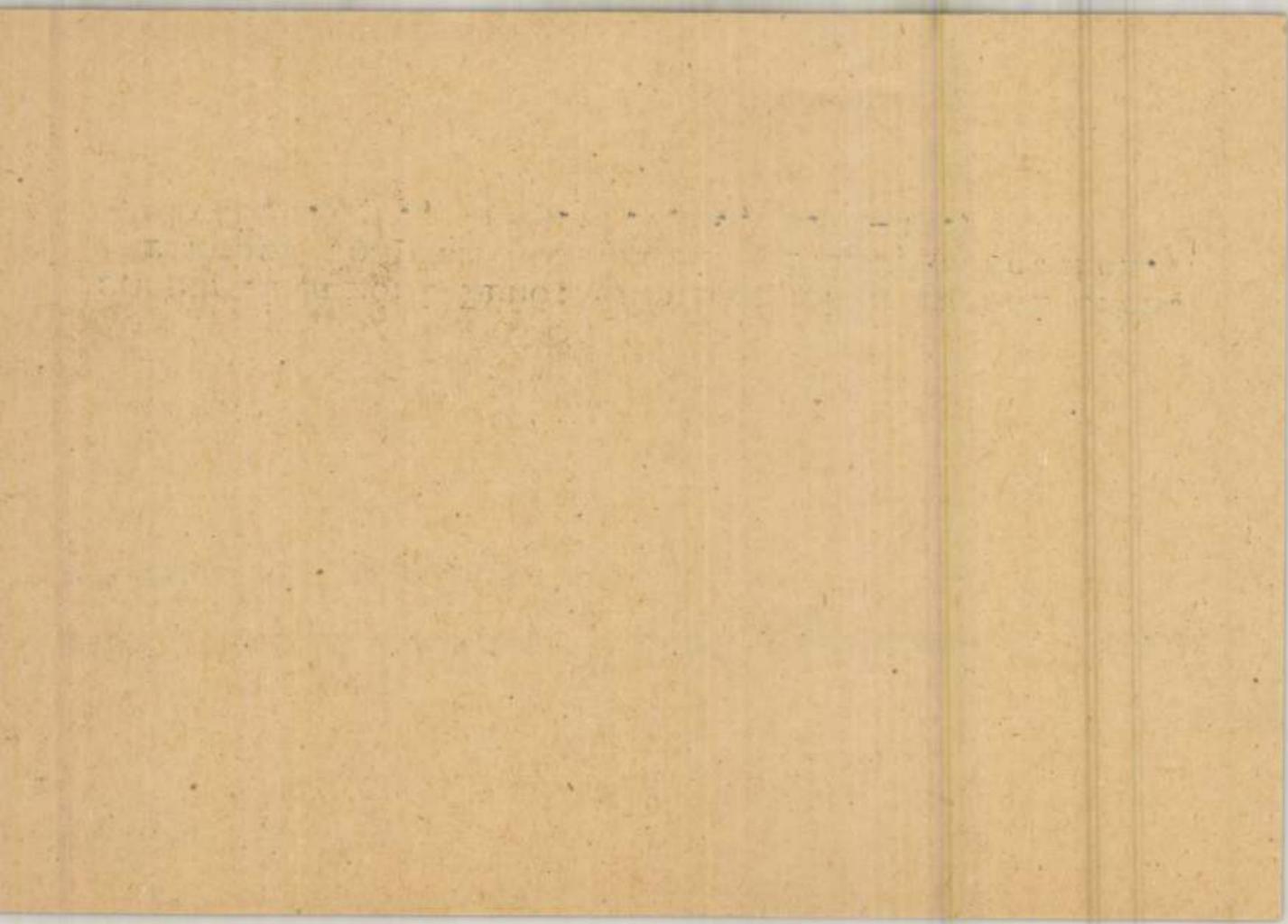
Rohan Alcayé sur

Röhn, A.

adulatne hedi due ujouon: "Lauer
szüretet nyit

Ismertetői Márosi Jenő: Tanulmányok a klasszikus szent
Erzsébet témájú középkori építéstörténetéhez.
/Muvtort. Műt., 1969. I. sz., p. 1-45./

8148

pebbles, ~~yellowish~~, ~~greyish~~, ~~greenish~~, ~~brownish~~, ~~blackish~~,
Giltz undheide; Giltz undheide Zwickle -

Giltz 15-er. Reproduktid:
past-zei, 1841 megmyida 1846
Könyva Lissomai, Hayzakos: a

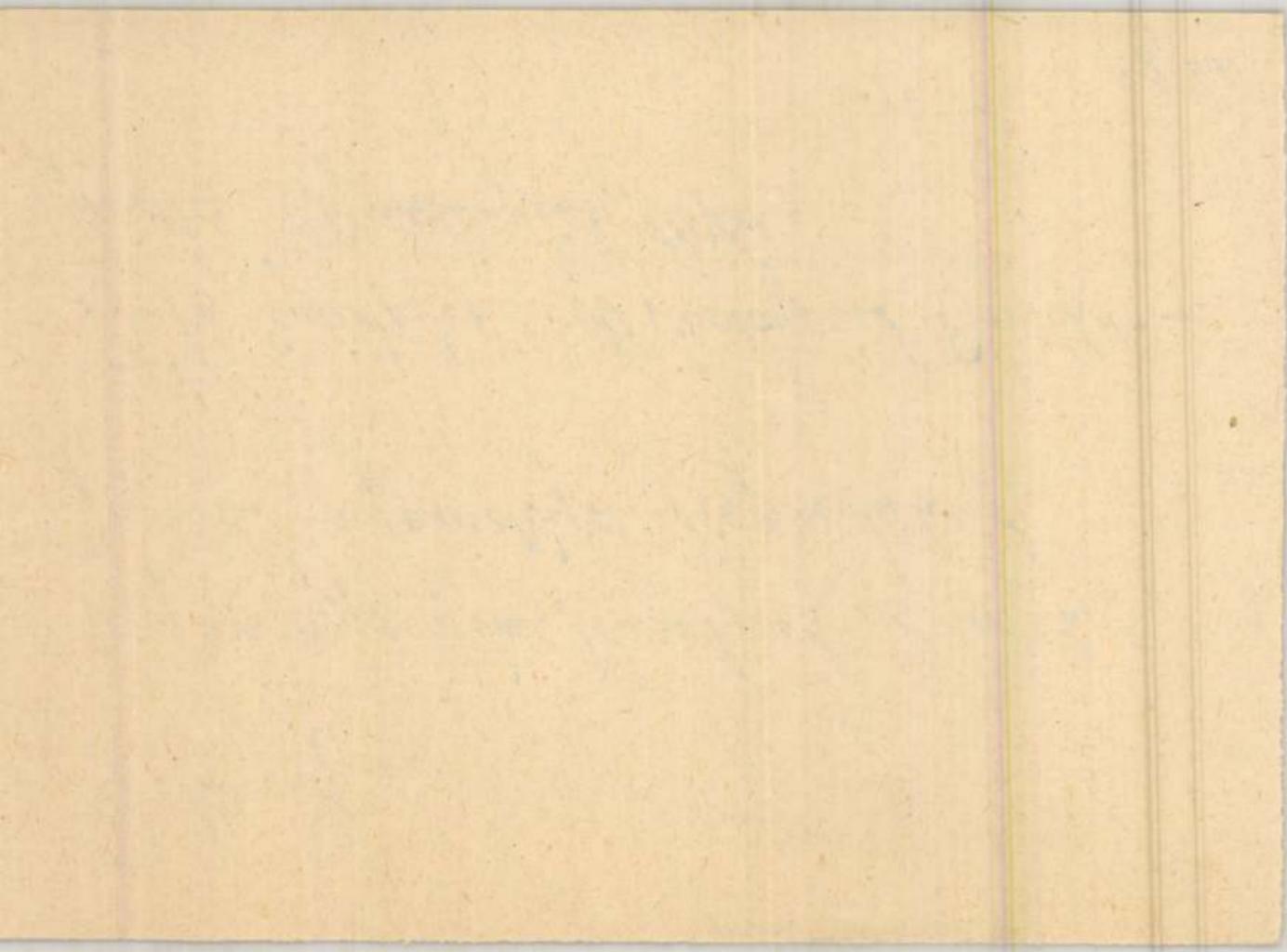
A. Schur 8.

1878

W.H. Zimblewitz: Collected Smalls
pebbles, Collected 1970.

Glyptodon wyomingensis. Pleistocene
honey wyoming formate: Zinc

A. Schaeffer

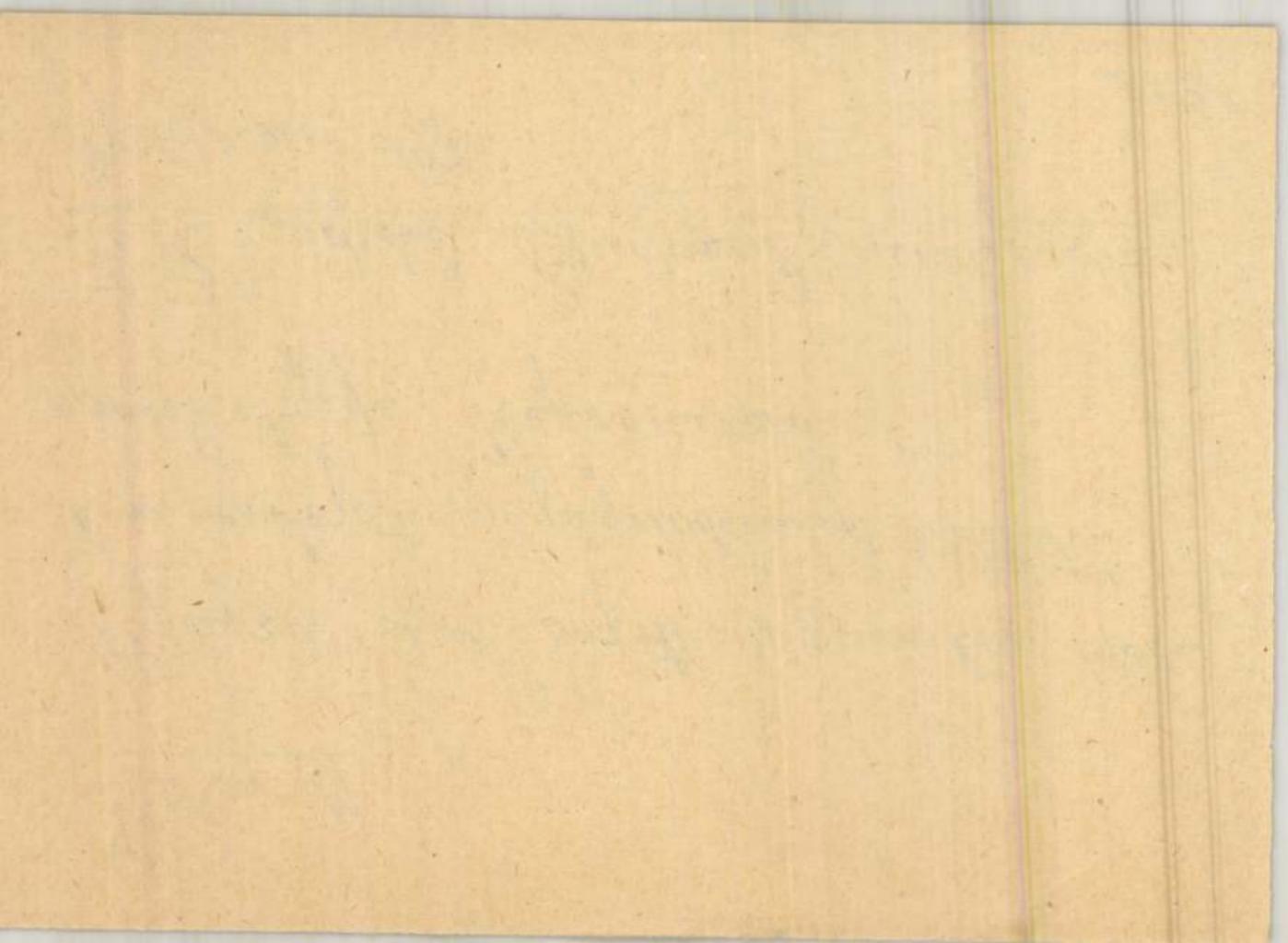

1802

Günteropel 1970
Tiere und Pflanzen: Günteropel am Hohenstaufen

Körper: 2 Schmetterlinge mit Eiern aus 1857-
Jew. Wiedergott meist gezackt; k. 10.11.1876
Schwefelkohle. Regenwürmer;

Röhm A.

Rehn Alajos

M.D.K.

Matona József arcképe , litográfia

repr.

Kereczsury-Vécsey-Pálvy: A magyar zenei ritmikai képekben; v.
Bp. 1960. 212.1.

attingerli, agaves "mano" white

200-3

2.00

Rehn "lajos

M.D.K.

Uri bál. litográfia Vizkeleti Béla rajza után. 1860.

/ A Napkelet melléklete. 1860. /

repr.

Kereszstury-Vésey-Felvyn: A magyar zenei történet képeskönyv
Bp. 1960. 262.1.

1000' above

200' above water also contains alluvium - the till

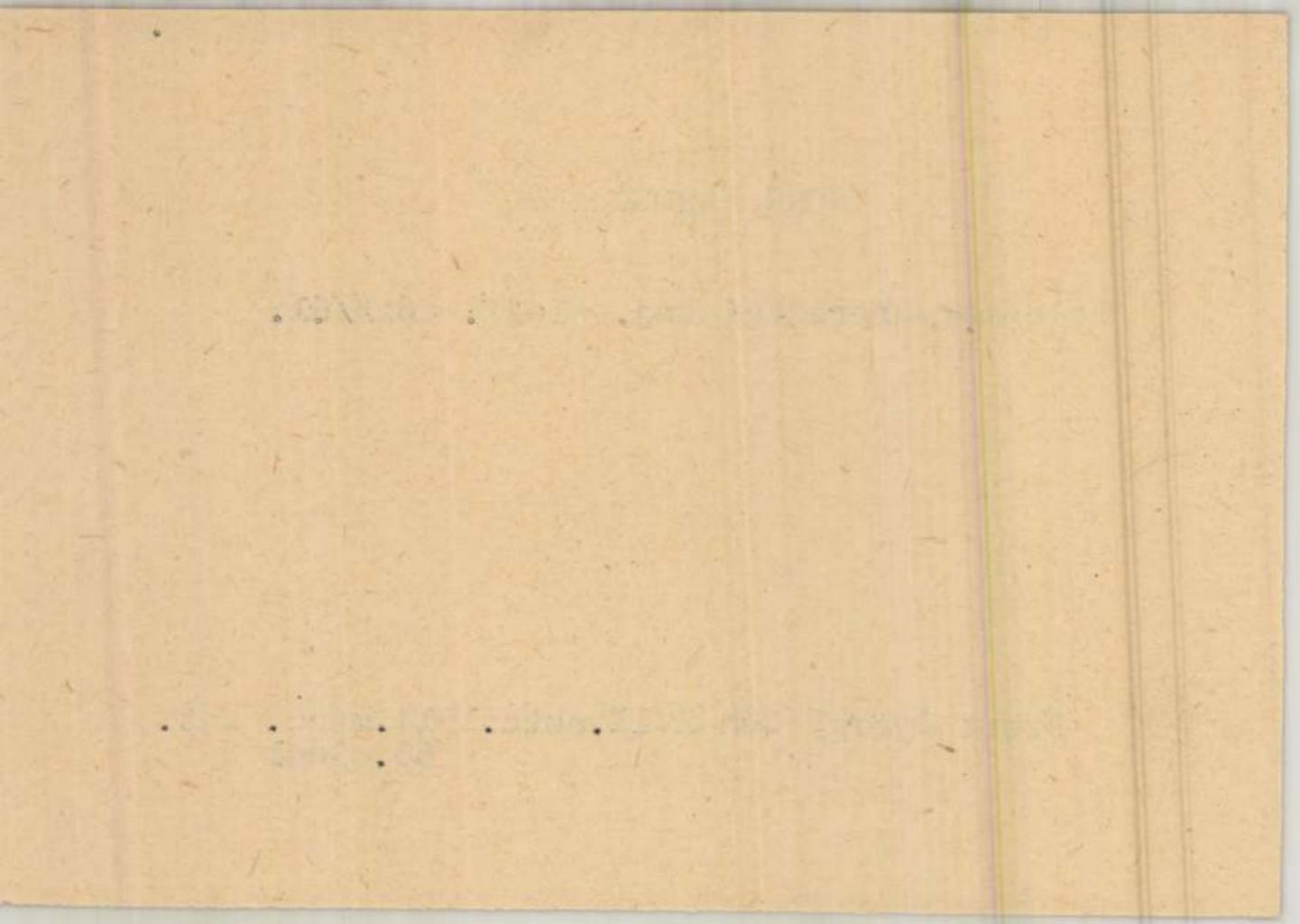
is well developed

1982

ROHN KÁROLY

Felsőmagyarországi táj. Olajf. 46x~~54~~61.

Szent György Céh XVII. aukc. 1914. márc. kat.
66. oldal

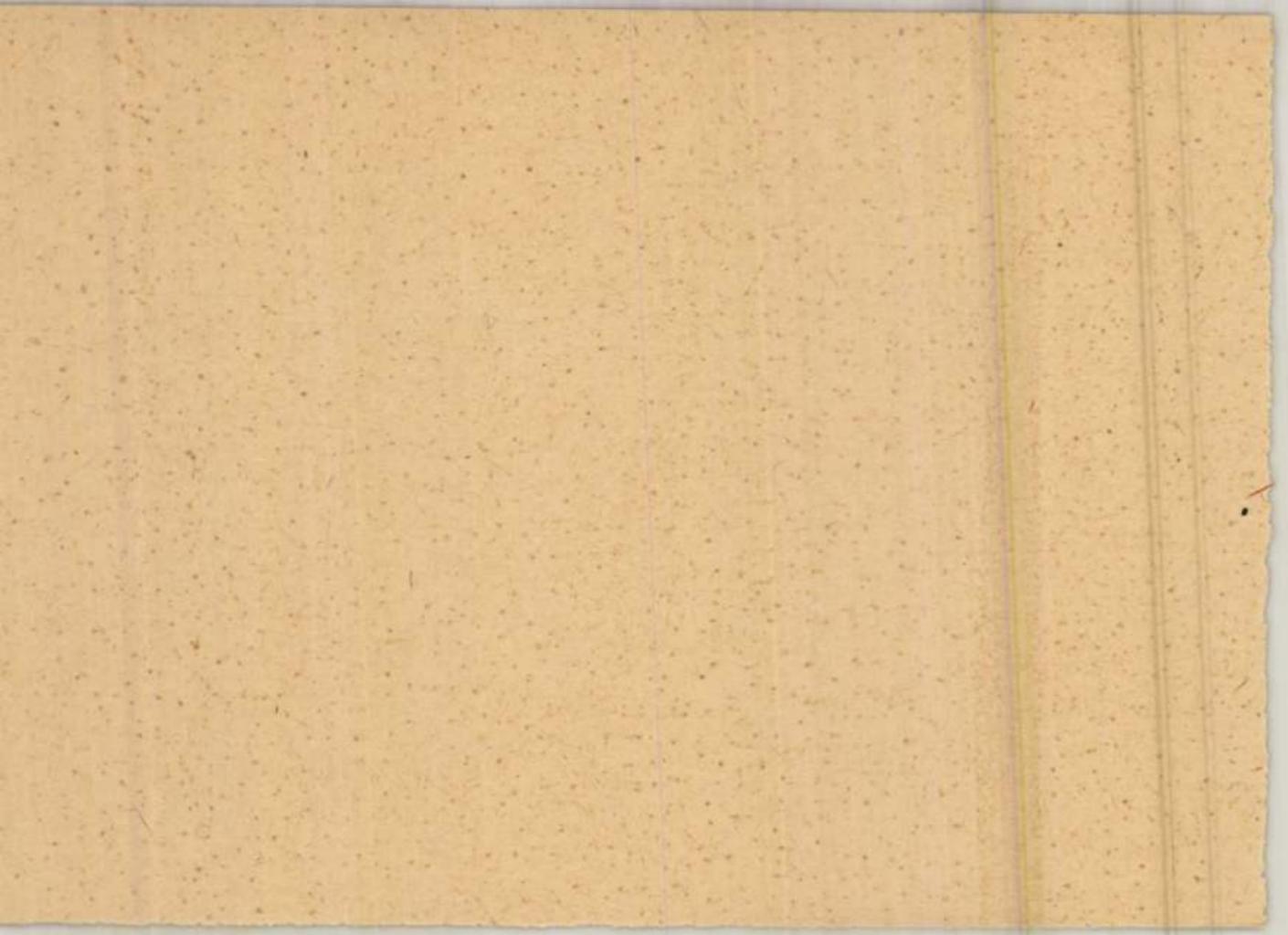

MDK

Rohn Alajos

Arpád csatája Zalán bolgár fejedelemmel
Rohn Alajos rajza, Weinem fametszete

Vas. Ujs. VII. 1860, XI. 25. 581 l.

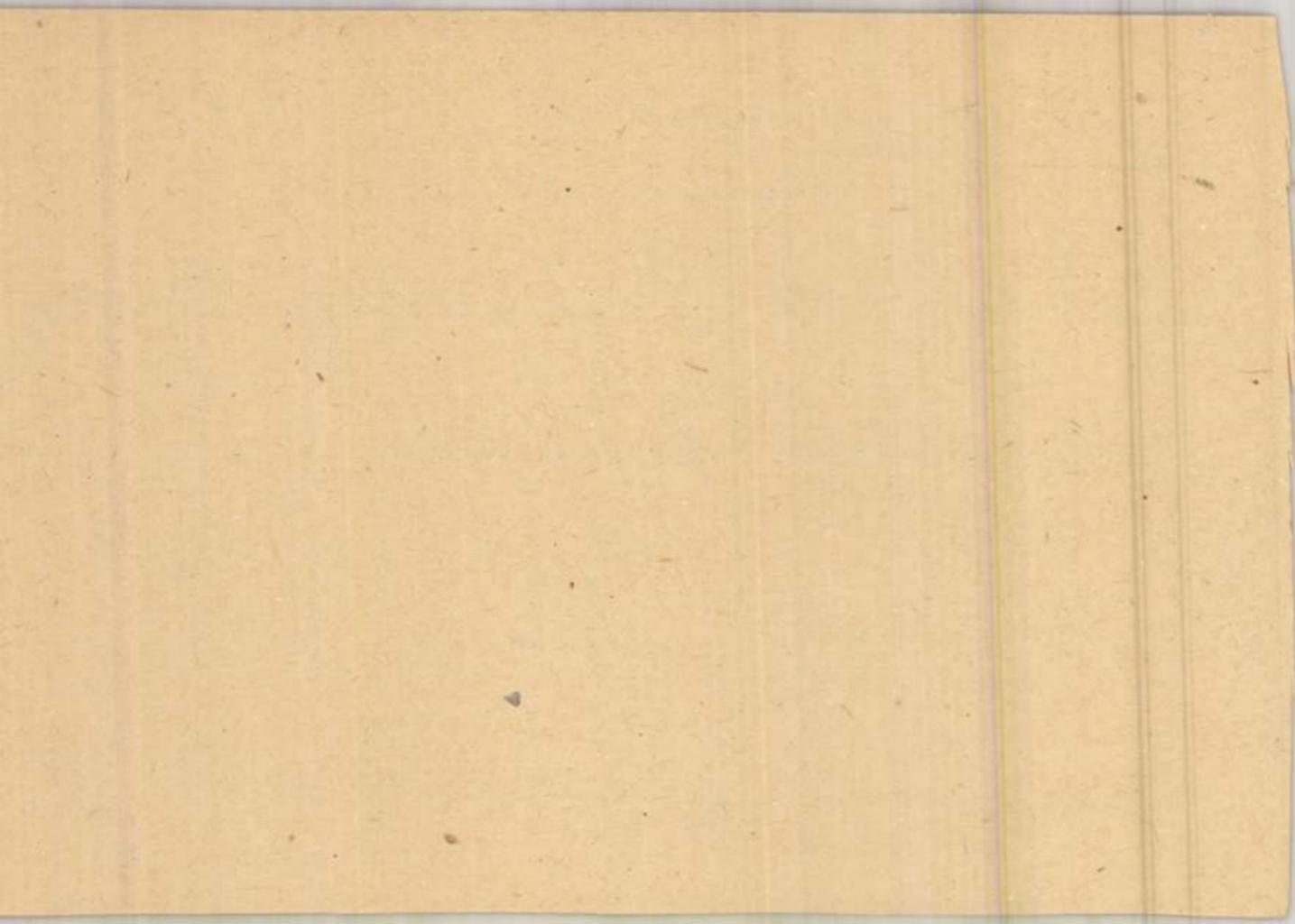
Róbin Alajos grafikus és
könycmdász

M.D.K.

műk. az 1850 - 60-as években Pesten

Litografiai kiadója:

Géni, + meg. köráj. 1960 189 - 194

Rohn Alajos

M.D.K.

A Kelzsvári régi Nemzeti "zinház /límográfia litog-
ráfia Sikó Miklós rajza után / 1850-es évek

repr.

ereszstury-Vécsay-Polyi: A magyar zenei történet képes-
könyv. Bp. 1950. 175. l.

2000A 1959

1959. 11. 21. 1959. 11. 21. 1959. 1959. 11. 21. 1959.

Rohr

Körnerolo

gr. *Zizyphus* *lindleyi* a
Harms
Königs., 1854.

Rohreri Grind

U. a. Königs. 1863

U. a. Königs. 1864

Zizyphus *lindleyi*

48. l.

MAHLKNECHT, JOSEPH ANTON
festő, 1827—1869)

Falusi tűj

Vászon, olaj, 48×55 cm.

Jelezve lent balra: Mahlknecht. München
Maszlaghy: Az esztergomi érseki
Új Magyar Sion, VII., 1876., 110
Maszlaghy II., 233. szám.

MAULBERTSCH, ANTON FRANZ
festő, 1724—1796)

Szent család (142. kép)

Vászon, olaj, 166×115 cm.

Az Ipolyi gyüjteményből.
Alakban gazdagabb, de nyersebb,
a bécsi Barockmuseumban. 132.
1755 körül. — Lepold—Honor 9.
Gerevich P.A., 220. 1. (Képe 221.
Déssei: Könnyismeretés. KIM, V.
172. 1. — Gerevich: L'arte antica
rese. Roma, 1929., képe XXVI. té
Ösz kiállítás, 1930., Ipolyi, 24. sz
Gerevich PPGY, 94. 1. — Lepol
pay 56. 1.

Szentháromság

Fa, olaj, 65×41 cm.

Restaurálta Nikássy Lajos, 1934.
Lepold—Lippay 56. 1.

MAYER, LUDWIG (osztrák festő, 1834
Mütteremben

Vászon, olaj, 58×65 cm.

Rahn

A. Thoren 1940

89.1

Farey - Worcester 18. 82.

Dohn u dolt,
Kōtay roto.
Det. Lobosil penzai.
u kua. kais. kais'.

A magy. orsz.-i közönszek neve
lakhelye O M K T évkönyve 1865/6

240—451.

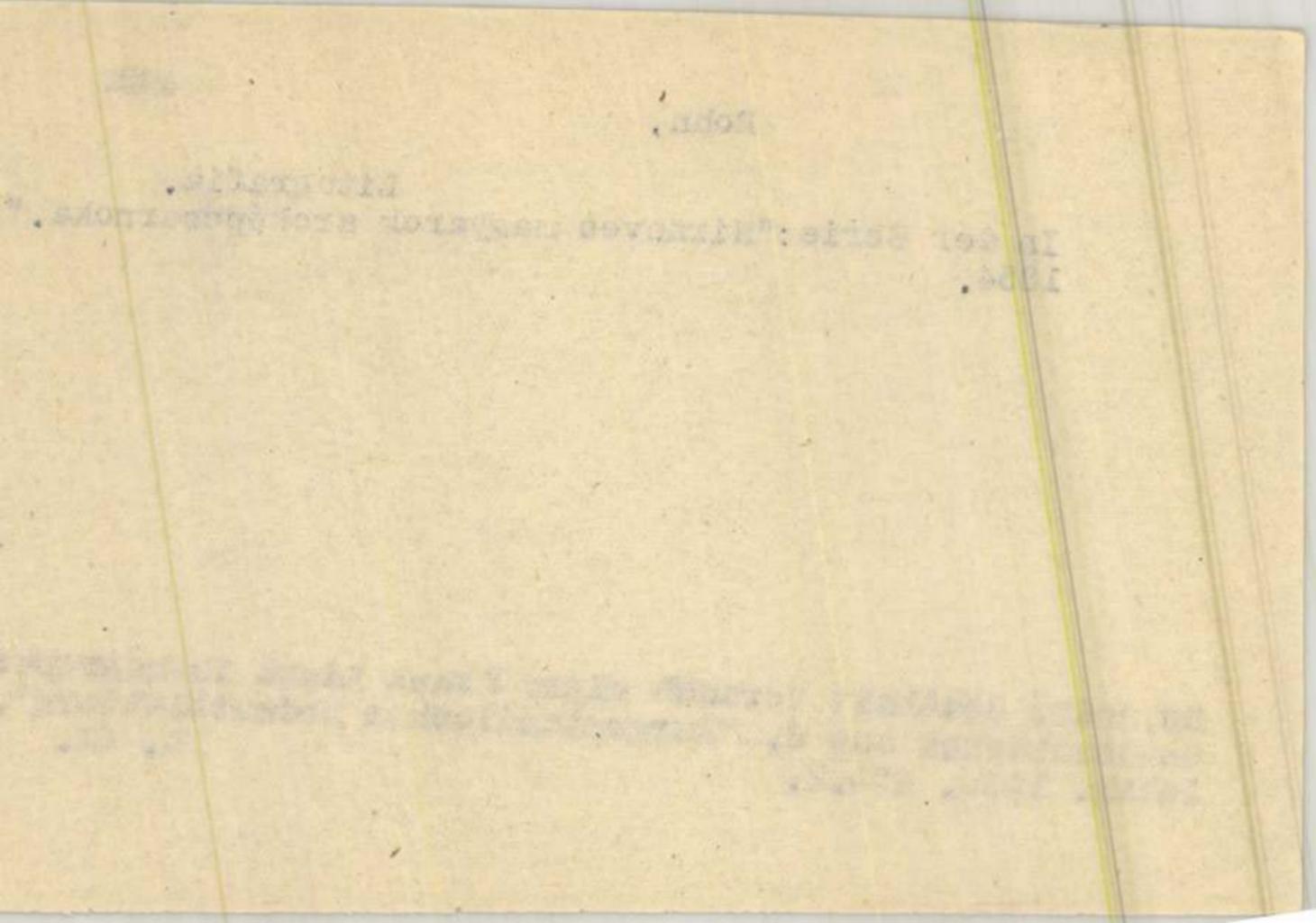
MDK

Rohn,

Litografia.

In der Serie: "Hirneves magyarok arcképcsarnoka."
1854.

Dr. André Centkai: Versuch einer Franz Liszt Ikonographie
Sonderabdruck aus d. "Burgenländischen Heimatblättern".
Jahrg. 1936. Hft. 2.
S. 61.

Rohn

M. Tud. Akad. Széchenyi Muz. kiáll. 1902. máj.

20, 21, 22

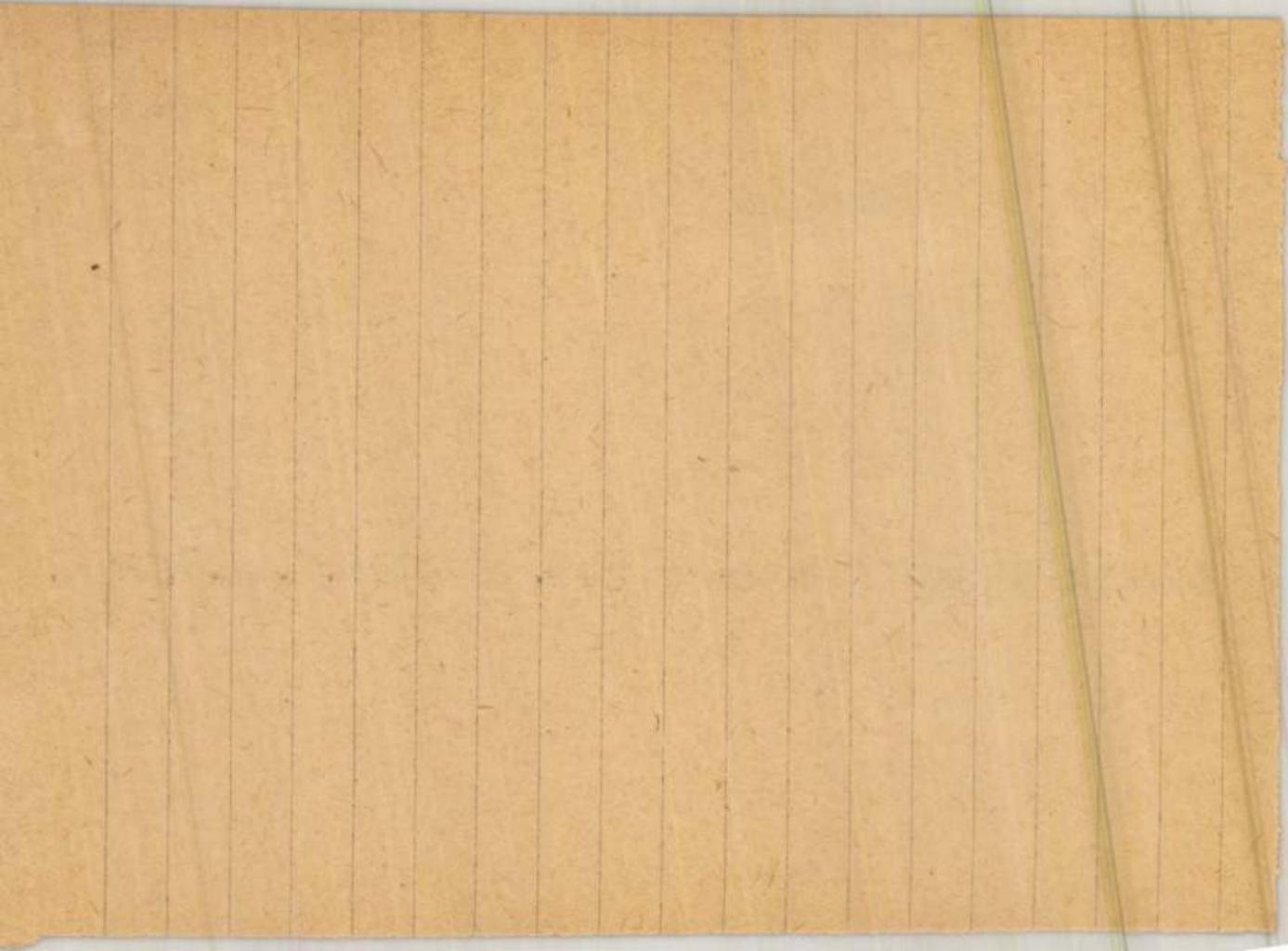
1.

MDK

Rohn

Zuboly: Magyar szalon-viselőt. VU 1914.7.sz. 130 1.

MDK

Rohn

Bauhofer János György, Marastoni litográfiaja
után ny.

Lantos tudom. antiqu. 1939. okt. 46-49 l.

1941. 47-481. Keplyak Taxe. Hilly. Seepmadeset.

Rohn

MDK

Császár Ferenc író, rajz

Lantos tudom. antiqu. 1939. okt. 46-49 l.

нио.

стах, ёті оноңа жиғасы

MDK

Rohn

Fáncsi Ilka mint Julia, Barabás rajza után

Lantos tudom. antiqu. 1939. okt. 46-49 l.

MDK

Rohn

Széchenyi István, Vahot Imre után kőrajz

Lantos tudom. antiqu. 1939. okt. 46-49 l.

800

udor

signos neta em jardim , muda de fisionomia

de 1000 a 2000 m de altitude

MDK

Rohn

Kazinczy Ferenc, Stummer festm. után

Lantos tudom. antiqu. 1939. okt. 46-49 l.

100

100

also used some , such as

100-100 also some were used

BRK

Rohn

Hirlepirodalmunk a 19. sz.-ban. Vas. Ujs.

1866. 574 l.

діло

відомо відмінно від сучасного

життя

MDK

Rohn

Vác város kettős körrajzu látképe, 1853-ból.
23x29 cm.

Arverési Közlöny, 1940.szept.12. 59.1.

ALL

RENT

100-CCDI, square meter rent
per month is 25x5,

200-250 square meter rent
per month is 25x5,

MDK

Rohn

Shakespeare Vilmos. Geiger ojajfestm. u. rajzolta Rohn, fába metszette Russ.

Vas.Ujs. XI.1864. V/l. 161 l.

MDK

Rohn

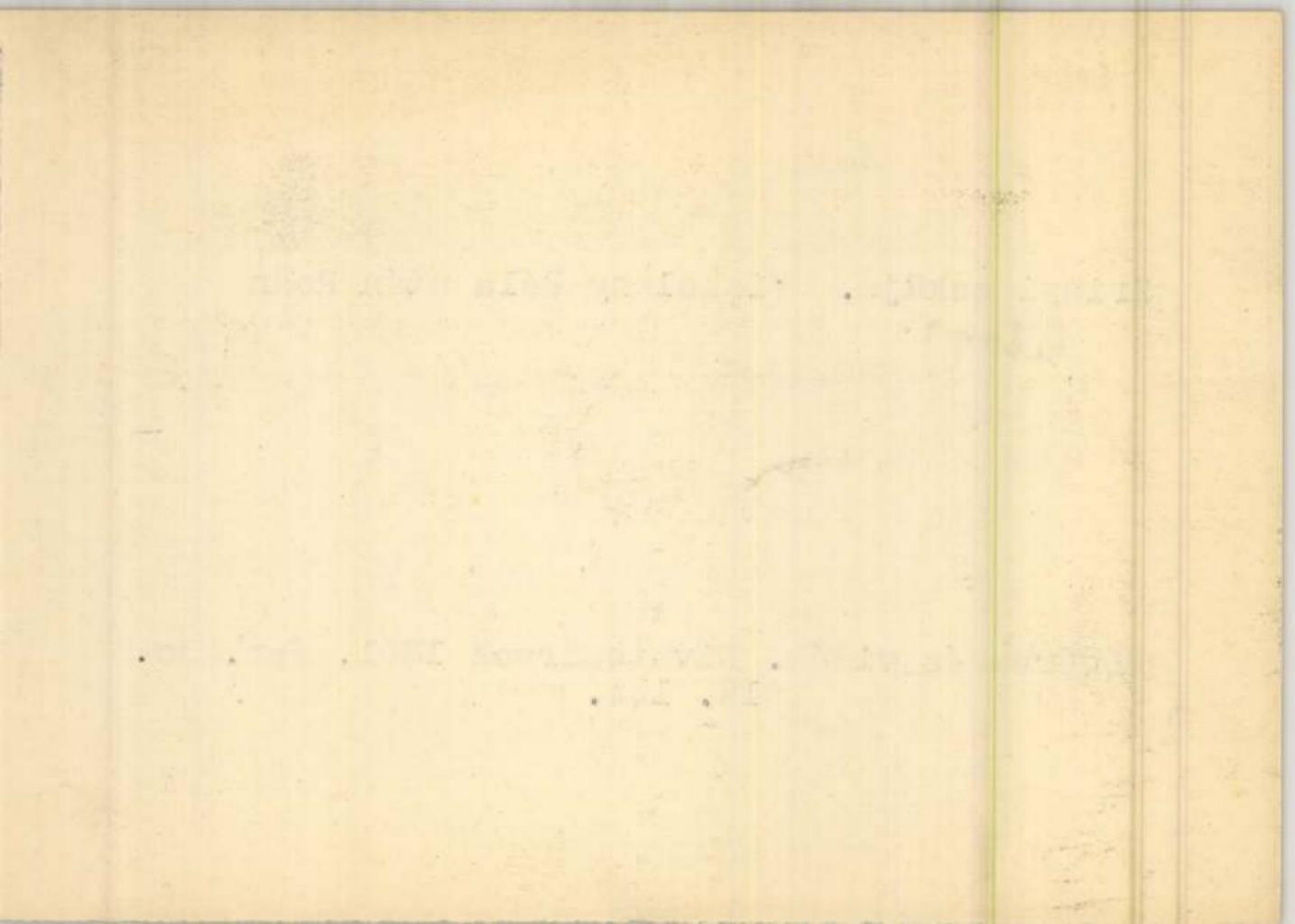
Tátrafüred Rohn litografiája Heckenast u.

Művészeti, XIII. évf. 1914. 198. /helyes
lapszám: 189/

Rohn

Zrinyi esküje. Vizkelezy Béla után Rohn
litogn.

Főváros és vidék. Divatcsarnok 1861, ápr. 30.
18. 144.

Rohn's Grund könyvmelásrok

M.D.K.

műk. 1862 - 70 körül

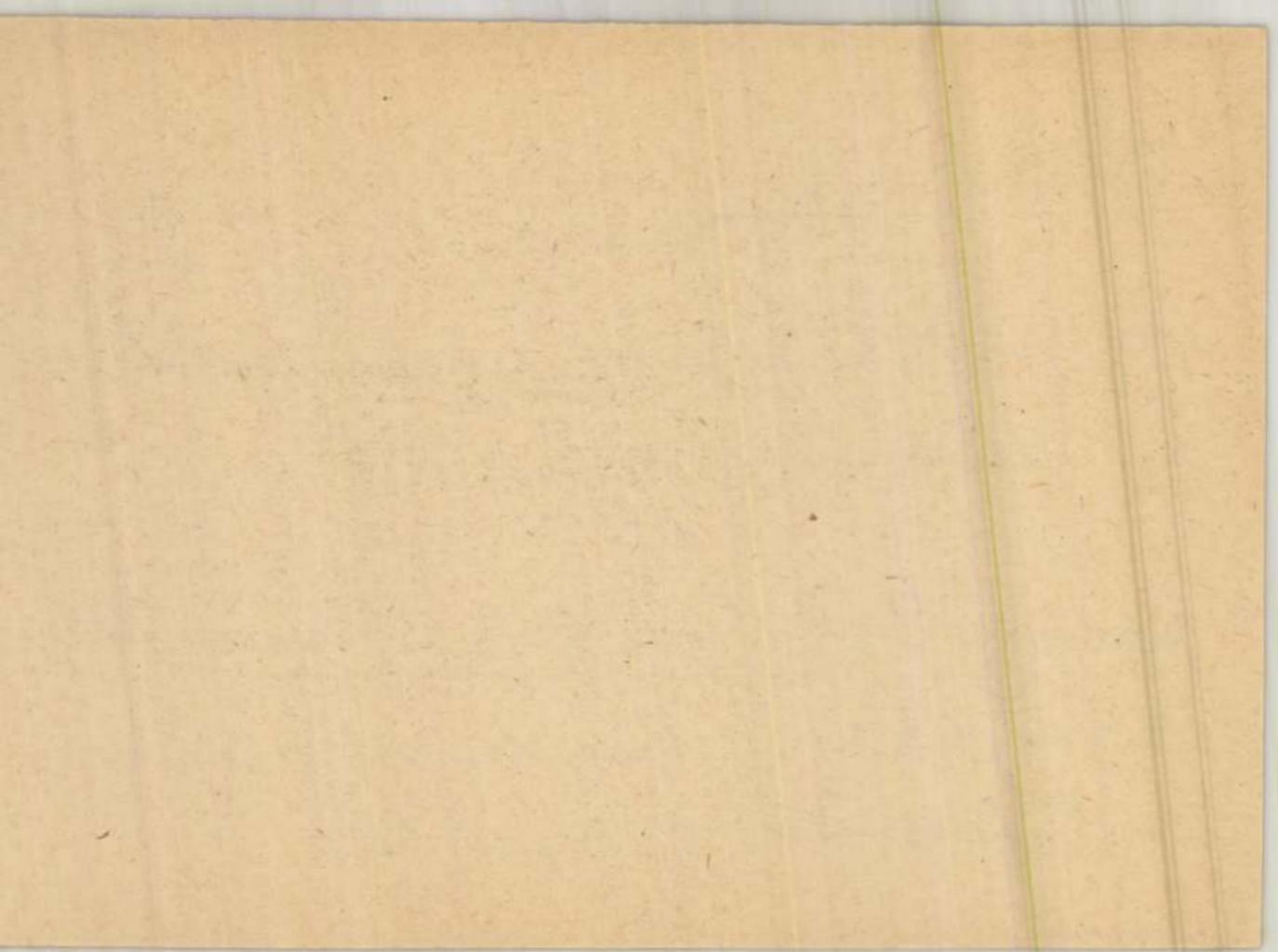
litografái felsorolva

Géroni, A magy. köráj. 1960 195-
198.

Rohn

rekonstrukciós műve a budai palota-
MSP: fekete-fekete reprodukció!

Derecsényi Dezső, Entz György, Slavassy Pál,
Mérai Györgyi Ferenc: Magyar műemlékvétele-
lem V. (1967-68) Budapest, 1967.

MDK

Rohn és Grund kőrajzolók

az alábbi munka összes tájképeit és a mű
cimlapját Keleti Gusztáv rajzolta; a cimlapot
kőre rajzolták és nyomtatták Rohn és Grund kő-
rajzolók 1864-ben

Szabó J. dr. és Török I.: Tokaj-hegyaljai album.
Pest 1867.

Бюджетная политика в Болгарии

и в то же время не может не учитывать интересов и
потребностей различных групп населения. Поэтому бюджетные
расходы не могут ограничиваться лишь социальными

расходами, но должны

включать бюджетные расходы на поддержание
экономики и социальной сферы.

mk

Rohn

misseette köre Varsaipi rajjal:

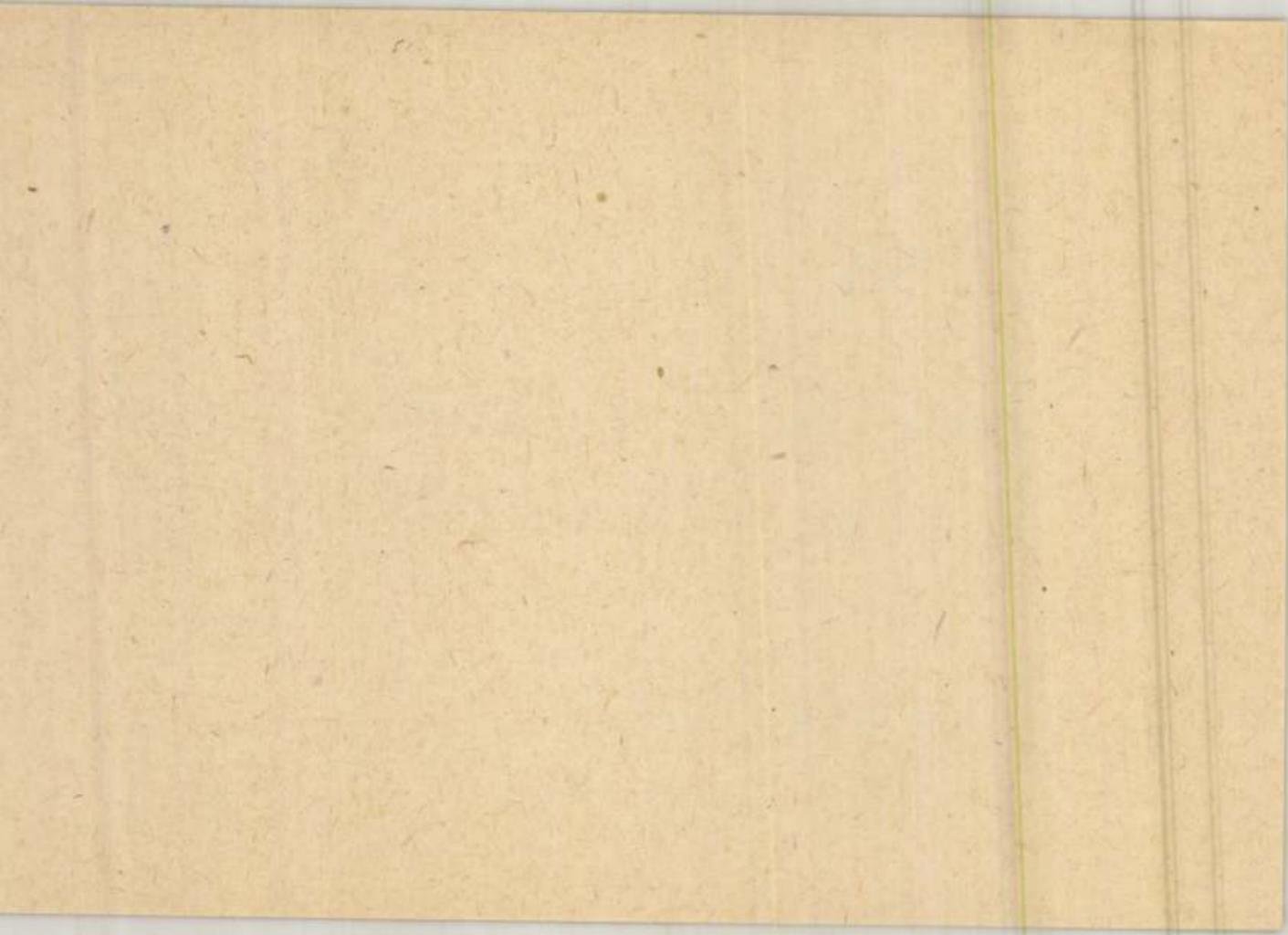
Miskole lõikepid 1888 - bo'

kips

ifj Horváth Béla. Miskolc.

1962. 13p.

115. l

MDK

Rohn

1.

Tört.Képcs.1922. 39, 51, 52, 58.1.

107

moln

Rohn file

Könyomat : Varsainy Táros rajzairol
A pest-vári vasút vonal megnyitásáról.
1846.

Bartalan V. A Kiselli Múzeum Bp. 1462.

33.L

2000

July 10 1981

Another small population of *Leucosia* was
noticed near part of the old Johnson River - tank
area.

1981

Still yet another small area in Franklin

- 1.60

MDK

Rohn, grafikus.

Hármás diadalík, a háttérben Karimov

Ferenc nobrász

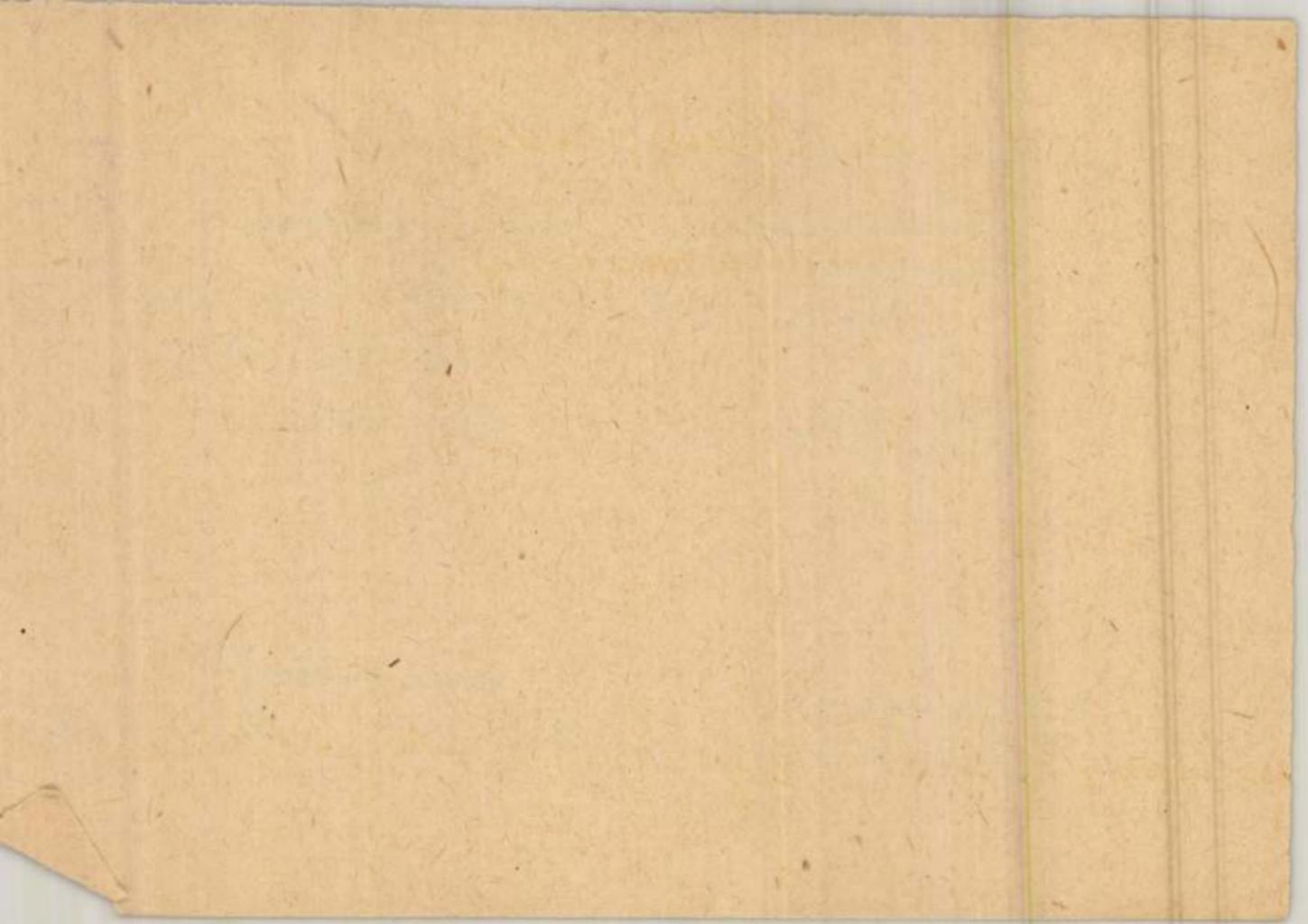
Itt... Rajz és nyomd. Rohn Pesten 1860."

Urad. Min. körrajz

Kölgy csalorral.

Urad. körrajz.

Szent György Cél xxix. műv. graf. alkotása. -
1919 IX. 29. - 8. 2. - A gyűjtő. V. előf. 5 n. - Hál. n.

Rohr

disfr.

Hazzincy archépe

l.

Szianyer'

V. 1284. h.

French life

~~French literature will never be fully
understood until we understand French
as an unbroken web woven upon
the skeleton made of foreign influences; how-
ever old it may be, it cannot be older
than those who made it, however
itself may be older than the
people who made it.~~

Rohm

Kōzayama

1-

[Egypthizm. Lad]

1866. 14. 6.

~~W. H. D. C. 1866. 14. 6.~~

INTERVIEW WITH THE

MISSAIS, MARY

STEWART'S ESTATE PC. 26. "

SD. 20

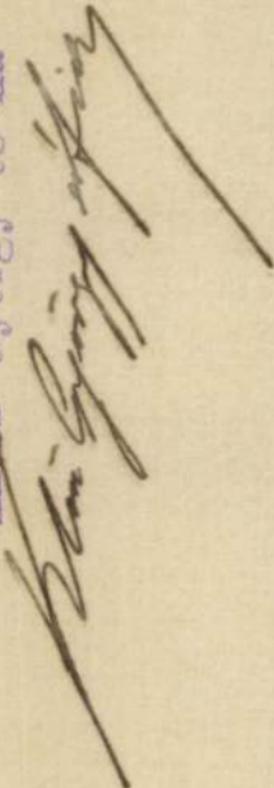
39.52

Kieggyenlítését kérve.-

Önva, maradtunk

Kivélt tisztelettel

Klösz György és fia

[TELEPESKÜ TSK]

Rohn

"Hazai művészünk" metszette a sokat igérő művészeti képeket Magyarország közérdekű ritkaságairól és nevezetességeiről.

Varsányi János mérnök "Magyarország képeiben" c. kiadványhoz tervezte a képeket a mutatóvány szám részére. /Szerk.: Kubinyi Ferenc és Vahot Imre./

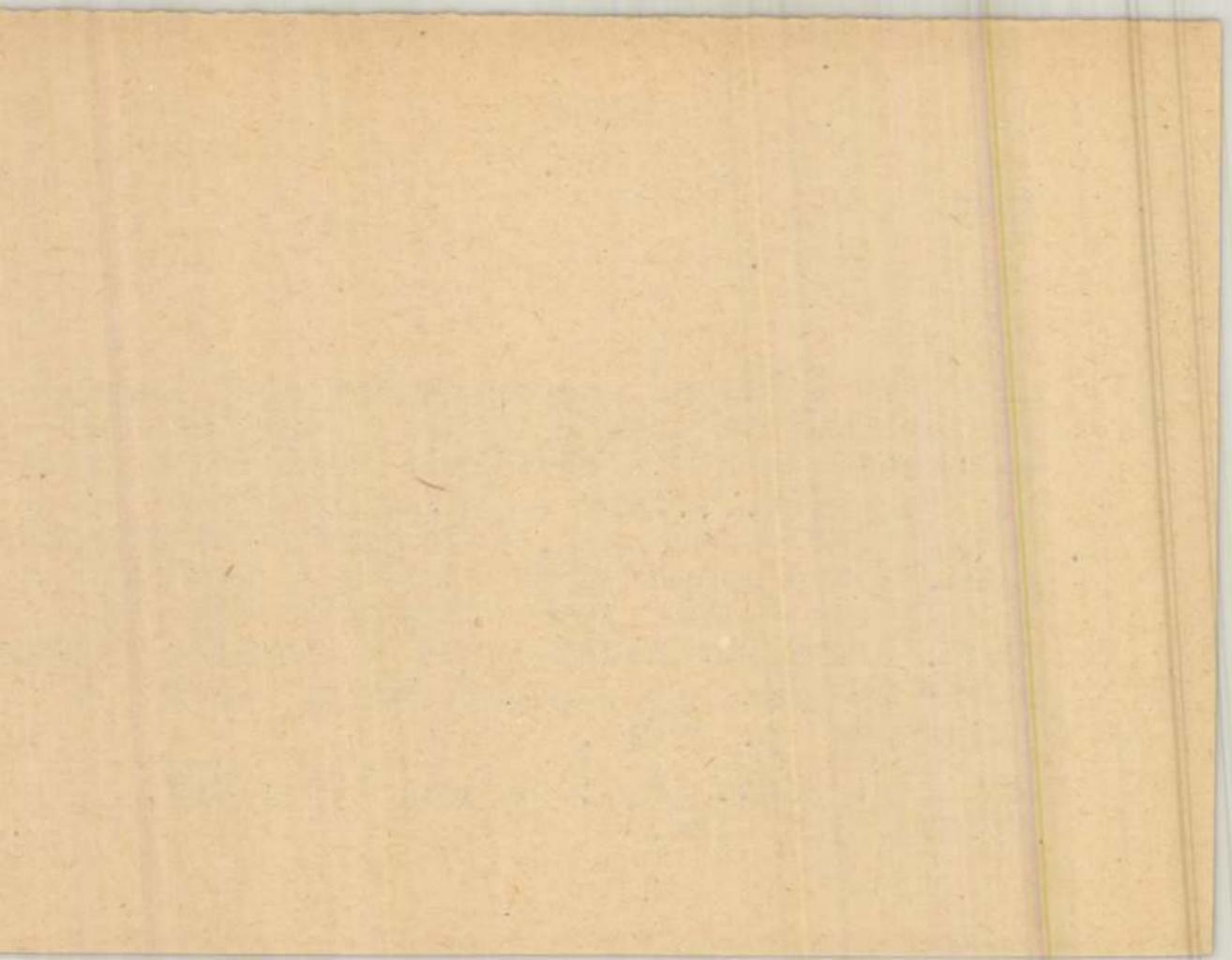
DÉLIBÁB, Úp. 1853. febr. 20.
VIII. sz. 257. lap.

Rohn

Erzsébet királyné magyarországi első utazásának emlékére a Szent István Társulat elkezítette "a ritka tökélyvel kiállított Erzsébet legendát,...mely a világkiállítási ritkaságok közé tartozik. Hétezer forintba került a mű."Kozma nyomdájában készült a nyomtatás, a bekötést Nadler pesti könyvkötő végezte, Rhon, hazai művészünk rajza és Scheibel arany-műves munkája egyaránt kitünnek, -közli a "Hirvásár" c. rovat.

Nővilág, Pest. 1857. szept. 6. I. évf.
35. sz. 554. lap.

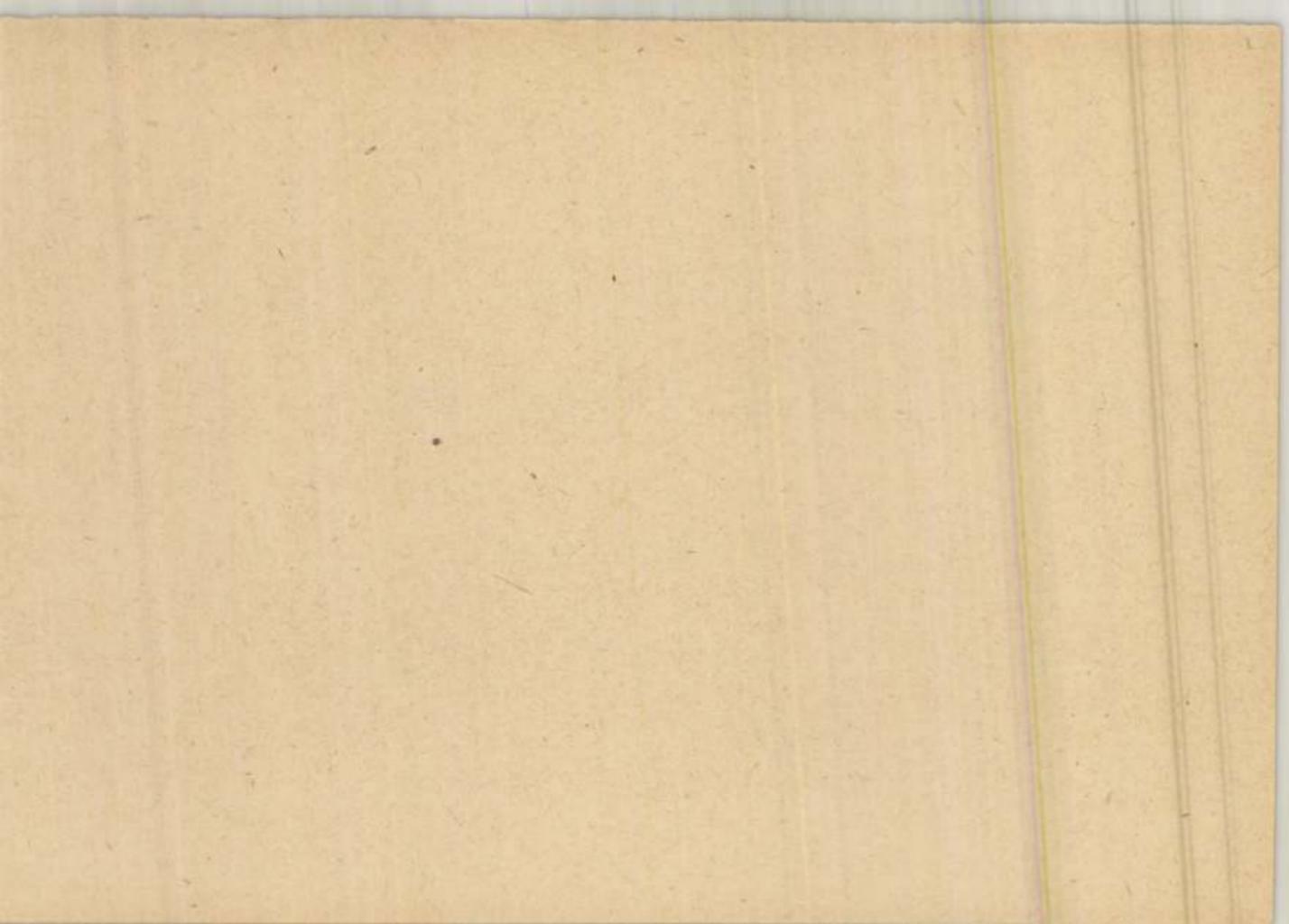

Rohn

metrolta a „Liceum Teke” című művet
1845 könyv. Mérete: 40 x 65 cm.

Volt Pol slb. : Heres megye műemlékei I.
Megyei ország műemléki Topografia VIII. köt.
Budapest, 1972

4651

Rohn.

es Grunot psycostheje: „Michal Miloslaw
Hodzsa” litografia. 1863. 279. p. Repto-
dukció!

Rózsavölgy-Spiro György: Negyvennyolc a
kortársak szemeivel, Budapest 1973. 575 f

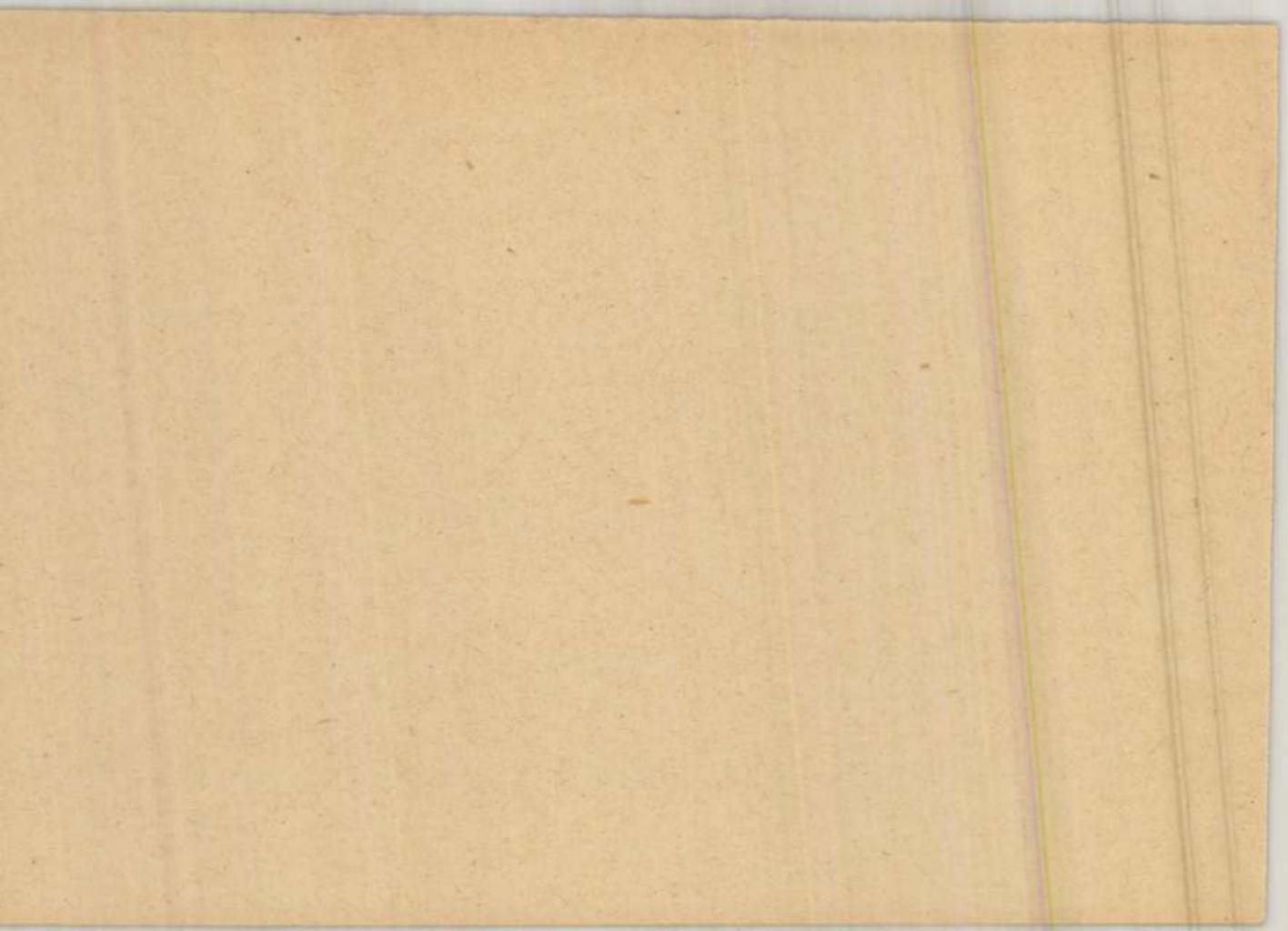

Rohn

metrethez az egri "Fülepőcél" hatalban
az orosz létkepiből "című" művet 1854-bőről.
Litográfia, méretei 108 x 165 mm.

V. t Pol. szb.: Hevesmegye műemlékei I. köt.
Magyarorság műemléki topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

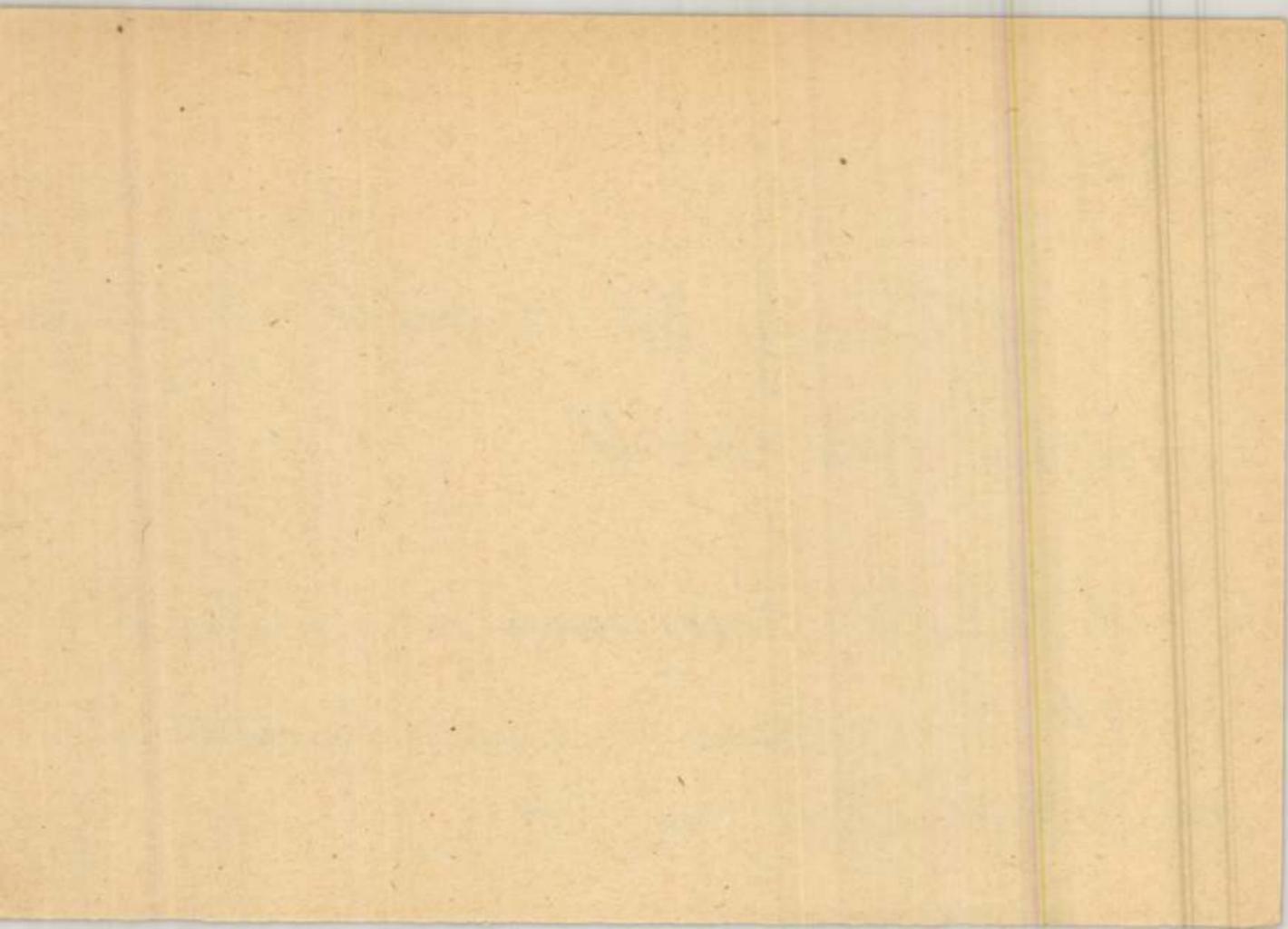
3029

Pohn

és Tükk János készített litografiát 414 x 340 mm.
melyetben Egyet először.

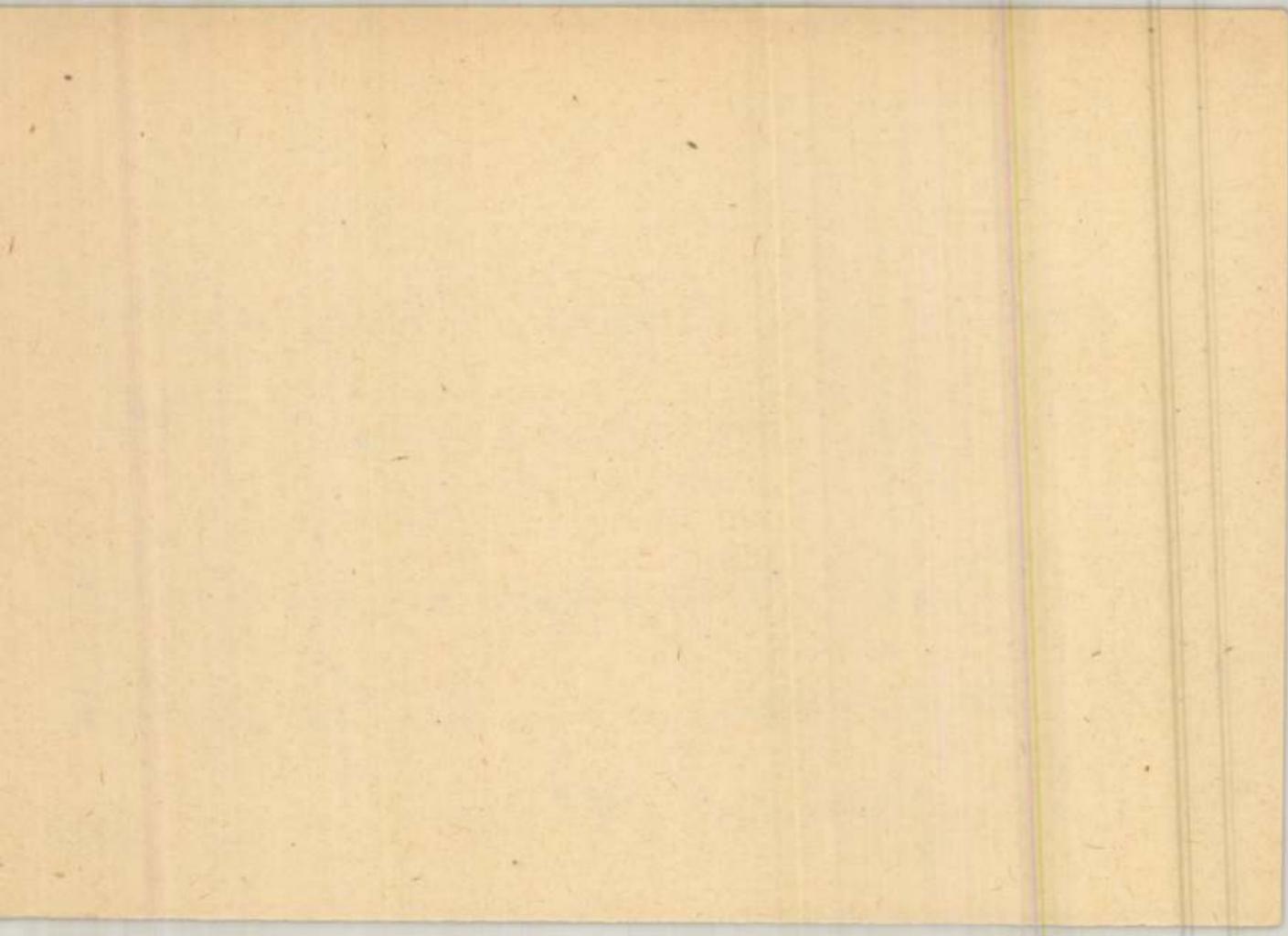
Volt Pöll sőt.: Szeres megje műemlékei I.
kötet. Magyarország műemléki Topografia
III. kötet. Budapest, 1972.

Rohn

metróhoz „Eger lóhejtételekben a füvölo-
val”, „Eger város jelenleg” címmel 1854.

Von Polpáth : Heves megye műemlékei I.
kötet. Magyarország műemléki Topografikája.
VIII. kötet. Budapest, 1972.

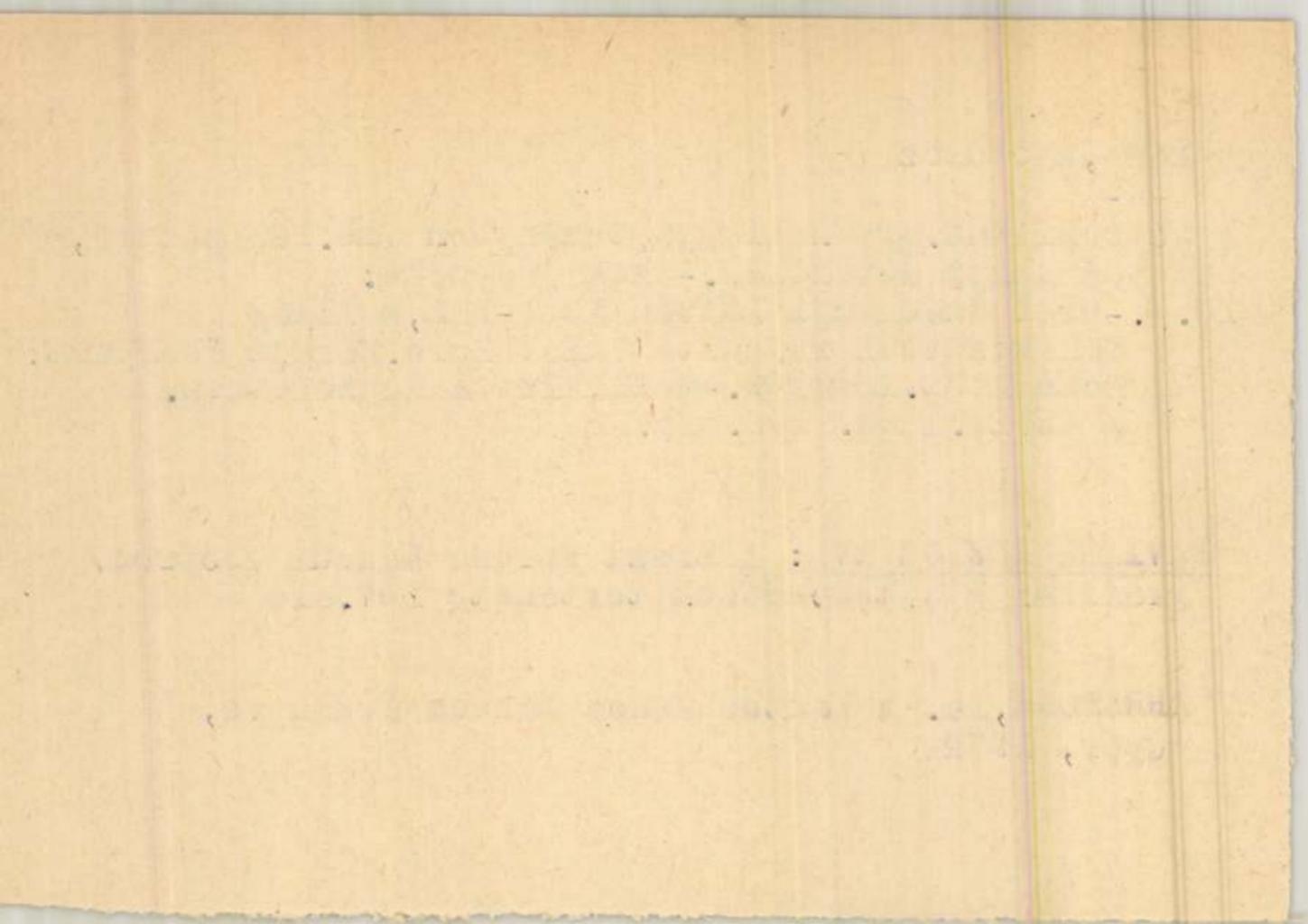
ROHN, nyomdász

A Soproni Muz. grafikai gyűjteményben kb.100 portré,
sok Széchenyi ábrázolás.- Ezek jegyzéke:

10./.-Gróf Széchenyi István 1858-ban, mellkép
Emlékezetből rajzolta Vahot Imre. Kőrajz és Nyomt:
Rohn Pest.1858/59.-Melléklet a Napkeletthez.
A 42x8.5 cm. 166.old.

DÁVIDNÉ ASKECZ ÉVA: A Liszt Ferenc Múzeum /Sopron/
grafikai gyűjteményének története 157.old

ARRABONA, 14. A Xantus János Múzeum Évkönyve,
Győr, 1972

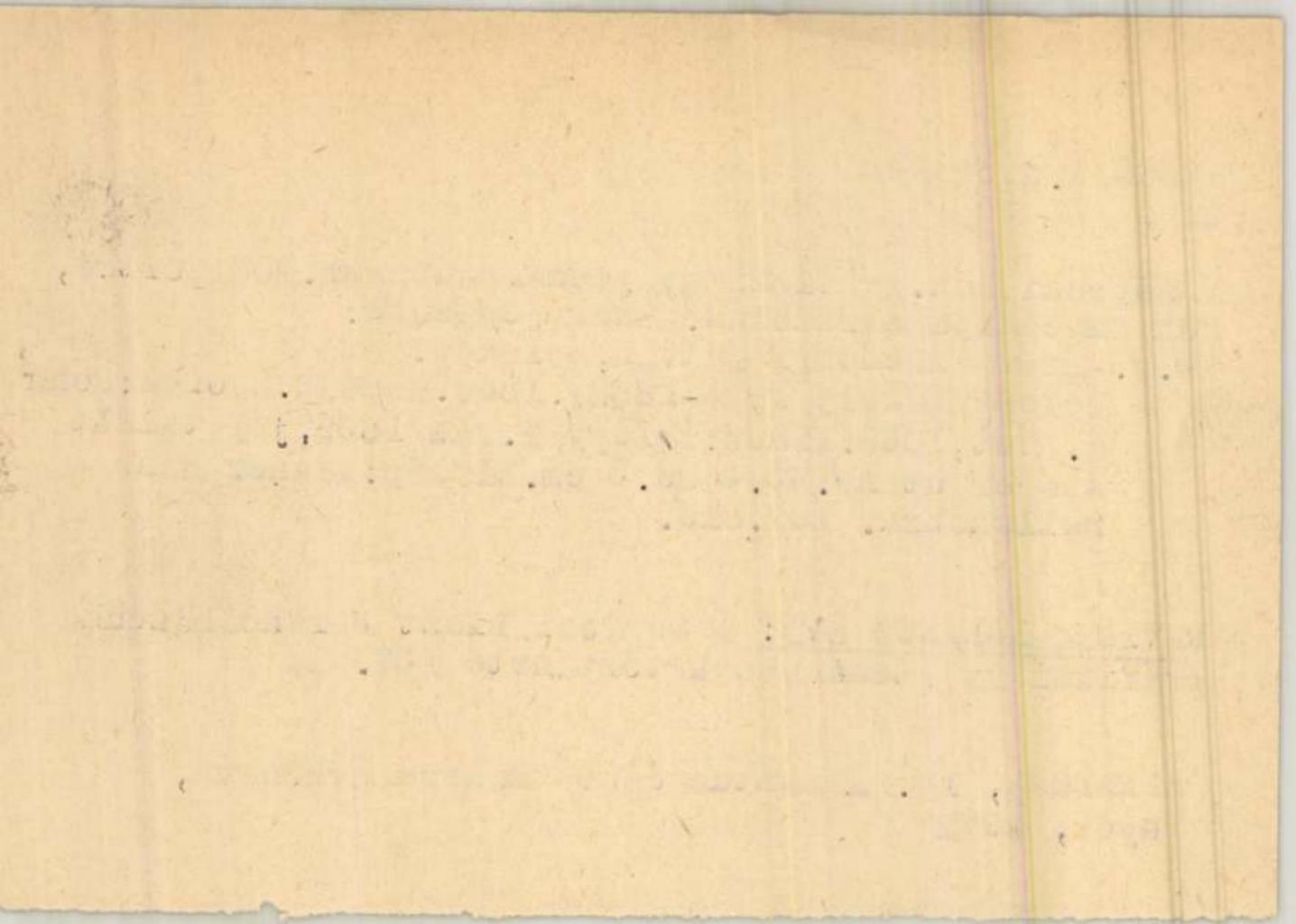
ROHN A. nyomdász

A Soproni Muz. grafikai gyűjteményéhen kb.100 portré,
sok Széchenyi ábrázolás.- Ezek jegyzéke:

15./.-Gráf Széchenyi István, mellkép.
Telepy Károly /1823-1882/. 1860. Kőrajz. Nyomda: Rohn
a. Pest, 1860. Kiadó: Telepy K. /Az 1859. jól talált
szobor után/. 35. 5+26. 5 cm. Előkép: Gasser Hans
mellszobra. 167. old.

DÁVIDNÉ ASKERCZ ÉVA: A Soproni Liszt Ferenc Múzeum
grafikai gyűjteményének története 157. old

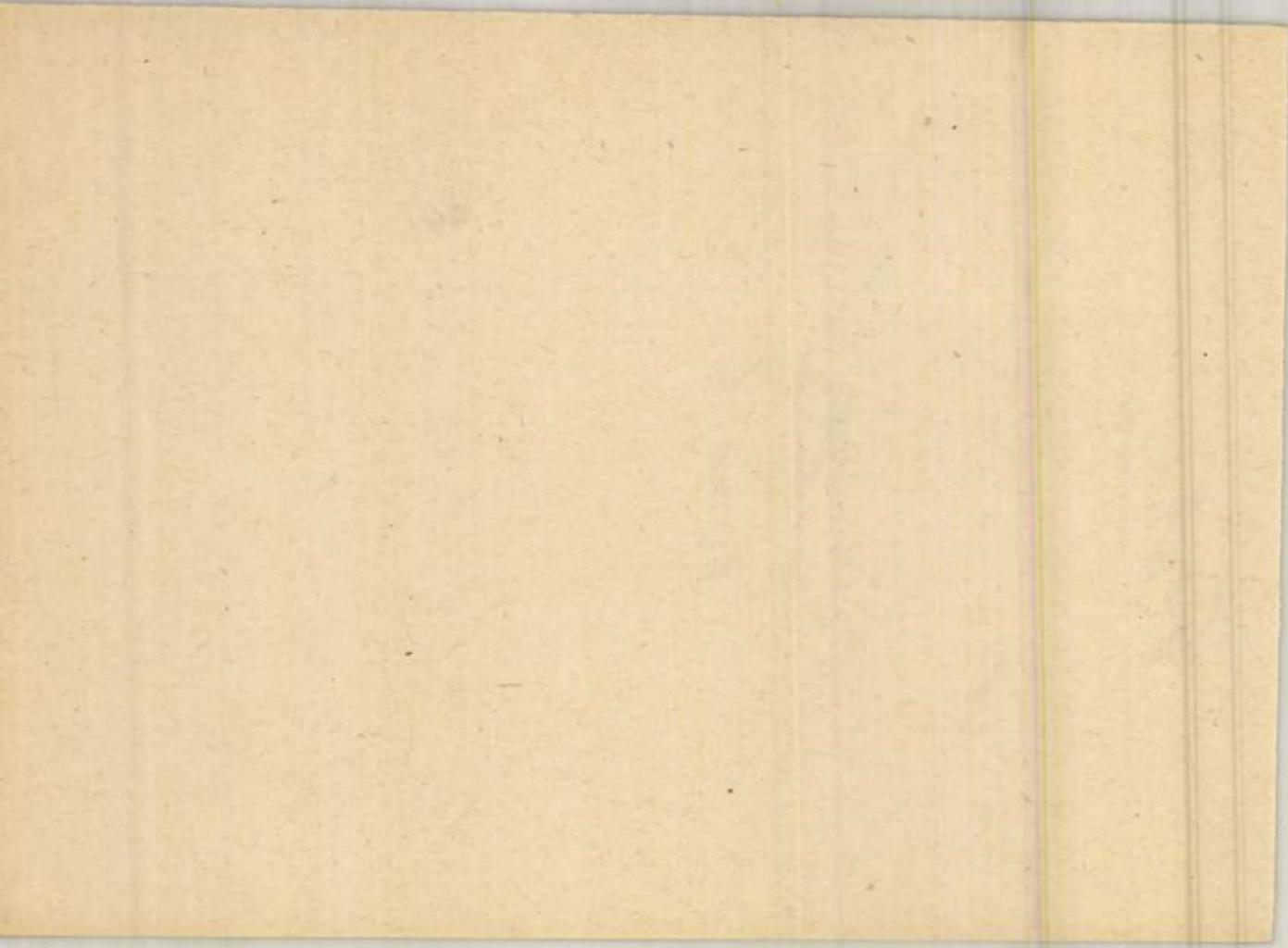
ARRABONA, 14. A Xantus János Múzeum Évkönyve,
Győr, 1972

Rohm

l.

Zimneyi X.
1000. h.

Kuadzha Pia Defun zuo (1928-1817)
U'shish. Reform to ground wood
1864. —

W.T.A. Wu Lei Guo Kao (1922) 395.a. —

卷之三

三

جَلَامِيْهُ غَلَّاتِهِ مَوْلَانَهُ (١٤٩٢-١٨٦٤) كِتَابٌ لِكِتَابٍ رَأَى (١٩٢٢-١٩٣٥) دَلِيلٌ

10243

P. ~~Afghanistan~~ ~~Kongzir~~ (1881-1881)

~~Wazir. Qasim is friend Zardana.~~

1866.

M.T. ~~Wazir - Kaa~~ (1922-1922)

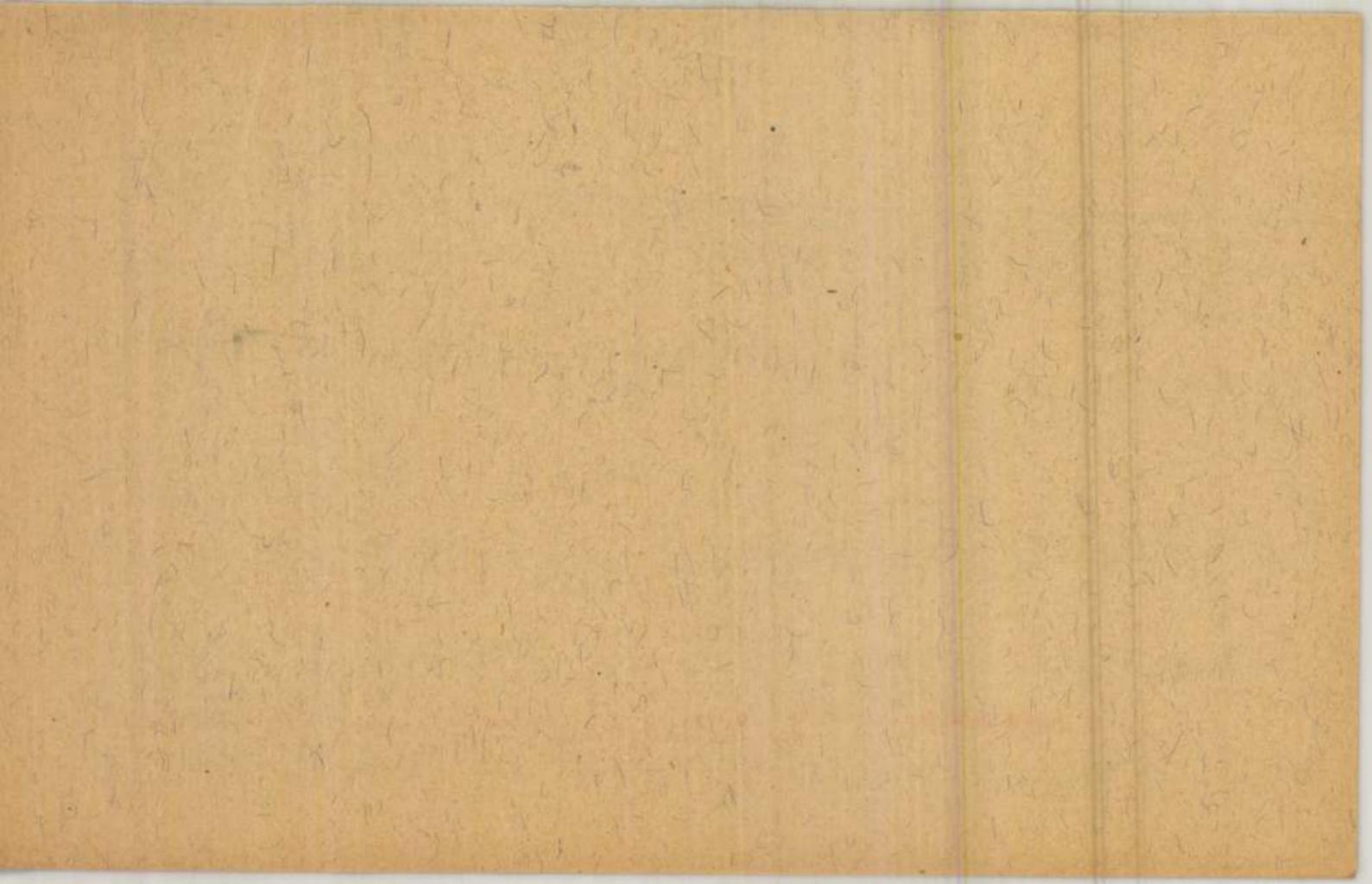
McKeehan's
Nov 2 Dec (1881-1882)

My self : 4118

— 1865.

A woman to whom I owe my thanks
for a very kind gift —
is Mrs. K. M. Weston —
her mother
dearly dear.

Best regards, with love to her
dear daughter, —

Rohn

'
Jordik

~~Frankenburger Alajos. F6v. Muz. Itsz. 29846~~

Pélotta első versutí 111més. Az Eltetképekhöz kijelj a

~~Föhercz. Nyáriilek és omladék Margit szigeten. Nyomt.~~

Róhn Pesten, 1858. 165 x 114 m/m. - F6v. Muz. Itsz. 3018.

~~m/m. - F6v. Muz. Itsz. 3622.~~

A Véczi-utca a Krisztóf tér sarkáról nézve. 185 ■ 140

Roth

1859, 1862

Cat

Dawson

Constitution

Robin

1857

Catbird L.

174. l.

the first half of the year
was rather dry and there was
not much rain. In the second half of the year
there was more rain and it was
wetter than usual. The weather
was very hot and humid.
There were many thunderstorms
and it rained a lot. The temperature
was around 30 degrees Celsius.
The humidity was high and
it was difficult to breathe.
The air was very humid and
it was hard to move.
The weather was very hot and
it was difficult to sleep at night.
The humidity was high and
it was hard to move.
The air was very humid and
it was difficult to breathe.
The weather was very hot and
it was difficult to sleep at night.

nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

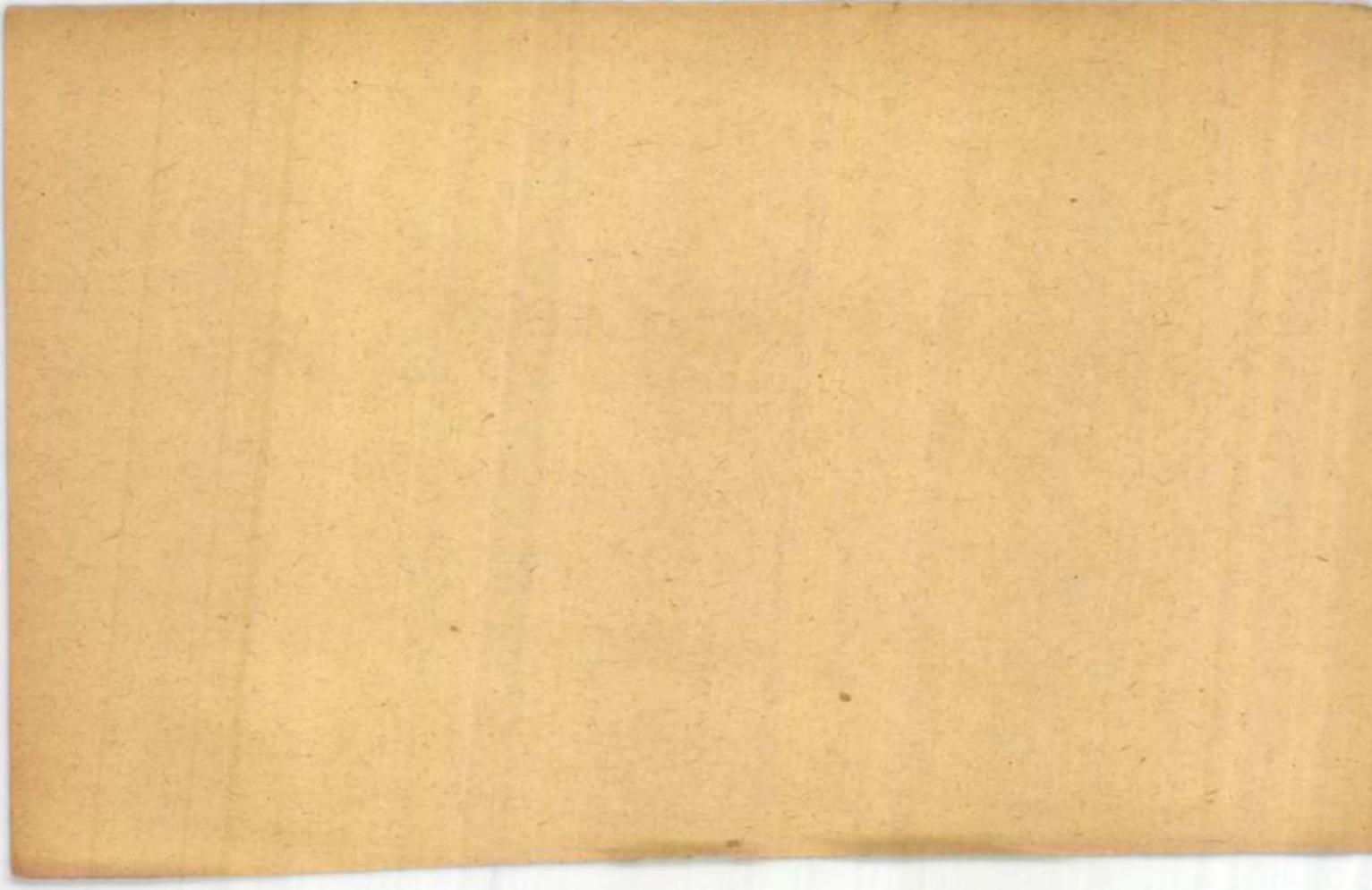
Ilyezem:

ragy helyettesénék
írása.

Rohn

Lair

Lam 1882 33. l

Robin

Illnessi Doloph. Bay
mid east 1794.
mghals 1867.
Kosat, 4.0.
Siagor or von 1818
Kemmerer virginia
~~cottage~~ 18th is
magnificent
entropic.

Robin like
Vermeel

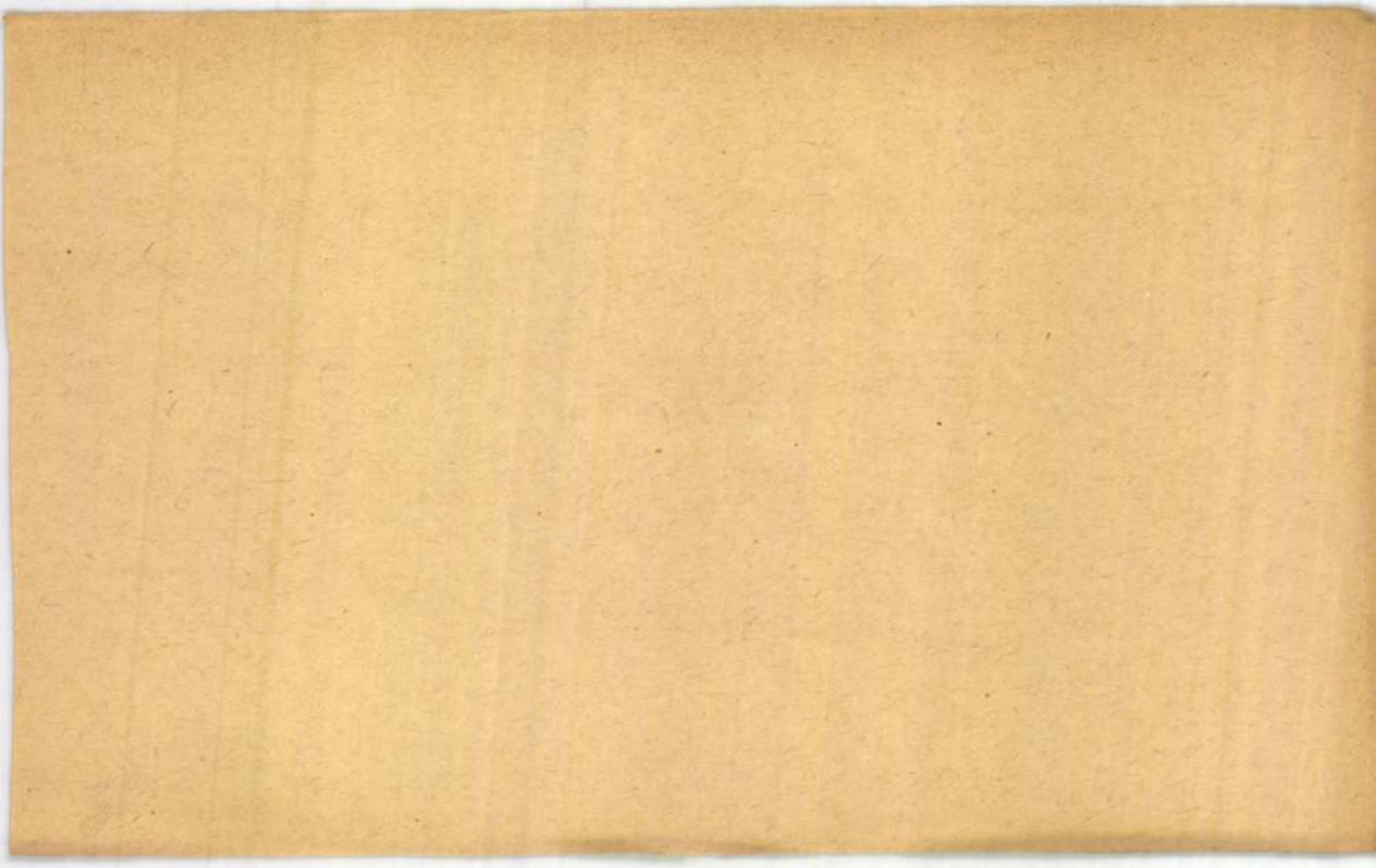
Rohr

Maravainitil (Salaias)
"1

Nesognathus / Y.

Rohr.

K'atza Massa kuit'al
K'atza k'enebedi Pata.

Rohr

Tapiro

Henry Martin. rap.
Rohr. features. Ha-
pink or Kiltfold

7865. 28 ma

nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
láírása.

. — Endrényi Imre, Szeged.

Rohn

David
=
Brown 91'

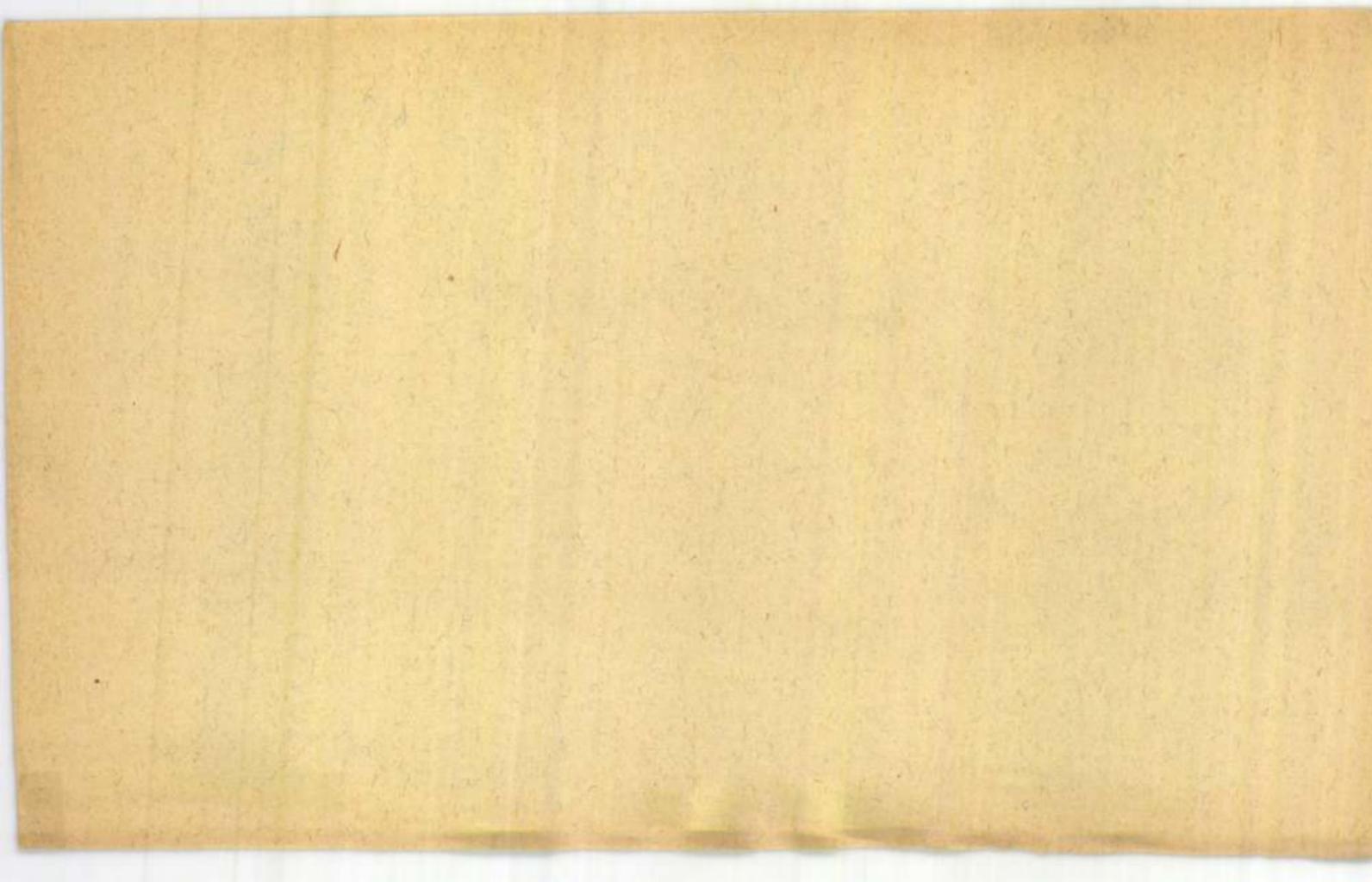

Roth

Tel. Grozescu.

Hijewal 8.º

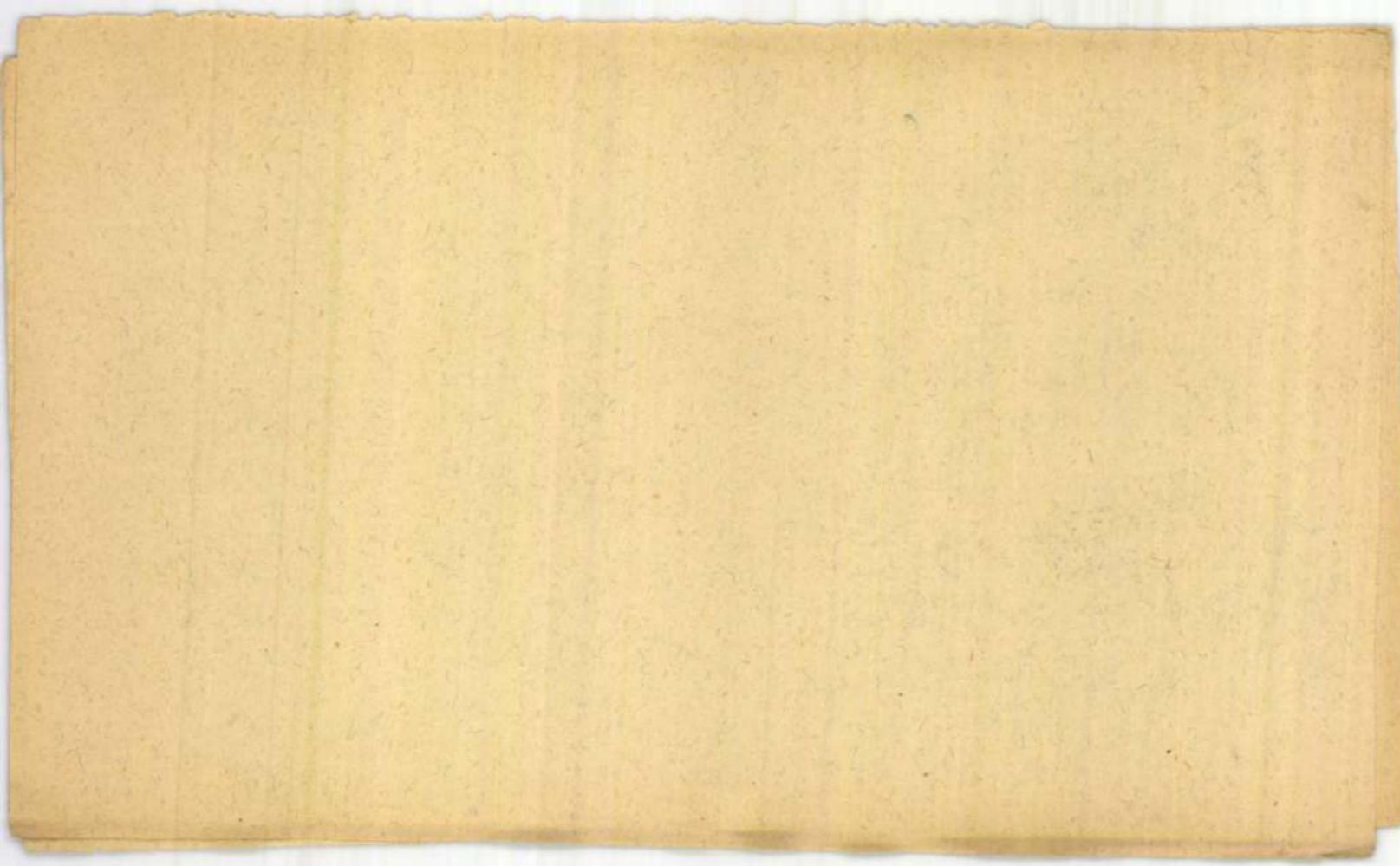
Roth & City.

Rohm

Mystic grif Speckles. Min
Repert. 15 Jan. 1860.
Leiden 1860.

Speckles egg incline. Var.
Ms. 1860. 277-278 l

Robin

bird

"Tropic abraícola -
soz, Nay Nys 1860.
190.6.

not

and ready, have - the ^{first}
of October invited the Bishop
of Philadelphia. Dr. Peacock invited
him to speak -

Rohn

Báir Ógi. - Színpáti jelenet Katona
a "Báir Ógi" című darabjából. — János
Lekkini Glumazack. M. Thalia. Faloty.
By. Wenzel & F. Rostov.

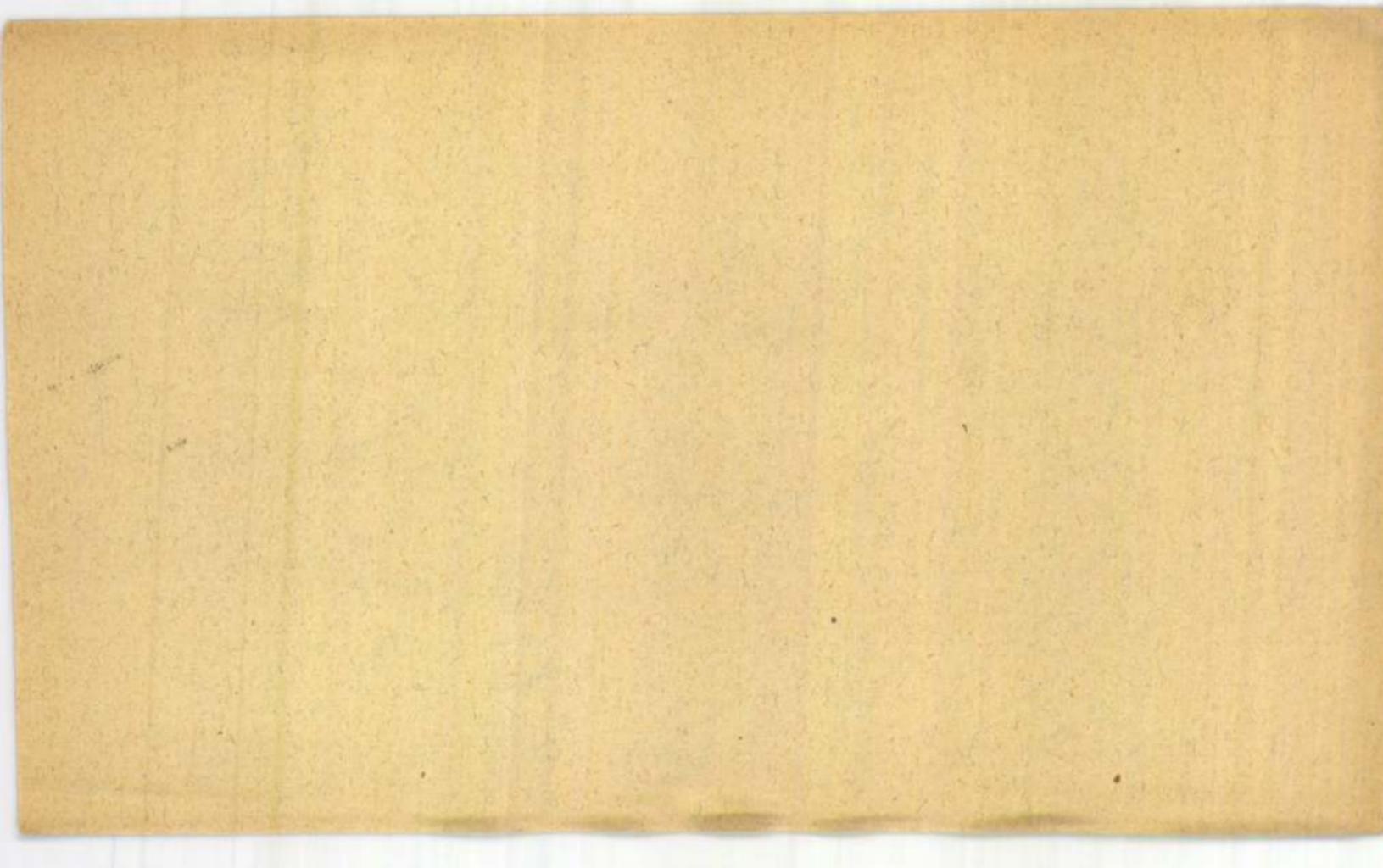
□□

Roth

mag. sol.

Embletoniella:

1. Great Frenue. mag. (Roth)
ribambelline Brown.
Was. N.Y. 1854. 43. no.
2. 1856. Mollop ^u cinct. mag.
Brown, mother Brown. 1856.
Roth, n. sp.
9. l.
3. Lomovia Stollas y Hornemann's
mag. (A. G. Langstroth sc.)
(What is A R 103 Roth -?)
Was. N.Y. 1856. 3 no.

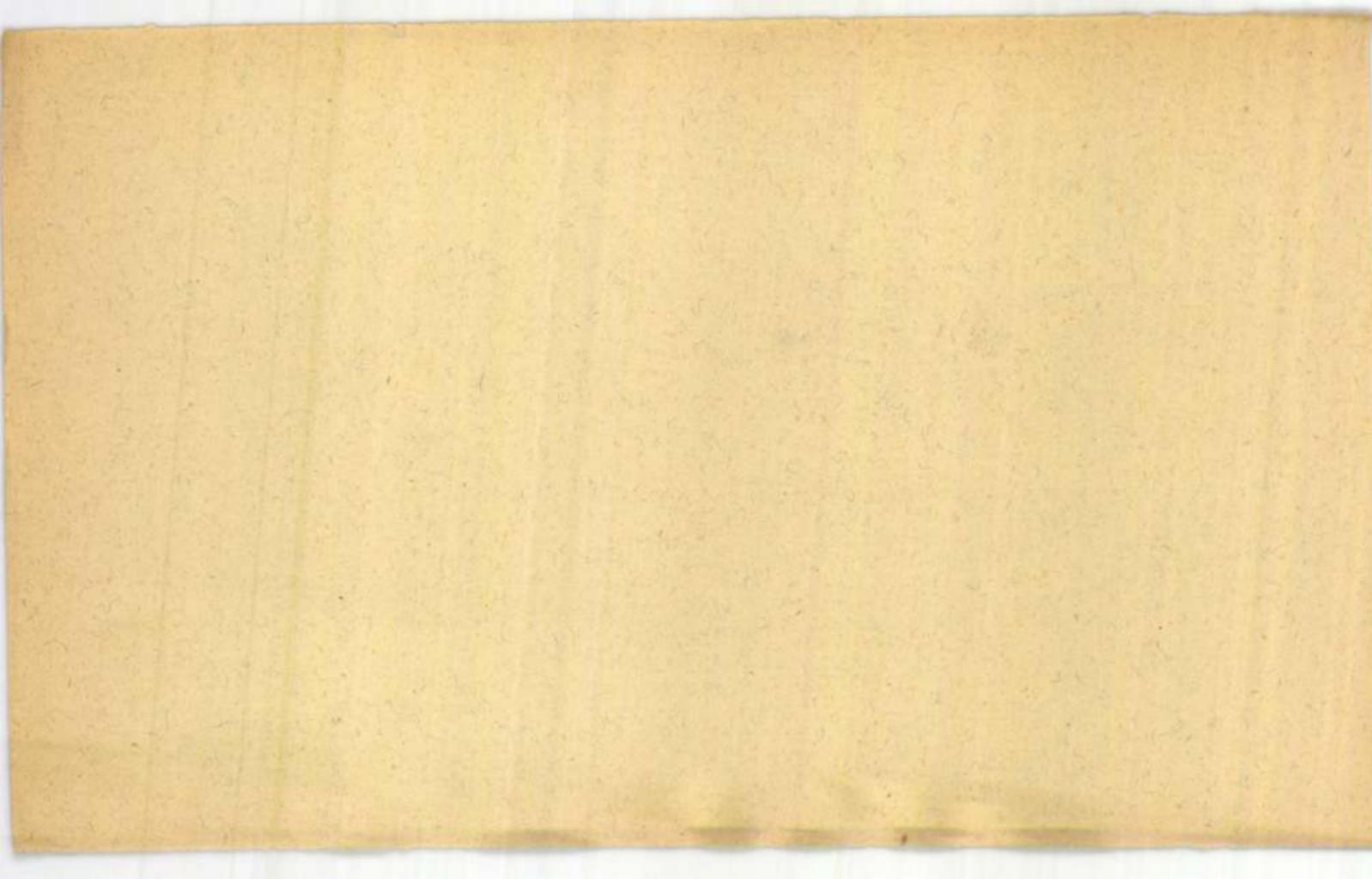

Rohr

Lithophragma a
caeruleum var. æltale
kiabok Divaricata-
var. lithophragmum
multiceleste
(Divaricata?)

Jolzén

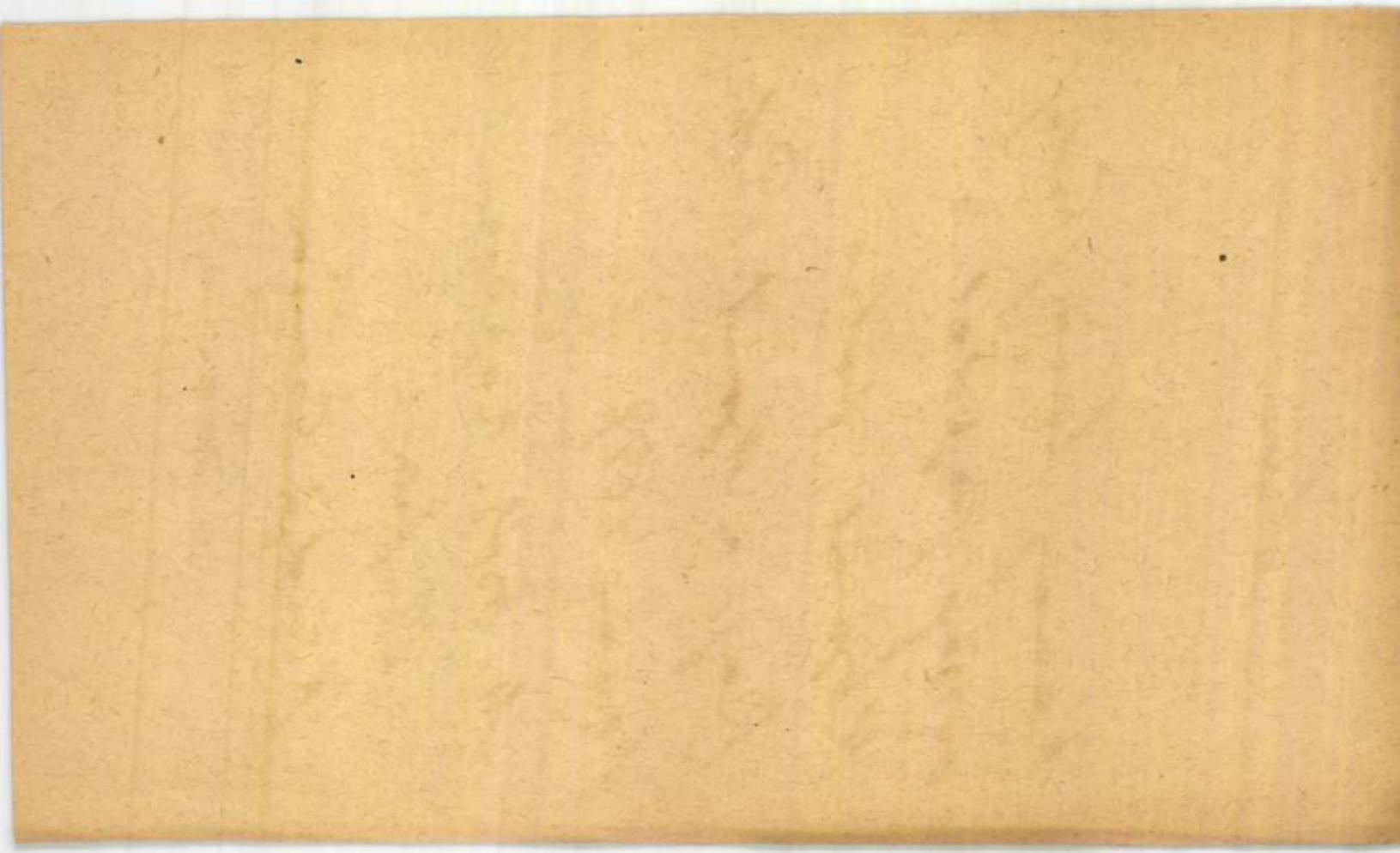
Lith. Rohr Pest
1858.

Rohr

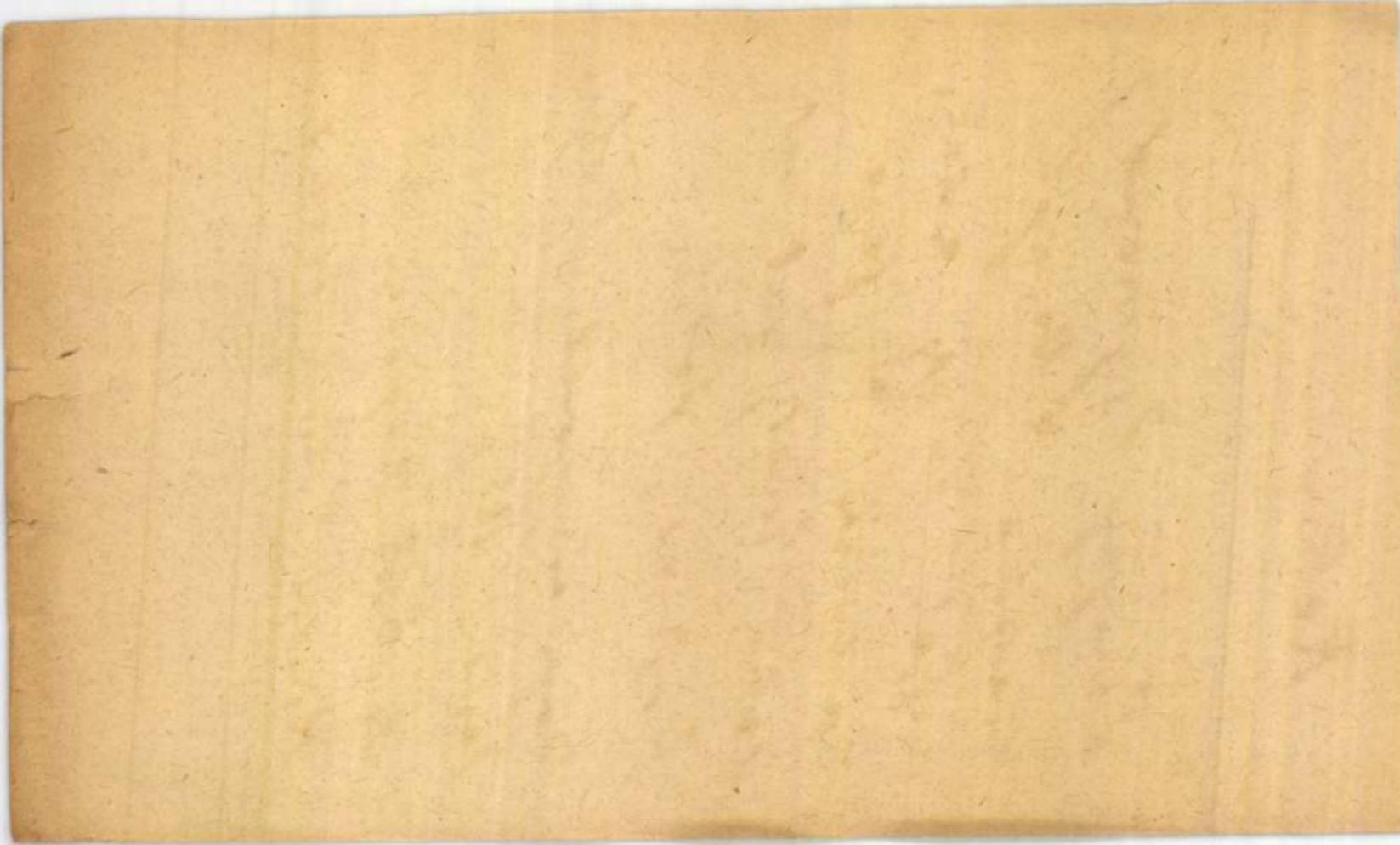
Embleto

1. Lendway embleto. Tower.
Nat. - nigrolo Rohr Va.
Up 1858. 6 m.

Rohr

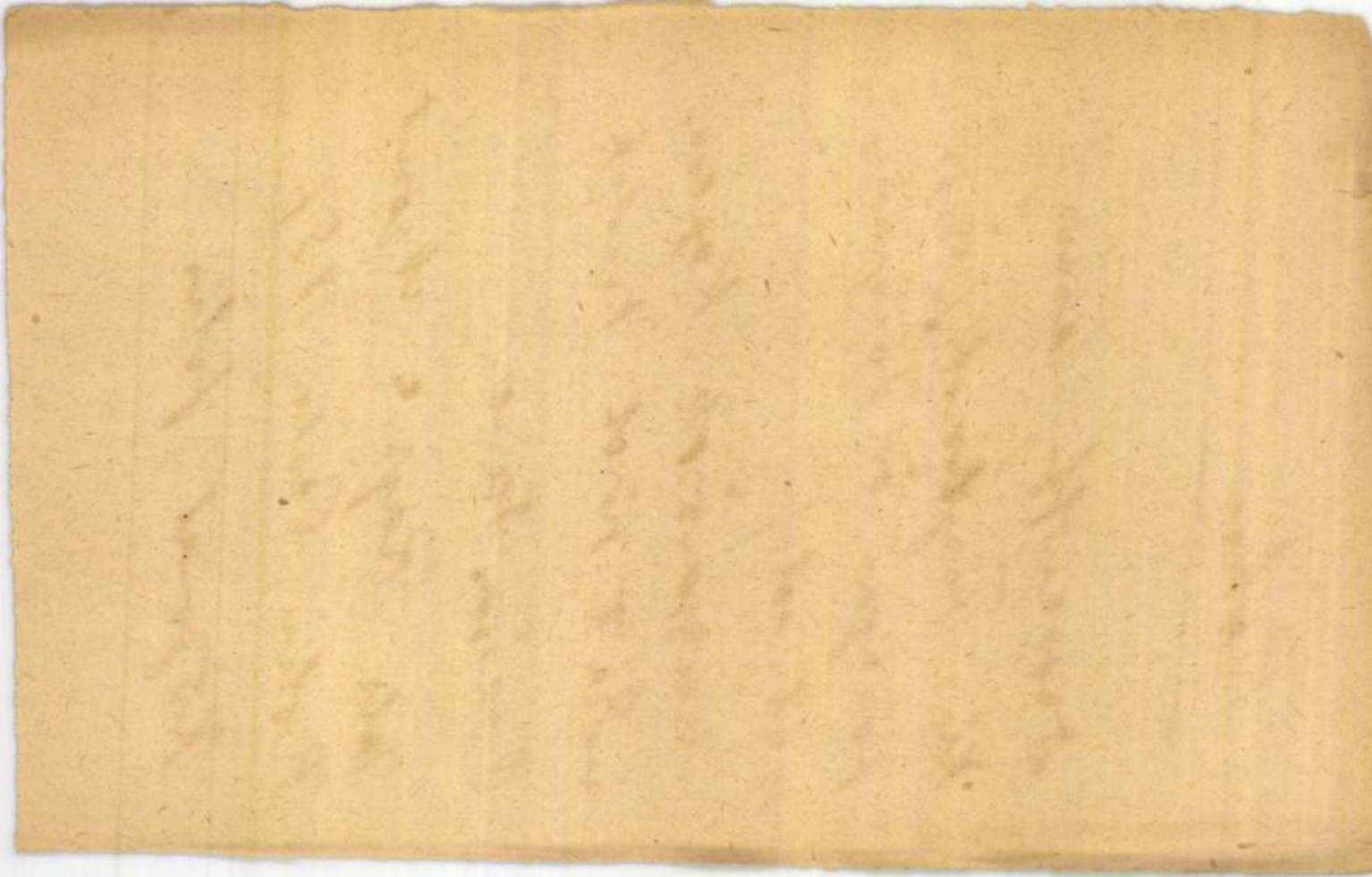
Kerey. Zavis / Edij.
vomay tegelere.
Korowat, Salis
Rohr a. bunt. Rohr,
Leska 1859.
M. Högl Kipcsar.
III kira:
Kiroggi Cauion
Zane

Rohr

Doray Gignond,
S. Dargot
Transvaal & del.
mefet Trig. &
haolverri os / feso
noln. Envies sat. sat.
Koznak, Potio.
Rogn & Tont.
Poster 1857.

Mr. Oooh Repies on. III
Madas. Cassai Street

Rohr

deseruth Lavis /

Ni: Togtohot. (21),
pos spae öv. To-vjain,
at. sat. /

" Magnavoth Kopica-
ntha II. first. kada
Coaijor Gene.

Peli Rayi. & Mzont.
Rohr, Pesta 18.57.

Kosjnat, kolic.

Rohr

Bros lithif (alain)

Kozmar, 12.0

Rohr

Raj's si young.

Test 572.

Cohn off e' mynt. . Porter.

Mayerdowitz' firm off Konya.
Levall ferang' d'oritkap' o a.
Ferang' d'oritkap' Konya.

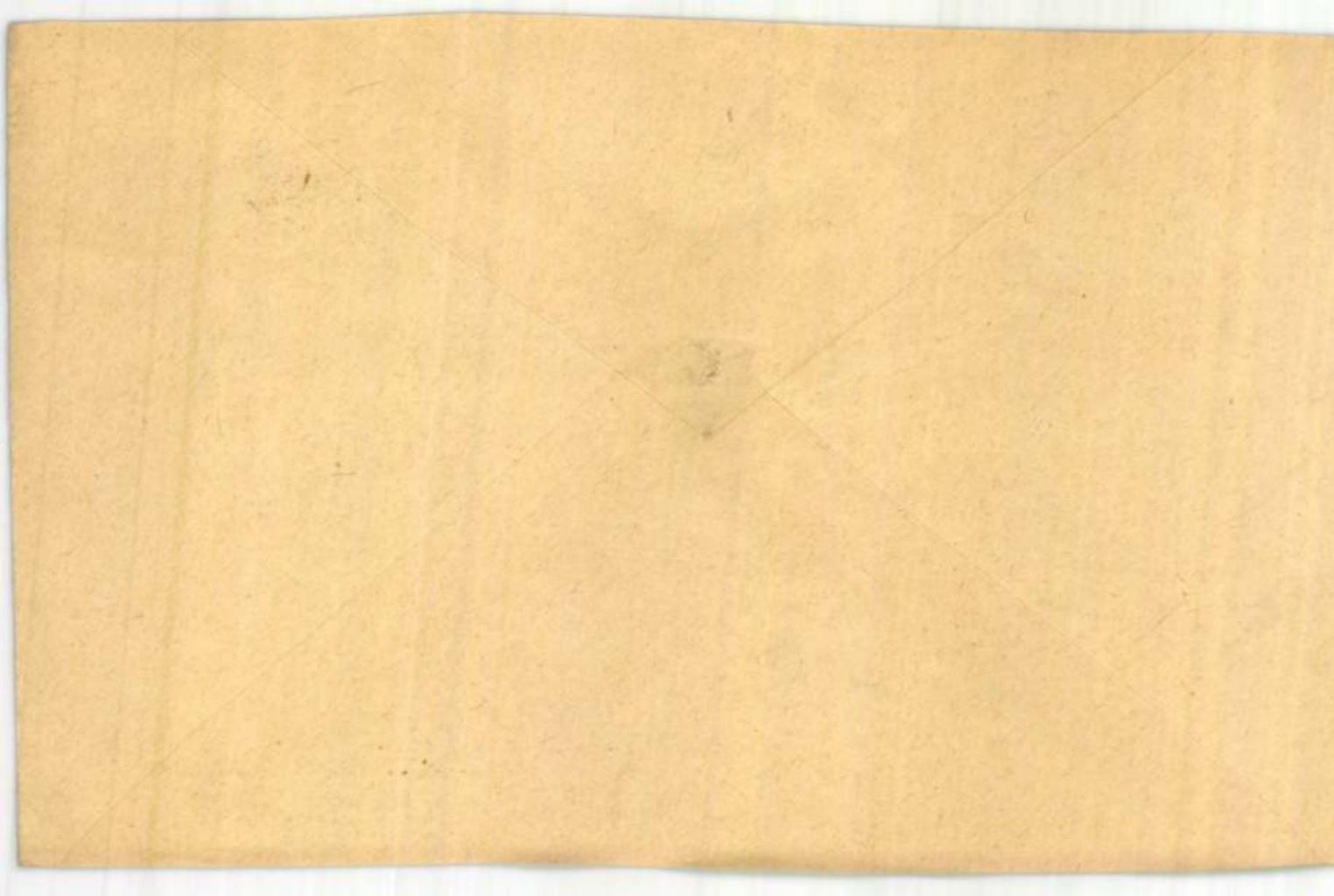
Konya 1860. 47. 4.
Off. o. a. 1781. Tamai ka.
Porti ferang' d'oritkap' 2. 4. 1862.

Rahn

A organo myxotome.

Körper. Spindel Wolzel.

A Seite. Dreieck 1846 Monf. 4X.
uk ganz schwach nur kleine klüte.

Rohn

c.

Lykanomzromantik
17, 207, 212, 215, c.

Röhr (?)

haid

Layopectenimarginatus

59. P.

16.1.1900 8°

H.K. 10

KIÁLLÍT

Méria-utca 8.

WAGNER

Robert Shuler

Laid
C.

Day Spent at New Haven

60. P. 61. P. 62. P.

64. P.

Int
er
na
ti
on
al

ITÁSSA
ITÁSSA
.g |

Rohn, A.

M.D.K.

A Nemzet Színház belsője / metszet/ b1846. rep.

Károlyi László Nagyelődökkel kölcsönözve lpp. 168.1.

卷之三

ja.

, a. to partján (csolnak) ~~szokásnak~~ rezőt kezeli és a másik kosárral kiegürt inget, sapkát és mellényt viszürke kabátot hord. Jobbra a füben ~~malom~~ malom zakatol és ~~szemek~~ a fák kö-lakkal. A derült égbolton a hold rágik. Jelzése alól jobbra: ALFRED EAST.

183,5 cm.
én kelt 34044 sz. rendelettel 7000 kor-
1901: VII. 19-én (247/901.)
az 1901: IX. 23-i 64907 sz. rendelet.

Rohn

Grot Schenky's Ham
arché, fentz kō-
waga 1858
rep.

Zicky hech II. 63. 6

631.

lón keréni a csataorvosi felállásról tö-
mörül fel, s a törökben magán Guyon
nincs szeregei, által felgyújtva hárulat a hon-

rionról, mertetői 44,5: 55 fm.

Rihard tulajdonára vol.

eredlyeműneműből. 107/95. № 62.

107/95: 62.

Robin

Aluviai Salagh Dāl
arrepé, fens, kō-
mias, rep-

Ticky hech

II. 225. l.

Prof. Hechting, Johnson
arrepé, fens,
kōmias

Rep-

U. o. II. 292. l.

ERDEI GYORGY

Hegedűnagyvar
Hegedűnagyvar

Rohn Hörsaal

' - ' Växjö
Värmlands
vind
red

Muskols College

Magnificent Rubbing -
Wishful - Muscovite's
Endless leather.

1853. II. 112. C.

Repr.

Mathilde Sandström

H. Rakson Fören.

I. 4. 1626 - 1707.

Dp. 1907 501. l.

Coca-cola X. 50.

Robin

l.
Tragor Vacavam
11. 1.

17

~~Emlékesz 1905 sipp. 4.~~

~~262/1905 sz. (Tolna, 1905 sipp. 2.)~~

A magy. kiápolásnyelvű elnöksége felválasztását
a magyar vezetése és kezére kötöttetől hozzá intézeti kei-
dise.

~~Münzleiterkunst bay Stromerina~~ I. 47.

Röhr

Schoen Pest - Buda
65.- L.

七言律詩

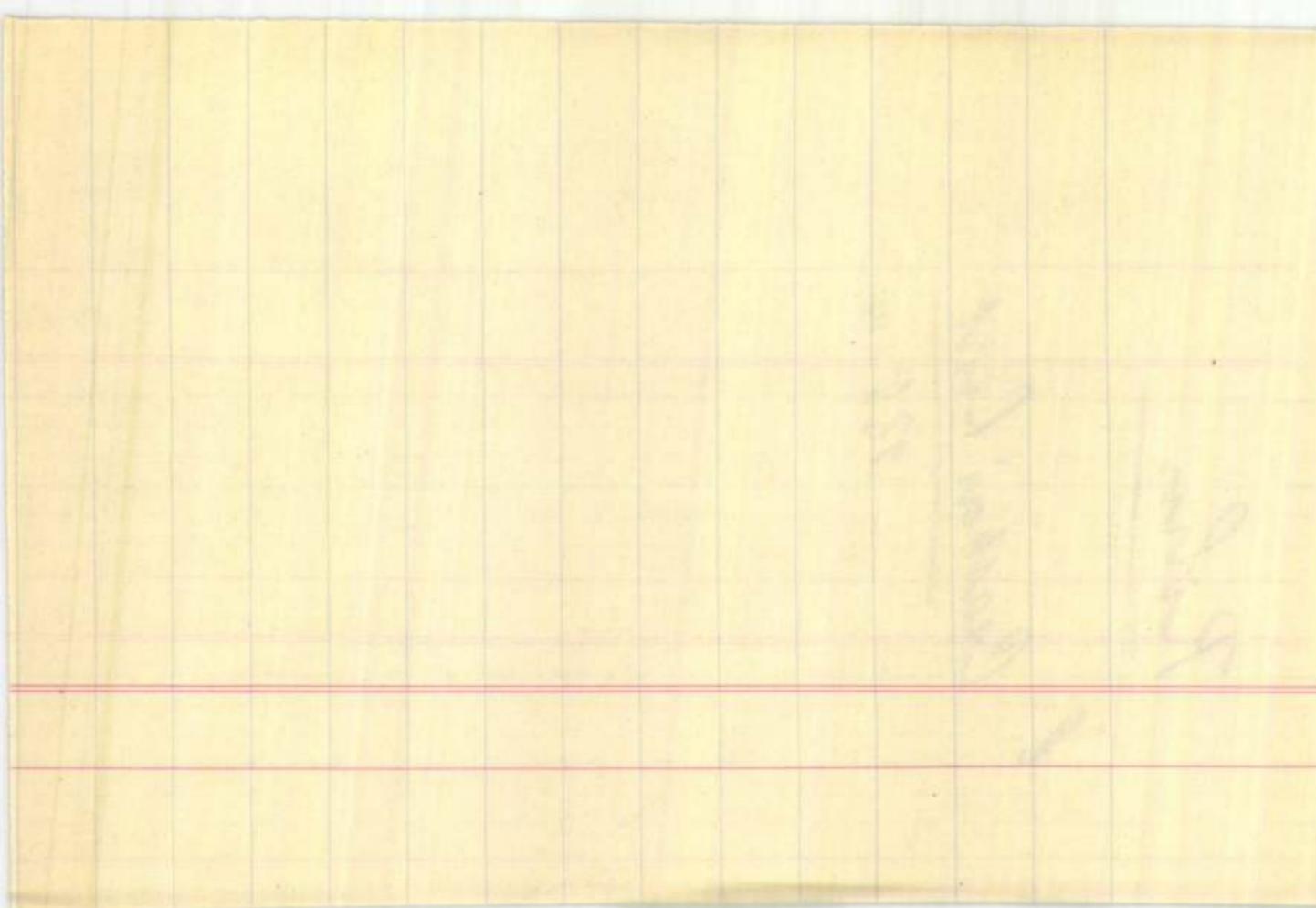
王
子
方
子
中
華
書
局
印
行

Ruth

Kōnigshof

L.

Silaginella mag. named
for X. 576. f.

Robin

L. Crassari's List
1855.

regges

d. 69
Mot. f:

Bellucci,

Dott. Giuseppe

d'età della pietra in Tunisia

(Spedizione geografica italiana nella
reggenza di Tunisi, 1875)

* Rohm

Rohm

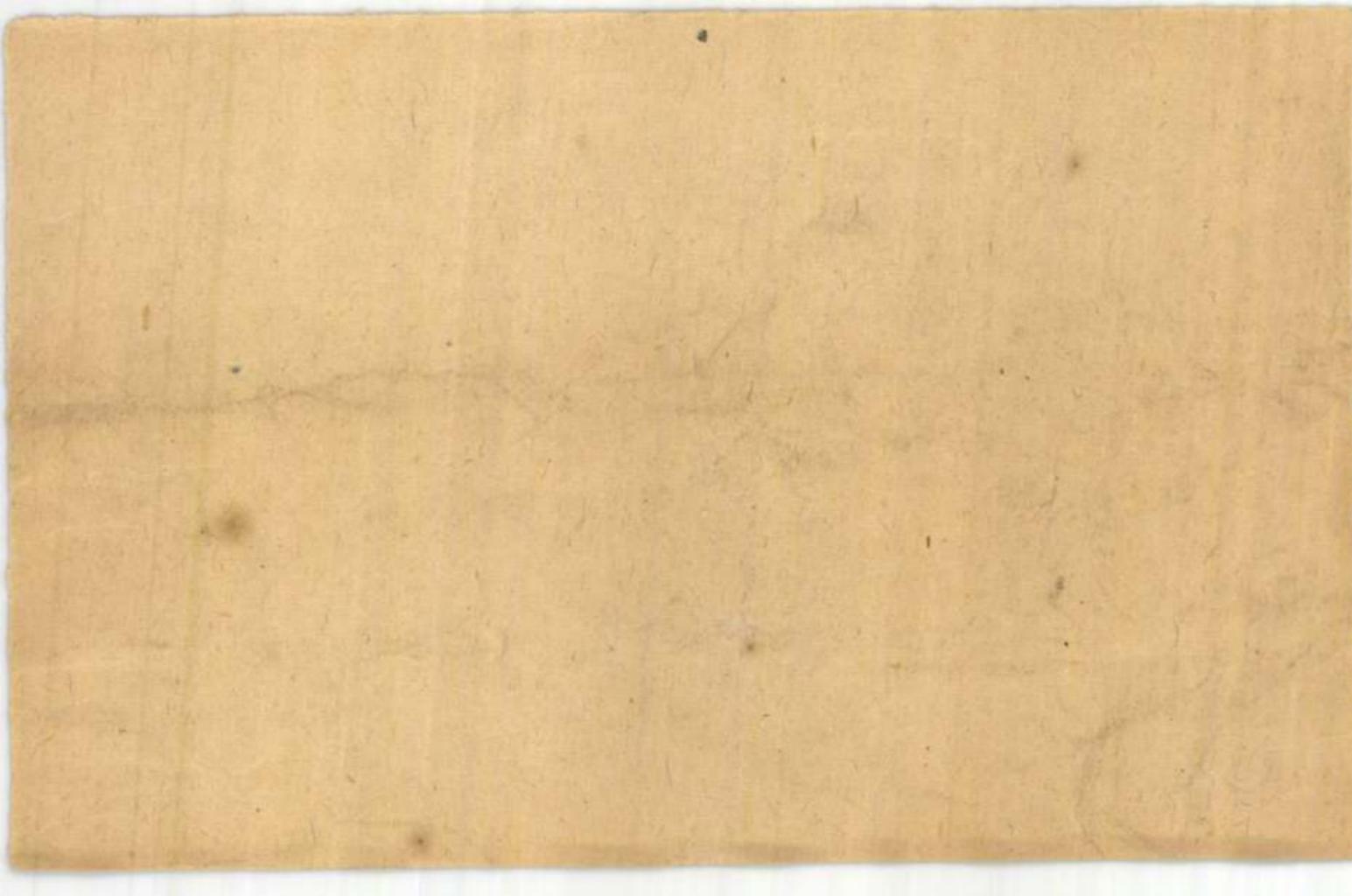
Kiln file 099208
negative photographic
or slides, unsorted

Rutting, Tarento,

Cashot Point

Maggar - c. Snobly
orange topaz -
Oct, 1854.

* Testi - malkhan
is probably a red
spec. Egyptian, &
united States

Rohin

Korshunov's Környeje
1853-ben
fent. Korajza.

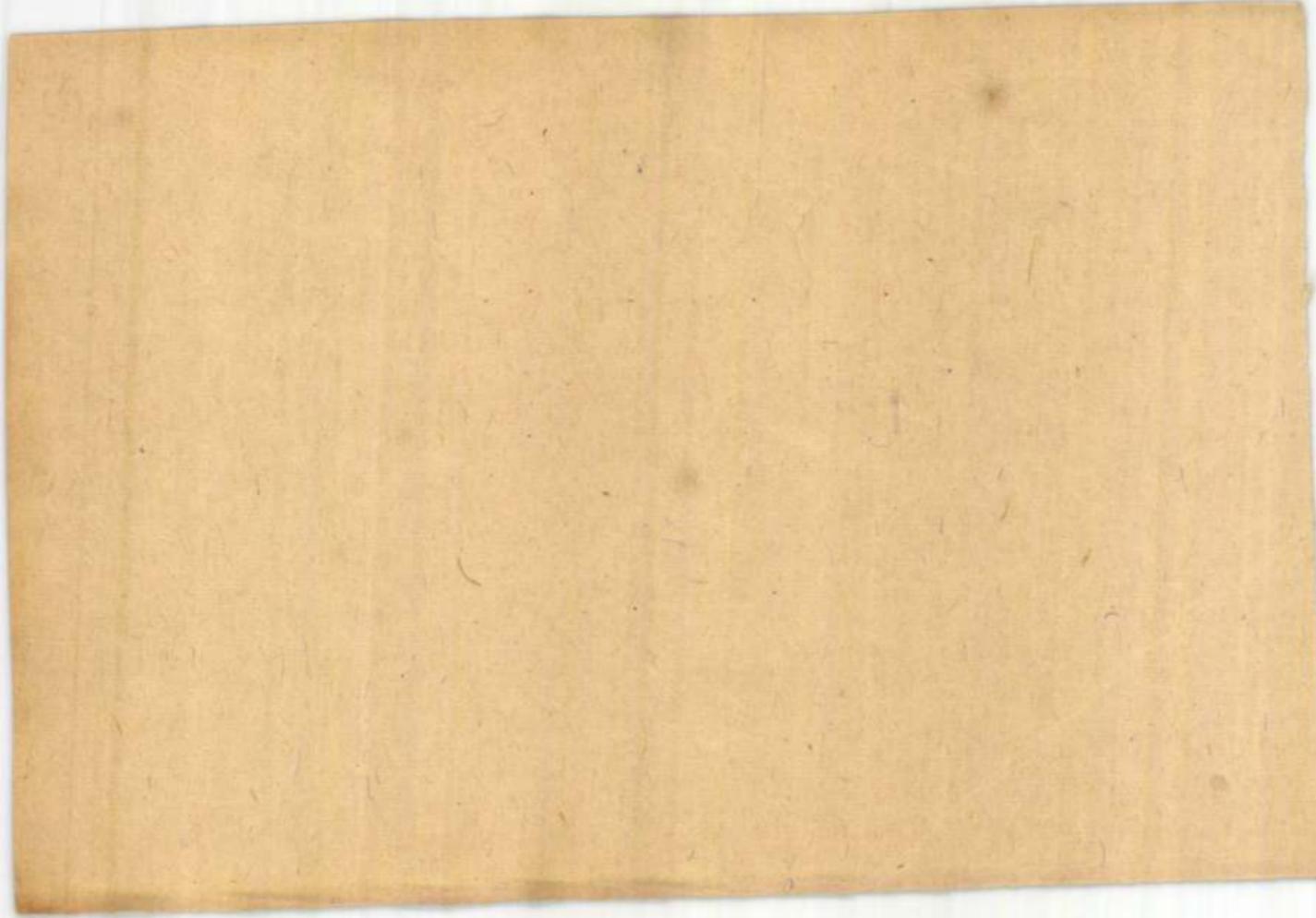
Rept.

Dominovitsy Sandor

Magyar művelődés történet
V. k. Ap. cím 124,
1842. t.

Megjelent =

Kubinyi, Városi:
Magyarország és Erdély
Reggelben. Pest 1853.

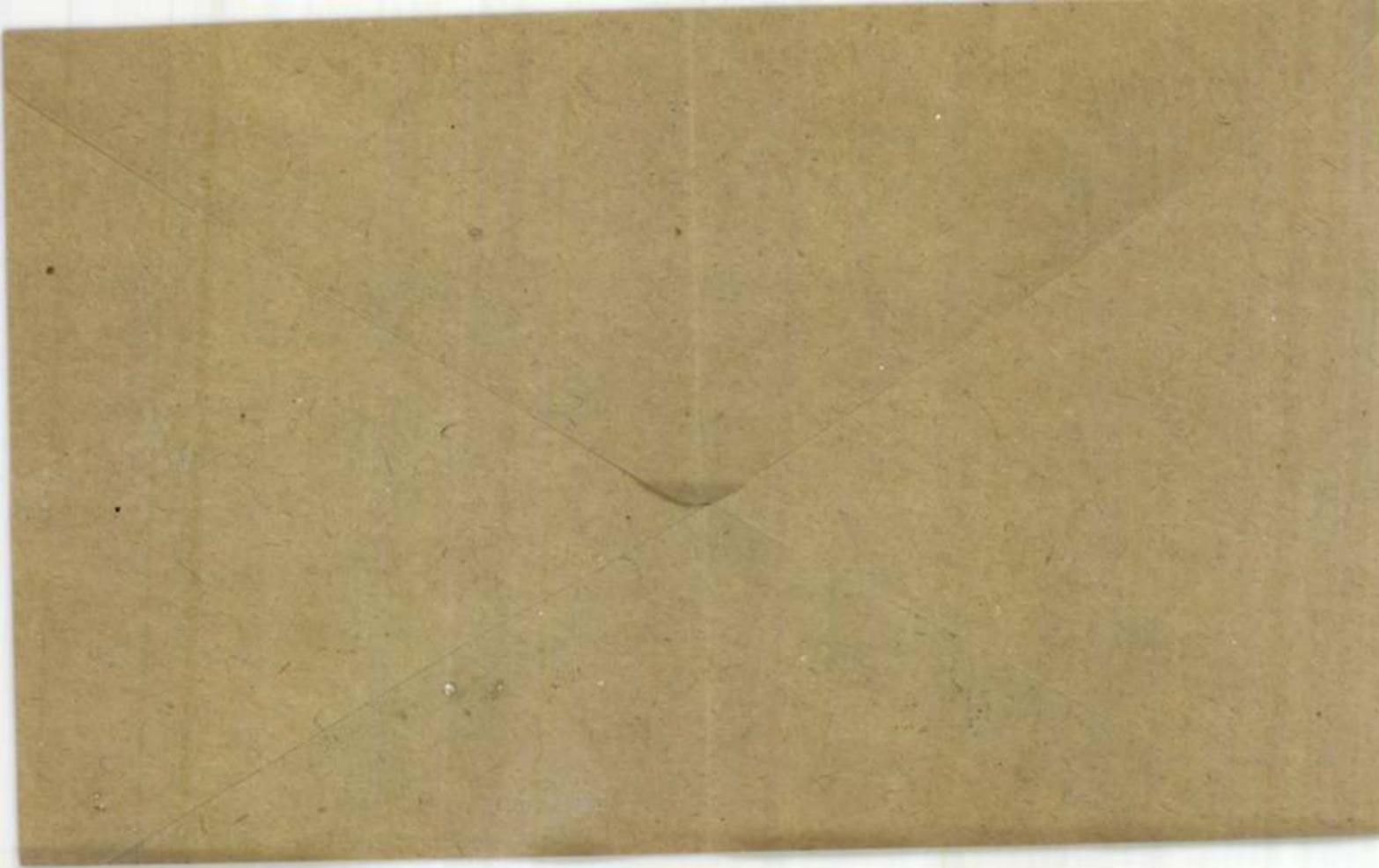

Rohan

word

Domanovszky Sándor

Magyar úri. velvétők könyv -
V. k. Rész. 11.3. 666. d.

Rohr regalo
nibus
let
= Weinenen flambo.

Hiodola Karzinomy
Ferene Mellenuen oh
1859.

Repr
"May Verecke
10. 223. 1.

Papua nepfaj VIII. 177.

Rohm

l.

Mayer Breckinry,

John Elginross

66. l.

*Le poesie Acero tra le quercie, Preghiera dopo la guerra, Fior di
morte: il bacio, e L'amore d'un quasi vecchio sono le traduzioni di MARIO
BONJOUR DALL'ASTA*

John A

W. M. Tridi: *Thlaspidium*
olopitae & c. ~~magia~~
repr.
Var. Hyp., 1880 337 l.

ROHN ALIAS

Köröjza a 19. század harmadik negyedében, Kecskemétet ábrázolja. /Eszakkeleteről/.
Repr. Varsányi Jenykepe után, 1855.
Ensz Géza - Gentilon István - Szappanos Jenő :
Kecskemet. Bp. 1961. Misnaki könyvtádó. - 183 1.
/Városképek - Műemlékek sorozat./ - 55-56. 1.

Rohn A.

M.D.K.

Béteasy Gábor Jókai Díszsá-drama-jának főszerepében

/Lit.életfia/ rep.

238.1.

Literatúrészeti Magyar irredálem képesskölgye Bp. 195

328

1944年1月1日

晴天，微風，溫度約10度，晴朗的一天，無雨，無雲，無風，無雷，無電，無

雨，無

Rohn A.

M.D.K.

Szerdahelyi Kálmán kispolgárt szerepben. /Litografias/

rept.

235.1.

Kerepesi László Dezső: A magyar heraldikai heraldikai hagyomány Egy. 1956

52

the value of the former publisher's stockholders' interest in the company.

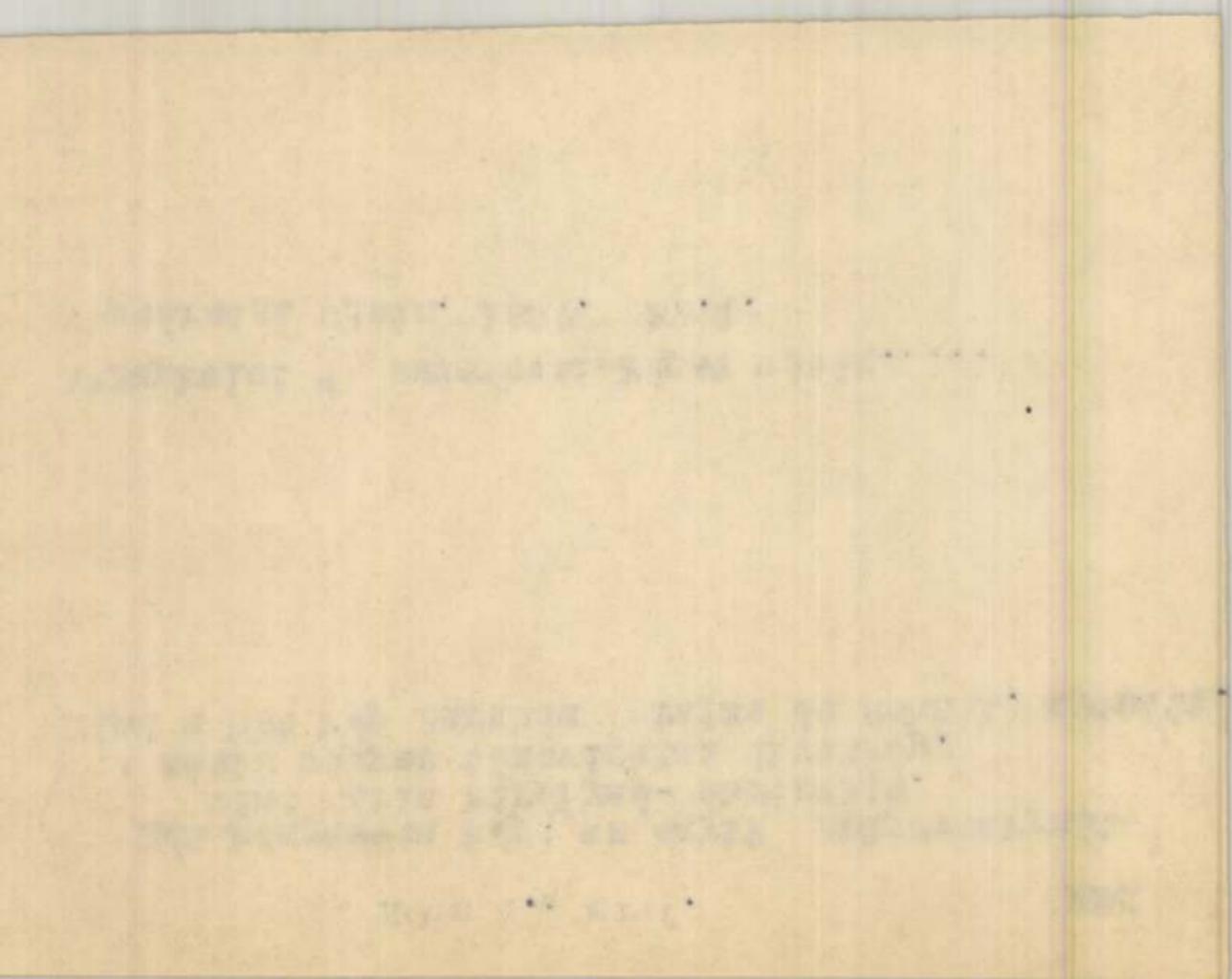
1900-1905

Rögn A., 8141.

Ket környezetben lép: az egyik Bullyevszkyne-t.
Mint Hárta Károlyné - abba szólja.
A hatalmas művész tiszteletére.
Minden a Rét Rózsa Barátba: szegye a Rögn A. nyomata.

A "Mappkereket" kiadására törökországi kiadásban. 1867. 27. d.

NEM

—
A Hóhn, gráfríus

H. D. K.

Katalégnus. 33. — "Mutatvány a Magyarországi kőpekkben c.
munkához...rajz. Varsány. J. Mérnök. Hóhn, 1853. . . "Tölg-
ráfta. 44. 8+32. 6 cm. A lap legfeljebb 6szakny. Teljes
a műszemmel ábrázolja. Német szövegekkel is megjelent.
Jórt. Képosarnok. 220.0.

Fig 69. Image: A diagram illustrating abrasion resistance. 213.0.

Földi ügynökségötök. VII. 1955. 44 p. "Művek 16 p" tuloma-

nyos és támernövítési rendszerükkel. 44 p. 1955

A. Rohn, grattikus

M. D. K.

Fejűs Imre: A Nemzeti Múzeum ábrázolásai. 213. o.

"Emlék-Lap az 1856-os Magyar törökmentyi kifárasztásról, a Nemzeti Múzeumhoz. 1851. -Kerekezett u. litogr. "Rohn". -Litográfiák 23. 3+30. 2 cm. Diászos keretben Kubinyi Ároképe, a kerek oszárnoch és az elülső. -Lort. Képoszárnoch. -Lekete répje. LIV. tablák. 1. kör.

the first time in the history of the world, that
the people of the United States have been
able to elect a President by a majority of their
electoral votes, without the support of a
majority of the popular vote.

With great pleasure

A. Rohn. Grafikus

M.D.K.

Katalógius. 31. - Emlékkalp az elso magyar tereménykiállítá-
tásra. 1851. "Geszüthetetlen". Itt többek. A "Rohn". Itt többek.
23. 3+30. 2 om. Íme kereketben akiyit araképe, a kerek
osárnoch és az elülső. - Lort. A posztorok. 219.0. A Nemz-
múzeum. LIIV. 1. K6p.

Eljós Lme: A Nemzeti Múzeum alkirálozási. 213.0.

szolita művészeti történetje. VI. 1. 1952. Bp. "Művészeti Nép" tudomány-

nysor az ismertetésére 1956. Kiadó. Bp. 1955

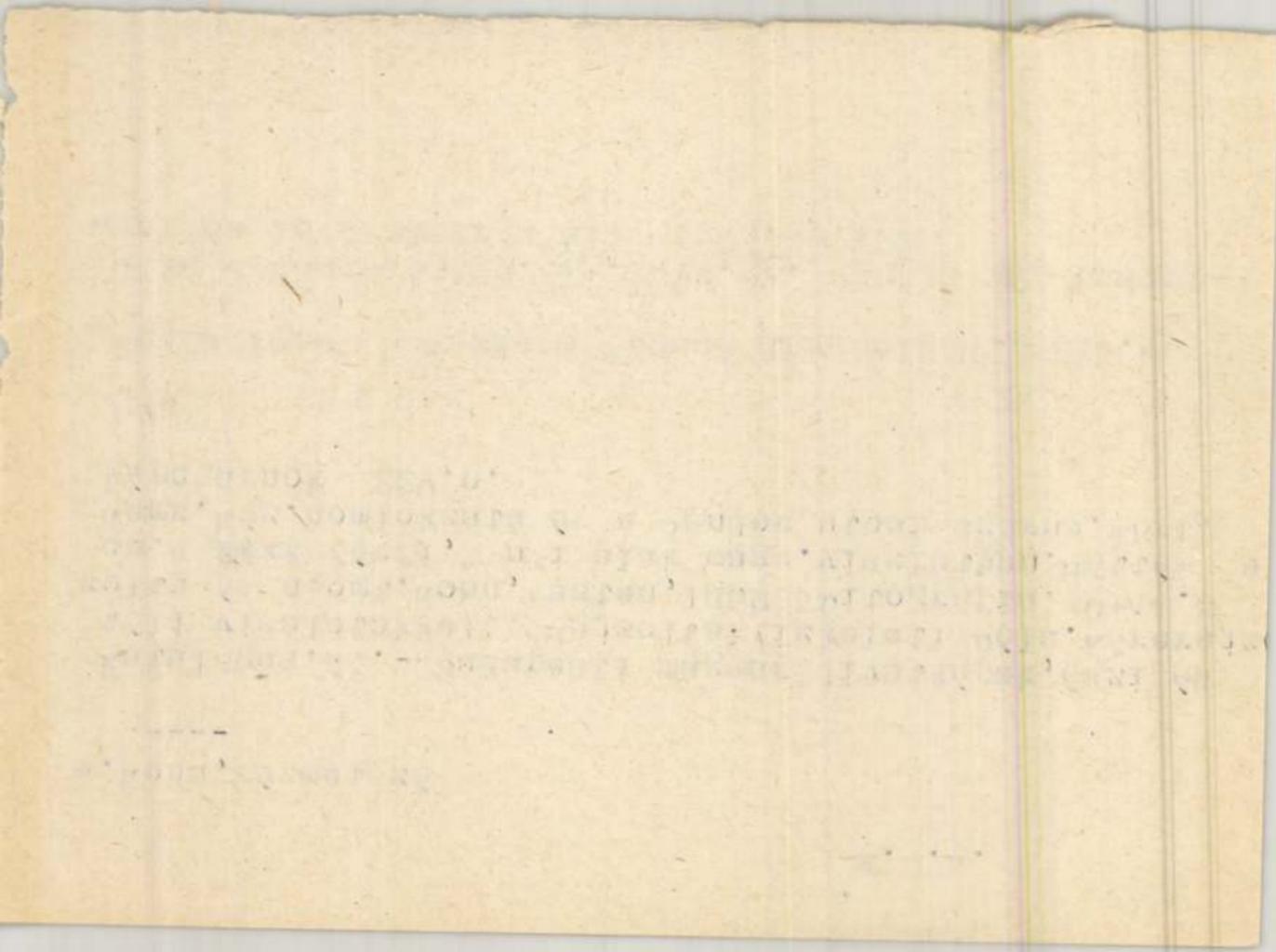
A. Rohn, részletesztő

M. D. K.

Katalóguus. 44. - Budapesti Magyar Álvatképek, 68-21. 1859.
t611 Viseletkkel. Rajzolta: Vizeleti B61A. Körerajza
zolta és nyomt. Rohn, Pesten, 1859. It tográrt. 20+44. 5
om. 4 Réxx röpt, a néi alak Magyar. Viselethez. Hattér a
Nemz. Műz. homlokzata és a Sandor utcai szárny. Tört.
Képazsnyok. 220.0.

Edes László: A Nemzeti Múzeum ábrázolásai. 213.0.

Lata Archaeologia. VII. 1959. Bp. "Művek" címűmű
nyos és témarettetője: 216. "Iadók" cím. 1959.

A. Rohn, remetra

Katal'ebus. 64. - "Nemzeti diszkontonyok". Ny. Rohn 6. Utunk
Pest. 1867. Színezett litogr. - 38. 5+57.4. cm. Képtárát
Vátkép Magyarország várostájékoztatásával, hattérben a Nemz. Múzeum.
Lórt. Képosarnok. 221.0.

Gejőcs László: A Nemzeti Múzeum alkadomai. 213.0.

Földia "Archaeologia" 1865. 1965. pp. "Művek" címűm-

M. D. K.

1860 "The New Englander" 1863 "The
Atlantic Monthly" 1866 "American Magazine" 1867 "The Atlantic Monthly"
1868 "The Atlantic Monthly" 1869 "The Atlantic Monthly" 1870 "The Atlantic Monthly"
1871 "The Atlantic Monthly" 1872 "The Atlantic Monthly" 1873 "The Atlantic Monthly"

"The Atlantic Monthly"

John Alajos, rajzoló

M. D. K.

Marttino Rotanak veranossálos erősekről késznált részletek
azatott 1573-ból környomáti-an műsorlás zödrádekkal díj-

szet Veramossálos elterajzának földműlapja elölött, 160. o.

Ugannak, Ilhalm Gintellia: Marttino Lota Magyar arc-

képeit. 157. o.

Egyesület. 1952. 2. p. "Művek 116 p" tudomá-

golja Archaeologie. VII. 1952. 2. p. "Művek 116 p" tudomá-

nyos és támoxeretterjeasziszt 4. tada 6. 2. p. 1955

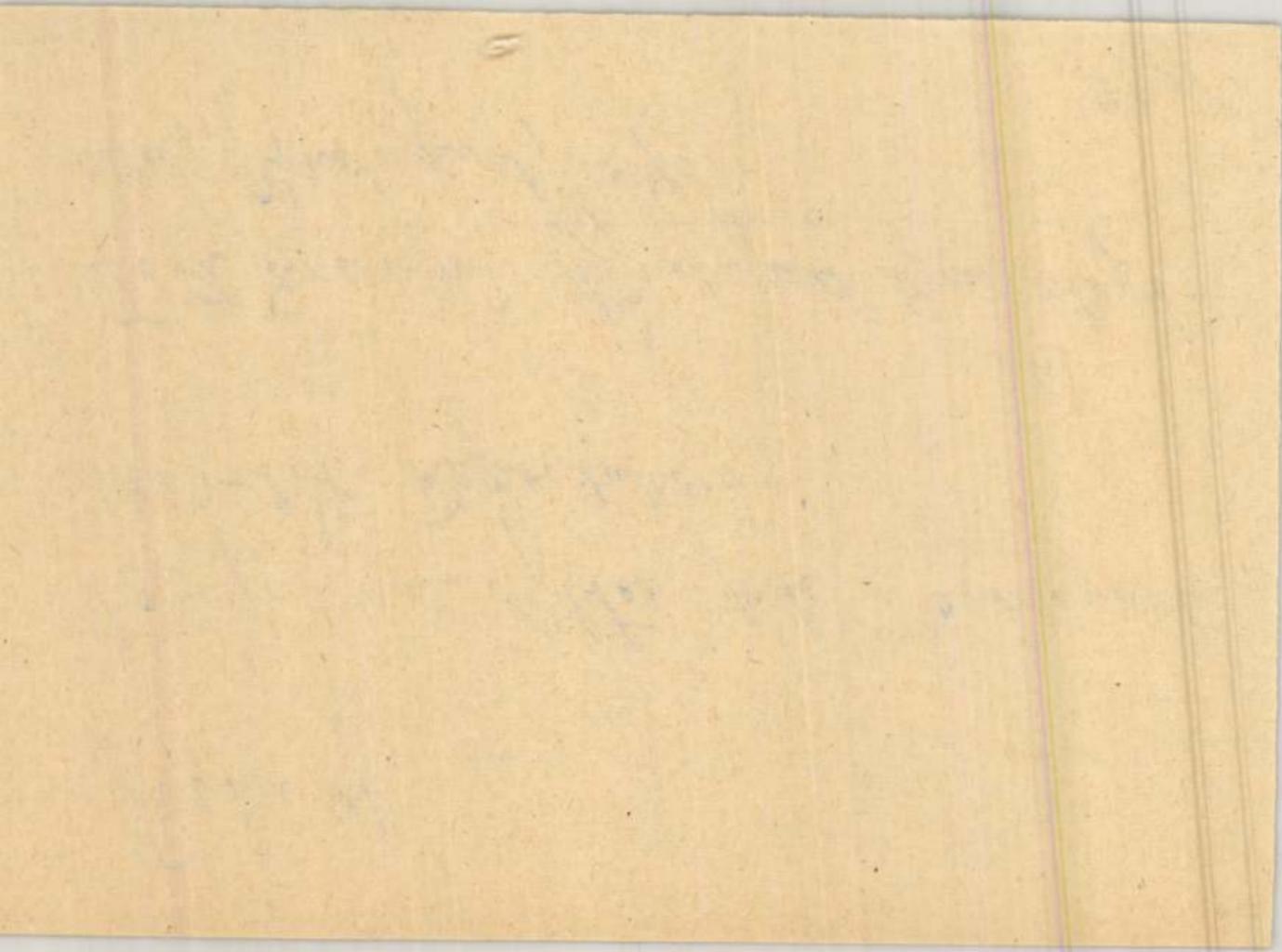
3998

Alia, Guelph, 1970.

The Shrubline: Guelph Zinc Ledge

1863-64. Reptiles.
Lichen: on cliff - the distribution

D. A. S.

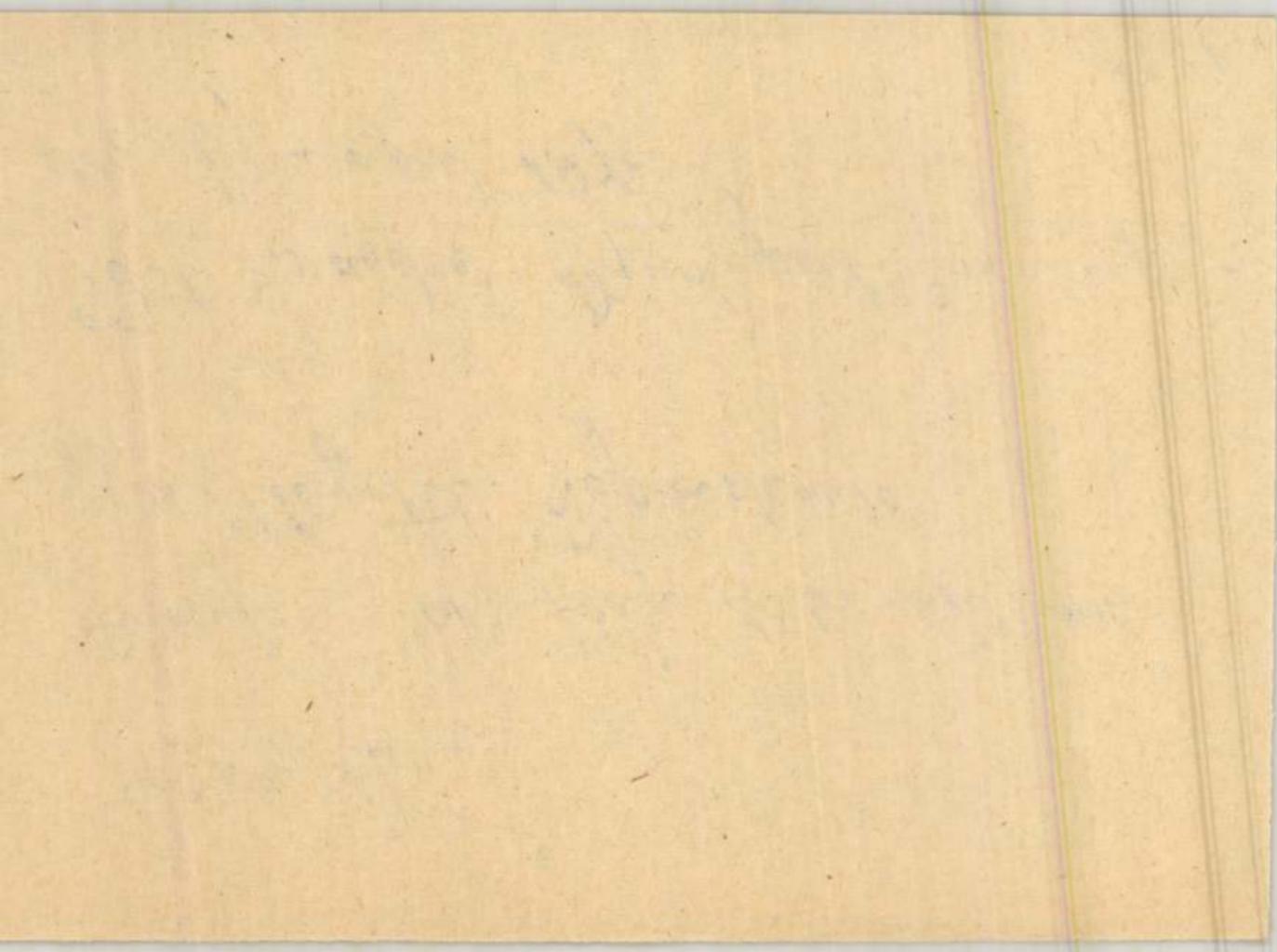

368

Dok Zandhele: D'waalpunt Zuidkloof -
Dala, Grootfontein, 1978.

Holotypus: Difficile, 1860-61, mca -
lycos. Afr. Zool. Soc. Recd.

John A

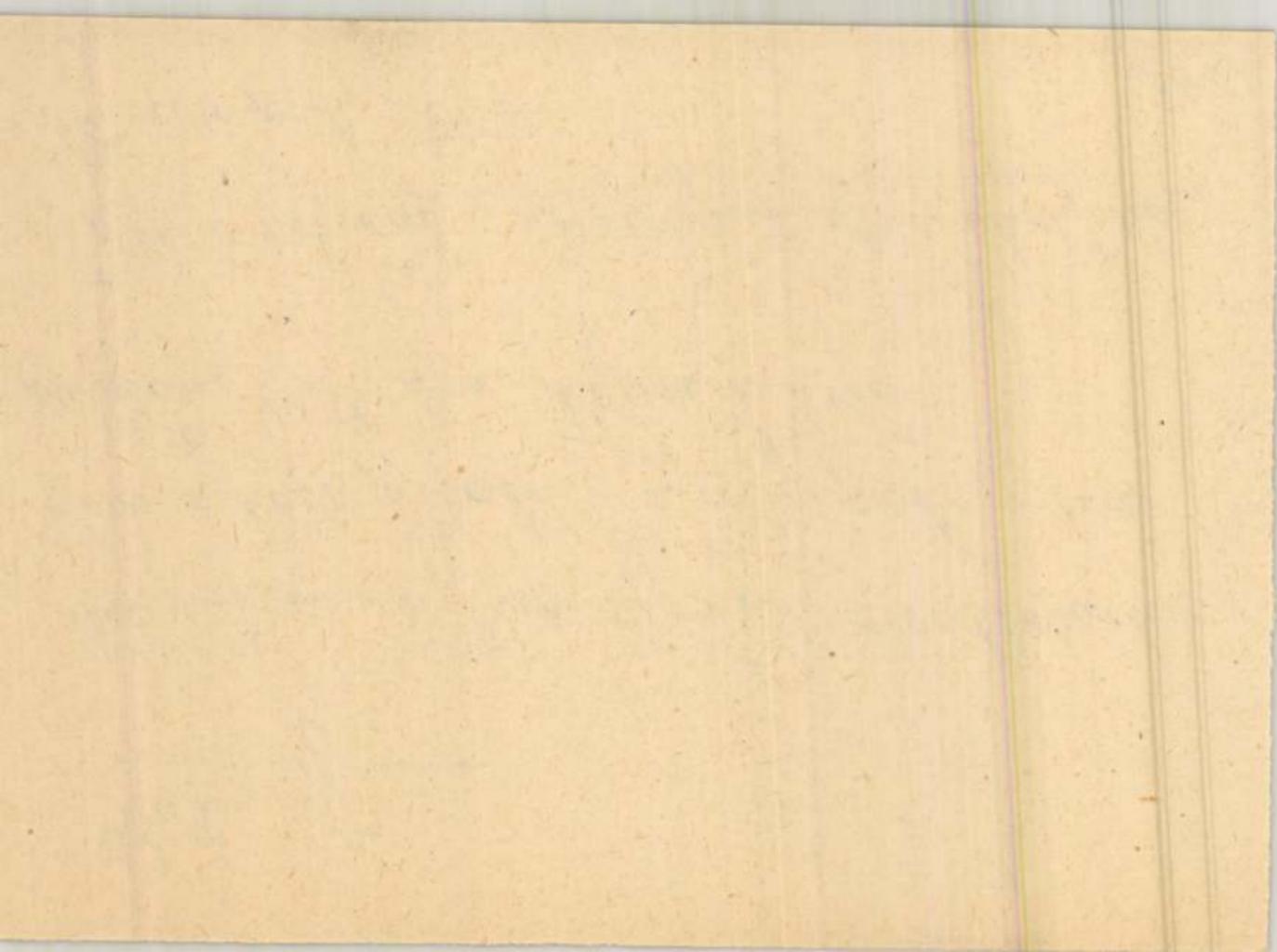
Könyvök: Síkterű gyűjtésű divatfélék -
olaj "Foci" /focaccia, a kenyérpizzé "foc
anakadai, 1855. febr. - kölcsönök, kincse;

Tük szendvicens: Gyűjteményt Franciaországban,

1910. június 19.

1891

Atokn. 18.

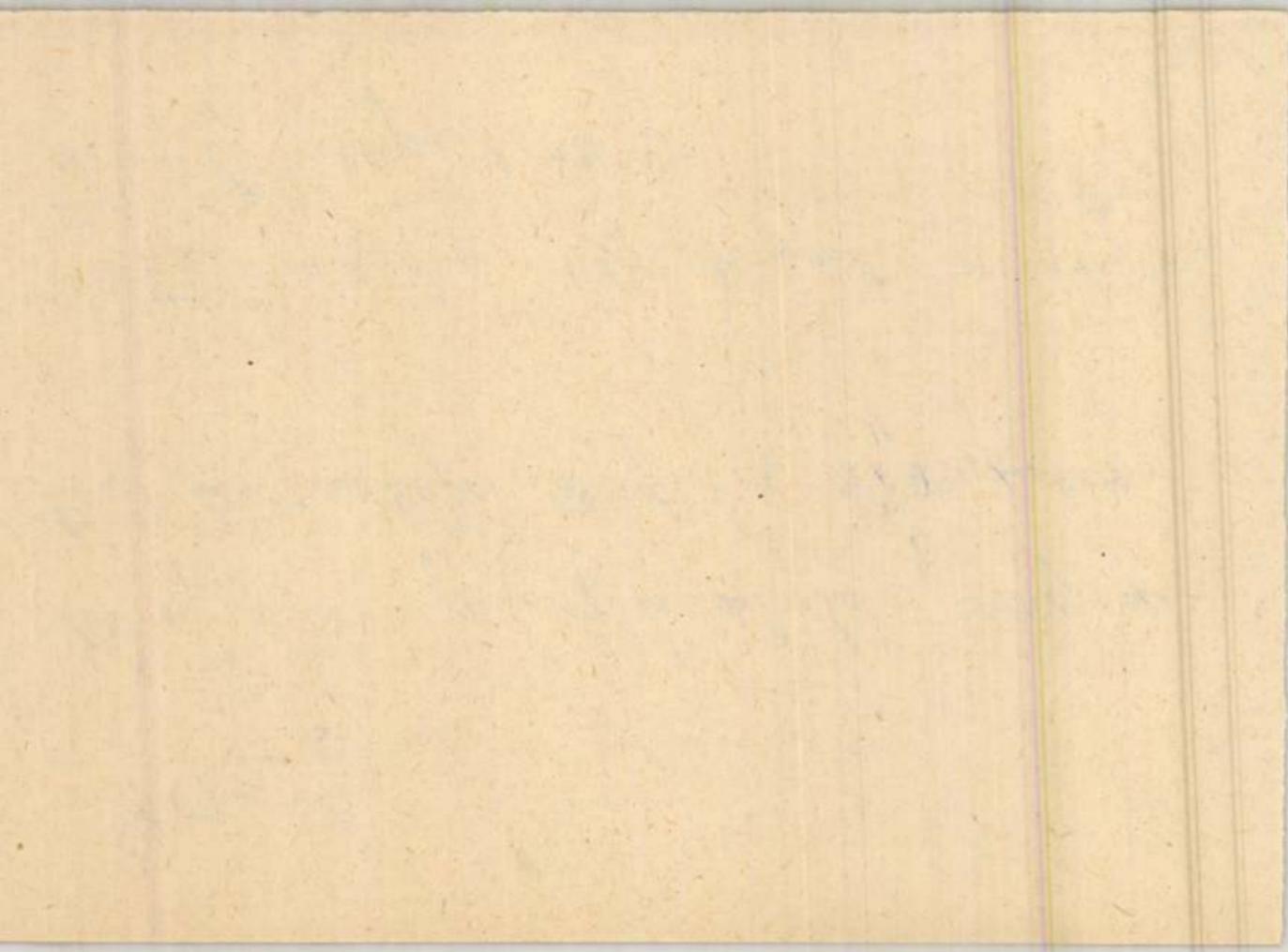
2931

U.S. Geological Survey, 1920.

The Zuni River: Developed Climate -

Kophax: A simple man's megay -
for; probably 1837-ear. Higher divide;

Rift valley.

Rohn A.

Rohn A. rajza utan készítettek minden es részével
fameleszök "Hodolat a kírályt párnaik" c. műnek.

Vas. Üjs. 1857. 157. 28p

MDK

R o h n /Adolf/ litografius

M U V L S Z M T

XIII. évf. 1914.

198.

/ :Sajtóhiba! helyes Lapszám: 189. :/

404-7-1-1/208

Some individuals, especially a Mr. John Woodward, alluded only
to "flying fishes" below the water surface. A similar

Ronald

NOV

your attention, especially in the early days, and I am sure you will be

very interested to learn of our recent experiments in developing

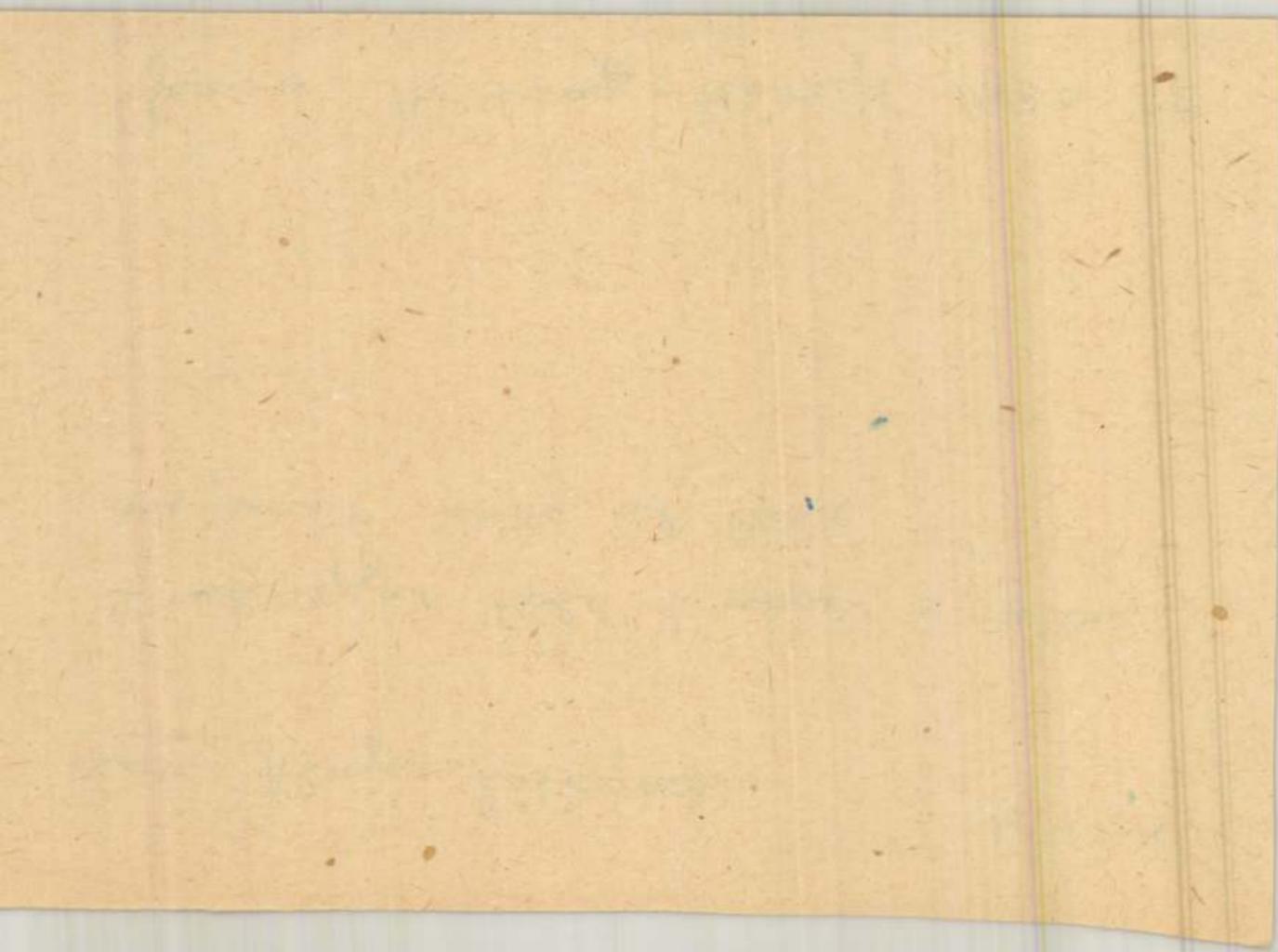
super-silica.

Jefferson, A. M. & Shew, E. 1960 pp

and without which it became
a dangerous forest & where it often

M.D.K.

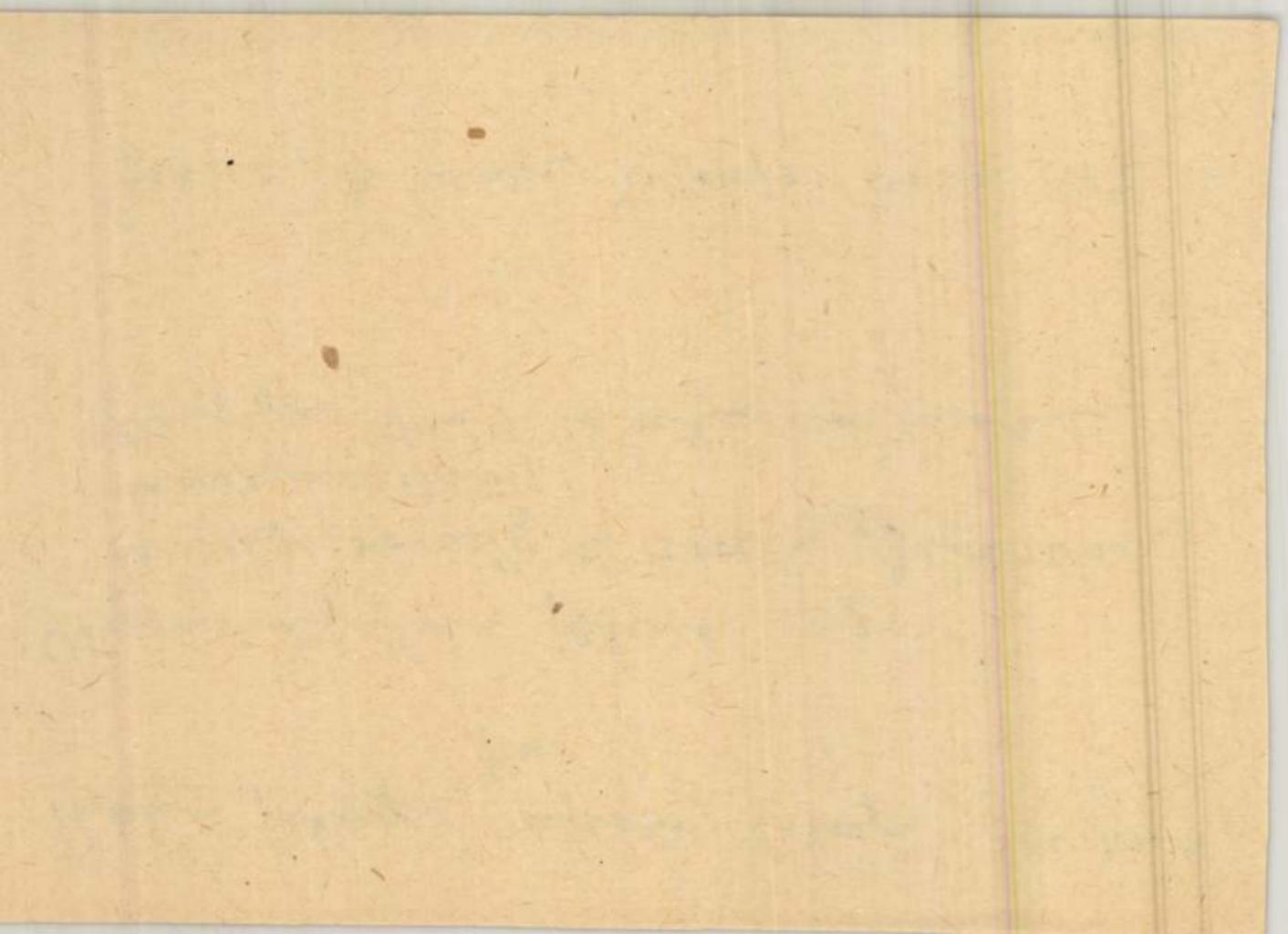
Roseau Herbarium

26 0931. February. Warm & wet

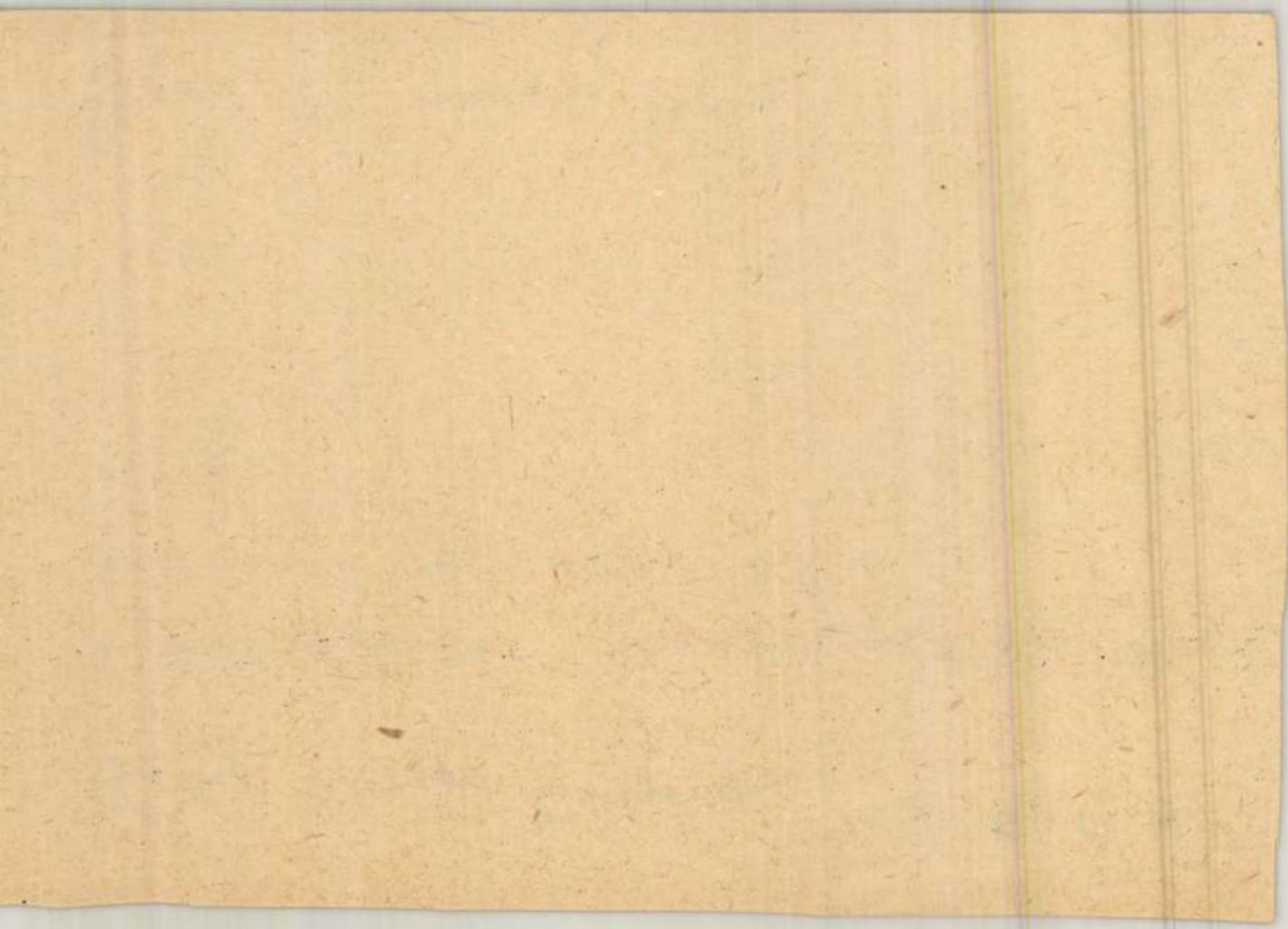
Whichever way! either way
Australia's surely hopeless
unless it's got a good government
and a good foreign policy.

Local Accidents ⁱⁿ private, public. H.D.R.

July 14, 1960
H. D. K.

Rosa old Lilac
A yellow flame color & purple
red edge; yellow base.

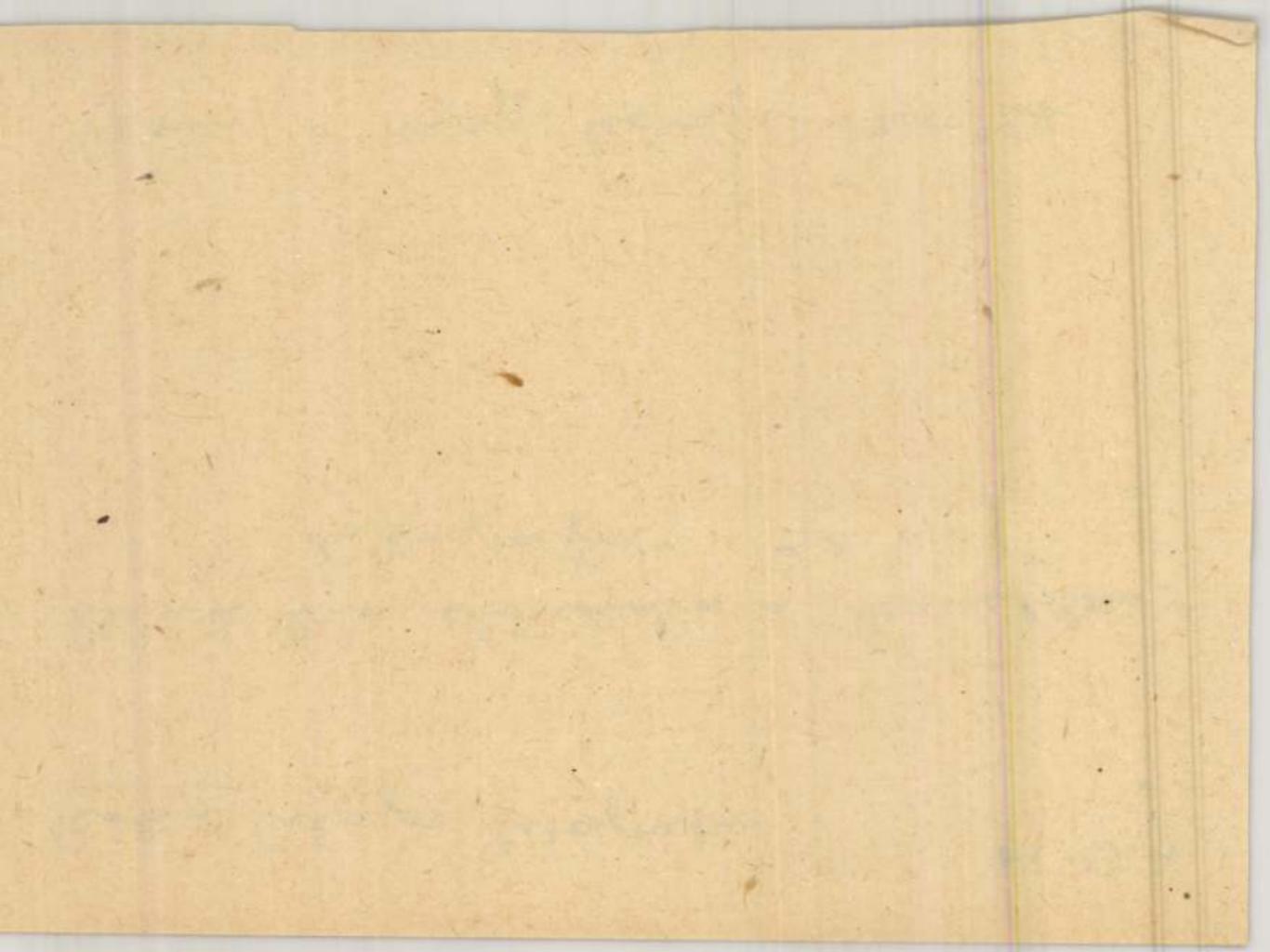
Year, & month. January. 1960 St

di. Litoralia. 38. 20

Baile de la Sociedad. a. número 216.

Rosario Allende Latorre

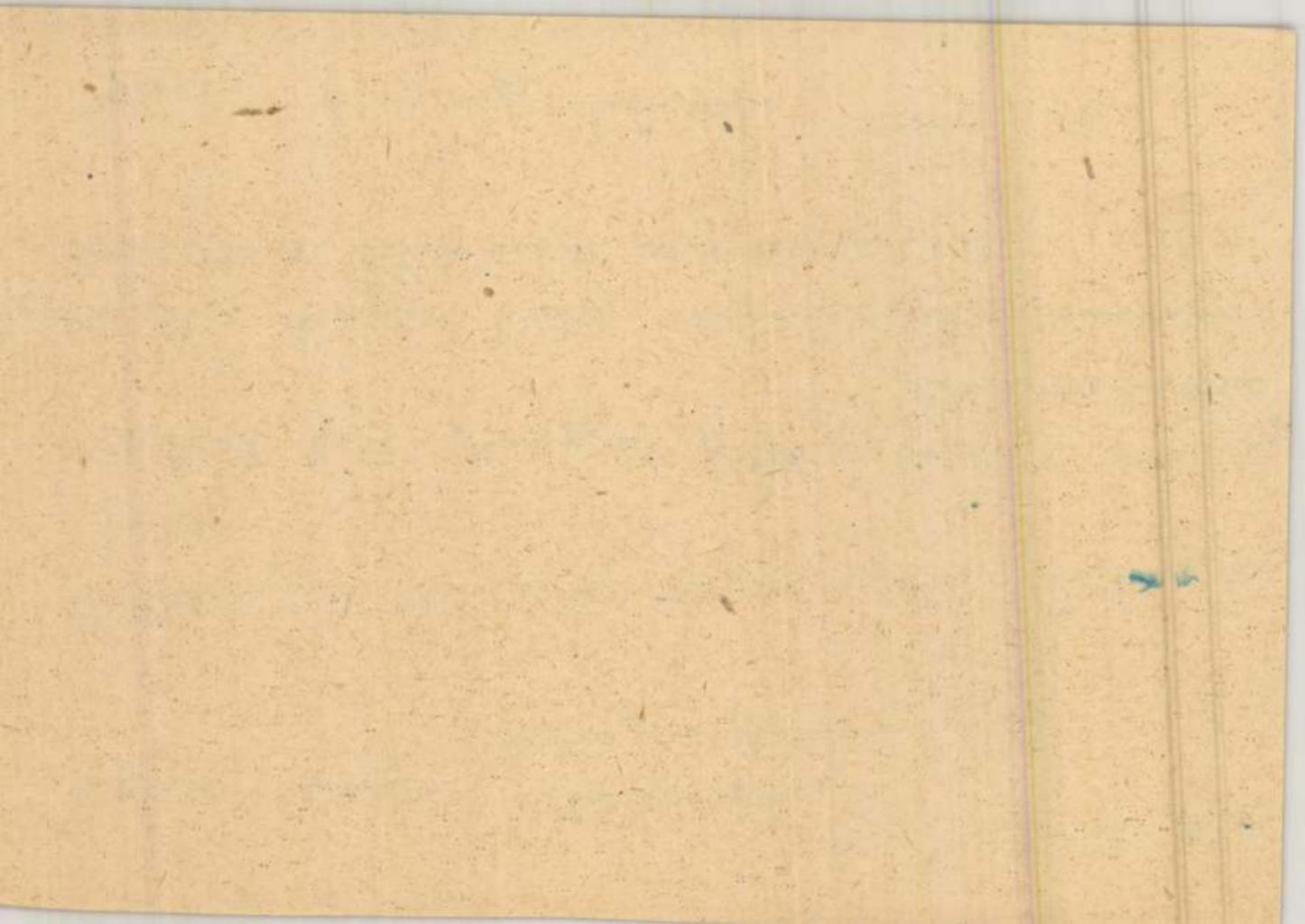
N.D.A.

of "new & "old". Show of 1960

the little "old" house at the bottom of the hill
had a long "old" back porch where
children used to play.
Vast lot of old houses for old & new. (- houses)
left.

Georgian made with white lichen
"infestation" about 100 years
H.D.K.

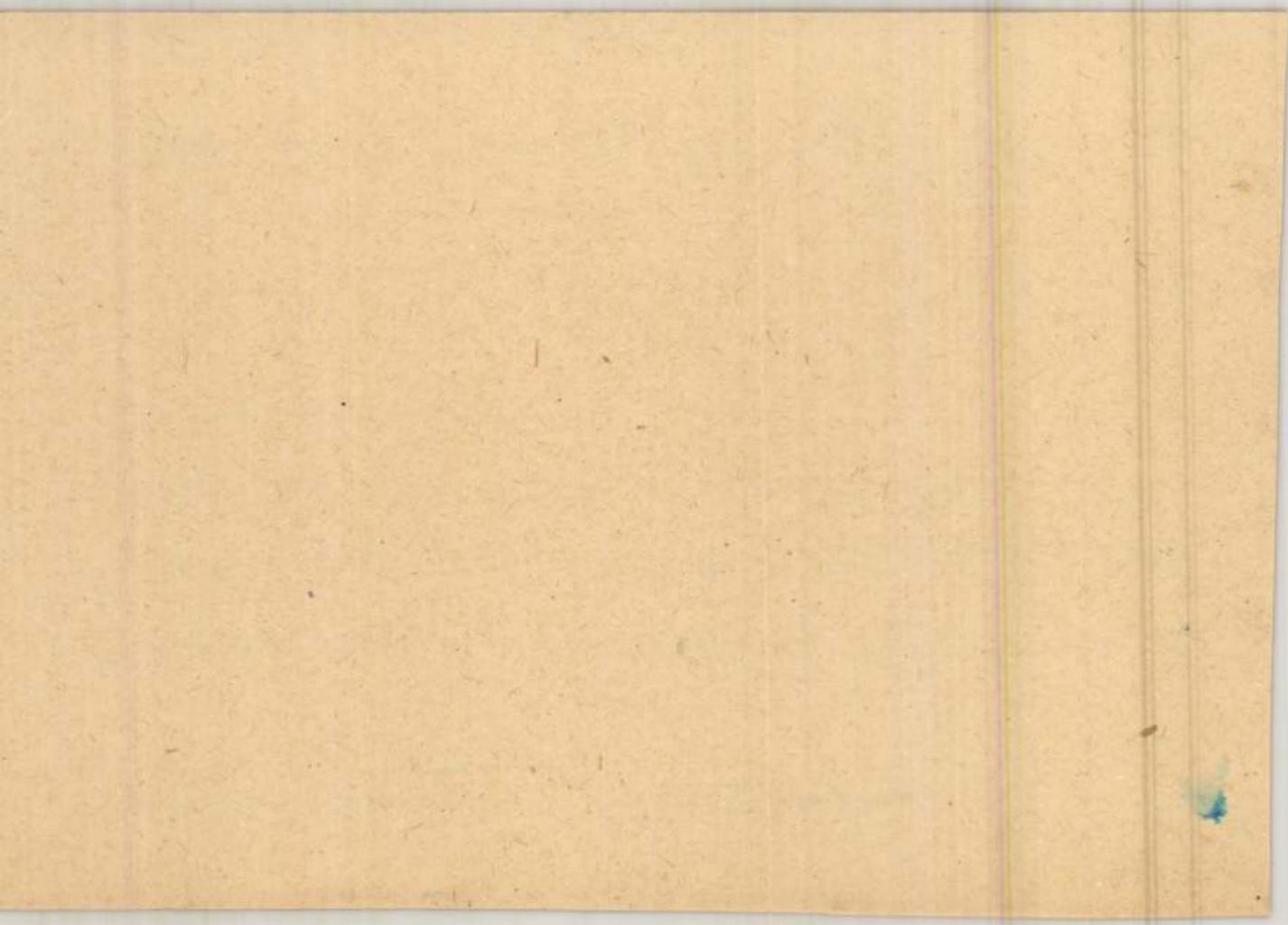

year, & more. ~~long~~. 1960 100

Lithographia

featuring Descriptions of
Kinds of Lichens
is being prepared by
the author.

Ron Allen Lithographs
M.D.U.

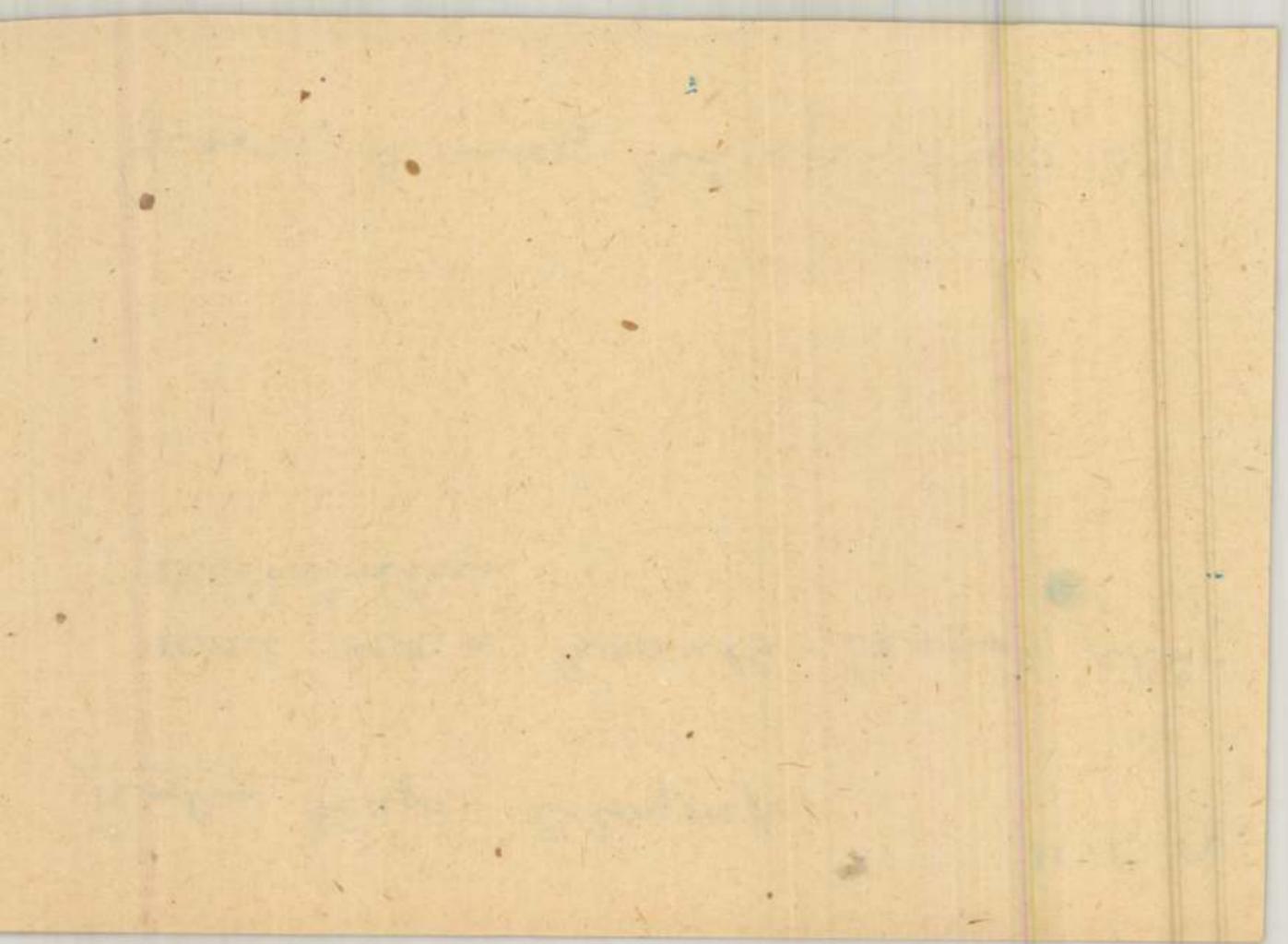

July 14, 1960 39

met a house - mouse etc.
at the ^{old} station

Rough Notes Introductions

H.D.H.

Poetry Africa Library

Poetry Africa Library

M.D.U.

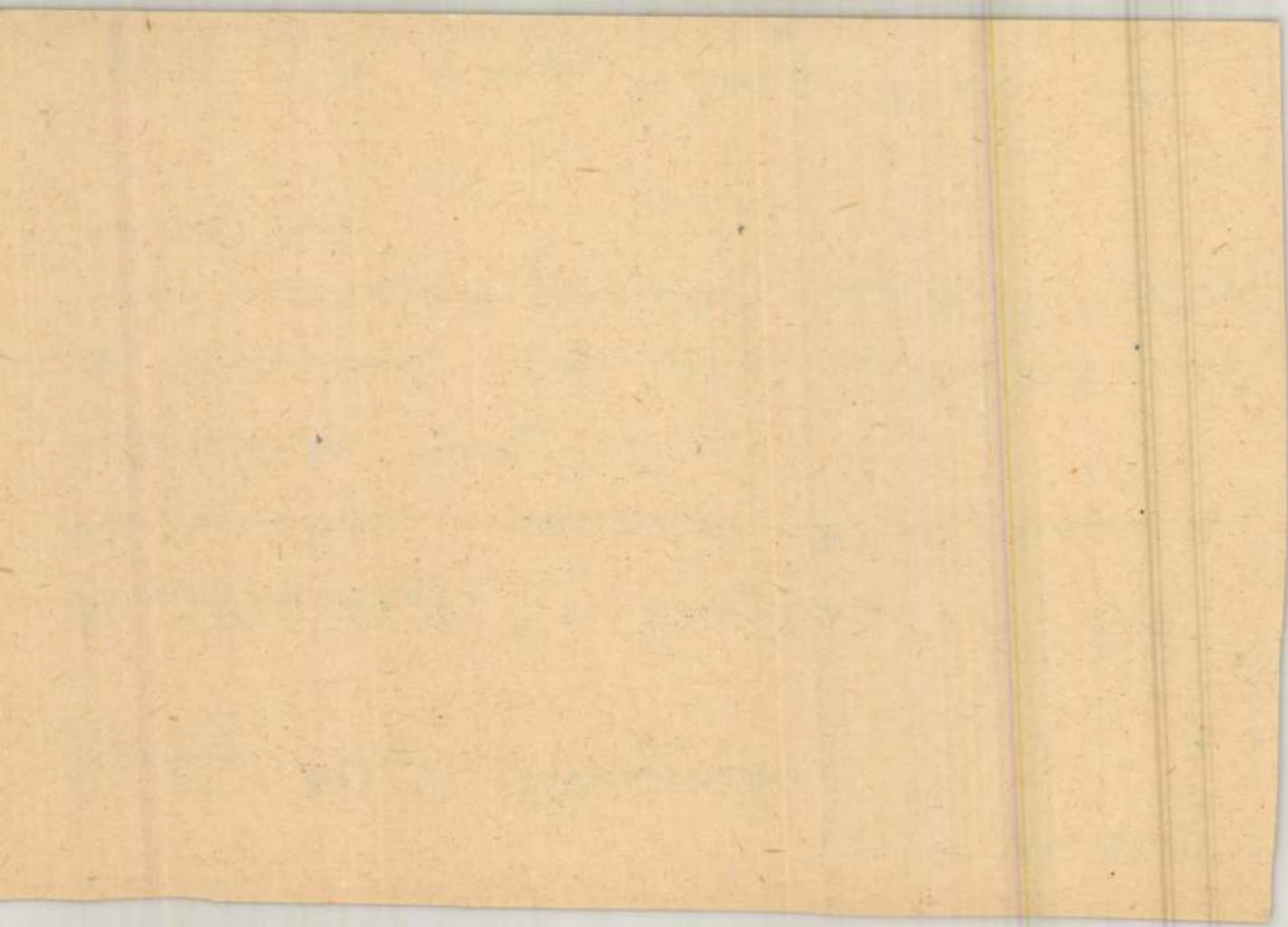
A "Leicester" . . . London R. 60-

Illustration number. distinction
of a library

for those who
are interested in
A library - but who
are not interested in
the same

London
with a description of R. 60.
A library - but who
are not interested in
the same

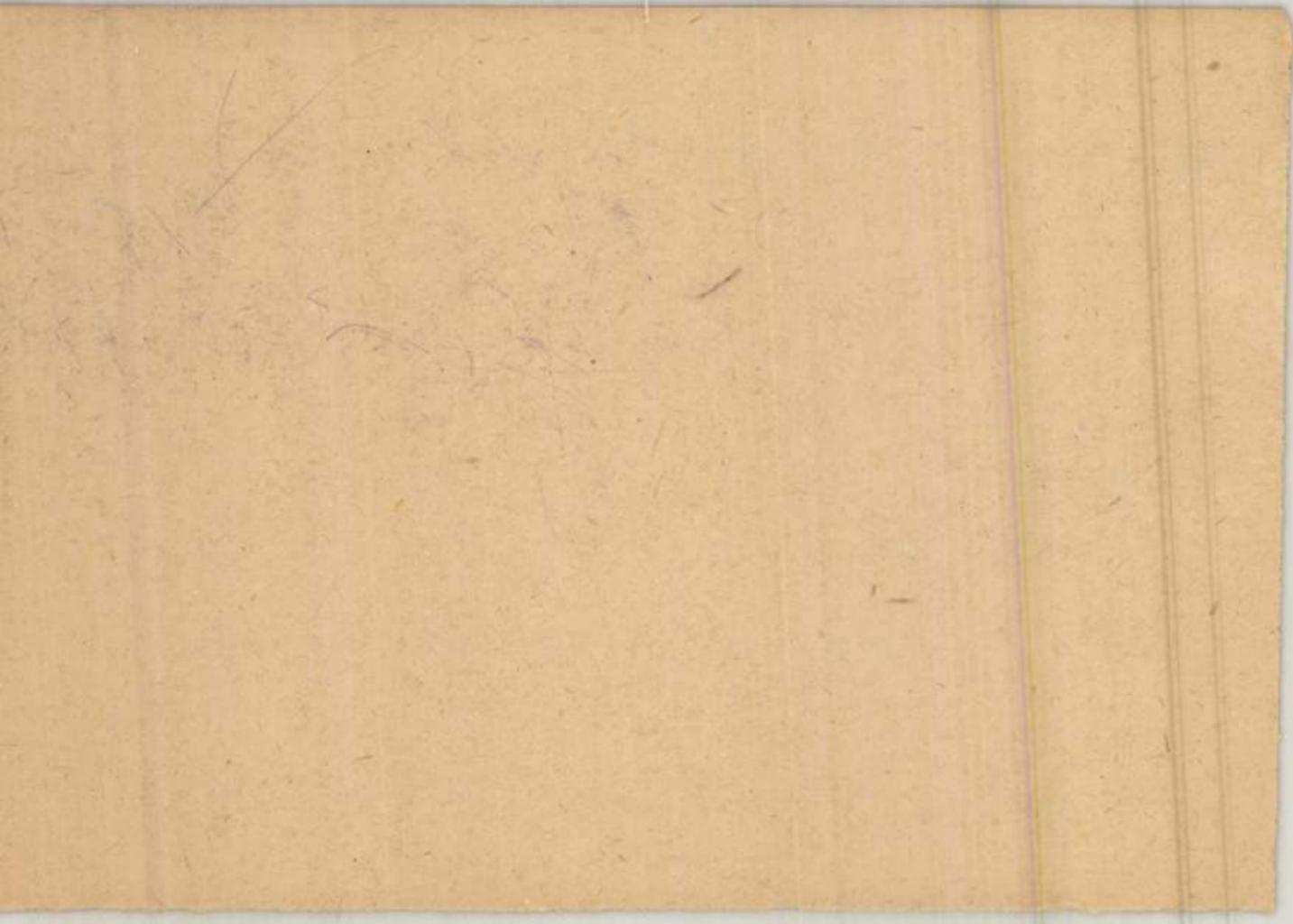
London, & much more. 1960 to
1961, & much more. 1960 to

Yerai, A mass. Bozrah. 1960 86

(Gaster aculeo (80. sp.)

Blotin Aegeo Lithocarpus
K.O.U

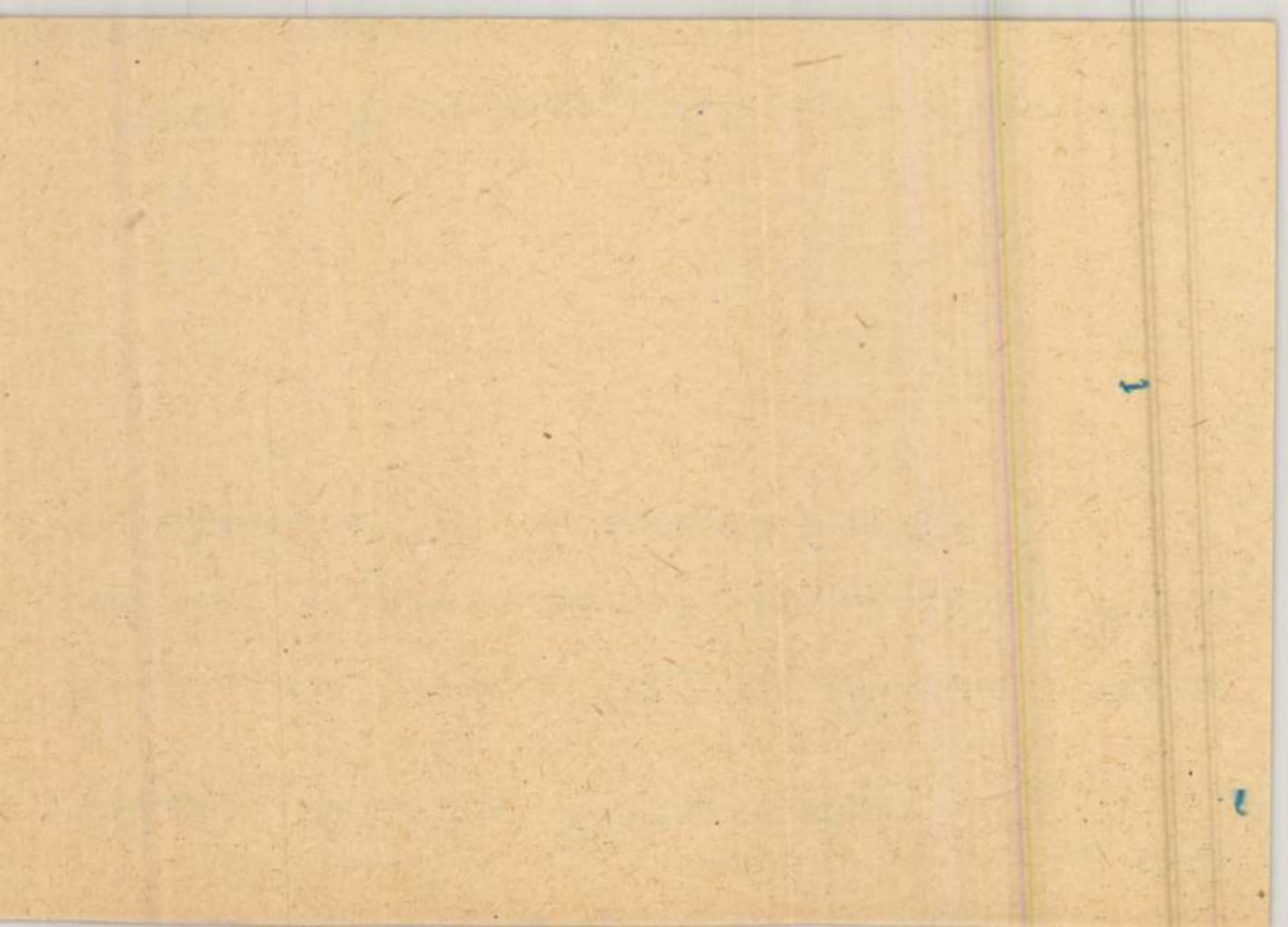

Royal Society's Hydrographer

McGraws
Practise
have
been
Kearny
"Agricultural
Society", c. Ridgway
N.Y.C.

N.Y.C.

Yerex, H. March 20th 1960 84

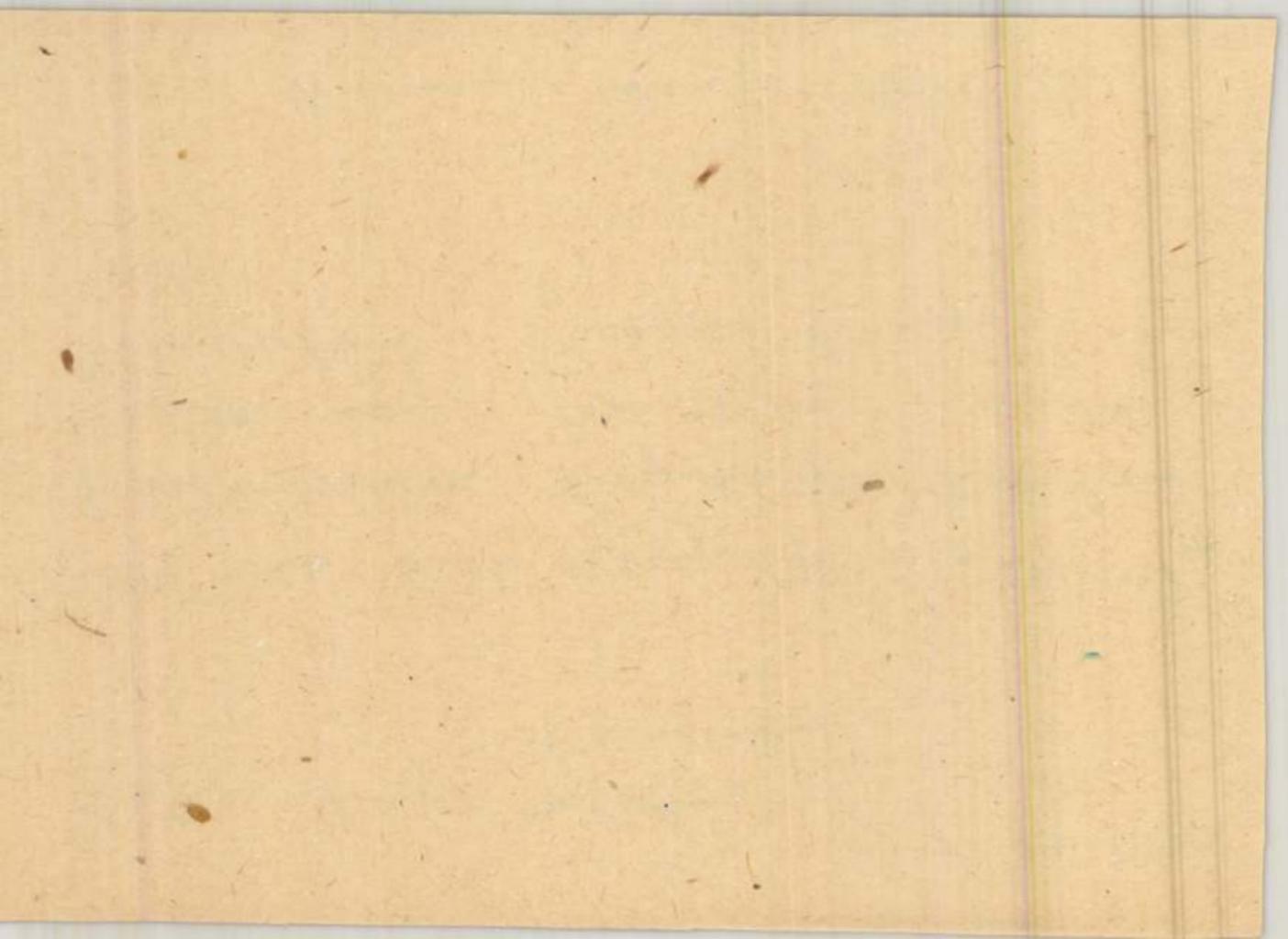
Johnson, A. Murray. *Journal*. 1860-1861.

1853 Jan 20. Went to Labrador, Quebec.
Met at Quebec, Supper, 1852, 1853 & 1854
Met at Quebec, Quebec, Quebec, Quebec,
Met at Quebec, Quebec, Quebec, Quebec,

Labrador

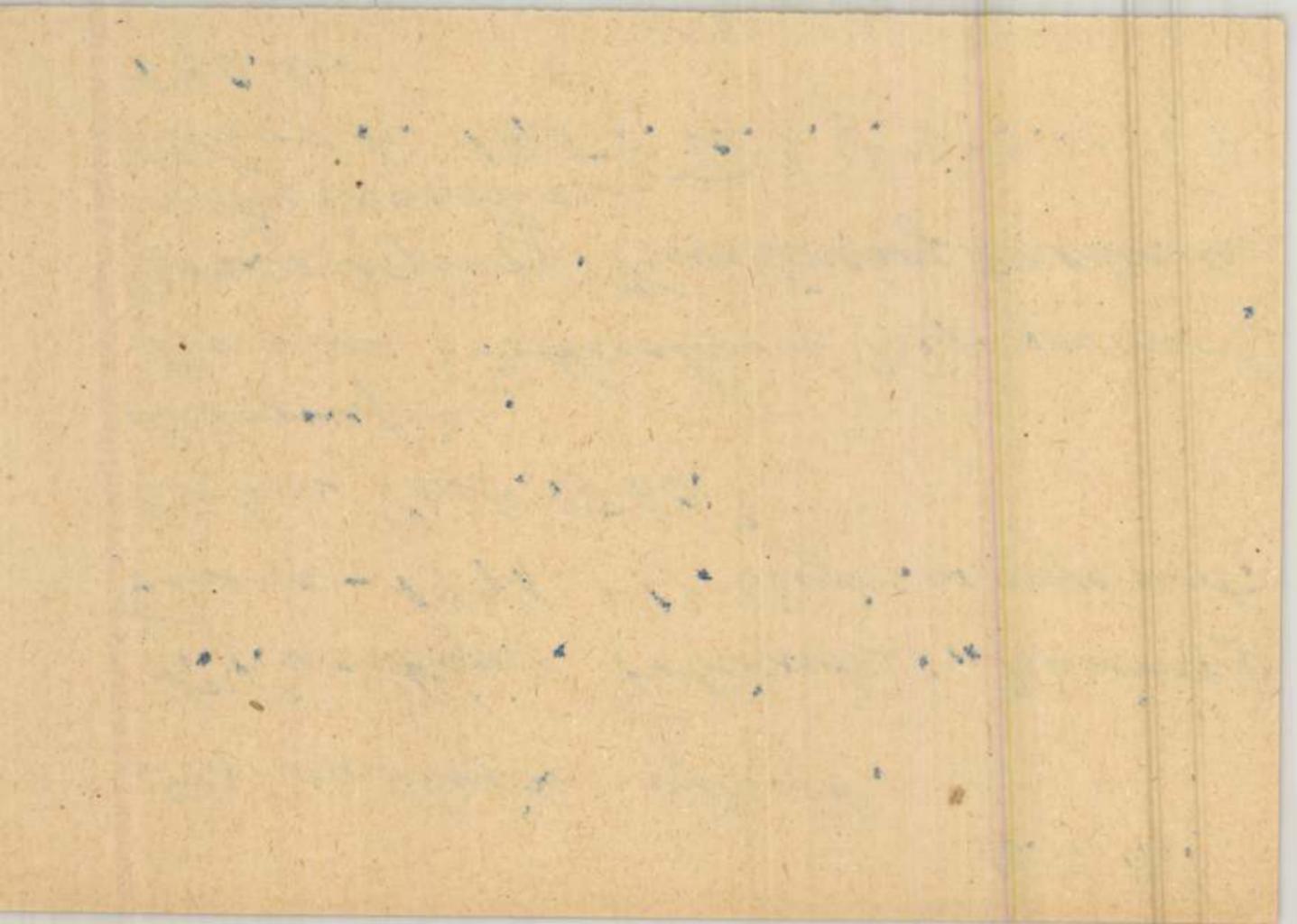
Royal Algonquian

M.D.A.

140.2

W.M. 111
Soybean oilseed
H. F. Auschape, T. L. H. (i). Soybean oil
Kew - 1991. (ii). Soybean oil
Soybean oilseed
Soybean oilseed
Year 1860.
Lipidose
M. M. L. (i).
M. M. L. (ii).
M. M. L. (iii).
M. M. L. (iv).
M. M. L. (v).
M. M. L. (vi).
M. M. L. (vii).
M. M. L. (viii).
M. M. L. (ix).
M. M. L. (x).

192.7.

Wurts, 1954. W.C.F. 2-3.02.

Georgian: Thomisidae
Mediterranean: Lathridiidae

Georgian: "Miss."

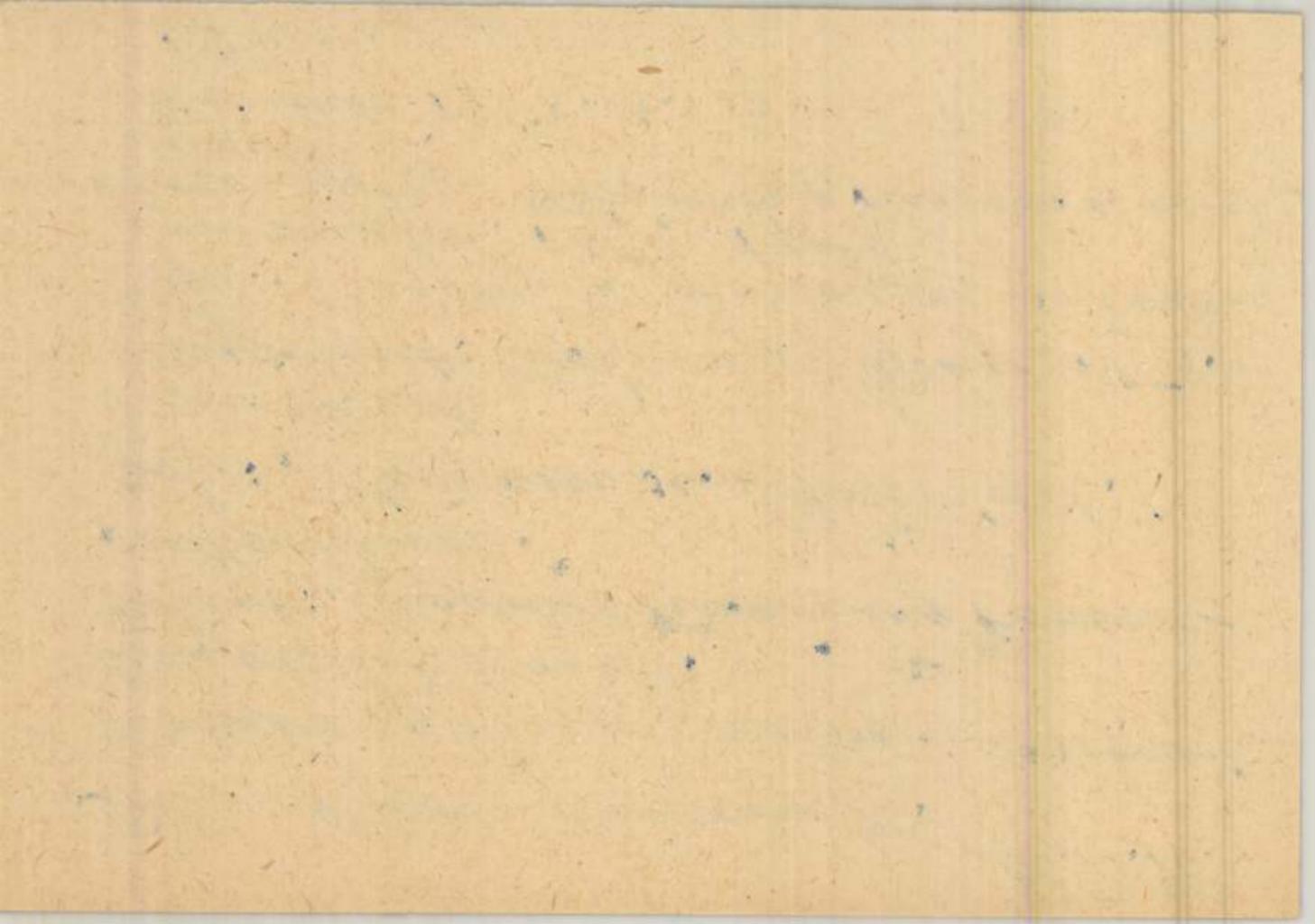
"Thomisidae": "Thomisidae". - From - "The
"Thomisidae" name is also expressed
as "Thomisidae". - A considerable number

of other Affines.

W.A.H.

1921. 2.

George Alfred - Stevens Jr.
The country's future oughter all be
thus addressed. However
Sister: "Moderate & common sense
collectivism."
Age: "Practical - Common sense.
Feminist
M. Q. Jr.

Stony Brook

It's another & a different place.

It's: It's another when it's like
physiology many aspects in modern life
which often changes & many others
can relate time. - When I suffer
this is such misery first
when I feel pain. - When I suffer
this. It depends

What you feel is your response to
some other: You may have a treasure or
a curse. That's: You may have a
treasure or curse: You may have a

treasure or curse: You may have a
treasure or curse: You may have a

W.M.K.

1

2

3

4

5

6

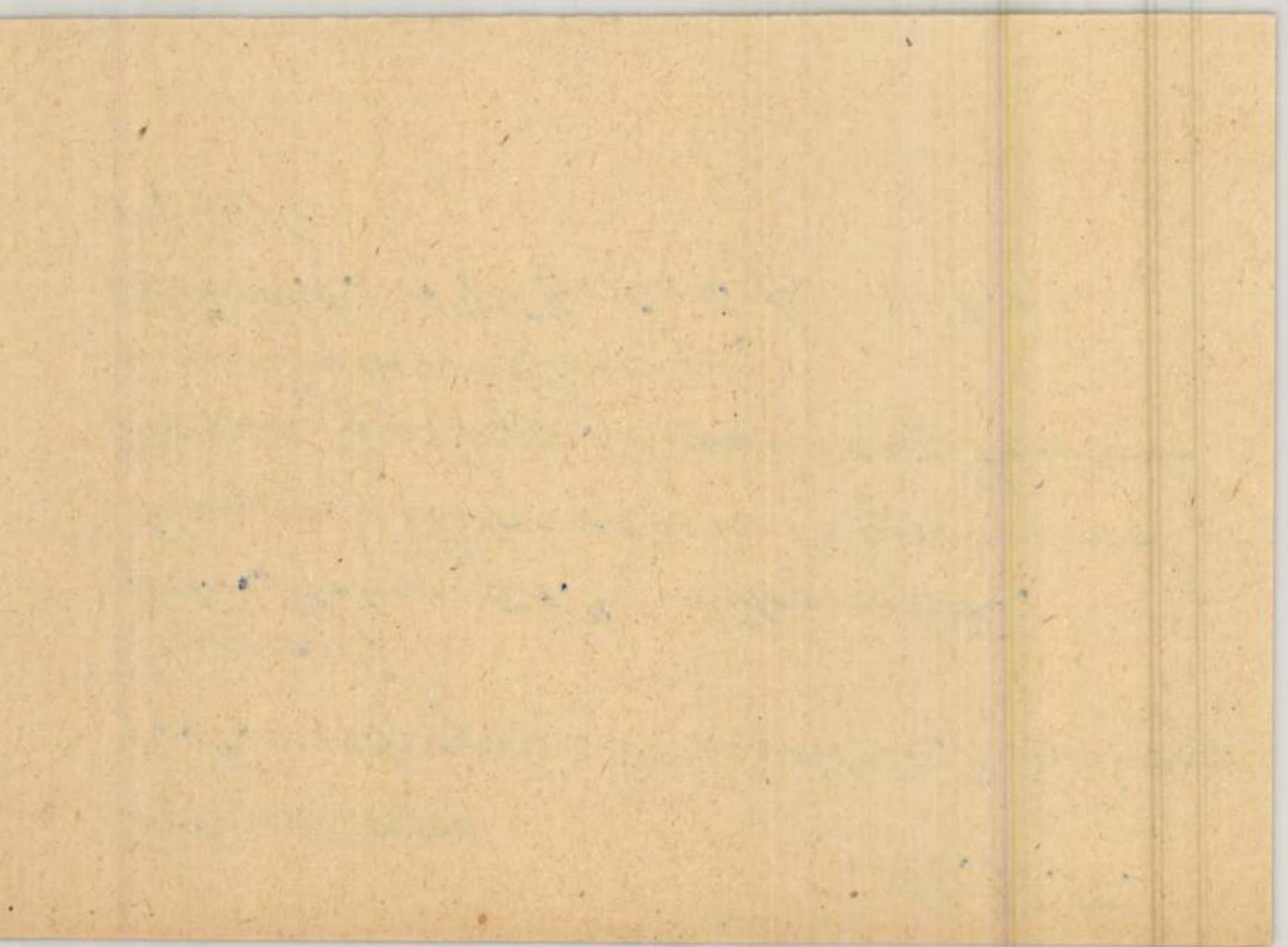
7

8

9

192. L.

W.M.A.R. - John Allerton - The Puritan - The Pilgrim.
The Puritan - The Pilgrim - John Allerton - W.M.A.R.

John Allard

Mr. G. Allard

John Allard

Wm. G. Allard

Wm. G. Allard
Minneapolis: Minnesota House of
Representatives. 1957 W. d. 8. 2-3.22

1957.

W. A. H.

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

190.7.

Boutin 1859.

Garden foliage

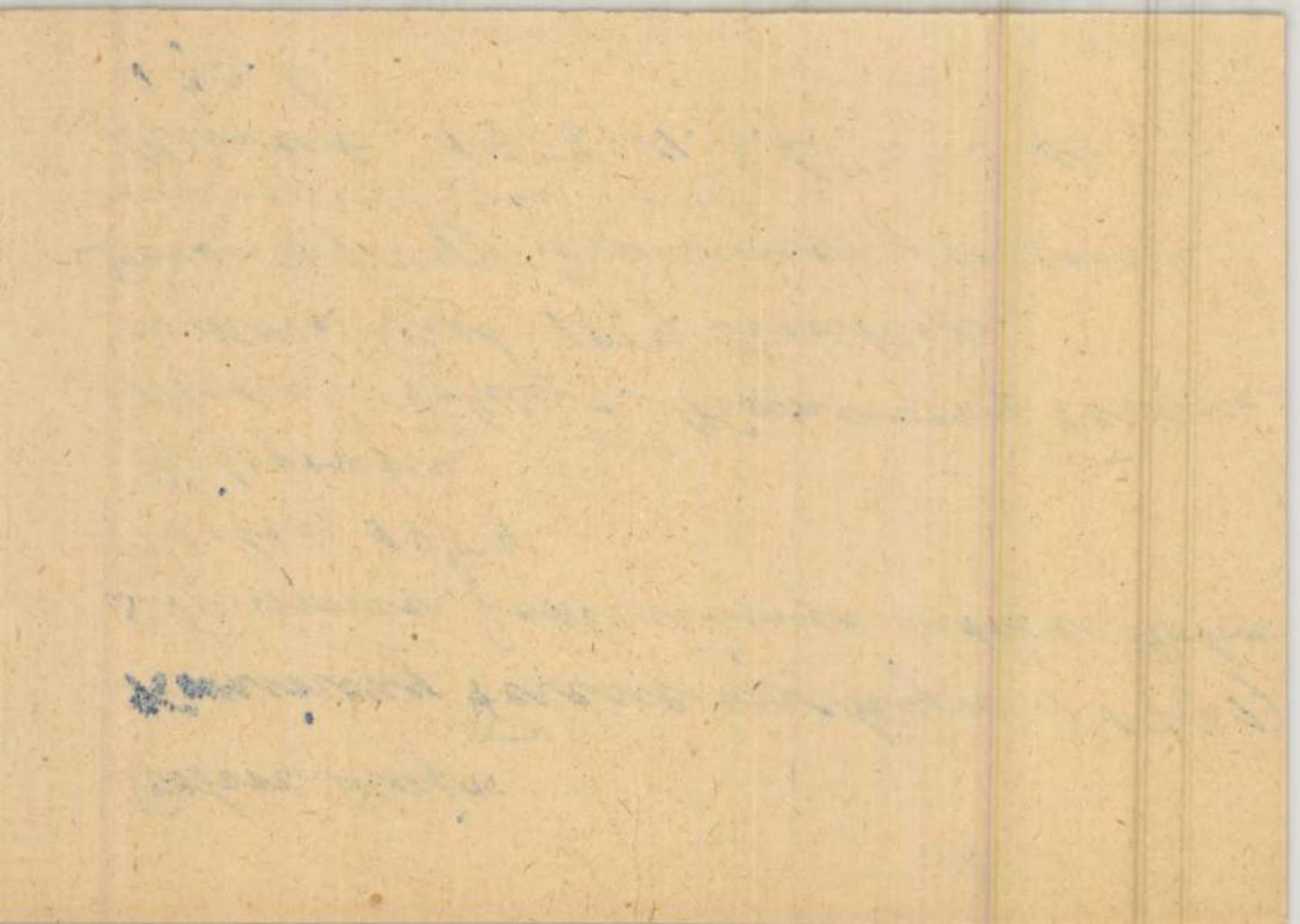
Summer foliage under lawn

(about 1859)

Garden foliage

September. Today A. H. Remsen's fence
about 1859 Chinese.
George Gillette, Remsen's fence
West Street. 1959 W.C.F. 2-3-A2.

W.A.H.

Rózsa György: Művészettörténeti jegyzetek a Kazinczy-levélről

"Rózsa György, az előadás fejezetében.)
személyes, a színpadon, a könyvtárban, a könyves
színjátszásban. (A művészeti kiadási
hagyaték. (A művészeti kiadási hagyaték
személyes jogai, a könyvtári kiadási jogai)

Rózsa György: Művészettörténeti jegyzetek a Kazinczy-levélről
Művészettörténeti jegyzetek 1961.X.6.VF.1.az. 31.01d.

15

M.D.K.

THE AGGRESSIVE POLITICAL PARTIES IN THE UNITED STATES
CHARTERED AND UNCHARTERED
MAY 1866 (1866-1872) THE FEDERALIST LEAGUE OF AMERICA

THE FEDERALIST LEAGUE OF AMERICA
A POLITICAL ASSOCIATION
CHARTERED BY THE STATE OF NEW YORK
MAY 1866

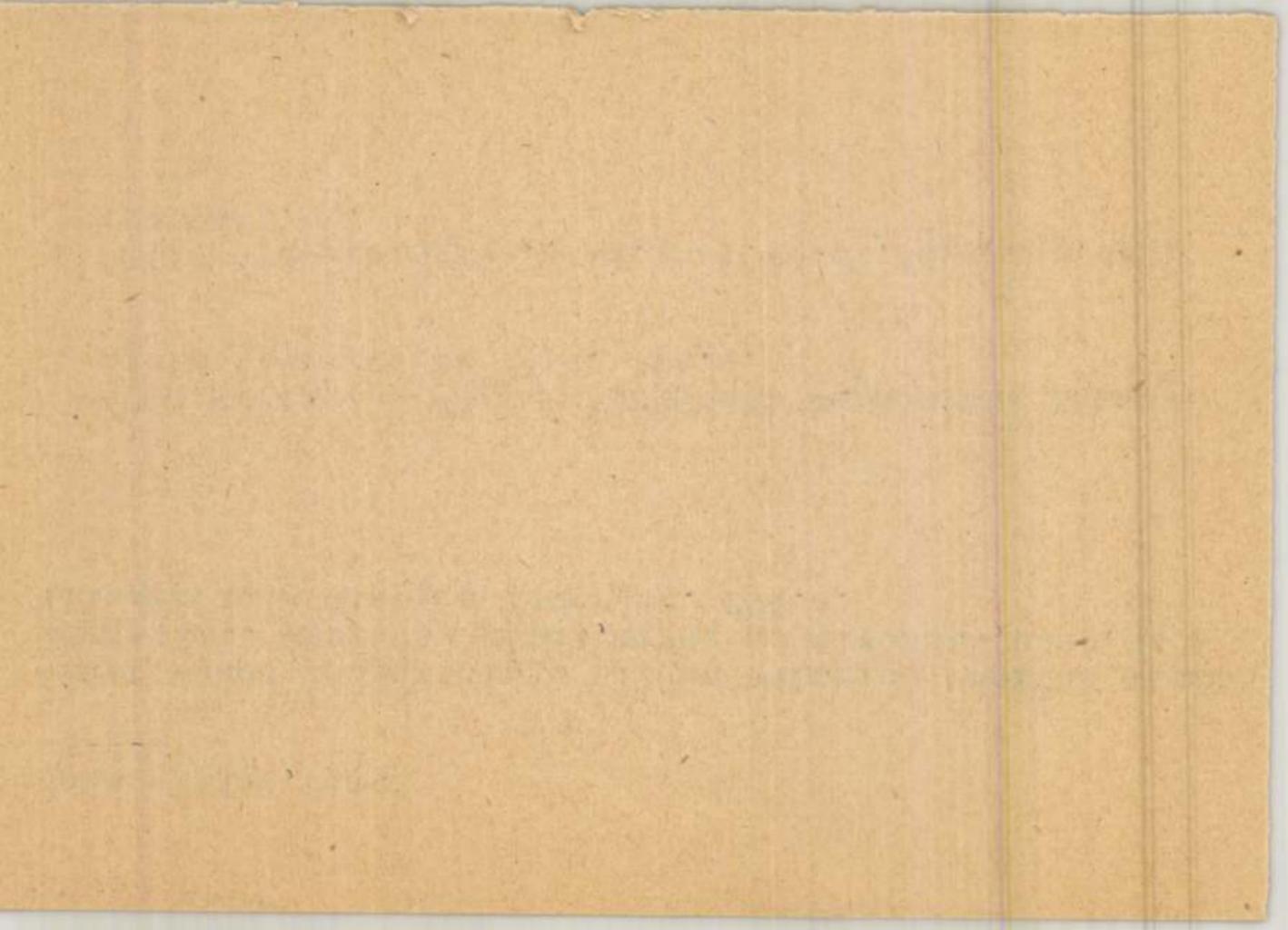
THE FEDERALIST LEAGUE OF AMERICA
A POLITICAL ASSOCIATION
CHARTERED BY THE STATE OF NEW YORK
MAY 1866

Rohn Alajos, Féret

under dános kompozíciója alpinan Heterotrichon Donatia alatal
megpróbáltatott azizincs körpelet, mivel az elválasztott, oszak az 6
látogatásra alapján tismerjük. 294.0.

Hossza gyökér: A Magyar Zöntönöt kölcsönözött a legmagasabb
újabb botanikai kiadvány. 291.0.

Növényeket a legmagasabb. 291.0. A legmagasabb. 291.0.

Róhn Alajos

Szat. István első magyar király. Róhn Alajos
rajza, Röewel szemetszete

MDK

Vas. ujs. VII. 1860. VIII/19. *19 409 1.

АВТОРЫ АЛТЕРНАТИВЫ ИХ ВОДЫ

Слово Екатерина Денисова

Все права на это издание принадлежат

Издательству

Róhn Alajos

Hódolat Kazinczy Berenc széllkeménék.
Róhn Alajos rajza, Wéthém metszete

Vesüjs. VI. 1859. X. 30. 521 1.

MDK

кому-нибудь из них, потому что я не
хотел бы, чтобы кто-либо знал о существовании

данного письма

MDK

Rohn Alajos

Eğeszoldalás a lligorikus körében jövését
Bpéssten mulatásra emlékezve. Rohn Alajos rajza,
Wetnem fámeteszete

Vas. Ujs. XII. 1865. VI/II. 293 1.

and other factors are often used

in the analysis of the results. In this paper we have used a number of different methods to analyze the data.

None of them

Rohn Alajos

MDK

Emleklap az 1860. évből. Széchenyi arcfelülete,
Rohn Alajos raja u. Wetnem szemeszete

Vas. Üjs. VIII. 1861. I. 6. mellettet

ДОВІРІЙ АДАМІЧКІЙ СІРІ МЕДІЦИНІ

ДОВІРІЙ АДАМІЧКІЙ СІРІ МЕДІЦИНІ
ДОВІРІЙ АДАМІЧКІЙ СІРІ МЕДІЦИНІ

ДОВІРІЙ АДАМІЧКІЙ СІРІ МЕДІЦИНІ

1888

Rou - #

Blow off mouth 1873
Get a wire twisted -
pin - big - and

plate.

Mr. H. J. B. : If you will
keep your place 1964
etc.

Rohn Alajos

Szalay László emlékére. Rohn Alajos rajza, Russ
Károly fametszé interzeté, a mellszobor
Lackner Sándor műve.

Vas. Ujs. XI. 1864. VII. 31. 309 1.

MDK

1900-1901 TREATMENT 200 T.

1900-1901 TREATMENT

1900-1901 TREATMENT 200 T.

1900-1901 TREATMENT 200 T.

200 T.

ROHU Areyu Limpudai (Bet)

Bardia 18 No. 6695

Gyűjtőményeiről nem szólt át várhatóan.

III. 7.

1968. februárjában megvált nevezésre alapítói ősszegű
BLASKOVICH Múzeum nevet.
24

A múzeum külseje ősszelős tűzfalból épült, az munkálataik során részt vevőknek az új államidő kiákezelésére. Mellettük ülhetően

Vasäärnäpä Ujisaag V.

1858. III. 7.- 61 1.

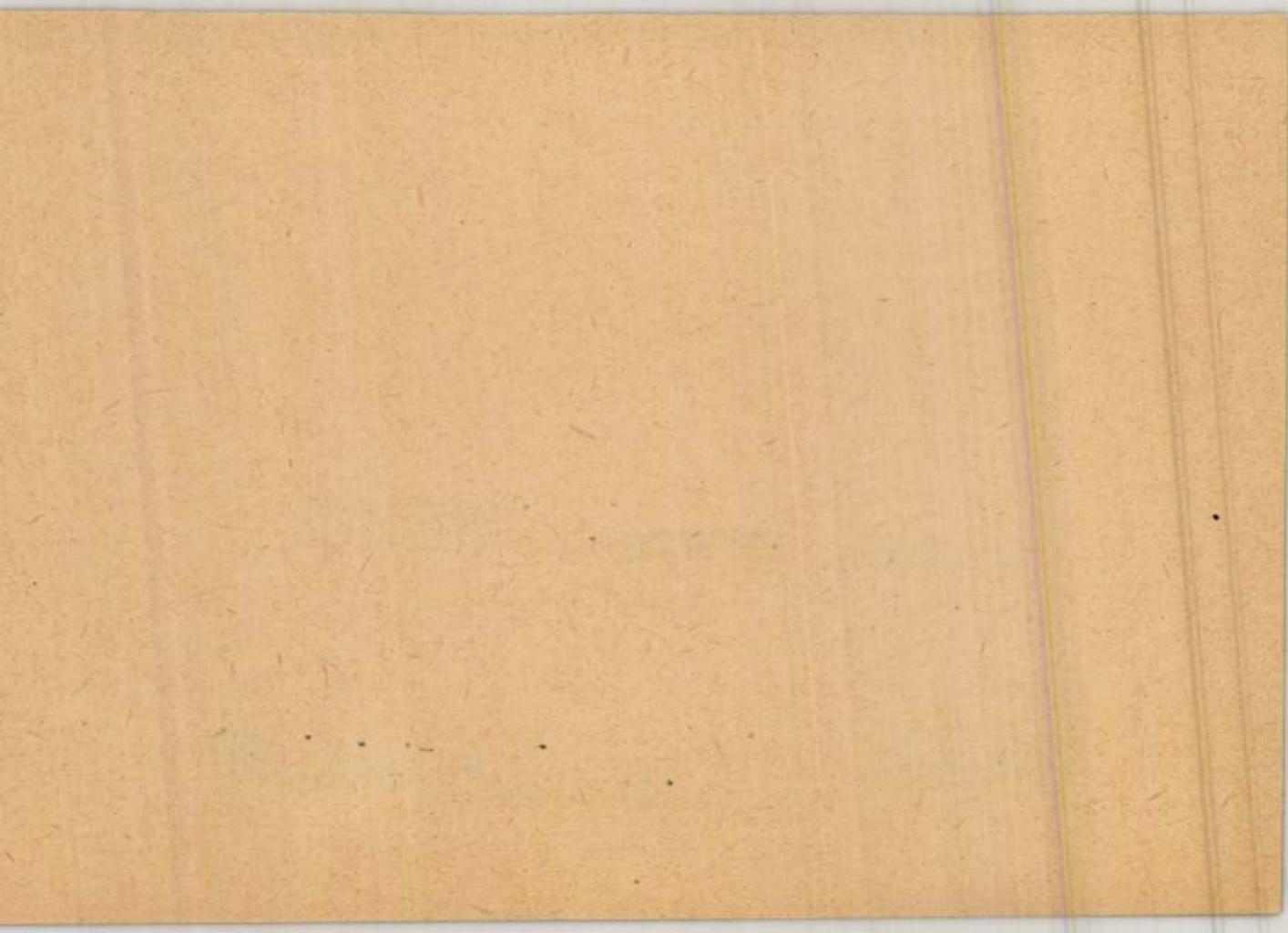
Zakkariä

Lendvay emlékére. Állatorrólkás Zámetaszet
Róhn Alajos rajza után.

Vasárnapi Üjság VIII.
1861. I. 6.- 9. I.
Zekariás

Boldog üdvözlet. Rohn A. Teljedelias
Fametszete.

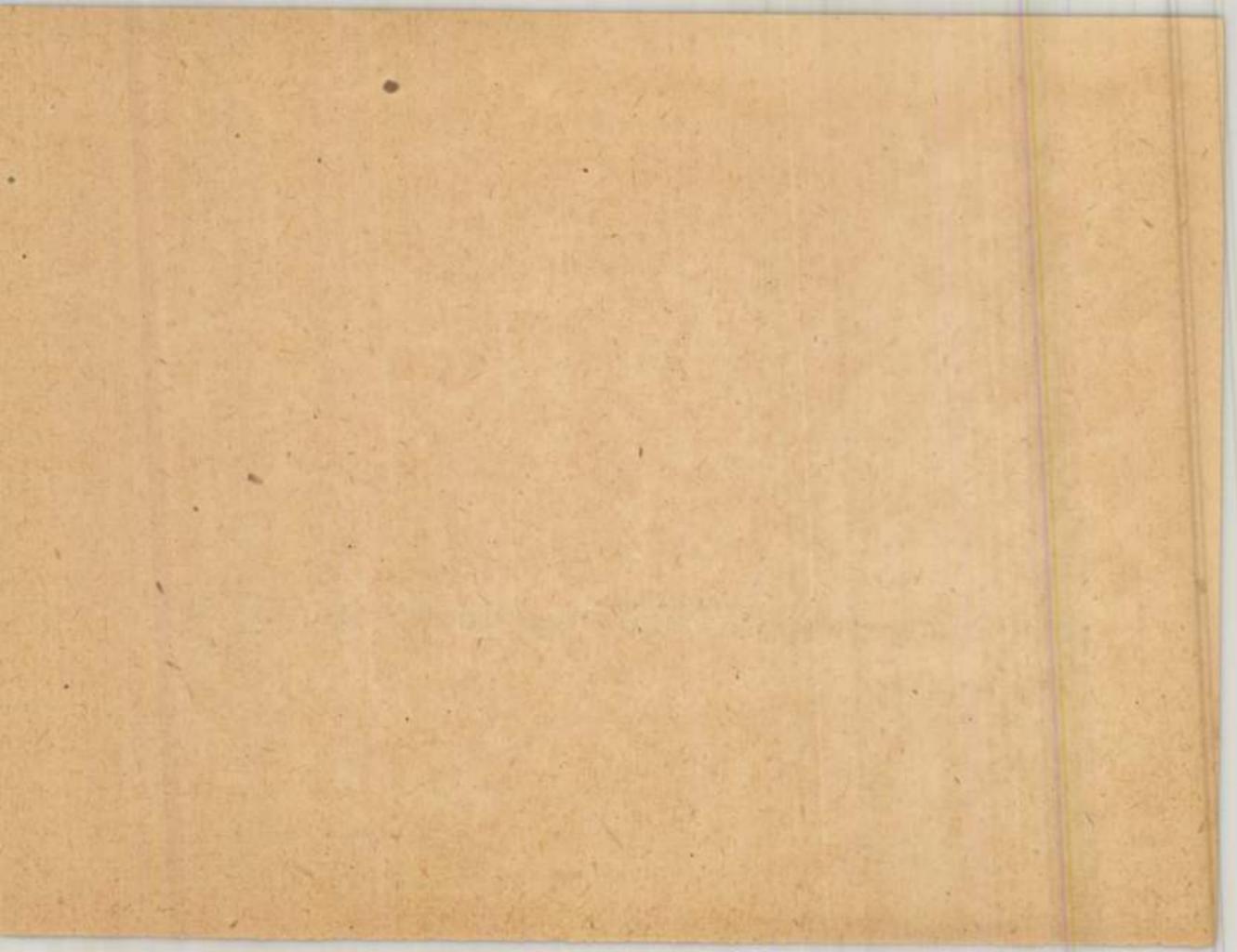

Vasárnapi Üjság VII.

1860. XII. 23.

Zakaríás.

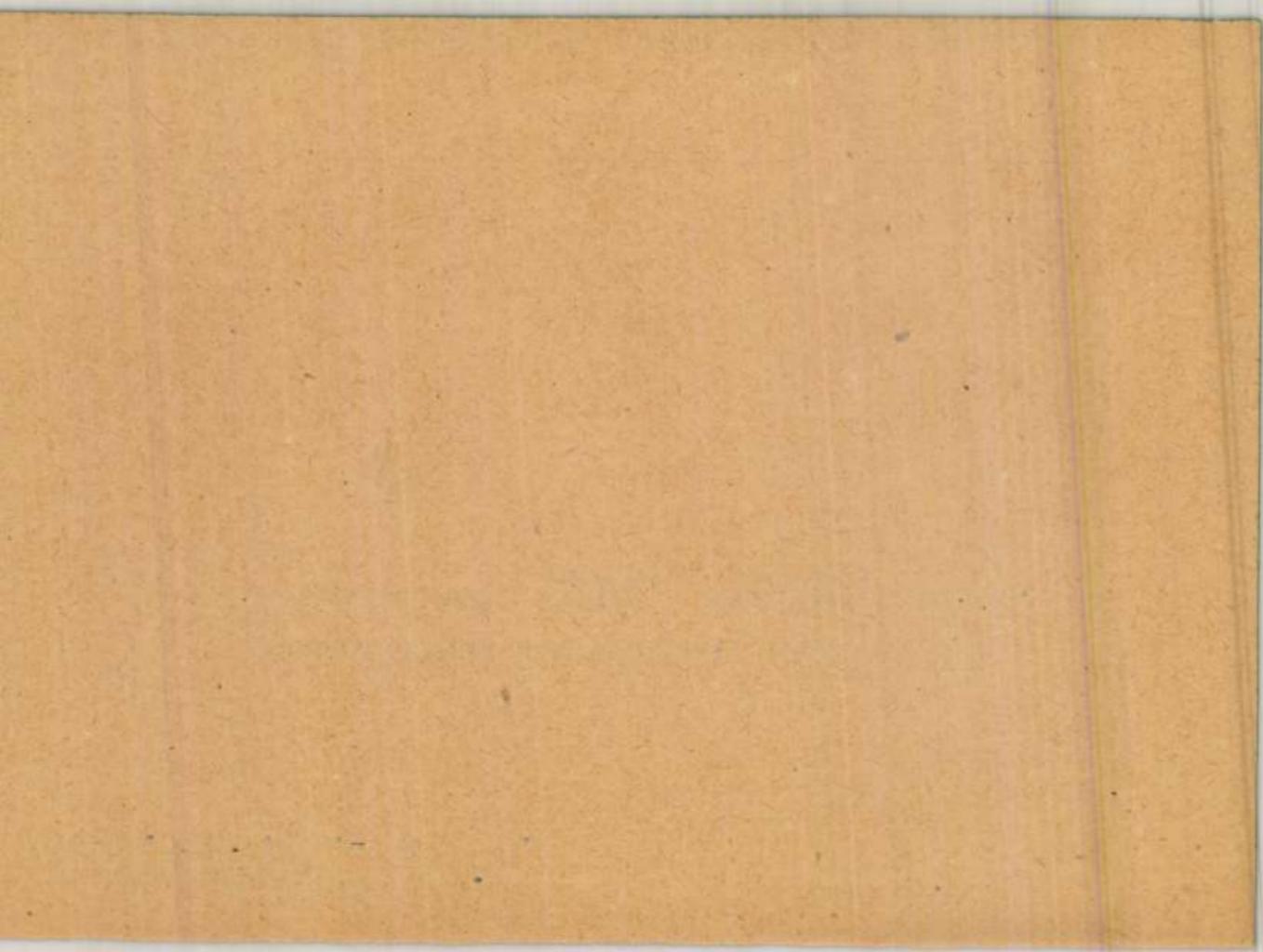
Karracsony innenpér. Rohn A. feloldalas fam.

Vasárnapi Üjság VI.
Zakarjás

1859. XII. 25.- 621. 1.

Karracsány ünnepére. Lelőldalás
Zametszett. Rohn / Alajos / mitve.

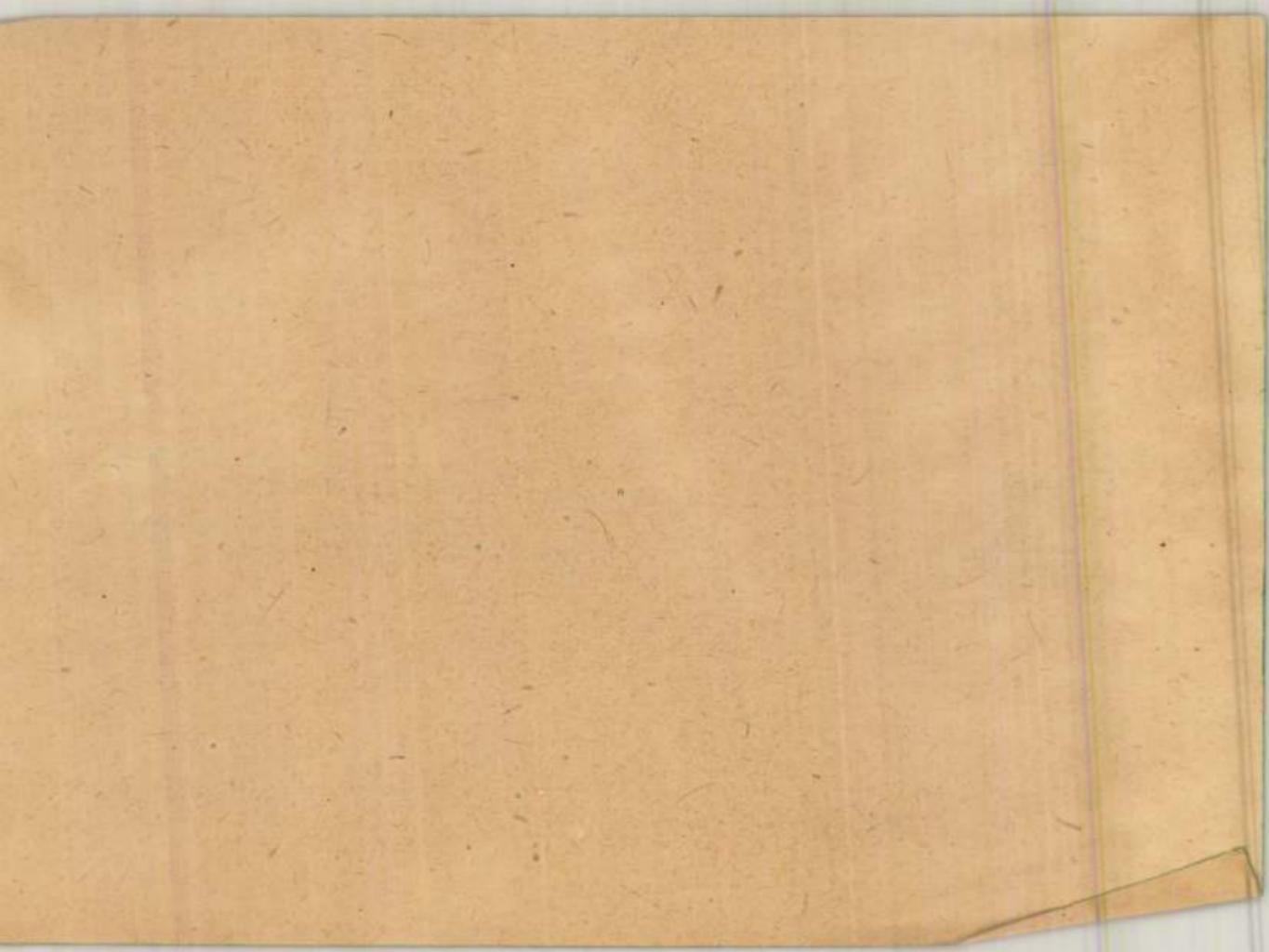

Vasaannapäi Ujasaäg V.

1858. XII. 26. 621 1.

Zakkariä

Karagson innepäe. Feldalas fameszett Rohn
/ Alajos / rajza után.

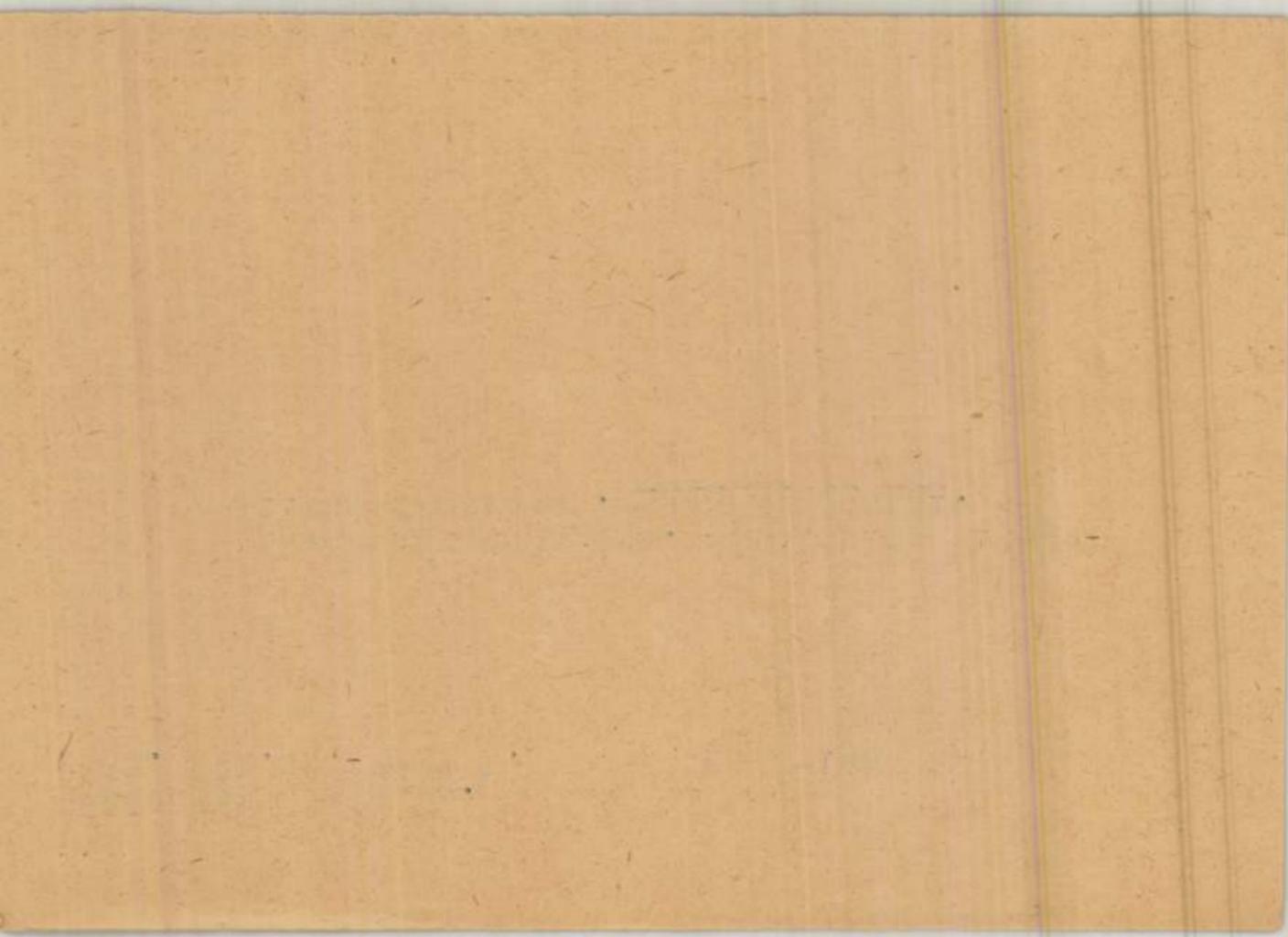
Vassárnapi Üjság IX.

I.

1862. XII. 21.- 609 I.

Zakaríás

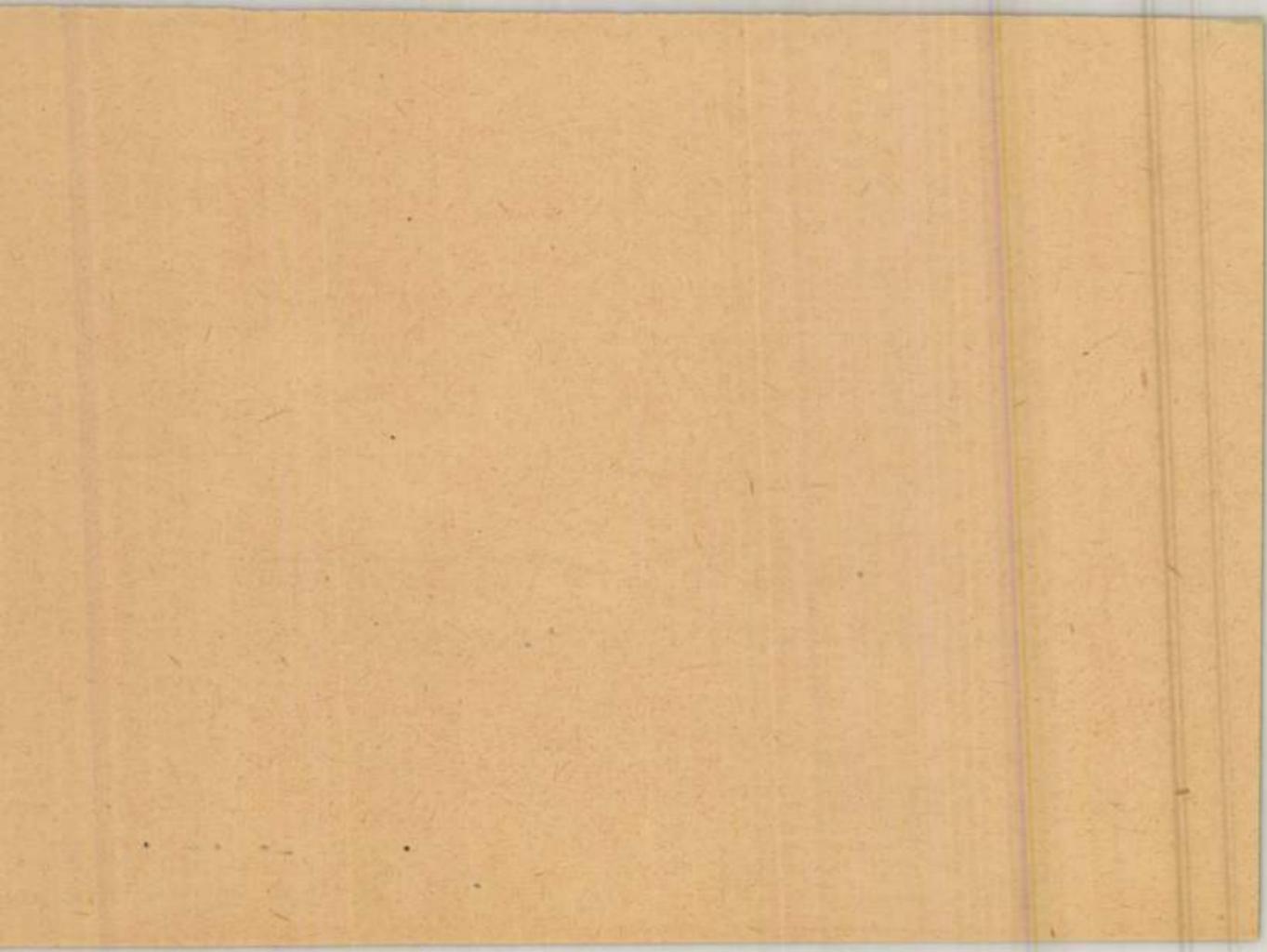
Karracsony ünnepeire. Féloldalas Allego-
ritmias szametszett. Rohn Alajos től.

Vasaarnapäi Ujssäg VI.

1859. I. 2. - 91.

Zakkariä
Böldög Ujevet. Földoladalaas Fämetsset,
Röhn / Alajos / rajza után.

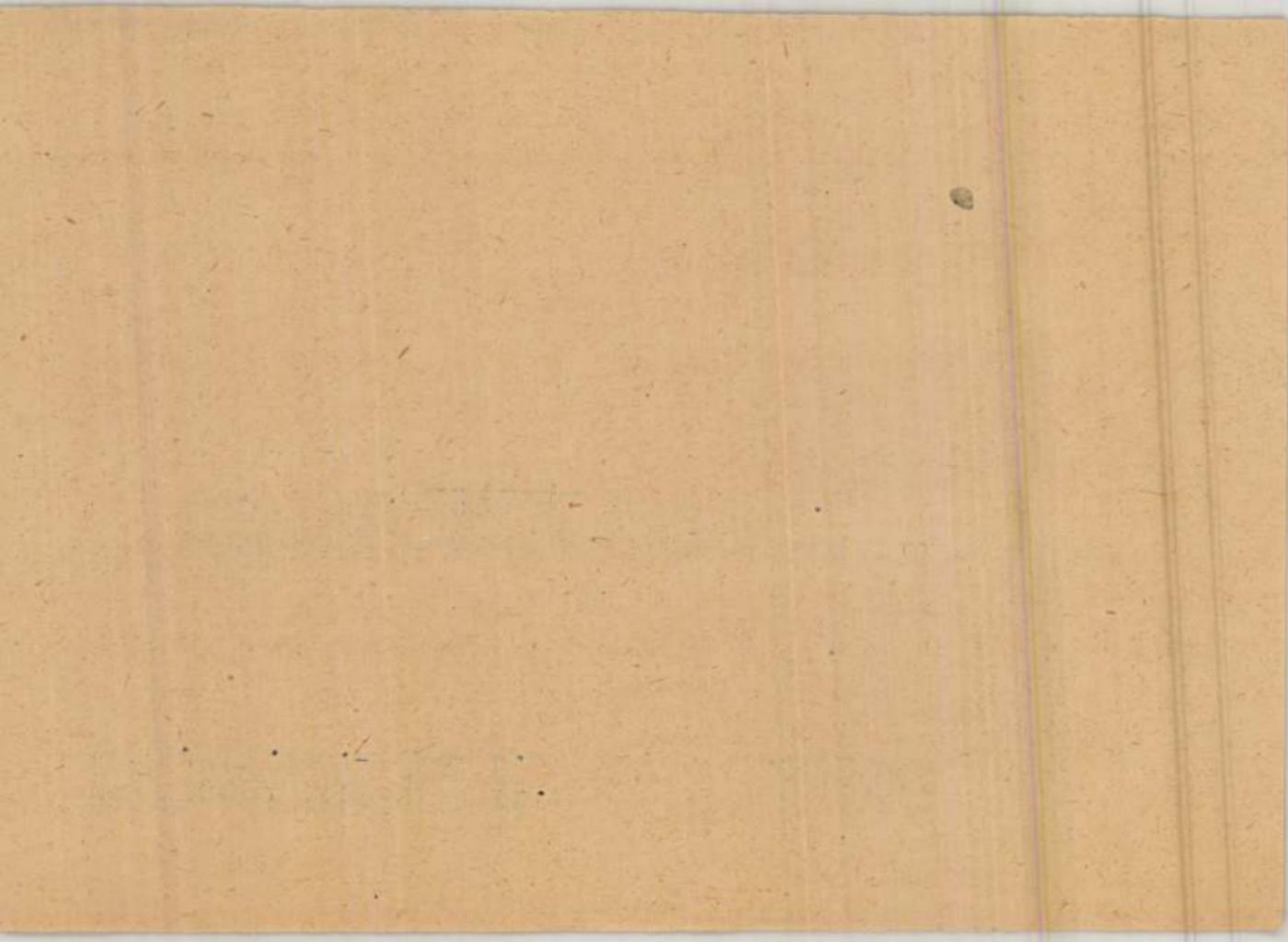

Vassárnapi Üjság VIII.

1861. XII. 22. - 609 1.

Zekártás

Karracsóny unnepe. Féloldalas allegorikus
fameztaszt. John A. Gelzésset.

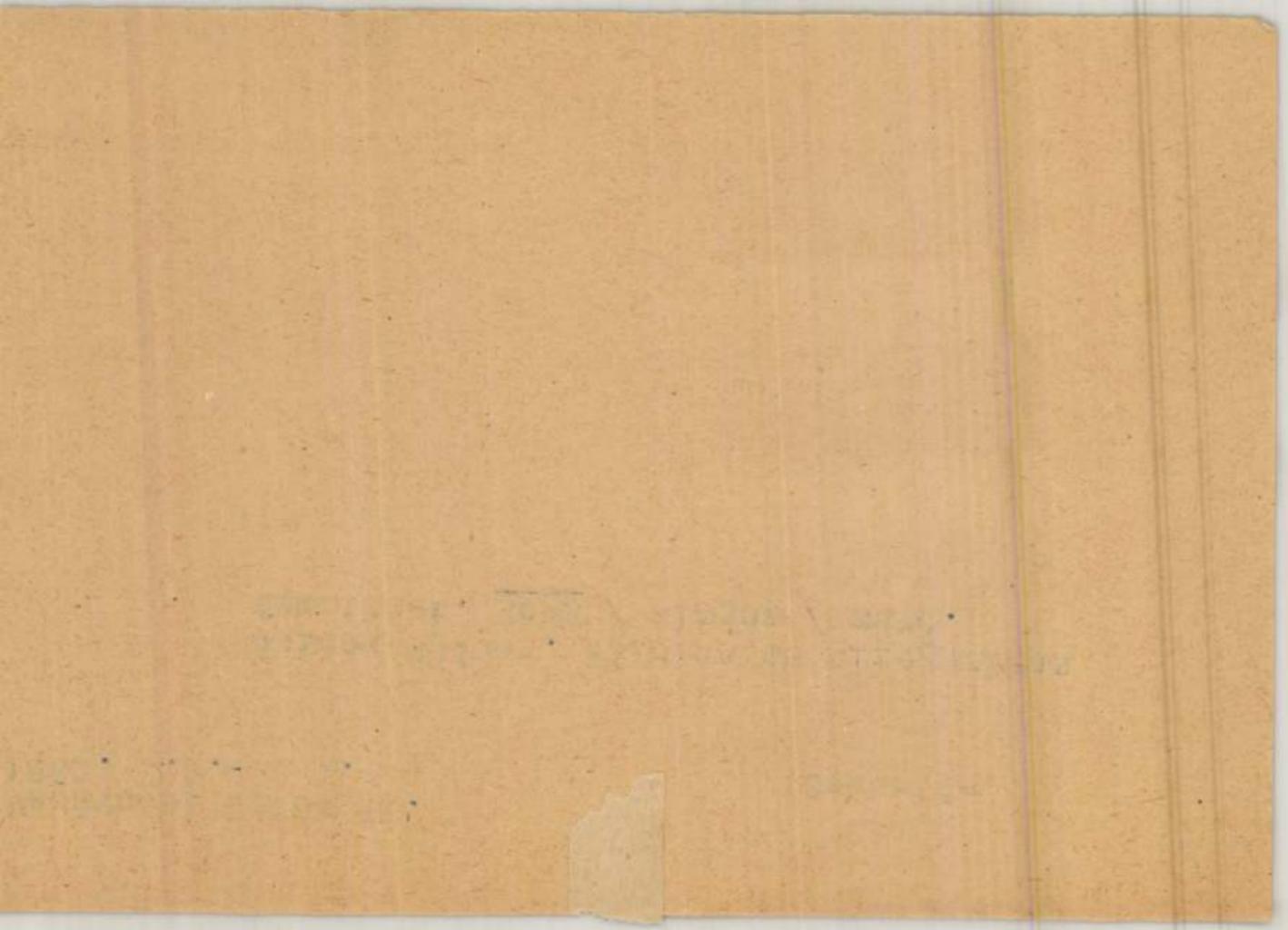

Vassäärnäpt Ujseäg IX.

Zakarīas

Boldos Ujsevet. Fötololäätas Allegoritica
Fametszett. Rohn / Alajos / Mihálye.

1862. I. 5.- 9. I.

Rohn Alajos

metsze te

Hegedűsné Lína. Rohn Alajos rájza, Rómával fa-

MDK

Vas-Ujs. VI. 1859. X/16. 493 1.

ATLANTA MARCH 7, 1941

W. G. COOPER

RECEIVED BY THE LIBRARY OF CONGRESS LIBRARY OF CONGRESS

LIBRARY OF CONGRESS

Rohn Alajos, grafikus

Dívárcsarnok, 1861. ápr. 30. 18. 144.

Főváros és Vidék

Rohn A., grafikus

Dívátnapló, 1959. jan. 4. 21-22.
Irodalom és művészeti

Grafika, litográfia:

Csák Máté arcképe /Rohn/

Művészeti
VIII. évf. 1909.
404.1.

Grafika, litográfia:

Bátori István arcképe /Rohn/

Lüvészeti
VIII. évf. 1909.
404.1.

Grafika, litográfia

Lisszt Ferenc arcképe /Rohn/

Művészeti
VIII. évf. 1909.
404.1.

Grafika, litográfia

Kovács Mihály arcképe /Rohn/

Művészeti
VIII. évf. 1909.
404.1.

Grafika, litográfia

Kazinczy Ferenc arcképe /Röhn/

Művészeti
VIII. évf. 1909.
404.1.

Grafika, litográfia

Esterházy Károly gróf arcépe /Rohn/

Művészeti
VIII. évf. 1909.
404. I.

Grafika, litográfia:

Dobó István arcképe /Rohn/

Művészeti
VIII. évf. 1909.
404.1.

Grafika, litográfia

Deák Ferenc arcképe /Rohn/

Művészeti
VIII. évf. 1909.
404.1.

Grafika, litográfia

Pyrker László archépe /Rohn/

Művészeti
VIII. évf. 1909.
404.1.

Grafika, litográfia:

Megyéri Károly arcképe /Rohn/

Művészeti
VIII. évf. 1909.
404.1.

Grafika, litográfia

Markó Károly arcképe /Rohn/

Művészeti
VIII. évf. 1909.
404.1.

Grafikák, litográfia:

Martinuzzi György arcképe /Rohn/

Művészeti
VIII. évf. 1909.
404. 1.

Grafika, litográfia

Zrinyi Miklós arcképe /Rohn/

Művészeti
VII. évf. 1909.
404.1.

Grafika, litográfia:

Zrinyi Ilona arcképe /Rohn/.

Művészeti
VIII. évf. 1909.
404.1.

Grafika, litográfia

Wesselényi Ferenc arképé /Rohn/

Művészeti
VIII. évf. 1909.
404.1.

Grafika, litográfia

Vitkovics Mihály arcképe /Rohn/

Művészeti
VIII. évf. 1909.
404.1.

Grafika, litográfia:

Vörösmarty Mihály arcképe /Rohn/

Művészeti
VIII. évf. 1909.
404.1.

Grafika, litográfia

Szvorényi József arcképe /Rohn/

Művészeti
VIII. évf. 1909.
404.1.

Grafika, litográfia

Tárkányi Béla arcképe /Rohn/

Művészeti
VIII. évf. 1909.
404.1.

Grafika, litográfia

Telekessy István arcképe /Rohn/

Művészeti
VIII. évf. 1909.
404.1.

Rohn Alajos festő

Budapesti Szemle CCXXVI.
1935. 45-85. Soltésznek Szilárd
Kató; Arany János a magyar
Képzőművészeti tükrében

1865/915

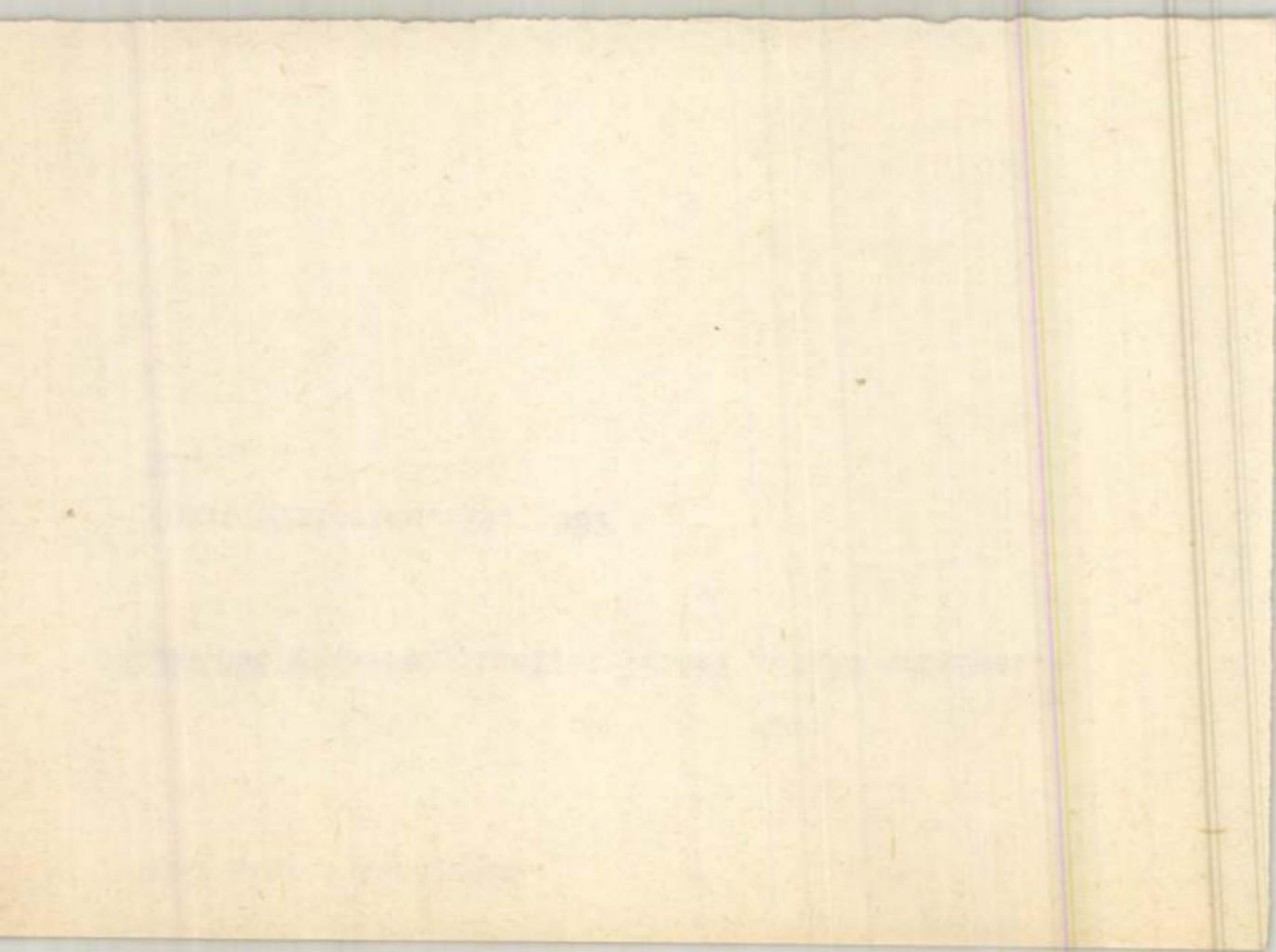
Hebb's Library
Montgomery
New York

ROHN Alajos Köröjzölő

CENNERNE WIJHELM GIZELLA: Teleki László arcképeI.=

Folia Historica, 14. 1989

32.p.

Rohn Rovitz

2. Spant Rovitz Cel' 1913
der ~~der~~ antekojan
Tels'mayannagi Tz/
Egrie Enrik clastim.

at Smits 1913. 324. 1.

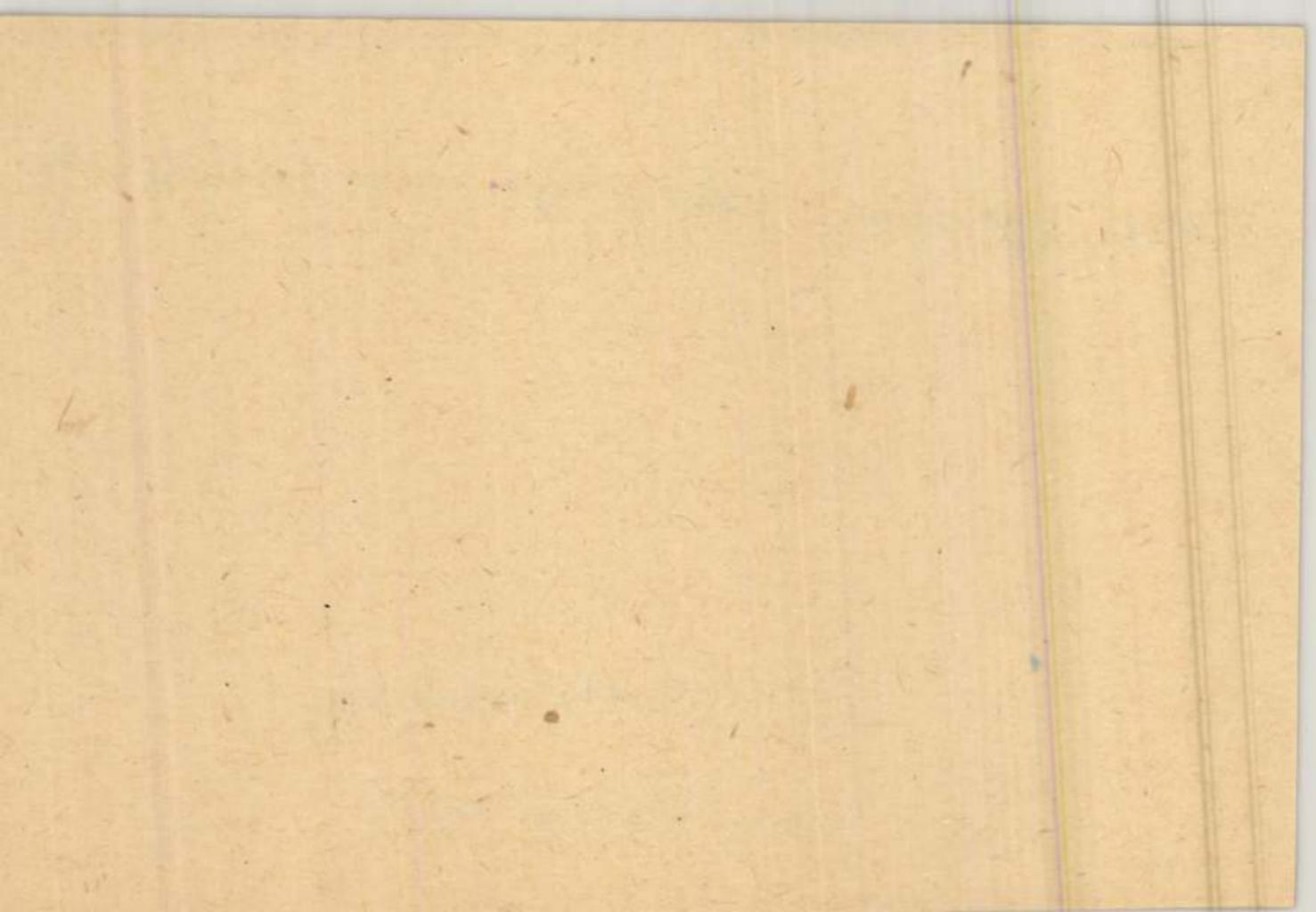
Nagyvárad v. 265.

Small Chrysanthemum
Leaf all the time in light. Zygote. 18 cm. - 32 H.L.

Female "more abundant for

returnability, female;

M.D.A

99

2.

Szétszegény össz XV . száz. 1914. márc.

Felszámolyoxozzával tűj, olaj

Róhn Károly

100

प्राप्ति विभवाद्या फूल एवं

पुष्प इत्यतः

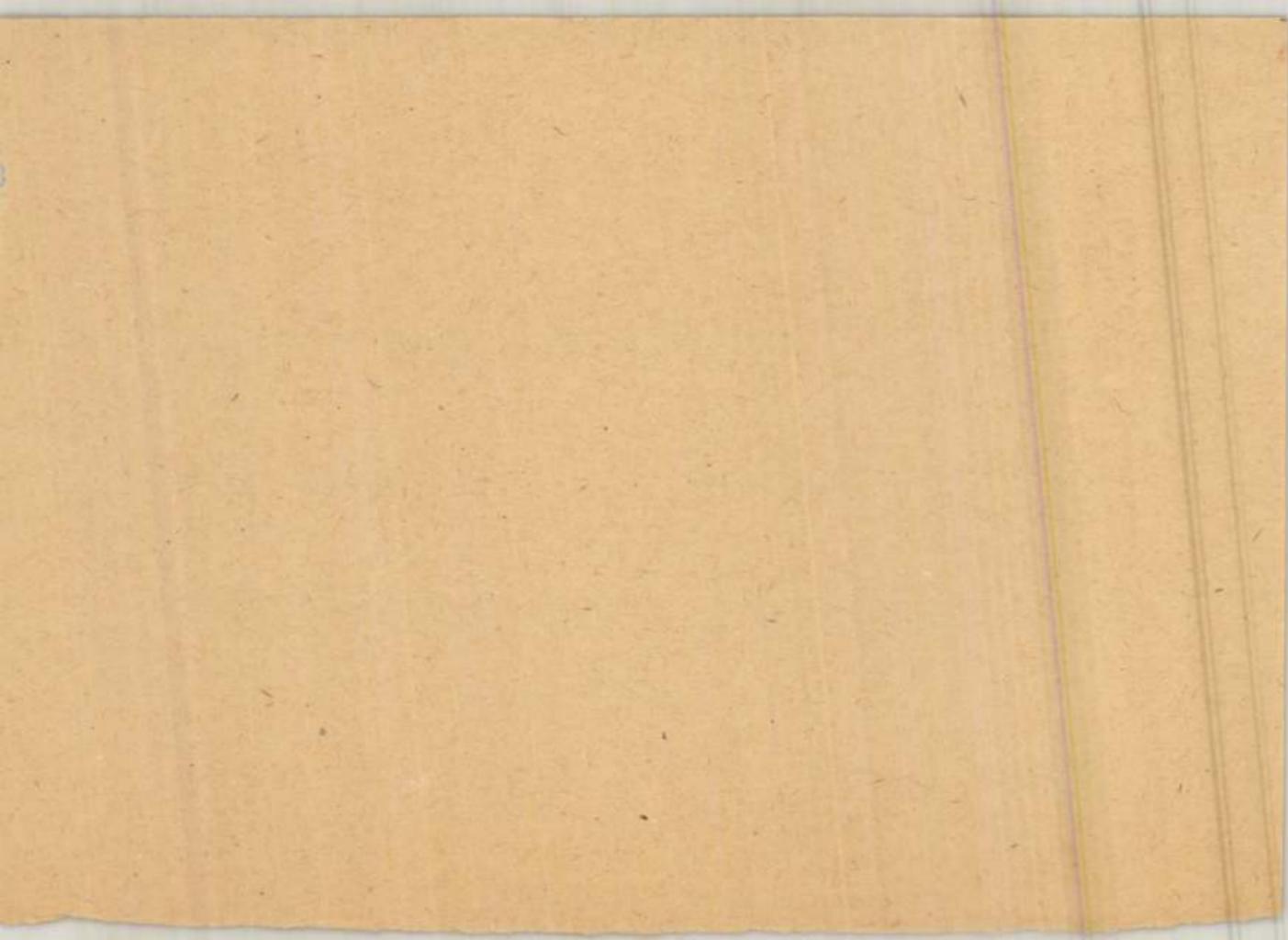
Fameletszettelek repodukciója az egrí Licenzirol.

ROHN LAJOS

MDK

Győr László: Egér. Budapest 1954. p. 49.

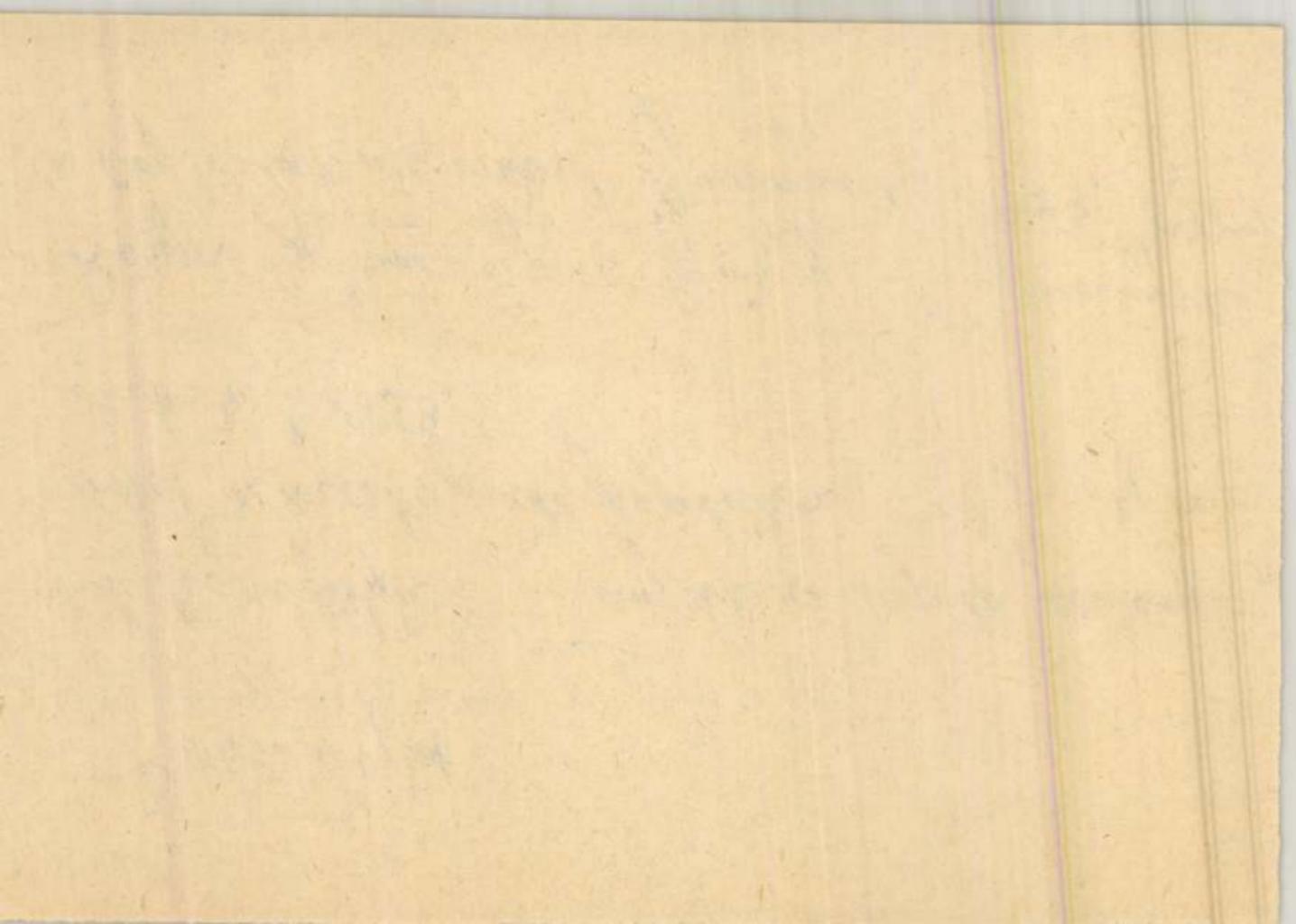
Képzőművészeti Alap kiadása.

Doch das

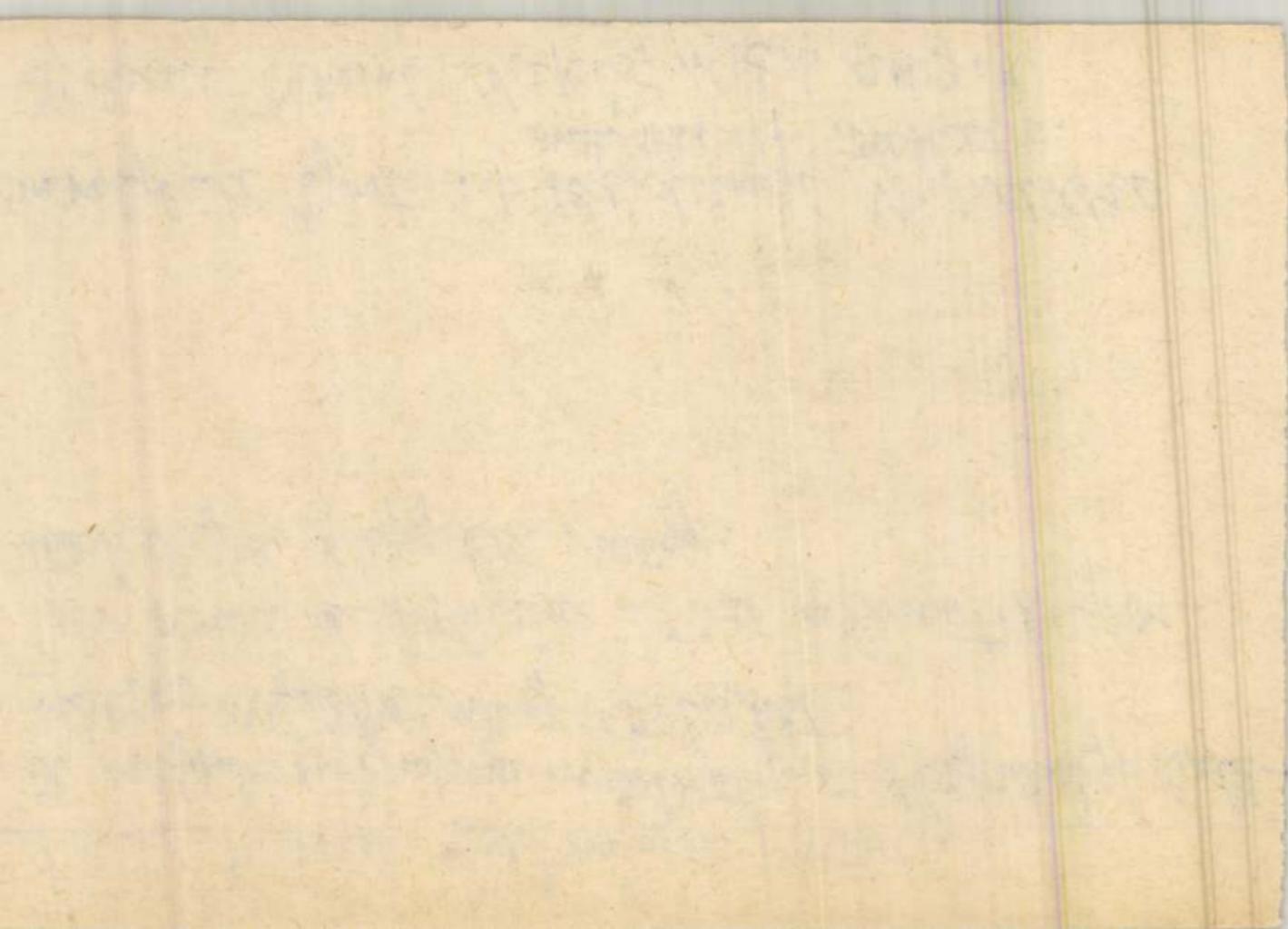
Römer-Rückgrat-Spirale: dagegen steht
wir's eher rückwärtig, aber, sehr wahrscheinlich
a hochdramatisches, pathetisches, stür-

z. H. 16, 1833.
- und es ist eine sehr passable, fast p. -
- schrift: "Endlich es lange wünsch-

Peter Rollin, "Reise in NDK".
a liquidum instrumentum a solidum fidei
solidum instrumentum modis tractatit,
Peter Rollin a facultate medicis elemente quo -
eximereque difficile meo.

Schaffhausen. Disputationes a teologis Neuweltens
multisachtof tractata.
Hochwürdnu-Diethelm Nagels, 1981. Aug. 4.

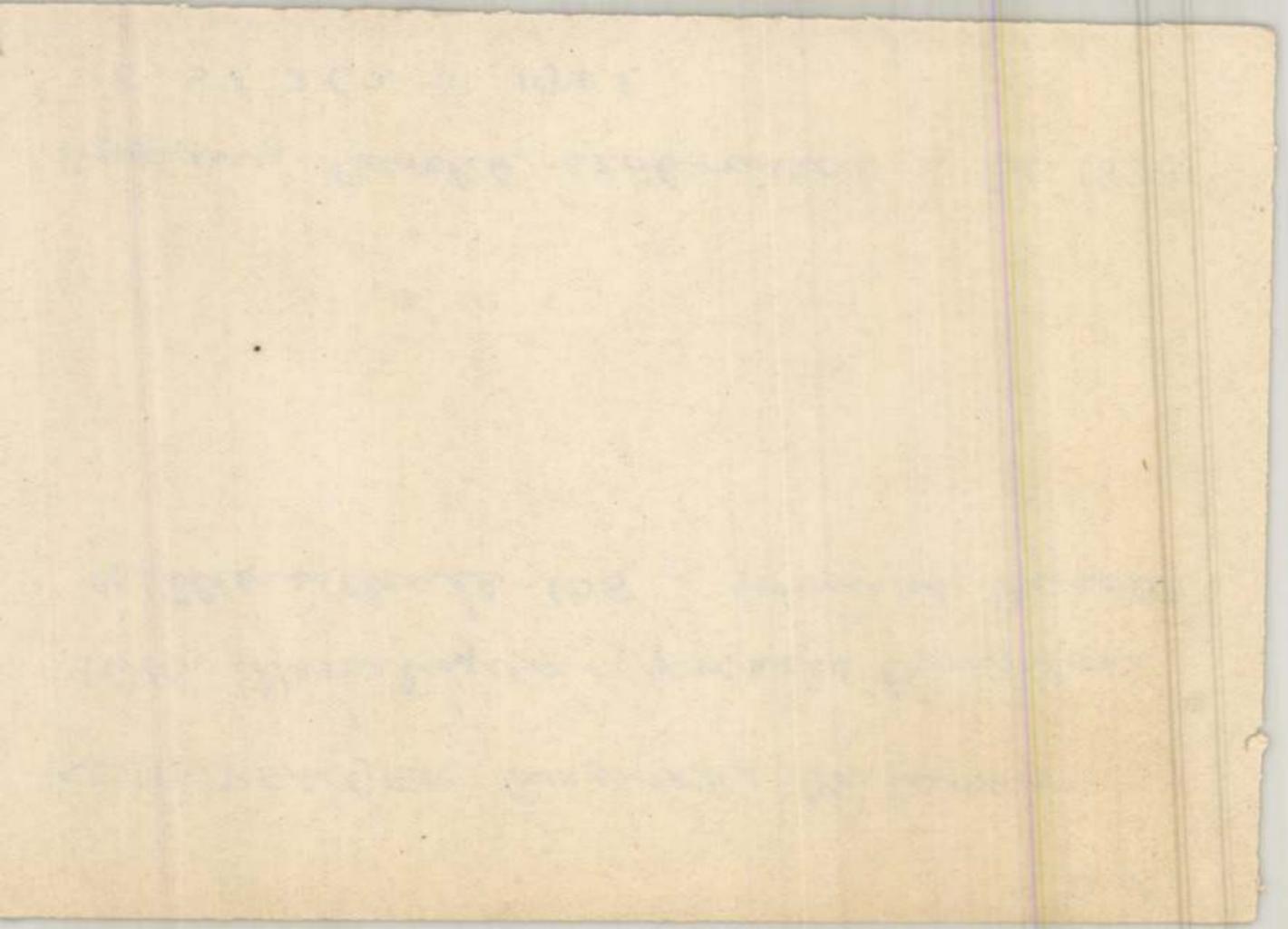
RÖHNPERGER, Röntgenkollofotografie

1640. Absonderungen, Perseus-Zwinger,
quazizidelleme 105. - farinat körber

Agfa: Normal fotografie ... dk. 1859.

E. Sy. 263. II. 1944.

H.D.U

Roho'

(Ugrička om)

Kaselj 192. 326. C.

Reip 192. 24

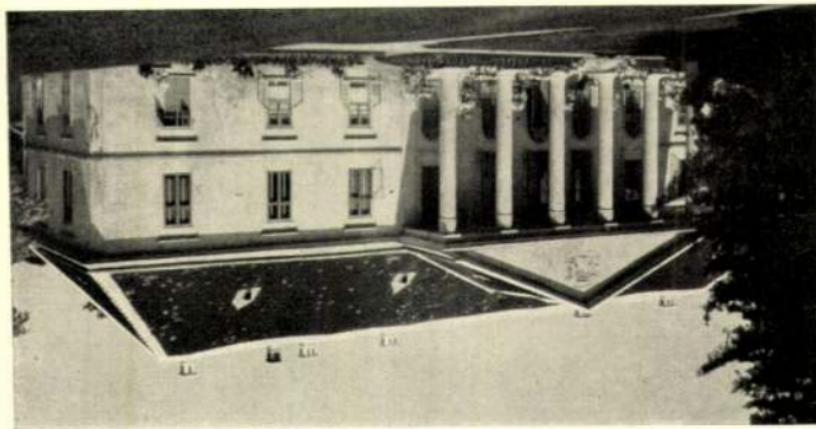
Zadar - Radov

XIII. *Kalemene pecta cerasina*. Vassan, etc.
67 x 54 cm.

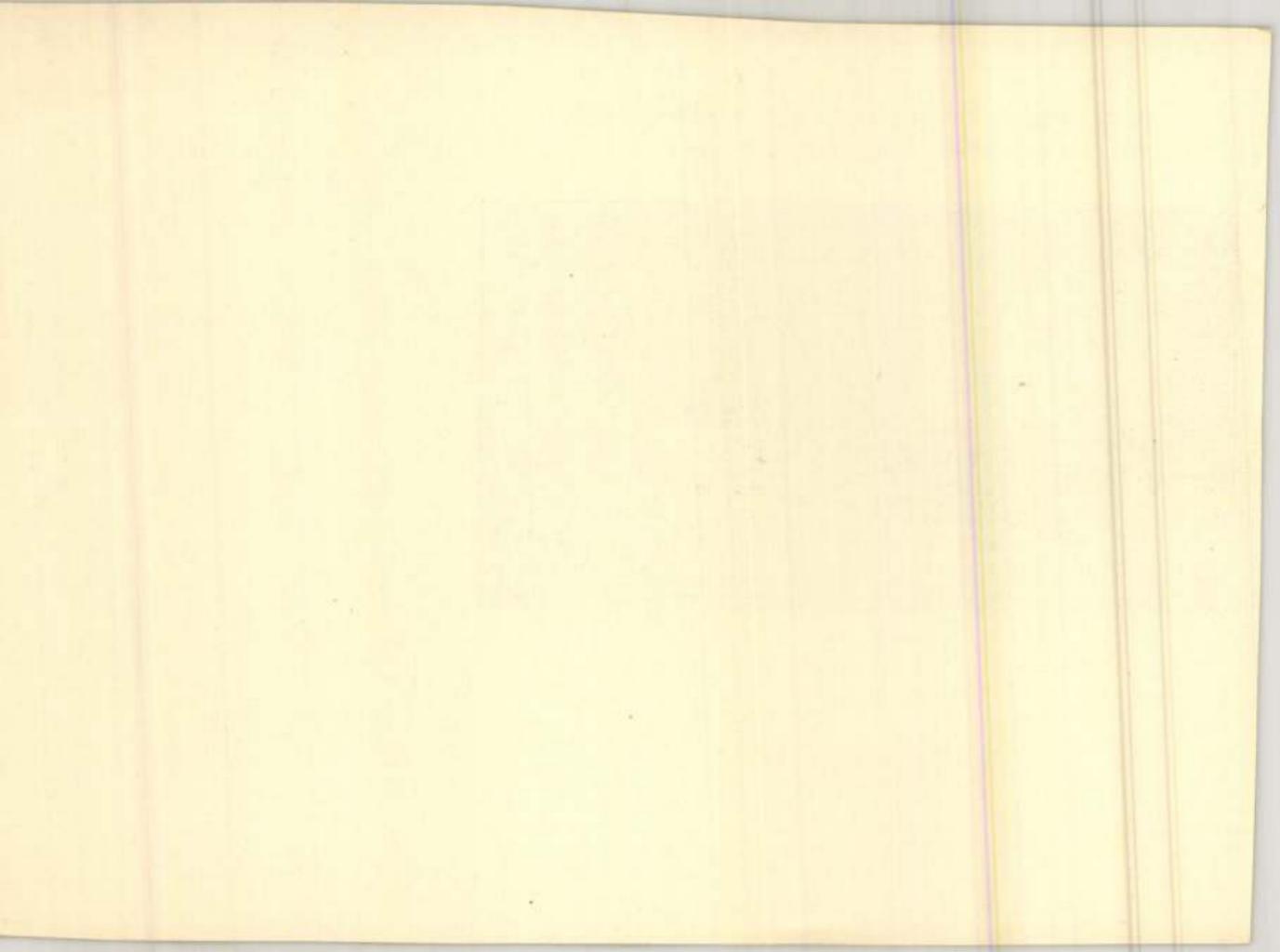
March 23 1911. 22 am.

1758

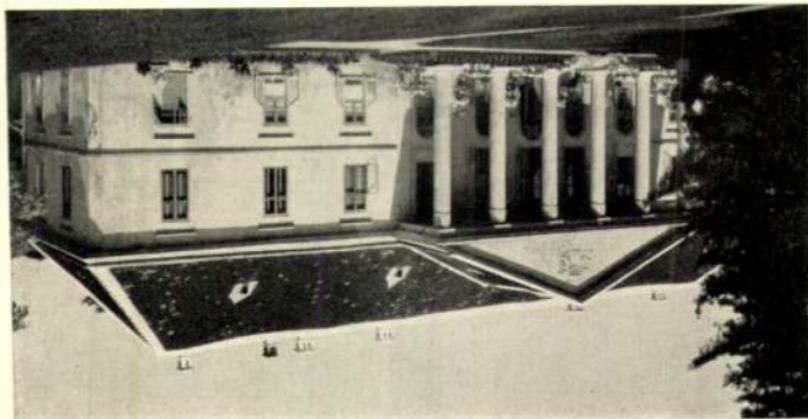
Hauptfassade — Façade principale — Main front
176. — ROHO[®]: Föhnlökkzat

Roho

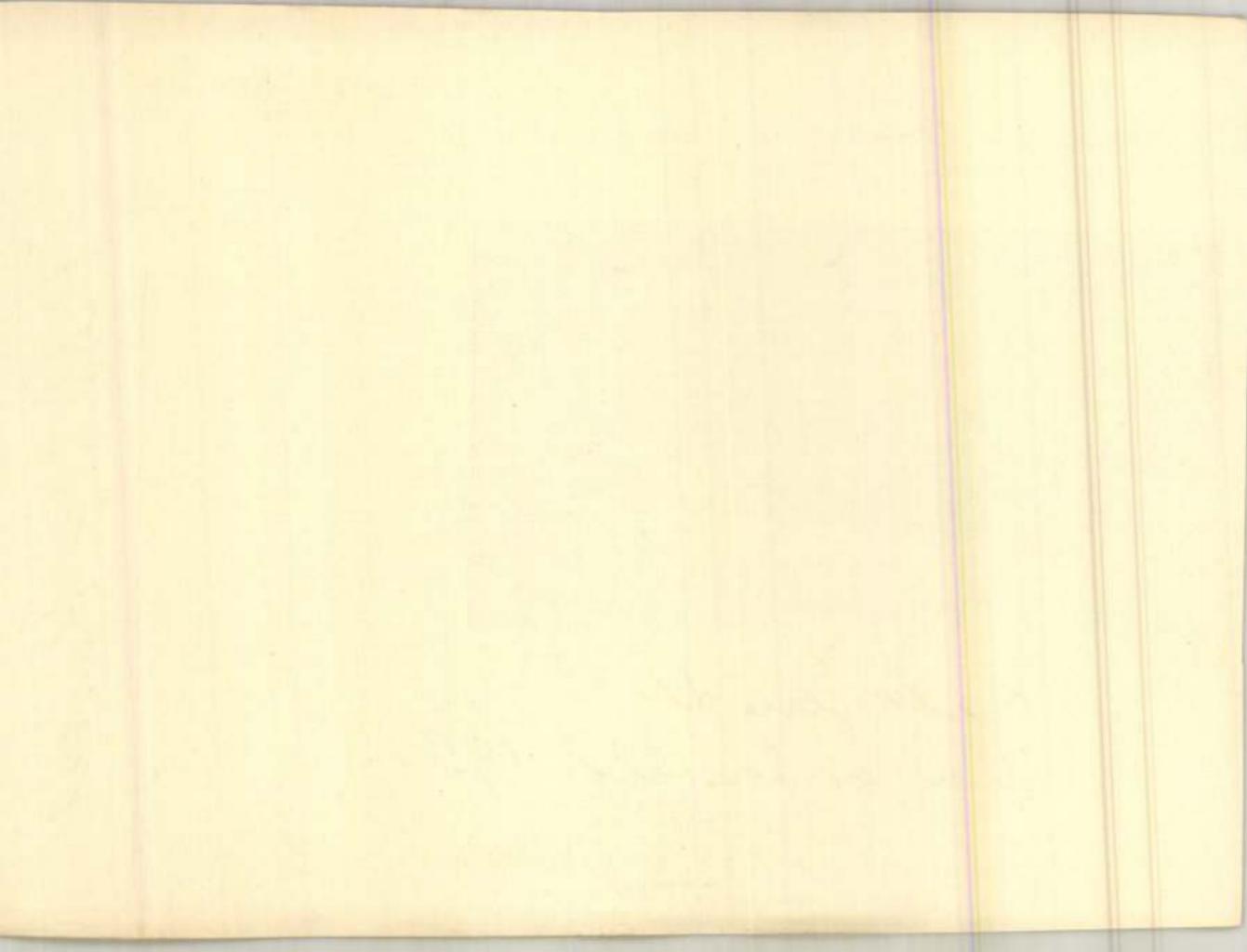

Hauptfassade — Façade principale — Main front
176. — ROHO ^{fig.}: Fotoholzkarte

Radošević
Magyar Értesítő 1956.

ROHO — Karto

Rohrd

Fraboles von Rohrd

Ref. Tempelton.

Spurk 1600 Lmst.

A Eng 1721 e

1874 Gen. telgen
Leeg ek

1874 Legek
1874 Gen. telgen
Leeg ek

Kesze legek
Kesze legek

Borowszky Mary. Mrsz. v m Szabu.
Borowszky Mary. Mrsz. v m Szabu.

6/1

1874 Legek
1874 Gen. telgen
Leeg ek

keressen arra, hogy a nemzet Ne
segítse és a Főmélítőságú Asszor
gyűjtés kereszttülvitelénél ren-

Nagyom kérem, hogy azt az
dozhat, az idecsatolt postatake
lásával késedelem nélkül bekülc
kezetre való tekintet nélkül –
éhezők javára, azok nyomorának
akiknek viszonyait a hatóság ál
őszinte tisztelettel és k

Budapest, 1938. évi márci

65 Rohsrol

Chabot's vnu

Koran Tharan die akad
mei volkunck gster
Want verloren es uit
verloren van

13.019K

Roh Hornbuk

Molecijlken Korongac
Korong Korong

1891 - ber

at alahion

Nyirségi utam 1938

E G Y E T E M I N Y O M D A

DECEMBER

31 nap

51. het

19

Vasárnap

20

Hétfő

21

Kedd

22

Szerda

23

Csütörtök

24

Péntek

25

Szombat

Nagykar.

Scallop Liver: grind it all up then fry it

339. L

Mutton onion liver, 5 lbs, 5 lbs

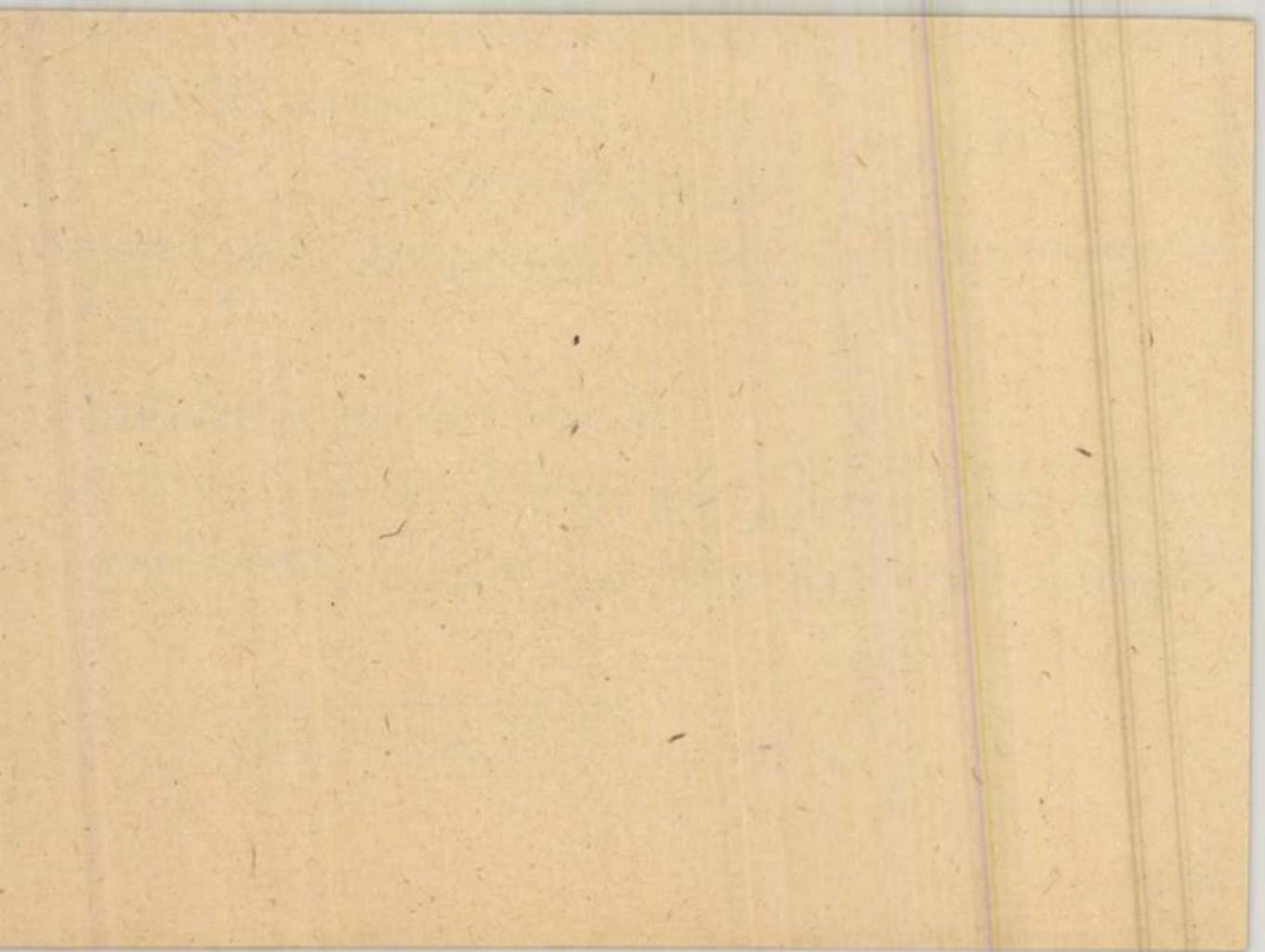
minced onion and garlic

" little liver in onions out? (yellow peas flour)

beefsteak minced onions garlic minced

Ribion bacon

meat

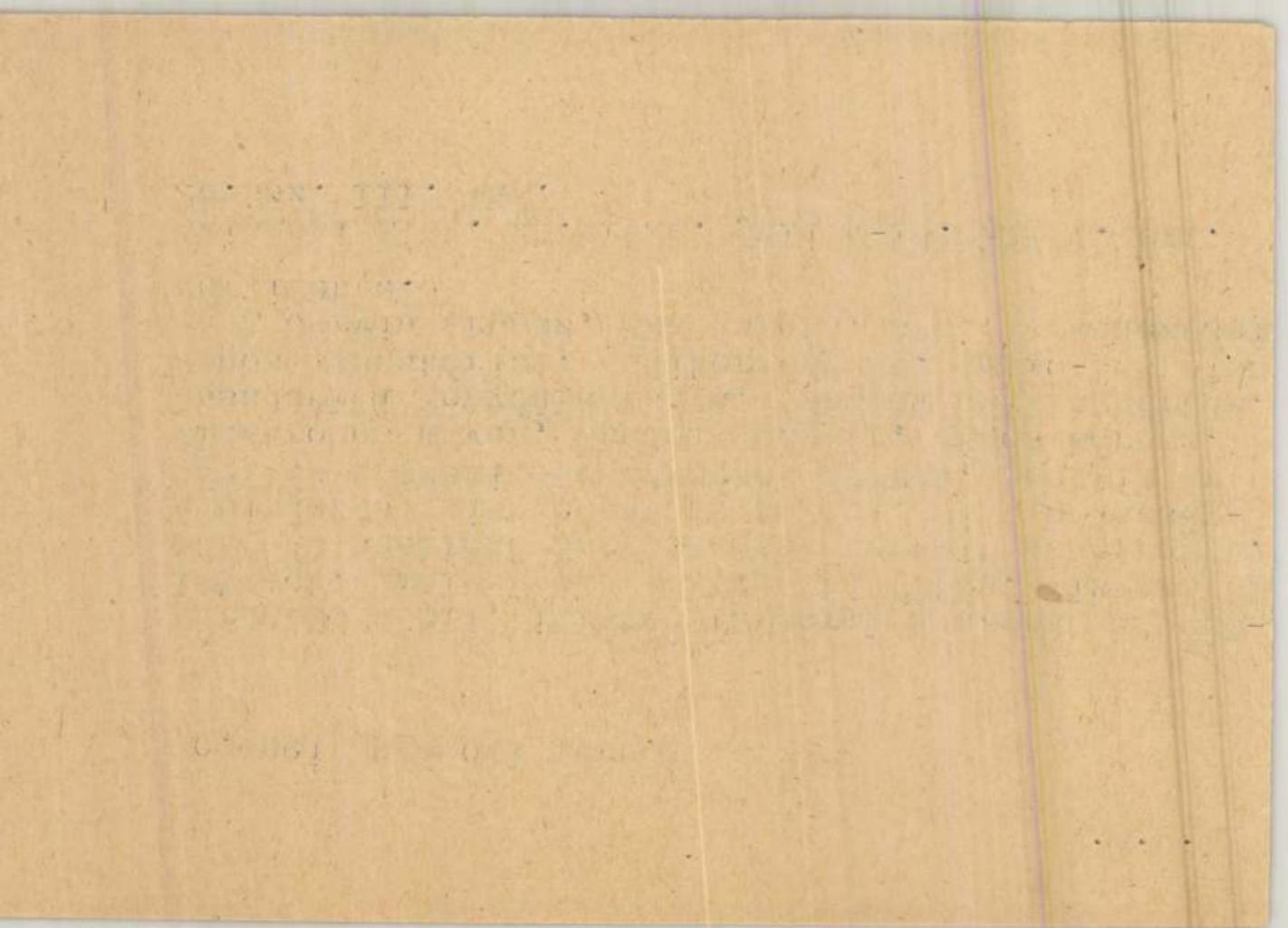

Hohomec Hugo okt mérnök

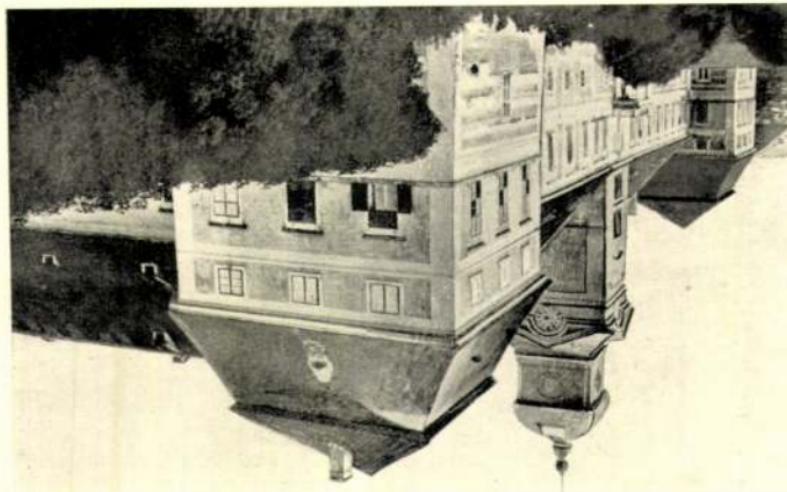
M.D.K.

Hirdetés kozáli, illetve felsorolja azokat az épít-
laptereket, amelyeknek a központi részük tervezett készítette.
Hirtetés szellegben berendezések tervéit készítettek
A hirdetés, mint cégek is említő, mint egészségi-
tényi és műszaki berendezések gyárat, amelyik az
Elérhetőkoms Művek, Objektí Gázgyár, Janos Körháza,
Bászáddaljó Honvédak坦ya, Szereadás Szíllagborítón,
Janos Szanatórium, Haditelephely Rt. Anglo-Austrian
Bank Götván Aruház, MÁK PALOTA, stb. berendezések
készítette.

Szinház i Eltet. Bp. 1928. júli 8-14. XVIII. évt.
28. sz. 111. lap.

17. — ROHONCZ ^{szl.} : Várkastély
Schloss — Château — Castle

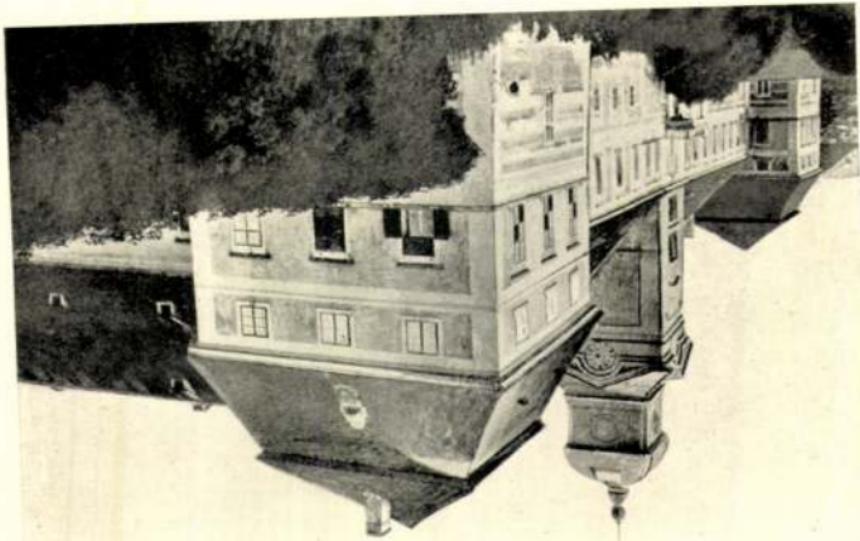
Rohonc

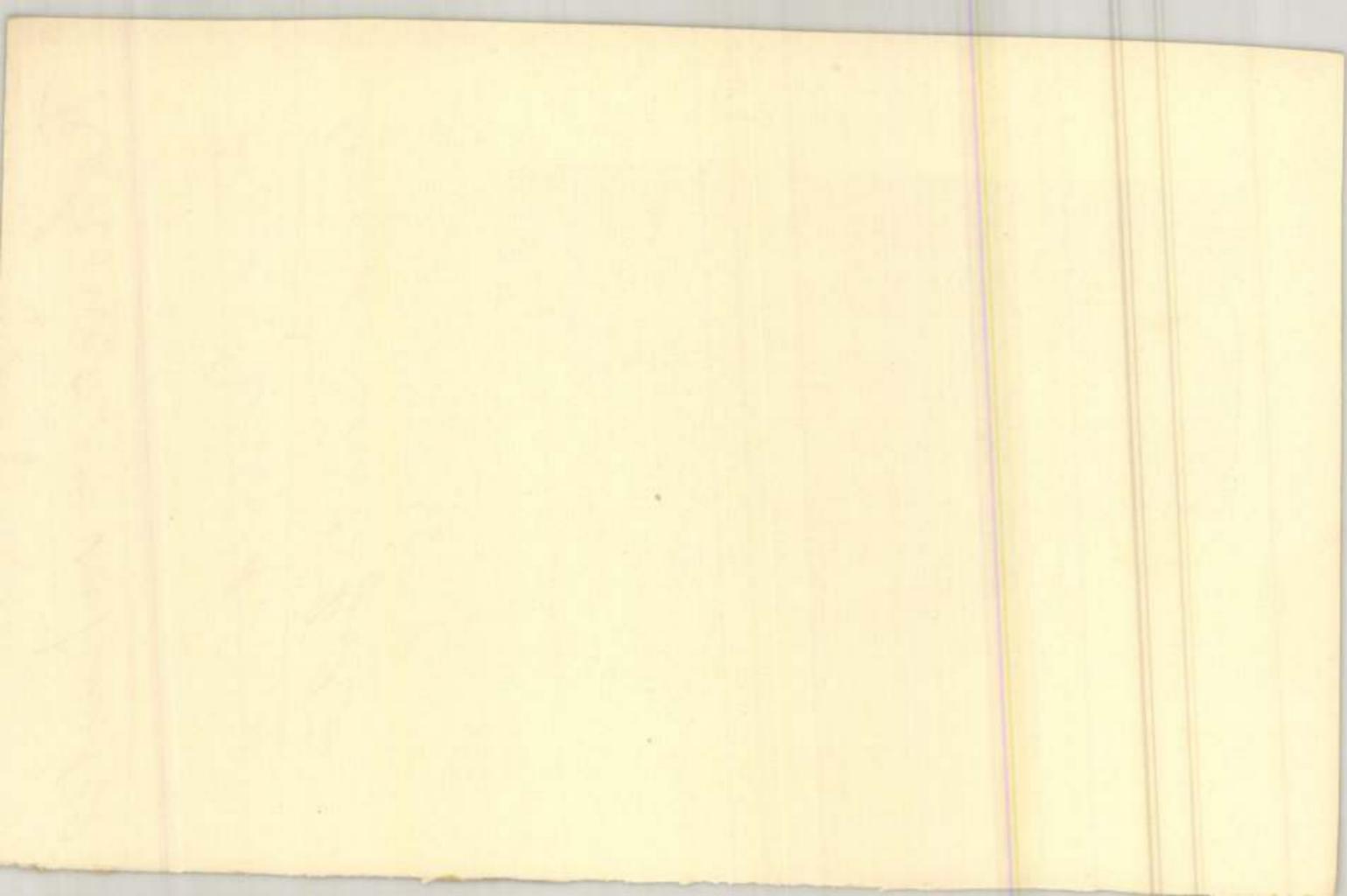

Rohonc - Várkastély

Rohonc - Várkastély
Városi Színház
250

17. — ROHONCZ $\frac{1}{2}$: Várkastély
Schloss — Château — Castle

Rohrige weiss

13-22-32

III. 802.

Feltonia sanguiniflora 1665-66

Ígós Bizottsága

Sigvetési tervezete

L : 55.000 P.

orényre került
3 konzerválá-
..... 6.000 P.

réallítási és
ent István-ko-
..... 3.000 "

Fly romjainak
leték konzer-
..... 2.000 "

olytatólagos
ereprendező-
..... 2.000 "

Rohonci M. pleb
steuryton

Kepe rgo

Kiss kihl kath illay

630. I.

nest

Pohonai (Kasachy)

(Rechnitz)

L.

Thripelos dominiculus

242, 243, P.

Megapodius
albonotatus

Rothschild

Kepre repr.

Rothschild
Rothschild
L. Ap. c. n. 53. f.

~~Zsigmond, III - ik, loved as lengel
Király, accR. II. 213.~~

Rohovci vaskaréj

Kopírovat

Máki Sander dr.

II. Rakovník Terence,

I k. 1646 - 1702,

Br. 1907. 159 p.

1.

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

EUROPA

Rothermere-utca 12. III. 2.

Budapest, V.

RHO NCII blue

TULSO P-ADT C. Quill.

1993. II. 3-22.

E. 69-1. 5mm.

4. Hwy. 1993

Hol tart a Csontrány-kutatás?

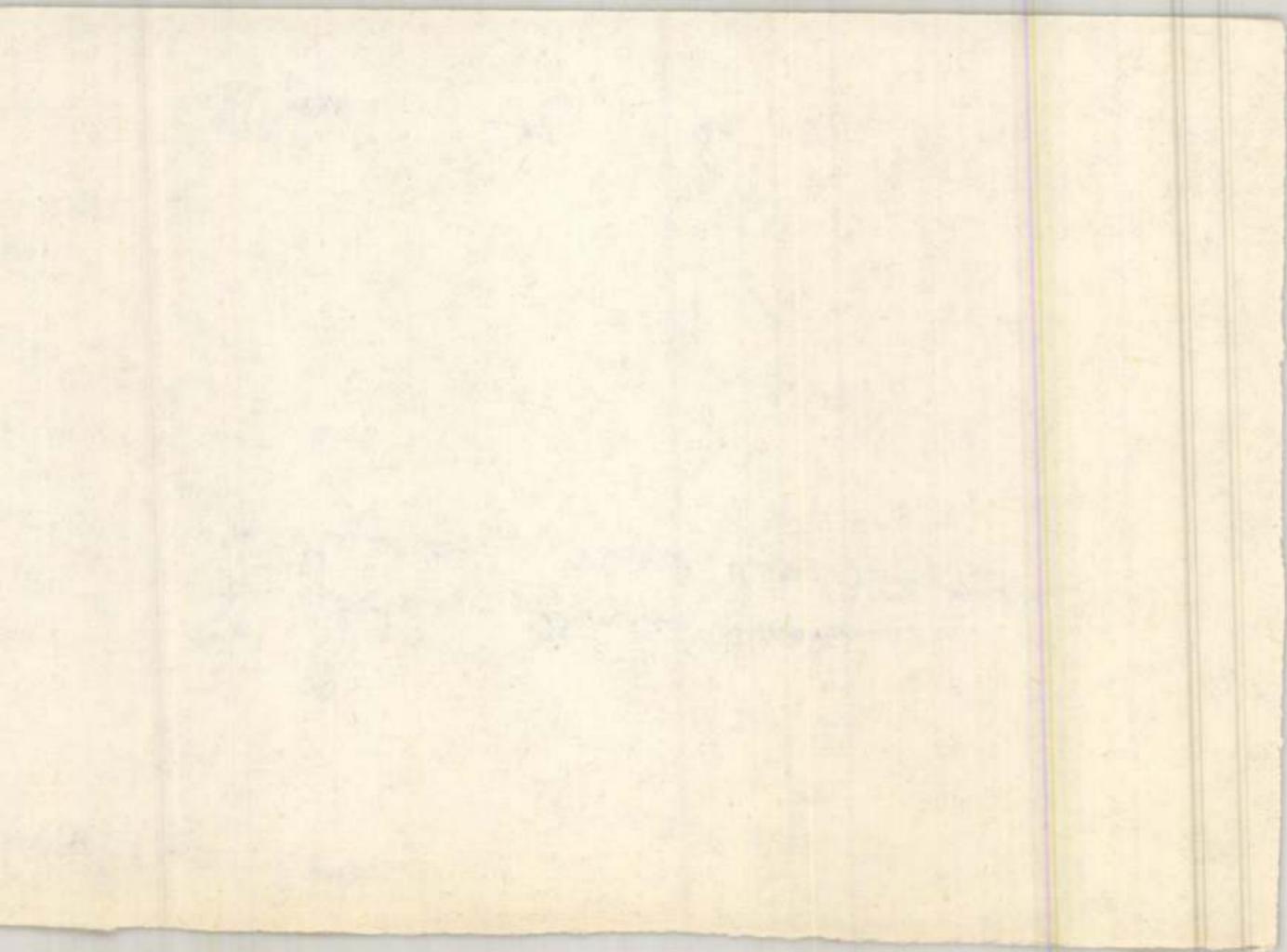
ÚJ MŰVESZET 93/7

Kozó részben a Magyar Szemle 1993 január számában a Nemeth Lajos-konferenciára egyik előadásának részletei jelentek meg. Nosztoly György részben – melynek címe: Az egyetemi Lajos-konferenciára egyik előadásának részletei jelentek meg. Nosztoly György részben – melynek címe: Az egyetemi di es az univerzitatis Conventuali multivestibulen – Német Lajos gondolatából indulhat ki: „Nemeth Lajosról ered ennek a rövid elgádasnák az alapvető hipotézisei is, hogy az egyedi és attalios dialektikája Conventuali muveszetinek külcsa... Csontváry díjai egyenlítégenek

Aug 1. 1981
mud hole

Lake, Dungeness
mud hole, Dungeness
mud hole, Dungeness

mud hole

szombat, vasárnap kivételevel
naponta 8-20 óráig

1991. november 11-i

A kiállítás megtérkinthető

a BBMK iGazgatőjé

KNÖDEL MÁRIA

A kiállítást megnyitja:

KIÁLLÍTÁSnak megnyíltje.

ROHONCZI ISTVÁN FESTMÉLYESEZ

1991. október 14-én 18 órától
a BBMK autógyába

A Bartók Béla Művelődési Központ
meghívja önt

ROHONCZI ISTVÁN

ROHONCZI
ROGISTER
KIALLIKSA

Rohonczi Hugó okt. mérnök

NDC

Kódexen digitálisanadásával. Pestői Műlyapány Művei
Népművek, 1930. 99 I. az Károly

и възможнътъ възможенъ възможенъ
възможнъ възможнъ възможнъ възможнъ

коронскъ князъ князъ

11 1.

A Gyűjtemény. Széki-Gyűjtemény Címűkör 41. rész. Újkor. 1920. június.

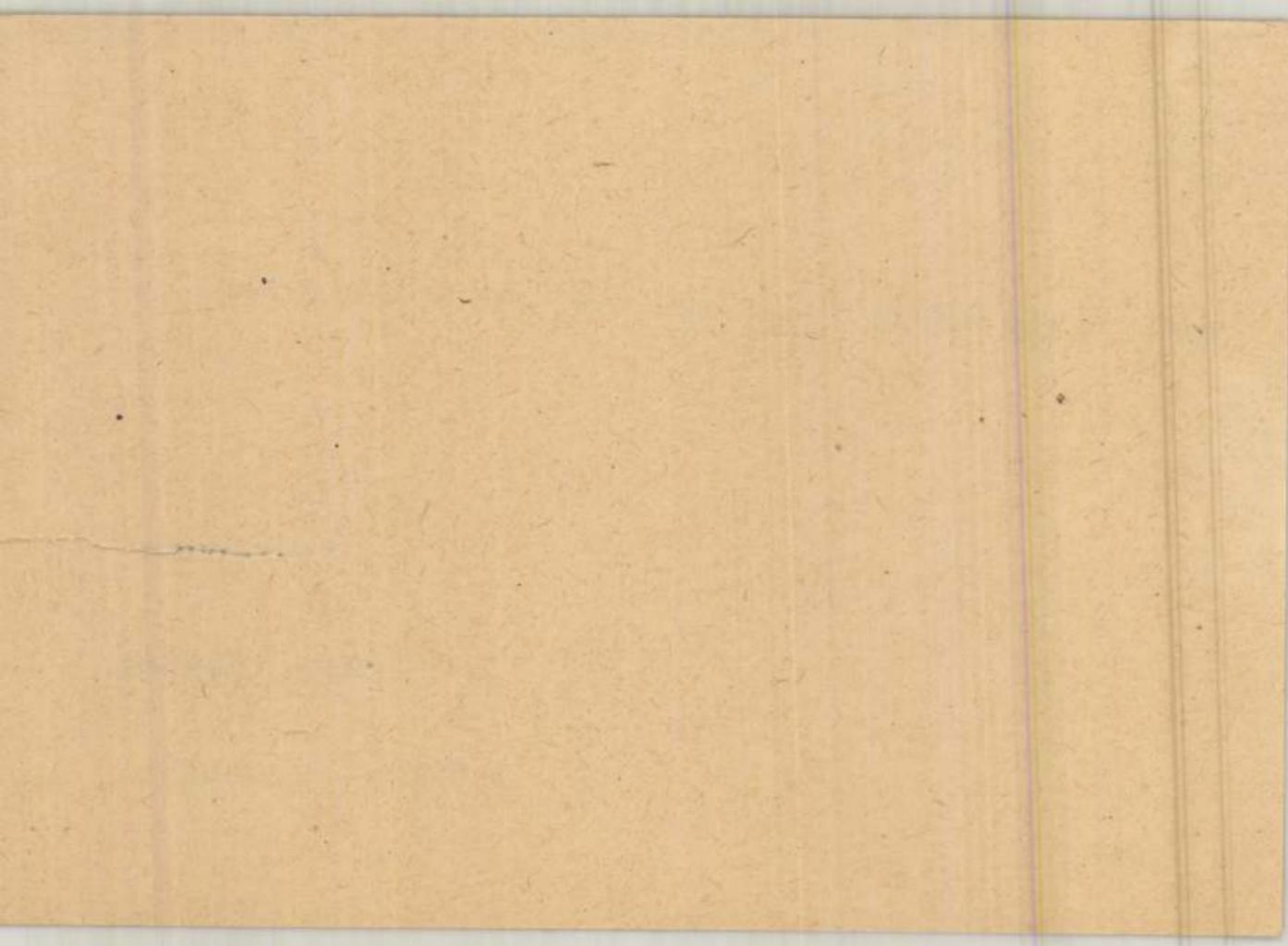
Csendélet, "

" "

Tájkép, akv.

Rohonczi Ilona

110

Rohovsky Ilona

urod

Bende 1916

166. P.

~~Franckia Bimonthly & Vairi puerorum
1529-60~~ VIII. 60. — ~~1649-60~~

VIII. 60

Rohoncy Honka

6 felcs; leaning rock.
no. may 2 tang.
Tang, 30th June
10 hours, felcs

Granitzisols 1909

derivátumokról akarunk beszélni viseletnek a világi és egyházi ümi sem, hanem csak oly esetekről, motívumait látszólag önként és 1 alatt veszik át.

Pár fokkal tudatosabbak és közösséghoz való kapcsolatok a fontos Aristoteles mellett minden philosophiae című munkája éppen és kommentárok egész sorát foglal elso és legáltalánosabb foka abból renaissanceig állandón másoltá auktorokat.⁴⁷⁾ Hogy az irodalm menüvire feltételezi és integrálja, Châtres, ahol az antik irodalom ottani kolostoriskolákban Chartr között) az egész oktatás főtárgya. A teredelő german harcos alakjai motívum átvétele tehát mélyen szellemiségébe és a helyi emlékek cizmus problémáját Magyarorszá országrészeire is aktuálissá teszi. bele lehet vonni a köemlékeknek egyáltalában nem, vagy pedig he ebből vagy talán valamivel korál

Pohoriny János

Foto's Bratislava
Muzeum
1921. 02. 21. dát. XII. 440.

卷之三

Rubbery Horn
majolica

Lizard
Shiny Mandrill
Mandrill
L. A. Kastan
B.P. 1930. 4-1.

ville hongroise du couronnement des rois
de Hongrie (loi LXXIX de 1635), a été
oslovaque.

Prix. Il mourut en 1903, à l'âge
de 1 ans en 1900, sa statue

Bohemia Thora

1915. MKE kirk. Kenneth Kahn
Özi. Lovelok, wif. 120.-
Dahlia, wif. 100.-
1916. MKE kirk. a. o.
Rozali, wif.
Magnar exmoldet, wif. 200.-

McAree, Martha T. III

Rohomey Horo

1909/10 - 1913/14,
1915/16 - II.

Ferk p'zom foisk'vk

127 L.

Pohon cry Mura
besto-

Műcs, Kíáll, 1931 től
Pipics 119. c.

W. H. - W. H. - W. H. - W. H.
W. H. - W. H. - W. H. - W. H.

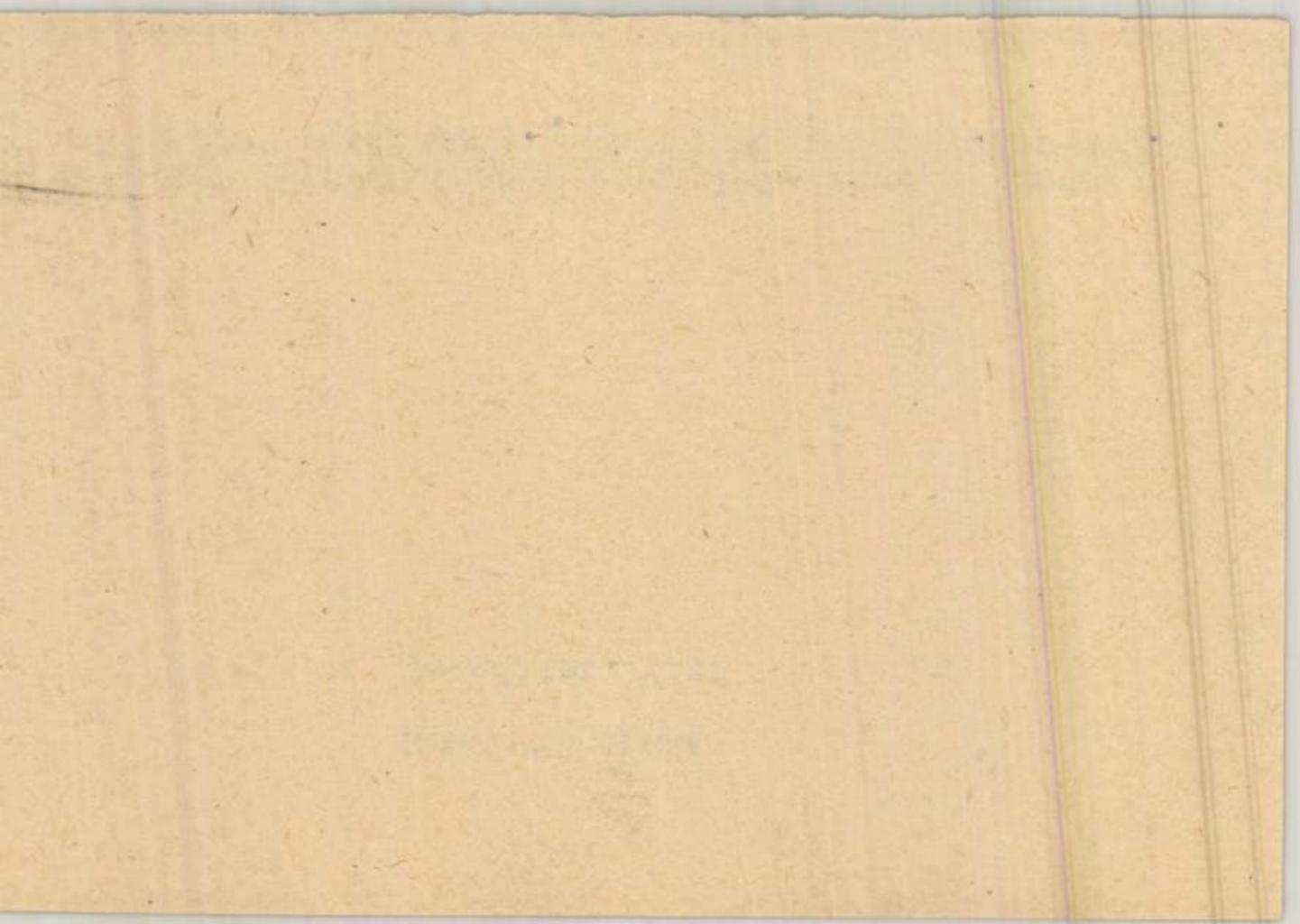
Liszt

KISZTÁRÓ

ROHONCZY ILONA

Csendélet. Vízír

A MEGYER KÉPZÖMŰ ÉS ZNÖK EGYESÜLETÉTÉ TÍSEDIK RENDÉS
TÁRLATIENAK KATOLÓGUSA. NEMZETI SZALON 1918. ÁPRILISJ.

Rohoncy Stone

Illustration

L-

Graff

Aspects of Life

Illustrations

London

Tekintéses Országos
magának

Budapest.

in felt 578-1909 námu magyarszí
mezőben, körül a Kis-pároskúr
isepér övi bánya, keletre a fog-
odrig firstelt 2400 Körömvölgy 4400
, mint a heilst tiszgyal Répore
elhelyezték: tiszte mohács! Külvér

Rohonczi Ilona Testményez
Csendéletet
~~x. vissza~~
Magyar Képzőművészeti Múzeum
1918. április 26.

A Z T Á R G Y A K

Szerelmespár.

Törött gyöngyházdombormű, XVIII. század.

Gyöngyházkereszt, ezüst Krisztus-testtel,
XVIII. század.

Madonna.

Dombormű, gyöngyház, XIX. század.

Gyöngyházkereszt, XIX. század.
Csernoch primás tulajdonából.

A K

NAPÓRA,

öt darab, fémból, XVIII. század.

DOBOZ

napóraval, XVIII. század.

ÓRA,

fém, XVIII. század.

SZEKRÉNYÓRA

„Georg Höllmayr, Olmütz”, 1780 körül.

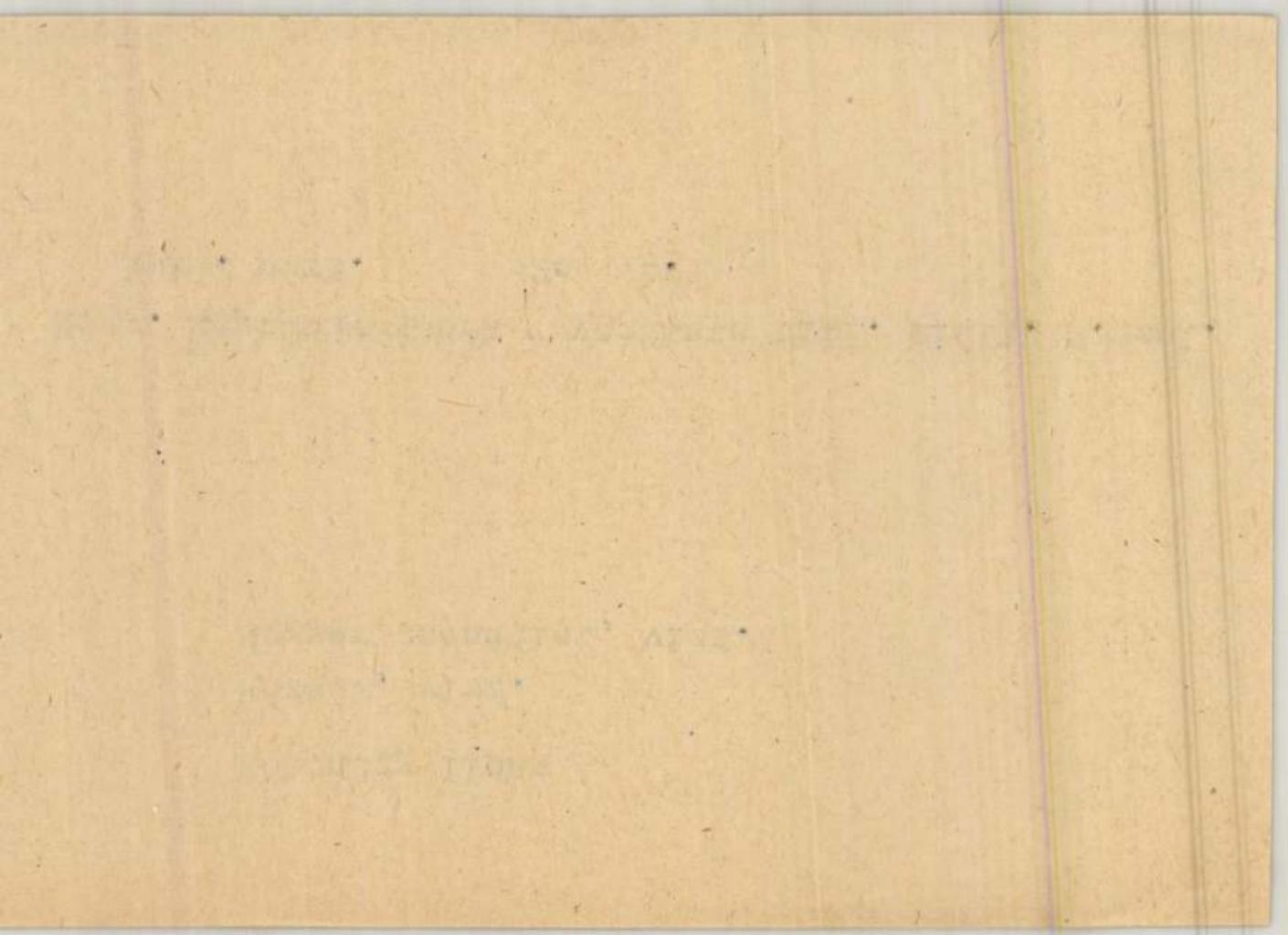
Rohonczi Ilona

Hózsaák, vizst.

Magyár csendélet, vizst.

Magy. Képművészeti eseményeket
szíjeltető VIII. kiáll. N. Szal.

1916. márc. 20. I.

Robonczy Ilona

Csendélet, vt.

1918. Április
Magyar Képzőművészeti Szövetsége X. kiáll.

MDCC

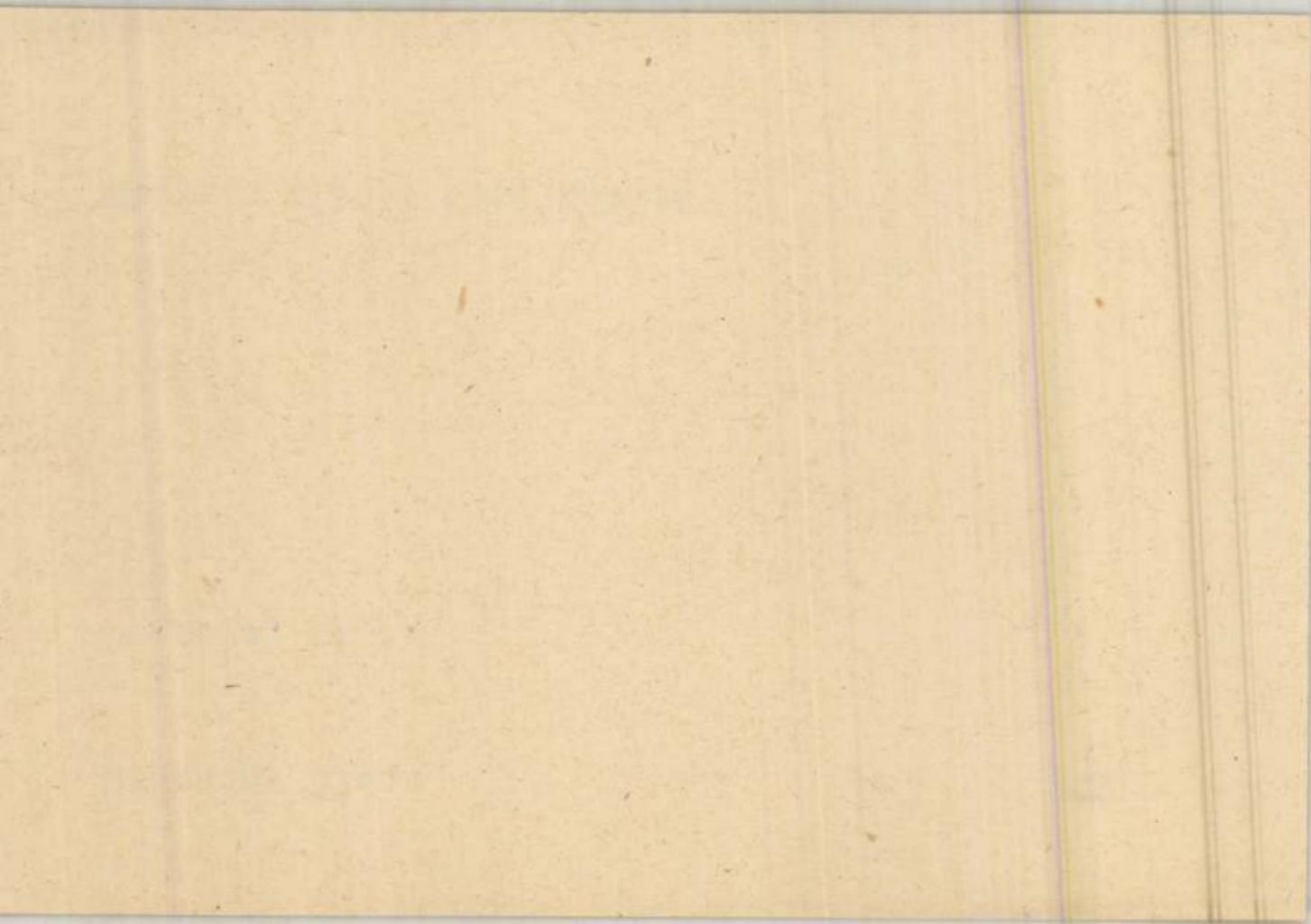
CONFIDENTIAL
TOP SECRET

Rohonczi Ilona

Begonia, viz.

MDC

Ulicsarmok 1931. 6szl. tár. at

Rohonczy János, festő

- - - - -

szül. 1923. Tata bányán.

Angyal Tata bánya

Kristallern a 15. 4 86 - 938. st.
rendelstett Kristall järnkalambol.

Bsp. 939. febr. 14.

A. F. S. K.

ROTHONCZI: *Yous have names for*

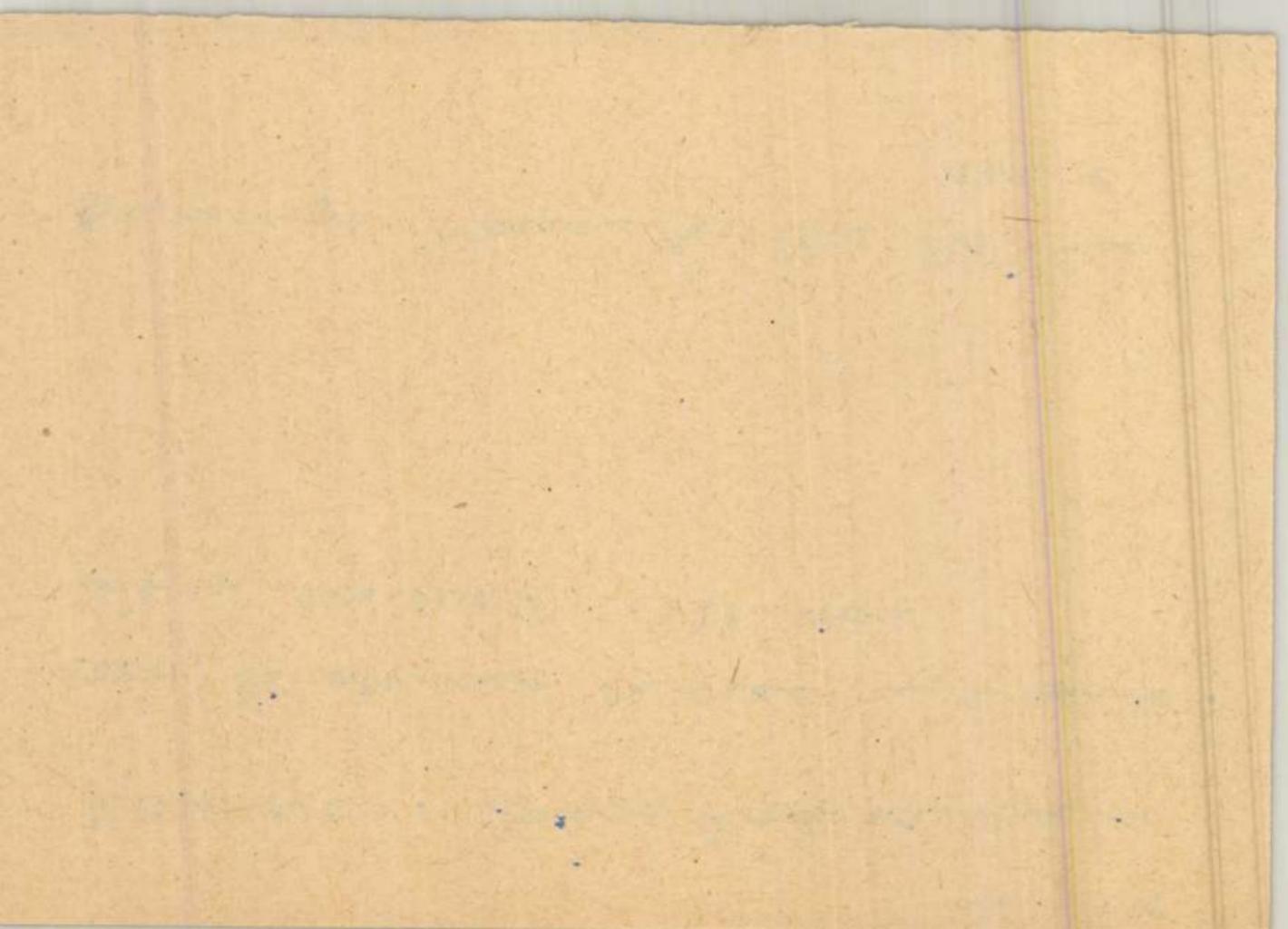
*these, which are names for
things, but you don't know what they are.*

What names do you have for them?

172. e.

Gerasim - Gravoschits: Dec, 1st, 1860.

172. f. c.

Pohoni Oko-
shay

Pohoni, 1659-1674

C.

Hannah Tish

30. A.

Robone Ohio

Elkhart

alder Park Ohio

Wichit

Robone, 16th

L,

Hornsmith Tifor

31, C

1960

Kew

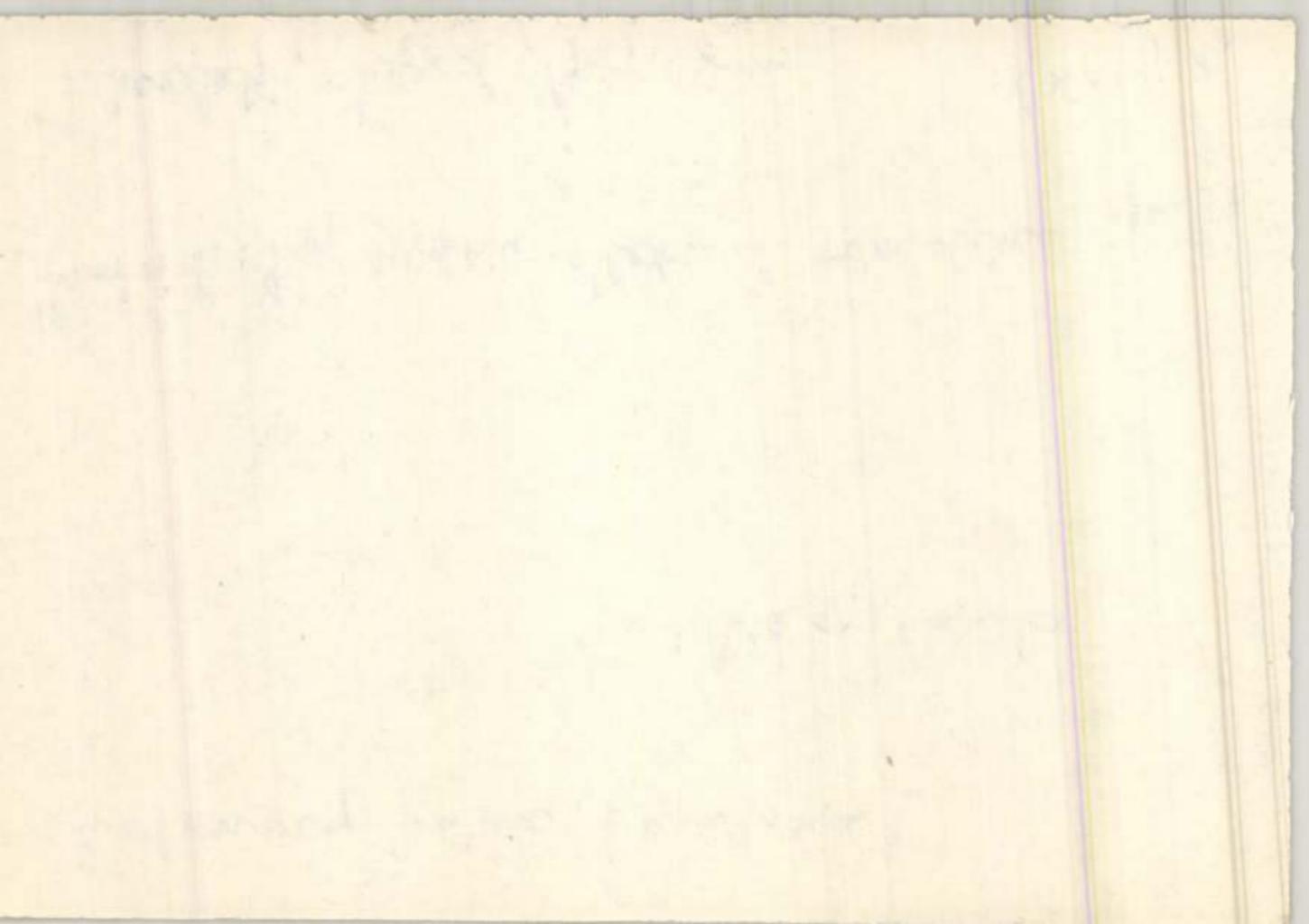
Tinley, Hazel, 1980, Jan.
XXXI/1A.

34-32

John F. "John Martin Edwards" therefore

L. : Newling

[: m. l. n. g.] one of his names

MDK

R Ahoncay K. feet am.

PALUVEGE. OLF. J. A. J.

GOLYAK.

"

"

J. A. J.

ATV. 1000. 2502. 2. 25. 92. 66. 2.

177
177
177

Bohony

Plakátrajza: "Sertaminnal fogók" címmel.

Színház, Bp. 1946. júni, 5-11. II. évf.

21. sz. hetedő borítólapján.

M.D.K.

Si es que podíamos.

Quiero el 1040 para el 11 de enero.

Un saludo a los amigos de aquí.

Atentamente

Roboty

Most megalia sateum, 1945

Plakat a kasz-motivum ugralkodik.

Aradí Nota: a szocialista készületeket jelenképe
Kossuth Környékkiadó/Corvinai Kiadó 1974 221.0.

Испытания показывают, что это
всегда внесет вносит вносит вносит

также вносит вносит вносит вносит

также вносит вносит вносит

также вносит вносит

Rohony / Rohom

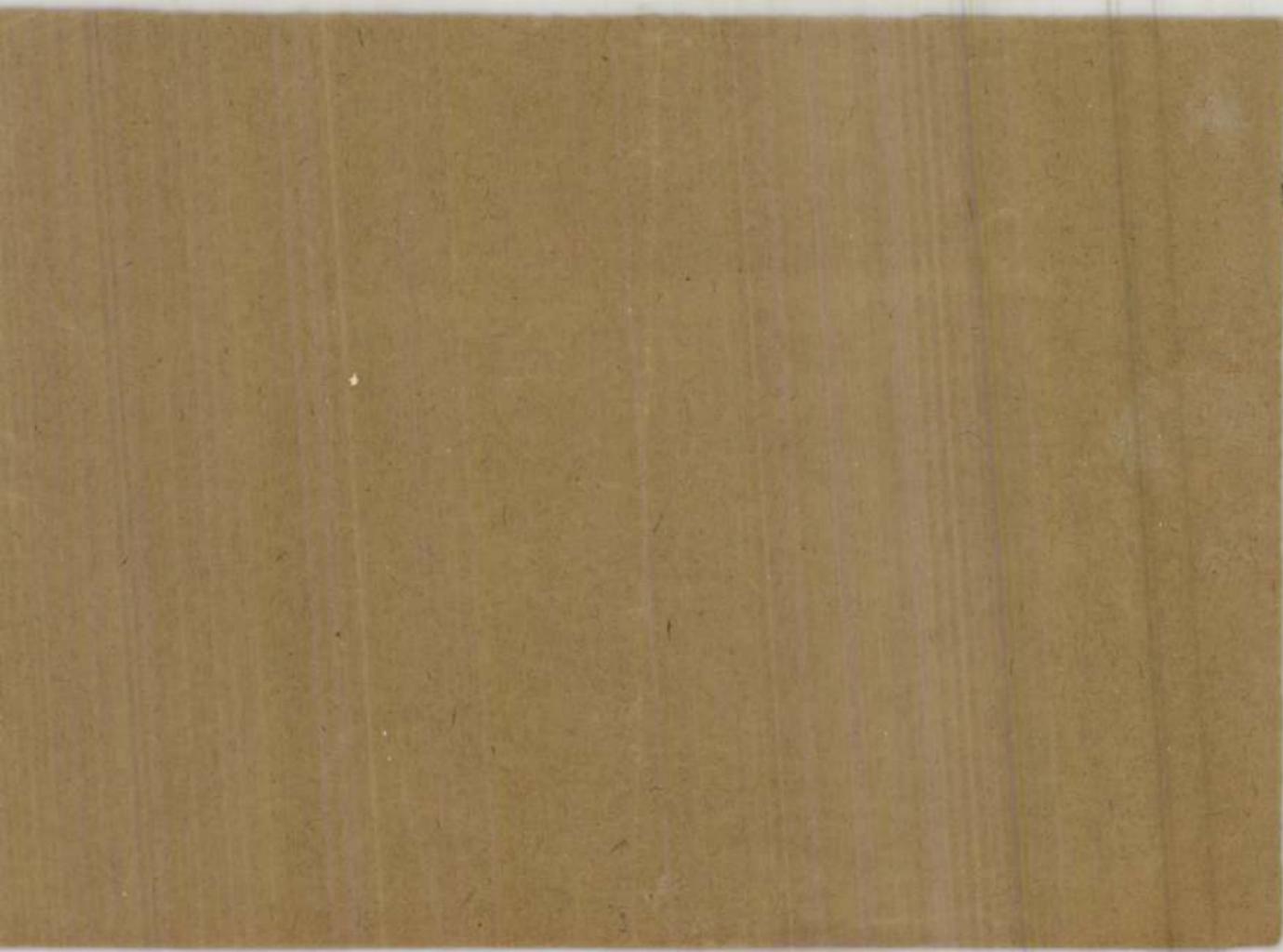
Kast

graphia

keresette a magyar körte
"Kermes" névvel a verda-
munka a hagyományos
10 Cserű címlélt 1945-
+ 10 den.

Rózsa Házhoz

1945 - 6.12

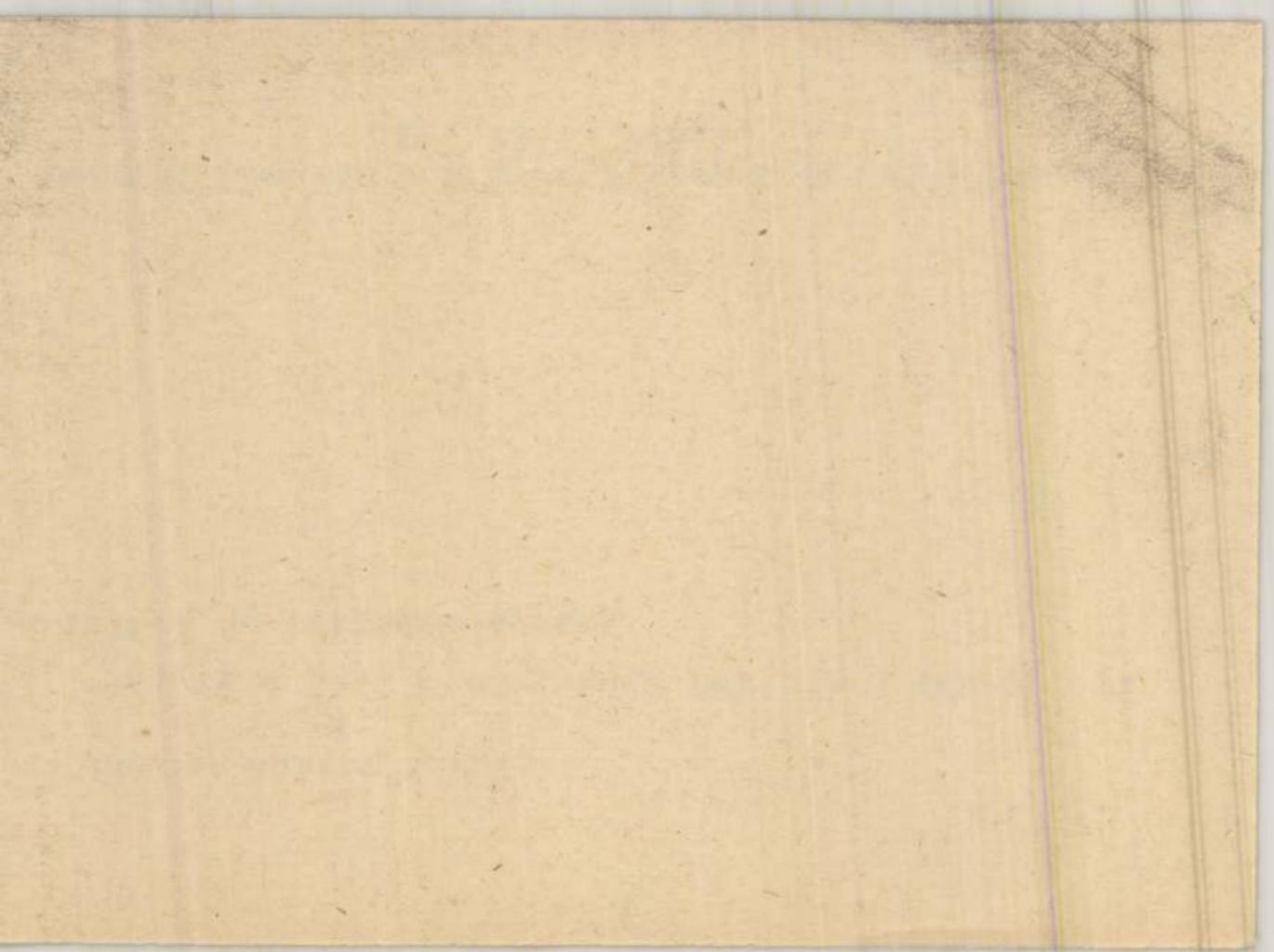
Rohony Rohetm Károly

a Nemzeti Múzeum / Magyar Történeti Múzeum
előkészítője az 1848-49-es forradalom és szabadságharc
magyar történetére.

Ny. 1967. 145.1.

Magyarországi könyvtárakban kölcsönözhető.

• 11 •

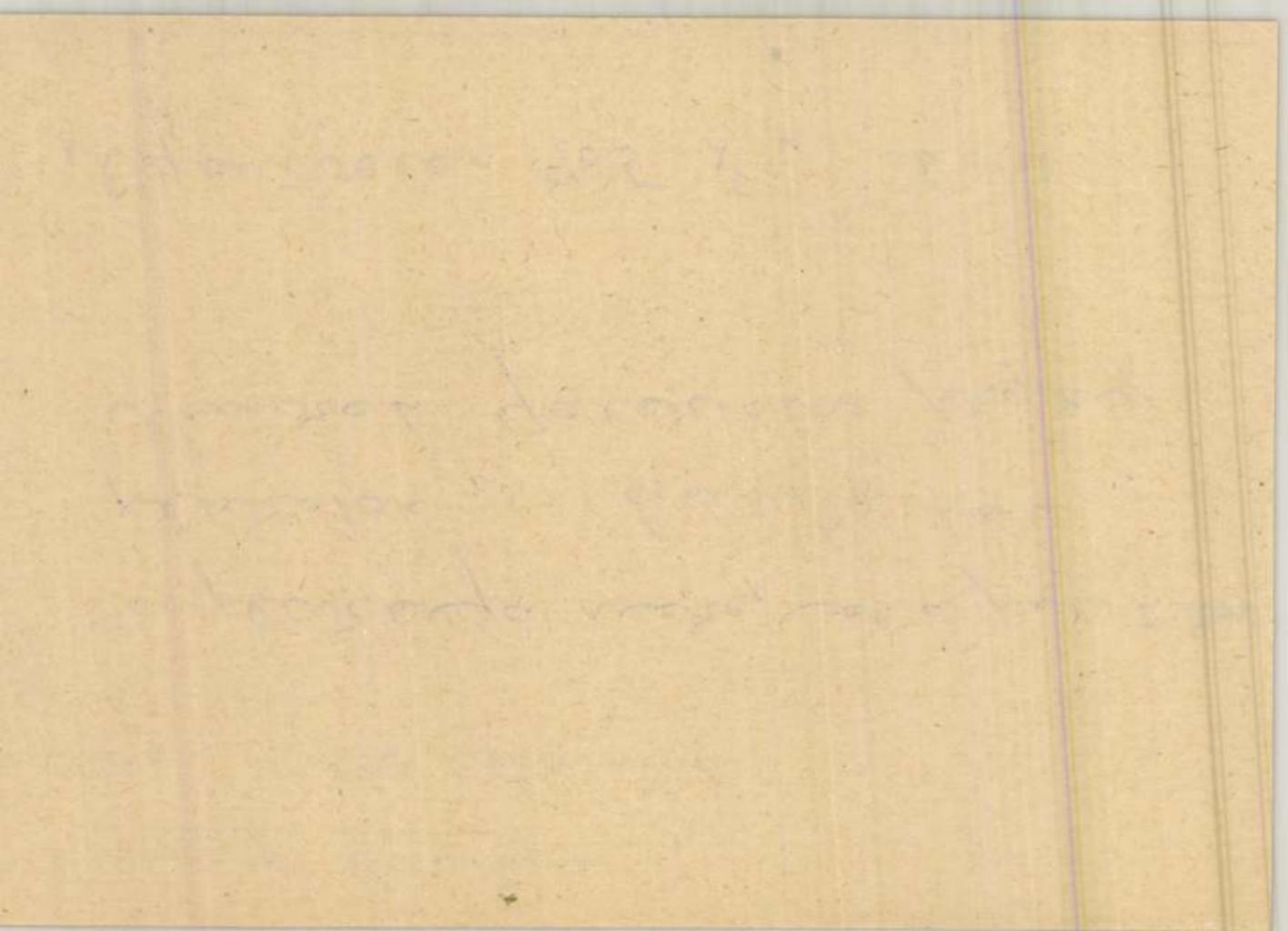

جبل عثيمان، ١٩٦٥ م. ٣٥ ميل.

العنوان: قرية العصافير / بني سعيد
البلدة: بني سعيد
المنطقة: سهل عثيمان

جبل عثيمان، ١٩٦٦ ميل.

بلدة بني سعيد

Rohony / Rohetim / Károly

III. A.

An international Vietnamese scholarly meeting
Vietnam - Hungary - Germany jointly organized
by the Institute of Vietnamese Studies of the
Hungarian Academy of Sciences.

MOVESET 1985/7/5

1985-5 PC224

Rohony László
[Rohony]

復旦大學多媒體教材集成

1985.1.4.

Elle es Tunduud

Poala (1945 - 1948)

Yahoway Lady

1692-1-5

50% of growing?

growing (1692-1698)

growing?

Gibbons, Dublin, 1966. xxvii, 720 pp.

graphs, plates - of the geological
history, modern composition,
etc.

Archaeological

LASZ FESTŐ, XVII. század

ma látéképe

ípoly litképe
szon, olaj, egyenkint 32×121 cm. (Kupola.)
alábbi párra.
Maszlaghy II., 181. és 180. szám.

LASZ FESTŐ, XVIII. század

I. Kelemen arcképe

ászon, olaj, 74×62 cm. (Lépcsőház.)
Maszlaghy II., 413. szám.

OLASZ FESTŐ, XVIII. század

II. Kelemen pápa arcképe

ászon, olaj, 67×54 cm. (Lépcsőház.)
Maszlaghy II., 412. szám.

OLASZ FESTŐ, XVIII. század

XIV. Benedek pápa arcképe

Vászon, olaj, 96×76 cm. (Lépcsőház.)
Maszlaghy II., 404. szám.

OLASZ FESTŐ, XVIII. század

XIII. Kelemen pápa arcképe

Vászon, olaj, 67×54 cm. (Lépcsőház.)
Maszlaghy II., 411. szám.

OLASZ FESTŐ, XVIII. század

Krisztus születése

Vászon, olaj, 175×92 cm. (Első emeleti fogadó.)
Maszlaghy II., 556. szám.

OLASZ FESTŐ, XVIII. század

Rohonge Gora

ngondra

L.

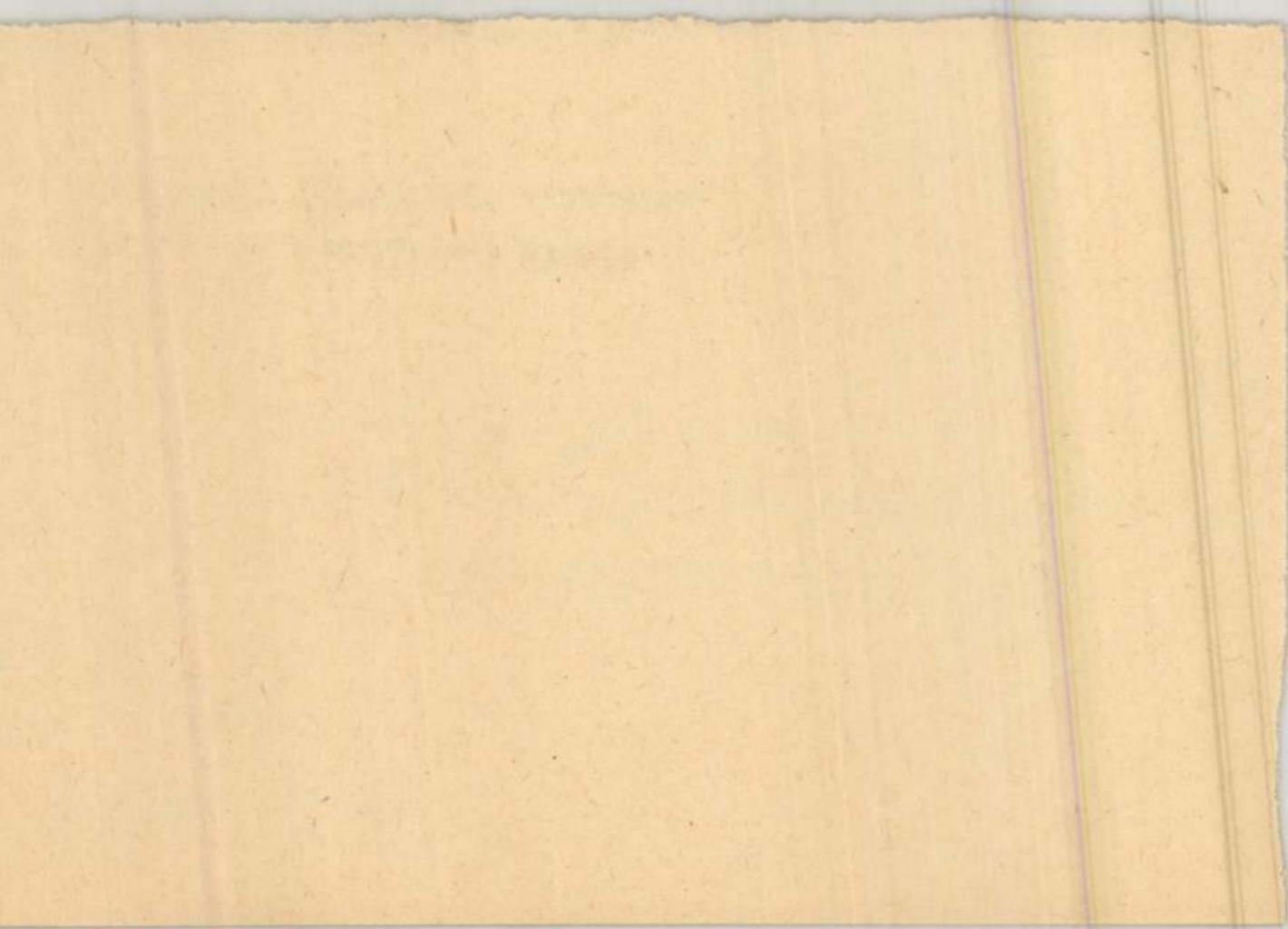
Kerlin myristicifolia

280 l

St. J. & Steven polka teknika plateža.

1945 इंडिया नेव्हीट नेट का प्रोडक्ट -
लाइन ए कॉम्पनी - Deter, "Water (Rust Remover with Kerosene)" -
नेव्हीट फैर लाइन (Liner)

Chlorophyll

VIII/5

KRITIKA, BP. 1970. MARCH

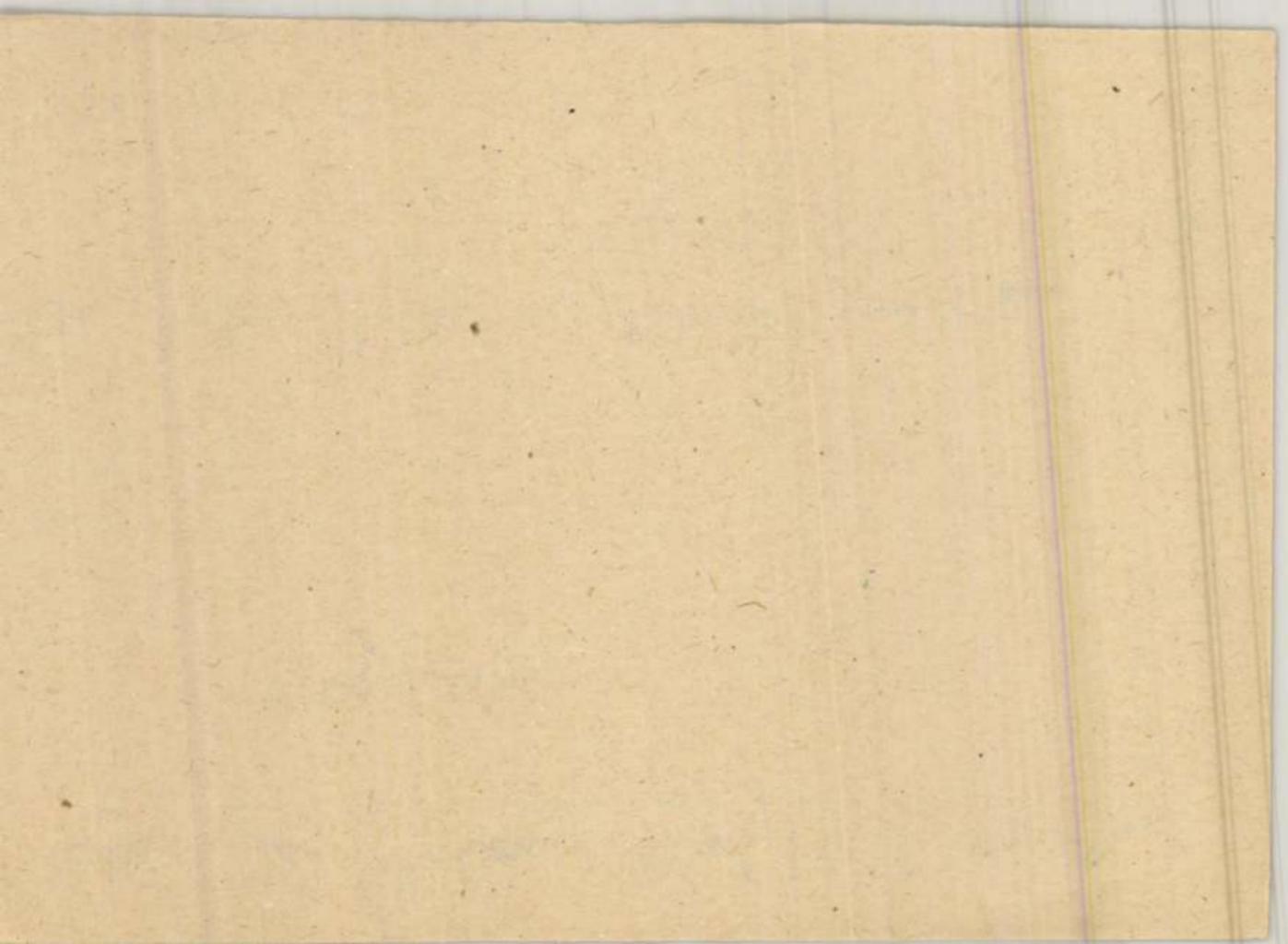
-6.

leisurely

Reverie: Prolonged idleness (waste time)

Megamachine

City - Del [Reverie: leisure] [i:z], quality

KRITIKA, BP. 1970. MARCH

VIII/6:

2-3. u.

MARCH

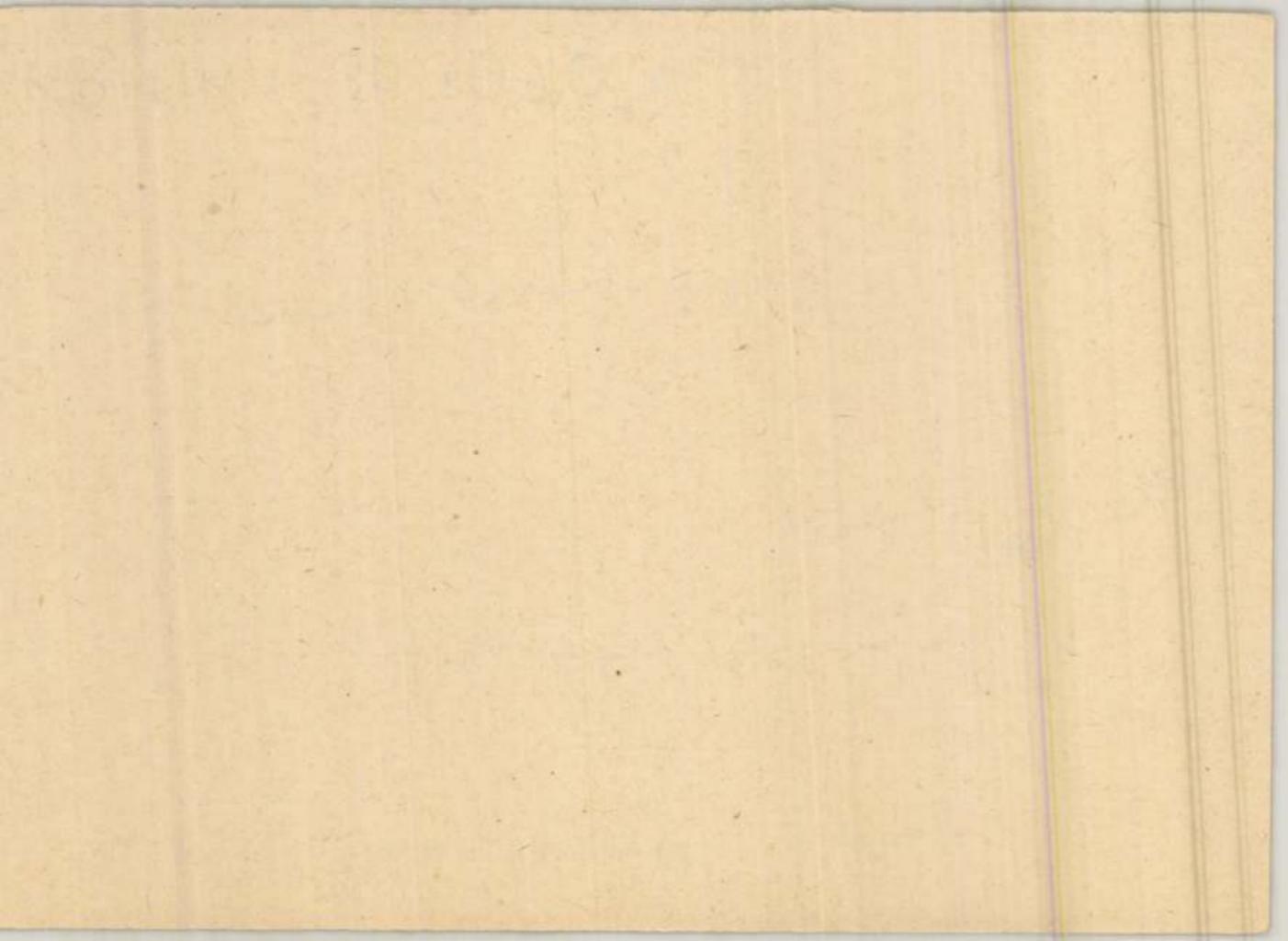
Illustration of the Productivity of the Society

REVIEW

C. Muller (1971)

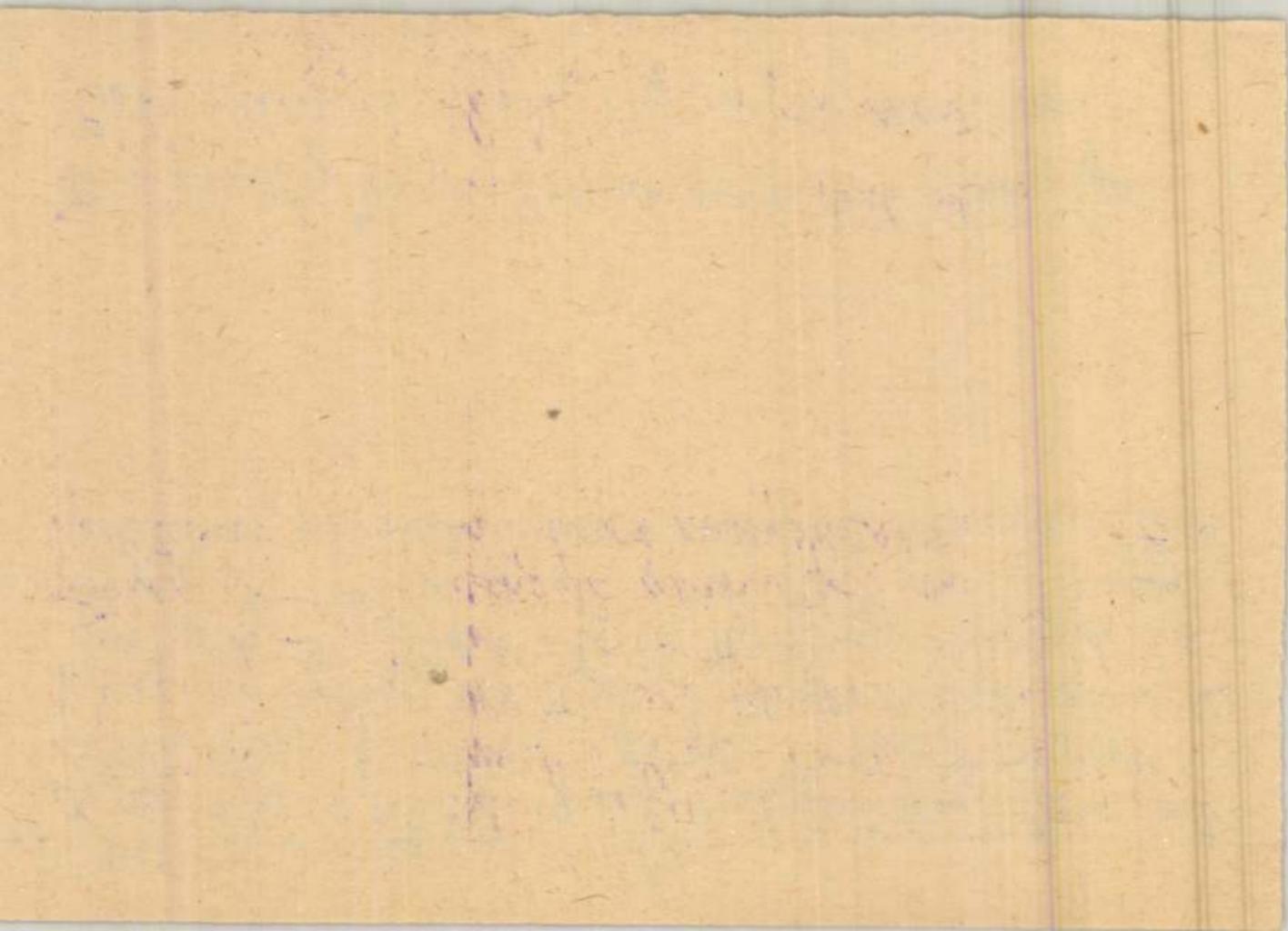
After little research!

Editor - Dr. [Unknown] edited [?], originally

Rohomai Ld. by S. G. Smith

The following letter was written to the author by Mr. W. H. Dallin, of Salt Lake City, Utah, in 1882.

Graphis, Kinnick, 1966. xxiv + 144 pp.

grafika, lette-fotek / fotografie
et alie, "Morday kompozici"
"

Afrody, Adela

Thy-Der

Rohonyi Károly

Plakat Kállitás, 1948. N. Szál.

MDK

125-125-125-125-125-125-125

125-125

125-125-125-125

Rollewyl Käufly

"Festleid, fadat", neuerweise
Methylen Kommuunikaatl Palt,

Methylen Kommuunikaatl Palt
Klout gy. u Fia RT. 1944 59/82 cm

- Z.n. sepraudzis -

Petzhuzi, Lüderitz 1945-46
B., Losenhut Zeit. 1970

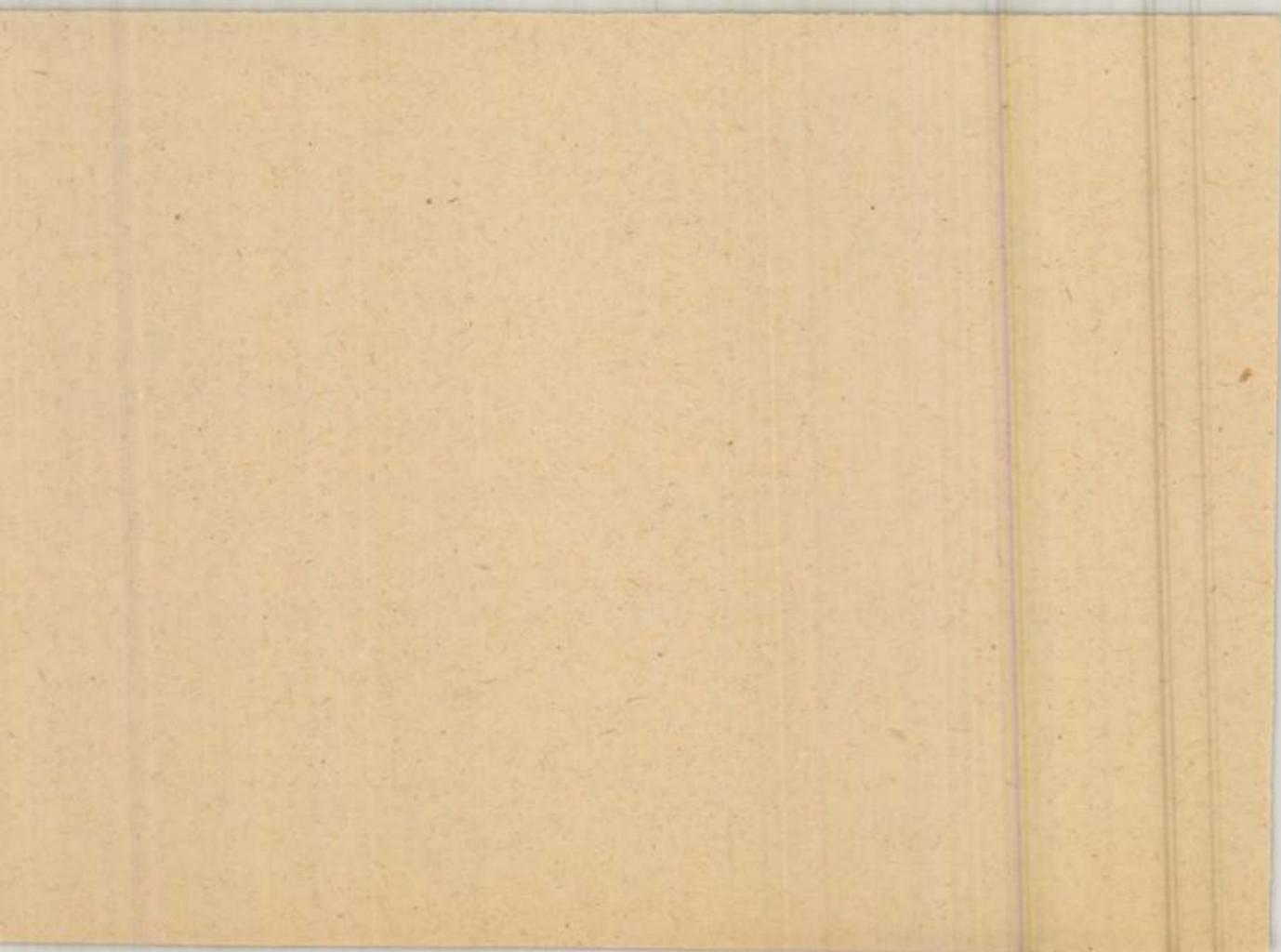
September 1965/66 & Log file observations

Informational Diaries of SFA I.

Log file

Major performance issues, 26 are
the best - Chameleons, Guppies - 11cc/hr

Thomas! Chameles feso, gape

Rep. Kossuth Zsolt 1970

Patchou: platefrag 1945-48

- G. sepiocaudata -

K184 Gy. a. Fia Rk. 1945 58/4 cm.

Megyeri Kézirányi Cs. flat

" Herd wavyadul arachty,

Rózsavölgy Kisrétly

Rohonyi Károly / 1913-/

Füatalok szavazzatok szociáldemokratára. 1947.,

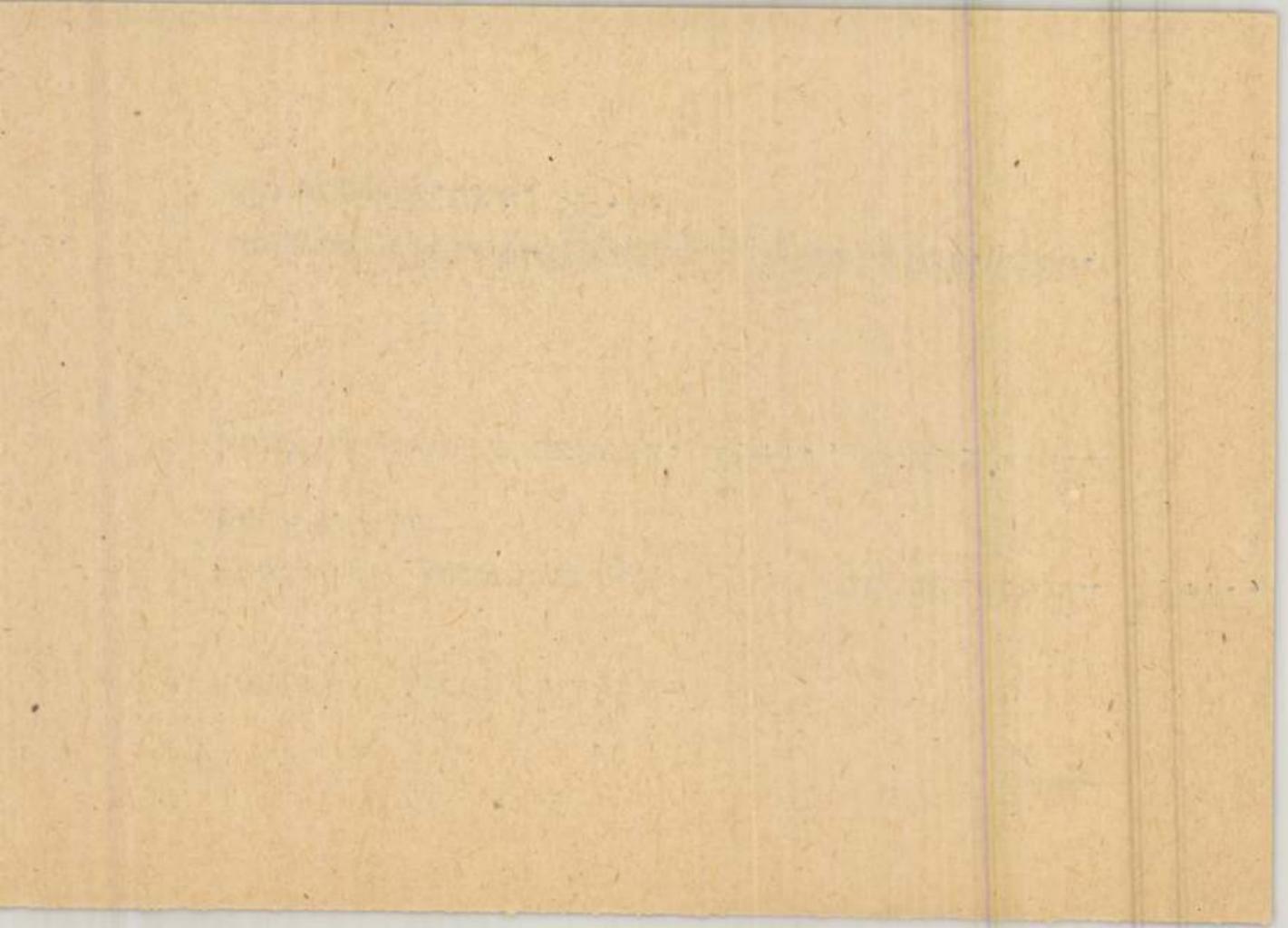
84x57.7 MH

Most megadnak nyíltan. 1947., 80x59.FSZKK

Micsarnok. Kkt. 36.1.

Magyár Plakát-Történeti Katalógus. 1960.

MSK

III

Rohonyi Károly /1913-/

"Férjedet, fiaadt, hazahozza a Magyar Kommunista Párt." 1945.

"Kézédben a döntés" 1947.

"Elatalok szavazzatok a szociáldemokratikai" 1947.

"Most megadnak errőt sz" 1947.

36.0.

Hegyár Plakát-Történeti Katalógus. Bp. 1960.

и във външните съдии. Това

изисква от всички членове на правителството да

иматък и да имат

български

представители, които да разберат и да разрешат

всички въпроси.

Hohonyi Károly

Gy - Dex /Hohonyi Károlyek/:

"A hulládék papíroszt Gyűjtési" 1942.

"Gyűjtés a Férfat Olajszállítmány" 6.n.

"Sóha többé hibásult" 1948

"Még vannek itt" 1945.

"Angám gondolj rám! Szavazz a szociál demokráciai" 1947.

Magyár Plakát-Történeti Kiállítás. Szp. 1960.

17.1.

NDK

1900-1901
1901-1902
1902-1903
1903-1904
1904-1905
1905-1906
1906-1907
1907-1908
1908-1909
1909-1910
1910-1911
1911-1912
1912-1913
1913-1914
1914-1915
1915-1916
1916-1917
1917-1918
1918-1919
1919-1920
1920-1921
1921-1922
1922-1923
1923-1924
1924-1925
1925-1926
1926-1927
1927-1928
1928-1929
1929-1930
1930-1931
1931-1932
1932-1933
1933-1934
1934-1935
1935-1936
1936-1937
1937-1938
1938-1939
1939-1940
1940-1941
1941-1942
1942-1943
1943-1944
1944-1945
1945-1946
1946-1947
1947-1948
1948-1949
1949-1950
1950-1951
1951-1952
1952-1953
1953-1954
1954-1955
1955-1956
1956-1957
1957-1958
1958-1959
1959-1960
1960-1961
1961-1962
1962-1963
1963-1964
1964-1965
1965-1966
1966-1967
1967-1968
1968-1969
1969-1970
1970-1971
1971-1972
1972-1973
1973-1974
1974-1975
1975-1976
1976-1977
1977-1978
1978-1979
1979-1980
1980-1981
1981-1982
1982-1983
1983-1984
1984-1985
1985-1986
1986-1987
1987-1988
1988-1989
1989-1990
1990-1991
1991-1992
1992-1993
1993-1994
1994-1995
1995-1996
1996-1997
1997-1998
1998-1999
1999-2000
2000-2001
2001-2002
2002-2003
2003-2004
2004-2005
2005-2006
2006-2007
2007-2008
2008-2009
2009-2010
2010-2011
2011-2012
2012-2013
2013-2014
2014-2015
2015-2016
2016-2017
2017-2018
2018-2019
2019-2020
2020-2021
2021-2022
2022-2023
2023-2024
2024-2025
2025-2026
2026-2027
2027-2028
2028-2029
2029-2030
2030-2031
2031-2032
2032-2033
2033-2034
2034-2035
2035-2036
2036-2037
2037-2038
2038-2039
2039-2040
2040-2041
2041-2042
2042-2043
2043-2044
2044-2045
2045-2046
2046-2047
2047-2048
2048-2049
2049-2050
2050-2051
2051-2052
2052-2053
2053-2054
2054-2055
2055-2056
2056-2057
2057-2058
2058-2059
2059-2060
2060-2061
2061-2062
2062-2063
2063-2064
2064-2065
2065-2066
2066-2067
2067-2068
2068-2069
2069-2070
2070-2071
2071-2072
2072-2073
2073-2074
2074-2075
2075-2076
2076-2077
2077-2078
2078-2079
2079-2080
2080-2081
2081-2082
2082-2083
2083-2084
2084-2085
2085-2086
2086-2087
2087-2088
2088-2089
2089-2090
2090-2091
2091-2092
2092-2093
2093-2094
2094-2095
2095-2096
2096-2097
2097-2098
2098-2099
2099-20100

Rohonyi Károly

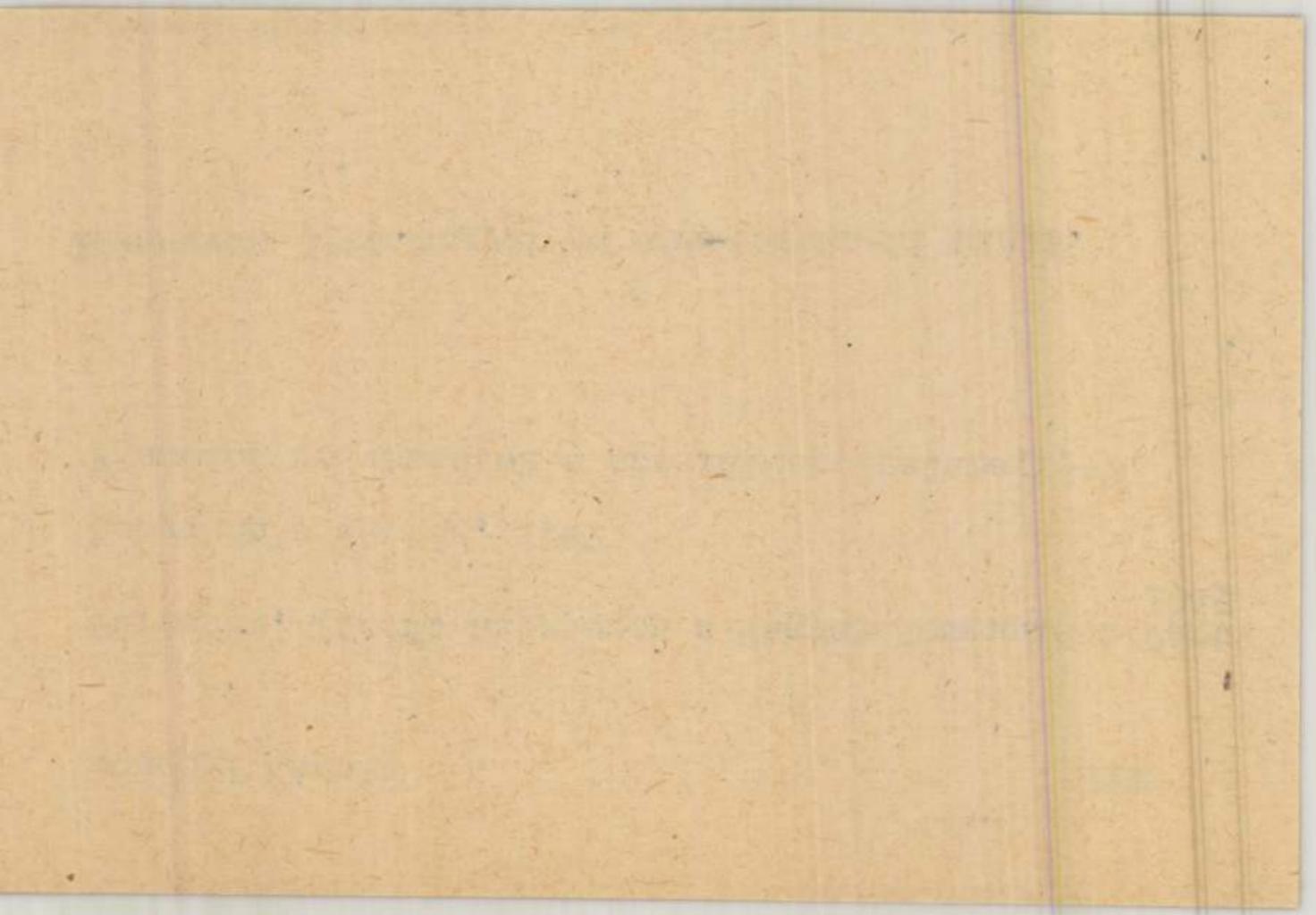
NDK

Feljedet, füldát hazahozza a Magyar Kommunista Párt
1945

Kezedben a döntés, 1947

Füzetek szavazzatok a Szociál demokratára, 1947

Műcsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

Rohonyi Károly

Most Magyar aratás, 1947

MDK

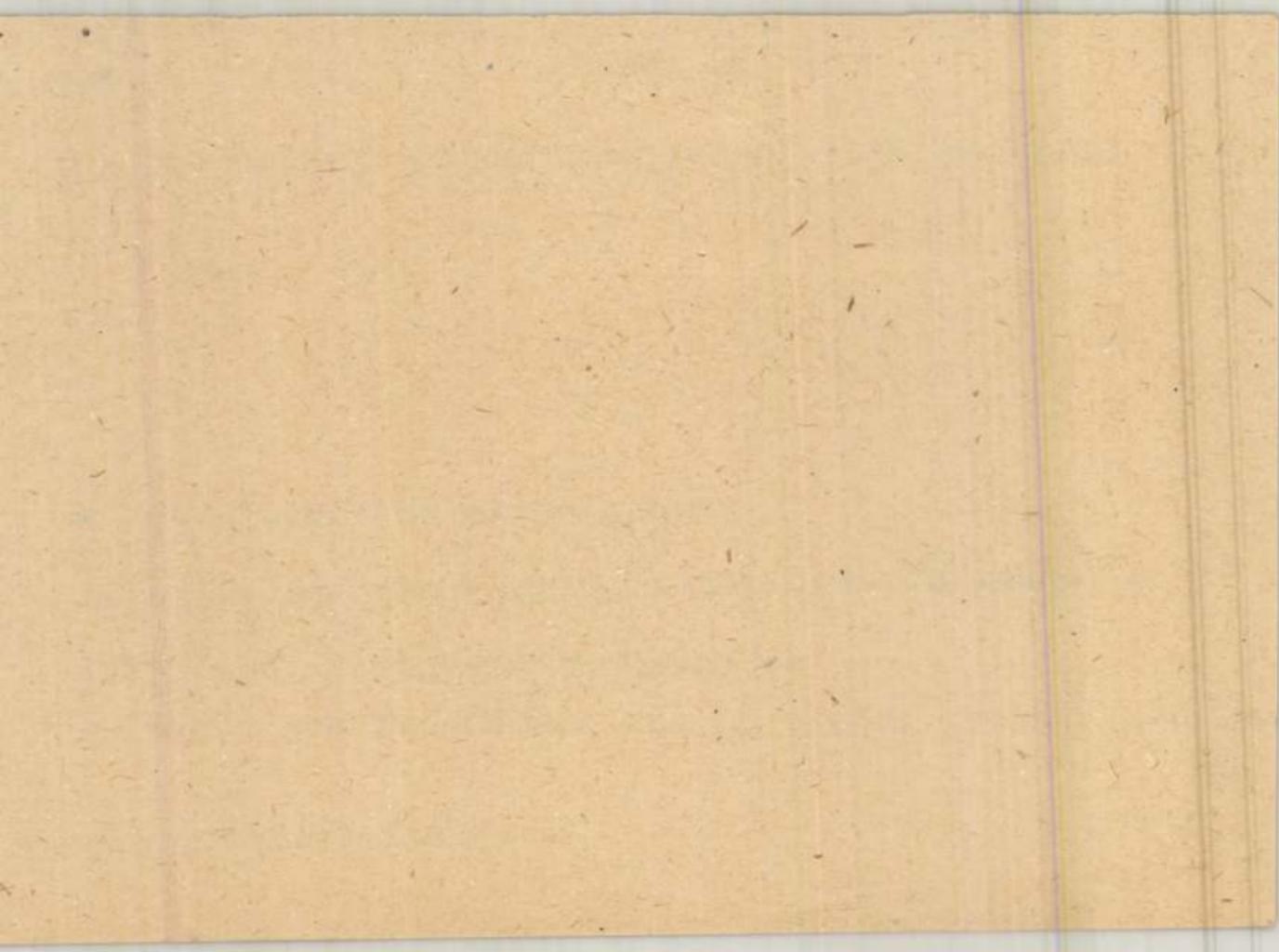
Műcsarnok 1960. Hagyár plakát-görögömeti kiáll.

RÖHONYI Károly grafikus

M.D.K.

A "Who's who in Graphic Art" C svájci kiadásában szerepelő MÉGYEI sazimázaú grafikus
FELLESÉGEVEL együtt Gy-D r jélezéssel szerepel a
a plakátekben, melyeket minden

Recovery of energy

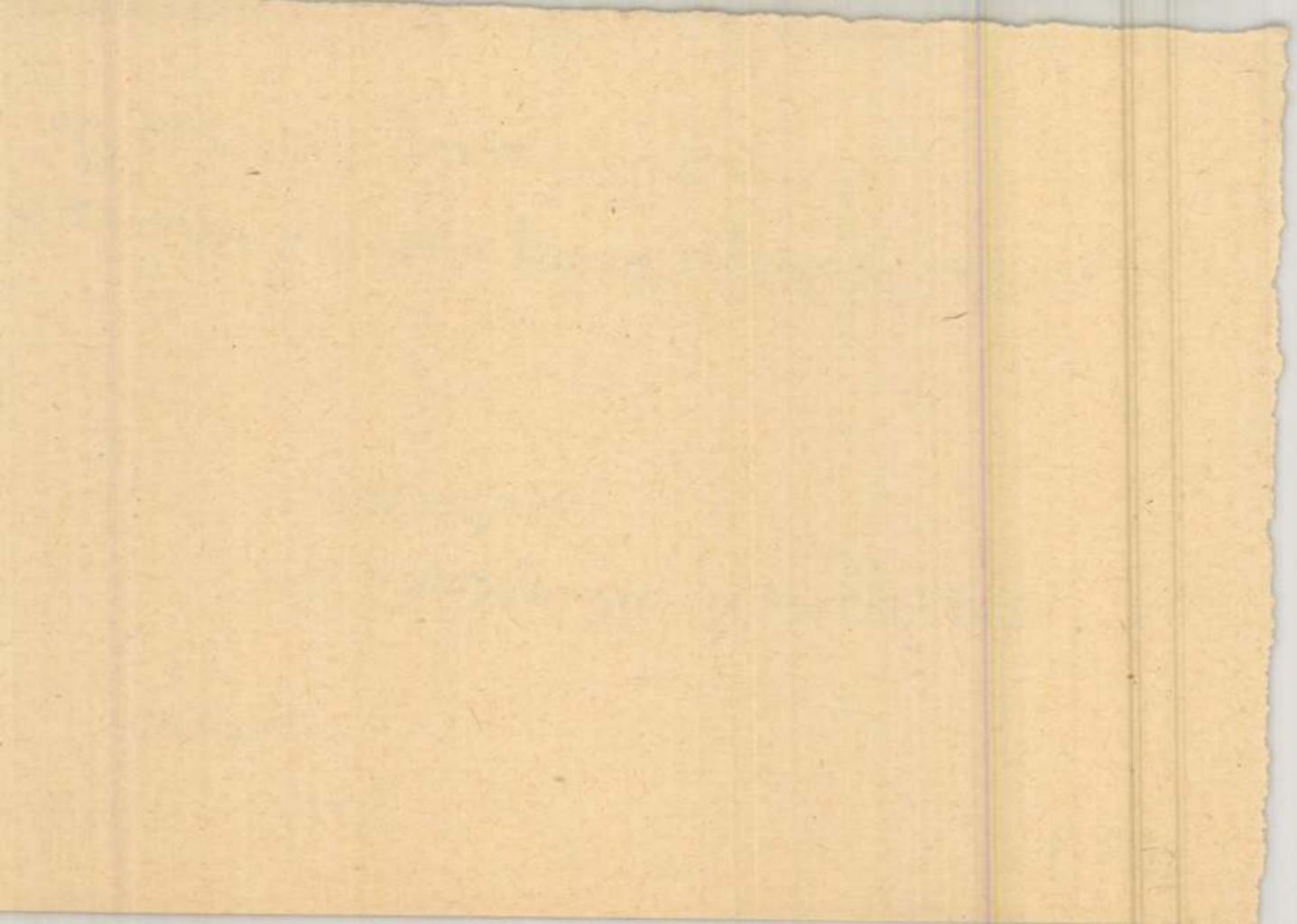
of glucose

A functional relationship between the two

parameters

July 20, 1963 - 21 days
John Sander: A wrong but possible prediction "that

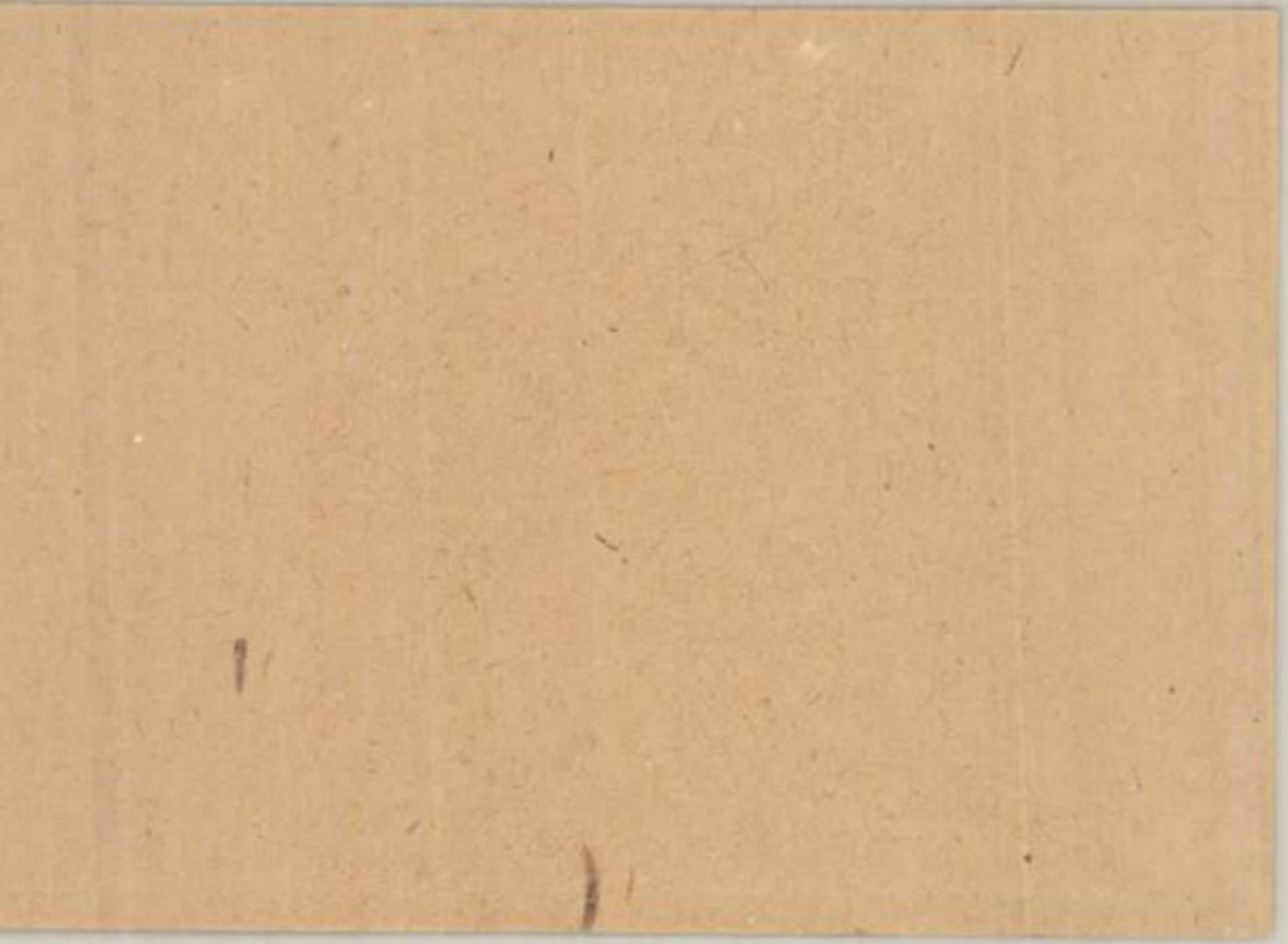
H.D.U.

(:perd.)

Aug. 14. 2. 1911
Hornell

Polygonum. Klug's poly.

Rohonyi Károly, 1913--

Férjedet, Tiadat hazahozza a ...

Keszédben a döntés

Filatálok szavazzatok
Most megadnák aratász

1885-1960. M. PLAKATTERT. Káll. Mics. 1960.

MDC

нова сильных штормов
и грозы вспыхнули
вокруг и вперед
и вправо, а также влево...
ночью идти...

Chy - Dr /Rohonyi Karolyek/

A hulladek papiruszt Gyuljtsd!

Soha többé hibortut!

Meg vannak itt!

Anyém Gondolj rám! Szavazz a szóra dem.-ra!

1885-1960. M. Blakdettexet. Kádla. Nuges. 1960.

ελάν Σουφότζη πώς; Επέβασε σ' αυτόν τον έναν
μερικό λόγιον της;
Επέβασε τον ίδιον την προτίτλη;
Επέβασε την προτίτλη σ' αυτήν την προτίτλη;
Επέβασε την προτίτλη σ' αυτήν την προτίτλη;

επί - περι - περι - περι -

/Rohonyi Károlyék/ Gy - Dér

MDK

1885-1960. M. plakatörök. Kállai. Műcs. 1960.

A műlakás papíroszt gyűjtsed!
Gyűjtse a tárdat elájtsa!
Soha többé hallozzat!
Nége vanaszak tette!
Anyám gonddal járni szavazz a szóra dem - tra!

1980-1980 * 3 * BYAKOPOKA * JEWELL * HOGA * 7980

1980-1980 * 3 * BYAKOPOKA * JEWELL * HOGA * 7980
BYAKOPOKA * JEWELL

1980-1980 * BYAKOPOKA *

1980-1980 * BYAKOPOKA * JEWELL
BYAKOPOKA * JEWELL

1980-1980 * BYAKOPOKA * JEWELL

PEK

Dér - Chy / Rohonyi Kéroljék/

NEM

A hulladek papiruszt gyújtasd!
Gyújtasd a fáradt elszigetelt!
Sohna többé háborúti
Mége vanmak itti!
Anyám gondolj rámi! Szavazz a szóra! dem.-rai!

1959-1960. N. plakattörzse. Kádár. Műcs. 1960.

Причины, по которым вспомогательные машины не могут быть
использованы для обработки зерна, а также для сушки
зерна, включают в себя:
1) недостаток времени для обработки зерна;
2) недостаток времени для сушки зерна;
3) недостаток времени для транспортировки зерна.

Но - это «короткое» время.

chy-der prapha

Plak'ha'lik'ha' a Neupata
tonkau

habad May 1949 more 11.-60.

488.1

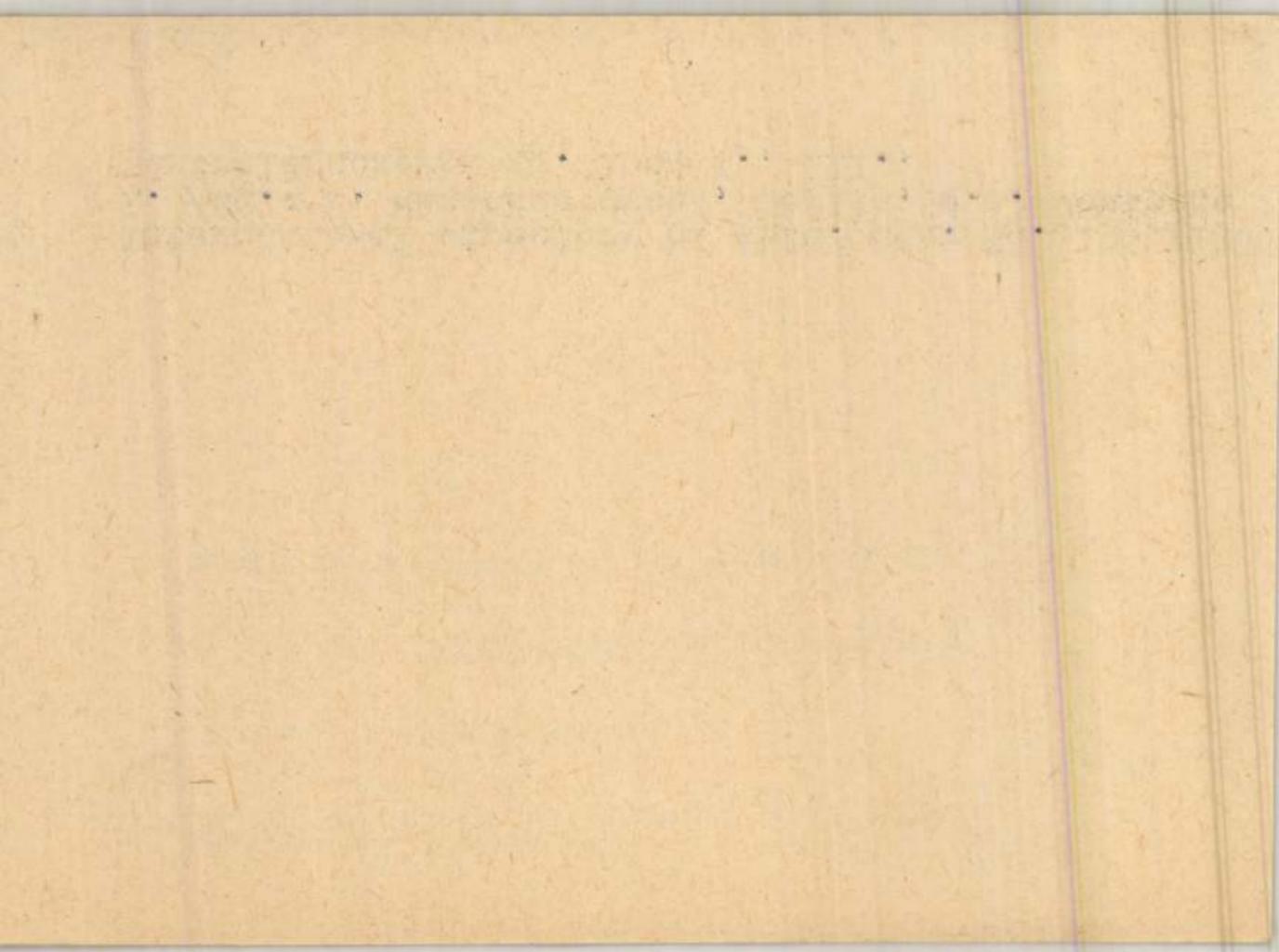
Rohonyi, László

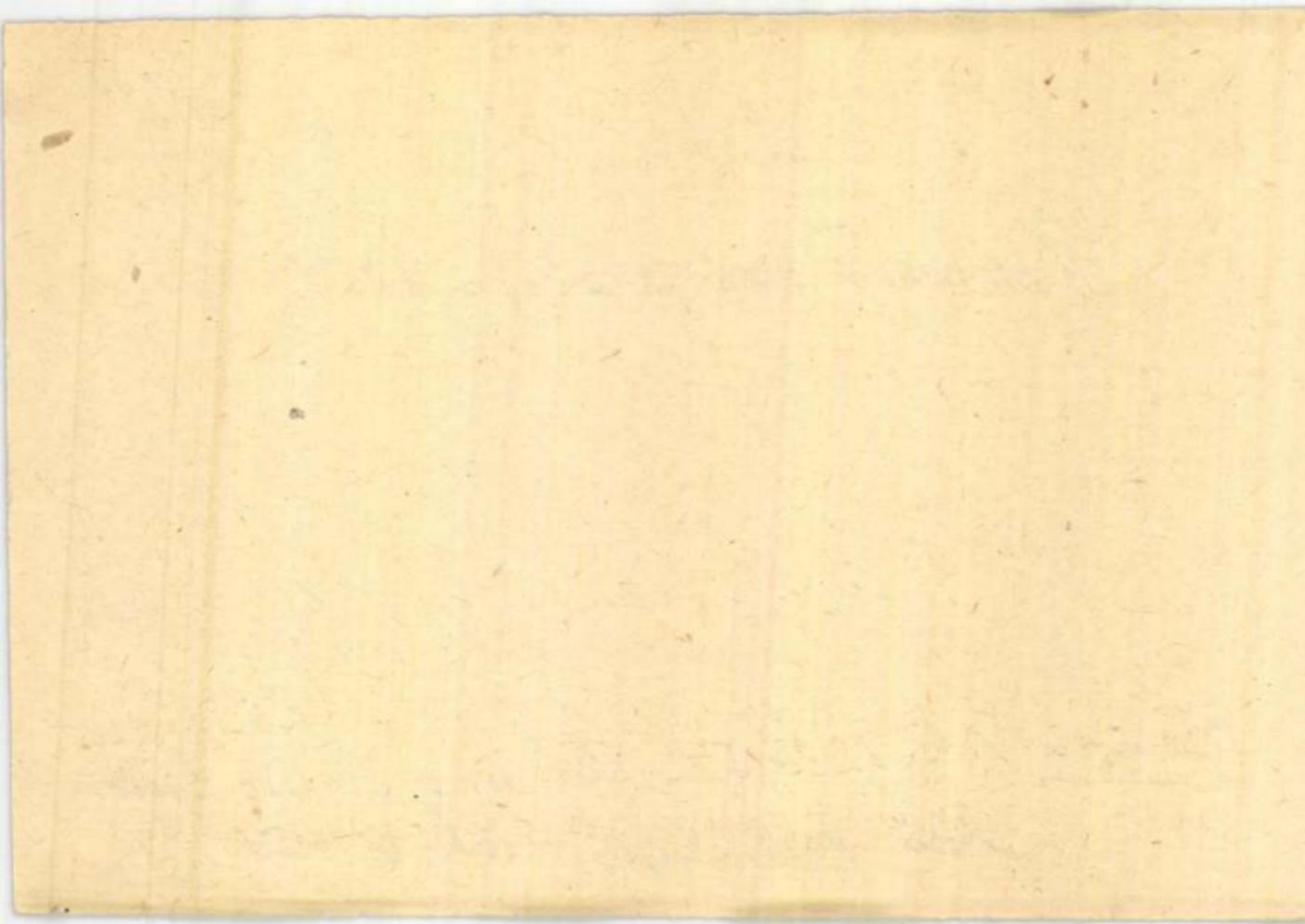
Tető, György

Jó, János - László - László,

Bolyai - László / Bolyai János

International Directory of Arts. Sixth Ed. 1965/1966
I. /Ed.: H. Rauchensbusch/, Berlin, e.n. Deutsche
Zentraldruckerei AG. 1964 I., 111.

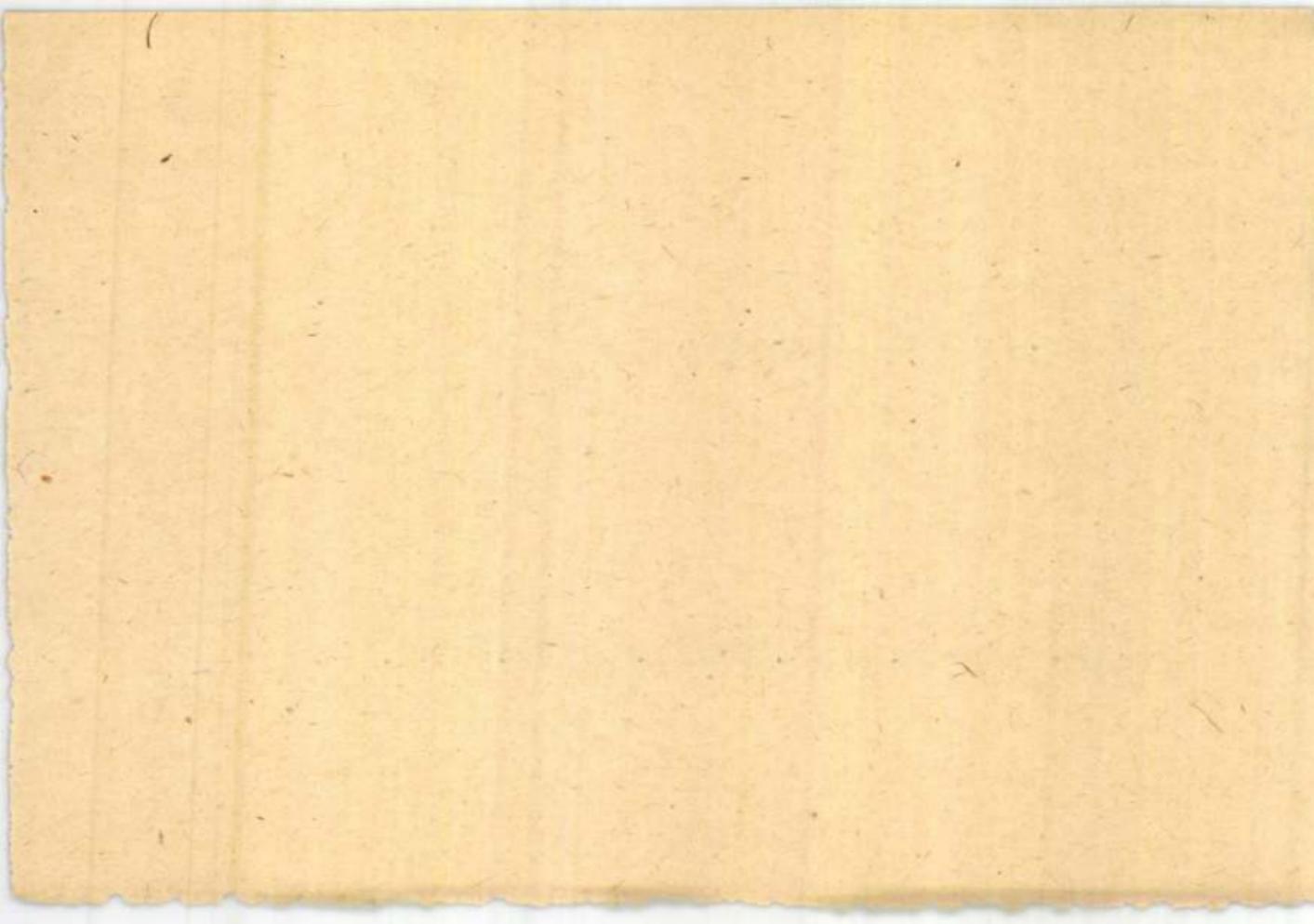

MDK

Rohn,

Kazinczy Ferenc arcképe, 1852.

Fiumei V. k. 1284.5 m. Kazinczy Ferenc külön -
bő "személyi arcképei - Felsorolva

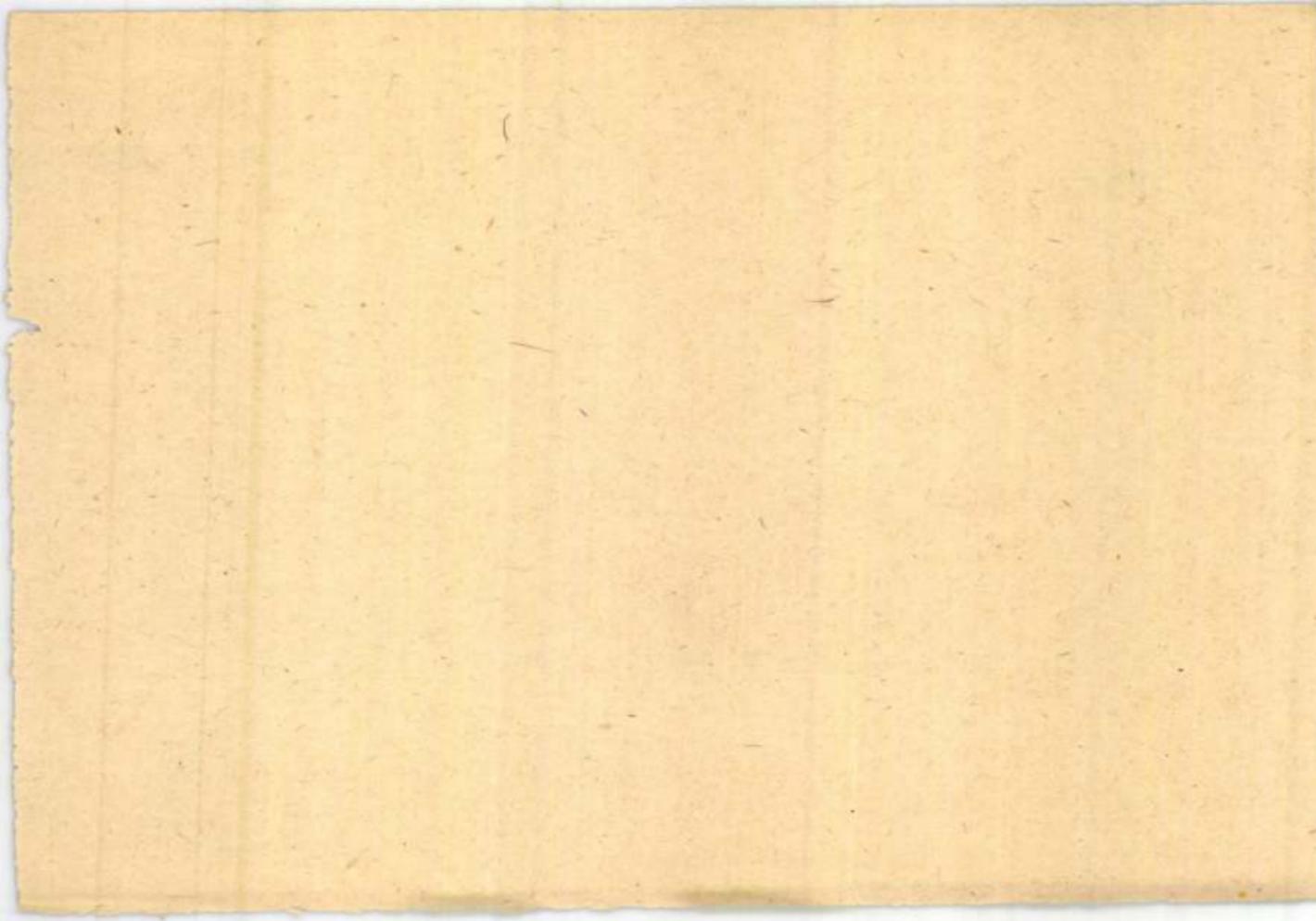

MDK

Rohn

Gr. Tekeki József

Tört. Képcs. graf. kiáll. 1907. 109. 1.

MBK

Rohn

Jászai Pál történetíró

Tört. Képsz. graf. kiáll. 1907. llo. 1.

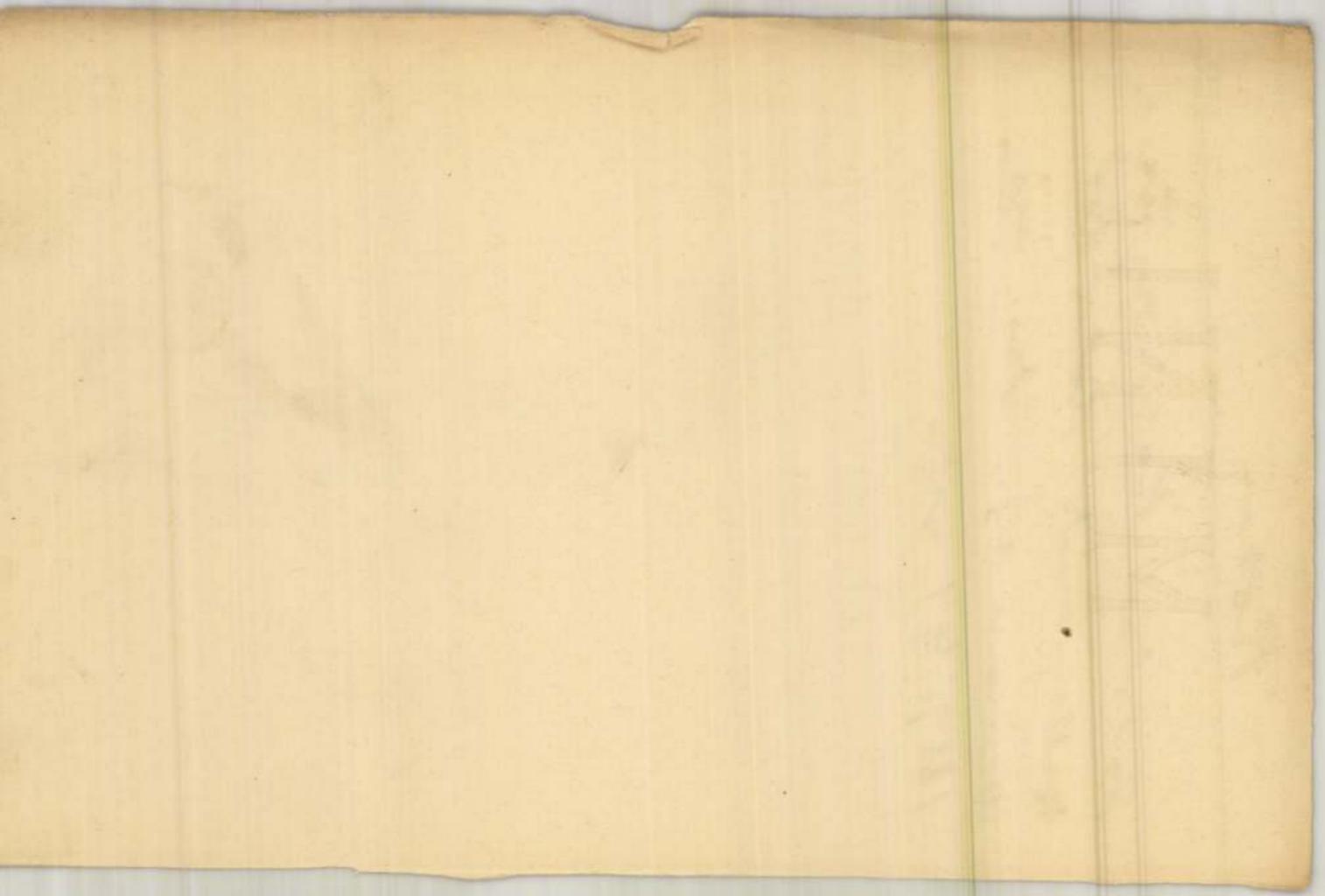
Rohm

U. 4233. 65. L.

Vulci h.m. VIII. 112

Rohr

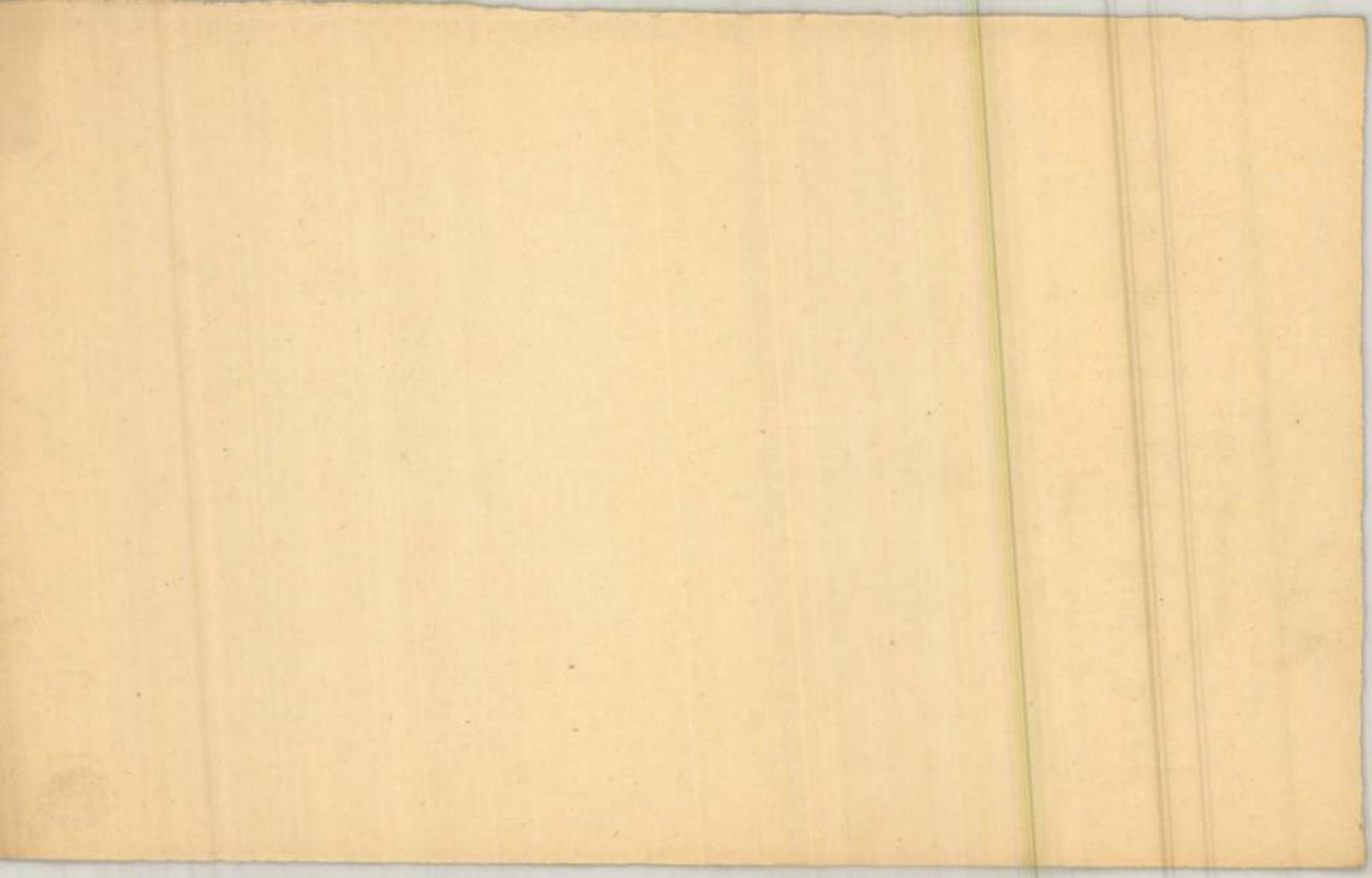
holzat Karinov Tereza
Kellerman. Rohr del.
Weintraub. Var. his
1859. 44 min.

Rohr

fauvotropo negrol.

1859. bei dalgout & vaoor
van mij gema.

Robin

Lindley's Treaty of
British Birds & the
West Indies & went
to Rodriguez 1858 with
saphele
vireolata.

Robin

inod
" abrolo-
" so2, Nas Myo 1860.
190.6.

1946

affiche et affiches, lithographie, 1966. 3341

affiche et affiches : Agence de l'information

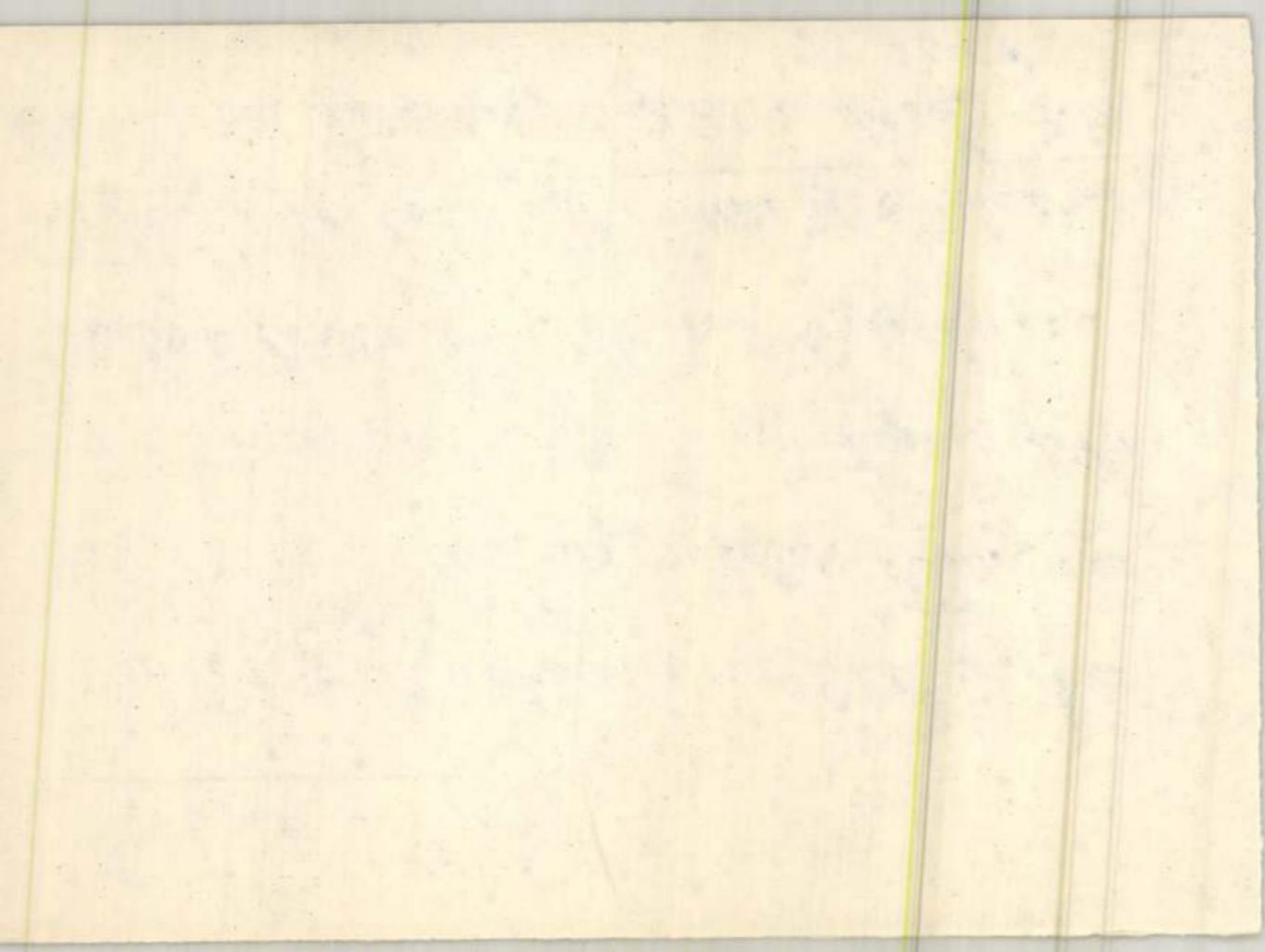
affiche de l'agence. Affiche de l'agence.

Moscou : Agence de l'information. 1932 : Illustration pour

les 12-ans. Géographie mondiale. Encyclopédie -

affiche et affiches : Agence de l'information

Agence de l'information

2462

Alone and United, Lüttichau, 1966. 3341

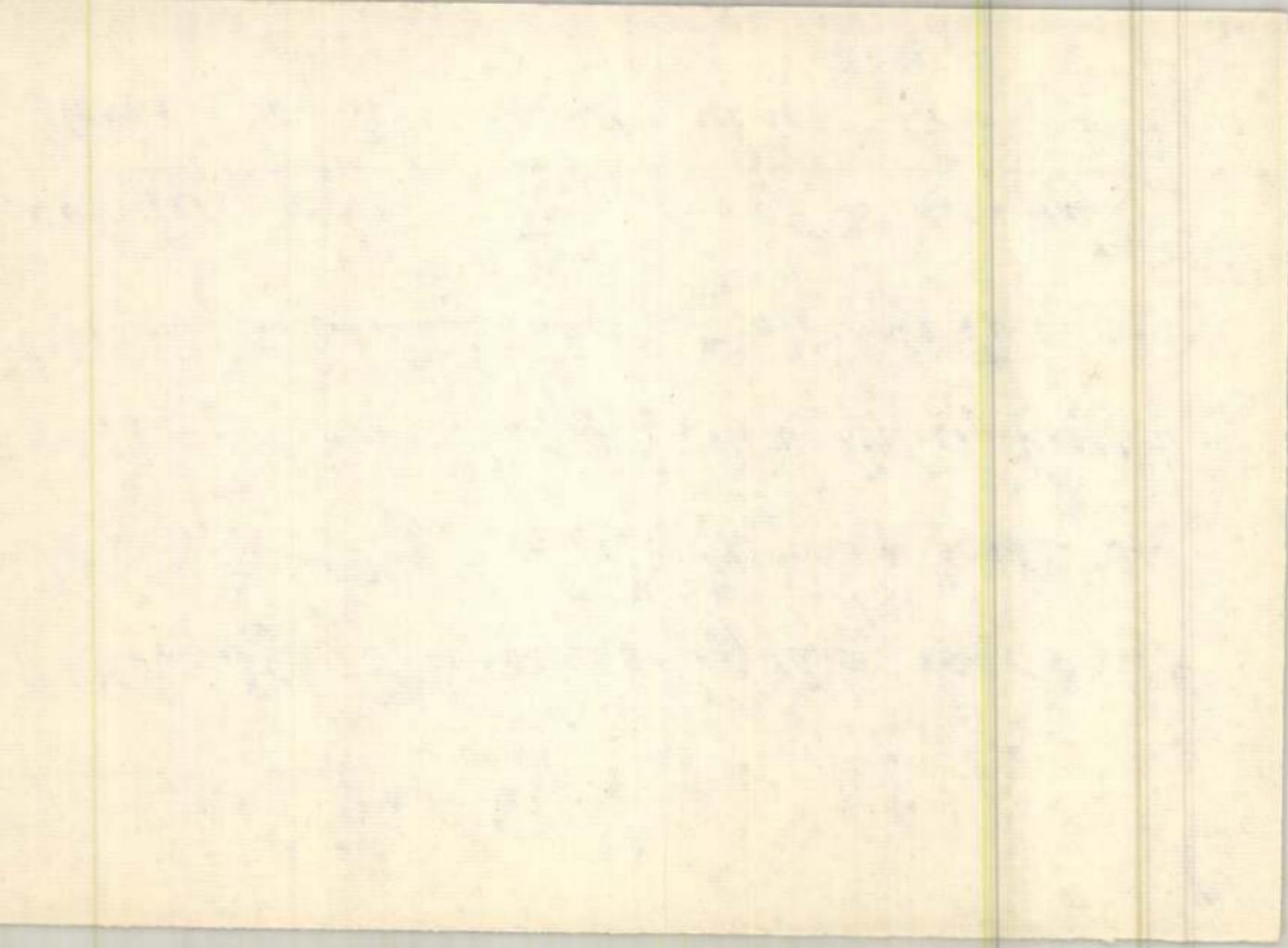
Tele-children: Development of affinities

between placed pre-adolescent children

(Höfle) 1948: Mother - child relationship -
therefore. 1947: Woman child (Gestalt-psy-

1936-39: Teleselektor equipment provided

chemistry, acidity

1948 : a) Amphiboles-1 - Chemical fields
measured parallel to the gneissic foliation
Geological features to the perpendicular to the foliation:
Quartz-schist - area / 1955 /, area / 1959 /,
left side: Quartzite + Amphibolites
1948 : Amphibolites - 1, Minerals, area / 1955 /, area / 1959 /, area / 1966 /, area / 1968 /,
Amphibolites - 2, Minerals, area / 1955 /, area / 1966 /, area / 1968 /.

Afterwards

Iktatószám:

Ügyintéző:

Tárgy:

334

2469.

Office will be held, Willmar, 1966.

The 1st will be: Formation of organizations

Other office.

Office: 56 Avenue on 1st - Chippewa,

Athletic

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS

KÖZPONT

Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Dex

Gny - Dex / Honongi Karoylek/:

"A Huiladde Papirrost Kyutstadi" 1942.

"G-Ajtsad a Farreat Olajatdi" 6.u.

"Sohna tööde nääbortuti" 1948

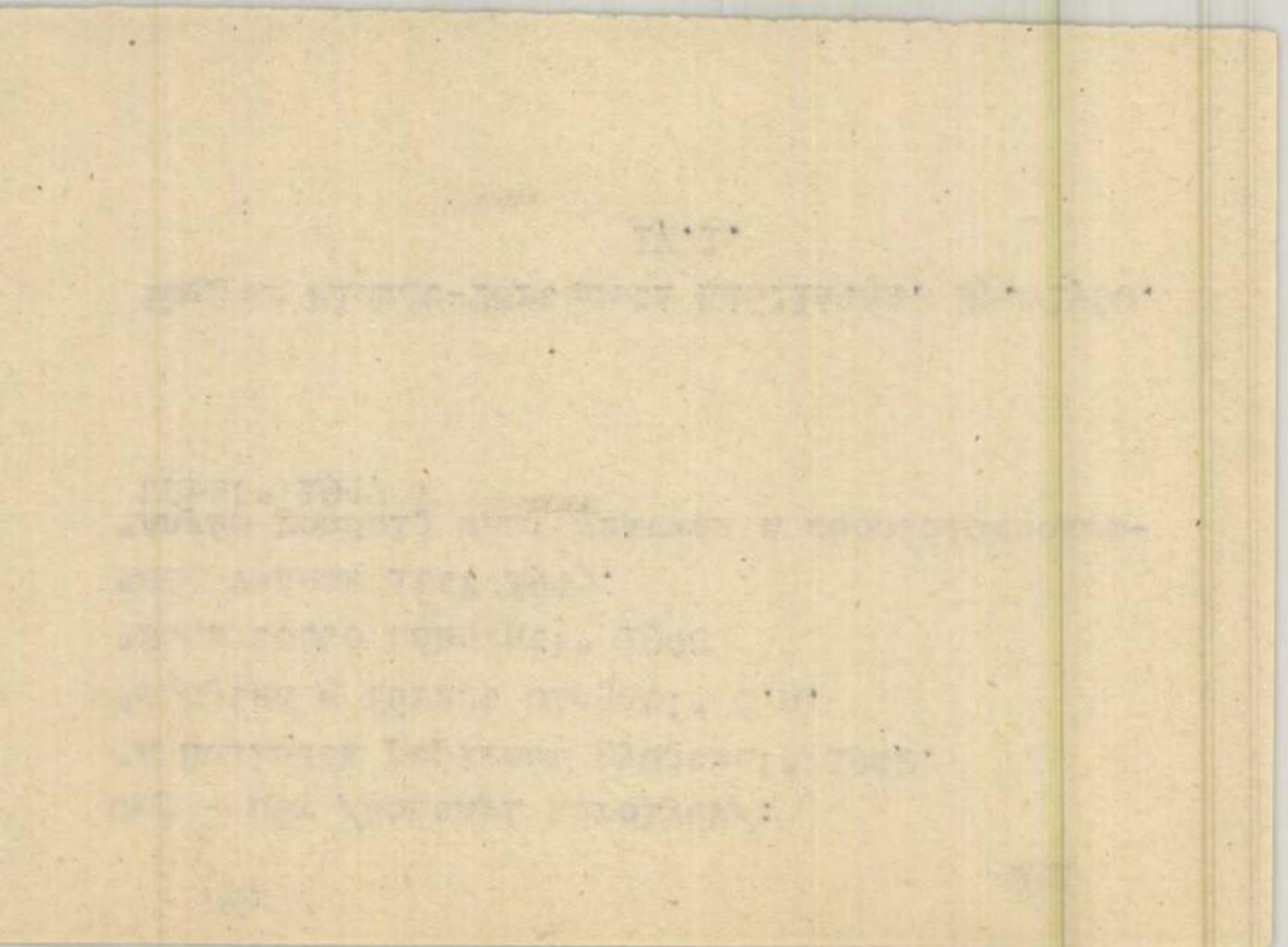
"Mõg vanneak Itte 1945.

"Anyän fondi ja remi Savaste a soocialdemokra-
tarial" 1947;

Magyari PLAKAT-TÖRTENETI KIRJALIKUUS. Bp. 1960.

17.1.

MDK

Der--Ghy

/Rohonyi Károlyék/

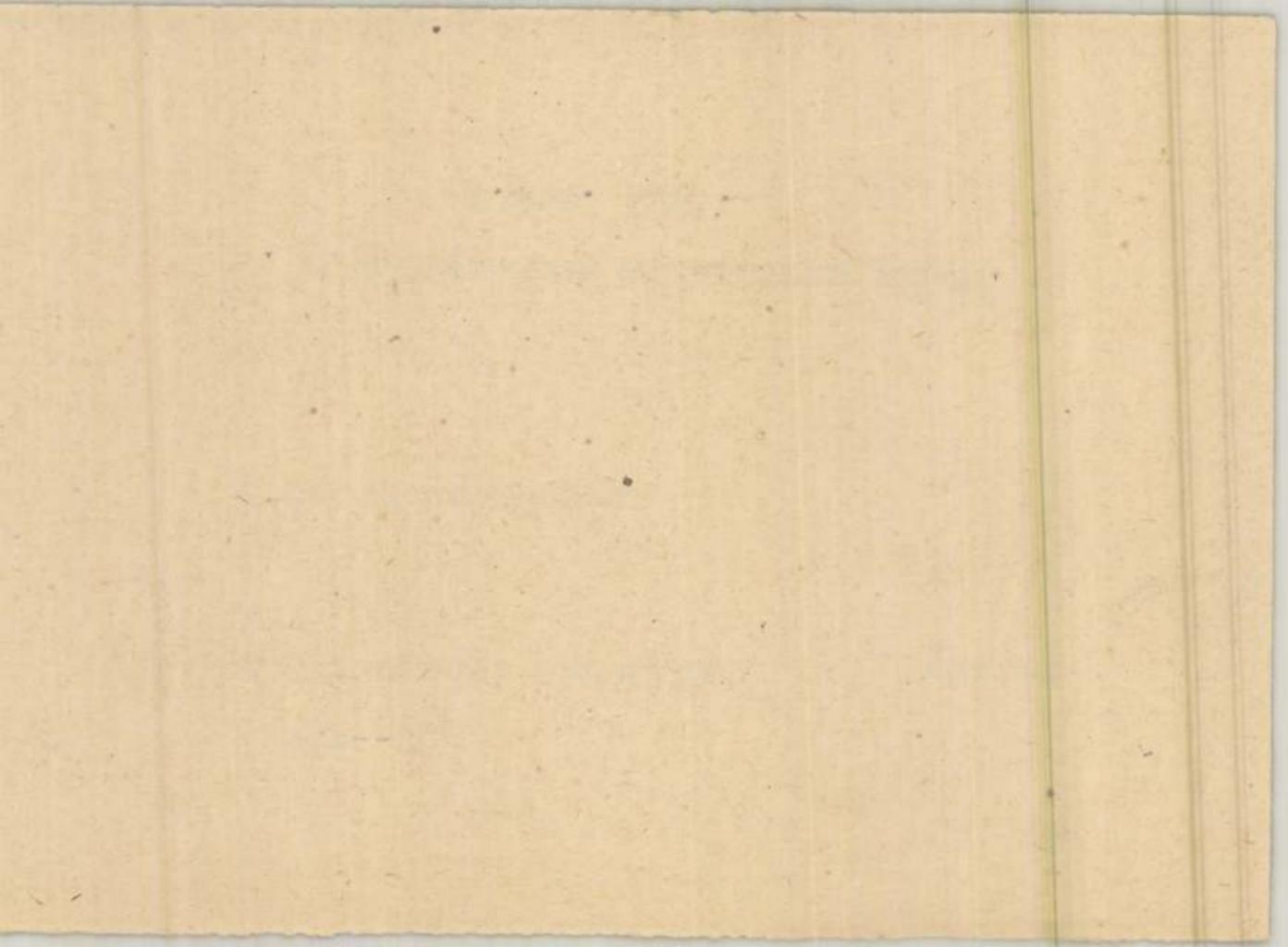
PLAKAT

Soha többé háborút

M. Képzőművészeti és Iparművek
a fasiszmaellen.

N. GAI. 1965.

MDK

Gy - Dér /Rohonyi Károlyék/

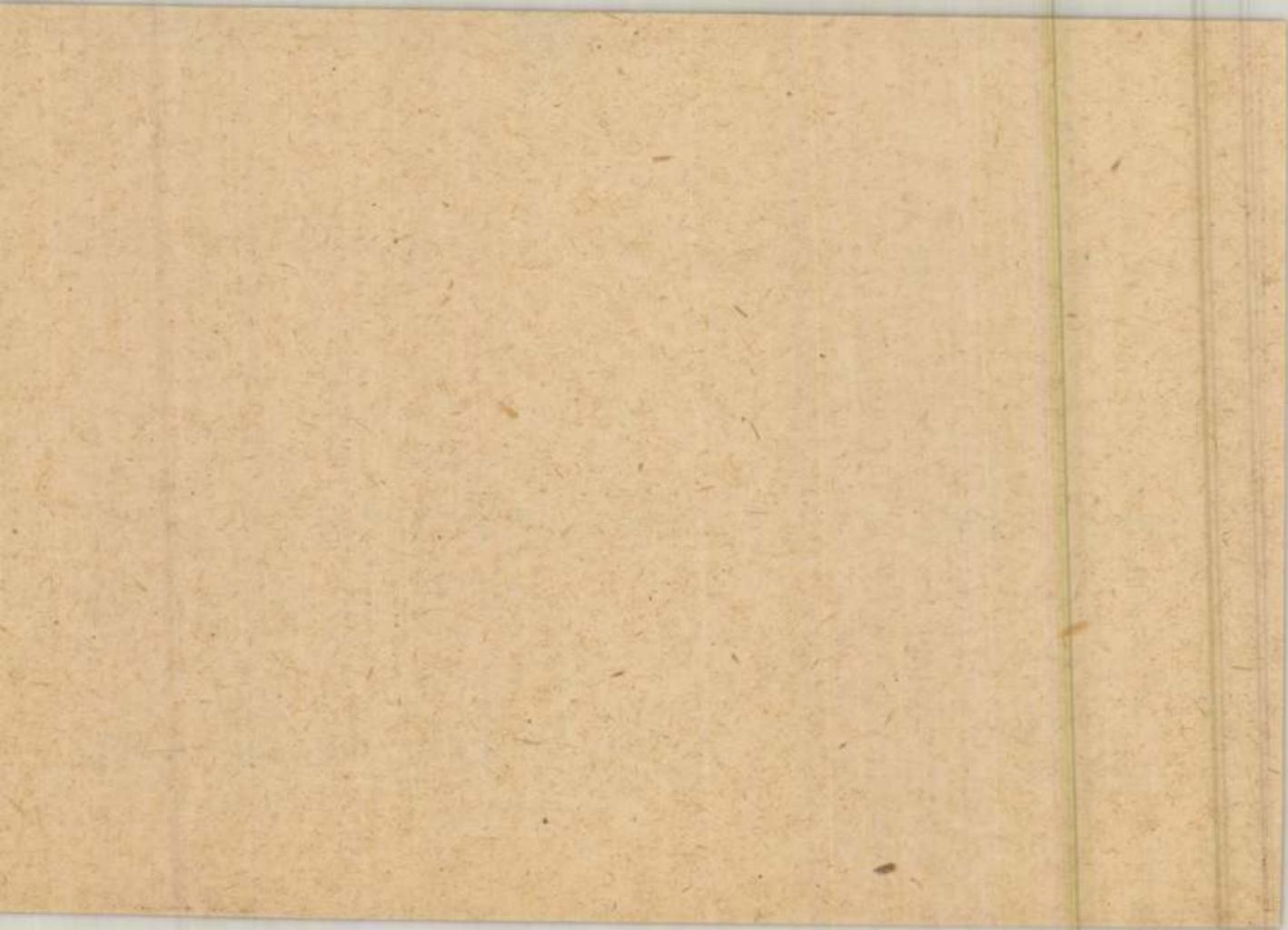
NDK

Meg vannak itt!, 1945

1947?

Anyám Gondolj rám! Szavazz a szociál demokratára!

Műcsarnok 1960. Magyar Plakát-történeti kiáll.

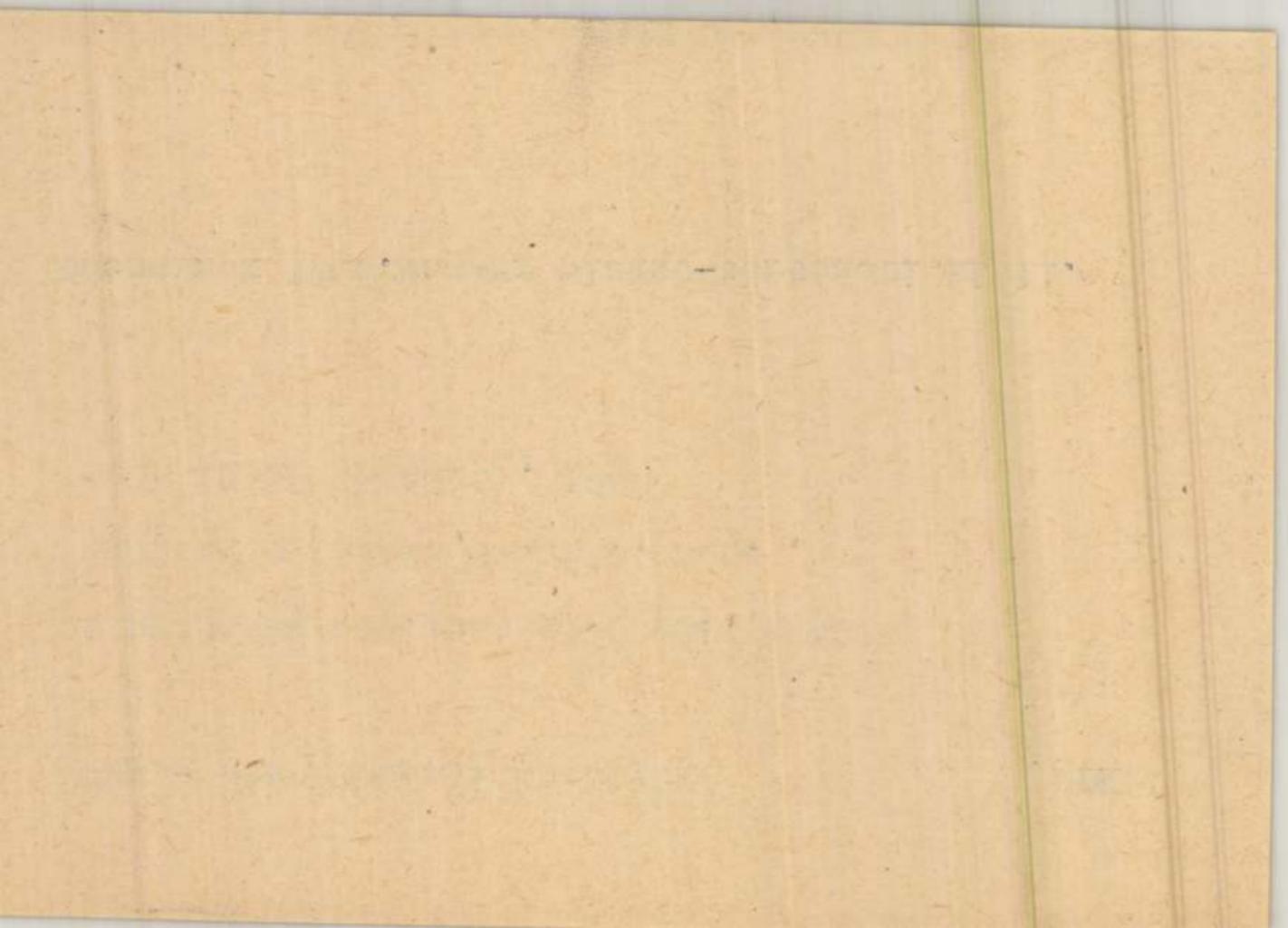

Cgy - Dér /Rohongyi Károlyék/

MDK

A hulladek papírozott gyűjtsései. 1942
Gyűjtés a fáradt olajat! e.n.
Soha többé háborút!, 1948

Műcsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiállít.

Gy - Dr /Róhonyi Károlyék/

MDK

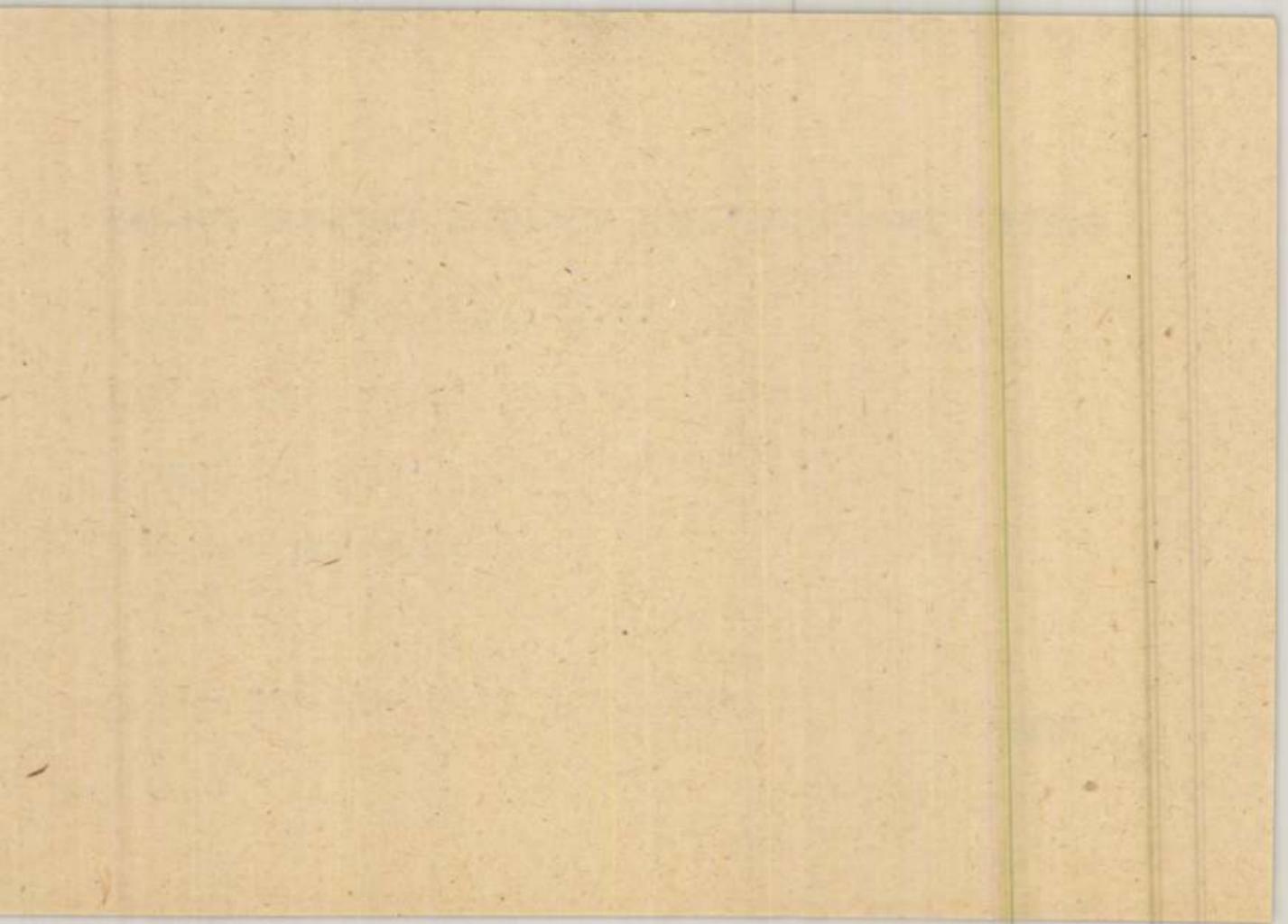
Feketepeág, 1945

Títek a föld, 1945

Soha többé hárult, e.n.

Még vanak itt!, 1945

Hagyat Nemzet Galéria 1965. Politekniplatikát

Gy-Dér

/Rohonyi Károlyék/

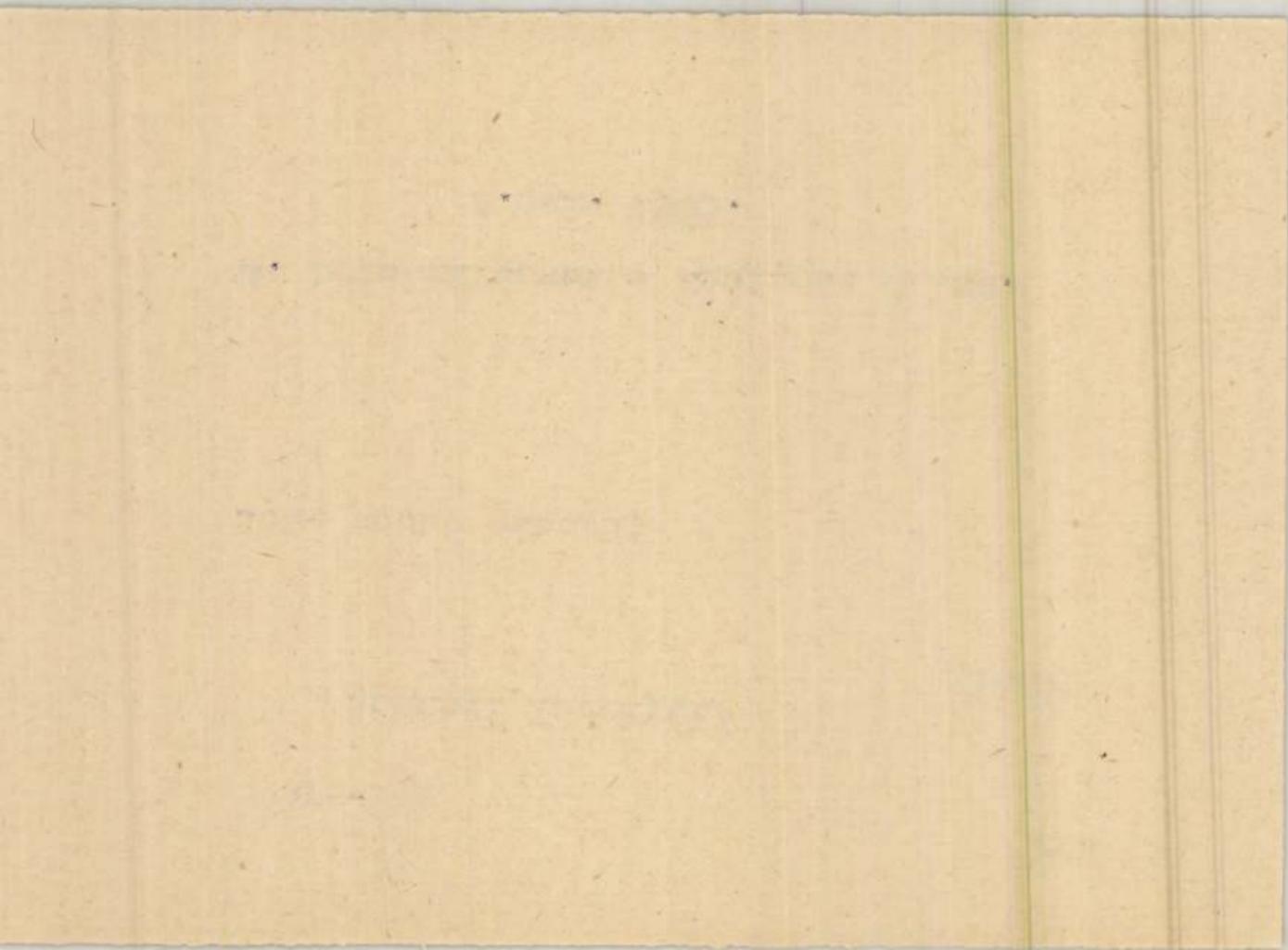
Plekát

MDK

Soha többé háborút

M. Képzőművészeti és Iparművészeti Fakultás elnöke.

N. Gal. 1965.

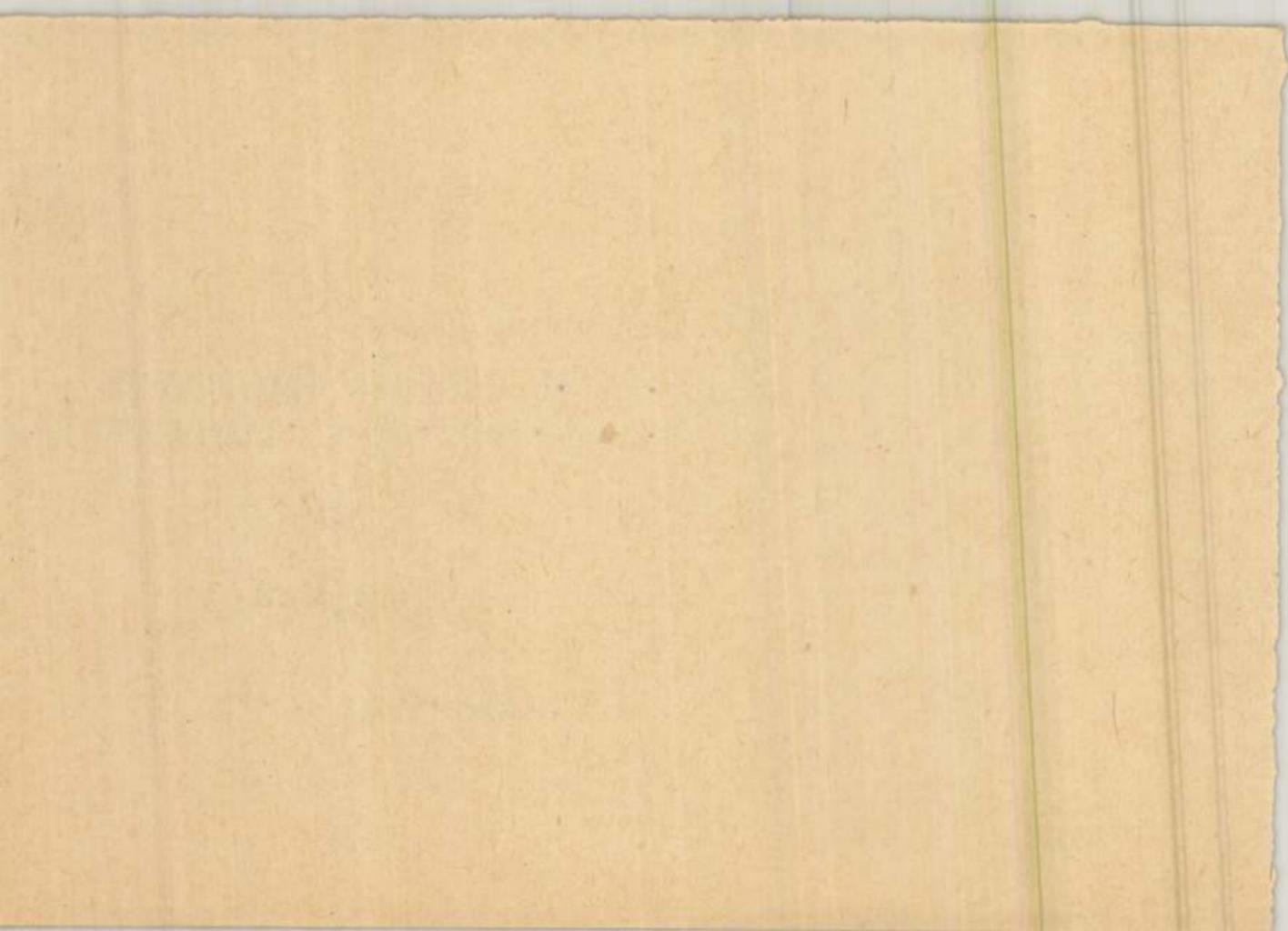

MDK

Chey-Dex

Grafikák

PLAKÁTKA 11. a Ne. SzaL.-ban.
SzaLád Nép 1948 márc. 11. 60

Chy-Der

MDK

গুলোকে মিছিলিতেছে, ১৯৪৮। নং৮২৩। সেপ্টেম্বর

002-110

Sort 187A

Ghy-Der es Pitros Tibor

NEM

1895-1960. H. Blakettgat. Katal. Neder. 1960.

1888-1892

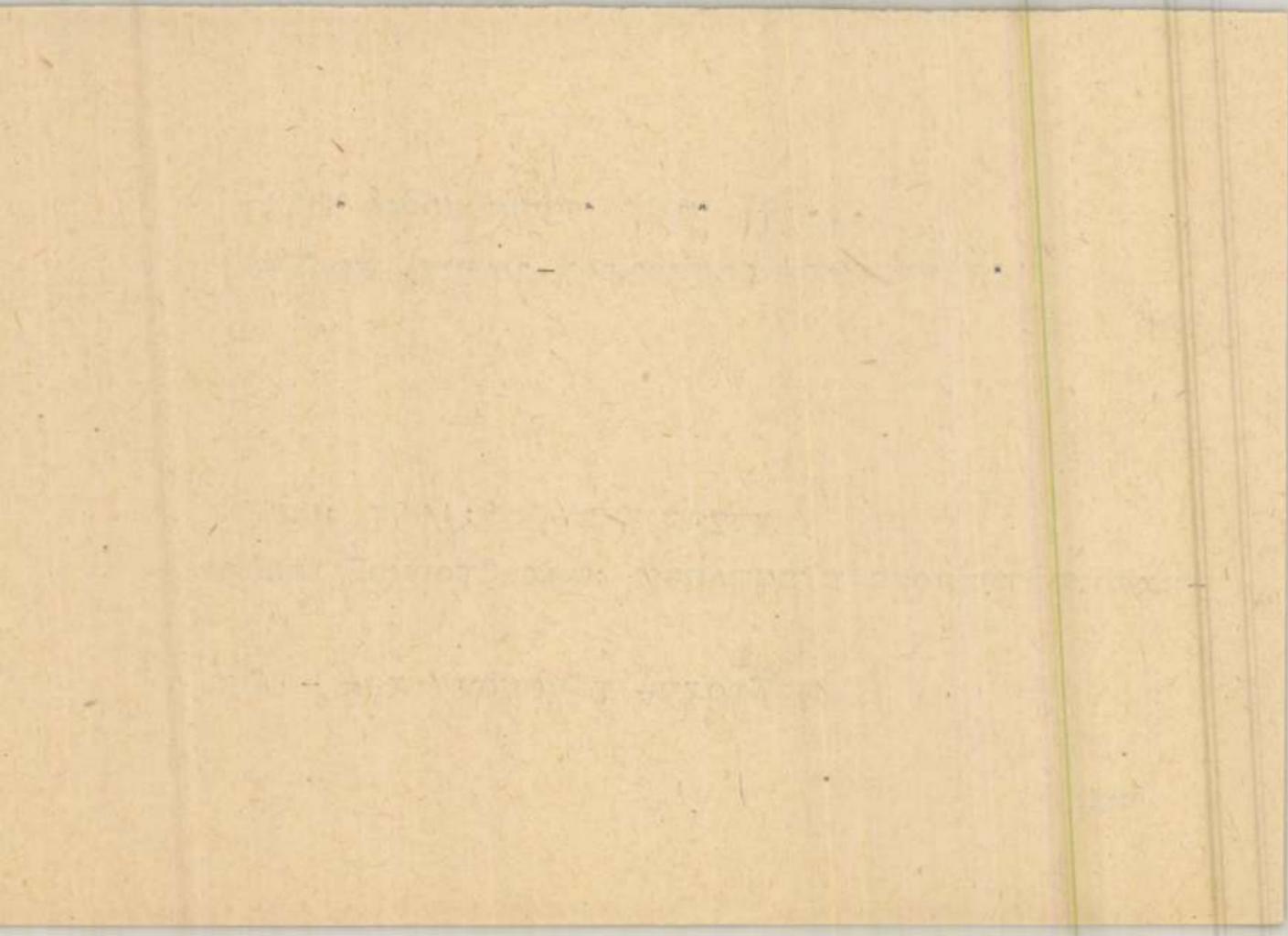
CONT'D ON BACK SIDE.

Chy - Dér / Rohonyi Ákos László

Anyám Gonodolj rem! Szavazz a szociáldemokrá-
takra! 1947!, 84x59 FSZERK

Magyár Pákeat-törteneti Kiadóitás.
1960. Magyarország. Kat. 17.1.

MDK

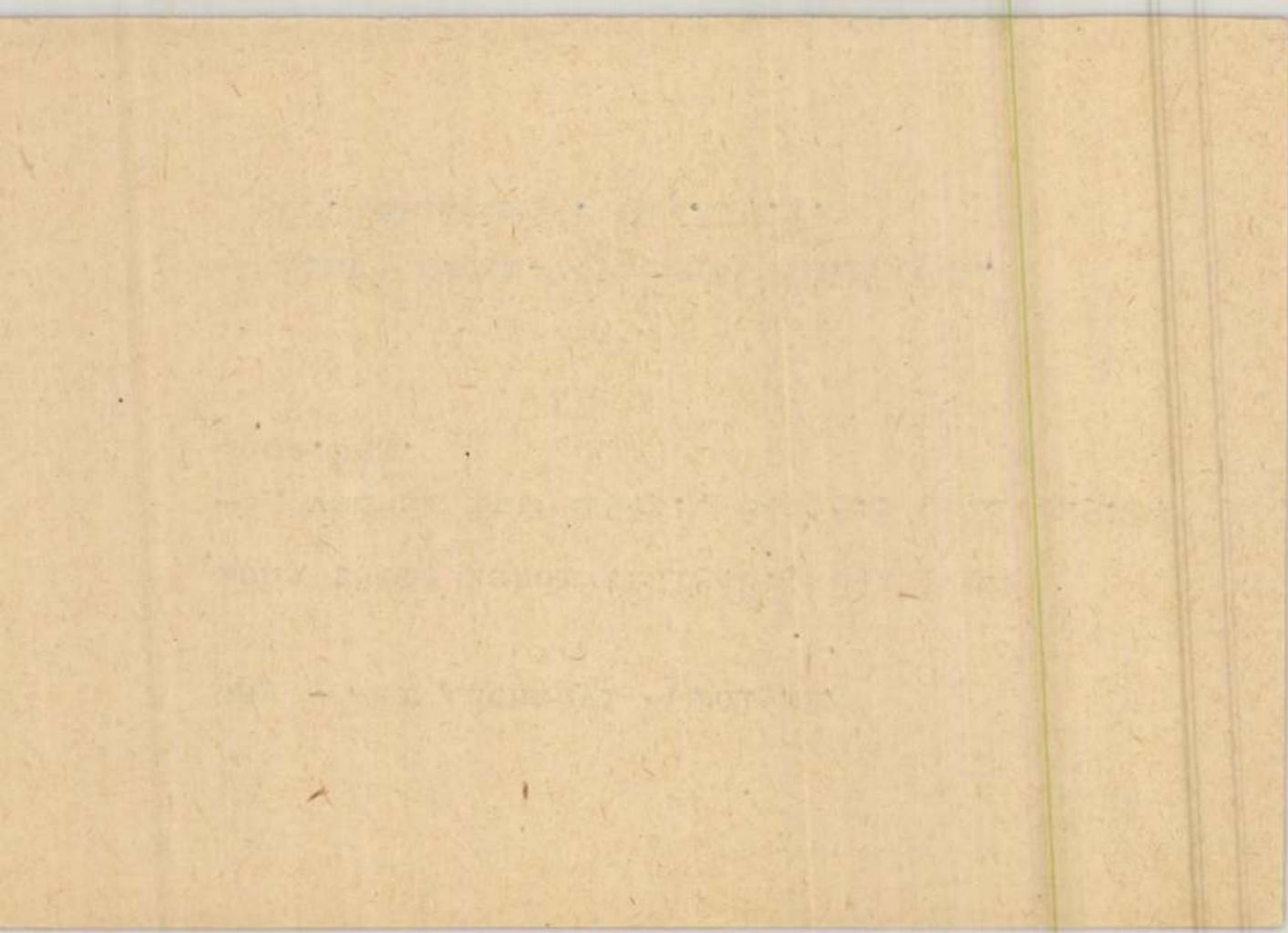
Chy - Dér / Rohonyi Árpád Gyék/

NDK

Soha többé nehezüti! 1948., 84x59 MH
MéG vannak itt! 1945., 84x59.5 OSZK 329.14

Szoc. Dem.

WAGYAR Zákok - Történeti Kibjárás.
1960. Műcsarnok. Ált. 17.1.

Gy - Dér / Rohonyi Áron László /

A húlledék papíroszt Gyüjtsd! 1942., 118x84

OSZK 133

Gyüjtsd a tárdat olajat! e.u., 118x82 MNG kiadó

60.52

MEGYEI TÁRKAT-PROTEINET KIBÁLLÍTÁS.
1960. MÁJUSZNOV. KAT. 17.1.

MDK

Cky

Cky - Dér /Rohonyi Károlyék/:

"A hulládék papíroszt Gyűjtsd!" 1942.

"Gyűjtsd a fáradsat Olajat!" 6.u.

"Sóha többé hibásult!" 1948

"Még vannek itt!" 1945.

"Anyám Gondolj rám! Szavazz a szociál demokra-

"tárca!" 1947.

Magyár Plakát-Történeti Katalógus. Bp. 1960.

27.1.

MDK

— 5 —

Rohompi Rohheim

Kanoy

L.

Katada Kuniharu

1948.3.22. 126. L.

YAMADA KUNIHARU

953 | 943

1000.

XII. 30.

Nagytekintetű

Tisztelettel van szé
ókeresztény emlékek további fe
tássügyi miniszter ur 76.787/15
2.000 pengőt Pécs sz.kir.város
elküldését esatolt postavevény

Budapest, 1942 decen

Rohonyi Károly

M.D.K.

Budapesten született 1906-ban és éretetlén film
é s fenykép portréit tár foglalkozott. Csak 1936-
ban felesége - Sz. Déz Alíce, aki jászaiik almos
nővendéke volt - unszolásra plakátokat készít tere-
vezni. 1948 óta Belgrádban él. Jelenleg némcsek
belgrádban, hanem franciaországiak is egyike a
legkeresettebb plakát műveszeknek.

Magyár album. Szerk. Incze Sandor. Elmagaszt 1956,
American Hungarian Studies Foundation. 77.p.

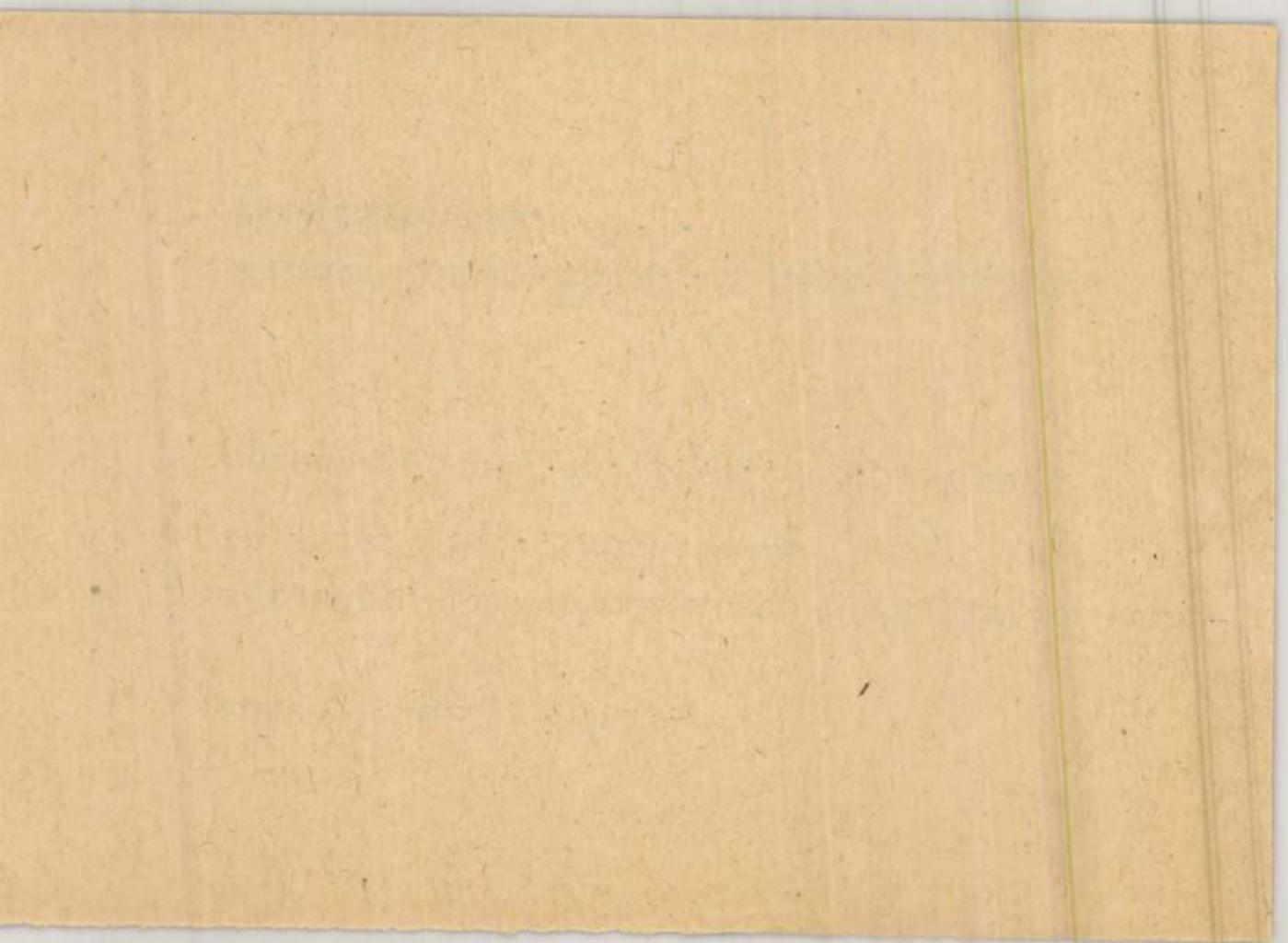

Rohonyi Károly / 1913-/

Felről, tiszta hazaiból a Magyar Kommunisták
ta Párt. 1945., 83x61 052K
Keszédben a döntés. 1947., 83·5x57 MH

Magyár Piacat- és Termelést Katalógus. 1960.
Mocsarnok-Kert. 36. I.

MSK

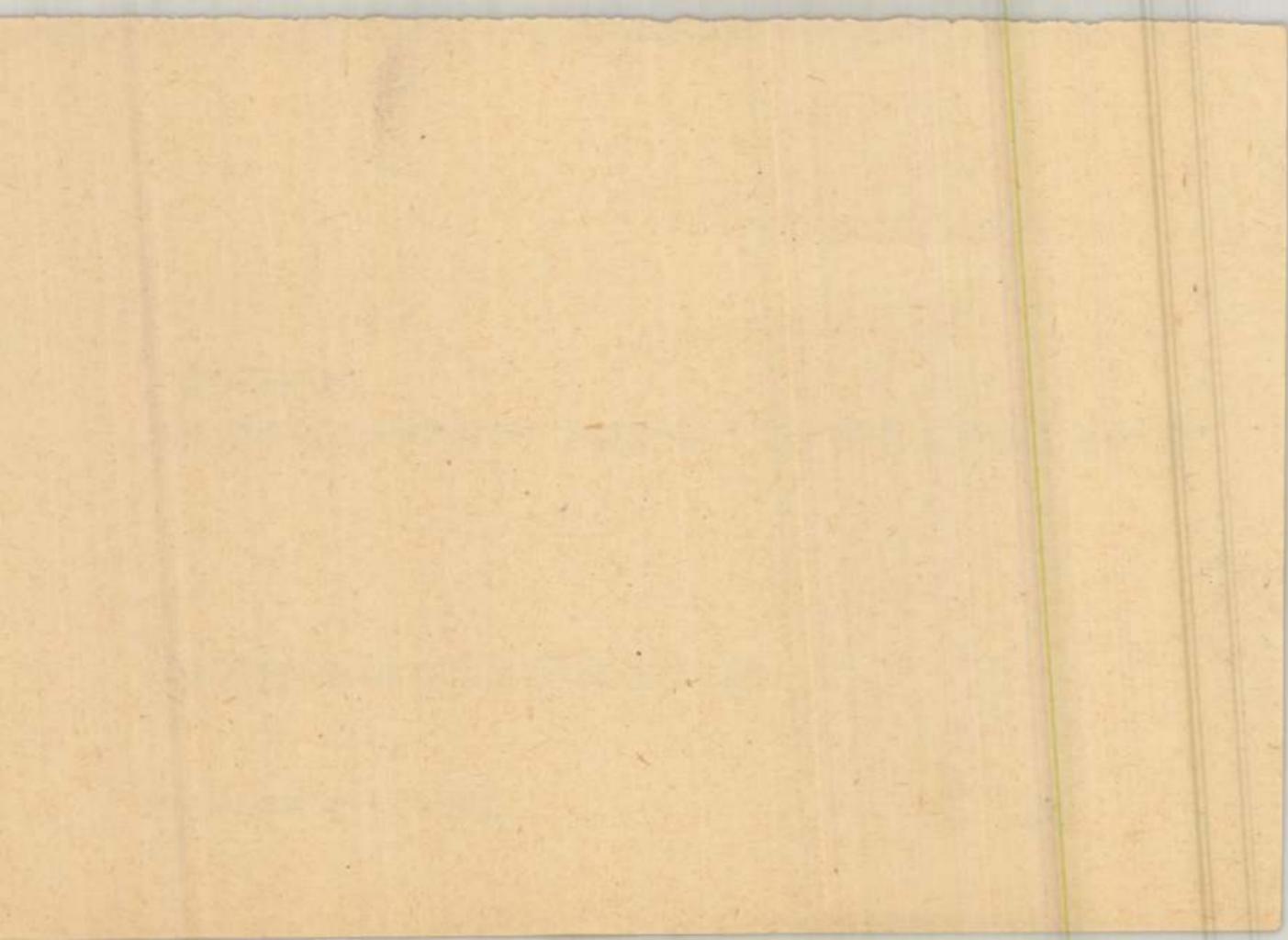

Rohovszki József

1924-ben összetűnőt járt kapott

NEM

Képzőművészeti kiállítások. 1921-22, 22-23, 23-24, 24-25.
Ép. 1926.

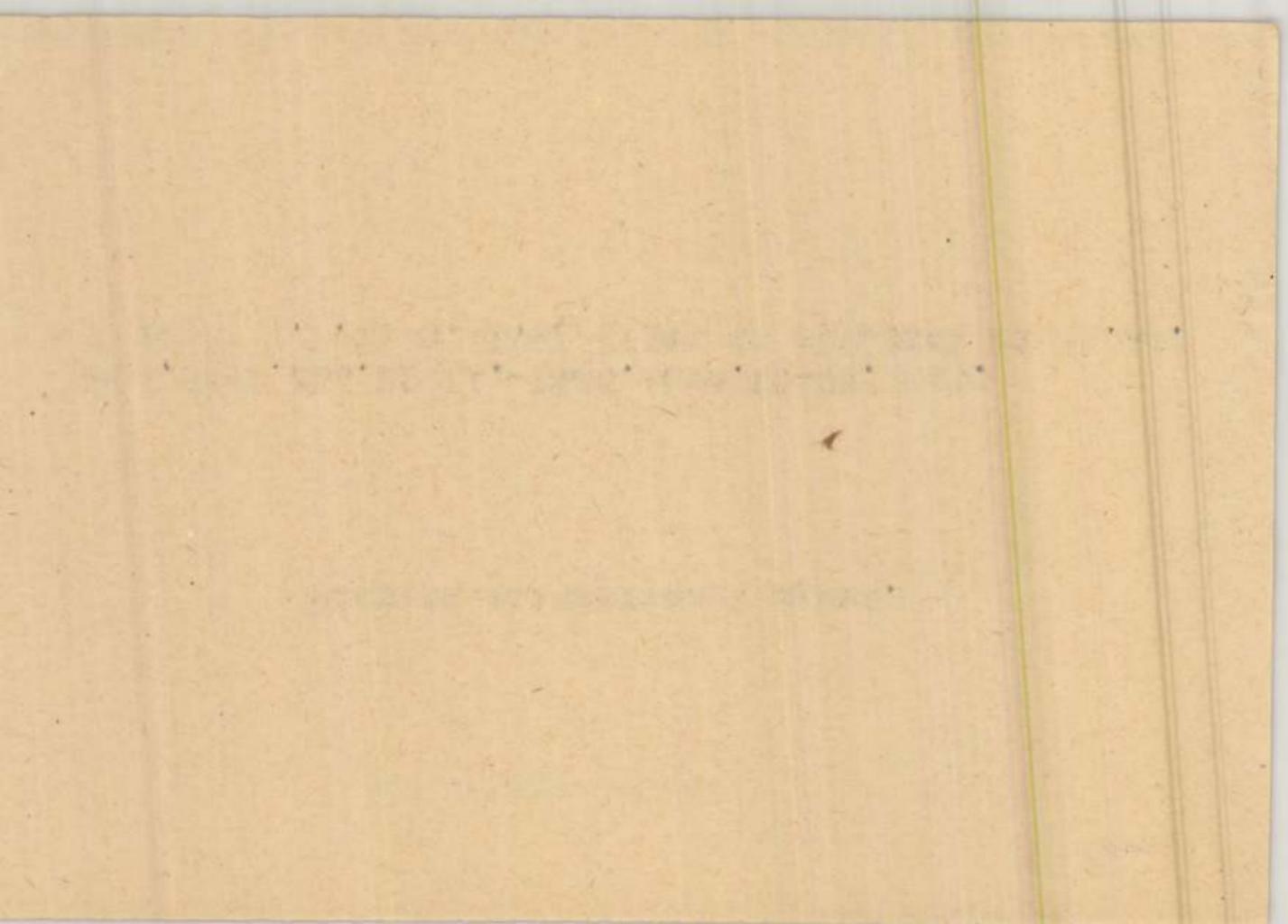

HONOREZKY JOSEPH

DK

Dilectio climentissimae vestre.

Nem. szal. 333. Kat. 111. - 1925. mэр. 15-29. Kat.
a Szinyei M. P. tárca alatt eljárásról műveknek készül. - a.

72-11626, longitudinal

(any name)

"also, ^{for} ^{the} same specimen a
wider, more rounded
wings, moderate tail. Testes too

longitudinal

Mr ESR 1926 5.28

Mr. Fiske's
Xanthoceras a shrubby tree
& Lignaria forming leaflets.

Lobularia flos

Rehovszky József

1921-ben összetűnőjeit köröptet

NOK

Képben. Páris. Újk. 1921-22. 22-23. 23-24. 24-25.
Bp. 1926.

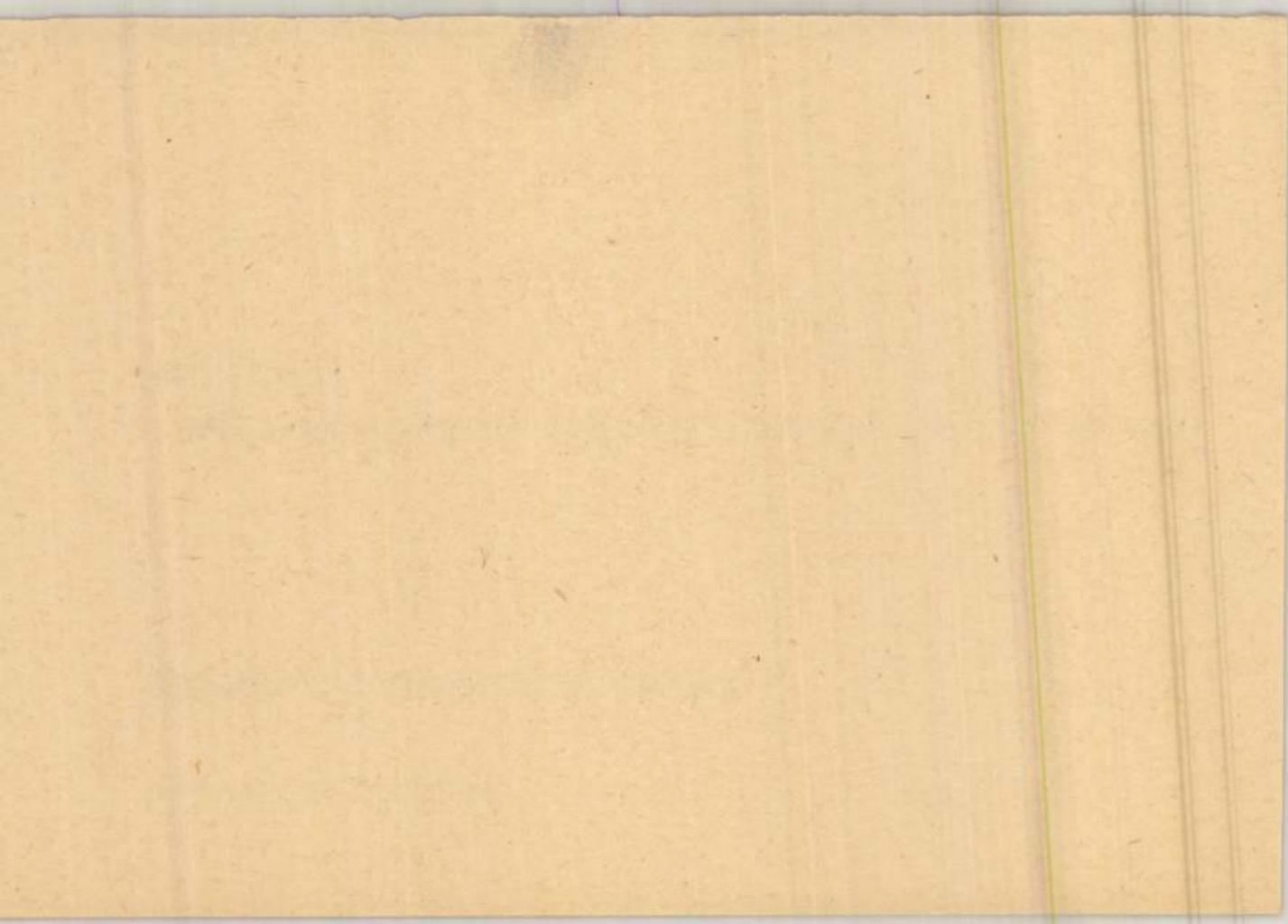
Rohovszky József

1923-ban összetűnődött kispelet

NIK

Bp. 1926.

Képzőművészeti kiadványai. 1921-22, 22-23, 23-24, 24-25.

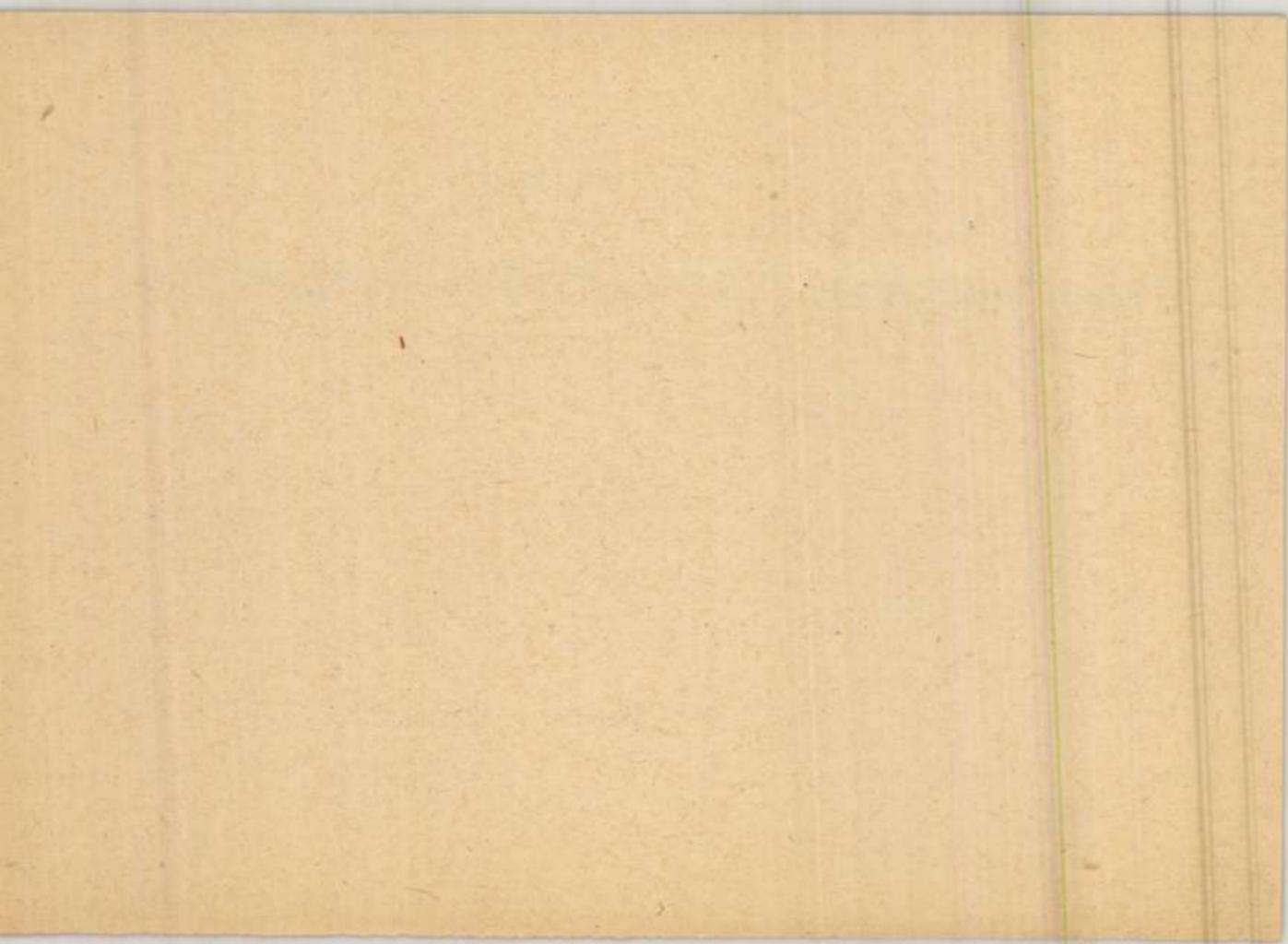
29. 1.

Kedysia. PG 18. 17 Jan 1921. Ernestine. 1924.

No 1 Fej, of.

Rohovszky József

ME

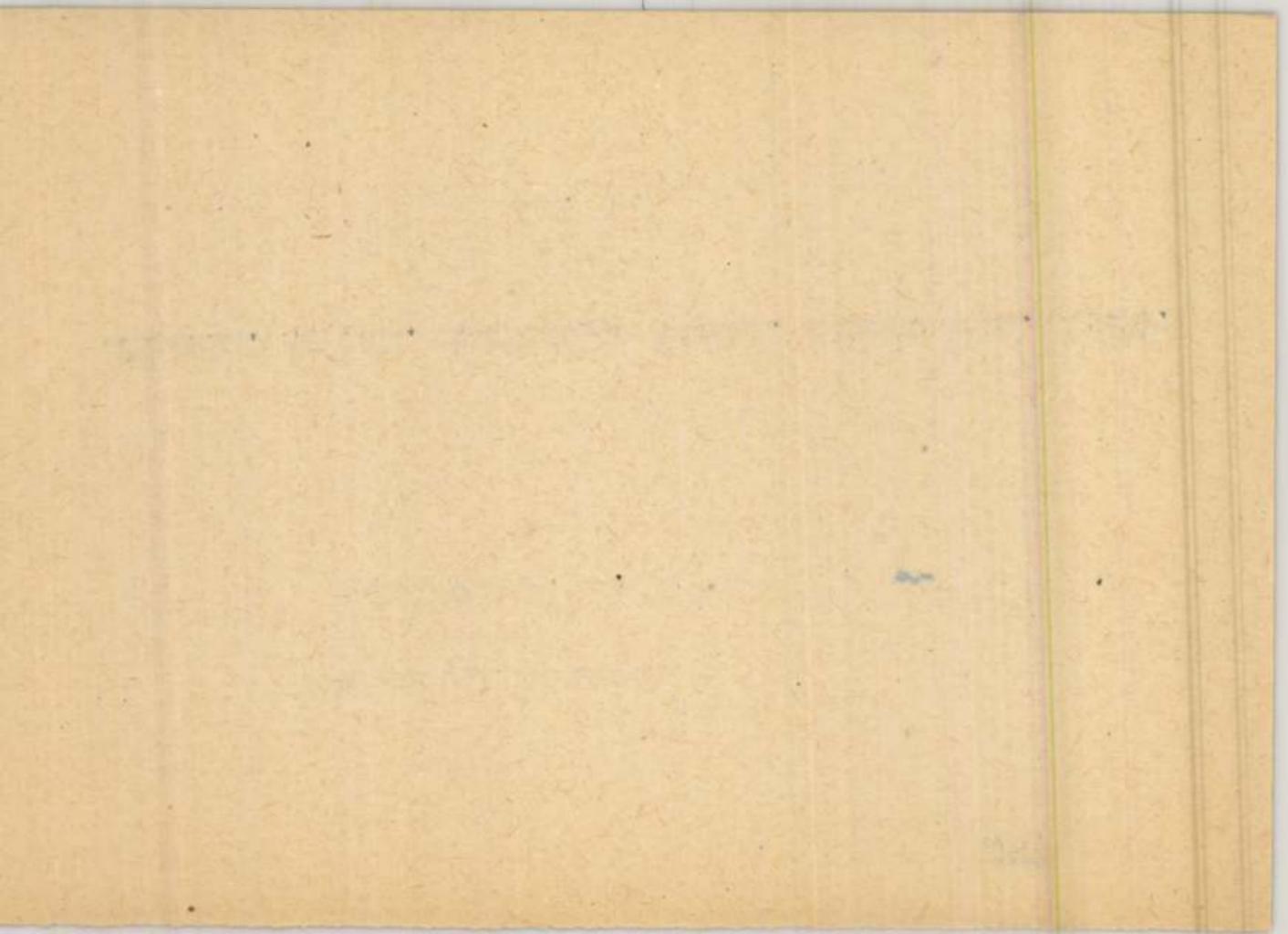
19. I.

Kępskim. F. G. Lask. i Tadeusz Kępa. Ernest Muz. 1924.

Tanulmány fej., of.

Rohovszky József

MDK

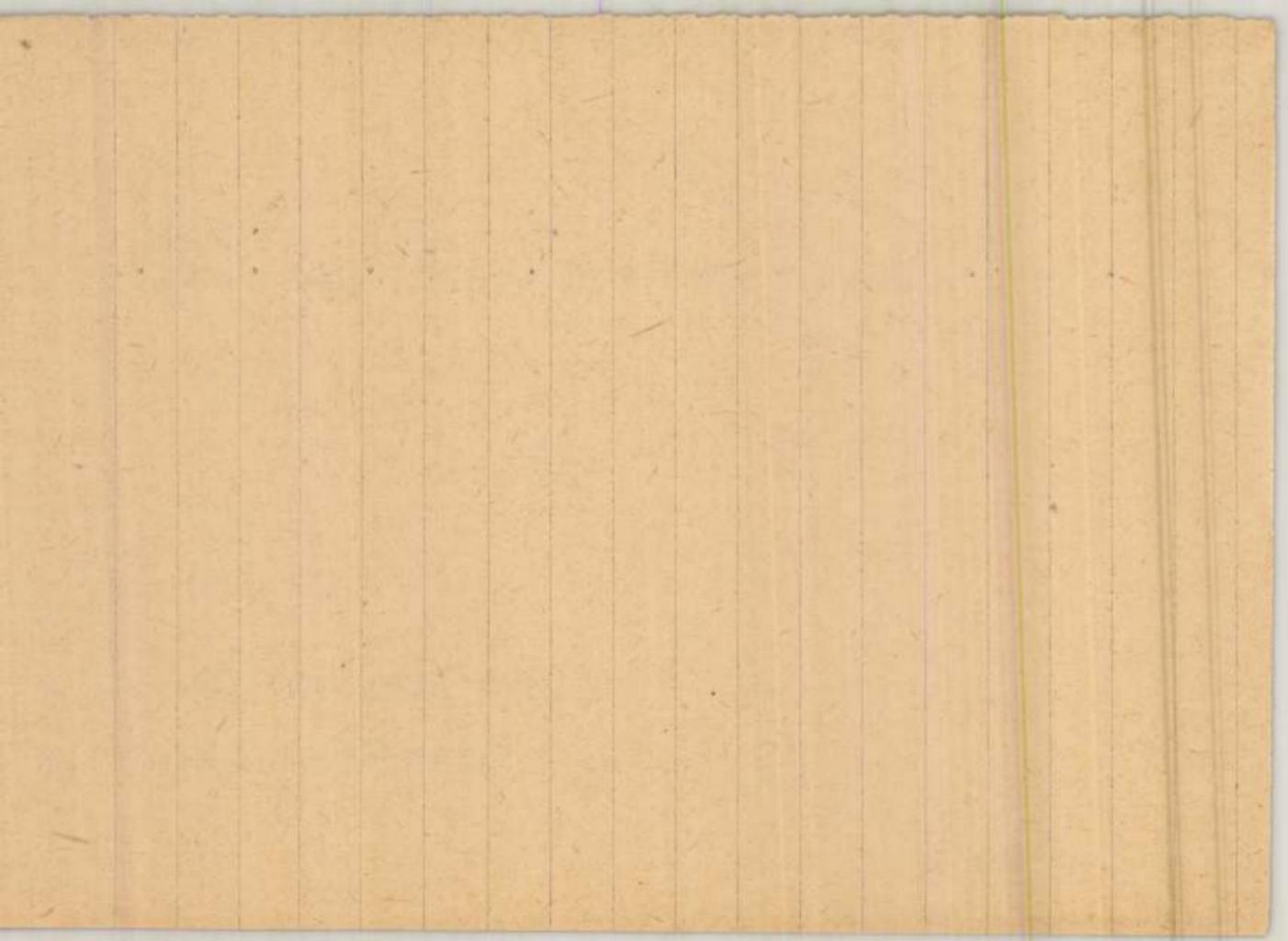

Egy női fej, oldal

Rohovszky József

MDK

N. Szaal. 333. Káll. Di jászott művészek. 1925.
20. 1.
Márc.

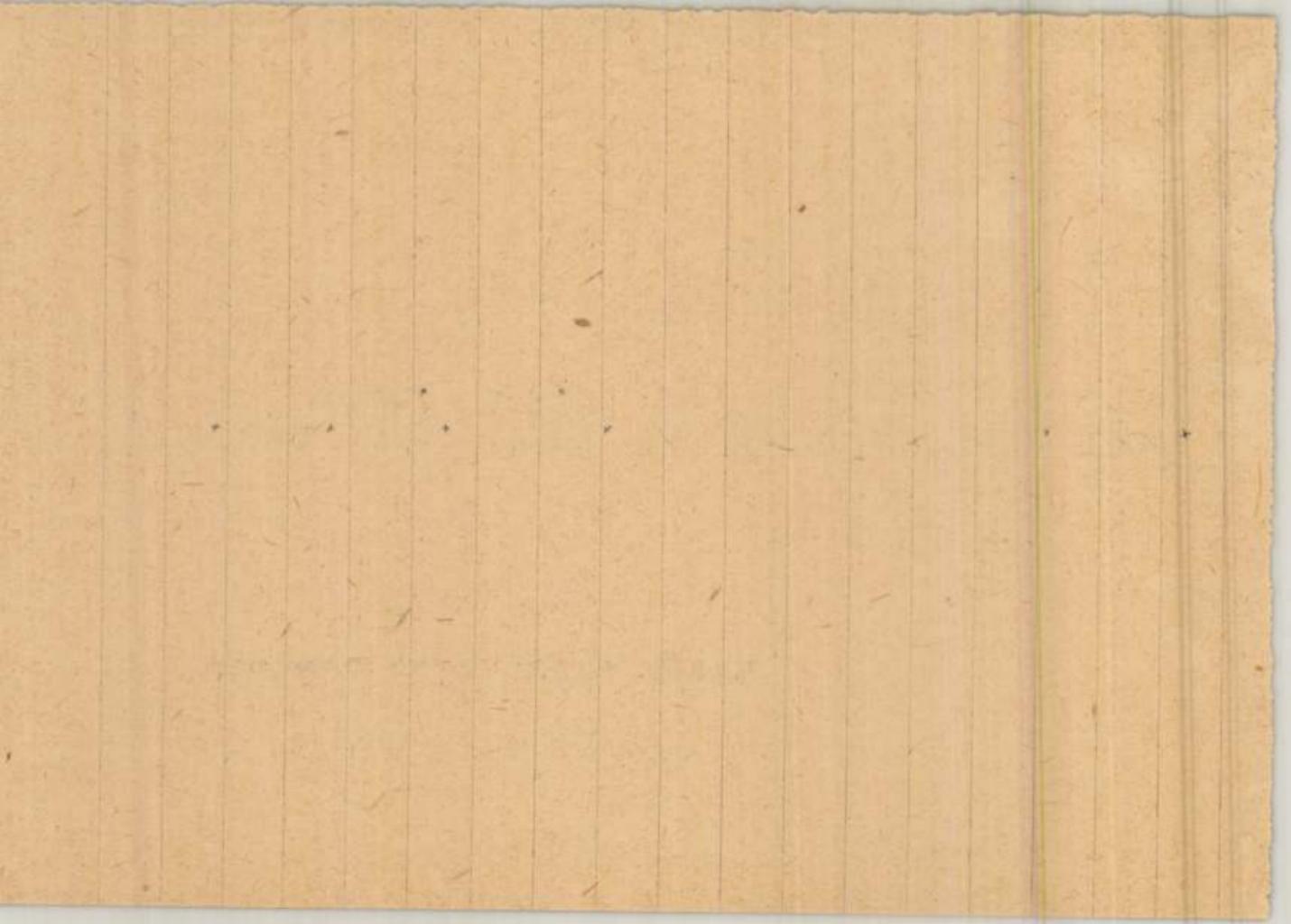
Rohovszky József

Dicsérő elismerést nyert

N. Szal. 333. Kifájl. Di jázott művészek. 1925.

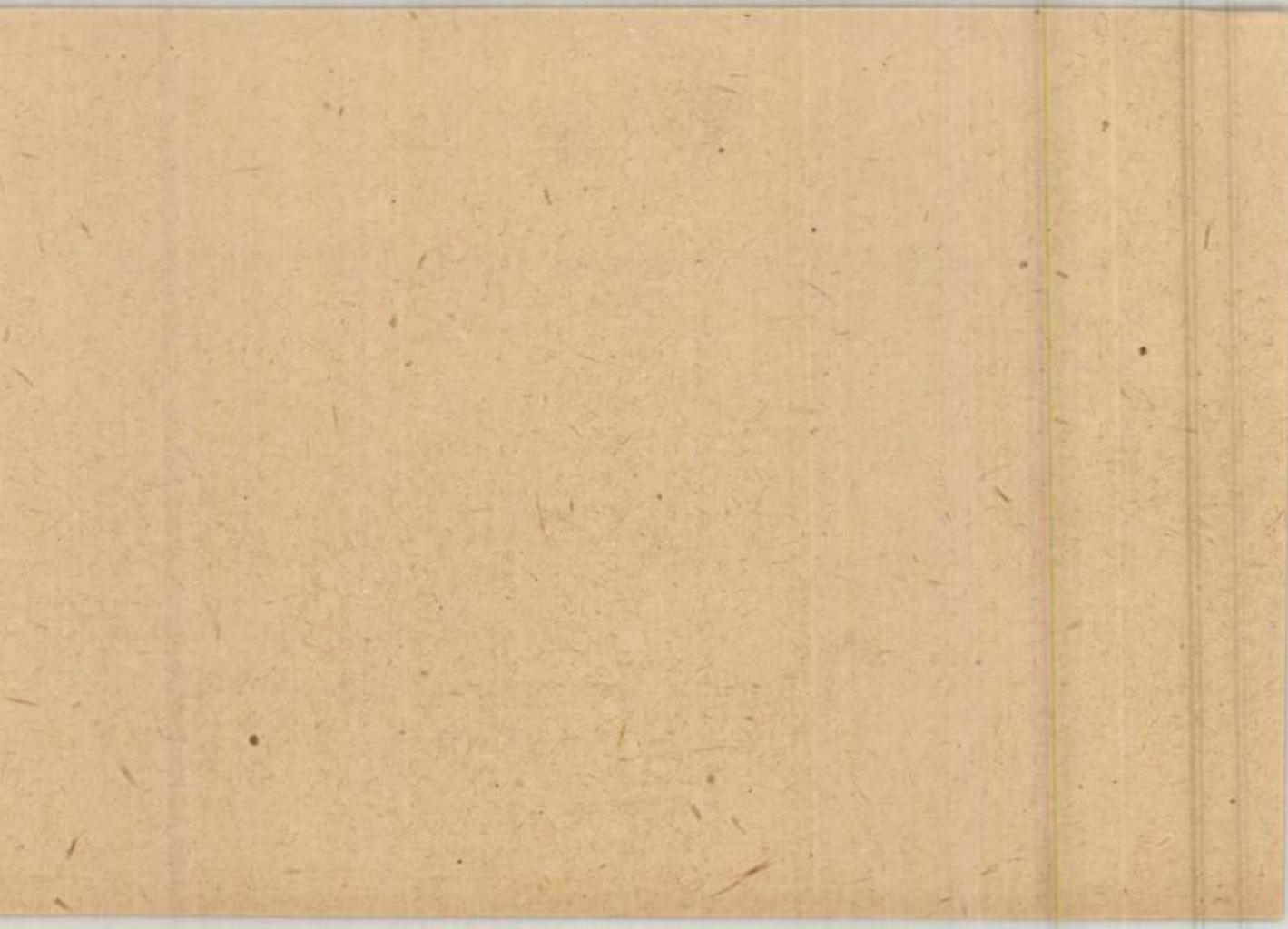
Márc. 9. I.

MDK

Rohovszky József
Táncimányfej, olaj

O.N.K.L.K. Képzőművészeti Pályázat. Kiállítás. 1924. I. 1.

Női fej, olaj
Rohovszky József

O. N. Kír. Képzőműv. Földk. Kiáll. 1924. 20. 1.

Rohovský Jonef photo

Haggar M'weiret 1927

142.0.

[H.K.] Rohovský Jonef.

Rohovszky József

MDK

Önarckép, olcf.

Micsarnok 1928 tavaszai kiállítás

Rohoznky Štěpán

Měšťanec patří k říčanům
1926. let. knih. 338, 347, 353, 365-

1928. řád. knih. 449, 453, 457

VIII.124

"Gendarmerie, Marabout, XVII-XIX m.
delegation is all they
have

Rohowky Vinc

Mapper deuweget

1927.542

+ 1927 Oct. 23

507. Csililar.

Ebedlo.

Igazgatot-t-lakás.

1902-909-5

I darab bronz-csililar, hárrom ága körzött lehúzható
erényűs égövel és gyönggyel díszszerl, tollal pedig ki-
sebb tányérrel, egynéves rüdjan gömbbal és losettával.
Ertéke.....160 K

Szállította Bartha Károly az 1904: XII. 12-én kötött
és 1906: I. 20-án 111280 sz.a. jóváhagyott alkalmegyezmény
Szállította Bartha Károly az 1904: XII. 12-én kötött
ex 905 sz. Letíratott (296-906).
Szállította Bartha Károly az 1904: XII. 12-én kötött
ex 905 sz. Letíratott (296-906).

Rohovszky Tónef

Nat. Budapest 1893 apr. 12

Rk. realist.

1919/20 II. elnökes miniszter-

nör, Pállo Éde

1920/21 I-II. miniszter n.o

(mrt. 1893 apr. 9.)

~~Hann Sebestyen - egysület szegvári
fiókja III. 57.~~

Rohovsky Toich

1925. L.M.P.T. aktu. digests universeis

Mila. N. Galan.

Egg von jeg, staff -

L.M.P.T. aktu. digests' chs -
mucous -

~~Asatas, apulum. IX-61.~~

Feladó:

LEVELEZŐLAP

1927. 5. 12.

MAGYAR MŰVÉSZET

Rohonczi György

HARANG HY.

II. MAGYAR FILATELISTANAP
BUDAPEST 1925 DECEMBER 12-14

Rohmeyer Tózsa

mekér,

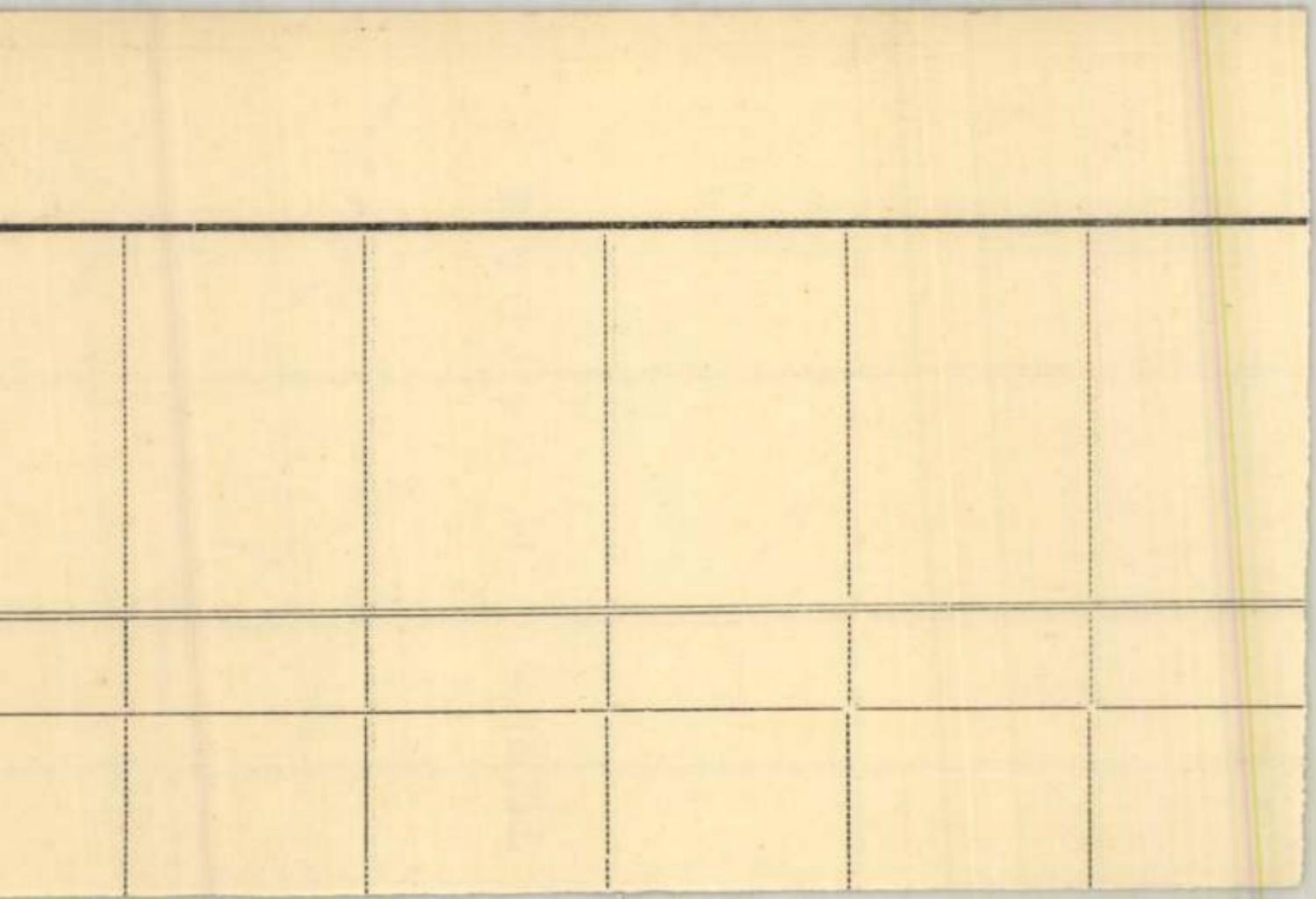
díszállat

4

1

MAGYAR MŰVÉSZET

1927. 542

Rohovský Józef

1919/20 — 1924/25

Ferkáčovom foiskávke

127.1.

éves fordulóján, a Louvre-bejárata előtt lovasszobrot emeltek ki emlékére. A szobor találóin némaisak a legendávobbi terepből kerültek, hanem a Legföködő- felsők legyikének, aki a hétben- terepből lovagról nemest ki esztádbal szár- dörölt portugál nemest ki esztádbal szár- mazott és az atya ügyvei volt Szent Sevh- laban. Elérte tudósítak szüntetik, de

Rohovsky Zehn

Thieme Becker

XXVII. 525. L.

Felsőgalla

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Rohovszky József

MDK

Tanulmányfej, olt.

Női tanulmányfej, olt.

Műcsarnok 1928 tavaszai kiállítás

Rohovszky József

Női férj, ölt.

Nők

Moszkva 1926. április 11.

БИБЛІОГРАФІЯ ДЛЯ ПІДСТАВІ

ІГОР ЛЕОНІД

Борисівські читання

MDK

Rohovszky József

Férfiarcékép, olaf.

Műszaki működés 1926-tól kezdődve

Благодарю твою посланную

Бородинской ОТК

Бородинск 1908

Rohovszky József

MDK

Női arc kékép, olta.

Micsarnok 1926 télit kiállítás

плюшевик 1850 есть кроличья

и от блоков от

королевы поклон

100

Bobovszky József

Onarckepl, olf.

MDK

Micsarmok 1926 tél 11 kiadás

Rohr, Jorch

Ökono-

Pest, 1767

Kernath, Dr. Gleimrich

Peter Goldschmidle-Burke.

A. Illigwitz.

1931. 5. 2.

1338

~~- it's like
like on your
side. On your
longer tail
end - in a way
- you can't
see them but
you can see
them easier. One
of the other~~

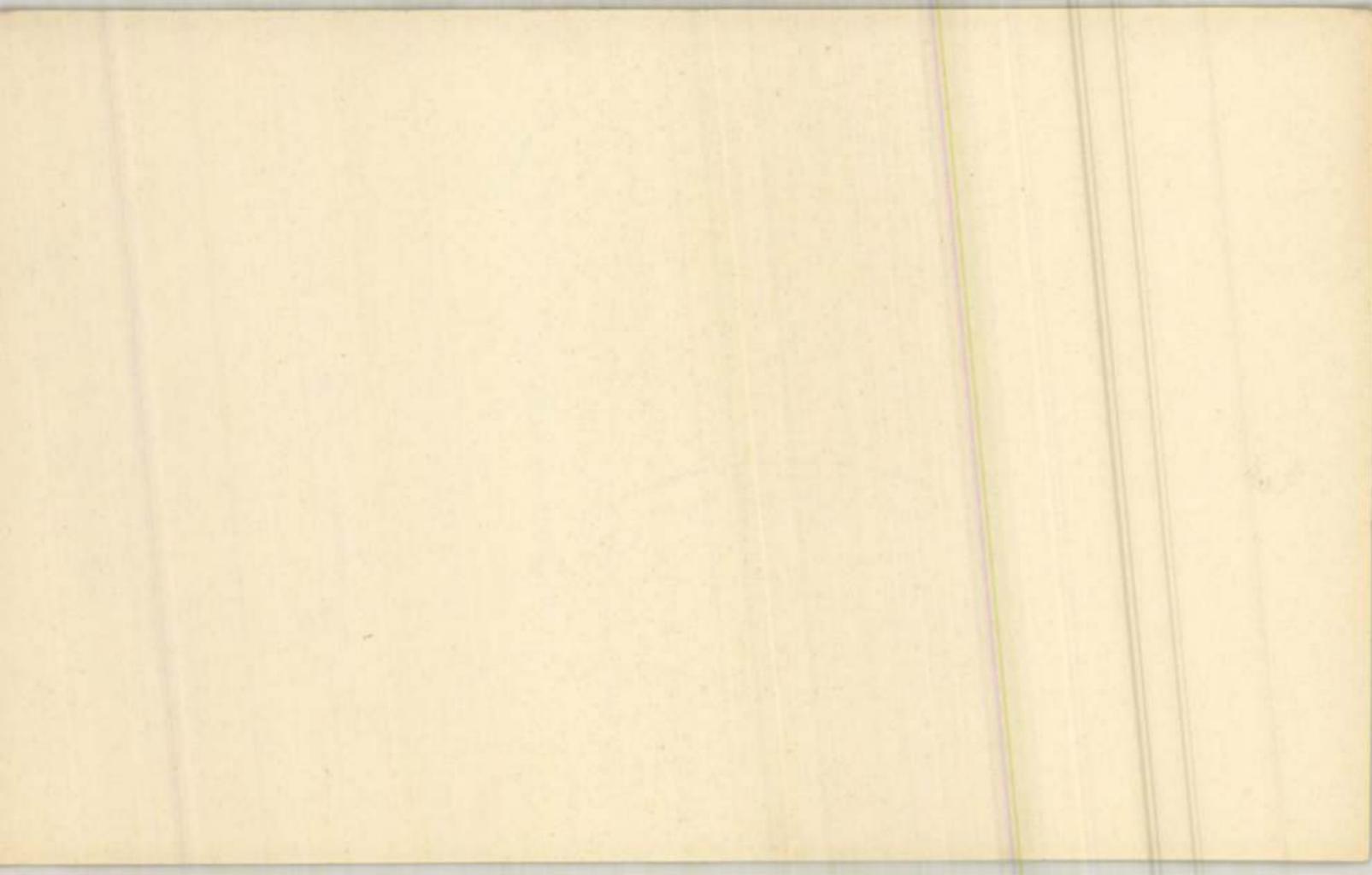
Rohr Grind

Öknoï Testl.

1767. bei mestler

Hornuk pentnalen

256. r.

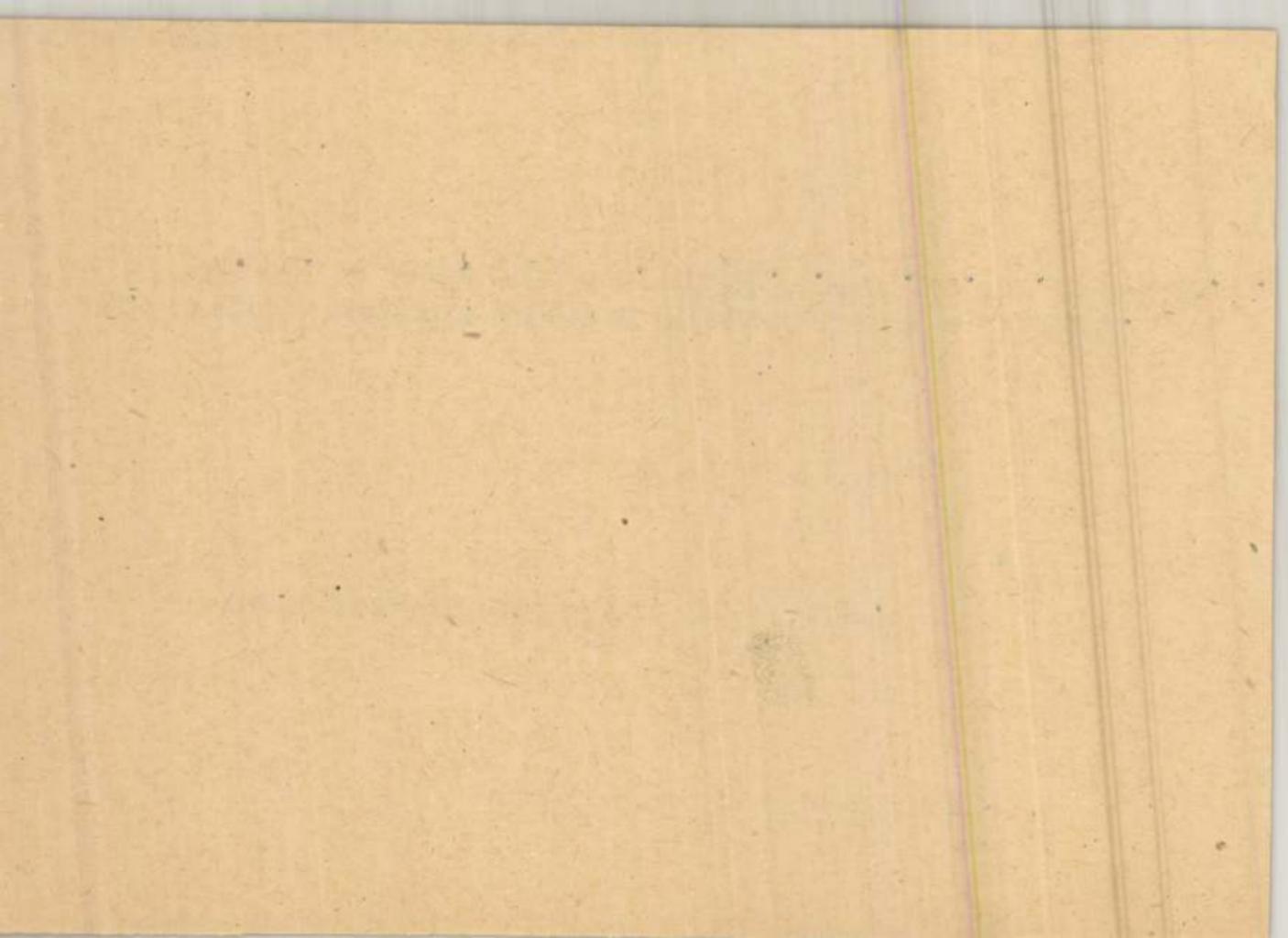

Josef Rohr, et amici

Münz Meister Goldlöffel 1767-bein.

Dr. Herváth Hernádi Péter Goldschmied - Bécs. 1931. V. 6. 55. 130-131.
A Hungária. - Dr. Kerner. 1931. V. 6. 55. 130-131.

NM

Rohrbach

Fénykép után . 1869.

Nyom. W. Kornn., Berlin.

Littógyr.

Mellék. Utvályhában. Ebben az 165-ből
származó fénykép szolgált minaképpül.

Kladow Schröder, Berlin.

Föld. Wien. Metztbl.

Deutsche Central! Verhandlungen für das
Reichstag. Sonderausgabe aus d. "Durchmündelungen"
Hedendaagscheblattes. Dater 1926. Nr. 62.

NOTATION

ALICE HARRIS

EXCELSIOR, CALIFORNIA, APRIL 12, 1900
MURKIN, ALICE HARRIS

ALICE HARRIS

EXCELSIOR, CALIFORNIA

LOUISIANA

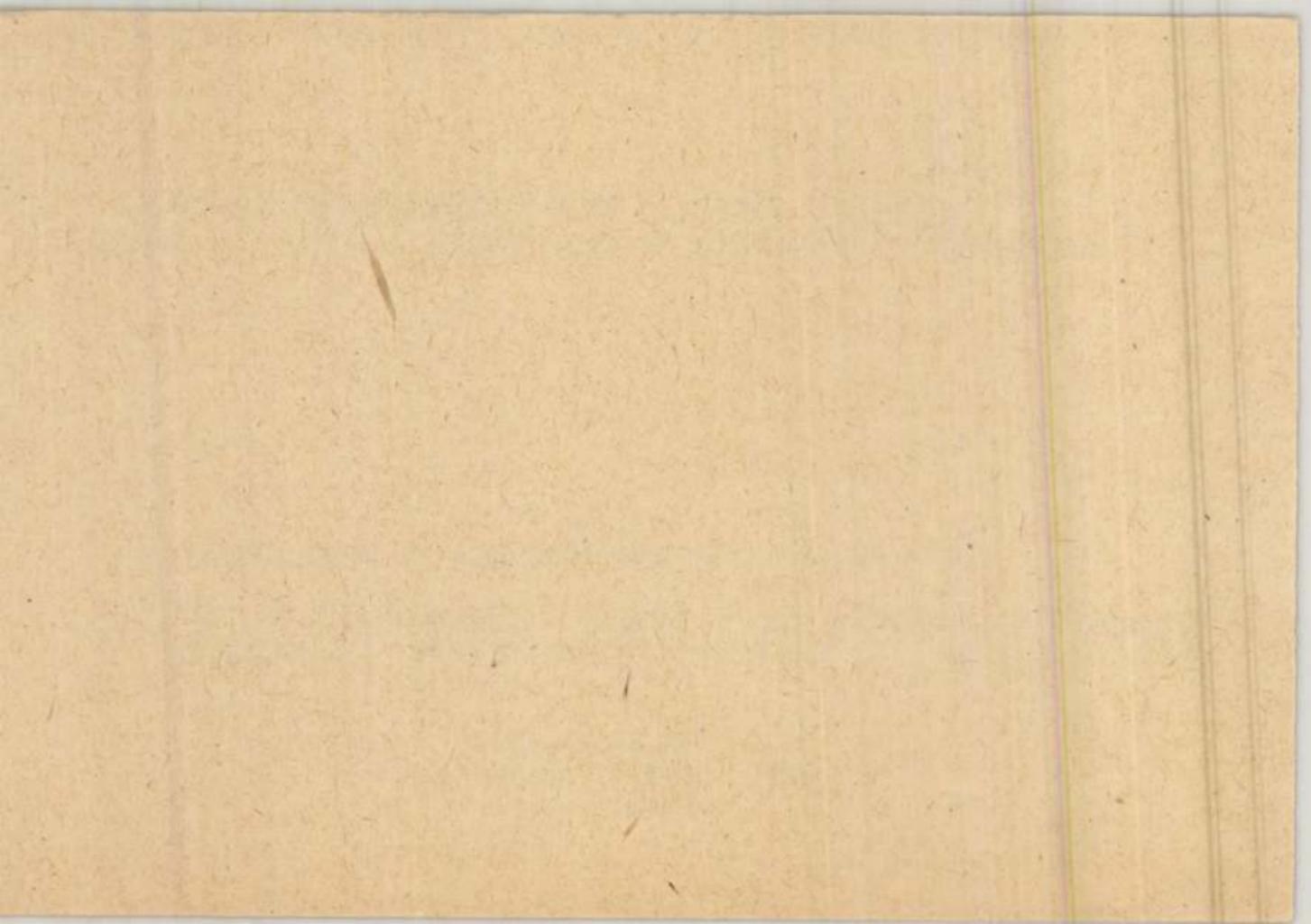
Rohrbach Janes, etikus,
Kartyaft este.

A mitveszték a part vezetőit messze földön híresek
voltak a rongyvirágok. Csatlakoztak XVII. sz. -ban a törökkel.

A farnetzes e valtajanak volt mestere.

Gatrai hatalmukat: Helyi arctáj, megyei jogú közigazgatás.
Magyar Tudományos Akadémia. 1928. 7. sz. 577-587. l.

NDK

Rohrbach László

" /
MAGYAR MŰVÉZET

1928. 5. 28.

Doszkrár János és Ferenc
Háztatarozási építési és átalakítási
vállalata
Budapest.

Iroda:
N. Keres Pálne u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B
Telefon József 8-53.

Rohrbach Jan.

Martynov

XVIII. n

hind

Holzjene

Regin' jaschka

tsch a hajta -

terevit toporni

kan

Spomnij 1938.

2. 8

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Rohrbach Sam

Mapper Vincent
1928. 578

24090 Kőzsé

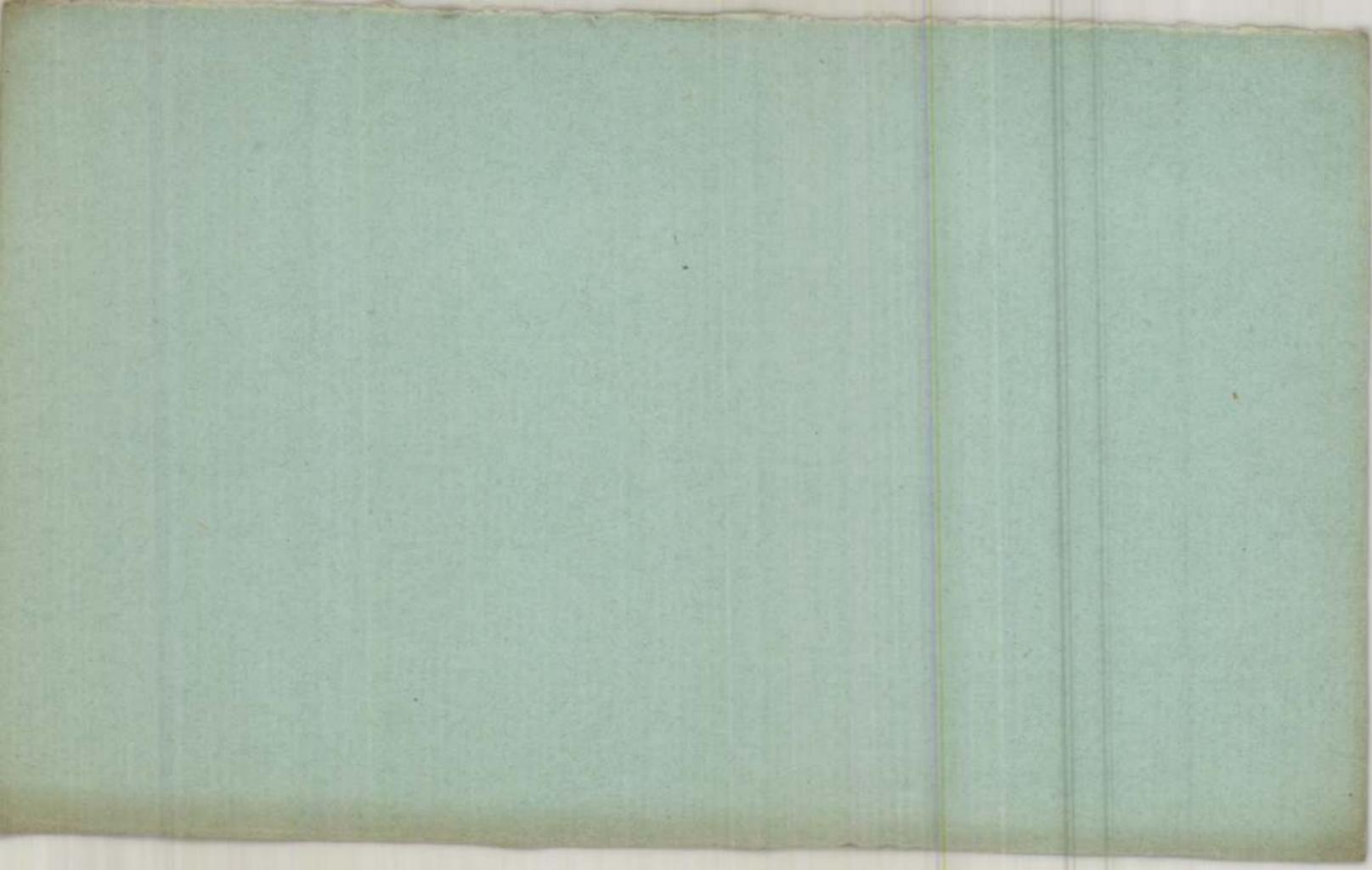
Rohrbacher P.

Opfern

1896 - Eselchen - will Esel. Konrad.
der 1896 - will Esel. Konrad.
mindesten ein wenigstens
et Slatina' u' Leopoldo leue
Proj.

Car. 6 L.

Rohrbeck Lauer

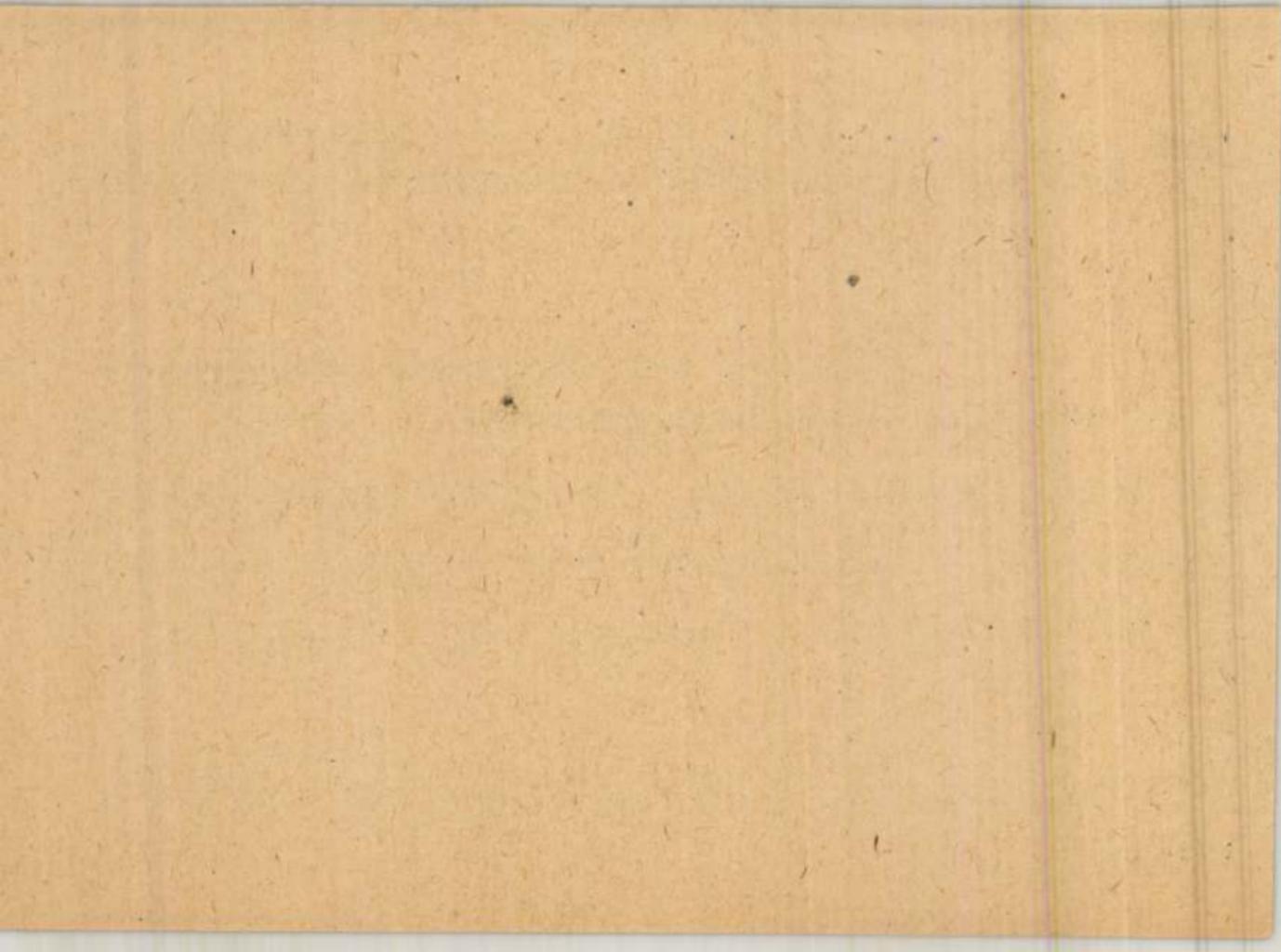
K. Parago
1487 m. høje ved
det mindste nyske vand.

Ornament 1. Sonder Jan
Kopenhagen, den 19. 1903.
H. H. Nielsens

1970-1981. Lengyel, Mária Teleki
perforáció, szabóványos műszaki. Geometria,
szöveggyűjtemény. Térgeometria is azon.
Létrehozott könyvek; szabóványos könyvek a
szöveggyűjteményhez. Térgeometria is azon.
Művek, szövegek, művek könyvek
szövegei, szövegek könyvek. Geometria,
szöveggyűjtemény. Térgeometria is azon.
Létrehozott könyvek; szabóványos könyvek a
szöveggyűjteményhez. Térgeometria is azon.
Művek, szövegek, művek könyvek
szövegei, szövegek könyvek.

Hoffmann Edith pozsonyi a kozápkorhában. Előslájtette
művesek, előpublikált emlékek. Bp. 6. n. 37. old.

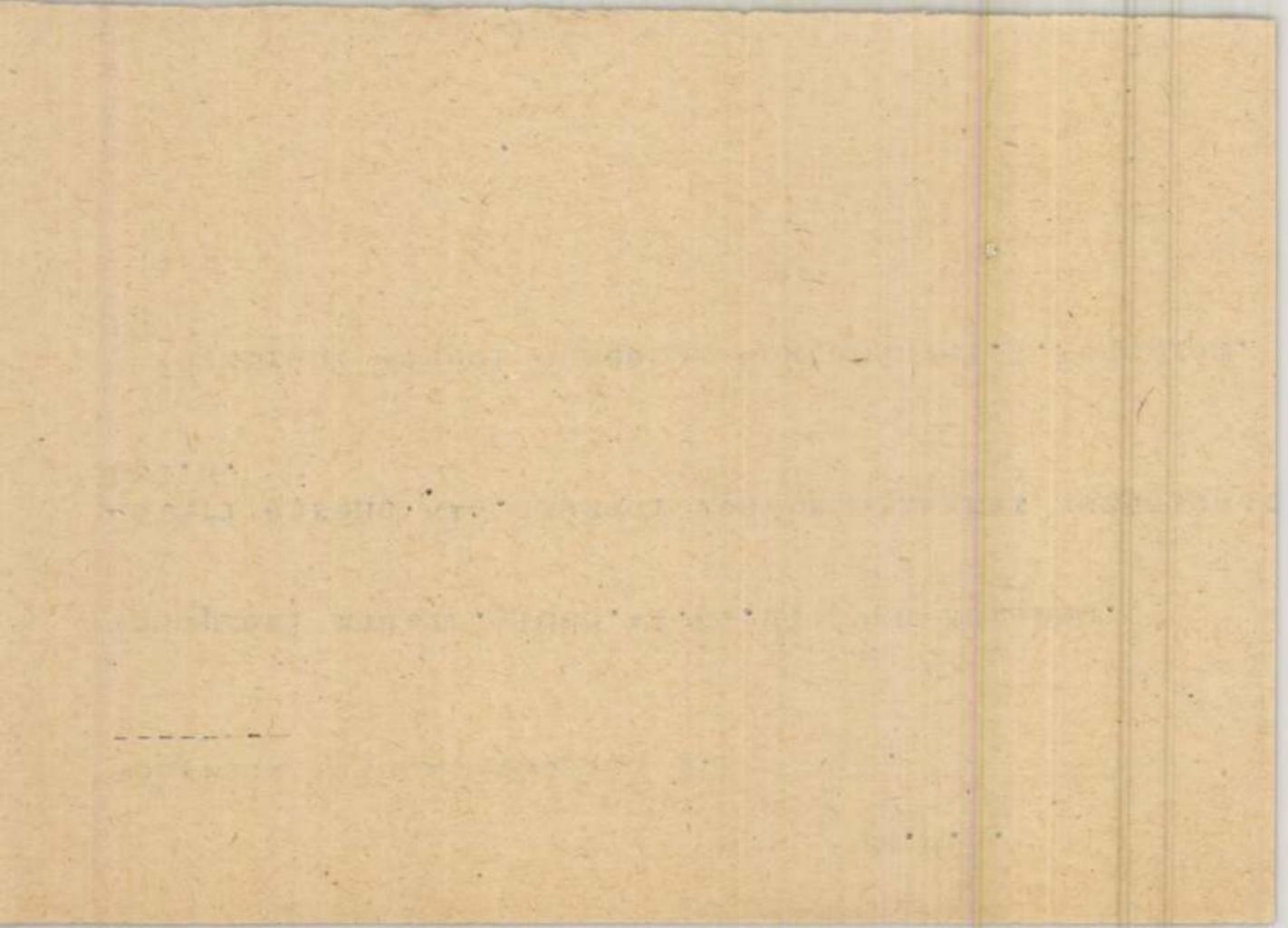
Kohrbeek István, asszociós m.

Veszprém mester. +1888. II. 84. 84 6ves körébban.

254.00.

1963
A Veszprém Megyei Múzeumok Kozleményei. I. Veszprém.
Bátfai Péter: AIX. század Veszprém vármegye asszociások

M.D.K.

Rohrrobbök Jászef

Régszt vett a pállyáz-tón

Társste vezető: Szilábovay Lajos, Horváth Mihály,

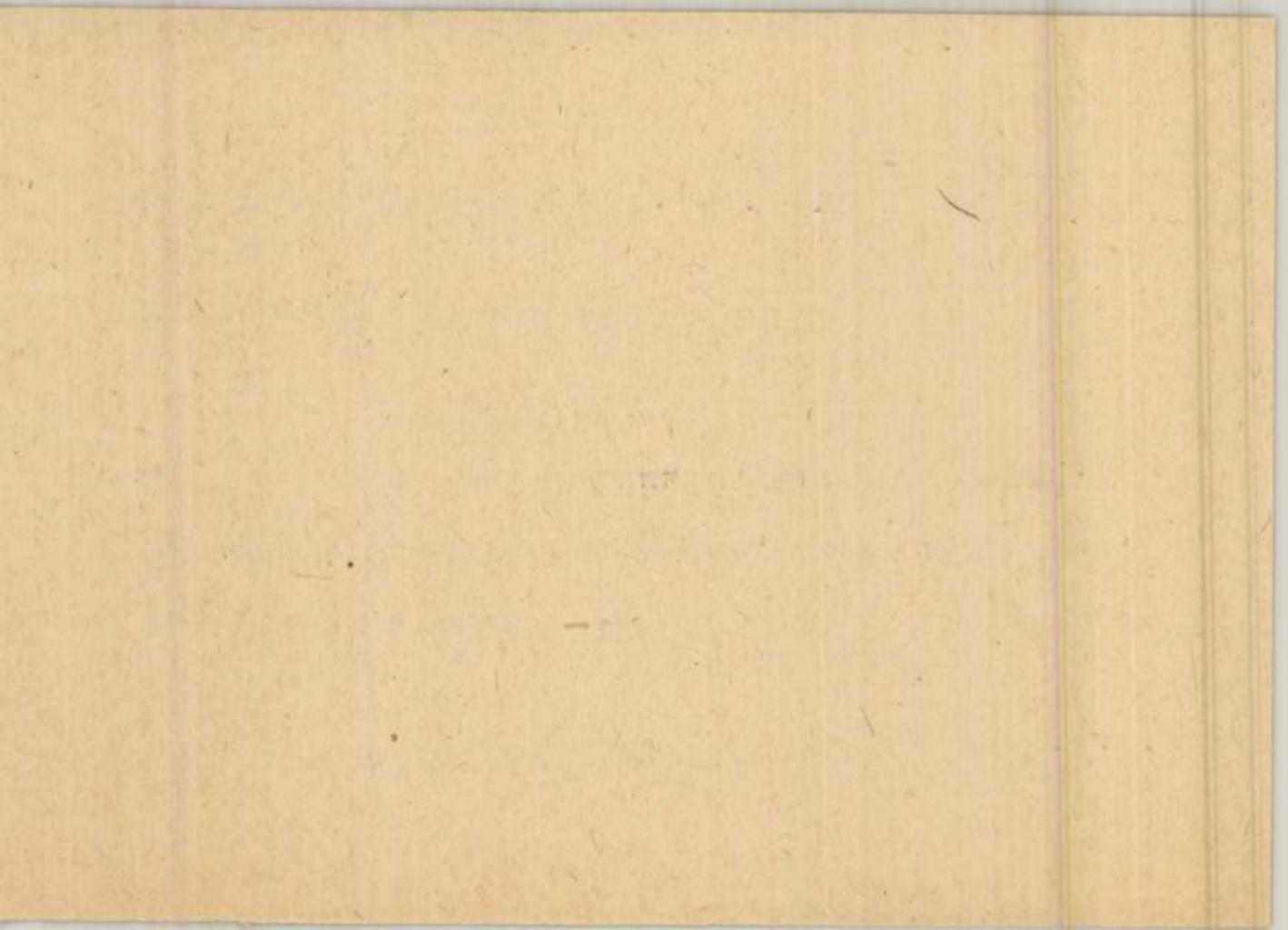
Szalai László, Hunyadi Dezső,

Dúzsa György

Sikeres volt a húttétárgyaló tervezését

Megyer Nemzet 196. nov. 19. 3. 1.

N.D.E.

Rohrich, C.

M.D.K.

A kisimártoni kastély /szelmezet I. - Hoboc rajz-

ben C. Mühleben. 1856-1864. /

Hunfalvy János: Magyarország és Erdély eredeti képek
színtan/

repx.

Bp. 1960. II. I.

"ereasztrony - "Gesey-Falva": a megyei székhelytől kepeskőny

fold: No. 866 etc

PO+R19

George: 15000000

Broad

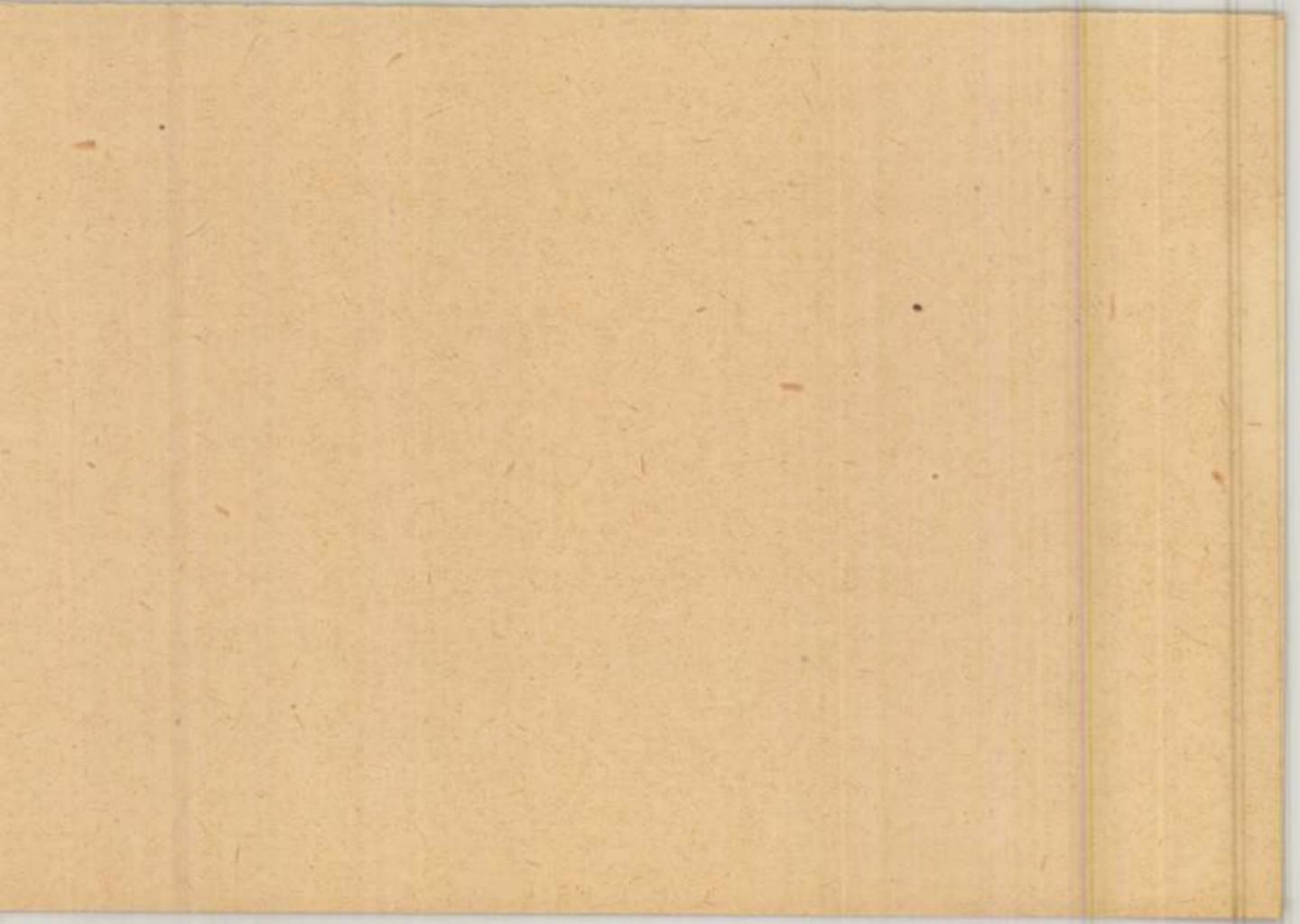
Robertine-Bobbée

Stikles aérialmetzett, 1860 / 411 //

MDK

Milémérekink, Bp. 1958 II. 1.

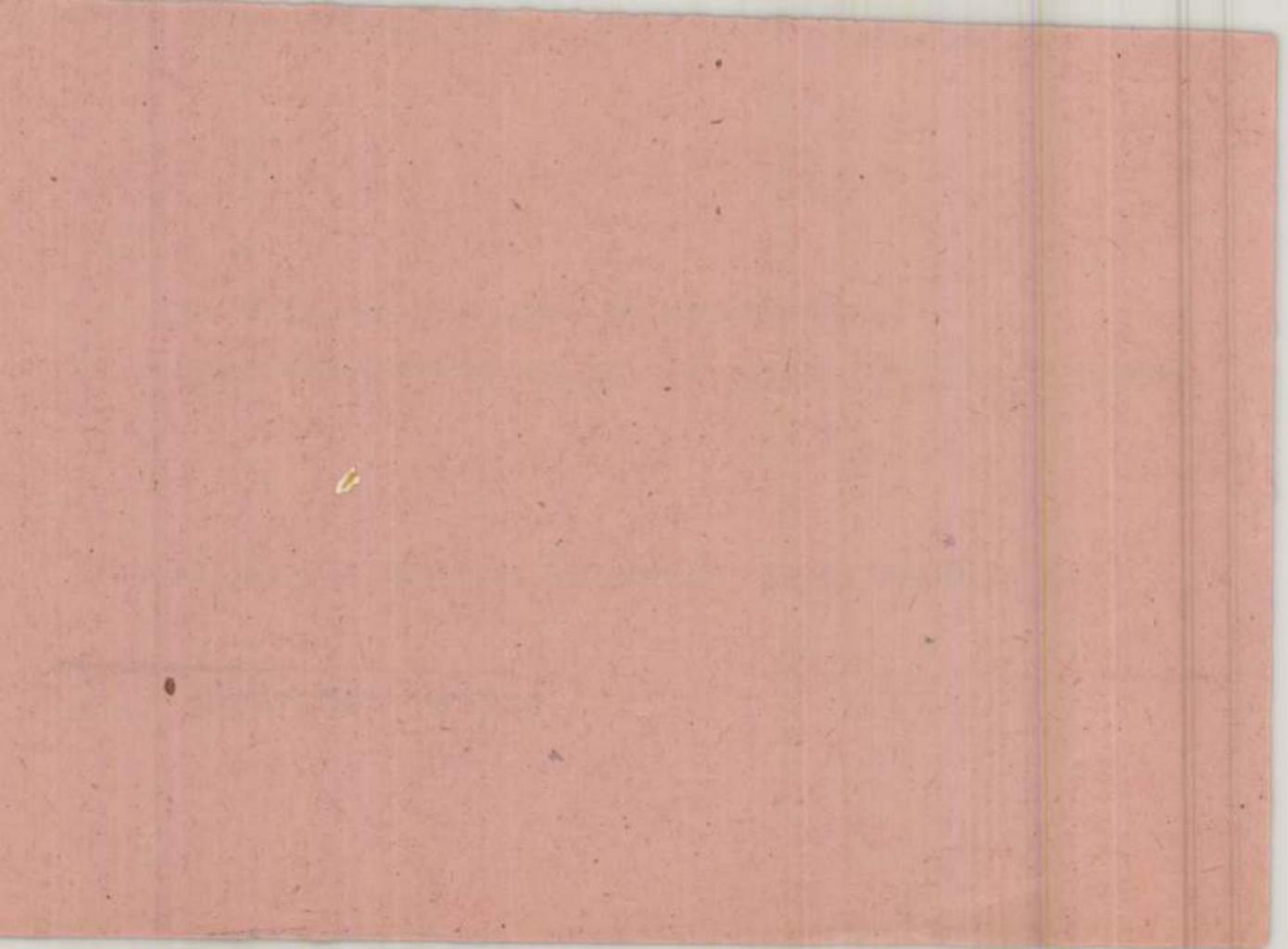
Gerry László: Stiklósí var

⁹ Röhringer László

III. o. ep. 8. 11. 1938. 1938-59. Notes-tanulmány.

Békéscsabai teleszkópötök az V. kerületben. 1938.
Március 1940. 170-172 I. alapításra.

Rohringer Lärche

Okl. epizootiologisch

West. Kava, 1918.

Okkulte myze 1941.

Dörner wider 1940/41

128, 8

zatus h6 31-en.

Ollay Károly S. K.

a Diákjeleti Troda ügyvezető-alapműve
műlegyetszmi nyilv. r. tanár,

40	3.311.—	
40	2.821.—	
40	34	
40	990.—	
40	16	
40	1 1 1 1 2 1 3 1 1 1 1 1 1 1	
40	1 1 7 7 7 1 1 2 1 3 1 1 1 1 1 1	

b619 M1767 1957 VI.67c.4.22.299.2.

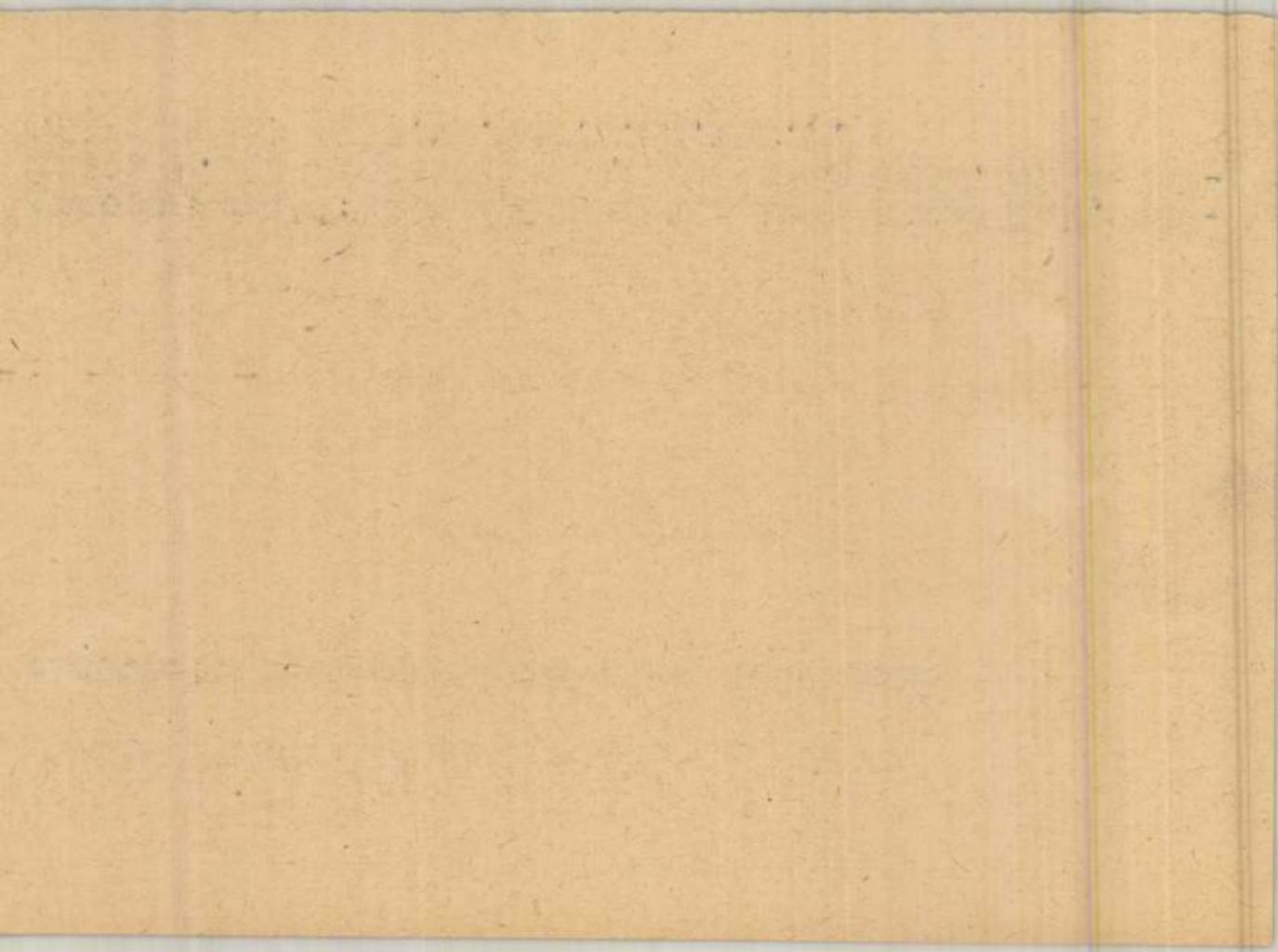
Istotek I. Klik op de teetek uijjia Bandat-as 1686.6vt zomoe-

Schoon Amold:Buia op de teeterelte t'geseelte, vde-

reestwett Buia uijjalegtigd'as 1686 uitsta

Rohrleuthner Janos komives Legeny

MDC

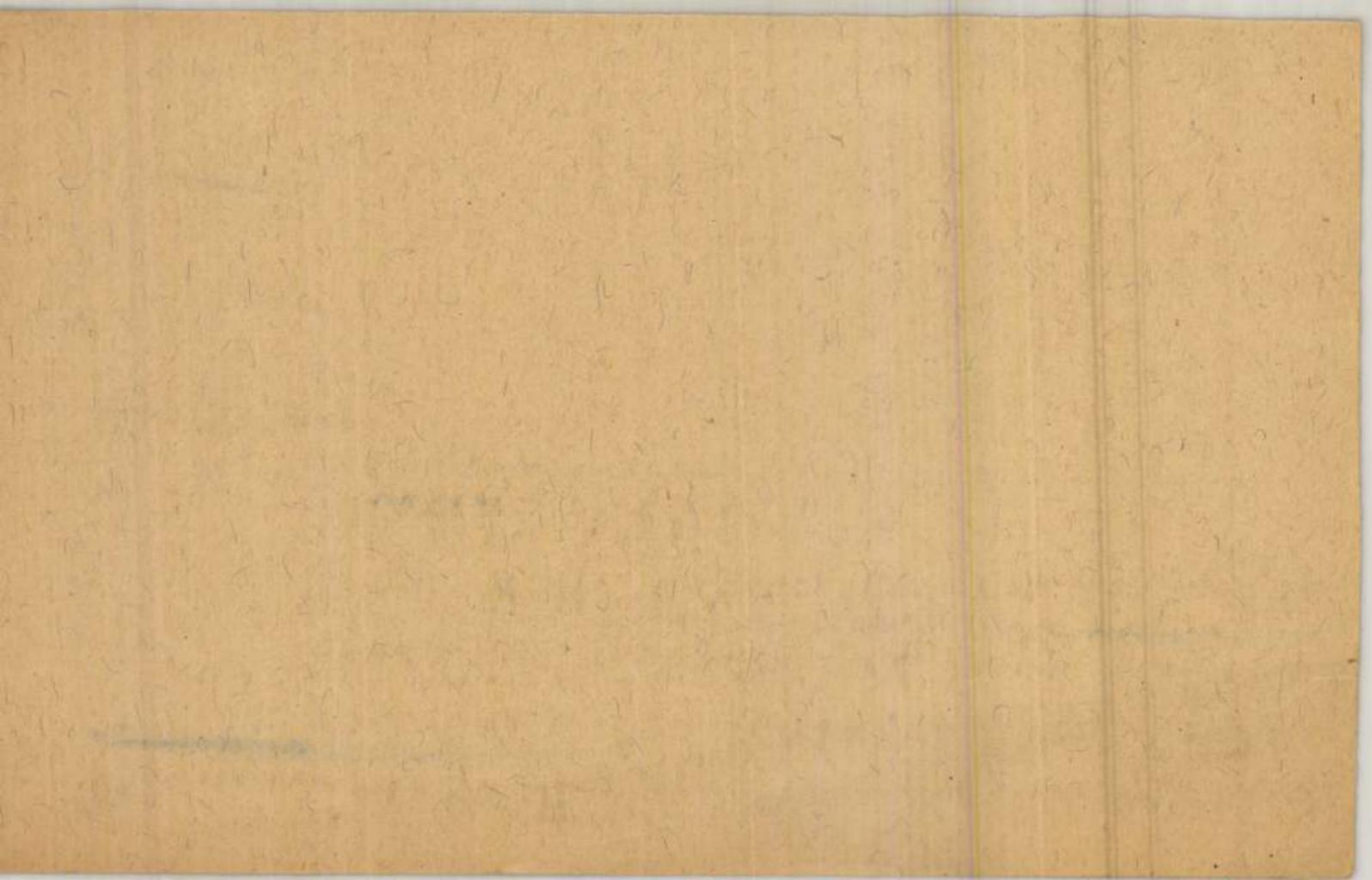

Rohmann

806 - 210, 82)

Kt. ②. 542.

Afumimido H. Gaustruma doc Dernow
neu Dieren bis Dernack. zu Leopoldshöhe.
neue Tiere gesucht und gesichtet
neu H.H. Wicen: Rothmann, 1842.
Stelle O.T. (diente Schule)

Ilyefalvi Pésti és budai polgárok 1686-1848

1. 261

Név: Rothmair János

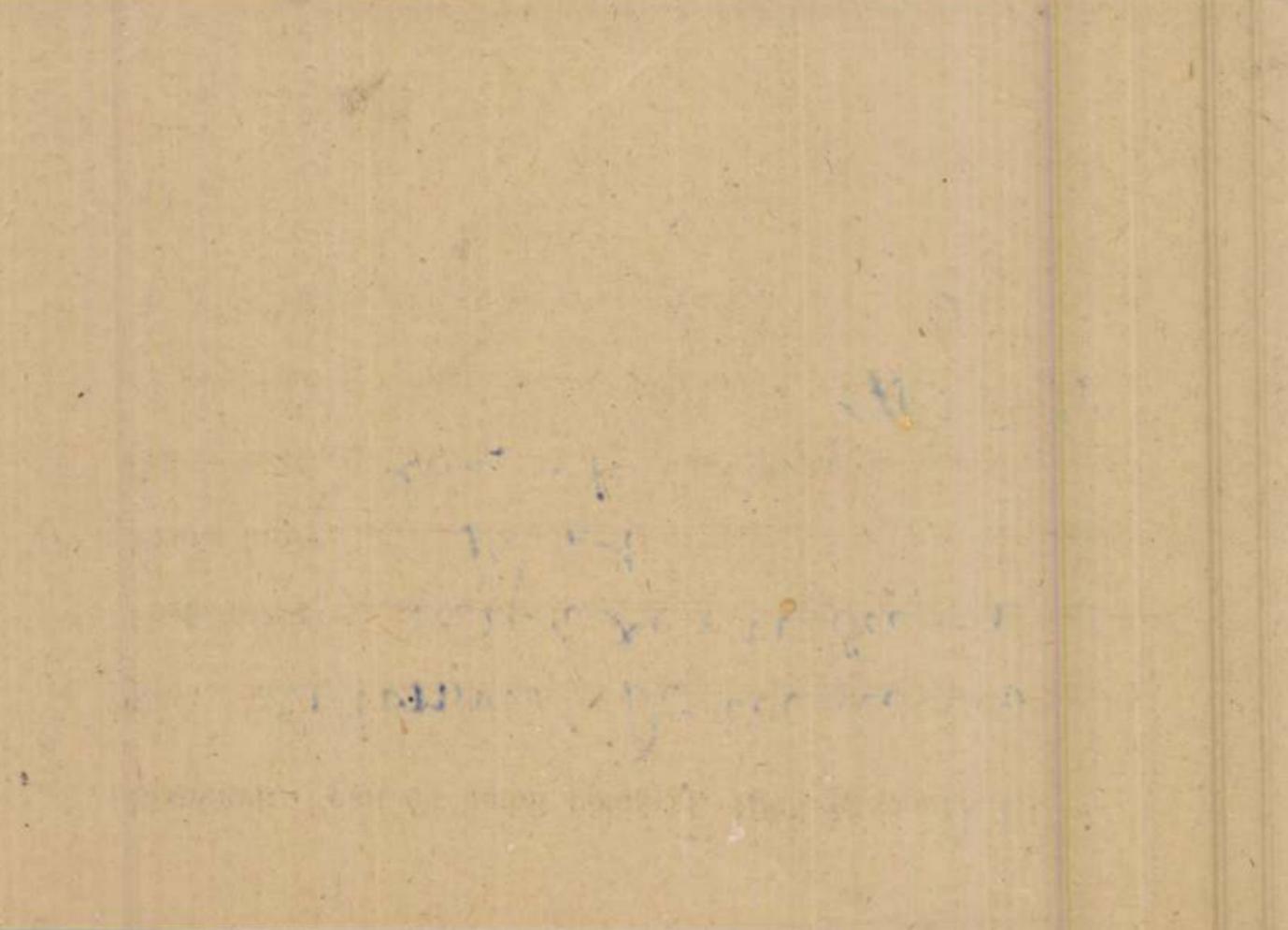
Foglalkozás: Szolgályi művelő

Szárm. hely: Pécs

Hidtelekész: 1800. 24. Csal. állapot:

A polgári jog megszerzésének időpontja: 1783. 5. 25.

A polgári jog elszeg folytatása: 8. -

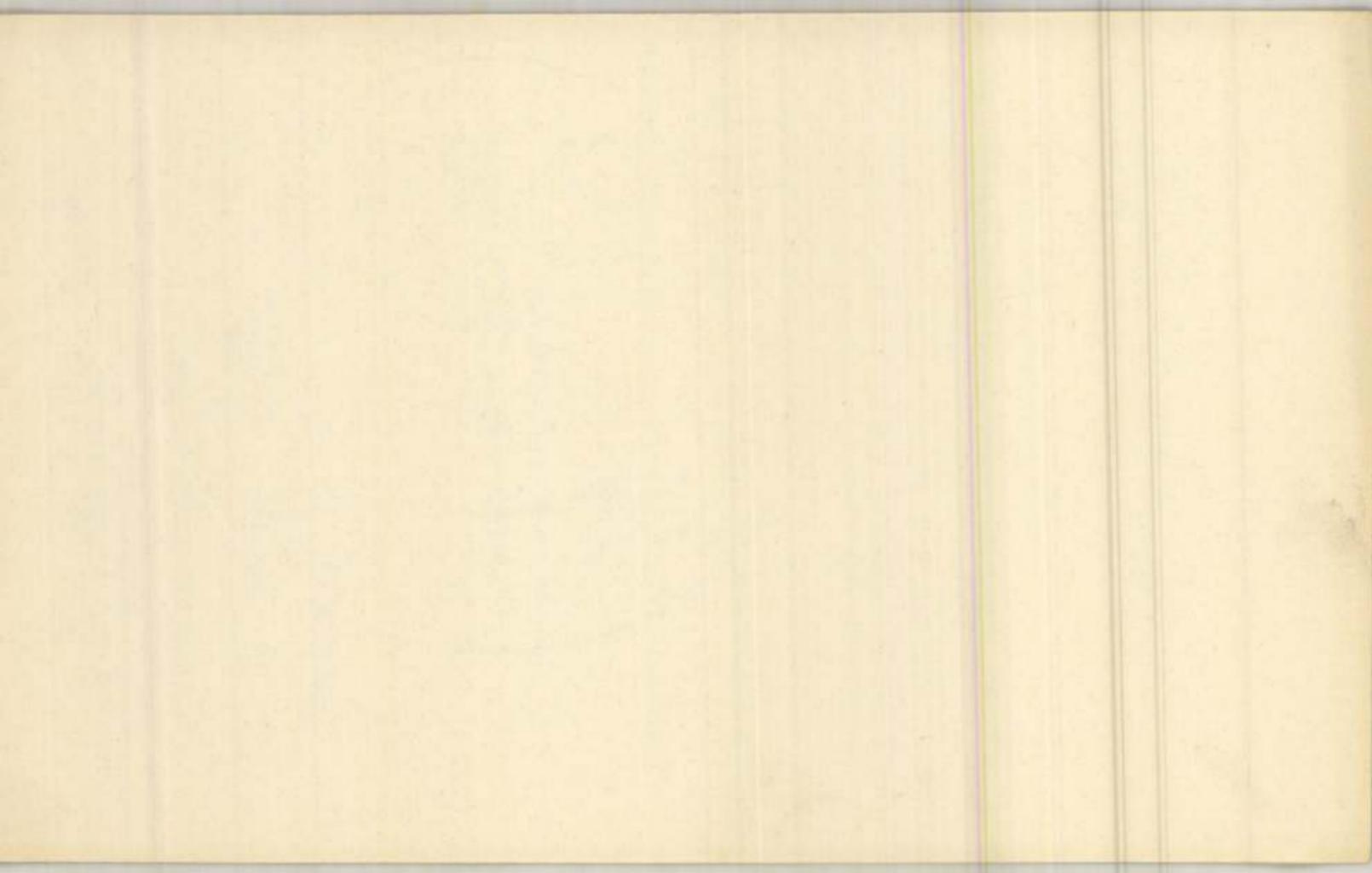
Rohrmüller France

arrangements

Pesel 1450 - 60 - m
each

Hermann Henseler

256.1

Rönnmiller, Terent
zekerfjärvar i Öhrv

Lis

Günther apical
övre cornagöten

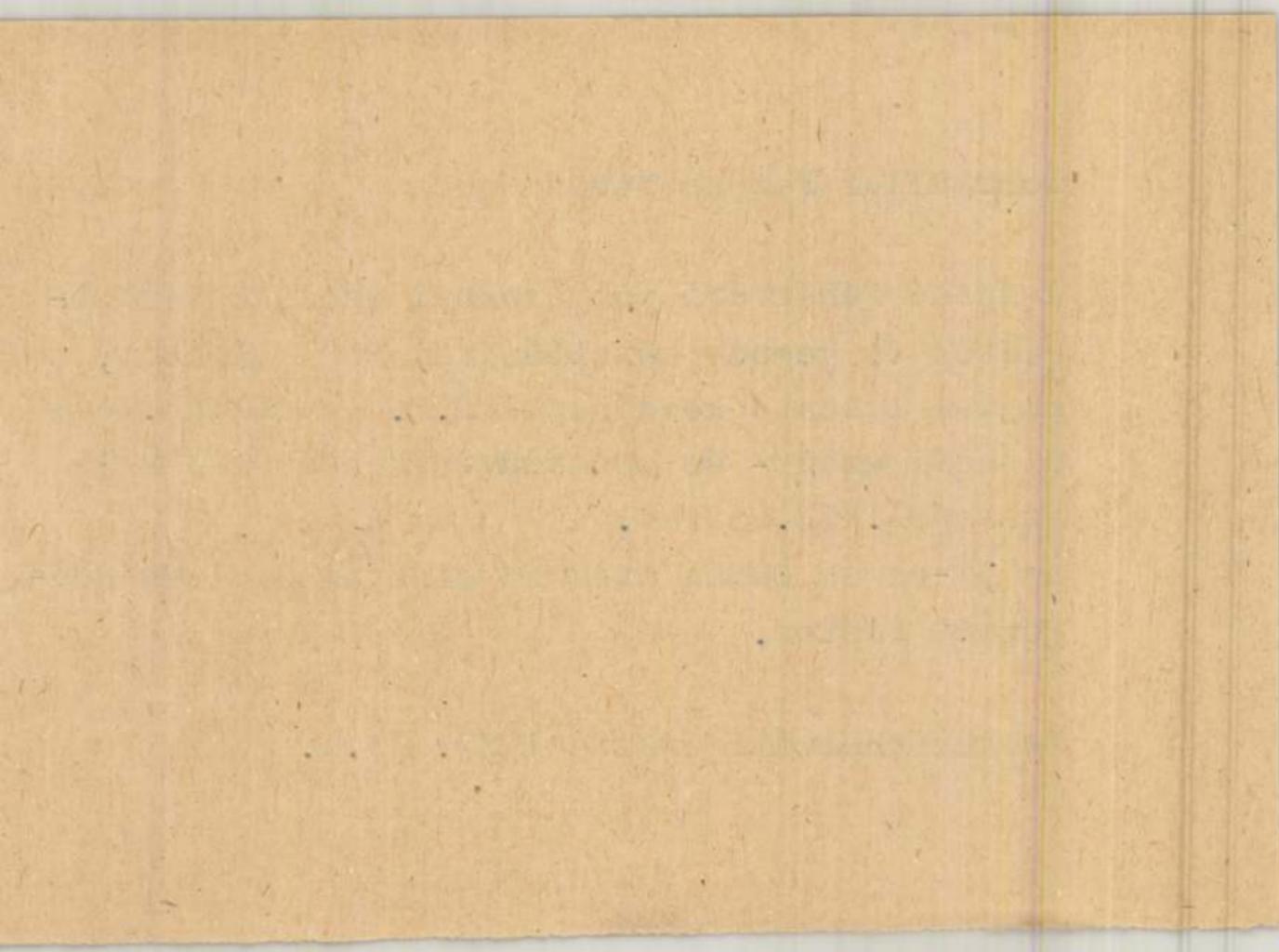

Rohrmüller Ferenc ötvös

A székesfehérvári polgároknál szokásos ezüstcsatok és gombok készítésével foglalkozott, a rajtuk látható kezdőbetűi R.F. igazolják. Neve a pesti arany- és ezüstművesek névsorában is szerepel. XIX. század.

Az 50-es és 608as években mint aranyműves dolgozott Pesten.

Székesfehérvári Szemle 1937. 71.1.

Bohmüller Jakob

" " " " " " "

1828 Schäferbar

Hermannstr. 43 /

... .

en.

F megbolterszett levél

óstaszán. ~~Nyitgató~~ Két ~~megbölterezett~~ levél
a melyet hárrom fantázia maradt meg.
Eln, bi hal berevel a legelőben vajjal
azokra ló, ~~megbölterezett~~ egységek (a földön kenu-
neval közelük. A látképeken hő virással
e alcíj jutott a Német - Katalán k.

sz.

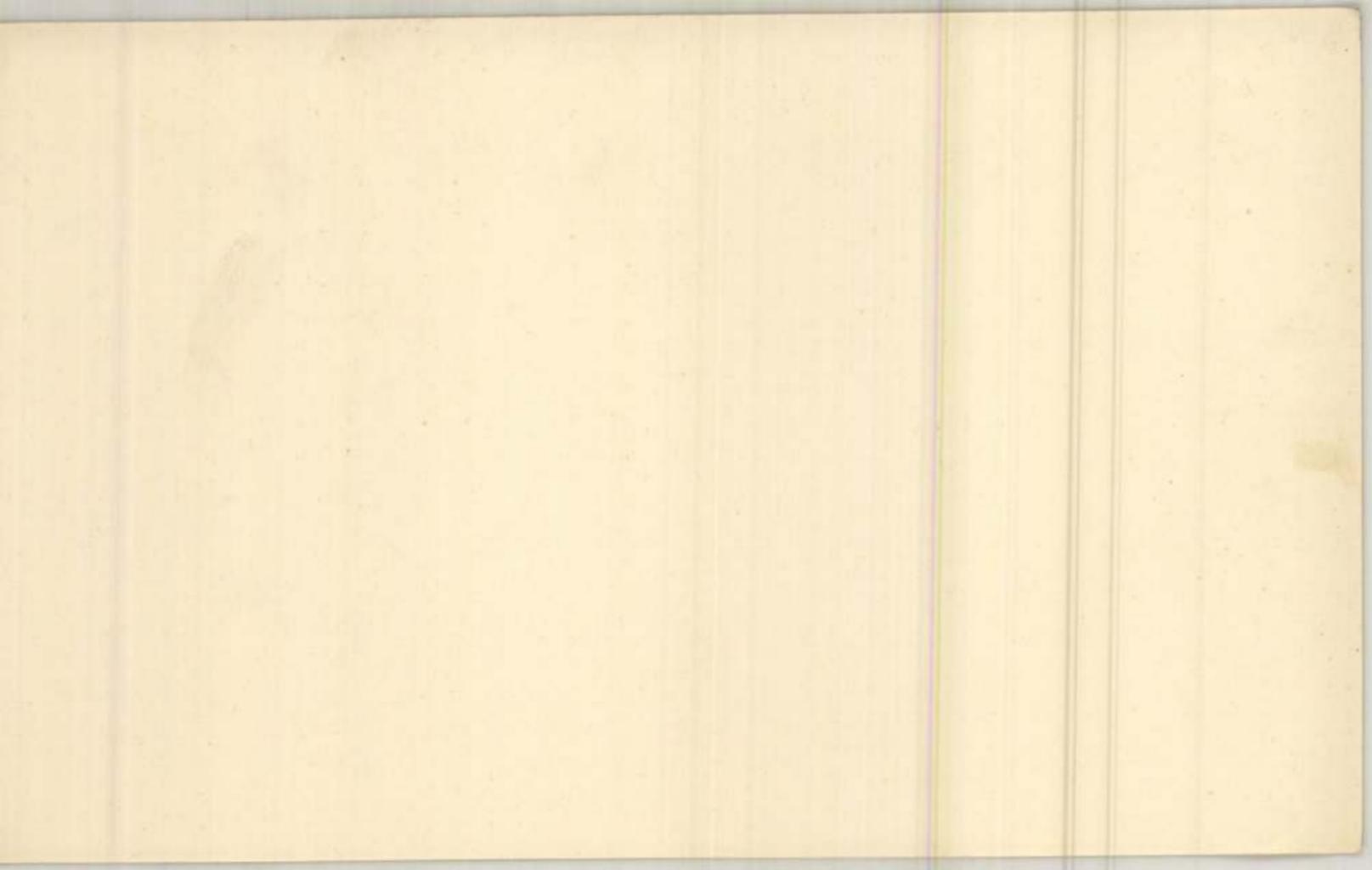
It. 82. 4457. — Értéke 400 K.—
1912 március 9-én (631-913). —
e (1381-913). — ~~4 töötetett 1913~~
lentetett 1914 március 30-án

53

Rohrmüller 10204

62.

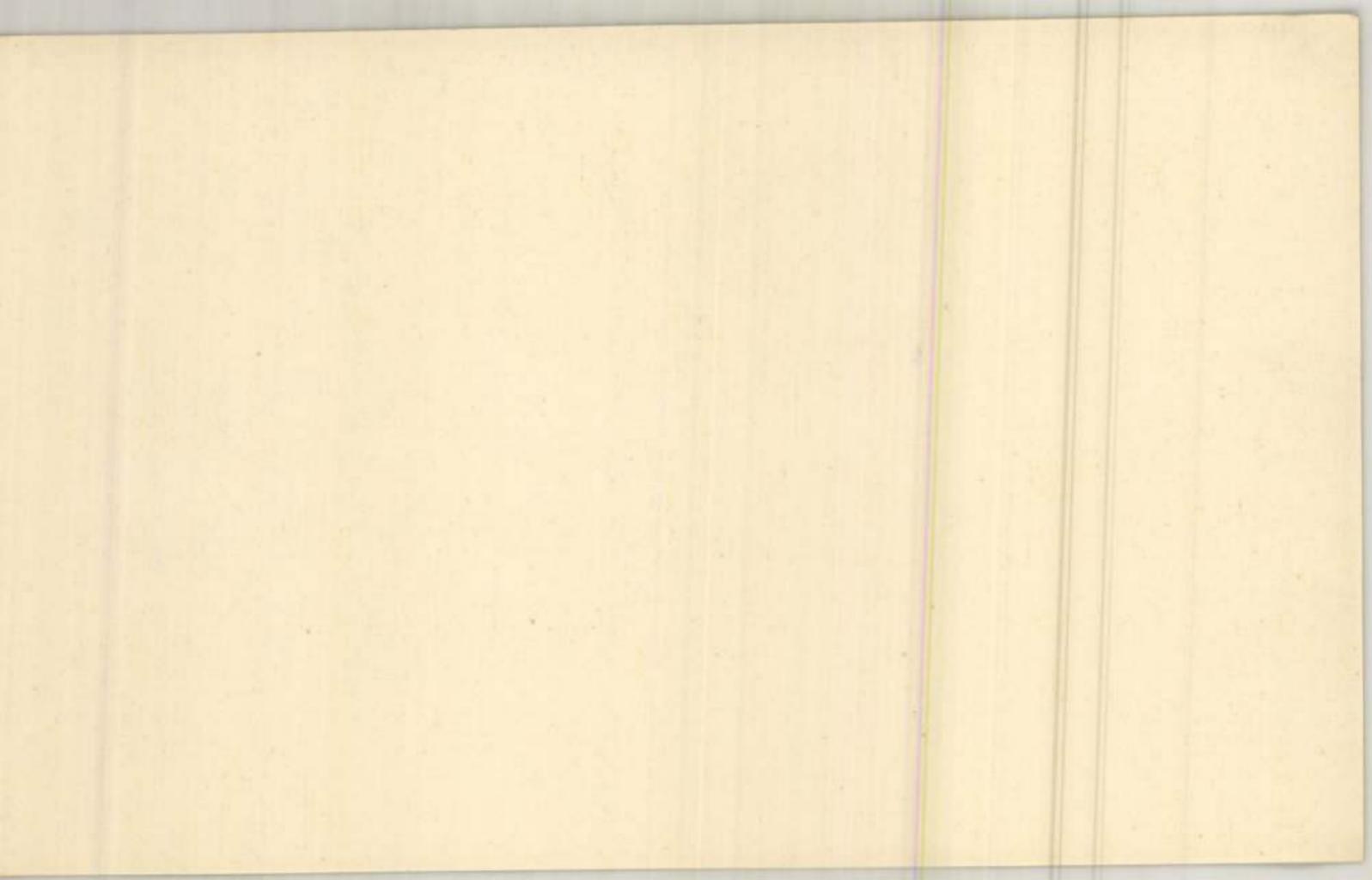
Königsberg. 20202.

Rothmüller J. S. A.

6 hr.

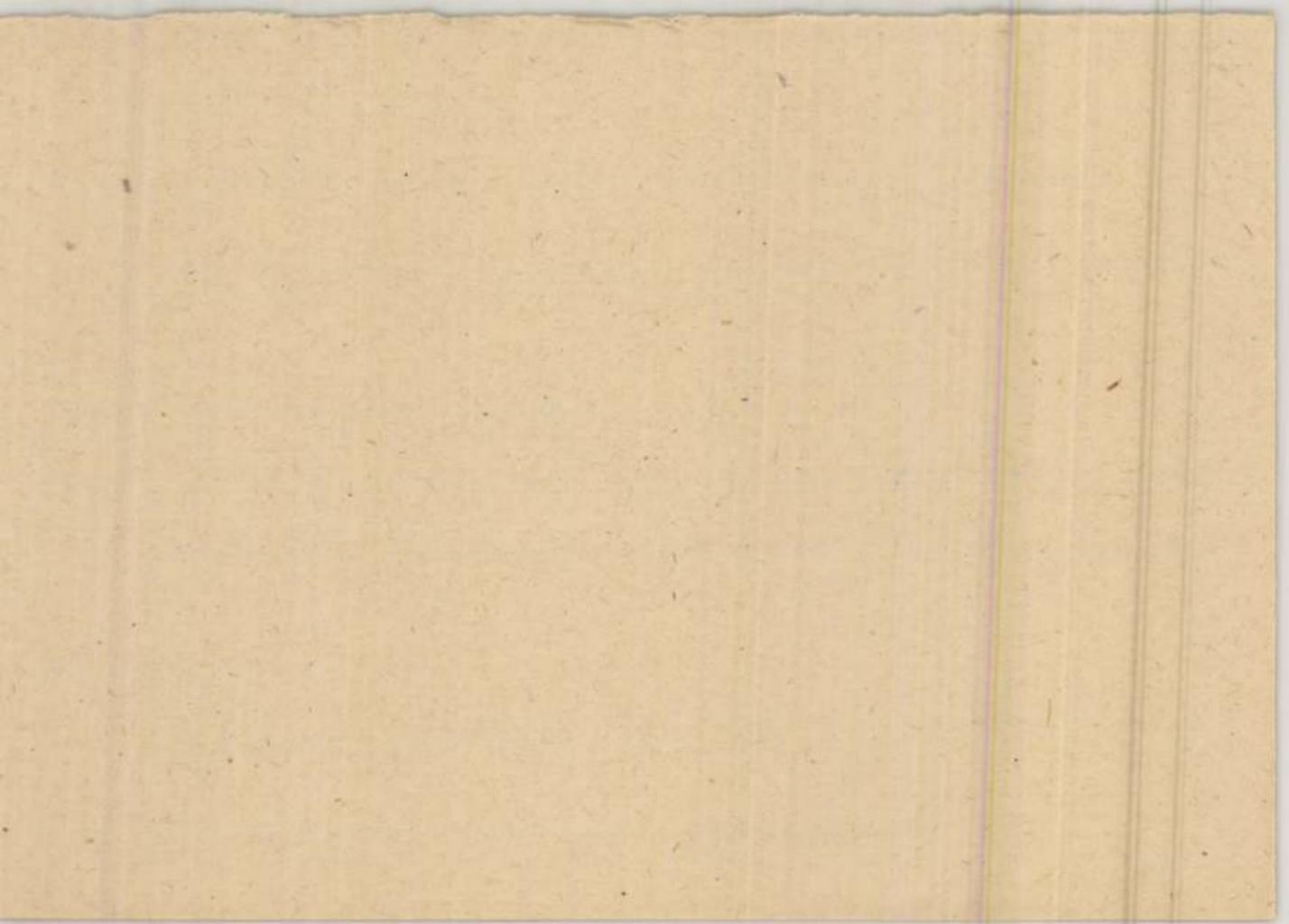
Kornagoz. 2020-3

All the Regalia & treasure lying about. Was -
Lambeth Palace 4-5: V.E.T. 1963-64 S. 2000 -
London Jan 1965

Finnish Folklore: A Survey of its Development by
Karl G. E. Lindahl as far as available from
the Library of Congress. 1980.

Allozyme Marker Genetic Marker
M.D.K.

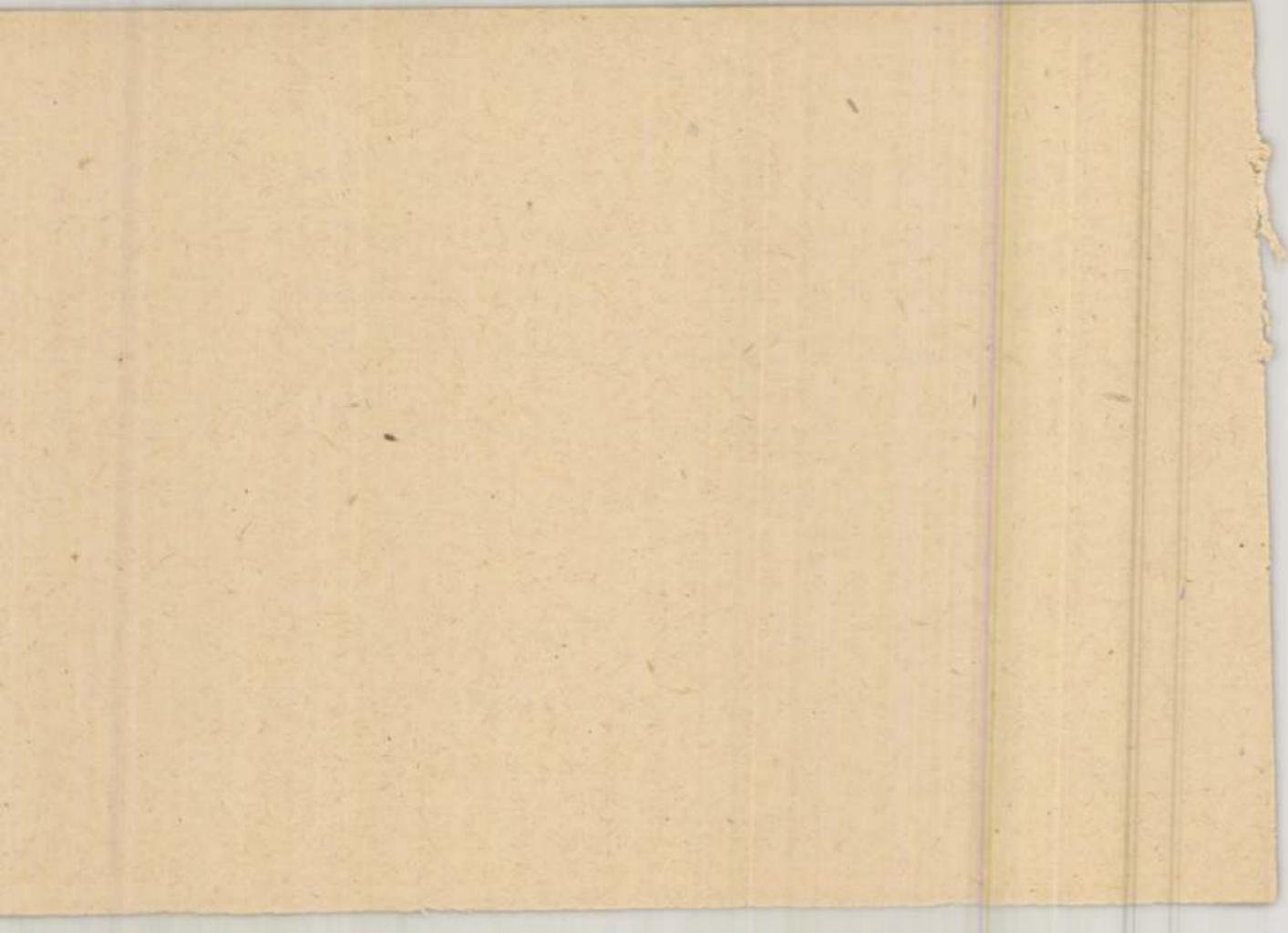

Bohrmüller Ignaz östwos M D K.

Jakob (* ca 1830) von präzisesten Präzess-
fehen waren. Rohrmüller Tüpfelfeuß ist +
ultrafein. 1848 - von Königlichem Institut.
Prestre nicht. Vierig Beste prunt.

Somogyi Árpád: Neuere Beiträge zu
der Geschichte der Goldschmiedekunst
in der Universität Fejér 1780-81

Változó Regné. 4. st van Király Múzeum
Lémezgyeri 4-5. Német. 1963-64. Präzess-
fehen von 1965

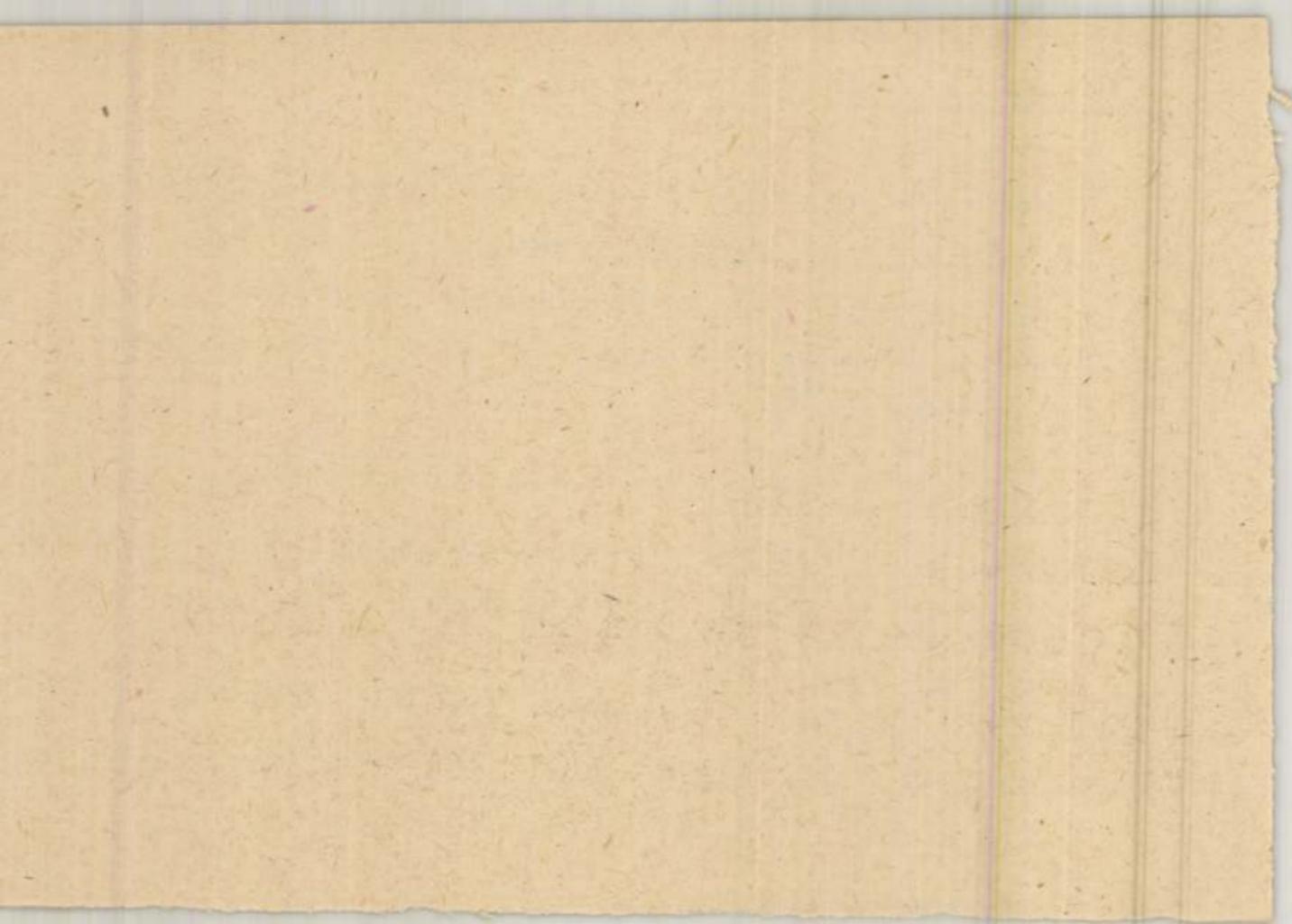
Rohrmüller Jakab, ötvös

M D K

A műhely eloprti jász. 1850-ból egsz meo-
borokat tűlt emelőképp ekkel részleteit ke-
lég a püspöki kincstárban. 1870-ben egsz
in vacans környér felszolgárlásra. Székesfehé-
rőről telepített.

Somogyi Árpád: Neuerer Beiträge zu der
Geschichte der Goldschmiedekunst in
der Komitat Fejér. 139. old

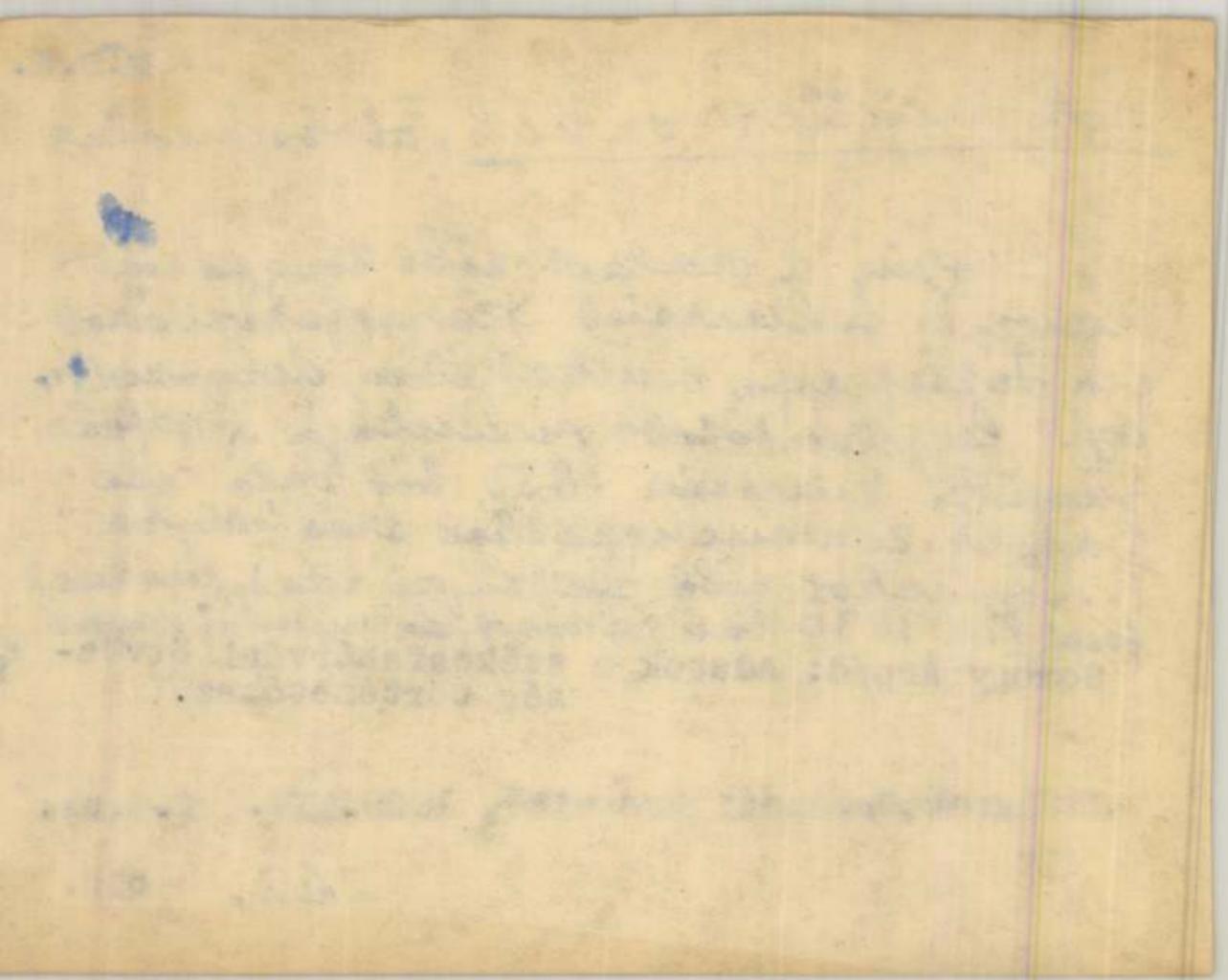
Ullas Regie. Istvan Kirag Műr Kir-
leányai 4-5 köt. 1965-66. Prékess fehérvári
1965

Rohrmüller János, ötvösmester

hözéj a család több tagjáról
neve, is felcserél Székelyfőszérvárott:
fia József apja műrakodásban dolgozott;
egyik leghelytőredes műemléke a székely-
püspöki kincstár 1850-ből való neo-
barokk, romániai stílusú kápolna.
R. Jeniacról több célfoglaló adat maradt
fent (sz. 1830-ban Sz. várat, de munkái ismertetője
Somogy Árpád: Adatok a székesfehérvári ötvös-
ség történetéhez).

Művészettörténeti Értesítő, 1965. XIV. évf. 4. sz.

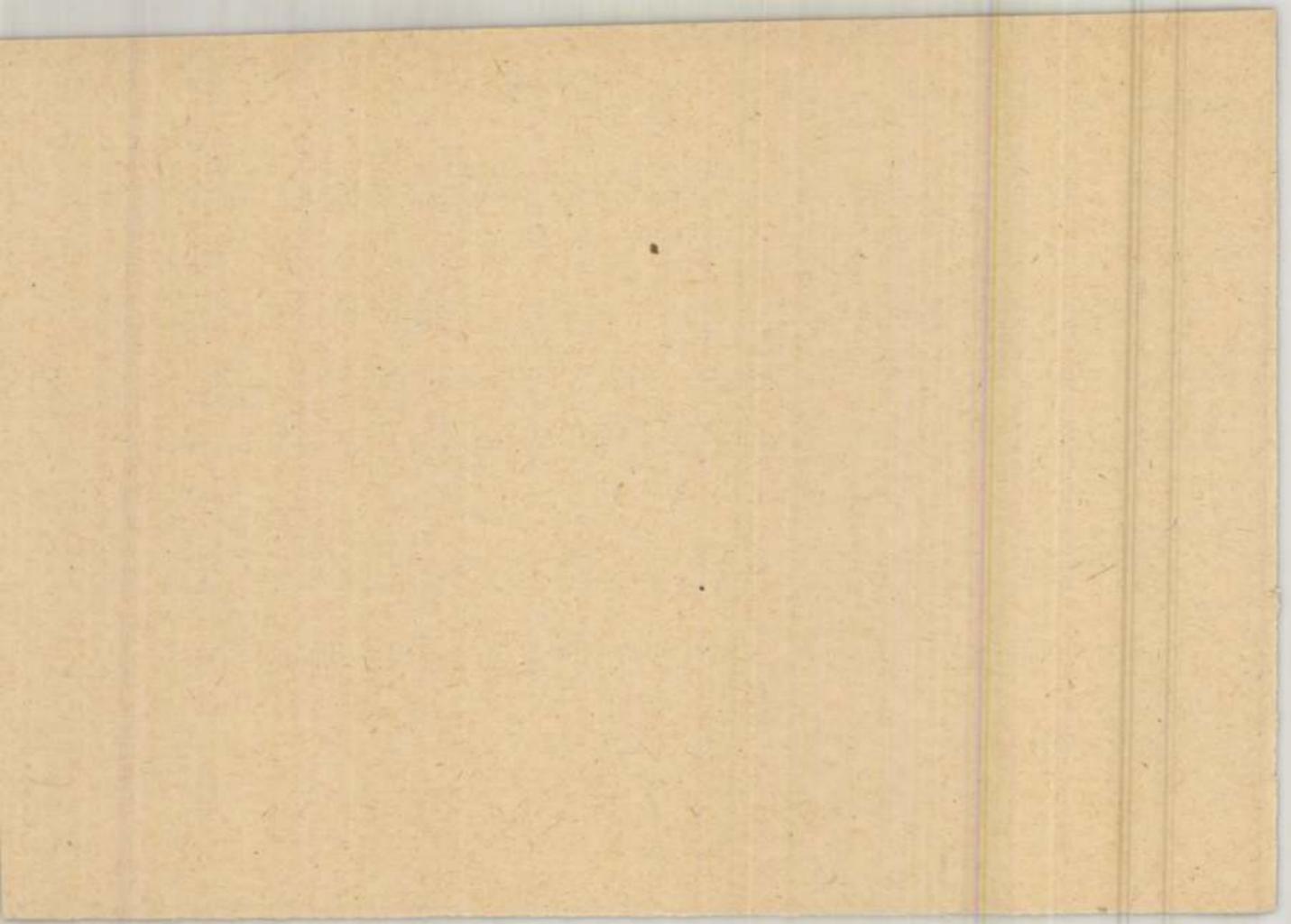
Rohrmüller József, ötvös

M.D.K.

A 18. sz. kiállításnak Székelyfehérváron először.

Somogyi Árpád: Neuere Beiträge
zu der Geschichte der Goldschmiede -
Kunst in der Monarchie Fejér. 138 old

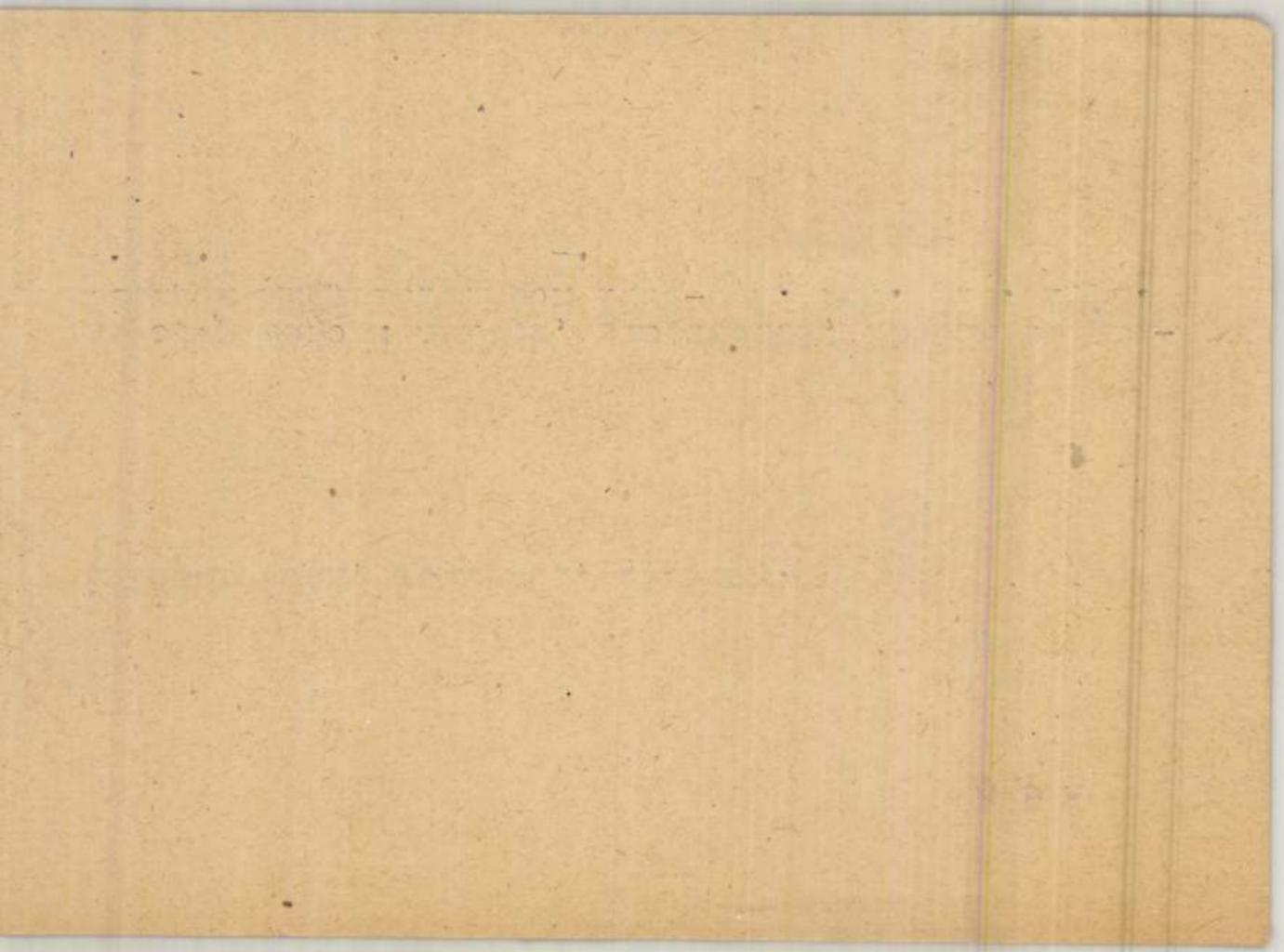
Alba Regia. István király műr körle-
ményei h-s-köt. 1963-64. Székely-
fehérvár. 1965-

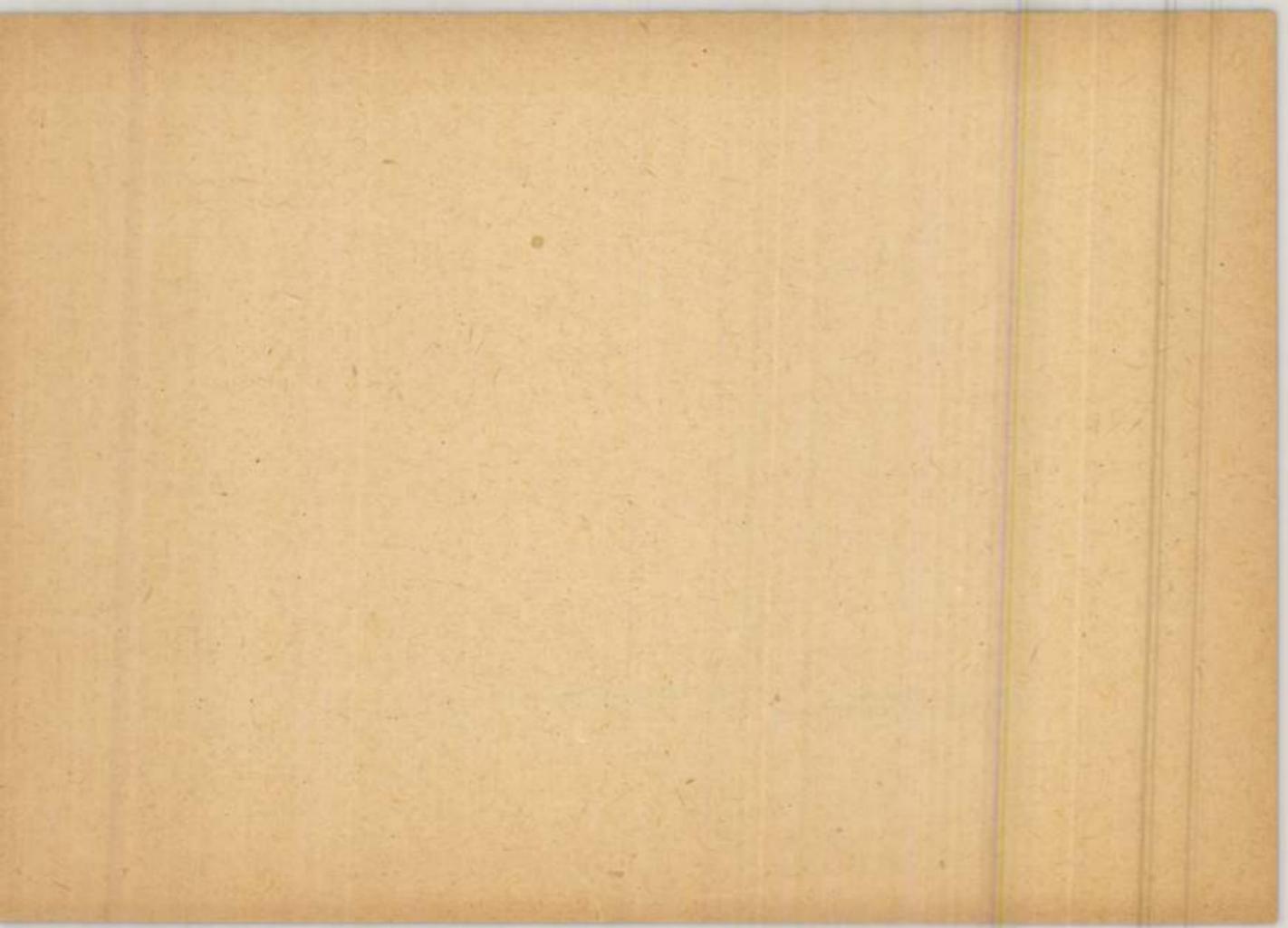
Rodner Joan, Sculptor, Poet.

Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Műv. Ház. I. 1952.
I. sz. 1. 1958.

M D K

KOIDNER, Joshua, & SCOTT

July 1953. 1-2-14

187.6

Fernace (numerous) near hillside

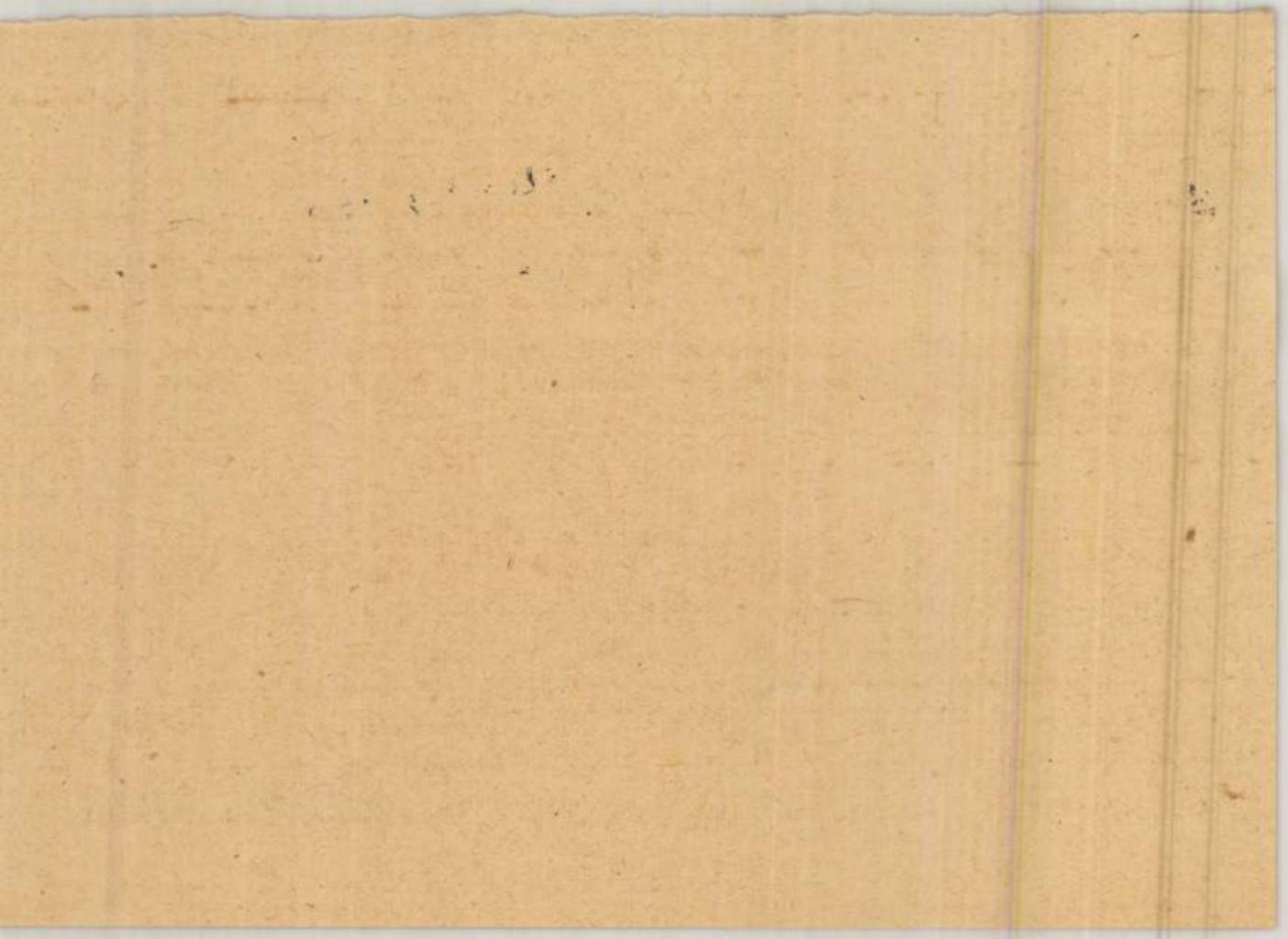
Soil: yellowish brown
soil

3200 ft elevation

west slope 1484

= Patis yatesii

N.D.A.

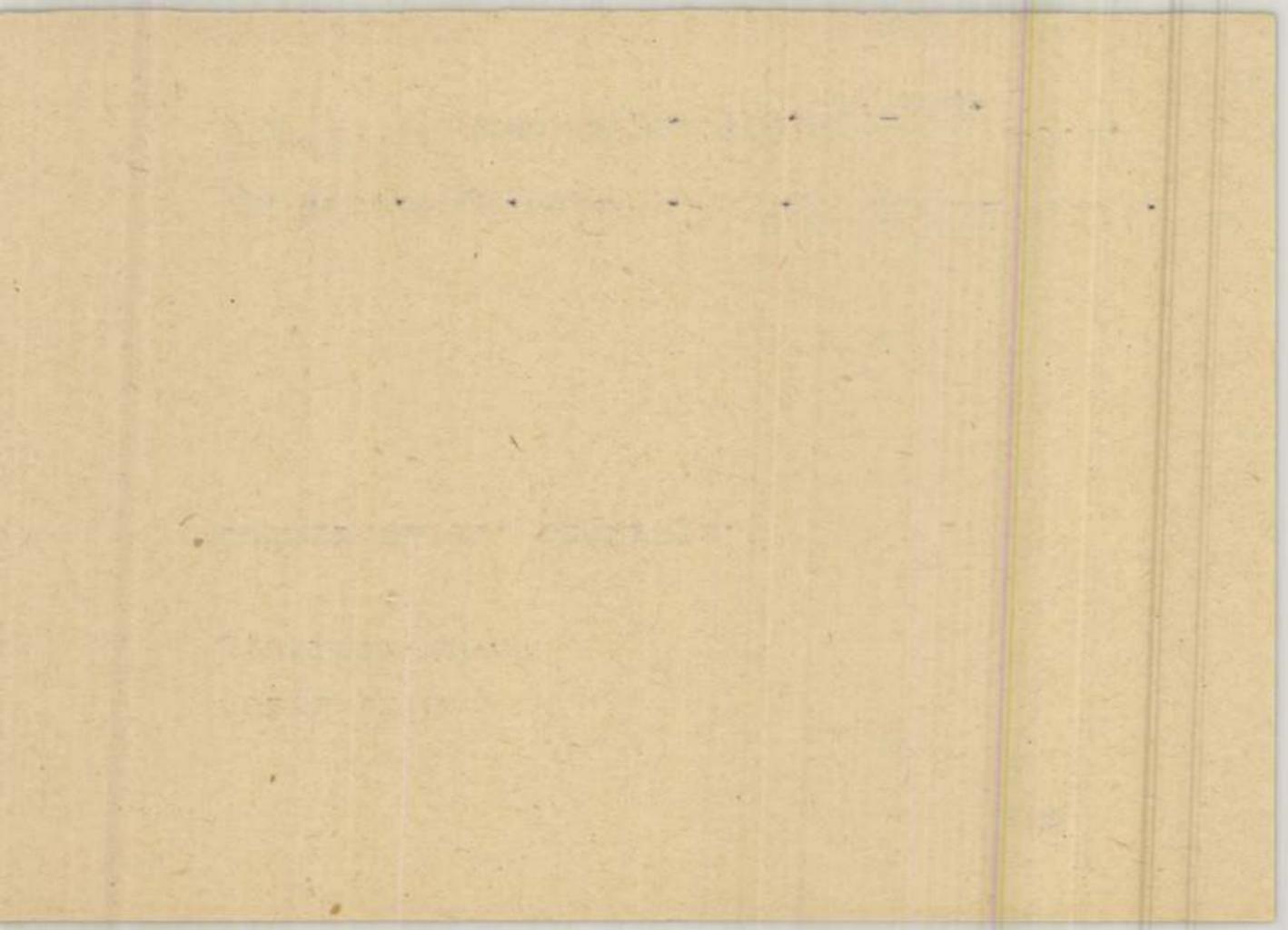

ERATIKAI MÜVE:
RÖLSS VÍLLMOS

UDVARHESSZLET. SZÉNRÁJZ.

KÉPES TÉRÉGYMUTATÓJA. 1936. MAJ-JÚN.
23. 1.
AZ ORSZÁGOS KÉPZŐMŰVÉTSÉG KÜLDÉLEMÉVEL KIADÁS.

MDK

July 11, 1946.

Study 42

Reilia gledhilli (Felt) "mucosa"
a Mycetophagellum and mycophile name
of Agathomyia (Felt) mucosa (Felt)

ROSS, Peter John
(Pawson)

1746 - ~~1822~~ February

Am 1992/A-2. 23

Schmidt Antal művei a XVIII. sz. második feléből.

Az oltár óriási olajfestménye Mária menü ábrázolja: Kracker Lukács műve 1774-ből. Az czopfstílú, tölgylából faragott szobrokkal ék bemázolták. A szentély északi falán elefántcső XVII-XVIII. sz.ból. Corpusa 36 cm magas.

A besztercebányai r. k. pléb. templom kincstára

1. A főoltár hat nagy s négy kisebb vert gyertyatartója. heritz besztercebányai ötvös jegyével
2. sodronyzománczos kehely, aranyozott ezüst, három oldallapjain zöld zománczos alapon piros és fehér 1 cíkkelyes cuppakosarán felváltva vörös sodronyzománczos rózsákkal díszítve, XV. sz. 24 cm

NYOMTATVÁNY

Méltóságos
Nagyváros

Dr. Szentiványi Gyula

Bp.

Lőrincmocsic u. 16.

F. K. Róisz Vilmos
Fűtő-nyomda, Budapest

MEGHÍVÓ.

Nagyméltóságot
Méltóságot
Nagyságot

MÉLY TISZTELETTEL BATORKODOM

III. MŰTERMI KIÁLLÍTÁSOM

(VI., SZONDY-UTCA 84, V. EMELET I. FELVONÓ)

MEGTEKINTÉSÉRE MEGHÍVNÍ.

Kiállításra kerülnek balatoni tájképek,
grafikák és freskótanulmányok.

ROISZ VILMOS
festo
restomüvész-tanár.

A kiállítás megtekinthető december és január hónapokban minden szombaton délután 4–8-ig és vasárnap délelőtt 10–3 óráig.

jer Zoltán festőművész mondott bucsiszavakat.
Gimési Szabolcs polgármester, a simai Fe-
ravatalmáld dr. Györgyett gyászszerelőt is a
egyház temetési rendje szerint végzett
tel, a Pro Urbe Sopron kultúrinterjétől. Az evangélikus
vették végül Bucsu Róiszt Vilmos festőművész-
Csalátagjai, barátai, pályatársai és közeli tegnap délután

Bucsu Róiszt Vilmostól

1997. szeptember 6., szombat

RÓISZ Vilmos - György

az üzlet területén két év alatt az osztálykörök
elől fogadta a levonás után 82,1, míg a
Mezőgép után 1994-től össze-
sen 111 milliót kellett volna
hogy fizetessenek osztályelkennet.
Az „atvérés” tényleg igazán a H6-
technikai Kft.-vel való elszámlo-
lás után bizonyttható, amelybe
a Kühne hat évekkel ezelőtt bevit-
5,80-as schüllingarágyamnon 203
millió forinttal apporolt, osztály-
köt nem kapott, tervi pedig

Varga János

ühne, a vizsgálat tart

1997. szeptember 6., szombat

ROISZ VILMOS

122. Soproni bencés-templom, ceruzarajz

Nemzeti Szalon

magyar városok
1940 jan.

LA

l'Institut de la Francophonie

Éditions internationales

1347

1347—1348.

Sz. Veneziában 1702-be

1347. II. József.

Derékgig jobbrafordultan medaillonban és parókával maréchal-botot és baljában piros szalagon az aranygyapjú egy másiknak csillagját és döke szőke, szeme kék, bajus melfodros, kézelői csipkébő kabátjának ujjai hajtókásak.

Vászon, méretei 76 : 63·5
1895 július 29-én A. Glisentitől
moltatott 1895 október 24-én (2
lásd a 59601-95 és az 1895
előadói ívet. — Az elszámol
28-iki 4561 (635-900) és a
eln. sz. leírat (464-901).

Jegyzet. L. az 1896-iki 1.
— Preisliste N° 27.

Ves. 1895

Roisz Vilmos

132	Kerthben	olaj.	160.-	P
133	Reggeli köd	"	120.-	"
134	Az ózdi kohótelep	"	120.-	"
135	Gyár (kompozíció)	kréta	40.-	"

Nemzeti Szalon
■ Tavaszi Szalon 1937

Book

Okie

75

Róisz Vilmos

RÓISZ VILMOS
133 Diósgyőri darurészlet
134 A diósgyőri elektromos
kréterajz olvaszjó kréterajz
120.- pengő
120.- "

X. Ta -
varzi
halon
1935.

1940 Február 11 vasárnap

— Uj kormányfőtanácsos. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére dr. Székely István szegedi kir. közigyözőnek a közélet terén szerzett érdemei elismerésül a m. kir. kormányfőtanácsosi címet adományozta.

— Rendezik az Erzsébethid pesti hidfélét. A Beszár régebben rendezni akarta az Erzsébethidon a villamosjáratokat. A sineket rövidesen az út közepe hanyalítja, a hidról jövő villamoskocsik megállóhelyét a Piarista palota előtt jelölik ki és ide járdásiget építene. A hidra irányuló villamosforgalom megállóhelye továbbra is az Eskü téren marad.

— Nem lesz Budapesten városkongresszus. A városok nemzetközi kongresszusát, amelyet más-más ország fővárosában szoktak rendezni, 1940-ben Budapesten akarták megtartani. Másfél év óta folytak már az előkészítő munkálatai, amikor a városok szövetsége arra a megállapításra-jutott, hogy az idei kongresszus megrendezése lehetetlen az általános nemzetközi feszültség miatt, ezért a kongresszust bizonytalan időre elhalasztották.

Nemzeti Könyvtár Levél a szerkesztőhöz

Karácsonyt otthon töltöttem szüleinél, az Alföld egyik kis falujában. Vasárnap reggel, karácsony vigiliáján megjelent a község ujságárusa, két izlésesen kiáltott, vénkonya de mint később kiderült, nagyon is tartalmas füzetet nyújtott át: a »Nemzeti Könyvtár« első és második számát. Az első Bencs Zoltán, a Kiváló politikus és társadalombürcselő írta, címe a »Magyar világúnete, a másodikban »Színes történetek gyűjteménye« alatt Jókai Mór, Rákosi Viktor, Kádáromi János és Harsányi Zsolt egy-egy nagyszerű, a magyar hősieséget és más katonai erényeket megörökítő elbeszéléseit találtam. A következő hetek folyamán, mikor már régén elhagytam szülőfalumat, megszereztem a további füzeteket is.

A harmadikban Illyés Gyulának »Ki a magyar?« című tanulmánya könyved, elvezetés, irodalmi formában ad választ arra, hogy a nyelv, a vér és a lélek törvényei keresztül miképpen jelenik meg előttünk a magyar ember. A negyedik füzet Szabó Pálnak, az ismert és kiváló tehetőségű írónak »A puska« című falusi elbeszélést tartalmazza, mik az ötödik füzetben »Katonadolgozók« címmel kiváló magyar írók katonatárgyú novellái foglalnak helyet.

Az öt füzetből már sejtettem a kiadó céliját, a sorozat nagy jelentőségét csak akkor láttam át, amikor megtudtam további terveket. A következő öt füzet összeállítása ugyanis a következő: 6. Makkkai Sándor: Örökk Erdély, 7. Ortutay Gyula: Mesél a nép (magyar népmesék), 8. Markó Árpád: Magyar hadművészeti, 9. Harsányi Zolt, Móricz Zsigmond, Zilahy Lajos és ritkán Somogyváry Gyula: »Mehály és egyéb elbeszélései, 10. Ortutay Gyula: Az aranyzsló (magyar népmesék).

Az első öt füzet tartalmi összehangolása már sejten engedi azt a nagyszabású nemzetnevelő célat, amelyet a kiadó bizonára maga elé tűzött.

Örömmel üdvözöljük tehát ezt a kezdeményezést, mert azt hisszük, hogy a több évszázad óta elágazott utak itt újra összetalálkoznak, s meggyőződésünk, hogy a Nemzeti Könyvtár sikere az egységes magyar szellem és művelődés megszületése lesz.

— A kereskedelmi alkalmazottak munikás hetijegye. A kereskedelmi és közlekedésügyi miniszter február elsejétől engedélyezte a kereskedősegédek és tanoncok MAV munkásainak igénybevételeit.

Róisz Vilmos kiállítása Sopronban. Róisz Vilmos festőművész, a budapesti német birodalmi középiskola rajztanára rövidesen reprezentatív kiállítást rendez szülővárosában, Sopronban. Legutóbb Budapesten rendezett műtermi kiállításával igen komoly erkölcsi és anyagi sikert ért el. Róisz mint grafikus mutatkozott be több tárlaton, de karácsonyi kiállítása az olajfestészet terén is kiforrótt művészegyeniségről tett tanuságot. Legkedvezőbb témája a gyár, erős realizmussal és intuiciójával jelenik meg grafikájában, mik olajkompozícióin gazdag színhatással, összetűnös vonalritmussal és pompás szerkezettel erővel emelkedik a téma a leegyszerűsített formák magasabbrendű valóságába. A művész soproni kiállításán modorosságoktól mentes széles skálájú művészetinek legjobb alkotásait készítő bemutatni.

VIHAROS SZÉLLEL MEGJÖTT A LEHÜLÉS

A szombati nap végre döntést hozott a már napok óta igen labilis időjárási helyzetben. Az Észak-Európában betörésre készen álló hideg levegőtőmegek a Kárpát-medencének is meghozták az újabb hideghullámot, amitől már napok óta tartunk. Az északnyugati és északkeleti határszéleken Sopron és Kassa vidékén már a reggeli órákban megjelent a hideg északi szél és hat-nöle fokkal a fagypont alá süllyesztette a hőmérsékletet. A déli, délkeleti megyék még melegek voltak: Pécs, Szeged, Békéscsaba 2–3 fokkal az olvadás-pont fölötti hőmérsékletet jelentettek és a csapadék jórészét még eső alakjában kapták. A nappali, de főként a délutáni órákban a szél viharossá erősödött és hatalmába kerítette a déli megyéket is. A fővárosban alig egy-két óra leforgása alatt az olvadáspontról —5, —6 fokig zuhant a hőmérő higanyszála.

Az erős szél és az azt megelőző és kísérő havazás visszahozta a januári

hideghullámok veszedelmes jelenségét, a hőfúvást is. Kassa környékéről szombaton este méteres hótorlaszokat, forgalmi akadályokat jelentettek. Igy ez a hideghullám megjelenésében csaknem eléri a megelőző szigorúságát. Remélhető azonban, hogy fejleményeiben nem lesz olyan erős és kellemetlen.

A néhány napig tartó olvadás erősen csökkentette ugyan a hőréteget, de az ország egy részén sem tudta teljesen elpusztítani. Igy esztétikailag megvan a lehetősége annak, hogyha egy-két nap mulva a lecsapódások megszűnnék és az ég kiderül, ismét erős, helyenként a —20 fokot megközelítő fagyok lépjenek fel. Remélhető azonban, hogy a hideg nem fog sokáig tartani és nem fog rendkívüli méreteket ölni, mert az évesek előrehaladottsága folytán a nappali felmelegedés most már elég erős és ellenállóvá tudja az éjszakai lehűlés hatását.

Tóth Géza

— Mit várhatunk a külföldi magyaroktól? Erről a mindenkit egészen közeli érintő időszerű magyar sorskérésről vitázik a magyar rádió mikrofonja előtt február 12-én, hétfőn délután 6 óra 50 perces kezdettel dr. vitéz Nagy Iván, a Magyar-Japán Társaság elnöke és dr. Molnár Sándor, a Párizsi Magyar Egyesület volt főtitkára. A két jólismert vitázó személyesen járta be azokat a messze vidékeket, ahol külföldre szakadt véréink elnék és ott szerzett bonyomásaiat és élményeiket vitatják meg a legnagyobb magyar nyilvánosság előtt. A mindenkit egyformán érdeklő kérdéshez, bárki hozzázhárít s a rádió a legsikerültebb hozzájárulások beküldőit készpénzjutalommal tünteti ki. A hozzájárulások »Rádiótárs« megjelöléssel a Rádióhoz, különödök (Budapest, VIII., Sándor ucca 7.).

Kenyeres Balázs meghalt

Pótoltatlan veszteség érte a magyar orvosi kart: Kenyeres Balázs professzor a törvényszéki orvostani intézet nyugalmába vonult vezetője szombaton délelőtt rövid szenvedés után elhunyt. Temetése szerdán délután (14-én) félhárom órakor lesz az egyetem aulajából.

Dr. Kenyeres Balázs 1865-ben Brassóban született. 1895-ben magántanárrá habilitáltak és még ugyanabban az évben a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem törvényszéki orvostani intézetének vezetésével bízták meg. A Budapesti Tudományegyetem törvényszéki orvostani tanszékére 1915-ben hívta meg és azóta háromízben volt az orvosi kar dékánja, 1934–35-ben pedig a budapesti.

Kiváló kutató munkásságot fejtett ki, amelynek elismerésül 1938-ban a halieci császári akadémia dísztagjává, a Magyar Orvosok Nemzeti Egyesülete díszlénökévé választotta.

— Háziipar a Felvidéken. Az elmúlt napokban alakult meg a visszacsatolt Bars-Hont–Nógrád vármegyékben a Háziipari Központ vármegei bizottsága. A népes akadály illsz a vármegei háziipari bizottság díszelnökévé Koczo Gyula főispánt, elnökévé dr. Sáska Dezső alispánt választotta meg. A bizottság elhatározta, hogy a vármegei háziiparának fejlesztésére előzetes népművészeti kutatást indít meg és ennek végrehajtására a Háziipari Központ támogatását kéri.

— A kereskedő és a vásárlóközönség. Kaptuk a következő levelet: A Basák alkonya című vezérecikk szembe adta a tollat — írja egyik olvasónk. — A kispesti járásbíróságoma tárgyalta az ügyemet, amelyben egyik vevőmet kénytelen voltam bírói úton fizetésre szorítani. A pert megnyertem, vevőm a tárgyalás után magából kikelve szidalmazott nemcsak engem, hanem a kereszteny kereskedelmet is. Mi kereszteny kereskedők nem tudunk csodát tenni, mi is abból elünk, amit az áru eladásából keresünk. A fejlődésben levő kereszteny kereskedelemben törekvés oda irányul, hogy bebizonyítsa rátérmettségét és a vásárlóközönség megbecsülését érdemelje ki. Ez azonban kettőn áll: a kereskedőn kívül a vevőközönségen is, mert a magyar kereskedelemben csak akkor tud zökkenőmentesen elérni tenni kötelezettségeinek, ha a vásárlóközönség is érdemes szerint megbecsüli a kereskedőt.

— A Bartha Miklós Társaság vitaüllése. A Bartha Miklós Társaság legutóbbi vitaülésén dr. Szász Béla történétiről a magyar világneutrálitásról tartott előadást. Szerinte a magyar világnezet lényeges jegye a magyar nemzeti hivatal meghatározása. Fontos a népi vonalvezetés és fajvédelmi gondolat kihangsúlyozása. Donáth György dr. országgyűlési képviselő és Bende István dr. szólták hozzá az érdekes előadás-hoz. A vitaület Kodolányi János zártabe.

40 százalékkal nagyobbnak ígérkezik az idei Nemzetközi Vásár a tavalyinál

A ipari érdekképviseleteknél február 10-ig lehetett kedvezményesen jelentkezni a Budapesti Nemzetközi Vásárra. Most már tisztán rajzolódnak ki az április 26-án megnyíló Nemzetközi Vásár arányai. Eddig több mint ezer vállalat jelentette be részvételét, amelyek között szerepelnek úgyszólóan az összes számottevő nagy ipari vállalatok. Az állami és közületi és közhatalmi intézmények szintén igen nagy számmal jelentkeztek. Az idei Nemzetközi Vásárra eddig jelentkezett vállalatoknak a jelentőségét és kiállítási igényét mutatja az a tény, hogy az eddig lejegyzett kiállítási terület negyven százalékkal haladja meg a tavaly ilyenkor lejegyzett területet.

A vásár vezetőségenek kezdeményezé-

sére a vállalatok igen nagy számban fognak üzemi bemutatókat, gyártási fázisokat, retrospektív kiállításokat rendezni a helyeken, amelyek részben csak egyes vállalatok, részben pedig egész szakmák kollektív kiállításai lesznek. Ezek a nagyszabású üzemi bemutatók az idei Nemzetközi Vásárt a dolgozó Magyarország valóságos szimbólumává fogják avatni.

A Budapesti Nemzetközi Vásárra a jelentkezések még állandóan folyamatban vannak, ami a most következő napokban azért vesz ismét újabb lendületet, mert a helykiosztások megindulása után már csak a fennmaradó helyek arányában lesznek az újabb kiállítók részéről helyek igényelhetők.

SPORT

• A Hungária nem kapott beutazási engedélyt és nem utazott el Szabadkára

A Hungáriának vasárnap Szabadkán, hétfőn Nagybecskereken, szerdán Pancsován kellett volna játszani az ottani egyesületi vagy válogatott csapatokkal. A Hungária fel is készült az utazásra, egész héten szorgalmasan trenirozott. A beutazási engedélyt azonban hiába várta, az még szombaton sem érkezett meg s így a Hungáriának le kellett mondania az utazásról.

— A főiskolások országos sibajnoki versenyének első napján szombaton délelőtt igen kedvező hőviszonyok mellett a budai hegycsúcsban rendezték a futóversenyt délután 3 órakor pedig a lesiklóversenyt. A futóbajnokságot (15 km) Kiss László (képzőművészeti főiskola) nyerte 1 óra 03 p. 35 mp. Ötös csapatversenyben bajnok a LASE (Sónyi, Laczkó, Szalay, Örley és Sáray) 6 óra 15 p. 43 mp. Lesikló bajnok Dózsa Armand BEAC 1 p. 42 mp. Női lesiklóbajnok Legányi Lenke TFSC 2:47 p. A férfi lesiklóversenyben vidéki bajnok Schmied László Kassa 2:48 p. Női vidéki bajnok Václai Nőra Kassa 3:48 p.

— Csak most lehet vétőt emelni a futballbírák ellen. A multban nagy visszatetszést kellett, hogy a futballegyesületek hétről hétre más és más futballbíró ellen emeltek vétőt. A miniszteri biztos ezzel szemben most úgy rendelkezett, hogy egy évben csak egyszer, az idény elején lehet tiltakozni valamely bíró ellen. Felhívta az egyesületeket, hogy az általa megnevezett 37 fővárosi és 32 vidéki futballbíró közül jelöli meg azokat, akiket nem óhajtanak kiküldetni mérkőzésekre. A vétőt meg kell indokolni és a miniszteri biztos dönt, hogy elfogadj-e az indokolást. A miniszteri biztos döntése ellen fellebbezés nincs.

— Húszra növekedett a változásokat ellenző vívóegyletek száma. Jelentettük, hogy a Vívószövetségben öt vezető egylet (MAC, BTBE, BEAC, BSE és Beszár) akciót indított a legutóbbi tervbe vett alapszabályváltóztatások ellen. Az öt vezető egyesület akciójához eddig a Vívószövetség taggyesületei közül több, mint huszon csatlakoztak, többek között a Rendőrtiszt AC és sok vidéki egyesület.

SPORTMŰSOR

VASÁRNAP: Labdarúgás: Ujpest–Lam-part, Ujpest–Szürke-taxis. Megyeri ut d. u. 1 és 3 óra; Ferencváros–FTC, Forinák u. d. e. 10 óra; Kispest–Elektromosok, Latoreca ucca 3 óra; Gamma–MÁVAG, Lágymányos d. e. 10 óra; Törökcs. A.–Törökcs. B., Bihari ut; WMFC–Péncsügy, Csepel 3 óra; Szeged–SzAK, Szegeden; Haladás–Győri ETO, Szombathelyen; Kassa–Diosgyör, Kassán; Bocskai–BEAC, Debrecenben. A Hungária vendégszereplése Szabadkán. — Sielés: A Kárpát Egyesület bajnoki serevenye Kassán; főiskolai sibajnokság, Svábhegy d. e. 1/20 órával; MAC ugróversenyenye, Jánoshegy, d. u. 1 óra; Síszövetség tehetséglabda ugróversenyenye, Jánoshegy d. e. 10 óra. — Vivás: A MAC II. osztályú kardversenye, Testnevelés Házá d. e. 9 és d. u. 5 óra. — Jég: A BKE műköresolyázó versenye, Műjég déli 12 óra. Jéghokiözőkön Svájban. Gyorskorcsolyázók Győrött (1). — Kézilabda: Körmérkőzések a Nemzeti Tornacsarnokban, egész nap. — Ökölvívás: Válogatott csapatunk Németország ellen Boroszlón. — Kosárlabda: Főiskolai válogatott csapatunk Pozsonyban.

LÓSPORT

Vasárnap délután tíz futam

Vasárnap délután tíz futamból álló műsort bonyolít le az Ügetőverseny Egyesület. Valamennyi versenyben érdekes küzdelemre van kilátás. A nap főszámában, a Februári díjban Jósnő és Doba vetélkedése várható.

TÍPJEINK: I. Sárl bíró–Ezres–Pamukl Hárpi. — II. Nem jelölünk. — III. Ritola–Vakares–Napsugár. — IV. Jósnő–Doba. — V. Junak–Peter Pilot–Egeria. — VI. Nebojsa–Aprópénz–Flikó. — VII. Mátka–W. Aladár–Dregely. — VIII. Rozmarin–Csíkerózs–Duleinea. — IX. Bokréta–Tisza–Csibész. — X. S. Pista–Apród of Pamuk–Hamis.

SZINHAZ ÉS FILM

Repülőgép az operaszínpadon

Róma, február. (A Reggeli Magyarország római szerkesztőségtől.) A római opera teljesen más rendszer alapján rendező előadásait, mint például a budapesti. Itt minden operát csak háromszor, legfeljebb négyeszer adnak elő egy szezonban. Az Opera Realeban kétfajta bérlet van, az A. és B. bérlet, ez a két »premier»-számra minden előadás, melyen frakk, nagyestélyi ruha kötelező. A harmadik előadást »népi árakkal» lehet megvásárolni, bár ezek az alacsony árak is elég borsosak.

Ennek a beosztásnak természetesen megvannak a nagy előnyei és nagy árnyoldalai is. Előny a művész számára, hogy 8–10 napon belül, miután háromszor elnénekelt egy szerepet, mehet máshova, más városban léphet fel, más szerepben. Hártrány a közönség számára, hogy ha például novemberben a Pillangókisasszony vagy a Tosca »lement a műsorról», nincs reménye rá, hogy egyhamar meghallgathassa.

Idén, az 1940. évben két új »betanulásra» hozott ki a római opera: a német Loreley monda megzenésítését és a régi keleti Sakuntala mondát. A szókehajú rajnai sellő Gina Cigna előadásában dialektus olasz boszorkánnyá változik, aki nem magas szikláján ülve csábítja a halászokat, hanem az emberek közé keveredve maga is a szerelem rabjává válik.

A Sakuntala zenéjét Alfano írta, Puccini tanítványa, aki a halott mester utolsó operáját, a Turandotot befejezte.

Egyébként négy nagy új olasz operán dolgoznak a modern olasz zeneköltök. Az egyik, Dallapiccola, az egyik legismertebb fiatal komponista, aki Michelangelo versei is megzenésítette, Saint-Exupéry francia repülőtiszt híres könyvét, az »Éjjeli repülés»-et zenésít meg. A technikai

M Ú S. O R O K

SZINHAZAK

OPERA: Vasárnapi d. u.: Jancsi és Juháska; Babatündér (3); este: A sevillai borboly; Tánc, egyszerű (1/28). Hétfő: Nincs előadás. Kedd: A nürnbergi mesterdalnokok (Wagner-ciklus 1; 1/27). Szombat: Tosca (E. bérlet), Csütörtök: Háty János. Péntek: Fidelio. Szombat: Denevér, Vasárnapi d. u.: János vízib.; este: Aida (Népműv. Bázis).

NEMZETI: Vasárnapi d. e.: A Noszvai fiú esete Tóth Marival (1/12); d. u.: Szülei kiszádása (1/14); este: A Noszvai fiú esete Tóth Marival (1/28). Hétfő: Sasfészek (K. bérlet). Kedd: A velencei kalmár (Shakespeare-bérlet, 5.). Szombat: Sasfészek (IV. bérlet). Csütörtök: A Noszvai fiú esete Tóth Marival. Péntek: Sasfészek (N. 2.). Szombati d. u.: A Színművészeti Akadémia novendékeinek vizsgalelődödése (1/24); este: Hamlet (I. bérlet). Vasárnapi d. u.: Rontó Pál; este: Hamlet (VIII. bérlet).

KAMARA: Vasárnapi délután és este, egész héten minden este és vasárnapi délután: Feleség (4. 8).

VIGOSI: Vasárnapi d. u.: Okos házasság (1/14); este: Okos házasság (V. bérlet, 8). Okos házasság (A-bérlet). Kedd: Okos házasság (H. bérlet). Szorda: Ohlomov (8. bérlet). Csütörtök: Okos házasság (M. bérlet). Péntek: Ohlomov (L. bérlet). Szombat: Okos házasság. Vasárnapi d. u.: Okos házasság; este: Okos házasság (T. bérlet).

PESTI: Vasárnapi délután és este, egész héten minden este és vasárnapi délután: Fenség, fizeték (4. 8).

VAROSI: Vasárnapi d. u.: Az ember tragédiája (1/24); este: Vig örvény. Hétfő: Mengelberg-koncert (Fischer Annelise közreműködésével, 8). — További műsor nincs.

MAGYAR: Nincs előadás.

BELVAROSI: Vasárnapi d. u.: Farsangi esküvő (4); este: Biletlenség (8). Egész héten minden este: Biletlenség. Vasárnapi d. u.: Farsangi esküvő.

ANDRÁSSY: Vasárnapi d. u. és este, egész héten minden este és vasárnapi d. u.: Mandragora (1/24, 8).

FÓVAROSI OPERETT: Vasárnapi d. u. és este, egész héten minden este és vasárnapi d. u.: Handa-banda (1/24, 8).

ROYAL: Vasárnapi d. u. és este, egész héten minden este és vasárnapi d. u.: Asszony verve (4. 8).

PÓDIUM: Vasárnapi d. u. és este, egész héten minden este és vasárnapi délután: A helyzet a következő... (5. 9).

KOMEDIA: Vasárnapi d. u. és este (1/15, 1/19), egész héten minden este és vasárnapi délután: Kacagó karnevál.

KAMARA VARIÉTE: Vasárnapi (3. 9.), egész héten minden nap és vasárnapi: Orfeum a pokolban.

ERZSÉBETVÁROSI: Vasárnapi (1/24, 6. 1/19), hétfő, kedd, szombat, csütörtök: Egy csok és maszenni.

JÓZSEFVÁROSI: Vasárnapi (1/24, 6. 1/19), hétfő, kedd, szombati, csütörtök: Hölgyeim, elég való.

KISFALUDY: Vasárnapi (1/24, 6. 1/19), hétfő, kedd, szombati, csütörtök: Fádvirág.

EGYETLEN ÉJSZAKA

Radius

A közönség megszokta már, hogy a francia filmek legtöbbjében élményt talál. Ennél a filmnél azonban nem lehet csak egyszerűen megelégedni a francia film amúgy is dicséretet jelentő jelzőjével. Ez több, mint francia film: példája annak, hogyan lehet filmet készíteni tiszta művészeti eszközökkel, tökéletes irodalmi formában. A témát — egy zongoraművész szívetmarkoló, fájó regényt — Kellermann-irásból vették. A történetet külön zenei csemegekent a legszebb Liszt-, Beethoven-, és Chopin-művek festik alá. Pierre Blanchard, a nagy francia színész pályafutásának egyik kimagasló állomása a darab főszerepe. A partnere, Renée St. Cyr sugárzón szép és izlésesen finom. Az idény egyik legszebb filmje az Egyetlen éjszaka.

(*) Jöjjön elsején — pofonokkal. A jö színeszönök minden szerepet válalni kell, még akkor is, ha — megfeszítések, mint ez például most Turay Idával történik, aki későbbön lévő új filmje, a Jöjjön elsején többibenz alkalmat ad arra, Rózsahegyi Kálmánnak, hogy leányát meglegyintse. Minthogy egy-egy jelenetet többször is elpróbálnak, sőt többször is felvesznek a felvétel előtt, amig a rendező — ezúttal Ráthonyi Ákos — a legjobban meg van mindenkel elégítve — Turay Idának is jónéhány atyai nyaklevel est el kellett szenevéne. Még szerepese, hogy ezek közül a mese szerint és a további események folyamán egyet tovább ad — Jávor Pálnak.

(*) Lázár Mária kültelken. Erdélyi Mihály, az Erzsébetvárosi, a Józsefvárosi és a Kisfaludy Színház igazgatója nemrégen «eszerződtette Honthy Hannát, aki estrelőstére telt házakat vonz. A napokban másik nagy sztár szerződtetett a kültelki színházak igazgatója: Lázár Mária. Az Andrássy Színház kitűnő művészüje a jövő héten lép fel először az egyik Erdélyi színházban.

(*) Magyar nótáest a Zeneművészeti Főiskolán. Aranyosi Csejthei Lili és aranyosi Csejthe István hangversenyénekkel február 11-én, vasárnap délután félétkor magyar nótáestet rendeznek a Zeneművészeti Főiskola kamaratermében.

A borzalmak hajója

REGÉNY

Irita: MICHAL KEYES

Fordította: FAZEKAS GUIDÓ

3 Valami fehér tárgyon akadt meg a szeme. Lehajolt és felvett egy hosszú tollat. Szórakozottan forgatta ujjai között. A vége ki volt hegyezve és behasítva — egy régi, íráshoz használt lüdtoll, amilyet manapság alig látni.

Visszaballagott a saját fülkéjéhez. Megnézte az ablakát és a szomszédos kabinét, amelyet egy Barrow nevű ember foglalt el; egyiken sem volt rács. Csak a harmadik kabinon, amely tulajdonképpen egy lakostályt alkott. Négy ablaka volt, mindegyiken ugyanaz a vékony, de erősnek látszó vasracs.

Tennent irásztalának fiókjába tette a tollat, azzal a szándékkal, hogy később visszajuttatja tulajdonosához. Töprengve hagyta ott a rácsos ablakokat és vacsorázni indulott.

Hatalmas ponyva borította a hátsó fedélzetet az egyik korlattól a másikig és valamennyi tartórúdon lámpák világítottak. A fedélzeti közepén álló hosszú asztalon ragyogott az üveg és az ezüst. Egy halkléptű hajópincer szolgált fel.

Otén ült az asztalnál. Egy középkori asszony mélyen kivágott, csillag, rózsaszín estélyi ruhában, amely látni engedte kövérkés hátát. Gyerekes, kifejezetlen arca volt és viháncaival nézett a válla felett arra a magas férfira, aki egy székbe segítette. Mrs. Crosbiek hívta. A magas férfi, aki leplezetlen únottággal segedkezett neki, dr. Geoffrey Pryor volt. Végre sikerült leültetnie az asszonyt és most merev tartással, zárkózottan lépkedett saját helye felé, amely az asztal tulso oldalán volt.

Az asztal egyik végén ült Cynthia Stirling. Fekete estélyiruhát viselt, amely érvényre juttatta széke szépségét. Horace Barrow, aki magas volt és karcsú, mint egy Viking, elegáns, fehér vászonfrakkjában szolgálatkézen hajolt széke fölé. Jim hírből ismerte, mint lovaspóló játékost. Cynthia mosolygott.

És ekkor Jim Tennent megláttá az ötödik személyt. Az asztal másik végén ült. Benjamin Stirling volt az, Jim megismerte az ujságokban sokszor látott arcot — a rendetlen fekete hajat, a bozontos szemöldököt... Stirling enyhe megvetéssel figyelte Barrowt.

— Na, itt van Mr. Jimmy Tennent. — Cynthia raezte a kekesszürke szemet. — Azt hiszem, apust kivéve már mindenkit ismer. Apus a kabinjában gubbasztott egész nap — mint egy medve. Apus, itt van a te tudósod, Jimmy Tennent.

Stirling felkelt és kezét nyújtott. Eros ember volt, hatalmas mellkas-sal.

— Hello, Tennent — mondta szívesen. — Sajnálom, hogy nem láttam, mikor beszállt. — Kissé nehezítve fordult Cynthiahoz. — Oryosi rendeletre maradtam a kabinomban. Tudod, most Geoffrey az úr. — Rövid pillantást vetett dr. Geoffrey Pryoerra, és ekkor a függőlámpák körüljáró fénýében Jim megláttá Benjamin Stirling szemét.

Egy pillanatra megdöbbent. Azt várta, hogy a borzas szemöldök alatt a szürke szemekben meglát majd valamit abból az erőből, amely Benjamin Stirlingt az ipari világ kimagasló alakjává tette. De ezekből a szemekből hiányzott az élet. Olyanok voltak, mint a lélek elszállt volna belőlük: halványak, fénytelenek, ijedtek...

— Örülök, hogy megismérhettem, Mr. Stirling — mondta Jim félszegen.

Leült az egyetlen üres helyre, amely nyilván neki volt szánva.

A társalgás tartalmatlau volt és esapongó. Jim úgy érezte, hogy megjelenése bénítólag hatott rá. Cynthia Stirling egy pillantást vetett feléje, aztán szótlanságba süllyedt. Mrs. Crosbie elvétve megszólalt éles esen-gésű szoprán hangján és Horace Barrow itt-ott közbevetett néhány kihívó és gúnyos megjegyzést.

Jim megkönnyebbulést érzett, mikor Cynthia hirtelen hozzáfordult.

— Maga más volt Nyugat-Indiában, úgy-e, Mr. Tennent?

(Folytatjuk.)

Roisz Vilmos

— Roisz Vilmos festőművész, a Német Birodalmi Iskola rajztanára a Szondy-u. 84. sz. alatti házban lévő műtermében igen figyelemreméltó balatoni tájképeket és freskótanulmányokat állított ki. A kiállítás d. u. 4-től 8-ig tekinthető meg.

Pesti Hírlap
1840. dec. 6.
(Harom kiállítás.)

Tanácsok és észrevételek a zenetanulásra vonatkozólag:

1. Csak jó mesternél érdemes zenét tanulni, mert a jó alap határozza meg a haladás gyorsaságát és biztonságát.
 2. Csak figyelmes, rendszeres gyakorlással (legalább napi 1 óra) lehet komolyan haladni.
 3. Kezdésre a 7 éves kor a legalkalmassabb.
 4. Az iskolai zenetanulás nagy előnye a magántanulással szemben, hogy hangversenyivel versenyezzenek, az „ellenőrzési füzet” pedig biztosítja a gyakorlást és állandó felügyeleti kapcsolatot teremt tanár és szülő között.
 5. Gyengebb tehetségű gyermekek zene-tanulását is lehetővé teszi már 6—7 éves kortól „Zenei játékos iskolánk”.
- Ugy a „Zenei játékos iskola”, mint az egészzen kisgyermekekkel való zenetanulás, iskolánk egészen kivételes különlegessége, melyre hosszú évek türelmes pedagógiai tapasztalatai képesítették tanárainkat.

Minden növendéket szerettel várunk és lelküismérettel tanítunk!

PLÁN JENŐ okl. zenetanár, áll. eng. zeneiskola
XI., Verpeléti-u. 5. Telefon: 258—124.

Értekezés naponta 3 órától.

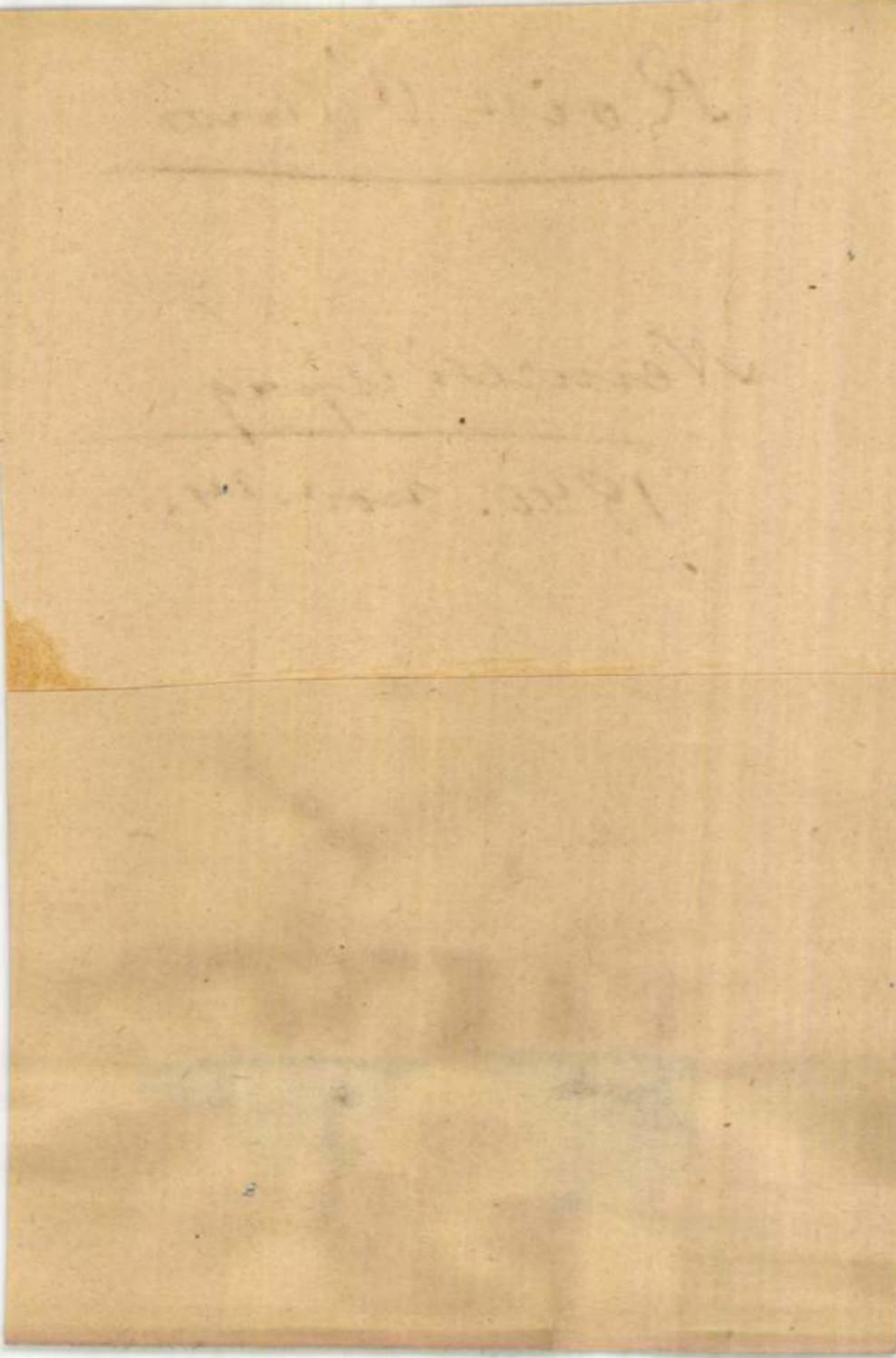
Raiss Vilmos
fess'

Műcs. kiáll. 1935-től
Pipics 119. c.

KISNAKS

Mjessimarteg

Könre s'ritte. VV 1842, 2951.

Roisz Vilmos

Nemzetközi
Nemzetközi Lipcsei
Vilmos Roisz kiállítás

1940. nov. 24.

— (Roisz Vilmos mütermi kiállítása.) Nagy siker kiséri Roisz Vilmos festőművész, a német birodalmi iskola rajztanárának II. mütermi kiállítását. Roisz Vilmos most közel 160 kisebb és nagyobbi művét állította ki. Különösen balatoni fejképei megkapók és nagy elmelégedésre vallnak lendületes freskótanulmányai is. Sok a grafikai mű a kiváló festőművész kiállításán, aminek az a magyaráza, hogy Roisz Vilmos grafikusnak indult. Második mütermi kiállítása nagy fejlődésről tesz tanubizonysságot. A tehetséges biztoskezű festőművész jobban elmeléült, különösen a színezés terén érezhető nagyszerű haladása. A szép kiállítás, amelynek több darabját márismegvették, karácsonyig marad nyitva, naponta 4 és 8 óra között (Szondy-utca 84, V. emelet.).

k
sz
es
ji
1

A berlini német-orosz tárgyalásokat világszerte rendkívüli figyelem kíséri

Hitler szerdán háromórás megbeszélést folytatott Molotovval

Berlin, november 13.

Molotov szovjetoross külügyi népbiztos berlini tartózkodásának második napját hosszú megbeszélésük töltötték ki. A szerdai nap eseményei azazal kezdődtek, hogy Göring birodalmi tábornagy fogadta Molotovot és vele hosszabb tanácskozást folytatott a német-orosz baráti kapcsolatok szellemében. A Göringnél tett látogatás után Molotov Hess Rudolfot, a Führer helyettesét kereste fel s vele is behatóan tárgyat.

Délután 2 órakor Hitler vezér és kancellár a régi kancellári palotában levő lakásán szűkkörű ebédet adott Molotov tiszteletére. Az ebédre a magasállású orosz kisérőténnek néhány tagja, németrészről pedig a birodalmi külügyminiszter, a véderő föparancsnoka és a Führer vezérkárának egy-két tagja volt hivatalos. Orosz részről résztvettek az ebéden: Dekanov helyettes külügyi népbiztos, Tevosján kohászati népbiztos, Merkulov belügyi helyettes népbiztos, Krutikov helyettes külügyi népbiztos, Balandin és Jakovlev repülögépípari helyettes népbiztosok, Barkov, a külügyi népbiztoság elnöki osztályának vezetője, valamint Skvarcev berlini szovjetoross nagykövet és Pavlov követségi tanácsos.

Dörnberg báró protokollfőnök délután 1 óra 45 perckor jelent meg a Bellevue-szállóban és onnan Molotov külügyi népbiztos gépkocsin a régi kancellári palotába kísérte. A véderő állandó osztágyai és Hitler testőrségének őrségei az orosz vendéget a palota udvarán katonai tiszteletadásban részesítették. Hitler lakásának bejáratánál Meissner dr. államminiszter, a Führer elnöki irodájának vezetője fogadta Molotovot és a kíséretében megjelent orosz előkelőségeket. Hitler lakásának virágokkal díszített fogadócsarnokában üdvözölte vendéget. Miután a német és orosz fényképészek és filmoperatőrök néhány felvételt készítettek, Kannenberg, a birodalmi kancellária házi intendánsa jelentette, hogy tálalva van. A vendégsereg a Füh-

rer lakásának ebédlőjében ült asztalhoz. Hitler jobboldalán Molotov, baloldalán Tevosján foglalt helyet. A Führerrel szemben Ribbentrop birodalmi külügyminiszter állt, akinek jobboldalán Skvarcev, baloldalán pedig Dekanov foglalt helyet. Az érkezés végeztével az ebédlő melletti télikertben kávéit szolgáltak fel.

Az ebédet követőleg Hitler vezér és kancellár lakásán másodszor is megbeszélést folytatott a szovjetoross külügyi népbiztos. Ezen a megbeszélésen is, akár kezden, Ribbentrop birodalmi külügyminiszter és Dekanov szovjetoross helyettes külügyi népbiztos is résztvett. A tolmácsi tiszttet Hitler követségi tanácsos, a moszkvai német nagykövetség és Pavlov, a berlini szovjetoross nagykövetség tagja láttá el.

Molotov látogatása a Führer lakásán négy óra hosszánál tovább tartott s ebből az időből több mint három órát a megbeszélés foglaltak le.

Azokból a tényekből, hogy Molotov berlini látogatása idején Papen ankarai német nagykövet is a birodalmi fővárosban tartózkodik és hogy a szovjetoross külügyi népbiztos fogadtatásán a török nagykövet is megjelent a pályaudvaron, politikai körökben azt a következtetést vonják le, hogy a tanácskozásokon Törökország helyzete fontos szerepet játszik.

Ebben az összefüggésben érdekesnek látszik idézni a Göring birodalmi tábornagyhoz közelálló esseni Nationalzeitungnak a német-orosz együttműködésről szóló vezérkékket, amely a többi között a következőket mondja: Anglia megkísérítette Németország és Oroszország bekeresését. Ebből támadt a két kormány megegyezése. Ezt a tényt Molotov látogatása újra kidomborítja s ez a tény azokat az államokat, amelyek a szükebb német-orosz erőmezőnyben terülnek el és magatartásukat a jelenlegi viszonyban még nem állapították meg véglegesen, alighanem arra indítja, hogy főlülvizzgálják eddigi politikai vonalvezetésüket. Ebben a szükebb erőmezőnyben fekszik Törökország is.

Anglia utolsó kétsébeesett diplomáciai kísérlete meghiusult

A berlini tárgyalásokat a legnagyobb titoktartás veszi körül. A hivatalos közlemények kizárolag csak külsőségekről számolnak be. Csütörtökön mondannak azok, a külföldi kisérletek is, amelyek a régi propagandafogással élmén, fantasztikus tájalgatásokkal és állításokkal töltik meg lapjaik hasabjait, hogy cífolatokat provokálnak ki és azokon keresztül férkőzzenek közelebb az izgalmas titkokhoz. Hiába minden: két nap már eltelt, de még egyetlen német, vagy orosz cífolat nem látott napvilágot. A titoktartás olyan nagy, hogy még a keddi estében elhangzott pohárköszöntöknek szövegét sem hozták mostanáig nyilvánosságra.

Ez a titoktartás, mely a szokásos diplomáciai diszkréció módszereit és méreteit is messze túlhaladja, csak még jobban izgatja a fantáziát, annál is inkább, mert éppen a titoktartás mértékéből következőket vonnak a tárgyalás problémájára és terjedelmére.

Ezeket a feltevéseket közvetve más körfülmények is igazolják. Kedden rövid londoni távirat jelentette, hogy Sir Stafford Cripps moszkvai angol nagykövet megjelent a Kremlben és Molotovval még elutaszás előtt beszélni kívánt, de csak Visinszki-vel, a külügyi népbiztos egyik helyettesével találkozhatott. Most kiderül, hogy ez a látogatás nemsak magyarázatokat kért Molotov berlini útjára vonatkozólag, hanem londoni ajánlatot közvetített, amelynek Molotov utazását meg kellett volna akadályoznia. Az ajánlat tartalmáról természetesen semmi sem ismeretes, bizonyos körfülmények azonban messzemenő következtésekkel engednék lényegére vonatkozónak. Igy mindenekelőtt azt jelentik Londonból, hogy az üzenet megszövegezése igen nehéz volt. Halifax külügyminiszter magát a tervezett lépést is a leghévesebben ellenezte, mert kiláthatlanul ítélte. Ez annál érdekesebb, mert a multban maga Halifax több így természetű lépést tett. Ezek közé tartozik a szélsőségesen baloldali Sir Stafford Cripps nagyköveti megbizatása. Politikai előzékenységet Anglia a szovjetunió irányában ma egyetlen téren mutathat azzal,

hogy a szovjetunió legutóbbi területi szerzémenyéinek hosszú sorát elismeri és az elismerés jogi következményeit levonja. A kettő közül az utóbbi a fontosabb, sőt a szovjetunió szempontjából az egyedüli fontos körülény, mert a megszünt államok Londonban őrzött aranykincsére, angol kikötőkbe futott hajóira, különböző követelésekre és más hasonló gazdasági érdekeire vonatkozik. Nyilván illyésre céloz az a hivatalos angol közlemény, amely szerint Churchill a jegyzék elküldése előtt a csehszlovák és a lengyel emigráns kormány képviselőivel, így névszerint Benessel is tárgyal.

Akármily volt is az angol ajánlatban, hiába volt, mert Molotov elutasított és meg is érkezett Berlinbe. Halifax lordnak lett a vitában igaza, mert az utolsó pillanatban felkínált alkú íjra csak Anglia megalázásával járt. Nem csoda, ha a legutóbbi negyvennyolc órában ismét megérődítettek a Halifax lord lemondásáról szóló hírek.

Ilyen körfülmények között érhető, ha a különböző sajtó sem tesz egyebet, minthogy a nagy titok körül kering, akármilyen terjedelmesen és alaposan végzi is el ezt a feladatot. A lapjelentések mérlegelése csak arra jó, hogy a különböző államok beállítására és reménykedésére engedjen következtetést.

Igy az olasz sajtó igen nagy érdeklődésel és feltétlen bizakodással veszi körül a berlini tárgyalásokat. Olyan fejlődésről van szó, amely még nem érkezett el végpontjához, irják a római lapok, hanem most törekcsik erős lendülettel kifejlődésének csúcsei felé. Hogy mi ez a csúcspont, arra a német sajtó cikkei meglehetősen éles világítogatnak. Feltételezhető, írja például a Popolo di Roma, hogy a berlini tárgyalások során folytatják az élelterekek felett tanácskozásokat és azokat kiterjesztik a szovjetunióra is. Az angoloknak minden okuk megvan arra, hogy aggodalommal várják a berlini eredményt, vélekedik a japán sajtó, mert Berlin és Moszkva reálpolitikát folytat. A dán National Tidente véleménye szerint a német és az orosz kor-

mány között olyan megállapodások állnak kiírásban, amelyek teljesen üjjáalakítják a világot. A megbeszélésük kiterjednek egész térségekre is, írja a finn sajtó. A németek és oroszok ázsiai tervei eddig mindenkor angol érdekkörbe ütköztek és zátonya futottak, most azonban a helyzet megváltozott. Belgrádban kitartanak amellett, hogy a berlini tanácskozásoknak elsősorban gazdasági következményei lesznek, de ugyanakkor annak a reménynek adnak kifejezést, hogy ezek az eredmények meggyilkoltják a balkáni békét. A bolgár népről és bizalommal üdvözli a német-orosz baráti megnyilatkozást. Gancsev ezredes, az ismert ujságíró pedig a Slovo cikkében megállapítja, hogy Európa politikai központja ma már véglegesen Berlinben van. Molotov útja is azt bizonyítja, hogy az európai népek sorsát Berlinben döntik el.

A sajtóhangok között különös figyelmet érdemelnek a francia és az amerikai hozzászólások. Francia politikai körökben igen elénk figyelem kíséri a berlini találkozót. Franciaország sora az utóbbi száz év alatt minden Oroszország magatartásán múlott. Ennek a háborúnak francia részét is javarész ez döntötte el. A végleges orosz állásfoglalás tehát kétségtelenül végleges helyzetet teremt Franciaország számára, olyan helyzetet, amellyel minden képpen számolnia kell. Ami Laval első

párisi útja óta történt, arra vall, hogy ezzel Franciaországban számolnak is. Vajon ez az utazás felvilágosítja-e végképpen Angliát és szétosztja-e végre a makacs illúziókat, kérdezi az Actions Française, mert semmi sem oly nehéz államférfiak számára, mint tévedései bepillára. A newyorki lapok washingtoni és londoni jelentéseiből pedig az tűnik ki, hogy a két angolszász fővárosban Molotov berlini útja körül pessimista hangulat uralkodik.

Éjszakai támadás London ellen Percenkint 1 német bombázó gép repült be az angol főváros fölé

Berlin, november 13.

A német távirati iroda szerdán délután a néderlöföparancsnokság alábbi hivatalos jelentését adta ki:

Amig a november 11-ről 12-re forduló éjszakán a vihar és az eljegesedés veszélye az angol légiérőt meghenitotta, addig a német harci kötelékek eredményeit folytatták London elleni megtorló repüléseiket. A London elleni támadások november 12-én is folytatódtak. Egy kensingtoni gázgyárat és több tárházat súlyos találat ért. További sikeres bombatámadások kikötő- és forgalmi berendezések, tárházak, fegyverkezési üzemek és egy déliangliai erőmű ellen irányultak.

Az angol kikötők elzárása a környékkel tovább folytatódott.

A november 12-ről 13-ra forduló éjszakán néhány angol repülőgép Nyugatnémetország fölött bombákat dobott le, amelyek majdnem kizárolag nyílt terepre estek és ott mezőgazdasági károkat okoztak. A bombák csak egy községen romboltak szét egy lakóháztól. Két ház és egy vízvezeték megsérült. A légvédelmi óvöhelyeken kívül tartózkodó több személy megsébült. Egy másik helyen, egy pályatesten keletkezett kárt hamarosan helyreállítottak.

Veszteségre a keddi nap folyamán nemet részről nem került sor.

Utoljá érkezett jelentés szerint a november 11-én az olasz repülőhadtest részéről lelőtt angol repülőgépek száma 10-re emelkedett.

London, november 13.

Az angol légi és belbiztonsági minisztérium szerdán délelőtt a Reuter-iroda útján a következő hivatalos jelentést adta ki:

A szerdára virradó éjjel az ellenség kihaszálta a szép holdvilágot és folytatta támadásait Anglia ellen. A támadások elégére érőteljesek voltak. Bár a fő célponthoz az angol főváros volt, tartós támadások értek Anglia egyéb részeit is, elsősorban Középangliát és a Mersey folyam partját. Az első bombák kevésessel az éjjel beállt után hullottak Londonra s a bombázás megszakításakor egész éjszaka tartott. Számos körzethez károk keletkeztek és attól tartanak, hogy több helyen emberek is esett áldozatul. A középső vidékek és a Mersey partján végrehajtott támadások az éjszaka első óráiban folytak le. Más helyeken elszigetel pontokon dobtak le bombákat a Londonnal szomszédos

szédes grófságokban és Anglia délkeleti részén. Az e vidékekről eddig beérkezett jelentések szerint néhány ember életét vesztette.

Newyork, november 13.

A newyorki lapok a United Press tudósítását kölik azokról a német megtorló támadásokról, amelyek London az elmult éjszaka folyamán érték. A tudósítás egyebek között ezeket mondja:

Súlyos bombák zuhantak az angol főváros területén különböző körzetére. Az alacsonyan szálló repülőgépek mennydögléséhez és a légvédelmi tűzszolgájához gyengítően megszakítás nélküli hallatszott. Amikor a támadás elérte tetőpontját, a tátmadók átlörték a főváros légvédelmi zárát. Ekkor percenkint egy német repülőgép repült be London fölé. A veszeségek abban a mértékben növekedtek, ahogyan a bombarobanások száma emelkedett.

London egyik nyomaépítető egy nagyobbmerű bomba találta el. Az épület az Exchange Telegraph hírszolgálati ügynökség jelentése szerint teljesen összedőlt. A bomba az épületben lévő nagy légvédelmi óvöhelyet, amelyben többször személy tartózkodott, elvágta a külvilág-tól, mert az omladék valamennyi kijáratot eltorlasztotta. Ezerkétszáz utász dolgozik azon, hogy a bentrekezdétek kiszabadítására utat vágjon az óvöhelyhez.

UMLD

Tokióban a császár elnöklésével értekezletet tartottak a kinai ügyről

Tokio, november 13.

A Domei-iroda jelentése szerint a császári palotában szerdán a császár részvételével kétórás értekezlet volt. Megjelent többek között a miniszterelnök, Fusimi herceg, a tengerészeti vezérkar főnöke, Sugijama, a vezérkari főnöke, a hadügyminiszter, valamint a titkos államtanács és a szervezeti hivatal elnöke.

Tomina államtitkár az értekezlet végezével nyilatkozatot adott a sajtó képviselőinek. Megállapította, hogy a császár elnöklésével tartott értekezleten gondos tanácskozás után a kinai üggel kapcsolatos valamennyi kérdésben tökéletes véleményazonosság alakult ki.

Roisz Vilmos

NEMZETI UJSÁG 13

1943 január 31. Vasárnap

— (Nyári képek — téli kiállítása.) Most zárult a Szondy-utca egyik finom izlésű berendezett műtermében Roisz Vilmos festő-művész tárlata. minden kiállítás művekbe-öntött — egyéniség bemutatása. minden jó kiállítás ilyen! S ezek közé tartozik Roisz Vilmosé is. A rutinos, főiskolás festőtől és a ma már egyéniséggé érett, saját hangján beszélő művészig egy fiatal, de nagy művészeti eredményekkel dicsékvő élet sugárzik a grafikából, freskótervekből, festményekből. Különösen érdekes és értékes az a ritka vonás; a hatalmas méretű kompozíciók és a csak kevesek által meglátott finom részlet-vonások tolmacsolása. Különösen balatoni képei tetszettek legjobban, amelyek a magyar tenger minden arcmozdulatát megörökítették és ezen a téli kiállításon is készítélyi széllel, alsórsi levegővel, zamárdi kék éggel telt meg a terem. Meg a látogatók szíve.

MÚMEI

HÁROM SZÍNBEN:

Gáts Tibor akadémikus: Kerti séta (olajfestmény) 64—

KÉT SZÍNBEN:

Horváth Andor akadémikus: Krisztuskereszt a téli erdőn (paszstell) 6—

EGY SZÍNBEN

Külkey Dénes akadémikus szoborművei	16—
Varsányi Ferenc akadémikus olajfestményei	24—
Szentgyörgyi Stirling László ezredes művészeti fényképfelvételei	32—
Gorondy-Novák Jenő akadémikus ceruzarajzai	40—
Utczás András főhadnagy vízfestményei Firenzéből	82—
Galánthay Emil akadémikus: A Ferenc József-híd (paszstell)	82—8
Szabó Béla akadémikus művészeti fényképfelvételei	88—8
Varga László főtanár művészeti fényképfelvételei . .	96—9
Szőts István akadémikus: Fejtanulmány (akvarelezzett ceruzarajz)	104—10

Kéi kiállítás

Az Alkotás Művészeház, amely a művészet ügyét kiállítóknek szolgáló intézmények legfiatalabbja, már a második kiállítás rendezi meg. Az élénk tempó szerencsére nem megy a komoly színvonalon rovásra: mint a bemutatkozások, most is jó, figyelemremélő anyagot sikerült összegyűjtenie. A kiállításon grafikai és szobrászati művek vannak együtt. Az erősebb hangsúly az utóbbit van, a kisplastikai anyagon, amelyben a vezetőmesternek számító Medgyessy Ferenc, valamint Pátray mellett oly kitinö tehetőségek művei találhatók, mint Andrassy-Kurti János, Dubóosi Mihály, Csucsa Ferenc, Szandai Sándor, Marosán László, Poór Lili, Jankó János, a friss indulású Antalffy Mária. A grafikai anyagból Varga Nándor Lajos erős drámaisággal ható s Komjáti Gyula sok finomságát rejtő rézkarcán, Molnár C. Pál stilizáló, pompás fametszetei, Fáy Lóránt, Aszodi Weil Erzsébet, gáborjáni Szabó István, Bán Föglein István munkái tünnék ki.

A műtermi tárlatok régi, különösen különösen elterjedt szokását követve, Szondi-utca műterméről, a 34. sz. ház V. emeletén Roisz

Vilmos rendezett kiállítást. A fiatal művésznezedékhöz tartozó Roisz több mint száz olajképből, rajzból, freskókhoz kézzel tanulmányokból álló anyagot mutat be, amelyben török kivül a lakoszabákok falait is igénybeveszi. Az anyag visszatekintő a Képzőművészeti Főiskolán töltött évekig, ahol Roisz mestere Réti István volt. A retrospektív összefüllősről egyfelől az olvaható le, hogy Roisz a szigorú, biztos készültség útravalójával indult neki pályájának s másfelől, hogy az elmulató tiz év alatt tehetősége miként izmosodott. Ujunki különböző balatonai tájmotívumokat tükröznek, a jelenseg lényegének hangsúlyozásával, s a korábbi, rajzosabb előadásmód helyett a festőibb látás jegyében, könnyed ecsettel kezelés. Erdékes, hogy festőként a csöndes és békés természetet kedvelő Roisz, mint grafikus, a munka lázától feszülgyár világána kábrázolja. Ez a téma, a munka gondolatának szépsége foglalkoztatja azokat a nagyonvonalú falkeperceken is, amelyek Roisz tehetőségek talán legmagasabb területét jelentik, mindenestre megérdemlik, hogy kivitelre kerüljenek.

A rendőri karácsonyi szentálódása. Szombaton reggel kilenc órakor a római katolikus rendőrlegénység közös szentmisén és szentálódásban vett részt a Bazilikában. A belügyminiszter képviseletében Horváth Dezső dr. belügyminiszteri osztályfőnök, a karhatalmi osztály vezetője jelent meg. A belügyminiszter képviseletjét a

beteg főkapitány helyeti Kálnay Gyula dr. főkapitányhelyettes fogadta a templom előtt a rendőrtisztikar élén. A szentmisét és az áldozást Folba János dr. tabori főesperes végezte. 1100 rendőr és rendőrtiszt vett részt a közös áldozáson. Szentmisé után a rendőrlegénység díszmenetben vonult el.

A FOLYAM DALÁ Dékány András új regénye

Dékány András eddig írásait is főként a végtelei vagyakozás jellemzi. Elvágyni meszi világokba, ismeretlen emberek közé, ez a sajátos nosztalgia adja meg irásainak alaphangját.

Uj könyvének főhőse a Duna. Ez a hatalmas, titokzatosan hompolyleg folyó nádasával, zúgóival, csöndjével és hullámzásával él, lükkel, fénylik és zúg új regényének minden lapján. Az emberek, a szereplések könyvben, a folyó életéhez igazítják lépteket. Erről nem beszélnek, de ott van ez a báfüillet minden tettükben, gondolatukban. Suttogó Péter tizenegy éves halászinas egy napon fölkapaszokodik a Viktória vonatohájára és elmeg világára. Már kicsi gyermek korában vágott arra, hogy Robinson legyen, elvágott a nagyobb víz és nagyobb ég alá, el is jut messzi tágakra. Oda van sok esztendőn át, de egy napon visszatér, mert visszahozza őt a Duna. Halkan, sejtélmesen lebegő mandatot a parti emberek csöndes, vontatott beszéde, háló, csobogása, ladíkok, csónakok siklása, kevés teszédes, egyszerű élet. Szegény emberek sorsa, napjai, örömé és bánata, külön-külön alig rezzenek, önmagukban jelentkeznek, de összeolvadva a nagy folyam dalával. az örökkévaló élet és az örökkévaló Isten dicséretét zengik.

Szép, kiegyszűlyozott, nagyvonalú írás Dékány András legújabb regénye, ölelkezik a végteles természetet, megártése az emberek, a szeretet és a bőlcse-ségek lényegének. A legszebb és leggyenitibb írása.

B. Gy.

Négy évi börtönre itélték Bárdos Ferencet a Rokkant Egylet volt elnökét

A büntetőtörvényszék László Géza-tanácsa több napon keresztül tárgyalta azt a nagyrányaú bűncselekményt, amelynek fővádítja volt. A törvényszék felmentette a vádlottakat, a tábla a felmentést jóváhagyta, a Kúria azonban megsemmisítette az ítéleteket és

új tárgyalás megtartására utasította a törvényszéket.

Időközben Bárdos Ferencet elfogták és a büntetőtörvényszék Gátytanácsa tárgyalta az üget, de ítéletet nem hozhatott, mert a anacselnök bevonat katonának. Ilyen eljárásmények után került László Géza tanácsa elé az ügy, aki szombaton délután hirdetett ítéletet. E szerint a törvényszék

valamennyi vádlottat bírósnak mondta ki a ezért Bárdos Ferencet négy esztendő börtönre, Halászovits Leó egyévi börtönre, Méder Dezsőt nyolchónapi börtönre, Kovács Lászlót négyhónapi fogházra, Szilber Jánosné pedig 14 napi fogházra ítélte. Az ítélet nem jogerős.

Karácsonyi szünet az iskolákban

A vallás- és közoktatásügyi miniszterium ismételten közli az iskolák igazgatóival, hogy a karácsonyi szünet minden középiskolában, középfokú iskolában, szakiskolában és népiskolában — tekintet nélkül az iskola jellegére, fűtési berendezésének rendszerére és fűtőanyagkészletének mennyiségrére — 1942 december 20-án kezdődik és 1943 január 24-én végezik.

KARACSONY

**SZÉP ÉS JÓ
AZ A BUNDA, AMIT
Deák és Horváth
KIR. ÜDVARI SZUCSKONEL
BUDAPEST. IV. VÁCI-UTCA 13.
VASAROLUNK.**

Fehérneműek
Gyszpíj- és
selyemstíjak
Kötöttkabát
Nyakkendők
nagy választékban

Székely Jenő
IV. Petőfi Sándor-utca 9

SI RUHA,
lóden kabát,
raglan,
viharkabát
melon helezsák
Márian és Szász
GR. TELEKI PAL. (Bátyány) U. 3.

TINTENKULI

csak vörös karikával eredeti
úgy ír mint az író

Hegedű, zongora,
minden hangszer,
rádió

REMÉNYI

HANGSZERTELEPEN LEGJOBB
BUDAPEST. VI. KIRÁLY-U. 58.

Kérjen 64. sz
árjegyzéket

20 társasáték u. döns. ág
UJ KÉPES ARJEGYZÉKET
kivánságra bérmentve küld

Liebner bácsi játékboltja

Budapest,
V., Szent István-tér 4. sz.

Közösségi viselők!
Bútori
hirnevez C A R D O
gyártmányt nálunk
megbízhatóan olcsón
vehet

**Közösségi viselők
Szövetkezete**
Budapest,
VIII. József-körút 70. szám.
Telefon: 146-008.

**CSILLÁR
RÁDIÓ**
legelőnyösebben
Báta Társa
VI. Podmaniczky-utca 39.
Flók: Rákóczi-ut 30.
Nagydiófa-utca sarok.

**Töltöttollak
Levélpapírok
Cilcer**
Dorottya-utca 9.

**Virágot Czigány Adélfői
csak Teréz-körút 60**

Anglia kétségbeesett harca az Indiai-óceánért

Hamburg, december hó.

Az elmúlt héten három igen érdekes hír érkezett a Távolkeletről. Mind a három az Indiai-óceán körföldi eseményekről számol be. Az első csak egy pár soros tudósítás volt s arról szólt, hogy a japán csapatok Burma felől átlépték az indiai határt. A második beszámoló arról tudósít, hogy Wavell, az indiai angol haderő parancsnoka szemlét tartott Ceylon szigetén. Végül pedig a cseitangongi nagy japán győzelem terelte a világ figyelmét az Indiai-óceánon.

Ezen a tengeren — amelyet a japán hadüzeneit Anglia mint kizárolag „mare clausum britani-

cumot” kezelt — meglehet, a közeljövőben igen fontos események történnek majd. Az előző világháborúban az Indiai-óceánon aránylag béké és csend honolt. Egyes német portyázó hajók ugyan rajta ütötték néha a vizeken is az angol vagy francia hajókon, de rendszeres veszélyről szó se volt. Most azonban gyökeresen megváltozott a helyzet.

Az Indiai-óceán ebben a háborúban igen fontos szerepet tölt be, söt nem lehetetlen, hogy itt még sorsdönthető ütközeteik lehessenek. Már most is bizonyos, hogy ez a tenger az Atlanti- és Csendes-óceán mellett a legfontosabb és egyik legnagyobb harctér.

Bekövetkezett, amitől az angolok százötven éve tarlanak

Londonban már nagyon régen pontosan felismerték az Indiai-óceán stratégiai jelentőségét. Elő-India minden kétséget kizárova a brit korona legértékesebb drágák kövét. Ezért az angol világpolitika már több mint százéve

föleg arra törekszik, hogy ezt a dúságadag gyármatot minden körülmeny között megvédeje és biztonságban tudja.

Ezért viszont Napoleont kezve annyi háborút Oroszország ellen. Természetesen a harcotokat legtöbbször nem egységes úton maga Anglia vittá, hanem mindig kis népekkel bonyolította le ezeket a nyugtalansító cselekedéket. A törökök és a perzsák harca az oroszok ellen, végeredményben mind azt elozta, hogy az angolok biztosításuk India fölötti uralmukat, amelyet mindig az oroszoktól feltettek az Indiai-óceán körül.

Délafrikában Durbánt,

Keletafrikában pedig Zanzibárt és Durban rendezték be flotta támaszpontnak.

Aden a Vörös-tenger felől védte ezt a fontos tengeri utat. Ezenkívül délről kelet felé is biztonsági földkör vontak India, helyesebben

Szény Károly polgármester Szováta diszpolgára. Szény Károly polgármester Szováta község elöljárósága egyhangú lelkés közelkiáltásával a község diszpolgárával választotta, hogy ekként is kifejezésre juttassa azt a bensőséges nagyrabcsést, amelyet a polgármester Szováta fűrő és Szováta község érdekeiben kifejtett. A diszpolgári oklevél Szováta község képviselőtestületének küldöttége nyújtotta át lelkes szavakkal Szény Károly polgármesternek.

Géppisztolyokkal fölfegyverzett orvvadászok

Pozsony, december.

Hónapokig tartó, fáradásos üldözés után, a napokban sikertört a szlovák csendőrségnek egy Kelet-Szlovákiai, Gölnicbányai környéken garázsdalakodó tizenkettagú orvvadász bandát elfognia. A vadászok, akik valamennyien a lehetséges környezetben fegyvereikkel, közöttük több a szlovák hadsereg arzenáljából származó géppisztollyal voltak felszerelve, hónapok óta olyan vérengzést vittek véghez Kelet-Szlovákiai vadállományában, hogy helyenként már annak teljes kipusztulásával számolnak. Az elfoglott vadászok felett statáriális bíróság fog ítélezni.

Az angolok éber szemmel örködtek, hogy a drága gyarmathoz vezető összes tengeri és szárazföldi útak kuleszpontja az ellenőrzésük alá kerüljön. Délafrikában Durbánt,

Keletafrikában pedig Zanzibárt és Durban rendezték be flotta támaszpontnak.

Aden a Vörös-tenger felől védte ezt a fontos tengeri utat. Ezenkívül délről kelet felé is biztonsági földkör vontak India, helyesebben

Szény Károly polgármester Szováta diszpolgára. Szény Károly polgármester Szováta község elöljárósága egyhangú lelkés közelkiáltásával a község diszpolgárával választotta, hogy ekként is kifejezésre juttassa azt a bensőséges nagyrabcsést, amelyet a polgármester Szováta fűrő és Szováta község érdekeiben kifejtett. A diszpolgári oklevél Szováta község képviselőtestületének küldöttége nyújtotta át lelkes szavakkal Szény Károly polgármesternek.

A norvégiai zsidótörvény

Oslo, december.

Norvégiaban most folyik az újonnan készült zsidótörvény végrehajtása. A kérdéses törvénynek egyik érdekkessége, hogy ebben határozta meg először pontosan és törvényi úton a „zsidó” szó fogalmát.

Egyidejűleg az idevonatkozó német törvény mintájára azt is leszögték, hogy milyen váraránymal veszi kezdetét a törvény érvénye. Az új törvény három lényeges előrendelést tartalmaz: 1. Ismét érvényre emeli az 1814-ben kibocsátott norvég alkotmányhatározatot, melynek értelmében zsidók Norvégia területére semmi körülmenyek között nem léphetnek. Ez a rendelkezés espán 1814-től 1851-ig volt érvényben. 1851-ben a liberalizmus minden jobban és jobban erősödő hatása alatt felfüggesztették.

2. Rendelkezik a zsidó-vagyonnak a norvég királyságrára való lejoglásáról. Ezzel kapcsolatban egyébként máriss messzemenő intézkedéseket tettek. Igy például az elköbözés alá kerülő zsidó-vagyonyok felszámoló bizottsága a norvég pénzügyminiszterium közeljötével máriss megalakult.

3. Intézkedik arra vonatkozólag, hogy a jelenleg még Norvégia területén tartózkodó zsidók állandó felügyelet alatt legyenek. Evégből elrendeli a zsidóknak az illetékes rendőrhatóságoknál való rendszeres felügyeletet. Fuglesang norvég államminiszter a napokban, hatalmas népgyűlésen ismerte a norvégiai zsidókiráldék. A norvég-görög váll és a nemzetközi zsidóság között — mondotta a miniszter — mondanivaló értelemben véve elérkezett a végső harc ideje.

— Országzászlósrég. Vasárnap a 102. számú Ganz-gyári cserkészcsapat teljesítőtől szolgálatot az Ereklyés Országzászlónál; a csapatot a BSZKRT tűzharcos zenekara kíséri déli örségváltásra.

— A pécsi Horthy-telep 100 lakójának 567 gyermeké van. Pécsről jelentik: dr. Esztergár Lajos Pécsi polgármester egyik legszebb szociális alkotása a sokgyermekes családok Horthy-telepe. A telep nemcsak arról nevezetes, hogy lakói bérifizetés ellenében 15–20 év alatt háztulajdonosok lesznek, hanem arról is, hogy a telepben benépesítő száz családnak nem kevesebb, mint 567 gyermeké van. A telep mintaszerű közösségi életet él és egy hetes bizottság gondoskodik a szükségletek gyors és olcsó beszerzéséről, valamint a telep kulturális életének fejlesztéséről. Ez a hetes bizottság most küldöttségben járt a polgármesterhelyiségben, aki nekik előadták a telep lakónak kéréseit. A polgármester Igéretet tett, hogy fokozatosan megvalósítja az elője tárta kérelmet.

Londonban ép oly jól tudják mint Tokióban, hogy a háború döntő ütközétét esetleg az Indiai-óceánon vagy a Bengáli-öböl partjain vívhatják meg! Ezért van olyan sürűsű szüksége Angliának a Szuezi csatorna vezető rövidén indiára utra!

(h. g.)

N. 4711.

A man and a woman are shown holding bottles of 4711 perfume. The man is in a suit, and the woman is in a dress. Several bottles of 4711 perfume are displayed around them, along with boxes. The text "A hagyományos ünnepi ajándék" is written below the main illustration.

4711 Eau de Cologns
4711 Tosca Parfum — Eau de Cologne
4711 Juchten Eau de Cologne
4711 Troika Juchten Eau de Cologne

EREDETI MINŐSÉGBEN MAGYARORSZÁGON KÉSZÜLT

Csak a vágóhídon szabad malacot levágni

Kormányrendelet értelmében Budapesten közfogyaszta céjára nemcsak a felnőtt sertéseket és süldöket, hanem a malacokat is csak a sertésközvágóhídon szabad levágni. Ebben a vonatkozásban közfogyasztaival kell tekinteni a húsnak az étkezéshelyiségek (éttermek, vendéglők, kifózók, népkonyhák stb.) tan- és nevelőintézetek, fogházak, kórházak, gyógyintézetek, szegény- és menházak s laktanyák konyháiban, valamint a mészárosok, hentesek és általában a friss húst árusító iparok, továbbá a vendéglők és kocsmárok saját háztartásában való felhasználását.

Az elmúlt éven előfordult, hogy a sertésközvágóhídon munkatársok, munkáshiány, illetve helyszíne miatt nem volt lebontható a karácsony és újév köztől időszakban a nagyméretű idény-malacvágás és ezért a pe-

Rádió Fortuna

Legjobb minőségű áruink védjegye:
KAJOEI
 KARL JÓZSEF ÉS CIA RUM-ÉS LIKÓRGYÁR SZÉKESFEHÉRVÁR

MI hiányzik otthonából? Rádió a Fortunától!

Fortuna, Andrassy-út 22. Telefon 425-709. Javitásokat kunkorozunk vállalunk.

■ Amon László: TÜNDÉRKERT

Andrej Germanov

MÚLT IDŐK

Olyan napokban éltünk, amikor
a férfiasság szégyen volt,
a becsület — iszonyú bátorság,
a gondolkodás — bűn.

Férfiasságunk megrothadt.
Igazságunk megmérgezett minket.
Gondolataink megvénültek,
és születetlenül meghaltak.

Nem volt szellőző nyilásunk.
Jég alatti halak voltunk.

Közülünk a legbecsületesebbek elestek.
A legtisztábbak lezuhantak,
mint a madarak a horizontról.
Es mi másutt kerestük az okokat —
még egy erős és gyengéd
emberi szív

sem volt elég erős
ahhoz, hogy léket vágjon.

Utunkat szétrabbant
emberi szívek jeleztek.

Es kivirult a pipacs.
Pipacsok az országút mellett.

Utassy József fordítása

Nikolaj Hrisztozov

REKVIEM

Elmentek hét, ti,
régi kommunisták,
jön egy váratlan perc és elragad.
Mellettünk robban fel
— kallódó, rozsdált
lövedék szivetek, és megriaszt.
Elmentek lassan
s a mámorittas nép
csak akkor látja meg tört arcotok.
Le kell hullnotok,
hogy felmagasodjék
a legendákban majd itt-voltotok.
Mi meg
némán, aggódva, döbbenettel
nézzük egymást,
vérünk is didereg:
valami fontos, ismételhetetlen
tűnik el itt
végképpen veletek.
Megértjük: mind messzibb lesz s elmosódóbb
az eget vívó csaták
döreje,
a felzötök hamva szétfűvődött,
s a jelszót már
nem tudja senki se.
A büszke hadoszlopok szétszóródnak...
S mig kong a búcsúztató a rideg
csendben, lehussan
zenitjéről a Holnap.
teljes súlyával
vállunk ülve meg.

Kiss Benedek fordítása

BUDAPEST IX., ÜLLÖI ÚT 51.

Telefon: 327-748, 340-726

Roisz Vilmos festményei Győrött

1984 SEP 8

KISALFÖLD

021

KRITIKA

Zárt udvarok,
végtelen terek*Roisz Vilmos festményei Győrött*

Az udvar véget ér a falnál. A kozmosz a végtelenbe veszik. Mindegyik térség festőecsetre ki-vánkozik. Roisz Vilmos arra törekzik, hogy megragadja őket. Kiállításait igazi eseményként tartjuk számon szükebb pátriánkban. E ténylek számos indítéka találtatik: elsőként említhetjük, hogy az egykorú Réti István tanítvány, aki 1933-ban végzett a főiskolán, immár 78 éves. Ennyi idővel a hatalmögött vörbeli festőművész korszakos pályaképet rajzol magáról. Roisz Vilmos esetében sincs más-képp; a pályakezdés éveinek nagybányai hatásait fölváltotta a konstruktivista szemlélet, amely napjainkig a nonfigurativ piktoriális volt. E belső alkotói korszakok elegendő alapot kinálnak, hogy festészettel mindenkor érdemes szemügyre vennünk.

A világkép, a festészeti eszkörendszer csak az egyik lehetőség a művészeti teljesítmény minősítéséhez. Akadnak olyan – másodlagosan – ítéltető, ám ebben az életkorban mégis a maradandóság irányába mutató – humánus kezdeményezései az alkotónak, amelyek mellett szintén nem lehetünk el szó nélkül. A győri Xantus János múzeum és a soproni Liszt Ferenc Művelődési Központ számos alkotását örzi. Ismert, hogy a közel-múltban alapítványt teremtett Győrött, amely pénzügyi fedezetet kínál felfelé művészeti osztönségehez. A mostani tárlata a városi könyvtár galériájában (Herman Ottó u. 22. – úgy érezzük –, valójában koszörű gesztsus, amely az alapítványért joggal kijár).

A tarlat – a korábbi élelmű kiállítást figyelembe véve – nem törekedett az alkotói korszakok teljes körű bemutatására. Részleteket ragadtott ki a pályakép egészéből, amely méris a teljesség érzetét kelti a szemlélőben. Ennek magyarázata szerintünk az, hogy a művészre nagyon jellemző alkotómódszereket sikerült összegeznie e tárlatnak. Roisz Vilmos valóság-megragadásának egyik legjellemzőbb jegye a tárgyi világ konstruktív fel fogása, a képi dekorativitás. Vallomása szerint szeret udvarokat festeni. Győrött. Sopronban. Kőszegen és a budai várnegyedben. Az irántuk érzett szeretet a régi, történelmi városnegyedek belső terének szépségével, gazdag tömeghatásával, önálló formai és stilus-jegyeivel magyarázható. A művész a szó tágabb értelmében konstruktivista. A természeti tárgyak

ábrázolása során a hangsúlyokat a szerkezet szépségére, a terek, a sikok formai rendjének felmutatására helyezi. Színskáláját tudatosan redukálja, leggyakrabban a barnára és a kékre.

Hogy nem tud betölni a térrrel, a fénytel, azt a kiállított 36 részpontra festett olajképe tükríti. Annyira egyöntetű, egy törői fakad a képcsalád, hogy szinte ez benne a meglepő. Ami mégis egvedeti őket, az a valamennyin újratelepített arányokban, a megörökítés dinamikájában ragadható meg. A Házak a domboldalon című kép kicsit Nagybánya üzenetét örizi, a kép tárgya a természet részeként funkcionál. A Boltivek alatt mér-tani formái uralják a teret. Az árkádok alatt beszökő fény-levegő a falak tömbjéhez igazodik. Az Alabárdos vendéglő szinte egyesít a természetelmény, a konstruktív formaalakítás és a leegyszerűsített szinkezelés valamennyi eredményét. Az impresszió varázsa, a képi konstrukció dinamikus ereje ezen a festményen harmonikusan oldódik, egymáshoz idomul.

Vajon mi az a többi, amely Roisz Vilmos munkáit egvenevé teszi? Valószínű az, hogy tudatosan vállalja az épületek, a falak zárt életterek megörökítését. E munkafolyamat a grafikával, az építészettel egyaránt rokon. A patinás, tömbös udvarbeszök nem egy alkotót nosztalgiaira csábítanak. Roisz Vilmos valóságszemlélete megőrzi ezt. A rendteremtő igyekezet vezérli alkotó erejet, szellemét. A megörökítés humanista szándéka vezérli. Sok hívet szerzett így festészettel. A maradandóság tudata teljesen kiszorítja a mulandóság lájdalma iránti táplált érzelmeinket. Ez már filozófia. Ezért szükséges emlékeztetni a nonfigurativ alkotói korszaka Kozmosz sorozatára.

A kisméretű olajpasztellek változatos színskálájukkal lepnek meg. Roisz Vilmos fiatalme – úgy látszik – a tárgyi vilagról, a földi térségekről egrave inkább a világgyeremet felé fordul. A végtelen kozmosz mintha azt követelné a művészről: a terek, a sikok helvett a színek rendje követel elősbséget a kénsorozaton. A művész engedelmeskedik. Fantáziáját nemcsak a tárgyi világ, hanem a végtelen világgyerem nyugtalannítja. szellemét alkotásra ösztönzi. (Kéneiken. Alabárdos vendéglő. Boltivek alatt.)

Varga Lajos

Roisz István

— Roisz István műtermi kiállítása. Változatos, sokoldalú tehetség bontakozik a néző szeme előtt Roisz István műtermi kiállításán. A krétarajzoktól és az akvarelektől a hatalmas freskókartonokig majdnem az ellentmondásig sokféle a kiállított művészsi anyag. Ez a műfajváltozatosság azonban nem válik a művész kárára, akinek egyénisége sokszor bravúros megoldásokkal birkózik meg a feladatokkal. Tavalyi kiállításának főjellemzőjét a balatoni akvarelek képezték. Az idén nagyméretű freskókartonjal állanak a kiállítás középpontjában. Összefogó, csak a lényegesre szorítkozó előadásmóddal ábrázolja munkának feszülő súlyos alakjait. A kompozíció egysége, s az alakok monumentalitása is csak azt bizonyítják, hogy tervez valóban igazi freskótervek.

Magyarlap 1942. XII. 25

zámla

Pénztári szám

Italvány.

nak, címe:

(esetleg postatákarékpénztári számlájának száma)

ittal

érít

személyi adatok

fizetendő.

bélyeg nyuglata bevonandó.

Ellenjegyzi a ... a főosztály:

30. sorsz. Könyv. minta. — Pallas nyomda, Budapest.

1935 XI. 24.

hunrarf ujny

(B. P. L.)
- A M. I. M. R. Kádártás. Nagy szemben mű.
veszeti. Egyesületi működő hálózat a
M. I. M. R., a Magyar Történeti Művészeti Mű.
partolók Egyesülete. Képzőművészeti Kiadó.
tárca a Szakkörben (Vármány-körül) 4) szán.
szociálist. nem szolgáltat, de tanítását tesz tag-
jainak komoly törekvéseivel. Mintegy 16 felszáz
elkartható szentírozás. Bán Bela komor hangú-
latn kopek, Országos Iparművészeti kiadó.
Hedvig István hangsúlyos vászonai, Sötély Sán.
dor dörögfűrű tiszteleti tagja, Cseby Gárdi
józsef mozgásban trések kulináris erdemlik
vérge a legyelme. A szoborácsok Bodn Gábor,
Orbán József és Matyi Árpád legyeket min-
kátkal - testük valózatosan a kihullásat.

33
57

gyorsító

gyorsító

A Don-vidéken és a Kaukázuson
ken, valamint Sztalingrád térségében
tovább tartanak a harcok. Német
gyalogs és páncélos hadosztályok,
együttműködve a légi haderő nagy
kötélkivel, visszaverték a szovjet
minden támadását. Ellentámadás so-
rán egyhelyütt húsz ellenséges pán-
célos megsemmisítettünk.

Rohacsapatok a középső arcvonalszakaszson szétromboltak sok ellen-séges harcikkálist. Az ellenségnek Velikije Luki, valamint az Ilmen-tó től délre lévő állásaink ellen intézett folytatottlagos támadásait visszavertük. Részben már tüzérségi erőkkel visszavertük a támadásra.

Nyosztály:

A fizetés készpénzben megtörtént cheque száma.....

A főpénztár:

Roisz Vilmos

Művészeti hírek

Roisz Vilmos műteremkiállítása

Két évvel ezelőtt írtunk e helyen Roisz Vilmosnak nagyarányú freskókat tervező kartonjairól, markáns gyári-munkás-tilánjeiről, gyáraiak apokalip-tikus kohói, kéményeit, gazometereit s egyéb ily táj-elémeket felvonultató, füstös-gősös levegőjű, mai-tárgyú táj-képeiről. Akkor nemcsak tárgyválasztásában, hanem szemléletében, ke-ményvonalú színenrázásban s színeiben is egy heroikus korszaka betetőzését érezte, a kubizmus eredményein győztes tühaladást, némi új klasszi-cizmus parancsoló rendjét.

Ma is vannak még ilyen roppant méretekhez kívánkozó tervezetek, így például valamely zenepalota fősalát betöltő orgonaképnek színekben meg-személyesülő allegorikus kompozíciója (ami egy álmودott nagy mecénás meg-valósíthatna). Tízszer tizenhat méter méretben, néhány Madách láró-szín-jére emlékeztető alak és arckép — de mostan kiállított és föleg legutóbbi két évét összefoglaló termése alapában más területre vezet. E két évenek helső története azt mutatja, hogy festőművészeten eláradt a Balaton nagy szelme annak egész lirójával. Nemcsak tárgyválasztásában, hanem minden érzékben, idegeben és szellemében. A Balaton édes vize, széles öölésű boldog ere, meleg párizata, illilli szin-melódiai és domblajlat-rajzai, optimizmus. Most is érezzük előbbi korszának erőit, színben és rajzban fe-reymezett harmoniáját, a tér-helytűben kelemes, öszönös arányérzéket, csakhoogy most minden több lirónan mondja el előbbi enikus korszakával szemben. Erésszeg és férflasság van most is benne s hozzá most több me-leg báj is járult az ábrázolásra.

M. N. 943. I. 8.

M. N. 1943. I. 8.

esokrok
bármily n
igyekeztek
család, K
pest.

Köszöné

minden k
ismerősnel,

akik szereitt

édesapánk

CSONTOS FERENC

részét

vették,

s mély

fájdalmunkat

enyhíténi igyekeztek. Kü

lön

köszönétet

mondunk

a köszegi Posztó és Ne

megyár Regie vezetősé

génnek és dolgozónak, a

köszegi Ruhaipar vezető

ségenek és a konfekcio

részleg dolgozónak. Gyá

sszoló leányai, Kőszeg.

(13 580)

Hájás szívvvel mondunk
köszönétet rokonainknak,
ismerőseinknek, jó bará

tainknak, aik drága ha

lottunk,

NEMETH JÓZSEF

temetésén részt vettek,

mely gyászszertanban

szótoztak. Külbén köszönétet

mondunk a Baromfiipar,

Iparcikk K. V-nak, a

borgáti párti és KISZ-

alapszervezetnek és a

falu lakóinak. A gyászszol

osulád, Borgata.

(13 581)

Köszönétet mondunk
mindazoknak, aik édes

aryánk

ÜZV.

GRÉDLICS KÁROLYNE

temetésén megjelentek,

és fájdalmunkat enyhí

teni igyekeztek. Külbén

köszönétet mondunk a

szentgyörgyi

szociális

szabálytár

számlájának. Pécs

szabálytár

Róisz Vilmos, Jelto-
c. műsoréle

VAS NÉPE

1984 JUL 27. 4

Alapítvány lehetséges fiataloknak

Felvételünk a kőszegi Chernel Kálmán város könyvtár felnőtt olvasószolgálati részlegében készült. A falon három kép. Mind középső témájuk. Még kettő van a könyvtárban, egy a gyermek, egy pedig a zenei részlegben. Ez utóbbi Beethoven témájú, stílusosan illeszkedik a könyvtári részleg állományához, szolgáltatásaihoz. A képek alkotója

Róisz Vilmos budapesti festőművész. Ő ajándékozta a képeket az új városi könyvtárnak. A mester ötvenerztorinatos alapítványt is létesített. E szerint az összegnek évi 5 százalékos kamatait a városban alkotó tehetséges fiatalok közül évente hároman kaphatják majd meg. Elsősorban külföldön szakkörök tagjaiiból választják ki őket.

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLÖI ÚT 51.

Telefon: 337-748, 340-726

Roisz Vilmos,
festművész**VAS NÉPE**

1983 AUG 2 8

Egy köszegi tárlat vallomása**Roisz Vilmos ajándékai**

A köszegi vár lovagterme csak ritkán, kivételes alkalmakkor ad helyet egy-egy művész tárlatának. Hogy Roisz Vilmos képei immár hetek óta ebben az impozáns környezetben fogadják a látogatót, már önmagában reprezentálja kiállításának rangját. Különleges élmény! — írta a vendégkönyvbe rövid tömörseggel valaki, s ez az elragadtatott vélemény a bejegyzések szinte minden egyikéből kicsendül.

Végigjárva a tárlatot, megállva, elidőzve a már mármár statikusan, egy építőművész látásmódjával megszerkesztett képeket előtt, önkéntelenül jön rá az ember: bún lett volna ezt az anyagot megfosztani ettől a monumentális, patinás befogadóteremtől. Ebben él, érvényesül igazán a kompozíció. A tartalom és forma ez esetben így talált egymásra igazán.

E sorok íróját ugyanúgy, mint a város többi szülöttjét (de a máshonnét jött látogatók javarészét úgyszintén), a helyben készült olajképekből áradó hangulat vonzza mindenek előtt. A Jurisics vár környéke, a diákkút, a Chernel utcai házak külseje, s ódon boltíves belső udvarrészei. Azt mondtam az előbb: egy építőművész pontos látásmódja vezette az ecsetet. Való igaz. De a művész (hiszen éppen ezért az!) belevitte, lehette ebbe a lelkét, a történelmi hátteret és levegőt. Többet mond annál minden egyik, mint amit a ke-

A művész.

mény, határozott kontúros vonalakkal körülzárt épületek udvarok láttatnak, a domináló barna és kék színek közvetítének.

Fogvatartanak, lenyűgöznek, beszélnek ezek a képek, kivált nekünk nyugat-dunántúli embereknek. Kell, hogy valami magyarázata legyen ennek a szuggesztivitásnak. Van is.

— A szülőföld, a gyermekérek emléke, varázsa kitörölhetetlenül hat rám most is, 77 évesen. Tán mindenekelőtt Sopron — melynek közelében születttem — hangulatát örzöm, ez készít a visszatérésre időnként, meg arra, hogy megörökítsem minden szép részletét. De ugyanez a vonzódás hozott el Köszegre is, a rokonvárosba immár második alkalommal.

A fiatal korban Pestre költözött, élete java részében ott alkotó és tanító művész szíve itt maradt az

Alpok alján, a zegzugos műemléki utcákban, házakban él tovább képzeltvilága. Ezeket járta végig az elmúlt hetekben valóságosan is, meg-megállva, kifeszítve a festőállványt ott, ahol az ihlet ezt parancsolóvá tette. Hogy alázattal, szeretettel, művészeti ihletéssel palettájából elővarázsolja és bemutassa Kőszeget — a közsieknek.

Egyfelől ezért nagy ajándék **Roisz Vilmos** mostani kiállítása.

De nemcsak ezért. Hiszen szószerinti értelmet ad az a gesztus, hogy alkotásairól tizet felajánlott a városnak, a közeljövőben elkészülő új könyvtár részére. S aztán van még egy további ajándék. A jövő nemzedéke, a tehetség profitál majd belőle.

— Nagy összegű alapítványt létesítettem, amelynek kamataiból Sopron, Kőszeg, Fertőd és Győr képzőművész körei, illetve az ezeken munkálkozó ifjú grafikusok, festők legjobbjai kapnak évről évre egy kis anyagi ösztönzést.

Amilyen szeretettel beszél ez a jóságos arcú idős művész az ó egykor pedagógiai tevékenységről, hajdani tanítványairól, semmi meglepő nincs abban, hogy a katedrát hátrahagyva is személyes dolga, gondja az utódok segítése. Olyan jogfolytonosság ez, mint a szeretet, a kötődés a szülőföld, a mi vidékünk iránt.

Lakatos Ferenc
Fotó: Kaczmarski Zoltán

Chernel utcai ház udvara.**A diákkút egy része.**

tanárképző főiskola vezető-
ége, a magyar nyelvtudo-
mányi tanszék dolgozói és
liákjai a legnagyobb mér-
ékben, készséggel segítették
ezt a kongresszust. Egyéb-
ként egy rendezés akkor jó,
amikor azt nem lehet észre-
venni. Amikor nem sürgölő-
désben nyilvánul meg, ha-
rem abban, hogy nem lehet
észrevenni. Ez ilyen rende-
szet volt.

— Ön számos nemzetközi
congresszuson megfordult
nár. Ezekkel összehasonlít-
va megállja-e a helyét ez a
nostani szombathelyi össze-
övet?

— Nem látok lényeges kü-
önbséget. Talán annyit: egy
nyugat-európai egyetemen a
technikai felszerelés, a mi-
ió gazdagabb. Meg talán
tűlönbség az még, hogy a
túlföldi congresszusok kö-
rötte van olyan, amelyen
szízen is részt vesznek.
Ezekre a turizmus miatt
nennek a kutatók, meg-
szert, hogy ismerkedjenek
egymással. Itt nálunk kevés-
bé volt jellemző ez minden-
ki ismeri egymást, inkább a
zakmai véleményekre vol-
unk kíváncsiak.

— Köszönöm a beszélge-
ést. Némethy Mária

ország-csatlakozást me-
gerősítettek, újrahegesztet-
tek. Ma az országhatárig
szemképes a távvezeték.
1984-ben a gáz már eljut a
nyugati megrendelőkhöz is.
A helikopterünk a Lator-
ca és az Ung völgye felé in-
dul. Csakhamar előtörpülnek
való kompresszorállomás
építése, eltávolodnak egy-
mástól a hegyek, szétterül-
előttünk a síkság. Kohán
Vaszil fiatal Kárpáton túli
ukrán író ül mellettem, aki
már megjárta a távoli tund-
rát is, ahol a gázvezeték
nullás kilométerszlopát ta-
állható. A gázvezeték építő-
ről írt cikksorozatáért Va-
szil megkappa a Szovjetunió
Üjságírószövetségének kü-
ondiját.

— Egész élethez szóló él-
nény számomra, hogy ellá-
ogathattam az örökk fagy
iparodalmába, oda, ahol az
urengói gázlelőhelyek van-
nak — mondja utítársam.
— Ott, a tundrában futó
röviden láttam a felirást:
„Az urengói gáz a békét
zolgálja”. Azután, miután
oldet értünk, siettem meg-
teresni a térképen Uzshorod-
tot, Bonnt, Párizst, Bécset,
Varsót, Rómát... Lárm, hová
ut majd el a szibériai gáz!
És biztosak lehetünk benne,
hogy idejében jut el a rendel-
tesi helyére...

... Míg Vaszil az élmé-
nyeiről mesélt, elértek az
országhatárt. Gépünk a
szovjet gázvezeték-építő
észleg utolsó szakaszán ért
ödet. A csöfektető gépőriák
kezelői már a karban-
artást végezték. Csak a
emrég learatott búzafölde-
nél húzódó hosszú széles

vált a kors
kálatokra el
a TANÉP
felújítást dí
(e célra kük
tek). Mivel
már amúg is túlerheltek, a jelzett időpontig semmi-
képpen sem tudják megoldani a már említett három-
száz személy jegyes étkezetését.

Eddig a hír. Csupán annyit kívánunk ehhez hoz-
záfüzni: immáron évek óta állandósult a zsúfoltság,
a kapacitáshiány a belvárosban. Ha hinni lehet a sta-
tisztikai adatoknak, akkor a vállalat egységei erőn
felül érkeztek. Gyakorlatilag a Savaria Nagyszálló
bezárása óta... Amelynek átépítése csak lassan, von-
tatott halad. A most jegy nélküli maradókat —
érhetően — nem ez érdekli elsősorban. Nekünk vi-
szont úgy tűnik: egyesek mintha vonakodnának részt
venni a közétközöttsében.

Kozma

Kerékpártolvajok

Két camping bicikli (áruck 2700, illetve 2100 forint), tünt el a napokban a szombathelyi közlekedési parkból. A kerékpárok rövid időn belül megkerültek — igaz, egy kis kitérővel.

Történt ugyanis, hogy az eltolajdonítók — két ötödik, vagy hatodik osztályos srác — egy idős férfi ablaka alatt tanakodtak a járművek sorsáról. Ahogy szavaikból ki lehetett venni, haza semmiképpen nem merték tolni a kétkerekűket. Ezért aztán a közeli Gyöngyös patak partján rejtették el a kerékpárokat. Innen az idős férfi szállította vissza őket a közlekedési parkba.

Azt hiszem, az eset kapcsán felesleges minden (ki)oktató célzatú ejnye-bejnye feddés vagy dorgálás. Teljesen haszonál, mi több, olcsó megoldás lenne a társadalmi tulajdon védelmének szókincséből válogatott szózuhatalgot ömleszteni a két ismeretlen srácre, illetve az olvasóra. Igaz, kézlegyintéssel sem lehet elmeni az eset mellett, nem apróság a biciklitolvajlás. Egy azonban bizonyos: a srákok szülei becsületes, szigorú emberek lehetnek, nem abból a fajtából valók, akik a társadalmi tulajdonú tárgyat először észre-, aztán elveszik. Feltehetően ezekből a gyerekekkel sohasem lesznek igazi tolvajok, vagy olyan apukák, mint az, aki ugyanekszak a közlekedési parkból a napokban kikölcsonzott kifia számára egy go-kartot (ára 800 forint) — úgy tűnik — örökre.

A tolvajlásoknak azonban van egy felettesebb kel-
lemetlen következménye azokra nézve, akik járnak
a parkba. Ezentúl csak úttörő vagy kisdobos igazol-
vánnyal, felnőtteknek személyi igazolvánnyal lehet
bérbe venni a járműveket. A hármon tolvajlás megszüntette a bizalmat, s a bizalmatlanság kialakította
az adminisztrációt.

— thy

Kezdődik!

MAGYAR
MÉDIÁK

BUDAPEST, IX., ÜLLÖI UT 51

Telefon: 328-066, 337-748, 340-726

1976. május 25.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Róisz Vilmos, pedagógus
Rajzpédagógusok
Címlap

Festmények a tanács házán

A XII. kerületi tanács háza dolgozói és az ott megforduló ügyfelek ~~magy~~ érdeklődésel fogadták azt a kiállítást, amelyet a művelődéstügyi osztály és a Magyar Rajzpédagógus Szövetség rendezett. Róisz Vilmos alkotásaiiból az épület 1. emeleti folyosóján. A tárlatot Ivánka László, a Rajzpédagógus Szövetség főtitkára nyitotta meg.

Egy gazdag életműről, an-

nak széles érdeklődési körében vallanak a tájakat, városokat, utcaikat, gyarakat bemutató képek. A különféle témák szájatos, egyéni színkezeléssel, a rozsdabarna s a kék finom harmóniájában és tudatos szerkezetben elrendezve jellemnek meg előttünk. Elismert illíti a tanácsot az esztétikai nevelésnek ezért a követésre érdemes „hétköznapi módszeréért”.

(kopré)

tökmuszaj

— a —
Üdülési és
gatóság te
Balatonföld
től, Balatc
get, Zamá
és Balatonl
A SZOT által
gyermeküdültetés
az idén nyaron mintegy 33
ezer általanos iskolás üdüül
majd június 10-től augusztus
28-ig (kéthetes és végül egy
tíznapos csportban).

Most, közvetlenül a nyár
üdültetés megkezdése előtt a
fölgazgatóság ezúton is kér
a szakszervezeti tisztsegvise-
lők, a pedagógusok hatékony
segítségét és közreműködését.

Ujhelyi Márta

Három kiállítás

Elvonatkoztatások

VAJON ÜRESEN dekoratív-e az a tíz-tizenkét kép, amennyit a Rákai Márton Klubban mutat be Klucsik István? A kérdés a szemlézőben óhatatlanul felvetődik az erős színek, selymes fények láttán. Aztán, a termet körbejárva, megállapíthatjuk, hogy nem. Ez nem üres dekorativitás — de olykor a hatarán van.

Miután a képeinek címét nem adott a festő, vagy a tárlat rendezője nem tett ki címkartonokat, ha be akarunk számolni a látottakról, magunknak kell valami módon megneveznünk őket. Mindjárt a bejáratnál az a *nagyon tarca napfoltrobbanás túl tarca* — és csak *vastagon érzékeny* megfestési módja menti meg. Azt a festményét, amelyen zöld levelek közül kék madarak röppenek fel a piros-sárga égbe — a giccsgyanú alól csak a madarak sulyos-sága, páncélba bújtatott lényük fenyegető volta tisztázza. Azt a talán sci-fi ihlette képet, amelyen sárga-piros hullámkráterek közül emelkedik ki vagy ellenkezőleg: oda készül lecsapni egy hatalmas szárnyas szerkezet — pusztán az a tény hozza ki a hasonló alapgondolatú munkák tömegéből, hogy papír-vékony, papír-törékeny ama hatalmas szárnyas szerkezet maga is. És jótékonyan különbözteti meg a gépmadaras sci-fi tücatárutól a megfestés módja, amit *elleneszás festésnek* neveznek: nem hosszúan, hanem széltében látszik mozog-

ni a festő kezében az ecset, araszoiva halad csak előre, mintha pikkeljenként festené meg — egy fűszálat!

Tekchnikai találat Klucsik István esetében ez a módszer, legjobb képein látszik csak meg igazán. Azon például, amelyen *kék spirálok* tekerődznek elő fekete mélységből, *sűrűn selymes* fényből. Vagy itt van az a kisebb zöld kép, melyen sugarasan bomlik-csukódik a sugártó-meg. Ide sorolnám azt a *kék dzsungelyümölcsöt* is, kék dzsungelmélyben. Azt a kis-méretű képet is, melyen *kék héjak* robbannak széjjel.

Vagyis egy absztrakt festő-ne akarjon kacérkodni a realizmussal. Ne akarjon felismerhető baglyot, bimbót, pávaszemeket, sem zölden tükrözött felkelő napot festeni, virágos — „japános” — faág hárterében. Miután a tárlatról nemcsak a címkartonok, hanem az időmegjelölések is hiányoznak, csak remélni merjük, hogy ez utóbbiak voltak a kezdetiek — és nem megfordítva...

CSAK HELYESELNI lehet, hogy a Fészek Klub megkeresés és bemutat olyan művészket, akik elfeleddetek vagy akiket nem ismerünk elégé. Ennek a maga elé állított célnak felelt meg a klub önkéntes zsűrije. Roisz Vilmos munkáinak tárlatával a Hermann Lipót teremben. Ámde műveket évszám-megjelölés nélkül „odatenni”... félmunka csupán vagy annál is kevesebb; az érdeklődő nem tudhatja, hogy a most hetvenhat éves festő életművéből lát-e keresztszetet, vagy pedig a legutóbbi két-három év termését rendezék-e kiállításra?

A falra feltett önvalomásból és méltatásból csak anynyit tudunk meg, hogy Roisz Vilmos 1933-ban végezte a Képzőművészeti Főiskolát, Réti István novendékeként. Hogy mily értékes egy ilyen *egy-soros információ* akar, mutatja, hogy mindenjárt más szemmel nézzük a tárlat anyagát, átérezzük, hogy aki a természetelvű nagybányai iskola növendékeként indult, annak nagy utat kellett bejárnia ahhoz, hogy elvont festő legyen. De ennek a ténynek a tudomásulvétele után megint megtorpanunk. Mert *Tervek egy kultúrapalotához* címmel ki van téve egy sorozat szénnel rajzolt konstruktív grafika — nem igazi tervezek, tervezrajzok ezek, hanem lendültek álmok egy kristálypalotáról, az orosz jövőtervezőkéhez (Tatlin és társai), valamint a weimari alkalmazott futurizmus építészeihez (Behrens és társai) hasonló fel fogásban..., csak hogy a művészben, ugye, nem szokott *mindegy lenni*, ötven éve vagy ma készültek-e ezek a grafikák?

Az önvalomásból megtudható még, hogy Roisz Vilmost élenken foglalkoztatja „az egítések mozgásának és fényjelenségeinek dinamikájá”. Tény, hogy *kozmikus tereket ábrázoló festményeiben* van bizonyos dinamika, de ezek a munkák inkább csak spekulatívak, nem érezni mögöttük a mély, belső összön-zést. Megfestésük módja is aggályokat ébreszt — ugyanis Malevics és Mondrian óta megszoktuk, elvárjuk, hogy absztrakt festő hajszalpontosan és éteri tisztán fessen; ez, hogy úgy mondjam, technikai *minimum*.

Vélhető egyébként, hogy

Roisz Vilmosnak nem a nagy

méretű olajfestmény az igazi

műfaja, hanem a levelezőlap

nagyságú, színes kréta-

rajz. Mindenesetre az utóbbi

méretben kiállított vázlatai

jobbak, mint képei.

NYUGAT-BERLINI képző-

művészcsapat, a magát E 43-

nak nevező *Gruppe* munkái-

ból mutat be néhányat az új

Fészek Galéria. Nem kell bi-

zonyítanom ezeken a hasáb-

kon, makkora jelentőséget tu-

lajdonítunk a tárlat tényének,

a *lehetőségek*, hogy a figye-

lemre méltó különböző törekvés-

ekről értesülünk, s hogy az

értesülés „házhoz jön”. Most

ellenben... Inkább álljon itt

néhány konkréturnam

Antal Lux, örömküre, nagy

mennyiségen kapja itthonról

a kekszet a Budapesti Édes-

ipari Vállalat originál karton-dobozaiban. (Nem elég jó az a keksz, sajnos.) Tovább — úgy látszik — a nyírbátori Növényolajipari Vállalat ere-

deti „göngyöleg”-ében: Biopon mosóport. (Ez jobb minőségű a maga műfaján belül.) De

hogy az ezüst keretbe helyezett négy szörnyű dobozol-

dal... művészeti akarjon len-

ni iakásaink vagy múzeum-

ink falán, a vám, a posta,

a vasút felülbélyegzései-

vel...? Elmondanak ezek

bármi újat, többet annál, mint

azt, hogy Antal Lux, örö-

munkre, nagy mennyiségen

kapja itthonról a kekszet és

a Biopont?

Christian Hasucha eldobott

Túró Rudi-pápir, elkoszoló-

habszivacsbetét, hul-

lámpapirrönnyök, szétszab-

dalt egyéb csomagolóanyago-

kat rendezett hatalmas kör-

lappá, és valahol ráírta, hogy

Budapest. Lehetséges, hogy a

régi térképesek kör alakú té-

rképeit perszifálja. De minek?

És mit ad helyettük? ... To-

vábbá: elvonatkoztatni a tény-

től, hogy ez koszos csoma-

golópápir, nem tudunk — eh-

hez nem elég erős az átlénye-

gítés.

Anne Judd áttetsző mű-

anyag szalagokból rácsot

konstruált, melynek kerete és

talpa egydöllárosokból van ki-

rakva (hamisskból, sajnos).

Alighanem arról akar minket

meggyőzni ez a mű: hiába

véjük úgy, hogy kilátunk a

nylonrácson — be vagyunk

fogva, körül vagyunk véve a

pénz hatalma által. Igaz, igaz,

de túl direkt, és különben is

közély.

Eva-Maria Schöön összeszed-

te azokat az összepacázott —

általa bizonyára előre és cél-

zatosan kiosztott — papírla-

pokat a szomszéd gyerek-

eket, melyeket azután nagyjá-

ból egyforma méretűre vágott,

papírcsíkokra ragasztott és ti-

zenegy sorban, repkény mód-

jára felfuttatott a falunkra.

A baj csak az, hogy a mi

falunkra, a *nyilvánosság* fa-

lára. Ha tudnillik ezt a gyerekszobában cselekszi: kedves

ötlet. Ha majd teljesen el-

piszkoládi, leszedjük, kidobj-

juk. Ugyanis: *magánügy*.

Ugyancsak a gyerekszobá-

ban valna a helye annak a

minden bizonnyal plasztika-

ként bemutatott, konkret tar-

gyakból összeállított, s a dia-

tronra függesszett szerkezetek,

amelynek Helmut Metzner a

Ballonfahrt címet adta. A bal-

lon, azaz a léggömb hiány-

zik, és ez nem is baj, meges-

ti az utótt-koppot kosár, a

hozzá vezető kötélhács s a

csgászerkezet is, melyről kül-

önöző ellensúlyok lognak

(műanyag festékes vödrök, fa-

darabok). Ebben a konstrukci-

ónban van humor, ha apuka

a gyerekek kedvéért bar-

kácsolja össze egy nyugati-

berlini szabad szombaton...,

s milyen jó lenne, ha ilyes-

mi játékokat találnának ki az

apukák!... De a helye ennek

is a gyerekszoba, és nem a

műemlék.

Lisa Lancelle szobra egy el-

szemesedett műmája. Körülötte

a földön kiteregett ruhadar-

abok hevernek. Lába előtt

neon villancsos kígyózik, a

hözé vezető drótakkal. Nincs

kizárvá, hogy egy balesetvé-

delmi oktatófilm utolsó jele-

netét, slüsszpoénját merevit-

ték ki a nagyfeszítető pub-

likum épületére; következes-

sűk csak vissza — a néni

mosott, teregetett, nyilván-

lusko volt a kövezet, meg

akarta gyújtani a villant, és

áramütés érte. A kisfilm cí-

me: „Vigyázat, háztartási bal-

eset!... Mindez persze, amit

itt összehordtam, csak vicc.

Nem tréfa azonban a mű le-

írása. És ötlet, tagadhatatlannul, ehhez az elrendezéshez

is kell. Az ötlet kivitelezése

is valami. De nem elég.

Ember Mária

Hétköznapi ünnepnapok címmel várostörténeti kiállítás nyílik meg január 27-én, szérdán a salgótarjáni Nágrádi Sándor Múzeumban Salgótarján várossá nyilvánításának 60. évfordulójára alkalmából. A tárlat anyagát — fotókat, írásos dokumentumokat, tárgyi emlékeket — a Nágrádi Sándor Múzeum baráti köre gyűjtötte össze.

Intés

Elvesztett három parlamenti mandátumot a vasárnapi pótválasztáson a francia baloldali kormányzat. Nem történt katasztrófa. A többségéből telik, semmi sem fenyegeti társadalmi reformterveinek az elfogadatását. Az attörés talval nyáron olyan méretű és természetű volt, hogy van minden pazarolni. Mégis, ami öt napja történt, komoly figyelmeztetés. Vagy ha nem az, legalább intés. A politikában minden apróságra oda kell figyelni.

Bizakodás

Franciaország vezetése ezen az erőprobán újgazdag módon viselkedett. Olyanként, amit rá se hederíthet, miből kötelezik, jut is, marad is. Mintú aból indul volna ki, a narom választókerület meghódítása ajándék volt, a jelöltje annak idején néhány száz voksával kerekedtek fölül, a legrosszabb esetben most fordul a kocka. Igy is történt. A kortesek félszivvel doigzottak, tessék-lássék mozgósítottak, a részvételi arányra sem ügyeltek. A jobboldali ellenzéknak az is elég volt, hogy éppen az kereste föl a körzetet, aki ezen a vasárnapon nem talált egyéb tennivalót. A baloldal hivatalon maradtak a fűtött lakásban, mert nincs itt a horgasas idénye.

Csakhogy azt is számításba kell venni, hogy a chiacisták és a giscardisták ezúttal már az első fordulóban győztek.

Megtagtakítottak energiában és költségeken még egy vasárnapot, az embereik akadály nélkül jutottak be a Bourbon-palotába. Ami, bárhogyan nézzük is, tekinthető siker, oktalanság volna enyhíteni a mértékét. Még akkor is, ha a szocialista-kommunista kormánszövetségnek nem kell riadót fújni. A közhangulat — szinte csoda számára meg — kilenç hónap után is bizakodó. Hiába volt az ellenzéki hírverés, hogy a „kegyelmi állapotnak”, a türelmi időszaknak hamarosan vége szakad, a gazdasági gondok teret adnak az elégedetlenségnak, ez egyelőre nem következett be. A legkülönbözőbb népszerűségi mutatók, bármilyen intézet állítja is ki a bizonnyávont, arról tanúskodnak, hogy a túlnyomó többség (csaknem hatvan százalék) igen pozitivnak, vagy egyszerűen csupán kedvezőnek ítéli meg Mitterrand elnök és Mauroy kormányfő tevékenységét. A minisztereknek is jut ebből a dicsőségből, kinek bőkezűbben, kinek fukarabban.

Igza, az eredmények is beszédesek. A statisztikai kumatás szerint 1981 decemberében minden összessége 0,6 százalék volt a pénzrönklás. Ilyen alacsony havi inflációsintet legutóbb három éve, 1978-ban jegyztek. Ami arra utal, hogy azok a szakemberek, akit Mitterrand elnököt sikeresen csupán kedvezőnek ítéli meg Mitterrand elnök és Mauroy kormányfő tevékenységét. A minisztereknek is jut ebből a dicsőségből, kinek bőkezűbben, kinek fukarabban.

Igza, az eredmények is beszédesek. A statisztikai kumatás szerint 1981 decemberében minden összessége 0,6 százalék volt a pénzrönklás. Ilyen alacsony havi inflációsintet legutóbb három éve, 1978-ban jegyztek. Ami arra utal, hogy azok a szakemberek, akit Mitterrand elnököt sikeresen csupán kedvezőnek ítéli meg Mitterrand elnök és Mauroy kormányfő tevékenységét. A minisztereknek is jut ebből a dicsőségből, kinek bőkezűbben, kinek fukarabban.

Vita

A politikai csata persze nem egyszerű. Akit annak idején ujjongtak volna, ha Giscard d'Estaing időszakában csupán havi 0,6 százalékos a pénz értékesítése (általában 1,4–1,8 százalékos volt), most a különös enyhítő körülmenyekkel igyekeznek kisebbíteni a vitathatatlan csökkenést. Azzal, hogy az olajárak a világpiacra viszonylag stabilizálódtak, a december nem jellemző, és az NSZK csak 0,3 százalékos inflációt szennyezett el. Ezen az évrrendszeren azonban nem lehet csodálkozni, hiszen az ellenzék nem objektív.

A vasárnapi pótválasztási vereségeknek viszont további összetevői is. A mérteken lehet vitatkozni, a jelenséget lebecsüli vagy előírja, de a baloldali egység nem olyan lendületes és törelen, mint amikor ki kellett ragadni a hatalmat a giscardisták kezéből. A kommunista párt ezúttal sehol sem állított jelöltet, hogy megkönyítse kormányzati szövet-

ségeinek a dolgát, lojálisan betartotta a játékszabályokat. Arra szólította föl a hiteit, hogy járuljanak hozzá a szocialisták fölülkerekedéséhez. A jobboldal természetesen törekzik eltúloznia az arányokat, de a számok mégis arról tanúskodnak, hogy nem minden szavazó hajlott a mozgósító szóra, a részvétel alacsonyabb volt a kivánotosnál. Különben nem dölt volna el minden más az első fordulóban.

A jelenségek az a magyarázata, hogy a két koalíciós párt — a kommunisták — vitában állnak. Ezt különben természetesnek tartják, hiszen ha mindenben egyetértenének, ennek szervezileg is levonák a következményeit. A legutóbbi Marchais-Jospin csúcstalálkozón, a két főtitkár eszmeccseréjén erről teljesen nyíltan, összintén beszéltek. Arra is rámutattak, hogy belső kérdésekben, a társadalomi reformok gyorsaságának az ütemében és mélységében vannak eltérő megítélések, de ez nem akadálya a gyümölcsözö együttműködésnek. Következettel a köztársasági elnök fölülköltsége, hogy a kormány tagjainak, legyenek bár a miniszterek kommunisták vagy szocialisták, egységet kell tanúsítaniuk.

A mélyebb véleményküldők nemzetközi kérdésekben mutatkoznak meg. Mindenelelőtt a lengyel fejlemények értékelésében. Az FKP egyetért Jaruzelski tábornok helyzetelmélyezével, amelyet a Marchais-hoz írt személyes levelében kifejtett, hogy az összeomlás elkerülésére a szükségállapot kihirdetése nélkülözhetetlen volt, és ez a lépés nem háraltatja. Inkább sietteti a reformokat. A szocialisták — beleértve az államfőt is — nem osztják ugyan a szélsőséges tengerentúli állásfoglalásokat, de a nyugatnémet kancellárnál kevésbé árnyaltak, ennél fogva türelmetlenebbek is. A pártvezetők tanácskozásáról kiadott szúkszavú közleményben úgy fogalmaztak: a varosi ügyek megvizsgálásánál a nézeteik „különböztek és eltértek egymástól”

Kártalanítás

A vita óhatatlanul befolyásolja a választók magatartását. Arról nem is szólva, hogy a jobboldal tulharsogja az elítételeket, politikai tókét igyekezik kovácsolni belőle. Méghozzá olyan időben, amikor a francia társadalomi feszültségek amúgy is hevesebbek. Aligha véletlen, hogy az összetételben az előző rendszert tükröző alkotmánytanács éppen a pótvalásztás előestéjén hozta meg elvi döntését az államossítások ügyében. A nagyipar és a hitelhálózat kisajtítását egészében óvakodott kétsége vonni, amint az várható is volt, de a kártalanítás mértékének a fölösrofóslásával nehéz helyzet elő állította a kormányzatot. Nem a technikai intézkedések általban kártalanításával, a kiegészítést a szerdai miniszterelnök ellen fogadta, a parlament még a héten tárgyalni kezdi, hanem a pénzalidat súlyosításával. Ami az államnak eredetileg harmancímlárd frankba került volna, most fölösökhet negyvenötvenmilliárd.

A kilenc bíró ezzel az elhatározásával a nagytökének kedvezett, ami még ha minősítető is, a kisebbik baj volna. Az országvezetést viszont arra kényszeríti, hogy a többletpénzt — hiszen valahonnan elő kell kerülni — az adófizetők hajtsa be, növelje a közterheket. Ne szépítük, ez a hábatámadás közvetve azt igyekezik elérni, hogy fejeze az infláció további csökkenésének, a munkanélküliség enyhítésének a terveit, gáncsolja a baloldali vezetés erőfeszítését. Arról nem is beszélve, hogy az államossítási törvényjavaslat helyesbítését a jobboldali ellenzék minden bizonnal újabb obstrukcióval próbálja majd késleltetni. Ebbe a szerteágazó francia belpolitikai képbe beilleszve, a három képviseleti mandátum vasárnapi elvezetése, még a pilanthyi hatásában csakugyan jelentéken is, mégiscsak komoly intér.

Várkonyi Tibor

Bemutatkozó látogatás

Lázár György, a Minisztertanács elnöke és Apró Antal, az országgyűlés elnöke bemutatkozó látogatáson fogadta Budi Hartantyót, az Indonéz Köztársaság rendkívüli és meghatalmazott nagykövetét.

Elutazott az SZBTSZ küldöttsége

Szerdán elutazott Budapestről a Szovjet Baráti Társaságok Szövetségének küldöttsége, amely a Magyar-Szovjet Baráti Társaság meghívására tartózkodott hazánkban. A delegáció vezetője Jurij Bernov, az SZBTSZ alelnöke Biró Gyulával, az MSZBT főtitkárával aláírta az MSZBT és az SZBTSZ, illetve a Szovjet-Magyar Baráti Társaság 1982. évi együttműködési jegyzőkönyvét. A jegyzőkönyv rögzítői az idei közös munka főbb feladatait, amelyek középpontjában a Szovjetunió megalakulása 60. évfordulójának mérlegünneplése áll. 1982-ben minden körzeti országban megemlékeznek a jelentős évfordulókról és számos politikai és kulturális akciót, rendezvényt szerveznek. Jurij Bernovot fogadta Győri Imre, az MSZMP KB osztályvezetője és Apró Antal, az MSZBT elnöke. A szovjet vendég a Szovjet Kultúra és Tudomány Házában budapesti MSZBT-aktivistákkal találkozott, vidéki programja során pedig megismerkedett az MSZBT Fejér megyei tagcsapatjainak munkájával.

Rádiónapló nemzetközi kérdésekkel

Csütörtökön ismét jelentkezik a rádió népszerű műsora, a Rádiónapló. Az új év első adásának vendége Berecz János, az MSZMP KB külügyi osztályának vezetője, aki ismert különdíjai politikusok nyilatkozatai, valamint a hallgatók érdeklődése alapján a többi között az enyhülés távlataival, a kelet-nyugati kapcsolatokról, a fegyverkezési versenyőről, a lengyelországi helyzetről, az európai együttműködésről és napjaink más, égető nemzetközi kérdéseiről szól a mikrofon előtt.

A 15 órakor, a Kossuth-adón kezdődő műsor szerkesztői az adás napján 14 órától várják a hallgatók kérdéseit, véleményét a 130-099-es telefona.

A művezetők a baranyai tsz-ekben

Első ízben vizsgálták meg a művezetők helyzetét a baranyai tsz-ekben, ahol számos meghaladja az ezerhatszázat.

A baranyai termelőszövetkezeti szövetség elnökségének Pécsett tartott szerdai ülésén a vizsgálat tapasztalatait elemezve mindenekelőtt az agrárirányítási munka megváltoztott jellegére hívta fel a figyelmet. A kezdeti időszakban az emberek munkába való toborzása és összetartása, a termelés elemi feltételeinek biztosítása volt a brigádvezetők, telepvezetők, beosztott agronomusok legfőbb teendője. Ha viszont bonyolult üzemi- és munkaszervezeti keretek között dolgoznak, magas színvonalú technológiákat és milliós értékű gépegyütteket irányítanak.

Az ülésen hangsúlyozták: humánus kell mégoldani a nemzedékváltást. A közvetlen termelésirányítók közül már minden harmadik mérnöki vagy üzemnöriki diplomaival rendelkező fiatal szakember. Számkra a beilleszkedés, a vezetői készség elsaítása okoz problémát. Olyan vezetők mellé kell tehát beosztani őket, akikről a szakmai fogásokat és a vezetői módszereket egyaránt megtanulhatják. Ugyanakkor elvárható az ifjú szakemberektől, hogy több megbecsülést tanúsítsanak a kevésbé képzett, de tapasztalati tudásban magasan felettes álló gázdákat iránt.

ROL S2 VILMOS festő 1976. máj. 17.

S0A2027-E2H353

Május 23-án ünnepi 90. születésnapját Róisz Vilmos, Fia találkozó ünnekepevel.
el kiosztott szerkesztőségeink az idős mestert.

(1931, 1943, 1955, 1967, 1990)
Hagya, hogy elvonanion az idő, s Ón
lendül előzé a világ valtozásait. Ideje,
hogy felekezden, és elobbre lépjen. Jöide-
sem elég, Miben nem visszérzni azokat a
alábban problémáit, Önnel semmi
sem elég.

(1935, 1947, 1959, 1971, 1982)
Megrendülte ősziszége kezdi helyre joga-
ni, kozzá a teljes gyögyülés. Ideje is, hí-
szem kiem Ömök alállítik ki a szigetű fek-
vét, plíhettest. A ligi vására, hogy útra mun-
kás mehetessék. Azon utazásnak el-
szemmi. Elgyrossz mosdókkal, és útra az or-
vosi verszabónak találja magát. A Pe-
teri környezetben találta meg a halá-
dészit. Ha nem válik ki a halála be tere-
beket, fiaival összegyűlik a haláldíjat. Ez a
mögötlenül meggyőző döntés.

(1939, 1951, 1963, 1974)
Túrmele fogytán, de ne kapkodj索!
Most kell a sajtora állni és körvereketessen
halálnia az igazazzert. A komyzetet is ezzel vár-
munkába! Eni is meggyártja a céggyes hámot. A
barát a kollegái érdekeitől jobban látta hámra.
Vigyázzon, nehogy itt készen vagy-e ezre!

(1938, 1950, 1962, 1974)
Mozgásban hibákat tesz elérbe, de nem árt
szabadpercet, amíg csak lehet! Ne is gon-
zalon most a prosztatikára, zoksz szépen las-
zott, de ne feljsece ki körvereketessen sem.
Igazán kellemesen élhet most, csak néhogy
azt gondolja, ez minden győlesz. Evezze a
szabadtérbe, mielőtt a programok köz-
ött elbúcsúzik. Válogatottan a prosztatikára
van megoldódniuk. A Diiszno vadáj!

(1935, 1946, 1958, 1970, 1982)
Sérülékeknyelvén, bőszkesége nemengé-
di, hagy kiumutassa valódtól erzéssel. Pedig
jobban tűne, ha nem bíjja próbálkozni a hal-
mogé. Mindadárosztogatja sem kozza meg a halá-
dékét, fiaival összegyűlik a haláldíjat. Ez a
mögötlenül meggyőző döntés.

(1938, 1950, 1962, 1974)
Kutyák
Disznó
Kutyák
Disznó
Kutyák
Disznó
Kutyák
Disznó
Kutyák
Disznó

irányzatú

gazdaság betegségét jelzi, nem elég a lázat megszüntetni, ettől ugyanis a betegség még betegség maradna.

A vándorgyűlés mérlegét Veress József, a Magyar Közgazdasági Társaság elnöke vonta meg. Megköszönte Győr-Moson-Sopron megye, és ezen belül Győr vendégszerető gondoskodását, valamint a társaság győri szervezete munkatársainak fáradozását, s bejelentette, hogy a jövő évi vándorgyűlés színhelye Nagykanizsa lesz. Az elnök igyekezett megválaszolni a vándorgyűlés magának feltett kérdését, azaz, hogy vége van-e a gazdasági átmenetnek?

Nincs vége, de repülési kifejezéssel élve, a kiinduláshoz már nem létezik visszatérés semmilyen értelemben.

FERENCZI JÓZSEF

Tegnap Győrött, a Kovács Margit ÁMK gyermeknapi rendezvényében szerepelt az aszfaltrajzverseny is az alsó tagozatosok részére. A gyerekek nagy örömmel és lelkesedéssel kréttázták, festették, firkálták az aszfaltot a különféle ábrákkal.

A közoktatási minisztérium közleménye

Megismételhető matek írásbeli

Mint ismeretes, az ez évi május 20-i matematika (közös) érettségi-felvételi írásbeli

a dolgozat megírására biztosított idejük jelentős részét a hibás feladat megoldására fordították a felsőoktatási intéz-

eredménye alapján kell megállapítani. A tanuló erre írásbeli kírelmét május 29-ig jelezze az érettségiztető iskola

A Roisz-tárlat a városházán augusztusig tekinthető meg.

Roisz-tárlat a városházán

A soproni városháza fogadótermében tegnap délután szolid orgonazene és a képek sajátos kék-barna tónusa várta az érkező vendégeket. A 90 éves, immár Pro Urbe-díjas Roisz Vilmos festőművész kiállításának megnyitóján először dr. Gimesi Szabolcs emlékezett vissza az elmúlt másfél évtizedre, mikor a

mester együtt élt, lélegzett a várossal. Őszinte, lényegre törő kritikái segítették a közösségi életét. Sz. Nagy Sándor, a Soproni Képzőművészeti Társaság elnöke életútját és munkásságát vázolta fel. Utalt zeneszeretetére, mely alkotásaira komoly hatással volt. Roisz Erzsébet, az idős mester gondozója be-

jelentette a Roisz Alapítvány létrehozását. Az alapítvány segíteni hivatott egy stúdió működését, támogatni kívántja a tehetséges fiatalokat és alkalmanként kiállítások megrendezéséhez nyújt segítséget. Kérte a jelenlévők személyes részvételét a művészbarátok körének létrehozásához.

A GYŐRI VÁROSI KÖNYVTÁR

Herman Ottó u. 22. sz.
tisztelettel meghívja

ROISZ VILMOS

festőművész

kiállításának megnyitására

1987. október 27-én, kedden 17 órakor

A kiállítást megnyitja:

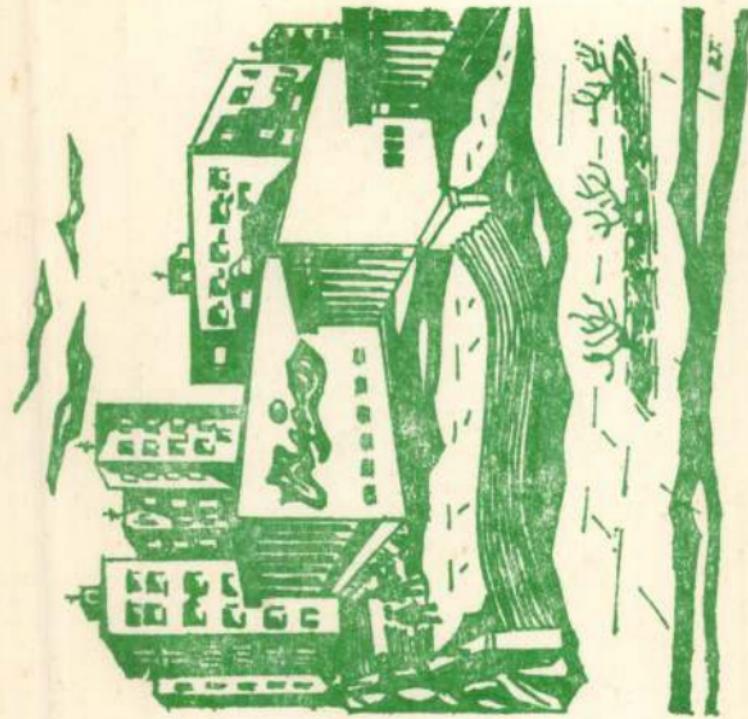
HORVÁTH MIKLÓS,
a Győr Megyei Városi Tanács V. B.
Művelődési Osztály vezetője

A kiállítás megtekinthető:

1987. október 28-tól november 14-ig
hétfőtől péntekig 14–18 óráig,
szombaton 9–13 óráig.

ROISZ Vízmu festő

Meghívó

Felelős kiadó: Mezei György - SZGY 87.686

A GYŐRI VÁROSI KÖNYVTÁR

Herman Ottó u. 22. sz.

tisztelettel meghívja

ROISZ VILMOS

festőművész

kiállításának megnyitására

1984. szeptember 4-én, kedden 17 órára

A kiállítást megnyitja:

JÓZSA KÁROLY

Győr Megyei Városi Tanács tanácselnök-helyettese

A kiállítás megtekinthető:

1984. szeptember 5-től szeptember 22-ig

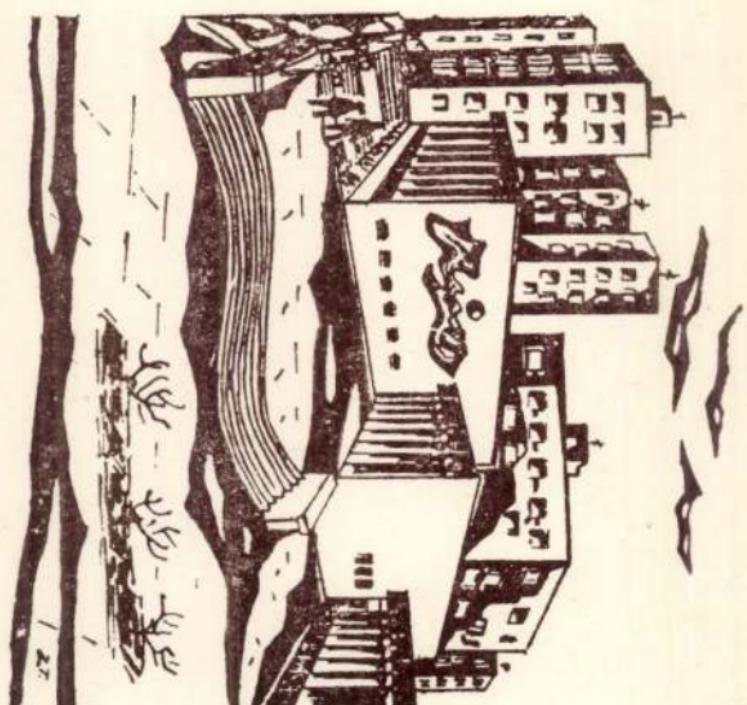
hétfötöl péntekig 14—18 óráig

szombaton 9—13 óráig

20152 Vilmos festő

Feliratos kiadó: Mezei György — SZGY 84.10711

Meghívó

VILÁG
EGYÉB

Szág

A MEGYEI TANÁCS LAPJA

1980. november 4., kedd

Elutazott Pjotr Gyemicsev

Vasárnap elutazott hazánkból Pjotr Gyemicsev,

az SZKP KB Politikai Bizottságának póttagja, a Szovjetunió kulturális minisztere,

aki a szovjet kultúra napjai alkalmából kulturális kül-

döntéség élén tett látogatást

Magyarországon.

Pjotr Gyemicsevet látogatása során fogadta Kádár János,

a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára, valamint

Ovári Miklós, a Központi Bizottság titkára és Aczél György miniszterelnök-helyettes, a Politikai Bizottság tagja.

A szovjet kulturális miniszter találkozott a magyar művészeti szövetségek vezetőivel, a művésztsáodalom képviselőivel, valamint

a Magyar-Szovjet Baráti Társaság vezető aktivistáival.

Résztl vett a szovjet kultúra napjai több rendezvényén, s

ismerkedett hazánk kulturális életével.

Elutazásakor a Ferihegyi repülőtéren Aczél György,

Pozsgay Imre művelődési miniszter és Kornidesz Mihály,

az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője búcsúztatta. Jelen volt Vlagyimir Pavlov, a Szovjetunió budapesti nagykövete is.

Az olajgyári munk

A nyírbátori növényolajgyár kollektívája november 3-án csapatzászlót adományozott a nyírbátori határörkerület személyi állományának.

A csapatzászló-adományozási ünnepségen részt vett dr. Tar Imre, a megyei pártbizottság első titkára, dr.

Pénzes János, a megyei tanács elnöke, Tóth Imre vezérőrnagy, a BM Határőrség országos parancsnoka. Ott

voltak a szomszédos Hajdú-Bihar megye párt- és társadalmi szerveinek vezetői, a

szovjet határőrség, valamint a társ fegyveres erők és fegyveres testületek képviselői.

A növényolajgyár kollektívája nevében Orosz Miklós igazgató adta át a csapat-

zászlót Heizer György ezredesnek, a határörkerület parancsnokának. Az igazgató

Novemb

Roisz Vilmos festő-
művész, gimnáziumi
KELET-MAGYARORSZÁG tanár

1980 NOV 4

1021

KELET-MAGYARORSZÁG

Roisz Vilmos képei

Minden szempontból meglepő ez a kiállítás, melynek képei most a megyei könyvtár nagytermében kapnak helyet.

Ismeretlen a név és a képeket tüzetesen megnézve épp az a megdöbbentő, hogy miért ismeretlen. Egy rendkívüli tehetséggel, alapos szakmai tudással és sok más szimpatikus vonással állunk szemben, mely azonban úgy látszik, az országos képzőművészeti élet kavargásában

valahogy nem tudott felszínre bukkanni. Hogy miért nem? Nagyrészt megvilágítja a kis katalógus: az ország másik perifériáján, Sopronban él, gimnáziumi tanárként dolgozott, s hogy festett, talán még bűn is volt. Akár hogy is lehetett, ez a két körfülmény nem predesztinált a országos hírnévre.

A baloldali bejáratnál, nem túl jó helyen — a katalógusból is kímaradt — van egy csodálatos kis „Leányportré”. A művész kvalitását talán ez a kép bizonyítja legjobban. Nem csak festmény, annál sokkal több, már lélektani tanulmány és ecsettel megírt költemény is egyszerre. Egy ilyen kép megfestésére nagyon kevesen, csak kiváltságosak képesek.

A kiállítás legnagyobb része azonban városkép, főleg Sopron. Aki csak egy kicsit is belekóstolt ennek a történelmi városnak a levegőjébe, tudja, hogy egy külön világ. Roisz Vilmost is minden bizonnal a város ezernyi

konstrukciós változata tanította meg látni. Igy, ha bizonyos értelemben vett is el tőle valamit a hírnév terén, de sokat is kapott. Valami olyasmi lehet ez az ő esetében, mint a szerelmeseknél, akik annyira hatnak egymásra, hogy felveszik egymás szokásait, jellegzetességeit.

Városképei, ipari tájai kilépnek a szokványos, többé-kevésbé lírai ábrázolások keretei közül. Olyan világ részei, melyben szigorú törvény, rend uralkodik, ahol mindennek megvan a maga helye. És valljuk be, néha jóllesik ilyet is látni. A képek mégsem száraz konstrukciók, váltakoznak, játszanak a szerkezetek, s mint Sopronnak, ezer arcuk van. Színei is hol fekete, hol szépia, hol kék; élénkítésre is kevés festékkel dolgozik: kobaltkék, okker, vagy karmin. Viszont ezt a néhány színt ki tudja használni, hogy képes legyen többet mondani. Nem hideg szerkezetek a képei azért sem, mert egyénisége másik ellenpólusa, a romantikus érzelemgazdagság kiegyenlíti. A boltívek alatt, oszlopokon, a házak falain mennyi árny és fény bujkál! Az árnyalatok gazdagságát különleges, bonyolult megvilágítási effektusokkal is megtanulta fokozni, mint a későbarok mesterek.

A kiállítás november 15-ig tart nyitva.

Koroknay Gyula

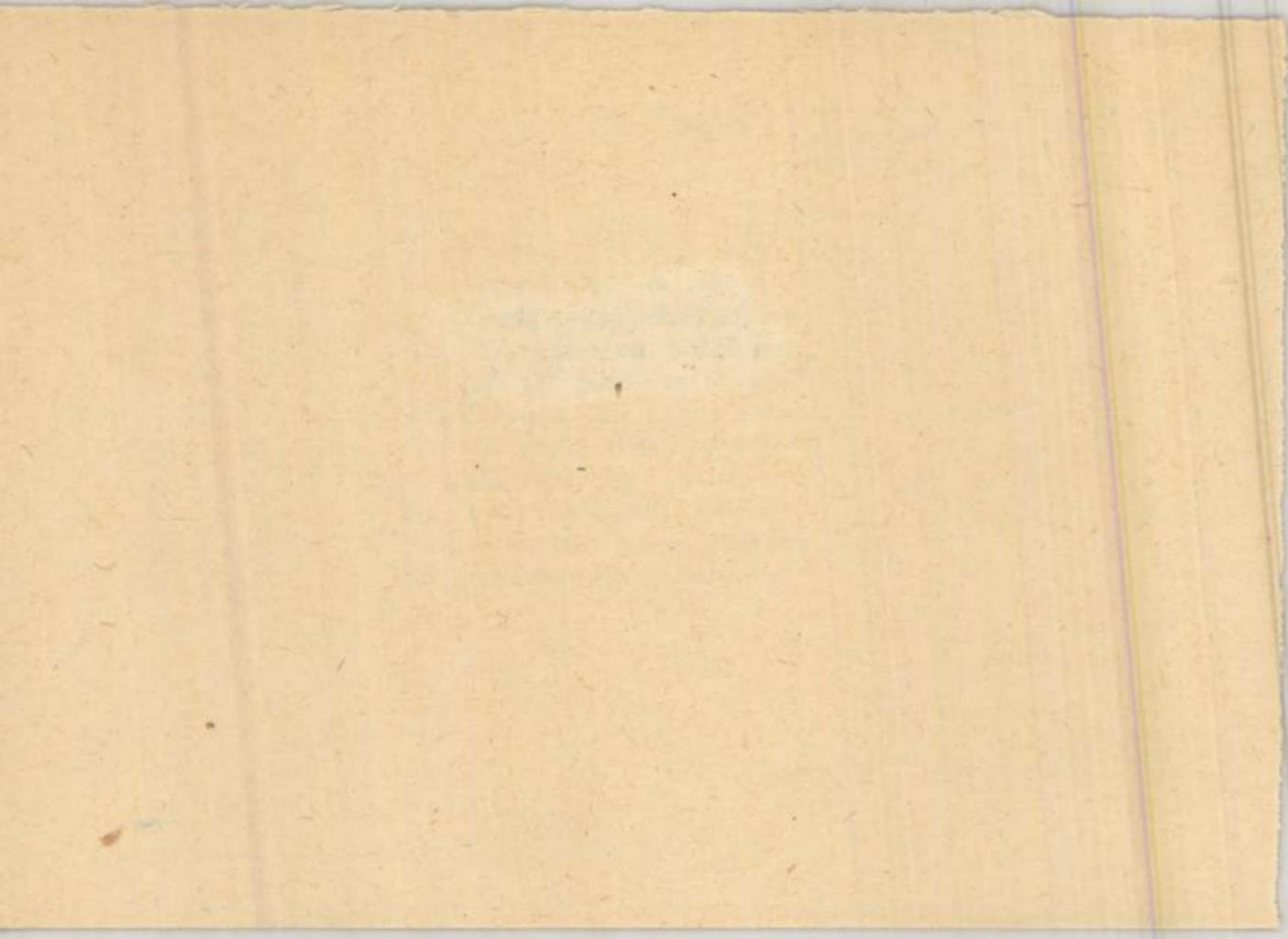
Roisz Vilmos, festő

ROISZ VILMOS festőművész kiállítása nyílik holnap délután 6 órakor a Herman Lipót teremben (Fészek Művészklub, VII., Kertész utca 36.). A tárlatot — amely január 17-ig látogatható — Kürthy Sándor festőművész nyitja meg.

Roisz Vilmos

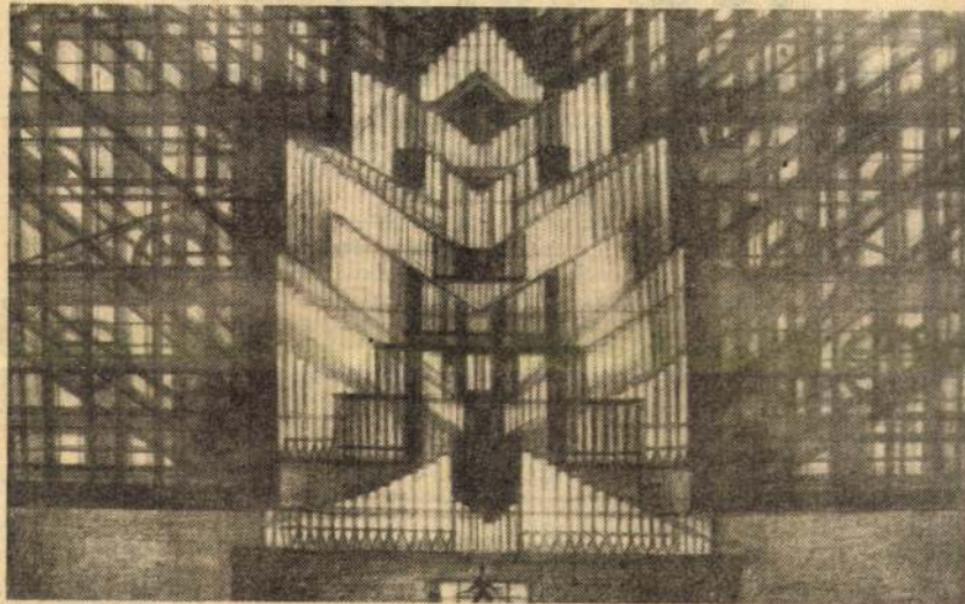
Csatlakozás, Br. 1982. jan. 5.

2.

Roisz Vilmos, festő

ROISZ VILMOS KIÁLLÍTÁSÁRÓL

-Roi
Nép

7.

A Fészek Művészklub Herman Lipót-termében mutatja be műveit ezekben a napokban Roisz Vilmos festőművész. Kiállított olajképei és grafikái közül a hetvenöt éves művész *Tervek egy kultúrpalotához* című ceruzarajzát mutatjuk be.

utan jaro potszabadság maximálisan kilenc nap lehet.

A bányászok az alap- és az évek

szabadságot később, az akadályoztatás megszüntétől számított harminc napon belül kell kiadni. A kollektív

Roisz Vilmos, festő

A FÉSZEK KLUB HERMAN-TER-MÉBEN Roisz Vilmos festőművész harminc avantgard grafikája látható január 6-án, délután hat órától. A tárlat január 20-ig tekinthető meg — szombat és vasárnap kivételével — délután két és nyolc óra között.

- Hrk

8.

Népszabadság, 3. 1982 jan. 5.

Rojsz Vilmos

nyelvészeti.

Rojsz Vilmos festőművész kiállítását Józsa Károly, a Györ megyei Városi Tanács tanáccsel-nökhelyettese nyitja meg szep-tember 4-én, kedden 17 órakor, a Györi Városi Könyvtárban. A kiállítás szeptember 22-ig látogat-

- A LISAT-1. AMERIKAI KA-

Magyar Német 1984. IX. 4.

SAJTOFIGYELŐ

magyar

1991 BUDAPEST IX. ULLOI ÚT 51.

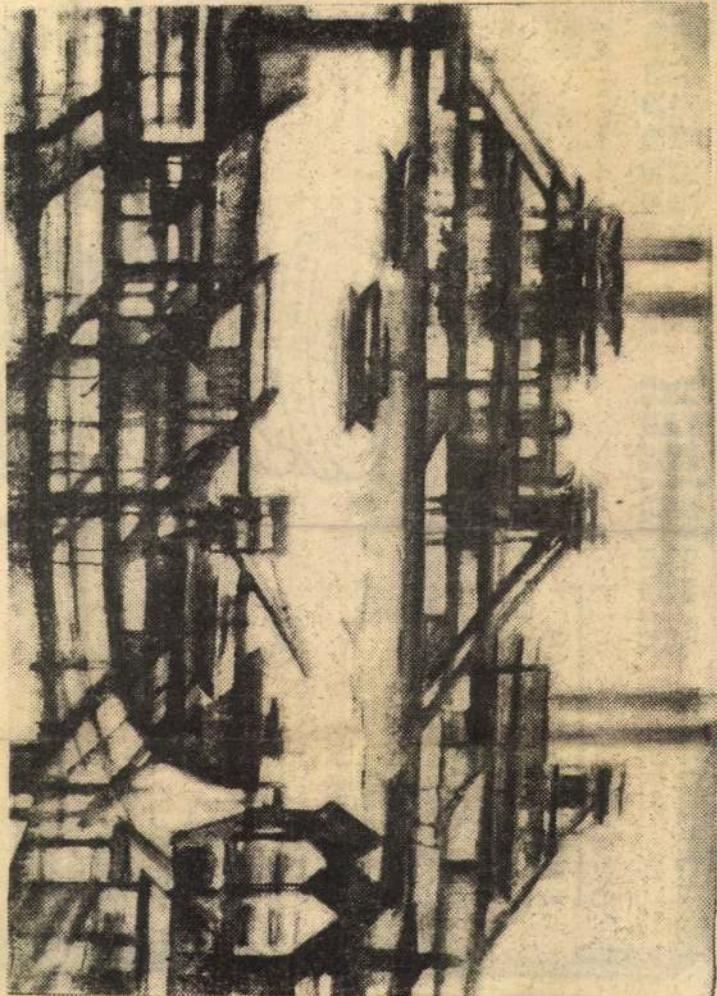
Tel: 337-748 310-726

Roisz Vilmos, festőművész
11. évfolyam

KISALFÖLD

1993 SEP 14.

1021

■ Roisz Vilmos Budapesten élő, soproni születésű festőművész az elnált honaphan a gyűjteménytől tizenötöt, amely állandó kiállításon könyvtár olvasótermét díszíti. Képünkön gyár kompozíció látható.

MUZI

ÚJ FILMÉK

A MOZIK MÜSORÁN

KÉMEK A LOKALBAN

(Orült nők kerece II.)

színes, szinkronizált francia–olasz
húnyagi filmvígjáték

Bemutatója: Győr, Rába
szept. 15–21.

FOJTOGATÁS

Lehet-e jogos egy előre
megfondolt szándékkal elkövetett
gyermekekötés?

színes japán film

Bemutatója: Rába Kamara
szept. 15–21.

ANNA ÉS A VÁMPÍR

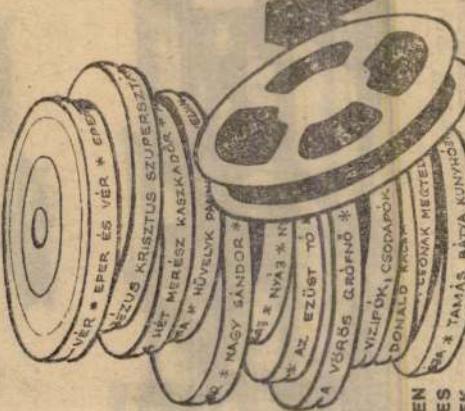
színes, lengyel bűnügyi film

Bemutatója: Sopron, Szabadiság
szept. 15–18.
Győr, Vörös Csillag
szept. 19–21.

Int., rei
játszsa
Bemutat
szept., 1
Sopron
színei.

EGY
– "Vá
filmről
címre
a Koss
Leányk
szerepl
– Szep
kerde
a „KÖ
film sz
az „UT
című ri
az Afri
látható

MINDEN
KEDVES
VENDÉGENEK

JO SZÓRAKOZÁST KIVÁN A GYÖR – SOPRON MEGYEI NOVIZÜMÉI VÁLLALAT

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLÖI ÚT 51.

telefon: 337-748, 340-726

*Rózsa Vilmos,
scultptor*

KISALFOLD

1980 MAJ 13

1021

■ Fontos feladatnak tartja a Szöri Xantus János Múzeum a megyenköbi elszármazott művészek munkáinak gyűjtését.

Alig mulik el hét jelenetében gyanodás nélkül. A közeljöltben Róisz Vilmos fes-

tőművezet négy konstruktív fell fogásban al-

kötött festményet,

a jándékozta a muzeumnak. Képükön a

művész Hármas rit-

más című olajfestményét mutatja be. (Ro-

isz Vilmos 1981-ben nagy életmű kiállítás-

sal mutatkozik be

**SZLOVÁK
GASZTRONÓMIAI
NAPOK**

1980. május 13—18-ig •
**HUNGÁRIA
ÉTEREMREN!**

Győr, Lenin u. 23.
**SZLOVÁK
ÉTEL-
KULÖNLEGES-
SÉGEK**

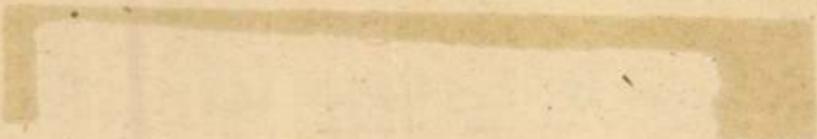

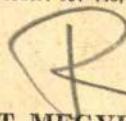
Riga motorkerékpár
Verhovina ”
1500 Ft feletti normá
1 db világítási garnit
Régi hűtőgépet 500
MINSZK hűtődőset

Roisz Vilmos

Roisz Vilmos festőművész életműkiállítása vasárnap nyílt meg a soproni Festőteremben. A nyolcvanéves alkotó mintegy nyolcvan olajfestményt és akvarellt mutat be.

Magyar Nemzet 1986. X 20

1981. NOV 21.

írlap 1021

1981. NOVEMBER 21, SZOMBAT

KIÁLLÍTÓTERMEKBEN

Színek, formák és stílusok

Rolsz Vilmos festményei a Váci Fényforrás és Alkatrészgyárban tekinthetők meg november 24-ig. — Urbán Teréz kerámiái a Mádách Imre Művelődési Központban láthatók november 30-ig.

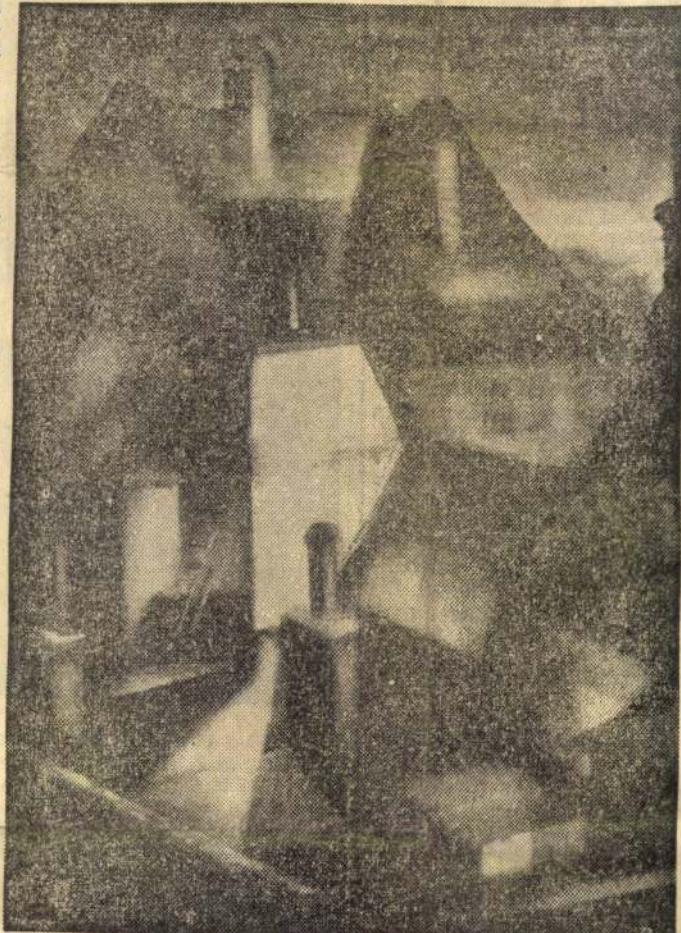
Vác első üzemi kiállítóhelyiségében rendezték meg Rolsz Vilmos tárlatát. A festő tekinthető műlakra tekintethet vissza. 1906-ban született Burgenlandban, ifjúkorát Sopronban élte. Réti István növendékeként végzett a Képzőművészeti Főiskolán 1933-ban. Több város múzeumában őrzik képeit, önálló kiállítása volt Budapesten, Váccott, Győrött és Szentendrén.

Művészeteben a világ egy részének a bemutatására törekedzik. Ezt két oldalról közelíti meg. Egyrészt a valóság külön héjának, természeti, történelmi kategóriájának festői visszatüközésével, másrészről a kozmosz ábrázolásával, amely — tematikájából adódóan — természetesen elvonatos.

Élelművénék fontos eleme, hogy elsők között festett 1934-ben diósgyőri ózdi kohót és nagyolvasztóban dolgozó kohászokat.

Érdeklő a magyar város képe, Győr, Kőszeg, Sopron, Szentendre, Veszprém általános arculata. A közös vonásokat éppúgy felmutatja festményein, mint a települések egyedi jellegét.

Kozmosz sorozata elvonat-

Rolsz Vilmos: Szentendre, 1977 (olaj)

kozatott, Rolsz Vilmos vonzódik a zenéhez is, Eneklő fügurain felfedezhetjük a muzsika dallam- és stílusvilágának a hatását.

Meghívóján olvashatjuk Urbán Teréz önvallomását. „A főiskola elvégzése után a Szentendrei Kerámia Üzem tervezője lettem. Úgy érzem, ez a tény és az itt végzett munka meghatározza életutamat. Sokszor mellékvágányba futó feladatok elvégzésére kényszerül itt az ember. Erősen kell hinnie, hogy nincs rossz, méltatlan feladat, csak értékkel megoldás”.

Urbán Teréz tárlata a művek értéke révén meggyőző. Kerámia faliképeinek korrekt

formája, kellemes színvilága alkalmas arra, hogy lendítse lakáskultúránkon, a belső teret otthonná avassa. Ezért érezzük őszintének az önvalalomásban leírt sorait: „mindenekben kívül feladatakat találunk és adunk magamnak, élményeimet, ötleimet próbálva kerámijában megvalósítani. Az alapkultúrák és a népművészetek mélyes tisztelete mellett új megoldásoktól sem zárom el magam, de a színhez, formákhoz vonalhoz ragaszkodom. A természetnél nincs csodálatossabb, és hinni kell, hogy az ember annak egy része”. Borzónyi Urbán Teréz művészete mindenkiépen.

Losonci Miklós

1981. NOVEMBER 21., SZOMBAT

Brutyó János köszöntése

Brutyó Jánost, az MSZMP Központi Ellenőrző Bizottságának elnökét több évtizedes munkásmozgalmi tevékenységenek és a szocialista társadalom építésében szerzett kiemelkedő érdemeinek elismeréseként — hetvenedik születésnapja alkalmából — az Elnöki Tanács a Magyar Népköztársaság Érdemrendjével tüntette ki.

A kitüntetést pénteken a Parlamentben Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke adta át. Jelen volt Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára, Németh Károly, a Központi Bizottság titkára, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, és Somogyi Imre, a Központi Ellenőrző Bizottság titkára.

A kitüntetés átadása után az MSZMP Politikai Bizottsága Brutyó János tiszteletére ebédet adott, amelyen részt vettek a Politikai Bizottság tagjai, a Központi Bizottság titkárai, valamint a Központi Ellenőrző Bizottság titkárságának tagjai. A Központi Bizottság nevében Kádár János, a Központi Ellenőrző Bizottság nevében pedig Somogyi Imre köszöntötte Brutyó Jánost.

★
A Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának Elnöksége Brutyó Jánost, a Magyar Népköztársaság és a Szovjetunió közötti testvéri barátság és együttműködés erősítésében szerzett érdemei elismerésül, hetvenedik születésnapja alkalmából a Népek Barátsága Érdemrenddel tüntette ki.

A jobb minőség érdekében

Ellenőrzik a szilárdságot

A Fa-, Papír- és Nyomdaipari Minőségellenőrző Intézet legfontosabb feladata, hogy a vizsgálatok során szerzett tapasztalatokkal hatthatósan támogassa az érintett iparágakat, illetve elősegítse a gyártók és a kereskedelem közötti együttműködést.

Megvizsgálják a különböző cérala készült papírfajtákat, fejlőeti kezelés, nedvszívóság szempontjából. Véleményezik az újságpapírokat, a műnyomó- és csomagolópapírokat, hogy minden jobb minőségű papír jusszon a majdani felhasználókhöz. Képünkön: papíripari minőségellenőrzés: papírcsík szaktisztálásának ellenőrzése.

Formához igazítva a tanácsok felkészülése az új válla-

Tanácsok felkészülése az új válla-

Az új vállalati és vállalkozási formákkal ismerkednek a tanácsi dolgozók. A megyei tanács ipari osztálya két napos eszmecséréré hívta meg a járások és a városok termelési és ellátási ügyleit felelősöket. Nem kevesebbért, mint hogy a jogszabályok részletes megismérésén túl áttekintsék az előttük álló feladatokat.

Állampolgári jog

— Kemencén a VILATI üdülőjében — az első napon

a kisszövetkezetek, az átalánydíjas és bérleti rendszer jogszabályait, Csonka Tibor, a Pest megyei Tanács elnökhez tettek a feladatok politikai jelentőségről szólt.

Vállalkozó kedv

A szocialista népgazdaság optimális szerkezeti felépítésének kialakítása már évtizedes igény. A szocialista termelés alapja továbbra is a nagyüzem, de eddig háttérbe szorultak a piaci igényekhez jobb-

JOGI TANÁCSADÓ

Mennyi szabadság jár a bányászoknak?

Faragó Sándor bányász ('Tatabánya') kéri, tájékoztassuk, a módosított rendelkezések szerint mennyi szabadságra jogosultak a bányászok, hány nap szabadság jár a munkaviszonyban töltött évek után, s hány a föld alatti munkára való tekintettel. Szerezné, ha válaszunkban kitérnénk arra is, mikor kell a szabadságot kiadni, illetve a megnaradt szabadságot át lehet-e vinni a következő évre. A dolgozónak minden munkaviszonyban töltött napiári évben történő munkanap alapszabadság és a munkaviszonyban töltött idejétől függően pótszabadság jár. A pótszabadság minden munkaviszonyban töltött három év után egy munkanap. Az alap- és a pótszabadság azonban együtty a 24 munkanapot nem haladhatja meg, vagyis az évek után járó pótszabadság maximálisan kilenc nap lehet.

A bányászok az alap- és az évek esedékesességének megáldozásával. Munkatöröldés, emelkedik.

A szabadságát minden esetben kell kiadni. Munkatöröldés, betegség vagy más akadály esetén a szabadságot később, az akadály megszűntével számított harmincs napig lehet.

A bányászok az alap-

SAJTOFIGYELŐ

magyar

1091 BUDAPEST IX., UL. ÖT 51.

Telefon: 337-748, 340-726

1982 JAN 1 9

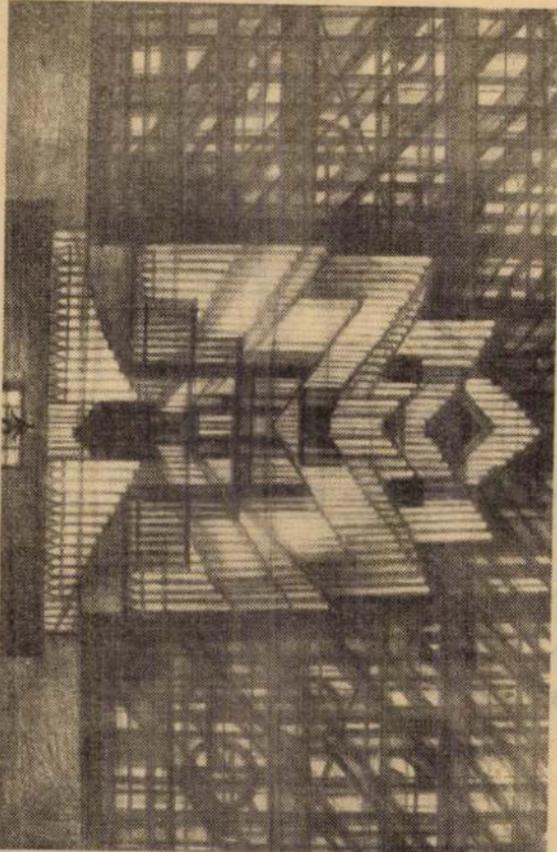
NEPSZABADSAG

R

1021

1982. január 19., kedd

ROISZ VILMOS KIÁLLÍTÁSÁRÓL

A Fészek Műészklub Herman Lipót-termében mutatja be műveit ezekben a napokban Roisz Vilmos festőművész. Kiallított olajképeit és grafikáit közül a hívenőt éves művész *Tervek egy kultúrpalotához* című ceruzarajzát mutatjuk be.

G. SZABÓ LÁSZLÓ

„Nem vitás, ezt a nagy hordere-
jű, emberék százszázeinek elérte a tel-
megvaltozatot érdekelte a legtöbbet
keszítettek elő az illetékek gondolat-
es jogi szakemberek, politikai es tár-
sadalmi szervek. Így történt ez val-
lábanunknál is, ami az új munkaadó-
rend megalapítását, a szükséges bel-
ső szervezeteket illeti.
Úgyanakkor az is igaz, hogy a telelés
nemelővelök számára nem készültek
masszabunkra voltunk és vagyunk
utalva. S mi tagadás, fő is a fejünk,
vezetői mivételei írtak meg a Szakszer-
Nezzük a mi esetünknek. Szakszer-
gyunk, de — mint a hozzáink hason-
ló nagyságrendűek tulajomó része
— kettős szerpekkel. Szolgálatuk a
vallálat dolgozói, de ugyanoly móda-
sítottaknak is. Mársk bázisunk a lako-
terület; hatoszta gránitba — az Ujhely-
gyi ült lakottelép települével — im-
már 50 ezer ember terüzetük. Megelő-
szlik ez a statisztikának is: tavaly —
csupán a szervezet rendszereket
és foglalkozásokat számítva — kerék

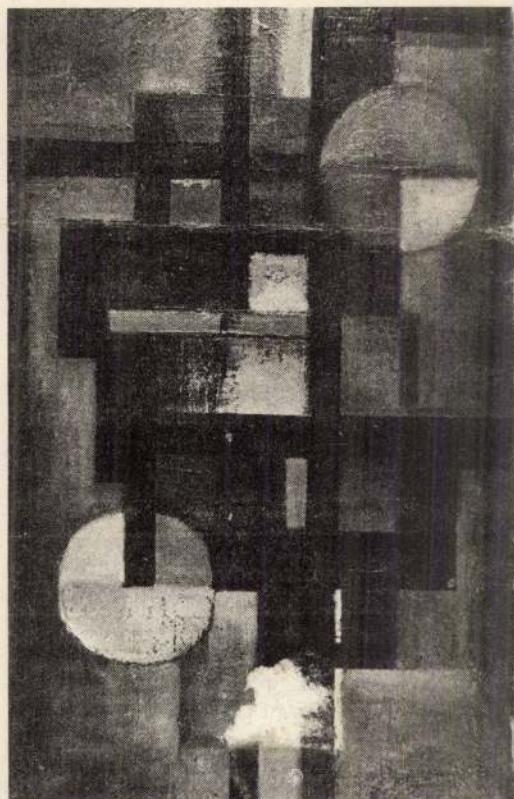
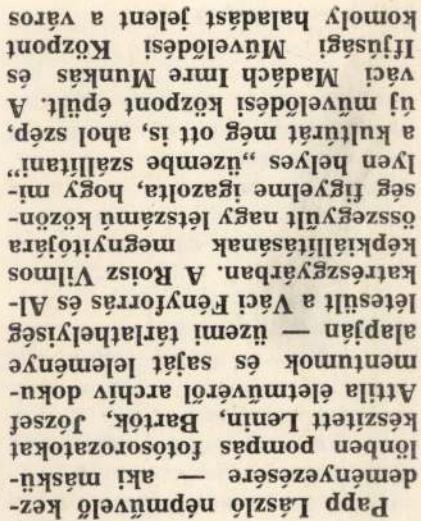
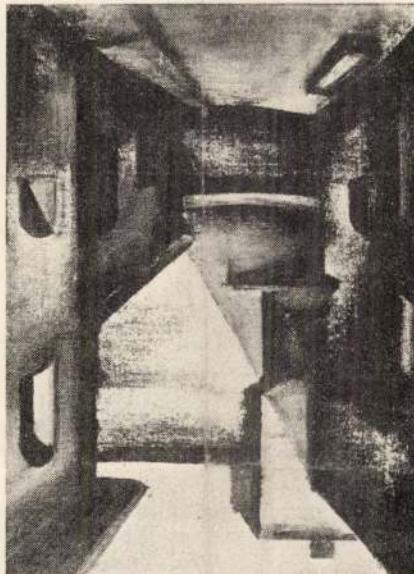
四

- Egy szakcervezeti népművelő monológja -

Az atlillas nehezsegel

MÜVELÖDÉS – SZÓRAKÖZÁS

kultúrában élhetően, de nem min-
dent. Vanmak ugyanis olyan-
tudakban, Veresegyháza'n, Vac-
ráton elô dolgozok, akik a
gyárbaan műszak után még szí-
vesen megnezzük a kiallítást, de
másokba nem mennek. Gy-
számosba nem mennek. Gy-
számosnak is, ahol olvasztanak

Röisz Vilmos képei

ÜZEMI TARLAT VÁCOTT

MÜVELÖDES – SZÓRAKÖZÁS

120V
Rear Line

1982 APR
MUNKA

MARSHAL
1991 BUDAPEST, IX., ÜLLÖI DT. ST.
MELÉGUT. 997-749 490-756

ROIZ VILMOS

Egy modern képtár tervez

Roisz Vilmos alkotásait a városnak szeretné adományozni

Roisz Vilmos, a 87 esztendős, fáradhatatlan soproni festőművész napjainkban is aktívan dolgozik. Bár diákkori vágya – hogy kultúrpalotát tervez – nem valósult meg, mostanában azon munkálkodik, hogy karacsónya lakásában – életművét bemutató – kiállítást rendezzen be, amelynek megnyitójára meghívja majd a város vezetőit is, hogy festményeinek további sorsáról tárgyaljon velük.

Roisz Vilmos képeinek egy részét györi, budapesti, szentendrei, szécsényi, debreceni, nyiregyházi galériákban ajándékozta. Az idős festőművész tervezőről szólva elmondta: nagyon szeretné, ha alkotásai egy Sopronban létesülő modern képtár alapját képeznék. Festményeit a városnak szeretné adományozni. Szivesen megvásárolná mostani – 120 négyzetméteres – lakását, hogy azt aztán egy megfelelő, reprezentatív helyen megvalósítható modern képtárra cserélje. A mester – aki 50 éves tanári műlttel rendelkezik – mindenkor is szívesen foglalkozott tanítványaival. Lakásában jelenleg is működik a Roisz-stúdió, ahol értő gonddal irányítja tehetséges fiatalok munkáját. Roisz Vilmos másik vágya, hogy a stúdióban folyó alkotómunka ne szakadjan felbe, tehetséges, fiatal tanárok folytassák az oktatást.

Sopron a festészettel elmaradt, megrekedt Mende Gusztáv és Soproni Horváth József művészeti szintjén. Pedig korszerűnek kell lenni! Közel vagyunk külföldön, ezért művészeti vonalon is el kellene érni azt a magas nívót, ami nyugaton tapasztalható. Ennek megvalósításához szeretném hozzásegíteni ezt a várost – tehetségem, és alkotásaim révén – mondta a bőkező adományairól is híres festőművész.

MÓDOS ANIKÓ

Festőterem – hogyan tovább?

Milliókat áldoztak a felújításra

A közelmúltban felújított Festőterem sorsának irányítása ma még az önkormányzat kezében van. A jövőbeni működtetés hogyan járól azonban városunk vezetőinek el kellett gondolkodniuk. Hárrom lehetőség kínálkozott: önálló intézmény alapítása, valamely más, már működő soproni intézményhez való kapcsolás vagy profilmegköttessel a bérbeadás.

Ez utóbbi ügyére érdeklődött dr. Kovácsné Bircher-Erszébet művelődési és ifjúságpolitikai felügyelőtől. A kérdésre, hogy kik jelentkeztek a Festőterem bérleti jogának megszerzésére, nem

kaptunk érdemi választ, mivel – mondta Bircher Erzsébet – üzetről lévő szó etikátlan lenne neveket fel sorolni. Azt azonban elárulta, hogy számos jelentkezőről tud, köztük olyan ajánlkozó is akad, akinek tervezeli, elkezelése megalapozottnak tűnik.

Renner Kálmán a Képzőművészeti Kör nevében nagy bajnak nevezte a Festőterem esetleges bérbeadását. Mint mondotta, a városnak kötelessége lenne a kultúra támogatása, s ha már egyszer milliókat áldozott a felújításra, nem lenne szabad a kezéből kiengedni a további mű-

ködés irányítását. A Képzőművészeti Körnek egyébként tervező között szerepel egy önálló kiállítóhelyiségek. Gondoltak a Képcsarnok Galéria bérbevételeire, de a feltételek ismeretének hiányában még csak egy lehetőségről van szó.

Visszatérve a Festőteremre: a képviselő-testület következő ülésén dönti el, melyik variációt tartja elfogadhatónak. Az azonban nyilvánvaló, hogy a Festőterem mindenkor a soproni művészeti életet kell hogy szolgálja!

NAGY MÁRTA

Tallér, az aranyos

A televízió nemrég egy kvízműsorba csomagolt pénzügyi reklámádást is sugárzott.

A fantasztikus izgalmakban bővelkedő műsorból azonban csak a döntöt – s benne az előző fordulók pár perces összefoglalót – kísérítik figyelemmel.

A döntőben szereplő, háromhárom fölött álló csapatok tagjai kizárolag ama fiatalkorukból kerültek ki, akit már átlépték a tinédzserkorszak felső határát: húszas éveik elején járó györi, debreceni és veszprémi egyetemisták, főiskolások versengtek a di-

jakért. A küzdelem félidejénél egy felette műkás feladat következett: írják fel egy papírra ama világhírességek nevét, aikliket egy bejátszás képsorain láthatnak, valamint azokat, aiknek hangját ezáltal hallhatják.

Azután jött a meglepetés. A három csapat közül kettőben rosszul írták a J a c k s o n, valamint a P r e s l e y nevet. Önmagában persze ez nem akkora baj, lehet, hogy ők kizárolag Mozartot és Károlyi Jánost hallgatnak szabadidejükben, de ekkor megszólalt 12 éves kislányom:

– Fogadni mernék, az a csapat fog győzni, ahol tudták, hogyan kell helyesen irni a hírességek nevét. Egyesülen nem lehet igaz, hogy azok nyerjenek, aikik még ezzel sincsenek tisztában...

Nos, igaza lett. Aveszprémi csapat fokozatosan átvette a vezetést, és aztán megnyerte a játékokat.

Az igazság egy morzsáját látottuk, egy pittianer dologból való következetes diadalát. Megnyugodhattunk: a tudás még csak hatalom...

GOSZTONYI MIKLÓS

Fertőbozon járdát és kerékpárutat építet az önkormányzat. A falu teljes hosszában, mintegy 1200 méteren finanszírozott a biztonságos közlekedés e két félétét. A tervezet szerint idén be is fejezték volna a munkálatokat, ám a hó és a zord időjárás keresztülhúta a kivitelezők számításait. Jövő év februárjában azonban remélhetően befejezik az aszfaltozást is.

A pincezínház jubileuma Könyv a Civitasról

Ebben az évben ünnepli fennállásának 20. évfordulóját a soproni Civitas Pincezinház. Kövesi György művészeti vezetővel a jubileumi év – már megvalósult és jövőbeni – tervezőről beszélgettünk.

– A közelmúltban jelent meg a Kövesi-Magyar duó első kázzattája, amelynek létrejöttében segítségükre volt a pincezinház néhány tagja is. Jannárra egy nagyszabású összejövetelet tervezünk, amelyre várjuk azokat a régi tagjainkat, akik az elmúlt húsz év alatt bármilyen módon részt vállaltak a pincezinház munkájából. Ezenkívül egy jubileumi kötet kiadását tervezük, amelyben a Civitas Pincezinház múltjáról szóló írásokkal, a legsikeresebb darabok rendezői példányával és sok-sok fotóval találkozhatnak majd az érdeklődők. A kötet kiadására tervezünk szerint tavasszal kerül sor.

Finn hét az iskolákban

Sopronban, a Magyar-Finn Baráti Kör rendezésében került sor november 19-én a „Finn hét a magyar iskolákban” című vetélkedő területi döntőjére. Az első hárrom helyezett képviseli majd megénnyeket a december 15-i országos döntőn Budapesten. A nyertesek: Konrád Szilárd (Mosonmagyaróvár Haller János Általános Iskola), Sejber Zsuzsanna (Sopron Lackner Krisztóf Általános Iskola), Kárász Tamás (Sopron Szent Orsolya Római Katolikus Általános Iskola).

Tisztújító közgyűlés Páneurópa Unió

A Páneurópa Unió Győr-Moson-Sopron Megyei Szervezete holnap 15 órakor Sopronban tarja beszámoló és tisztújító gyűlését a város-háza első emeleti fogadóterében.

Családközpontú felkészítés a szülésre

Jöttödre várva

Sopronban eddig csak hibaboltszerűen azokat a modern kezdeményezéseket, amelyek az ország más területein a gyermekvárás és a szülés időszakát igyekeztek megkönnyíteni, szembé tenni a kismamák és kispapák számára.

– A célunk, hogy pszichoszomatikusan készítsük fel a szülésre, az anyaságra a kismamákat, és az apákat – mondta dr. Koltai Miklós adjunktus, a program vezetője. – A legtöbb nőben ilyenkor érzi a húszfélé érzésük vannak, amelyek leginkább az ismeretlen-től való természetes félelmeikből erednek.

A 14-18 hetes terhesen jelentkező kismamákkal és férjekkel több alkalommal fog-

lalkozunk majd. Egy-egy alkalom előadással kezdődik, amelyet szülészek, gyermekek, orvosok és védőnök tartanak. Ezt videofilm követi, majd a gyógytornász által irányított terhestorna, amit szintén az apukákkal együtt végzhetnek a jelentkezők, együtt sajátítva el a megfelelő gyakorlatokat, légzés-technikákat.

Felmérések szerint ez a módszer igen hatékony, a programban részt vevő kismamák 80 százalékánál jelentősen csökkent a szülési felelem, 15 százalék egyáltalán nem felt, s csupán 5 százalék nyilatkozott úgy, hogy pusztán passzív cselekvésre készítettük fel.

T. J.

Fórum a Népszabadságról

Hétfőn este a soproni Egyetemi Ifjúsági Házban a Népszabadság munkatársai: Fábián Péter olvasószerkesztő, Freesz Károly a hír- és információs rovat helyettes vezetője, valamint Hajba Ferenc, az újság nyugat-magyarországi tudósítójához voltak a vendégek.

A fórumon az újságírók elmondottak: a Népszabadság 1988-ban bekövetkezett megújulásának lényege egy új szemléletű újság létrehozása volt. Ebben a változtatásban hárrom dolgot tartottak fontosnak, amelyre ma is törekzenek: a Népszabadság egyszerre legyen kritikai új-

ság, nélap és referencialap. Fábián Péter hangsúlyozta, hogy a fejlécen olvasható „szocialista napilap” kifejezés nem azt jelenti, hogy az újság az MSZP lapja. A találkozón természetesen szóba került a médiaháború ügye is, amellyel kapcsolatban Hajba Ferenc elmondta, a médiaháború nem más, mint a sajtóban fellépő katasztrófahelyzet, kisérlet a demokrácia csorbitására. A találkozó második felében a Népszabadság munkatársai választottak a résztvevők kérdéseire.

M. A.

Augusztus, novemberben

Vannak olyan emberek, akik holmi ösztönszerűségtől indítatva, vagy éppen tudatosan, bölcsességtől áthatva, az öket ért örömköt és bosszúságokat kizárolag egyenlő mértékben hajlandó rendszerezni magukban. Ügyelnek az egészséges arányok meglétére, hogy ezáltal lelkiviláguk egyensúlyát semmi ne veszélyeztethesse. Ez a hasznosnak tűnő szisztemája persze minden bizonnyal jótékony hatással van realitásérzékre is.

Hogy mindezt megvalósíthassák, természetesen rendelkez-

nek saját varázsíggel is. Ha például a kedvezőtlen események netán túlságosan is teret hódítanának egy bonyolódó intervallum alatt, akkor többször mondják: „nem ügy”; de éppen ily tudván tudják, mindenforgandó, a szerencse is.

Persze akadnak olyanok, sőt a túlnyomó többség, aikik a lelke dimenziók e karbantartási machinációiban kevésbé járatossak, s csodálkoznak, hogy egy-egy nap, vagy akár egy óra alatt is, mennyi apró bosszúságban van részük. Ismerősöm is többségezhet tartozik. Jó szívvel avatott be egy igencsak zsúfolt napjának említésre méltó történetéibe. Szemüveget javítatni vitte, de nemcsak a megrepét lencsét, hanem a teljesen jót is ki akarták cserélni. Az egyik gyógyszertárban a felirt hárrom levél gyógyszer helyett – még ha véletlenül is – csak kettőt akartak kiadni. Szintén véletlenül egy élelmiszerboltban a nagy kapokkal között 69 helyett 96-ot írtak neki egy termékre. Mindezt észrevevette, és csak csodálkozott... Ezen az elvarázsol napon valóban nem lehet semmi szépen, simán? Vajon mi jöhöt még? – tette fel magában a kérdést ismerősöm, aki egyébként nagy körülbelül.

Délután rokonat fogadtak. Séta közben egyszer csak a városháza hirdetőablájához értek. Az ezen lévő egyik írás szerint a város egyik vezető közalkalmazottja augusztus valahányadikán tartja meg. A novemberi hószállításban ámulva olvasta ezt a vendég különböző órásmester, egykor hazaánkba, majd elgondolkozva, halálban megszólalt:

– Hogy nektek mindenre mennyi időtök van...

G. M.

Rózsa Vilmos János

Termőföld-árverés

A Győr-Moson-Sopron Megyei Kárrendezési Hivatal november 25-én és 26-án a következő településeken tart termőföldárverést: Győrszentivánon, Tényön és Sopronharcáson 25-én, minden napon Lébenyben, 26-án Dunakilitin, Ivánban és Sokorópátkán. Az árveréseket valamennyi helyszínen délelőtt tiz órakor a kultúrházban tartják.

Közmeghallgatás

Győr-Moson-Sopron Megye Közgyűlése november 25-én 9 órai kezettel tartja következő ülését, melynek helye a megyei önkormányzati hivatal földszinti tanácsterme. Az első két napirendi pontot (az 1994. évi költségvetés és a megyei közgyűlés környezetvédelmi koncepcióját) közmeghallgatás keretében tárgyalják. A napirendi pontok között szerepel még a Bartók Béla Megyei Művelődési Központ igazgatói álláshelyének betölése, a Rába Cinema Filmellátó Vállalat, a Ciklámen Tourist, a Győr és Környéke Vízmű és Fürdő Vállalat önkormányzati vállalattá alakulása és a megyei közgyűlés elnökének, alelnökének 1993. évi december havi külön juttatása.

Előadás a fejlődésről

Az SZVT helyi csoportjának szervezésében csütörtökön délután fél negy órai kezettel érdekesnek igérkező előadást tart Somfy András mérnök a győri Technika házában. A téma címe: Észak- és Nyugat-Dunántúl fejlődési lehetőségei az európai átalakulás folyamatában.

Széki hagyományőrzők

Bemutató és táncház

A mosonmagyaróvári Városi Művelődési Központban pénteken este 7 órakor Szék, az erdélyi Mezőség legnagyobb faluja – 6000 lakos – mutatkozik be. Jellegzetes kultúráját a mai napig megőrizte, még ma is népviseletben járnak lakói, jelenleg is tartanak fonó-

kat és táncházakat a fiatalok. Az e faluból érkező csoport mutatja be hagyományait: a fonobeli játékokat, a sorozási és Zsuzsanna-napi bált, a lakodalmat és a táncockat. A műsor után, este 9-től – a Széchenyi-teremben – táncházat tart az együttes.

Pályázat iskoláknak

A Győr-Moson-Sopron megyei Közlekedési Balesetmegelőzési Bizottság (MKBB) pályázatot ír ki általános és középiskolák számára. Támogatnak minden olyan kezdeményezést, javaslatot, ötletet, amely a korosztály közlekedésre nevelést, a közlekedési balesetek megelőzését szolgálja. Várvák pedagógusok, nevelőtestületek jelentkezését az iskoláskorosztály közlekedésbiztonságának javítása területén, elvek és gyakorlati módszerek kidolgozására. A pályázat jellegű, formai

és terjedelmi korlata nincs. A beadott munkáknak tartalmazni kell a pályázó adatát, számlaszámát, az igényelt támogatás összegét, pályaművet költségvetéssel. Beérkezési határidő: 1993. december 10. A pályaműveket – melyeket az MKBB elnökségéből felállított kuratórium bírál el –, a következő címre kérík beküldeni: Győr-Moson-Sopron Megyei Rendőr-főkapitányság, Bede Tamás r. hadnagy, MKBB-titkár, 9024 Győr, Szent Imre út 2-4.

- Azt is pletykálják magáról, hogy eszi a kisebbeket!

Fogyjunk együtt!

Diétás recept, csütörtökre

Reggeli: körözött: 10 dkg túró (143), 0,5 dl kefir (33), só, vöröshagyma, fűszerpaprika, kömény, 5 db Abonett (125), tea (mesterséges édesítőszerek).

Tizónai: Frujácseresznye-müzlis gyümölcsjoghurt (73). Ebéd: gyümölcsleves: 1db alma (30), 1 dkg liszt (35), 0,5 dl kefir (33), fahéj, szegfűszeg, citromhéj, mesterséges édesítőszerek. 15 dkg grillcsirké (165), 10 dkg főtt burgonya (184), 10 dkg párolt zöldborsó: 10 dkg zöldborsó (88), 1 teáskanál olaj (45).

Uzsonna: 2 db alma (60).

Vacsora: 5 dkg Túra sajt (93), 5 dkg gépsonka (78), 10 dkg barna kenyér (246), 3 dl 1,5 százalékos tej (144).

Összes energiatartalom: 1575 kcal.

Kóródi Katalin dietetikus

Dermesző szenvedélyek

Phil Joanou filmjét vetítik holnap este 7 órakor a Győri Ifjúsági Ház filmklubjában.

Németh László és Erdély

A Győri Városi Könyvtár és a Németh László Irodalmi Kör szervezésében az iró és Erdély kapcsolatáról Szilágyi Albert tart előadást holnap 5 órakor a könyvtár klubjában (Győr, Herman O. u. 22.).

A Kisalföld elfogadta a választási etikai szándéknyilatkozatot.

Győri Erdélyi Kör

Közgyűlés

Holnap délután 5 órai kezettel tartja évi közgyűlését a Győri Erdélyi Kör. A TESZ Arany János utcai (28-32. szám) székházának harmadik emeleti tanácsstermben sorra kerülő közgyűlésen tájékoztató hangzik el az EKOSZ és a győri kör által közösen rendezett erdélyi orvosok és gyógyterápiai országos találkozójáról, mérlegre kerül a kör idei tevékenysége, s megbeszélik az év végi ünnepalkotával kapcsolatos tennivalókat, valamint a jövő évi munka alapját képező elképzeléseket. Kérík a kör valamennyi tagját, jelenjen meg e fontos rendezvényen.

Hét Törzs

A Hét Törzs Alapítvány céljáról, a pályázati lehetőségekről tart előadást holnap délután 5 órakor a Győri Ifjúsági Házban Tóth Gábor.

Kassai művészkek a kastélyban

Ménföcsanakon a Bezerédj-kastélyban csütörtökön délután 5 órakor a Kassai Színház két művészse – Dudás Péter és Kováts Marcell – „Íme hát megeltem hazámat” címmel pódiumműsort ad elő.

Tájékoztató szülőknek

A győri Tárogató utcai óvodában csütörtökön fél 5-kor a szabadhegyi általános iskolák (Ortutay, Kodály, József Attila) igazgatói – a leendő első osztályosok szüleinék – iskolaválasztás előtti tájékoztatót tartanak a pedagógiai programjaikról.

Adókollokvium, csütörtökön

Adókollokvium holnap – írtuk tegnapi hirdetésünkben, ám az időmegjelölés téves, vagyis a Műszaki és Természettudományi

Egyesületek Szövetsége győri székházában (Szent István út 5.) csütörtökön 9 órától kezdődik az adótanácskozás.

Önarckép

Szemben a halállal, agresszív indulataink, gyógyító kivetítések, az álom jelentősége, lélek, a test kölcsönhatása, szenvedélyek. Többek

között ezek a téma szerepelnek a Kereszteny Misszió e heti előadásán. A rendezvény címe: Magunkról-magunknak. mindenkit vár a rendezőség a mosonmagyaróvári Városi Művelődési Központban holnap este fél 6-kor. A belépés díjtalan!

Traffipax

A Győr-Moson-Sopron Megyei Rendőr-főkapitányság közli az autósokkal, hogy csütörtökön a megye következő útszakaszain tart műszerszámokat a szépművészeti és sportszámkörökkel. Az egyes számú főút 137-es kilométerszelvényénél reggel fél héttől délig, a 112-108-105-ös kilométerenkönél 12.30 és 17.30 között, Abdán és Öttevényen este fél héttől ej-félig, a Győrön átvezető útszakaszon 00.30-tól 05.40-ig, a meggyeszhely belterületein 01.30 és 05.40 között. Sopronban és vonzás-körzetében fél héttől fél ötig, a 83-as főút mentén Szemere, Tét és Gyarmat határában este fél héttől ej-félig.

GYŐRI NEMZETI SZÍNHÁZ
A KÖSZÍVŰ EMBER FIAI
16.30 óra
Bérletszünet

1993. november 24., szerda.

A Nap kél 7.02 órakor – nyugszik 16.00 órakor.
A Hold kél 13.26 órakor – nyugszik 2.05 órakor.

NÉVNAP:
EMMA

ORVOSI ÜGYELET

GYÖRÖTT: 16 órától reggel 7-ig a Tihanyi Árpád út 51. sz. alatti körzeti orvosi rendelőben. Telefon: 412-014.

Gyermekekorsói ügyelet ugyanott 17 órától másnap reggel 7-ig. Fogorvosai sürgősségi ügyelet is ugyanott 19–24 óráig.

SOPRONBAN: 17 órától reggel 7-ig a Lenkey u. 5. sz. alatti központi ügyeleti rendelőben. Telefon: 312-011.

MOSONMAGYARÓVÁRON: 17 órától reggel 7-ig a rendelőintézetben, a Régi vámház tér 2. szám alatt. Telefon: 315-013.

CSORNÁN: 18 órától reggel 8-ig a körzeti rendelőben, a Soproni út 62. szám alatt. Telefon: 182. Az ügyelet ellátja Kapuvár város (Öntés kivételével), Vitnyed és Csermajor lakosait. Telefon: 341-222. A gyermekháborosok saját körzetükben készenléti szolgálatot tartanak, mely Kapuvár városon kívül

kiterjed Babót, Osli, Öntés, Szárföld, Veszkény és Vitnyéd településekre.

KÖTELEZŐ TÜDŐSZÜRÉS

GYÖRÖTT: az Amadé L. u. 1. sz. alatt 8.00–17.30 óráig.

SOPRONBAN: a Kis J. u. 2. sz. alatt hétfő–szerda 13.00–18.00, kedd–csütörtök–péntek 7.00–12.00 óráig.

Vidéken: Rábacsécsény, Tápszentmiklós, Pannonhalma.

JÁRÓBETEG-ELLÁTÁS

Bakteriológiai, parazitológiai és rubeolavizsgálat 8–12, laboratóriumi eredmények kiadása 11–18 óráig az Állami Népegészségügyi és Tisztorvosi Szolgálat Győr-Moson-Sopron Megyei Intézetében (Győr, Jósika u. 16.).

SOS TELEFONOK
LELKISEGÉLY-SZOLGÁLAT

Minden nap este 7 órától reggel 7 óráig, a győri 426-222-es, a soproni 322-000-ás és a mosonmagyaróvári 313-111-es telefonszám.

Moziműsor

Bábolna: A cég (USA) 18; **Győr, Csillag:** Made in America (USA) 18, 20; **Győr, Csillag NO-CO:** Kutyabaj (magyar) 17, 19.30; **Győr, SZÍP:** Egerek és emberek (USA) 19.30; **Győr, Rába Európa:** Góтика – A szellem éjszakája (angol) 19.30; **Kapuvár:** Összemlás (USA) 18.30; **Mosonmagyaróvár, Dózsa:** Live show (magyar) 19; **Sopron, Huszárik:** mindenki jól van (olasz) 16.30, 19; **Sopron, Szabadság:** Gyilkos nap (USA) 15, 17.15 19.30 óra.

A csillaggal jelölt filmek korhatárosak! A Rába-Cinema Filmellátó Vállalat a műsorváltoztatás jogát fenntartja!

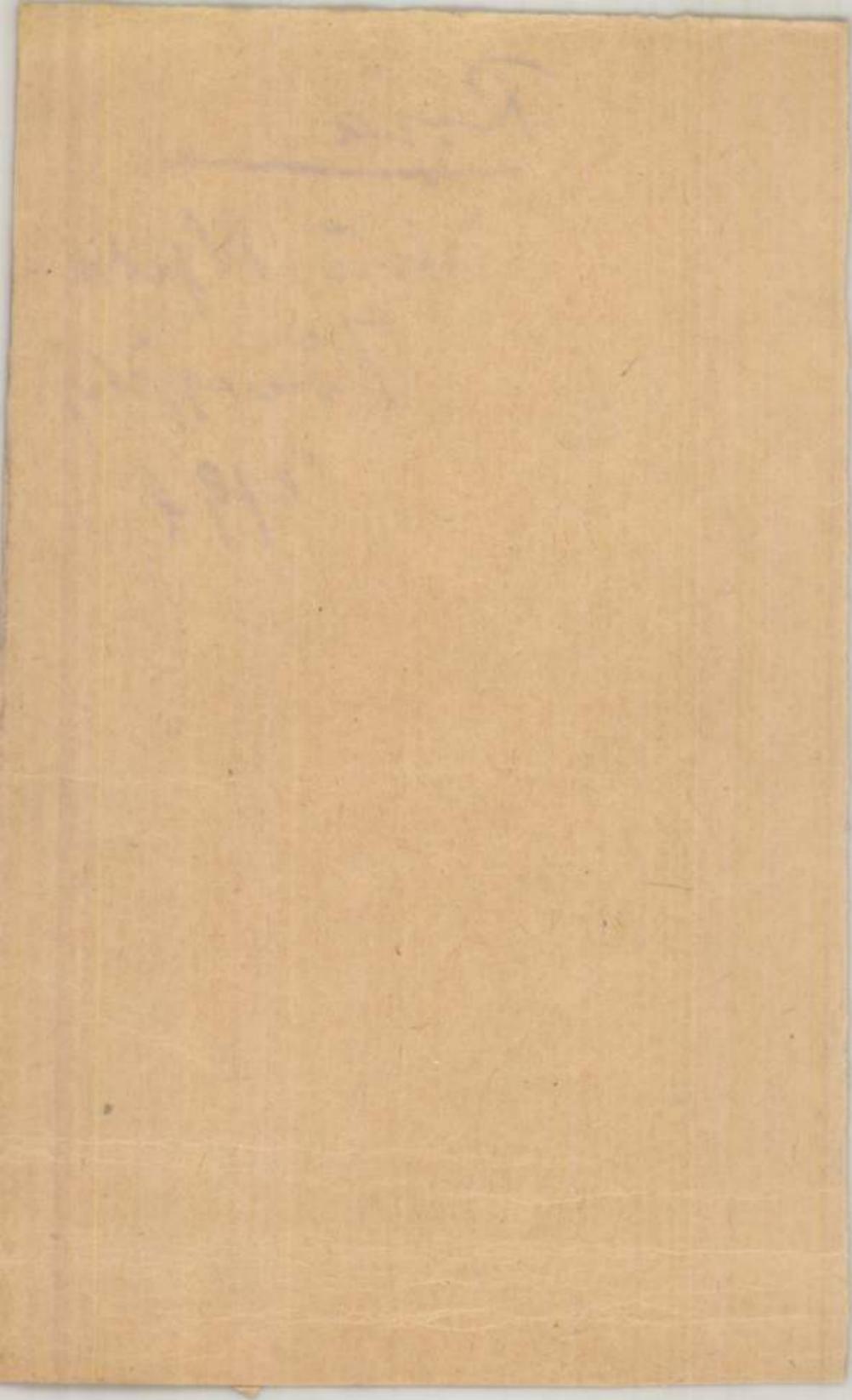
Államkötvény-árfolyamok			
a Magyar Nemzeti Banknál
1993. november 24-én.			
Kötvény	Vételei nettó árfolyam %	Eladási nettó árfolyam %	Felhalmozott kamat %
1994/A	98.20	98.80	18.44
1994/B	94.45	96.27	16.35
1995/A	90.36	91.67	2.28
1995/B	90.43	91.85	0.56
1995/C	93.94	94.83	14.14
1995/F	92.45	93.64	6.71
1995/G	95.59	96.87	5.61
1995/H	95.73	97.07	3.98
1996/A	90.52	91.52	14.92
1996/B	92.85	94.38	14.62
1996/C	92.76	94.32	13.71
1996/F	92.43	94.14	9.11
1997/C	89.90	91.99	13.17
1998/A	99.50	100.10	12.42
Bruttó árfolyam = nettó árfolyam + esedékkesség napj			

Roja

Ötvös Nándor
Komaggyóti
2798.

Tg

F. sz.
Lz. Nr.	Próba
Beschau	Mesterjegyz
Meisterzeichen	Mester — tárgy — tulajdonos — irodalom — literatur
Meister — Gegenstand — Eigentümer — Literatur — Bisher
1583	Roja
keine
Daten
über
ihn.)
Evőeszközök,
mint az
1582. sz.	R? Roja, ca 1830. (Eddig
nincs adat röla. — Tafelsilber, wie Nr. 1582.	Meister — Gegenstand — Eigentümer — Literatur — Bisher
Nr. 1572			

Rojosék festvérek

nimródaijáróik

1939 NOVEMBER

Vasárnap 19.

A pelsői ref. templom
nimródaiján előterében
1861-ben a Rojcsel fest-
vérök, bicsi nimródai
városgyöre című festményt
^{Hétfő 20.}
220 fűt. Erre a Rojcsel
festvérök magyar Nai-
maradásuk és reformá-
tusai voltak

Pelsői ref. Kedd 21. osztály
újnyakönyve, III. k.
377. l.

Zsebnapló 1939

Rojcsek testvérek

Vas. Ujs. 1863. 322. l.

↗ (Műmárványzó-intézet Pesten.) A műmárványzás, — mely a közepületek, s paloták termeinek, valamint a templomok, oltárok és szószékeknek sok helyen oly nagy diszt kölcsönöz, — nemcsak a diszítés, hanem, föleg nedves épületeknél, az egészség szempontjából is nagy figyelmet érdemel. A műmárványzás, a természletes márványnak mesterséges utánzásából s annak czélirányos fölhasználásából áll. Evvel hazánkban eddig kiválólag olaszok foglalkoztak; most azonban, midőn műiparunk minden téren örvendetes lépéseket tesz előre, ismét egy nevet sorolunk a magyar iparos osztály azon egyéneinek sorába, kik szakmájokban figyelemre méltó munkát hoztak létre. A napokban, *Rojcsek testvérek*, — kiknek szakértelméről több külföldi munkájokon kívül, hazánkban a pelsőczi ref. templom szószéke és a s. a. ujhelyi oltár kitünő bizonysságot tesz, — Pesten a király utcza 55 sz. alatt műmárványzó intézetet nyitottak, s szakmájokat oly tökélyre vitték, hogy bármiben marvány ereit egész a művészeti utánozni tudják. Annál nagyobb készséggel emlitjük föl ez intézetet, mert a vidékről, ilyenmű készítémenyekért, sok esetben nem tudnak hová fordulni, s gyakran drágán fizetik meg a külföldiek silány munkáját, midőn magyar iparosaink által a legremekebb darabokhoz s olcsóbban juthatnak.

Wanted

1938 Dues

Dear Friends and Comrades, I present to you my suggestion. Please accept it and consider it. We are now in the middle of the year. The dues have already been paid by many of our members. However, we still have many more who have not paid. This is very bad for us. It is important that we have enough money to support our work. Therefore, I am asking all of you to pay your dues as soon as possible. I hope that you will do this. Thank you.

Also, I would like to say that we are in the process of organizing a new branch of the Communist Party in the city of New York. We are looking for volunteers to help us with this task. If you are interested in helping us, please contact me at [redacted]. Thank you for your time and consideration.

Ced

A padló terrazzo burkolata a bécsi Odorico Odorico munkája, az oszlopok törzset Gerenday Antal faragta, lábát és fejezetét Marschalko J. szobrasz. A műtárványozást a pesti Rojcsék testvérek végezték, a boltozat gipszdíszítését itt és a földszinti folyosón Halász László. Az Akadémának a géniai paloták mintaszerű fogadó csarnokaira emlékeztető előcsarnoka arányával és tagoltsságával a palota legszebb részeinek egyike, de díszítésében befeljezetlen. Nemes anyagból faragott oszlopai és színes padlóbürkolata csak alaphangját tülik meg annak a polychromiának, a melyet építészünk az antik görög templomok színes díszítései tagozásának szellemében ide is szánt. A lépcsőház és a palota két szárnyát összekötő folyosók szürke gipszékitményekkel pompás tagoltsgáuk ellenére szintén vajmi rideg hatásúak.

Az előcsarnok az Akadémia fejedelemi vendégei fogadásának s elhúnyt kiválóbb tagjai gyászünnepélyenek nem egyszer volt színhelye. 1896 május 17-én az Akadémianak a millennium alkalmából rendezett ünnepélyes köztülsén résztvevő Ferencz József királynak s a kísérőben megjelent József és József Ágost főhercsek, valamint Coburg Vilmos kir. herceget írt fogadta b. Eötvös László elnökkel élén az igazgatónak.¹ A nemzet elhínyt nagyjai és az Akadémia legkiállóbb tagjai közül az előcsarnok a következők gyászünnepélyének volt színhelye: Toldy Ferencz ig. és r. t. (+ 1875. XII. ro.), Deák Ferencz ig. és t. t. (+ 1876. I. 28.), Csengery Antal másodelnök és r. t. (+ 1880. VII. 13.), Arany János ig. és r. t. (+ 1882. X. 22.), Mailáth György országgyűrő ig. est. t. (+ 1883. III. 28.), gróf Lónyay Mennyhért elnök és t. t. (+ 1884. XI. 3.), Treffert Agoston cultusminiszter, elnök és t. t. (+ 1888. VIII. 25.), gróf Andrássy Gyula külügyminister, ig. és t. t. (+ 1890. II. 18.), Hunfalvy Palig. és r. t. (+ 1891. XI. 30.), Heller Ágost r. t. és főkönyvtárnok (+ 1902. X. 4.), gr. Kuny Géza másodelnök (+ 1905. IV. 9.), báró Radvánzky Béla történetíró, t. és ig. tag (+ 1906. V. 2.), Than Károly

¹ Akadémiai Értesítő 7. k. 295. 1.

A Magyar Tudományos Akadémia megalapítása
1825 november 3-án. Ez emléktábla állítatott 1893.¹

Pulszky Károly szerint a dombormű a szobrászat fölhasználásának hazánkban addig divatos szűk korlátaival szemben fővárosunkban első példája annak, hogy valamely esemény emléke köztéren, nemcsak nagyarányú szoborral, de domborművel is méltó módon örököthető meg.²

2. Az előcsarnok és a lépcsőház.

A főhomlokzat földszinti részénél középső három árkádnyílása hármas tölgyfakapujával a palota díszes előcsarnokába vezet, a melyet párosával sorakozó 8–8 oszlop hármon hajóra oszt és a hosszanti szárnynak összekötő s hét lépcsőfokkal magasabb folyosótól hármon árkádív választ el. A toscanai szabású oszlopok színes terrazzo burkolatú padlón, salzburgi vörösmárványból faragott négyzetögletes talapzatokon állnak, hengeres, sima törzsük szürke sziléziai gránitmárványból, lábuk és rözsásorral ékes fejezetük fehér tiroli márványból készült. Az előcsarnok falain az oszlopoknak megfelelő pilasteres tagozás van. Ennek talapzati része a folyosóra vezető lépcső kétoldali korlát-falának also részéhez hasonlóan márványból volt. A félpillérek szürke gránitból, lábuk, fejezetük és a fejezeteket összekötő párkány ismét cementmárványból készült. Az oszloppárokat egymással és a szomszedsoszloppárokkal félkörű heveder-iveket domborművű fonatos gipszékítmények díszítik, ugyancsak gipszből valók az előcsarnok hármon szélesbő és egy keskenyebb szakaszban hármasával sorakozó kerestbordáinak ékítményei és zárókörei.

¹ Akadémiai Értesítő 13. k. 152. I. 1902. II. 23. Ig. ülés 10. pont.

² Pulszky Károly: Az Akadémia szerepe a képzőművészetek fejlesztésében. Akad. Értesítő 3. k. 333. 1.

*Rojsek festménye
műművészletek*

У НАСОВИЛОСЬ ДОБОЛЮРУ СВЯЩЕННОГО ПОСЛА

КОДАСА АМЕРИКИ
ЧТО БЫСТРОЙ СПРАВОЙ СДЕЛАТЬ СЛОВАКОВ РЕДИ

HÉKÁ MÁHÁLY ÁCS. Az egrí adókonyvek 1834-45

Között említik.

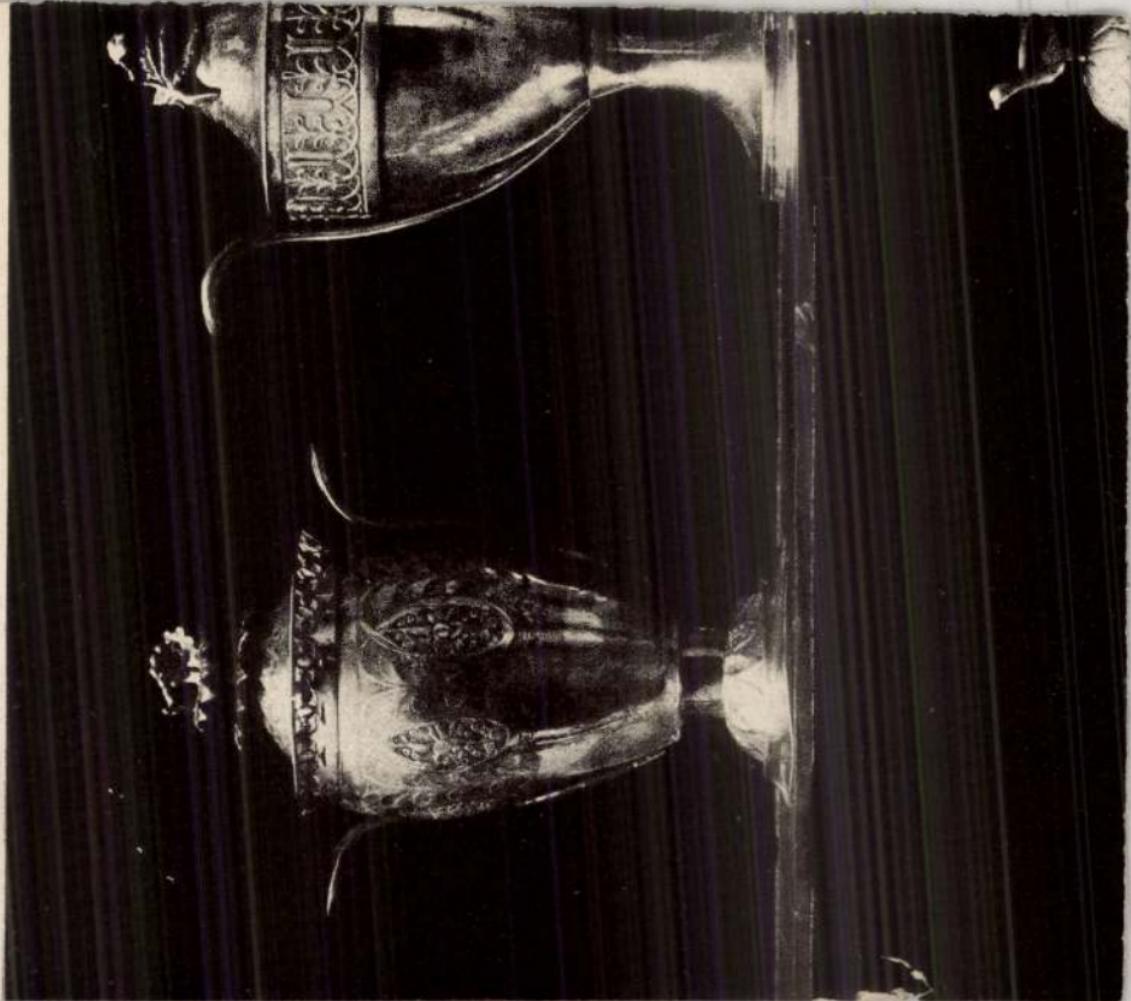
A Heves megyei Topográfiai adatgyűjtéséből. Volt.

Roháč Karol Tieč
o rozhovorech náš

Ferk' p zomfoisk' v k

1935-36. ročník

časopis

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST
HÉTKÖZNAP

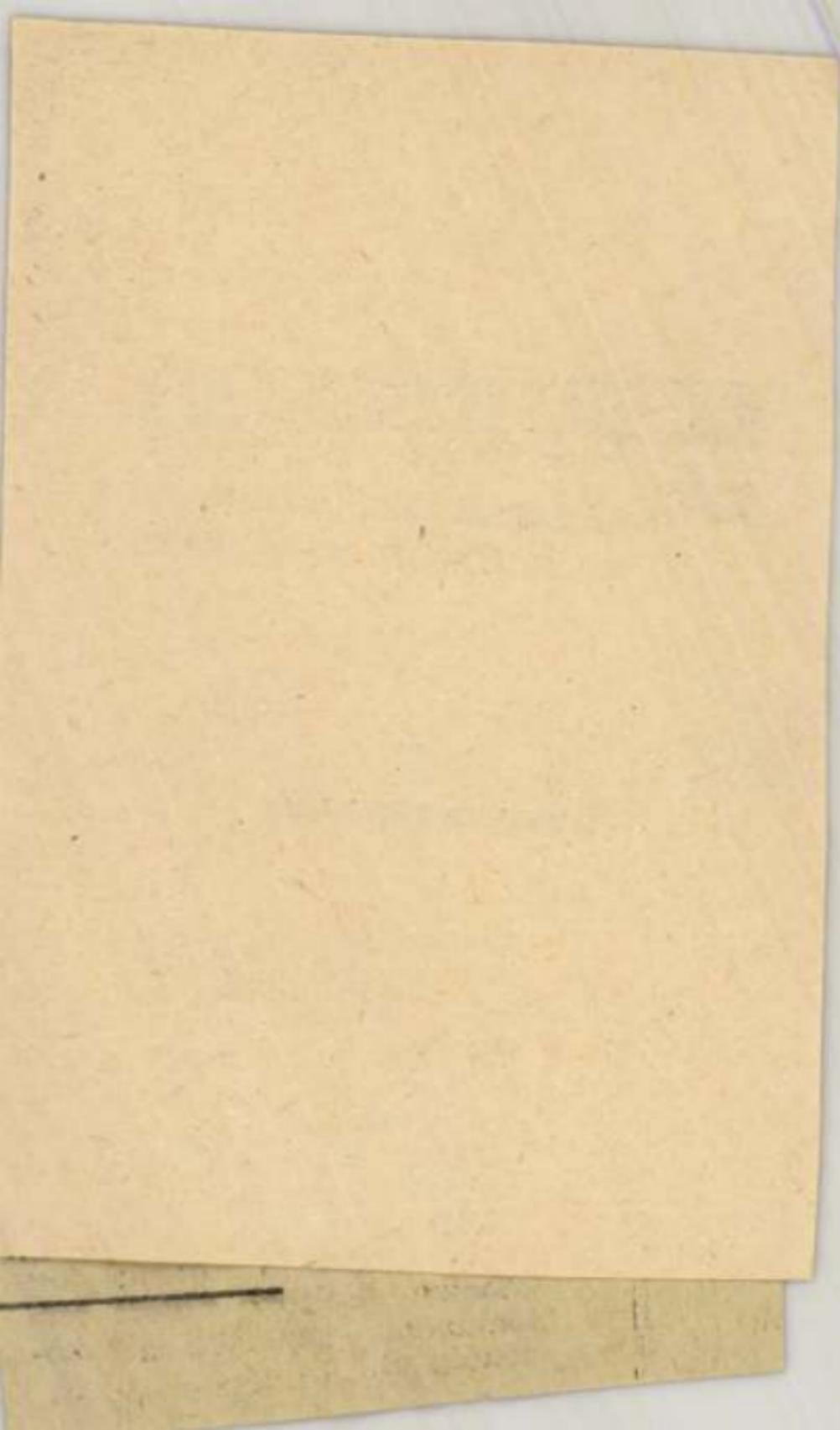
BUDAPEST, IX., ÜLLÖI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 DEC 9.

Róka Gábor festőművész
Keletmagyarország

KIÁLLITAS TISZA-
VASVÁRIBAN. Róka Gábor
festőművész műveiből nyit
kiállítást a tiszavasvári Vas-
vári Pall Múzeum december
10-én fél 12-kor. A kiállí-
tási dr. Neivai Sándor, a
nagyközségi tanács elnöke
nyitja meg, majd a művésé
munkásságát, a bemutatott
képeket Soltész Albert fes-
tőművész ismerteti a kö-
zönséggel.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR
HÍRDETE

BUDAPEST, IX., ÜLLÖI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Róka György

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG **Békéscsaba**

1969 JUER T. 81

Gyulai ex libris-gyűjtő kiállítása Veszprémben

Többször hírt adtunk már arról, hogy Róka György gyulai rajzszánár néhány év alatt pártját ritkított ex libris-gyűjteményt hozott létre. Gyűjteményét már több alkalommal bemutatta és az ízlésesen összeállított tablók nagy sikert arattak. Újabb kiállítását „Mai magyar ex libris-művészet” címmel Veszprémben, az Eötvös Károly megyei könyvtárban nyitották meg július 7-én.

komolyabba fordítja a szót és azt fejtegeti, hogy tiszttelet, becsület a tudósoknak, a bátor szovjet és amerikai űrhajósoknak. De azért nem szabad elfeledkezniük arról, hogy itt a

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR
HÍRDETŐ

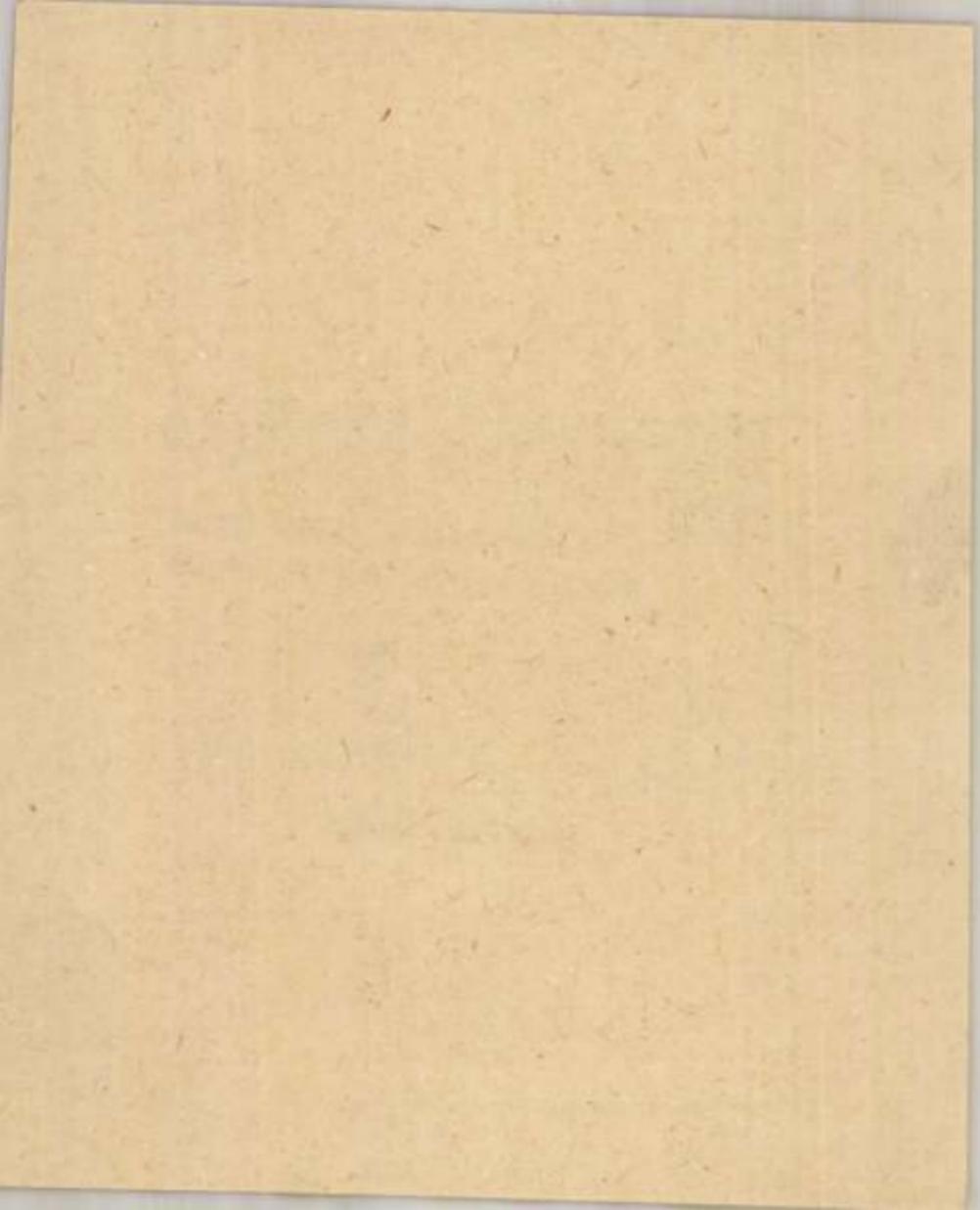
BUDAPEST, IX., ÜLLÖI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Róka Gábor 1072 DEC 19 festőművész

Magyar Hírlap

~~ROKA GÁBOR FESTŐMŰVÉSZ kiál-~~
~~lítasat tegnap nyitották meg a tiszavas-~~
~~vári Vasvári Pál Múzeumban. A tárla-~~
~~ton a művész 20 alkotásával ismerked-~~
~~hetnek meg a látogatók.~~

Márosi Ernő

Mojzser Miklós

Az előző év utolsó hét alkalmán: Petz Samu unitárius temploma
és bérházai és Váci Etiroska: 19. századi historizáló paloták
címén tár eladásra, majd rövid fogadásunkat szívesen látjuk kedvező
vendégeinket.

(VII. Szondi u. 77.)

2002. december 11-én, szerdán 16 órara.

a Szépművészeti Múzeum Képnyelvirodító Oktáisos-térmebe

2002. év utolsó hétvégén

a Zádor Anna Alapítvány

Meghívó

Rosa Eulio

Roksandic Simon

Mobasistar
Nobasistar

Belgrad

81 Ottomisk 1910/11

6 l.

Nádasdy Ferencz gr.

Mellig, kissé balrafordultuma piros, rövid haja ősz, s arcza és bajusza leberetvált. ligulája fehér és cappája fele hord.

Vászon, méretei 68 : 55 cm
1891-ben Steiner Jakabtól 8 K.
1891 július 1-jén. — Elszámoltat — Az elszámolást jóváhagyta a az 1892 július 20-iki 26716 sz.

* Kifüggesztésére vonatkozó :
retlen festő : Nádasdy Ferencz gr.
festő : Nádasdy Ferencz gróf, ka-

RÓKUS, karmelita szerzetes, himzői
művész, Csehország 1759. † Győr
1840. A gráci, szakolcai, majd a győri
karmelita rendház tagja volt. A győri
háznak egyebek közt egy nagyértékű
kazulát készített.

8. g. II - 377c

9 : 11,4 cm.

es körönökkel megerősített var-
esz harmonikerekkel működött hajt, a hajt-
tata a varos fölött:

Róleczek Matyás

ungvári Rajztanár
települt az alábbi
egyenületeibe

Mágyav Rajztanárk

Om. Egyenületénél
Értéktárgy, 1903. VI. 845. f.
(Egyenületi előt.)

P fogimán, néi adóval

686. CSÉSZE ALJJAL, porcellán két f.
Meissen 1750 k.
687. FURULYÁZÓ GAVALLÉR szines p.
688. ÚLŐ NYUL szines porcellán szobro
zással. Meissen 1740 k.
M. 15 cm.
689. FÖDELES CSÉSZE ALJJÁL, porcell.
Meissen 1780 k.
690. DUDÁS HARLEKIN, szines porcell
teszi, bal hóna alatt dudája. Tarka ruh
691. KÁVÉS CSÉSZE ALJJAL porcellá
kagylós diszü arany kartusban szines
692. CSÉSZE ALJJAL, porcellán, hengere
stilusu kinai alakok. Meissen, XIX.
693. CSÉSZE ALJJAL, porcellán, a csésze :
peremén csipkedisz, külsején arabesz
hasonló, de nagyobb, arabeszkes konz
szinben GG jegy. Meissen, 1720 körül.
A csésze m. 3.5 cm.. az alj átm. 11.
694. ZENÉLŐ PÁR PUTTÓKKAL (Lauh
szőlövel befuttatott boltív előtt ül a
iv alatt dudás gyermek, mögötte ülő f.
M. 21 cm.

such a way that existing functions will always integrate with new
functions developed later by adding or redefining a few

1977. május 26. Petőfi 10, 15 /11/ VGná

Utikalauz üdülőknek

- 102
- Ha a látogató Túrjén jár, öhatáron túl párhuzamot von a Jákai templom és az ittlátható egyházi műemlékek között.
 - Nem véletlenül hiszen a türjei templom ugyanabba a csoportba és ugyanakkor az időszakban tartozik, mint a Jákai Apátság temploma. A XIII. század első felében alakította a Túrje nemzetségbeli Dénes báró ezt a premontani mandát préposságot és felépítette ezt a csodálatos háromhajós templomot, amelyik előtérben például Jákival, kevésbé ismert a látogatók előtt. A türjei templom szinte teljes épsségben átvészelt a viharos időket, a mai napig is épsségben van a belsője, ahol a román és a gótikának a keveredését láthatjuk pontosan a XIII. században, ahol az ablakok még rohán stílusunk, de ugyanakkor már megjelennek a gótikus keresztboltcsatok, az oszlopok növényi ornamentikája nagyon jellegzetes ebben a korban. A homlokzatán történt egyetlen helyreállítás. A husszás években Lux Kálmán helyreállította és kibontotta a barokk kápolnából, az eredeti architekturát, amelyik csodálatos a maga nemében, hiszen téglából épült ilyen templomunk rendkívül kevés van. A mellette lévő rendház az most barokk kápolnában jelentkezik. Zala megye egyik legszebb barokk épülete, jelenleg szociális otthon van benne, de a mai napig nem tudjuk azt, hogy mennyiben őriz ez középkori maradványokat. Nagyon nagy a valésszínűsége, hogy jelentős középkori maradványok rejtőznek itt is a barokk kápolná alatt. Most annyi kellemes nég Túrjáról elmondani, hogy a török időszakban várára alakították át a templomot, de az a szerecséje, hogy sohasem volt

Rolf Mestler, faksz.

„Iev uzbērķi būs ātri veiktīgi izmaksas leidītū...“

itt komolyabb osztom, ugy hogy a templom megmenekült a pusztulástól. Négegy átalakítás törént a templomon. Az eredetileg félkörives záródásu szentélyeit a XVIII. században egyenes sárédásuvá alakították át. A belséjében található egy gótikus szentségház, 1476-ból, amelyik az eredeti vas ajtajával együtt megmaradt, a szentélyben Rolf meister freskók láthatók, az é-i oldalához pedig egy nagyon szép kis barokk oldalkápolna csatlakozik. Ugyancsak nagyon szép barokk szobrok láthatók a templom és a kolostor körül.

--
- Utikalauzunk Váddor László régész volt.

Rölikető Réka, röviden

Mely tájékoztatásban tudatiuk, hogy
Ronkó Gréta okl. építészmérnök
1916. június 2-án elhunyt. Búcsúzta-
tása 1976. július 24-én 11 órakor lesz
a Rákoskeresztúri temetőben. — A
gyászoló család.

Halálom

Névzaladvány Br. 1976. jún. 15.

11.

~~ROLL, L. Alfred~~ Philippe, francia festő (1847—1919). A párizsi akadémián Gérôme és Bonnat tanítványa, valójában azonban a plein-air festés egyik legjobb képviselője. A nappali világítás finom szürkeségét és az erős napfény reflexét kevesen tudták hasonló közvetlenséggel visszaadni. Naturalista fölfogása szociális témaiban, a parasztok és munkások életéből merített képeiben is megnyilvánul: Mandala Lametrie parasztasszony, Tejesleány tehénnel (Luxembourg Múz.). Szénhunkások sztrájkja (1880, Valenciennes, Múz.). Epítőmunkások Surenenben (1885, Cognac Múz.). Földmunkások; Csatajelenetek: Megállj! (1875, Versailles Múz.). A háború (1887, Luxembourg). Még a hivatalos ünnepségeket ábrázoló nagy reprezentációs képein is festői előadása és frissessége sokszor sikeresen birkózott meg a téma nehézségeivel: Július 14-ének ünneosége 1880-ban (1882, Párizs, Carnaval Múz.). A Pont Alexandre III. alapköletétele 1896-ban (Versailles Múz.); továbbá Az élet örömei (Párizs, városháza). Kitűnő alkotásai között vannak: Thaulow svéd festő és felesége, Carnot, Felix Faure, Falieres, Jules Simon, Alex. Dumas, Rochefort, Alphand közmunkamintiszter.

— Irodalom: *Roger-Milès* (Párizs, 1904).

R. 2. Wolfgang, ötvös és éremvéső. Alighanem Magyarországon született. 1543—44. Joachimsthalban pénzverő-mester, 1553—89. alkamaragróf Körön. A címeréből vett félholddal szignálta érmeit. Két finomkivitelű bibliai érme ismeretes s neki tulajdonítják a mohácsi csata két emlékérmet.

E.G.I. 3776

T. 5456.

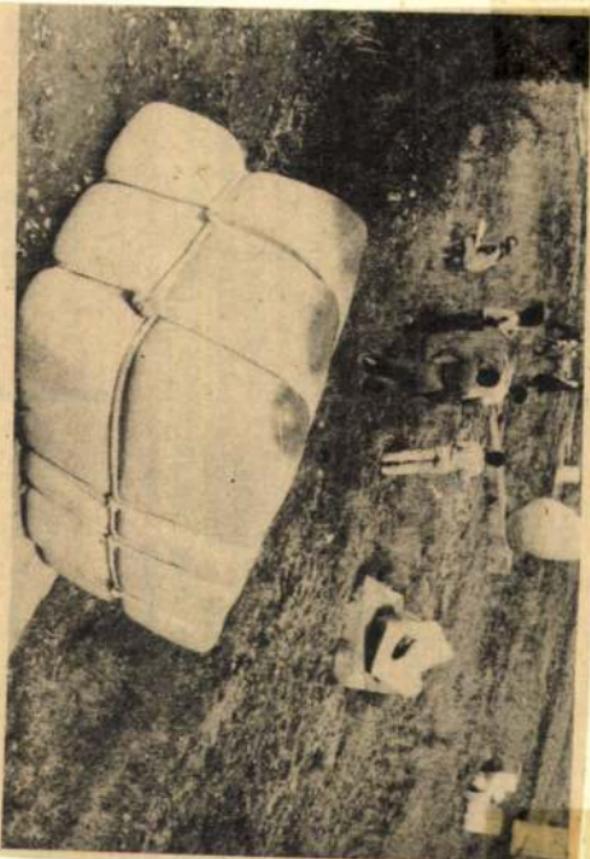
Clakozó hid kigyózva halad a
erőd látszik. Felirata fölül:

5 cm.
gr. Ungarn Frankfurt 1688.

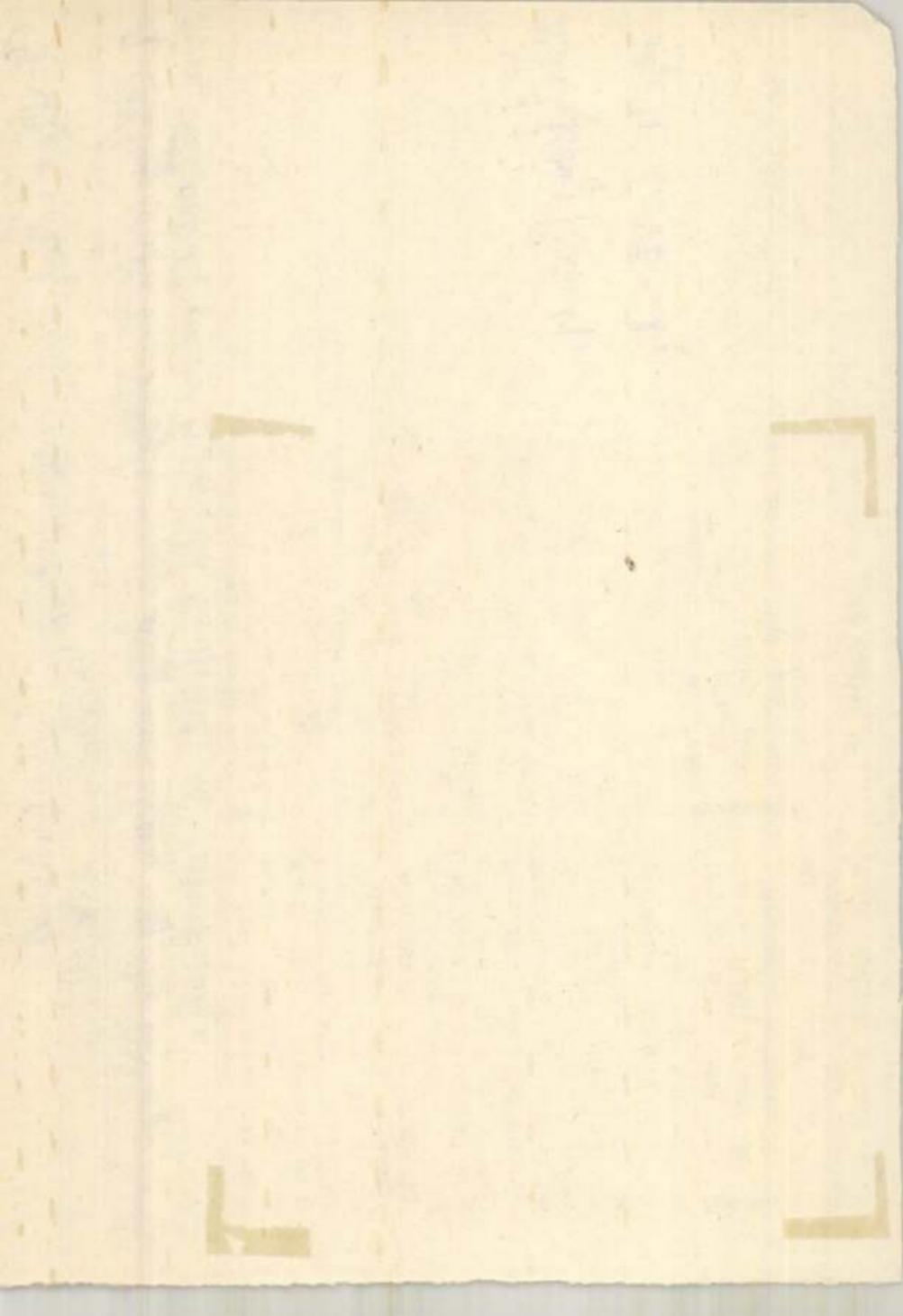
"Roller Péter, szobrászművész, | Csehszlovákia|,
a Villány mellett Nagybaranyai hegycsoportban eggyé négy kilométerre
épített otthonát névezék harcias Rózsafölde.
A Rózsafölde szobrászatnak.

Néplipcsig [Tolnai],

1984. Április. 24.

Roller Péter (Csehszlovákia): Csomag

Brennerovitch Dániel

Rókai Géza és

Zombory József

szováti külön-külön tervi
1941-ben a XIV. Magyar-
ségi polgári iskola szov-
náhárólán díseretben
révessített.

A.: 138 139 140 /
Halántkörzep 1941

1942	129. l.
	130
	136.

140478-1911. szdm.

A Műemlékek Országos Bi-

-zottsgáinak, mult évi 695. számu f. 1

terjészetére, tudomás a és tövábbi

megfelelő eljárás végétt megküldöm.

Budapest, 1912. június 24.

A miniszter rendeleteből:

Rollek Géza
építés

EMMÉMMÉVÉk

1937.240.1.

Nem terhelik a menyestet.
Gyorsan száradnak.
Legtöbb munkaidő.

Törda. (U t r e n d e z e s.) A torda — topán —
fáli ill. Kozut 82.482 — 82.573 km, és a 83.576 —
82.906 km. szakaszban végzendő utrendezési
munkákra (3144 kor. 70 ill. illetve 9686 kor.
60 ill.) a toradai m. krt. államépítészeti hivatal
ötökként. 3-án általjelölést tartott. Ajánlatot
kérők: S 26 c s Maraton (Toročko) a 82.482 —
82.573 km. szakaszra 28% felülírásossal,
Vajdahunyadon (Toročko) 22% arányosan.
Egyik ajánlatot sem fogadtak el. A 83.576 —
82.906 km. szakaszra nem érikézett be ajánlat.
Hodmezővásárhely. (F 51 d.) Es beton -
munka. Hódmezővásárhely város tanácsa
számára teljesítendő 20 500 m³ földmunkára és 78
százalékos nyiltsárkokkal leemelő csatornázá-
val összesenek szükségesek. Ajánlatot tettek:
Kounicz Pál (H.-M.-Vasárhely) földmunkára
40 ill., betonmunkára 55 kor., Tausz Ignác
David (Szeged) 56 ill. és 38 kor., Geirits János
gér Karoly (Budapest) 55 ill. és 55 kor.,
Schäfer László (Budapest) 55 ill. Es Ede és Ericz
Jill. Es 70 kor., Nemesenyi Ede és Herczeg
Gyula. Es 70 kor., Neumann László 1116 —

MAROMEI

~~ezséde az Országos Iparügye kozgyűlésen.)~~

[közgyűlésen.]

191

EPI TO IPAR 21. SZ.

VEGYESK.

Ezért nem övezzik gyászszályollal kepezt, mert cselekedetei glóriával vezetik azt körül.
Es nemcsak talizmánként tartjuk nagyra, mondván,
ha a boldogság ilyenkor kovetheti, vagy értek például
az 6 éllet és az 6 eredményekben gazdag munkálkodásat.
Neuschlossz Marcel — magunk el ele idezzük lekédt,
szereettel koszorújuk emlékét, mely imre, megkézdi kozott-
tunk második eleven éllet, szívünk rejtekeiben való sorok
vandorlását!

De fölmemelven gondolatámkat, szíveimkét a magasba, a
hol szelleme megkészde a síron töl való életet: megnyug-
vast és végigszéttel lelkünk abban, hogy hiszen idők volt nekiunk
az olyet, amelyet a legnagyobbaknak hittünk. Ez a gyümölcs
szelleste alkalmás személyt szellemedtek az olyan nagy és gyümöl-

Tudjuk, hogy tírs, eleven, gyümölcsözö elmejénnek mag-
vai el vanakk hímive egységesítők terme földjének bázár-
dáiba. Csak meg kell becsülünk e magvakat. Tudjuk be-
erdelemű, hogy mészteben okos volt és szoktak mondanü, javas-
latában gyakorlati fellogásu, körültekintő, műhelynyos és
igazságos. Sóhemelek mérlegelhetőek az egyenlőt, az egyes erdeket,
ezt számtalan hozzámk benzújott elotterjesztésében és javas-
latában sokszor beigazolta.

Iparégeyessélet kíbelében kifejezett sokoldalú és eredményes tevékenységeit annak idején tüzetesen mérítettek elhunytak alkalmával és ma, a megelepkezés napján, elég arra csak átalakíthatóan utalunk. Hisz minden járunknak tisztességesen el az ammáka munkáikról, melylylel magának az ipar-

Vizier

Dnallalan elvallalni és teljesítenei a koműves-mester jogosítva

melyeknek a cserépezes csak kiegészítő részét képezi, de spikkezelési munakával kapcsolatban nem levő cserépezesi

partizánevny helyére szemét oly

ez a jogá csak az 1884. évi XVII. t.c. 48. §-abban leírja a jogvis csa

80-án 46.188. szám alatt kiadott rendelete 3. §-ában foglalt

AK ZI. SZ.

AP 31 1998 11:11 AM '98

Zoölogische Zeitschrift

albérők útján szerzi meg. Rendesen jobb napokat látott özvegyek ezek, a kik vagyonuk megmentett csekély maradékával mint végső szalmaszálhoz folyamodnak a butorozott szobák kiadásához. Egy utolsó talpalatnyi száraz hely ez nekik, melyet még meghagytak számukra a fejük felett összecsapó hullámok. A számítás ugyanis egyszerű: ha beüt az üzlet, az albérők behozzák a keservesen kiizzadt házbért, ha nem üt be, akkor... nélkülözés, koplalás, sőt talán éhhalál.

Mégis — mondjuk — nem ezek a földhözragadtak jelképezik Budapesten az igazi lakásnyomort. Az igazi földönfutás ott kezdődik, ahol a «hónapos ágy» zizegő szalmaján, a gond és gyötrelmek a valóságos kigyófészek kergeti a vergődő test zaklatott lázalmait. Az «ágyrajárók» a budapesti tömegnyomor igazi typusai. A kiket az «otthon» erkölcei soha nem emeltek lényök nemesebb tudatára, a kiknek lelke soha nem kap szárnyakat annak az érzésnek szentségétől, melyet a négy fal által határolt külön kis világ békéje, harmoniája fakaszt szívünkben. Ezek a «elánczolt Prometheus» a modern nagyvárosi viszonyoknak és gazdasági rendszernek, kiknek vesjét, beleit minden nap kegyetlenül tépdesi a marczangolja a kétségeesés keselyűje. Pedig a statisztika kérlelhetlenül kimutatja, hogy Budapesten minden negyedik húsz éven felüli férfi ágyra-járó, nem is említve a bevallott vagy be nem vallott foglalkozású nők egész légióját.

Ezelőtt húsz-huszonöt ével még egy volt miniszter és hires gavalléinak a mai parlament környékén elterülő piszkos nagy bérházai voltak a budapesti hajléktalanok leghirédtebb tanyái. Sunyin, mint a lopott tárgyat rejtegető tolvaj, lapultak meg ezek az ósi vidéki fogadókra emlékeztető ormótlan épületek a sötét Duna szomszédságában. Tágas, kövezetlen udvaruk bokáig érő sáron át vezetett az istállókhöz, kocsiszinekhez, fészerekhez, melyekben ócskavas, lim-lom garmadákban heverve fülledt vagy rozsdásodott. A rozzant lépcsők szűk folyosókba torkoltak, melyeknek dohos párázata szenny, bűz, betegség miazmáit hordta szét a falak nedves csapadékain. A gyárvárosrész, a külső Váci-út és Nádor utcza munkásnegyedének minden műhelye ide öntötte ki népét alkonyatkor, mint egy nagy gyűjtő-csatornájába az emberi nyomornak. A palánkkal körülött üres telkek bozótos sűrűjében, a lámpa gyér világítása mellett gyanus alakok neszletek minden fordulónál s veszélyeztették az arra vetődök biztonságát. Késő éjjeli órákban, ha az álom bódulata rászállt az elgyötrött pillákra, s elszibbesztotta a bizonytalan holnap sajgó sejtelmetől feldült idegeket, sokszor nyilt meg a nehéz kapu a rendőrség emberei kopogtatására, a kikhez olykor a dilettáns érdeklődők csekély száma is csatlakozott: ujságírók, orvosok, szociálpolitikusok, kaszinó-tagok, színészek, víg mulatság összeverődő czimborái. És a mint a reteszek feltárultak a közigazgatási razzia hatalomszavára, mintha a dantei «Inferno» jelenetei elevededtek volna meg. A törött lámpa lecsavarthat világánál földön, ágyban, polczokon és asztalokon, mindenütt félmeztelen alakok feküdték, ültek, guggalnak, szorongtak és zsugorodtak minden képzelhető helyzetben. Amott egy gépmunkás meztelek torszója hullamzik hatalmas pihegessel, minden lélegzetételle egy-egy súlyos pörölycsapás. Itt két ártatlan gyermek tartja egymást átölelke, arcuk öneledten mosolyog, mik a rongyok alól kilátszó lábacsákat ellepi a pince-oduknak ronda férge. Egy ifjú leány, arcán még a szüziesség hamvával, álmából rettentve, önkénytelen szeméremmel húzza összébb keblén az inget a belépő hatósági urak előtt. És minden tenyérnyi hely bevetve az emberi nyomor üszögös vetéseivel, mint a vihartól megdölt rendek. Oh, a spekuláció ördöge jól tudja kamatoztatni a hazátlan szegénységet. Kiparczellázza felettük a levegőt, adagokba szűri le a napfényt s hideg ujakkal sőpri be véres alkuszdját a siralmak világának e vigasztalan légyottjain.

Fényes paloták, ragyogó márványicsarnokok emelkednek ma már a főváros ez annyi könynyel, bűnnel fertőzött talaján, mely fölött mintha még ott lebegne múltjának valami köd-szerű balladai árnya. A budapesti lakásinség áldozatai ma már elvonultak a Fehérvári-úti

A HALÁSZ-KÚT A BUDAPESTI NÉPLIGETBEN.

régi téglagyár és kolerabarakk szükséglakásaiiba, vagy meghúzzák magukat a Belváros roska tag házaiban. De jut belőlük mindenüvé, mert hisz a legújabb népszámlálás adatai szerint a fővárosban még mindig a lakosság egyharmada, azaz 250 ezer ember lakik hatodmagával egy szobában, 10,500 ember 11–15 lakótárral oszt meg egyetlen szobát, és minden ötödik ember az, a kinek nincsen zárt lakása, azaz aki idegenekkel kénytelen egy hajlék alatt megférni.

E számok maguk is már megdöbbentők. Hát még ha tudjuk, hogy Budapest 153,800 lakás közül 11,000-nek nincs konyhája, s hogy a mikor a közegészségügyi tudomány elfogadott tétele ma, hogy minden felnőtt egyén számára 20–30, gyermekek számára pedig 10–15 köbméter levegő kell hogy jusson, akkor Budapesten a lakások egyharmada olyan, hogy egy-egy személyre nem jut 10 köbméter levegő, sőt vannak szobák, melyekben 4-4 köbméter sem jut egy egyénre.

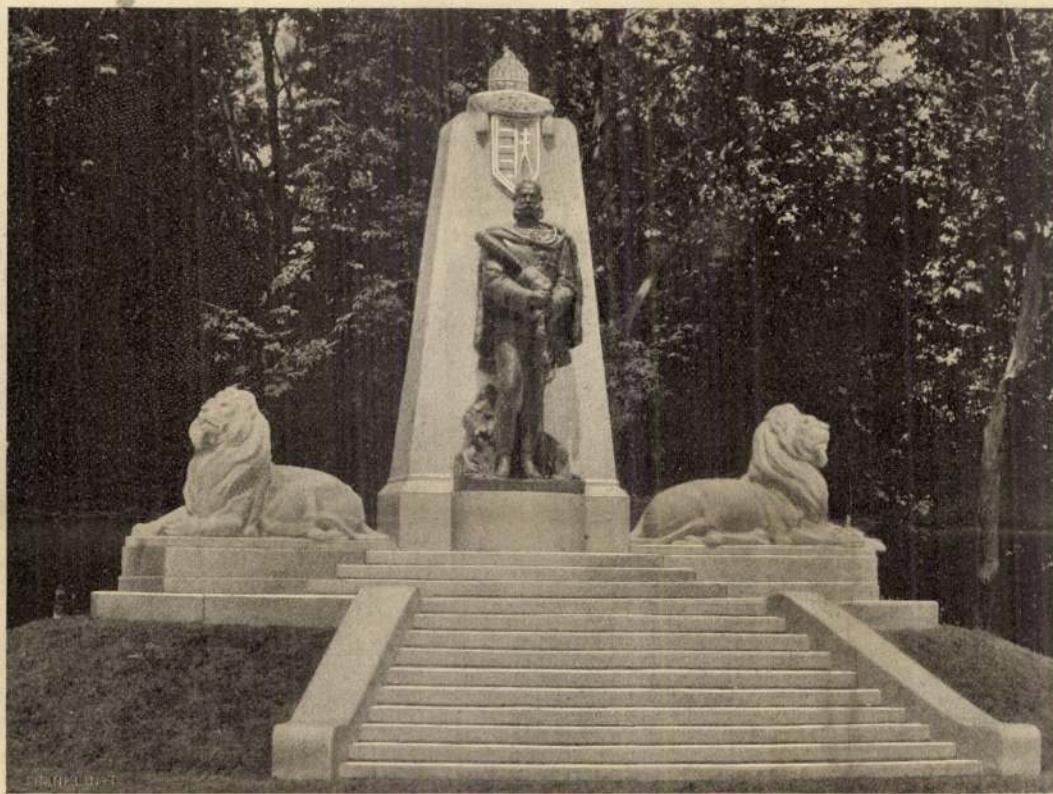
De a mi majdnem hihetetlen: a főváros e troglodytáival a Belváros kellős közepén is találkozunk. Elég a Szerb-utcza 11, vagy a Molnár-utcza 43. sz. házaira mutatnunk. Ezek fölött a házak fölött nyom nélkül viharzottak el a főváros modern fejlődésének, építkezési föllendülésének lázas évei. Megmaradtak makacs tiltakozásnak a korszellem minden ujítása ellen, rezignált filozofiával vettek tudomást a körülöttük végbement változásokról, de nem követték az idők útmutatását. Félég a földbe töpörödve, mintha maguk is szégyelnék magukat, mégis konok és ostoba kitartással várják kikerületetlen enyészetüket. Zord, komor az élet, mely a vakolatvesztett falak mögött kifejlőlik, csak ha a kintorna kereke néhanapján bedöcög a fűtől, gázolt fölvert udvaron, akkor váltja fel gyermekzsibongás a csendet. Sovány kezecskék fogódznak össze táncra s kényszerezetlen illegetik-billegetik magukat. A szomszéd kiföző kecskelábú asztalánál még mindig Micsinayról regélnek, a főváros szegény néposztalyainak e legendás hőséről. Marczona, katonás kinézsű asszony aprítja a téstát, melynek hét krajezáért méri adagját s a mosóteknő góze összevegyül az étel szagával az alacsony, zsufolt szobában.

V. S.

A «NÉPLIGET»

Budapest rohamos fejlődésével lépést tart kertészete is. Az utóbbi tizennégy év alatt hamarosan utolérte számos nagybirú európai «Virágváros» kertészét. A szerény két üvegházból ma már husz lett, a melyek mellett még 600 melegágyi ablakra van szükség, hogy a városi kertészeti növény-szükséglét fedezhesse, a mi évente mintegy másfél millió növény előállítását tételezi föl. A parkok száma az üveg-

házakkal együtt szaporodott, s a míg tizennégy év előtt alig 25–30 parkja volt a fővárosnak, most 60 parknál több diszti a város egyes részeit. És ezek a parkok évről-évre szaporodnak, úgy, hogy a 2.873,815 négyzetméter terület átlag 15–20 sőt 60 ezer négyzetméterrel szaporodik. Ujabban nagy területtel szaporodott a parkok területe az által, hogy az Üllői-út végén, a tisztrviselő telep mögött a régi Népligetet a főváros egy remek angol stilű parkká alakította át. A Népliget ma Budapest legnagyobb parkja, mert az eredetileg 1'800 k. hold kiterjedésű régi Népligethez többször csatoltak nagyobb területeket, úgy hogy ma a Népliget, mint a statisztika pontosan kifejezi, 2.873,815 négyzetméter. Budapest közönségének egy nagy része azonban úgy látszik még mindig nem vett tudomást erről a remek parkról, — mert míg a nagy közönség kedvelte Városligetbe vasáronponként százezren vándorolnak ki, itt a Népligetben csak pár ezer embert, néha meg csak százakat, hétköznapokon pedig épen csak egyes járókelőket lehet látni. A Népligetbe ma már épen olyan könnyen és kényelmesen lehet eljutni, mint a Városligetbe. Annak, aki jó levegőt akar szívni, szép parkalakzatokat, kertészeti és botanikailag érdekes növényeket akar látni, aki szép, nagy kiterjedésű smaragdzöld pázsitban kiván gyönyörködni, — annak sokkal érdemesebb kimenni a Népligetbe, mint a Városligetbe, a melyet teleépítettek hatalmas palotákkal, muzeumokkal, s a melyben egy-egy meleg nyári vasáronpon szinte lehetetlen jól ereznie magát az embernek. Aki tud gyönyörködni a növényekben, a fejlődő fákban, a nyiló virágokban, a zöld füben és kék égben, annak itt Budapesten jobb és kellemesebb kiránduló helyet a Népligetnél alig lehet ajánlni. Igaz, annyi mulatóhely, vendéglő, korcsma, kávéház, mutatványos bódé nincsen itt, mint a kedvelt régi Városligetben; de annál több még a szabad természet. Talán épen e miatt rändulnak ki a Népligetbe oly kevesen. A Népliget alapjait már vagy 40 ével ezelőtt vetették meg, mint arról egy borostyánnal befuttatott régi emlékkő tanus-kodik. E szerint Sárkány József városi képviselő indítványára 1867-ben kezdték meg a Népliget alapját megvetni, rendezni az ott volt régi faiskola területén és növényeivel. A tulajdonképeni átalakítási munkálatai 1890-ben kezdődtek, a mikor a faiskolában fölnött, elvénült nagy magas fákat kezdték szétültetni először Klenszky Vilmos, majd Kulcsár Ferenc tervei szerint. Eleinte egy nagy körben futó utat ültetek be azokkal a vékony, magas platánfákkal, a melyek a faiskolából kerültek ki, és a melyeket nyáron át ponyákkal kellett bepólyázni, hogy ki ne pusztuljanak; majd európai hárfsákat, czeletszéket, amerikai körisfákat, kaliforniai zöld juharfákat, fekete vagy platánlevelű juhart, szilfát stb. ültettek. A vasut felől pedig, ahol Budapest szemétlerakodója és homok-

A KIRÁLY SZOBRA KARÁNSEBESEN. — Rollinger Gaál Rezső szoborműve.

bányája volt, csinálták a mutatványos bódék helyét.

Az átalakítási és új telepítési munkálatok azonban a jelenlegi kertigazgató, Ilsemann Keresztély működésének első évébe esnek, 1893-ban kezdte meg ugyanis a Népligetet angol stílus nagyszabású parkká átalakítani. A mint a tisztviselő-telepről a Héderváry-utcán gyalogszerrel a Népligetbe megyünk, az utcazával szemben épen a Népliget fő tengelyvonalába jutunk, a mely egyenes irányban az Orczy-úton levő tanítónők otthonától a diszteren, a népligeti vendéglőn, és a széles fasoron át a «Wurstli»-ba vezet.

A diszter modern stilben készült. Alakításá-

nál főszerepet a nyesett cserje sövény, az alakított buxusok képezik, fő növényanyagát meg *Syringa persica* vagy persa orgona szolgáltatja, tiszta hófehér, majd meg a kék, illetve lila szín minden változatú virágáival. Az orgona részben sövény alakban, részben pedig koronás fák alakjában van alkalmazva. Különben az orgonafajták olyan gazdag vannak képviselőre, hogy szinte különlegesség számába mehet a Népliget orgona-gyűjteménye s tavaszszal, a mikor az egyes csoportok virágdiszben állanak, szebb látványt alig lehet elköpzelni. A diszter *Thuja* gulán, gömb szilfa s ákáczain, loborralakú eperfáin, japáni papír eperfáin, szép koronáju platánjain, piroslevelű nyírfáin, gin-

dár tölgyein, a sajátságos virágú *Paulownia* fákon kívül a perzsa orgona és a fenyők képezik alkotó növényzetét. A cserjék, az évelő növények, a solitair vagy magányosan álló diszfák elhelyezése és csoporthozással együtt Ilsemannnak kertészeti leg valóságos mesterműve. Olyan tájképrészletekben gyönyörködhetünk e sik ligetben, a melyek a festőművész ecsetére méltók. A mikor a növények ezrei viritanak, a szemnek kellemes gyönyörködtető látványa a sok különböző hatásos cserje és virágcsoporthoz, a melyek mintegy természeten mennek át egymásba. A tavasz kezdetétől — az orgona nyilastól, — késő őszi az egész nyáron át virág virág után fakad, majd a hófehér Deutzia, az illatos áljažmin (Philadelphia), egy pompás birs (*Cydonia vulgaris*) festői csoportja, a vadrózsák különböző diszfajtái — a hófehér szintől a sötét rózsapiroson szín minden árnyalatával, az alacsony, a földön kuszó cserjétől a magasba törő rózsabokorig, — az illatos olajfűz, meg az érdekes aranyárga bogyója Hippophæ, — mely sajátságos látványt nyújt töménytelen termésével, — a ribizke, a syriai mályva, a Caragana és aranyeső, a különböző bodzafélék egymást váltják föl a virágzásban, más-más hangulatot keltve, más-más képet alkotva. A gyengéd, finom, széles levelű és milliárdnyi virágokkal ékes Tamariska hol egész cserjéseket képez, hol meg önállóan kisebb csoportokban diszlik. E virágos cserjékhez az évelő növények virágos csoportjai társulnak. A cserjék között magas fák emelkednek ki, majd állandóan pompás ligetekké alakulnak, majd meg egyenként állva vagy kisebb csoportokban szín és alakzat szerint, majd átmenetekben és hatalmas fasorokban adják meg a Népliget növényzetének derék részét.

A Népliget mint kertészeti alkotás is remek, de mint Budapest egyik legnagyobb és legszabadabb terjedelmű parkja nagy fontossága, a mely akkor, majd mikor a most még gyöngéfiatal fák megerősödtek s hatalmas koronát és törzset fejlesztettek, Budapest Bois de Boulogne-a lesz, melyben több ember fog majdan gyönyörködni, mint a Városligetben.

Kardos Árpád.

A KIRÁLY SZOBRÁNAK LELEPLEZÉSE KARÁNSEBESEN, OKTÓBER 7-ÉN. — Jérôme Róbert felvételei.

Az első sikér bátorlásig öntött a Vilma lelkebe, A Madame Zephyrime eltergadatta is arra használta föl, hogy a lakkas es étkész ügyeiben önnállóista magát. Ekkorozott Madame Zephyrime mellől és a Mária-utcaban hónapok szobat bérlet. Madame Zephyrime négynan kez- hét-habba titkrozott ez ellen a „merénylet”, ellen es megjövendőt, hogy Vilma el fog zuilleini, de a nyújtás?

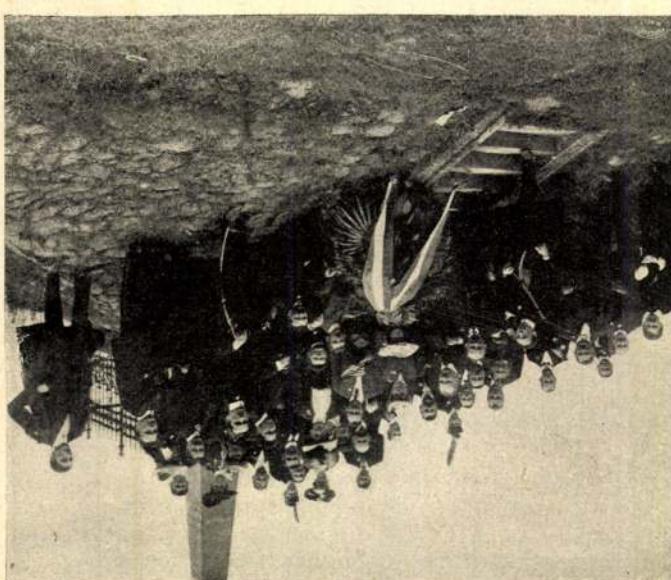
Mindazonnál egy esztendőig még ott maradt a bohótham. Leginkább azért, mert félte Madame Zéphyr-rimétől, „Zeh nem”, úgyanis szigorúan volt, akik szüksegekben bele egy kis jözzemagot a hóborzossába fejeztekbe. Vilma soha nem érte volna bevaláni neki, hogy micsoda vágásak lakoznak a lelkében. Eppen ezért, horizontyatlannak időre, elhalásztotta Almának a megválosítottat. Amál is imádkab, mert ekkorától nevezetes dolgozászónyi rangra emelte és minikált adott neki. Tollakat, szalagokat, castokat, gyümölcsököt, kiomoszt műszakiat és veteleket készített nyújtottat néki, hogy azokból klapokat formáljon. Vilma ben tölbredezt az ambíció. Egyeszer egy olyan kombinációja, sikertlöhögé hetekig használta a Zsibarits-nőcaba. Tündíthatat. Madame Zéphyrine el volt ragadatva. Huszonötöt is, a madarai is, solasem sonda a körülöttük. Madam Zéphyrine el volt ragadatva. Huszonötöt is, a madarai is, solasem sonda a körülöttük. Utolsókban a körülöttük kozepébe buelltette a kihisztőt maga.

-- Színessz nekem! — ismételte: es ez a gondolat mindig a szívben maradt. Csak nem úgy erzete magát, mintha vacsorázt volna. Es boldoggára aludt el abban a titokban, hogy a kis maszmosolyok nemoskára az ülő lakásra fogják a nagy kalapokat hozni és Madame Zephyrine ö elölte fog hasjiongani a legújabb párisi modellel a kezében.

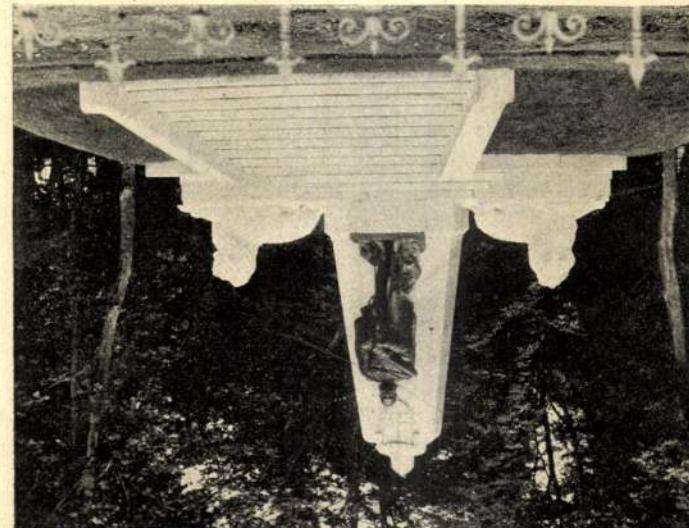
Szintre csodálkozott azon, hogy ez eddig nincs többet az eszébe. De mindenki, a földolgozás volt, hogy tott az eszébe. Ezért az eszébe jutott. (Ez ezzel már meg is tette azt az eszébe a karrierje fele.)

— En is színeszni leszek! — mondotta magabán,
szintyád.
— En is színeszni leszek! — merítette mindenki a történetet.
színeszni leszegések!

hegyeznek el

Ferenc József királynak október 7-én tisztelettel szobra ki a francia címet.

Schillinger Villa is adding vite haza a Madame Zephyrine kralapszt a színesszövök, amíg egyszer toll- fedezte, hogy kellemesebb kalapokat venni, mint vannak. Ekkor tizenhatról volt, nyúrba es vékony; az egész lány csak két mosolygó, nagy kék szem, amely bátran és bizalommal néz a világba. Az ötödik Schillinger, a hazamester, elkor műr égő és óta a temetőben feküdt, ahol arránylag egeszen jó dolga volt, mert egyszeren egyszer em csingették toll ejjel. Vilázmárk pedig Márda Zephyrine adott kosztót és kvarcelyt, szíken minidakertőt. Ez egy őste, amikor Villa az elszegfűző nem tudott eláldani a kemény ágyban, hirtelen, varratlanul és elözmenyek nélkül fölfedezte magában a szí-

rájatörzsegi született Schillingheyer Vilma ele-
rajza, amelyet Mak Szilárd Mihom Pista olván epi-
gramszereiben vázolt, kozorúsges és jelenetekkel a pesti
elteájaz. Száz megek száz llyen elterajz szaladgál a pesti
ittetekben; mezitláb kezdődnek és selyenben végződnek.
Ezut a magy utat pedig a kis leányok két-három esz-
teindő alkatt teszik meg, keresztláglazulávan egy csomó
nyomorúságban és szenvédeisen, megalázatáson és csa-
lodáson. Míg végére egyszer mégis csak az ö gyözel-
mükre kel fel a nap: a kis borzasokból diadalmas nagy
nök lesznek.

A koltó megcsokolta a Vilma kezét. A kapu be-
csapódott a leány mögött, a koltó pedig melán és megg-
hatottan megindult a rendes kavéhez a felé, hogy le-
tekvés előtt még, az irodalom néhány ifjúbb jelesé-
nek tiszaságában, az erégebb jelesek veseit kiszedje.

— Vízszontlatásra, Kálotaszegi Vilma!

— Visszatérítettek, Márk Pista! — mondotta Vilma mosolyogva.

Kotlo becsongheette.

Ezértükön működik a hálózatban a Vímlakota, amelyben a különböző szolgáltatók közötti kompatibilitásról gondoskodnak.

dot, hogy Villa most ket honapra kiesik az o

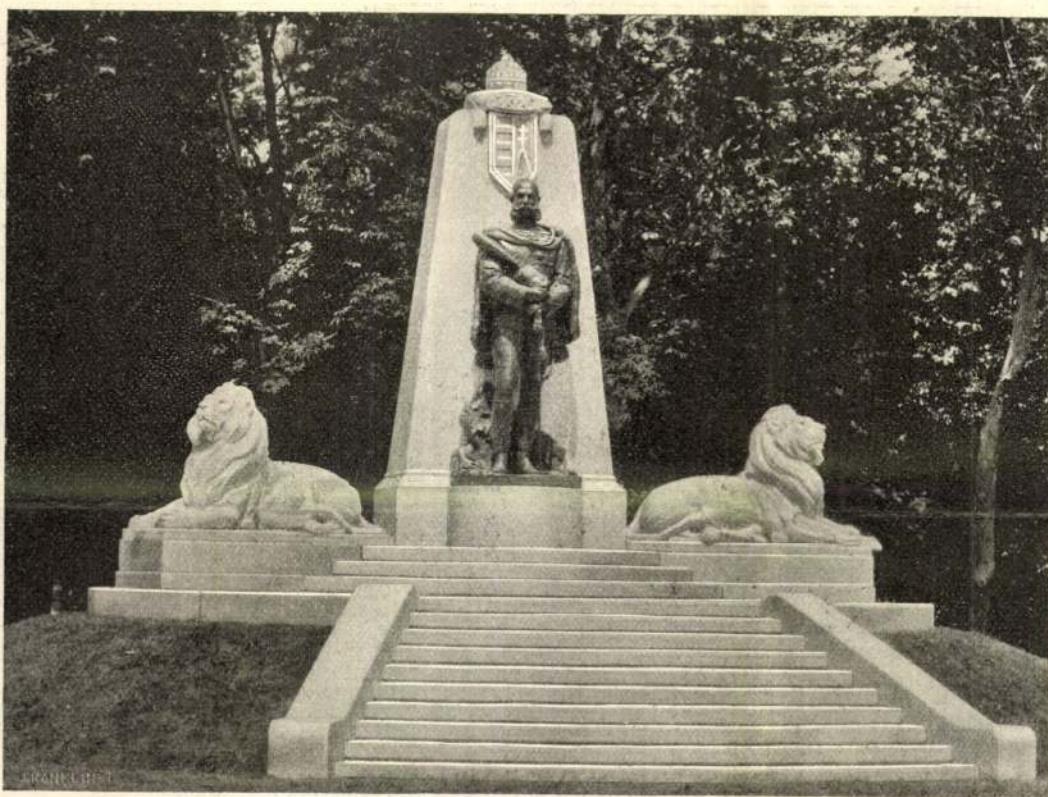
A kolto nem szolt, csak bolinotti, hol tagadon, hol helybehangzon. Kissé elszomorodott, miig arra gon-

mitta nem ismerne?

Krimcer, ügy-e: Ez nem is kértei az alkalmat, hogy végül találkozzék? Ez ha találkozik velük, hogyan vélem, hogy tetsz.

Pista, hogy nem fontja el az orommet. Nem szól sen-

kállb fekete rühámat tolveszem. De igérte meg Már-

A KIRÁLY SZOBRA KARÁNSEBESEN. — Rollinger Gaál Rezső szoborműve.

bányája volt, csinálták a mutatványos bódék helyét.

Az átalakítási és új telepítési munkálatok azonban a jelenlegi kertigazgató, Ilsemann Keresztély működésének első évébe esnek, 1893-ban kezdte meg ugyanis a Népligetet angol stilű nagyszabású parkká átalakítani. A mint a tiszviselő-telepről a Héderváry-utca-n gyalogszerrrel a Népligetbe megyünk, az utcaival szemben épen a Népliget fő tengely-vonalába jutunk, a mely egyenes irányban az Orczy-úton levő tanítónők otthonától a diszterén, a népligeti vendéglőn, és a széles fasorán át a «Wurstli»-ba vezet.

A diszter modern stilben készült. Alakításá-

nál főszerepet a nyesett cserje sövény, az alakított buxusok képezik, fő növényanyagát meg *Syringa persica* vagy persa orgona szolgáltatja, tiszta hófehér, majd meg a kék, illetve lila szín minden változatu virágával. Az orgona részben sövény alakban, részben pedig koronás fák alakjában van alkalmazva. Különben az orgonafajták olyan gazdag vannak képviselve, hogy szinte különlegesség számába mehet a Népliget orgona-gyűjteménye s tavaszszal, a mikor az egyes csoportok virágdiszben állanak, szebb látványt alig lehet elközelni. A diszter *Thuja* guláin, gömb szilfa s ákáczain, lobor-alaku eperfáin, japáni papír eperfáin, szép koronájú platánjain, piroslevelű nyírfáin, gin-

dár tölgyein, a sajátságos virágú *Paulownia* fákon kívül a perzsa orgona és a fenyők képezik alkotó növényzetét. A cserjék, az évelő növények, a solitair vagy magányosan álló diszfák elhelyezése és csoportosítása a föld alakítással együtt Ilsemannnak kertészeti leg valóságos mesterműve. Olyan tájképrészletekben gyönyörködhetünk e sik ligetben, a melyek a festőművész ecsetére méltók. A mikor a növények ezrei viritanak, a szemnek kellemes gyönyörködtető látványa a sok különböző hatásos cserje és virágcsoport, a melyek mintegy természetesen mennek át egymásba. A tavasz kezdetétől — az orgona nyílástól, — késő őszig az egész nyáron át virág virág után fakad, majd a hófehér Deutziák, az illatos áljažmin (*Philadelphus*), egy pompás birs (*Cydonia vulgaris*) festői csoportja, a vadrózsák különböző diszfajtái — a hófehér szintől a sötét rózsapirosozás szín minden árnyalatával, az alacsony, a földön kuszó cserjétől a magasba törő rózsabokorig, — az illatos olajfűz, meg az érdekes aranysárga bogyóju *Hippophae*, — mely sajátságos látványt nyújt töménytelen termésével, — a ribizke, a syriai mályva, a *Caragana* és aranyeső, a különböző bodzafélék egymást váltják föl a virágzásban, más-más hangulatot keltve, más-más képet alkotva. A gyengéd, finom, széles levelű és milliárdnyi virágokkal ékes Tamariska hol egész cserjésekkel képez, hol meg önállóan kisebb csoportokban diszlik. E virágos cserjékhez az évelő növények virágos csoportjai társulnak. A cserjések között magas fák emelkednek ki, majd állandóan pompás ligetekké alakulnak, majd meg egyenként állva vagy kisebb csoportokban szín és alakzat szerint, majd átmenetekben és hatalmas fasorokban adják meg a Népliget növényzetének derék részét.

A Népliget mint kertészeti alkotás is remek, de mint Budapest egyik legnagyobb és legszabadabb terjedelmű parkja nagy fontosságu, a mely akkor, majd mikor a most még gyöngé fiatal fák megerősödtek s hatalmas koronát és törzset fejlesztettek, Budapest Bois de Boulogne-a lesz, melyben több ember fog majdan gyönyörködni, mint a Városligetben.

Kardos Árpád.

A KIRÁLY SZOBRÁNAK LELEPLEZÉSE KARÁNSEBESEN, OKTÓBER 7-ÉN. — Jérôme Róbert félvételi

albérők útján szerzi meg. Rendesen jobb napokat látott özvegyek ezek, a kik vagyonuk megmentett csekély maradékával mint végső szalmaszállhoz folyamodnak a butorozott szobák kiadásához. Egy utolsó talpalatnyi száraz hely ez nekik, melyet még meghagyta a számukra a fejük felett összecsapó hullámok. A számítás ugyanis egyszerű: ha beüt az üzlet, az albérők behozzák a keservesen kiizzadt házbért, ha nem üt be, akkor . . . nélkülezés, kopálás, sőt talán éhhalál.

Mégis — mondjuk — nem ezek a földhözragadtak jelképezik Budapesten az igazi lakásnyomort. Az igazi földönfutás ott kezdődik, ahol a «hónapos ágy» zizegő szalmáján, a gond és gyötrelem e valóságos kígyófészkein kergeti a vergődő test zaklatott lázálmait. Az «ágyra-járók» a budapesti tömegnyomor igazi typusai. A kiket az «otthon» erkölcsi soha nem emeltek lényök nemesebb tudatára, a kiknek lelke soha nem kap szárnyakat annak az érzésnek szentségétől, melyet a négy fal által határolt külön kis világ békéje, harmoniája fakaszt szívünkben. Ezek a «lelánczolt Prometheusai» a modern nagyvárosi viszonyoknak és gazdasági rendszernek, kiknek vesejét, beleit minden nap kegyetlenül tépdesi s marczangolja a kétségbesés kesutjára. Pedig a statisztika kérlelhetlenül kimutatja, hogy Budapesten minden negyedik húsz éven felüli férfi ágyra-járó, nem is említve a bevalott vagy be nem vallott fogalkozású nők egész légióját.

Ezelőtt húsz-huszonöt évvel még egy volt miniszter és hires gavallérnak a mai parlament környékén elterülő piszkos nagy bérházai voltak a budapesti hajléktalanok leghirhedtebb tanyái. Sunyin, mint a lopott tárgyat rejtegető tolvaj, lapultak meg ezek az ósdi vidéki fogadókra emlékezető ormótlan épületek a sötét Duna szomszedságában. Tágas, kövezetlen udvaruk bokáig érő sáron át vezetett az istállóhoz, kocsiszinekhez, fészerekhez, melyekben ócskavas, lim-lom garmadákban heverve fülleddt vagy rozsdásodott. A rozzant lépcsők szűk folyosókba torkoltak, melyeknek dohos párázata szenny, bűz, betegség miazmát hordta szét a falak nedves csapadékain. A gyárvárosrész, a külső Váczi-út és Nádor-utcza munkásnegyedének minden műhelye ide öntötte ki népét alkonyatkor, mint egy nagy gyűjtő-csatornájába az emberi nyomornak. A palánkkal körülött üres telkek bozós sűrűjében, a lámpa gyér világítása mellett gyanus alakok neszletek minden fordulónál s veszélyezték az arra vetődök biztonságát. Késő éjjeli órákban, ha az álom bódulata rászállt az elgyötrött pillákra, s elszibbasztotta a bizonytalan holnap sajgó sejtelmétől feldült idegeket, sokszor nyilt meg a nehéz kapu a rendőrség emberei kopogtatására, a kikhez olykor a dilettáns érdeklődők csekély száma is csatlakozott: ujságírók, orvosok, szociálpolitikusok, kaszinó-tagok, színészek, vig mulatság összeverődő czimborái. És a mint a reteszek feltártultak a közigazgatási razzia hatalomszávára, mintha a dantei «Inferno» jelenetei elevenedtek volna meg. A törött lámpa lecsavarát világánál földön, ágyban, polczokon és asztalokon, mindenütt félmeztelen alakok feküdték, ültekk, guggeltak, szorongtak és zsugorodtak minden képzelhető helyzetben. Amott egy gépmunkás meztelel torsójá hullámzik hatalmas piheggessel, minden lelegzetvételle egy-egy sulyos pörölycsapás. Itt két ártatlan gyermek tartja egymást átölelke, arcuk önfelidéten mosolyog, mik a rongyok alól kilátszó lábacskaikat ellepi a pincze-oduknak ronda férfje. Egy ifjú leány, arcán még a szüüesség hamvával, álmából rettentve, önkénytelen szeméremmel húzza összébb keblén az inget a belépő hatósági urak előtt. És minden tenyérnyi hely bevetve az emberi nyomor üszögös vetéseivel, mint a vihartól megdölt rendek. Oh, a spekuláció ördöge jól tudja kamatoztatni a hazállan szégenységet. Kiparczellázza felettük a levegőt, adagokba szűri le a napfényt s hideg ujakkal sőpri be véres alkuszdját a sirmalak világának e vigasztalan légyottjain.

Fényes paloták, ragyogó márványcsarnokok emelkednek ma már a főváros ez annyi könnyivel, bűnnel fertőzött talaján, mely fölött mintha még ott lebegne múltjának valami kodszerű balladai árnya. A budapesti lakásinség áldozatai ma már elvonultak a Fehérvári-úti

A HALÁSZ-KÚT A BUDAPESTI NÉPLIGETBEN.

régi téglagyár és kolerabarakk szükséglakásaiiba, vagy meghúzzák magukat a Belváros roskatag házaiban. De jut belőlük mindenüvé, mert hisz a legújabb népszámlálás adatai szerint a fővárosban még mindig a lakosság egyharmada, azaz 250 ezer ember lakik hatodmagával egy szobában, 10,500 ember 11—15 lakótárral oszt meg egyetlen szobát, és minden ötödik ember az, a kinek nincsen zárt lakása, azaz aki idegenekkel kénytelen egy hajlék alatt megférni.

Ez számok maguk is már megdöbbentők. Hát még ha tudjuk, hogy Budapest 153,800 lakása közül 11,000-nek nincs konyhája, s hogy a mikor a közegészségügyi tudomány elfogadott tétele ma, hogy minden felnőtt egyén számára 20—30, gyermekek számára pedig 10—15 köbméter levegő kell hogy jusson, akkor Budapesten a lakások egyharmada olyan, hogy egy-egy személyre nem jut 10 köbméter levegő, sőt vannak szobák, melyekben 4-4 köbméter sem jut egy egyénre.

De a mi majdnem hihetetlen: a főváros e troglodytáival a Belváros kellős közepén is találkozunk. Elég a Szerb-utcza 11, vagy a Molnár-utcza 43. sz. házaira mutatnunk. Ezek fölött a házak fölött nyom nélkül viharzottak el a főváros modern fejlődésének, építkezési föllendülésének lázas évei. Megmaradtak makacs tiltakozásnak a korszellem minden ujítása ellen, rezignált filozofiával vettek tudomást a körülöttük végbement változásokról, de nem követték az idők útmutatását. Félig a földbe töpörödve, mintha maguk is szégyelnék magukat, mégis konok és ostoba kitartással várják kikerülhetetlen enyészetüket. Zord, komor az élet, mely a vakolatvesztett falak mögött kifejlik, csak ha a kintorna kereke néhanapján bedöcög a fűtől, gázoltól fölvert udvaron, akkor váltja fel gyermekszibongás a csendet. Sovány kezecskék fogódnak össze táncra s kényszerezetlen illegetik-billegetik magukat. A szomszéd kifőző kecskelábú asztalánál még mindig Micsinayról regélnék, a főváros szegény néposztályainak e legendás hőséről. Marczona, katonás kinézésű asszony aprítja a téstét, melynek hétkrajczárért méri adagját s a mosóknak góze összevegyül az étel szagával az alacsony, zsufolt szobában.

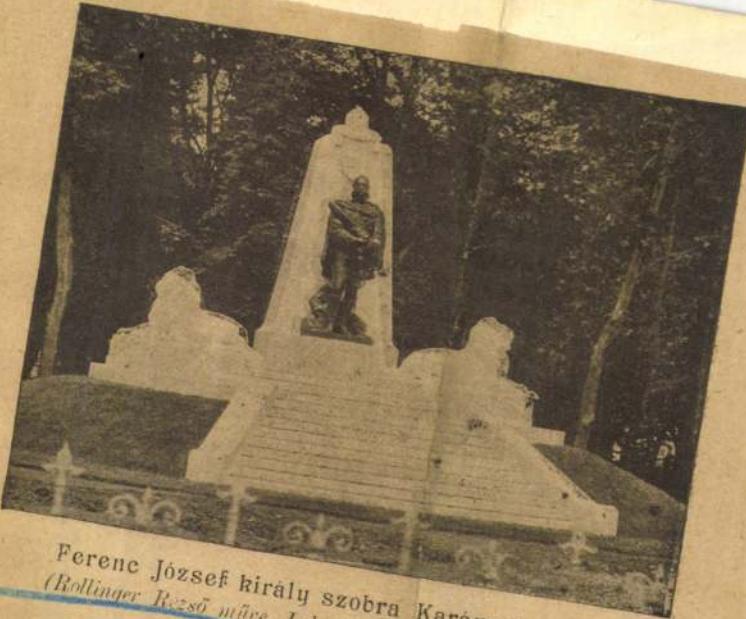
V. S.

A «NÉPLIGET.»

Budapest rohamos fejlődésével lépést tart kertészete is. Az utóbbi tizennégy év alatt hamarosan utolérte számos nagyhirű európai «Virágváros» kertészetét. A szerény két üvegházból ma már husz lett, a melyek mellett még 600 melegágyi ablakra van szükség, hogy a városi kertészet növény-szükségletét fedezhesse, a mi évente mintegy másfél millió növény előállítását tételezi föl. A parkok száma az üveg-

házakkal együtt szaporodott, s a mig tizennégy év előtt alig 25—30 parkja volt a fővárosnak, most 60 parknál több diszíti a város egyes részeit. És ezek a parkok évről-évre szaporodnak, úgy, hogy a 2.873,815 négyzetméterrel terület átlag 15—20 sőt 60 ezer négyzetméterrel szaporodik. Ujabban nagy területtel szaporodott a parkok területe az által, hogy az Üllői-út végén, a tisztrviselő telep mögött a régi Népliget a főváros egy remek angol stílus parkká alakította át. A Népliget ma Budapest legnagyobb parkja, mert az eredetileg 180 k. hold kiterjedésű régi Népligethez többször csatoltan nagyobb területeket, úgy hogy ma a Népliget, mint a statisztika pontosan kifejezi, 2.873,815 négyzetméter. Budapest közönségének egy nagy része azonban úgy látszik még mindig nem vett tudomást erről a remek parkról, — mert mig a nagy közönség kedvelte Városligetbe vasáronként százezren vándorolnak ki, itt a Népligetben csak pár ezer embert, néha meg csak százakat, hétköznapokon pedig épen csak egyes járókelőket lehet látni. A Népligetbe ma már épen olyan könnyen és könnyen lehet eljutni, mint a Városligetbe. Annak, aki jó levegőt akar szívni, szép parkalakzatokat, kertészeti és botanikailag érdekes növényeket akar látni, aki szép, nagy kiterjedésű smaragdzöld pázsitban kiván gyönyörködni, — annak sokkal érdemesebb kimenni a Népligetbe, mint a Városligetbe, a melyet teleépítettek hatalmas palotákkal, muzeumokkal, s a melyben egy-egy meleg nyári vasárnapon szinte lehetetlen jól éreznie magát az embernek. A ki tud gyönyörködni a növényekben, a fejlődő fákban, a nyiló virágokban, a zöld füben és kék égben, annak itt Budapesten jobb és kellemesebb kiránduló helyet a Népligetnél alig lehet ajánlani. Igaz, annyi mulatóhely, vendéglő, korcsma, kávéház, mutatványos bódé nincsen itt, mint a kedvelt régi Városligetben; de annál több még a szabad természet. Talán épen e miatt rändülnek ki a Népligetbe oly kevesen. A Népliget alapjait már vagy 40 ével ezelőtt vetették meg, mint arról egy borostyánál befuttatott régi emlékkő tanusodik. E szerint Sárkány József városi képviselő indítványára 1867-ben kezdték meg a Népliget alapját megvetni, rendezni az ott volt régi faiskola területén és növényeivel. A tulajdonképen átalakítási munkálataik 1890-ben kezdődtek, a mikor a faiskolában fölnőtt, elvénült nagy magas fákat kezdték szétültetni először Klenszky Vilmos, majd Kulcsár Ferencz tervei szerint. Eleinte egy nagy körben futó utat tölthettek be azokkal a vékony, magas platánfákkal, a melyek a faiskolából kerültek ki, és a melyeket nyáron át ponyvákkal kellett bepölyázni, hogy ki ne pusztuljanak; majd európai hárdfákat, cselestekeket, amerikai kórisfákat, kaliforniai zöld juharfákat, fekete vagy platánlevelű juhart, szilfát stb. ültettek. A vasut felől pedig, ahol Budapest személerakodója és homok-

Rohmger Gal. Okt.

Ferenc József király szobra Karánsebesen.
(Rollinger Rózsó műve. Leleplezték 1906 október 7-én.)

— 219 —

- itali Köröly nev. Seps megtárt 1907.

C z i m

Pénzváltó
osztály

Sl.

Zálog-
ház
számla

Római sirató barátok. (Metszet a XVII. század végéről)

RÓMA ÉS A HALÁL

írta GOGOLÁK LAJOS

Az az ősz, mikor Rómában éltem, nem csupán Róma miatt volt csodálatos, de azért is, mert nem éreztem az őszt. Otthon az ember megszokja a hervadás és a lassú testi halál hangulatát, melyet szemergő esők, a borús ég, a haldokló fák és a szelek köztvetítenek. De itt Rómában minden oly szelíd volt, a levegő enye és halványzöld az ég, a Tiberis partjának és a Gianicolón a dús kerteknek lombjai alig mutatták, hogy az év vége felé siet. Mélyen a természet szelíd színe alatt természetesen folyton ott leselkedett a halál, mindig emlékeztetőn, de nem tört egyszerre reánk, mint otthon szokta az ősz rőt színeiben s a száguldó szelekben, melyek kívül is, de belülről is száműzik a nyarat. Itália őse szelíd és átmenetekkel teli, szinte észrevétlén és szerény, nagyon nemes és úri ősz, nem parasztosan kurjongató és fölforgató, mint az otthoni. A Tiberis partjának platánjai és a Gianicolo kertjeinek lombjai, melyekre nézett magas ablakom, időnként mégis jelentették az ősz jöttét, szélelén és alázatosan, úgy, hogy az ember alig tulajdonított nagyobb fontosságot nekik.

Itália nyara tomboló, vérző és heves, szendrélyes és szertelen, mint voltak a római cézárok választékos őrületeik között, vagy amilyen volt a bajorarcú és tomboló Cesare Borgia. Itália nyara tomboló és szertelen, dús és adakozó, de ugyanakkor halásos is. Épp ez az itáliai dús és szertelen, adakozó és gyilkos nyár tanít meg reá, hogy a legteljesebb élet mögött ott rejlik mindig a legnagyobb és legrettenetesebb halál. Már maga a gazdag és aranyló istenség, Apollon is példázza ezt a kettős hivatást: egyszerre kedves és egyszerre kegyetlen, kinző és gyilkos is. S épp itt tündik elő, miért nem volt puszta véletlen az, hogy a cézárok épp Apollont választották védő és jelképes istenségüük. Apollon ragyog és ugyanakkor gyilkol is. Innét van az is, hogy Róma leragyogóból

és legnagyobb korszakai egyúttal a leggyilkosabbak is. A köztársasági Róma a maga kissé merev, földszerű és ősin itáliai parasztoformáival most úgy tündik föl, mint puszta előkészület, olyan, mint a nehezen induló tavasz, lassan indul, félszeg, paraszts és tapogató. De a császári Róma olyan véle szemben, mint a dús és teli nyár; ragyogó és gyümölcsöző idő ez, egyúttal gyilkos és kegyetlen is. A világ még soha nem ragyogott akkora fényben, mint Róma a cézárok alatt. A cézárok uralma — jól megfigyelték már a korbeli elfogulatlan elmék, akik hittek a szabadság ősi és tavaszi erejében, a köztársasági Róma ősi itáliai lényegének örökkévalóságában és fönntarthatóságában — olyan volt ehhez viszonyítva, mint a keleti kényurák, a nagy keleti: egyiptomi, asszír, babiloni és perzsa királyok uralma, mely a régi római lényektől teljesen idegen. Kelet varázsa megmérgezte a római lelket, a luxus és az élet finom élvezete kiölte a puritán és egyszerű római erkölcsöket. Róma egyszerű és paraszto latin dombjaira most idegen réteg települt. Kelet Rómába költözésére semmi sem jellemző jobban, mint a Nap — tehát Apollon, majd Mithrász — kultusza. Hiszen már a régi nagy keleti királyok is a Nappal s a Nap győzhetetlenségének igézetével példázták uralmukat.

Innét van, hogy a császári Róma oly ragyogó és oly féktelen: de a ragyogás mellett már elejtől kezdve ott kísért a halál: sohsem folyt még annyi vér, sohsem volt még oly nagy és oly sokszerű, oly teljes a halál, mint épp a Nap szimbolumához kapcsolódó cézárok uralma alatt. Természet és történelem így avatják a tomboló és vérenző római nyarat, mely még ma is az antik cirkuszok vérszagával, a cézárok gyilkolásával és őrületeivel s a renaissance embereinek életszerűségével és ugyanakkor halászterűségevel is teli, a római lét központi élményévé.

Tükör 1937. nov.

De nem írt.

Néha rá kellett gondolnom és úgy kellett rágondolnom, mint aki elmult. Tudhattam, rea se várhatott más. Ila, Mariann nem érdekeltek. De láttam néha Fritzi fakó, sovány, mozgékony arcát öngúnyjának örököks kis mosolyával, a két zsemlyét kérő rekedtes hangot hallottam, vidám, férfias zongorázását hallottam a Horánszky-utcai alkonyati-ablakos szobákban, szép szürke kosztümjét láttam, puha sötétkék zsírardi-kalapját, amint ott áll soványan, karjában fehér rózsákkal az oltár előtt kicsikéjével, — mennyire rá vállott ez, hogy messze a környezetben ő volt egyedül elég bátor annyira vállalni korát, különb kiállását, hogy kosztümben esküdött, kalapban! — aztán a lakkozott körmű erek sedő kezeket láttam, manikűrözönő-divatú szegény haját, vörösszemű petróleumlámpát egy rettentő színű albérleti szobában. Nehéz, kívánkozó, szemrehányó kísértésnek néha már-már útnak indítottak a Gát-utcába, találni egy házmestert, aki szívesen adja segítsé gül a memoriáját.

Aztán nem került rá a sor, egyik nővérem találkozott az utcán Ilával.

Ila, aki elegáns volt s megmaradt kicsinyek és fiatalnak, selypesen finomkodott, mint régen: — Na de ilyet, na de ilyet, hát ti is éltek még, hogy így kell összetálkoznunk, ti hütenek... Mariann is, jól, persze...

— Na és Fritzi!

— Fritzi? Hiszen Fritzi meghalt — és csodálkozva mondja ezt és kelletlen, hűvös ingerületséggel. Olyan, mint aki türhetetlen felháborodással küzd, aztán már nem is küzde vele, minden egyszerre elmond. Dehogi is, nem akkor halt meg, amikor az édesanyjuk

temetése után kórházba ment, onnan még ki is jött. Akkor még gyilkos nyomorúságú esztendők vártak rá, el is züllesztették egészen. «A végén már egy ruhája nem volt, kérlek, egy rendes ruhája, olyan volt, kérlek... nna...» Rég beteg tüdejével, rontott asszonyegészségével a legalján mindenek, ami emberi, nem átallotha végül a testvérei férjénél próbálkozni, előbb csak az Iláénál, de aztán a Mariannnál is, ezzel különben szobaállni se nagyon akart valamikor... érzi a vesztét, mondta egyre, valamin mesterkedett — a szerencsétlen, persze, hogy hiába, melyik meghibbant férfinak kell egy ilyen nyomorult, beteg roncs, vajjon mit képzelt, az őrült! Az egész ocsmányság tulajdonképpen akkor derült ki, amikor a két asszony már ráért kutatni a régi melegben — — A régi melegen?... Hát rendbejött az életük, majdnem hibátlanul. Ila anyósa megszállt területre költözött rokonokhoz s ő visszament az urához. Mariann ennél nagyobb csodát élt meg, mert Mariann is az uránál van megint, újra házasodtak. Most nem valami fénysesen megy nekik, az időközi asszonyak volt esze, se hogysem akart válni, dühítően sokba került nekik a dolog. De még mindig jobb így is, a gyermek emléke is összekötötte őket s az ember a végén mégis csak rájön, hogy...

Óh...

«Ne hagyjatok el egészen» mondja igen gyorsan, igen rekedten; s már nincs is itt. Nem lehet többé elhagyni.

... Ennyi Fabriczius doktor családjának a története.

Úgy kell lennie, vannak életek s ezeknek köze egymáshoz, amelyekről magyarázatot adni az ember nem tud senkinek a világón.

KÉT TESTVÉRVERS

SZÖKE ANGYAL

Mint a lángoló nyárban megérett illatos gabona,
oly aranyszőke vagy te — angyali gyermek!
Remekbefaragott tested klasszikus szobrokra
emlékezteti a müértő szemet, mikor látja: hogyan
kelleted-fitogtatod nemesen feszülő formáidat!
Csak hála, gerjedelmet-gyujtó hódolat illethet téged,
olyan, mely lángbaborítja a tétevák képzeletét is! —
Isten és ember szerelmére egyaránt méltó, te tejszagú,
csillagog szőkeség; nevess reánk, szegény és balga halandókra,
hadd szépüljünk meg mi csúnyák is vidor sugaradban!

HÓDOLAT

Tejben fürödsz tán, hogy oly fehér
a bőrök, jóképű fickó? Olyan
vagy most, mint egy fiatal pogány isten,
s kellemes, akár a hajnali harmatban ázott
illatos erdő! Arcodon anyád jósága
mosolyog, az örökké-szerelmes emlék,
mely csillagog márványba véste tömör
testednek halhatatlan gondolatát.

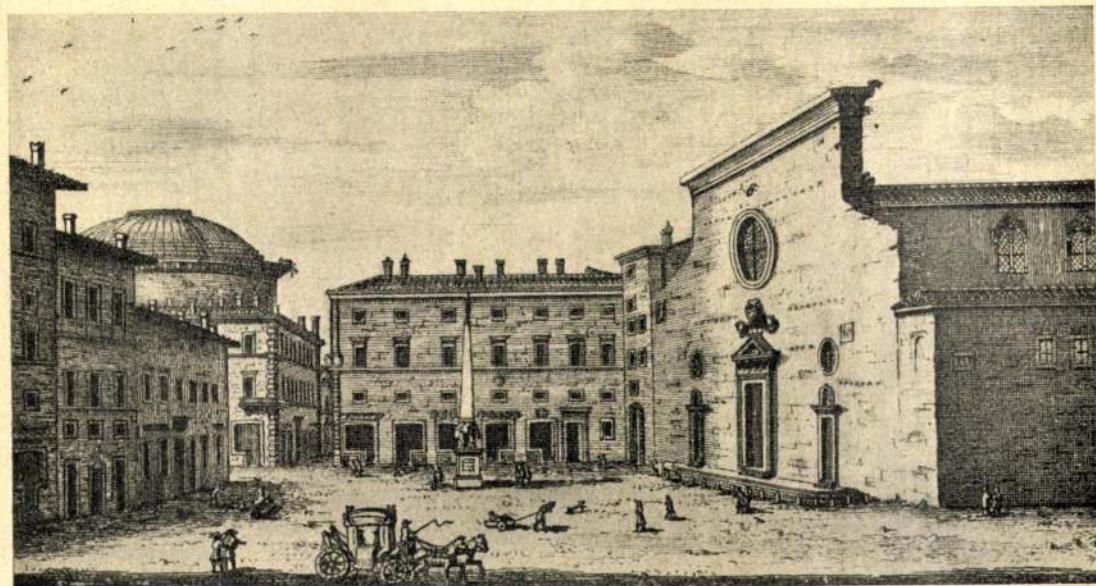
Berda József

A nyár mellett az ősz, legyen ez az ősz a szelíd és érlelő, legyen a halál előhírnöke is, kissé háttérbe szorul. Az ősz itt a megpihenés és a szelídsegé évszaka, — a természet és az ember pihen a nyár után. A tél itt jelentéktelen ; történet és természet központi élménye a nyár — a nyár a teljes élet itt, de gondolkozni, szemlélni és szeretni igazán csak ősszel lehet. Róma nyara a teljes élet és a teljes halál, — az ősz az egyensúly évszaka itt, a megbocsátásé és a halk örömké. Apollon után, a Győzhetetlen Nap után lassan elővonul Dionysos is — ha Apollon lényege is kettős, Dionysos lényege is az : élet és halál. Frascati és Tivoli kertjeiben a szőlő levelei dúsak és rőtek már, a drága dombokat csupa rőt lugas takarja el, a Campagna rőtbe öltözött. Ez még az élet, a pihenés, a nyugalom színe : — de nem föltétlenül Rómához illő, inkább Velence színe, a szemléldés és a nyugodt életé. Mégis : a rőt szín, az ősz színe a római környék dombjain a szelíd és pihenő örömt jelenti. Dionysos most még nem a mámoros isten, akinek mámorában, mint minden gyönyörben, ott van a létről való teljes elfelejtkezés, a b 1dog megsemmisülés előize, hanem még csupán a szelídén közelítő és a halkan vonuló, ki annyi jót ígér. S ez a földi jó, a szelíd és jó megnyugovás a szőlő és a bor szimbólumában és valóságában jelentkezik. Oh, Róma környező dombainak drága borai, szelíd ősi mámorok, aranyló színetek és drága ízletek egy szébb világ ígéretét küldi el! Oh, szép ősi istentiszteletek, Dionysos emlékezete! — a megtért és újra vágýó utazó már hasztalan gondol vissza felétek, az otthoni őszből Róma ősze felé, mely maga a nyugalom, az édes emlékezés.

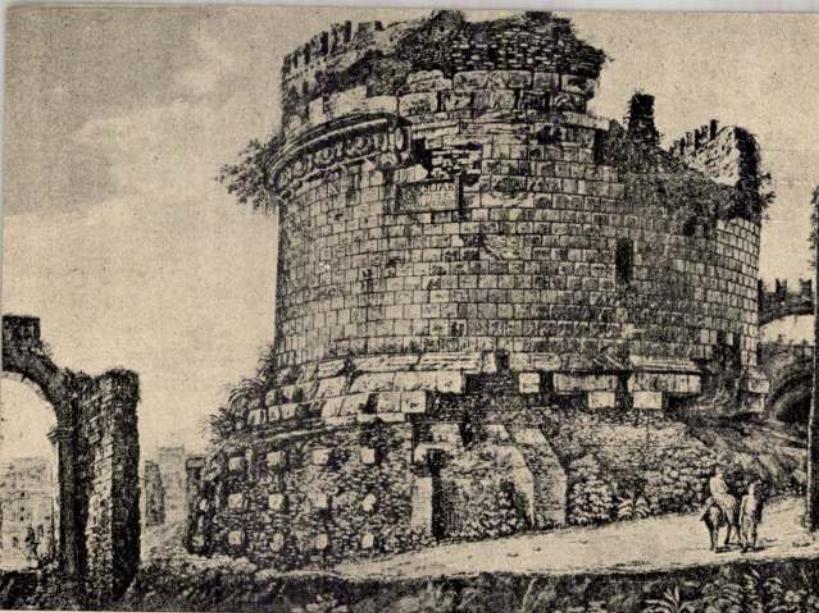
Rőt lombok, aranyló bor, aranyló alkonyi ég, aranyló égi színek : mindenek mögött, a nyugalom és a szelídseg mögött mégis ott

lakik Rómában a halál. Ma a kereszteny halálnak otthona Róma, — aki megtér földjébe, nem élt hasztalanul. Ahogy az utazó is, mikor először ideér, úgy érzi : élete tartalmat nyer a ritka és értékes pillanatokban, midőn a Gianicolo pálmái alól először nézi az Örök Város tölé ereszkedő alkonyatot és távol Tivoli, Frascati kéklő hegyeit s az erényes és példaadó szabinok dombjait a látóhatár szélein. S ahogyan Rómában a legszebb az ősz, úgy Rómában a legszebb a halál.

Az utazó iránykedve nézi a templomok sírjait és a temetőket. Másfél évezredre már, hogy a messzi Angliából, mely akkor lett kereszteny és szent ország, monostorok és tudós és szent barátok földje, a csodálatos Nagy Szent Gergely pápa nyomán, elkezdték Róma felé utazni az előkelők és a szent férfiak, kik érezték közelí halálukat. Így jöttek messziről, hajón és nehéz szekereken, váltott lovakon, rengetegeken, ellenséges és idegen földeken, havasokon és áradó hegycsúcsokon át, éjszak sötéjtéből Róma világossága felé. Róma földjén akartak meghalni, azt akarták, Róma szent földje födje be névtelen csontjaikat. A halál legnagyobb megnyugvása ez : ha Róma földje borítja sírjaikat! Ebben a fektyelen és szent vágýban egyformán közrehatott a szentség igézete — mert Róma ekkor már és azóta is — visszavonhatatlanul az emberiség legszentebb városa, antik és kereszteny értelemben egyaránt, — és közrehatott az északi ember vágýakozása Dél felé. Különös és szent szokás volt ez, mely azóta sem hanyatlott alá : a Róma földjébe való temetkezés. Ezek az angolszász és gall előkelők és szent zarándokok, aikik annyi viszontagságon át utaztak a római halál révülete felé, a megnyitói a végételen soroknak, melyekben az emberiség Róma felé zarandokol : másfél ezredéven át

S. Maria sopra Minerva. (XVIII. századbeli metszet)

Cecilia Metella sírja. (Luigi Rossini metszete)

a szentség, az Istenség jelenléte és képviselete és a Dél egyszerre vonzzák Róma felé Észak embereit.

Az utazó vágyszakadásra nézi a római templomok idegen sírjait. Otthon a temetőkben, főleg a nagyvárosi rideg temetőkben minden elfog a csúnya és az elégűtelen, a tökéletlen halál izzonyata, otthon az ember a halálban minden félbeszakadást érez és nem klasszikus értelemben vett befejezést. Otthon a halál durva és erőszakos, mint a záruló ősz, mely esőjével és zord szeleivel végleg kisöpri szívünkbeli a nyarat. De itt Rómában a halál nem megtörés, hanem nyugalom és az örökkévalóság felé való halk átmenet, akár a szelíd római ősz. Az ember a római sírok között nem érez borzadályt, de valami nyugodt és elégült érzés fogja el. Legyenek ezek komoly templomi sírok, legyenek ezek szégyény temető hantjai a gyászoló és előkelő ciprusok alatt, minden az egyetemeségbe és Istenbe való, természetileg és történetileg is érzékelhető beléolvadás érzete tölt el. Más szóval: a római halál a tökéletes keresztenyi halál, nem csupán a szent föld állandó vonzása és jelenléte miatt, de magának a halálnak értelme szerint is: a római halál a teljes megnyugovás az Örökkévalóság karjaiban.

Az utas érzi a római temetők sötét ciprusai alatt: ezek a fák évezredek tradícióit lengetik és természetes előkelőségeik mögött messzi elmaradnak a mi egyszerű otthoni temetőink zajos jegényei, e paraszti fák, melyeket mégis csak szeretünk, mert a miénk, mert a mi földünkbeli nőtt otthoni fák, — a ciprus csak örök vágy, örök intés marad. Az utas vágva járja Róma templomait és vágva nézegeti az idegen sírokat: mert irigyli halottjaiktól a tökéletes római halált, tudja már, őt csak egyszerű otthoni temetők fogadják be s emlékét nem őriz majd előkelő márvány s porló testét nem őrizik ciprusok, csak öreg paraszti, otthoni jegényék. Mégis őrökre szívébe vesi a római sírok emlékét: ahogy a római élet teljessége lesz sohselem elérhető vágya küzdései közt,

úgy lesz majd elérhetetlen vágya a római sír, a római halál. Oh, Róma idegen halottjai, kiknek az a boldogság adatott, hogy ott pihenjetek! Irígyletem a lengyel grófot a mult század harmincas éveiből, amint ott alussza álmait a Santa Maria del Popolo oszlopa alatt és sírját még századokig jelöli a klaszszicizáló márványlap, fürtös, bozontos feje és lelőgó bajuszá (romantikus bajusz, mégis annyira aktuálisan lengyeles, a magát lengyel eredetűnek tartó Nietzsche és Pilsudzski viseltek ilyet) őrökre emlékben marad. Lehet: szenvedő és üldözött emigráns volt, akár a nagy Mickiewicz, aki maga is soká lakott Rómában — mégis: szenvedéseiért elégtétel tán a római halál s a sír a Pincio tövében. S ki tudja, milyen sorsa volt annak a lengyel ifjúnak, kit tizenhat éves korában vitt el a tizenhetedik században a halal? — sírja az Aracoeli-templom egyik fülkéjében mégis egymaga minden megmagyaráz, szinte történelem. Nem is maga az ember, nem is maga a sír a fontos, inkább a sírnak római lényege és római helyzete: az idegen embernek megnyugovása Róma földjében, amerre minden út vezet és amerre húz minden északi vágy.

Mert Róma földjén minden ember ott-honos, Róma földje nem csupán egy nemzet, Róma földje mindenájunkkal közös. Az utazó, kit még Itália földjén sem hagyott el, bármilyen erős az olasz természet és történet különös, mindenből kiszakító és individualizáló vonzása, egy bizonyos egyetemes európai szolidaritás, bizonyos európai, sőt emberi érzésekkel és rokonszenvekkel járja a templomokat, melyek idegen vándorok sírjait őrzik. S ha el is nézi a Santa Maria sopra Minervában Michelangelo apollói szépségű föltámadt Krisztusát, nem feledi el, hogy Róma ez egyetlen gótikus — firenzei stílusú — templomának egy sötét zugában pihen egyszerű kólap alatt Beato Angelico, az angyalok és szent szűzek festője, ki idegenként jött Rómába szintén. És nem feledi Szent Péter templomában Krisztina svéd királynő sírját sem és nem feledi a San Stefano Rotondo kerek egyszerű templomát, melyet régi római vásárcsarnokból alakított át a keresztenyi hívek lelkei szükséglete: mert a magyar utazónak kegyelettel kell az öreg és elhagyott templom közepén megállania: magyar sír előtt áll itt, egy erdélyi magyar pap sírja előtt, ki Rómába jött meghalni a fagyos Ister partjairól, mint mondja a sírföllirat. 1523-ból való ez a sír, Lászay János gyulafehérvári prépost sírja, azé, aki a gyulafehérvári székesegyház renaissance oldalbejáróját finom ízléssel építette és jeles ízlésű úriember és humanista volt a fagyos Ister partjain is. Lengyelek, magyarok, —

messzi, távoli és sorsüldözött népek, — nékik Róma gondolatából és ragyogásából csak kevés juthatott. Ittlétük jó és kellemes nekünk, — de valljuk be, kissé kuriózum is.

Mennyivel természetesebb a nagy népek jelenléte itt! A San Pietro in Vincoli-ban megdöbbent II. Gyula pápa szegényes és elhagyott sírja fölött Michelangelo magányos Mózese, egy nagy gondolat törzöja, a félbe maradt síremlék heroikus kísérlete. De a templom sötét zugolyában ott van a XIV. századból Nicolaus Cusanus, a nagy német bíboros és hittudós sírja, egyszerű kőlap alatt. A templom sötét és komoly, a főoltár körül pár gyertya ég, ide nem hatol el már semmi fény s az arany alkonyat sem hintheti ide fényeit. Mégis: ez a magányos és egyszerű kőlap mindenél többet mond, mintegy első jele annak a végtelen áradatnak, amelyet a nénetség és Róma története jelent. A középkorban Róma volt a német vágyaknak minden célja, teteje; és egyúttal maga a halál, mely magához vonta a szertelen német vágyakat. De a német-római imperátorok középkori vonulásai után, a viszonylagos nyugalom, a hanyatló középkor éveiben Róma a nénetség tudatában új értelmet nyer, — most már nem a hatalmat, Róma pogány fényének megújítását jelenti, hanem az egyénileg is eloszló szentséget és tudást, — s a később oly erővel újra Dél kultúrájának, a formának és a klasszicitásnak meghódítására törő német szellem történetében Nicolaus Cusanus sírlapja az első fejezetek egyikét nyitja meg. A németek itt formát, tökölyt kerestek; folyton éreztek: Rómára szükségeük van, mert csak általa tetőzhetik és fejezhetik be — illetve: fejezhetik ki — önmagukat (ahogy ezt a legmagasabb fokot Goethe érte el). Róma nélkül az egész német lét csupa kavargás és csupa «romantika», ha a «romantika» szót itt abban az értelemben

vesszük, ahogy a latinitással és a klasszicitással a német kavargást s szertelen égretést össze szokták hasonlítani. A középkori német imperátorok hatalmukat mind szükebbre akarták gyűrűzni, nem a kiterjedés kellett már, de a középpont: Róma! — s így hozta el Róma számukra a halált, de nem a beteljesülést. A halál a középkori német imperátorok esetében nem volt nyugodt és szép római halál, nem volt beteljesülés és klasszikus befejezés, — csúnya és rettentetés halál volt, durva halál a szertelen és nagyon akáró életek végén, nem a természetbe beléolvadó déli halál, de letörő és félbemaradó északi halál — s Róma és a halál kapcsolata itt újabb meggondolásokra int. Mert Róma nem ismerhet el maga fölött idegen hódítót; Rómát nem lehet meghódítani, mint azt Észak szertelen urai akarták, akiket megszállt a pogány római impérium és a Dél visszakísérő démona. Rómához csak szelídén és alázattal lehet közelíteni Észak fiainak; nem úgy, mint a középkori német imperátorok, hanem mint Goethe, mint Burckhardt, Gregorovius, Ranke, Bachofen és a többiek. Ilyenkor Róma szelíd és magához ölel és felnövel és annak, aki pihenni ölére hajtja fejét, szelíd sírhelyet ad. Tehát a római lényeghez való odahasonulás a fontos itt is, a római halál esetében és nem a durva meghódítás. Ezért oly szép a délről vágyó és fajukból kivágó, a déli emberi lényeget és a klasszicitást meghódítani akáró németek halála Rómában. Szelíd pihennek ők most már, művészek, írók, finom életévezők a protestáns temető ciprusai alatt. A világ legszebb temetője tán ez a kis földdarab Cestius öreg piramisának és a régi falaknak tövében. Nem protestáns temető ez, nincs benne semmi keménység és rigorozitás, mely talán másutt jellemzi a protestáns lényeget, mely Rómától úgy irányozott lázadó és viharos századaiban. Itt már inkább csak a vágy él, a vágy Róma, a dél, a katolicizmus felé, ezek a másvallású északiak, kik itt pihennek, a sötét és komoly piramis és a ciprusok alatt, mind végtelen szerelemmel fordultak Róma, a latinitás, Dél és a katolicizmus eggyéfönödött csodáj felé. Sok-sok német sír fogadja itt a vándort, amint merengve jár a szűk utakan, — itt van Goethe fiának sírja, aztán Malvida von Meysenbugé, Romain Rolland öreg báránynéje, itt van Semper, a nagy építész és még ki tudja, hányan és kicsodák. Aztán vannak itt angolok és soraik között egy régi magyar bárónő sírja is, aztán vannak itt sokan, so kan oroszok is, a legtávolabbi Észak gyermekei, rejtelyes és idegen moszkovita

S. Stefano Rotondo. (Metszet a XVIII. század végéről)

írás sírjaikon — és minden mégsem idegen, mert már mind-mind Róma gyermekei. A halk ószi időben bágyadón hajlanak a megtért idegenek felé a ciprusok, — nem idegenek már ezek a sírok, mert nélkülök a római föld és a római halál és a római történet nem lehetne teljes.

Oh, ki tudná elképzelní már ma, széplelek és az irodalom kedvelői, közületek ezt a kis temetőt és Cestius piramisát Shelley és Keats sírjai nélkül? Itt pihennek ők is, az angol szellem legnagyobbjai és legnyugtalannabb déli vándorai. Shelley-t ide hozták, Keats itt halt meg, a Pincio lábánál, a csodálatos spanyol lépcső mellett egy kis vörös házban és ott pihen az öreg piramis alatt. Méltó helyük ez: mert ez a római protestáns temető a leggörögebb föld, melyet északi ember valaha is elgondolhatott és Keats és Shelley a görög szellem felé vágytak olthatatlanul. Klasszicitásuk nem a német lehiggadt és magát formába törő klasszicitás, de örök nosztalgia, örök romantikus vágyakozás a tökéletes szépség és a tökéletes emberség felé: s Észak gyermeinek, mióta Helláss oly messzi esett, már Itália és Róma közvetítette ezt a klasszicitást.

A római idegen sírok sokra tanítanak: németek török magukat a klasszicitás után és önmagukat fékezik vele, az angoloknak messzi szépség, mesze és vágy a görögsg, amit Itália közvetít ... És a franciák?

Külön állandak ők, övék a teljes és európaiá tett emberi mérték, mert hiszen Itália még túl szertelen és túl különös föld ahhoz, hogy általánosan emberi legyen. Itália klaszszicitása az álom, a vágy, a tavaszi virágzás, — általános érvényűve Itália termését Franciaország érleli. A francia szellem a legotthonosabb Róma földjén, — de a legkevésbbé is van szüksége reá ... Nem véletlen ez a tanulság: a távoli, északi és protestáns népek Itáliaiban nem is annyira a rómaiságot keresték (mert ettől a reformáció vallásilag is, politikailag is elidegenítette őket), hanem a görögsg felé vágytak általa; viszont a katolikus népeknek nem voltak ilyen görög élményeik, nekik elég a rómaiság, a latinitás, ahogy ezt legjobban mutatják a franciák római kapcsolatai. Franciaország otthon van római talajon, de néki nem kell olyan értelemben sem a politikai rómaiság, ahogy a németeknek kellett. Franciaország ismeri a maga mértékeit, elég önmagának, nincsenek szertelen vágyai, nem akarja önmagát idegen politikai gondolatokkal megtermékenyíteni, ahogy a római gondolat termékenyítette meg évszázadokig a középkori német politikát, majd meg ahogy a római és déli vágyakból született meg a német klasszicitás. Ezért van az, hogy Róma földjén tán a francia utazó a legotthonosabb, de lelkének itt voltaképp kevés keresnivalója van: megvan otthon minden, itt legföljebb otthoni dolgai-nak előképeit találja meg.

Itália külön természet, külön lény, — ezért lett Franciaország a rómaiság, latinitás, klasszicitás egyetemesítője, emberiesítője oly soká Európa felé. De Rómát a francia életstílusból és művészettel kivonni mégsem lehet. Csak éppen a francia rómaiság preciz és nem lángoló, nem extatikus, mint a többi északiaké, nem élményszerű és megújító, hanem természetes. S ugyanekkor Róma földjén a pár kis francia darab föld egy darab egyetemes Európa. A San Luigi dei Francesiben ott van a ragyogó, aranyos képeket festő, a déli tengereket, a déli alkonyokat hozzánk közelítő Claude Lorrain sírja is: gondolj reá, utazó, hogy ő színezte először déli vágyakkal ifjúi gondolataidat. S ha elmész Chateaubriand barátnőjének, Madame de Montmorinnek halk sírja mellett, gondolj szeretettel a loboghájú és exaltált költőre, akinek szobrát nemrég ott látta a Pincio olajfái alatt: katolikus érzésed nem lenne teljes nélküle, aki szerelemre és Isten dicséretére egyszerre született s akinek áradó lelkében a breton tenger sötét harcogása eggyémosódott Róma harangjainak szavával.

Az utazó képzeletében (mert mindenki önmagára gondol, ha utazik s önmaga lehetőségeit utazza meg) így lesz Róma az idegen halál városává, hol maga is szívesen pihenne el. Csak a nyugalmat érzi itt, az Egyház és az ősi föld szelfi ölelését, a templomok hívogató márványkövét és a bús-nyájas ciprusokat. Voltaképp nem is érdeklík már a pápák végétlen és nagyszerű sírjai, a kardinálisok és püspökök márványemlékei,

S. Luigi dei Francesi

aztán az antik szarkofágok az utak szélein s a pápák végteren és nagyszerű sírjai, a kardinálisok és püspökök műványemlékei, aztán az antik szarkofágok az utak szélein s a kertek árnyai alatt. Az utazó önmagára gondol és hazagon dol a szelíd ég alól az otthoni temetők ködeire, a jegenyékre, melyek parasztosan sikongatnak a szélben és a ködben, a pislogó mécsesekre gondol, az otthoni halottaknapja könyves-ködös borulataira. Igen, Róma földjén az utazóban is fölülkerekedett az antik érzés, a tiszteges és szép halál, a szép és bocsületes eltemettetés gondolata. Megérti a legyőzötteket, akik Augustus előtt csak azért rimánkodtak, hogyha már meg kell halniok, hát temettesse el őket tisztegesen, — s elborzad a győztes Augustus kegyetlenségén, amelyben a gyilkos Apollo isten kegyetlensége éledt újjá, a világot emlékeztetőn, midőn így felelt : « Temetéstekről gondoskodnak majd a madarak »... A tiszteges eltemettetés és a halottnak szóló szelíd kegyelet ma is ott él a római emberek cselekedeteiben. A halott nem idegen, a halott szinte ma is testi létünk társa, sírját virágokkal díszítjük már három-ezer éve s ha nem is szórunk sós darát a sírkő elé, az alvilági istenek megnyugtatónak táplálékaul, mégis minden tettünkkel meg akarjuk nyugtatni az elkövötözötteket. A keresztény kegyelet is tisztesen és áhítattal ápolta a nagyhatalmú halottakat, a katalombák mélységei tanítanak erre, ahol az Úr rejtekezett az üldözések alatt s ahol a szent temetéken mutatták be az áldozatokat. Egyáltalában, Rómában mindenig s mindenütt jelen volt a halál, — a halál mindenütt jelenválos, ahol ott van az élet : s volt-e valaha nagyobb élet, mint amit az emberiségnak jelentett Róma élete? Az utazó előbb ott érzi ezt a teljes életet Róma minden mozdulatán. De ekkor még nyár van s a természet ragyog.

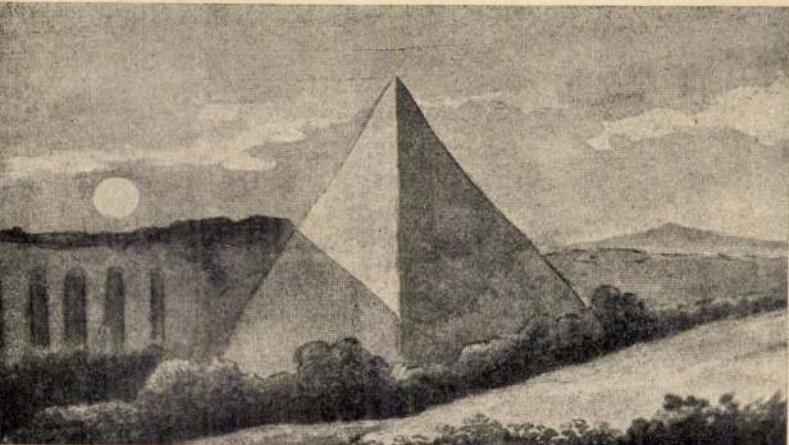
Az ősz még lassan közelít. De mégis : ősz! — bármennyire is halkak léptei. Rómában a nyár a halál igazi időszaka, — de nyáron nem érünk rá, hogy a halál gondolatai foglalkoztassanak. Most ősszel, mikor már a fénylező Apollon messzejár és a lágy és bűvölő Dionysos közelít, csak most gondolunk a halál felé : de — ismételjük és soha el ne feledjük — ez a római halál, ez a halk, csöndes, alkonyi színekkel díszített, átmenekekkel teli, tökéletes halál más, mint otthoni halálunk, mely rideg nagyvárosi temetőkben, oktalanul zajló jegenyék alatt vár reánk. Az utas, ki előbb belemélyedt Róma életébe s szinte mindenről elfejtkezett, most ámulva érzi az őszt, melynek szelíd színeiben a nyár által megérlelt halál közelít. A nyári ég tüze már régen szertelágult, az ég szelíd és megbocsátó színekkel teli, most

Szarkofág a kereszténység első korszakából. (Róma, Lateráni múzeum)

a pihenés hivogat, nem a szenvédély. Az utazó egy napon épp ezért döbben föl a híre : halottaknapja van...

Otthon ez a nap ködökkel és szemergő esőkkel teli, az ősz csúnya, nedves és kiállhatatlan, a lélek úttalan benne és vigasztalan. Valóban : az otthoni halottak napja, ékítések bár feketességet fehér krizantémek, mégis a szomorú és bús középeurópai halál napja, a szomorú letöréseké, a befejezetlen és mindenig megújuló bánat. Hiszen Róma temetőiben is szerteszét égnek a sírokon a szelíd emléktüzek a magas ciprusok alatt ; de az utazó most jön a Campagna felől, hol minden szelíd és édes enyehe napsütésben ragyog, minden oly tiszta és átlátszó s Szent Péter mindenütt jelenválos kupolája kísérte léptéit, ahogy a sírok örök útján, a Via Appián ballagott öreg szarkofágok között s Cecilia Metella kerek sírtornya alatt, hol az ősi napfényben élet s halál megszakítatlan foltonosságban ölelkezik, akár Róma előkelő, sűrű s őszülő magányos, nagyúri kertjeiben. Az ősz és a római temetők mécsei a nyugodt és megnyugvó halálra intenek, a keresztény halál szépségét és kegyeletét hozzák, vándor, eléd, ahogy a nyár, Apollon és a római történet legjellegzetesebb évszaka jelentette a pogány halált. Az utazó az öreg templomokból mindenfelől zsolozsmákat, halotti dallamokat hall, az esti ég mondhatatlanul szelíd, a kertek nyájasak s mosolyogva érzik magukon az ősz simogatásait. De a szűk római utcákra mégis valami megmagyarázhatatlan bánat ereszkedik, a régi Róma lelke most kibomlik a modern nagyváros leple alól. A régi római sikátorok halálos hangulata, melyet a szégyenség bizarr koszorúként övez, most szélteng az egész városon. A templomokban elmelyledt és sírankozó papok s velük különféle konfraternitások tagjai, világiak, ügyvédek, vargák, orvosok, asztalosok, tejkimérők, katonák siránkoznak monoton és évezredes keresztény dallamokkal, sötét, komor fekete csuklyáikban a halál végtelen rettentetével előtt. Az utazó érzi : a római halál jó, megnyugató és szelíd, az egyedül szép emberi halál, — de most mintha ez a keresztény halálos nyugalm is megzavarodnék, a keresztény lélek

A Cestius-piramis. (Goethe tusrajza)

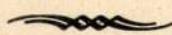
megdöbbenten mered a roppant ürre, mely ott tátong bűnös léptei előtt s a roppant magasokra, amit az Úr kegyelme, avagy szigora jelent. Vannak pillanatok, amikor a kereszteny lélek is tanácsban a Halál nagysága előtt. A római halottaknapja is ilyen pillanat, — elárulják a jajgató dallamok. Az utazó hazafelé tart a sötét római utcákon át, otthona, a magyar Collegium felé, melynek oldalán ott szerénykedik a római halál egyik kis temploma, a Santa Maria della Morte; naponta esténkint alázattal tért be ide s hallgatta a csuklyás konfraternitás könyvörgő esdeklő énekét, avagy tiszta reggeliken korán láitta a csuklyás alakokat, amint kegyesen szorgosodnak egy-egy készülő temetés körül: mert ősi római és ősi kereszteny cselekedet a holtaknak való tiszteletadás. Most, halottaknapja éjjelén ez a templom különös jelentőséget kapott, falai feketébe borultak s a konfraternitás dala még jajgatóbb. Óh Santa Maria della Morte, Madonna, ki segíted halottainkat s ki segítesz a jó halál felé, vedd öledre imáinkat halottainkért kegyesen! Madonna, segíts a jó halál felé! A kapu mellett, a sűrű gyászfátyolok pom-pája között hatalmas borszeszlángok lengenek az esti szélben, magányosan és a halálra emlékeztetőn, de melegítőn is és engesztelőn. A Farnese-palota magas fala alatt, a Máriakép alatt sűrű gallérjukban sötét fekete carabinierik állanak, a sarkon elhagyott autó, pajkos macskák az autó alatt, a szomszéd palota házmesterlakásából halkan szól a rádió, — élet, élet! — mégis a halál mindenütt, folytonosan jelenséges, a sötét utcára kilengő lángok erre intenek, — fogadd jó szívvel, utazó, a melegítő és emlékezetető halotti lángok intelmeit.

Ezen a halottaknapján az utazó, aki a Campagnán át, Frascati halmai felé sietett, már a borusra vált délutánban, a földre lecsüggő sűrű és tömör latin fellegekben ott érezhette a halál rettentő intelmeit. A derűs és drága Frascati sötét és borszagú utcáin,

Róma. St. Stefano Rotondo

hol minden a messzivonult Dionysosra emlékeztetett már, minden gyászba borult, maga az ég emlékeztette az embert a halottak ősi ünnepére. Az utazó érezte, Rómában mégis kissé hamis a halálos hangulat: nem maga Róma miatt, de a rohanó és modern nagyváros hallatlan vitalitása miatt. De ebben az öreg campagnai városban, amint ott ül magas partjain a római síkság fölött s olyan, mint a tengerpart magasa a végtelen sík vizek fölött, még teljes — épp elmaradottsága és a földhöz való közelsége miatt — a halál. A hegvi úton lemondón ballag kolostora telé egy ka-

pucinus barát, az erdő hallgat és néma, mert némák és halottak Itália erdei: a nép, mint a régi Róma inyencei, ma is szeretettel eszegi az énekesmadarakat. A kapucinus szelídén elhaladt magas kolostora felé, de a hegyről erős legények tartanak lefelé, ősi és mégis fiatal alakok. Ilyenek lehettek a régi briganti vagy harcos világ alakjai, heroikusak, erősek, feketék s fiatalok csupa erő, csupa élet. Az ágon most felénken dalba kezd az alkonyatban egy kis madar; az egyik fiú nyilhogva és kajánul fölnevet, céloz és lő, a kis madár halott, ott fekszik lábai előtt és gyilkosa boldog mosollyal rakja el tarisznyája mélyére. Már száll az este, az erdei út a sűrű fák és a merev kertfalak között homályba vész s most az egyik fiú dalba kezd. Milyen szép, csodálatos dallamok ezek, lágyak és erősek, öriők és szomorúak, — mintha a mithológia valamelyik halott alakja dalolna újra, halottak napján utolsót a lombok között: nem halt meg a nagy Pán, mondombáratomnak — s az antik mithológia halottaira gondolok, kissé bűnösen is, a kereszteny halál ünnepén. S ha Rómában is megdöbbentett a konfraternitások borús és jajongó dala, hogy megdöbbent most a halotti ének Frascati szűk, kis, szegény templomának falai között, ezek közt az egyszerű és szegény emberek között, amint férfiak választottjai jajongó énekekkel nagy és rejtelmes csuklyákban rémüldöznek a halál mélysége előtt és esdenek az Úr irgalma után. A városon ború ül, a lelkeken is végtelen ború, szinte a természet is megmutatja nekünk e napon a halál hősi retteneteit: — s talán ezért is oly mélyek, ezért is oly alázatosak, ezért is oly diadalmasak Frascati egyszerű embereinek halotti énekei, amint az őszbe belezengenek, messzi ki a sötét utcákra, messzi ki a római táj végtelenjébe, alázatosan és egyben — mint jó keresztenyekhez illik, kiknek a halál mélységei előtt kétségebesni nincs okuk s mint jó rómaiakhoz illik, ahol a halál jó és szélf — bizakodón és reménykedőn.

mába. A Palazzo Falconieriben töltött idő mégis sok tekintetben művészileg összekovácsolta, a modern magyar művésznek határozott iskolájává tömörítette őket. Közös bennük az alapos természettanulmánynak, a tiszta előadásnak és a komoly képfelfogásnak művészilelkismeretessége, a monumentális érzés — Róma halásának legérzékenyebb stigmája —, s az olasz Trecento és Quattrocento tanításainak folyományaként a térbázolás tisztasága, a tömör plasztikai törekvés, az egészsges, nemes formák méltósága. Honi talajukban gyökerező vonásuk a merész és mégis kellemes színfátia és a formai expresszió mértsékléte. Festőknél, szobrászoknál egyaránt közös a lényegforma keresése, a szolgálag utánzó, letapintó naturalizmus helyett. Kikinázták az olasz klasszikus művészet anyagi és technikai tanulságait is. A festők igen szerencsésen temperával próbáltak, a szobrászok a márványfaraigásban tökéletesítették magukat.

Festő- és szobrászsztöndíjasaink — egyéni „fülönözésük dacára — már az első években kialakítottak egy római magyar stilust, melynek irányára egybeesik az új európai művészet legkomolyabb és leghitelesebb fejlődési vonalával, s mely kétsegkvül egészsges új törekvéseket, új szintet hoz a modern magyar művészethe és hozzájárul az új magyar művész izlés kiforrásához. A Palazzo Falconieriben, alig 2—3 év alatt egy új magyar művészeti iskola született.

Római műtermeinkben festők és szobrászok mellett építészek és iparművészek, kerámikusok, ötvösök és grafikusok is dolgoznak. Az építészeknek Rómában anyagi nagy példa tanulmányozására nyílik alkalmuk, mint sehol másutt. Már maga otthonuk, a barok egyik legnagyobb és legfinomabb mesterének, Borromininek al-

kotása neveli izlésüket. S ha műtermük ablakán kitekinnek, a szomszédban a Palazzo Farnese, szemben a Farnesina, oldalt a Sz. Péter-templom, s a hasonlithatlan veduta távolabbi horizontján Róma számos kupolája, a Capitolium, a Quirinál és a Laterán messzirol előmagasló oromzata szolgáltatja az állandóan szem előtt lebegő nagy példákat. Kiállításunkon bemutatjuk építészeink munkáiból, eredeti tervezetek mellett a Palazzo Falconieri és a Sz. István magyar király zarándokháza helyén épült S. Stefano rotundo építészeti felvételeit, továbbá néhányat azon vázlatok közül, melyek építészeinknek Róma műemlékein végzett tanulmányairól adnak fogalmat.

Kerámikusaink állandóan táplálták az Intézet égető kemencjét, s mesterségiüket nemcsak a formák, hanem a régi olasz fajánsz fénymázának tanulmányozása által is tökéletesítették. Ötvenszö osztöndíjasunk kivált a liturgikus művészettel szentelte magát szép eredménnyel. Grafikusaink a vatikáni ködexek initialéiban és az olasz ösnyomtatványok finom fametszeteiben találtak gazdag kincsestárnakra, vagy böven válogathattak a városkép festői motivumaiban. Legtöbb festőnk a réz- és fametszetet is művelte.

Művészsztöndíjasaink nagy része két évet, vagy ennél is hosszabb időt töltött a római magyar Akadémian, amennyiben nemelyik folytatólagosan még ebben az akadémiai évben is az Intézet tagja. Néhányan rövidebb ideig, részben mint évközben beultak ösztöndíjasok vagy vendégművészek dolgoztak ott. Alkalmuk nyilt Rómán kívül más olasz vidékek művészeteit is megismerni, s többen részt vettek a perugiai nyári tanulmányi akcióban, ami azzal a felbecsülhetlen nyereséggel is járt, hogy alig néhány kilométere voltak Giotto fiatal-

Nemzeti Szalon

1931.

Római magyar művészeti
intézet -

kori assisi freskóitól, amelyek Piero della Francesca, Signorelli és a sienai primitívek mellett talán legerősebben inspirálták őket.

Művészszöntöndíjasainknak Rómában készült műveiből a mult nyári velencei kiállításon a magyar pavillon két termében már rendeztünk kiállítást, mely — minden tulzás nélküli merem állítani — a kiállításnak egyik meglepetése, szennációja volt. A közönség és a kritika egyaránt a legmelegebben fogadta, a legnagyobb és legtekinthetőbb nemzetközi művészeti fórumra kimereszkedett ezen első kiállításunkat. Az olasz és egyéb kiföldi lapok, művészeti folyóiratok és könyvkiadványok a legnagyobb elismeréssel írtak róla, s az Intézet művészeti munkáját és nevelését példaként állították. Az a megtiszteltetés is érte, hogy, magánosok mellett az olasz király öt művet — öt rézkarcot — vásárolt, az olasz kormány pedig az állami művásárló bizottság javaslata alapján, a római modern képtár számára megvette Intézetünk egyik művésztagjának, Aba Novák Vilmosnak „Bettola” c. képét. Nagy kitüntetésnek tekintjük azt is, hogy Mussolini miniszterelnök több ízben modelt ült egy másik művészszöntöndíjasunknak, Kuzník Liviának róla mintázott mellszobrához, melynek egyik bronzpéldánya velencei kiállításunkon szerepelt, s ezen is latható. Molnár C. Pál fametszetekkel díszítette Sz. Ferenc Vírágoskertjének, egy előkelő olasz cégtől köszönbocsátott angol nyelvű amateur-kiadását, amelyet szintén kiállítottunk. A barcelonai kiállításon Szönyi István és Kuzmik Livia ezüst, Istókovits Kálmán és Patkó Károly bronz érmét nyert.

Művészeink, mielőtt idehaza csoportosan bemutattak volna, maguknak már európai nevet, s az Intézetnek pedig nemzetközi megbecsülést szereztek.

A Római Magyar Intézet — R. Accademia d'Ungaria di Roma — első művészszöntöndíjasainak első hazai kiállítása számot akar adni az ifjú Intézet művészeti munkájáról. Bemutatni akarja azt az eredményt, mellyel romai tanulmányai jártak, azt a hatást, melyet rájuk az Örök Város Klasszikus művészete, nem annak utánzása, hanem a benne rejő örökk művészeti meglátása által gyakorolt.

A kiállítás igazolni akarja továbbá, hogy mily gyümölcsöző az az áldozat, melyet a római magyar művészszöntöndíjasokért a magyar állam hoz, hogy mily busás kamatot fizet a magyar művészettelik az a befektetés, melyet a Palazzo Falconieri műtermei képviselnek.

Az 1928-ban megnyílt római magyar Akadémia első évkorének, első ösztöndíjasainak termését mutatja be a kiállítás. Aki latta korábbi műveket, le fogja tudni merni haladásukat. A fiatal művészkek egyenisége az ott töltött évek alatt kierlelődött, formai és technikai tudásuk gyarapodott, izlésük fejlődött, művészeti kultúrájuk gazdagodott. Az ókori római és a régi olasz művészettanulmányozásnak sokat köszönhetnek. Modern törekvések számára művészeti értékmérőt nyertek vele. Javukra volt a klasszikus művészett emelkedett légióre, de használt nekik a modern Róma, a modern Olaszország acélos, szellemi frissessége és a modern olasz művészett lendületes újjászületésének ösztönző példája is.

Különböző művészeti temperamentummal és előkészültséggel, különböző esztétikai irányokból jöttek Ró-

A Palazzo Falconieri, a Római Magyar Intézet székháza

A Római Magyar Intézet műteremháza

Itthon is arattak azóta babért. Az Orsz. Szépművészeti Múzeum megvette Szőnyi István, Aba Novák Vilmos, Medveczky Jenő és Pátzay Pál egy-egy művét. Molnár C. Pált és Pátzay Pált Szinyei-díjjal tüntették ki. A tavaly nyári Szent Imre egyházművészeti kiállítás díjainak túlnyomó részét az Intézetben dolgozott vagy dolgozó művészek nyerték el, kezdve a Szent Imre nagydíjtól, melyet Szuchy Lászlónak, a jelen kiállításon is szereplő fénymázas Sz. Imre szobrának itéltek. Szuchy azonkívül megkapta e művéért a Nemzeti Szalon ezüst érmét. Rozgonyi László elnyerte Gróf Zichy Gyula kalocsai érsek, Miskolczy Ferenc Budapest székesfőváros díját. Éber Anna, Istókovits Kálmán, Végh Ilona és Vilt Tibor dicsérő elismerésben részesült. Árkay Bertalan építész a kaposvári múzeum tervpályázatán első díjat nyert. Nemessányi Kontuly Géza a gödöllői premontrei rendház részére freskókat festett, melyek kartonjait Rómában készítette.

Ezekkel az eredményekkel méltán dicsekedhetünk. A kiállítás meqmutatja, mit hozott a *Palazzo Falconieri* első két éve. Aki jóhiszemű, bármilyen legyen is egyéni izlése, be fogja látni, hogy itt komolyan dolgoznak.

Az alapokat leraktuk. Ha szilárdak is, ez még nem minden, mert tovább akarunk építeni. Római Akadémiánk tudatos művészeti programmját tovább kell fejlesztenünk. Az egymásba kapcsolódó fiatal generációk művészeti készségeinek, tudásának és stílustudatosságának, ízlésének, művészeti kultúrájának gyarapodásán, pallérozásán tovább kell dolgoznunk. Az új magyar művészet egészsges kibontakozásából részünket ki kell vennünk. Segítenünk kell oly feladatok elvégzésében, melyekben művészetünk fejlődése meglassult vagy elakadt, vagy amelyek mint új kivánalmak jelentkeznek: a freskófestészetben, az új tör-

*Római magyar
intézet.*

téneti festészetben, a korszerű nemzeti és társadalmi téma-k korszerű művészeti megoldásában, az egyházművészet fellendítésében, az igazi monumentális szobrászat fejlesztésében, a racionalizált építészeti törekvések művészeti ki-alakításában és történeti beillesztésében, a lankadó magyar iparművészet fölemlélesében. Közre kell működnünk a magyar művészet európai színvonalának és békapsolódásának fentartásán, mert nem eshetünk ki Európából, ha méltók akarunk maradni multunkhoz és méltóak lenni a magyar jövő nagy és szent feladataihoz. Ami annál inkább kötelességünk, mert idegenben, a külföld szeme előtt dolgozunk.

GEREVICH TIBOR

egyetemi tanár

a Római Magyar Intézet kurátora

PALAZZO FALCONIERI

1640-ben Orazio Falconieri gazdag római nemesember egy lombard származású, kevéssé ismert építészt megbízott azzal, hogy a Via Giulán álló palotát kibővítse és átépítse. Az építészt, akire választása esett, Francesco Borromininek hívták. Kevés munka állott még a háta mögött, mint kőfaragólegény érkezett a városba s az ünnepelt Bernini keze alatt kezdette pályafutását, dekoratív részleteken dolgozgatva a Szent Péter-templom műhelyében. Részlett a Palazzo Barberini építkezéseiben, az oroszlánrész azonban itt sem reá esett, hanem részben nagyhírű öreg rokonára, Madernára, részben a pápák és hercegek kedveltjére, Berninire. Hozzáfogott egy kisebb templomnak, a S. Carlo alle quattro fontane-nak építéséhez, de ekkoriban még nem készült el vele. Apró-cseprő munkákkal vesződött, minő a Palazzo Spada-hoz épített folyosós éppenséggel nem tarozott a barokk Róma nevezetesebb mesterei közé, mikor Falconieri megbízása érte. Negyvenesztendős elmúlt már s a csaknem határtalan munkaalkalmakból alig jutott neki valami, míg társai, az egy-két évvel idősebb Pietro da Cortona és Bernini megrendelésekkel elhalmozva, fényes csillagokként tündököltek az olasz művészet egén.

Orazio Falconieri mégis jól választott. Borromini tüneményes pályafutásának, amely huszonhét év mulva az öngyilkosság megrázó fináléjával végződött, a Palazzo Falconieri az első állomása. A S. Carlo alle quattro fontane 1640-ig épült részei a belső kiképzés formáit érlelték meg. A Palazzo Falconieri parti homlokzatával Borromini megjelenik a szabad ég alatt, művészeti, e drága tükröt, magasra emeli, hogy Róma a saját hatalmára ismerjen benne. Rendkívül komplex stílusa, amely exaltált, végletes és pathologikus elemeket egyesít finom, klasszikus hidegségű, szinte megfagyott formavilággal, ezzel a monumentumával lép ki az örök város utcáira: a Falconierik

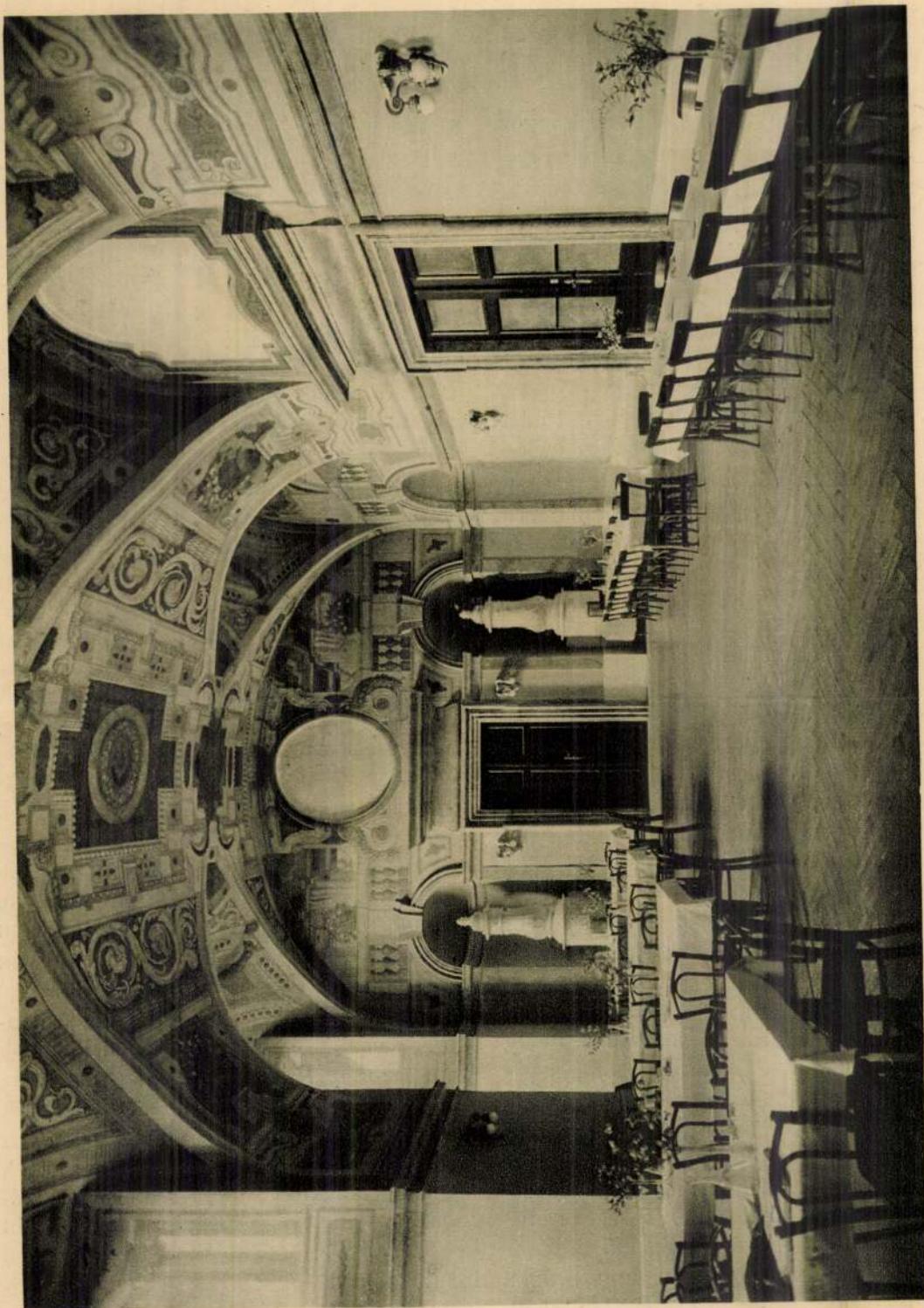
palotájával, a magyar állam új birtokával, a Regia Accademia d'Ungheria székházával.¹

1.

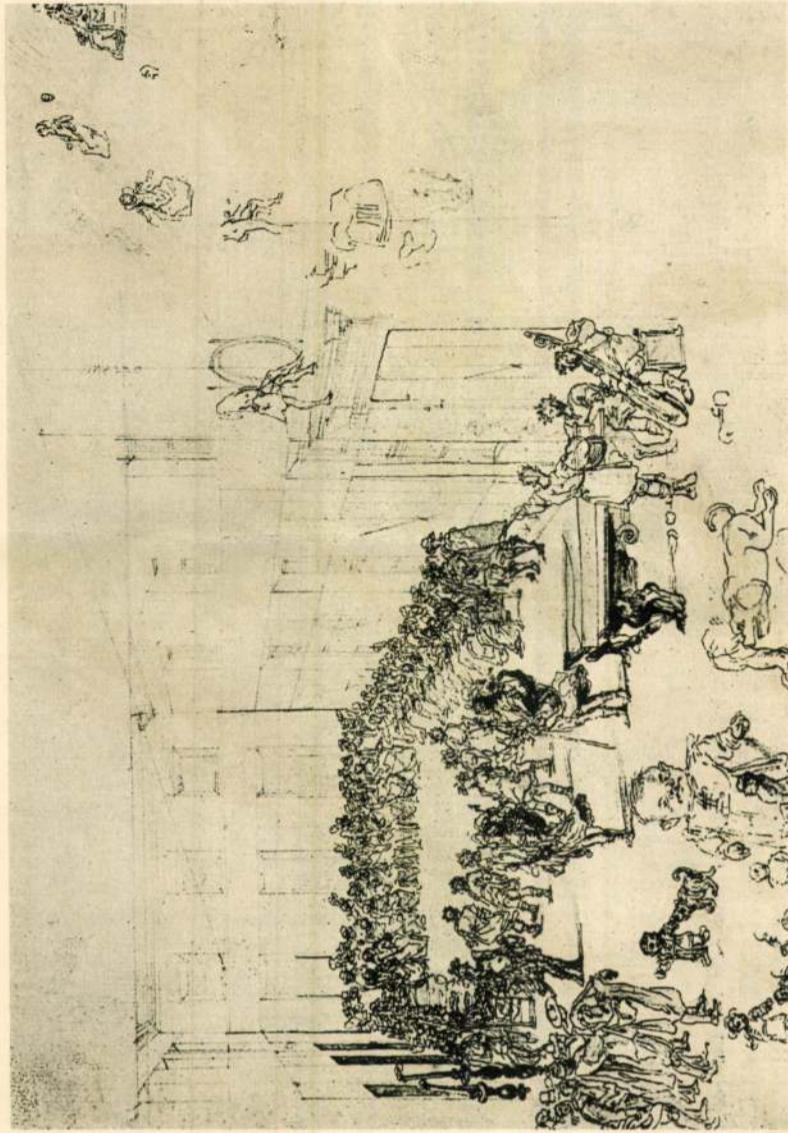
A palota régi állapotáról aránylag kevés adat maradt reánk, de ez a kevés adat némi világot vet az épület keletkezésére és eredeti formájára. A Falconieri-család kihalt, a családi levéltár hollétéről sem tudni, a fürgé és szapora római guidák (a Baedekerek ősei) nem emlékeznek meg az épületről s annak mesteréről, tanács-talanul hagyják a kutatót. A korbeli művész-életrajzokban, az úgynevezett Vitákban nem találni említést építészéről. Az első adatot, amelyre támaszkodni lehet, a rézmetsző Tempestának köszönjük, aki Róma térképét megrajzolva a Palazzo Falconieriről sem feledkezett meg. Meghúzva Róma ősi főutcájának, a Via Giulának vonalát, annak elejére belerajzolta a S. Maria della Morte-templomot, amely megváltoztatott homlokzattal bár, de ma is áll s melléje, töle északnyugatra, az utca hosszának vonalában felvázolta a Palazzo Falconierit. A palota utcai homlokzata kétemeletes, s hétakoszis volt Tempesta szerint, Tiberis felőli hátoldalán, a földszinten árkádos két szárny húzódott a folyó felé s a főépület tömegével együtt három oldalról kis udvart kerített be.

Tempesta metszete 1593-ból való s bizonyossá teszi, hogy a palota eredeti, intimebb formájában a XVI. század végéig elkészült. A XVI. századi származás mellett tanuskodik még az a manierista stílusú freskó, amely az utcai homlokzat egyik földszinti termének mennyezetén látható s amely kétséget kizáráróan bizonyítja, hogy az épület már 1600 előtt készen állott, tanuskodik végül az utcai homlokzat, a főkapu és az ablakok kiképzése.

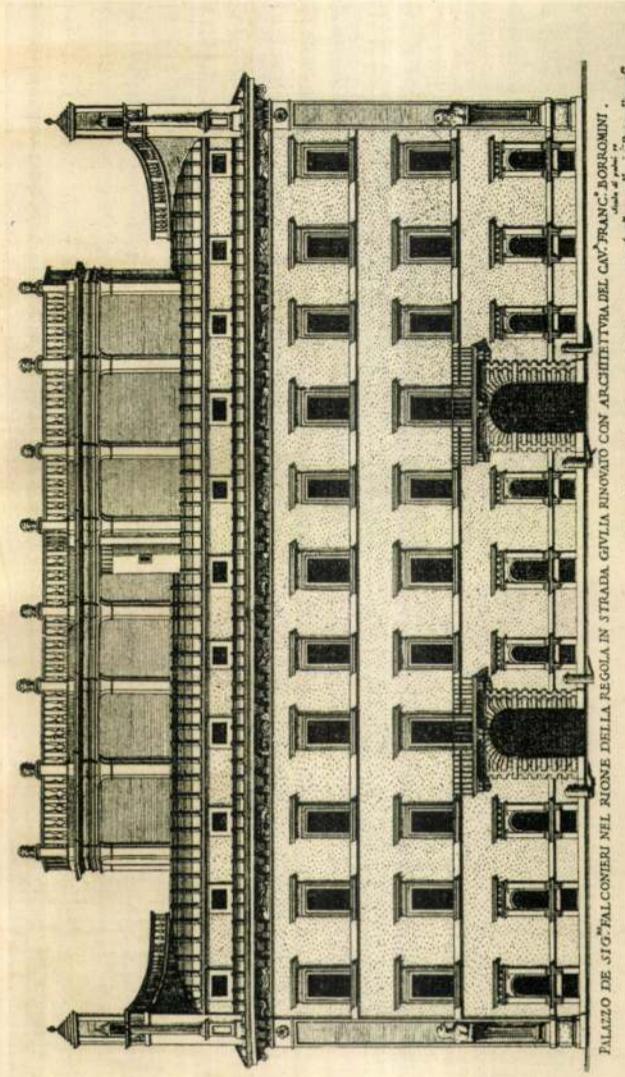
¹ A palota irodalmára vonatkozóan I. Oskar Pollak: Die Decken des Palazzo Falconieri in Rom und Zeichnungen von Borromini in der Wiener Hofbibliothek. Jahrbuch des Kunsthistor. Institutes der k. k. Zentral-Kommission für Denkmalpflege, V. kötet, Bécs 1911, 111-141. I. — és Eberhard Hempel kitűnő könyvét: Francesco Borromini. Bécs, 1924. Ez utóbbi a további irodalmat is regisztrálja.

A BÉCSI VOLT MAGYAR TESTÖRSÉGI PALOTA - A SALA TERRENA (ma a kollégium éterme)
JELENLEGI KÉPE A FRESKÓK FELSZABADÍTÁSA UTÁN

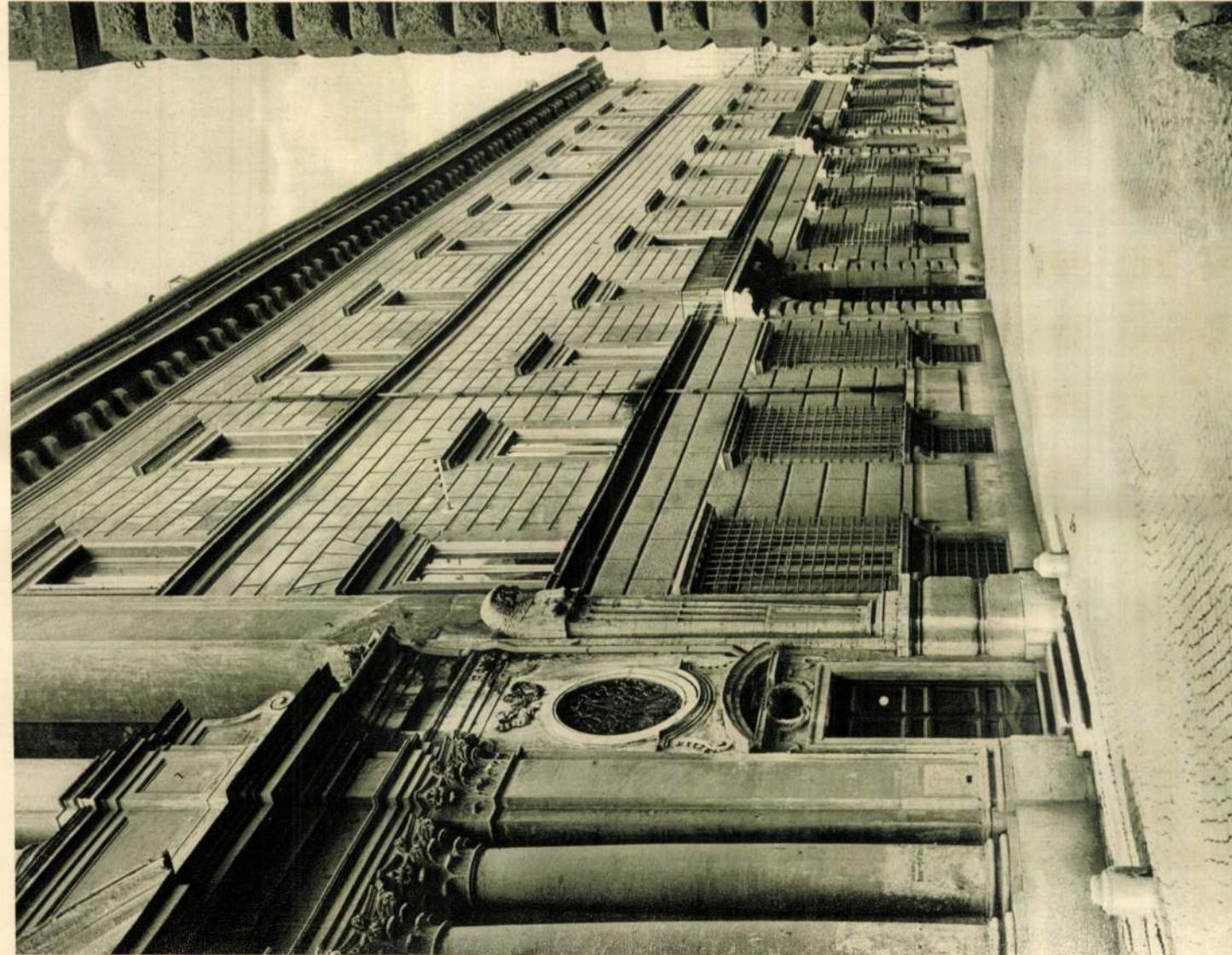

ANDREA SACCHI: BÁL A PALAZZO FALCONIERIBEN, Rajz
Windsor Castle. Hans Posse művéből

PALAZZO DE SIG."FALCONIERI NEL RIONE DELLA REGOLA IN STRADA GIULIA RINOVATO CON ARCHITETTA DEL CAV." FRANC. BORROMINI.
Párizsban készült az 17. században. A palota a 17. században a római előkelők között volt népszerű. A palota a 17. században a római előkelők között volt népszerű.

PALAZZO FALCONIERI, RÓMA: AZ UTCAI HOMLOKZAT RAIZA
Ferencio-Falda metszete uffán

REGIA ACCADEMIA D'UNGHERIA
A RÓMAI PALAZZO FALCONIERI UTCAI HOMLOKZATA

Chigi, a Quirinal, vagy a kis Palazzo Ossoli — kívül hatalmat, erőt, méltóság-teljességet is mutatnak s a ragyogást udvarukon koncentrálik. Pollak magyar ázko-dásainak szinte végletes példái akadnak. Lehet-e a hatalomerzéseknek monumentálisabb és brutálisabb erejű kifejezője, mint Vignole caprarolai Farnese-kastélya, lehet-e diszilemeknél barokk palota homlokzata, mint a Palazzo Chigie?

Líbből a Komori és Szigetti kúbor Váro a Palazzo Falconieri homlokzata, ebből a kerti két szárnya, amely utóbbinak tömege maradt csak meg, az is csak részben, különböző kiképzése Borromini zseniális átalakító kezének esett áldozatul. Felkelténnünk, hogy a palota udvara dicses volt, mindenre azonban sem pro, sem kontra bizonyítékunk nincsen. Az árkádokat befalazták, a disztrítsé s elünt s helyét Borromini szuperen alakító fantáziája népesítette be. Mindössze az utcai homlokzat maradt oly mértékben változatlanul, hogy belőle a palota korára közelebből következhetünk.

A páratlanul gazdag római építészet emléksorozatában néhány, keletkezését illetőleg pontosabban meghatározott, XVI. századi épület támpontul szolgálhat vizsgálódásainkhoz. A Falconieri-palota főkapuja rendkívül erős rokon vonásokat mutat a Peruzzi és Vignola által épített *Palazzo Ossoli* kapujával, amely 1550 körül épült. A földszint rusztikás kiképzése és az ablakkok idoma itt is, ott is csaknem lőkéletesen egybevág. A Palazzo Ossoli építője azonban úgy látszik a Palazzo Spadától nyert ihletet, a Palazzo Spadát pedig, mint isme-

reles, Rafaelnak a Borgo Nuovoban, G. B. Branconi dell'Aquila számára épült, elpusztult háza nyomán emelte 1540 körül Giulio Mazzoni. Így az ablakok s a főkapu illyfélé első megfogalmazását Rafaelnék lehet köszönni, e nagy mintaképre mutat későbbi ellenjedtsége, pl. a Palazzo Valentini-n (1585) s a Pal. Lancelottin (1585–1590), amelyek azonban már kisebb-nagyobb elváltozá- sokat eszközölnek az alapítúson. A Falconieri-palota egyes részleteiben legközelebb a Palazzo Spadához s a Pal. Ossolihoz áll. Szelleme azonban ellentétes a Pal. Spadáétól, egy világ választja el annak rühalmozott díszességétől, kaputáznak, földszinti ablakainak formája ezzel

szemben közelírokonságába hozza vele s rajta kereszti a Rafael-építette Aquilla-palotával. Szellemeiben viszont a Palazzo Ossolihoz áll közelebb, amely azonban, emellett bramanteszk fépjálléréivel még mindig jóval diszesebb palotánknál. A puritanizmus fokozatosan vonult be az örökkávárosba s föltelehető, hogy ezidőben a legdísztelenebb homlokzat időrendben a legkésőbb. Így a Palazzo Falconieri régebbi részeinek építési idejei fejlődéstörténeti helyzete alapján körülhatároltabbnak vélik az eddigimél, amennyiben a Palazzo Ossoli után, tehát 1550 után épült, Tempesta metszetének bizonyosága szerint viszont a század vége előtt, hihetőleg 1550 és 1560 között.

Mesterére vonalkozóan sokkal nehezebb némi pozitív eredményre jutni, hiszen Rómában sohasem volt hiány építészekben s az átalakításról ment részek nem oly karakterisztikusak, hogy abból egy bizonyos művészre következhetnék. Míg valamely szerencsés véletlen névhez nem segíti a kutatást, meg kell elégdününk annyival, hogy építője a Vignola generációjából való, de Vignolával szemben főképp Rafael formakincséből merítő, eklektikus hailandóságú kisebb mester volt, mint a XVI. század hatvanas éveiben nem egy dolgozhatott a városban. Összehasonlításainkból konklúzióképpen csak azt szerethnök a tudatba gyökereztetni, hogy a Falconieri-palota, talán csak másodkézből, de Rafaelhez igazodik s a Via Giulia hosszában húzódó frontja a korán kilobbant urbini meteor sugarairból őrzött meg valamit.

ben Borromini megköti a szerződést Orazio Falconierivel az átépítésre vonatkozóan, mint arról a művész úgynevezett naplója, az *Opus architectonicum Equitis Francisci Borromini*¹ szükszavúan megemlékezik. Pollak közlése alapján azt is tudjuk, hogy az átépítés 1652-ben már befejeződött. Ugyanis ebben az évben jelent meg *Filippo de Rossi Ritratto di Roma moderna c. guidája*, amely a palotáról azt írja, hogy Borromini szép módon újította meg (rinnovato con bella architettura da Francesco Borromini). A palota átalakítása tehát 1652-ig feltétlenül befejeződött, biztosra vesszük azonban, hogy jóval előbb is, hiszen ez a munka nem követelt sok időt s a mester erejét alig 1640 után már más feladatok (Oratorio dei Filippini, Laterán, S. Ivo stb.) foglalták le. A Falconieri-palota átalakítása 1640-től legföljebb 1642–45-ig húzódhatott. Az építés és az átalakítás között sok idő telt el s az évek hangtalan munkájának nyoma a palota szellemén is megérezhető. A palota építés 1550–1640 között tovább változott és fejlődött, ment tovább az úton, amelyen megindult, majd hirtelen letért arról.

A komor homlokzatok még komorabbá változtak. A XVI. század végén s a XVII. század elején elkövetkezett a mélypont. A Palazzo Borghese, a Palazzo Sciarra-Colonna, a Palazzo Mattei homlokzatai, a Palazzo Barberini oldalszárnyai óriás arányúvá növekedtek, de nemcsak egyszerűbbé, hanem szárazzá és sematikussá változtak. Merevek és akartan egyhangúak ezek a halatlanszerű monumentumok, díszítések a lehető legszükségesebb redukálódik, várszerűségük még fokozódik. Udvaruk ezzel szemben barátságosabbá, hivogatóbbá, derűsebbé válik, mint valaha volt. A Palazzo Mattei római szarkofág-domborművekkel telefalazott gyönyörű udvarán, amelynek falára lilavirágos repkény fonadékai kúsznak fel, a szemlélődő egyszeriben elfelejt a külső sírvárságát, béke költözök szívébe. A külsők és belsők ez az erős antagonizmusa nem tarthatott soká.

A tridenti zsinattal megütött hang hosszan zengett, de egyszer el kellett hallgatnia.

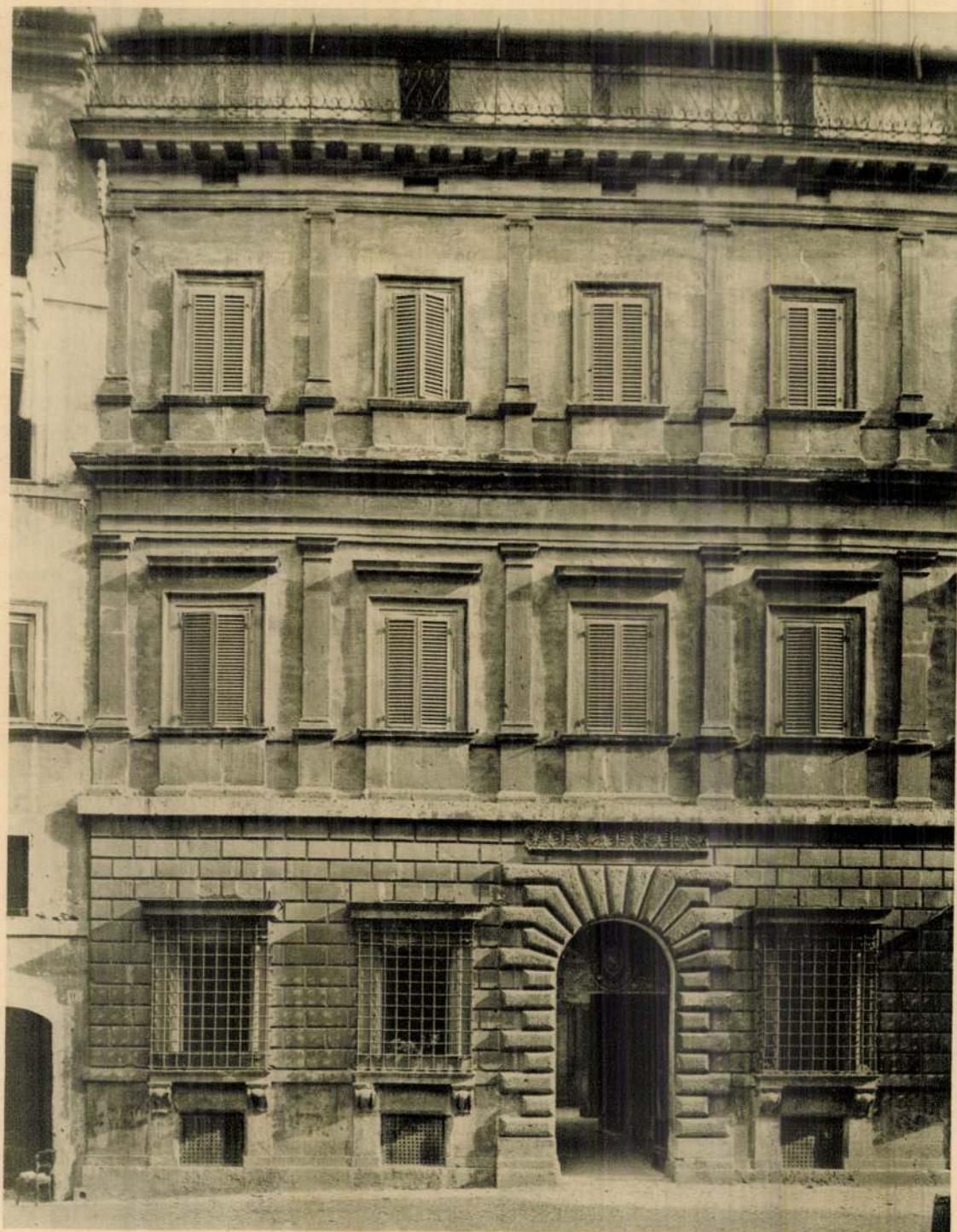
¹ Az *Opus architectonicum*ot Virgilio Spada írta 1648-ban, érdekkessége az, hogy első személyben regisztrálja Borromini építőtevékenységét s ezért azt hitték, hogy a művész sajátkezű feljegyzéseit tartalmazza. Spada szerzőségét Hempel tisztázta.

Az egyház a diadalmas ellenreformáció után óriási belső erőt s hatalmat raktározott fel. Lejárt a küzdelem és a komorság ideje s a bontakozó új világfelfogás erősen hasonlított ahhoz, amelyet éppen a tridenti zsinat szele sepert el. Pollak frappáns példával utal arra a változásra, melyet a költészet érzékeny szeizmográfja jelez. A komoran zengő *Tasso* helyére, ki a XVI. század második végének oly jellemző kifejezője volt, Cavaliere Marino költözködik be gáláns ünnepségekről csevegő parfümös és pajzán stancáival.

Az új idők szele hamarosan végigsöpör a paloták falán is s nyomában dekoratív díszek bontják ki virágaiat. Frappáns példa reá a Palazzo Barberini középrésze, annak gazdag földszinti párkánya, változatosan épített emeletei, legfelső ablakai, amelyek ravasz keretelesükkel hamis perspektivikus illuziókat keltenek. (*Finestroni che sfuggono alle vista —* így hívta ezeket az ablakokat a kor.) A külső fény növekedésével a belső elsorvad, a pompás udvarok eltűnnek. A Palazzo Barberininek nincs udvara, helyébe gazdag kerti homlokzat lép. A Palazzo Madama (Paolo Marucelli műve), a S. Agnese melletti Palazzo Pamphilj s a többi új profánépület, közöttük a későbbiek is, elhanyagolják az udvart.

Borromini résztvett a Pal. Barberini építkezésében s közvetlen közelről figyelhette a szellem megváltozását. Az udvar problémájának tisztázásában az új mintaképhez igazodott, egyszerű, de geniális fogással az udvart háttoldali homlokzattá alakította át. Frontját ugyan nem egyenesítette ki, de éppen térbelileg legmélyebben épített díszes és súlyos loggia lehetetlenné teszi, hogy bárki nyitott udvarnak nézze a Tiberisre tekintő épületrészt. A loggia igazi szépsége a kertből nézve nem is bontakozik ki, csak távolabbról, legtisztábban a folyó másik oldaláról, a Farnesina kertjéből.

Az átalakító feladatai között elsőnek a homlokzat meghosszabbítása szerepelt s ezt a problémát Borromini alig néhány, rendkívül hatásos, eszközzel oldotta meg. A kétakaszisú palotát tizenegy akszisúvá változtatta. Azon a *Ferrario-Falda*-féle metszeten, amelyet a palota homlokzatának fényképe helyett közlünk (a palota en face fotografiála frontjának

PALAZZO OSSOLI, RÓMA
Peruzzi és Vignola műve

szeressége miatt a szűk utcában lehetetlen), ítszán látható az átalakítás természete. A művész a jobboldali hetedik akszis után újabb kaput emelt, egy látszagos kaput, amely méretekben tökéletes pária a másiknak, csak be van falazva. A vakkapuzaton túl, jobbra és balra ugyanúgy képezte ki a homlokzatot, mint amilyen az eredeti főkaputól balra eső épületréssz. Így a bejárat eltolása nélküli, amely nagyobb átalakítást is szükségesse tett volna, a homlokzatot megnagyobbította s a szimmetria mégsem szennyezett csorbát. Az elrendezés abszolút szabályossá vált, sémája a következő: *Földszint*: 3 ablak – kapu – 3 ablak – befalazott kapu – 3 ablak. *Első emelet*: 3 ablak – erkélyajtó – 3 ablak – erkélyajtó – 3 ablak. *Második emelet*: 11 egyforma ablak.

A palota szigorú és puritán homlokzata tehát változatlan maradt, csak frontjának szélessége növekedett az eredeti szélesség másfél-szeresére. Hogy a hosszú front egységesen hasson, a művésznek néhány átalakító fogást igénybe kellett vennie. A két szérelé keté halmas fejpillér került, amelyre a földtől az elsőemeleti ablakokig két kanellirozott herma tapad. A hermák tetején jobbról-balról egy-egy mellszobor áll. Keblik asszonyosan duzzadt, fejük öriási sólyomfej. E szörnyállatok genezise nem az egyiptomi mitológiából való, a sólyom a Falconieri-család büszke címerállata (falco olaszul sólymot jelent). A rendkívül naturalisztikus fejek, amelyekben a ragadozó-karakter érezhetőse grandiózussá növekedik, jobbról és balról befelé, a palota frontjára néznek, mintha a Falconieri-család birtoka és hatalma felett örködnének. Hempel Pisanello és Leonardo da Vinci állatstudiومait emlegeti velük kapcsolatban, úgy hisszük, hogy eredetük Borromini természet után készült, megkapó állatraizával, melyek közül nem egy szép példát őriznek a grafikai gyűjtemények, elégé megmagyarázható. Annál rendkívül alkalmazásuk s építészeti környezetük. A hermák ilyfélé monumentális használata példátlanul áll az építéssel történetében, alkalmazásukkal Borromini egészen újat alkotott, mint pályája során nem egyszer tette.

A koronázását hangszerelj át Borromini formával, levezettő tagjai között apro sólyommadarakkal ülnek.

A homlokzati átépítés nem nyúlt hozzá a régi részekhez, újakkal helyezett melléülük. Sokan és sokszor ócsárolták már a barokk művészeti mindenét a maga képére és hasonlatos-ságára átalakítószennvedélyét, ami a Palazzo Falconieri homlokzatát illeti, Borrominit nem érheti gánccs. Kegyeletes kézzel restaurálta a mult emlékét, az új álkapuzatot s az ablakokat a divatjámult, csaknem százéves baloldali mintaképek nyomán faragtatta. A homlokzat régi képét a főpárkány s a sólymos hermák díszes új képrámájába fogalta. Csak egyhelyütt nem állta meg, hogy a változott időről tanuságot ne tegyen: az elfalazott kapuzat fölötti volutába naturálisztikus lombkoszorúban ülő sólymot faragtott, amelynek nincs pendanția a régi kapun. Mint néhány apró betű az óriási márványszobron, fel sem tünik a homlokzat szabályos rendszerében. Mintha a művész szignaturája lenne, pedig csak az építetőre vonatkozik, a Falconieri-család heraldikus madárát ábrázolja.

A kapuzat felső ívébe stilizált kagylót ábrázoló dekoratív vasmunka került, amely szellemében a Borromini-tervezte egyéb vasmunkákkal és rácsokkal (a Szent Péter-templomban) egyezésekkel mutat s raffinált ritmusával a barokkori dekoratív vasműves ség legjava emlékei közé tartozik. Rajzát bizonyára maga a művész készítette.

A folyó felé néző homlokzat nagyméretű és gyökeres átalakításon esett keresztül. Az épület itt tömegében is megváltozott, kivéve a bal- (a Tiberis felől nézve jobb-) szárnyat, amely planetariusként elrendezésében régibaradt, külső díszítése azonban Borromini kezénjében viseli, belső tere XIX. századi átalakításnak esett áldozatul. A hajdani közprészt tetejére grandiózus loggia került. A másik szárny megnagyobbodott s az épület tömegéből kifelé fordulva tovább terjeszkedik.

Ennek a második homlokzatnak, amely minden ízében Borromini rendkívüli tehetségének békéjével viseli, legkiemelkedőbb és leghangsúlyosabb része a magasra emelt fejű loggia, amely a közprészt s vele együtt az egész épület fölött uralkodik.

Az eredetiből berendezés emlékét ezeken a pón-
pás alkotásokon kívül még néhány öletes
profiltú, szírkén erezzett márványból faragott
ajtókeret örzi, a Borromini idejéből való
bútorokból azonban egy sem maradt az
utókorra. Az épület a család kihallával több
örökös kezére jutott s így egészben a mai
korig egységes szellemű restaurálására sor
nem kerülhetett. A tizenkilencedik század
végén förtént néhány kisebb változásról csak
futólag kell megemlékeznünk: az épület bal-
szárnyának tulajdonosa a parti homlokzat
jobboldalán kisszögellő épülettömbbe pazar
pompájú díszlépcsőházat épített bele s talán
ugyanekkor förtént néhány elsőemeleti helyi-
ség mennyezetének nem éppen szerencsés,
de jó kiváltsági figurális kifestése. Hogy
ennek a kifeszésnak nem esett-e áldozatul
néhány Borromini-stukkkötő, ma már nem
lehet megállapítani.

Két évvel ez előtt a palotát a magyar állam
vásárolta meg a *Királyi Magyar Akadémia*
székháza számára. Mielőtt az intézet addigi
épületéből, Fraknói püspök hajdan villájából
a palotába költözhetett volna, a Palazzo
Falconieri új célfának megfelelően kegye-
letes átalakításon esett kereszti. A második-
és harmadik emeleti helyiségekben, ame-
lyeknek förténeti jelentősége nincs, falakat
törtek, folyosókat vontak. A sok külön-

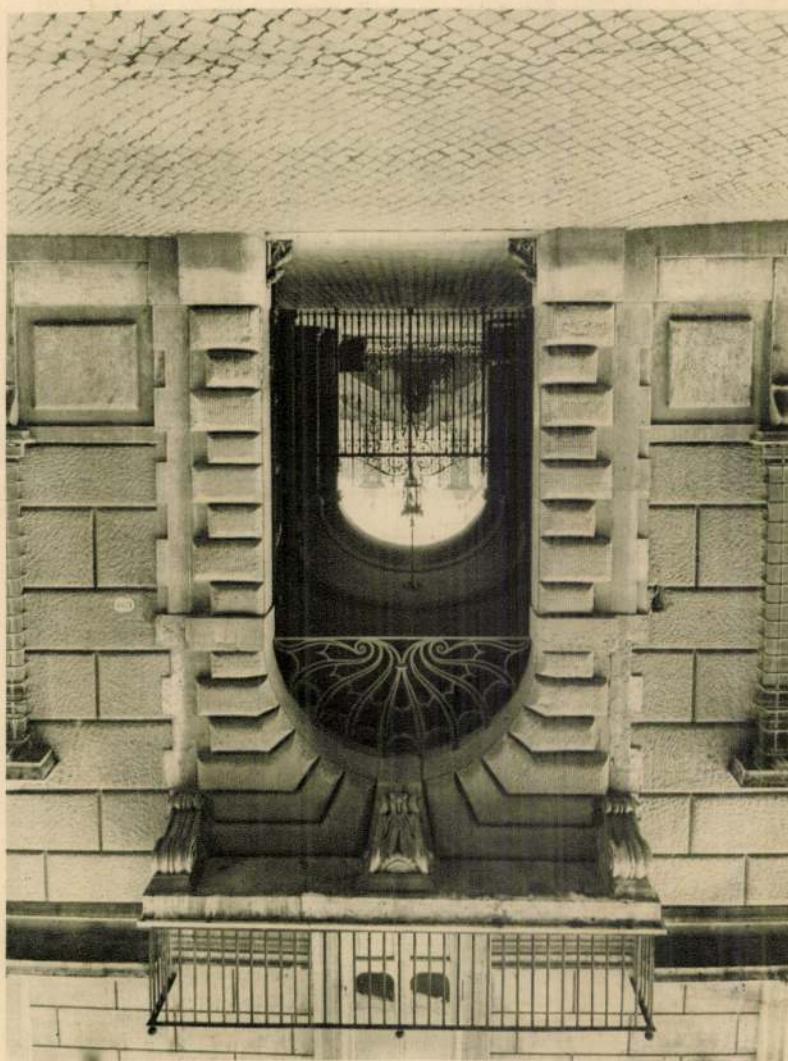
GENTHON ISTVÁN

vált lakást összeolvaztották s egységes célok alá rendelték. A modern higiénia követelményei szerint átalakított, tisztaság-tól ragyogó új épületben ez évben indul meg az akadémia munkája, *Gerevich Tibor* igazgatása alatt.

Az elhanyagolt épület rendbehozása rengeteg munkát igényelt, az átalakítás munkálatait a miniszterium megbízásából *Havas Sándor* s a Rómában élő fiatal magyar építész, *Faludi Jenő* irányították, mindenütt szerető gonddal ügyelve arra, hogy az új életüzem bevezetése ne változtasson a százados palota pallinás szépségén. Ugyancsak az ő terveik nyomán épült fel a palota észak-nyugati oldalán álló modern épület a lapfalainak emelt műteremház, amely az akadémia festő- és szobrásztagjainak műtermelt foglalja magában. Ez a műteremház a palota nagy átépítőjének szellemében épült, nehogy sírszerűen hang rikkoltson bele a Via Giulia ódon palotáinak nyugalmába. Falait ugyancsak madarak díszítik, de már nem a Falconierik sólymai, hanem Mátyás király híres címerállata, a csőrben gyűrűt tartó holló. Az új madarakat, amelyek a rávoli idegenben oly beszédesen emlékeznek a magyar és olasz kultúra százados kapcsolataira, az akadémia kiváloó szobrászlagja, *Pátzay Pál* faragta.

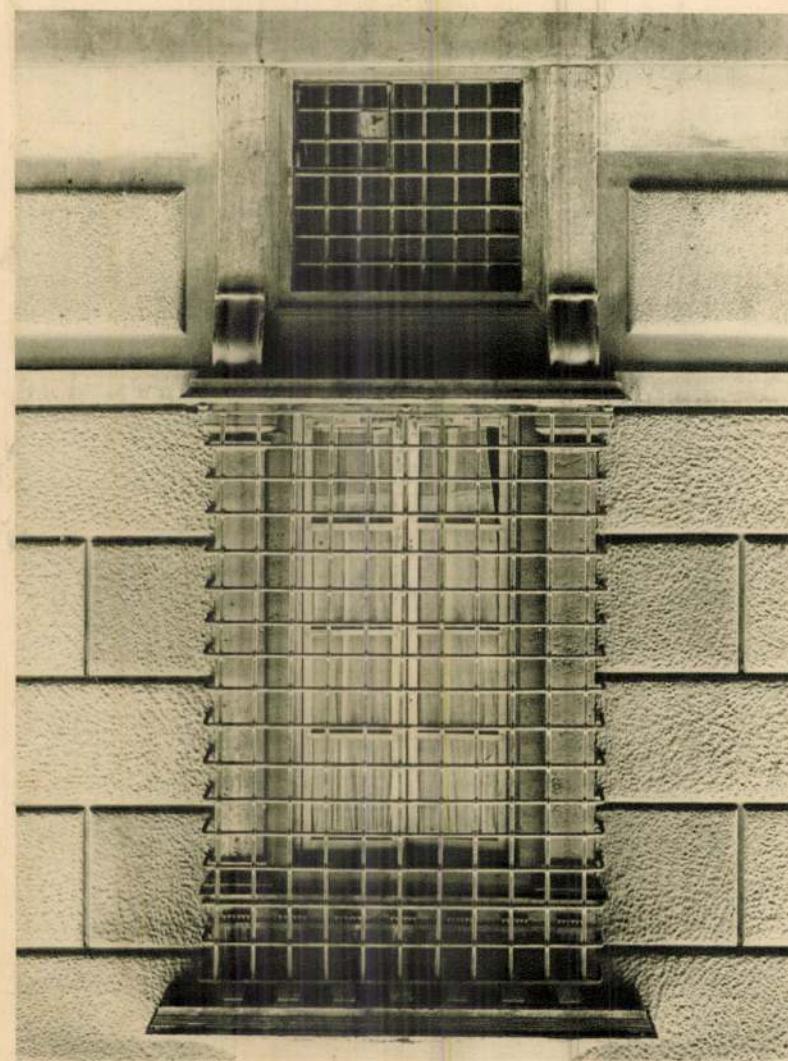
Palazzo Falconieri, Roma

KAPU

Palazzo Falconieri, Roma

FOLDSZINTI ÁBLAK

7

413

FALCONIERI-CÍMER AZ ELSÓ EMELETI TERMEK EGYIKÉBEN

Palazzo Falconieri, Roma

420

*Roma
Collection*

Régi, ellenőrizhetetlen hiteleű anekdota szerint a loggia minden szabálytól eltérő szerkezete Borromini csúfondáros szeszélyének köszönheti születését. Mikor Bernini a Palazzo Barberini középrészen dolgozott, alkalmazkodott az építészet szélénben használt illuziókkelő fogásához, amennyiben a legnehezebb építési szellemeket legalulra helyezte. A földszinten hatalmas dór oszlopok támogatják a még hatalmasabb pilléreket, az első emeleten az oszlopok már a falba buinak, a második emeleten pedig vékony félpillérekkel keskenyednek. Ez az épület statikájának vizuális érzetétől céljából töriént így és förténik másikról másoknál ugyanfgy, nem konstruktív kényszerből, hiszen a mindenütt egyformán vastag fal is elbírája, oszlopok támogatása nélküli a réa halmozott emeleti súlyt. Borromini, aki ne Berninivel való vetélkedéséről sok apró törénet ismertes, a Falconieri-palota loggiájában egyszerűen megfordította a sorrendet, a legnehezebb tagot helyezte legfelülről a legkönnyebb a földszintre, fejetetéjére állította a statikát, hogy – az anekdota szerint – Bernininek megmutassa: ez sem lehetetlen.

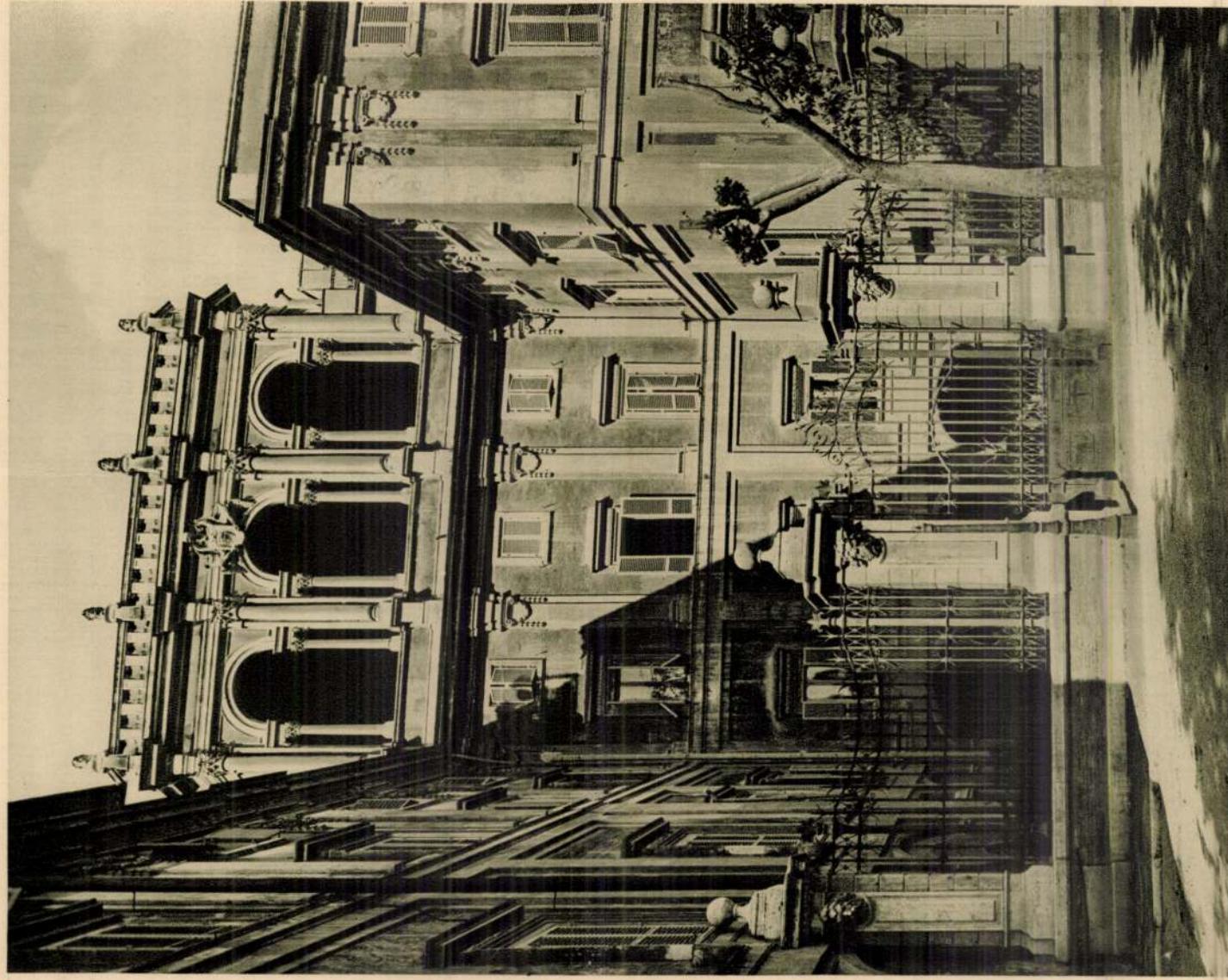
Akár igaz az anekdota, akár nem, a loggia valóban rendkívüli szerkezetű s homlok-egyenest ellenkezik a különböző kiképzés régi, bevált szabályaival. Kétemeletes épületrésszen nyugszik, amelynek földszintje teljesen dísztelen, zömök és széles pillérekkel áll s ezeket lapos ívek kötik egymáshoz. Az első emelet szintén teljesen dísztelen, a lizénák kerekként fogják körtől az ablakokat. A második emelet ablakai felett mezzanineablakok nyílnak, dísztíse jón félpillérekkel áll, amelyek fejezetéből naturalisztikus lombfüzér csüng alá. Ez a kontrasztokkal teli emelkedés a loggiában kulminál, amely kompozitával, három nyílással, a kicsiny és nagy oszlopok ritmikus megfelelgétesével az épület legdíszesebb tagja. Az oszlopok az alsópárkányból kiugró tagokon ülnek s a felsőpárkány kiszögelléseibe futnak bele, „golyvázott” oszlopok, melyeknek tarító szerepe alig van. Legfelül korlát fut végig, mely a tető térségét fogja körtől, kiemelkedő tagjait, az oszlopok folytatásaképpen dekoratív barokk kőszobrok dísztílik. Pollak a korláttagok formájátszottakatlanak tartja, a zönmök pillérekre ugyanis jobbról-balról fél baluszterek tapadnak. Ez a részlet,

amely Borromini egyéb építkezésein is előfordul (pl. a S. Ivo lanternájának korlátián), nem oly szokatlan, mint Pollak gondolja. Már a quattrocento-architektura szívesen alkalmazta, még Magyarországon is maradt emléke, például a váci székesegyház renaissance-kori szentélykorlátia.

Mint portraitszobor, melyet síma posztamentre állítottak, úgy emelkedik a loggia az alsó emeletek fölött. Szerkezete valóban rendkívül s e rendkívüliségnek tudható be, hogy sem előtte, sem utána hasonló alkotás nem épült. Borromini fekete képzelőreje itt elsőízben éli ki magát korlátlanul. Az a páratlanul merész s mégis kiszámított logikájú építési modor, amely Borromini művészetiének lelkét jelenti, itt üti meg az első fiszta hangot. Aki a Falconieri-palota loggiájáit szívébe zártja, egyszerre megeríti Borromini többi titokzatos remekét, az Oratorio dei Filippini robbanásig feszülo mozgalmasságát, a S. Ivo dugóhúzó-tornyát s a S. Andrea delle Fratte fantasztikus összvisszaságú campanileját, Borrominire legmegragadóbb alkotását, amelyről a józan és hűvös Burckhardt sem tagadhatta meg megbönenessel vegyes elismérést.

A loggia jobb- és baloldalán kiugró épületszárnyak közül a jobboldali, amelyről már megemlékezünk, úgyanúgy van díszítve, mint a loggiái tartó fal emeletei. A baloldali a díszítés lényegében megegyezik vele, tömegeiben azonban nagyobb szabálytalanul elhelyezett ablakai miatt fülük beillesztése vált szükségesse. Egy szokatlan érdekkessége azonban megérdemli az említést: a második emeleti gazdag profilú ion félpillérek a főpárkánnyal való találkozásukkor megbolygatják annak nyugodt egyenesét. A főpárkány vonala kiugrik a félpillérek fölött, ami fénymárványékkal teli életet és mozzalmasságot kölcsönöz a homlokzatrésznek. Ez a szokatlan és eddig elő nem fordult sajátosság, gazdagabb hangszereléssel és fülledtebb pompával Borromini egyik késői tanítványának, Gabriele Vassori-nak főművén, a Palazzo Doria újból jelentkezik. A Palazzo Doria a Corso Umberto I néző széles homlokzatának amnyiszor mintaképi állított híres főpárkánya a félpillérek fölött kiugró vonalával nézelőük szerint Borromini zseniális rögtönzésére vezethető vissza.

A Lungolőterre kiépítésével, amely a XIX. század végén a Tiberis partiát rendezte, a logintenzív hatása redukálódott. A kerti, amely alátekint, lefogatának kéharmadát elvette. A hatalmas kapu, amely közzelteni folyó partján már a régi palota kertjére örizte (Tempesta metszetén is látható) elültetett. A mai kerti kapu a kiugró oldalatlagakat I. össze s így a kert kicsinyre zsugorodott, part felöltése miatt a loggia igazi halcsak a Tiberis túloldalán séálok előtt betakozik ki. A Gianicolo halmáról letekint megragadó látványt nyújt, amit érzék silhouettje kiraizolódik a fényvel teli olégboltzatra. Jobbján egy másik, hasonmű versenyez vele, a szomszédos Palazzo Farnese hatalmas tömbjébe ágyazott logiamelyet Giacomo della Porta épített. Ezutóbbi azonban, bármilyen nagysabású is, az épület vállai közé vonva, nem versenyzhet Borromini karcsú, sudár remekével. A palota belséjét többször átalakították eredeti formájáról ma már bajos képet kaptetőjéről lapos kosárboltzat fedi, amelyet szélei toszkán gránitoszlopokba futnak. Érintetlenül maradtak ezenkívül a padiszsebb kiképzésű termei, amelyek körülözöttének mennyezetét Borromini vezte szérek a stukkkotetők a mester dekorációvá válásával. A stukkkotetők, amelyek olykor képeket ábrázolnak keretbe, részben a földszinti, részben az elsőemeleti dísztermek mennyezetén találhatók. A földszintiek legszebbike egy rövidebben hallatlan pompával kiképzett, e szében hüvösen-elegáns hatású stukkkóból amelynek közepén négysszögbe foglalt i ovális tátong. Az ovális és a négysszög közötti közöket széttárt szárnýu sólyom föltük be, a gazdag keretelés sarkain kiújult csúcsos idomokban liliomok ünnek. Esettelő, lombékesküdésben működő madaraknak mészethű ábrázolásán kívül megkapó friss ségével tünik ki. Egy másik földszinti terem stukkkójára nem egyéb, mint erősen stilizált névén ornamentiemből változatosan összefoglalja magában. A freskó a parnassói ábrázolja s művésze Zuccari közvetítő környezetéből való római manierista festmény.

A KERTI HOMLOKZAT A LOGGIÁVAL
Palazzo Falconieri, Róma

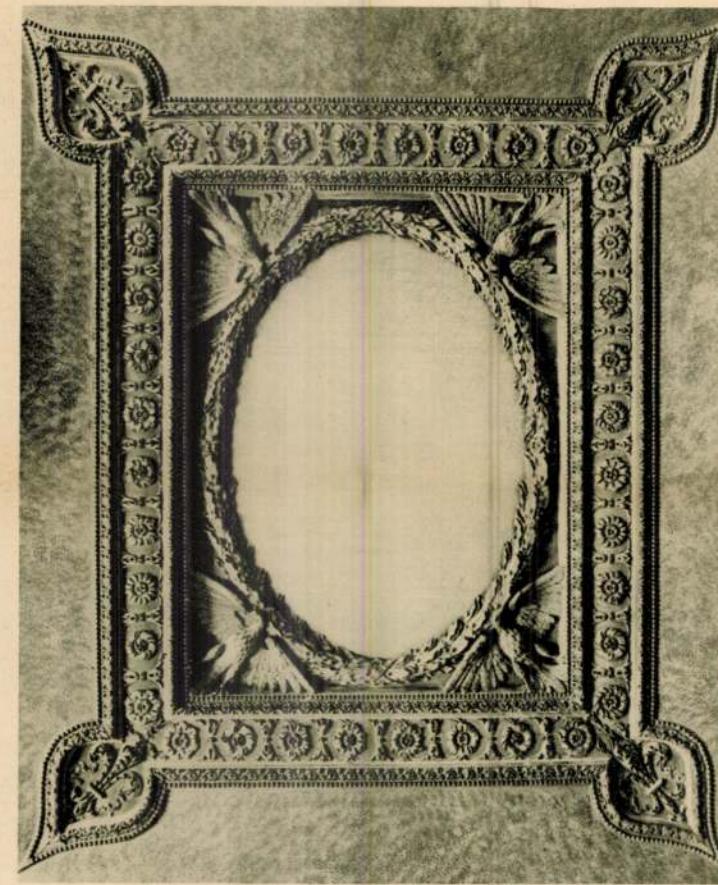
7*

415

RÓMAI MANIERISTA FESTÓ: A PARNASSZUS. (Borromini tervezte stukkó keretben)

Palazzo Falconieri, Róma

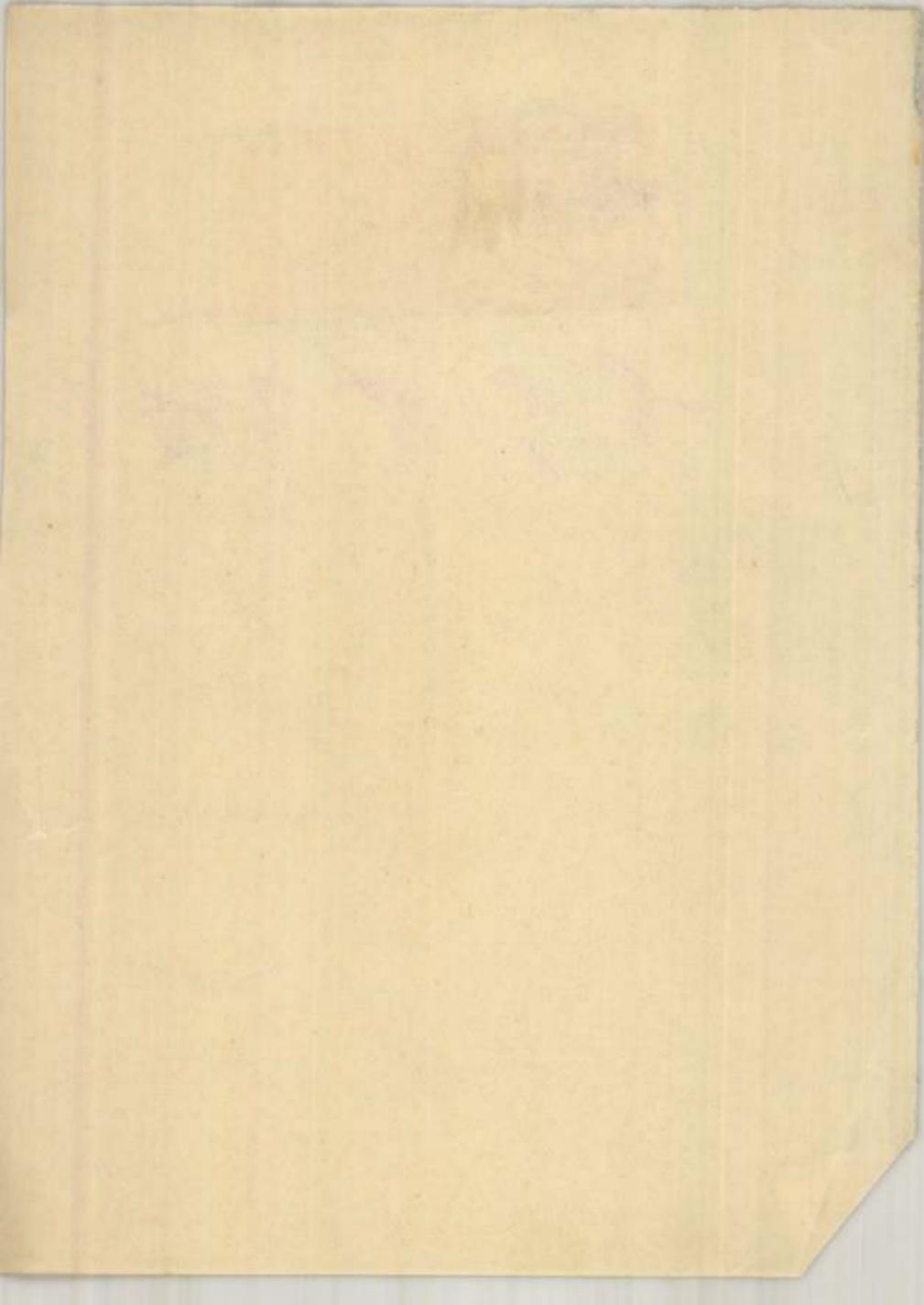

STUKKÓ MENNYEZET
Palazzo Falconieri, Róma

418

ROMAEUS, karmelita szerzetes, fes-
tó, * 1825 körül, † Győr 1883. 1851-ben
lépett a győri karmelita rendházba,
melynek haláláig tagja volt. A győri
karmelitatemplom imakórusán tőle va-
lók a Szentháromságot, a Szent csalá-
dot és Szt. Teréz látomásait ábrázoló
képeket s a győri zárda refektóriumá-
ban Utolsó vacsora nagy képe.

E.F. II. 379. l

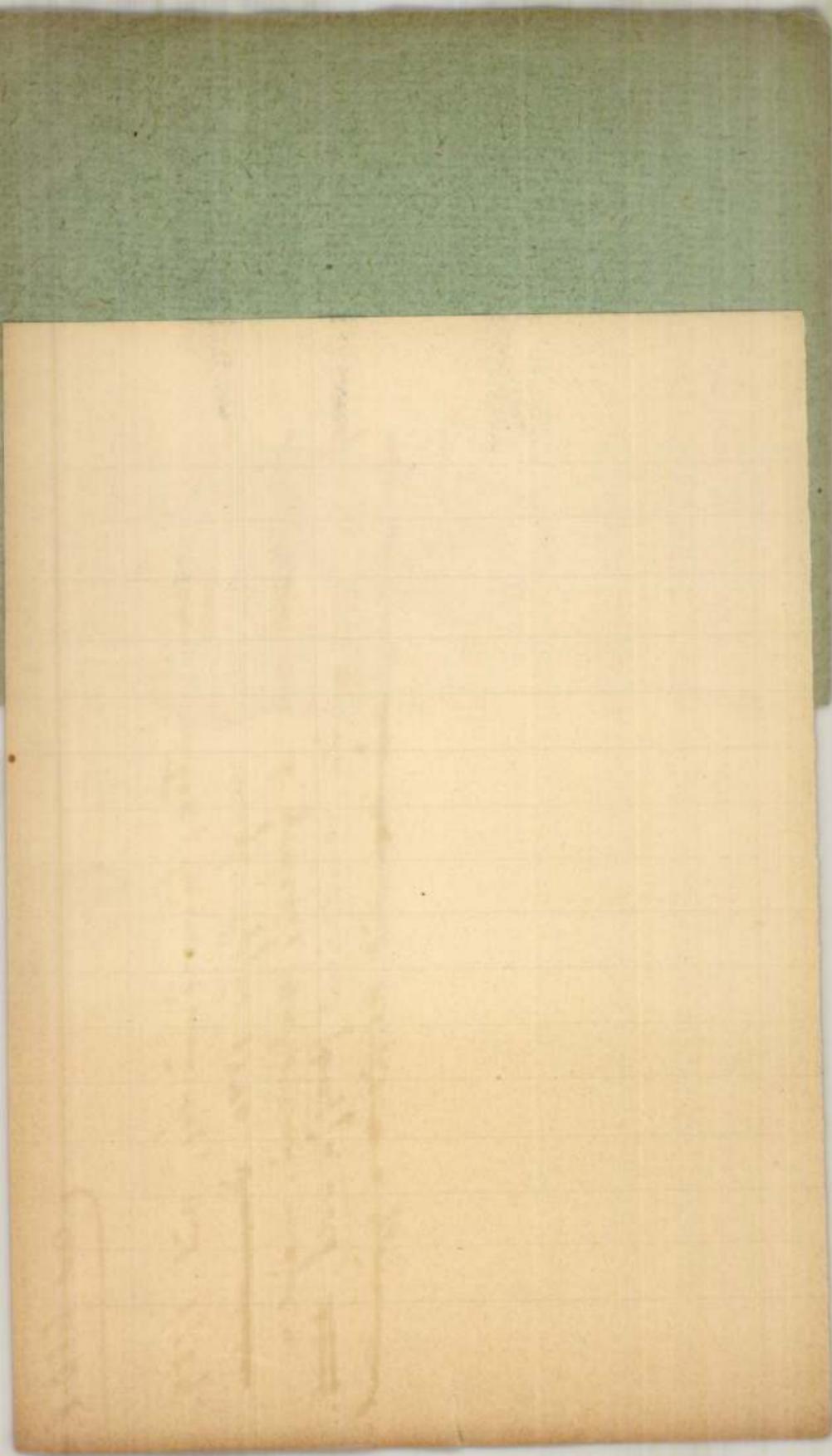

Roman de Hooghe

Laid Peeters Jacob

Cad 680.C.

water, hinnov'nen'vet, nul: 1759.
mech: Györ 1840. ~~Koninklijke~~
A gracie, zabolcs, mag'd a
lita rendháza / ~~mag'd~~ volc. ~~szisz~~.
~~szisz~~ körösi körösi a gracie land-

Román Andor

Román Andor okt. mérnök és
építőmester, II. Tulipán-u. 17.

151-078

Bptávb 1940 szept.

Romanidok

König-Roman	es Stein	okt.
mérnökök, építési vallalkozók	villalkozók	VIII.
Népszínház-n. 13.	143-144	
König József okl., mérnök, kövend-		
mester lakása, VIII. Mária Terézia-		
ter 15.	○142-469	
Roman Andor okl., mérnök, épít-		
mester lakása, II. Tullán-u. 17.		
Stein Lajos okl., mérnök, építőmás-	○151-078	
ter lakása, VI. Teréz-krt 26.	○113-074	

Budapest, 1940. wpt.

Romualdo, Anton

an 1860 - er években
Magyarországon is
dolgozott -
lásd bő- elektrográfiát

Rózsafitky Jenő -
Anton Romualdo

MAGYAR MŰVESSZET

1937. 86 - 91. d.

Képalkotás

Kokusophor sanguinotinctus erint populat-
nam nullus. May. Mem. St. Petersburg, PK
Mester XII. viii. 1840.

Mr. Spofford - visiting boy.

invent, inventum

Genesee PA, 2601.

Ronakó -

tol a Magyar Nép
venetben von Rosetta
nál eg napról cikk
reproducio'kkal.
Működő pénzügy
Magyar vállalkozás
Sor vannak, e cikk
látogatók számára

Románia

Fővárosi látkék
1875. június. C. Kep-
parlátor.

Szétszórva találtunk a tájképek közt egy csomó vázlatot Romákottól, ki felhasználva Magyarországon tett utazásait, megörökítette kezdetlegességeinek. Tíz vagy tizenkét vázlat látható tőle, s ha az ember ezeket egymásután végig nézi, nagyon kellemetlen hatást gyakorolnak. Egy sivatag magányos kútjénme, majd egy részlet valamely ronda faluból, néhány karval egy kutyával, két-hárrom napraforgó, melyek alatt egy tótos arcú magyar paraszt pipázik, szemeit bútán a legbe meresztve sib, minden oly részletek, melyek a kultúrahiány, a vigaasztalanság érzetét keltik fel bennünk. A leverő hatást még inkább fokozza ez apró festvények vázlatossága, e szétszórt vonalak, e hézagok az alakokban és tájképi részletekben. Külföldi ember (a ki sokszor amugy is hajlandó rólunk »szépeket« gondolni s eredetiségeinket félremagyarálni) ugyancsak gyönyörködhetik e magyarországi vázlatokban!

I. Péter

GRILL
FÉLE
KÖNYVKERESKEDÉS
GERGELY R.
RT.

LIBRAIRIE
BUCHHANDLUNG
BOOKSHOP
A NÉPSZÖVETSÉG
KÖNYVKIADÓHIVATALÁNAK
MAGYARORSZÁGI
MEGBÍZOTTJA

BUDAPEST
V. DOROTTYA UTCA 2.

TELEFON:
181-344, 181-345

*

Könyvjegyzék

DEG 29
Fek.

A - TELEFON
MA MÁR
NÁVNÉZETTEL
EL
BEPÍV
TESZT

Műemlékek Országos
Bizottsága,

J.P.

Höggyes Endre u. 10.

Romako

Hanem van ebben a teremben egy három-

száz frtos tollrajz Romakótól, »Hungária« cimmel, melynek kiállítását nem vagyunk képesek felfogni. Egy kuszán össze-visszagomolygó vonalhalmaz, melyből a lóháton ülő »Hungária« ugyancsak kómikusan bontakozik elő. Hamarabb nézné az ember bárminek, mintsem allegóriának. A lovon ülő alak kétségbetűen rút, majdnem förtelmes s távol áll minden eszményiségtől, mely nélkül bajos allegóriát képzelní. Szemöldökei, a la chinoise, magasra huzva, ajka torz, kifejezése bután együgyű. Szerzője hihetőleg genialis akart lenni, mint genialis egy Grevin, egy Petit — de e helyett könnyelmű lett s avatatlan karcolásával bárban elmaradhatott volna a tárlatról, annál is inkább, mert e karcolat eszmét tesz nevetségessé, a mit pedig nevetségessé tenni soha sem szabad.

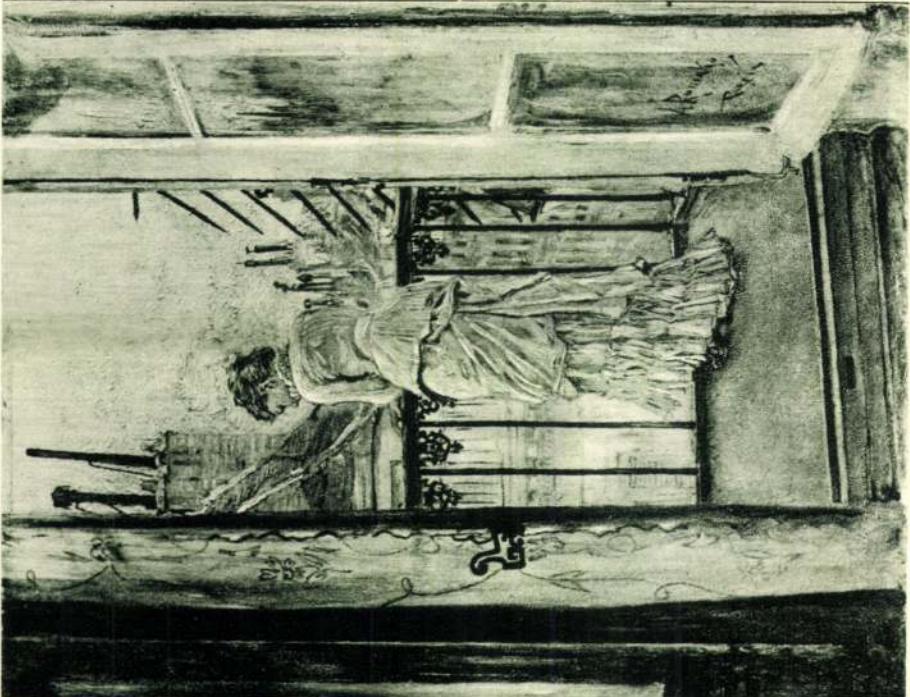
Förvárosi Lapok

1875. 24. f. (A E ép-
kiállítás on)

A. Romako: Bizet szobra és felesége Frankenstein felv. Wien

A. Romako : Erkélyen
Frankenstein felv. Wien

Genfbe, majd onnan 1882-ben Párizsba, onnét ismét vissza Bécsbe. De nem volt maradása, Rómába utazott, egykor sikereinek színterére, hogy ott próbálkozzék újra. Betegen, szegényen, összetörve került a császárvárosba vissza. Döblingi kietlen műtermében 1889 március 8-án öngyilkossággal vett véget hányatott életének. Röviden elmondva, ezek életének külső körülmenyei. Fölijegyzetük még azt is, hogy élétrajzirói szerint — a hatvanas években Magyarországon is megfordult, Székesfehérvár widéken, valószínűleg Pettenkofen peldiája vonzotta ide. Ha a bécsi Österreichische Galerie-ben levő *Sátoros cigányok* című festményét *Pettenkofen* hasonló munkáival hasonlítsuk össze, mindenek előtt azt vesszük észre, mennyivel közelebb áll ma Romako hozzáink. Pettenkofen hajszálnyira kiegynélyeztő kompozíciói ma már mint „vieux jeu“ hatnak Romako művei mellett. Kiegynélyezottság helyett ez csupa idegeség, valami állandó belső izgalom fűti. Nála minden a pillanat hatása alatt jön létre. Technikája egészen egyéni és változatos, hol sima, a formákhoz alkalmazandó, hol laza és vibráló.

A Hússág c. festménye (budapesti magán-

tulajdonban) 1861-ben készült. Meglepő rajta az arc és a kéz, továbbá egyes csendéleti részletek gondos mintázása, szinte iskolásan ponatos rajza mellett, a narancsot faló majomnak élettel duzzadt ábrázolása. Az előteret színes fatyolba burkolja, „elsvindizi“, — ateliernyelven szóva — de ahogyan ezt cselekszi, az ismét fölkelti érdeklődésünket: apró festékmasszákat helyez egymás mellé, amivel vibráló festői hatásokat ér el. Senki sem dolgozott az ő idejében így Bécsben. Olyan nyelven próbált megszólalni, amilyen az utána következő század huszas éveiben vált csak elismertté és közkedvelítette.

A művésznek eddigé尔 minden összes műve ismertes, a többi lappang vagy elhalászott. A bécsi Österreichische Galerie 1924. évi katalógusa tizenegy művet tartalmazza, azóta ez a szám emelkedett néhányal. Megállapíthatjuk, hogy első munkái óta nagy fejlődésben ment keresztül és ha korábban inkább különködésével vonta magára a figyelmet, a 80-as évek táján készült műveiben

egy nagy és rendkívüli művész-egyenlőség bontakozásának vagyunk szemtanui. Ebbe az időszakba esik a Petrovics Elek által a Szépművészeti Múzeum részére néhány ével ezelőtt vásárolt pompás *Férfiképmás*¹, amely Stein Jeromos, egykor pesti gabonakereskedőt ábrázolja. Stein a 70-es évek végén Bécsbe költözött, ott ismerkedett meg a nagy nyomorúságban sinyilődő, tehetséges művészsel, akit igyekezett munkával ellátni, megfestette vele saját maga és felesége, a szegedi származású Hertz Emma arcképét (sajnos, az utóbbi elkallódott). A nagy élethűséggel festett, kitűnően jellemzett férfiarcképet bátran helyezhetjük remekéink sorába. Romako épben olyan kitűnő rajzoló, mint festő, ahogyan a szemeiket, a szemöldököt, a filét fölrajolja, ahogyan esetjével a batuszt, a szakált idomítja, a kihajtott gallér szélén a peryhiddit, pergamenszerű bőrt érzékelheti, mindenben a közvetlen érzés melege lükter. Az érzsé melege lükter a szemek tekintetében, az egész ábrázolásának egyszeri, széles, gyors, minden kicsinyességről, aprólékos pepecseléstől ment folyogásában.

¹ Reprod. Magyar Művészeti 1934. X. évf. 6. sz. 167. o.
² Jovendő életrajzirói számára ideigyezzük, hogy a katalogus adatai szerint Bécsben Ober-Döbling, Neugasse 29. sz. alatt lakott ekkor.

Váron Románhoz. Int. Rónay János
A Szép oldalon hirszenget László
Komplexus
Bécsben körben.
Magyar
Nyelvészeti
Társaság.

A. Romako : Hírszág

MFI. Petráss felv.

Hágar
Művész
1932. 3. 20.

A. Romako : Reggelizés

A. Romako : Tegethoff Lisszantál

A. Romako : Tegethoff Lissnával
Frankenstein felv. Wien

eladásra került. (Jelenleg bécsi magántulajdonban.) Érdekes összehasonlítani a vázlatot a festmennel. A művész azt a végsőig feszült, izgalmas pillanatot akarta megörökíteni, amely egyszerűt a parancsnoki hidon állók, másrészt alul, a kormánykeréknél elfoglalt matrózok mozdulatában és arckifejezésében megnyilatkozik. A vázlaton Tegethoff szétpesztett lábakkal feszesen áll, a festményen a pón kevésbé hősi, inkább emberi, a pillanat izgalmanak megfelelő ; ugyanezt mondhatjuk a jobbról-balról álló mellékalakokról, ezeknek mozdulatában is fokozottabban jut ki- fejezésre a végsőig feszített idegek túlfűtött várakozása. A kormánykeréknél dolgozó mar-

rózok ábrázolása is jobban sikerült, nemcsak a csoport tömörebb, erőteljesebb, az arcok kifejezése is jellezőbb, az átéltés izgalma ül a táganyított vagy kidülledt szemekben, kemeny összeszorított ajakon. Romako e művében nagyszerű pszichológusnak mutatkozik. Ami a festményen elénk tárol, valóságos pszichológiai tanulmány. Rendkívül érdekes és eredeti fölfogásra mutat, ahogyan az egész jelenetet elénk állítja, ködbe, párbáburkolta. Az újabbkorai csatakép-festészetnek remekével állunk itt szemben, mely egymaga is elegendő ahhoz, hogy Anton Romako nevét, mint kiváltságos nagy művészét, fönntartsa.

RÓZSAFFY DEZSŐ

SZEMLE HÁROMEZER ESZTENDŐ GÖRÖG SZOBRÁSZATÁN

görög kultúgymíniszter boccses ajándékot küld azoknak, akik nemzetének kultúrája, művészete és szellemi alkata iránt érdeklődnek: egy díszművet, amely szóban és képben elénk tárja a hellén művészettel, elsőül a szobrászatot, a történelemtörténeti időktől a XVIII. század kezdetéig.¹ A magyarazó szövegek szerzője, Christian Zervos, nagykiterjedésű műtörténeti tájékozottsággal, tiszteletreméltó hazafias érzéssel és szemmellátható esztétikai és kritikai egyoldalúsággal végi tisztít, a görög szobrászat fejlődésének ismertetését.

Mindjárt a kiinduló pontja nyílt vallomás, állandó foglalás az esztétika egyik legvitásabb kérdésében. Az örökök vitapont ez: vajon a kezdetleges művészettel van-e több érték, vagy a klasszikusá érthető? A mai görög művész-nemzedék, ugylátszik, egy értelemmel vagy túlnyomó többségében a primitivekre eszküszik. Szorgalmasan tanulmányozza az afrikai és polinéziai szobrászatot; szennvedélyesen és odaadón csüng a görög plasztikának egyre sűrűbben feltart történetelőtti és történetkezeti alkotásain. Elisméri a klasszikus kor nagy-jainak minden dicsőségét; de már latja, mit merevedik akadémikussá s ezzel formalizált-kussá és léleken türessé az a generáció, amely e nagyok csodálatán és — utána rásán nevelkedett. Ugyanez a jelenség pontosan fölösmer-hető a görög költői irodalmnon is: a hellén kor buja virágzását nyomon követi a hellénisztikus kor bágyadt, elérőtlenedett és valójában magtalan másodvirágzása. Az akadémikus görög szobrászat formái szabatosak, de életteleknek. Motívumai plasztikusak, de önlállóság hián valók. Nem képesek csillapítani mindig elő és friss benyomásokra szomazó lelkünket. A modern görög szobrászat túlsóká járt iskolába ehhez a megmerevedett, dogmatikussá vált, csak a routine-ból táplálkozó álművészethez. Elhangolta a görög művészet ragyogó, termékeny, rugalmas ifjukorát. Es ez keser-vesen megbosszulódott. Mert amikor azonosította magát egy másodrendű, nem eredeti, nem az élet forrásiból táplálkozó művészeti korszakkal és e hanyatló művészetre engedte át az egyeduralmat: arra a záro félétre kényeztette kritikusait, hogy a görög művészeti egészében és egyetemlegesen unalmas, nivélhogy a régiék közül épén az unalmasak álltak

a homlokterben, az újak pedig e régiék csatlásainak és zászlóhordozónak szegődtek. Ma az ifjú görög művészeti forradalmi állapotban van és döntő fordulat kúszóbén áll. Még mindig hallatiák fontoskodó szavukat, elkorhadt dogmaikat a tegnap humanistái, akik előfordulnak a görög szobrászat kezdő korától. De befolyásuk egyre gyengül, hatalmuk apadtan van, szavuk mindenki által elhalkul. Tudósok, művészük és műkévelök kezük fel fogni, megérezni a görög művészeti géniuszát, veleszületett és már bölcsőjében Herkulesként óriás erejét. Látták friss leleményét, meleg közvetlenséget, szeretetreméltó üdesegét, öntudatlanságával elbűvölő lendületét. A modern szellem az egyéni és a néppszichológia útnutatása mellett benyomul az ötödik évszázad előtti művészeti lelkébe, és ma már tisztán ki tudja analizálni azokat a belső motivumokat, amelyek a primitiveket alkotásra ihlettek.

Bármily merész paradoxonnak hangszik is: a görög művészett igazi nagyjai nem azok, akik az úttörők által rájuk hagyott adottságok színtézisét megcsinálták és így az elődök vállán melkedtek a tökéletesség magaslatára. Az igazi nagyok azok az összönös művészük, akik minden maguktól találtak ki: a plasztika száma legalkalmasabb témákat, a kompozíció belső törvényeit, a test egyensúlyának feltételeit, a tagok arányait, a szatikai és dinamikai hatások egymással küzdő, de egymást kiegészítő komponenseit. Számosukra az a valós élet, amelyet művészettel utánozni vagy ábrázolni vagy megmemesíteni és megritíttani, foljtaitól, töréseitől, esetlegességeitől megszabadítani igyekeztek: valóságos *trouvable* volt. Talált kincs, amely ujjongó örömmel töltötte el őket, amely megismertette velük a nagy földedések és találmányok szennációját és boldogságát. Es éppen ilyen *trouvable* számaukra, ha csaknem három évezred roppant távolán, bizonytalanságán, ködén keresztül elénk bukkannak eredendő szépségükben, gyermekei tiszta-ságukban, gyökeres és semmiféle külső befolyástól meg nem zavart genia itásukban. Az a csodálat, amellyel e kezdő korbeli művésznek adózunk, nem egyséltelmű a tökéletes, a kivirágzott, a beérkezett művészeti kicsinyléssel. Hisz ez a kicsinylés — magában véve is káros és nevetséges — tagadása volna az evolúció nem vitatható törvényének. De viszont be kell látni, hogy a konszolidált művészeti korokban a költői megerjeszés, az intuició

¹ Christian Zervos: „L'art en Grèce”, Éditions „Cahiers“

Anton Romako

1832.október 20-án született a Bécs melletti Atzgersdorfban. 1847-től a bécsi Akadémián Ferdinand Georg Walmüllernél, aztán Carl Rahl monumentális festészeti magániskoláján tanult. E kezdeti időszakban allegórikus és történelmi képvázlatok keletkeztek. 1849-ben Romako Wilhelm von Kaulbachnál dolgozott Münchenben, 1855-ben Carl Werner aquarellfestőnél Velencében. Egy, valószínűleg 1856-os spanyolországi ut után 1857-ben Rómában telepedett meg. Itt a sikeres művész nagy házat vitt /1862-ben Sophie Köbellel házasságot kötött/; többek között Feuerbach és Liszt vendégek is vendégei voltak. 1876-ban viszszatért Bécsbe/felesége 1875-ben elhagyta/. Bécsi tartózkodását utazásai szakították fél meg: 1873-ban Angliában,, 1876-ban Rómában, 1882-ben Párizsban, 1883-ban Genfben járt. Bécsből láttogatott el a hetvenes évek végén Nyugat-Magyarországra. Romako saját művészeti utját járva elköltölt korának művészeti áramlataitól, egyikhez sem csatlakozott, zsenialitásával kimagaslik kortársai közül, s előremutat századunk művészeti kifejezésmódjaira. Makart sikereinek árnyékában Bécsben, 1889.március 8-án halt meg szegényen és elkeseredetten.

Bibl. Fritz Novotny. A festő Anton Romako. Wien-München 1954
/Oeuvre-katalógussal és bibliográfiával/; Fritz Novotny,
Anton Romako huszonöt aquarellje/Nagy osztrák aquarellisták , 23.kötet/Wien 1955.

40. Magyar parasztház

0.karton, 20,5x33 cm.J.j.l.:"A.Romako" Osztrák Galéria,
IN 3683 Novotny, Nr.274.A hetvenes évek végén keletkezett.

41. Cigánytábor Nyugat -Magyarországon

0.v.40x69 cm.J.b.l.:"A Romako" Osztrák Galéria, IN 2623
Novotny, Nr.275.A hetvenes évek végén keletkezett.

Anton Romualdo

Die Freiburger Malerschule
70 Wechselausstellung der österreichischen
Galerie
Stadt Graz 1975-76
Österreichische Galerie und Collection Fluegge
Wien

Dr. Román Andráš
In memoriam...

(Aktivit  t a Muzuemui Hirl『vel 2005
decemberi szamab  l)

KOH-ICOMOS MNB

A Hollókő, Oftali megmen-
teseknél és restaurálásának es-
megőrzésének évtizedekben
kereszttül a motorja volt,
éppúgy, mint a Törökcső
Enakka erdei falvak építész-
teset és megorrészét tamo-
Lipotváros Önkormányzata
atalál elterte hivatal program-
kezdeményezésének és meg-
valósításának. Számos töváb-
bi üzemeléki együttes, egyedi
barokk zsinagóga épületének
megmenetele sem valósult
volna meg áldozatos mun-
kája nélkül.

Elevűlhetetlen eredményeket szerzett az első magyar helyszínenek kiállásában és a Világörök-ségi Listára való felkerülésében.

2005. november 13-án, 76 éves András, építész kandidátus, korábban elhunyt dr. Roman a hazaik és a nemzetközi műemlékvédelmi kiemelkedő alkja. Az utolsó pillanatban ameddig azt hosszan tartó, súlyos betegsége egyáltalán lehetővé tette, rögszilekkel, rendíthetetlen akarrerővel, pedamutató helytállásával szerepettel tördött a megggyőződésre-hivatala szereint reábirozott feladatokkal és szerepeltek. Magyar Nemzeti Bizottságában dr. Roman Andrászt saját halottiának tekinti, emlékezetet szervezőtől 65 tisztelettel.

Zágorhidi Czigaány Ákos

Honlap: www.oszko.hu
E-mail: hegypasztor@oszko.hu.
Tel: 94/573-166, fax: 94/573-167.
nár Antal u. 4.
Kozosségi Ház - 9825 Oszkó, Mol.
Vállamelyíkén:
Erdeklődés esetén keressék munika-
tarsasíthat az alábbi elérhetőségek
reln.
Kivettetővel, hangsúlykával felszé-
konferenciászerekkel, projektors
telkánkba variálunk bel- és külföldi csó-

lehetőségek. Az előadóterem iratbólás
gek, teljes körű lebonvöltsések van
kepzéssek, üzleti találkozók, trenin-
met, ahol akár 70 fős konferenciák,
oszkoi Kozossalégi Ház előadóter-
Emellett gyermeküdő szolgáltatók az
tolásá, ebed, vacsora, stb.)

A nyár folyamán részletes felme-
rest készítettük a Vasi Hegyhát
kistérség szolárhelyein meg fel-
lehető boronafalú prémiazakrol.
A kisárvány ebből a felmeresből
tarthatmaz egy tömöri kivonatot,
illetve a szolárhelyre építő trisz-
tilakai programjainkbeli ad rovid
egyséssel érhetők. Két korábbi kiadványunk
üzletlött. Két korábbi kiadványunk
nemegyében meghagyott Határmenti
Vimotekanakat mutatja be.

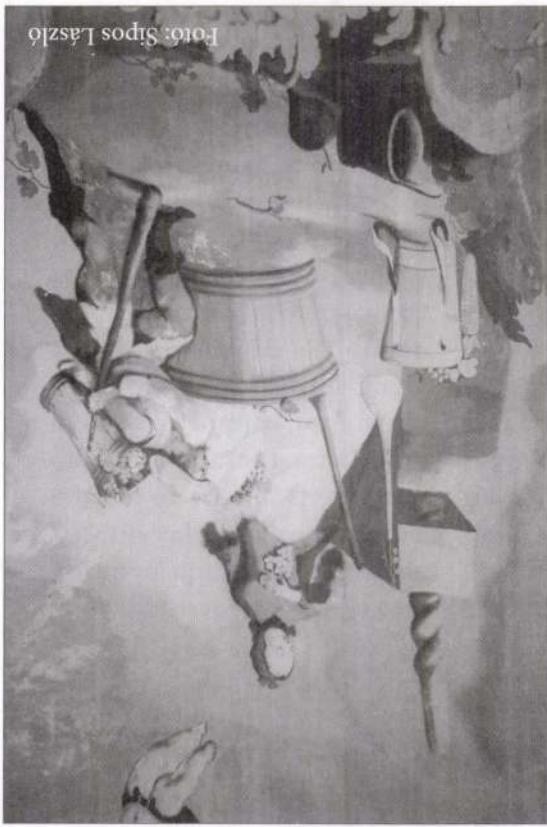
Mit kinál az oszkoi Hegypásztor Kör?

Dr. Sipos László

2000-ben kapott Emetton-díjat, mint a
keszűk kozreműködésével. Az együttes
quintett koncertjei, Klein Judit éne-
- hallegháthattuk meg David Klezmer
- a vendégszerető berzéteik által ren-
- megnyitott követően kedvez gesztusokkal
- a vendégszerető berzéteik által ren-
- Berzethen (Briozoth) először az 1720-ban
- a rendszájban emelt műemlék zsinagógaiban

ben emelt műemlék zsinagógaiban
Baumhorn Lipót tervezett 1932-
Masnapt már Nyíregyházán - a
dezső fogadásra vethetünk részt.
- a vendégszerető berzéteik által ren-
- megnyitott követően kedvez gesztusokkal
- a vendégszerető berzéteik által ren-
- meg Dr. Fekec György erde-
- című-fotókállatással nyitotta
- a magyar torzenelemben"
- minden "Koronabarázolások
- lődési Kozpont Színházter-
- A szép koncert után a Művész-
- el a magyar Hímnuszat.
- A hangszereny végén a fellépő
- művészkekkel egyszerűen kezdetük
- csendültek fel.

Bodvaalgyi Múzeum kedvez kis re-
- szeszt-, néprajzi-, mesterségi- és tach-
- nikatörnéni kiállításait. Bebozsatott
- nyertük az 1717 és 1730 között épült
- Couburg-L'Huillier kastélyba is, ahol a
- tollat barokk freskókat és a copf cse-
- ralitkályhákat, no meg a frissen restaura-
- ralt teremkert fülmézegettet. Edelenyitő
- repkállyákat, no meg a frissen restaura-
- tereket fülmézegettet. Edelenyitő
- leben, a Szlovák Károlytán ebédelőtük,
- szlovák háttart. Gömöriosszuszó kozé-
- bucsút vevé Aggteleknel leptük át a
- raktárakat, no meg a frissen restaura-
- toltat barokk freskókat és a copf cse-
- ralitkályhákat, no meg a frissen restaura-
- ralt teremkert fülmézegettet. Edelenyitő
- repkállyákat, no meg a frissen restaura-
- tereket fülmézegettet. Edelenyitő
- vezető tarsaságában nézhetünk meg a
- templom alapfalait is. Szakavatott
- a XIXIII. században itt állt esperesi
- várat látogatnunk meg. Felkereszük
- edelenyibben az ezeréves borsodi föld-
- sét Napjai rendezvényeinél okán
- Odaibaban - szintén a Kultúrális Orsz-
- fejvidéki Berzethet valásztottuk.

Fotó: Sipos László

Kultúrális Országai Berzethen

*Béhunyt szeme nem lát több éjszakát.
RudnótéMiklós*

Dr. Román András

a Magyar Műemlékvédelemért Díj kitüntetettje, Madách Imre, Möller István, Reitter Ferenc
és Forster Gyula díjas építészmnörök, Hollókő és Torockó díszpolgára, az ICOMOS volt alelnöke
a kegyetlen betegséggel vívott öt évnnyi hősies küzdelmen után bevégezte tevékeny életét.

Temetése a Kozma utca 6 sz. alatti zsidó temetőben 2005. november 25-én 11 órakor lesz.

R. dr. Szekeres–Varsa Vera

Lukácsné Román Edit
és fiai: Tomi, Dani és Péter

dr. Szekeres–Virág Judit
és lányai: Zsófi, Bori és Anna

Roman Andraš

1. *Die Wahrheit über die Wahrheit* (1992) ist eine Arbeit, die sich mit dem Problem der Wahrheit beschäftigt. Es handelt sich um eine Kritik des Konstruktivismus und eine Auseinandersetzung mit dem Prinzip der Wahrheit. Die Arbeit untersucht die Bedeutung von Wahrheit in verschiedenen Kontexten und versucht, die Grenzen und Möglichkeiten des Konstruktivismus zu erkennen.

2. *Die Wahrheit über die Wahrheit*

3. *Die Wahrheit über die Wahrheit*

4. *Die Wahrheit über die Wahrheit*

5. *Die Wahrheit über die Wahrheit*

KOH-ICOMOS MNR

(Aktivé a Múzeumi Hírlevél 2005
decemberi számaiból)

delemben ügyet szolgáltat. - Ugyancsak a műemlékevel- elemmel „617” kep a műemléke- megjelent „487” bekedésre- vezet munakásában és vezetésében is aktív szerepet vállalt.

irásaiival - például a Legutóbbi , és frappans publikisztikai kozérthez, világos szakmai- Zámos nagysikerű előadás- tarrott ithon és külföldön; tervénk, rendezvényszorozatok hazi és nemzetközi rendez- mérnoki képzés keretében. is), a műemlékvédelmi szak- utóbbi években Kolozsvárott pesti Múzsaki Egyetemen (az István díjjal elismerít, résztve- meglévőkkel. címzettek előadás- mi tanárként pedig a Buda- Birottságának hosszú időn kerész- szertelemmel. Dr. Roman András 1929. megorzí.

Elvülhetetlen eredményeket szer- zett az első magyar helyszínek kiállásában és a Világörök- a magyar műemlékvédelme-

zeti megvalósítás elösegítésé- kimunkálásában és a gyakor- kimelekedő szerepet játszott ben. Elvitzedéken keresztül szakterületek közötti együtt- megállapodásban a műemlék- működés elmellett alapjainak szakmai szakmai (MUT, NKA) szakmai szakmai (ECOVAST, ICOMOS CAV) és (ECCOAST, ICOMOS CAV) és emberként és urbanista-ként, műemlékvédelmi szak-

ügyet. EM, OMVH). Eltétesz- ben dolgozott (BMF, OMF, matosan a műemlékvédelme- szervező után 1961-től folya- ran. Kivitelézési tapasztalatok Egyetem Fpireszmérnöki ka- mázott a Budapesti Műszaki Budapesti Műszaki székhelyen. 1951-ben diplom- szertelemmel. Dr. Roman András 1929. szertelettel, műemlékvédelmi szakmai szakmai (MUT, NKA) szakmai szakmai (ECCOAST, ICOMOS CAV) és (ECCOAST, ICOMOS CAV) és emberként és urbanista-ként, műemlékvédelmi szak-

ügyet.

Az ICOMOS Magyar Nemzeti

Birodalmának hosszú időn kerész-

megorzí.

Dr. Roman András 1929. megorzí.

az ICOMOS Nemzeti Birottságá-

mi Hivatal el az ICOMOS

A Kulturális Oroszországédel-

melylekkel.

dr. Roman András tekinti, emle-

halottiának tekinti, saját

szertelettel torzodott a megggy-

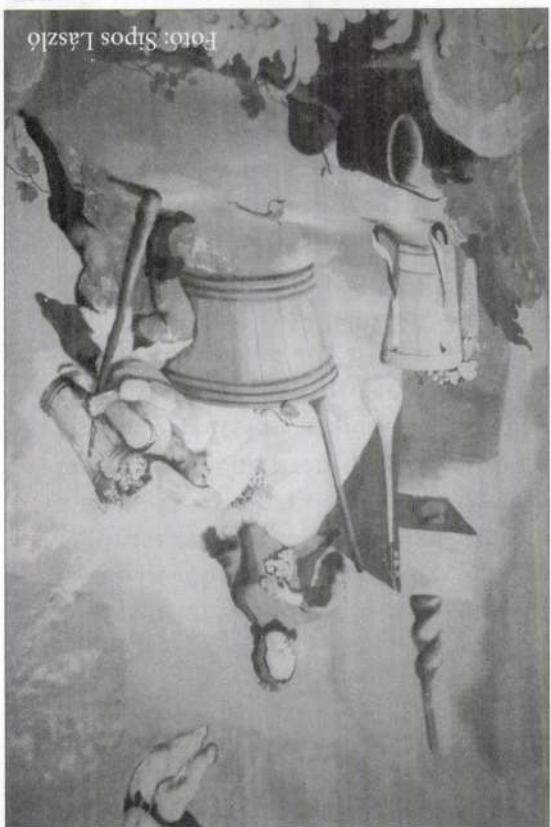
zódese-hivatala szerint rea-

szertelettel torzodott a megggy-

Konferenciászékkel, projektoros kiállítóvel, hangtechnikával felszerelt. Eredetlődés esetén keresések munka- társsamkatt az alábbi elérhetőségek valamelyike: Kozóssy Ház - 9825 Oszkó, Mol- nár Antal u. 4. Tel: 94/573-166, fax: 94/573-167. E-mail: hegypasztor@oszko.hu. Honlap: www.oszko.hu.

Mit kinál az oszklói Hegy-pásztor kör?

Dr. Sipos László
legjobb stúdió-koncert előadójá.)
2000-ben kapott Emeerton-díjat, mint a
keszű köszörmüködésével. (Az együttes
Quintett koncertjei, Klein Judit éne-
- haligathattuk meg David Klezmer
AZ OSZ allegorikája az edényi
Coburg-L'Huillier kastélyban

Hotels: Sipos László

A református templomban hangsversenynek.
Dei Nostri III. Jótekonyságban
hangversenyen Szegedi Csaba (Konya Sándor-díjas) és
Takács Zsuzsanna énekeltek,
Preszter Nőra zongorázott.
A műsorban Bach, Brahms,
Csajkovszki, Debussy, Ko-
daly, Strauss és Verdi művei
csendültek fel.
A hangverseny végén a fellépők
művezetékkel együtt enekelték
A szépkoncert után a Művész-
klubdeisi Kozpont Színházter-
meben a „Koronabírálások”
a magyar fotókiállításat nyitotta
című fotókiállításat nyitotta
meg Dr. Fekete György erde-
mes művész, ex-államtitkár. A
magyar fotókiállításnak részt
vendégszerető berzéteik által ren-
dezett fogadáson vettek részt.
Másnap már Nyíregyházán - a
Baumhorn Lipót tervező személy-
ben emelt műemlék zsinagógában

A nyár folyamán részletes felme-
ret készítettük a Vasí Hegyháti
kisterésg szoláhagyéin meg fel-
lehető boronafáli preshazakról.
A kiadvány ebből a felmeresből
tarthatmaz egy tömör kvonatot,
illetve a szoláhagyére építő tűrizs-
tikai programjainkhoz ad rövid
izelítőt. Két korábbi kiadványunk
egyesületünkéről és Oszkot, illetve a
nemregeiben megnívott Határmenti
Vimortekanakat mutatja be.

2005/06/27

A Múzeummi Hírlevél előző számban a Kéndrősgyőr-szertei Múzeumról szóló részükben kapcsolódik új Konyvátrank bemutatása.

Bemutatjuk a Rendőrségi Történeti Múzeum könyvtárat

Muzeum kōnyvtárak

Dr. Román Andrade (1929-2005)

In memoriam...

"Atpad-kori központok temetői", kozort hirt kapunk az Estergom-szigeti apáczakolostor temetőjében, két Atpad-kori temető és nemzeti központról. Az "Atpad-kori falvak temetői"-ról szóló tanulmanyokból megsímerhetjük Zalavár-Kápolna tereşeg-ében talált temetőt és annak elmezését, a korábbi asztroskóbol elökérült emberi anyagvizsgálat eredményét, ugyancsak it kevüli szó az Atpad-kori templom körüljárásról fejtett emberi anyagvizsgálat eredményét, a Szentes-kaiban, Temetőhalmon és Mezőcsat határában.

A "Késő középkori temetők" fejezetben a re-beszékek beszámolnak kutatási eredményekről, amelyet a budai középkori kármelita kolostor temetőjében, a Bánmosztor-Pusztafalu, Somogyvásámon és az óföldi-aki középkori temetőkben végztek. Megismertetjük a

A temphom osztály minden tanárának kiadására a következő címzéssel kerülhet sorok a laikuszt és a szakember gyártában ámulatba ejtik

„A hatali arányeknak végigyebeben járok”
A középkori templom körül témekről kuta-
tásra. Székely: Rítók Agnés és Simonyi Erika. Kiad.:
Magyar Nemzeti Múzeum, Bp., 2005. 333 p. III.
(Opuscula Hungarica VI. Sorozatszerkesztő:
Gram Eva és Révész László)

Osszeállította Sarkozy Gabriella

Magyar műzeumi kiadványok

GYRAPODASA

A MAGYAR NEMZETI MÜZEUM
KÖZPONTI KÖNYVTÁRA

2005-ben született meg a döntés, hogy Julius 1.-i hatallyal a Mosoni ítón levő Rendőrségtörteneti Múzeumhoz tartoznak. A nevük: Rendőrségtörténeti Múzeum es Konyvtár letr. Eddig aki állományukat meghagyásával mellett az Archíviumba került több mint 400 film a volt BM filmdíjának nyertese, Kozel 10 000 fénykép, propaganda és oktatási filmek, valamint a műszemmel dokumentálta az érdeklődők számára. További feladatuk a műszembeni bekerült anyag bellesztése a megélvő állományba, emellett a rendeszeti tudományos kutatásnak a valószínűleg mindenre készítésére terjedt. A Konyvtár nyilvános, csaknem 400 négyzetméteres területet birtokolnak Lajtak el feladatai - kar, helyezik el állományukat.

A Konyvtár címé: Budapest 1101 Kerepesi út 47-49. Telefon: 06-1- 432-0764

*Béhunyt szeme nem lát több éjszakát.
Rádnóti Miklós*

Dr. Román András

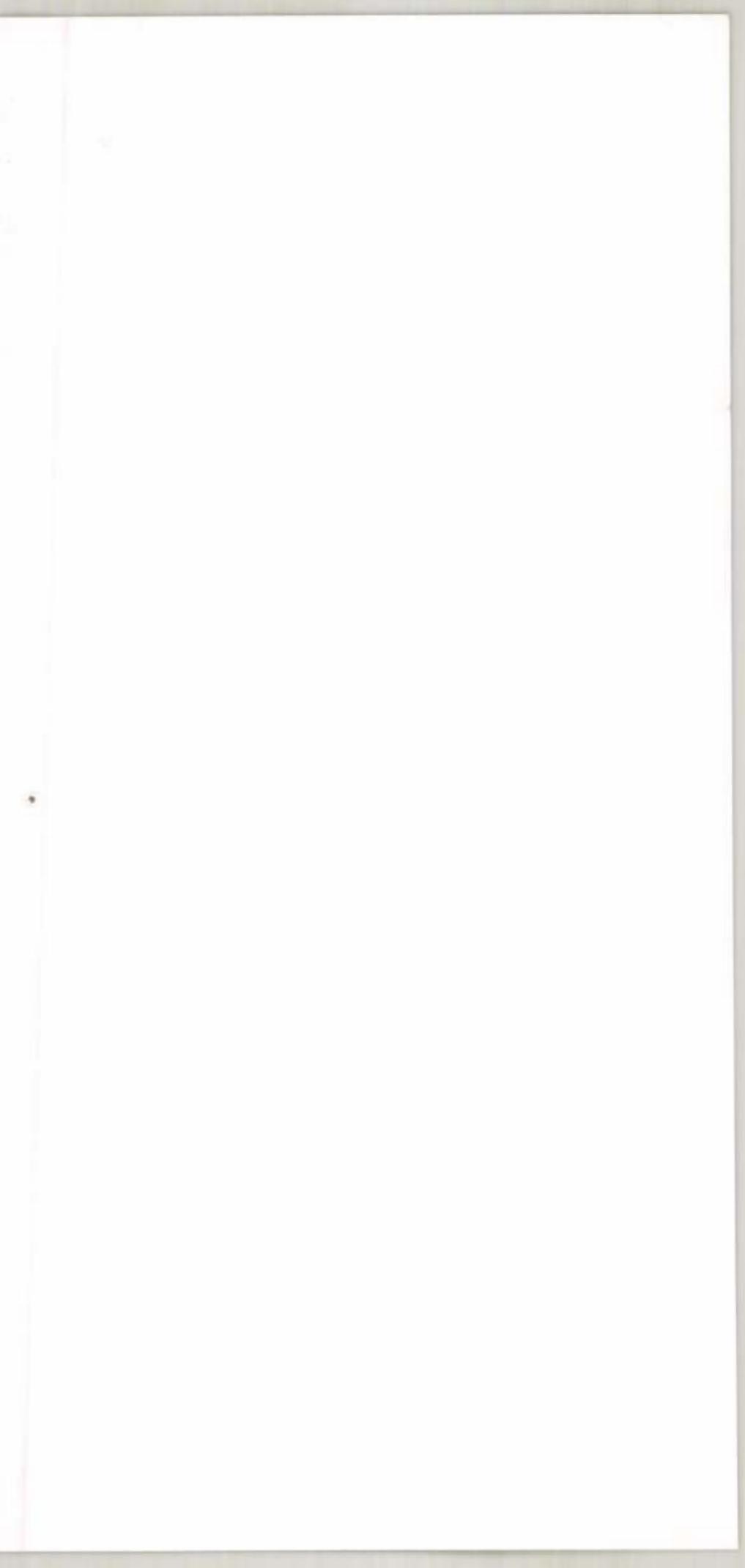
a Magyar Műemlékvédelemért Díj kitüntetettje, Madách Imre, Möller István, Reitter Ferenc és Forster Gyula díjas építészmérnök, Hollókő és Torockó díszpolgára, az ICOMOS volt alelnöke a kegyetlen betegséggel vívott öt évnyi hősies küzdelem után bevégezte tevékeny életét.

Temetése a Kozma utca 6 sz. alatti zsidó temetőben 2005. november 25-én 11 órakor lesz.

R. dr. Szekeres–Varsa Vera

Lukácsné Román Edit
és fiai: Tomi, Dani és Péter

dr. Szekeres–Virág Judit
és lányai: Zsófi, Bori és Anna

Subject: Fw: Elhunyt Román András - esetleg körlevélbe?

Date: Thu, 17 Nov 2005 12:45:48 +0100

From: "Faludy Judit" <falu@arthist.mta.hu>

To: arthist@arthist.mta.hu

Mindazokkal, akik ismerték, tisztelték és szerették szomorúan tudatjuk:

2005. november 13-án, 76 éves korában elhunyt Dr. Román András, építész kandidátus, a hazai és a nemzetközi műemlékvédelem kiemelkedő alakja. Az utolsó pillanatig, ameddig azt hosszan tartó, súlyos betegsége egyáltalán lehetővé tette, erős lélekkel, rendíthetetlen akaraterővel, példamutató helytállással és szeretettel törödött a meggyőződése-hivatása szerint reá bízott feladatokkal és személyekkel.

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal és az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága dr. Román Andrást saját halottjának tekinti, emlékét szeretettel és tisztelettel megörzi.

Dr. Román András 1929. szeptember 15-én született, Budapesten. 1951-ben diplomázott a Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki karán. Kivitelezői tapasztalatok szerzése után 1961-től folyamatosan a műemlékvédelemben dolgozott (BMF, OMF, ÉM, OMV, OMvH). Építészként, műemlékvédelmi szakemberként és urbanistaként meghatározó szerepe volt e szakterületek közötti együttműködés elméleti alapjainak kimunkálásában és a gyakorlati megvalósítás elősegítésében.

Évtizedeken keresztül kiemelkedő szerepet játszott a magyar műemlékvédelem kiváló nemzetközi kapcsolataiban, nagy figyelmet szentelve a fiatal szakemberek bevonására.

Az ICOMOS egyik alapító tagja, több cikluson keresztül vezetőségi tagja (1978-1987), majd alelnöke (1991-96); munkája elismeréseként a szervezet örökösi tiszteletbeli taggá választotta (1999). Nevéhez fűződik az ICOMOS egri székhelyű Történeti Városok és Falvak Nemzetközi Bizottságának létrehozása (1983), amelynek alapító elnökeként (1983-1992) irányította az 1987-ben, Washingtonban elfogadott „Történeti városok rehabilitációjának nemzetközi kartája” c. meghatározó jelentőségű nemzetközi dokumentum elkészítését.

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottságnak hosszú időn keresztül elnöke (majd később Möller István díjjal elismert, tiszteletbeli tagja), az utóbbi években pedig program-igazgatójaként sikeres hazai és nemzetközi rendezvények, rendezvénysorozatok kezdeményezője és szervezőjeként is szolgálta a műemlékvédelem legtágabb értelemben vett ügyét.

Számos más nemzetközi (ECOVAST, ICOMOS CIAV) és hazai (MUT, NKA) szakmai szervezet munkájában és vezetésében is aktív szerepet vállalt.

Elévülhetetlen érdemeket szerzett az első magyar helyszínek kiválasztásában és a Világörökségi Listára való felkerülésében. A Hollókő, Ófalu mentésének és restaurálásának és megőrzésének évtizedeken keresztül a motorja volt, éppúgy, mint a Torockó és Énlaka erdélyi falvak építészeti örökségének megmentését és megőrzését támogató, Budapest, Belváros-Lipótvaros Önkormányzata által életre hívott program kezdeményezésének és

megvalósításának. Számos további műemléki együttes, egyedi műemlék - például a mádi barokk zsinagóga épületének - megmentése sem valósult volna meg áldozatos munkája nélkül.

Műemlékvédők nemzedékeit tanította-nevelte egész munkásságával, címzetes egyetemi tanárként pedig a Budapesti Műszaki Egyetemen (az utóbbi években Kolozsvárott is), a műemlékvédelmi szakmérnöki képzés keretében. Számos nagysikerű előadást tartott itthon és külföldön; közérthető, világos szakmai-, és frappáns publicisztikai írásaival – például a legutóbb megjelent „487 bekezdés és 617 kép a műemlékvédelemről” című könyvével – ugyancsak a műemlékvédelem ügyét szolgálta.

Temetése 2005. november 25-én 11 órakor lesz, melyről külön értesítést küldünk postai úton .

----- End of Forwarded Message -----

Faludy Judit
+36 20 98 92 206

A VÁROSSZÍV

intervjuja

Dr. Román Andrásossal

az V. kerületi önkormányzat
képviselőjével

Dr. Román András. Építészmer-nök, kandidátus, címzetes egye-temi docens. A műemlékvédelem nemzetközi hírű szaktekintélye.

Az V. kerületi önkormányzat MSZP frakciójának tagja. Mű-emléki és világörökségi tanács-nok. Arra kértém, hogy tekintsük át együtt, hogyan látna az elnállt évek eseményeit, beszéljünk szak-máiról, politikáról.

– Képviselő úr, Ön különböző be-osztásokban 35 éve műemlékekkel foglalkozik. Építészminiszterként ez nem legyományos életfolyta. Hogyan került kapcsolatba a műemlékekkel és a műemlékvédelemmel?

– Mindig élt bennem vonza-lom és affinitás az építészettör-ténet iránt, de kétségtelen, hogy végzettségem alapján nem vezet egyszeres út a műemlékvédelemig. 1961-ben egy egyetemi batárom szólt és hívott a műemlékvéde-lelm területére, s én szívesen mond-tam igent. Annál is inkább, mert akkor éppen nem volt munka-helyem.

– 1961-ben? Hogyan történt... – Korábban a Fővárosi 13. szá-mú Építőipari Vállalat főmérnö-ke voltam, megjelhetősen sajátos gazzdasági, gazdaságpolitikai el-képzéséssel, s a XIV. kerületi párbizottság megvonta tőlem a bizalmat.

– Ez egyet jelentett a munkahely-vezetéssel.

– Ugy tudom, jutott idő az el-műelti, tudományos munkára is. – Én ezt minden fontosnak tartottam. 1965-ben írtam meg „Elavult lakóépületek korszerű-sítése” címmel kandidáusi disz-szertációt, s a városrehabilitá-cio fogalmának kifejeése s ma-gyarországi meghonosítása itt történt meg először. Ugyanakor a dolgozat megvédése két évig várattott magára, minthogy jelentéktelen témanak minősítet-ték. Az idő aztán nem ezt a vé-lemenytigazolta. Gondoljunk csak a budai várnegyed vagy Sopron, később Kőszeg vagy Eger műem-léki rehabilitációjára, a magyar műemlékvédelem kimagasló tel-jesímenyére, amely világviszony-laban is ismert és elismert lett.

– Ha már a nemzetközi megitte-losztás ugyanis ügynyevezett ha-tásköri listás állás volt, s a po-litikai döntés után a munkaadó köteles volt megszüntetni a mun-kaviszonyomat. Ezután érkezett a baráti ajánlat, de meg kell mon-dani, hogy többektől kapta sem-gítséget, amely – utolag vissza-tekinthe is – nemcsak akkor je-lentett sokat, hanem az egész pályámat alapvetően befolyásolta. Patronusom volt Dániós György az akkor Fővárosi Tanács iparági főmérnöke, s sokat tanultam a későbbi években Perczel Károlytól s Dercsényi Dezsőtől, aki az Építésügyi Mi-niszterium műemléki osztályve-zetője volt. Több, a műemlékvé-delemmel kapcsolatos munka-helyen dolgoztam, amelyek kö-zül magam számára nagyon fon-tos állomásnak tartom az Építés-ügyi Miniszteriumot, ahol a mű-emléki osztályon koncepcioná-lis munka folyt, s kivételesem ma-gas színvonalú szakmai társaság dolgozott. Talán elég annyi a jel-lemezhez, hogy négy kandidá-tus dolgozott a főosztályon, amely finoman fogalmazva sem volt általános az államigazgatásban. Ilyen hívák az Országos Műemléki Felügyelőséghöz, a későbbi Országos Műemlékvé-delmi Hivatalhoz, ahol osztály-vezetőként dolgoztam.

– Ha már a nemzetközi megitte-

losztás ugyanis ügynyevezett ha-tásköri listás állás volt, s a po-litikai döntés után a munkaadó köteles volt megszüntetni a mun-kaviszonyomat. Ezután érkezett a baráti ajánlat, de meg kell mon-dani, hogy többektől kapta sem-gítséget, amely – utolag vissza-tekinthe is – nemcsak akkor je-lentett sokat, hanem az egész pályámat alapvetően befolyásolta. Patronusom volt Dániós György az akkor Fővárosi Tanács iparági főmérnöke, s sokat tanultam a későbbi években Perczel Károlytól s Dercsényi Dezsőtől, aki az Építésügyi Mi-niszterium műemléki osztályve-zetője volt. Több, a műemlékvé-delemmel kapcsolatos munka-helyen dolgoztam, amelyek kö-zül magam számára nagyon fon-tos állomásnak tartom az Építés-ügyi Miniszteriumot, ahol a mű-emléki osztályon koncepcioná-lis munka folyt, s kivételesem ma-gas színvonalú szakmai társaság dolgozott. Talán elég annyi a jel-lemezhez, hogy négy kandidá-tus dolgozott a főosztályon, amely finoman fogalmazva sem volt általános az államigazgatásban. Ilyen hívák az Országos Műemléki Felügyelőséghöz, a későbbi Országos Műemlékvé-delmi Hivatalhoz, ahol osztály-vezetőként dolgoztam.

– Ha már a nemzetközi megitte-

losztás ugyanis ügynyevezett ha-tásköri listás állás volt, s a po-litikai döntés után a munkaadó köteles volt megszüntetni a mun-kaviszonyomat. Ezután érkezett a baráti ajánlat, de meg kell mon-dani, hogy többektől kapta sem-gítséget, amely – utolag vissza-tekinthe is – nemcsak akkor je-lentett sokat, hanem az egész pályámat alapvetően befolyásolta. Patronusom volt Dániós György az akkor Fővárosi Tanács iparági főmérnöke, s sokat tanultam a későbbi években Perczel Károlytól s Dercsényi Dezsőtől, aki az Építésügyi Mi-niszterium műemléki osztályve-zetője volt. Több, a műemlékvé-delemmel kapcsolatos munka-helyen dolgoztam, amelyek kö-zül magam számára nagyon fon-tos állomásnak tartom az Építés-ügyi Miniszteriumot, ahol a mű-emléki osztályon koncepcioná-lis munka folyt, s kivételesem ma-gas színvonalú szakmai társaság dolgozott. Talán elég annyi a jel-lemezhez, hogy négy kandidá-tus dolgozott a főosztályon, amely finoman fogalmazva sem volt általános az államigazgatásban. Ilyen hívák az Országos Műemléki Felügyelőséghöz, a későbbi Országos Műemlékvé-delmi Hivatalhoz, ahol osztály-vezetőként dolgoztam.

– Ha már a nemzetközi megitte-

losztás ugyanis ügynyevezett ha-tásköri listás állás volt, s a po-litikai döntés után a munkaadó köteles volt megszüntetni a mun-kaviszonyomat. Ezután érkezett a baráti ajánlat, de meg kell mon-dani, hogy többektől kapta sem-gítséget, amely – utolag vissza-tekinthe is – nemcsak akkor je-lentett sokat, hanem az egész pályámat alapvetően befolyásolta. Patronusom volt Dániós György az akkor Fővárosi Tanács iparági főmérnöke, s sokat tanultam a későbbi években Perczel Károlytól s Dercsényi Dezsőtől, aki az Építésügyi Mi-niszterium műemléki osztályve-zetője volt. Több, a műemlékvé-delemmel kapcsolatos munka-helyen dolgoztam, amelyek kö-zül magam számára nagyon fon-tos állomásnak tartom az Építés-ügyi Miniszteriumot, ahol a mű-emléki osztályon koncepcioná-lis munka folyt, s kivételesem ma-gas színvonalú szakmai társaság dolgozott. Talán elég annyi a jel-lemezhez, hogy négy kandidá-tus dolgozott a főosztályon, amely finoman fogalmazva sem volt általános az államigazgatásban. Ilyen hívák az Országos Műemléki Felügyelőséghöz, a későbbi Országos Műemlékvé-delmi Hivatalhoz, ahol osztály-vezetőként dolgoztam.

– Ha már a nemzetközi megitte-

losztás ugyanis ügynyevezett ha-tásköri listás állás volt, s a po-litikai döntés után a munkaadó köteles volt megszüntetni a mun-kaviszonyomat. Ezután érkezett a baráti ajánlat, de meg kell mon-dani, hogy többektől kapta sem-gítséget, amely – utolag vissza-tekinthe is – nemcsak akkor je-lentett sokat, hanem az egész pályámat alapvetően befolyásolta. Patronusom volt Dániós György az akkor Fővárosi Tanács iparági főmérnöke, s sokat tanultam a későbbi években Perczel Károlytól s Dercsényi Dezsőtől, aki az Építésügyi Mi-niszterium műemléki osztályve-zetője volt. Több, a műemlékvé-delemmel kapcsolatos munka-helyen dolgoztam, amelyek kö-zül magam számára nagyon fon-tos állomásnak tartom az Építés-ügyi Miniszteriumot, ahol a mű-emléki osztályon koncepcioná-lis munka folyt, s kivételesem ma-gas színvonalú szakmai társaság dolgozott. Talán elég annyi a jel-lemezhez, hogy négy kandidá-tus dolgozott a főosztályon, amely finoman fogalmazva sem volt általános az államigazgatásban. Ilyen hívák az Országos Műemléki Felügyelőséghöz, a későbbi Országos Műemlékvé-delmi Hivatalhoz, ahol osztály-vezetőként dolgoztam.

– Ha már a nemzetközi megitte-

losztás ugyanis ügynyevezett ha-tásköri listás állás volt, s a po-litikai döntés után a munkaadó köteles volt megszüntetni a mun-kaviszonyomat. Ezután érkezett a baráti ajánlat, de meg kell mon-dani, hogy többektől kapta sem-gítséget, amely – utolag vissza-tekinthe is – nemcsak akkor je-lentett sokat, hanem az egész pályámat alapvetően befolyásolta. Patronusom volt Dániós György az akkor Fővárosi Tanács iparági főmérnöke, s sokat tanultam a későbbi években Perczel Károlytól s Dercsényi Dezsőtől, aki az Építésügyi Mi-niszterium műemléki osztályve-zetője volt. Több, a műemlékvé-delemmel kapcsolatos munka-helyen dolgoztam, amelyek kö-zül magam számára nagyon fon-tos állomásnak tartom az Építés-ügyi Miniszteriumot, ahol a mű-emléki osztályon koncepcioná-lis munka folyt, s kivételesem ma-gas színvonalú szakmai társaság dolgozott. Talán elég annyi a jel-lemezhez, hogy négy kandidá-tus dolgozott a főosztályon, amely finoman fogalmazva sem volt általános az államigazgatásban. Ilyen hívák az Országos Műemléki Felügyelőséghöz, a későbbi Országos Műemlékvé-delmi Hivatalhoz, ahol osztály-vezetőként dolgoztam.

– Ha már a nemzetközi megitte-

losztás ugyanis ügynyevezett ha-tásköri listás állás volt, s a po-litikai döntés után a munkaadó köteles volt megszüntetni a mun-kaviszonyomat. Ezután érkezett a baráti ajánlat, de meg kell mon-dani, hogy többektől kapta sem-gítséget, amely – utolag vissza-tekinthe is – nemcsak akkor je-lentett sokat, hanem az egész pályámat alapvetően befolyásolta. Patronusom volt Dániós György az akkor Fővárosi Tanács iparági főmérnöke, s sokat tanultam a későbbi években Perczel Károlytól s Dercsényi Dezsőtől, aki az Építésügyi Mi-niszterium műemléki osztályve-zetője volt. Több, a műemlékvé-delemmel kapcsolatos munka-helyen dolgoztam, amelyek kö-zül magam számára nagyon fon-tos állomásnak tartom az Építés-ügyi Miniszteriumot, ahol a mű-emléki osztályon koncepcioná-lis munka folyt, s kivételesem ma-gas színvonalú szakmai társaság dolgozott. Talán elég annyi a jel-lemezhez, hogy négy kandidá-tus dolgozott a főosztályon, amely finoman fogalmazva sem volt általános az államigazgatásban. Ilyen hívák az Országos Műemléki Felügyelőséghöz, a későbbi Országos Műemlékvé-delmi Hivatalhoz, ahol osztály-vezetőként dolgoztam.

– Ha már a nemzetközi megitte-

losztás ugyanis ügynyevezett ha-tásköri listás állás volt, s a po-litikai döntés után a munkaadó köteles volt megszüntetni a mun-kaviszonyomat. Ezután érkezett a baráti ajánlat, de meg kell mon-dani, hogy többektől kapta sem-gítséget, amely – utolag vissza-tekinthe is – nemcsak akkor je-lentett sokat, hanem az egész pályámat alapvetően befolyásolta. Patronusom volt Dániós György az akkor Fővárosi Tanács iparági főmérnöke, s sokat tanultam a későbbi években Perczel Károlytól s Dercsényi Dezsőtől, aki az Építésügyi Mi-niszterium műemléki osztályve-zetője volt. Több, a műemlékvé-delemmel kapcsolatos munka-helyen dolgoztam, amelyek kö-zül magam számára nagyon fon-tos állomásnak tartom az Építés-ügyi Miniszteriumot, ahol a mű-emléki osztályon koncepcioná-lis munka folyt, s kivételesem ma-gas színvonalú szakmai társaság dolgozott. Talán elég annyi a jel-lemezhez, hogy négy kandidá-tus dolgozott a főosztályon, amely finoman fogalmazva sem volt általános az államigazgatásban. Ilyen hívák az Országos Műemléki Felügyelőséghöz, a későbbi Országos Műemlékvé-delmi Hivatalhoz, ahol osztály-vezetőként dolgoztam.

– Ha már a nemzetközi megitte-

losztás ugyanis ügynyevezett ha-tásköri listás állás volt, s a po-litikai döntés után a munkaadó köteles volt megszüntetni a mun-kaviszonyomat. Ezután érkezett a baráti ajánlat, de meg kell mon-dani, hogy többektől kapta sem-gítséget, amely – utolag vissza-tekinthe is – nemcsak akkor je-lentett sokat, hanem az egész pályámat alapvetően befolyásolta. Patronusom volt Dániós György az akkor Fővárosi Tanács iparági főmérnöke, s sokat tanultam a későbbi években Perczel Károlytól s Dercsényi Dezsőtől, aki az Építésügyi Mi-niszterium műemléki osztályve-zetője volt. Több, a műemlékvé-delemmel kapcsolatos munka-helyen dolgoztam, amelyek kö-zül magam számára nagyon fon-tos állomásnak tartom az Építés-ügyi Miniszteriumot, ahol a mű-emléki osztályon koncepcioná-lis munka folyt, s kivételesem ma-gas színvonalú szakmai társaság dolgozott. Talán elég annyi a jel-lemezhez, hogy négy kandidá-tus dolgozott a főosztályon, amely finoman fogalmazva sem volt általános az államigazgatásban. Ilyen hívák az Országos Műemléki Felügyelőséghöz, a későbbi Országos Műemlékvé-delmi Hivatalhoz, ahol osztály-vezetőként dolgoztam.

– Ha már a nemzetközi megitte-

losztás ugyanis ügynyevezett ha-tásköri listás állás volt, s a po-litikai döntés után a munkaadó köteles volt megszüntetni a mun-kaviszonyomat. Ezután érkezett a baráti ajánlat, de meg kell mon-dani, hogy többektől kapta sem-gítséget, amely – utolag vissza-tekinthe is – nemcsak akkor je-lentett sokat, hanem az egész pályámat alapvetően befolyásolta. Patronusom volt Dániós György az akkor Fővárosi Tanács iparági főmérnöke, s sokat tanultam a későbbi években Perczel Károlytól s Dercsényi Dezsőtől, aki az Építésügyi Mi-niszterium műemléki osztályve-zetője volt. Több, a műemlékvé-delemmel kapcsolatos munka-helyen dolgoztam, amelyek kö-zül magam számára nagyon fon-tos állomásnak tartom az Építés-ügyi Miniszteriumot, ahol a mű-emléki osztályon koncepcioná-lis munka folyt, s kivételesem ma-gas színvonalú szakmai társaság dolgozott. Talán elég annyi a jel-lemezhez, hogy négy kandidá-tus dolgozott a főosztályon, amely finoman fogalmazva sem volt általános az államigazgatásban. Ilyen hívák az Országos Műemléki Felügyelőséghöz, a későbbi Országos Műemlékvé-delmi Hivatalhoz, ahol osztály-vezetőként dolgoztam.

– Ha már a nemzetközi megitte-

losztás ugyanis ügynyevezett ha-tásköri listás állás volt, s a po-litikai döntés után a munkaadó köteles volt megszüntetni a mun-kaviszonyomat. Ezután érkezett a baráti ajánlat, de meg kell mon-dani, hogy többektől kapta sem-gítséget, amely – utolag vissza-tekinthe is – nemcsak akkor je-lentett sokat, hanem az egész pályámat alapvetően befolyásolta. Patronusom volt Dániós György az akkor Fővárosi Tanács iparági főmérnöke, s sokat tanultam a későbbi években Perczel Károlytól s Dercsényi Dezsőtől, aki az Építésügyi Mi-niszterium műemléki osztályve-zetője volt. Több, a műemlékvé-delemmel kapcsolatos munka-helyen dolgoztam, amelyek kö-zül magam számára nagyon fon-tos állomásnak tartom az Építés-ügyi Miniszteriumot, ahol a mű-emléki osztályon koncepcioná-lis munka folyt, s kivételesem ma-gas színvonalú szakmai társaság dolgozott. Talán elég annyi a jel-lemezhez, hogy négy kandidá-tus dolgozott a főosztályon, amely finoman fogalmazva sem volt általános az államigazgatásban. Ilyen hívák az Országos Műemléki Felügyelőséghöz, a későbbi Országos Műemlékvé-delmi Hivatalhoz, ahol osztály-vezetőként dolgoztam.

– Ha már a nemzetközi megitte-

losztás ugyanis ügynyevezett ha-tásköri listás állás volt, s a po-litikai döntés után a munkaadó köteles volt megszüntetni a mun-kaviszonyomat. Ezután érkezett a baráti ajánlat, de meg kell mon-dani, hogy többektől kapta sem-gítséget, amely – utolag vissza-tekinthe is – nemcsak akkor je-lentett sokat, hanem az egész pályámat alapvetően befolyásolta. Patronusom volt Dániós György az akkor Fővárosi Tanács iparági főmérnöke, s sokat tanultam a későbbi években Perczel Károlytól s Dercsényi Dezsőtől, aki az Építésügyi Mi-niszterium műemléki osztályve-zetője volt

Lakossági fórum az egészségügyről

Érdekkességek a Belváros múltjából

Ilyik a gyógyítás, amelyből 12 680 tartozik a főváros intézményeinek, a többi egyetemi klinikákon, a horvadász vagy egyéb intézmények kezelésében.

Az elmúlt egy-másfél évben az egészségügy területén megtörtént változtatások mindenekelőtt az ágyleépítések kérdése gyakran állt a sajtó s az érdeklődés középpontjában. Budapesten egy kórház, a Vas utcai kerület bezárásra, az épület új hasznosítása elkepezések szerint lehetőleg a továbbiakban is az egészségügyhöz kapcsolódik, bár érvényes döntés még nincsen. Az alapvető problémák több, egymáshoz szervesen kapcsolódó részterületen jelentkeznek. A legjelentősebbek közül dr. Bánk Judit kiemelte, hogy a szülkéses ellátás éves felhőt ferfi lakosság két harmad része kényszerült bevonulni. Budapesti férfiak közül a kortársak számításai szerint 30–35 ezer fő halt meg az első világháborúban. A mai szemmel nem tűnik soknak az emberveszteség, de ha arra gondolunk, hogy Szombathely, Szolnok vagy Nagykárolyszállásnak valamennyi lakosa a háborúban halt, akkor ez a népesség, öriásinak teles lakosságát tette ki ez a népesség, öriásinak tűnhet. Ha a budapesti férfi lakosság veszteségehez hozzáadjuk a Budapestről származó sebesültek és a hadifoglyoknak a számát, amelyet 80–100 ezerre becsültek, elmondhatjuk, hogy nem volt bùzaszabadi család, amelyet ne érintett volna a háború.

A belvárosi utcák is alaposan megváltoztak a háború éveiben. A földalatti villamoson női alkalmazottak szolgálták ki az utasokat, ahogy az üzletekben is, sőt a kávéházak frakkos pincéreit sokhelyről takaros kiskötényes pincér hőlgyek váltották fel. A pesti polgárok borzongva látogatták a bennük tölövészárkokat, s aggódva gondoltak szeretteikre. A Deák Ferenc téren 1915-ben felavatták a nemzetközi aldozatkészeg szobrát. Az újságok minden nap egyre több előírt, halottrol számoltak be. A háborús évek előrehaladtával a mindennap sorbanállás a pék előtt egyre gyakoribb lett.

Az egészségügy kérdései a lakosság legszélesebb rétegeit érintik, hiszen a gyermekektől az idősekig mindenki kapcsolatban áll vele. Problémái és a problémák megoldási lehetőségei a családok hétköznapjait alapjaiban befolyásoló ügyek – kezdte tájékoztatóját dr. Bánk Judit. A gondok feltárása és részletesítés, a klinikai helyzetterhelés, a klinikai lehetségek meg-

határozása, s a megvalósítás hármasának együttese hozhat egyértelmű eredményt. Az első és a második területen, vagyis a helyzet-s címeghatározás dolgaiban párttállásról függetlenül a legtöbb hozzáértő egyetért. A megvalósítás formában és tartalmában azonban jelentősek a véleménykülbözők.

A problémakör megérteséhez az előadó pontos – egyébként publikus – adatokat hozott: Budapesten 11 518 orvos és 31 793 egészségügyi szakdolgozó dolgozik, ebből fővárosi intézményben 3 619 orvos és 11 865 egészségügyi szakdolgozó – ők a fekvőbeteg-ellátás területén teljesítenek szolgálatot. A járóbeteg-ellátást Budapesten 977 háziorvos végzi, ma már döntő többségen valalkozóként, s 384 a gyermek háziorvosi körzetek száma. Budapesten 27 486 kórházi ágyon fo-

vagy annál több pár cipővel rendelkeztek, viszonylag jobb módúak voltak. A hadigazdagok alapsán megszedték magukat. A katonai szíjak gyártásán meggazdagodott Székeres Ármin tűmár mestervállat vásárolt, 10 szobás fői lakást bérelt. A faggynak meggazdagodott Weitzfeld filmgyárat finanszírozott. A Giasner testvérek a kényszerszállításon meggazdagodva, telket vásároltak a mai Belvárosban és a Lipótvárosban.

Az újgazdagok ruhárából nem hiányzott a rafinált szabású muszlin ruha, a lenge fodrokat nem gyűrő gyapjúszövettel és selyemből készült gallér. A bőr áru hihetetlen megráglása idején lett az úri nép divatja a magas szárrú sokgombos női cipő s az anyagot pazarló harangszoknya. Az újgazdagok fényűzése ellen 50 előkelő leány és asszony megalakította a Fényűzés Elleni Ligát, kötelezte tagjait, hogy tartózkodjanak a fényűzéstől és a külföldi anyagok felhasználásától.

A Belváros rendezése a háború miatt halasztást szervezett. Anyira nem épülnek új lakások, hogy a menekültök még a húszas évek elején is vagonokban laktak. Romlásnak indultak a közelművek, akadozott a vizellátás, szénellátási zavarok voltak, az iskolákban katonákat szállásoltak el, az energia takarékoság miatt nem jártak a villamosok, a leállított villamosokból kivonták a fémet és a fegyverkezés céljaira adták át.

A szomorú szürke napokban csak a koronázás fényei világítottak egy kis fénnel, erről a következő számban olvashatnak.

Román Andrai
-biró iholya-

Budapest, Belváros az első világháború éveiben

1914 szeptemberében a mai Andrassy úton és a Kis-körúton vidám emberek vonultak. „Eljen a háború!” kiáltásokkal. Asszonyok, rokonok, kisinasok futottak a menet oldalán, utolsó pillantást vetteti szeretteikre, „Mire lehullnak a levelek, itthon lesztek” – ígérte az agg Ferenc József. Négy ósz is elmült, mire végére ért az addigi történelmem legnagyobb szabású világmeretű háborúra. A katonákötöles korú budapestiek közül a 18–50 éves felhőt ferfi lakosság két harmad része kényszerült bevonulni. Budapesti férfiak közül a kortársak számításai szerint 30–35 ezer fő halt meg az első világháborúban. A mai szemmel nem tűnik soknak az emberveszteség, de ha arra gondolunk, hogy Szombathely, Szolnok vagy Nagykárolyszállásnak valamennyi lakosa a háborúban halt, akkor ez a népesség, öriásinak teljes lakosságát tette ki az utasokat, ahogy az ellátás tűnhet. Ha a budapesti férfi lakosság veszteségehez hozzáadjuk a Budapestről származó sebesültek és a hadifoglyoknak a számát, amelyet 80–100 ezerre becsültek, elmondhatjuk, hogy nem volt bùzaszabadi család, amelyet ne érintett volna a háború.

A belvárosi utcák is alaposan megváltoztak a háború éveiben. A földalatti villamoson női alkalmazottak szolgálták ki az utasokat, ahogy az üzletekben is, sőt a kávéházak frakkos pincéreit sokhelyről takaros kiskötényes pincér hőlgyek váltották fel. A pesti polgárok borzongva látogatták a bennük tölövészárkokat, s aggódva gondoltak szeretteikre.

A Deák Ferenc téren 1915-ben felavatták a nemzetközi aldozatkészeg szobrát. Az újságok minden nap egyre több előírt, halottrol számoltak be. A háborús évek előrehaladtával a mindennap sorbanállás a pék előtt egyre gyakoribb lett.

A hadisegeyre szorulók száma napról napra gyarapodott. A főváros 25%-a kényszerült hadisegeyre szolyamodni, amely fejenként napi 78 fillér, 8 éven aluli gyermek esetében 39 fillér lett ki.

A háborús nyomorúságban liszthivatalok alkultak. 1915-től un. hústalan napokat vezettek be a vendéglátásban, majd a zsír, a hús a szalonna árat szabályozták. 1916-ban korlátozták a hús- és a zsirfogyaszást, jegyrendszert megalapozó élelmiszerigazolványokat vezettek be. A heti burgonya fejadag 1917-ben már öt kg-ról egy kilóra csökkent. A pesti asszonyok a hadi margarin szállítását elvisszethetetlenné tálalva, százával nyomultak a Városhárat utcába elégítéteit követelte.

A mai Belvárosban az akkori IV. és V. kerületben viszonylag jobbak voltak a szociális viszonyok. Vörös Károly kutató elemzete a korabeli statisztikákat, amelyek a cipők száma szerint térképezték fel a várost. A IV. és V. kerület polgárai 2

A képen dr. Steiner Pál és dr. Harmath György

előítételekkel is meg kell küzdeni, hogy a betegséges – a háziorvosi rendszeren belül, járóbeteg-ellátás révén valósuljon meg, a nélkülözhetetlen kórházi ellátás viszont színvonalában és infrastrukturális szinten is javuljon.

Az adatgazdag bevezető után a háziorvosképzésről szávait követve Ripp Márta és Antal Kiss Béla, az V. kerületi Önkormányzat MSZP-frakciójának képviselői, az Egészségügyi illetve Szociális Bizottság tagjai adtak tájékoztatást munikájukról, eddig is tevékenységről. A fórumon megjelentek kérdéseire dr. Bank Judit, dr. Steiner Pál, Ripp Márta és Antal Kis Béla adtak konkréten válaszokat.

H. I.

6

Néma főhajtás

Nagy Imre emléke előtt tiszteleggett Karsai Károly polgármester az V. kerületi önkormányzat nevében a politikus születésének évfordulóján

Kiemelkedő munka az újabb nehéz év ellenére

A Tanérváros és Pedagógus Napi Ünnepség keretében 1997. június 12-én a Polgármesteri Hivatal köszöntője után Vitai András színművész szavalta el Váci Mihály versét, majd Pfalzgraf Balázs, a Veres Páne Gimnázium tanulója köszönte meg a pedagógusoknak egész év munkájukat, türelmüköt, és azt, hogy ilyen rossz körülmények között, így is vállalják az oktatást, a nevelést.

Ezután Karsai Károly polgármester köszöntötte a megjelente Beszédében elmondta, hogy ismét nehéz évet zárt a pedagógus-telket, ennek ellenére a kerületi nevelői kiemelkedő munkát végeztek. Szót ejtett a Nemzeti Alaptanterv ről, illetve arról, hogy a helyi iskolák pedagógiai programjának kialakítása jól halad. körkezési kor

Szintén Karsai Károly adta át az 1996/97-es tanév vezetői díjait. A jutalmazottak:

Bodó László, Mollonné Balog Éva, Murányi Lászlóné, Dr. Bodnár Ferencné, Kocsis Józsefné, Páricsi Dezsőné, Gesztesné Bánhegyi Éva, Pattantyús Á. Károly, Doba László, Kővári Tiborné, Börcsök Mária, Pálfi Györgyné, Nemes Lajosné, Schüzler Edit, Bernáth Lászlóné, Háden Zsuzsa, Dr. Várhelyiné Burlovics Éva, Bócz Lajosné, Szántó Istvánné, Kiss Benedekné, Dr. Gál Nóra, Újfalu Gáborné, Kadlecik Márton, Trencsényi Edit, Varga Sándorné, Papp Zsuzsa.

A tanulmányi versenyek győzteseinek és felkészítő tanáraiknak Varga Sándorné, a Pedagógiai Szolgáltató Központ vezetője adta át a díjakat. 61 kategóriában (pl. anyanyelv, kommunikáció, történelem, rajz, könyvtárhasonlítás) a kerület 72 tanulója nyert.

Külön köszönetet mondott azoknak az iskoláknak, akik a Pedagógiai Szolgáltató Központban rendezett zenebemutatókon részt vettek, valamint a Szabolcsi Bence Zeneiskolának a Pedagógiai Napok záróhangversenyének megszervezéséről.

P. O.

Kiegyezési emlékfa

Június nyolcadikán, épp 130 éve koronázták meg Budán Ferenc Józsefet, ezzel mintegy megpecsételendő a Habsburg-magyar kiegyezést. Bár Ferenc József korábban is császárnak és magyar királynak címezettette magát, ez nem jelentette azt, hogy honfiaink elfogadták volna alkotmányos uralkodónak.

A koronázási ünnepség a Budavári Boldogasszonny templomban zajlott, majd a Lánchídon Pestre jött a király és kísérete, hogy az esküt immár a Belvárosi Templom előtt épített díszemelvényen tegye le. E teret a második világháborúig Eskü térré nevezték eleink. Végezetül Ferenc József a Lánchíd pesti lábánál emelt koronázó dombra léptetett föl lován, mely dombot a hetvenkét királyi vármegye földjéből hordták együvé, s kardjával (régi magyar szokás szerint) a négy égtáj felé suhintva jelezte – az országot megvédi, bármely irányból is érkezzen az ellen.

A százharminc évvel ezelőtti eseményeket Dr. Szögh László, az Egyetemi Könyvtár főigazgatója idézte föl az ün-

nepségen, melyet a Belvárosi Templomban tartottak e jeles évforduló napján.

A megemlékezés keretében az ünneplőkkel közösen emlékfát ülte-

tett Karsai Károly, Belváros-Lipótvaros polgármestere a templom előtti parkban.

A továbbiakban Bárdos Ferenc kanonok, a templom plébánosa köszöntötte az egybegyűlteket, majd Bózsöny Ferenc olvasta föl a meg nem jelent Habsburg Ottó és fia, György kiemelő leveleinek részletét.

Az ünnepség folytatásában a háromnagy részig elkészült orgonán csendült föl egy Liszt prelúdium és fúga Virág András előadásában.

A könyvtár főigazgatójának már elítélt beszéde után szintén egy Liszt mű csendült föl, a Krisztus Oratóriumról a Tu es Petrus című téTEL, mikor is az organaművész a templomi énekkar kísérte.

A műsort követően a Belvárosi Egyházközség tiszteletbeli tagságát elnyert személyek, vehették át okleveleiket.

A templomi eseményeket a Himnusz és a Szózat közös előneklése zárta.

NOVA

„Számvetés és Jövő”

beszélgetés dr. Román András műemléki és világörökségi tanácsnokkal, a június 2 és 5 között megrendezett XIX. Országos Műemléki Konferencia főszervezőjével

- 125 éves a szervezett magyar műemlékvédelem. Milyen formában emlékezik meg erről a 40 éves Országos Műemlékvédelmi Hivatal?

- A jubileum alkalmából egy tudományos ülésen emlékeztünk meg a 125 évről, illetőleg a 40 évről és arról, hogy ezen időszakok tapasztalataiból milyen következtetéseket tudunk levonni a jövő számára. Most volt aktuális az immár hagyományos, sok évtizedes múltra visszatekintő Országos Műemléki Konferencia megrendezése, ezért az idén a konferenciát, mely 1961 után ismét Budapesten került megrendezésre, ennek a jubileumnak szentelte a Hivatal. A konferencia aktualitását az is erősítette, hogy véletlénül éppen egybeesett a műemléki törvény vitájával. Azt remélük, hogy ezekben a napokban elfogadja a törvényt a parlament, de ez végül nem így lett. (A törvényhozás időközben - június 10-én elfogadta a törvényt.)

A konferencia mellett, pontosabban annak részében megnyitottuk a „125-40” című kiállítást a Műemlékvédelmi Hivatal aulájában. Itt június végéig lesz látható, majd átköltözik az V. kerületi Polgármesteri Hivatalba és annak nagytermében július végéig lesz megtékinthető.

Valamint egy jubileumi célszámot adott ki a magyar műemlékvédelem legfontosabb, legényebben és legrégebbi folyóirata, a Műemlékvédelem is.

- A „Számvetés és Jövő” címen megrendezett XIX. Országos Műemléki Konferenciának a résztvevői milyen szakmai programokon vehettek részt?

- Egy konferencia világzerte két részből áll: a tanácskozásból és azokból a tanulmányi kirándulásokból, amelyek mintegy illusztrálják a konferencián elhangzottakat.

A tanácskozás a nyitó plenáris üléssel kezdődött, itt kapták meg a Magyar Műemlékvédelemről Emlékplakettet a műemlékvédelem arra érdemes társadalmi aktivistái, segítői. Majd előadások hangzottak el, amelyeket két szekcióülés követett. A szekciók természetesen a központi témahez kapcsolódtak. Az egyik azt boncolgatta, hogy a műemlékvédelem hagyományai hogyan alkalmazhatók a mára és a holnapra, a másik szekció pedig a műemlékvédelmi törvényjavaslattal foglalkozott. (Ennek ellenőre Karsai Károly, kerületünk polgármester volt. Az ő összefoglalását következő számunkban közöljük.)

- Hogyan tovább? - teszi fel a kérdést mindkét szekcióülés címe. A Budai Vigadóban tartott I. szekcióban Ön is tartott egy előadást „A műemlékvédelemben sincs jövő múlt nélkül. Miért ezt a címet adta?

- A címet nem én adtam, hanem a konferencia szervezőbizottsága, amiben persze én is részt vettetem. Örömmel fogadtam ezt a témát, ugyanis sokszor felvetődik, hogy az a mélyreható tár-

sadalmi, politikai, gazdasági változás-váltás, ami az elmúlt években végbement, hogyan hat a műemlékvédelemre. Alkalmazhatjuk-e a múlt módszereit, hagyományait vagy valami teljesen újra van szükség. Én azt kísértem meg igazolni, hogy egyrészt különbséget kell tenni minden műemlékvédelem és mindenkhelyreállítás között. A mindenkhelyreállítás nem függ társadalmi formációtól, nincs demokratikus vagy parancsuralmi restaurálás, hanem csak jó vagy rossz. Ennél fogva a mindenkhelyreállítási elvekben a társadalmi váltás semmiféle konzekvenciát nem jelenthet. Nem egészen így állunk a műemlékvédelemmel, ahol az úgynevezett szocializmusban a templomok kivételevel minden műemlék állami tulajdonban volt. Most pedig a 11000 műemlékből csak néhány száz olyan, ami tartósan állami tulajdonban marad. A többi önkormányzati, egyházi, magán, intézményi tulajdonban van és ez teljesen más klímát, környezetet ad a mindeneknek mint eddig. Ez nem jelenti azt, hogy nincs számos olyan része a műemlékvédelemnek, amit át kell menteni. Például azt, hogy folyassuk a műemléki értékek kiterjesztését, hogy ne csak egyedi műemlékeket védjünk, mint a múlt században, hanem az együtteseket, a városokat, az építési örökséget. Tehát egyre taguló vilagról van szó, ami nem a rendszerváltással kezdtet el tágulni, hanem már évtizedekkel ezelőtt. Nemcsak nálunk, hanem világszerte. Ezt nyilvánvalóan folytatni kell. Beszéltem arról is, hogy a rendszerváltással sajnos megszűntek a mindenki albizottságok, melyek a korábbi tanácsok mellett aktív minden műemléki politikát folytattak, de a tanácsrendszer megszűnésevel kicsúszott a lábuk alól a talaj. Kár, szerepük volna ma is.

- Az Ön életében hogyan változott a minden műemlékvédelem intézményi hátttere? Megfelelőnek tartja-e a jelenlegit?

- Voltak apró változások, de lényegi változás az Országos Műemléki Felügyelőség 1957-es létrejöttét követően évtizedeken keresztül nem volt. Én 1961 óta foglalkozom mindenekkel, így működésem során nem volt nagy, lényegi változás. Ami volt, az a rendszerváltással következett be, amikor 1992-ben az Országos Műemléki Felügyelőség Országos Műemlékvédelmi Hivatalá alakult át, és ez nem pusztán névtállacsere, hanem a tevékenységi körének jelentős összeszűkülete. Azelőtt a Műemléki Felügyelőség komplex szervezet volt, amely szakhatósági, tudományos munka mellett tervezéssel, restaurálással, kivitelezéssel is foglalkozott. A Műemlékvédelmi Hivatal hatósági szerepe megnövekedett, szakhatóságból építésügyi hatósággá fejlődött a mindenek tekintetében. Megmaradtak a tudományos feladatai, de a tervezési, kivitelezési, restaurálási profilt elvesztette. Ezt nagyon sajnálom és ajánlom az illetékesek fi-

gyelmebe, vizsgálják meg, nem lehetne-e valamit ebből visszahozni.

- Hogyan működik a minden műemlékvédelem szűkebb pátriánkban, az V. kerület gyakorlatában elégedettek lehetünk-e?

- Tartok tőle, hogy a minden műemlékvédelemben soha nem lehetünk elégedettek, sem az V. kerületben, sem sehol. Ez egy olyan hivatás, amelyiknek ezer ellenséggel, ellenféllel kell szembeszügálnie: a korroziótól kezdve a telekspékulációig és a megnemértésig mindenivel.

Az V. kerület mindenek sorsát meghatározza a kerület fekvése. Az, hogy ez a city, ez Budapest és az ország legfontosabb központja. Itt minden sokkal inkább szem előtt van, mint az országban máshol. Itt sokkal magasabbak a telekárak, a bérleti díjak. A tulajdonosok vagy a bérők mindenki akarnak használni, uzsonázni. Ide koncentrálnak a bankok, nemzetközi konszernek, amelyek nem minden esetben veszik figyelembe a minden műemléki érdekeket, szempontokat.

A kerület igyekszik védeni, óvni minden műemlékeit. Most folyik a Vármegye utcában a Szabolcsi Bence Zeneiskolának a kialakítása egy minden műemlék felújításával. Az elmúlt ciklusban gyönyörűen újtották fel a Szent István téri minden műemléki iskolát, de sok minden még hiányzik. Üres minden-lakóházak vannak a kerületben, nagyon nehezen megy előre a sorsuk. Szégyenletes állapotban van Contraquincum. A kerület lakói, a főváros lakói nem ismerik a pesti városfalat, amely jelenlegi állapotában nem elvezethető. A mindenek még nem minden képezik a kerületben olyan szerves részét, mint amire szükség lenne, mint amit szeretnék.

- Mit tehet dr. Román András önkormányzati képviselő, mint Műemlékvédelmi és Világörökségi Tanácsnak? Milyen jogköre és hatásköre van?

- Nem régóta vagyok tanácsnok. Minthogy az önkormányzaton belül az ellenzékhez tartozom, kezdetben semmilyen feladatot nem kaptam. Aztán képviselőtársaim, úgy látszik, rájöttek arra, hogy ha egy ilyen fontos minden műemléki kerületben van egy minden műemléki szakember, akkor azt talán pártállástól függetlenül fel lehet használni a kerület érdekeiben. Így egy rövid esztendővel ezelőtt megválasztottak minden műemléki tanácsnokká. Ez az időpont azt jelenti, hogy a múlt évi költségvetésben már semmilyen pénzt sem tudtam kicsikarni a mindenek számára, és ami nagyon fáj, az ideiben sem, illetőleg csak töredékként annak, amire szükség volna. Ebben a vonatkozásban tehát kudarcaim vannak. Abban a vonatkozásban azonban nem, hogy úgy tűnik, az én működésem kapcsán is erősödik az érdeklődés mind a testületben, mind a hivatalban a mindenek iránt. Márpedig az érdeklődés, az odafigyelés, az minden pénznél fontosabb.

Román András

Néma főhajtás

Nagy Imre emléke előtt tiszteleg Karsai Károly polgármester az V. kerületi önkormányzat nevében a politikus születésének évfordulóján

Kiemelkedő munka az újabb nehéz év ellenére

1992

A Tanérváros és Pedagógus Napi Ünnepség keretében 1997. június 12-én a Polgármesteri Hivatal köszöntöje után Vitai András színművész szavalta el Váci Mihály versét, majd Pfalzgraf Balázs, a Veres Pálné Gimnázium tanulója köszönte meg a pedagógusoknak egész évi munkájukat, türelmüköt, és azt, hogy ilyen rossz körülmények között is vállalják az oktatást, a nevelést.

Ezután Karsai Károly polgármester köszöntötte a megjelenteket. Beszédében elmondta, hogy ismét nehéz évet zárt a pedagógus-testület, ennek ellenére a kerületi nevelői kiemelkedő munkát végeztek. Szót ejtett a Nemzeti Alaptantervről, illetve arról, hogy a helyi iskolák pedagógiai programjának kialakítása jól halad.

Szintén Karsai Károly adta át az 1996/97-es tanév vezetői díjait. A jutalmazottak:

Bodó László, Mollonné Balog Éva, Murányi Lászlóné, Dr. Bodnár Ferencné, Kocsis Józsefné, Páricsi Dezsőné, Gesztesné Bánhegyi Éva, Pattantyús Á. Károly, Doba László, Kővári Tiborné, Börcsök Mária, Pálfi Györgyné, Nemes Lajosné, Schüszler Edit, Bernáth Lászlóné, Háden Zsuzsa, Dr. Várhelyiné Burlovics Éva, Bóczai Lajosné, Szántó Istvánné, Kiss Benedekné, Dr. Gál Nőra, Újfalu Gáborné, Kadlecik Márton, Trencsényi Edit, Varga Sándorné, Papp Zsuzsa.

A tanulmányi versenyek győztesinek és felkészítő tanáraiknak Varga Sándorné, a Pedagógiai Szolgáltató Központ vezetője adta át a díjakat. 61 kategóriában (pl. anyanyelv, kommunikáció, történelem, rajz, könyvtárhasonlítás) a kerület 72 tanulója nyert.

Külön köszönetet mondott azoknak az iskoláknak, akik a Pedagógiai Szolgáltató Központban rendezett zenebemutatókon részt vettek, valamint a Szabolcsi Bence Zeneiskolának a Pedagógiai Napok záróhangversenyének megszervezéséről.

P.O.

Kiegyezési emlékfa

Június nyolcadikán, épp 130 éve koronázták meg Budán Ferenc Józsefet, ezzel mintegy megpecsételendő a Habsburg-magyar kiegyezést. Bár Ferenc József korábban is császárnak és magyar királynak címezett magát, ez nem jelentette azt, hogy honfiaink elfogadták volna alkotmányos uralkodónak.

A koronázási ünnepség a Budavári Boldogasszony templomban zajlott, majd a Lánchídon Pestre jött a király és kísérete, hogy az esküt immár a Belvárosi Templom előtt épített díszemelvénnyen tegye le. E teret a második világháborúig Eskü térrnek nevezték eleink. Végezetül Ferenc József a Lánchíd pesti lábánál emelt koronázó dombra léptetett föl lován, mely dombot a hetvenkét királyi vármegye földjéből hordták együvén, s kardjával (régi magyar szokás szerint) a négy égtáj felé suhintva jelezte – az országot megvédi, bármely irányból is érkezzen az ellen.

A százharminc ével ezelőtti eseményeket Dr. Szögh László, az Egyetemi Könyvtár főigazgatója idézte föl az ün-

nepségen, melyet a Belvárosi Templomban tartottak e jeles évforduló napján.

A megemlékezés keretében az ünneplőkkel közösen emlékfát ülte-

tett Karsai Károly, Belváros-Lipótváros polgármestere a templom előtti parkban.

A továbbiakban Bárdos Ferenc kanonok, a templom plébánosa köszöntötte az egybegyűltet, majd Bözsöny Ferenc olvasta föl a meg nem jelent Habsburg Ottó és fia, György kiemelő leveleinek részletét.

Az ünnepség folytatásában a háromnagyed részig elkészült orgonán csendült föl egy Liszt prelúdium és fúga Virág András előadásában.

A könyvtár főigazgatójának már említett beszéde után szintén egy Liszt mű csendült föl, a Krisztus Oratóriumumból a Tu es Petrus című téTEL, mikor is az orgonaművészt a templomi énekar kísérte.

A műsort követően a Belvárosi Egyházközség tiszteletbeli tagságát elnyert személyek, vehették át oklevelleket.

A templomi eseményeket a Himnusz és a Szózat közös elnéklése zárta.

No

„Számvetés és Jövő”

beszélgetés dr. Román András műemléki és világörökségi tanácsnokkal, a június 2 és 5 között megrendezett XIX. Országos Műemléki Konferencia főszervezőjével

- 125 éves a szervezett magyar műemlékvédelem. Milyen formában emlékezik meg erről a 40 éves Országos Műemlékvédelmi Hivatal?

- A jubileum alkalmából egy tudományos ülésen emlékeztünk meg a 125 évről, illetőleg a 40 évről és arról, hogy ezen időszakok tapasztalataiból milyen következeteteket tudunk levonni a jövő számára. Most volt aktuális az immár hagyományos, sok évtizedes múltra visszatekintő Országos Műemléki Konferencia megrendezése, ezért az idén a konferenciát, mely 1961 után ismét Budapesten került megrendezésre, ennek a jubileumnak szentelte a Hivatal. A konferencia aktualitását az is erősítette, hogy véletlenül éppen egybeesett a műemléki törvény vitájával. Azt remélük, hogy ezekben a napokban elfogadják a törvényt a parlament, de ez végül nem így lett. (A törvényhozás időközben – június 10-én elfogadta a törvényt.)

A konferencia mellett, pontosabban annak részént megnyitottuk a „125-40” című kiállítást a Műemlékvédelmi Hivatal aulájában. Itt június végéig lesz látható, majd átköltözik az V. kerületi Polgármesteri Hivatalba és annak nagytermében július végéig lesz megtékinthető.

Valamint egy jubileumi célszámot adott ki a magyar műemlékvédelem legfontosabb, leglényegesebb és legrégebbi folyóirata, a Műemlékvédelem is.

- A „Számvetés és Jövő” címen megrendezett XIX. Országos Műemléki Konferenciának a résztvevői milyen szakmai programokon vehettek részt?

- Egy konferencia világzerte két részből áll: a tanácskozásból és azokból a tanulmányi kirándulásokból, amelyek mintegy illusztrálják a konferencián elhangzottakat.

A tanácskozás a nyitó plenáris ülessel kezdődött, itt kapták meg a Magyar Műemlékvédelemről Emléplakettet a műemlékvédelemre érdemes társadalmi aktivistái, segítői. Majd előadások hangzottak el, amelyeket két szekciófűlés követett. A szekciók természetesen a központi témahez kapcsolódtak. Az egyik azt boncolgatta, hogy a műemlékvédelem hagyományai hogyan alkalmazhatók a mára és a holnapra, a másik szekció pedig a műemlékvédelmi törvényjavaslattal foglalkozott. (Ennek elnöke Karsai Károly, kerületünk polgármester volt. Az ő összefoglalását következő számunkban közöljük.)

- Hogyan tovább? - teszi fel a kérdést mindkét szekciófűlés címe. A Budai Vigadóban tartott I. szekcióban Ön is tartott egy előadást „A műemlékvédelemben sincs jövő múlt nélkül. Miért ezt a címet adta?

- A címet nem én adtam, hanem a konferencia szervezőbizottsága, amiben persze én is részt vettetem. Örömmel fogadtam ezt a témat, ugyanis sokszor felvetődik, hogy az a mélyreható tár-

sadalmi, politikai, gazdasági változás-váltás, ami az elmúlt években végbe ment, hogyan hat a műemlékvédelemre. Alkalmazhatjuk-e a múlt módszereit, hagyományait vagy valami teljesen újra van szükség. Én azt kíséreltem meg igazolni, hogy egyrészt különbséget kell tenni műemlékvédelem és műemlékhelyreállítás között. A műemlékhelyreállítás nem függ társadalmi formációtól, nincs demokratikus vagy parancsuralmi restaurálás, hanem csak jó vagy rossz. Ennél fogva a műemlékhelyreállítási elvekben a társadalmi váltás semmiféle konzervenciát nem jelenthet. Nem egészen így állunk a műemlékvédelemmel, ahol az úgynevezett szocializmusban a templomok kivételével minden műemlék állami tulajdonban volt. Most pedig a 11000 műemlékből csak néhány száz olyan, ami tartósan állami tulajdonban marad. A többi önkormányzati, egyházi, magán, intézményi tulajdonban van és ez teljesen más klímát, környezetet ad a műemlékeknek mint eddig. Ez nem jelenti azt, hogy nincs számos olyan része a műemlékvédelemeknek, amit át kell menteni. Például azt, hogy folyassuk a műemléki értékek kiterjesztését, hogy ne csak egyedi műemlékeket védjünk, mint a múlt században, hanem az együtteseket, a városokat, az építési örökséget. Tchát egyre táguló vilagról van szó, ami nem a rendszerváltással kezdtet el tágulni, hanem már évtizedekkel ezelőtt. Nemesak nálunk, hanem világzerte. Ez a nyilvánvalóan folytatni kell. Beszéltem arról is, hogy a rendszerváltással sajnos megszűntek a műemléki albizottságok, melyek a korábbi tanácsok mellett aktív műemléki politikát folytattak, de a tanácsrendszer megszűnésevel kicsúszott a lágak alól a talaj. Kár, szerepük volna ma is.

- Az Ön életében hogyan változott a műemlékvédelem intézményi hátttere? Megfelelőnek tartja-e a jelenlegit?

- Voltak apró változások, de lényegi változás az Országos Műemléki Felügyelőség 1957-es létrejöttét követően évtizedeken keresztül nem volt. Én 1961 óta foglalkozom műemlékekkel, így működésem során nem volt nagy, lényegi változás. Ami volt, az a rendszerváltással következett be, amikor 1992-ben az Országos Műemléki Felügyelőség Országos Műemlékvédelmi Hivatala alakult át, és ez nem pusztán névtállacsere, hanem a tevékenységi körének jelentős összeszűkülete. Azelőtt a Műemléki Felügyelőség komplex szervezet volt, amely szakhatósági, tudományos munka mellett tervezéssel, restaurálással, kivitelezéssel is foglalkozott. A Műemlékvédelmi Hivatal hatósági szerepe megnövekedett, szakhatóságból építésügyi hatósággá fejlődött a műemlékek tekintetében. Megmaradtak a tudományos feladatai, de a tervezési, kivitelezési, restaurálási profilt elvesztette. Ezt nagyon sajnálom és ajánlom az illetékes fi-

gyelmébe, vizsgálják meg, nem lehetne-e valamit ebből visszahozni.

- Hogyan működik a műemlékvédelem szűkebb pátriánkban, az V. kerület gyakorlatában elégedettké lehetünk-e?

- Tartok tőle, hogy a műemlékvédelemben soha nem lehetünk elégedettek, sem az V. kerületben, sem sehol. Ez egy olyan hivatás, amelyiknek ezer ellenséggel, ellenfelkel kell szembeszügálnie: a korróziótól kezdve a telekspkulációig és a meg nem értésig mindenennel.

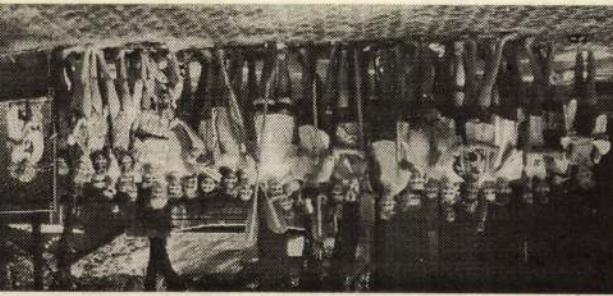
Az V. kerület műemlékeinek sorsát meghatározza a kerület fekvése. Az, hogy ez a city, ez Budapest és az ország legfontosabb központja. Itt minden sokkal inkább szem előtt van, mint az országban máshol. Itt sokkal magasabbak a telekárak, a bérleti díjak. A tulajdonosok vagy a bérők mindenki ki akarnak használni, uzsonázni. Ide koncentrálnak a bankok, nemzetközi konszernek, amelyek nem minden esetben veszik figyelembe a műemléki érdekeket, szempontokat.

A kerület igyekszik védeni, óvni műemlékeit. Most folyik a Vármegye utcában a Szabolcsi Bence Zeneiskolának a kialakítása egy műemlék felújításával. Az elmúlt ciklusban gyönyörűen újították fel a Szent István téri műemléki iskolát, de sok minden még hiányzik. Üres műemlék-lakóházak vannak a kerületben, nagyon nehézen megy előre a sorsuk. Szégyenletes állapotban van Contraaquincum. A kerület lakói, a főváros lakói nem ismerik a pesti városfalat, amely jelenlegi állapotában nem élvezhető. A műemlékek még nem mindenkorán képezik a kerület olyan szerves részét, mint amire szükség lenne, mint amit szeretnék.

- Mit tehet dr. Román András önkormányzati képviselő, mint Műemlékvédelmi és Világörökségi Tanácsnok? Milyen jogköré és hatásköre van?

- Nem régóta vagyok tanácsnok. Minthogy az önkormányzaton belül az ellenzékhez tartozom, kezdetben semmilyen feladatot nem kaptam. Aztán képviselőtársaim, úgy látszik, rájöttek arra, hogy ha egy ilyen fontos műemléki kerületben van egy műemléki szakember, akkor azt talán pártállástól függetlenül fel lehet használni a kerület érdekeiben. Így egy rövid esztenzívvel ezelőtt megválasztottak műemléki tanácsnokká. Ez az időpont azt jelenti, hogy a múlt évi költségvetésben már semmilyen pénzt sem tudtam kicsikarni a műemlékek számára, és ami nagyon fáj, az ideiben sem, illetőleg csak töredéktől annak, amire szükség volna. Ebben a vonatkozásban tehát kudarcaim vannak. Abban a vonatkozásban azonban nem, hogy úgy tűnik, az én működésem kapcsán is erősödik az érdeklődés mind a testületben, mind a hivatalban a műemlékek iránt. Márpédig az érdeklődés, az odafigyelés, az minden pénznél fontosabb.

Román András

festiválohoz. Mind az V. kerületi, hetedien elmenyeket nyújtott e mind pedig a szamosi vári gyerekközösségek közös számára csodálatos, felcs- gú környezetben.

TESTVÉRISKOLÁK SZEPEDÉN

Bolyi Gyula, főrórókör
disztriktmében, július 15-től augusztus 15-ig.

A kiallítás megnyitóhelye Ónkományzatuk Biózotcság és a Magyar Eپítészeti Múzeum.

Vedelmi Hivatal, ICOMOS Magyar Nemzeti Városok Önkormányzata, az Országos Műemlék-

A tárthat leterjelőt忒egyházi Beváros Lipót-

Műemlékvédelmi Váigangja.

A műemlékvédelmi fontosságának bizo- konyv szövegét.

Magyár műemlékvédelmi koroszakai című zada 1846.-1949. Című kiállítás, illetve a nyíltakent 1984-től minden április 18-a nyáját színdió pereci éve-

szünetek között minden nap.

Az 1949. elttír rész bennműtásnak alap- gyes, Moller István, Schulek Frigyes.

Ipolyi Arnold, Steindl Imre, Henszlmann Frí- szának fontosságát, idénős szerepére töltött be-

műök, hizlak védelmeket és építészeti megalva-

niat században részesítették a régi tempe- építészével, megszépteszével. Abban, hogy a

mit kolozsvári és budapesti műemlékek ülia-

125 - 40" címén nyílt kiállítás keretében

Ónkományzat Hivatalában. A 125-ös szám

a szervezet magyar műemlékvédelmi kora-

ra, a 40-es szám pedig az Országos Műem-

lékvédelmi Hivatal működési idejére utal.

Az V. kerület épületei műemlékyank több

mint fele műemlék (kerültekinél kivül ez

csak az I. kerületre jellemző), s Ónkomány-

zatnak országos viszonylatban harmadik leg-

gazdagabb a régi műemlékpéntek tekintet-

ben. A műemlékkel foglalkozik, de

azok megnyitóiból nem kevés a műemlékvédelem

árta igén, hogy segítsen a műemlékvédelmi

szakmai választásra készíti öket. A tablo-

köt, s gondolkodásra köszönheti a tablo-

szervezet műemlékvédelmi kapcsolat-

szabályt, bemutatva 125 év semmilyet ügy,

kon az épületegyüttesek felülböszömmel szemben, Ebbes sok font a régi szövegek-

ban. Ez a régi szöveg a régi történet a régi történet-

szövegben, a régi történet a régi történet-

szöve

HANSAGI

Két asszony hava: angusztus

Aktuālis

11. oldal

Belvaros-Lipotvaros

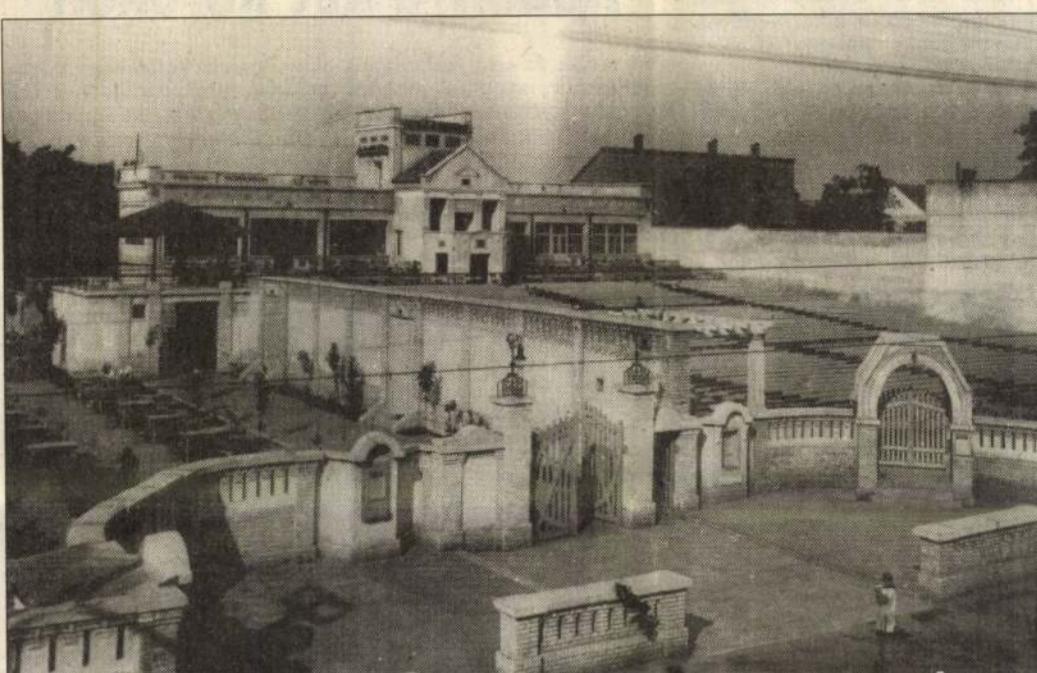
A pesti mozi kilencvenkilenc éve

Pesterzsébeten egyszerre hét mozi volt, Csepelen meg több műszakban vetítettek

A pesti mozi korábbi és mai krónikásai akkor kerültek bajba, amikor a külső kerületek moziairól kivártak megemlékezni. Története alig néhány nap volt, jelene épphogy. Ma is fölösleges mindenl leírni – már amelyik még létezik –, hogy gyomorforgató az olajos patogatott kukoricás bűze; hogy valahonnan a hetvenes évekből maradt a moziplakát-dekoráció, és körülbelül az idő tájt lehetett az utolsó felújítás is. A filmek a belvárosi nagy mozik levetett filmjei, esetleg a nagy hodályokban velük egy időben az amerikai színes, szélesvásznú csodák peregnek.

Lajta Andor – akinek a hatvanas évek elején megjelent sorozatából sokat merítettünk – például húsz nagy múltú mozit mutatott be hetente, egymás után, majd kis keretben tudatták az olvasóval, hogy összel folytatják – soha nem folytatottak. Nemeskürti is kénytelen három teljes oldalas pesti mozi-történetében két bekezdésben elintézni a kültelki mozikat.

Pedig nemcsak az ötvenes évek „teljes körű ellátási” kényszere szaporította a külső kerületek mozijait. Például Pesterzsébeten – amely 1950-ben lett a főváros XX. kerülete – már a harmincas évek végén hét mozi működött. Köztük a képünkön látható Pflumm, a képünkön látható Hazaifas Népfrontban. A vendéglátóhelyek (a mozikkal együtt) lepusztultak – te-

Minden egy helyen: mozi, vendéglő, éjszakai bár, bordély

lexum volt a Pflumm. Volt itt nyerrel kellett védeni a korsót, ben jártak pedig akkoriban a csepeleiek. Ezt tudtad velük előadásra a csepeleket. Ezután annak idején a népbúfé vendégei –, majd korábbi miniszterelnökük, Boross Péter dél-pesti igazgatása alatt újra felvirágzott a hely. Ma viszont egyetlen mozi sincs Pesterzsében.

Szintén nincs mozi Csepelen, ahol a háború után öt, a hetvenes évek végén három és egy kertmozi volt. Nagyon kedvezőt tisztet a volt tulajdonos a kerületi Hazaifas Népfrontban. A vendéglátóhelyek (a mozikkal együtt) lepusztultak – te-

kapott tisztet a volt tulajdonos a kerületi Hazaifas Népfrontban. A vendéglátóhelyek (a mozikkal együtt) lepusztultak – te-

Amitől a szép városkép még sokkal szébb is lehetne

Vannak szép városok, és van-

ház, az csak azóta látszik igazán, amiota áll a Korona Szálló. Beépítésért kiált a Clark Ádám tér, az Otthon Áruház melletti telek a Rákóczi úton, a Károly körúton a Városháza Budapest ostromakor kiégett és lebontott szárnyának a helye, ahol a földszintes üzletsor nem műlt a város ezen egyik, városképileg is egyik legfontosabb útvonalához. Hiányolom a Bajcsy-Zsilinszky úton, a Podmaniczky téren. A főútvonal egykor nagyjából egységes beépítését itt is a háború vitte el, így lett városképi elemm a Vadász utca gyenge házsora, bizonyítva azt, hogy nemcsak építéssel válhat városképé valami, hanem bontással is. Iedesorrolhatónak tartom a Dózsa György út menti egykor felvonalási teret, ahol a park fokozatos rekonstrukciója talán nem tenné tökére anyagilag az önkormányzatot. (Csak eszébe ne jusson valakinek, hogy a park helyett inkább beépítés kellene!) Szeretném beépítve látni viszont a Váci út kezdetének jobb oldalát. A spontán módon építésettileg is fontossá fejlődő útvonal mentén a rozoga kerítés, a MÁV üzemű területe ma már szégyenes. Alig hinné, hogy néhány raktár és vágány ne lenne felaldozható egy nagyon-vonalú építészeti megoldás kedvéért.

Volna más tennivaló is. A város egyik szégyene, hogy Budáról az Erzsébet hid északi oldalán Pestre átkelve, a világ egyik legszebb városi panorámájának élménye után a híd alatti parkoló mocskos, bűdös világába süllyed a sétáló. Milyen egyszerű lenne a templom falával párhuzamosan egy üzletsorral le-választani a gyalogsétny a parkoltól, mintegy előkészítve a Váci utca üzletvilágát. Ha a sétáló viszont inkább balra for-dul a templom előtt, sokkal jobban akkor se jár: csodálkozhat, hogy olyan világsszenzáció, mint a római tábor maradványa – egy világváros kellős közepén – hogyan lehet ilyen szégyelni való állapotban. Városképi hiba, lám, nemcsak rossz tervezésből, eszeten bontásból lehet, hanem hanyagságból, nemtörődömségből is. S városképi hiba az is, ha fel évszázad után még mindig torzókat hagyott a háború. Nem a Szent György térré gondolok, mert ott a kijavítás milliárdokat igényel. De a Petőfi téri ortodox templom ellött második tornyának pótása ennek csak a töredékébe kerülne.

S ami még olcsóbb: rend és tisztaság. Az is formálja a városképet. Néhány, városképileg fontos telket, foghajat például be kellene építeni. Hogy mennyire hiányzik a Kálvin téren két jó

Román András

Két jó ház hiányzik a térről

BÁNHALMI JÁNOS FELVÉTELE

A fénykor

353 filmvetítő helyet tartottak számon Budapesten, 1956-ban volt minden idők legtöbb „mozija” a fővárosban, 371. Azért beszélünk vétítőhelyekről, és tesszük idézetbe a mozit, mert az új nyitásokon túl gyarapodtak a pesti mozik például Pesterzsébet moziival, de a statisztika attól ugrott meg ilyen irreálisan, mert minden kultúrothonban, munkásszállón és laktnyaéterben tartott vétítés elégességekkel.

A moziélet szervezői gyakran szakítottak Lenin vonatkozó kijelentéseit a mozióról, agitációs szerepéről, a munkásság számára legfontosabb művészeti terjesztéséről, és nem fukarkodtak az állami támogatással sem, hogy eleget tegyenek „teljes körű ellátási kötelezettségüknek”. Tehát minden kerületben, városrészben, lakótelepen vagy községen környezetében kellett mozinak lennie, ahonnan „vezényelhető” a kultúrközvetítés, hatékonyan befolyásolható az emberek gondolkodása.

És az emberek öröme hagyta magukat befolyásolni. A televízió általánossá válása előtt, a mozi fénykorában évente tizenöt filmet nézett meg az átlagmagyar, 1960-ban Budapest csaknem negyvenmillió látogatót fogadtak a filmszínházak. Nem csoda, hogy rekordokat döntöttek a mozikat, mert nagyon sok jó hazai és külföldi filmet adtak a mozik, gondol-

junk csak rögtön a felszabadulás után a Valahol Európábanra, később az Állami áruhátra, a Kórhintára, a Hannibál tanár úrra vagy az Édes Annára, hogy csak a haza említésünk néhányat.

Fénykora volt a mozinak, de a hetvenes évek végére leáldozott, harmadára csökken a számuk és egyenletesen esett a látogatószám. Miért? Nemeskürt István Tánt idők mozijai című tránsában is erre keresi a választ, amikor érteletlenkedik azon, hogy lehetőséges: 1946-ban 129 mozi volt a fővárosban, 1979-ben pedig csak 71, és azok is milyen állapotban. Nemeskürt kérdez: miért érezte a néző hajdanában, hogy csak öt vártak, és már kezdődik is a műsor; miért volt oly különös varázsa a színen, szétfecskendézeti pacslinak; miért lehetett nyáron két filmet is megnézni egy jeggyel; vagy ha kis mozinak nem futotta két filmre, miért lehetett beketten egy jeggyel; miért értesítettek levelezőlapon a ténén újra műsorra tűzött filmekről a törzsnézőket; miért volt más érzés a meghitt sarki moziba betérni, mint elegánsan a Fórumba, ahol a ruhatársnő oly áhítatosan vette át a kabátot, hogy az Operában sem különben.

Nincsenek válaszok. Gondolhatunk nosztalgiaival, szeretettel régi idők moziirai, hiába, ha odalett a meghittség, ha a filmek nem voltak is – és miért lettek volna – rosszabbak, mint korábbiak, akkor is feltartóztathatatlanul nyomult a tévé, majd a video, a mozik gyilkosai. Ezért ment tizenöt helyett évente háromszor moziára emelkedett a mozik száma. 1955-ben

A II. világháborús rablógvádákkal sok kárt okozott a filmgyártás technikai fel-szerelésében, Budapest ostroma után jó néhány mozi szorult helyreállításra. Ez után azonban fellendült a hazai film- és moziélet.

A szabad választások után „koalíciós helyzet” alakult ki a film területén is. Pártvállalatok jöttek létre: a Magyar Kommunisták Párt filmképviselője lett a Mafirt, a szociáldemokratikus az Orion, önálló képviselője volt a Kisgazdapártnak és a Parasztpárnak is. Egy ideig még működött néhány kisebb magánüzem is, de lényegében a négy nagy kezében összpontosult az ország moziáinak döntő többsége. A pártok és a társadalmi szervezetek állami támogatásból nem tevékenykedhettek, tagdíjakból még kevesebb, ezért kaptak mozikat, hogy a bevétellel bizonyos szárazkárból működjene. A sok-sok moziával rendelkező nagy pártok mellett filmszínháza volt például a domonkos rendnek (a mai Sport mozi), az újságíró-szövetségek, a népi kollegiumoknak, a partizánszövetségeknek, sőt olyan mozi is akadt Csillaghegyen, amelyet a kommunista párt és a katolikus egyház közösen kezelt. A pártok megszüntetésével, a szociáldemokrata és a kommunista párt összeolvadásával sem értelme, sem akadálya nem volt a mozik államossításának, így hamarosan lezárult a társadalmi felügyelet időszaka.

A pesti mozi boomja 1950-től következett be, öt év alatt több mint háromszorára emelkedett a mozik száma. 1955-ben

Hosszú sorok szovjet filmekért

Sós B. Péter

HANGVERSENY

BUDAPEST KONGRESZ-
SZUSI KÖZPONT (XII., Jagelló út 1-3.) 8-án 20 órakor Demis Russos és a Budapesti Strauss Zenekar koncertje. 9-én 19.30 órakor Operagála világsztárok - Marton Eva és vendégei.

MÁTYÁS-TEMPLOM (I., Szentáromság tér 2.) 8-án 20 órakor Sebestyén János orgoniste. Műsorok Roman: Drottningholmi udvari zene. Bach: amoll fantázia és fúga, BWV. 561. Mozart: C-dúr nyitány, K. 399., h-moll adagio, K. 540., C-dúr templomi szonáta, K. 336. Bossi: Pastorale és scherzo. C. Franck: A-dúr fantázia. Chopin-Liszt: E-dúr prelűd, e-moll prelűd. Elgar: Ejszakai dal. Vierne: Westminsteri harangjáték. Improvizáció.

ZENEAKADEMIA (VI., Liszt Ferenc tér 8.) 10-én 19.30 órakor a St. Martin in the Fields kamarazenekar koncertje. Műsorok: C-dúr vonósötös, Mendelssohn: Esz-dúr oktet.

TÁRLATOLGATÓ

ADY EMLÉKMÚZEUM (V., Veres Pálné u. 4-6.) Ady Endre otthona.

ARANY SAS PATIKAMÚ-
ZEUM (I., Tárnok u. 18.) A patika története. Gyógyterezet a reneszánsz és a barokk korában.

ART-X (II., Pasaréti út 65.) Kéki Ilona gobelinkeinek, faliszínyeinek és miniatúráinak kiállítása.

HADTÖRTÉNETI MÚZE-
UM (I., Tóth Árpád sétány 40.) A kézifegyverek története. Ti-zenhárom nap... 1956. október 23.-november 4. Magyar Aero Múzeum, Oshawa, Ontario, Kanada. A Magyar Királyi Honvédsgég, 1922-1945. Katonák, városok, fegyverek (vármakkett, XV. század). A hadak története Magyarországon, 896-1686. Diszduvar: a XII.-XIII. századi városfal maradványai. Hiretek együtt él velünk - emlékkiallítás a Magyar Királyi Honvédsgég 125., a Hadilevélétár és a Hadimúzeum alapításának 75. évfordulójára... És Magyarország hadszíntér (1944-1945). Buda vára a miénk - emlékkiallítás Budavár 1849. május 21-i visszavétele. A hazáért mindhaláláig - a Magyar Királyi Honvéd Lajos története (1808-1944). Vegyi harc, vegyi védelem. Kiállítás a magyar úrhajózás 15. évfordulójára alkalmából.

BÁLINT ZSIDÓ KÖZÖSSÉ-
GI HÁZ (VI., Révay u. 16.) Kó-
tics Ferenc képzőművész grafikai kiállítása.

BÉLYEGMÚZEUM (VII., Hárfa u. 47.) A világ postabélyegei. Az 1945-1946-os magyar inflációs türelmi időszakai.

BOD ÉVA KIÁLLÍTÓTERME (II., Bimbó út 72.) Kerámiaszobrok, mozaikszobrok, vázák.

BUDAPEST GALÉRIA (V., Szabadság út 5.) A Jeruzsálemi Grafikai Műhely kiállítása. 50 ével utána - mai báni művészek.

BUDAPEST GALÉRIA
KIÁLLÍTÓHAZA (III., Lajos u. 158.) Páty Pál állandó kiállítása. Az Odd művészcsoportha-
zállítása.

BUDAPESTI TÖRTÉNETI
MÚZEUM - VÁRMÚZEUM (I., Szent György tér 2.) Gótikus szobrok a budai királyi palotából. Buda középkori királyi várpalotája. Régészeti ásatások Budapesten. Budapest a középkorban.

BUDATÉTÉNYI GALÉRIA (XXII., Nagytétényi út 35.) Szél Ágnes Budafok, a pezsgő és a bor városa című fotókiállítása.

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA (V., Váci u. 25.) Ajtai Tamás és Székács Zoltán pasztelljeinek bemutatója.

DOROTTYA GALÉRIA (V., Dorottya u. 8.) Lencsés Ida kiállítása.

DUNA GALÉRIA (XIII., Pan-
nónia u. 95.) Urbán Tibor festőművész kiállítása.

EL KALÁSZI GALÉRIA (III., Deregleye u. 1.) Szoboszlai Éva festőművész kiállítása.

ERDŐS RENEE-HÁZ (XVII., Báthory u. 31.) Helytörténeti gyűjtemény. Epressgyűjtemény. Néprajzi szoba. Merzse-mocsár dioráma. Zoltán Mária Flóra festőművész kiállítása.

ERNST MÚZEUM (VI., Nagymező u. 8.) Lossonczy Tamás kiállítása.

OTP BANK
GALÉRIA

Budapest V., Nádor u. 15.
Nyitva: naponta 10-18 óráig.

Szeptember 7.-szeptember 21.

Kollektív
iparművészeti
kiállítás

100728

Autómentősök, figyelem!
A KHVM, a BRFK és a Közlekedési Felügyelet közreműködésével a FUVOSZ és az ÁB-AEGON együttműködése keretében a balesetes járművek szakszerű elszállítását bemutató digitálisan eladás lesz.
1995. szeptember 12-én 8.15-től.
Cím: Budapest XIII., Dráva u. 18-22.
(Taverna Oktatási Alapítvány)
Bejárata a Pannónia utca felől.

ÉRI GALÉRIA (V., Ferenciek tere 5.) Magyar és külföldi kortárs művek.

FEDERICO KÁVÉHÁZ -
MŰVÉSZ MOZI (VI., Teréz krt. 30.) Arctérképek - Szebeni András fotográfiája.

FERENCVÁROSI PINCE-
TÁLAT (IX., Mester u. 5.) a nagybányai Nagy Zoltán-klub művezetéinek kiállítása.

FERENCVÁROSI MÜVELŐ-
DÉSI KÖZPONT (IX., Haller u. 27.) Tifán Enikő festőművész kiállítása.

FERIHEGYI GALÉRIA (Ferihegy, 1-es terminál) Elekfy Jenő festőművész centenáriumi kiállítása.

FATAL MŰVÉSZEK
KLUBJA (VI., Andrásy út 112.) Menyhárt Tamás és Kun Hun festőművész kiállítása.

FORGÁCS MŰVÉSZETI AN-
TIKVÁRIUM (V., Stollár Béla u. 12/C) Bánhegyi László Vesta című kiállítása.

GOÁL IMRE GALÉRIA (XX., Kossuth L. u. 39.) Az érzelmek üzenete című kiállítása.

GOETHE INTÉZET (VI., Andrásy út 24.) Milasovszky László Idő/Tér/Idő című kiállítása.

HADTÖRTÉNETI MÚZE-
UM (I., Tóth Árpád sétány 40.) A kézifegyverek története. Ti-zenhárom nap... 1956. október 23.-november 4. Magyar Aero Múzeum, Oshawa, Ontario, Kanada. A Magyar Királyi Honvédsgég, 1922-1945. Katonák, városok, fegyverek (vármakkett, XV. század). A hadak története Magyarországon, 896-1686. Diszduvar: a XII.-XIII. századi városfal maradványai. Hiretek együtt él velünk - emlékkiallítás a Magyar Királyi Honvédsgég 125., a Hadilevélétár és a Hadimúzeum alapításának 75. évfordulójára... És Magyarország hadszíntér (1944-1945). Buda vára a miénk - emlékkiallítás Budavár 1849. május 21-i visszavétele. A hazáért mindhaláláig - a Magyar Királyi Honvéd Lajos története (1808-1944). Vegyi harc, vegyi védelem. Kiállítás a magyar úrhajózás 15. évfordulójára alkalmából.

HARIS GALÉRIA (XII., Városmajor u. 48/B) Változatok a rendre című kiállítása.

HOPP FERENC KELET-
ÁZSIAI MŰVÉSZETI MÚZE-
UM (VI., Andrásy út 103.) Mai Japán írásművész. A japán írásművészet eszközei.

HOPP FERENC KELET-
ÁZSIAI MŰVÉSZETI MÚZE-
UM (VI., Andrásy út 103.) Mai Japán írásművész. A japán írásművészet eszközei.

KÖZLEKEDESI MÚZEUM (XIV., Városligeti krt. 11.) A közúti közlekedés története. A városi közlekedés fejlődése. Repüléstörténeti és úrhajózási kiállítás (Petőfi Csarnok). 100 éves a magyar állami hajózás. Vásárhelyi Pál és a reformkorai mérnökgeneráció.

LANCHÍD GALÉRIA (I., Lanchid u. 5.) Kortárs művészeti kiállítása.

LUDWIG MÚZEUM (Buda-

Tavasszal, amikor az ember először veszi fel az előző összel még pont jó szoknyáját, hirtelen sportolhatnékja tármad. Es-ténként a szönyegen tornagyakorlatokat végez, hulahopkával leveri a bútorok életét, gyalog meggy föl a harmadikra. Ószor aztán nem marad ebből más, csak a bicikli.

Biciklizni ugyanis jó, bizonyos feltételekkel - hét végig gyér forgalom, napnyugta, alábbhagyó hőség - még a városban is. Arról nem is beszélve, hogy a rendszeres lakóhelyi kerékpározás olyan oldalát mutatja meg a városrésznek -

BARANGOLÓ

Kőbánya két keréken

ahol reggel és este félalomban már kevésbé emlékezhet tére - száguldunk végig -, melyről megsodálhatjuk Budapest mértani középpontját. Vegyük például Kőbányát. Egyrészről ugye itt vannak természeti látványosságok. A parkot: ha bírjuk szuflával, és felkeresünk a tetejére, közepeire bigyenesztett tetszetős tűzoltóságnak betudhatóan ma

nya egyes részei olyan magasan fekszenek, mint a Gellérthegy csúcsa. A parkban épült kis emelvényről ugyanis pom-pásan belátható az egész budai hegyvidék.

A legjobb azonban mégis az, amikor olyan utcákon biciklizünk végig, ahol már számtalan szorosan jártunk, csak éppen sosem volt időnk körülnézni. Jópofa dolgokra bukkanhatunk mindenkor. Csodaszép szecessziós bérpaloták állnak a hatvanas években egyazon típuson szerint épült tűzasházak közt, a földszintes épületek ablakai homlokzata mögött vadul burjánzó virágoskert lapul, a gyárai toldozott-foldozott, ezreszer átszabott formában is örizik szabadfordulós szépségüket. A ceglédi vasút-vonal mellett csalánkzva egy-szer csak szembe találjuk magunkat a szoborontódében épített megújuló hét vezérrel, a Szent László-templom mögött sütőipari múzeumra letűnik, egy-egy lakótelep mellett pedig ott emelkednek a kertes sorházak, melyekben szemmel láthatóan már nemesak lakni, hanem elni is lehet.

Kőbánya persze csak mértanilag a város közepe, a turistáknak mutogatott látványosságok nem itt sorakoznak. Akik kikapcsolódni vágyik, az a Margitszigetre, a ligetbe vagy a budai helyekbe megy - Kőbányára határozott cél nélküli aligha utazik „ki” a pesti polgár. Pedig állíthatom: aki soha nem látta, hogyan festenek az újhelyi lakótelep betonsíói a szomszédos Öhegy tetejéről, az alig tud még valamit erről a városról.

N. K. J.

Jópofa dolgokra bukkanhatunk

BOROS JENŐ FELVÉTELE

Bartók műhelyében. Körösényi Tamás Tájhanggal című kiállítása.

MŰCSARNOK (XIV., Hösök tere) Pittura/Immedia - festészet a kilencvenes években a medializált és kontextualizált vizuális között. Kortárs lit-ván művészet Kovács Attila festőművész kiállítása.

NEPRAJZI MÚZEUM (V., Kossuth tér 12.) A magyar néphagyományos kultúrája. A jó kalászok dicsérete - szlovén tokmányok.

NO. 5 GALÉRIA (V., Apáczai Csere János u. 5.) Állandó kiállítás a galéria művészeinek mun-

A legfurcsabb művészeti alkotásokból és a legbonyolultabb versszerekzből is megsejtjük a mondánivalót, vagy legalábbis azt, amit nekünk sugallnak. A magyar íráshoz és Petőfi verseihez szokott budapesti is felfedezi a mondánivalót a kana írásművészeti alkotásai lát-tán, hiszen a sétaúj „Szerelmespár” vagy a „Tavasz” mindenki részére jut a címek elolvasása nélkül is. A Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeumban kiállított művek kana szótágrással leírva mutatnak be japán nyelvű,

hagyományos versformájú rövid dalokat. A japán íráshozásáspár, Mizutani Hogjoku és Mizutani Gojo kalligráfikái azért is érdekesek, mert a kana írásművészet csaknem évszázadokra feledésbe merült, s a fennmaradt írástörédek alapján alakult ki az új, modern kana kalligráfia. Ennek egyik kiváló mestere Mizutani Gojo professzor és felesége, aki a szep-tember 20-ig látható kiállítás után a múzeumnak adományozzák alkotásait.

L. K.

LUTTÁR PINCEGALÉRIA (III., Hegedűs Gyula u. 24.) Vasarely-grafikák. Kóka Ferenc pasztell-alkotások - aktkompozíciók.

MAGYAR NEMZETI BANK BANKJEGY- ÉS ÉRMÉGYÜ-
TEMÉNYE (V., Szabadság tér 19.) A pénzkibocsátás Magyarországon (1953-1972).

MAGYAR NEMZETI GALE-
RIA (I., Dísz tér 17.) Középkori és reneszánsz kőtárcák. Középkori faszobrok és táblaképek. Késő gótikus szárnyas oltarok. Késő reneszánsz és barokk művé-

OROSZ KULTURÁLIS KÖZ-
PONT (VI., Andrásy út 120.) Il-

dar Musztafin és Szergej Pota-pov festőművész és Inga Szavranszka szobrászművész kiállítása.

ORSZÁGOS MÜEMLÉKVÉ-
DELMI HIVATAL (I., Táncsics Mihály u. 1.) Mende Ferenc élelműve. ART ÖR-csoport kiállítása. Gazzola emlékkiallítás. Tel-Aviv-Bauhaus „fehér házak” fotókiállítás.

MAGYAR NEMZETI MÚZE-
UM (VIII., Múzeum krt. 14-16.) A magyar koronázási jelvények.

Volt egyszer egy Stefánia

Nyolcvanéves a fővárosi védőnői szolgálat

A magyar védőnői szolgálat – odaítéléséért. Az eredmény: a dööltások teljes körűvé válását, a kis születési súlyú újszülöttek, valamint a vetélesek számának csökkenését, ugyanez azonban nem volt elmondható a terhességmegszakításokról.

A harmincas évekre azonban elfogyott a pénz, és megszűnt az elvi támogatás. A népjóléti tárca úgy vélté, hogy az amerikai alapítványi támogatással létrehozott „Zöldkereszes Egészségvédelmi Szolgálat” jobban szolgálja a „nemzet egészségvédelem” ügyét, így a Stefániát 1941-ben beolvastották a szolgálatba. A zöldkereszesek a tanácsadásokon, ismeretterjesztésen kívül otthonaiban is felkeresték a rászorulókat. Ez a rendszer 1948-ig működött.

A második világháborút követően több alkalommal is újratérítelmezték a védőnök tevékenységi körét, a lényeg azonban – az anya- és csecsemővádelem – változatlanul megmaradt. Először körzetesítettek, majd egy meghatározott körben a gyógykezelést is a védőnök feladatavá tették. 1961-ben viszont miniszteri utasításra „kivették” kezükön a család-, a tbc-s, és a nemibeteg-gondozást, de szerepet kaptak az iskola-egészségügyben.

Miképpen tölthet ki ezen feladatok a védőnök hétköznapjait? A fentebb említett tanulmányban olvasható egy erre vonatkozó összesítés 1972-ből. Ezzel a védőnök munkaadéjk felett tölthet a rendelőben, ahol részben tanácsokat adtak, részben adminisztráltak, szekrényt rendeztek és telefnon intézték az ügyeket. A rendelőn kívül töltött idejüknek a közelkedés, a levelek feladása, illetve a nyomtatványvásárlás vitte el a 49 százalékát.

1975-ben azután, amikor a főiskolai képzésük elkezdődött, a védőnök létszáma megduplázódott. Ennek eredményeként könyvelhettek el a vé-

odatérítéséért. Az eredmény: a dööltások teljes körűvé válását, a kis születési súlyú újszülöttek, valamint a vetélesek számának csökkenését, ugyanez azonban nem volt elmondható a terhességmegszakításokról.

A rendszerváltás közvetlenül ugyan nem, de közvetetten mégis érintette a védőnöket. A szolgálatot az önkormányzatok fennhatósága alá utalták, ugyanakkor szakmai felügyeletével a Tisztiorvosi Szolgálatot bízták meg. Egy 1991-es miniszteri rendelet viszont hatályon kívül helyezte a védőnök működési szabályzatát. Ennek új változata ez év márciusban készült el, így négy éven át, mondhatni, hagyományon alapján dolgoztak – tudtuk meg Mahnerné Csordás Agnes egészségügyi menedzsertől.

A védőnök az anya- és csecsemővádelem mellett új szerepekre is készülnek. Ilyen például a családi életre való iskolai és klubszínen nevelés, a családtervezés segítése, a különféle szűrővizsgálatok szervezése, a szülésre való felkészítés vagy a csecsemők műszeres vizsgálata – sorolja Csiszár Lászlóné, a Magyar Védőnök Egyesülete etikai bizottságának elnöke, majd hozzászeli: – Ha az önkormányzatok kérlik, segítséget tudunk nyújtani a szociális feladatok ellátásában is, például környezettanulmányok készítésében, illetve a rászorultak feltérképezésében. A védőnök ugyanis olyan helyeken is szüerves látják, ahová a gyáműveseket be sem engedik. S mindenmellett fogadnak bárkit, aki vényomását szeretné ellenőriztetni, a látását megvizsgálni, vagy egyszerűen egészségügyi tanácsot szeretne kérni valakítóit.

Szalai Anna

A világörökség és Budapest

Városképi telitalálat

,Törlük Budapestet a világörökség listájáról!” – kérdeztek aggodva többen is nemrég az újságok hasábjaiban. „Töröljék Budapestet a világörökség listájáról!” – mérlegeskedett szenevélyesen egy úr, azt hívén, hogy azért nem veheti meg vári lakását, merthogy a budai Vár a világörökség része. Mi is hát a világörökség, miért világörökséges Budapestünk legszébbik része?

Az UNESCO 1972-ben döntött arról, hogy a földkerekességek csodáit, építészeteit és természeti értékeit, az emberiség örökségére nyilvánítja. Azokat a műemlékeket, építészeti együtteseket, amelyek művészeti kvalitására, esztétikai értéke, a művészeti fejlődésében betöltött szerepe kivételek, és azokat a nemzeti parkokat, vadrezervátumokat, természeti képződményeket, amelyek túlcivilizált korunkban a maguk érintetlenségében tanúsodnak a természet bölcsességről, gazdagságáról. Egyéb: ember- és természet alkotóképzésgének csúcsa. Szukság volt erre a döntésre. Az épített környezetet pusztítja háború, korrózió, emberi halányosság, szegénység, de még a gazdagság is, ami felhőkarcolót akar a régi, patinás belvárosok helyén. A természetet? Jószérelivel ugyanezek, meg állatbetegségek, ősi visszatartások, ki tudja, mi minden...

De nincs erről van szó. Hanem arról is, hogy az UNESCO felismerte, vannak az emberiségnél olyan értékek, amelyek többek annál, mintsem egy város vagy akár egy nemzet eszmei sajátja legyenek. Velence lagúna, Jeruzsálem vagy a gizehi piramisok épülgéje az egész emberiség identitását fejezik ki, mint a kínai nagy fal, a párizsi Szajna-part, a Vatikán vagy a makkai Kába-kő. Ha Isten ments, valami bajuk esne, egy világ vesztene vele, ha pedig fennmaradnak – mert fenn kell maradni –, generációk sokasága fog bennük gyönyörködni, fog tanulni humanitást, történelmet, egymás iránti megbecsülést belőlük. Ezt érzik a turisták Siena főterén, és ezt fejezte ki az emberiség aggódása, amikor löni kezdték Dubrovnikot.

A pártállami Magyarország nem sietett csatlakozni a világörökség egyezményhez, így az első két magyar név csak 1986-ban került fel a listára. A budai Várnagyed a Duna-partok látványával együtt és Hollókő ófalujával. Más kérdés, hogy bár indokolt lenne, ma sincs több világörökségünk. Lelke rajta, aki nem sietett többet előterjeszteni.

De hát miért világörökség minden, ami Budán meg Pesten, a Várhelyen meg a parton az ember szeme elő tárul! Merjük kimondani: természet és ember a világ kevés helyén alkotott egy világvárosban olyan harmonikus szépséget, mint itt. A Gellért-hegy hatalmas tömbje szinte a lábat mossa a Dunában. Hol van ekkora szikla egy metropolis körül? A Várhely rafinált hegyesszöget zár be a Duhával: az ember azt hiszi, hogy a királyi palota párhuzam

zamos a parttal, pedig dehog! Nyilvánított müemléket vagy együttest abban és olyan állapotban örzik meg, ahogy az a listára való felvételkor volt. A mi figyelmünket az UNESCO külön felhívta arra, hogy további lépteketlen, oda nem illő, a hagyományos városszövetet szétfeszítő beépítés ne történjék. A Duna-parti szállodákra gondoltak, amik remek építészeti alkotások, de a történetileg kialakult morfológiával nincsenek összhangban. Hozzájártoztak az állapotmegörzéshez az is, hogy gátat lehessen venni a várnegyed elbazárosodásának, a gicstömegnek, a turistákra vadászó gatyás meg pruszlikos vevőcsalogatónak. Annak a szellemlnek, hogy egynemű vári könyvesboltban himzett blúz inkább kapni, mint könyvet.

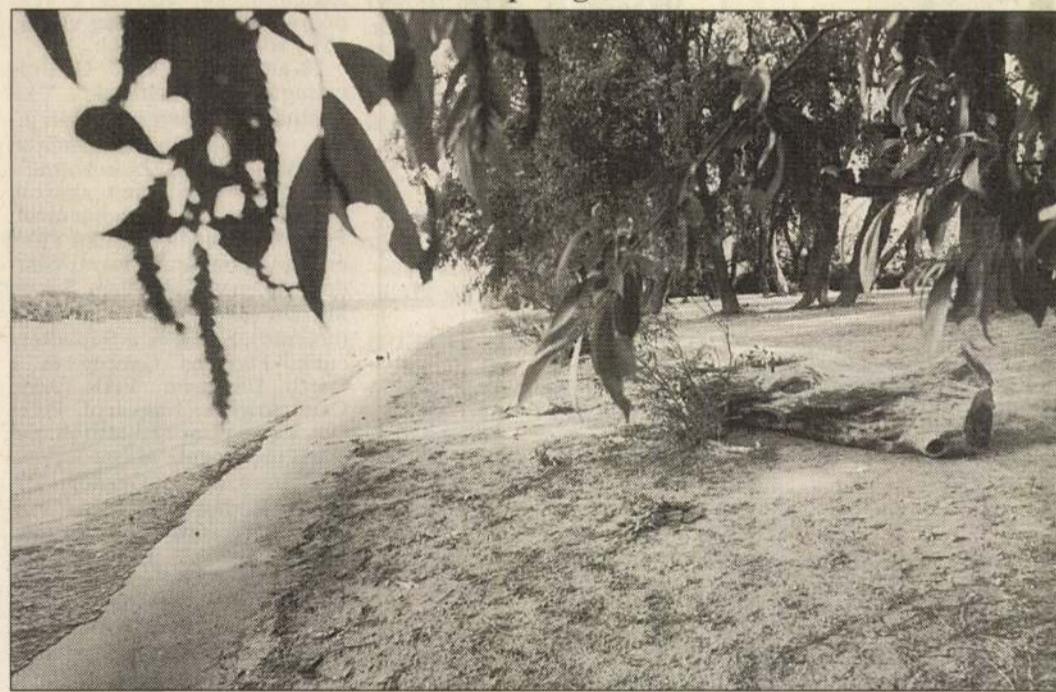
Mire jó a világörökség? A műemlékek fenntartásához az UNESCO nem ad pénzt. A világban azonban egyre inkább számon tartják a világörökségeket, azok pedig vonzzák az idegenforgalmat. De ami ennél is fontosabb: kinek jó, kinek búszkeségek, ha nem nekünk, budapestieknek, nekünk, magyaroknak, hogy a mi nemzeti identitásunkat kifejező táji-építészeti együttes fontos belgának, ausztrálak meg argentinak is, hogy amit mi hoztunk létre, felhasználva a természet ajándékát, az a világ, az emberiség szemében univerzális, öröklétről? Hogy nem vagyunk kevesebbek egyetlen nemzetnél.

A Budát a világörökség listájáról levéltetni kiávánó mérleg úr pedig tudhatná, hogy ha lakása vásárlási tiltólistán van, úgy annak nem a világörökség-jelleg az oka.

Román András

A vigalmi negyed hűlt helye

Séta a Népsziget körül

Újpest és Angyalföld kedves üdülőhelye

A Népszigetet jó tempóban másfél óra alatt körbe lehet járni. Ugyanez kényelmesen két órába is belefelik, ennél több időt azonban csak akkor lehet ott eltölteni, ha az ember felvész a programba némi sőrt, szódát vagy napfürdőzést. Mindez egyébként szinte adják magát, a sziget ugyanis – az úti könyek vonatkozó passzusával elve – az újpestiek és az angyal-földiek kedves üdülőhelye.

Az ember nem is hinné, de egy nyomasztóan forró nyári délután is képes megelépették tartogatni. A Váci út például abszolút néptelen ilyenkor, a mellékutakban sincs egy lelék sem, viszont a sziget déli csúcsához vezető gyalogoshíd környékén egyre több strandruhás, hútottáskát cipelő polgárral találkozhatunk. A gyalogoshíd egyébként pompás építmény, s bár az oldalán a centenáriumú műványtáblának már csak a fele látható, a mérleges lépcsőről és a gázdag alkalmazott beton eltévesztetlenül utalnak a hetvenes évekre.

Az ember nem is hinné, de egy nyomasztóan forró nyári délután is képes megelépették tartogatni. A Váci út például abszolút néptelen ilyenkor, a mellékutakban sincs egy lelék sem, viszont a sziget déli csúcsához vezető gyalogoshíd környékén egyre több strandruhás, hútottáskát cipelő polgárral találkozhatunk. A gyalogoshíd egyébként pompás építmény, s bár az oldalán a centenáriumú műványtáblának már csak a fele látható, a mérleges lépcsőről és a gázdag alkalmazott beton eltévesztetlenül utalnak a hetvenes évekre.

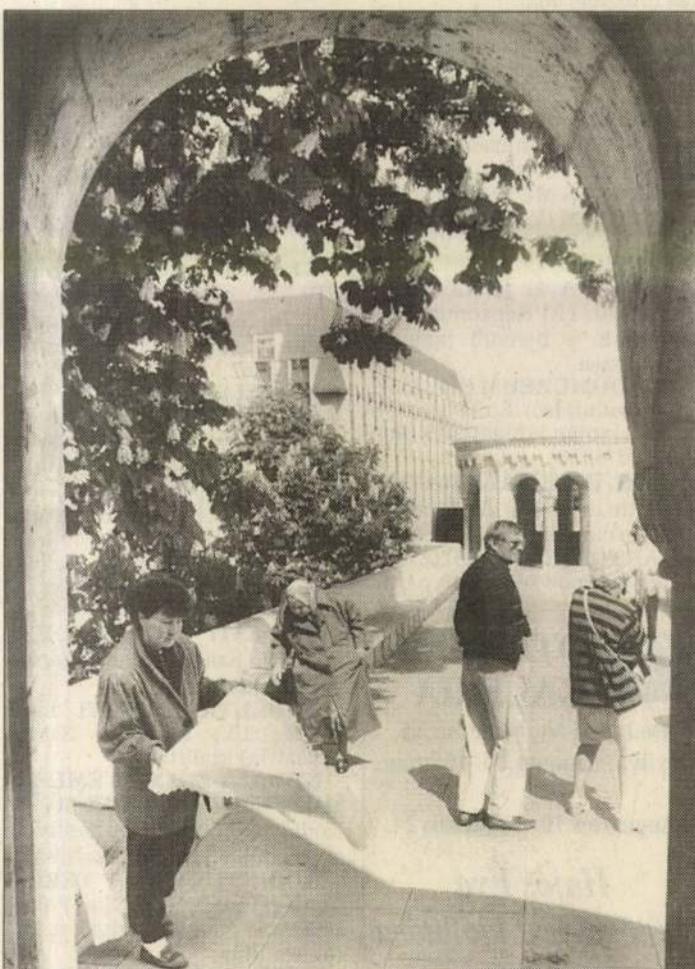
Vessünk először egy pillan-

tást a téli kikötőre! A part mellett bódék ringatóznak – természetközeli idilli az észak-pesti iparvidék szívében. A sziget tuloldalán viszont keskeny ösvény vezet a viziteleppek, vállalati üdülők hátsó fertályára és a vízpart között. A Dunára ereszkedő lépcsőket, csónakrámpákat szinte mindenhol benöví a fű, a kerítésekrol pattogzak a festék, a kertek vége zsufolva van rozsdás csónakkocsikkal, deszkákkal, sőt a sziget közepén még egy preszocialista nosztalgiaikat ébresztő, „konyha a verandán” típusú bódévaltost is megfigyelhetünk.

Ha lehangolna mincket a dolgozók kedvenc üdülőhelyének a sziget déli csúcsához vezető gyalogoshíd környékén egyre több strandruhás, hútottáskát cipelő polgárral találkozhatunk. A gyalogoshíd egyébként pompás építmény, s bár az oldalán a centenáriumú műványtáblának már csak a fele látható, a mérleges lépcsőről és a gázdag alkalmazott beton eltévesztetlenül utalnak a hetvenes évekre.

Ha lehangolna mincket a dolgozók kedvenc üdülőhelyének a sziget déli csúcsához vezető gyalogoshíd környékén egyre több strandruhás, hútottáskát cipelő polgárral találkozhatunk. A gyalogoshíd egyébként pompás építmény, s bár az oldalán a centenáriumú műványtáblának már csak a fele látható, a mérleges lépcsőről és a gázdag alkalmazott beton eltévesztetlenül utalnak a hetvenes évekre.

N. K. J.

Az elbazárosodás veszélye

BÁNHALMI JÁNOS FELVÉTELE

TÁRLATOLGATÓ

ADY EMLÉKMÚZEUM (V., Veres Pálné u. 4–6.) Ady Endre otthona.

ARANY SAS PATIKAMÚZEUM (I., Tárnok u. 18.) A patika története. Györgyszeresét a remeszánsz és a barokk korában.

ART-X GALÉRIA (II., Pásztói út 55.) Hermann Zoltán festőművész női alkotat ábrázoló képeinek kiállítása.

AQUINCUMI MÚZEUM ÉS ROMKERT (III., Szentendrei út 139.) Istenek, katonák, polgárok Aquincumban.

BARTÓK BÉLA-EMLÉKHAZ (II., Csalan utca 29.) Bartók Béla emlékszobái. Bartók Béla életútja. A Magyar Posta bélyegi Bartók Béláról. Bartók a képzőművészben.

BÁLINT ZSIDÓ KÖZÖSSÉGI HÁZ (VI., Révay u. 16.) Zvolszky Zita festőművész és Sárkány Péter képzőművész kiállítása.

BÉLYEGMŰZEUM (VII., Hárfa u. 47.) A világ postabélyegei. Az 1945–1946-os magyar infláció türelmi időszakai.

BOD ÉVA KIÁLLITÓTERME (II., Bimbó utca 72.) Kerámiaszobrok, mozaikasztalok, vázák.

BUDAPEST GALÉRIA KIÁLLITÓHAZA (III., Lajos u. 158.) Pátzay Pál állandó kiállítása. Odd művészcsoporth kiállítása.

BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUM – VÁRMÚZEUM (I., Szent György tér 2.) Gótikus szobrok a budai királyi palotából. Buda középkori királyi várpalotája. Régészeti ásatások Budapesten. Budapest a középkorban. Gyarmathy Tihámér kiállítása. Utak Európába – Aquileia – római kori borostyánkövek kiállítása. Mérőföldkövek a cseh állam történetében.

CONTRA AQUINCUM (V., Március 15. tért.) A Pannónia limes védelméről épített Aquincum ellenerődje a Duna ósi átkelőhely mellett.

CSELEMI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT (XX., Nagy Györgyi István u. 4–6.) Mai orosz festők alkotásai.

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA (V., Váci u. 25.) Ajtai Tamás és Székács Zoltán pasztelljéinek bemutatója.

CSONTVÁRY GALÉRIA (V., Vörösmarty tér 1.) Válogatás mai kortárs képzőművész alakotáiból.

DOROTTYA GALÉRIA (V., Dorothea u. 8.) Lencsés Ida kiállítása.

ERDŐS RENÉE-HÁZ (XVII., Báthory u. 31.) Tarjáni Simkovits Jenő festő és grafikus 100. születésnapjára rendezett kiállítás.

ÉRI GALÉRIA (V., Ferenciek tere 5.) Magyar és külföldi kortárs művek.

EVANGELIKUS ORSZÁGOS MÚZEUM (V., Deák tér 4.) Evangelikusság a magyar kultúrában.

FEDERICO KÁVÉHÁZ – MŰVÉSZ MOZI (VI., Teréz krt. 30.) Arctérképek – Szébeni András fotográfiája.

FERIHEGYI GALÉRIA (Ferihegy, I., terminál) Elekfy Jenő festőművész centenáriumi kiállítása.

FIATAL MŰVÉSZEK KLUBJA (VI., Andrassy út 112.) Baji Miklós Zoltán kiállítása.

FORGACS MŰVÉSZETI ANTİKÁRIUM (V., Stollár Béla u. 12/C) Bánhegyi László Vesta című kiállítása.

FORTUNA 11 GALÉRIA (I., Fortuna u. 11.) Képzőművészeti alkotások, a herendi majolika bemutatása.

FÜRDÖMÚZEUM (III., Flórián téri aluljáró) Előzetes bejelentés alapján látogatható (telefon: 180-4650).

GAAL IMRE GALÉRIA (XX., Kossuth u. 39.) Az érzelmek című kiállítása.

HADTÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Tóth Árpád sétány 40.) A ké-

zifegyverek története. Tizenhárom nap... 1956. október 23.–nóvember 4. Magyar Aero Múzeum, Oshawa, Ontario, Kanada.

A MAGYAR KIRÁLYI HONVÉDSÉG 1922–1945. KATONÁK, VÁRKÉNYEK, FEGYVEREK (vármakett, XV. század). A hadak története Magyarországon, 896–1686. Diszidvar a XII.–XIII. századi városfal maradványai. Híretek együttes előadásai a Magyar Királyi Honvédsgég 125., a Haditelepítés és a Hadimúzeum alapításának 75. évfordulójára. ... Es Magyarország hadszíntér (1944–1945). Buda vára a miénk – emlékkiallítás Budavár 1849. május 21-i visszavételére. A házáért mindenhalál – a Magyar Királyi Honvéd Ludovika története (1808–1944). Vegyi harc, vegyi védelem. Szabadságharc és forradalom képeken – a Magyar Honvédsgég napja alkalmából gyermekpályázatok alkotásai rendezet kiállítás.

LAKÁSMÚZEUM (III., Fő tér 4.) Kun Zsigmond néprajzi gyűjteményéből rendezett kiállítás.

LENGYEL INTÉZET (VI., Nagymező u. 15.) Ótvethét hónap – a lengyel társadalom a második világháború alatt.

LISZT FÉRENC EMLÉKMÚZEUM ÉS KUTATÓKÖZPONT (VI., Vörösmarty u. 35.) Liszt Ferenc egykor berendezett lakása a Zenekadémian. Liszt Ferenc és korának magyar irodalmára.

LORD MAJOR GALÉRIA (V., Városmajori Szabadterület Színpad) Ezüst György festőművész kiállítása.

LUDWIG MÚZEUM (Budavári Palota, A épület) Nemzetközi kortárs művészeti kiállítás.

LUTTÁR GALÉRIA (XIII., Hegedűs Gyula u. 24.) Vasarely-grafikák.

MAGYAR ÁLLAMI FÖLD-TANI INTEZET TUDOMÁNTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNYE (XIV., Stefánia út 14.) Kőzetek, ásványok, geológiai ritkaságok.

MAGYAR ELEKTROTECHNIKAI MÚZEUM (VII., Kazinczy u. 21.) Az erősáramú elektrotechnika története.

MAGYAR NEMZETI BANK BANKJEGY- ÉS ÉRMEGYŰJTEMÉNYE (V., Szabadság tér 8.) A pénzkibocsátás Magyarországon.

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA (I., Disz ter 17.) Középkori

LIS KÖZPONT (IX., Török P. u. 3.) Koszta Zsófia iparművész Magyar tarot kiállítása.

KÖZLEKEDESI MÚZEUM (XIV., Városligeti krt. 11.) A közúti közlekedés története. A városi közlekedés fejlődése. Repüléstörténeti és ürhajózási kiállítás (Petőfi Csarnok). 100 éves a magyar állami hajózás. Vásárhelyi Pál és a reformkori mérnökgeneráció. 25 éves a budapesti metró.

KRESZ GÉZA MENTŐMŰZEUM (V., Markó u. 22.) A magyar mentésügy 100 éve. A világ legnagyobb mentőszervezetei 1244-től napjainkig. Titanic-emléksarok.

LAKÁSMÚZEUM (III., Fő tér 4.) Kun Zsigmond néprajzi gyűjteményéből rendezett kiállítás.

LENGYEL INTÉZET (VI., Nagymező u. 15.) Ótvethét hónap – a lengyel társadalom a második világháború alatt.

LISZT FÉRENC EMLÉKMÚZEUM ÉS KUTATÓKÖZPONT (VI., Vörösmarty u. 35.) Liszt Ferenc egykor berendezett lakása a Zenekadémian. Liszt Ferenc és korának magyar irodalmára.

LORD MAJOR GALÉRIA (V., Városmajori Szabadterület Színpad) Ezüst György festőművész kiállítása.

LUDWIG MÚZEUM (Budavári Palota, A épület) Nemzetközi kortárs művészeti kiállítás.

LUTTÁR GALÉRIA (XIII., Hegedűs Gyula u. 24.) Vasarely-grafikák.

MAGYAR ÁLLAMI FÖLD-TANI INTEZET TUDOMÁNTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNYE (XIV., Stefánia út 14.) Kőzetek, ásványok, geológiai ritkaságok.

MAGYAR ELEKTROTECHNIKAI MÚZEUM (VII., Kazinczy u. 21.) Az erősáramú elektrotechnika története.

MAGYAR NEMZETI BANK BANKJEGY- ÉS ÉRMEGYŰJTEMÉNYE (V., Szabadság tér 8.) A pénzkibocsátás Magyarországon.

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA (I., Disz ter 17.) Középkori

Egy falusi fotográfus, a bácsbokodi Béke Boldizsár felvételeit tekinthetik meg a Magyar Mezőgazdasági Múzeumban. A képen egy keresztsől látható az 1930-as évekből: a keresztyán és a bábaasszony vitte el a rontás ellen diszes takaróba bugyolált csecsemőt a fényképészhez.

A zeneélet és a hangszerkultúra emlékei Magyarországon. Barokk műhelyében. Körösényi Tamás Tájhanggal című kiállítása.

MÚCSARNOK (XIV., Hősök tere) Mai magyar szobrászat.

NEMÉNYI LILI-HORVÁTH ÁRPÁD-EMLÉKSZOBZA (Pestszébeti Múzeum, XX., Baross u. 53.) Emlékkiallítás.

NÉPRAJZI MUZEUM (V.,

ÓBUDAI TÁRSASKÖR GALÉRIA (III., Kiskorona u. 7.) Szabics Agnes szobrászművész kiállítása.

ORSZÁGOS FÖLDTANI MÚZEUM (XIV., Stefánia út 14.) Magyarország ásványai, közelei, ósmadarványai. Ószálatok lánnyomai. A hazai földtan története. Lechner-emlékkiallítás.

ORSZÁGOS MŰVELÉKVÉDELMI HIVATAL (I., Táncsics Mihály u. 1.) Mendele Ferenc életműve.

ORSZÁGOS MÜSZAKI MÚZEUM ÖNTÖDEI MÚZEUMA (II., Bem J. u. 20.) A magyarországi öntészet 1000 éves története.

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR (Budavári palota, E épület) De profundis – Halász Gábor-emlékkiallítás.

ÖRMEZEI KÖZÖSSÉGI HÁZ (XI., Cirmos u. 8.) Rózsaszínű textilképe.

PATAKY GALÉRIA (X., Szent László tér 7–14.) A századforduló iskolája – iskolatörténeti kiállítás. Kőzépkori ribillió – N. Kisely Melinda babás és jelmeztervező művész kiállítása.

PESTERZSÉBETI MÚZEUM (XX., Baross u. 53.) Pesterzsébet és Soroksár történeti emlékei.

PETŐFI IRODALMI MÚZEUM (V., Károlyi u. 16.) Petőfi és kora. A Hetedik (József Attila) Irodalmi évfordulók 1995: Nagy László-emlékkiallítás. Moser Zoltán irodalmi fotói.

POSTAMÚZEUM (VI., Andrássy út 3.) Postatörténeti állandó kiállítás.

RÁDIÓ- ÉS TELEVÍZIÓ-MUZEUM (Diósd, Rádióállomás, Kőbányai u.) A magyar rádiózás története.

RÉT GALÉRIA (XI., Törökugrató u. 9.) Wolsky András Orientáció című kiállítása.

STUDIO GALÉRIA (V., Képíró u. 6.) Sárkány Sándor kiállítása.

SZÉPMŰVESZETI MÚZEUM (XX., Baross u. 53.) Pesterzsébet és Soroksár történeti emlékei.

SZOBOPARKMÚZEUM (XXII., Balaton-út-Szabadkai utca sarok) A többtonnás szocializmus.

TAM TAM GALÉRIA (XIII., Csanády u. 19.) Napnövér – Holdfűr – Szeivolt Kata és Tóth Árpád kiállítása.

TECHNIKATÖRTÉNETI MTV-GYŰJTEMÉNY (IX., Lenhossék u. 35.) A televízió négy évtizede képeiben és gépeiben.

ÜJPEST GALÉRIA (IV., Árpád út 66.) Dorosz Károly Kincs cserépedényben című festménykiállítása és Pallagi Tünde népi iparművész kerámiakiállítása.

XI. KERÜLETI HELYTÖR

TÉNETI KIÁLLITÁS (Petzval J. u. 42.) A kerület régészeti, építészeti és repüléstörténeti emlékei.

VÁRMÉGYE GALÉRIA (V., Vármegye u. 11.) Imetsz László fametszömvész kiállítása.

VASARELY MÚZEUM - KAMARATEREM (III., Szentlélek tér 6.) Czitrom Béla (Finnország) kiállítása.

VÉGALLOMÁS GALÉRIA (II., Hűvösvölgy, 56-os villamos végállomás) Forster Jakab festőművész kiállítása.

VIGADÓ GALÉRIA (V., Vigadó tér 2.) Kovács László festőművész kiállítása. Almásy és Szemethy kiállítása.

GALÉRIA

BÁLINT ZSIDÓ KÖZÖSSÉGI HÁZ (VI., Révay u. 16.) 22-én 19 órakor. Egy egyetemista kalandjai a Szaharában. 24-én és 25-én 9–17 óráig Yaakov Naor izraeli pszichodrama terapeuta előadásra. Az aggresszor és az áldozat viszonyának dinamikája történelmi kezretenderzszerben címrel.

MAGYAR KULTÚRA ALAPÍTVÁNY (I., Szentháromság tér 6.) 23-án 21 órakor M. Kecskés András pantomim-szólóje.

SZIGET '95</b

Itt tart a kárpótlás...

Az Országos Kárrendezési és Kárpótlási Hivatal elnöke, dr. Nagy Ferenc c. államtitkár tájékoztatást adott a Náci-zmus Üldözötteinek Bizottsága és a Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetsége vezető tisztségviselőinek a kárpótlási folyamat helyzetéről. Ezt követően válaszolt azokra a kérdésekre, amelyeket a találkozó résztvevői tettek fel az Alkotmánybíróság februári határozatával kapcsolatban.

A tájékoztató során egyebek közt elhangzott, hogy a múlt év végére nagyrészt sikerült felszámolni a régebben (nem a pót-kárpótlás idején) benyújtott kérelmek elbírálá-sánál történt elmaradást. Ugyanakkor mintegy 8 hónapos késedelmet szenvédett a póthatáridő alatt a politikai üldözöttktől érkezett 80 000 újabb ügyirat feldolgozása. Február végén kezdték meg a kérelmek elbírálásának előmunkálatait. A feldolgozás gyorsítása érdekében 12 megyei kárrendezési hivatal is segíti a feladatok megoldását. Ami a sorrendiséget illeti, az OKKH elnöke közölte, hogy az elbírálnál elsőbbséget élveznek a 80 éven felüli kérelmezők, valamint az önkormányzati lakást vásárolni szán-dékozók.

Dr. Nagy Ferenc megerősítette: továbbra is fenntartja, amit a januári sajtójárázottan bejelentett: 1995 novemberéig az elsőfokú döntéshozatalt befejezik, beleértve a munkaszolgálatosok ügyeit is, amelyekben az Alkotmány-bíróság határozata értelmében sorra kerülő törvénymódosításnak megfelelően döntenek. Ezzel összefüggésben várható, hogy mintegy 30 000 kérelmet újból át kell nézni. Azzal is számolnak, hogy olyan munkaszolgálatosoktól is új igény érkezik, aikor korábban nem kértek kárpótlást, mivel nem közvetlenül harci alakulat kötelékében teljesítettek szolgálatot.

Az elnök a továbbiakban arról szólt, hogy az OKKH az illetékes állami szervetől kéri: törekedjenek arra, hogy az Országgyűlés mielőbb megalkothassa az új jogszabályt, amely lehetővé teszi a jogosultaknak igényeik érvényesítését, amit eddig az 1992. XXXII. törvény alkotmányelle-nes, diszkriminációs rendelkezései akadályoztak.

Az újabb, a diszkriminációkat megszüntető kárpótlási törvénytervezet elkészítésével kapcsolatos javaslatait a hivatal már előterjesztette. Ezek megvitatásánál termé-szesen kérík és meghallgatják az egykor üldözöttek érdekvédelmi szervezetei képviselőinek véleményét, állás-pontját is. Ez jelentősen segítheti az érdemi munkát a

törvénytervezet kidolgozása során, s egyben biztosítéka lehet annak, hogy ne keletkezzenek újabb sérelmek a kárpótlásban érintettek körében. Ennek érdekében – hangsúlyozta az elnök – alapvető fontosságú, hogy higgadt, bőlcs, megfontolt rendelkezések kapjanak helyet a megalkotandó jogszabályban. Ehhez nélkülözhettek az előzetes véleménycserék, az álláspontok egyeztetése, különös tekintettel arra, hogy rendkívül súlyos történelmi, erkölcsi és nem utolsó sorban anyagi jellegű problémák megoldásáról van szó.

Kérdésekkel válaszolta dr. Nagy Ferenc többek között hangoztatta: olyan esetekben, amikor az életvesztéssel kapcsolatban – ez történettől deportálás, munkaszolgálat során, a gettóban vagy másutt – a hozzájárók nem kérték a holttályilvánítást, a hivatal nem fog ehhez ragaszkodni. A jogszabály ugyanis módos nyújthat arra – és ezt javasolja a hivatal –, hogy meghatározott érdekképviseleti szervek kiadhassanak igazolást, ami okirati bizonyításként szolgálhat.

Az előbbiekkel összefüggésben a megbeszélésben elhangzott az a javaslat, hogy az életvesztés bizonyítására szintén fel lehetséges használni a holocaust áldozatairól összeállított névsorokat, amelyek egyes helyi önkormányzatok (polgármesteri hivatalok) birtokában vannak az elhurcolt és vissza nem tért egykor ottani lakosokról, vagy pedig a zsinagógákban elhelyezett emléktáblákon, illetve temetőkben lévő emlékműveken láthatók.

Az OKKH elnöke utalt rá: azoknak a munkaszolgálatosoknak az esetében, aikik nem adták be kérelmüket, az új törvényben meg kell nyitni az utólagos igénybenyújtás lehetőségét, a szükséges igazolással együtt. Azoknál viszont, aikiknek kérelmét – mivel nem harci alakulatnál voltak – korábban elutasították, meg kell nézni, hogy elfogadható-e a kérelmekhez mellékelt igazolás. Az előzetesen benyújtott igazoló okirat elfogadható, ha bizonyító ereje van. A korábbi elutasítást egyébként kiegészítő határozattal visszavonják, illetve adott esetben kiegészítő határozatot hoznak.

Az életjáradékra vonatkozó kérdéssel kapcsolatban az elnök közölte, hogy ebben az Országgyűlés határozata az irányadó.

gó

Felhívás emlékfutásra

A magyar honvédség hivatásos katonáiból álló futócsapat emlékfutást rendez a koncentrációs taborok felszabadulásának 50. évfordulója tiszteletére. Az útvonal: Auschwitz–Buchenwald–Dachau–Mauthausen. Az esemény véndíke Keleti György honvédelmi miniszter. A csapatot Liszkay Csaba vezérőrnagy vezeti. Az emlékfutás április 6-án, 18 órakor indul a Dohány utcai templom emlékparkjától. Ennek keretében a parkról az újpesti rakparton álló emlékműig (kb. 3 km) tömegfutás lesz. A különleges programot a Magyar–Izraeli Baráti Társaság együttműködésével hozták létre.

Felixdorf és Lichtenwörth – felszabadulás

Magyarország területének nagyobb részén 1945 kora tavaszán megindult az újrakezdés, romok eltarthatása, a pusztítás és rombolás helyreállítása. Márciusban a Balaton körül duláltak a csaták, Magyarország nyugati határán pedig még folyt az erődítés, a zsidók kényszerűmunkája. A határ túloldalán, Bécsújhelyen és környékén több lágerben őrizték az SS-ek magyar zsidókat. A következőkben két tábor életét mutatjuk be.

Felixdorfban 1945 januárjában egy bombásról, kétémeletes malomrepüléssel állítottak fel „zsidótábot”. Az Engelmühle (Angyalmalom) néven ismert, használaton kívüli üzemben három hónapon át a pokol malma őrült. Január ötödikén – kéthetes gyötrelmes vonatot követően – 2687 magyar zsidó érkezett 35 vagonban Felixdoromba. Közülük hatszázat azonnal munkára vezényeltek, az első éjszaka pedig az éhségtől, a betegségektől és a szabadban töltött „pihenés” okozta fagyásoktól 57-en meghaltak.

A felixdorfi foglyok, ahogy már régóta, most sem tudtak megfelelően tisztátkodni. Az eltetvesedés és legyengülés nyomán aratott a kiütéses tifusz. A bélhurut és más lágerbetegségek, az állandó éhezés, a náci brutalitások folytán rohamosan pusztultak. Még januárban, 24 évesen flekkifuszból végezte életét Salomon Ferenc költő. 1942-ben a keleti hadszíntéren volt munkaszolgálatos, ahonnan súlyos fagyásokkal tért vissza. 1944-ben újra behívta, nyomorékon érkezett Felixdoromba. Egyik utolsó verse alá ezt írta: „Szeretettel és könyörgéssel, hogy ne felejtsenek el”.

A láger parancsnoka kezdetben Wilhelm Vrtoch SS-Oberscharführer volt. Róla a nyers valóság alapján megállapították, hogy „az egyik legszörnyűbb ember”, az alantas bestialitások könyörtelen kivitelezőjeként lépett fel. Táborvezetősége idején, február 20-áig a 2087 zsidóból 1751 meghalt. A nyolc fogoly zsidó orvos közül négy maradt életben. A felixdorfi tábor április 2-i felszabadulásáig pusztultak a foglyok, a túlélők 222-t számláltak.

A felixdorfi temetőben ma a lakosok által ápolt kis sírkert, emlékkő hirdeti a náci zsidók áldozatainak emlékét.

A lichtenwörthi tábor a helyi gyártótelep három csarnokában még 1944 végén állították fel. Magyar zsidó nő-

ket szállítottak Lichtenwörthbe a németek Kópházáról, Harkáról, a Hiedegség mellett Ilonamajorból és a győri baraktáborból. Megközelítőleg 2400-an voltak, és további száz férfi fogoly tartozott még a láger állományába. A behordatott, egyre mocskosabb és tetvesebb szalmán, majd a csupasz betonon, széljárta termekben töltötték a kemény telet.

A még munkabíró foglyokkal kezdetben romoltak karitási, árokásási és más munkákat végeztek, később a legyengülés, a fertőző betegségek miatt már nem lehetett kiengedni a lágerből senkit. Fertőző bélhurut, paratifusz, spanyolnátha, fertőző májgyulladás, agyhártyagyulladás és diftéria pusztított közöttük. 1945 február végén a kiütéses tifusz, másképp flekktifusz is megjelent, ekkor a tetűmár csurgott az elgyötört testekről.

A náci cinizmus a flekktifuszt „lágerláznak” nevezte, a foglyok azonban nem ezt nevezték így, hanem a testi erővesztés és a lelkí összeroppanás halált okozó együttesét. Kínokkal járt a C-vitamin hiányából erőd skorbut, valamint a flegmone (további gennyesedés a bőr alatti laza kötőszövetekben). A sebek nem gyógyultak be, sőt tályogok nyíltak. Az éhezés, a veseműködés zavarai nyomán ödema (elvizesedés) lépett fel számos zsidónál.

A láger parancsnoka Lichtenwörthben is – február 20-áig – Vrtoch Oberscharführer volt, naponta élt az egyéni és kollektív büntetés megannyi lehetőségevel. A kosztelvonás és vízmegvonás mellett a 25 bottítés – előfordult 50 is – a „fegyelmezés” alaptárába tartozott.

Lichtenwörth község lakosai maguk is nélkülöttek, és a deportáltak támogatása szigorúan tilos volt. Mégis sok emberséget tanúsítottak. Együttérzésük bizonyítáka, hogy a lágerből kiszökött zsidókat élelmiszerrel támogatták, és többször megötörték, hogy az életet jelentő ennyival valamiképp a lágerba is bejuttatták.

1945 márciusára a helyzet annyira romlott, hogy Lichtenwörthben naponta 16-32 pária pusztult el. A temetők székhelyen szállították ki az SS-ek a temető mellett árokba. Valamennyi földet szórtak rájuk, ezzel meg is volt a temetés.

A szovjet csapatok április 2-án szabadították fel a láger. Az áldozatok emlékét 1975-ben megörökítették, és ápolják.

Szita Szabolcs

HÍREK

Az AJJDC Magyarországi Irodája, a Magyarországi Zsidó Szociális Segély Alapítvány és a Humán Szolgáltatók Kamarája közös szemináriumot tartott a szociális munkáról Budapesten. Dr. Israel Sela igazgató megnyitójára után dr. Jossi Korasim (Hebrew University, Jeruzsálem) A közösségszervező és -fejlesztő tevékenység lehetőségei, módszerei Izraelben címmel tartott előadást.

A Hősök templomában szólították a Tóra elő Timár Jenőt 80. születésnapja alkalmából. Fekete László főkántor misebérachja és a kórus zsoltáréneke után Fröhlich Róbert rabbi szólt az ünnepelthez, és Isten áldását kérte reá. Heisler László elnök az előljárók nevében köszöntötte a templom előimádkozóját.

Vájákhé szombatján a zsúfolásig megtelt zuglói zsinagógában köszöntötték Földvári Ármin elnökhez. Yvette 85. születésnapját Fodor Endre. Az ünnepelt ősi dallamon recitálta a haftarát, ezt követően keddison láttá vendégül a jelenlévőket. Kővári Dezső és dr. Moskovics üdvözölték a jubiláns és családját.

A Cödök Zsidó Szociális Nevelési és Kulturális Alapítvány kuratóriuma elhatározta, hogy 1995. március 1-jétől kezdődően havi 50 ezer forintot folyósít a Magyarországi Zsidó Szociális Segélyalapítványnak ajándékcsomagok vásárlására, amelyeket ez utóbbi alapítvány önkéntesei adnak át az arra rásoroltaknak.

A Visegrádi utcai templomban ünnepelt 75. születésnapját Fodor Endre. Az ünnepelt ősi dallamon recitálta a haftarát, ezt követően keddison láttá vendégül a jelenlévőket. Kővári Dezső és dr. Moskovics üdvözölték a jubiláns és családját.

A Visegrádi utcai templomban ünnepelt 75. születésnapját Fodor Endre. Az ünnepelt ősi dallamon recitálta a haftarát, ezt követően keddison láttá vendégül a jelenlévőket. Kővári Dezső és dr. Moskovics üdvözölték a jubiláns és családját.

A Visegrádi utcai templomban ünnepelt 75. születésnapját Fodor Endre. Az ünnepelt ősi dallamon recitálta a haftarát, ezt követően keddison láttá vendégül a jelenlévőket. Kővári Dezső és dr. Moskovics üdvözölték a jubiláns és családját.

A Visegrádi utcai templomban ünnepelt 75. születésnapját Fodor Endre. Az ünnepelt ősi dallamon recitálta a haftarát, ezt követően keddison láttá vendégül a jelenlévőket. Kővári Dezső és dr. Moskovics üdvözölték a jubiláns és családját.

A Visegrádi utcai templomban ünnepelt 75. születésnapját Fodor Endre. Az ünnepelt ősi dallamon recitálta a haftarát, ezt követően keddison láttá vendégül a jelenlévőket. Kővári Dezső és dr. Moskovics üdvözölték a jubiláns és családját.

A Visegrádi utcai templomban ünnepelt 75. születésnapját Fodor Endre. Az ünnepelt ősi dallamon recitálta a haftarát, ezt követően keddison láttá vendégül a jelenlévőket. Kővári Dezső és dr. Moskovics üdvözölték a jubiláns és családját.

A Visegrádi utcai templomban ünnepelt 75. születésnapját Fodor Endre. Az ünnepelt ősi dallamon recitálta a haftarát, ezt követően keddison láttá vendégül a jelenlévőket. Kővári Dezső és dr. Moskovics üdvözölték a jubiláns és családját.

A Visegrádi utcai templomban ünnepelt 75. születésnapját Fodor Endre. Az ünnepelt ősi dallamon recitálta a haftarát, ezt követően keddison láttá vendégül a jelenlévőket. Kővári Dezső és dr. Moskovics üdvözölték a jubiláns és családját.

A Visegrádi utcai templomban ünnepelt 75. születésnapját Fodor Endre. Az ünnepelt ősi dallamon recitálta a haftarát, ezt követően keddison láttá vendégül a jelenlévőket. Kővári Dezső és dr. Moskovics üdvözölték a jubiláns és családját.

A Visegrádi utcai templomban ünnepelt 75. születésnapját Fodor Endre. Az ünnepelt ősi dallamon recitálta a haftarát, ezt követően keddison láttá vendégül a jelenlévőket. Kővári Dezső és dr. Moskovics üdvözölték a jubiláns és családját.

A Visegrádi utcai templomban ünnepelt 75. születésnapját Fodor Endre. Az ünnepelt ősi dallamon recitálta a haftarát, ezt követően keddison láttá vendégül a jelenlévőket. Kővári Dezső és dr. Moskovics üdvözölték a jubiláns és családját.

A Visegrádi utcai templomban ünnepelt 75. születésnapját Fodor Endre. Az ünnepelt ősi dallamon recitálta a haftarát, ezt követően keddison láttá vendégül a jelenlévőket. Kővári Dezső és dr. Moskovics üdvözölték a jubiláns és családját.

A Visegrádi utcai templomban ünnepelt 75. születésnapját Fodor Endre. Az ünnepelt ősi dallamon recitálta a haftarát, ezt követően keddison láttá vendégül a jelenlévőket. Kővári Dezső és dr. Moskovics üdvözölték a jubiláns és családját.

A Visegrádi utcai templomban ünnepelt 75. születésnapját Fodor Endre. Az ünnepelt ősi dallamon recitálta a haftarát, ezt követően keddison lá

Román György

Múzeumi megnyitó

A Budapesti Zsidó Múzeum 1995. évi újraindítása előtt a MAZSIHISZ ügyvezető igazgatója és a múzeum igazgatója meghívta a budapesti és vidéki hitközségek vezetőit, a sajtó képviselőit, hogy tekinték meg a Dohány utcai zsinagóga rekonstrukciójával párhuzamosan a vele egy épületkomplexumban lévő, kibővített Budapesti Zsidó Múzeum befejezés előtt álló munkálatait.

B. Turán Róbert, a múzeum igazgatója elmondotta többek között, hogy a rekonstrukció eredményeként mintegy 700 négyzetméterrel növekedett a múzeum alapterülete. Ezt követően bemutatta egyrészt a múzeum első emeleti szintjét, ahol az 1993-ban elrabolt és időközben visszakerült műkincsek is láthatók, majd a második emeletet, valamint egy egész új épületszárnát, amelyben helyet kap a kibővített múzeumi raktár, levéltár és könyvtár. A bemutatás célja – mondotta – az, hogy a hitközség vezetői és a sajtó képviselői megismerjék azokat az erőfeszítéseket, amelyeket a Zsidó Vallási és Történeti Közgyűjtemény megvalósítása érdekében tett és tesz a budapesti zsidóság vezetése. A látogatóknak lehetőségi nyílt a zsinagóga női erkélyéről megtekinteni a Dohány utcai zsinagóga előrehabilitált munkálatait is.

A múzeum második emeleti szárnyában nyílt meg az „Áldozatok és gyilkosok” címmel Gedő Ilka gettórajzaiból és Román György a „Háborús bűnösök népbírósági tárgyalásán” címmel készített rajzaiból egy gazzdag tárlat. A kiállítás megnyitásán részt vettek a magyar társadalmi és szellemi élet képviselői, valamint az

Egyesült Államok és Németország nagykövete.

Zoltai Gusztáv ügyvezető igazgató ősi zsidó köszöntéssel, Brühm Hábjárral (áldottak az érkezők) -mal üdvözölte a kedves vendégeket a zsidó közösség újjávározott otthonában, majd így folytatta: „Az egész épületkomplexumban lezajlott nagy átépítés és kitalajselés példaértékkel bír. Egyben szimbolikus is számunkra. Olyan új alapokat jelent, amely szimbolizálhatja a századot, hogy a zsidó szellemi jelenlétéit is új alapokra helyezzük. Nagy örömkönkre szolgál, hogy az itt látható kiállítás a múlt árnyait a jelen fényében mutatja fel – ez megújulási vágyunk kontrasztját hordozza” – fejezte be üdvözlő szavait az ügyvezető igazgatót.

Ezt követően felkérte dr. Göncz Árpádot, a Magyar Köztársaság elnökét a kiállítás megnyitására. Rövidítve közzéadjuk beszédét. „Kedves barátaim! Nagyon fontos alkalmom ez. Fontos alkalm, mert egy épületnek a felámadását jelzi, fontos azért, mert visszatértek a kincsek ebbe a házba. Fontos, hogy együtt vagyunk, de a legfontosabb mégicskak az, hogy kiállításra kerültek ezek a csodálatos képek. Engedjék meg nekem, hogy most ne a borzalmakról beszéljek. Én itt éltem át Budapesten azokat a napokat, heteket, amikor a művész a képeit festette, rajzolta.

Itt éltem át, bár én nem voltam ilyenkor, azokat a tárgyalásokat is, amelyeken a gyilkosok fényképe készült. Ahogy körülönök, sokan vannak itt, akik maguk is tanúi voltak annak a kornak. Én azoknak a rajzoknak a képében sokkal többet látok, mint a

borzalmak megörökítése. minden egyes rajzot a maga gyöngédségében, érzékenységeiben, emberségeiben is látni kell. Én azt hiszem, annak az időszaknak ennél hivább emberi krónikáját senki meg nem írta. Büszke vagyok, hogy honfitársaink így látták a dolgokat, büszke vagyok, hogy ez a kiállítás végig fogja járni a világot. Az örök emberi szellemről, a szellem győzelméről fognak tanúskodni, és éppen a megértésük miatt arról, amit szeretek mondanival, hogy az élet minden körülmények között erősebb, mint a halál. És ezt az érzést, ezt a bizonyítéket szeretném megköszönni mindenkitőjüknek. Nekik is, aik sajnos nincsenek már közöttünk, de a képeik lévén itt maradnak közöttünk.

Ezután köszönetet mondott Semjén Anitának, a Cultural Exchange Foundation Washington D. C. igazgatójának, a kiállítás szervezőjének, valamint kivitelezőjének.

A köztársasági elnök megtekintette a kiállítást, majd a visszakerült műkincseket is. A rajzkiállítás megtérítéssel május 30-ig, szombat kivételel naponta 10.00 órától 15.00 óráig, vasárnap 10.00 órától 13.00 óráig.

Lazarovits Ernő

A komlói tóra

Első novelláskötete jelenik meg egy embernek, aki már a hatvanadik életévéhez közelít. Ez a tény önmagában is érdekes, bár mindig voltak világszerű amolyan későn éró írók és művészek, bár csak kevesen. A könyv sajnos nem szerepelte az elbeszélések eredeti megjelenési dátumát, így csak gyarla emlékezetemre támászkodva mondomb (sakkolom), hogy talán tíz-tizenöt éve jelent meg az első, vagyis Benedek István Gábor már akkor is középkorú volt, amikor a szépirodalmat elkezdte.

Ahogyan azonban elolvasm a komlói tóra című kötete minden a nyolc novelláját, fájalom, hogy későn kezdte és a napi újságírói elfoglaltsága mellett oly kevés időt tudott szaktani erre. Mert stílusa annyira eredeti, elbeszésmódja oly vonzó, enyhén humoros, szelídén ironikus látásmóda annyi örömöi szerző, hogy kétszer-háromszor ennyi novellájának is szívesen lennék olvasójá. És csak reménykedni tudok, hogy BIG (így becézik barátai, ismerősei, pályatársai) további elbeszéleskötetekkel szerez majd új meg új meglepetést olvasónak, talán még regényekkel is. (Olvasmányos, izgalmas dokumentumregényt már írt.)

Megrendítően szép novella a Szerecsen Pisti, félvér kisfiúról szól, egy kereszten tót cselédlány és egy amerikai néger katona szerelemgyerekéről, aki tótkomlói zsidó családnál nevelkedik és ezért is maga is Auschwitzba kerül, ott pusztul el együtt az „igazi” zsidókkal.

Azt mondtam az imént, hogy A vendég – talán ez a kötet legjobb darabja – a híres rokon, Bródy Sándor tótkomlói látogatásának fontos eseményeit jegyzí fel mesterien, úgy, hogy a nagy író unokatestvéréről, a szerző édesapjáról ugyanolyan értékű portrétkapunk, mint A tanítónő alkotójáról.

Megrendítően szép novella a Szerecsen Pisti, félvér kisfiúról szól, egy kereszten tót cselédlány és egy amerikai néger katona szerelemgyerekéről, aki tótkomlói zsidó családnál nevelkedik és ezért is maga is Auschwitzba kerül, ott pusztul el együtt az „igazi” zsidókkal.

Azt mondtam az imént, hogy A vendég a kötet legjobb novellájá! Lehet, hogy tévedtem, a címadó elbeszélés irodalmilag talán még érdekesebb. Igaz, ez az egyetlen, amelynek politika- és történelemtanulmánytól nem értek egyet, mert az '56-os forradalomban valós arányait felülmúlva áb-

rázol bizonyos antiszemita jelenségeket anélkül, hogy az ügy igazán összefüggésben áll a zsidókkel.

„Sólem Aléchem, Singer, Mala-mud zsidó világa jelenik meg ezeken a lapokon” – olvasható a könyv hátlapján, s ez így igaz. Meg Chagall világa, akinek a kötet gyönyörű címlapja is köszönhető. (Dan Konyvkiadó)

Barabás Tamás

Scheiber Sándor sírjánál

Egykor tanítványok, barátok, tisztelők, a rabbikar tagjai, és természetesen a csalátagok vették körül Scheiber Sándor sírfját elhalmozásának 10. évfordulójára alkalmából. Tóth Emil főkántor gyászimája után dr. Schweitzer József országos főrabbi részletesen szólt Scheiber Sándor halhatatlan munkásságáról, érdemeiről, amellyel örökre befirta magát nemcsak a magyar, de az egyetemes zsidó tudomány történetébe is. A főkántor Kél málé ráchámimját követően Deutsch Róbert, a rabbiság igazgatója mondta el a Kádist.

Interjú Georg Klein professzorral

Georg Klein nemzetközi rangú tumorbiológus, a stockholmi Karolinska Egyetem Sejtbiológiai Intézetének professzora néhány napot Budapesten töltött. Itt tartózkodása alatt, egy sajtótájékoztató alkalmával bemutatta a média képviselőinek új, magyarul is megjelent könyvét, „A tudomány körül” címmel. Egyúttal kutatásainak foglalatairól tartott lebíncselt előadást.

Nagy megtiszteltetés számomra, hogy negyedráakra beosztott szabadidejéből – minden más sajtóorganumot, a Televízió forgatócsoportját előzte – örömmel állt kérdésem elő.

– Magyarországon született, nevelkedett, érettségizett, s kezde meg orvosgyakorlani tanulmányait. Mikor, milyen körülmények között jutott Svédországba?

– 1947-ben, medikusként adódott számomra lehetőség svéd zsidó diákok meghívására elutaszni a háborúról nem károsodott országba. Érdekes módon, indulásom előtt pár nappal ismerkedtem meg leendő feleségemmel... Hármon oda-vissza utazgatás után döntöttünk, és 1948 márciusában együtt maradtunk ott.

– Hogyan alakult pályafutása?

– Gyakornoki álláshoz jutottam a Karolinska Egyetemen, és szerencsére egyetemi tanulmányaimat is folytathattam. Az események felgyorsultak, hiszen 1951-ben docens lettem és 1954-ben már professzori címet kaptam.

– Milyen lehetőségei nyíltak a kutatómunka folytatására, hiszen már Budapesten, igaz, kezdetleges körülmények között, de folytatott kutató tevékenységet.

– Ezen a területen engedélyezték a megitérítést, a bizalom. De támogatást csak megnyert projektek után vártak.

– S mivel minden állandó mozgásban van, az elnyert babérokon nem lehet pihengetni...

– Beszélne a szakterületéről?

– Részben a tumor-immunológia, részben tumorvírusok, (különösen egy fajtája), sejtentogenetika – minden széles körű, sok projektből álló, sok munkatársat igénybe vevő kutatási tevékenység, ami lényegében a rákjeselek tulajdonságaival foglalkozik és azzal, milyen genetikus változások mennek végbe a rákjeselek folyamatos rosszindulatúbbá válása során – ami egy evolúciós folyamatnak felel meg.

S itt, ennél a pontnál kérek elnázést azon kedves olvasóktól, akiket interjújával tudományos munkásságához köthetem, érdekelne, de e témaiban, még kérdések megfogalmazása terén sem tartom magam autentikusnak.

– Elhelyett ismerjük meg professzor Georg Kleint, a holocaustot Magyarországon átélt zsidót...

– 1944. 19 éves. Mivel foglalkozott?

– A rabbi-tanfelügyelő, Zsidó Tánacs-tag, Kohn Zoltán titkára voltam, a Hitközség III. emeletén működtünk. Kétséges, hogy ismerte meg ott, nagy részük hősies helytállásáról tett tanúi-

határozó volt tetteiben, kapcsolataimban.

Elhittem. Világos logikájú, tiszta, száraz adatokkal ellátott dokumentum volt, hihetetlen ellentében azokkal a maszlagokkal, amelyeket velünk, zsidókkal elhittem próbáltak, mint áttelepítés, munka, egyebek... A jegyzőkönyv (amelyet Vrba írt, akit később sikeresen Vancouverben megtalálom) eljutott Horthyhoz is, aki hatással volt férjére a deportálások megállítására. A Vöröskereszт jóvoltából Svájc és Amerika is értesült a történetkről... Ez a gyors, csendes diplomácia legtöbb volt, a leghatékonyabb – amit csak tehettek. Szinte csak mi, akkor fiatalok voltunk azok, aki hittünk és illegalitásba vonultunk. Egy magyar zsidó polgár, aki törvénytiszttel volt, rendszeretől, azt a helyzetet, hogy minden, minden átműködő, felborul, nem tudta elfogadni, elhinni...

Szálasi hatalomra kerülése után, októberben megszűnt az iroda, öt napig a házat sem tudtuk elhagyni. Kohn Zoltánt a nyilasok elvitték, kis híján halálra verték. Kis időre ugyan szabadon bocsátottak, de hamis papírok nem fogadtak el, beletörődött sorsába, ami rövides megpecséteződött.

Engem sáncmunkára vittek. Gödöllő környékén ástunk tankespadákat a oroszok megállítására. Egyik novemberi éjszaka Pünkösdfürdőre hajtottak bennünket. Összezsúfolódva szorongtunk egy üres medencében, majd hajnaltájt továbbmentünk a békásmegyeri HÉV-állomásra, amit katonák vettek körül. Sötét volt. Koromsötét. Tudtam, hogy meg kell szökni, hiszen további úti célnakat nem tudtam, de feltehető volt, hogy Németország felé hajtanak bennünket.

Tapogatóztam, próbáltam a ránk zárt ajtókat, s csodák csodája, az egyik engedett. A nagy váróterembe jutottam, ahol szintén nem volt világítás..., ellenben nyitott ajtót találtam, egy hosszú folyosót, amelyen végigbotorkálva hideg levegő csapott aromba, és az országúton találtam magam. Letéptem a sárga csillagot, eldobtam a lapátomat, el a hátsákat...

Pünkösdfürdő felé igyekeztem, ahol tudomásom szerint egy volt tanárom lakott. Megtaláltam. Szegény nagyon felt. Megnyugtattam, hogy csupán tisztálkodni szeretnék és egy öltözet civil ruhát...

Pestre érve távoli rokonaim segítével találtam meg Izsák Gábot (a Héber Egyetem későbbi haematológus professzor), aki egy hadizsákmányban dolgozott akkor. Egy Lónyai utca címét adott meg. A lakás tele volt menekült zsidókkal. A lakás tulajdonosa a kandalló kéményéből halászta ki az ott rejtegett hamis papírokat, és adott nekem is...

Albérletbe költöztem, és odahoztam a deportálásból megszökött édesanyámat és nevelőapámat is. Igazolványom meglehetősen rossz utánzat volt, rajzolt pecséttel... tudtam, hogy igazoltatás esetén percek alatt lebukhatott.

Érdekes..., amíg sáncmunkán voltam, állandóan szorongtam, depresszióm volt. Amint hamis papírokkal kezdtettem mozogni, boldog voltam... Bár minden reggel úgy ébredtem, hogy az estét már meg sem érem, mégis... hiszen önállóan irányítottam az életemet, sorsomat, legalábbis ez volt az illúzióm... Túléltem, Istennek hála, és édesanyám is, aki közel 100 évesen jó egészségeknek örvend Stockholmban. Ennyi.

Igen, ennyi. Még hozzájártozik a történethoz, hogy az interjú végén Georg Klein elnázést kér, hogy megállíthatatlanul ömlött belőle a szó, és nem hagyott kérdésekre időt.

Évtizedek óta talán először nyílt így meg – érzésem szerint! Bevallom, eszem ágában sem volt kérdésekkel megzavarni!

gáljuli

Óriszentpéter, r. k. templom, a déli oldal a gótikus nagyobbítással (Galacanu Efstatia felvétele)

Pusztaderics-Szomácspuszta, r. k. kápolna, déli oldal (Hajmási Erika felvétele)

A Pulszky Társaság közgyűlése

2004. március 19.

A Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület 2004. március 19-én tartotta évi rendes közgyűlését a Néprajzi Múzeum Dísztermében. A közgyűlés elfogadta az elnökség és a választmány által már korábban jóváhagyott 2003. évi közhasznúsági jelentést, illetve kisebb módosítások figyelembevételével megszavazta a 2004. évi munkatervet is. A közgyűlésen Bereczky Loránd, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója tartott előadást „Múzeum vagy szórakoztatás” címmel, melyet szakmai vita követett. A közgyűlésen Váendor László, a Megyei Múzeumi Szövetség elnöke tájékoztatott tartott az új szerveződés céljairól és működéséről, Füzes Endre pedig a Tájház Szövetség képviseletében beszélt az általa vezetett egyesületről

Gönczi Ambrus

NKA hírek

Az NKA Müemléki és Régészeti Szakmai Kollégiuma

A kollégium elnöke:

Román András építészmérnök, kandidátus (Budapest)

Tagok:

- Erő Zoltán vezető tervező, ügyvezető igazgató, Palladium Stúdió (Budapest)
- Gerelyes Ibolya régész, főosztályvezető – helyettes, Magyar Nemzeti Múzeum (Budapest)
- Káldi Gyula Kárpát-medencei referens, Társadalmi Kapcsolatok Igazgatósága, KÖH (Budapest)
- Mezős Tamás tanszékvezető egyetemi tanár, Építészettörténeti Tanszék, BMGE (Budapest)
- Nagy Mihály főosztályvezető, Európa Uniós és Stratégiai Főosztály, NKÖM (Budapest)

A kollégium által kiírt pályázatok rövidesen olvashatók az NKA honlapján! www.nka.hu

Az NKA Múzeumi Szakmai Kollégiumában *Gerelyes Ibolya* távozása után új tag:

- Mravik Lászlóné, okl. restaurátor művész, Magyar Nemzeti Múzeum (Budapest)

Múzeumi könyvtárak

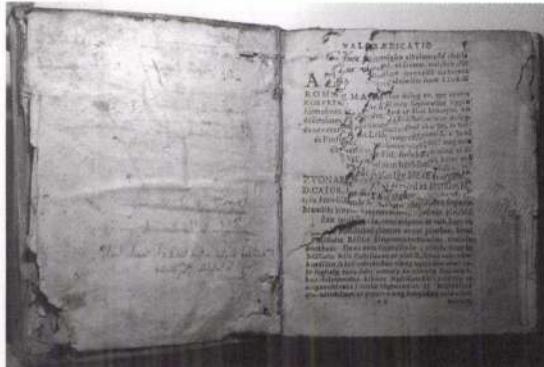
A Xántus János Múzeum könyvtára

1857 nyarán került a győri bencés Főgimnáziumba Rómer Flóris, mint a „Német nyelv, Mennyiségtan, Természetrajz” tanára és a „természeti műtárának őre”.¹ Ez a „műtárt”, vagyis a természetrájzi szertár és régiségtár volt a mai Xántus János Múzeum magja. 1859. május 6-án „az ó építészeti műemlékek fönntartását célzó bírósalmi cs. kir. középponti bizottságnak Romer Floris tudott régiségek őrének nevezte, múzeumunkat pedig ugyanazok őrhelyének jelölte ki.”² Rómer már a Győri Közlöny 1857. december 13-i számában felhívást tett közzé, amelyben állami oktatás céljaira vadakat, könyvadományokat kért. A felhívást 1858-ban megismételte. A gimnáziumban ekkor már működött két jelentős könyvtár, a tanári és az ifjúsági (2-3000 kötettel). A felhívás nyomán érkezett 12 db könyv már a múzeum könyvtárát alapozta meg az 1858/59. évi beszámoló szerint.³ A későbbi évek gyarapodásaira is az ajándékozást marad a jellemző, a szerzemények, vagyis a vásárlások között ritkán szerepel könyv.

1 A Győri Bencés Gimnázium Értesítője (GyBGÉ) 1857/58. 24. p.

2 GyBGÉ 1858/59. 12. p.

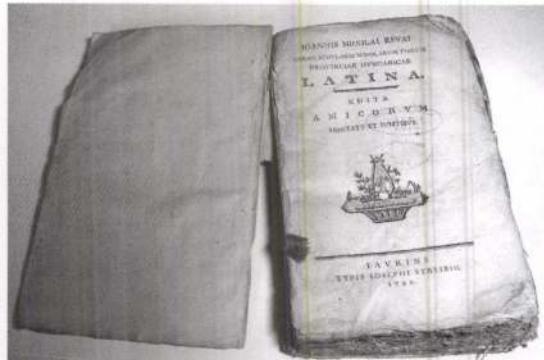
3 GyBGÉ 1858/59. 22. p.

Lethenyei István csepregi prédikátor, Zvonarics István cenki prédikátor, Zvonarics György, Batthyáni Adámnak udvari szolgája. Nevezettek, a szerző „maradéki” adták ki 1628-ban Csepregen Zvonarics Mihály (1570–1625) evangélikus prédikátor postilláit a következő címen:

Zvonarics Mihály: Magyar postilla, az az az Szenthalomsag vasarnaptul fogva koevetkoezendoe vasarnapi evangeliumoknac másodic részben foglaltatot világos és értelmes magyarázatty, melyet az fő tudos és nevezetes Szent Irás magyarázo doctoroknac és professoroknac írásokbul irt és szerzet értékben az Istennben elnyugodot és idvözült Zvonarits Mihaly sarvari praedicator és Dunan innenn valo keresztyén ecclesiáknac superintendense, és holta után maradéki kinyomtattattanac...
Csepregben MDCXXVIII Farkas [965] pag. 4.

Rómer Flóris 1861-ben Pestre került, utódai közül kitűnik Mérty Etel, aki 1863-tól 1883-ig volt a múzeum őre. 1866–1869 között rendszeresen beszámolta a gyarapodásról a Győri Közlönyben, gyarapítási munkája megközelítette Rómerét. Latin, német, magyar nyelvű kéziratok, levelek, oklevelek, régi és új könyvek, folyóiratok, hírlapok és aprónyomatványok szerepelnek a „vegyes készítmények” rovatában. Elmondhatjuk, hogy a nyomtatott anyag inkább egy ad hoc gyűjtemény volt ebben az időszakban, és nem szakkönyvtár. Mégis, ha nem is céltudatos gyűjtéssel, apránként gyarapodott és elvált a helytörténeti anyag (a győri nyomtatványokkal) a szakirodalomtól. A régészeti és művészettörténeti szakanyag is szaporodott könyvekkel, folyóiratokkal, kiállítási katalógusokkal. Az 1873/74. évi értesítő szerint csak 29 db, de két év múlva összesen 601 nyomtatvánnyal nőtt az állomány.⁴ 1880-ig tételesen – bár nem pontos címleírással – nyomon követhető a gyarapodás az évkönyvekben, később már csak számadatokat közölnek. 1922-től ismét neves régész, Lovas Elemér lett a múzeum őre. A

Ioannis Nicolai Révai [Miklós]: Latina (Iavrini, Typis Iosephi Streibig, 1792. 194 p.) című munkáját hozattuk rendbe, amelybe bele van kötve az ugyancsak Révai Miklós által írt Carmina (Sopronii, Typis Antonii Siess, 1801.45, [1] p.).

régészeti anyag katalogizálása és a régészeti kataszter felállítása mellett törődött a könyvtár ügyeivel is. Ő fogalmazta meg, mennyire szükséges a jó szakkönyvtár: „...nagy nehézségekkel kell megküzdenie a vidéken élő régésznek, mert a szakkönyvtárak hiánya megköti a kezét; azok meg, akiknek módjukban volna az ezen a téren felmerülő nehézségeket elhárítani, gyakran szükkeblűek és megközelíthetetlennek teszik a kezükön lévő szakkönyveket”.⁵

Lovas Elemér már az 1920-as években szorgalmazta egy városi múzeum létesítését a Rómer Flóris Múzeum anyagának nyilvánossá tételevel, azt letét-ként átvéve és gyarapítva. Az általa írt múzeumtörténetet is ez a törekvés hozta létre 1937-ben, ugyanis Győr városa is működtetett egy gyűjteményt 1935-től, ahol az összegyűlt anyag őrzésével Jenei Ferenc tb. alkönyvtárost bízták meg, Lovas Elemér szakmai irányításával. Ez jórészt képgyűjtemény volt, 1939-ben pedig várostörténeti gyűjteményt hoztak létre.⁶ 1943-ban, a város szabad királyi rangra emelésének 200 éves jubileumán a március 6-i díszközgyűlés Városi Múzeum létesítését határozta el. A múzeum vezetője Jenei Ferenc maradt, és az ebből az időszakból fennmaradt kevés irat és a könyvekben található tulajdonosi bélyegzők alapján tudjuk, hogy ő is gyarapította a könyvtár állományát. 1942-ben megvásárolta a Dissertatio Pannoniae, az Archaeologia Hungarica és a Magyar Művészeti teljes sorozatát.

⁵ Lovas Elemér: A győrvídeki régészeti kutatás és gyűjtés története. Győri Szemle, 1937. 57. p.

⁶ A múzeum történetéről részletesebben ld. Uzsoki András: A győri és Győr környéki régészeti gyűjtés és kutatás története. Arrabona 7. 1965. 5–85. p.; a könyvtár történetéről ld. Csécs Teréz: A Xántus János Múzeum Szakkönyvtára. Kisalföldi Könyvtáros 1994. 2. sz. 28–33. p.

A műemlékvédelem jól kiépített partnerhálózatát alkották korábban a megyei, a városi, sőt néhol a községi műemléki albizottságok. Hányukat – vagy inkább egy hasonló partnerszervezetet – mind jobban érzi és megínyli a szakma, de leginkább az a sok „létébe vetett” műemlék, amelyek után a holló sem károg...

– Miben és hogyan segítettek e szervezetek? – kérdezteuk Román Andrást, az Országos Műemlékvédelmi Hivatal osztályvezetőjét.

– Figyelemmel kísérték a műemlékek sorsát, s ha kellett, értéssítették az akkor műemléki felügyelőséget és segítséget kértek. Somogy megyében létrehoztak egy, az egész megyére kiterjedő műemléki tervtárat és dokumentációt. Sok megyében képes műemlékjegyzéket adtak ki. Sok helyütt kitűnő diasorozatokat állítottak össze a város vagy a megye műemlékeiről. Rendezvényeket, ankétokat, bemutatókat rendeztek, diákkörököt szerveztek.

Nagyon fontos – és ez már megszokott volt a nyolcvanas években –, hogy a legtöbb megyei albizottság kiharcolt kisebb-nagyobb

összegeket a megyei költségvetésből,

saját felhasználásra. Ezt részen a

publikálók költségeire, részen pedig kisebb helyreállítások fi-

nanszrozására fordították. Legutolsó, 1988-as tanácskozásukon derült ki, hogy csak három me-

gyében nem volt ilyen összeg. Ez általában egymillió forint kö-

rrül alakult, de volt olyan megye,

ahol öt-hat millióval gazdálko-

dott az albizottság.

– Ez a helyzet sajnálatosan meg-

változott napjainkra. Mi a vélemé-

nye, miért?

– Az igazán jól működő albi-

zottságok – az előbb említett sa-

ját pénznek köszönhetően is – a

műemléki felügyelőséget és segítséget kértek.

Somogy megyében létrehoztak

egy, az egész megyére kiterjedő műemléki tervtárat és dokumentációt. Sok megyében képes műemlékjegyzéket adtak ki. Sok helyütt kitűnő diasorozatokat állítottak össze a város vagy a megye műemlékeiről. Rendezvényeket, ankétokat, bemutatókat rendeztek, diákkörököt szerveztek. Nagyon fontos – és ez már megszokott volt a nyolcvanas években –, hogy a legtöbb megyei albizottság kiharcolt kisebb-nagyobb

– A kastélyprogram gyakorlatilag leállt. Ebben a megyék voltak a műemlékvédelem legfőbb partnerei egyesületek, amelyeknek mások fi-

a feladataik, a működési terüle-

teik és a lehetőségeik is. Az általában tiz-létsz tagot számláló albi-

zottságok sokkal „operatívabbak”

voltak, mint az olykor több száz em-

beret tömörítő településről egyesü-

letek, s olyanokat vontak be a

munkába, akik hivataluknál

fogva gyakorlatilag is tenni tud-

nak. A falvakban is kevés

megyeiek voltak. Az önkör-

mányzati törvény értelmében

azonban elégé kihúzták a megyék

alól a talajt. Ahogy ezt széles kör-

ben mondják, s szerintem is így

van, ma már csupán „létéste-

ményfenntartó gondnokságok-

nak” tekinthetők. Nincs számot-

bé hatáskörük.

– Sokan azt hangszerelik, olyan

nagy mértékben megerősítik a vá-

ros- és faluvád egysületek, hogy

mellettük nincs szükség a műemlék-

A helyreállított Európa Nostra-díjas Mildorfer-freskó a pápai Esterházy-kastély volt kápolnájában

18. április 1994. 17. oldal

Dóm Ferenc Általános

Négy TERC újdonság

Preisich Gábor: Budapest városépítésének története –
Buda visszavételétől a második világháborúig

A SZERZŐ 1960-ban a Műszaki Könyvkiadónál publikálta az első, korai városépítés-történetet feldolgozó kötetet. A kiegyezéstől a Tanácsköztársaságig terjedő korról szóló kötet 1964-ben jelent meg. Következett az 1919–69 közötti periódusról szóló harmadik kötet – ez már kulcsmű volt. Majd jóval később, 1990-ben a már 80 éves építész megírta a negyedik kötetet is, mely az 1949–90 közötti alcímmel teljesítette ki a már csak könyvritkaságként fellelhető sort.

A TERC kiadó felismerte a hiányt, és egybefűzve megjelentette az évtizedek óta elfogyott első három kötetet. A korábbi kiadásokhoz képest előrelépés, hogy az ábraanyag nem a könyv végen, hanem a szöveghez kötődve jelenik meg. Változatlan az a szemszög, amelyre a szerkesztő, Lévai-Kanyó Judit előszavában filozofikusan fel is hívja a figyelmet: Preisich történetét a modern építészet szemlélete jellemzi, amiben élete végéig hitt.

Vidor Ferenc: Képek és képtelenségek a városok világáról

SZOKATLAN összegzés ez a könyv a város jelenségéről. Vidor Ferenc olyan írásait gyűjtötte egy nagy szemléleti ívet megrajzoló kötetbe, amelyek valamilyen formában már olvashatók voltak. Vagy korábbi köteteiben, vagy a szaksajtóban publikálta őket – több itt olvasható szövege az MÉ felkérésére készült az utóbbi évek során –, de van olyan köztük, amely belső használatra, pusztán gyakorlati céllal íródott: javaslatok, felvételök, helyzetelemző adalékok városügyben. S hozzájuk szenzációs fotók Vidor híres magángyűjteményéből: városról, házakról, falakról, kövekről, árnyékok és tükrözések, szekvenciák egy házsor modern homlokzatán vagy egy féllel leomlott babiloni fal, arab falvak és lakóik, építmenyek és a hozzájuk tartozó emberi, természeti tényező. Lazán a szövegekhez kapcsolódó, analógiákat sejtető képek, egytől egyig a szerző felvételei.

Fontos ez a személyesség, hiszen itt az urbanisztika, Vidor fő kutatási és érdeklődési területe, egy igen széles, komplex rendszerként jelenik meg, amelyben a technikai és technológiai komponensek ugyanolyan súlyal jelennek meg, mint a történeti vagy az ér-

zelmi összetevők. Vidor a teljességgondolat elkötelezett hirdetője, és ez a kiindulópont szervezi a kötet szellemisége mellett a szerkezetét is. Először ráközelít a tárgyára, felmarkolja a téma a maga teljességében, aztán fejezetről fejezetre, lassanként lebontogatja, megvizsgálja az egyes elemeket: hogy milyen elv szervezi rendbe a várost, milyen erő épít fel, mi hagyja elpusztulni vagy fejlődni, és minden a folyamat hogyan tükröződik a szakma és a laikusok gondolkodásában. Határozottan kijelöli az egyes területek felelősségi körét, bevonja az urbanisztika kérdéskörébe a szociológiát, a kultúrtörténetet, a társművzeteket, a politikát és az oktatást, de még erősebben érvel az egyéni szemlélet, a cselekvő állásfoglalás: a város értő használata mellett. S hogy a szándéka komoly, onnan láthatjuk, hogy a fotók mellett gyerekrajzok illusztrálják az írásokat. Nem csupán fontos, összegző szakmai kiadványról van szó tehát, hanem egy mély, összinte személyes hitvallásról, amely hasonlóan komoly személyes viszonyulásokat, aktív részvételt vár az emberi környezet formálása és formálódása ügyében.

Román András: 487 bekezdés és 617 kép a műemlékvédelemről

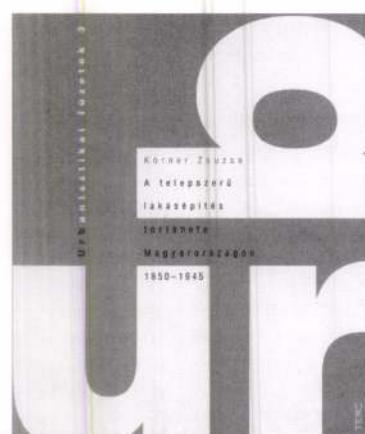
„46 ÉVE nem jelent meg Magyarország műemlékvédelemmel széleskörűen foglalkozó mű” – kezdi a könyvhöz írt előszavát Román András. A megdöbbentő tényt azonban azzal folytatja: a műemlékvédelem három részéből, az elméletből, a gyakorlatból és a történetből ezeken a lapokon ő csupán az elsővel foglalkozik, abban bízva, hogy más szerzők más művei töltik be majd a fennmaradó hiányt.

De még ebben a szerző szerint egy-harmadnyi szeletben is olyan alapvető ellentmondások vannak, amelyekre csak egy-egy konkrét eset kapcsán figyelünk fel. A vitás pontok száma évre gyarapodik, és ez nem véletlen. Mindannyian emlékszünk, hiszen nem is volt olyan rég, micsoda felháborodás kísérte a szakma és a nyilvánosság részéről a székesfehérvári védőtető felépülését és lebontását. De ugyanilyen heves szócsaták zajlottak az esztergomi vagy a visegrádi rekonstrukciónál, ha csak az utolsó évtized hazai példái között maradtunk. Egyre több a műemlék, egyre jobbak a rendelkezésre álló technológiák a

védelemhez, és egyre szélesebb az a szempontrendszer, amely szerint elbánnunk belük – az újraépítéstől a kiegészítésen, részleges felújításon át a pusztá állagmegóvásig. Mindez a műemlékvédelem feladata, és annak megállapítása, hogy mikor melyik a követendő, hogy mely műemlékek esetében lehet hozzáadni, a képzelt környezetet a semmiből felépíteni, vagy hol javasolt inkább a fennmaradt részek helyreállítása, csonka formában való, utalásszerű megőrzése, az mindenkorai vitákat szül. Ez a kötet most az elmélet sikján maradva, sok minden helyre tesz. Közérhető nyelven fogalmazza meg, mi a műemlék, milyen típusai vannak, minek milyen értéke lehet, mi a célja a helyreállításnak és az ki-nek milyen haszonnal jár. Definiál egy sor olyan fogalmat, ami az utóbbi évtizedekben szilárdult meg a szakmában, mint például a kultúrtáj, a népi vagy az ipari műemlék. Eljárásokat, megközelítéseket, munkafolyamatokat ír le, pontos, szakszerű, mégis bárki számára könnyen megérthető és belátható módon magyarázza el, ki mit csinál és csinálhat

a műemlékvédelem címere alatt. Példákat is bőven kínál, néhány híres külföldi és sok hazai műemlék felújításának konkrét esetét elemzi, és ezzel a korábban meghatározott folyamatokat és elveket a gyakorlatban is bemutatja. A 487 bekezdést illusztráló, kísérő, kiegészítő 617 fotó és rajz pedig, a képaláírásokkal együtt, gazdag képanyaggal tárásztja alá – vagy inkább fordítva, hiszen szöveg és kép arányában az utóbbi dominál, és így ez az elméleti, fogalomtisztázó alapmű egyben jól használható, látványos képeskönyv is.

Körner Zsuzsa: A telepszerű lakásépítés története Magyarországon 1850–1945

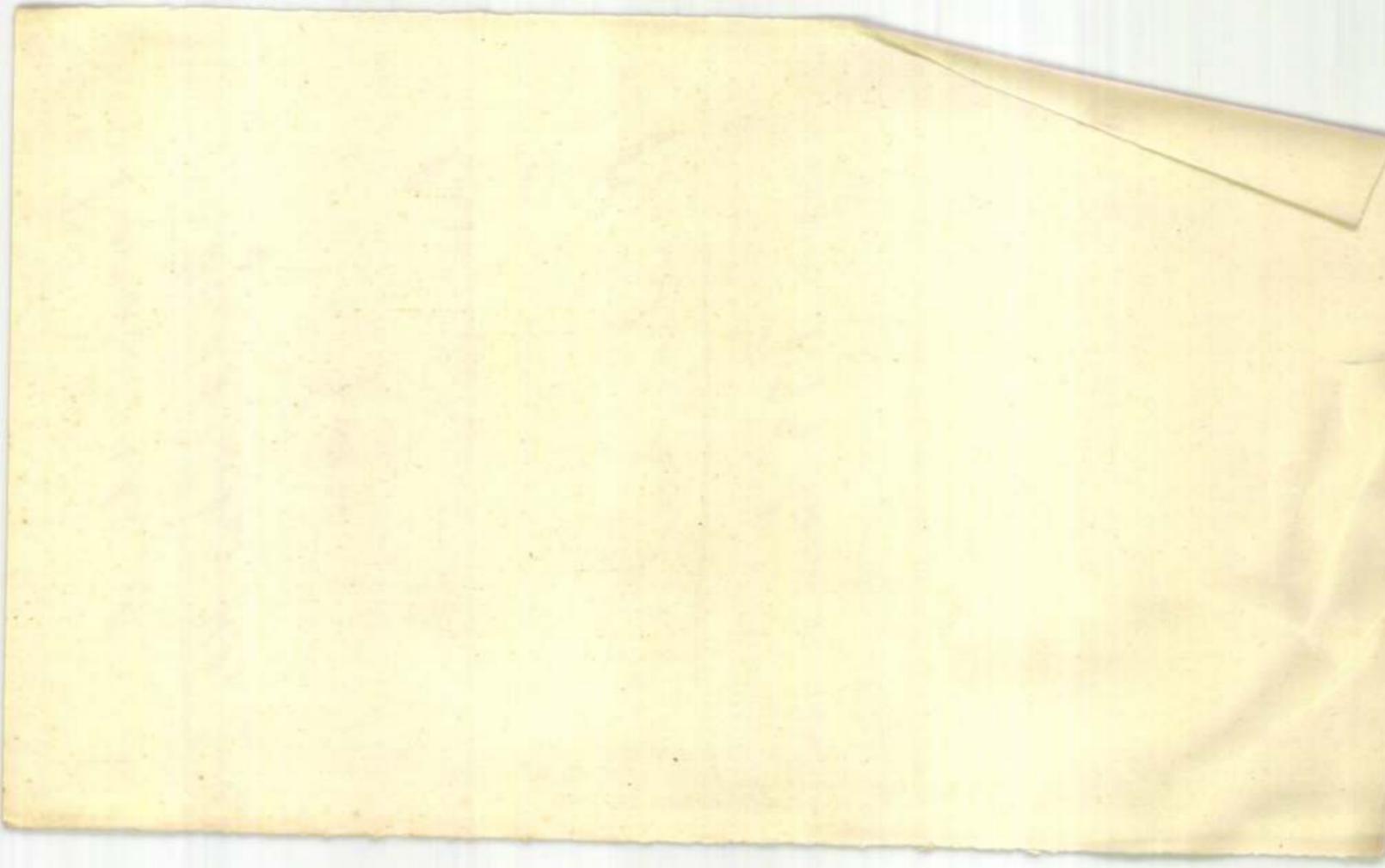
MOST, hogy az új műfaj, a lakópark a lakásépítés egyik fő ágává nőtte ki magát, és radikálisan átalakítja a hazai városok képét, nem érdektelen visszánézni a telepszerű lakások magyarországi történetére. Körner Zsuzsa kötete precíz, szakmai megközelítésben tállalja a civil szféra lakásclú építkezéseit a múlt század közepétől, vagyis az iparosodás kezdetétől 1920-ig. A kezdt évszámot a hazai ipar – elsősorban a gyáripar és a bányászat – vállalati és területi koncentrációja, a záró dátumot Trinanon jelöli ki. E kettő között olyan vetületben szemléli a lakásépítés történi-ját, amely mögött a világon egyedülálló tempójú fejlődés áll, egy dön-

tőn agrár jellegű ország átállása a városi kultúrára.

A szerző az építettők és a használók, a finanszírozók, a lakástípusok, az építészeti karakter és a szociológiai hátterű elemzéssel több körben vázolja fel a telepszerű lakások jelenségét, kitér az állami szerepvállalásra éppúgy, mint az egyes nagyvállalatok döntéseire vagy a használók, a lakók meg változott életfeltételeire. A kötet végig megmarad a szakmai szóhasználatnál, felvállalja az elemzés adatokra támaszkodó, szárazabb karakterét, nem kíván népszerű megfogalmazásokkal a széles olvasóközönség felé fordulni. Így viszont megőrzi azt a tényekből kiinduló,

számokra és jellemzőkre épülő pontos-ságát, amellyel szinte statisztikai módszerrel utat nyit az építés, a lakáshasználat efféle megközelítése felé.

G.E.

Roman'sche

Strelitzie

Goldruher Klav.

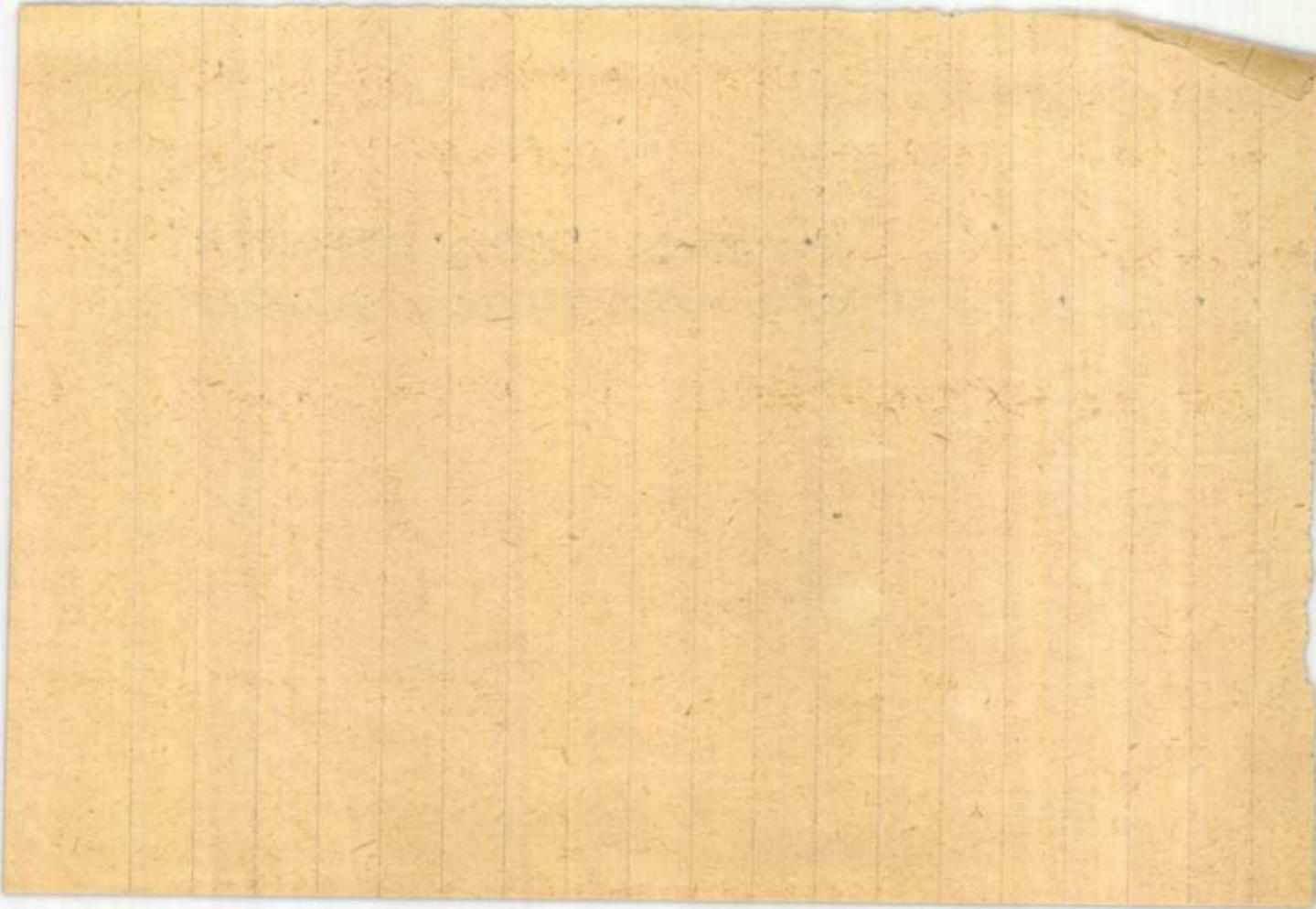
perf.

Lind

=

Borsteigamlex

779 h.

Győzeg K.: A keleti vásár lippalvészete. HEGY.
Lippalvészeti. 1921. 35-38 1.

bátkvírágok

Román Aurélne

MDK

színes művészet

TAJONÓZÓSÍKOK
HATÁRÖLÖKÖK
TÖBBESÍKOS
MÉRÉSEK
TÖBBESÍKOS
MÉRÉSEK

1971. Október

a volt a franciaik *Ej és homály* című dokumentfilmje, amely a hitleri munkatáborok szörnyűségeit mondja el eredeti dokumentumok alapján. Ezt a filmet eredetileg a fesztivál versenyprogramban akarták bemutatni, de Adenauerék tiltakozása miatt elálltak tőle a franciaik. Most a fesztiválpalotában ugyan, de versenyen kívül mutatták be, meghívott közönség számára. Döbbenetes memento, kegyetlen vádirat a fasizmus ellen! Jellemző a francia moziviszonyokra, hogy rendes mozikban alig lehet műsorra tűzni — egyszerűen, mert a mozik tulajdonosok nem veszik meg a filmet. A nyugatnémetekre viszont az a jellemző, hogy tiltakoztak ez ellen a film ellen, de ők be akarták mutatni *Csillagtalán* ég című szovjetellenes filmjüket. A fesztivál rendező bizottsága azonban — mint ott hon bizonymára már ismeretes — törlte a műsortörök

Romania

LAPKIADÓ VÁLLALAT

SAJTTÓFIGYELŐ SZOLGALAT

Budapest VII., Lenin körút 9—11

Telefon: 227—651, 221—285

1956 MAJ - 6

SZABAD NÉP

8

~~Befejeződött az építőművészek háromnapos konferenciája~~

Jókai-

Szombaton az Újvárosháza tanács-
termében folytattak a Magyar Építő-
műveszek Szövetségének konferen-
ciáját. Bruttó János, az Építő- Fa-
és Építőanyagipari Dolgozók Szak-
szervezetének elnöke a szaksurve-
zetben tömörült dolgozók, Román
Andor építész pedig a tervező építé-
szek nevében hangsúlyozta a terve-
zők és a tervezők kivitelezésén dolgo-
zók közötti szoros kapcsolat és baráti
együttműködés szükségességét. A vi-
tában felszólalt Hegedűs Ernő, az
Építésügyi Minisztérium tervezési
igazgatóságának vezetője, Dören An-
dor és Perczel Károly, az Országos
Építésügyi Hivatal elnökhelyettesei,
Dávid Károly Kossuth-díjas, Zöldy
Emil Tbl-díjas, Pátzay Pál Kossuth-
díjas szobrászművész és többen má-
sok.

A vita bezárása után megtartották
a szövetség vezetőségválasztó köz-
gyűlését. (MTI)

1315 H Street

Ward

therefore groups 1305 and 24143
are separate for the purpose
of analysis.

Ronidin Antac
Myomodat
mimosa mind mukul
Vorade Kastile: As das "fourfathers"

Grafchar. Szeme 1902 ut. 94/143.

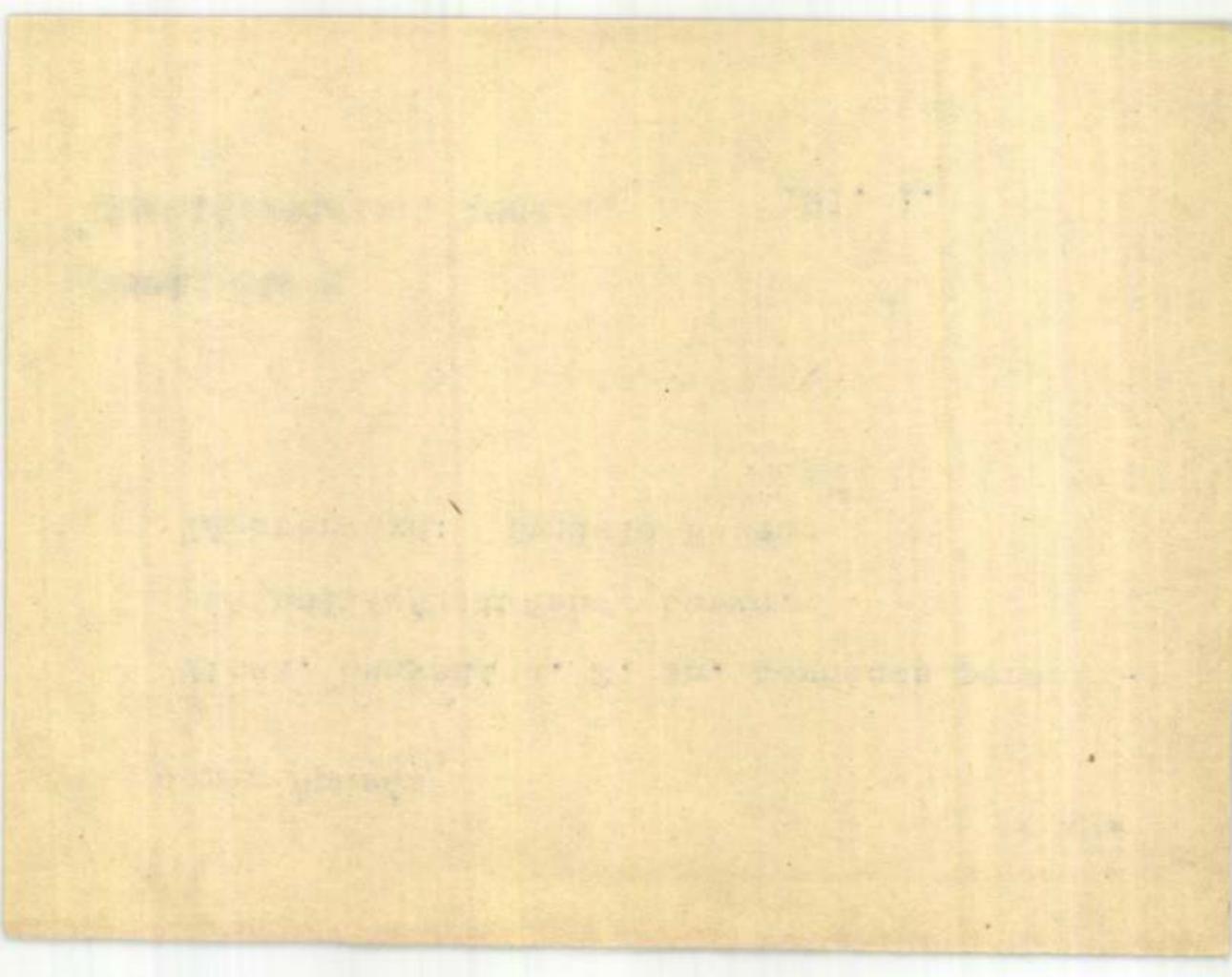
MDC

Ars Hungarica 1994/2

- rum, 13, 1986, 3, 7-10., 17-21. ill.
206. MAGYAR Kálmán: A "menthetetlen" kaposvári vár.
= Somogy, 14., 1986, 5, 86-90.
207. Magyar Műemlékvédelem. Az Országos Műemléki Felügyelőség Évkönyve, IX. Bp., 1984 rec. DERCSÉNYI Dezső = Művészettörténeti Értesítő, 35, 1986, 1-2, 81-82.
208. MEGGYES Tamás: A falu a város szíllőnyja. Hagyományos környezetkultúráink értékei. = Magyar Építőművészeti, 1986, 5, 20-21. ill.
209. MILDE, Kurt: Denkmalpflege in der Architektenausbildung. = Periodica Polytechnica. Architecture, 30, 1986, 1-4, 273-278.
210. NÁNDORI Klára: Evangéliikus ház és Evangéliikus Konventház, Sopron. = Magyar Építőipar, 35, 1986, 1-2, 76-78. ill.
211. NÁNDORI Klára: Az Egerenberg ház és az Evangéliikus konventház helyreállítása, Sopron, Sz. György u. 12. és 14. = Magyar Építoművészeti, 1986, 5, 50-53. ill.
212. NAGY Ágota: Műemlékeink védelmeéről. = Reformátusok Lapja, 1986. május 4, 3.
213. NÉMETH Pál - KERTÉSZ Pál - KOLTAI Attila: A közöttan és a mikrobiológia szerepe a műemlék- illetve műtárgyvédelemben. = Múzeumi Műtárgyvédelem, 15, 1986 163-169.
214. ORCSIK, Éva: Theoretische und Praktische Fragen der Reinigung und Konservierung von Kalksteinen. = Periodica Polytechnica. Architecture, 30, 1986, 1-4, 177-182. ill.
215. ORCSIK Éva - SZILÁGYI András: Közterei és műzeumi márványszobrok tisztításával kapcsolatos tapasztalatok és konzerválási kísérletek. = Múzeumi Műtárgyvédelem, 15, 1986 171-182. ill.
216. ORSI Károly: A történeti kertek kartája, az ún. „Firrenzei karta“ = Műemlékvédelem, 30, 1986, 2, 117-120. ill.

ROMÁN György festő

Vadas Társ. Naplója
utókamr. = MH. 1995.
március 9. 15.

Roman András

N.D.K.

Vitták, Hunyadi u. 2. sz. tornácos paraszt-

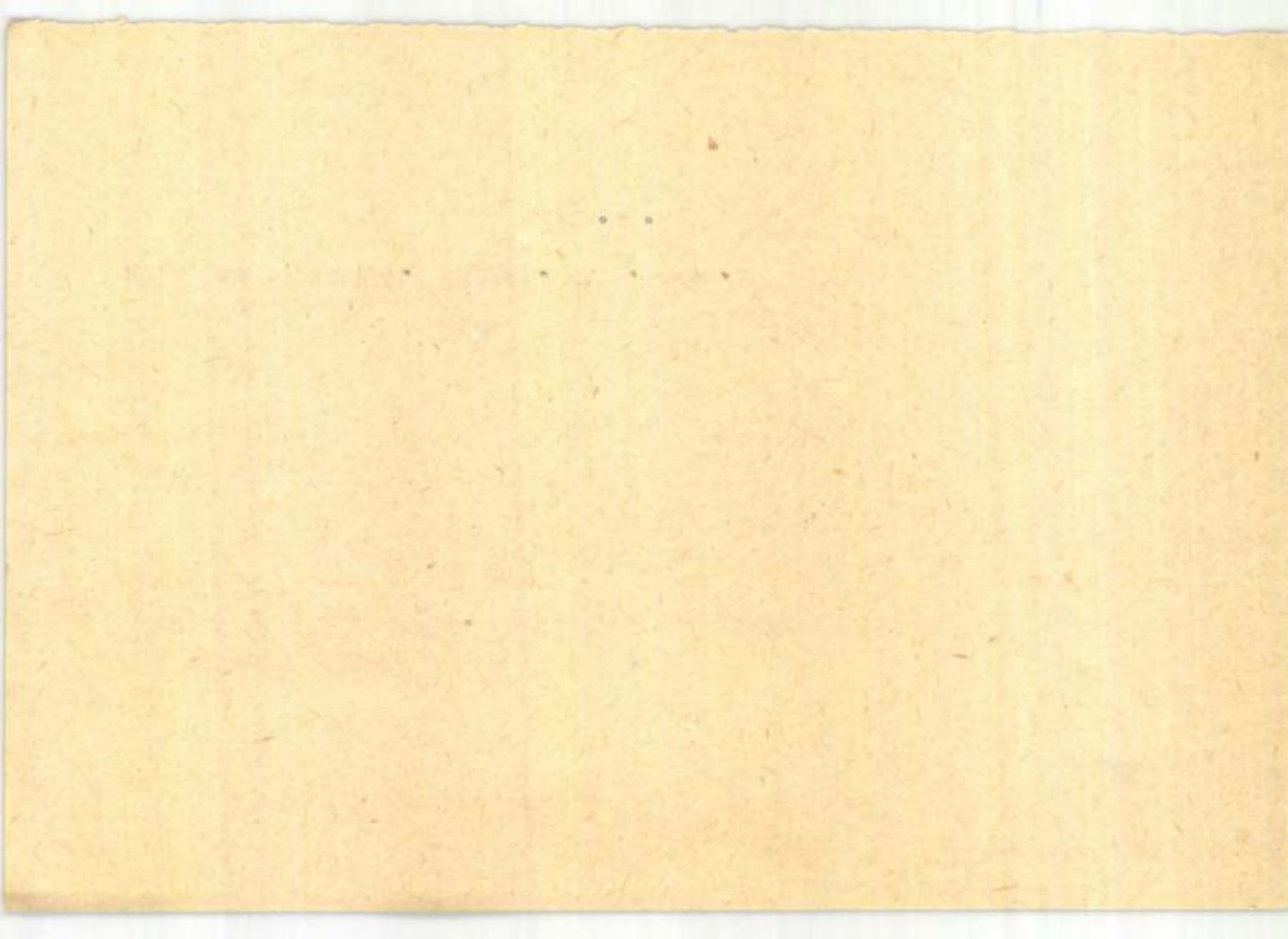
Társasrevézo: Mendelé Ferenc

ház helyi fejéllitásnak tervez,

Műemlékvédőkör, 1934/5.

191. I.

HAGYÁ KÖRÉK

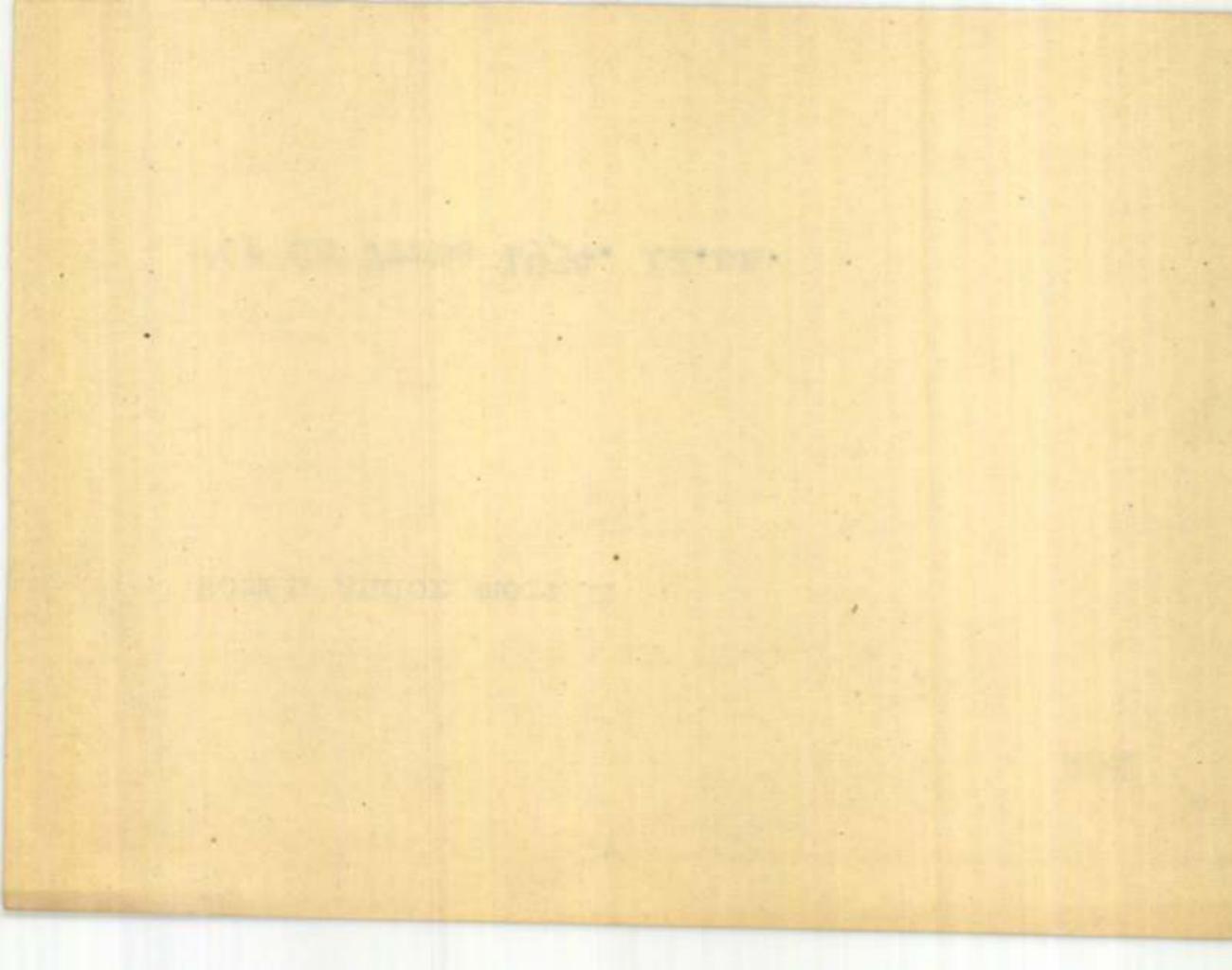

Roman Andereck. Epitaphiemuseum

349.1.

Trier es Ferne. 1936. 12. sz.

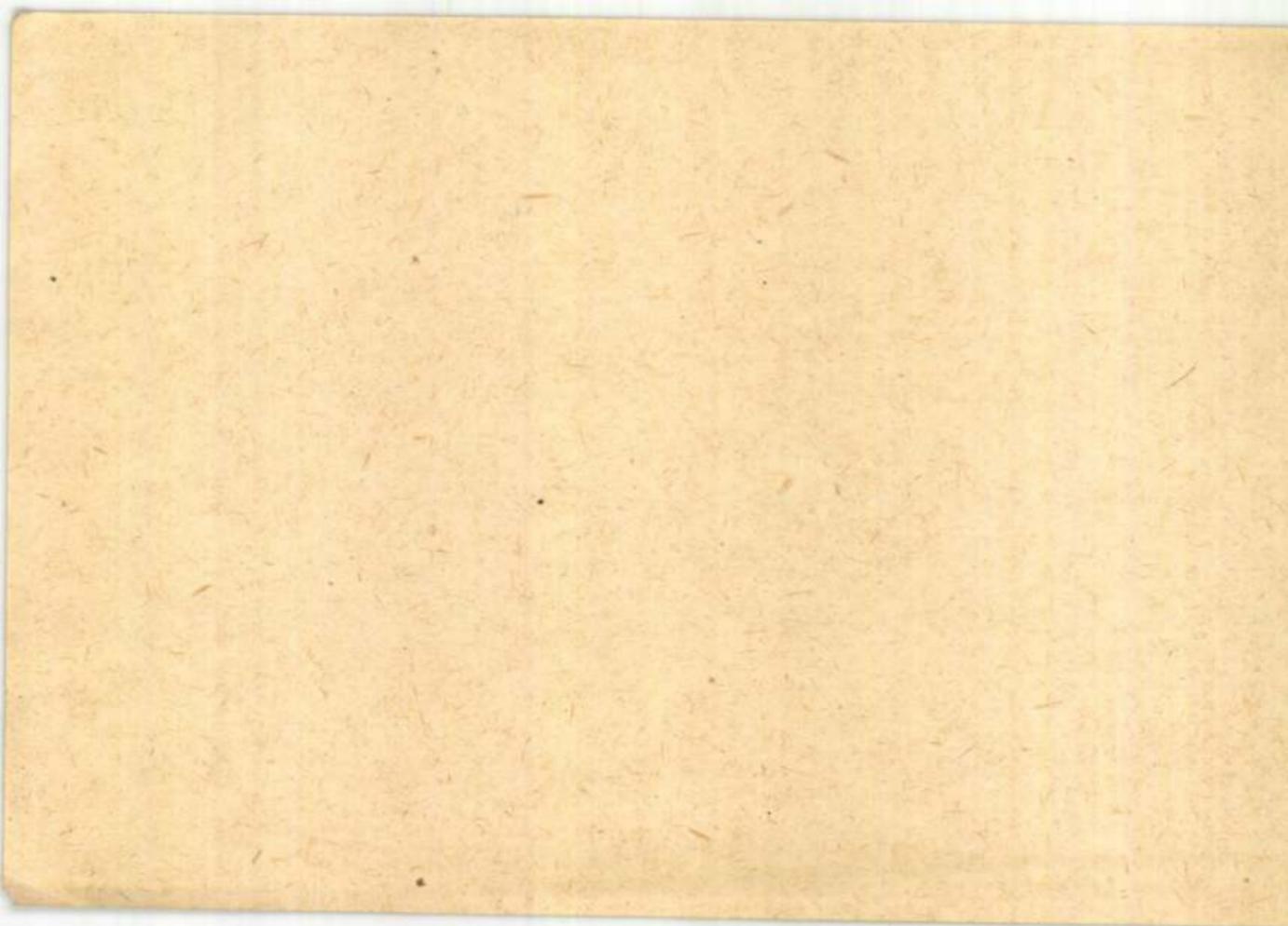
MDK

MDK

Roman Andor Mérnök

Tér és Forma 1934. 12. sz.

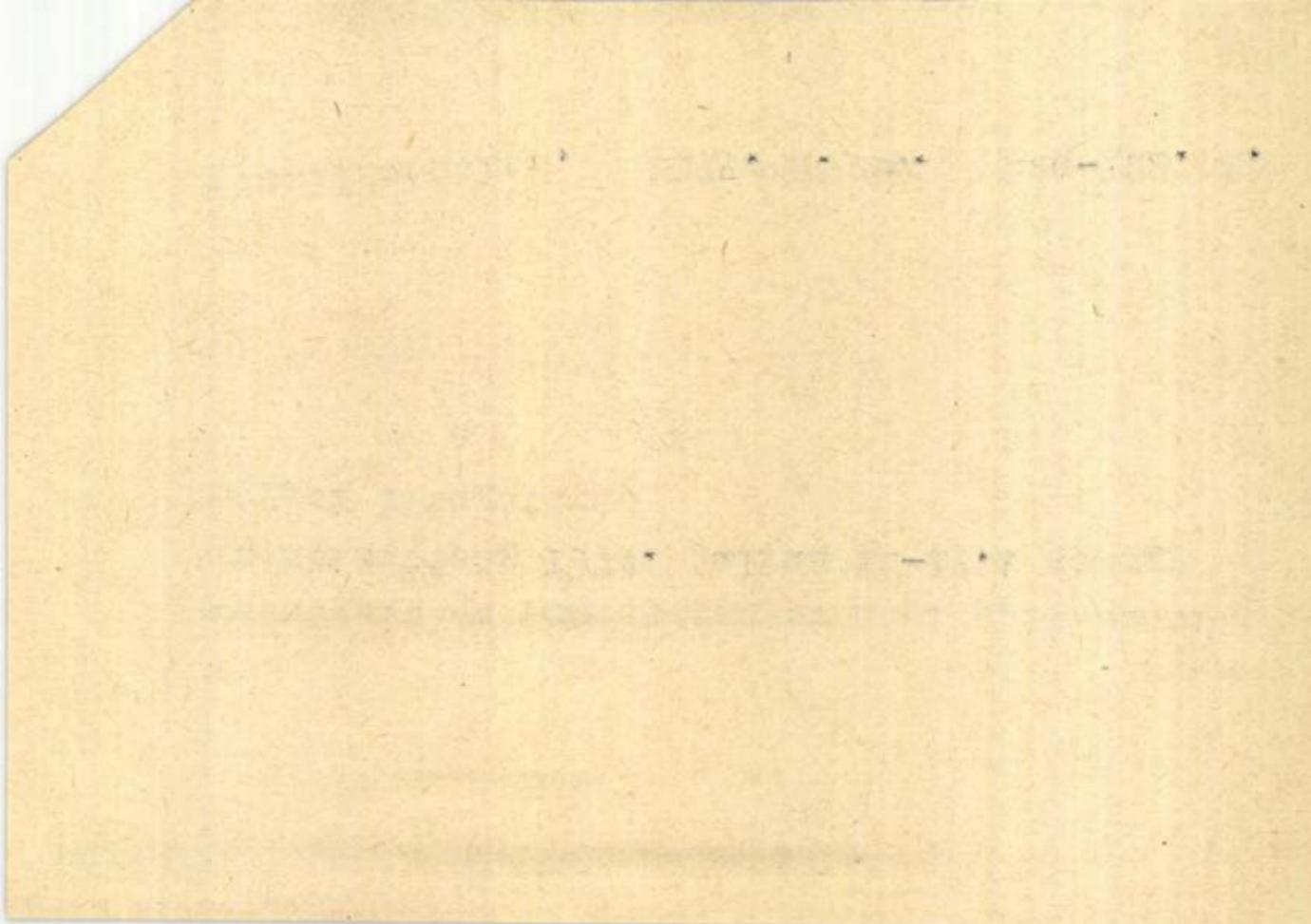

Roman Andrei

III. 12. 1966.

A Szabó László Sztálművész megyét Vítkán a Hunyadi u. 2. sz.
alatti oszlopok tornácos lakkház előtti szégház címlánya
járva való felhasználás céljára való kialakítása
„Ragondits javaslatát alapján
Mendelje és Román delegozta át a tervezet

Megyei Bizottság ülésen 1961-1962. évp. 1966 242.1.

ROHÁČ ANDRÁS

xéasztvétét az ICOMOS Magyar Mérnöki Egyetem szakból zottaság 1974. július 16-17. A Somogy megyei Latogatásain

Műemlékvédelme, 1975. 2. sz. 120-122. l.

A G

POMAÑ ANDRÁS

"RESTAURÁLÁSÍ TEVÉKE NYÍSEGÉ A NÉPÍ MŰEMLEKEK
VÉDELMEBEN" C. ELŐADÁSA AZ 1974. ÉVI
EGRI NYÁRI EGYETEMEN / RÓVID HÍREK /

Műemlékvédelme,

1974. 2. sz.

118. 1.

EOHAI AUDREAS

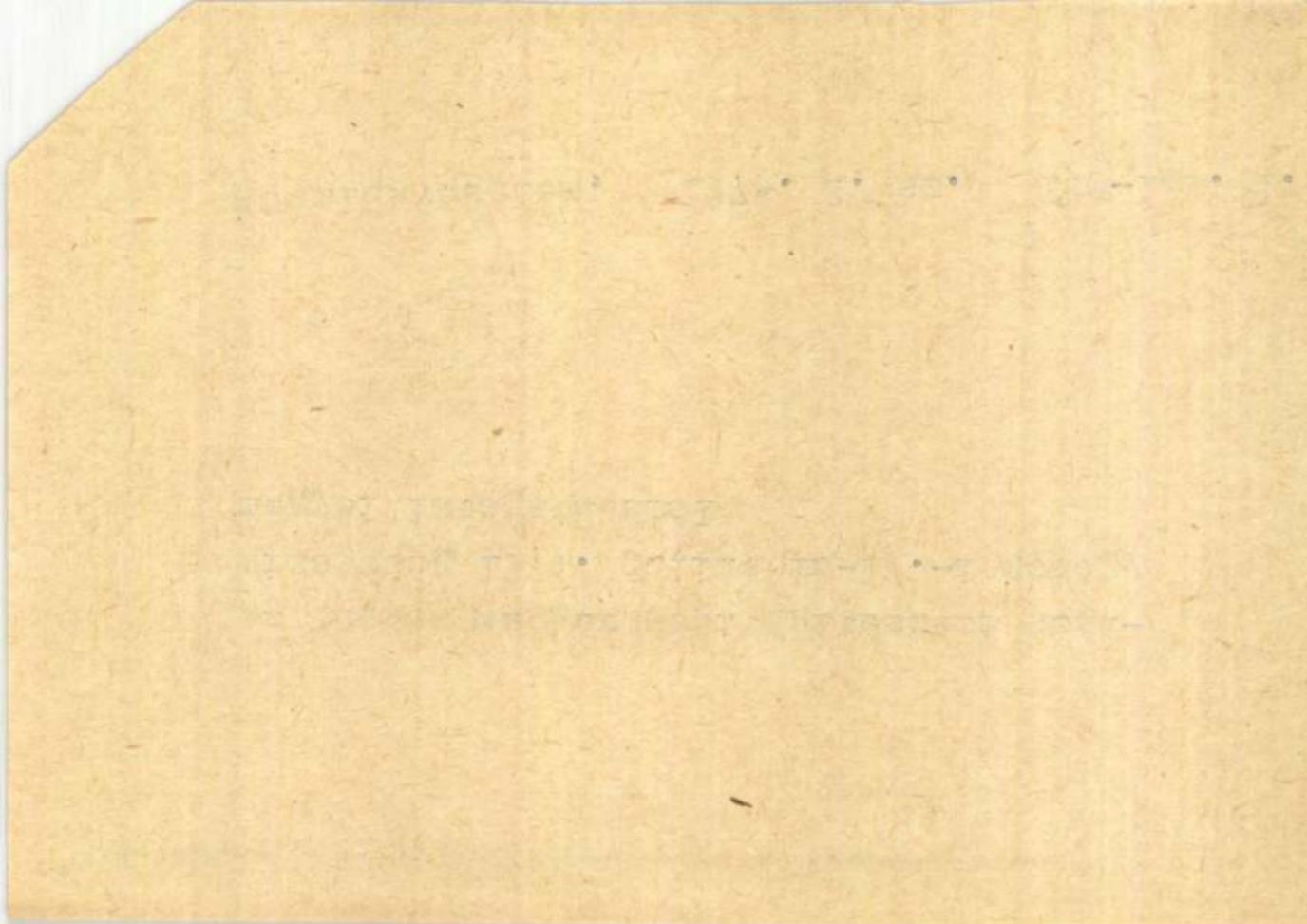
"Tööteneeti vatoskōzpon toki vēdeleme a sazo-
ci alista orszaagokban" kollokviuum c.

beaszamoló

Mittemälkekvedelelm,

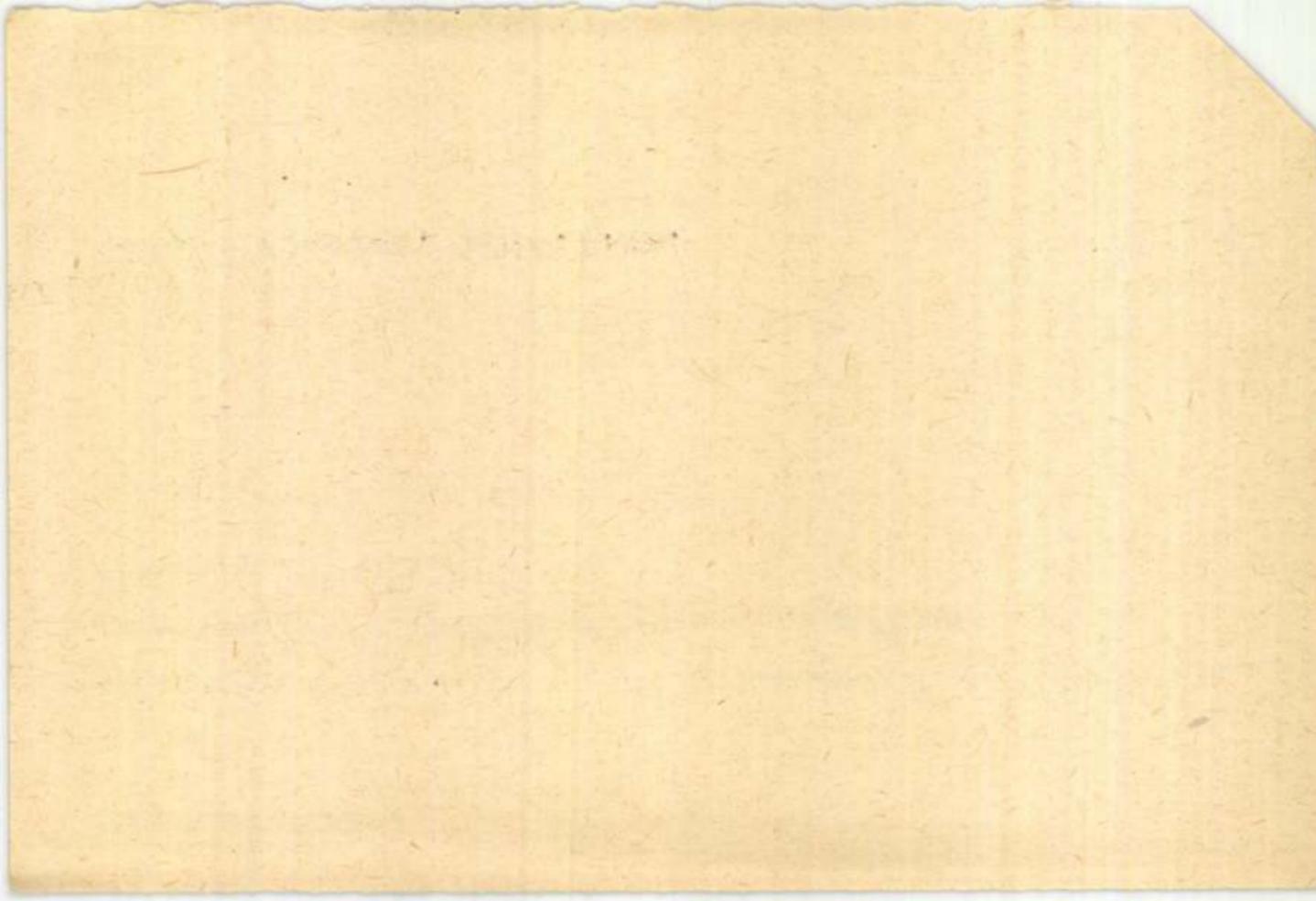
1974. 2. sz.

110-114. 1.

Római Állam

Az ICOMOS Magyar Neműi Egyetemesztő Szak-
bízottság 1974. július 16-17.-t Somogy
megyei Latogatásáról

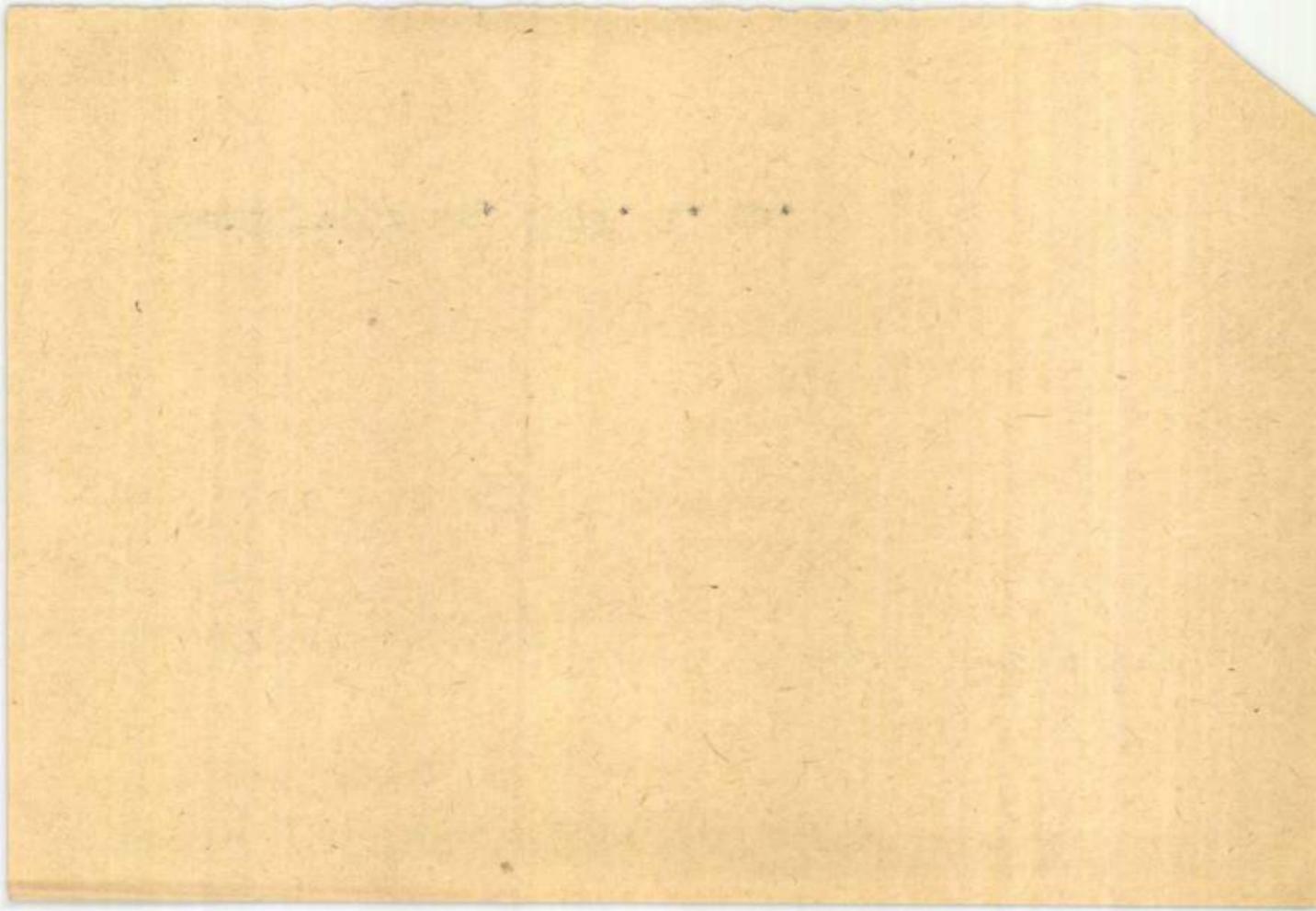

Fewer flowers

Authorship: "Terleket uivenskyndet meddelelse
af Madsialetka emigrerad," Meddelanden
Årsmitt 1973 IX.2-C.

Alb-144.8

Millem Lekvædem, 1974.2.22.

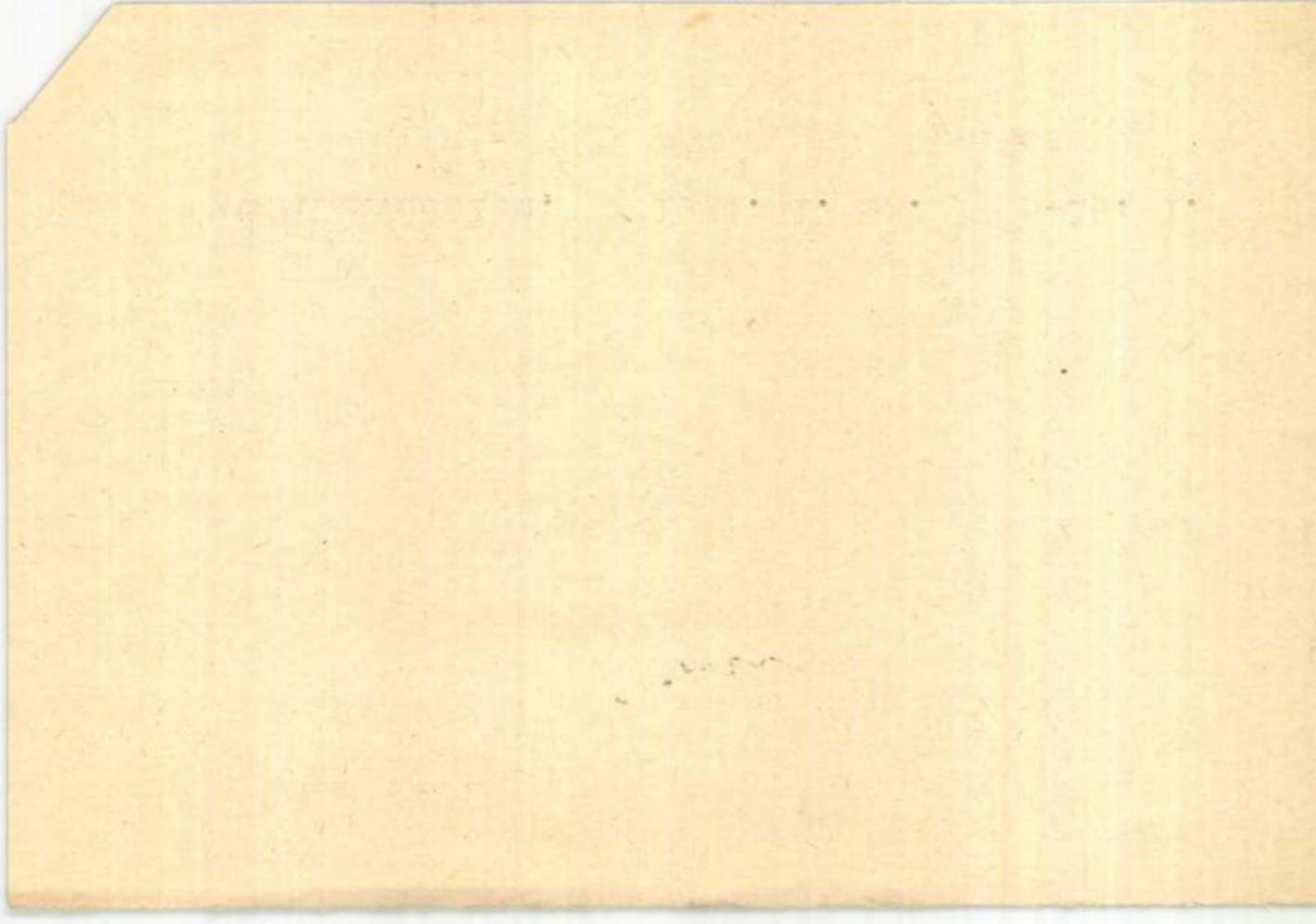
Knowman Andrei

Cilia, Andrej. Vsesvobodnaya logika i estetika

Vesnina.

S-15.1.

Wilem Lekvadel em, 1974. 1. gg.

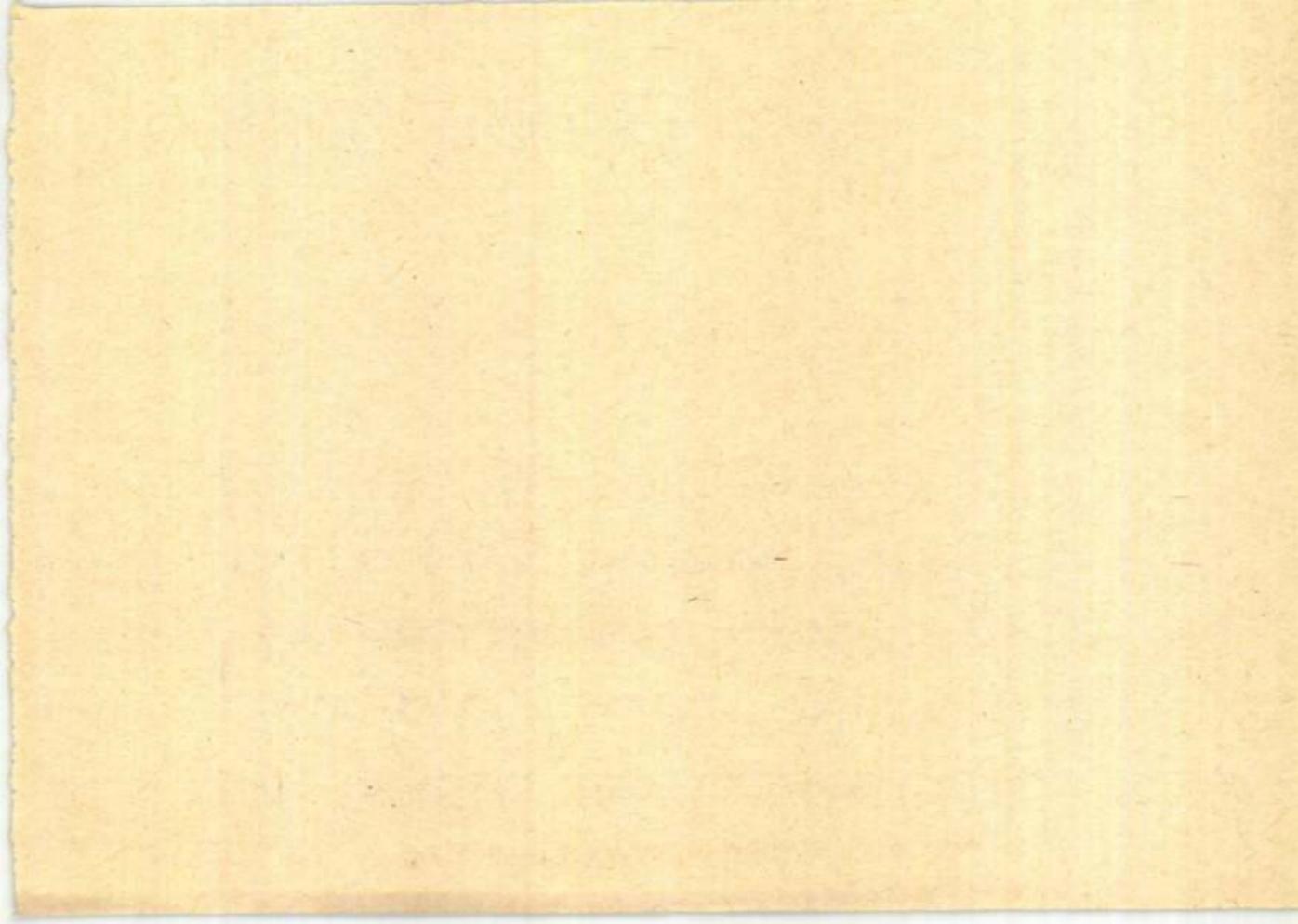

Mitteilung über
5-15. I. 1974. 1. sz.

Während Sardinen verschwanden

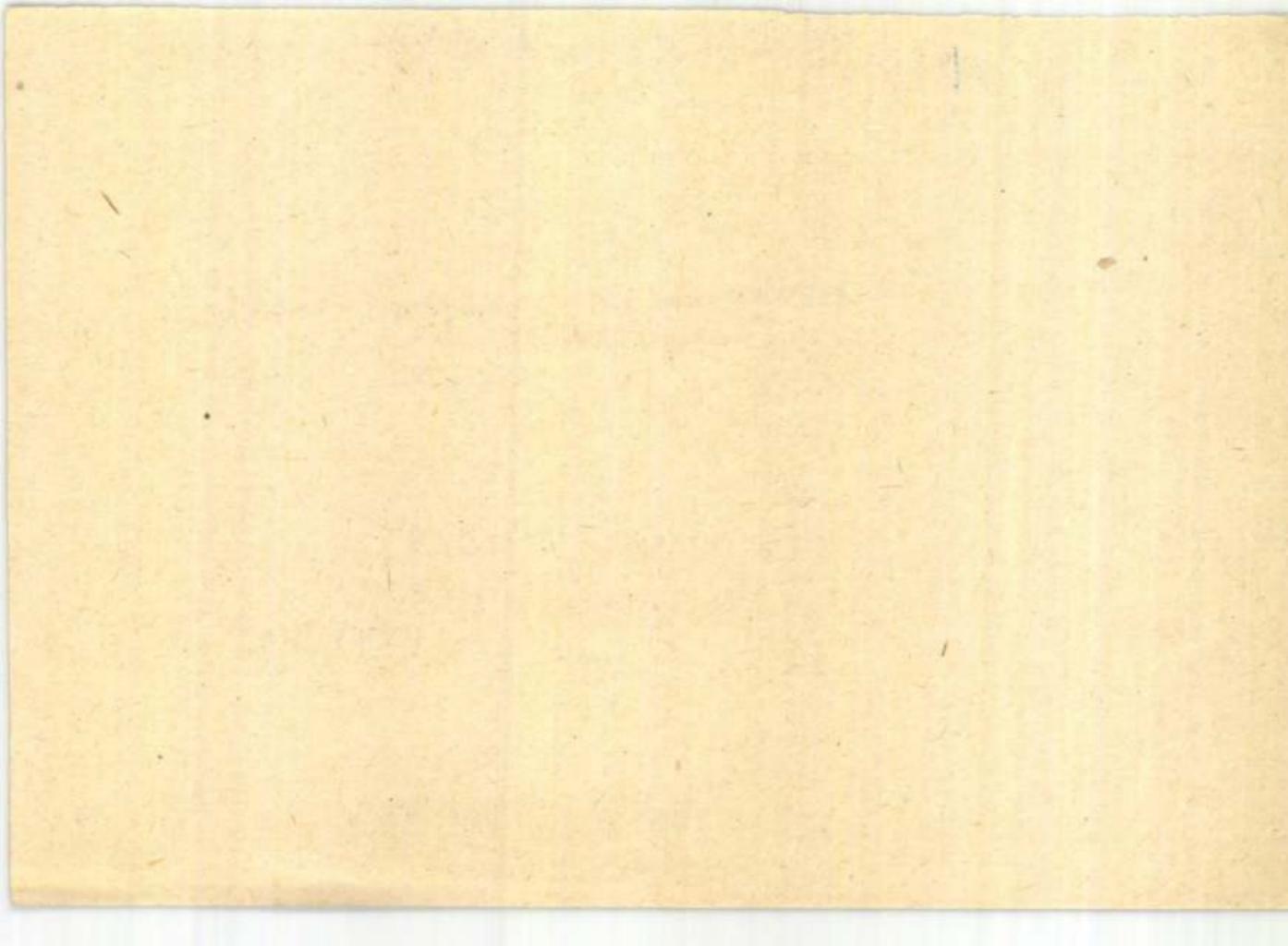
Aber die Käfer waren

noch am Anfang

Palouse, May 6, 4.4°F ad.

dr. Round Cloudy, misty - cloudy, cool
all day. "Feverish". Round clouds
gathered about Kettle Falls as the
"Kettle" deflected the winds from the
west. As the wind - pulled
outward by the "Kettle" it was
difficult to get about.

Nepszabadság, Budapest, 1971. augusztus 18.

6.

Dr. Károlyi Tamás: Klement - Nagy Imre

Cikk

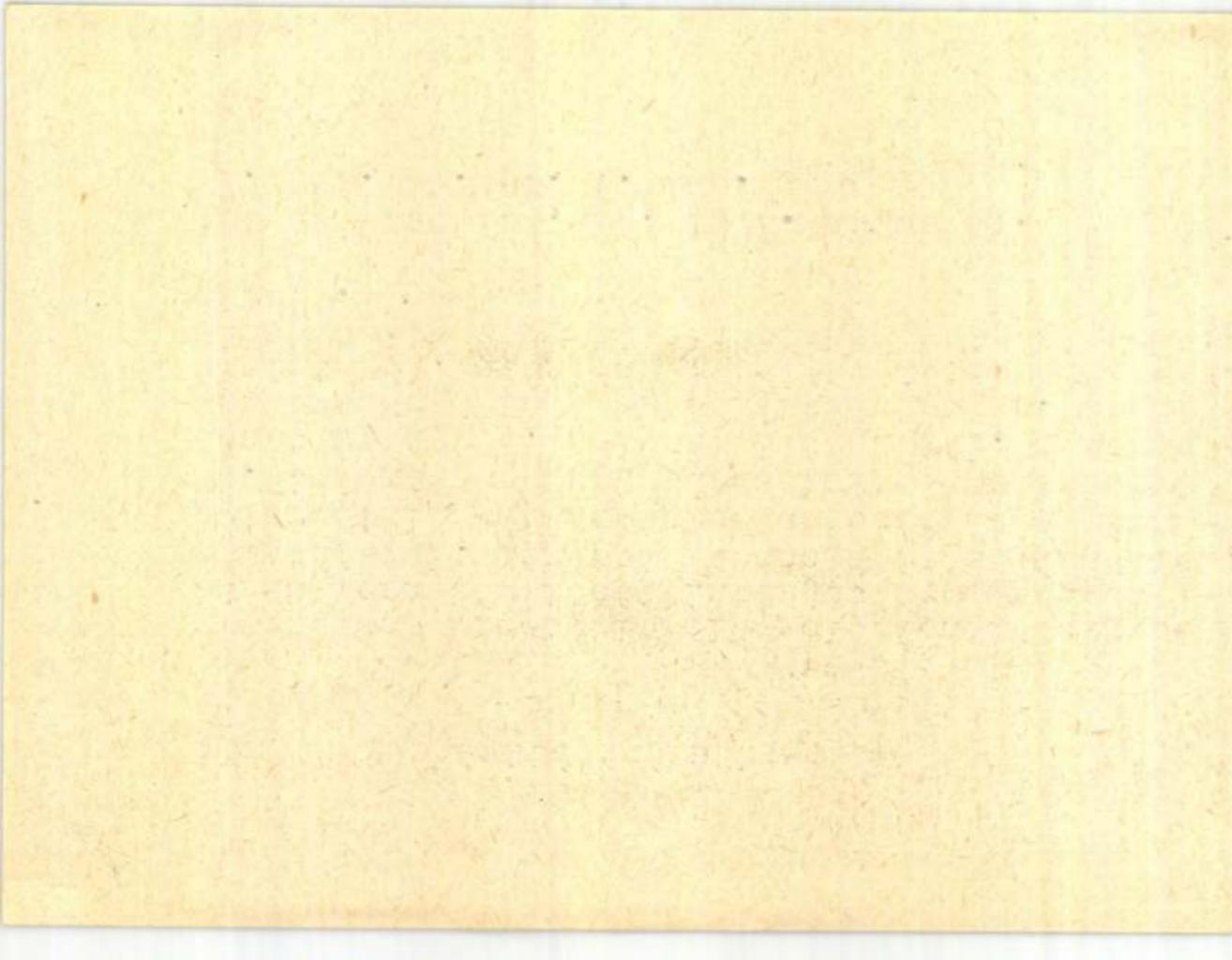
dr. Károlyi Tamás, először

down due to

zilhanyi miemlékkel terülhetőnek végleges rendszelési pénz-
kamatotvárt Henderle Herencséki községetől /munkatársak
áruhoz járható/, dr. Haderlyi Zoltánne, 3188 Béla/. Pénzügyi
helytartó dr. Tóth Katalin 1954-ös városháza kiemeléssel
elöljárói elöljárói kiemeléssel. Római András és Galambos Pé-
ter szegfűlatnai nyíregyházi, Román András és Galambos Pé-
ter békéscsabai emigránsai. Egyetemesített 68. előírásnak köszönhetően -
azóta helyszíneni részük megtérül. Henderle Herencséki temetője
járavaslatában. Az "Tihanyi Zélának" nevezetű földterületen -
százötvenötödik éve 1996/1997. Henderle Herencséki temetője
százötvenötödik éve 1996/1997. Henderle Herencséki temetője

50-57.2.

Henderle Herencséki temetője. 1972.2.28.

Roman Andráš építészmérnök

"Az Országos Műemléki Felügyelőségnél" című
Vedres Vera készítette írterjűt az Intézet -
Hozlár Miklós és Mendelte Ferenc építészmérnök -
Házzegatőjával, Merevnyi Ferenc építészmérnökkel
Vedres Vera készítette írterjűt az Intézet -
"az Országos Műemléki Felügyelőségnél" című
Kök, tudományos munkatársakkal a Műemlékekkel
vedő törvénnyel, helyreállításukról, a nevezet -
évenként megjelenő "Műemlékvédelmi" c. szemle
Féladatáról, a Magyar Műemlékvédelmi Szaktudó
satnák a történet hitelességez való ragaszkod
dasáról.

Elet és Irodalom, Bp. 1972. május 27.
XVI. évf. 22. sz. 7. lap.

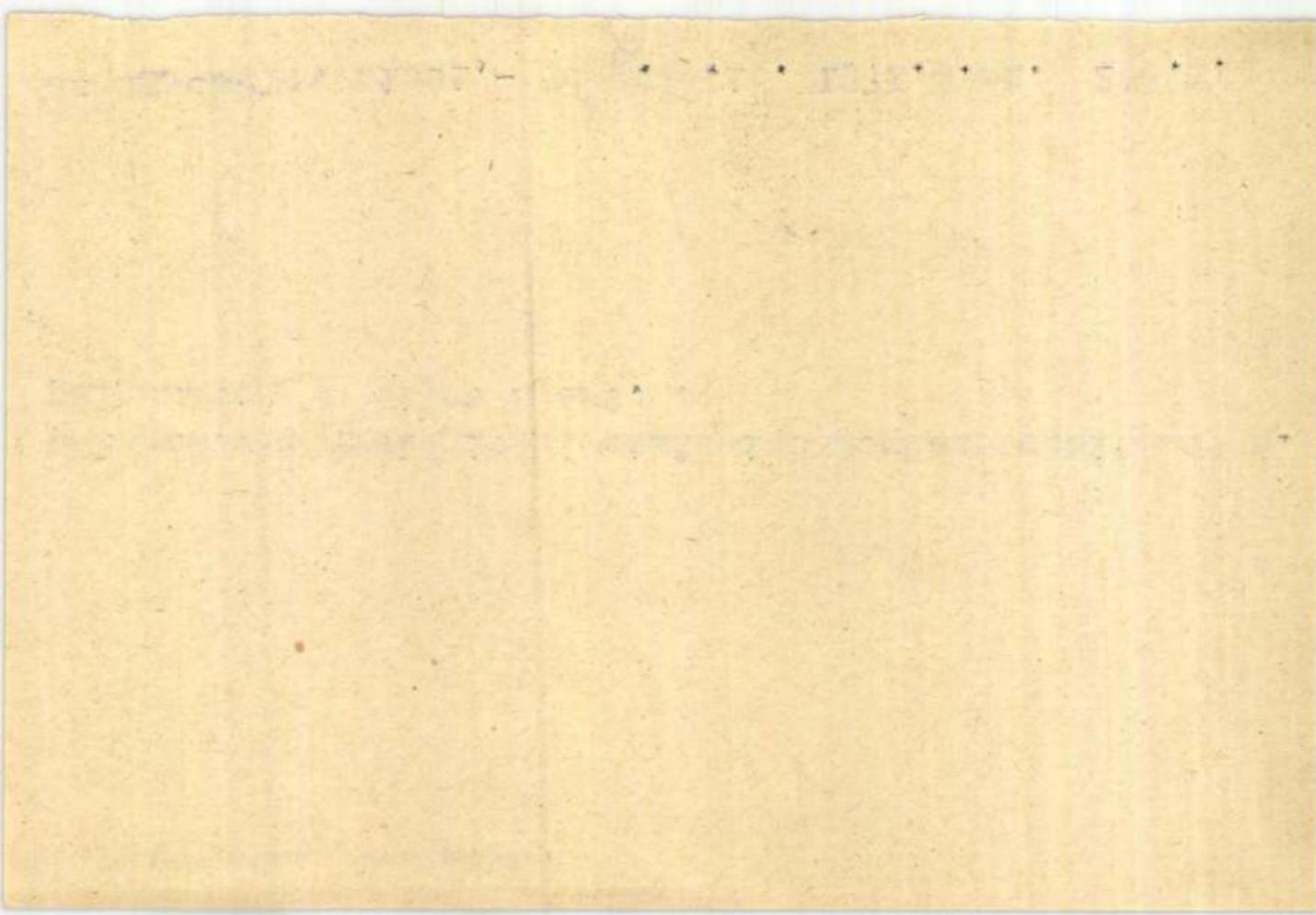
THESE ARE THE LARGEST OF THE FIVE HUNDRED AND FORTY-THREE
SIXTY-FIVE HUNDRED AND EIGHTY-EIGHT HUNDRED AND EIGHTY-THREE

Ronald Andra

429-472. C.
Klub: Zeswur loteksieldele kesooi.
Aldise. - Zsp. à Ksir. Tsd. Ksof. 1968, 3-4. n.

Az 1968. évi magyar művészeti törekvésekkel örodalom bírá
Lüögérkájá. - Művészeti. Ert. 1971. 2. sz. 149-182. I.

153. 8.

as known And

publication || digitized by e.

Playmobil a "Per la giustizia o il Lusitano meglio sbarbito" c.

As Ergebnis hierbei, - Magy. 6p. 1p. 1971.4.52. 246.1.

- g1. CECILIA, szül. Kolozsvár, 1857. ápr. 16. † Kolozsvár, 1946. jún. 8.
Léányai: g1.
- g2. MIHALY (MIGUEL), szül. Kolozsvár, 1825. máj. 26. † 1922. aug. 24. 1848/
49-es honvéd huszár főszds. A Kolozs vmi-i honvédgyaljt tiszija.
3. AGNES, szül. Kolozsvár, 1827. júl. 17. † uo. 1899. szep. 17.
= Kolozsvár, 1846. júl. 17. Losonczi báró BANFFY Albert, szül. Válaszút,
1818. máj. 11. † Kolozsvár, 1886. febr. 1. Cs. es kir. kam., Kraszna vmi.
f4. KALMAN, szül. Kolo, 1830. jún. 7. † Kolozsvár, 1916. febr. 9. Tem. uo.
Koztemető, 1916. febr. 11. V. b. t. t., Kolozs vmi. és Kolozsvár sz. kir. vár os
Tórispanja, ogy. képv., a Nemzeti Szinház Intendánsa.
= Kolozsvár, 1857. nov. 1. Beethoven gróf BETHELÉN Paulina, szül. Kereles,
Szőlők-Doboka vmi, 1833. dec. 13. † Kolozsvár, 1925. jún. 21. (B. Pál es
Beethoven gróf BETHELÉN Mária Leányá.)
Iéányai: g1-g2.
- g1. IRMA, szül. Kolarovec, 1859. máj. 22. Félpesti és vizsentrégycsíki MAKRAY László,
= Kolozsvár, 1891. máj. 22. Félpesti és vizsentrégycsíki MAKRAY László,

Brown, Arthur: *Ochromis zeythnorum*
no. Wedgwood = *Ochromis zeythnorum*
38, 1985, 2. T9-85. 20

léptünk ki, reméljük, hogy tisztelgünk a feleleveníthetjük kapcsolatban.

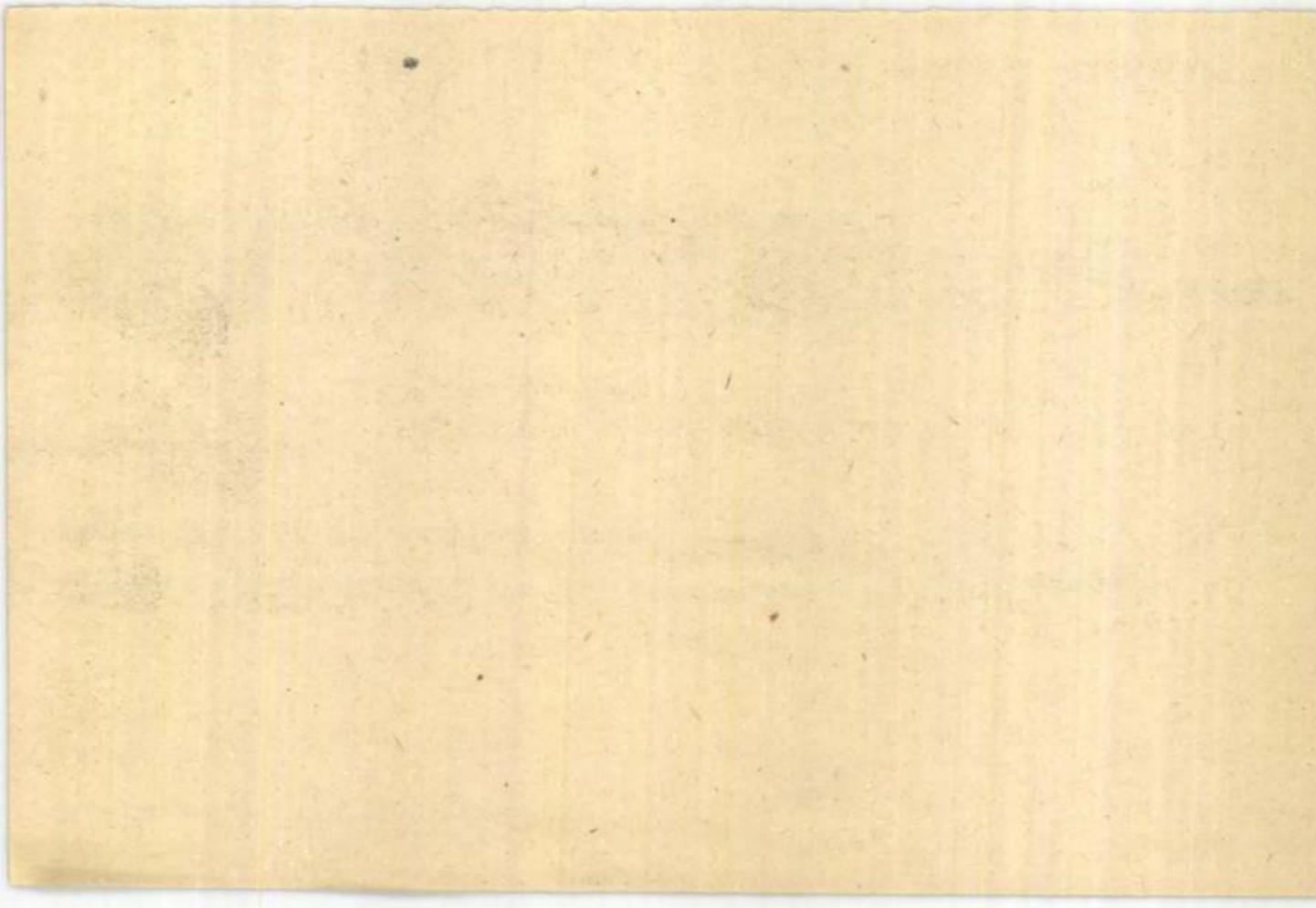
Évente visszatérő feladatunk a tányok véleményét figyelembevettetni, Munkácsy, Kiváló és Pro Urbe stb./ odai télésére. Egyedüli javaslattevők, a támogatók vezetéknek is joguk van a jelenlegiakról felerészben sem fedeztetni. Művészszekerek évfordulójáról, évente igen sok koszoruzásrendezésre emlékületet is rendelünk. Medgyessy Ferenc születésének ünnepélegünk, Picassó 100. születésnapjának köztösen szerveztünk meg, meg Csobány Kálmán és Szőnyi Lajos születésnapjainak ünnepségeken is.

Munkánk szerves része az szeti Világhét. A szeptemberi devzénysorozatok célja az, hogy

May 20, 1986, part 10. 5.

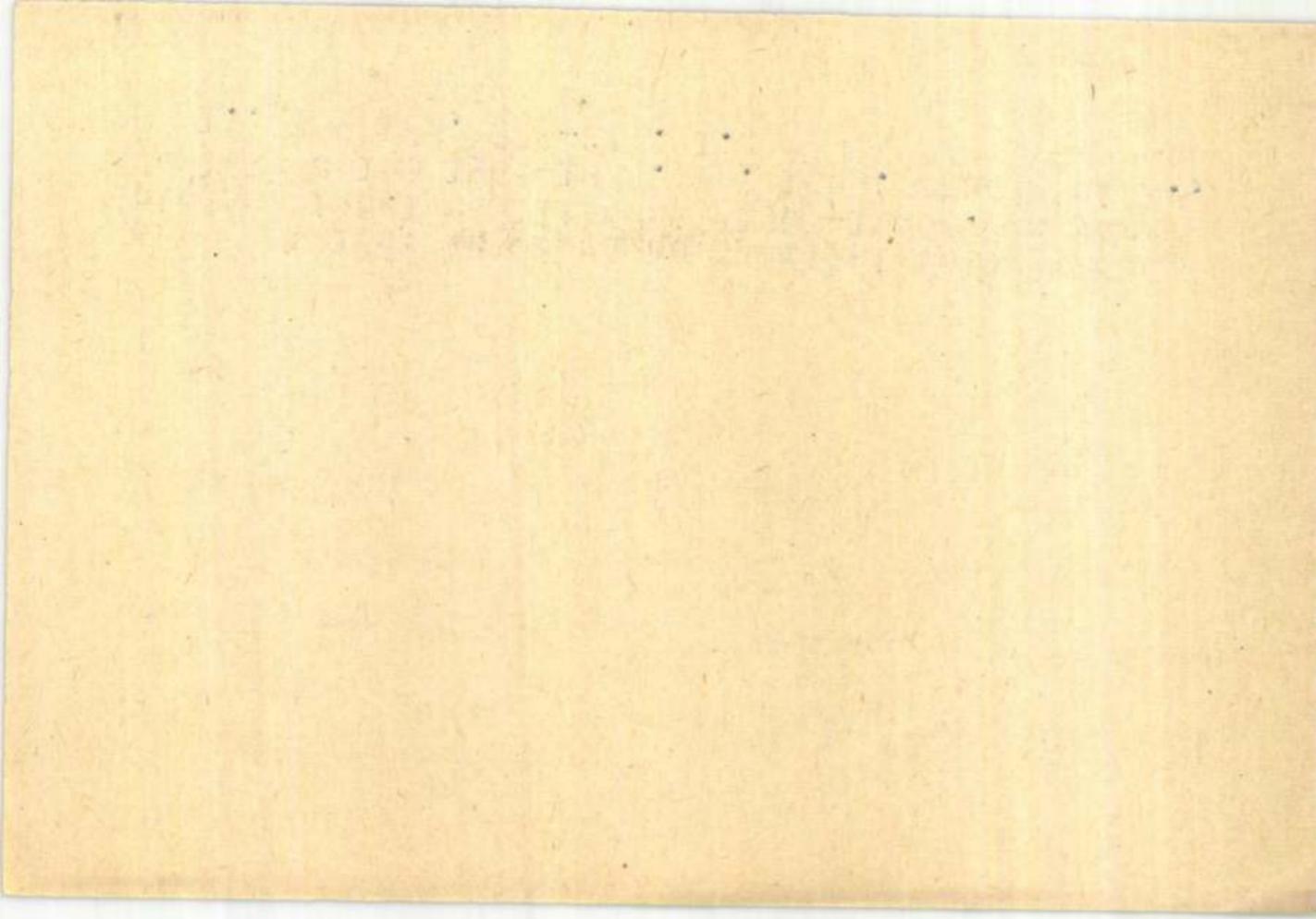
Received a reply
from Linda

Brown Atschu

“**W**hat is the name of your
company? Name of your company is

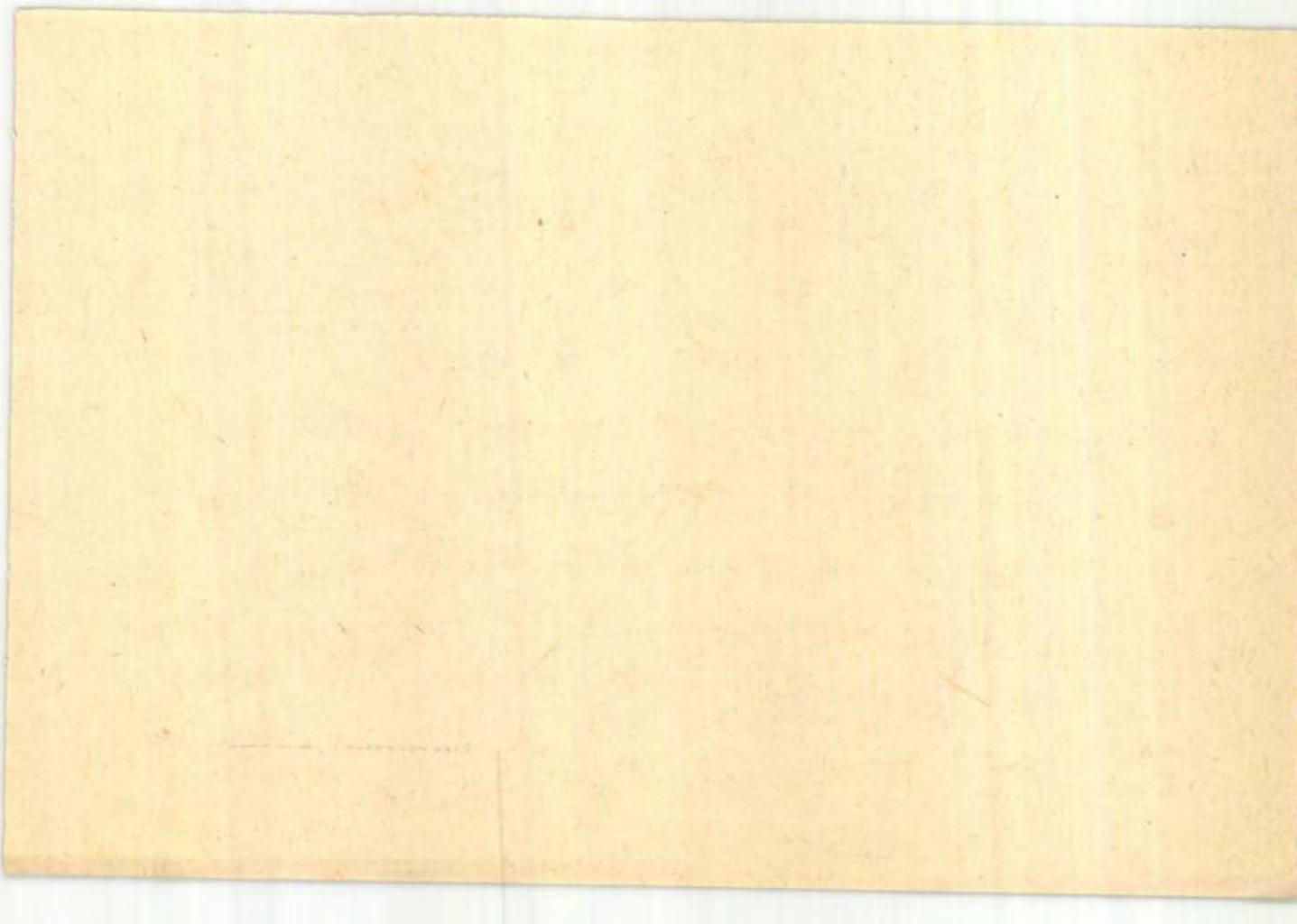
second moment

Romanian Andina

in smaller parts from about an hour
in a solid mass. When a number
of such masses were collected
a. 2. a. with them took
a number of photographs - about half an hour.

Hortler Miklós: Az Országos Műemléki Felelőségében
építészeti helyreállításai / 1963-1966/. Magyar
Műemlékvédelmi 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,
289 l., 369 kör., 229-247. I.

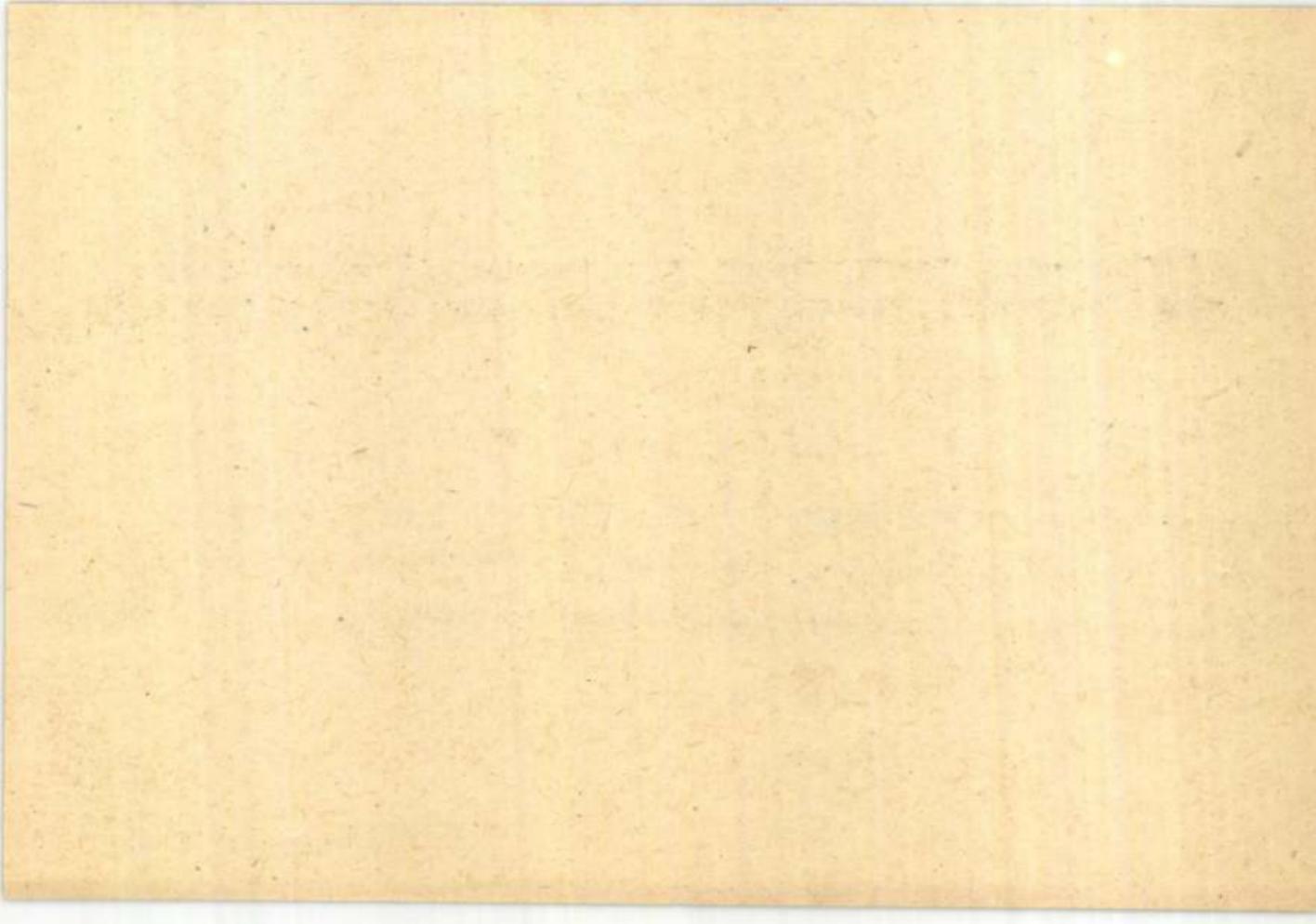
2816.

1993-1994/1994-1995 ମାତ୍ରରେ କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା

1964-65 Catalog

(E)n Totalitäre Formen förmlich) \hookrightarrow bzw -
dialektische (OHT) Formen Ultra-left
seigkeiten a fungeren u. z. n. selbst
Lodzka wirtschaft, wylewany a/
z. Lubelska historyczna, nowa, wiejska

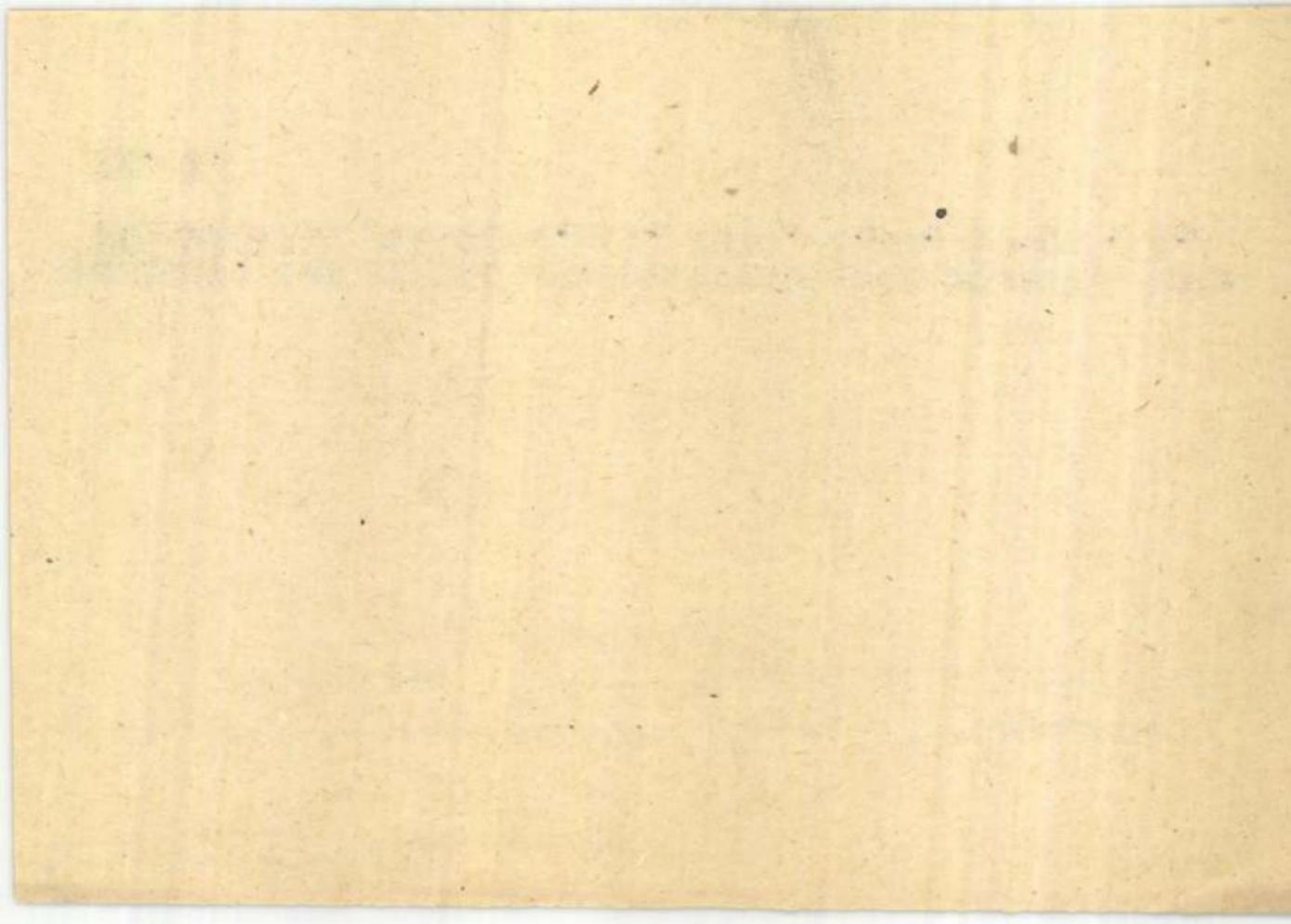
Roman Authors

Roman Andrzej

Cirke: A muzeumkultúrpolitikai kiállításban
működő - Magyar Kultúrpolitikai Múzeum
1961-1962. - BP. 1966. Azonosítószám: Kód:
28-3C. 8.

Az 1966. év 1. negyedévi végére készített előzetes kiállítás leírás
110 oldalas / kötött. Elt. 1969. 3. sz. 243-284. 1. /
252. 1.

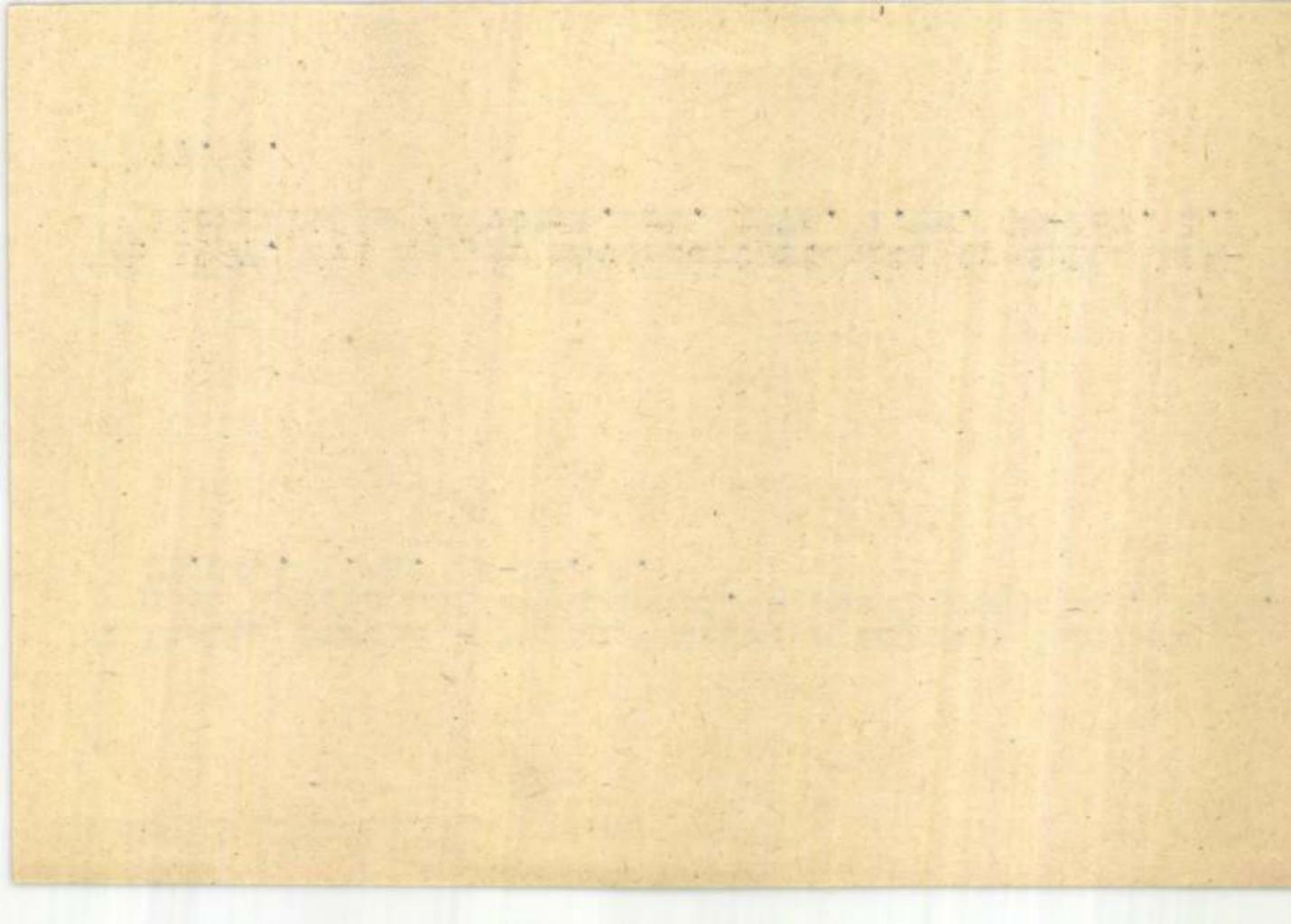

二二

AS 1967. 642 Muggar with Gossamer-tipped broadloom bldg.
110gwt/14g/m. 1970. L. 85. 68-107. 2.0/

Chiles: *Bubo virginianus* - *Aquila* - *Falco*
Mcdeon, (964) 11. esp. H.A. 242-245.

Young women

Keweenaw Andesite

Galamboe Ferenc - Román András: A Belatoni környék
népszerű pihetőszertí egysűrtességi. - Műemlékvedelem, 1967.
11.6.FV. 1. sz. 14-20. I.

77. 1.
As 1967. év 1. márciusa Művészeti kiállítás kiadalmához
Lüdke Árpád / Művészeti kiállítás. Ert. 1970. I. sz. 68-107. I. /

Nováček Anděl

address: A užití vlnového pole v medicíně je v současné době
významnou problematikou. Zpráva o vývoji v letech 1966-
9. září 8. a. 77-83. C.

Ústav klinické fyziologie Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze -
Lázně Královské Podhradí v Liberci. Křesťanovská 27

Az 1966. výši měry s mívá se zájem o různé typy břidlic.
Holografia /M. V. Török, E. R. / 1969. 3. S2. 243-284. 1. /
252. 1.

Lower Auditorium

old style Puritanical architectural elements.
/and just a tiny bit of decorative
sculpture/ recessional/ a decorative
frieze.

234-235. 4. 1970. 1970. 1970. 1970. 2.

תְּהִלָּה

וְתְּהִלָּה

תְּהִלָּה תְּהִלָּה

תְּהִלָּה תְּהִלָּה תְּהִלָּה תְּהִלָּה

~~Magyar Művelődési~~

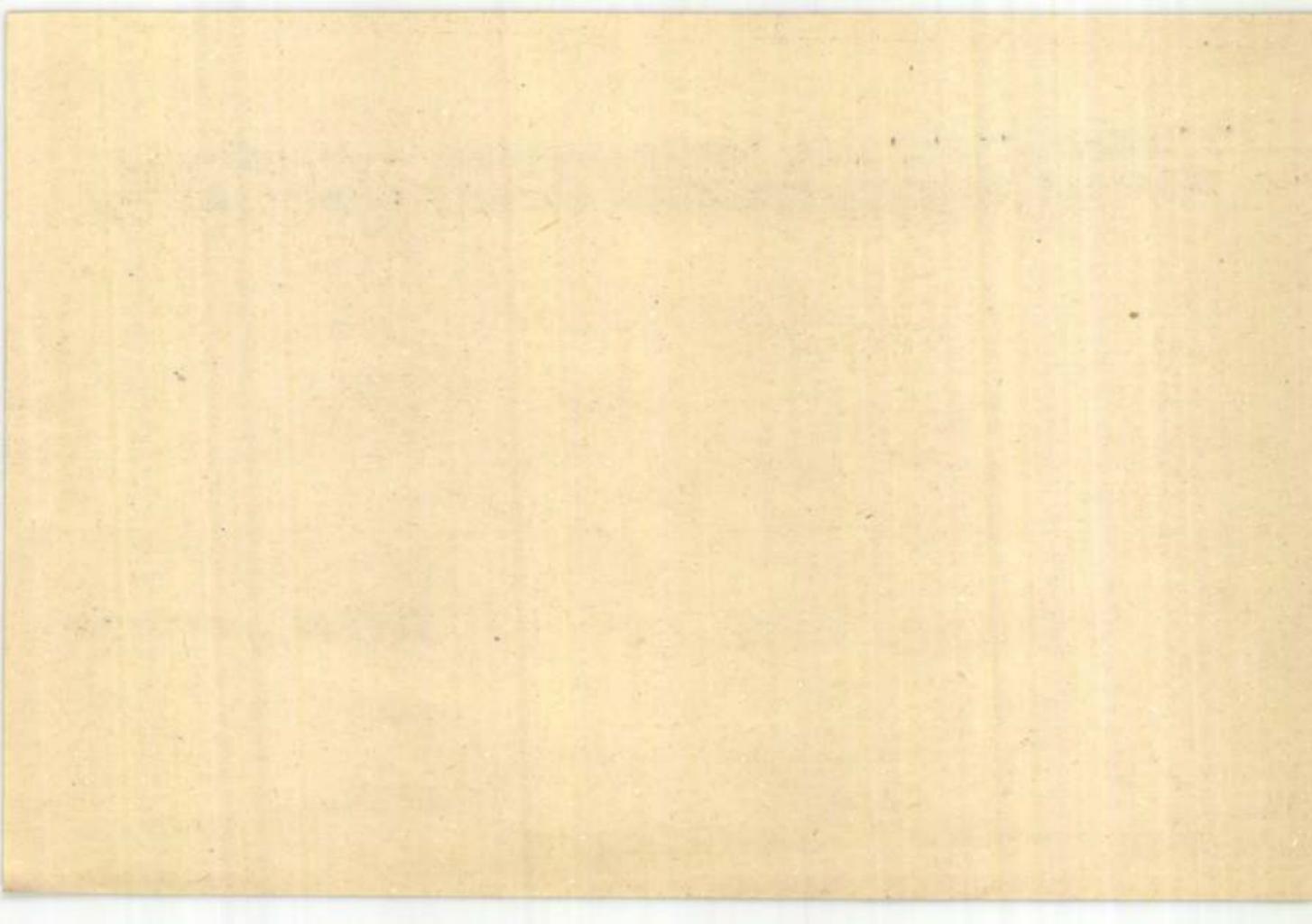
Műemlékvetélém, 1970. I. sz. 56-57.1.

zéralja Botros László

a "Magyar Műemlékvetélém 1963-1966" kiadványban / röviden -

elkészítette a Magyar Művelődési Minisztérium / Magyarországon történt

Rózsai Ádám

125. C.

Periller Lábatla Konkow Megye Múzeum kiadása
/Vélogatás/ - Múzeumi kiadvány, 1971. 2. sz. 122-123. 1.

el külön
enlhet

Ferenc Ádám

1970-1971
1971-1972

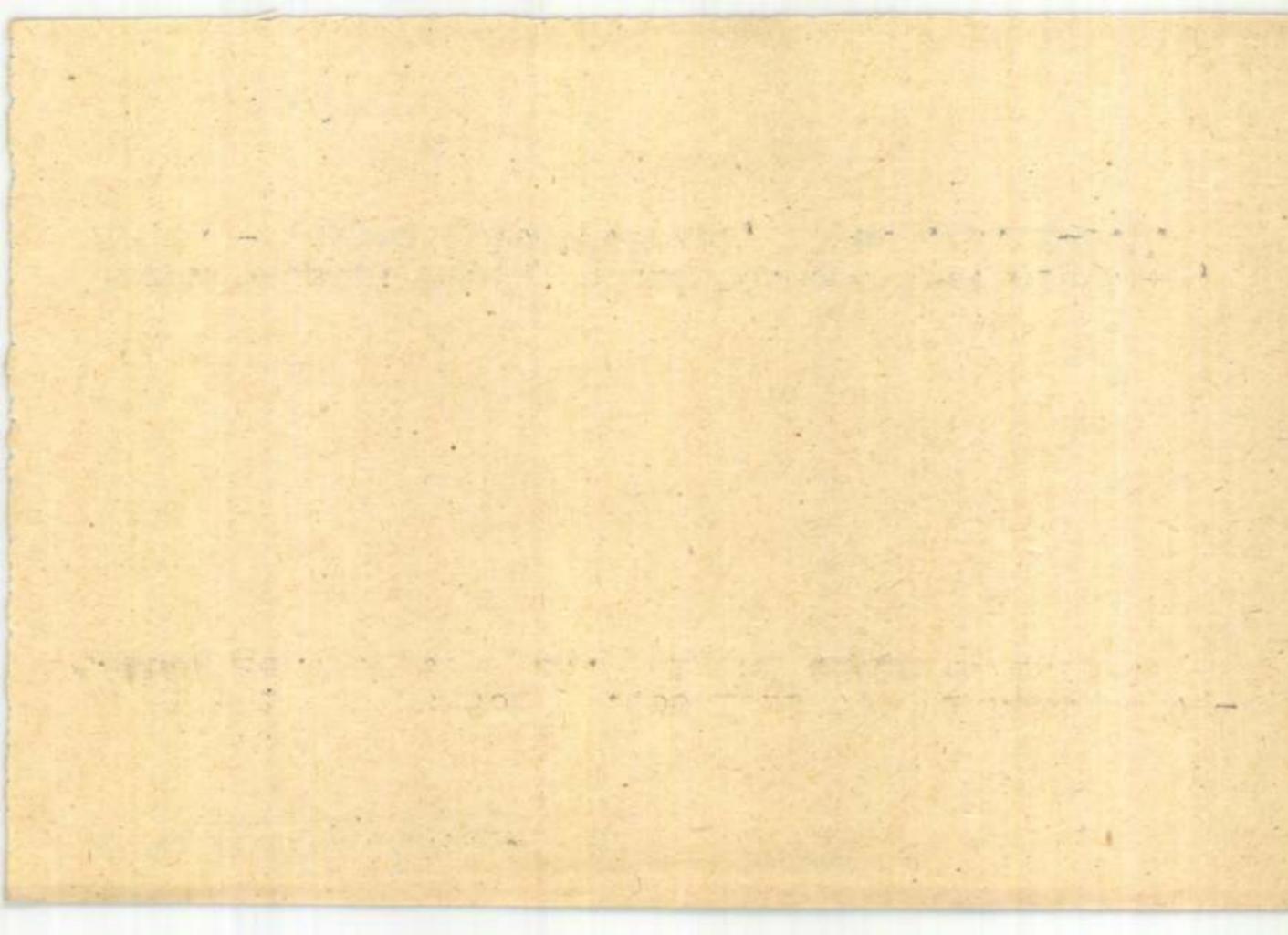
1972-1973
1973-1974

tagja.

az újonnéan alakított IDOMOS magyár nemzet i pászottaság

Bézzámos a bázottaság 1971. III. 13-i üléséről.
Múemlékvédelm, 1971. 3. sz. 172-173. I.

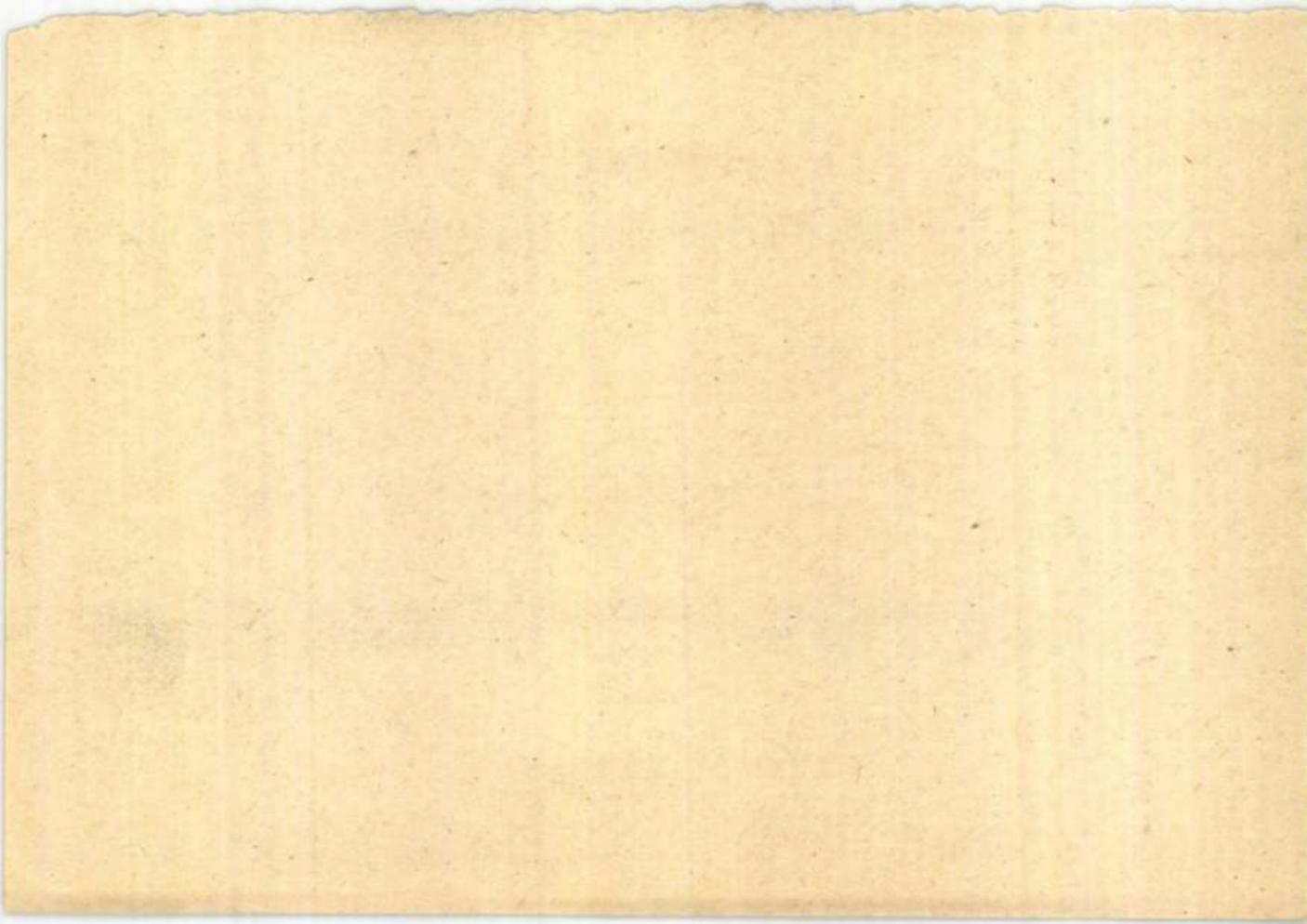
Ervin Ádám

Román András: Lébény kőszegkőszöpont terüpályázata,
1970. - Magyar Építőműveszet, 1970.6.22. 2-6.1.

címkék:

Lébény András

Roman Reed

cliques à l'origine mobilisées dans IV. / 1963-1966/ 25-

deuxes sortes varia laquelle occupe 50%.

Magyar Köztársaság, 1970.5.25. 60. I.

1907 gett. 1907
1907 gett. 1907
1907 gett. 1907

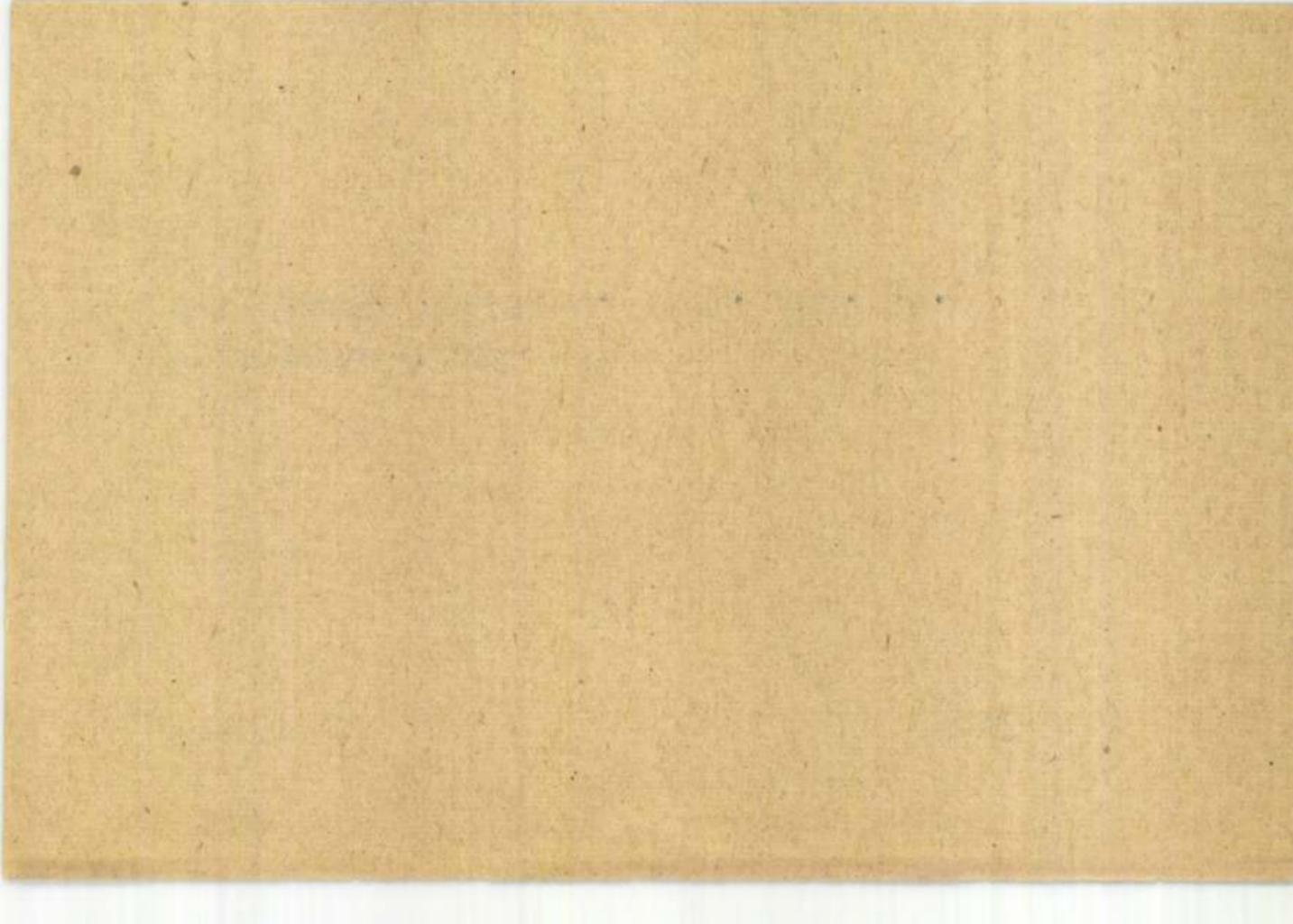
1907

Roman

Mettener Kellemen arcck., rezm.
Bauer u. Roman

Szép Mestersége. Hassznos MuLatságok 1828,
III. 170-171.

NDK

Roman

NDK

Vállalkozók Kozlonye, 1907. jún. 19.

A szabadság-harc-szöveg

此函。請勿過急。工部局事。一月。即付了。請勿再等。此函。
此函。請勿過急。工部局事。一月。即付了。請勿再等。此函。

Roman

háza. reper.

Dp. Székelyföv. Elektromos Művek nyugdíjintézetet

MDK

Roman

Vállalkozók Kozlonye, 1907. szept. 11. 6.1.
A Hunkaesy szobor tervezőjének szatán... .

MDK

Roman, Grafi kus

Hasznos Műlatáságók, 1828. II. 170-171.

Szép Mestersége.

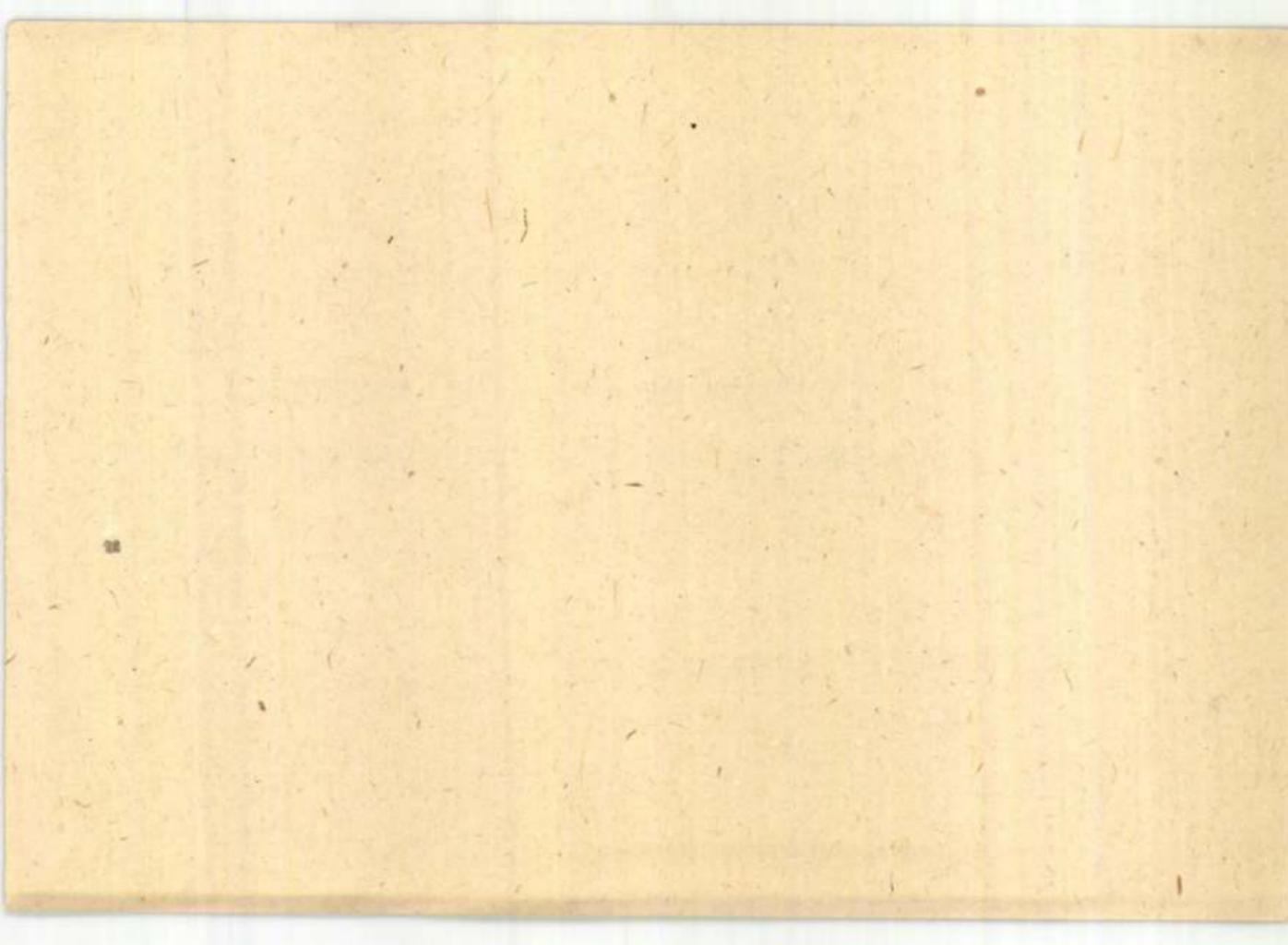

- 9 - 31 1970 (16) due regularly

etc. - whenever

money in Pharmacy store was due
long ago when next regularly

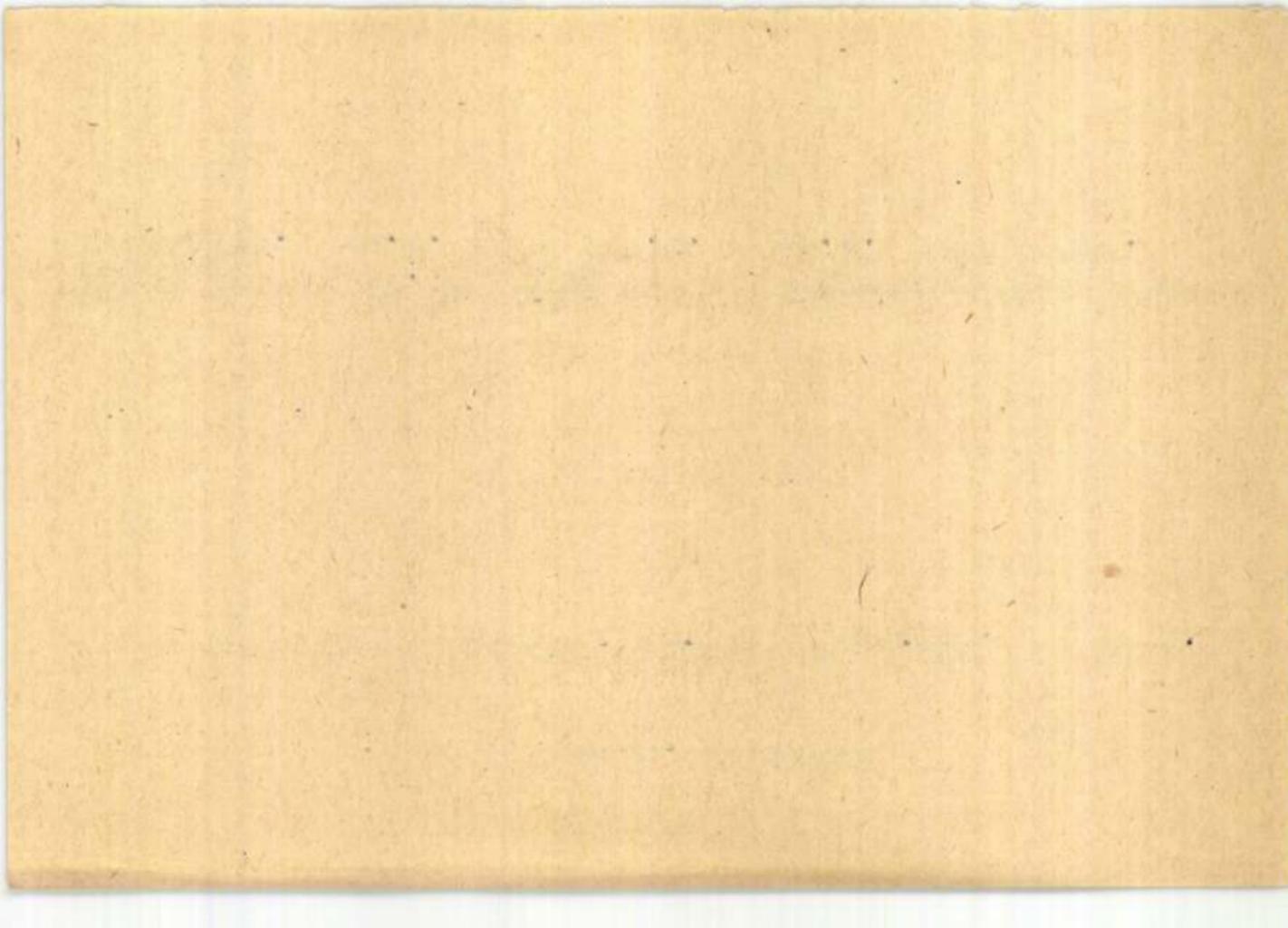
short money

MDK

Roman Egypt

A m. Egyptomuveszeti kiállításán és Műkiadványain
Vállalkoz. Székhely 1939. május 11.

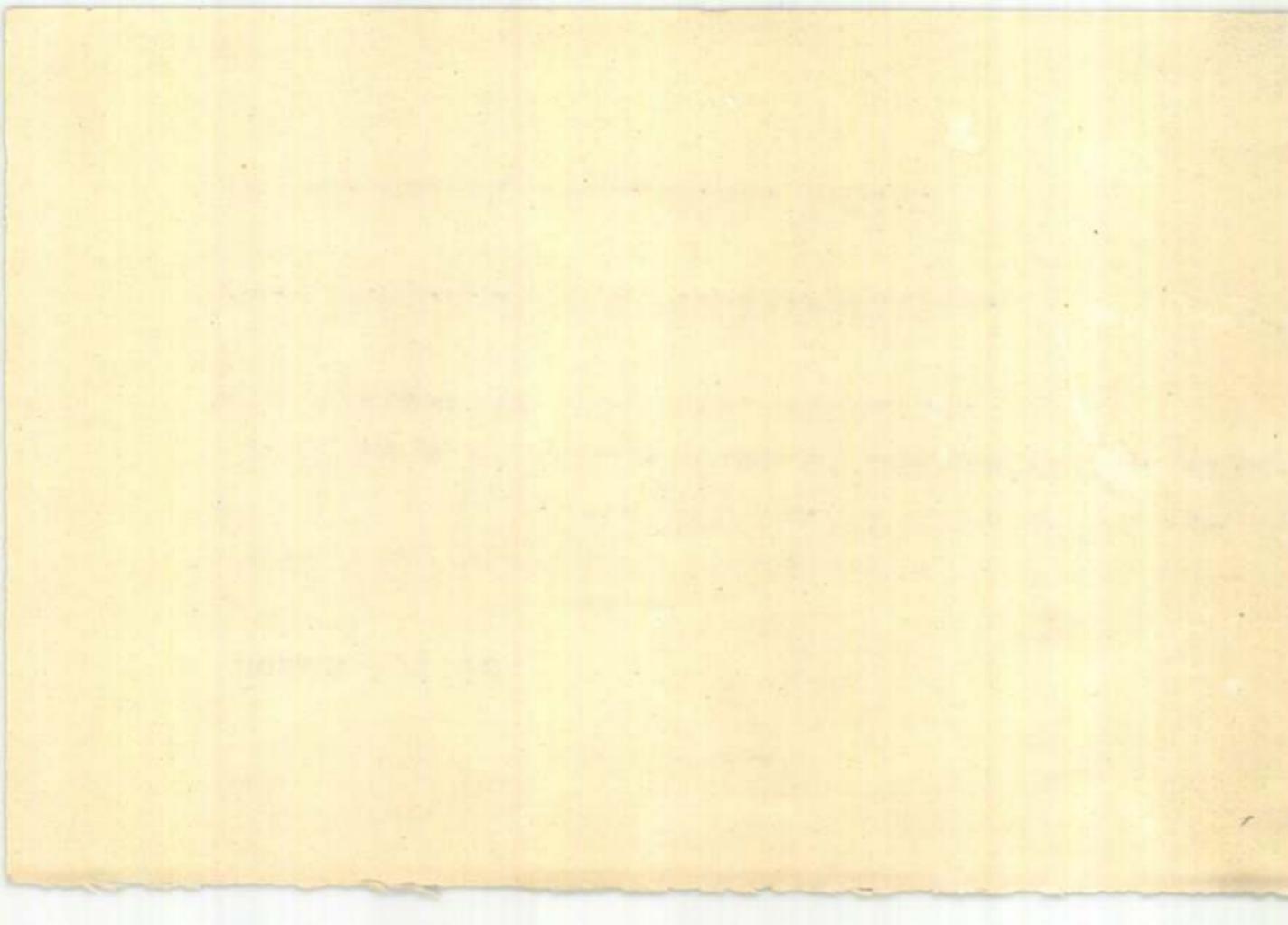

Elektromos központ, atb. tervezője. - Elvonalbeli.

Roman Müller

MDK

Piipiea Zeljan dr.: A Repozomutészter elgyeauultener juba! leme
Riajittaa. - U.M. 1934 dec. 8. 21. I. Muszarnok.

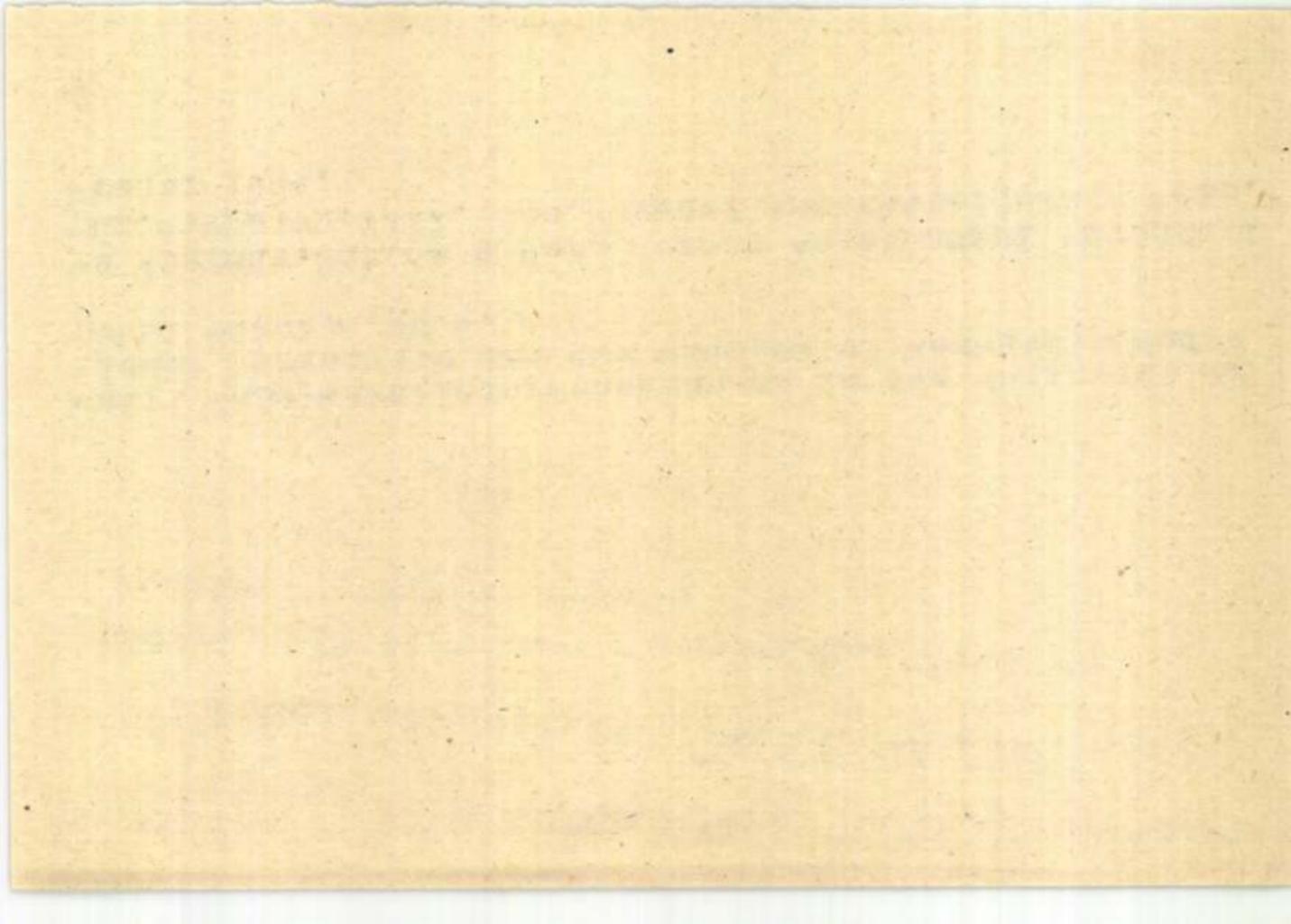

Roman építész

azonban Jánosz az említésben az 1955-ös művelődési törvényben
elismerte a hagyományos építészeti technikákat, amelyeket a román
építészeti hagyományoknak neveznek. Az építészeti hagyományokat azonban
elismerte a hagyományos építészeti technika néven, amelyet a román
építészeti hagyományoknak neveznek. Az építészeti hagyományokat azonban
elismerte a hagyományos építészeti technika néven, amelyet a román
építészeti hagyományoknak neveznek.

azaz a hagyományos építészeti technikákat a román építészeti hagyományoknak nevezni kell.

azaz a hagyományos építészeti technikákat a román építészeti hagyományoknak nevezni kell.

Reynor - Sædlerigold fælles til tæppevævning
Reynor - Sædlerigold Købte til tæppevævning

und ist 1909: Parallelverschmelzung in der Praxis nicht der "einfachste und der laufend bester" Werkzeug ist das Beste mit Wiederholung 59.0.

A Gyantaihoz

To.

Europa.

Tímv Környeléte

Budapest, v.,

Rothemberg u 12

Roman

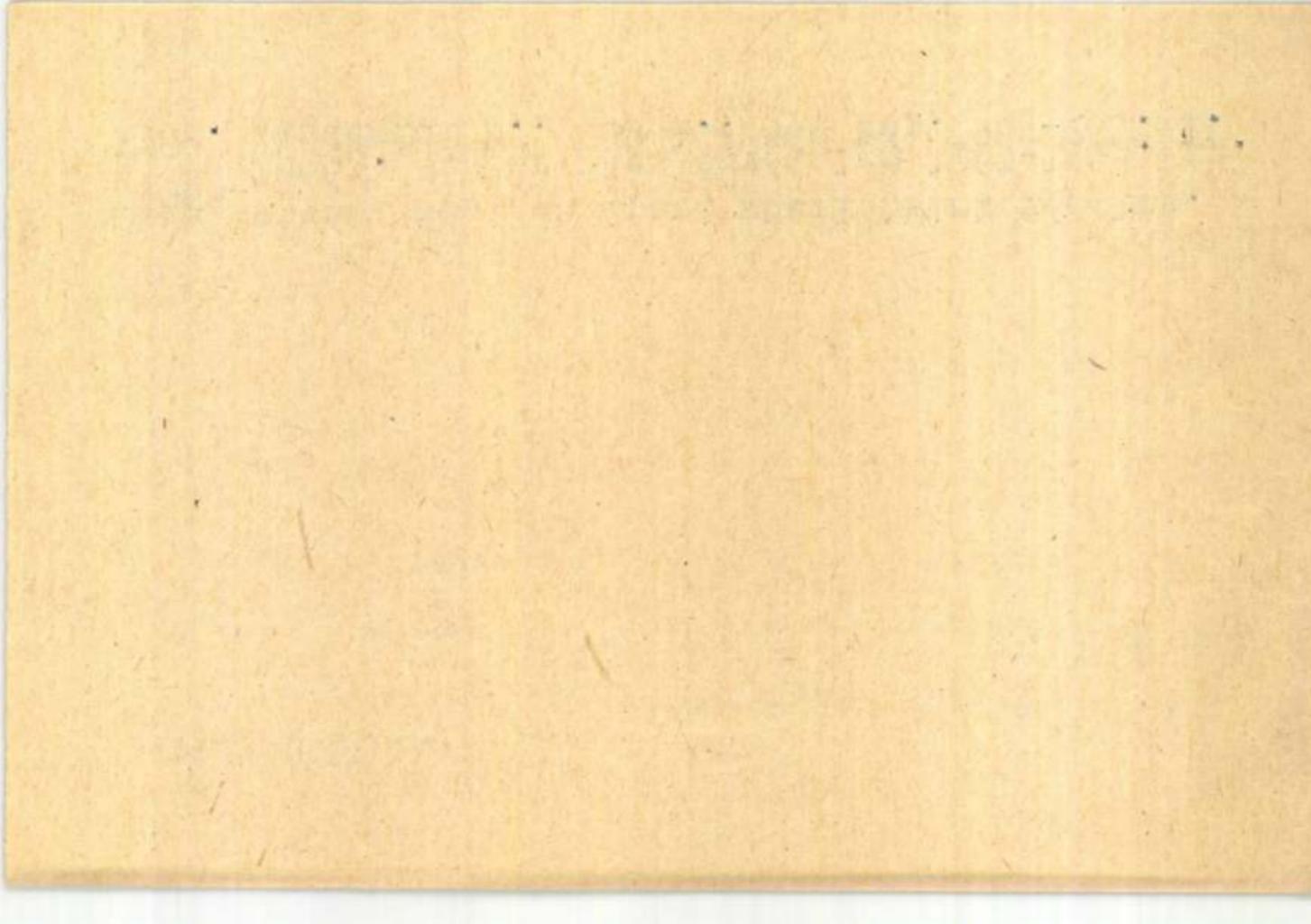
Paris Libraphon

Bibliog. Zentral-
Zeitung, Lüder
Reie, Lüder
1869

Selbstver

Romnick

426, 422. P.

280.2

Csép István: Népi és ipari műemlékeinek védelme.
1963-1966/. Magyar Műemlékvédelmi 1963-1966. Akadémiai Ki., 289 f., 369 kép, 269-281; I.
1969.

1967-ben került ki

40000 darabban először

László László Műemléktár (Budapest)

4. Műemléki Társaság kiadása a Néprajz

Borítón A.

1874
Kurt Gödel's notes
Notes

19. 4.

Wittgenstein (1921, § 35) kommt aus eigener Erfahrung
aus - und kann nur

Bauer

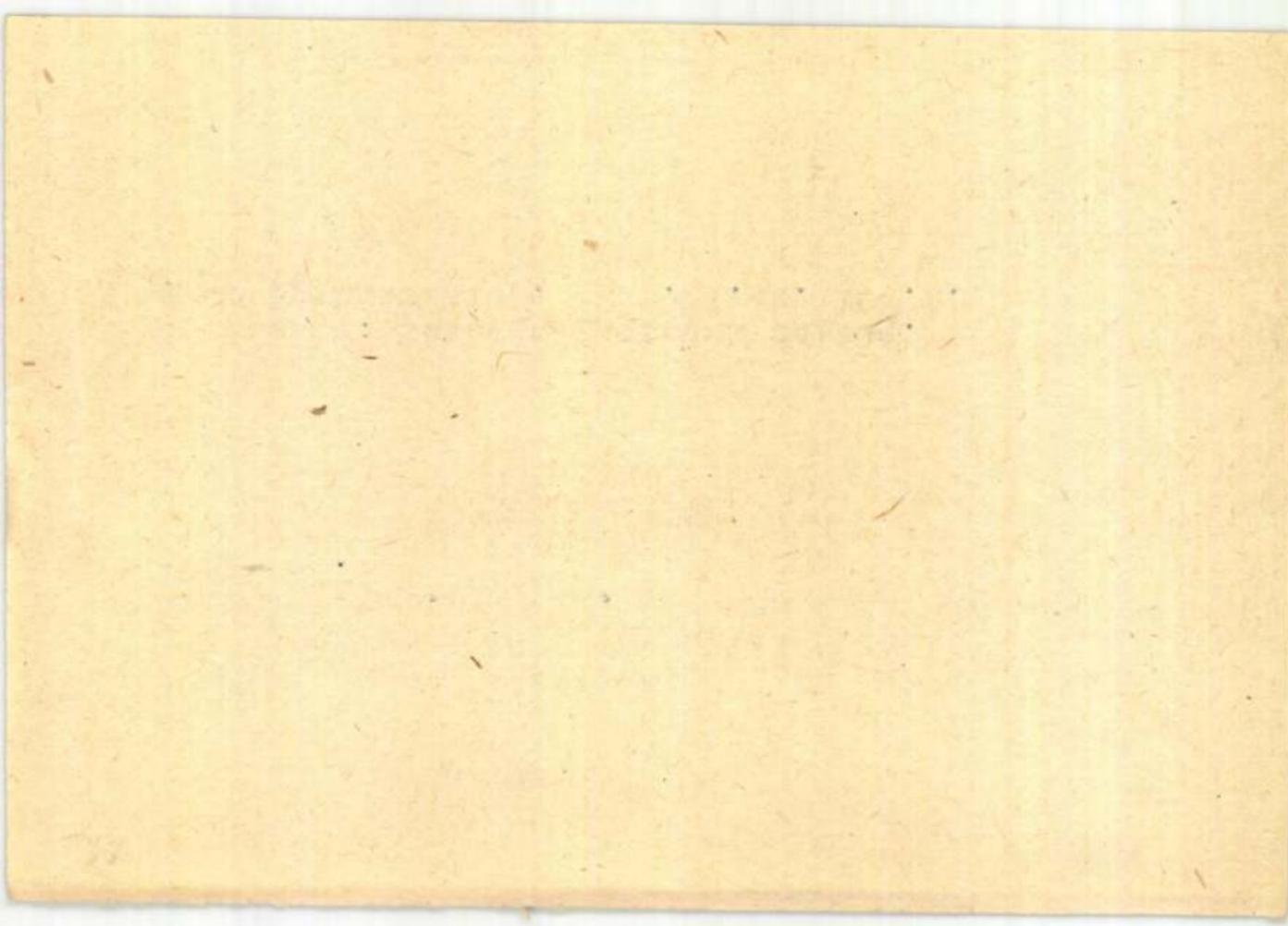
verin.

Roman, farto

nunc
est

U. Ranoj King
Kepnaga, verin.
trix, elis,
fol.

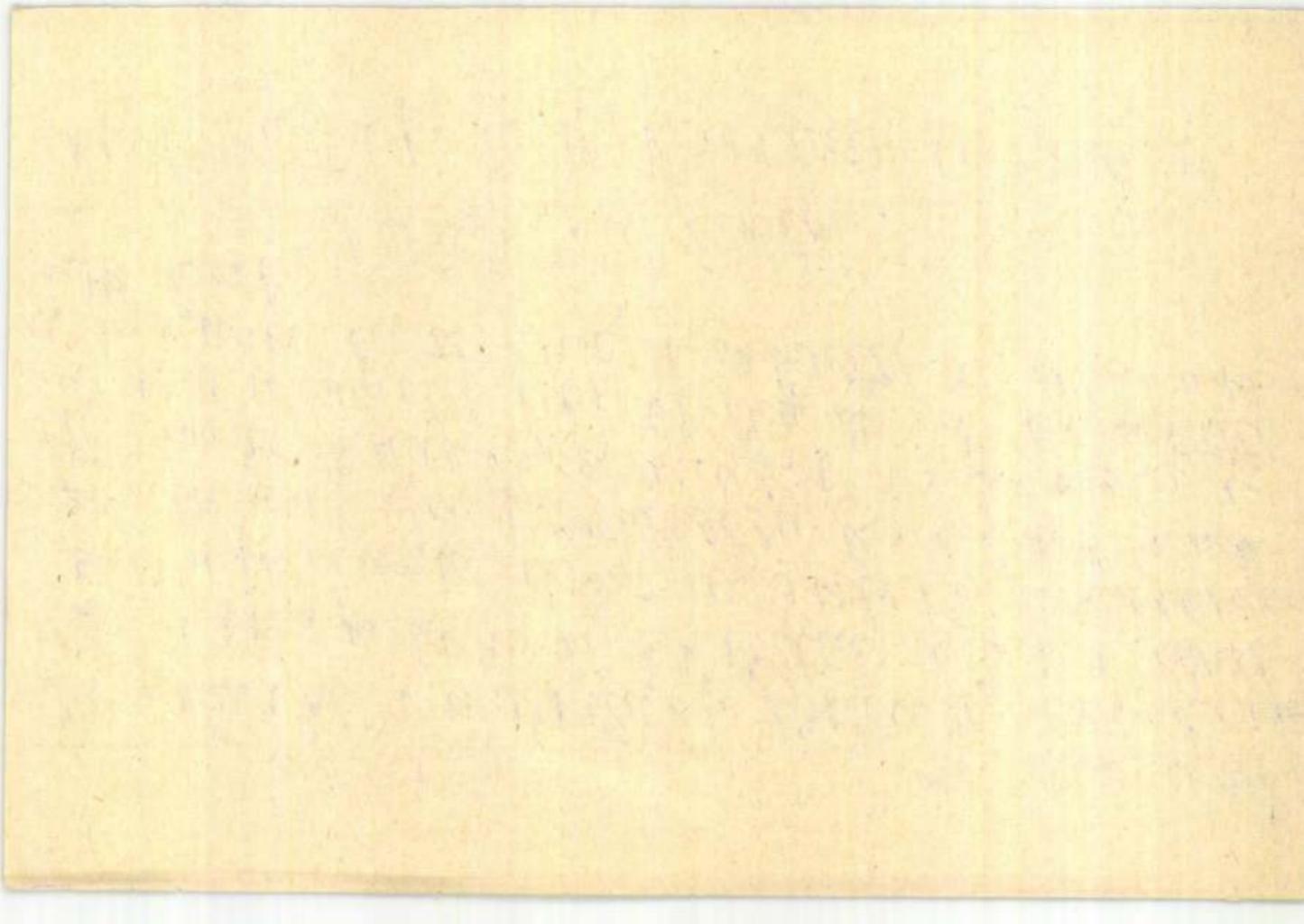
Bauer 21. n.

Roman,

Rónával kozos tervez a földépítés nagyüzereihe,
Különösen pedig a Kotombokból épített falak,
Magyarszág, Komoly, monumentális hatás emel-
Lendő ki.

Héber László: Szabadegyhárcunk emléke.
Magyar Iparművészeti. 1907. 4. sz. 195. l.

Albert Willard, M.A., Kauai - June 1

middle teeth. A distinct ridge along the

a signature will be needed to settle it 1451 - 1452

~~old old~~

Romano

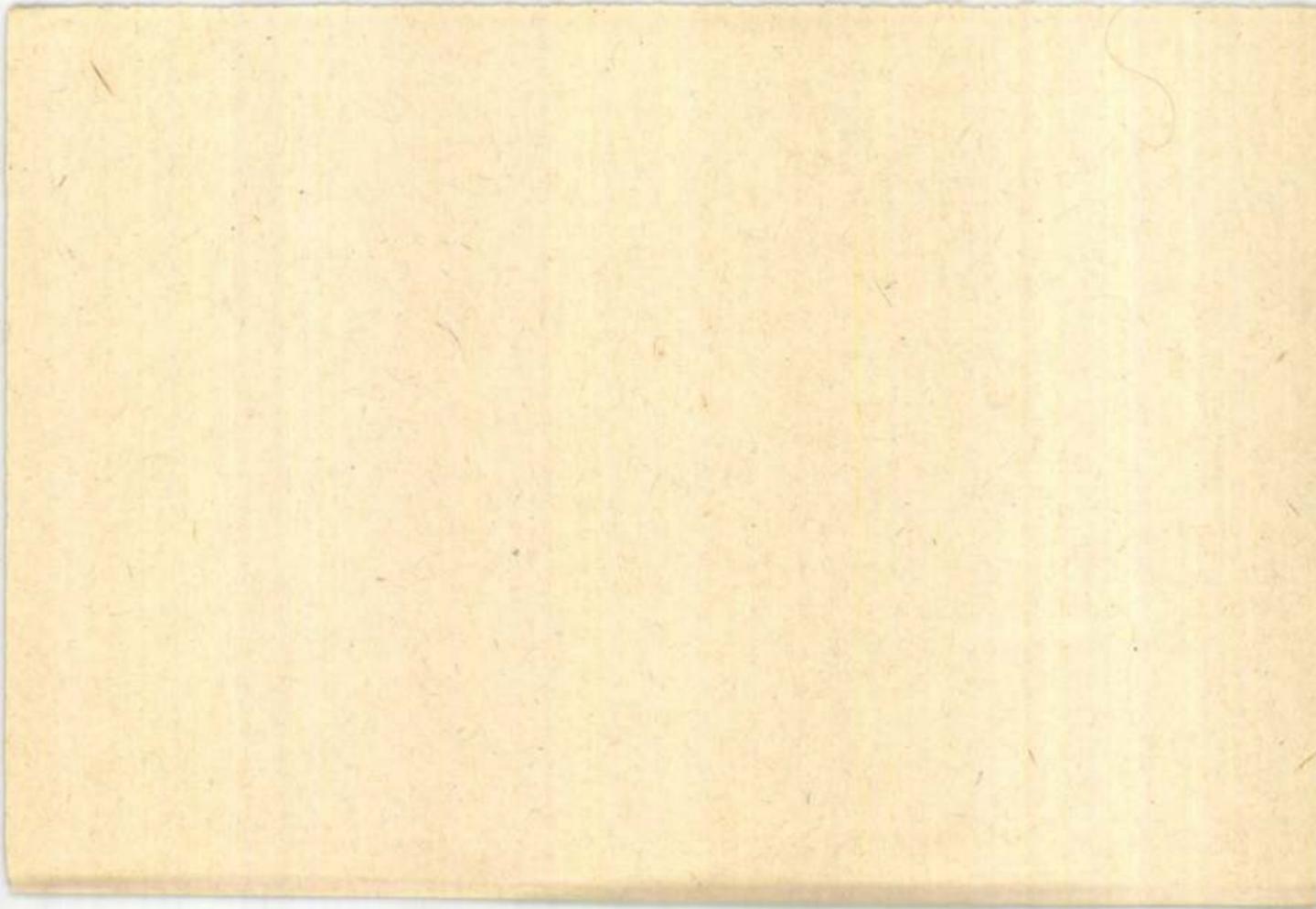
BAV 51. Képaukció katalógus, Bp. 1980, május

4. 11. 1980. 60000 Ft

Juli; H. Rowden. (János) Vállat.

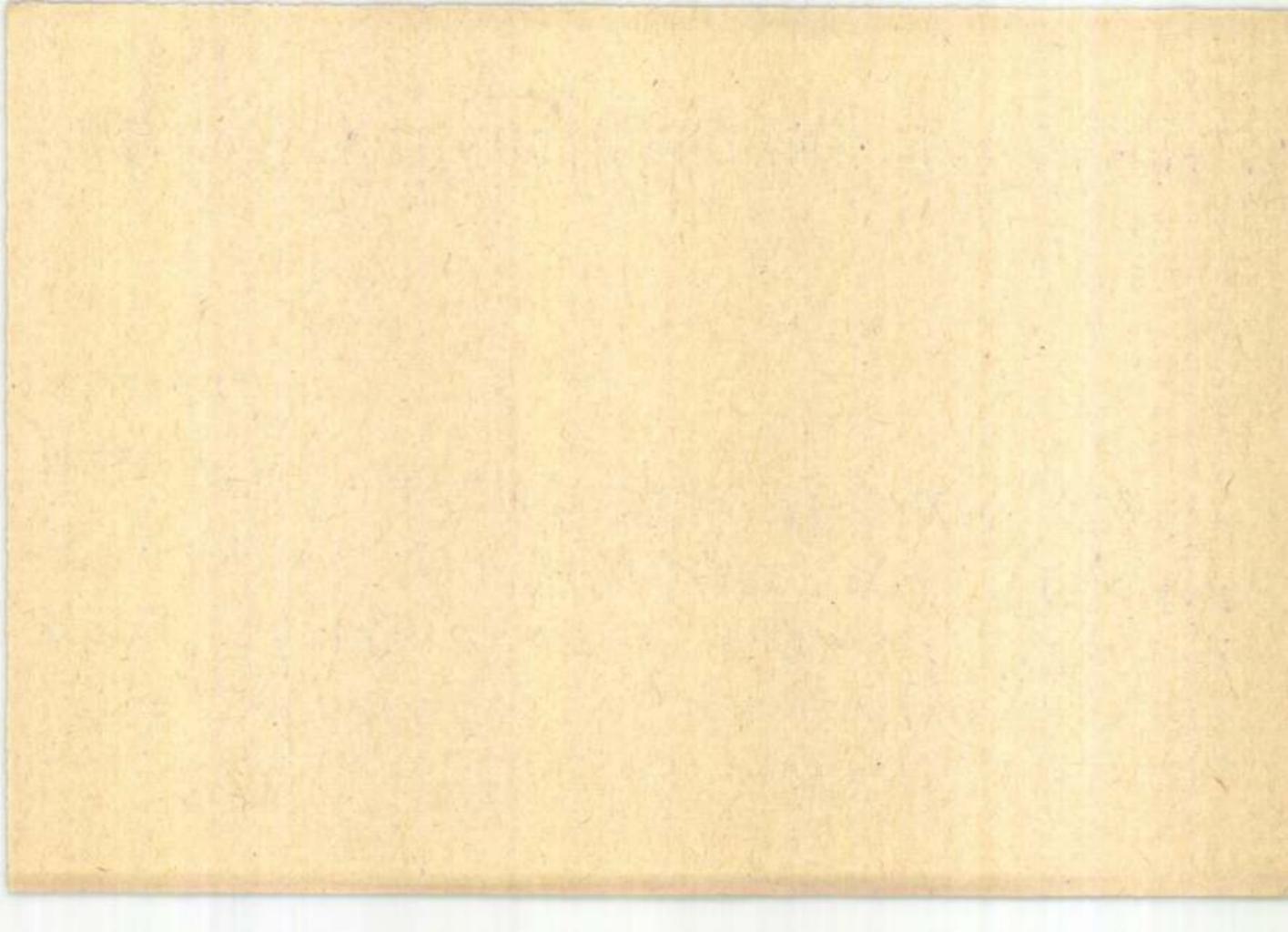
"Hildai" o.u. 10x80 cm (fekete lemeze
vagy fehér lemezre)

Rowden, Hildai (1832-1889)

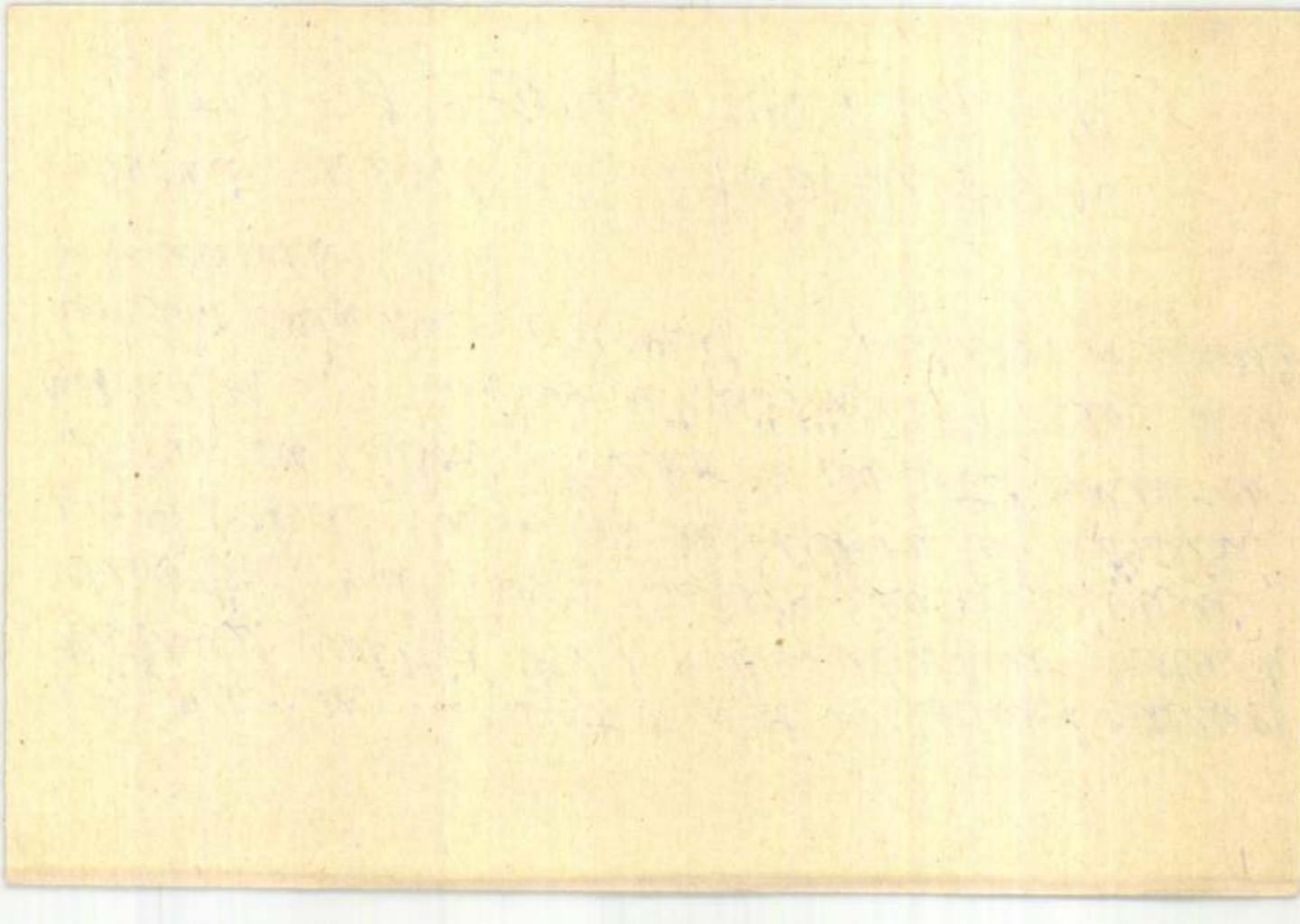
adult towards adult cattle
A natural situation also reflects a
natural situation throughout our population, but
middle cattle. Our middle generation would now
arrive after a cattle, by a million to.

Bull. Fair: "Sustaining a million-head,
Tobacco, May 5, 1945, page 24.

Q. Adapation of *Phrygia* [Lycowren] 1945. Report. A.

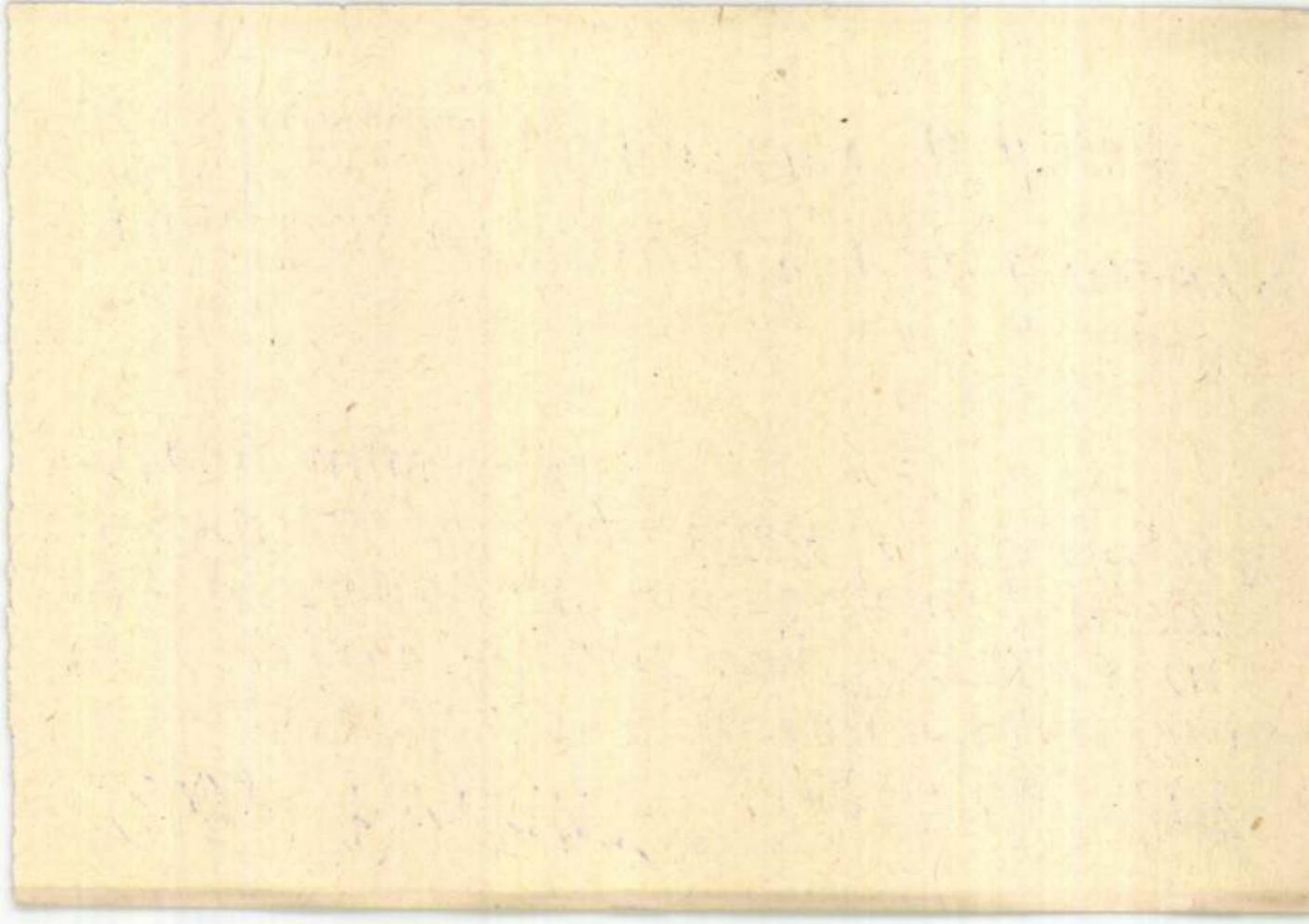
Cultivation, cultivation of soil
The technique is a simple traditional technique
which requires a great amount of labor
and considerable effort.
The cultivation of soil is a multistep process
and requires a great deal of time and effort.
The cultivation of soil is a multistep process
and requires a great deal of time and effort.
The cultivation of soil is a multistep process
and requires a great deal of time and effort.
The cultivation of soil is a multistep process
and requires a great deal of time and effort.
The cultivation of soil is a multistep process
and requires a great deal of time and effort.

Clinton Romano (deceased) A significant figure in the development of a sustainable model, he was a champion of environmentalism and a leader in the movement for sustainable development.

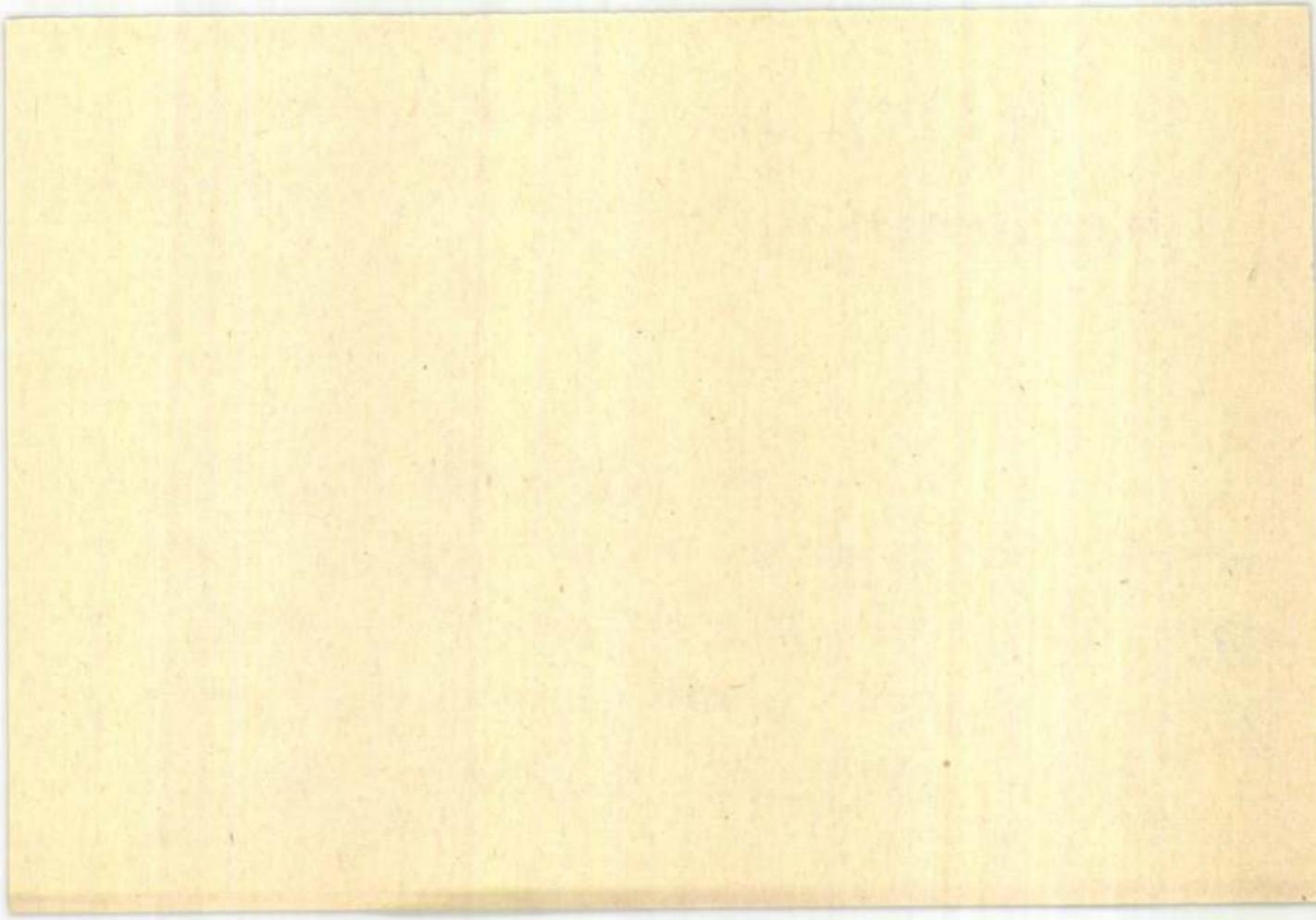
Clinton Romano (deceased) A significant figure in the development of a sustainable model, he was a champion of environmentalism and a leader in the movement for sustainable development.

Clinton Romano (deceased) A significant figure in the development of a sustainable model, he was a champion of environmentalism and a leader in the movement for sustainable development.

Custom Reward Attainable Effort
All is self-rewarding in accordance with
what techniques one can learn effectively
and what kind of reward one can get.
The more difficult the task, the more
rewarding it is. The more difficult the task,
the more effort it takes to attain the
same level of performance.

Public health: Structure a curriculum
of adult education, which may be

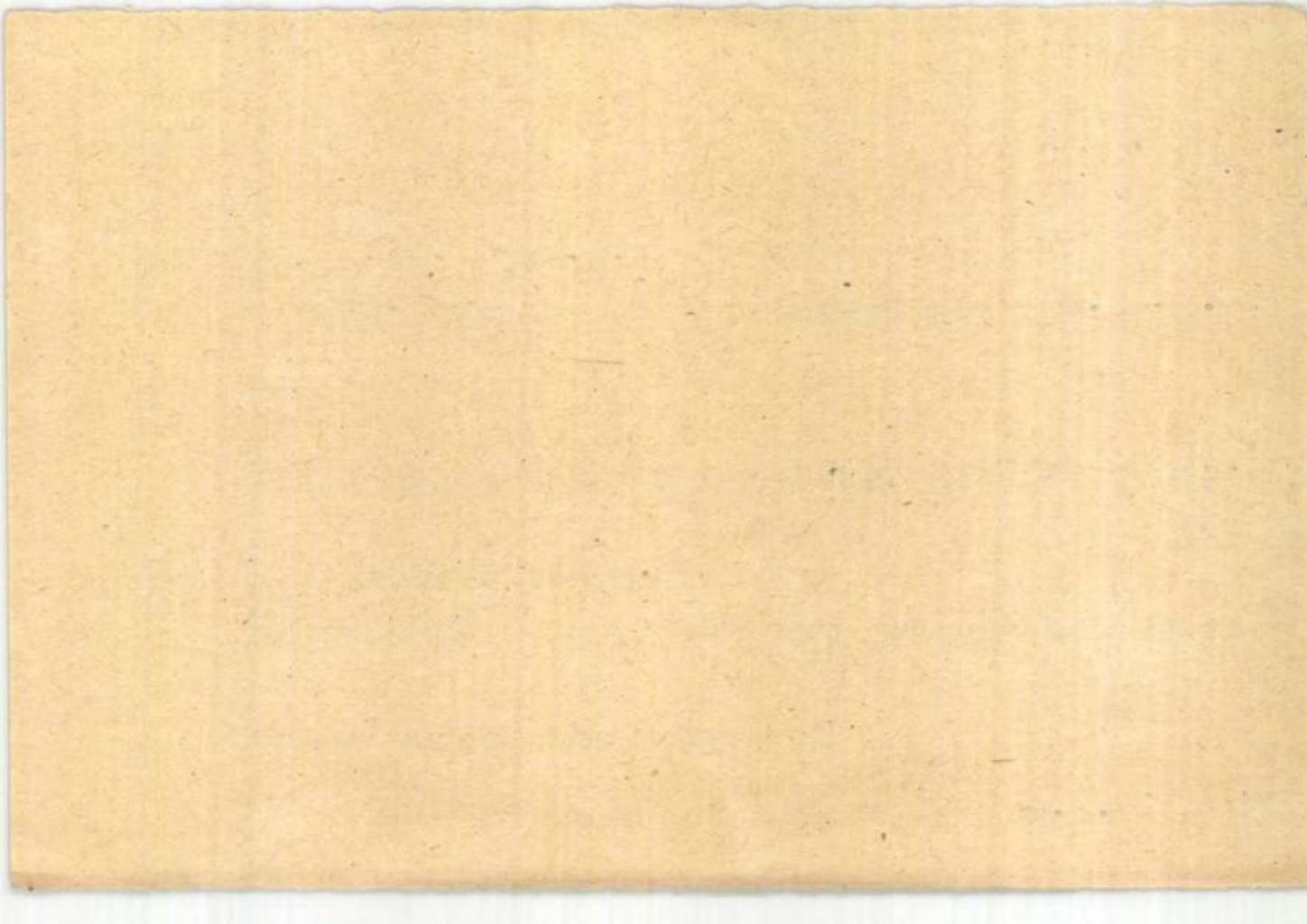

Cultura humana anche altre

a molti individui con un altro tipo di
società e quindi a molti altri
individui che sono nella
stessa società. Utile anche,
ma non solo -

Burkhardt: Storia, a numerosi
" " " "

Reich, Dreyfus, Agustí, etc., etc.

Römek Rados Odón mérnök

Römek Odón mérnök, Kamarai tag Radosa Odónre
válltottatta nevet.

Cíkk: Névváltozások és szakcímekrészletek.

A Magyar Mérnök - és Építész-Egyetem Köz. LXIV. k.
39-40. sz. 340.0.

flame

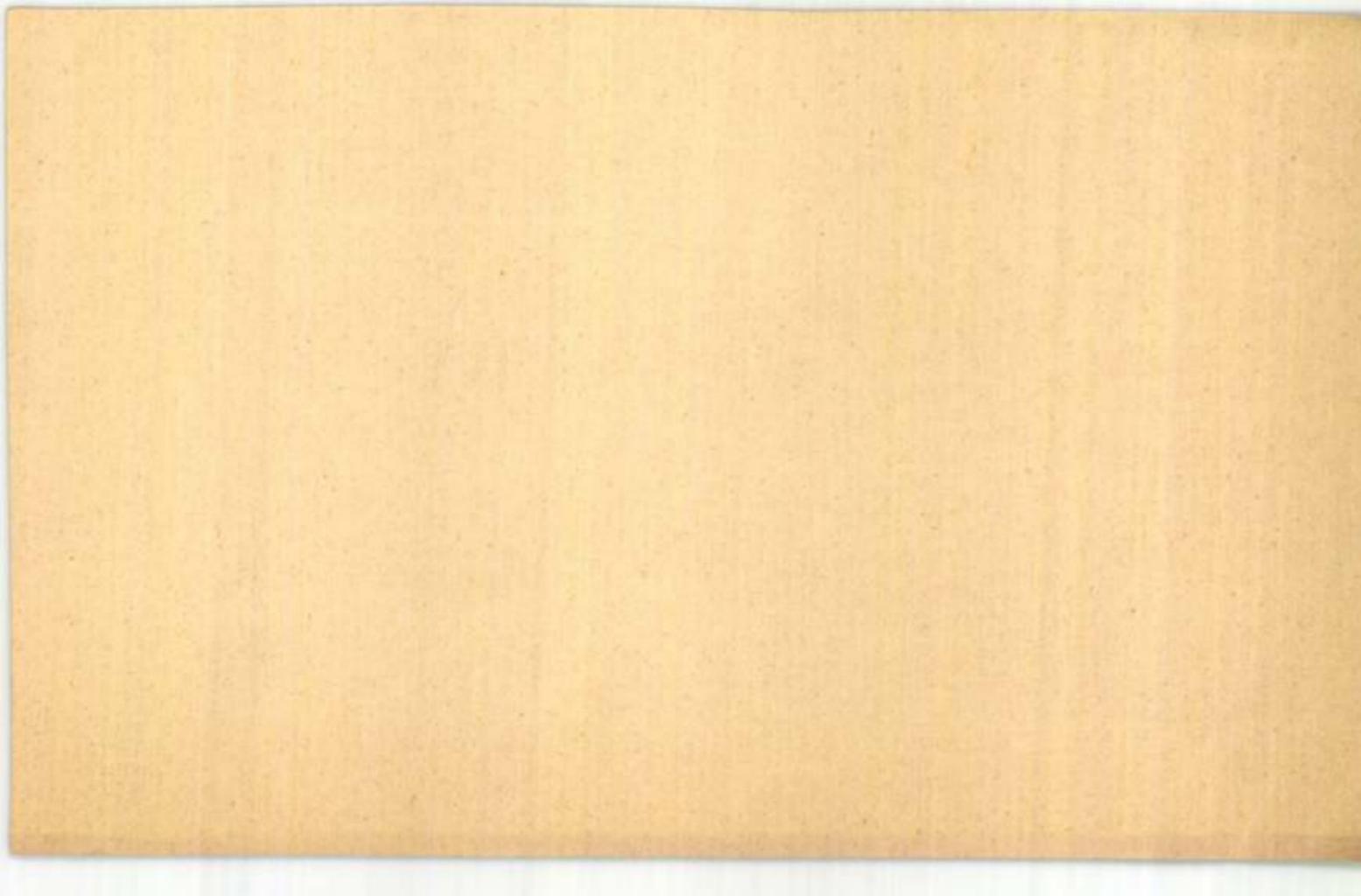
burnt orange

Kornaths, stativ

Ungarische Land-
schaft
Musee Galerie, Wien

Kern -

Die Weltkunst
1939. Febr. 19.

Pomakos idaho

photo

L.

Beech 53. l.

80. l.

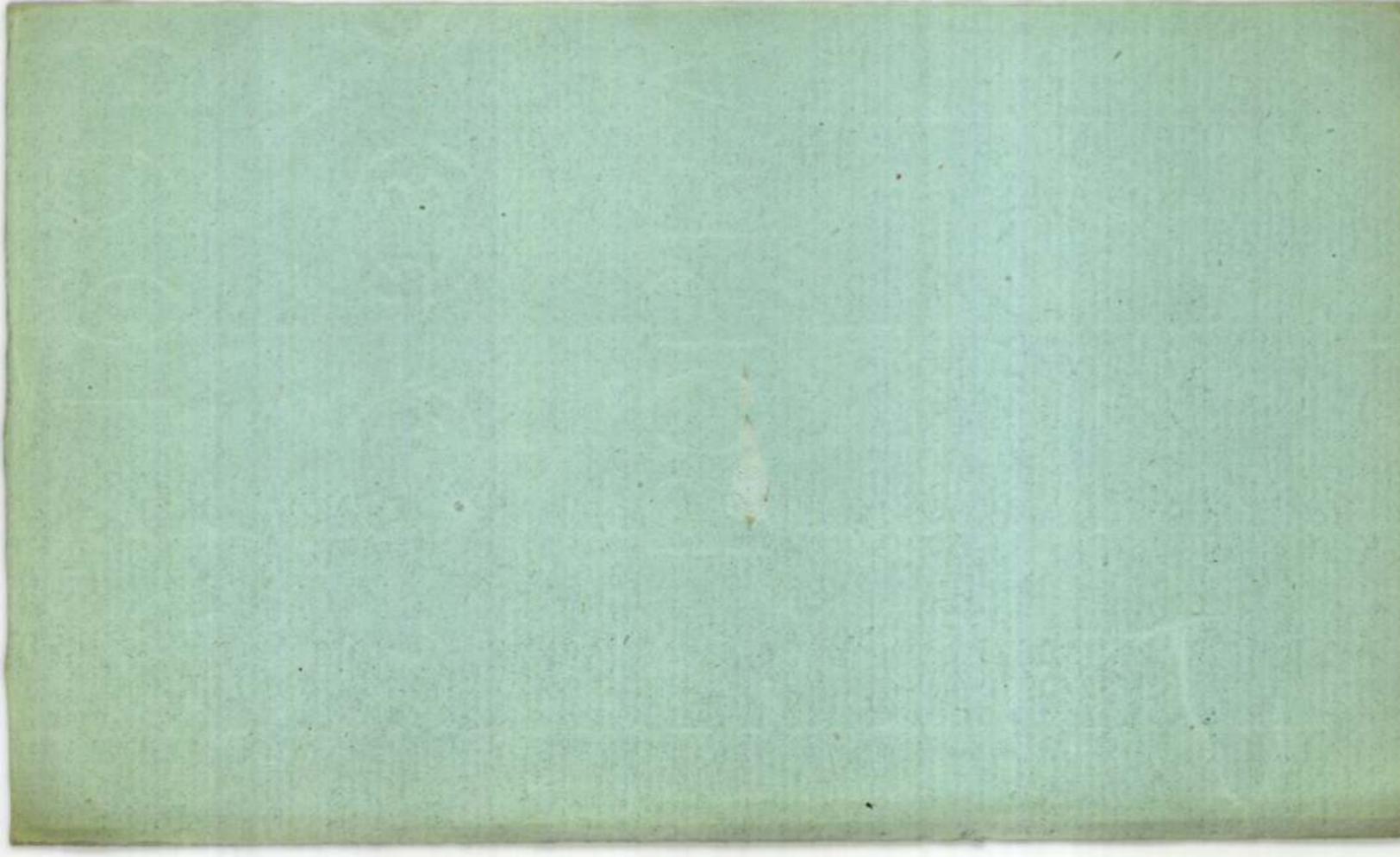
Glauber Polyp
canker fountain,
and a Magar
Juniperus plant
ripe.

T^o. 2782.

brázolt vadász törzstiszt (Stabs
ében kivont kardot tart, míg a dom-

12 : 11.5 cm.

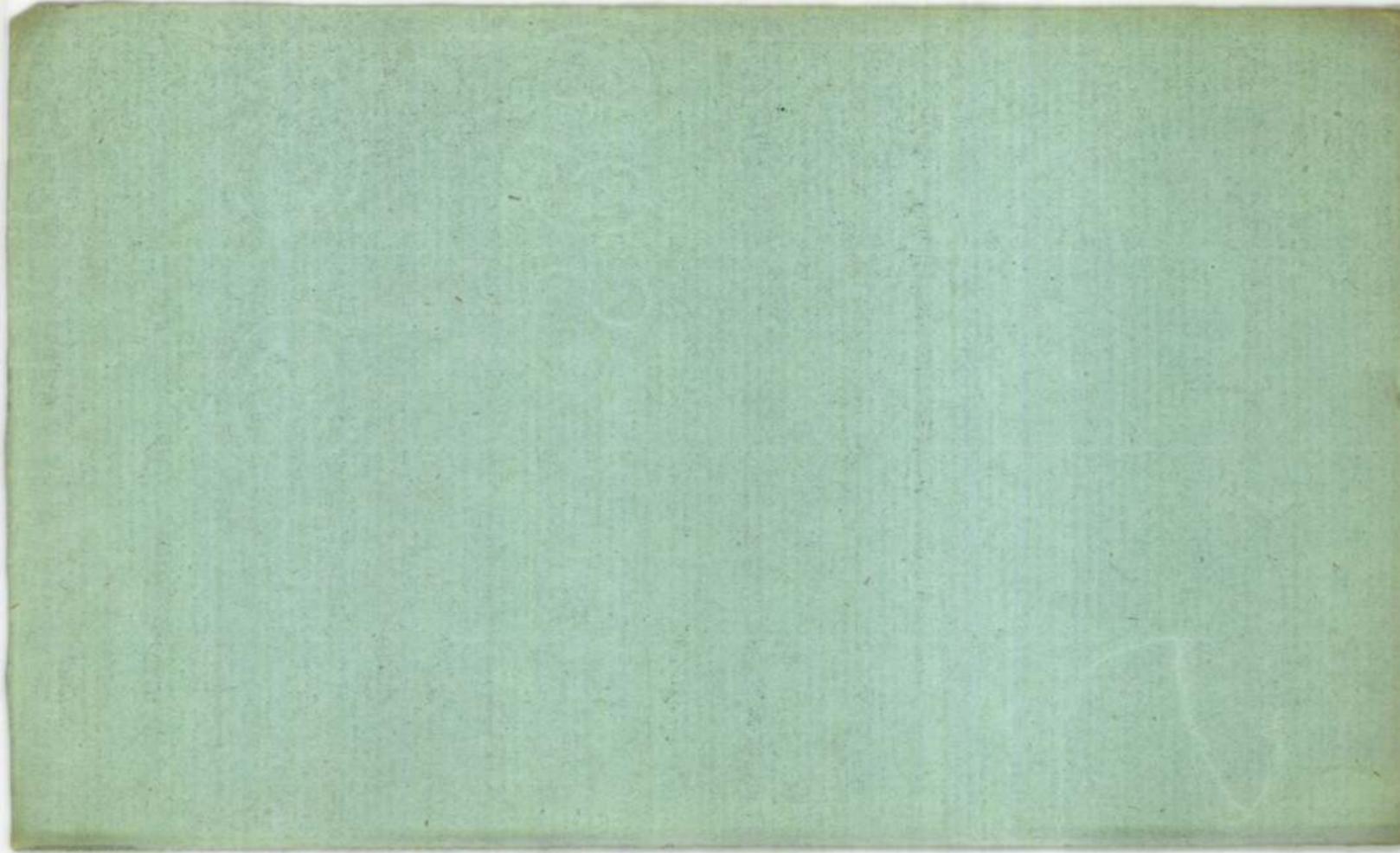
Ronak Smriti
Gupta Brothers, 1911
Girish (P. G. P.)

Romain de Hooghe

1. Petry vijfde crata 1691.
2. R. de Hooghe my 2^a
3. Pet. R. de Hooghe my 2^a
alate an eredetek never en
hercet had aiat te
Eugen Petry tot Esenij.
Kope

Rubens. Margarontagioriet. 54.

Romain de Hooghe

1. Gelukkige en zeer grote Victoria door Syne Dorothea luchthigh eyd den Heer Markgraaf Lodewijk van Baden tegens de Turkse chance bewochten, tuschen Peter Waradyn ende Salankement.
19. Augusti 1691.
Wieldehalptocht: vijf te niet ge-
stopt op Lagon, 3 nacht besait,
niet woonig. Uitgestaen bij
Zon amers ole Ram.
A grootte naayzen - crade -
neder naayzette is niet gette -
n oranien' Lijns Kedven -
ce, in uige Romain de
Hoofde streekt, laufan, 1691.

Dugesia Magnifica var. Spp.

Debtors' Address

"^o 2nd.

X VIII 22.

Roman de Hooghe

Duda 1686. Hu' orsona es bese'
tele. Magra bessult - a jipes
medro' neveriech bervise'e eliz
nyonatot tikkia kare, a
hineves hollaadi. Romain
de Hooghe muve, cheuk kip-
zelet es feltopaval. Rayita
aung, a mozacon, kong a Sel-
leis kipp kip gesit an elokai ben
allo do tharung 'ou' herceng
is a pent parti. Kau-laki kip
takalunk yg appontre. Itz oba
elak ues' basidu pöres ar
1686. Jun 10. — sept 2. 180 —
me cigs et neps' men' leirasa.
Dass di' Eimig seit ni ei-
nem königreic — in allen
landen Herrlich werde.
Kommen, " idlatta a pausor
magara' ats, kes magott
tolio.

Publis. Maga roosoppi.

magott

11. 1.

MDK.

285. Römai fesztő, XVII., század.

Madonna. Olajfestmény. Marvány.

MAGYAR Nemzeti Reneszánsz Társaság V. alkotó
Bp. 1923. 18. 1.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20.

21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30.

31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40.

41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.

51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60.

61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70.

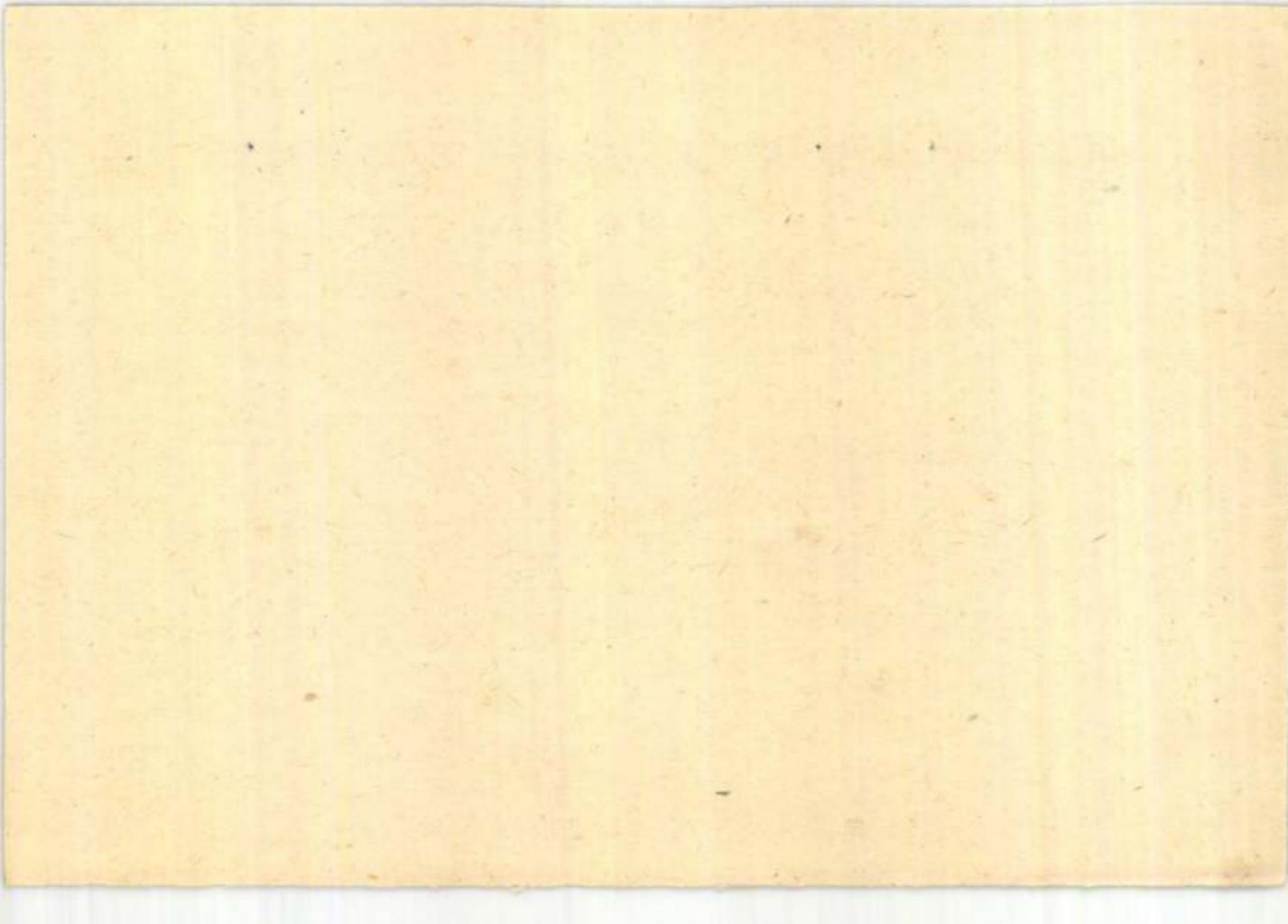
71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80.

81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90.

91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

MDK.
284. Römai festő, XVIth. század:
No, kezébe en rátylváll. Olajfestmény.

Magyár Nemzeti Reneszánsz Társaság V. alkotó.
Bp. 1923. 18. I.

BAY 53. Képaukoglo katalogus BP. 1980. December

Augusztus 25. 25000 f.

(Lakomata, szent) völgy

"Szent László" o.v.: 39x36 cm

Kőműves fest. 1600 forint

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191.....é

teszével

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbízt

Kelt, 191.....

tanu.

tanu.

Romances 2

Vacora neg Kopé a
Mörz pöida nöfletas -
un aban. ~~at~~

End

Sagis Zaniszki

Nüñeret & nágnán
nági Kármelitaig -
nál. Sagis Mújtéj

ipar. - 1910. 191. C.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191... é

tésére

jelenhetek, keresményemnek átvételeire
nevü munkástársamat szóbelileg megbízt

Kelt ..., 191...

tanu.

tanu.

Tromaeus Kotuei

A spori kannelita verschlei-
nert mit es triviale Petöfianu-
vere : *Romaeus kettneri*,
K. 1857. In Trop. & medde
1883 han tings et. Et utiq.
har noba pata vallis, went
mrete Sipute h. inspat' & un-
vietta. Et repet' per set,
& leprostis a Mor' her su-
tajens. & gregatesch mng-
Kawan. Catkaz. Kaim rag
Kompozi: sigi, weder a
Spokainmangit, & Kent-
Gulandit s. next Trop.
Catomaid akarocigit.
A. leprost o valdian
mag manwari. heng et
dro. albstas an Nos'.

Eesti Hiiplap 152 ss. 1958. juuli. 1. 2 ola.

/täjask/

Pentti mäntsäks 1s reszt vesz.

Szovjet művészek kiállítása a Misszatoni körbe

MDK

Ny.M. Romadín

s p ö k U r !

rtesítem Nagyméltóságodat, hogy a
rony helyreállítási munkái

Rönnas rapport

Nor hemelun n̄ färdet

Neckelhol

Van. 24. 1892. 537.

L.

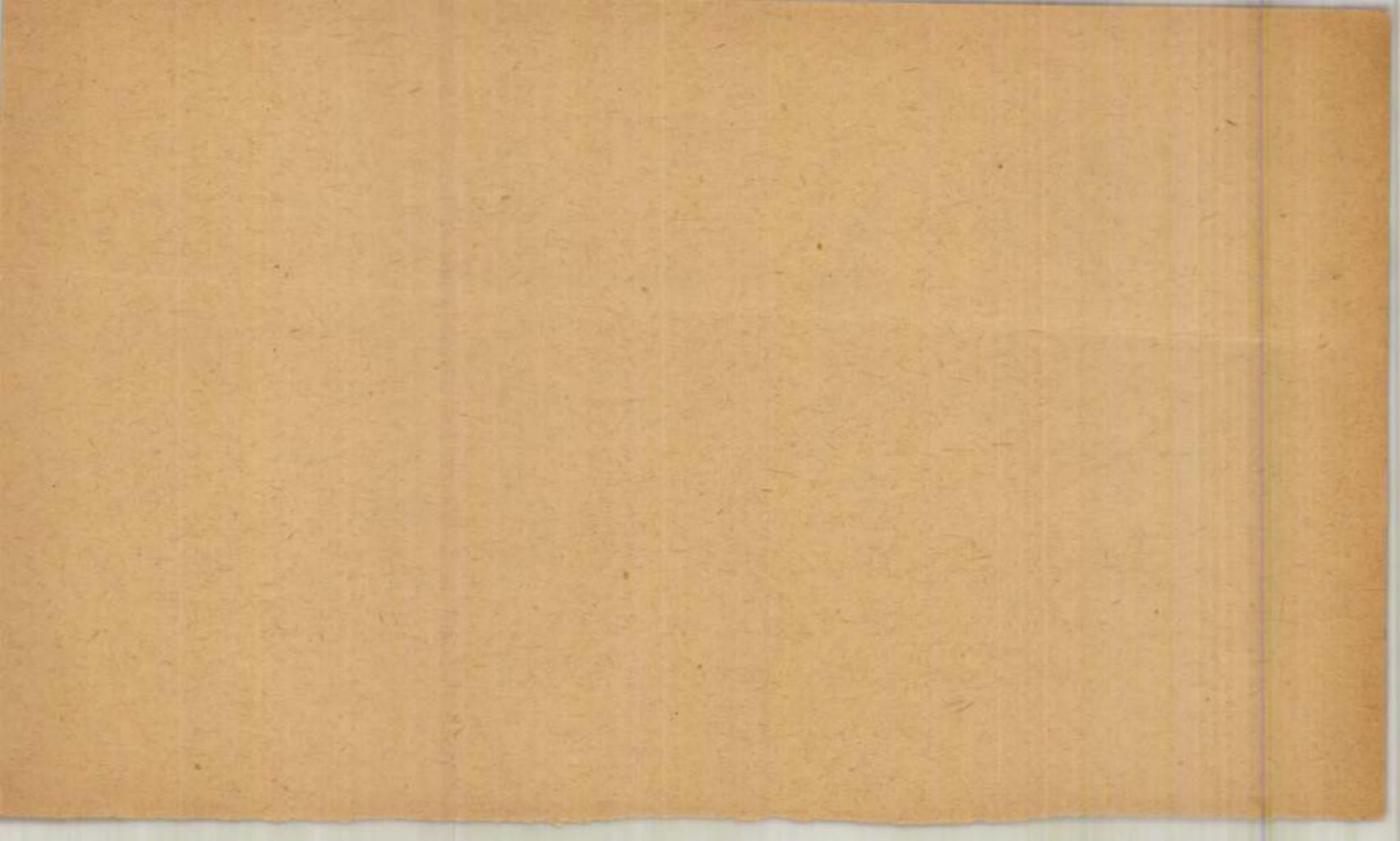
Spit van der
cise

Hollinger

robin

wed

May 1111

28 PENGŐ

BOLTI ÁR HELYETT

16 PENGŐÉRT

kaphatja meg a kiállításon dr. Kogutowicz
Károly egyetemi tanár DUNÁNTUL ÉS
KISALFÖLD IRÁSBAN ÉS KÉPBEN

című pompás művét.

A felhött ebből ismerheti meg a Dunántúl gyönyörű
tájait, a serdült ifjúságnak hasznos hazaias olvas-
mány. A fenti kedvezményt megkapja akkor is, ha
a könyvet közvetlenül a Földrajzi Intézettől (Szeged)
rendeli meg. A rendeléssel jogot szerez arra is,
hogy a közeljövőben megtalálható II. kötetet is hasonló
áron kaphassa meg.

Kérjen részletezési kedvezményt.

Egyetemi Földrajzi Intézet
Szeged, Zerge ucca 19. sz.

Rollinger River

Kawartha Lakes District
Robert A. Moncrieff Elgin
District

Magganay

1934 night 2.

Kunsthistorisches Institut, firenze V. 57.

Pöllinger-Penz

Nothnitz

Nat. Diologal 1876.

15

Rollinger Renn-
Münich 1906. 422

1883 (1883)

1883

1883

Dolphins River

604

May 1803. 7334

Rollinger René

haut laïcs' nôtre et
alâbî temblonham'

longues graminées

1905, 223. P. (et barri-
cile bello" dirizere.)

T. 1608.

és az első alak kúpos kalapot
ruhát hármas fodorról és nagy-
a második krépp-fökötött virággal,
sal és bő ujjakkal; a harmadik
dereku ruhát kilencz sor dudor-
t, peruvien mentét és magas de-
rral visel. A háttért park képezi
a:

TKÉP.

divatlap XIX-i számához.
MIK divattárából.

udn, Pest 1862.
r 1-jén 1862.

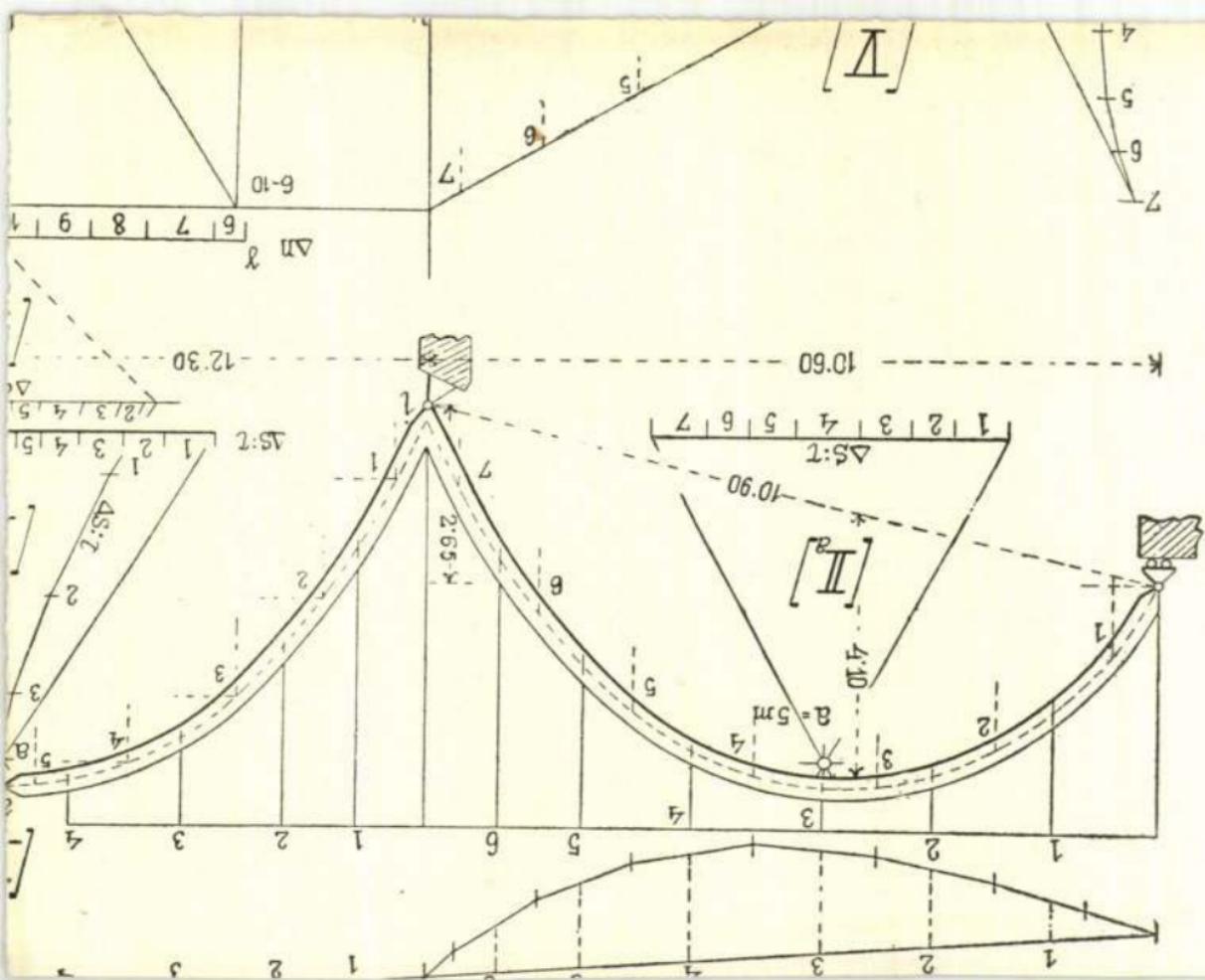
cm.

Rollinger Renn-

1906

Szep-
tember 30-án Ipleztek le a karánsebesi király-
szobrot, Rollinger Rezső művét.

Nem wér el. 1906. 9. 22. P.

Rollinger River
Moorain

l. May 11. 299. l.
299. l.

a a 36.1. 920-P.

tali bor a 54f. 162-P.

ye bor a 60f. 120-P.

2802-P.

42.03

-=-2259.07P.

on belül

Kiváló tisztelettel

ROLLINGER GÁAL Részé, szobrász
Budapest 1876. U. i. végezte tanul-
manyait is. Főműve volt I. Ferenc-
József király szobra Karánsebesen
(1906), melyet a románok elpusztítottak.

26. π. 3778

KIADÓI PÍASSZERELŐ

ON PÉTŐ

• 1805 • 03

1805 •

1805 • 03

1805 •

1805 • 03

1805 •

1805 •

7	Bognár István	október
8	Dancs János	Szeptember
9	Herr Ádám	július
10	Pusztai Károly	Szeptember

Budapest, 1918. május hó 8-áj.

A fenti szabadságidőket engedélye
mint a visszatérést a titkári irodá

Budapest, 1918. május hó 13.

Rohringer Saal
Penn -

M. 1722

22746

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROSI

g.

Müller

Bollinger River

bird

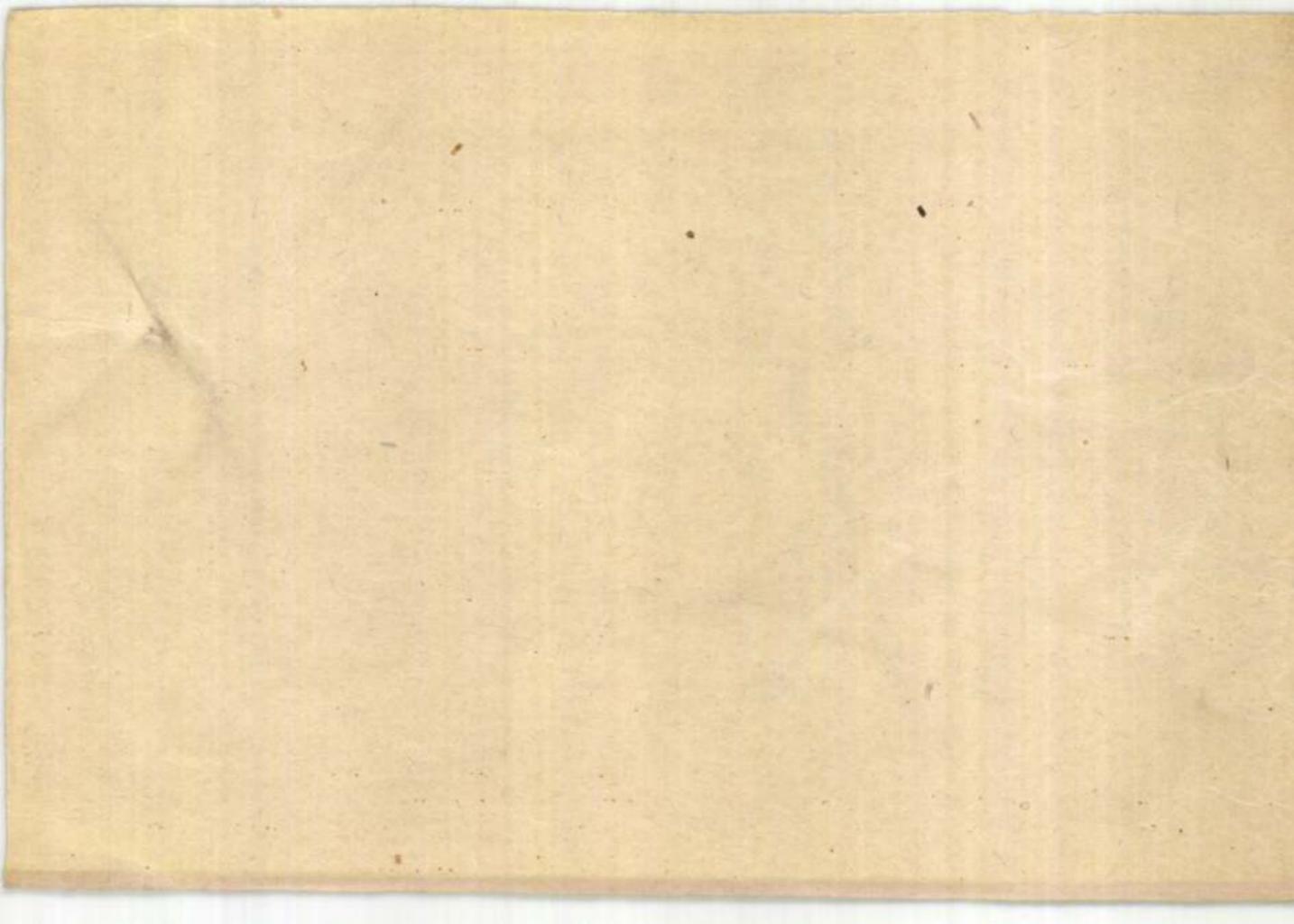
Ovarylancinip

F. L.

Rollinger Renzo
M. Vittorio

L.
Nazar Bela d.o.
Padron e Javins
classe di ministrante
Rp. 1923. 100. l.
200. l.

Collinger River

Wabam

d.
Gleason's Lahman
of adroz pines old
es univerte, Plan-
Cros Tidmivish
4 m. Np. e. n. 41 l.
42 l.

Röllinger Rezső, ászemelő.

Szent László szébrát mintázta meg, mely n
nemcsakára készben lesz, mely alkotása az egyik fü
rébe kerül.

A B csílika belső díszítése.
Magyar Iparművészeti Irodalomban 1905 223.1.

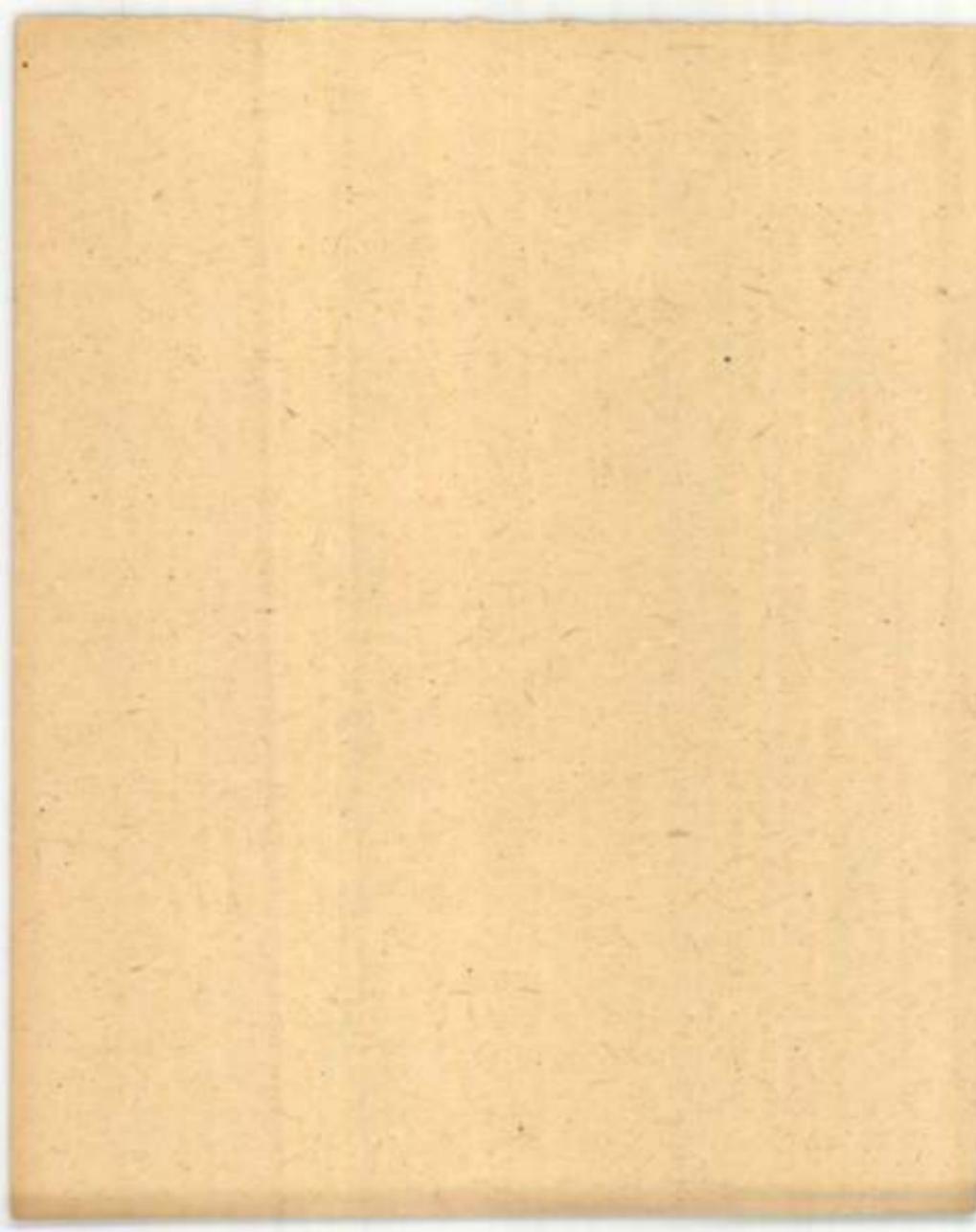

Rolling "Reno" "Robotic" Rovinov.

Minived.

v. L'ost., 1906.

422.6.

Hanswelski.

W. Hinschmidt

Rollinger - Clermont 1906

Hinschmidt T. exp 1906. 422.l.

MUVEKOZOTTATÓI

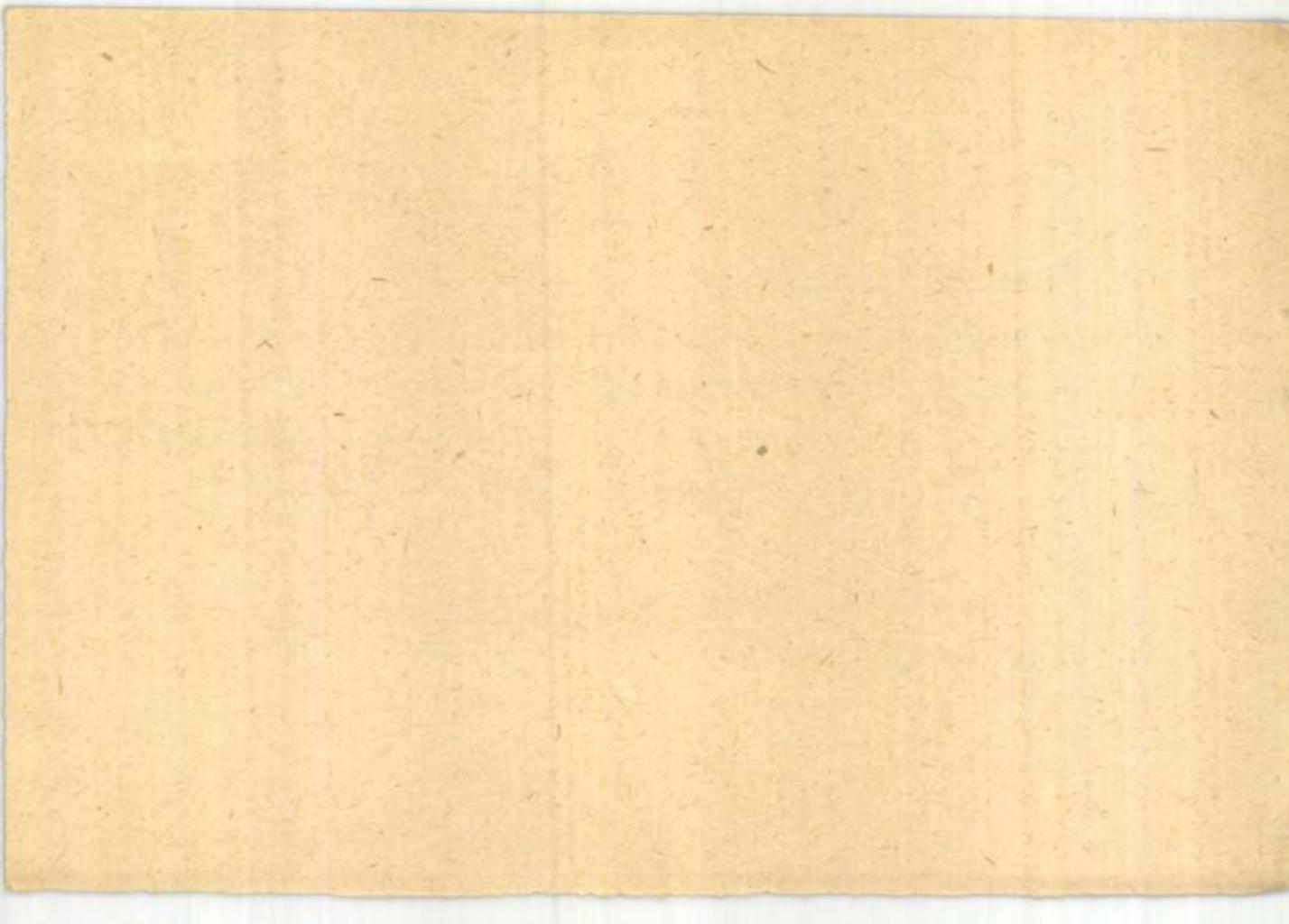
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.K.

Rollinger Rezső szobrász

Balikó Sándor szobrász Fadrusz János halála után Rollinger Rezső vezetésével fejezte be Fadrusz műveit, mint a lap "Helyreigazítás" cimmel közli, hivatkozással a "Balikó Sándor szobrász" c. cikkre, amely azt írta, hogy Fadrusz mester megkezdett műveit egyedül Balikó fejezte be.

Képes Családi Lapok, Ep. 1904. juli. 24.
26. évf. 30. sz. 548. lap

M.D.K.

Rellinger Rezső.

Fadrusz János segédje, aki a mester halála után
befejezte Ferenc József szobrát, aki már előbb
a királyt tábörneki egyenruhásan mintázta.
A szobrot Karánsebes városa készítette.

Uralmodunk nobra.

Városek Lapja. 1906. 1.évf. 2.szám. 110.

and the same kind of movement and
the same kind of movement and the same
kind of movement and the same kind of movement

1000.00

Rollinger

, műbér

Fadrusz kedvezne tanítványai
 fogja befejezni a mestere kialak-
 folyásain fellelvezetőt s a Sz. Ist-
 ván Barilizára mint Sz. Lás-
 ló műterek.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1903. XXIV évf.

nov. 11. sz. 8. old.

T. 2774.

ier-testór-trombitás (Adelige
ompeter, deutsche) a jelzést
pécsi Károlytempom környéke lát-

: 15 cm.

140-91-8.

Rollinger Rudolf

Mottram

1891 - 95

Sinclair 1930. SF. L.

Vísegrádi-utca 36.

Budapest, V.

Film-, könyv-, lapterjesztő és könyvvkiadó Rt.

EUROPA

L.

Roma, Paolo Lai

had cipolla

Tavernarisch Konzer-
nire, Seelen 1579 in 1572
König Hofsporth.

trag

z

Spallazzo

32. C.

W. 1822 365

store: good concrete, masonry, paving

concrete, plastering

concrete, plastering, paint & varnish -

concrete, plastering, paint & varnish
etc.

concrete, plastering, paint & varnish

concrete, plastering, paint & varnish

RE'D'N'

PC.D.H.

RONA, PROCE-ON THE CHILDREN

THE SURVIVAL OF THE FITTEST - 1942

REVIEW:

Lesser known, numerous

days, between time & Disease -

shorter disease

AC. 1955. 370.

"Age": Today's average; survival

Concord, your language improves

Yours truly, George Washington

W.C.W.

McRae Romeo Paul Police Superintendent

1543-1592. Late June all would stay home

Father John: Late summer all went out, - late, 1928 - 24.c.

MCW

Rom Yair.
robban

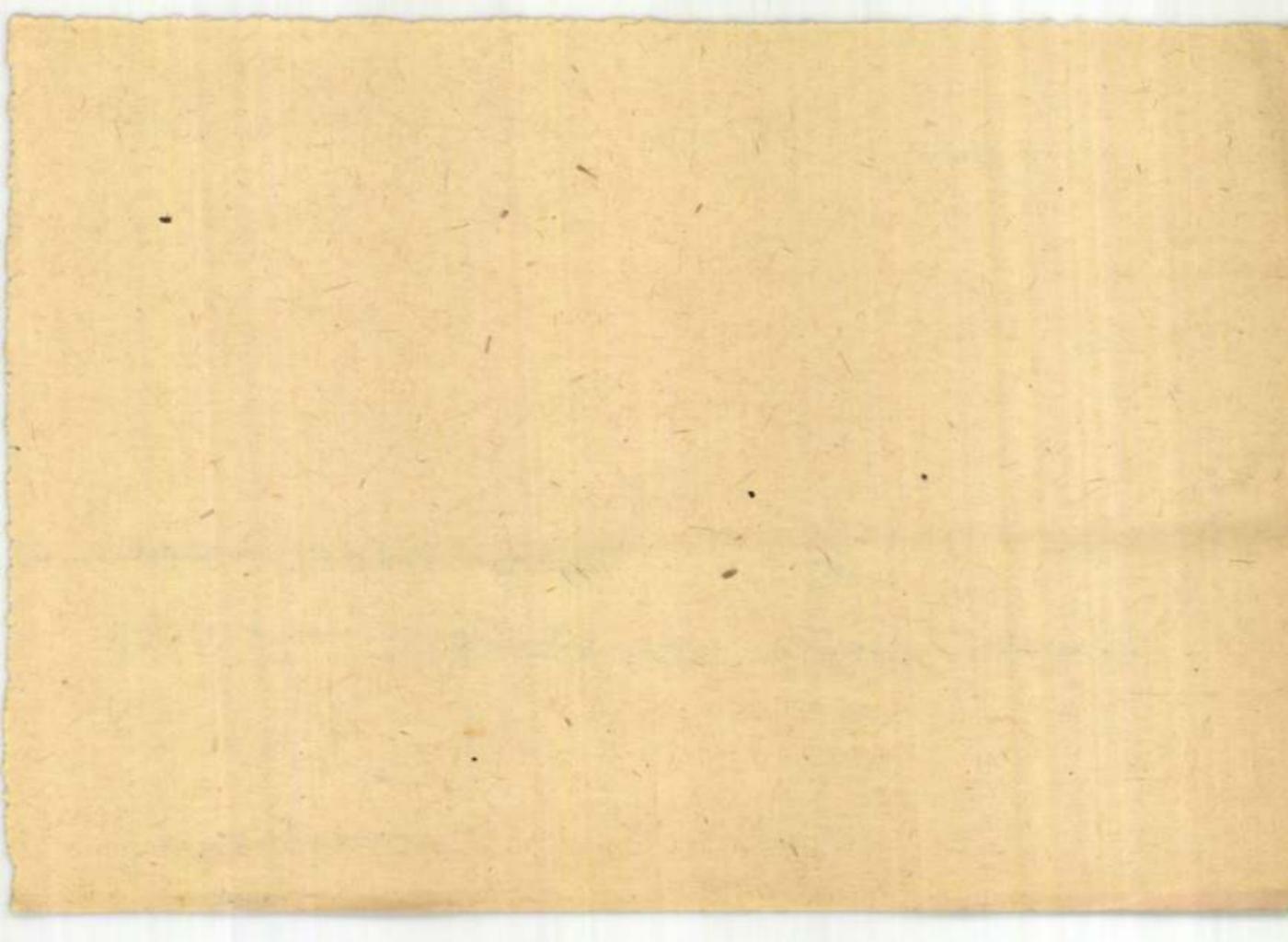
a Venzetti Salontbau, a Budapest
Társaság kiéllítésén alkotás
művei.

az lett. 1924, dec. 11.

Spiney soft

الذيل ينبع من العصب
الذيل ينبع من العصب
• العصب

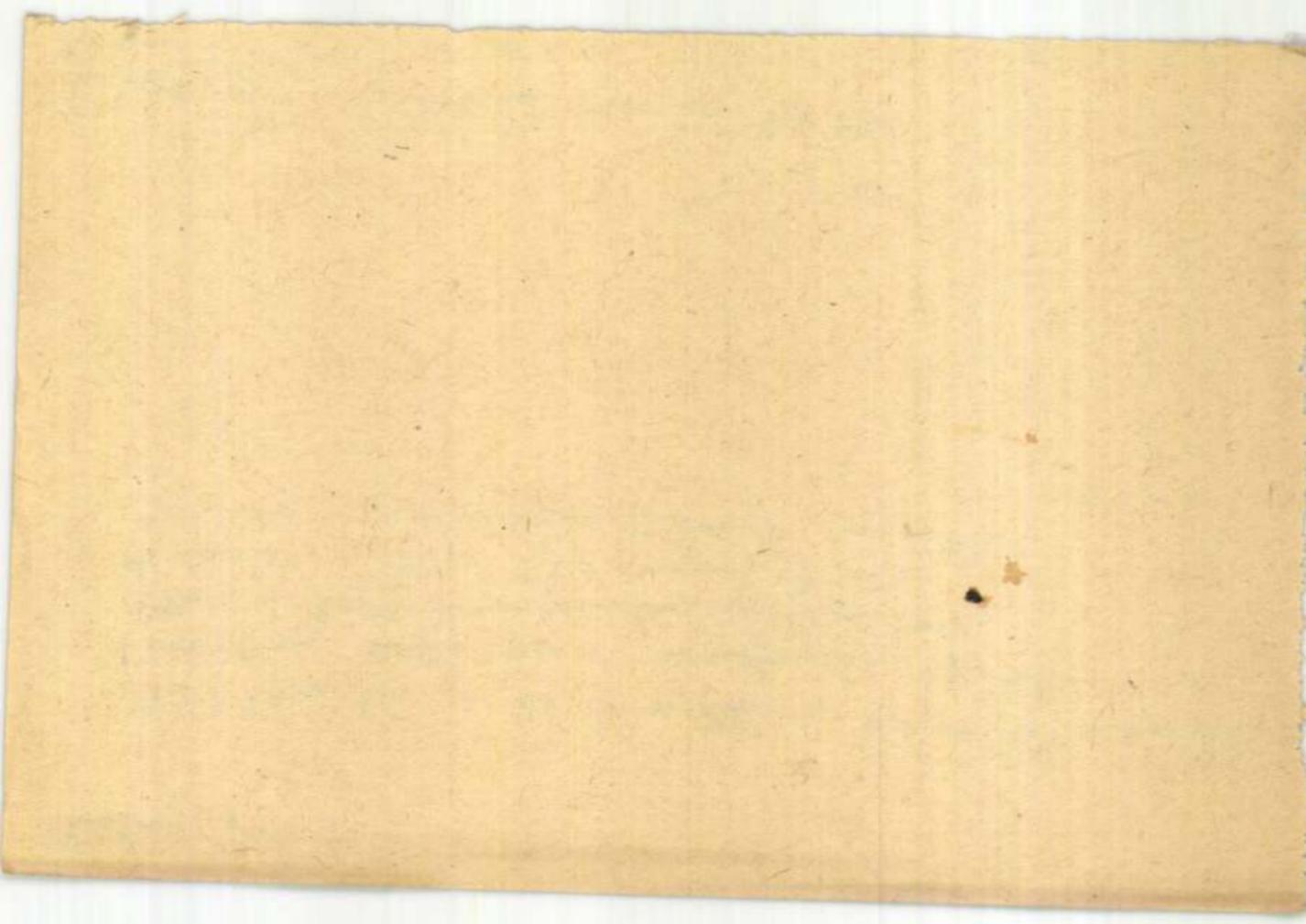
الذيل، العصب

July 20, 1961. Hell's Gate, Alaska, 130° 7' W.

At 93-Law following is now a thick windfall
which covers almost entirely the forest floor.

Rusty front

22-0-2310

Sidha qabri: Hecatocnemis leucania, Sp. 1921.

Recept of female

1791-1800 Lentil wine + Kerosene dilute from undiluted
1790-1800 Helleborus niger aqueous extract
After a 10 minutes time dilute with
A small amount of water 230. Reheat +
Wash a few washings in 12 hours +
Leave it to stand until next morning.

Grunewald Berlinen II. 170.

Mr. R. W. M. 1870

Mr. R. W. M. 1870

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

~~ROMA, Paolo da.~~ A XVI.században II.
~~Maximilián szolgálatában állott Ma-~~
gyarországon. 1572-től 1592-ig Tata és
a közeljében lévő városok várain dolgozott.

Pataki, K.A.W./

Maggiorotti, 438.

Grävell dr. II. 170.

Roma Pal

option -

f.

A. Mukherjee

1923. 19. 6

Albert

Azofaisz.

III. Mirad.

Eugen Rollwagen über jeder

1554 - 1570.

Kessai normazuru. Anriyo
örejig upphetad spesialarban mede
1574 - höit unnesete, de nogaigo
dot var 1562. bæt uper. Nejé
Kriszna Thomasz Zaino van.
Förnande, Leijper volr, k^t
1564 Nagai half weg. Kooran
kasa o voto xin te. Nödje is vott.
Leputolvia 1570 - ten en kilde.
med venet - vann, i efti klougr.
ben.

ben.

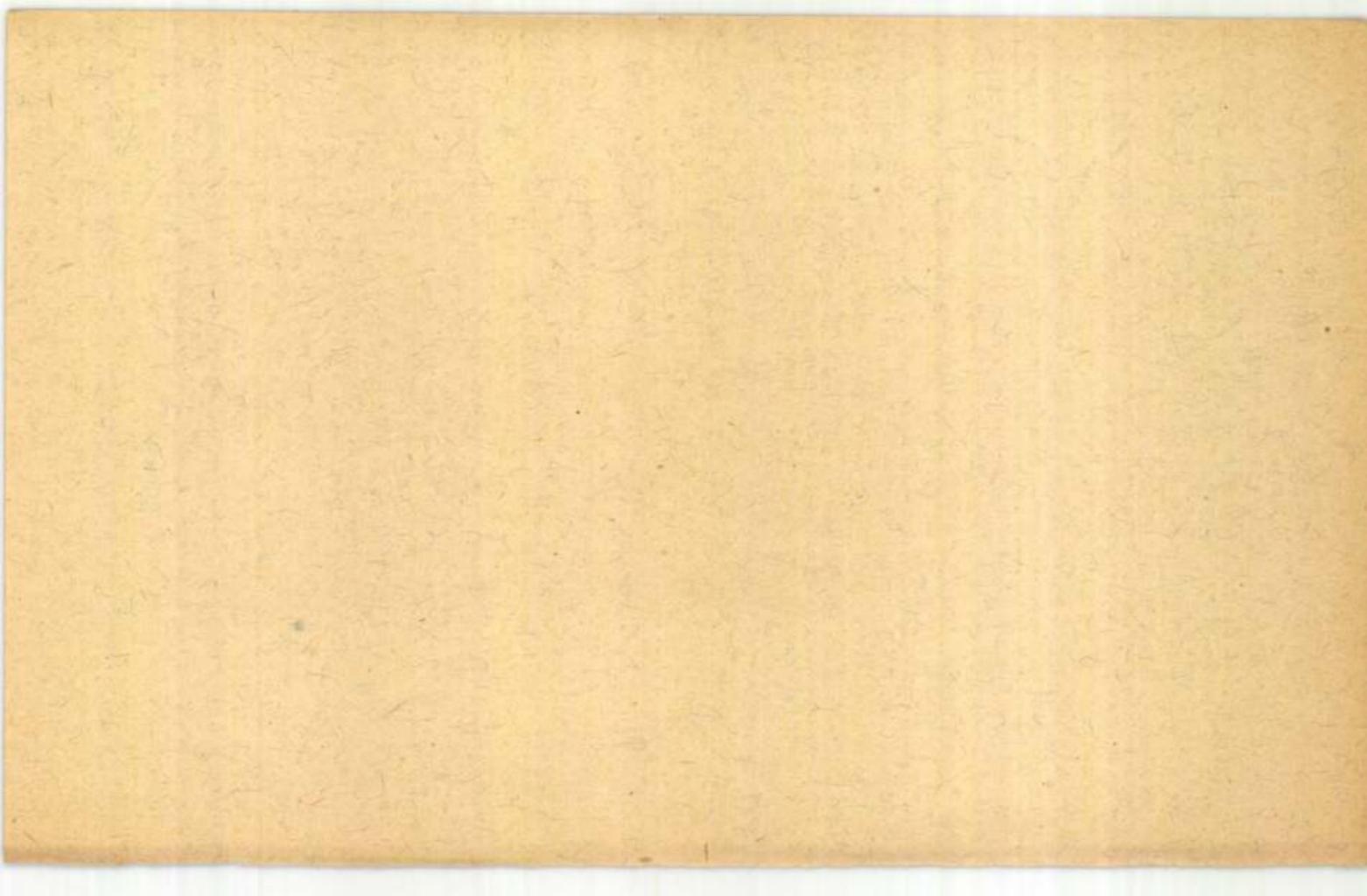
Unikatiskt brev Hattavamp
överstaparen i Irkutsk. Rysk
1900. 162 - 163 l.

六
四

Dolwagen Gospel

~~155~~ 155 - der kann
G'sundhar' spie-

K 69 L.

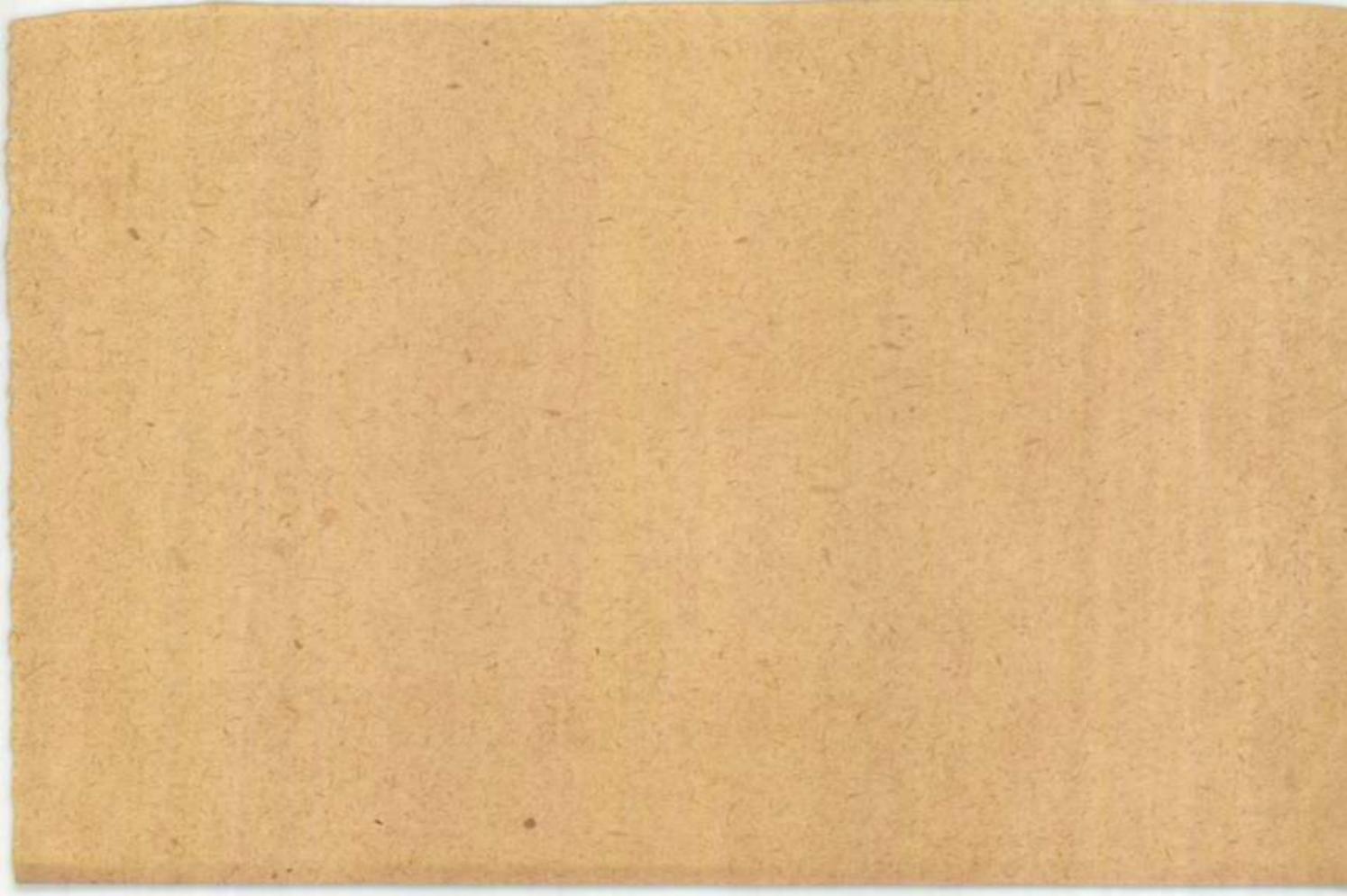
Rollwagen Leder

Öhrn

1520 Kanc.

red

Ho. 48.1

Hottumann Jersey, soft sweater

white 1570 - blue stripe.

longer ribbed collar, long sleeves,
double row of buttons made of leather.

•

N.D.K.

longer dress; longer apron "waistcoat".

A HAGGAR MFG. CO. LTD. - 38. EIGHTH AVENUE, NEW YORK CITY.

1910. 44. lot. 48.00.

lo kirk Kirke "
legenget ~~var~~ varende att. ~~Kan~~"ⁿ haren si-
nast ~~an~~ ~~a~~ komma dit velö oembe ~~an~~ forstuk
mi mig ~~an~~ ~~a~~ kamal illo földe negre villa
en, a dombo hū, fakt diolene. Detta m a

aggarvadag

rotok; ;

o mis

- Ungarn "

a nölapnai 25.7 : 19.2 fm.

Rolls C.

nielam

L.

Kremmisch

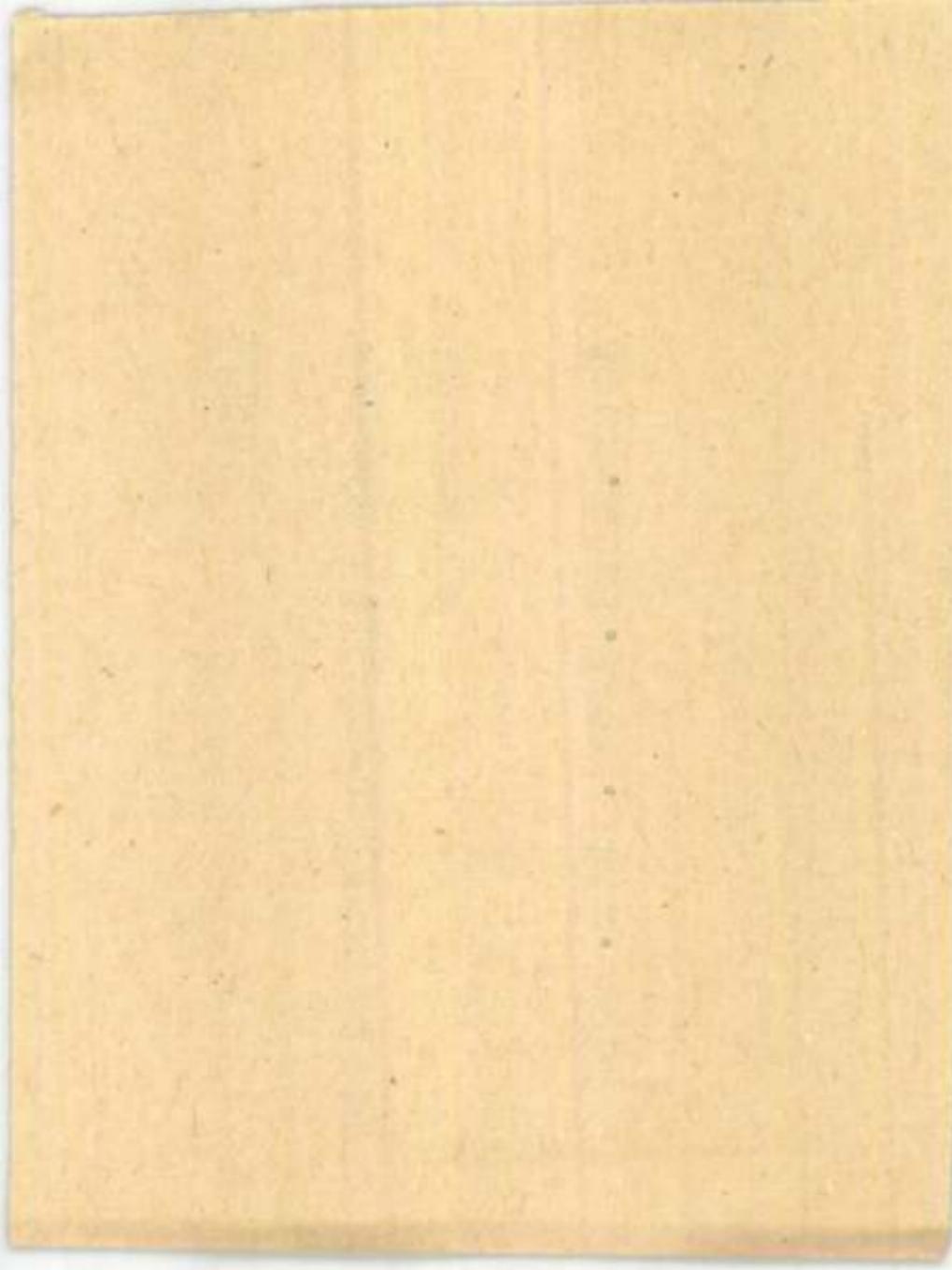
1801 P.

Patak Jenő

Rollmann festő Düsseldorf/19.sz. /
műve a Müegylet kiállításán.

Fővárosi Lapok 1864. I. évf. • 79. old.

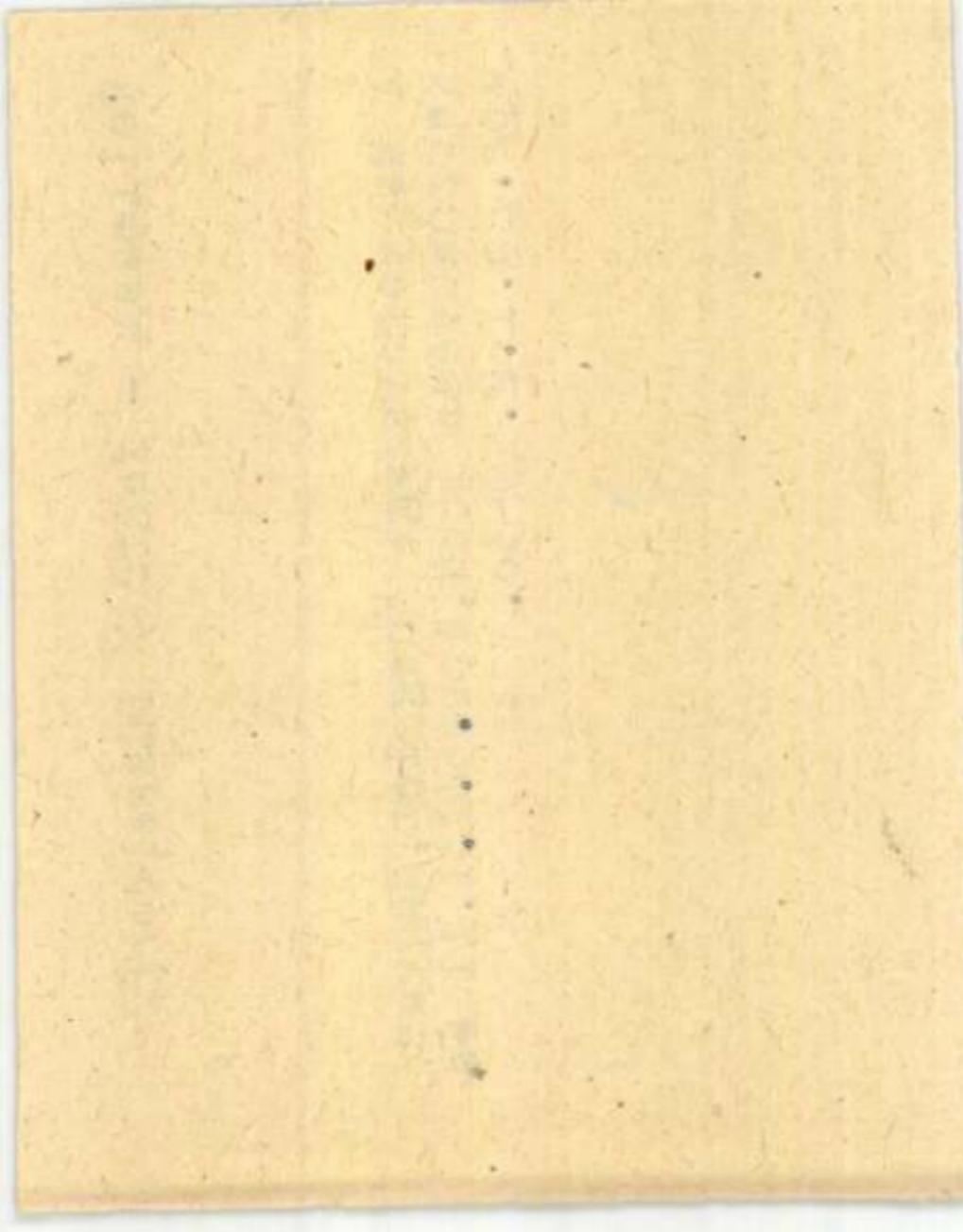

Kassa

Greger Rollwagen Aurifaber

1554-1570

Arch.Közl.1899. XXI. 162

Rollmann - festő / Düsseldorf /

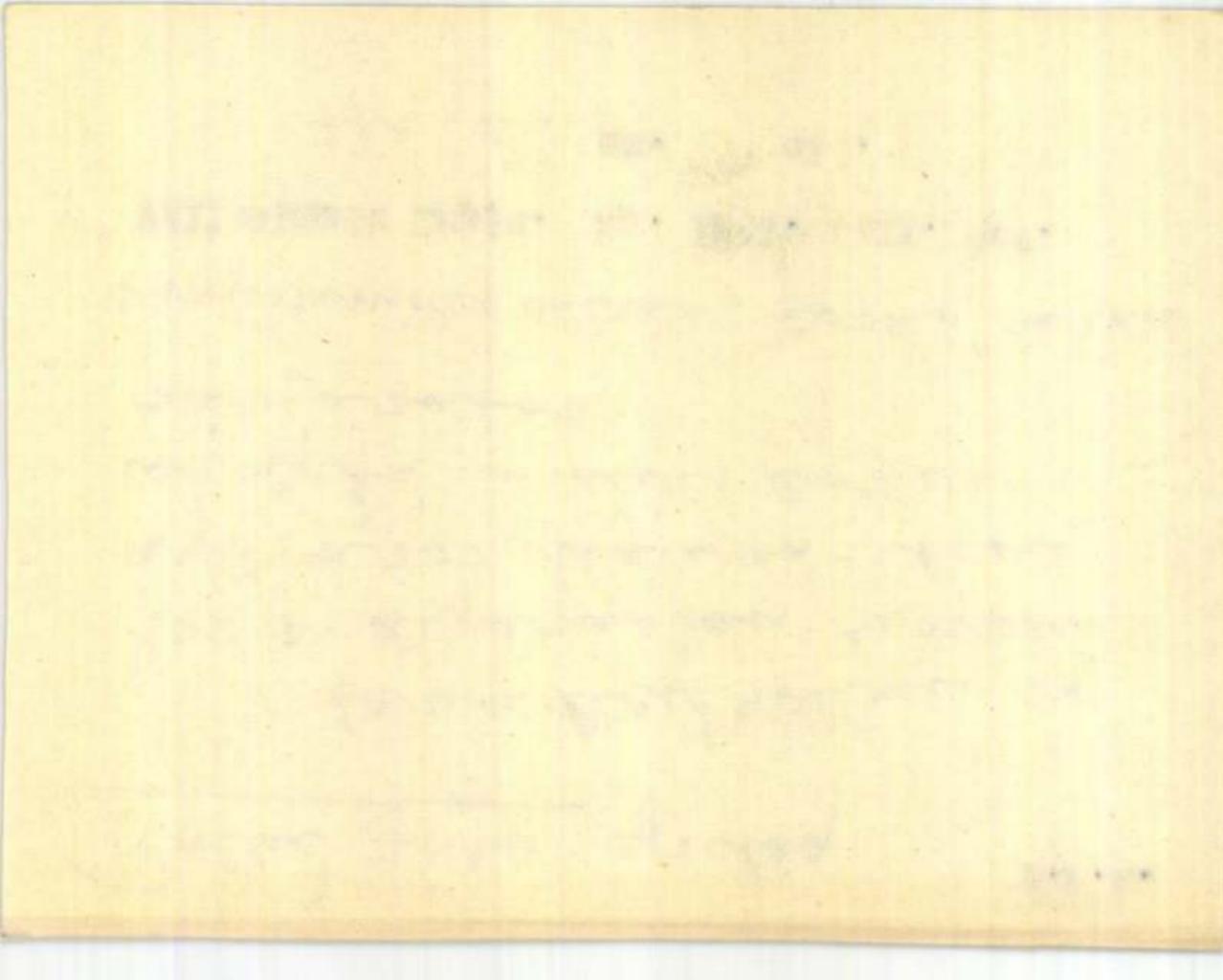
A Magyarországi Műegylet, Magyar
Képzőművész 1864, ápró 5 óta 1. II. és
ápr. 20. I. 2. 29-30.

NOTES ON THE HISTORY OF
THE AMERICAN REVOLUTION

MDK.

ROILmann: "Tajrész Ramsauöl"

Vas-Ujs. 1858. 200.1.

Reindeer Geese; quills
true delicate feathers
HDO (P: delicate down feathers
a few hairs - white
white feathers with some
black feathers
posterior
yellowish green "Dove" feathers
yellowish green "Dove" feathers

Vallalkoski Lapja. Bp. 1941. LXXI. 64F.

ans. 3. no. 5. old.

1870-1871

CONFEDERATE STATES OF AMERICA
INTERIOR DEPARTMENT: PROVISIONS: 187-

CONFEDERATE STATES OF AMERICA
INTERIOR DEPARTMENT: PROVISIONS: 187-

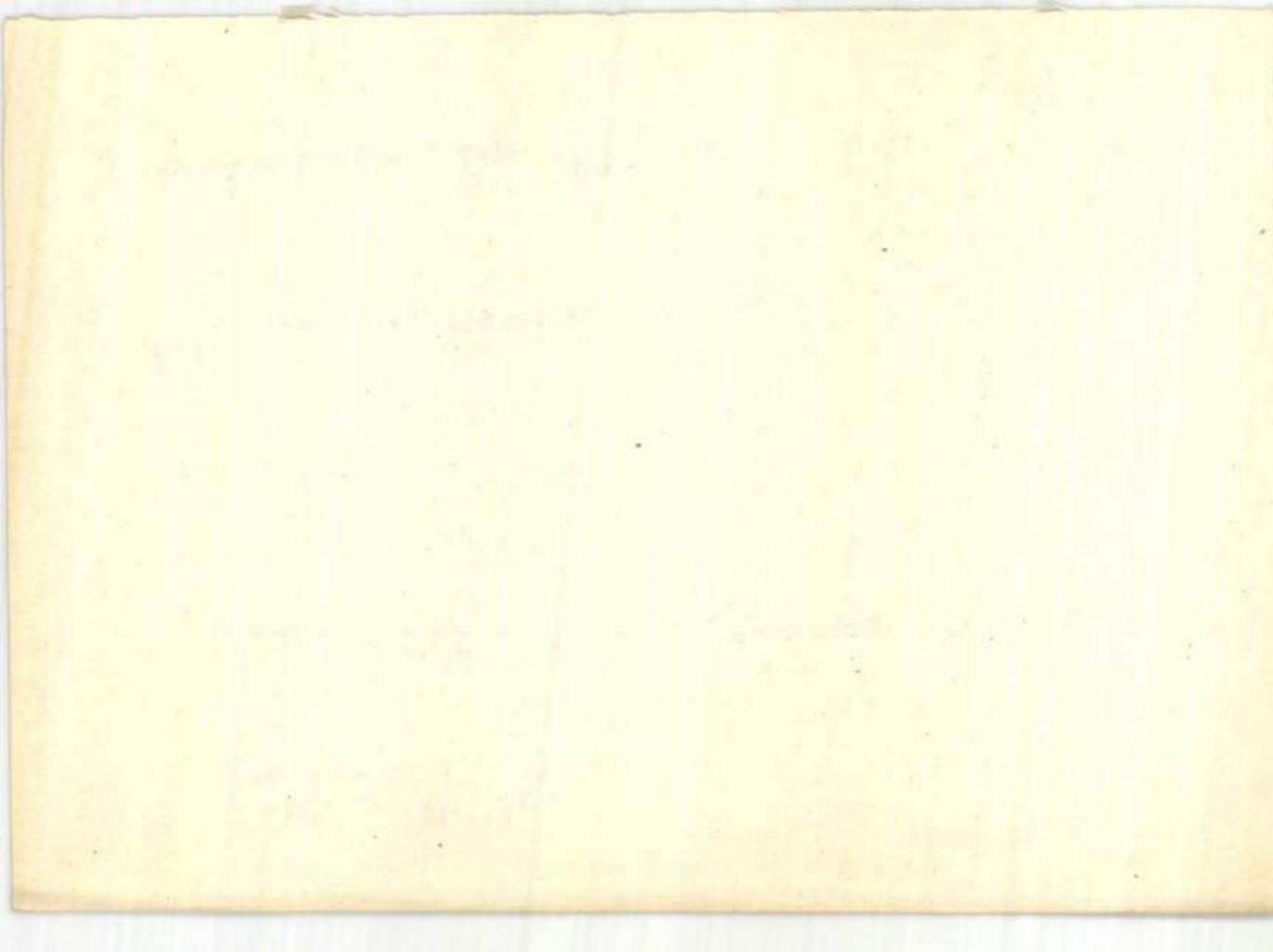
1870-1871

ROLIKÓ, Géza építész

Gáborosi-ház melléttel elhelyezett kisérleti épület
exp.

MÉK

194-195. I.
tömörítészet Magyar Bérlőtműveszet 1955. IV. évf.
Műszaki Társaság Előrejárattás, tipusitervezés; épít-

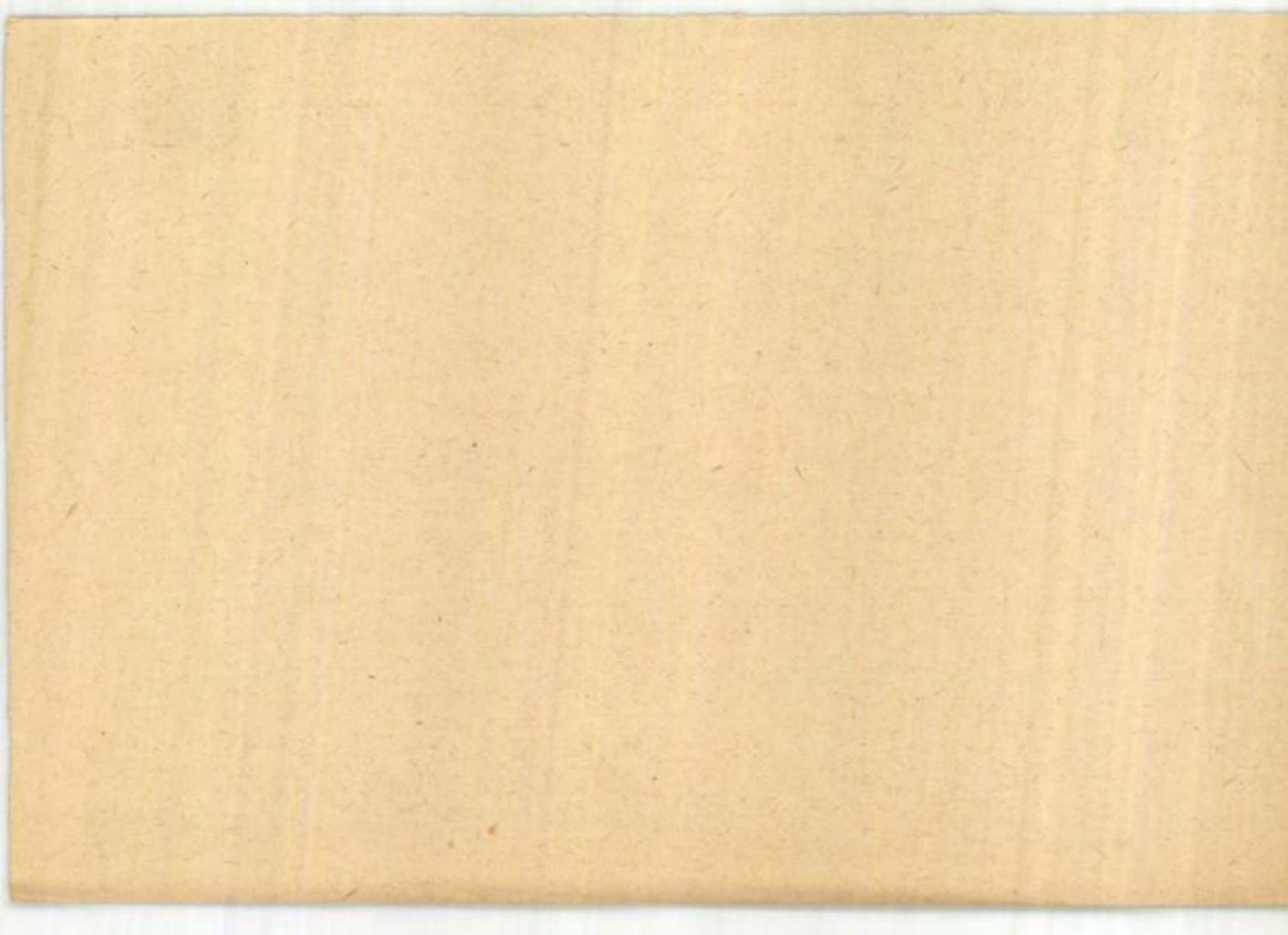
12 May 1959, 1459 hrs. 20.
Methanodolby, [Visakh]

-: A hermaphrodite female

of Reticulidium: white reddish tint

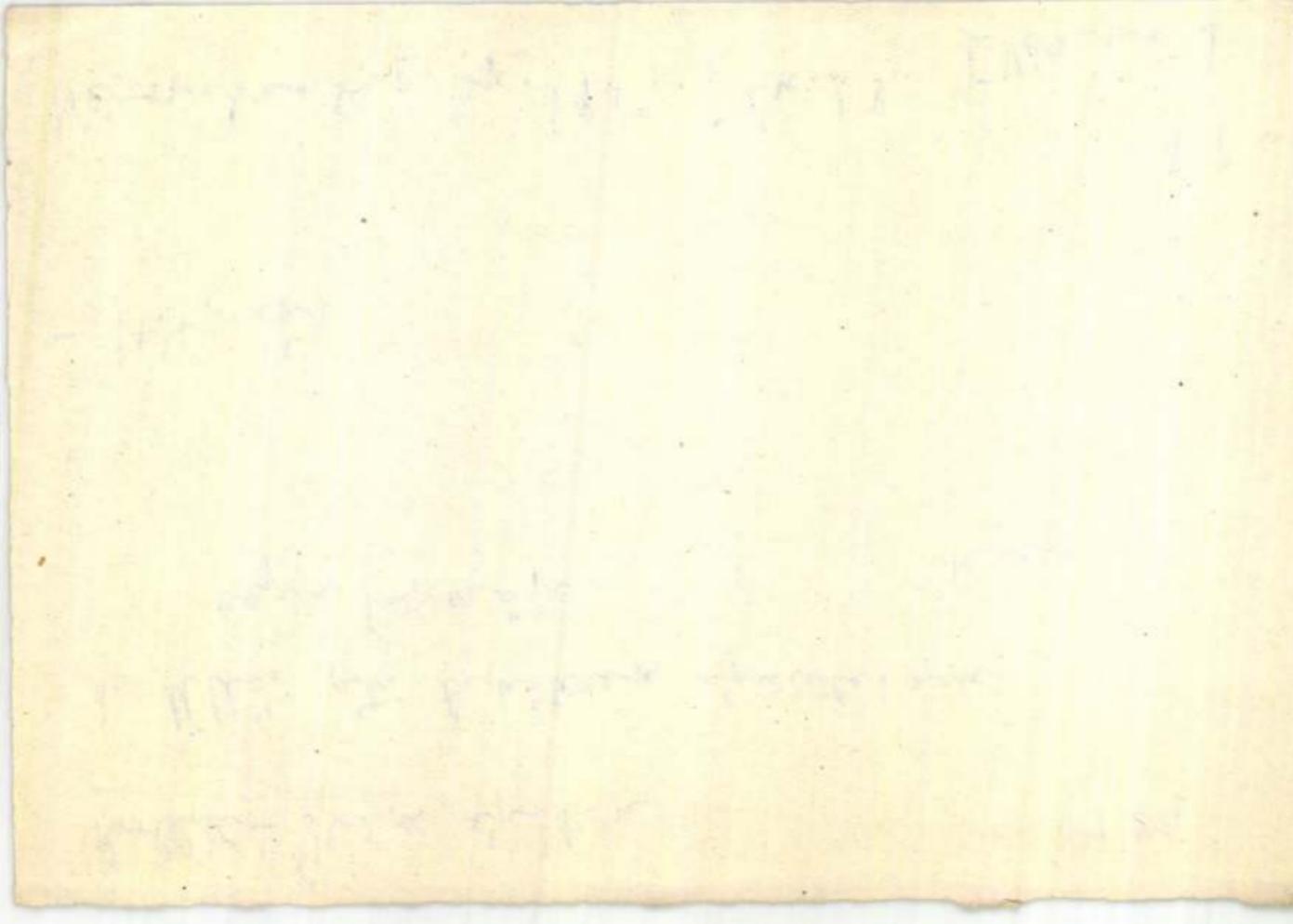
HBC

Reticulidium, female

Retell Self, Self
of knowledge & experience,
from the life at home
and from the lessons of the class

- : Li. Education with knowledge
November, 1959 Wednesday
[12.12.1959] [Vilnius]

Northeastern U.S., July 1959. July 28. [Vide L. L. C.]

8.1

- 145, 146

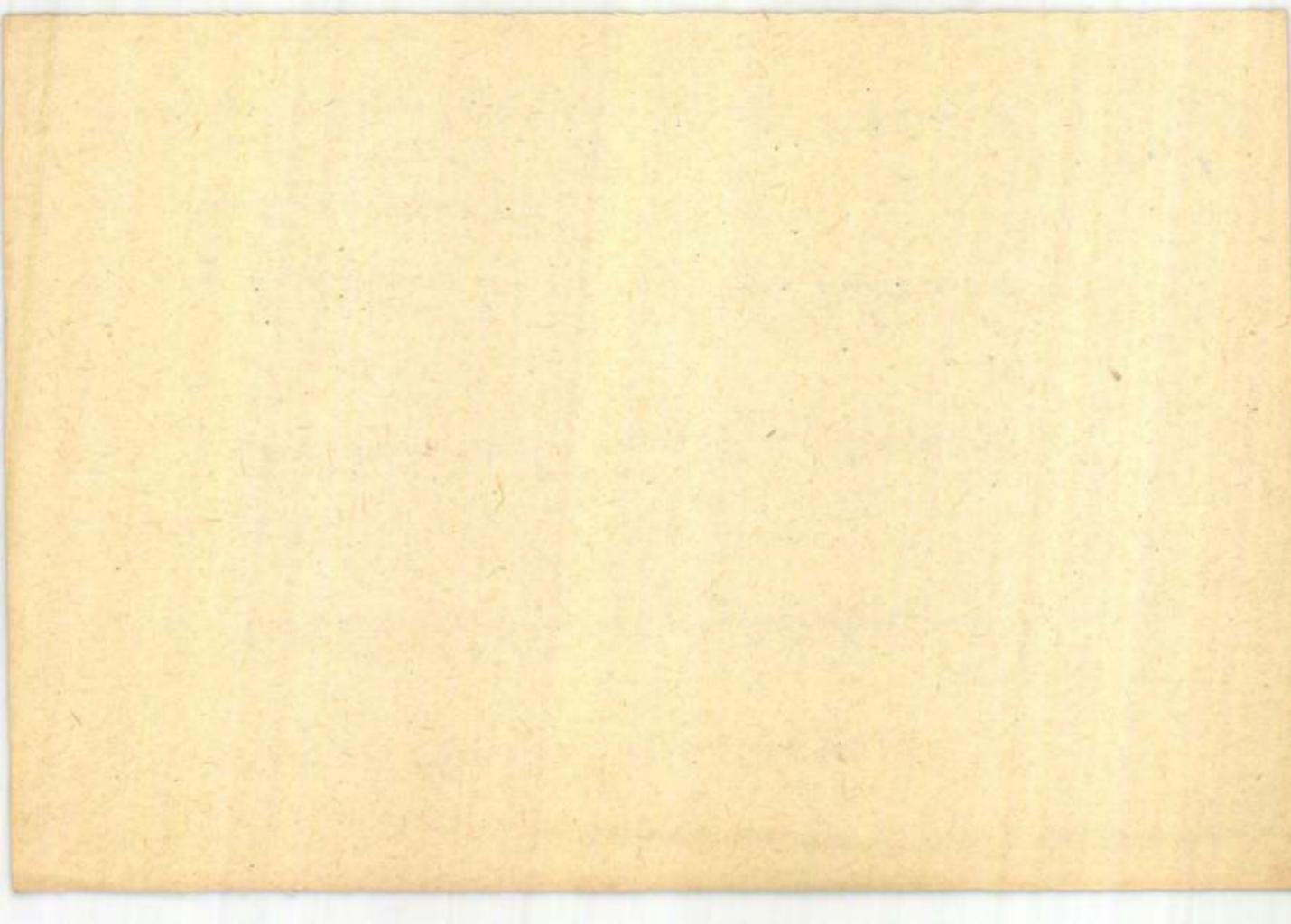
Chalk hammerite

As Mulli, with dolomite & quartz interbeds

Ridgecrest, Geiger, Chalk

Hill

Ridge

20.86

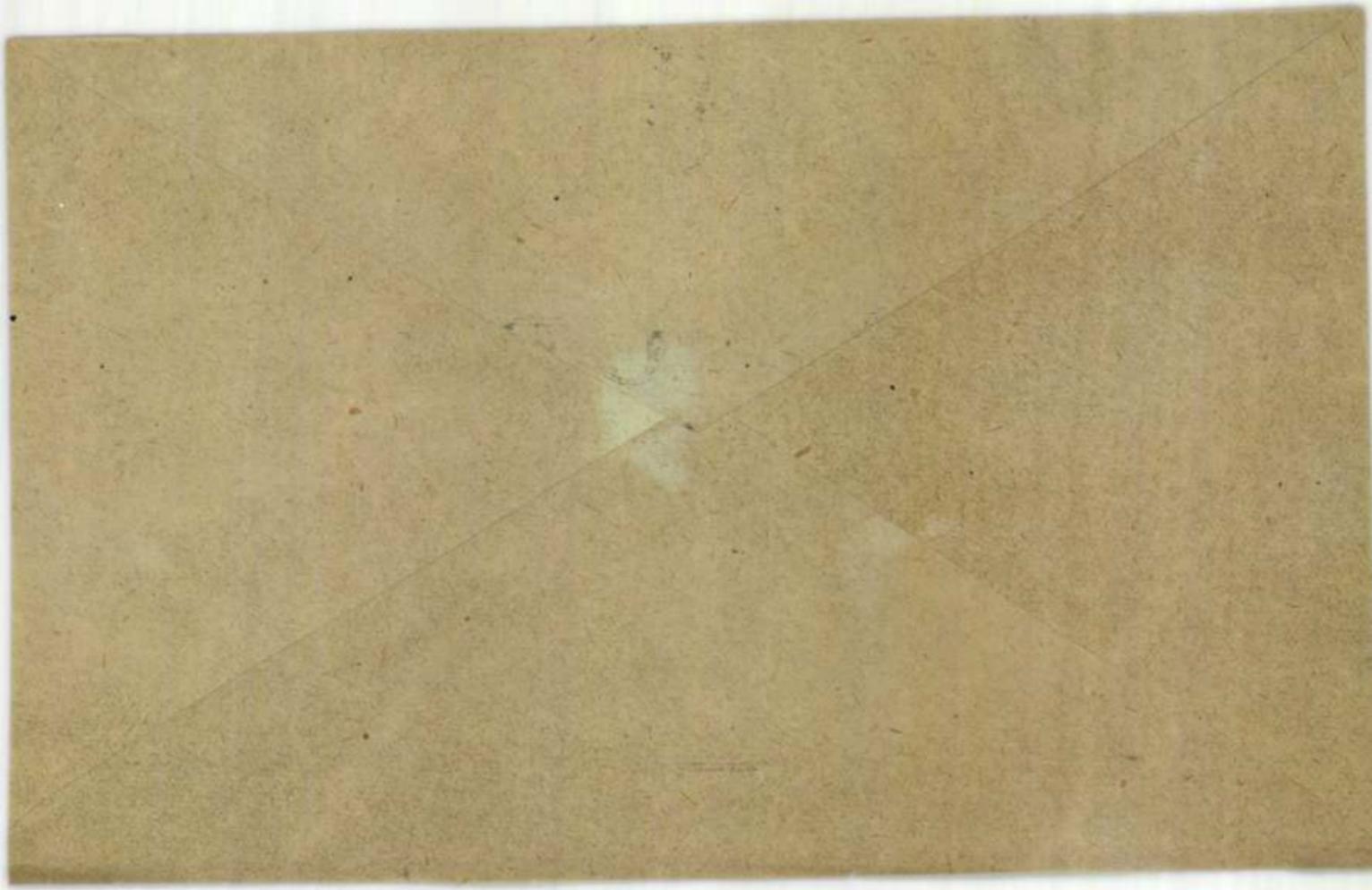
Reel like a cheetah

Deb. letter in my schedule book.

Chrysanthemum

Geometria: Geometria

U.S. Geological Survey
Circular 480: The U.S. Geological Survey as
a Federal Agency

Rollek Sera

építész mérnök
s hellygymirőr ar
OTI minigali körháza.
Cím: Lepant utca
Körháza utca
Körháza utca

MÉRÉKKÖZL.

1949. 16. -

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Rollek Sera
ok. gyakorlásával
a belügyminisztérium
Ötödik kerületben
növekvő környezet

MMÉKÖZI

1943. 120. 6.

Székesfehérvár.

A bástyákkal és körön
tért foglalja el, a háttén
szanak. Felirata:

STVLWEISS

magyarázó szövégének kezdete
Offnerthor.

Rm., mér. a. vk. 1
Wagner: Delineatio

Rollkó Géza

Rollkó Géza okl. építészmérnök,
XI. Badacsonyi-u. 3/a. 257-702 | *

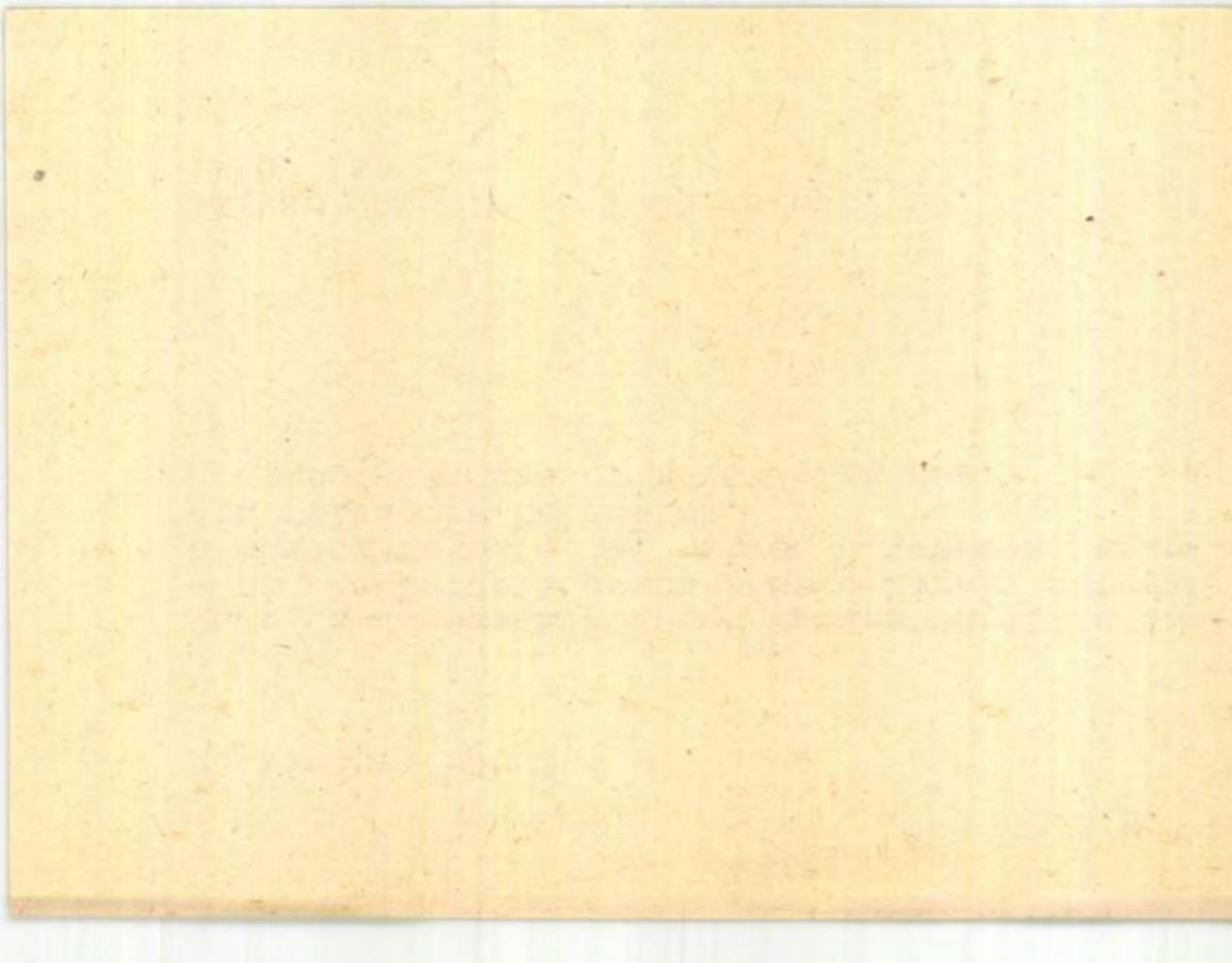
Bptáv b 1940 szept.

Pecos III. 103.

Rollinger Thula

Direktoratshilfe
-
tahen.

Erinnerung 1919/11. 7. 1.

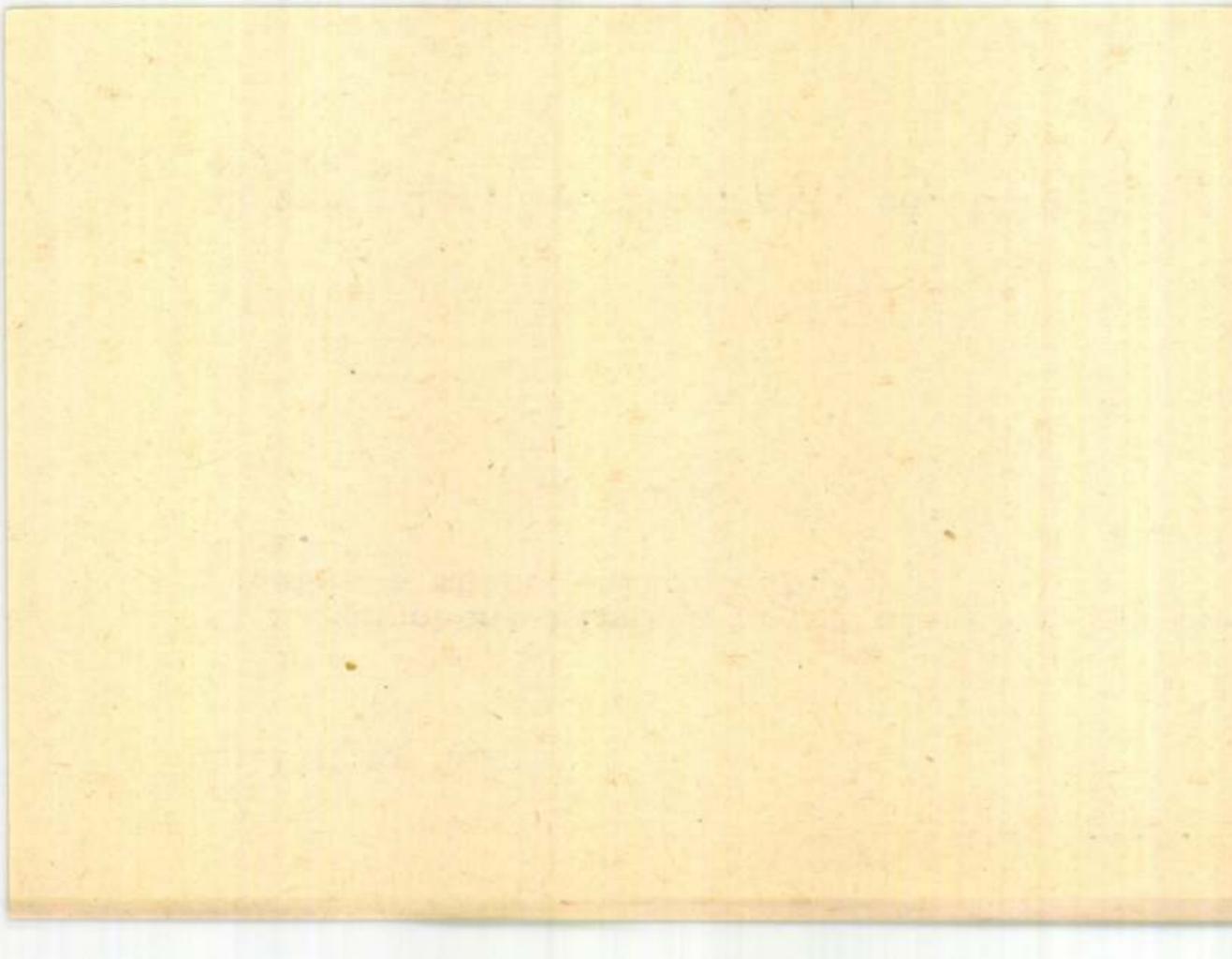

Röllinger Rezső

M.D.K.

Fádrus Jánosnak a Szent István Baziliká szé-
mre megkezdetett Szent László király szobrait
a művész fejezte be, mellyet a templom hárma-
dik fülkéjébe helyeztek.
Honapjai-honapjai c. rovat híradása.

Magyarralon, Bp. 1905. szept. h6. 42. kötet
1116. lap

Hollinger Rezső

"A karánsebesi királyszobor" címűl a Lep be
mutatja a művész alkotását.
Rezső.

M.D.K.

44. Lep
Magyár Szalon, Bp. 1906. okt. 56. Külön kiállítet

TELEGRAMS RECEIVED

1.

MONDAY 9

10 AM

Rölliin J.

1.

Fégsi Katal. 1927. márc.

MDK

ED

333 X 31

150000000

Wrightsville Beach

81

Ilyefalvi Pésti és budai polgárok 1686-1848

Név: Péter Halmay János

Foglalkozás: Légiurán

Szám. hely:

Hittelkezel: Csalállapot:

A polgárság megszerezésének időpontja: 1233 X 30

A polgári jogerő fizeteli összeg formiban: 94

Racelle's guitar, guitar

5. Catela Bella - Baldemary Trevor - Racelle's guitar:

Kildare. Solomon's apples; Diamond, 1954, [reprise]

McArdle for "Lily" Wren; 1944, A. Wood.

Berettyóújfalu, 1928. május 28. után.

1. számú könyv

anyak utatok utazásuk,

mlékek öreg, Bizotaszágúnak előadójához.

Ez a dedektiv.

végeszött ez Egyetér néven közönnél.

tel a jánlott könyvet nagy után jártassával.

És nyújt a feltehetően d törekönyv -

Kesz Öregszeg Mémék Bizottság telen-

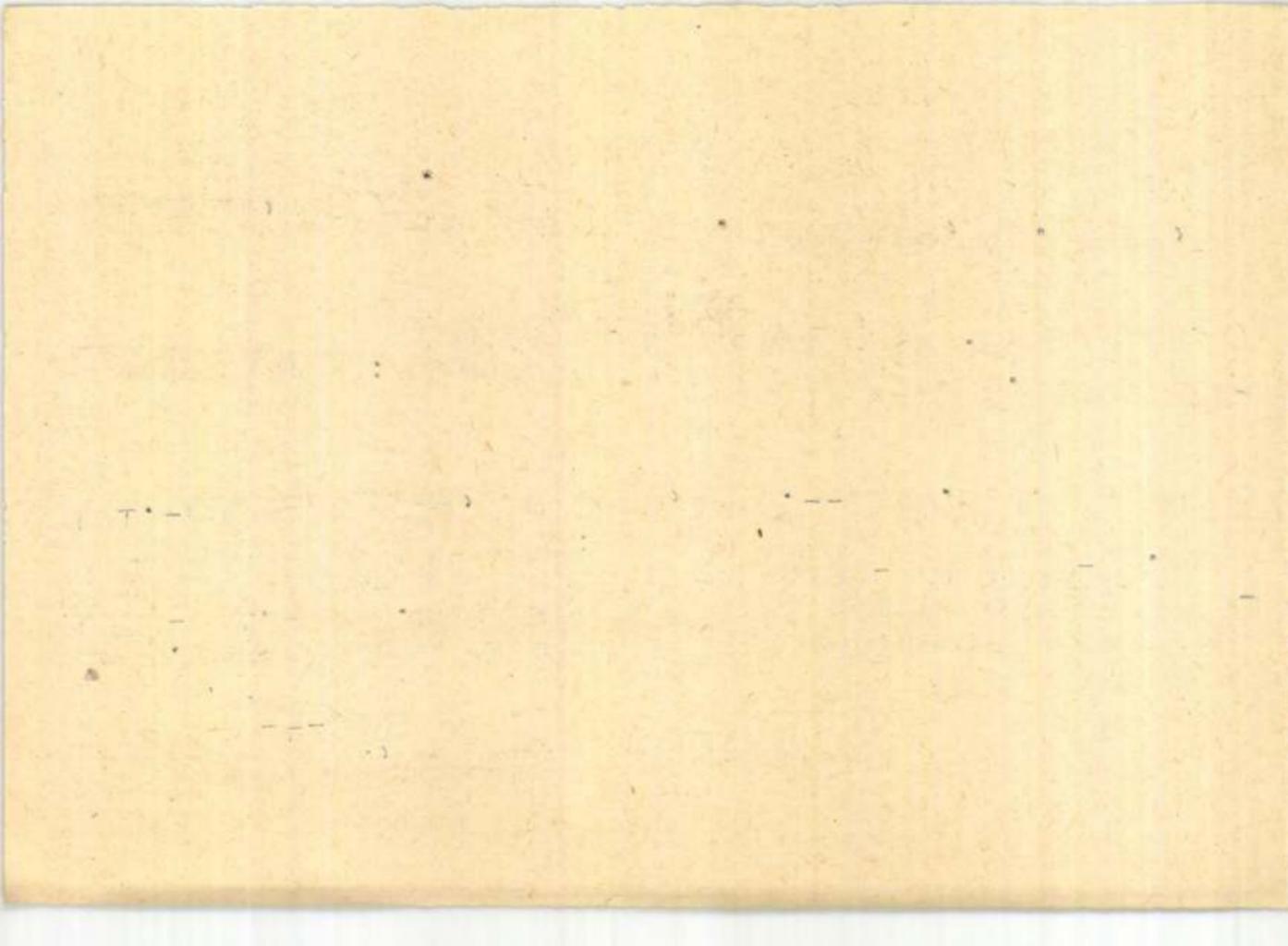
Roll Mvt Jang

Körnöci címerme

XVI. m.

Harranip Ahwáj

302 p.

ARRABONA, A Xemtnas jéenos Mm. Evkonyve, 16. Gyér,
1974.

DOMONKOS OTTO: Magyarország történelme I. A textil-

181. Johannes ROLL, Rosenau, 1770. -- 152.01a
testek egyptiké volta:

1715-b61. -- A 6. kötötték a 1600-es évezredben tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
textek névjegyzéke történeti gyűjtemény tartozó més-

JOHANNES ROLL, textiltestőmester

89

TNS 474

1974.
ARRABONA. A Xantus d'Uzis Msc. Evkonyave, 16. 6y6x,

DONOMOKS OTTO: Nagyvárocznai et testeghez I. A textil-

225.- Georgetus rotl. Zeben. 152.01d

- metáterek elgyűjtve volti.

terek nevű egyptikus tárta mazza 1608-tól 1869-ig.
T770-001. --A 6. lübbetek a töcsök című tárta 1700 més-

sz. 3. üngeltekben a töcsök tárta a című tárta juk

GÖNGÖLÜS RÖTL, textillett somester

B'színűlit tis ztelette
montrány meg uclai

Niisegrádor, "

best. H. d. b.

Roll Tables

Scenarios

C.

Husarkörnen

10 C. M.C.

12 C.

38 C.

102
Focșoport 263. szám. — Czobor-Szalay J.,
151—152. I. (Képe 152. I.) — Divald Kornel:
Budapest műveszete a torok hódoltság
előtt. Bp. 6. n. (1903) 148. I. — Eber László:
Középkori és renaissance tordekek Budá-
pest területéről. Budapesti Regiségéti, VIII.,
1904., 64. I. — Márton Lajos: Konyvismere-
tes. Budapest Regiségéti, VIII., 1904., 184. I.
— Forster: Magyarország műemléki, II. Ko-
tet. Bp. 1906., 283. I. — Berzéviczy Albrecht:
Béatrix királyné. Bp. 1908., 302. I. — Hekler:
Antal: A magyar műveszetörténeti foly-

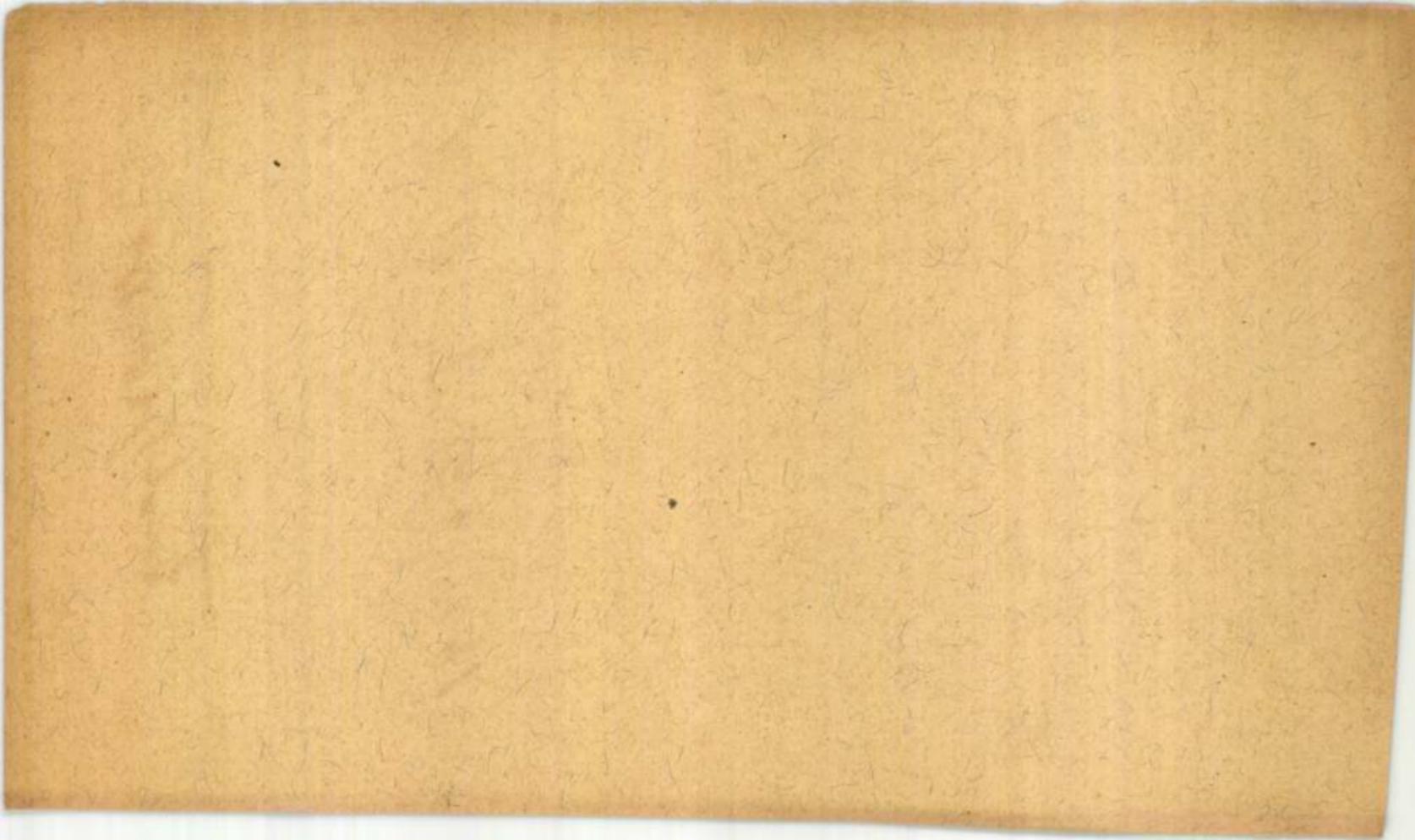
Roll Barker

L.

Munison, Roll

1922 - 28. 122. C.

"
Memorandum
====

Ruth May
Feb 29, 1911.

Buckham mol

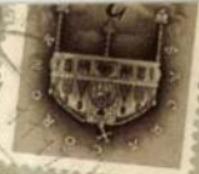
T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

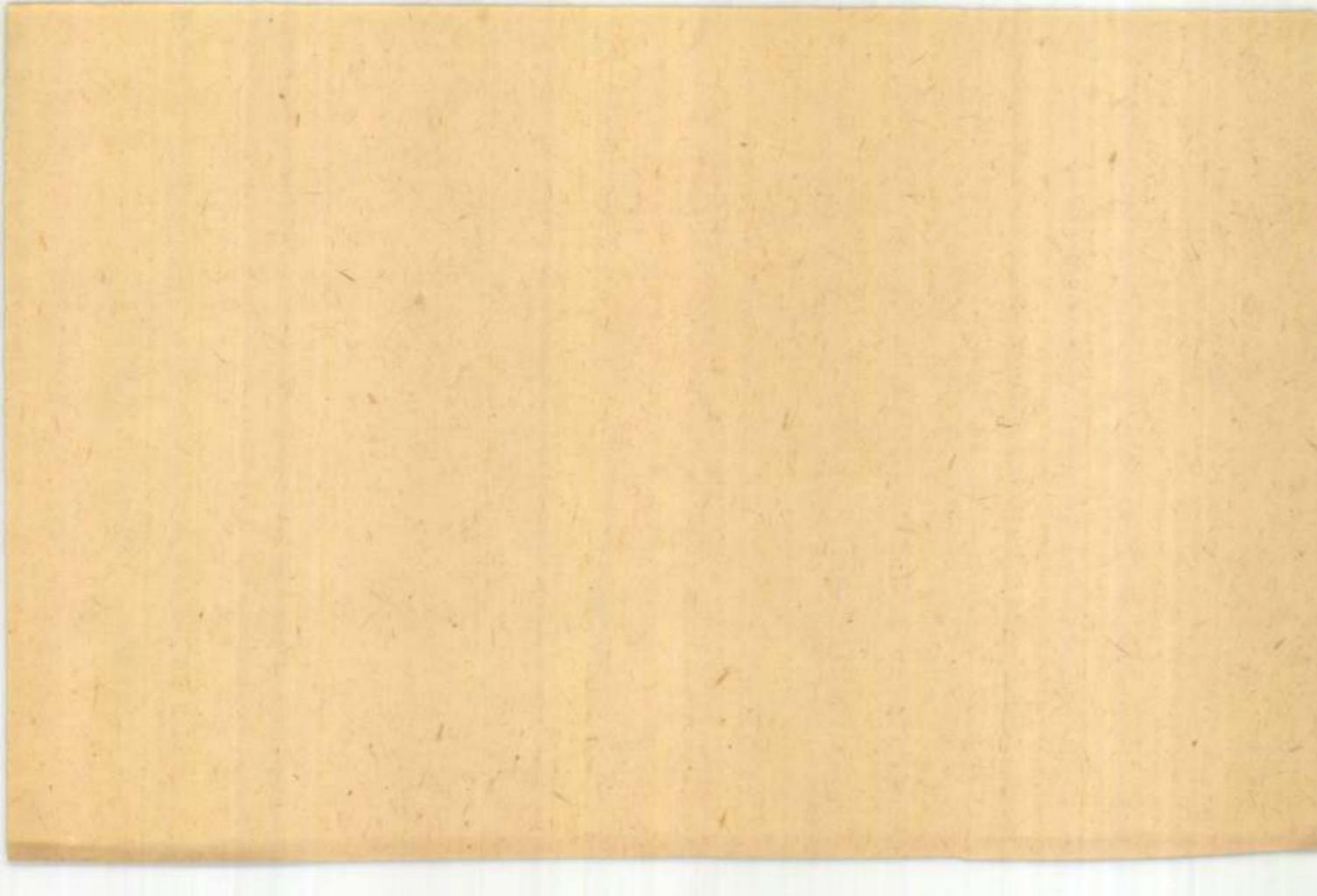

Poll Nagyong

Thieme Becker

XXVII. 535.1.

(Type)

PolyTetra

XIV

2

Polymerizing

125, 8

mühely.

/főnökség!

v

hó n történő kifize-

indokából személyesen meg nem

számu

am.

évi

hó

..... sajátkezű aláírás és munkásszám.

Roll Farsa

Laid
2

8r T 95.1
95.1

2 96

丁

AT&Tの事実上、OK。

日本電通の事実上

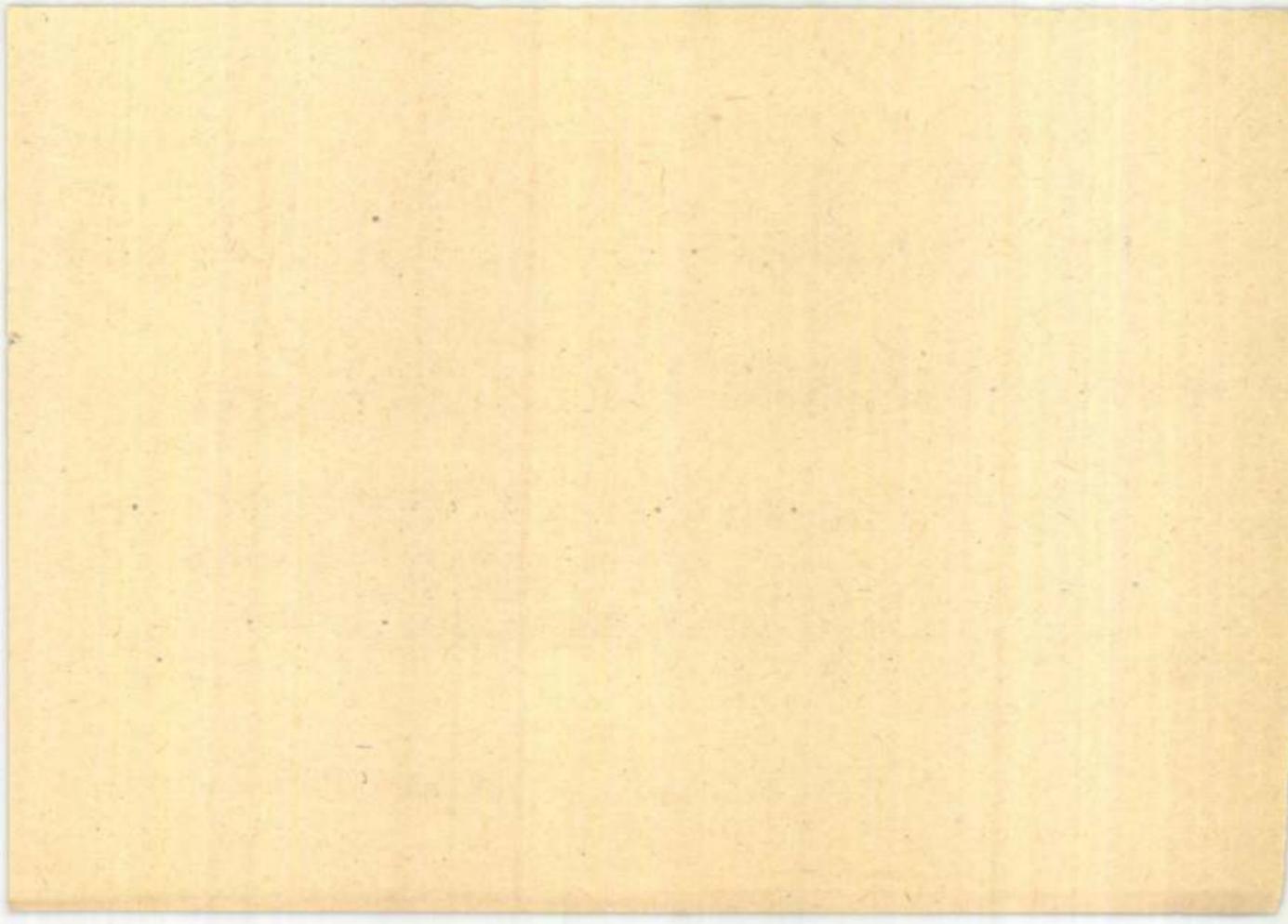
Rejkovic Metta

Világos réte, ot.

1995 évi.
Lengyel és Magyar kölcsönös kiadó. Kállai könyvkiadó

7.1.

NK

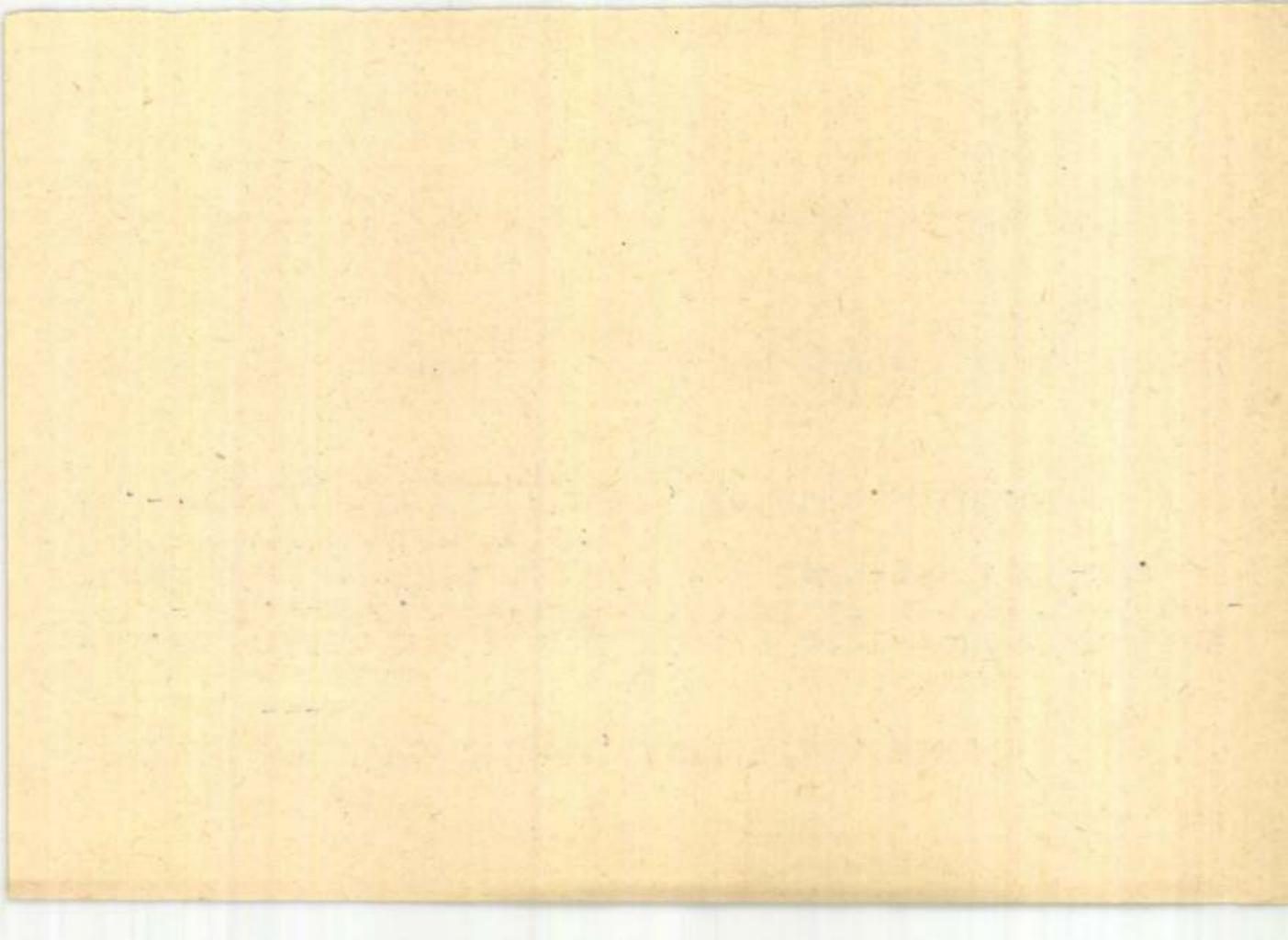

DANTEL ROLL, textile test6meter

az 5. tűzgátlókben a 160cset text6r g6h1erl6t t6la1juk
1715-b6l.--a 6. tűzgátl6t a 60cset g6hnez tarto26 mes-
terek nevjegek tarto26 mester
125.- dantel roll, mosonau. 152.01d

DONOROS OT 6: Magyarország f6rt6g6tke I. A textill.
f6rt6g6tke el66 n6m6t 101.01d

AHRABONA, A Xantus János Mts. Bakonyv6, 16. Gay6r,
1974.

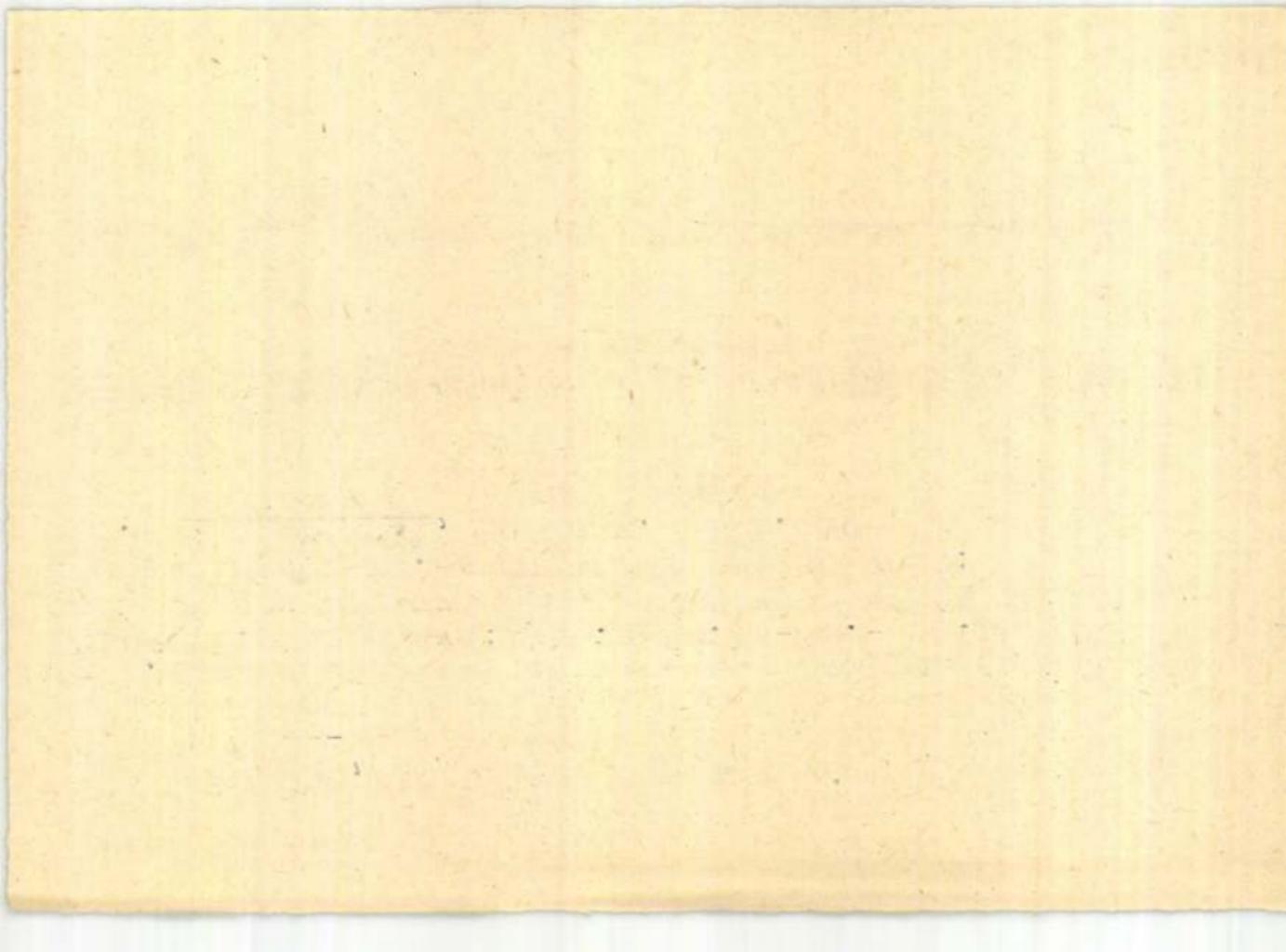
GASPAR ROLL der Jungen, textile Textilmesster

az 5. Függelékben a 1608-tól kezdődő 1715-ben
az 6. függelék a 1608-tól kezdődő 1715-ben.
terek névjegyeiket tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E meszterek egyike volt:

52. -Gaspár Röll der Jungen, Bassanu, 151.01d

DORONICO DOTT. MAGYARORSZÁGI TANÁCSOSSÁS I. A MESTERI-
TANÁCSA A KANTINA DUNÓS MÉR. VÁRONYAI, 15. GÁGY,

1974.

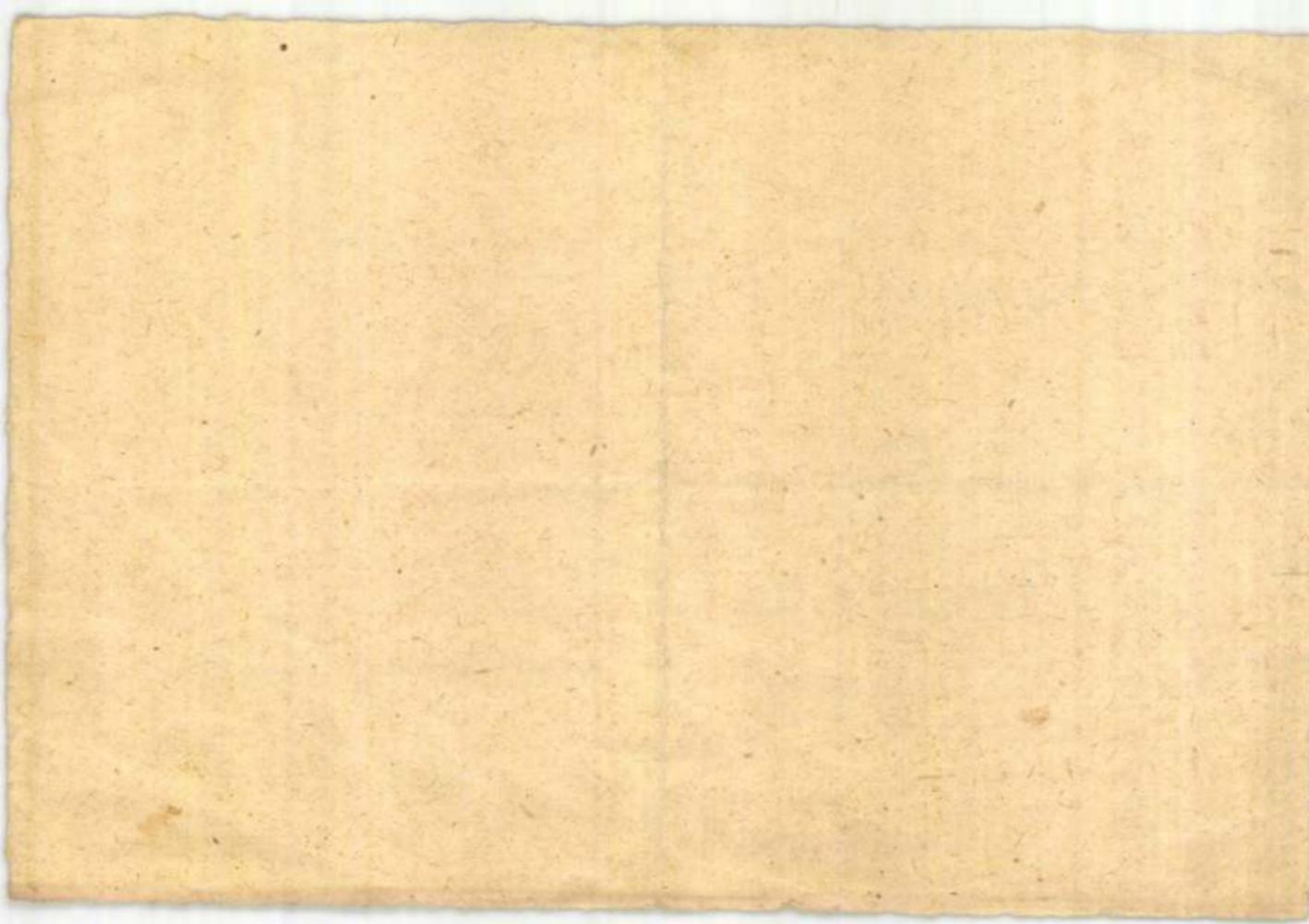

GASPAR ROLL, textiles tomes tomes

az 5. tűzgelleküben a 160cset testők címleteivel a 161. július
1715-ben, kifordítva: 1716. február 14-én. - A 6. tűzgellekü a 16
1608-tól 1869-ig. - A mesterek névjegyzékét tartalmazza.
Csejt Gépben tartottak mesterek névjegyzékét tartalmazza.
28. - Gaspar ROLL, Rosenau. 151. old.

DÖMÖKÖS OTTO: Magyarországi festőknek I. A textíliák
leszleve az 166 nívánál 101. old.

ARNAUDON A. Katalinidámos Mária, Válogatás, 16. 646x,
1994.

ml. 6551, andrea

- α - ; Rucke

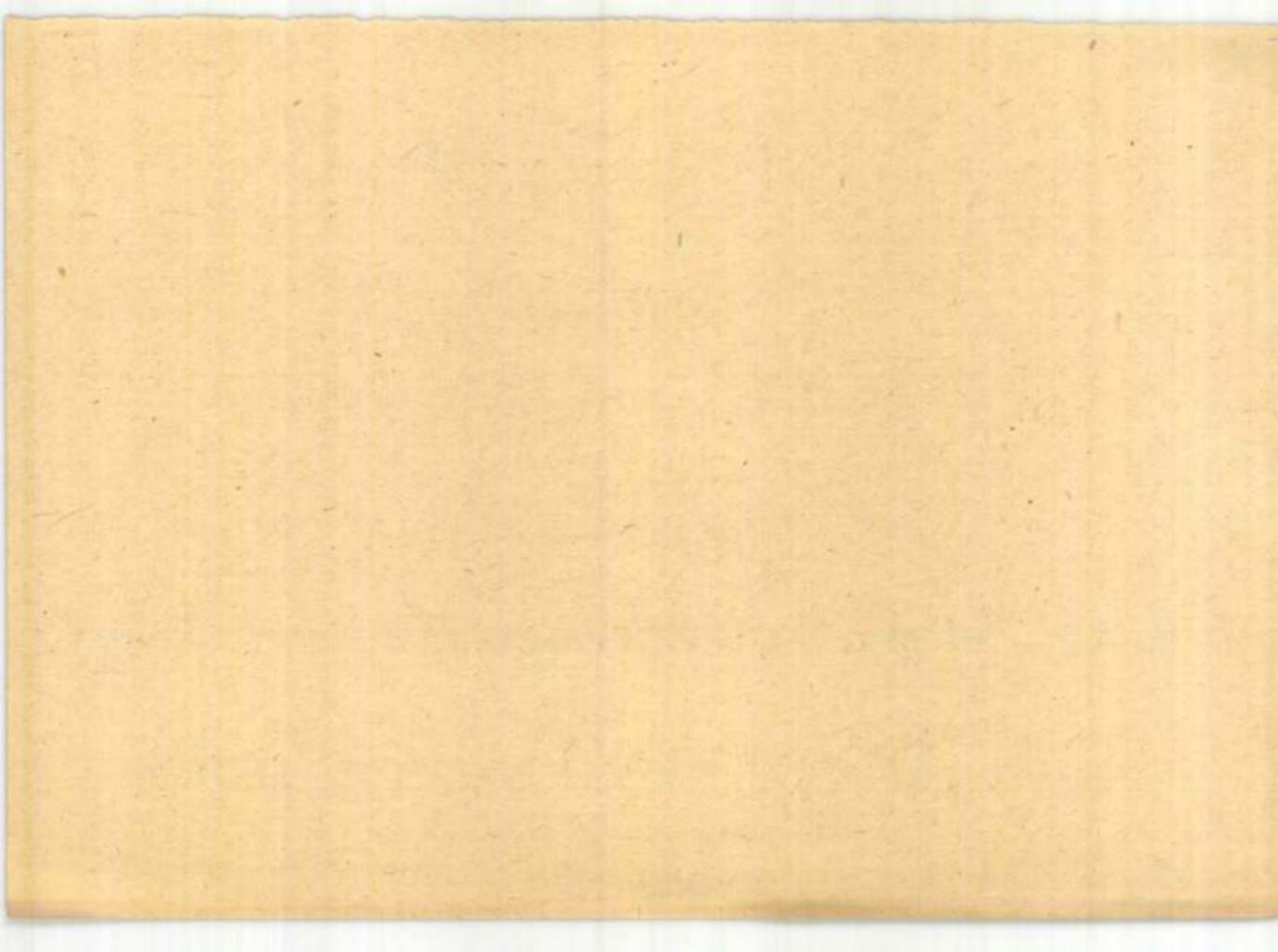
• *தெள்ளும்*

HTIT Batha Kuthiyatala
Wylt wye kallia. Usplop
Laykyaw, Kyaiktiyo, mampaez
Thaykyaw, Kyaiktiyo, mampaez

၁၂၅

Rufitellus *argenteus* *Gmelin*

14H

POLF, following Cessna 205

Dodge S. automobile 1405

X-S-Upha 205.

AC 344

March 2nd 1966

Polezehk Mötze

ant. 200 1897 may. 18.

St. Reid. et al.

1897 May. 1. T. T. minimata

1897 May 2

1897 May 2. T. T. Tie,

1899/200 T. T. 3. e. - ,

Werkbund-kialitás szimbáza. Város-
építéssei is foglalkozott: az Ostende
melléti Westendet az 6 tervel szerint
építettek meg. V. Jelentősége abban
szűrők, hogy az elsok között volt, akik
a historiál stílusok teljes felreolvasá-
val a szabad formákat hirdettek

Rólesek hatya'

1897/98 - 1900/11

Ferképzomfoiskola

M. T. C.

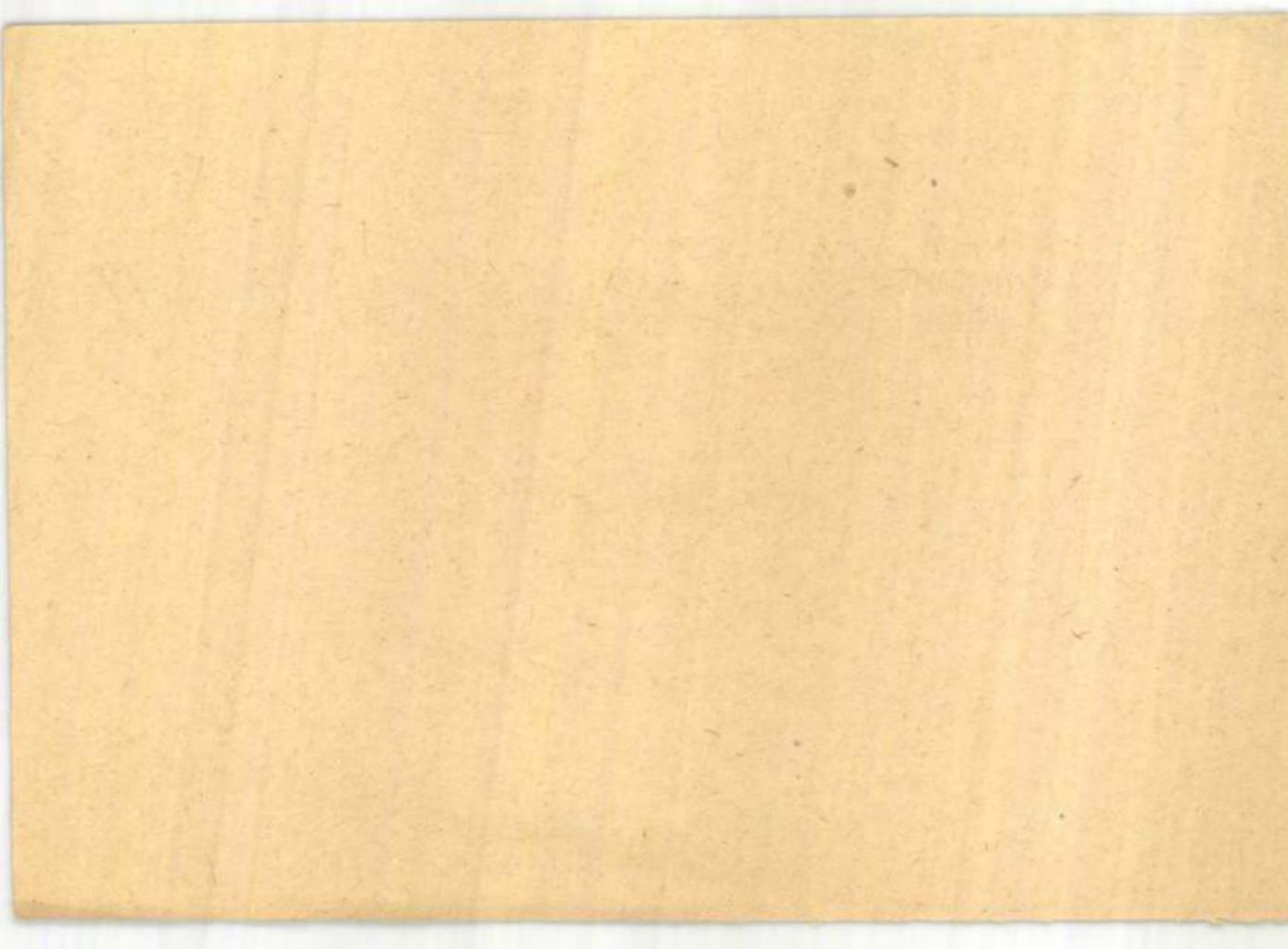
1904-1905-1906

Röte der Früchte, Größe, Gewicht

M.D.K.

1568 - Ein wunderbares
Kraut

Kemény Lajos: KassaI építőmesternek.
A Magyar Mérnök - és Építész - Egylet Kozlonye, Bp.
1904. 58. Nöte. 80.0ld.

ROLEDER LITHING, KASSAL EP. - master

1568.

1568. Kassal. 1909 Govt. 80.1. 7826-Lt. 3. first
Lithing. Lithographia in Epitome of Europe. Montaigne here-

A szegedi m. kir. állami főreáliszt

Értesítő

tantárgyakból elég

Magaviselete

Szeged, 191.....év

Látta az atya vagy helyettese:

Roleader Löwne

Epitom. Regn.

1588.

cont

FRTM

54

Rölder Löwe

Königswuster

Kassa 1562.

Kunst des
Italienischen & neoco-
ntrarainance 1899. II. I.
Kassa. Art Lit.

+ fm

Sciaman

1384. Sebastiano (del Piombo):
Sz. Veneziában 1485-k.
Férfi képe.

A doctori öltözetben osa
férfi kissé jobbra néz. Jobb k
talon ~~tötö~~. Középpött elválasz
szeme barna, bajusza és szakál
és fodros kézelője kilátszik,
a szabadba nyerünk kilátást, h
felé a hidon férfi és nőgyalo
kinek lova ágassodik.

Melyik-?

Fa, méretei 120: 92
Vétetett a Scarpa-au
Elszámoltatott 1898:
Az elszámolás elfoga
Mosókör 1000: x. 25. ✓

qia (389/902) — 1902: IX. 75. Sch.
Krause Mai (134/904) — 1903:

904. 10

L 1899: XI. 7-én Horváthművek Díjai (33,

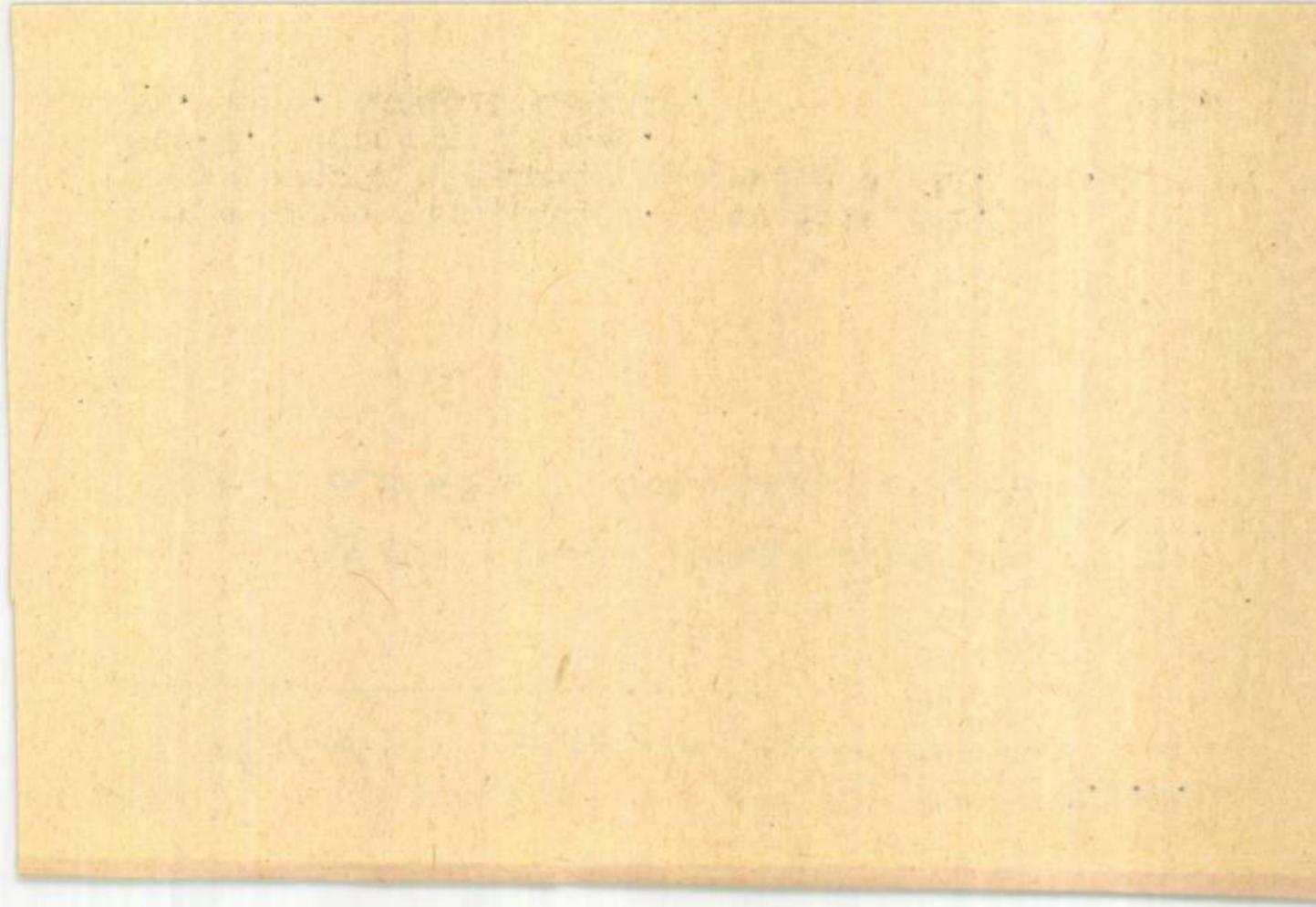
373-901

Roland Karsky

Organoprotein

L. J. S. Sonnega, et al.
Kerophelin and its
is homologous tent -
Benedict - test
Ex - k. Br. 1904.

282 - f.

old.

391.

Bp. 1969. Akadémiai Kiadó.

Szerk.: Dr. recsényi Dezső.

Hevea megye műemlékei I. Iratai Volt rész.
Magyarországi műemléki topográfiai VII. kötet.

egy adott műemlékkel
1866 -ban részesült

Holcudorff János, László
M.D.K.

HOLADÉR András köművész. 1800-ban szerepel Eger-

ben az adózók névjegyzékeben.

A Heves megyei Topograffia adaptációjában szerepel. Völt.

1879 10 11

1879 10 11
1879 10 11

July 1939. VI. 11.

Specimen no. "1939-a" found in "middle layer".

Dolom. Limestone

Magyar királyi államvasutak.

T Mühely

Miután keresményemnek 191..... é
teszámel

jelenhetek, keresményemnek átvételére
nevű munktársamat szóbelileg megbízt

Kelt , 191.

tanu.

Cohn lehver

Himrommaren 2

d. Spör, Hornmälta
vad behöfver tapp i
och hörnspela märker
1759-ba. Stod' dina
grävbit & Falsteran-
sandhishåla ut. Sed
ej härlig. T. Knut är
cal vels' eldrödthelise
ut. Spör varit, ott
i hals my 1840-taen.
Röra 1838 kan semihell
a spör härlig och näg-
a vitt "kongulat".

Karin Hamro. Mör-
ket & mag, avron röd-
karin och härlig. Egghatt
Mjölner 1910. 1916.

Jelentem, hogy
távolmaradását.

Tudomásul vette:

az osztályfőnök aláírása.

Engec

a műhelyfőnök

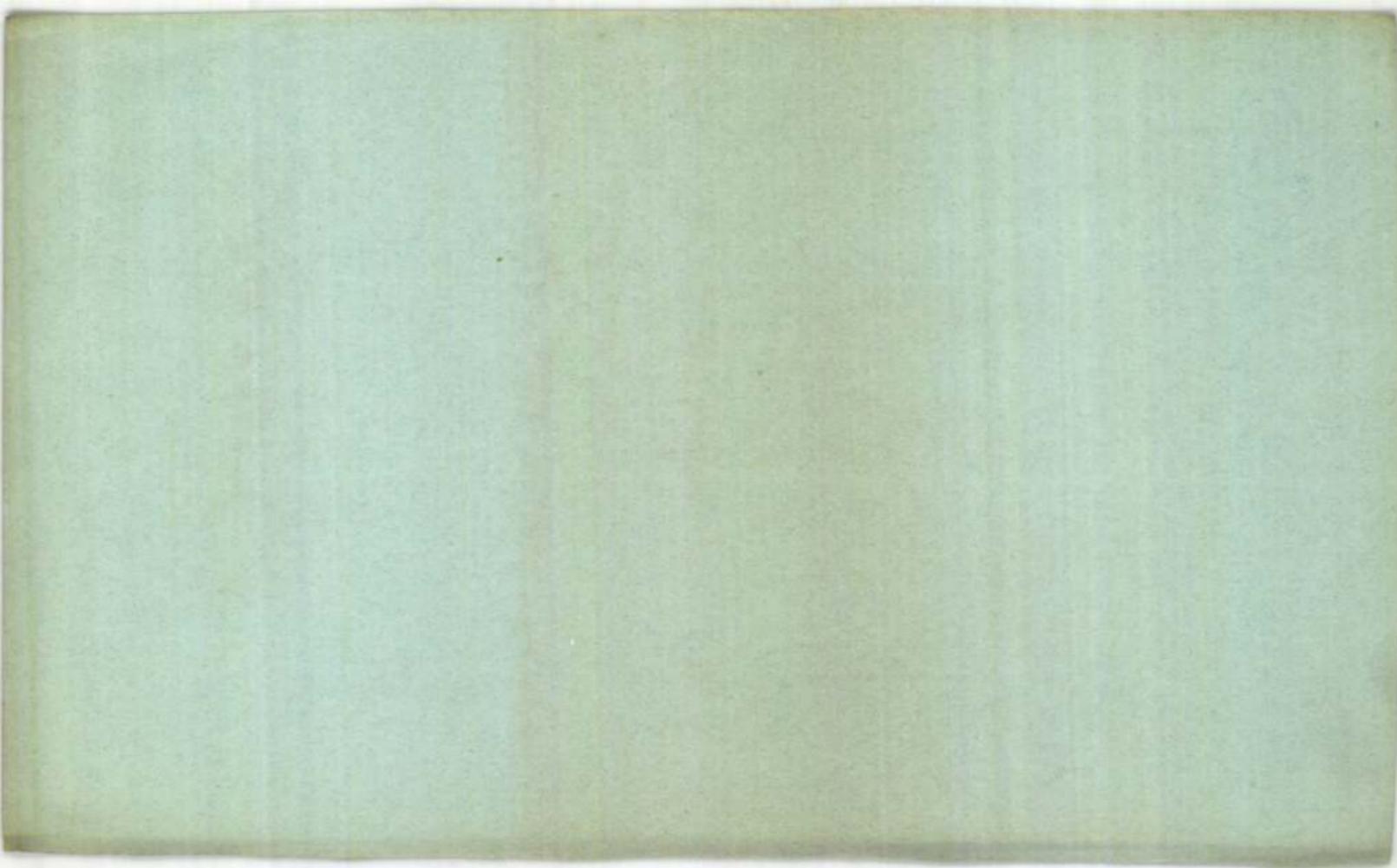
8. sorsz. Mühelyi minta

Pohn Sorrelith

Laktis redtop
nukhningo

laid

Bphr pl. f.

Roksandic' Šinon T.

Professio

Maf, 1869. Z'ag'rib. a pag'rik.
y' stanada volk tace, k'vav'g,
a roba'zator, s' minedew'c'e -
a denia'ne Primann tanas'val
kanitto.

A 1896. mil. S'ial. k'osai'
m'vveret usor'zisan:

15. Rurik ova' herceg
16. Taj'kain (n'j' / n'c'j')

(H)

Cat. 3-n.s.

T.2775.

ier-testőr (Adelige erste Arcieren-Leibgarde,
ivont kardot tart, a hegyes hát-

.9 cm.

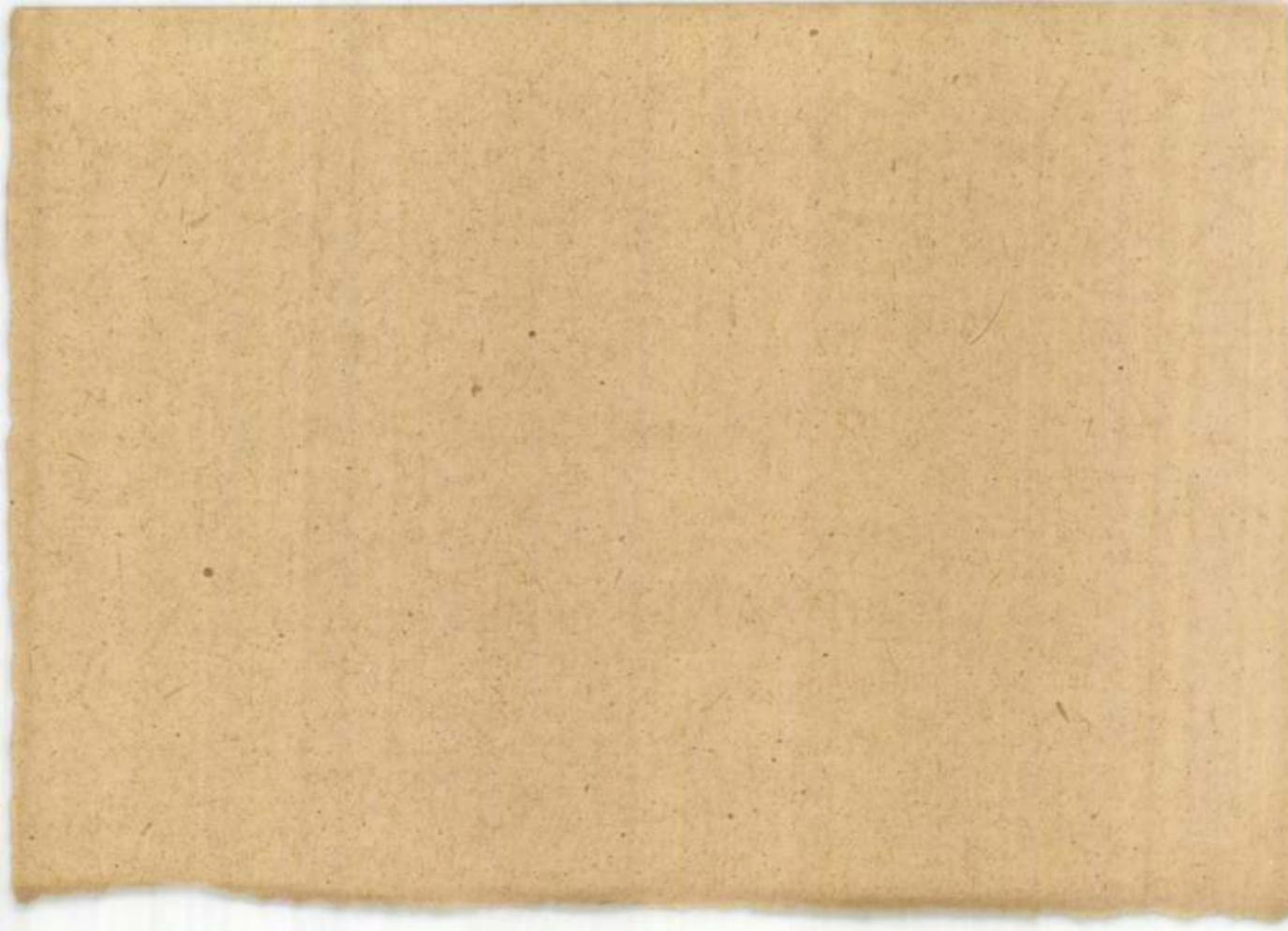
91-8.

Rokanidic Linnæus

Notar

1892-94

Sinik 1930. pp. 1.

Rakowicz Janusz

poeta

1933 - 1962

1961 January

22

January 1959. 24-e.

"Rokoushky" famous
"atss"), a local shire footloose

11. N.

[L.T. 680. 687]

• 0.2. 680. 687] "Yvorsong" neseva 20.
"Nedre jemtjelde" 1. guld. H.K.

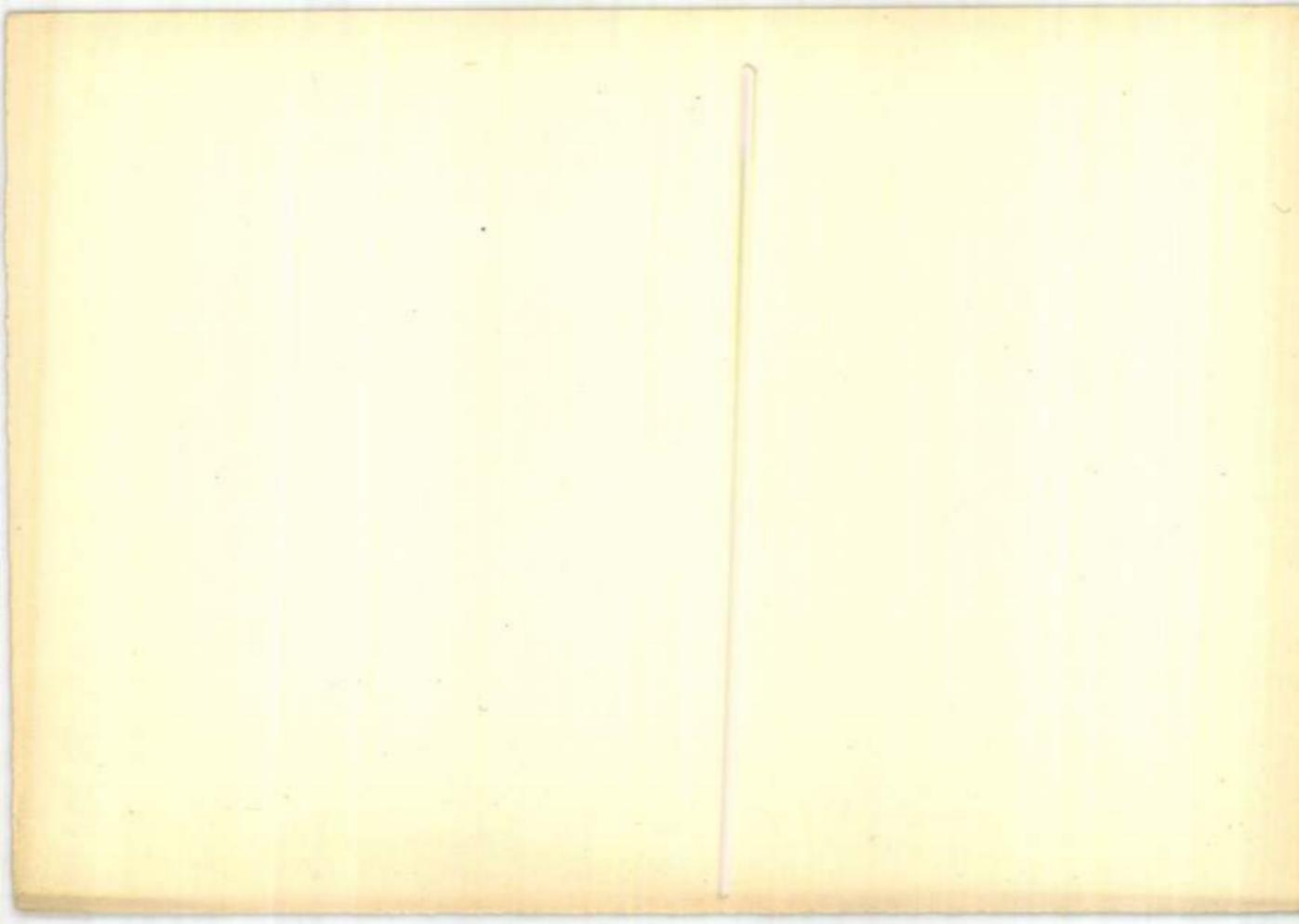
tejteamsoletseen Yvorsong LTK. STIVGJON

Pr.Z.

[1789, 663 1.]

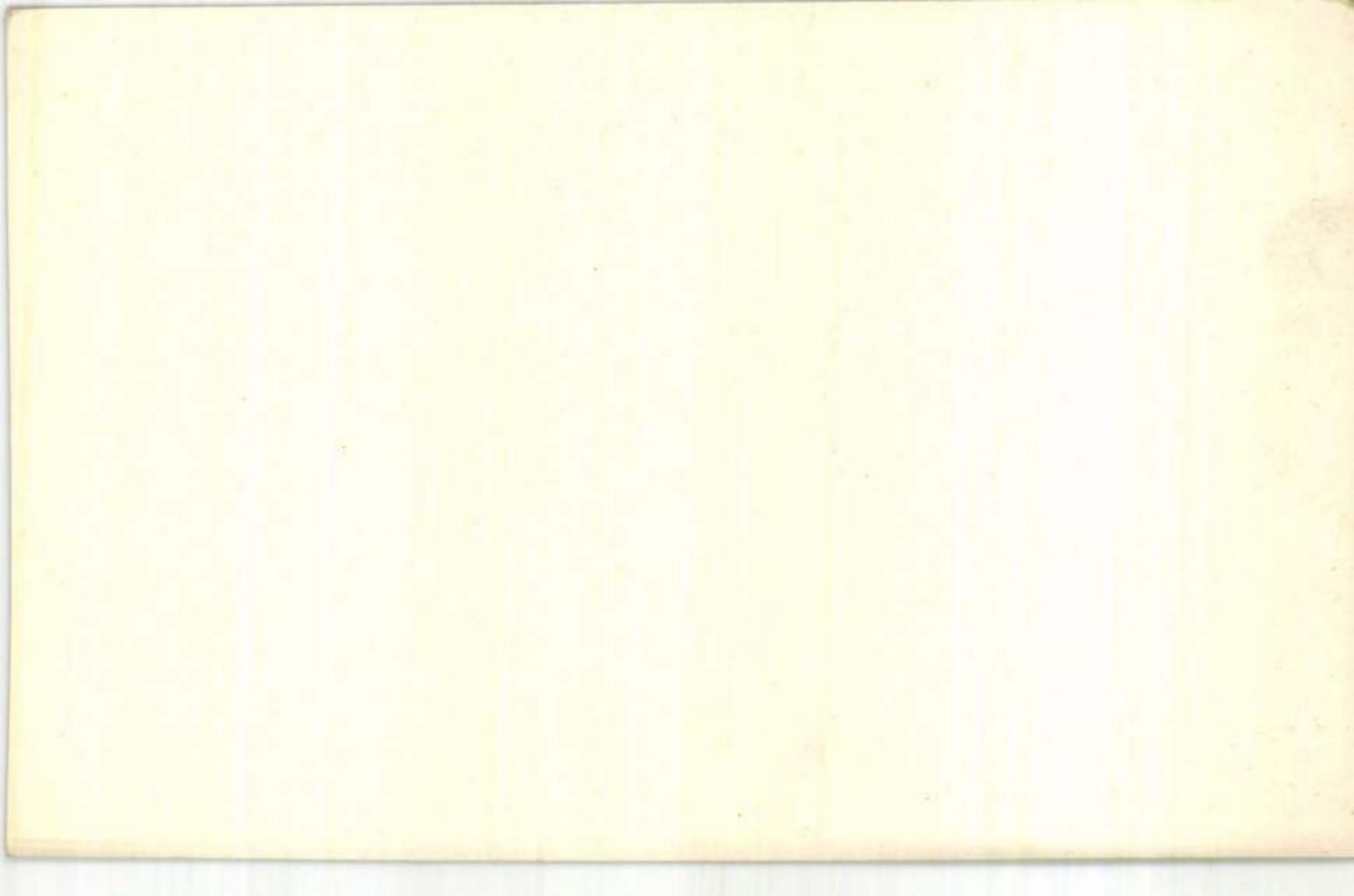
K.R., bürge. Tischlermeister,
† 65 évesen, Pozsony, 1789 aug. 30.

ROKOVITZ, KARL, pozsonyi asszalosmester

DEKOVITZ, had, however, a rather unusual
K.R., larger. The dimensions, +65 to, 30.
Perry, 1789 square to 30. (1789, 6681)

Lanlum's Luthe
(Johnson)

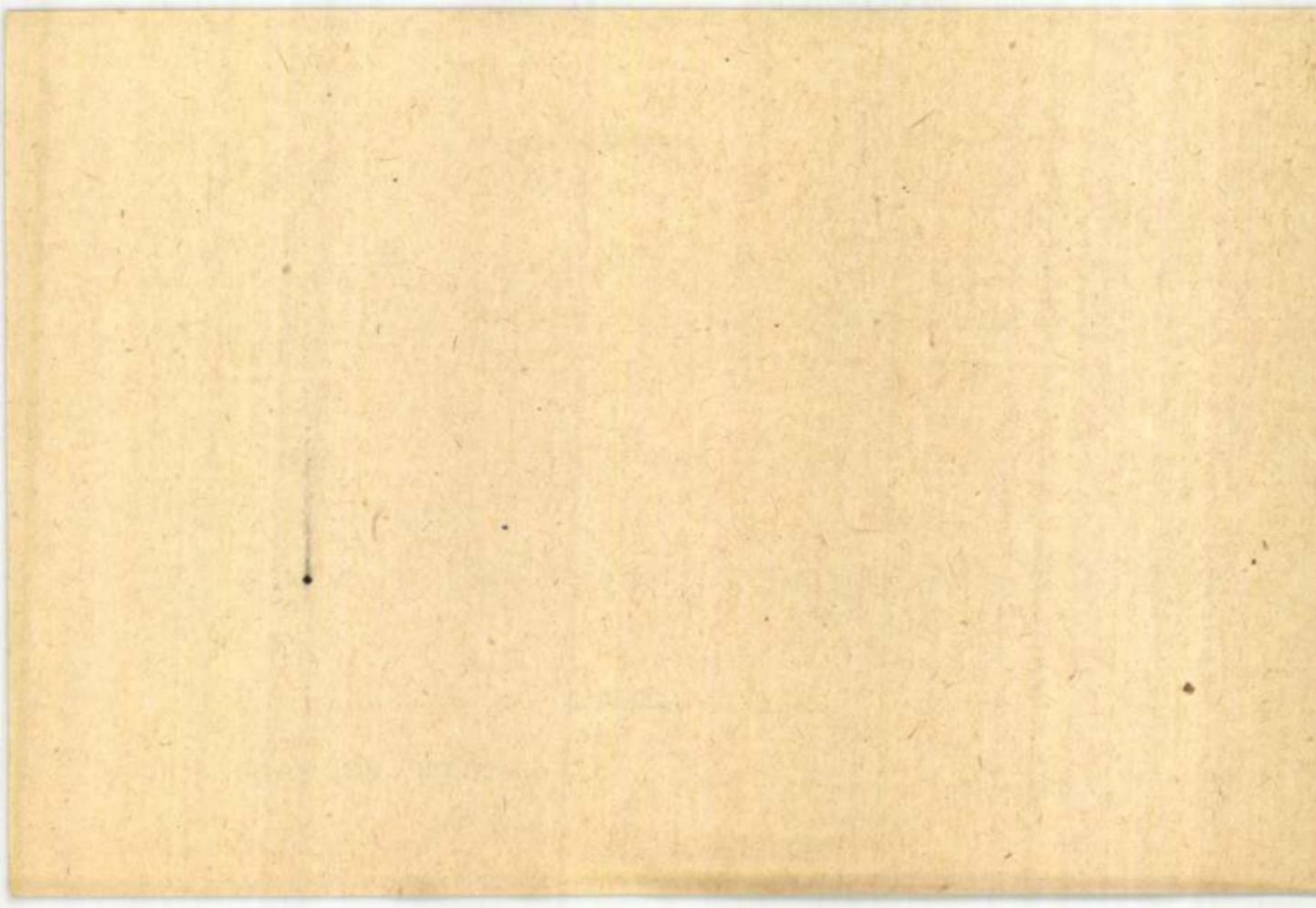
Rokowsky Johann

gesto - 1753 -

4.

Schirck Holzsch

110. -

Rókoss József

tanár

Dr. József

1949-ban a Török János Röplabdarúdás Kiadójának

háromszögű arcképe.

1965.

89.0 - 10.0 - 7.0 - 0.0

1.0 - 0.0 - 0.0 - 0.0

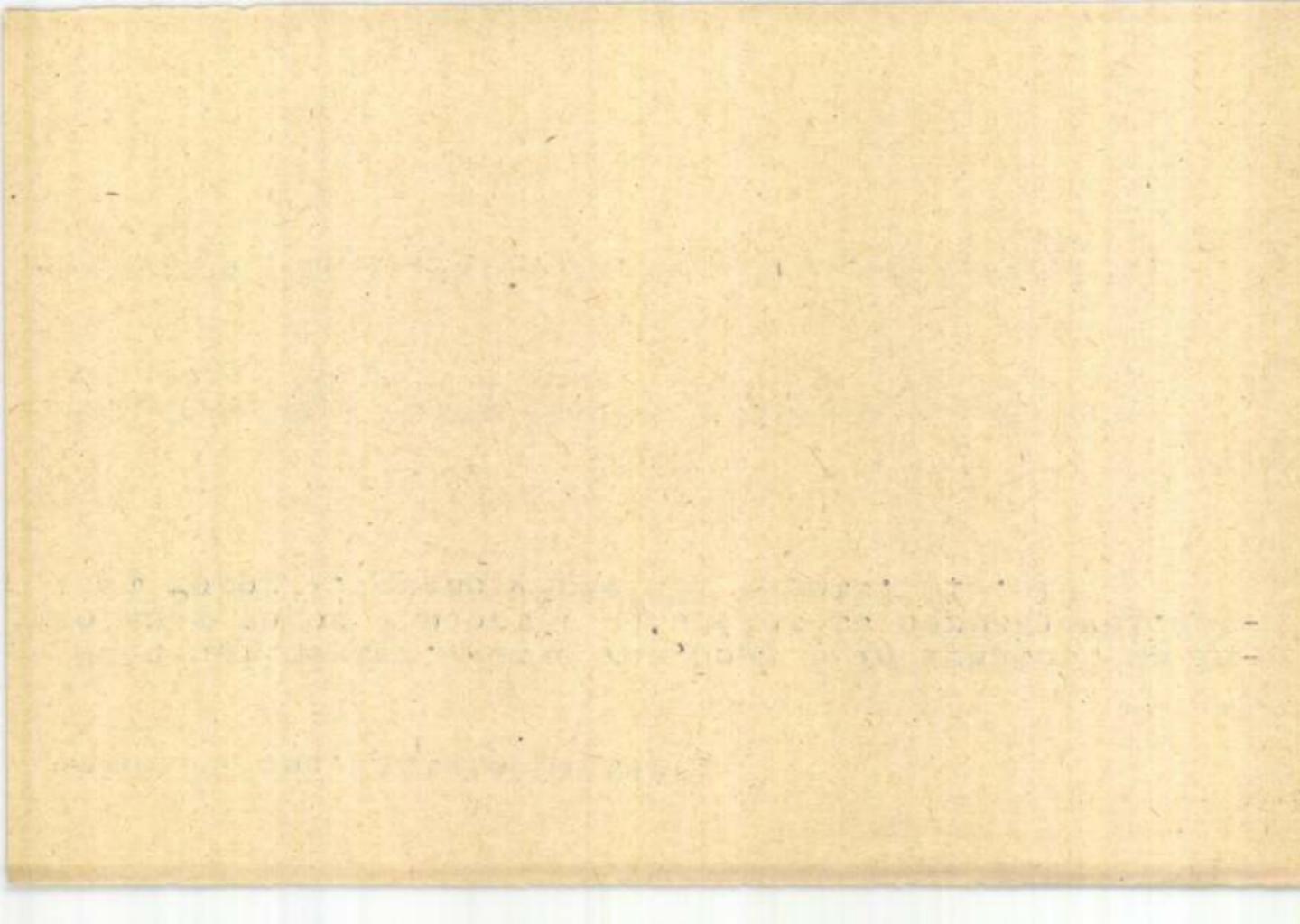
10.0 - 7.0 - 0.0 - 0.0

Bokop Letván, Kovács

Bokor Nándor Nagycenkű Kovács, Gyárfás Legegyüye, Heresz-
tegen született. A Nagycenkű fi templomra 6 serelte te-
a Bokor Alfréd keszítettek keresztet. 220.01d. 84. jéGyZ

Generál dános: Bokor Nándor gazdaságát 66p-6s esz-
keregyháza kozegyára 303.01d.

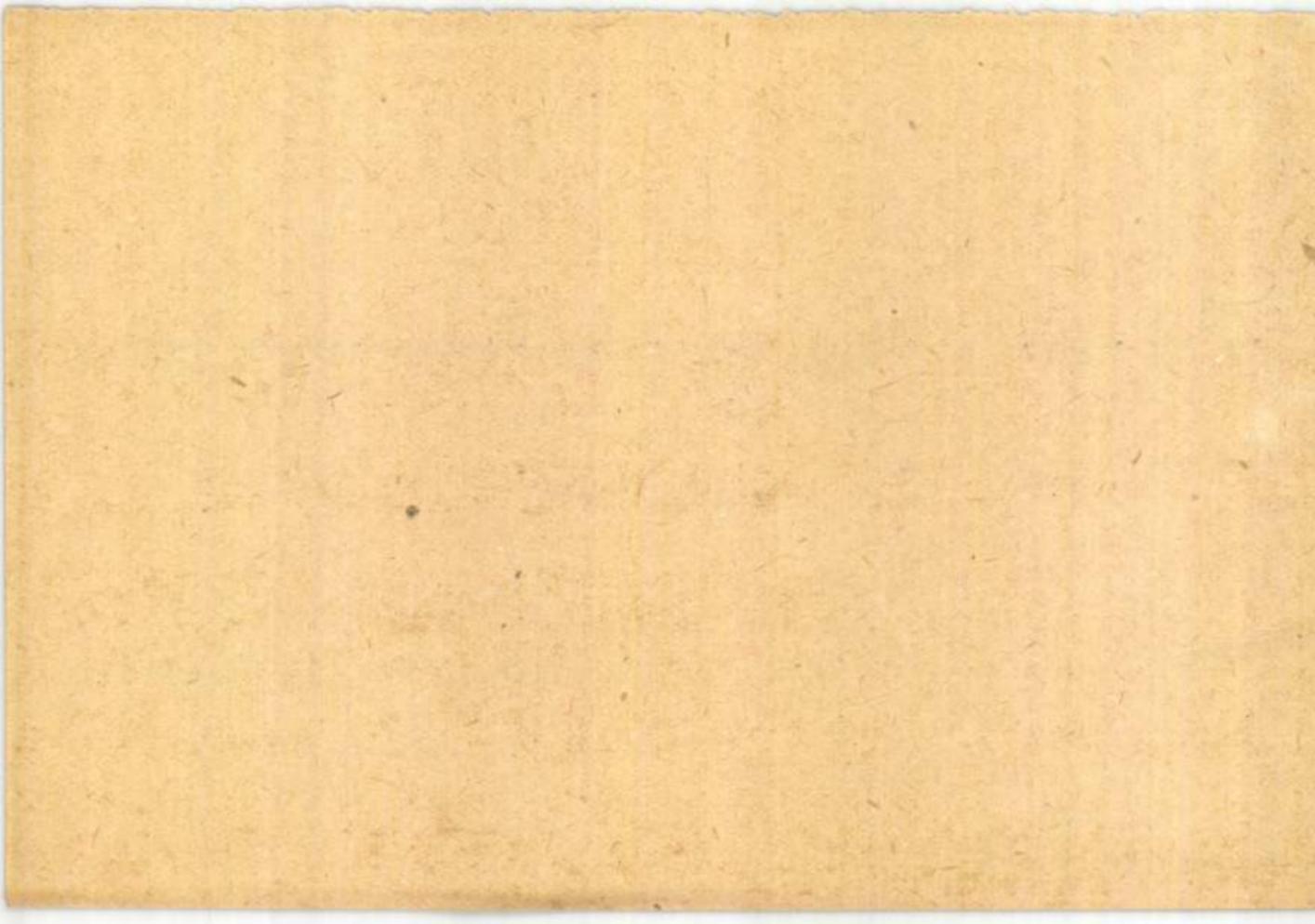
Soprón Szemle. Helytört. Polgáriat. XXXII. 64f. 1968

Hókör Pereno. Asztalfejmesztér

Működési mérőszámok reál, hagy 6 tis trháztartás az 15-
kötölések hókör Mánendorf ajándékcsontt seruzázával. Áme-
l-e t hókör I. Pereno d6250ft61 kapható. 319. old

Üzemeltetés: Bókör László gazdaságát 86 p-69 esz-
közgyára 202. old
Soproni tisztelő. Helytörök. Polgáriat. AIII. 67r. 1968

Rókk Károly

Ól vadászok, vizet. Kitüntető elisim.

NDC

A 621. Katal. díjai. Nems. Ujs. 1934. Jan. 28. 27. 1.

Erkeress 1905 január 13.

52/1905 sz. (Temesvár, 1904 dec. 31. 76. sz. a.)

A délmagyarországi sölt. és réz. műemléktárs. elnöksége
bekerjezi a Kongresszusbeli gyűjtemény kiállítás és jelentést lez.
a gyűjtemény felállításáról. (Válasz. 1905. II. 15.)

Rokitořík, Šumperk

Pestek br -
Mučenecete

služba

Docháčkemusnýezd, řečka (Rokitořík, XI. 82.) I. 20.

T. 1972.

viselő nőgy gyermek közül a
az idősebb fiucska áll kereszt-

ÉLI ÖLTÖZÉKEKRE.
linics
k raktárából.

t 1861.
lléklet a Gyermekbaráthoz 1861.

Rohitá Scorpion

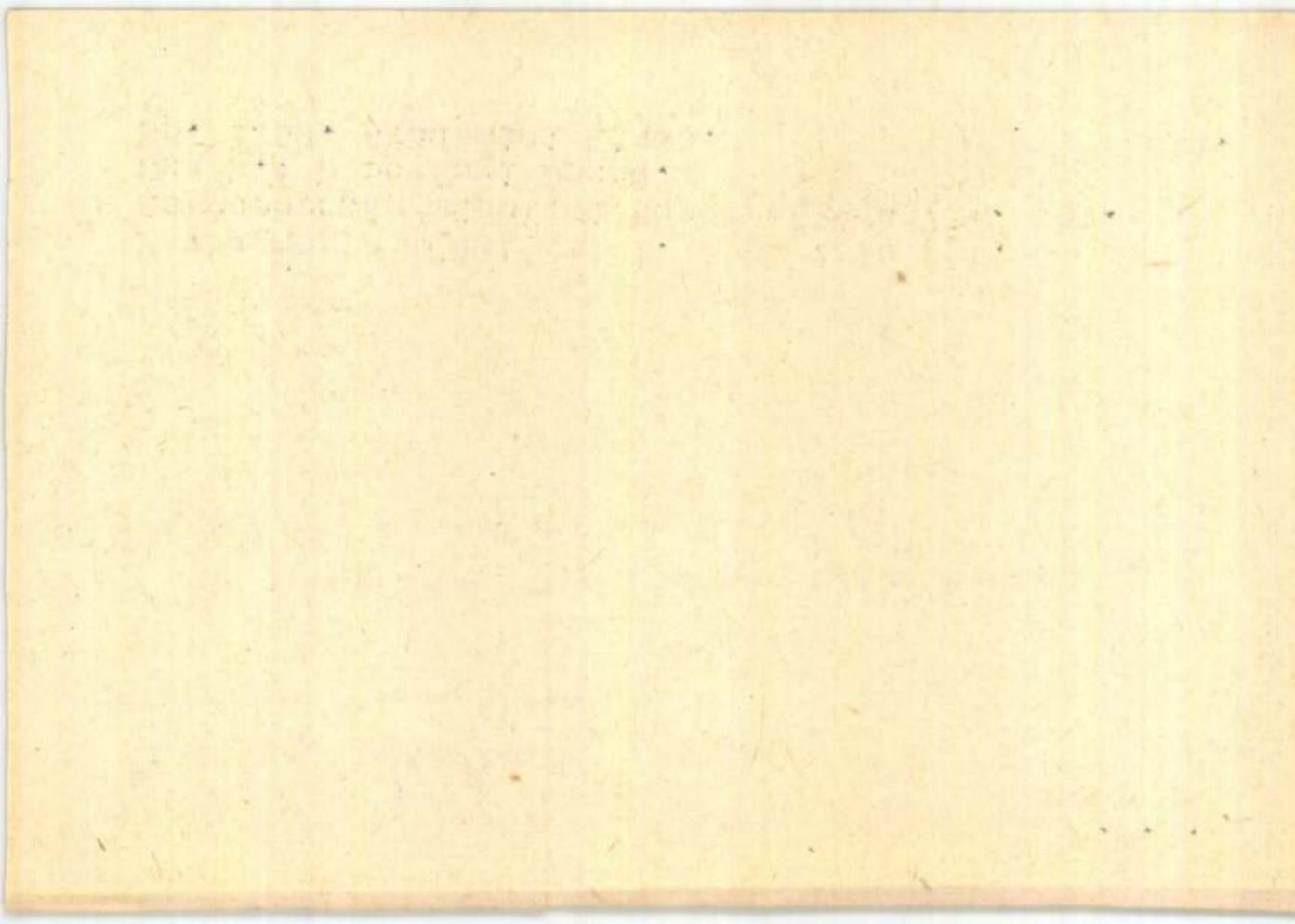
fossile Sammlung
XVII. 2

Ranek figurae
fossile XVII. 2

L.

Gerevich Embolosoma

100 kpl

Rötha Witzels, als

M.D.K.

1834-45 hier ausgeführt.

Heves megye műemlékét I. írta Volt Pál,
Magyarország műemlékeit topográfiai VII. kötet.
Szerk.: Deákcsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

391. old.

XVII.

148.

Röka Inne

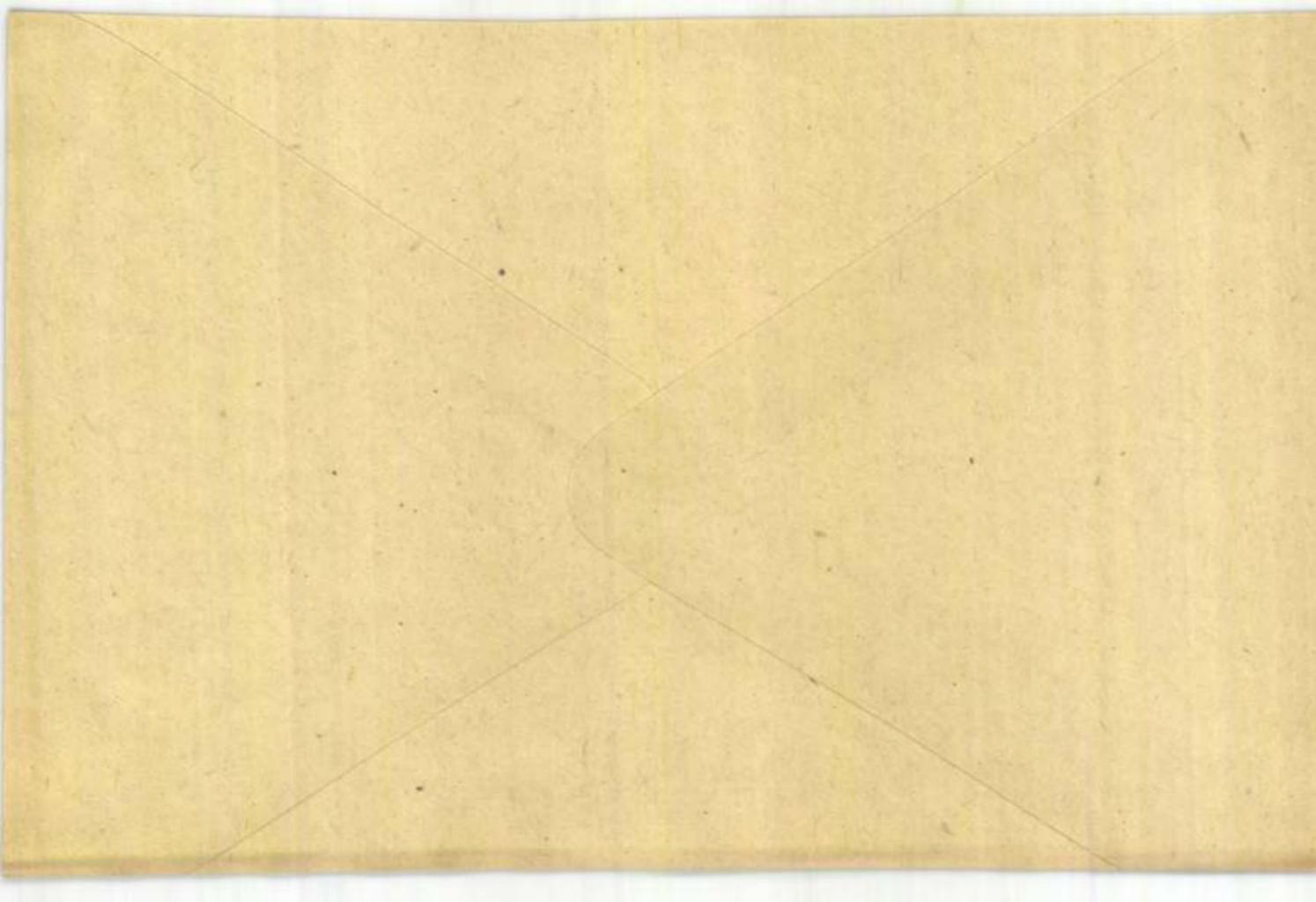
Kungsholm -

Forsbackes 1813

rot
gr

Troikotuppk

76. l.

Poka Gulls

prob. sexed

2 poly. 4 sparrow

10 wing, yellow web.

Tanner, Penobscot Saide

Sparr's isle 1895

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

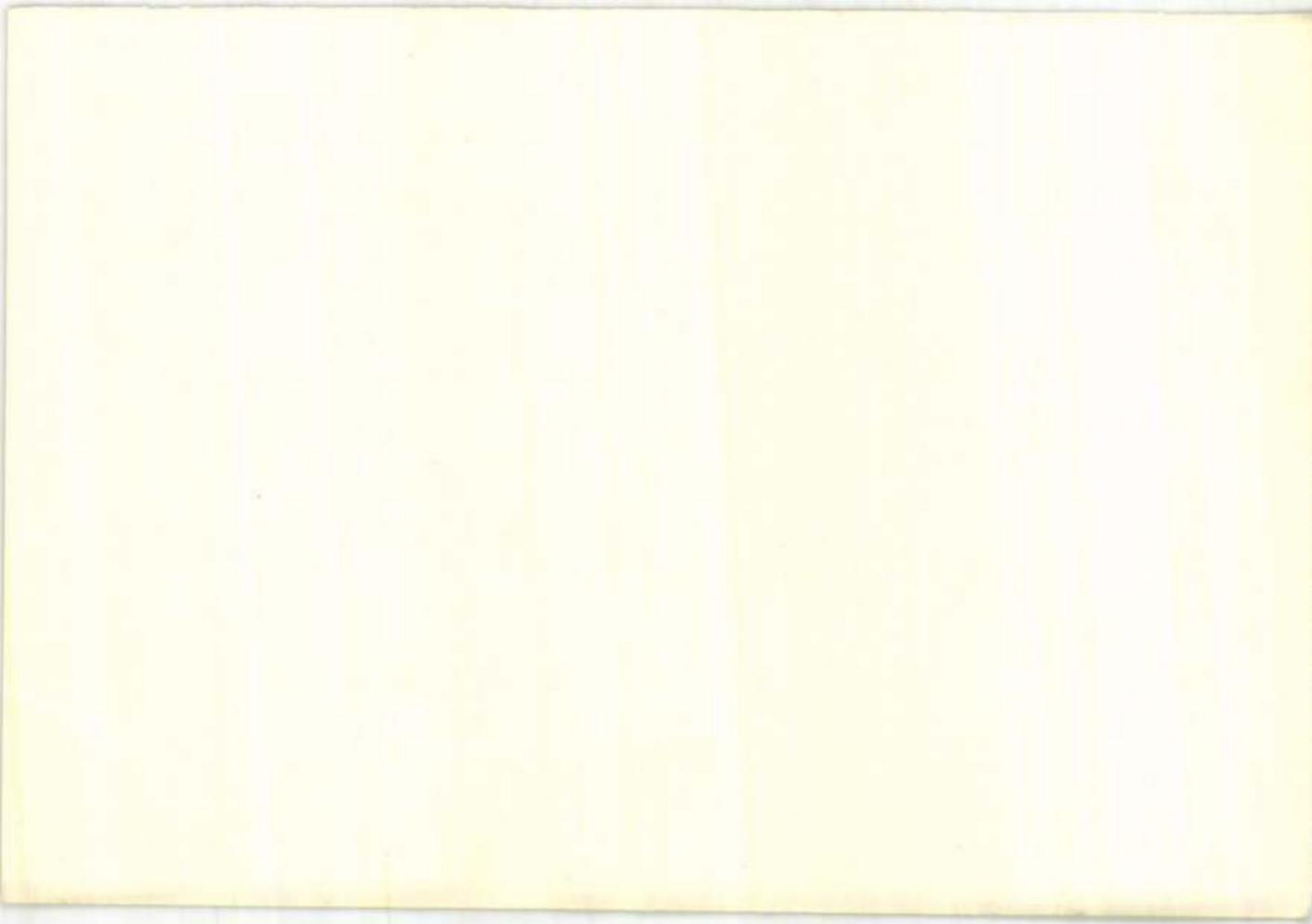
100

Biogeographic Trade, Landform effect

a Recruitment survival selective —
we dispersal adult, age, size —

but.

Uttarakhand indigenous.
1993-94, 11.11.11/11.

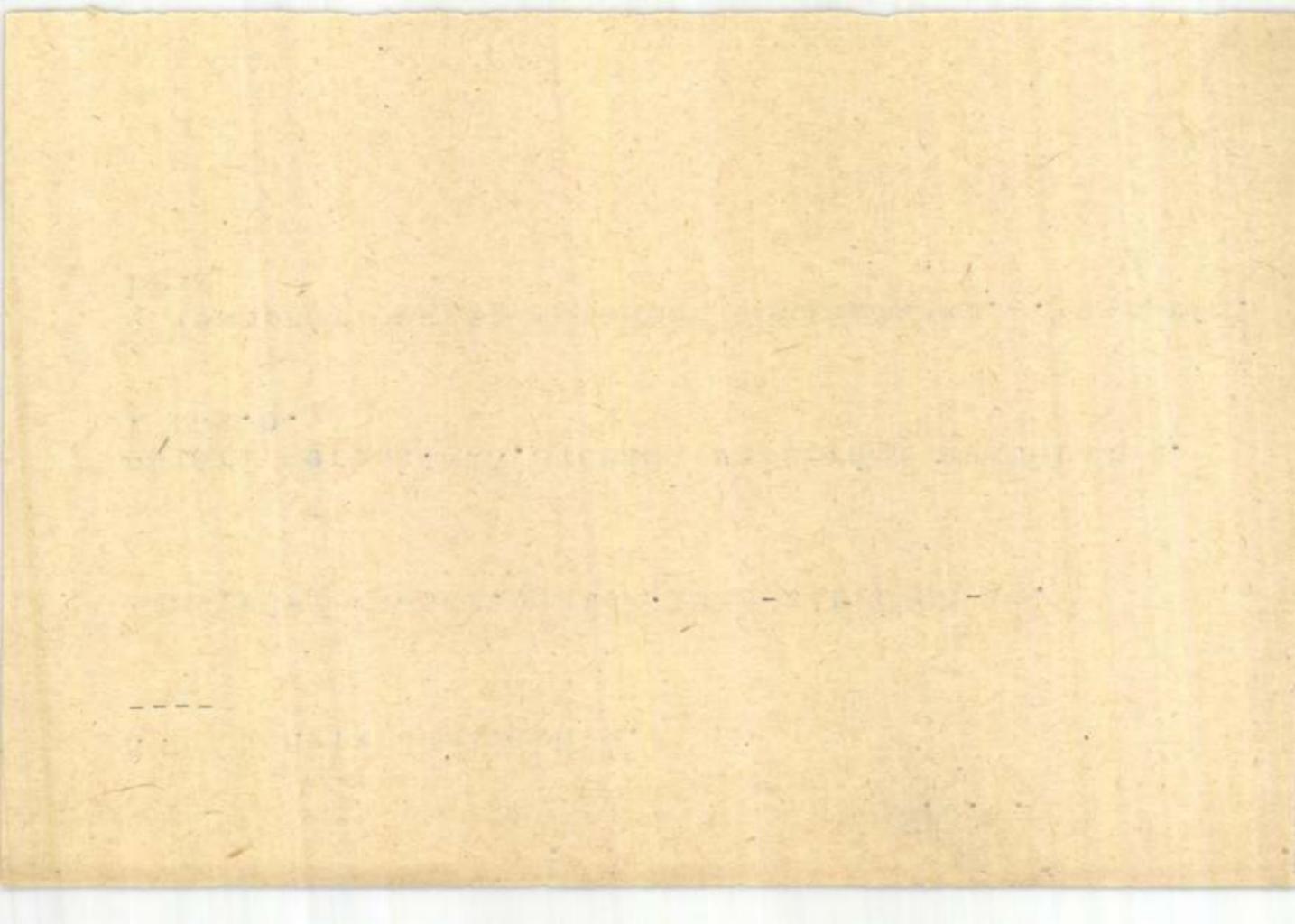

200

the library

Chrysanthemum

Other reasons for this may be:
- the changing fact that there
are more and more people
in the world.
- the increasing number of
people who have more
and more money.

1963

A Veszprémi Műgyei Múzeumok Kozleményei. I. Veszprém.

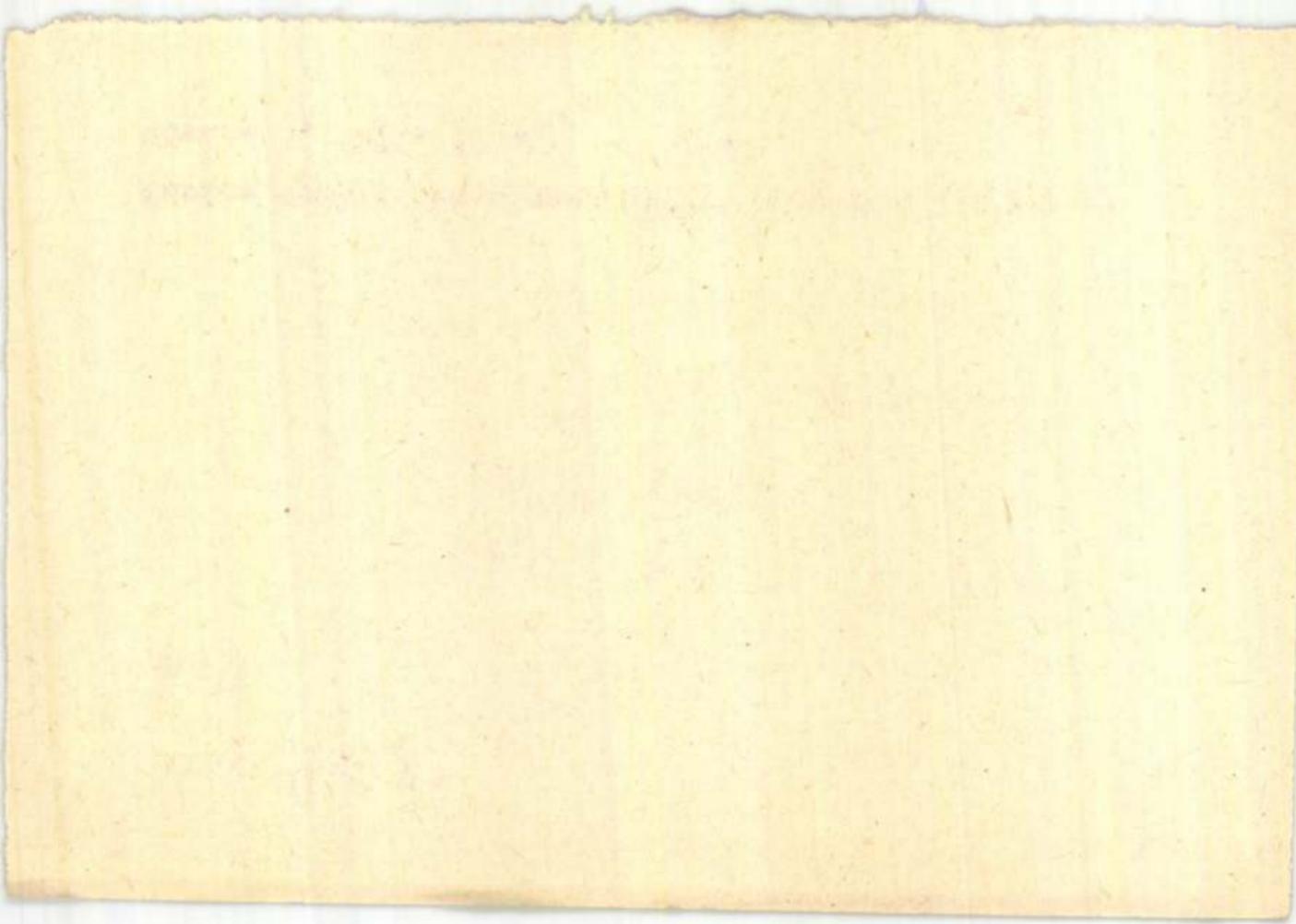
Ft 254.0.

Bátaři Ferenc: LX. századi veszprémi asszalosok.

Veszprémi mesterek. Adatok: 1888-1911 1892-ig.

Róka Henrik asszalos m.

M.D.K.

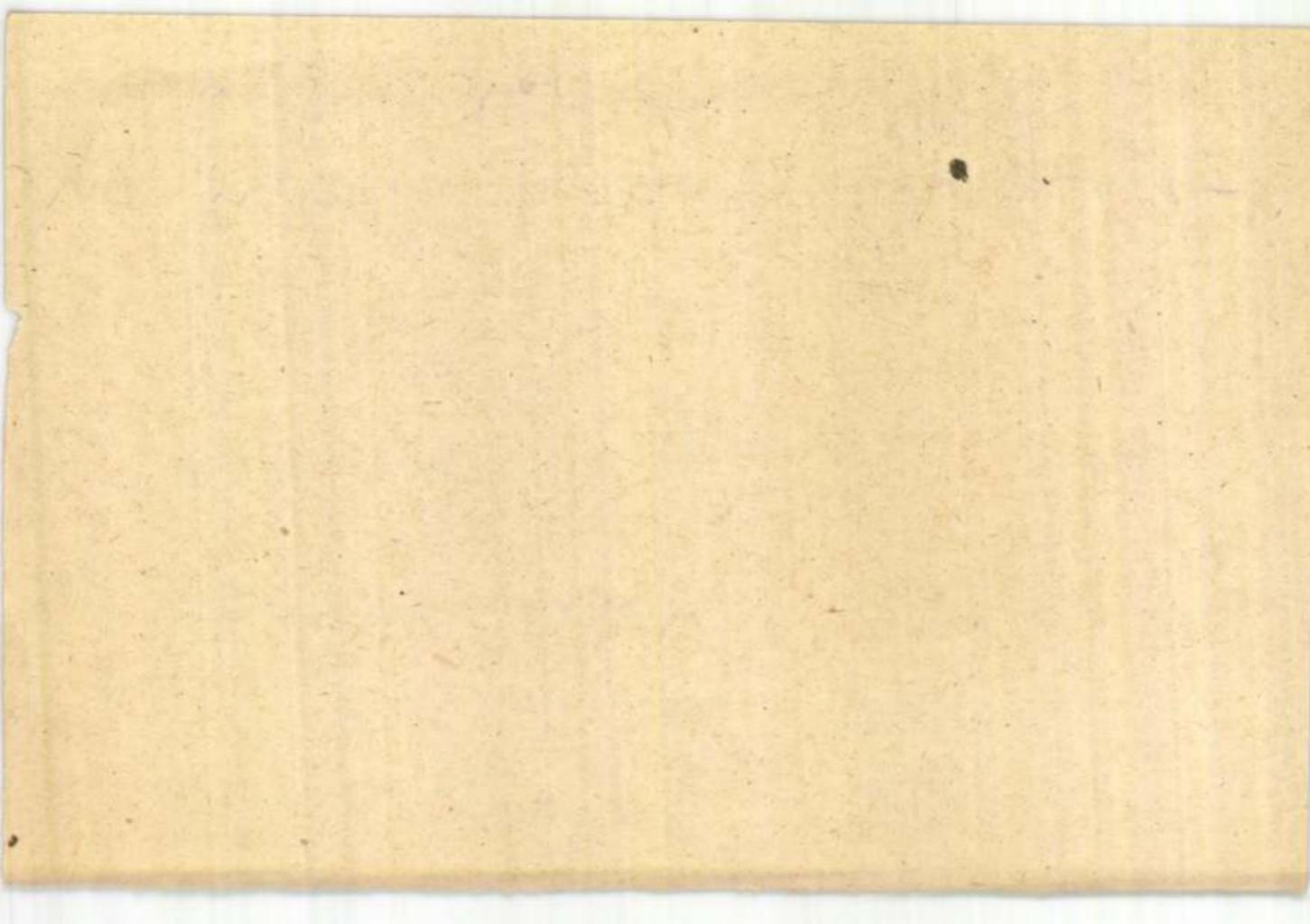

M. R. D. S. G. M.

for -

A primitive automobile
that they built

Kodács Gyula: Szabolcs-Szatmári körzetbeli néprajzi gyűjteménye * * * * *
Miskolc, 1971. január - 2B.14b

H. Polka gábor

A. Bécsülemelek

Z. Luminálkaphájú

Z. Luminálkaphájú

6.8.1

6.8.1

H. Polka gábor

H. Polka gábor

XV. Szabó - Sztálin üdvözölni kérte
- "Kommunisták" előtt
M. "A művészeti fejlődésről"

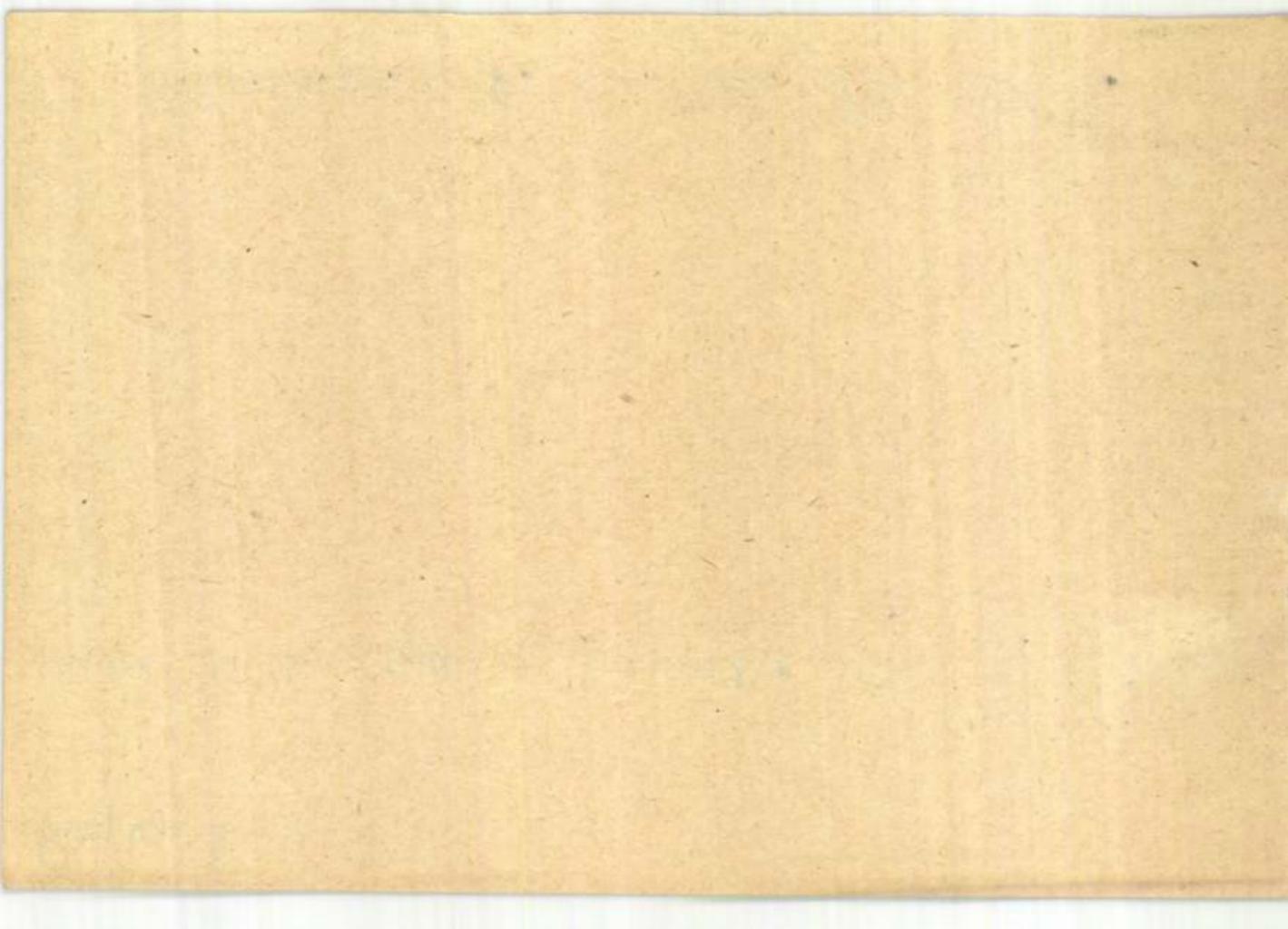
(Prado) is, mely a XVII. század ud-
képe, az ugyanúgy a XVIII.
varii elterjedbe nyugjt erdekes lepillan-
tás. A művesz műtermében a király
és királyné arcképeket festi, kik csak a
szoba falain levő tükröben láthatók, a
testük mellett a kis Margarita ill. Kett
udvarhölgy tölgálakozik vele, mellei-
tük az udvari törpeök és egy nagy

Rødkan Trivader

1911/12 - 1912/13

Ferkøp som foisk & vok

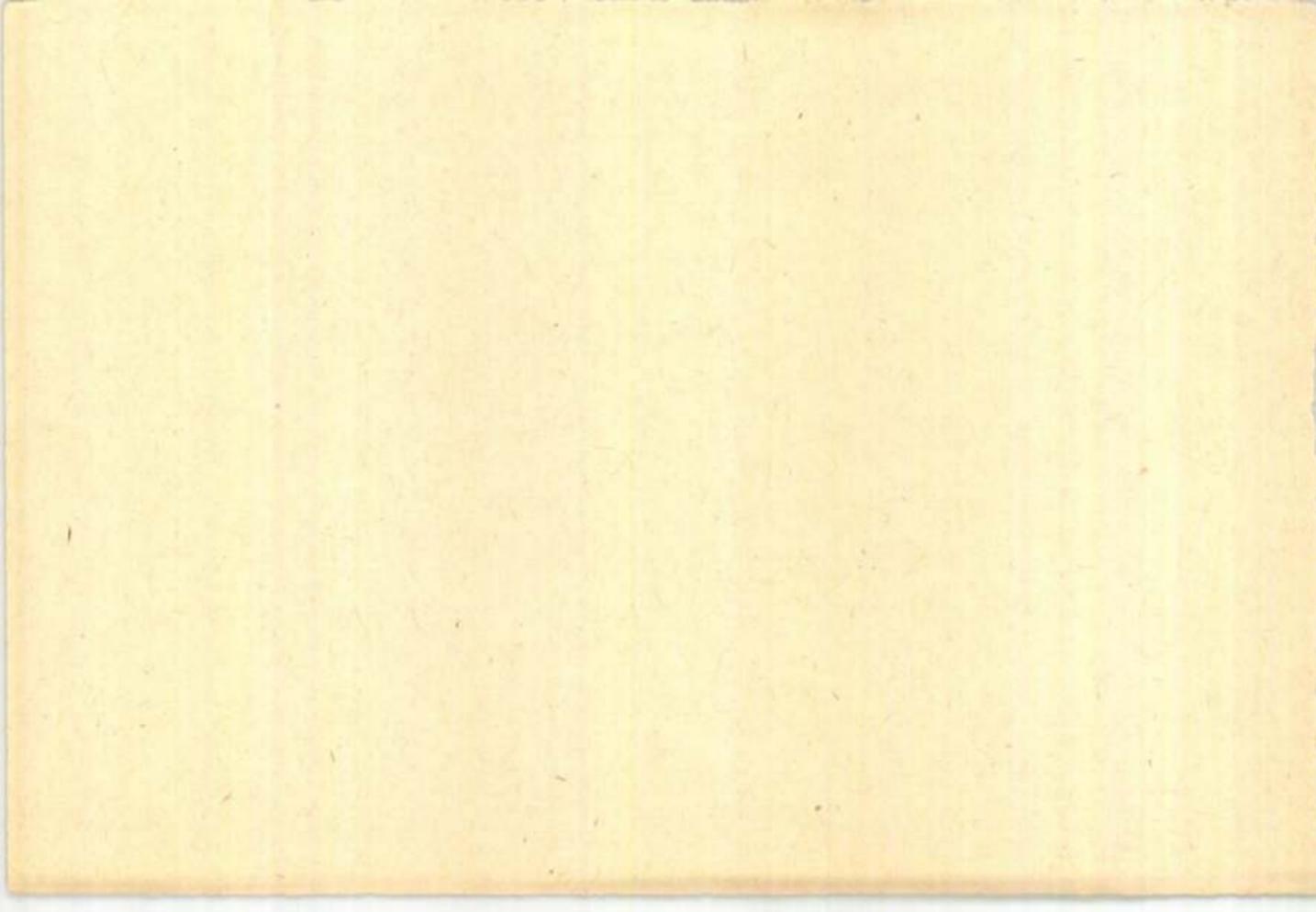
12fl.

Aug. 1st. 1971. 2-3. cc. 146 - 150. 1.

Cibola: Herdsmen tell. &樵夫 who sell apples

Royal Enfield

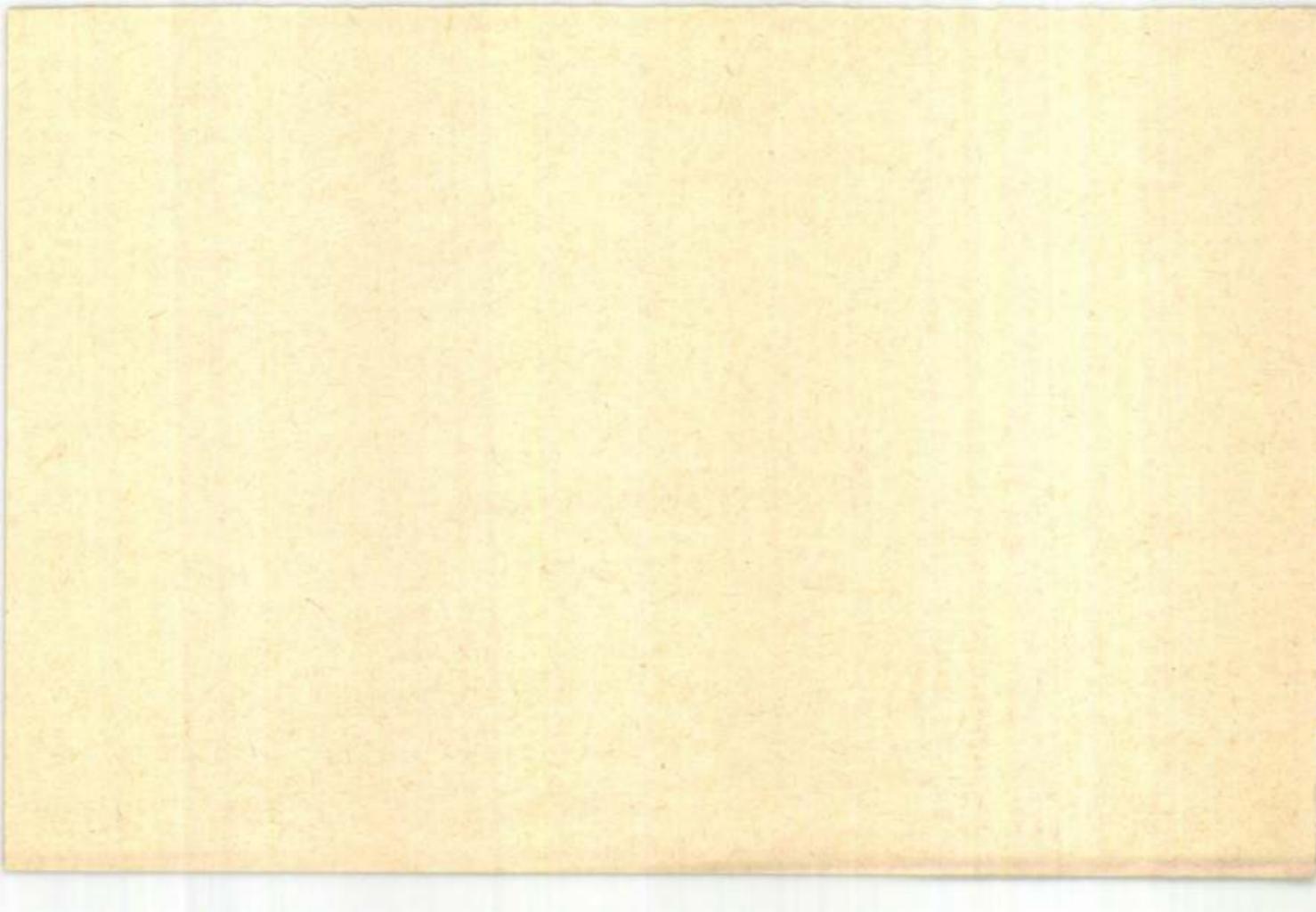

ESTI HIRLAP, BN.1975. dlc. 23.

Ak. : *Chitral* —

L.: *The Khyber*

Royal Army [army]

Nicaragua

1. *Fraseria*

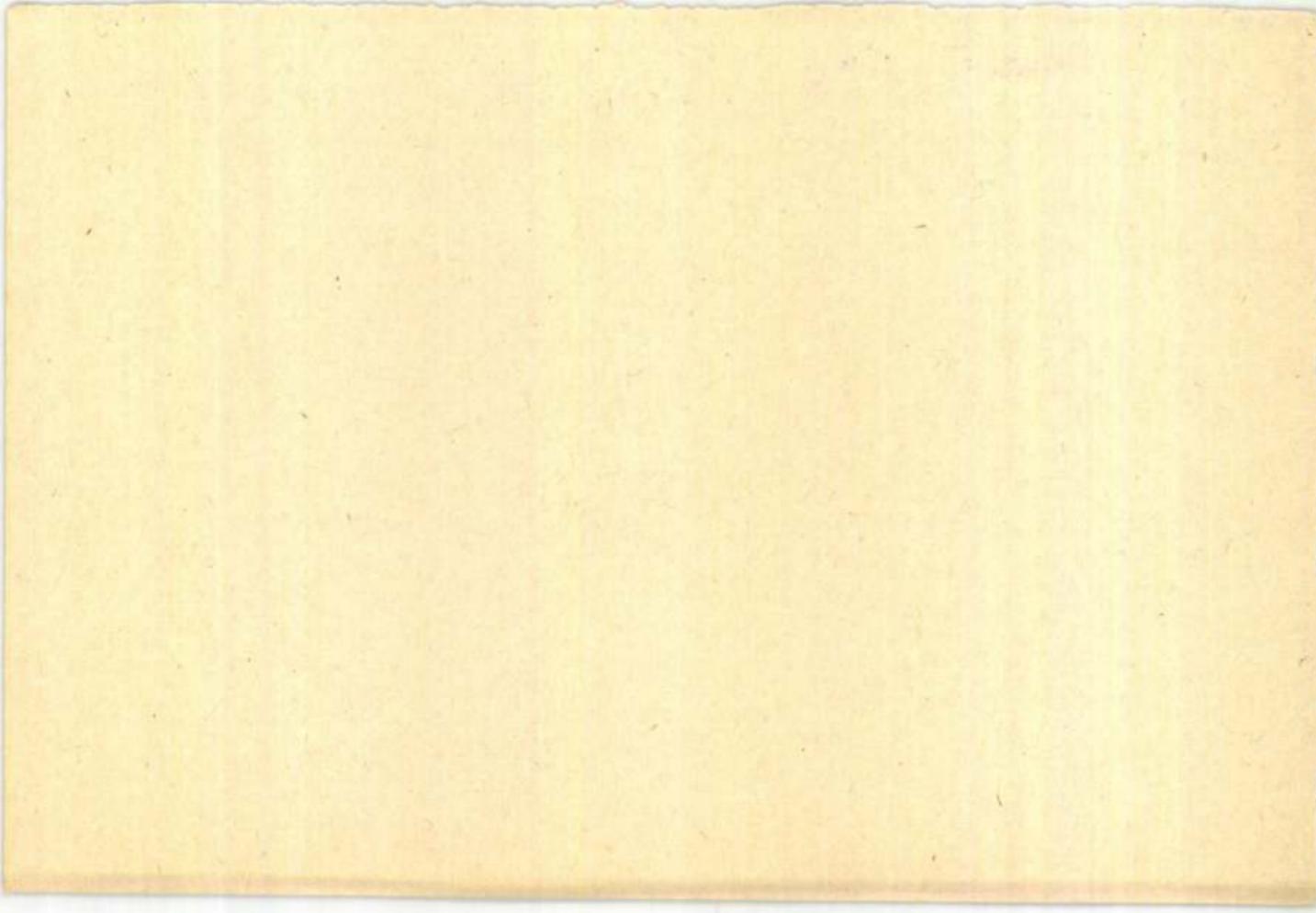
BN.1975. des.

24.

4

my my ; ~

Fraseria, my [es] ,

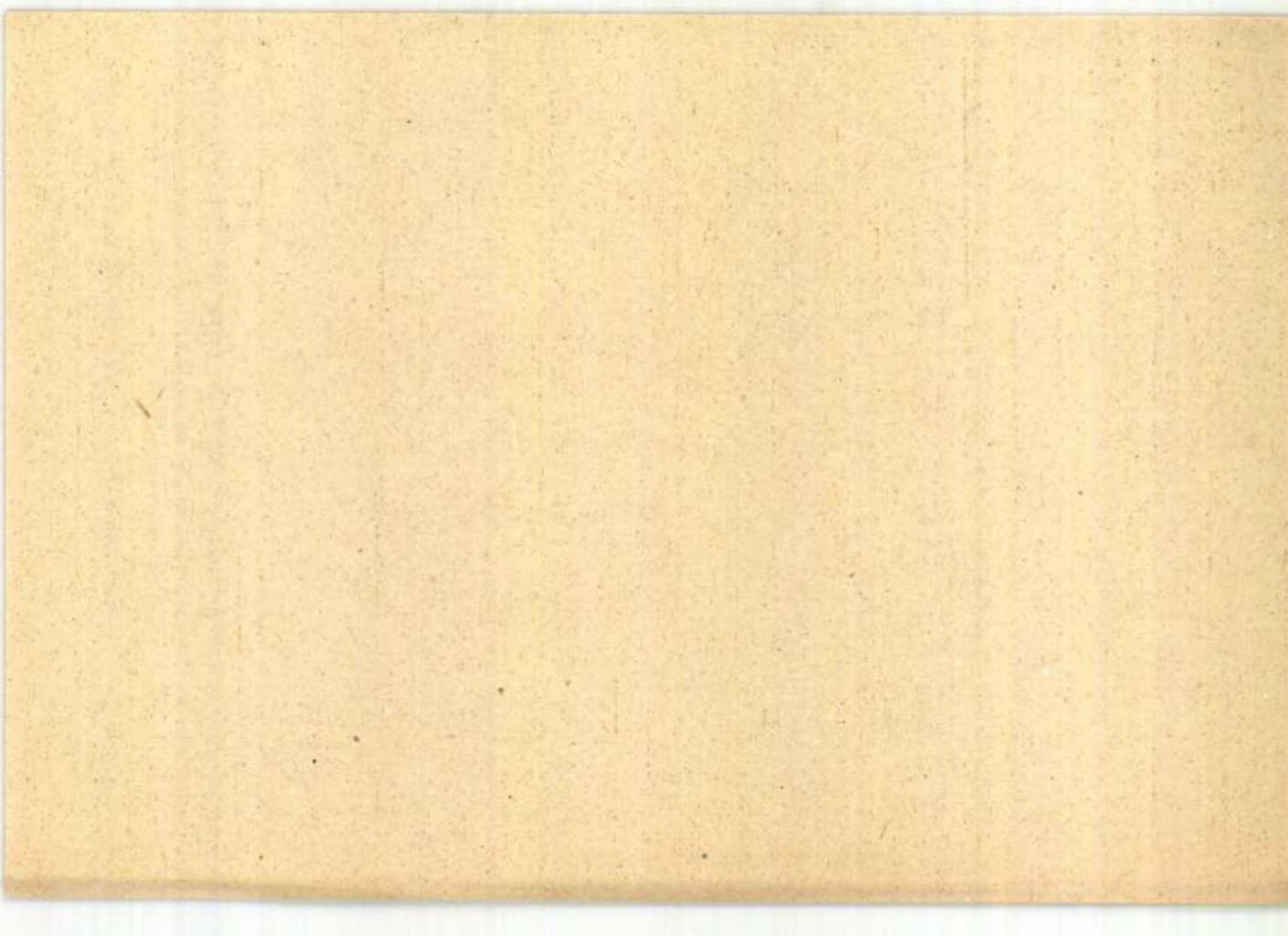
NEPSZABADSÁG, Bn. 1975. dec. 24.

b

- : Kincstári

új Dóra Károly

Római katolikus

Rogers' Yards

minimally revised

April 1824. Keister's cuttin.

Gymnosperm.

Elephant. Laid.

Larkspur. Potomac

McLennan - no date 1864 or
West 1863. Acropetal

37.6

38.6

N. Name. No. 2. Name.

87.942. 2.

Benthocerabaiopsi Micromyzopodidae

U. 228 - 235

Rozcek Jno.

minnows - P.

to 1864

" Under many
water meadows

O Bp 92 J

*L*ányos gyorsított neve &

*T*aknelye OMK Tévkönyve 1865/6

240_45.1.

Picathartes c. Tai
nin mai a ay no z.

Nest.

Rope

o' eins

Kornblowen 1583.2

statisztikai összesítőké
értelemezhető jegyzőkönyvét

Határidő: a választói ér-

7/ A választásokat követően
tisztségviselők felkészí
Külön terv szerint.

Felelős: Szervezési és K

8/ A választószövegben
rény keretek között kell
ról és a felhasználás mó
ténir.

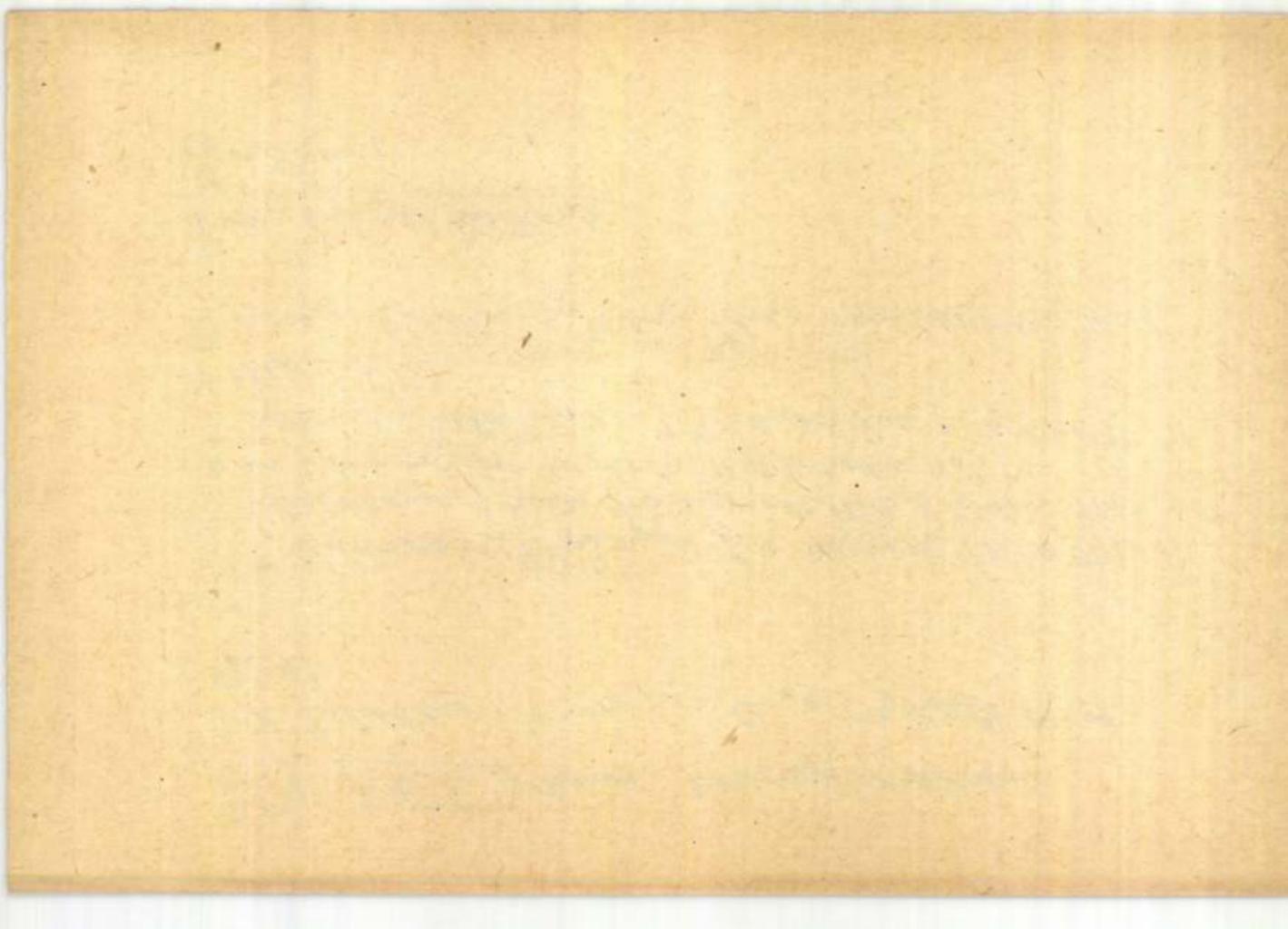
A Központi Vezetőség felkéri
tákat, párt-, társadalni és g
a szakszervezetek negyei / bud
közreműködéssel segítsék a

13A-132. OLD ALLIANCE
NET WORK UNIVERSITY

AR 3.1969, A.02. 13A

SOURCE ROLL THEMES AND SOLVENS
POLYURETHANE POLYCARBONATE
POLYACRYLIC ACID POLYCARBONATE
LUMAXOL, VIFEROL: KAPTON LEADER
R

RELATIVE, DYNAMIC, POSITIONAL

ROITNER John, James, Robert

J.R. Riddlehouse, 8 houses longe Mayhew (1879, 925A)

J.R. Riddlehouse, 9 houses for the market (1879, 989A)

J.R. Riddlehouse, 9 houses for the market (1873, 1, 202A)

J.R. Riddlehouse, 9 houses for the market (1873, 11, 202A)

(1876, 843A)

J. Riddlehouse, Riddlehouse, 19 houses longe Mayhew (1835, 544A)

Pembroke Lecture
(Firthorn)

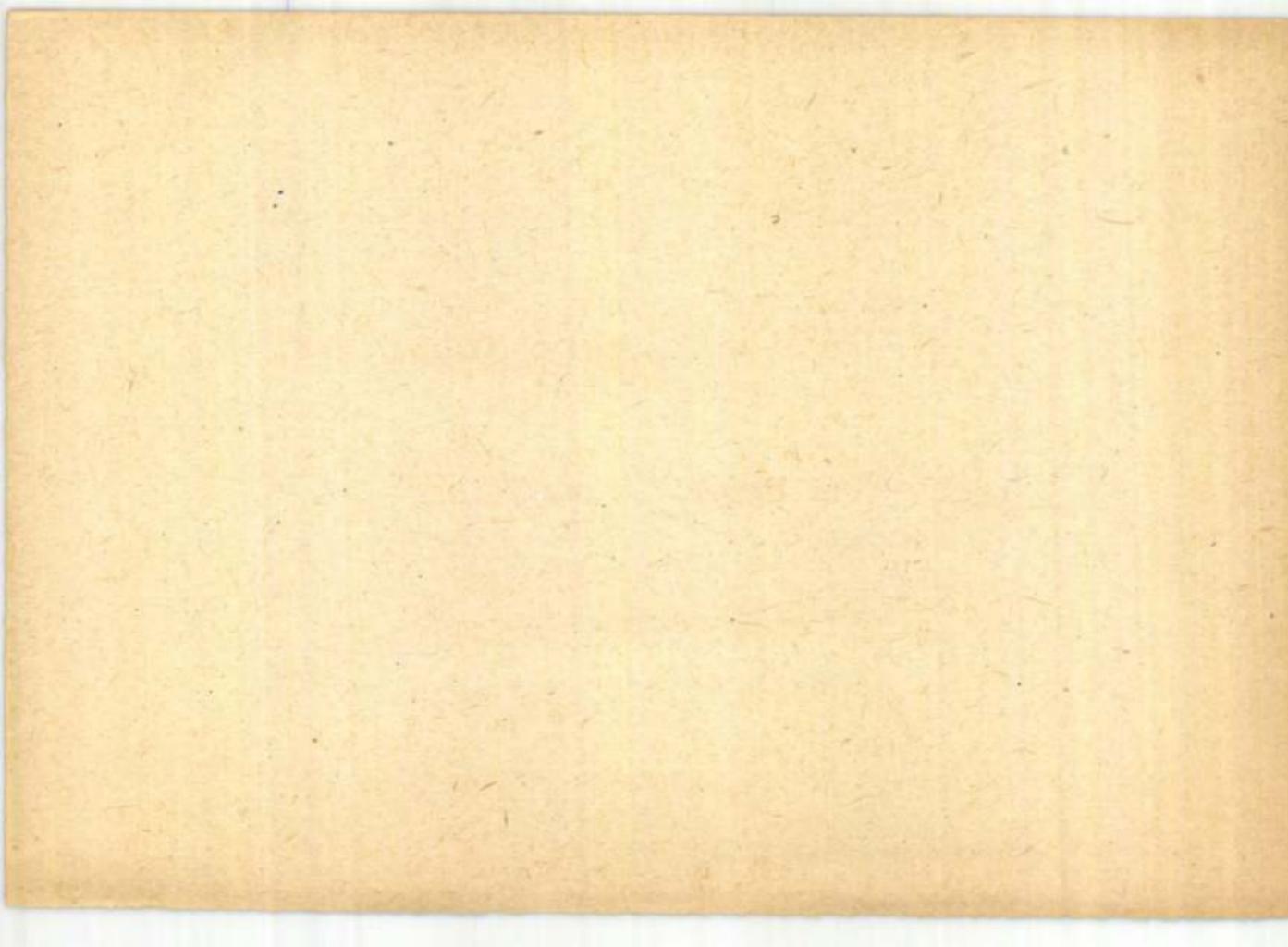
1. 26. 26. old.

Minnesotanett Ettesset, B.P. 1963. XII. 6.v.
Mivéssék 1750-1850 között
Gátskai Endre: Puasznyi készömlvéssék és lapja-

magánjának

Cs. C. Általános feliratok
1819. tiszt 1826. tiszt

Révérne dñsce, (az előző)

Foulehaix
(Foulehaix)

F. R. Williams, 22, (1784, 1791)
F. R. Williams, 22, (1784, 1791),
Lambeth, London, England.

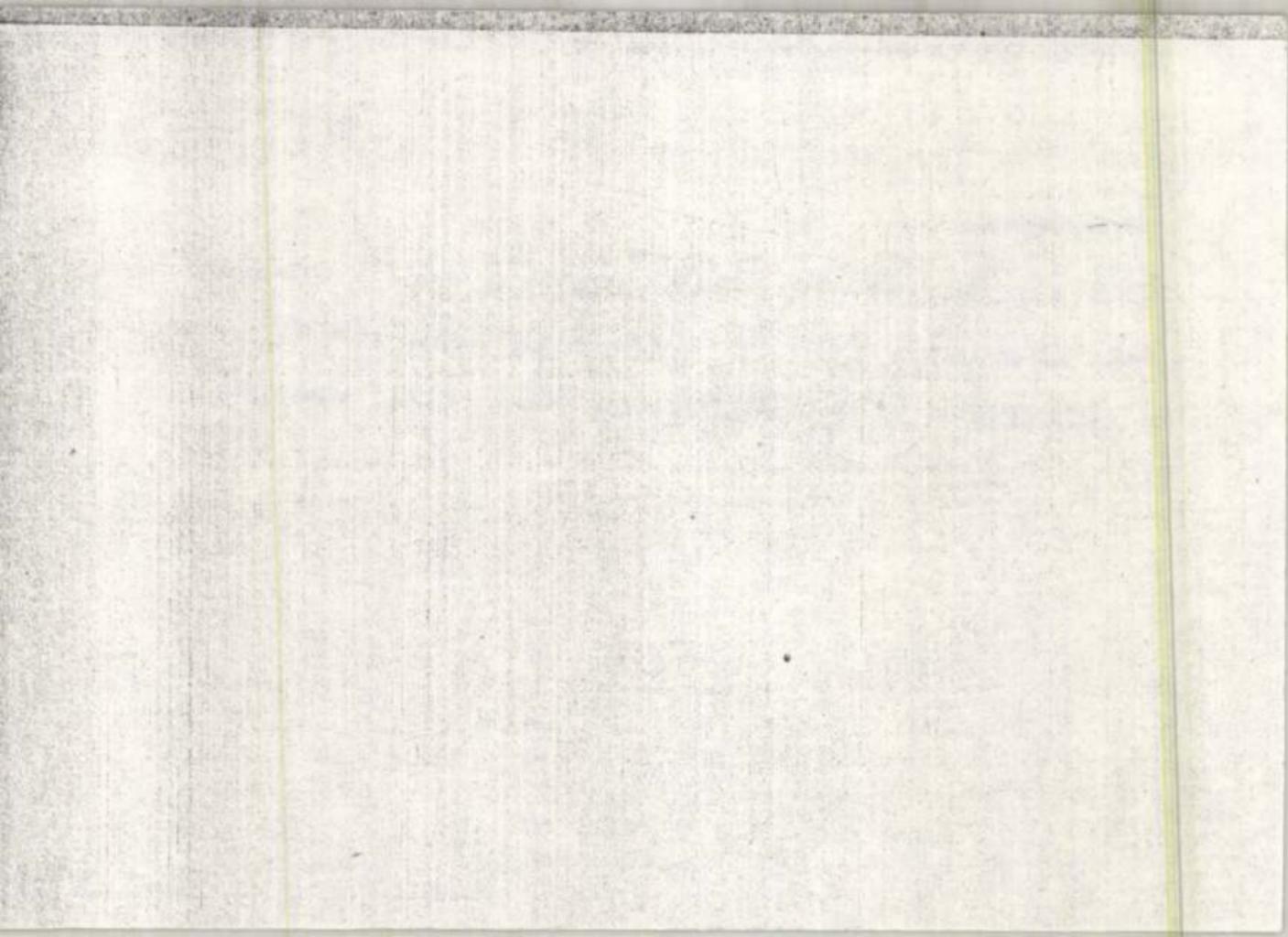
PO1527, Thom, persons, marriage

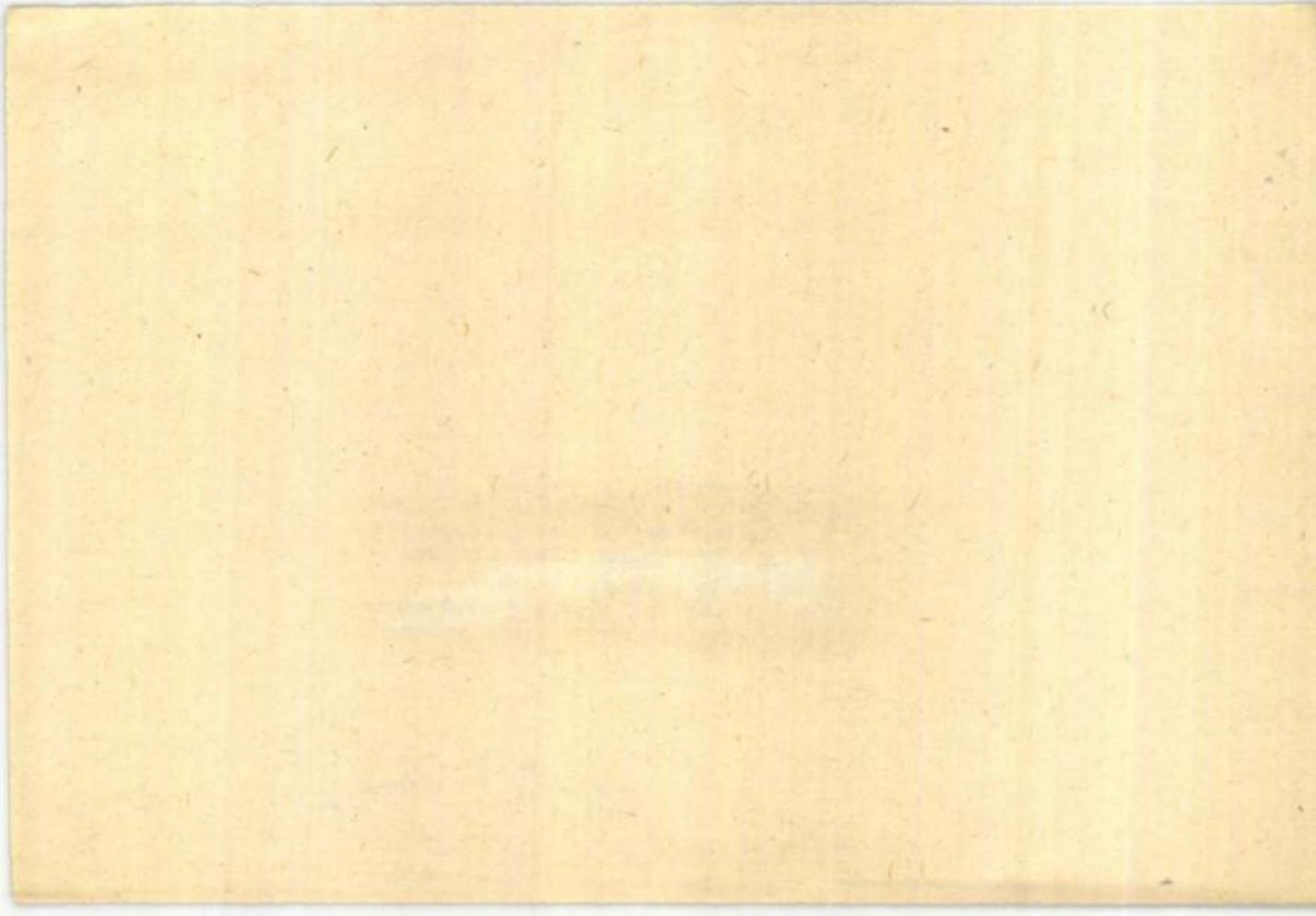
ROISZ Vilmos festm.

Szímon

SZIMON János: Még nemról is jártat! - Soprani
művészettel ajándék - Festmények megrajzolva -
Evangelikus Egyt. x LIX. ev. 12. n. 1984. márc. 18.

L. p.

- : HU

László Vilmos 1. 1965

A GYÖRI KÉPTARBAN cserítőrökön
megnyílt Rötsz Vilmos festményes
kiállítása. A 75 estének megrögzítés
tarlatain 80 olajfestménye és grafikája látható.

Doula Duties:

The doula's duties include: a. XVI. car. To advise the couple on delivery procedures including silhouettes, etc. b. To help a woman through her contractions, labor, and birth. c. To provide emotional support and encouragement throughout the entire process.

July 2007 10th / 2

St. Paul

Painful ulcers

2.

formidable es náuseas y el cansancio. Los signos de la enfermedad se presentan de la siguiente manera:

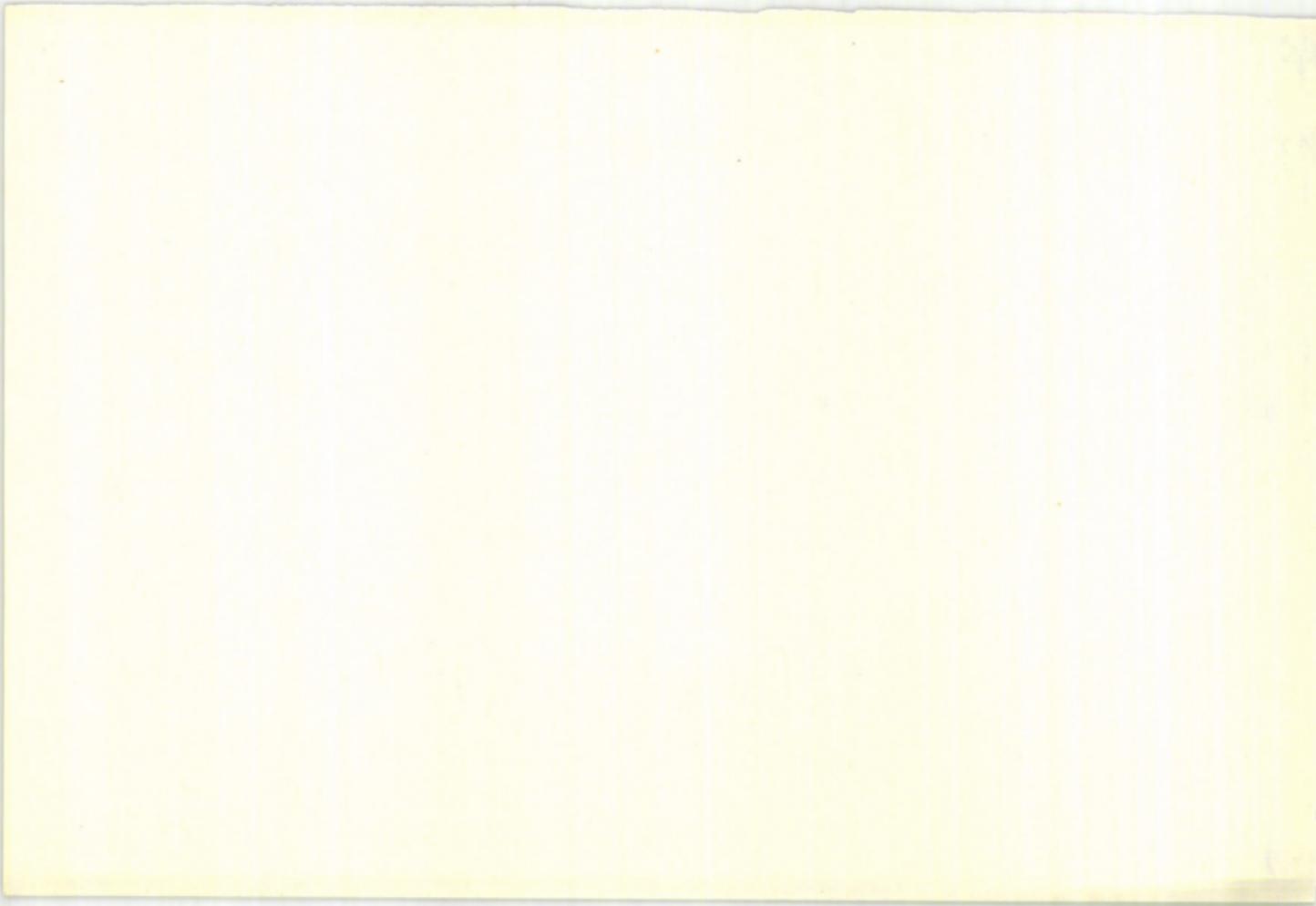
desgarramiento que dura de 15 a 20 minutos (sopresión de la piel de I-III).

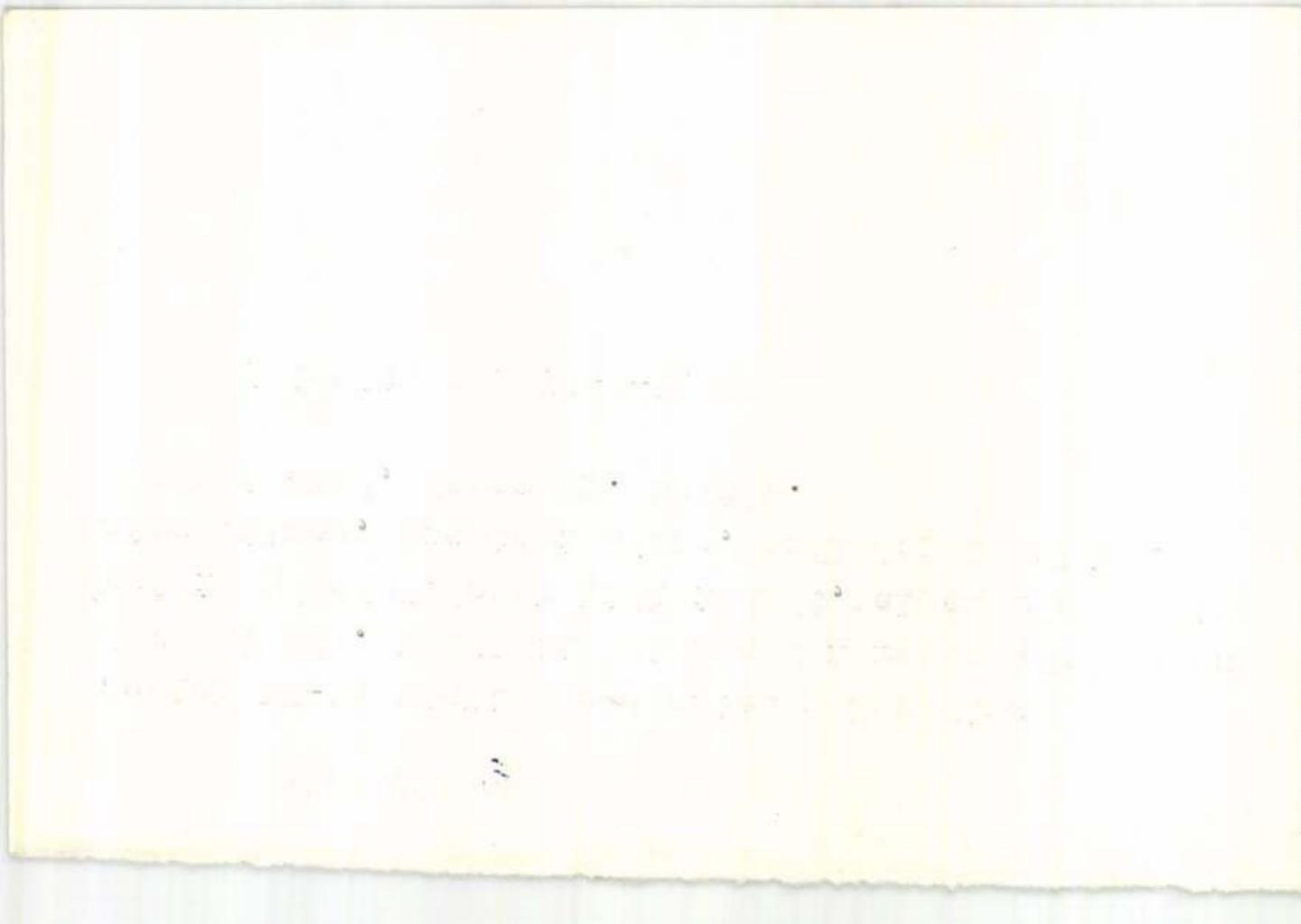
edema desproporcionado I-II, glaucoma

Dr. Dominguez Jiménez:
A XVI. k. Se pone en evidencia la similitud pedagógica entre los cultos

Dominicanos 1971/4

32. add

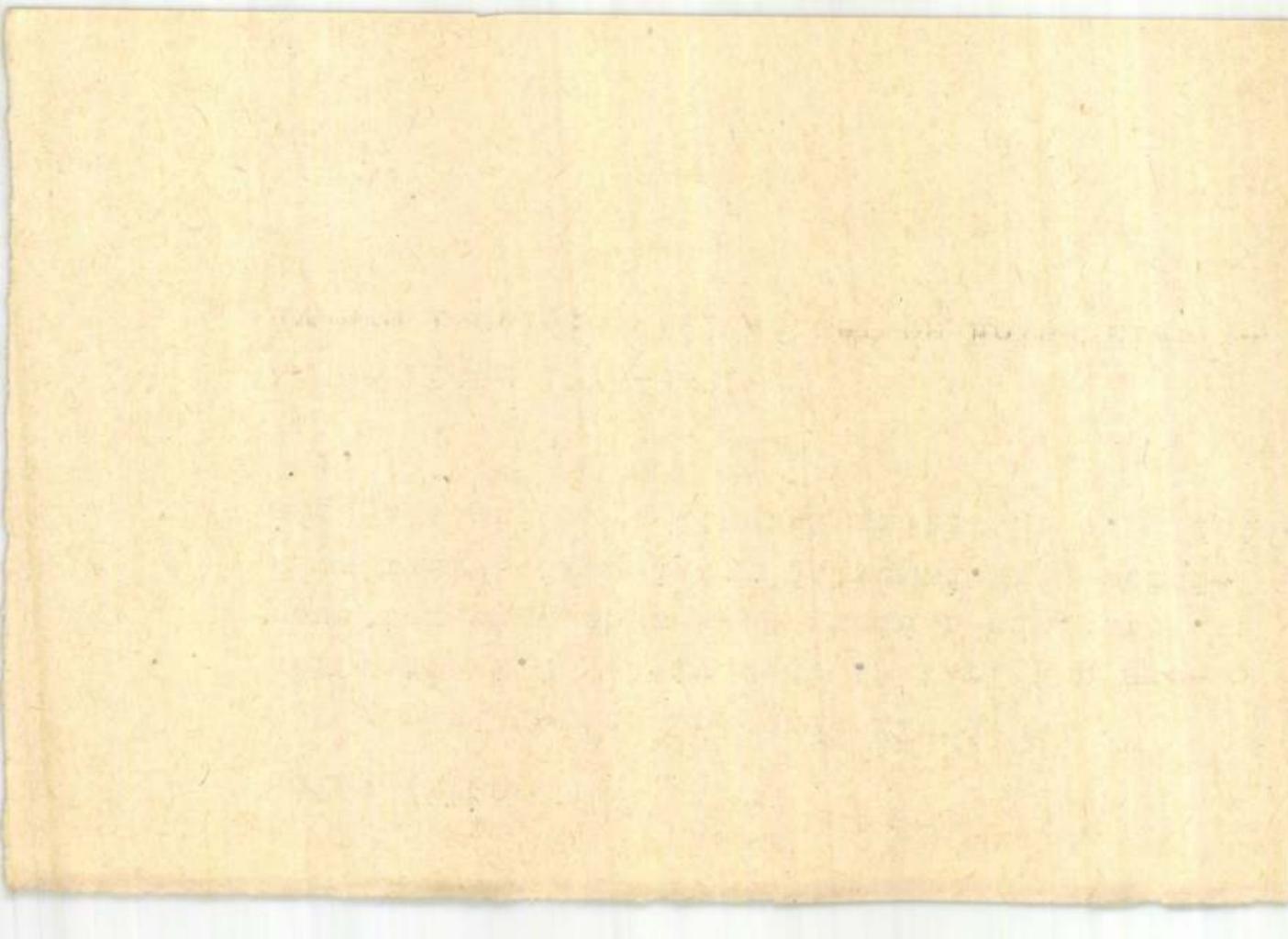

Rórisz Vilmos

Június 18-30 között Budapesten a Hazafias
Méptrónt III. kerületi helyiségeiben rendezték meg az
Óbudai „Képzőművészeti kiállításat”, melyen részt vett
Rórisz Vilmos, Szentesi Rózsa, Szöllősy Lászlóné,
Szőnyi Jenő, Veres Gy. Zoltán.

Rajztanítá s 1974-5-31

Rózsa Vilmos

A Fövárosi Tanács Dologi szolgálatának Klubjában

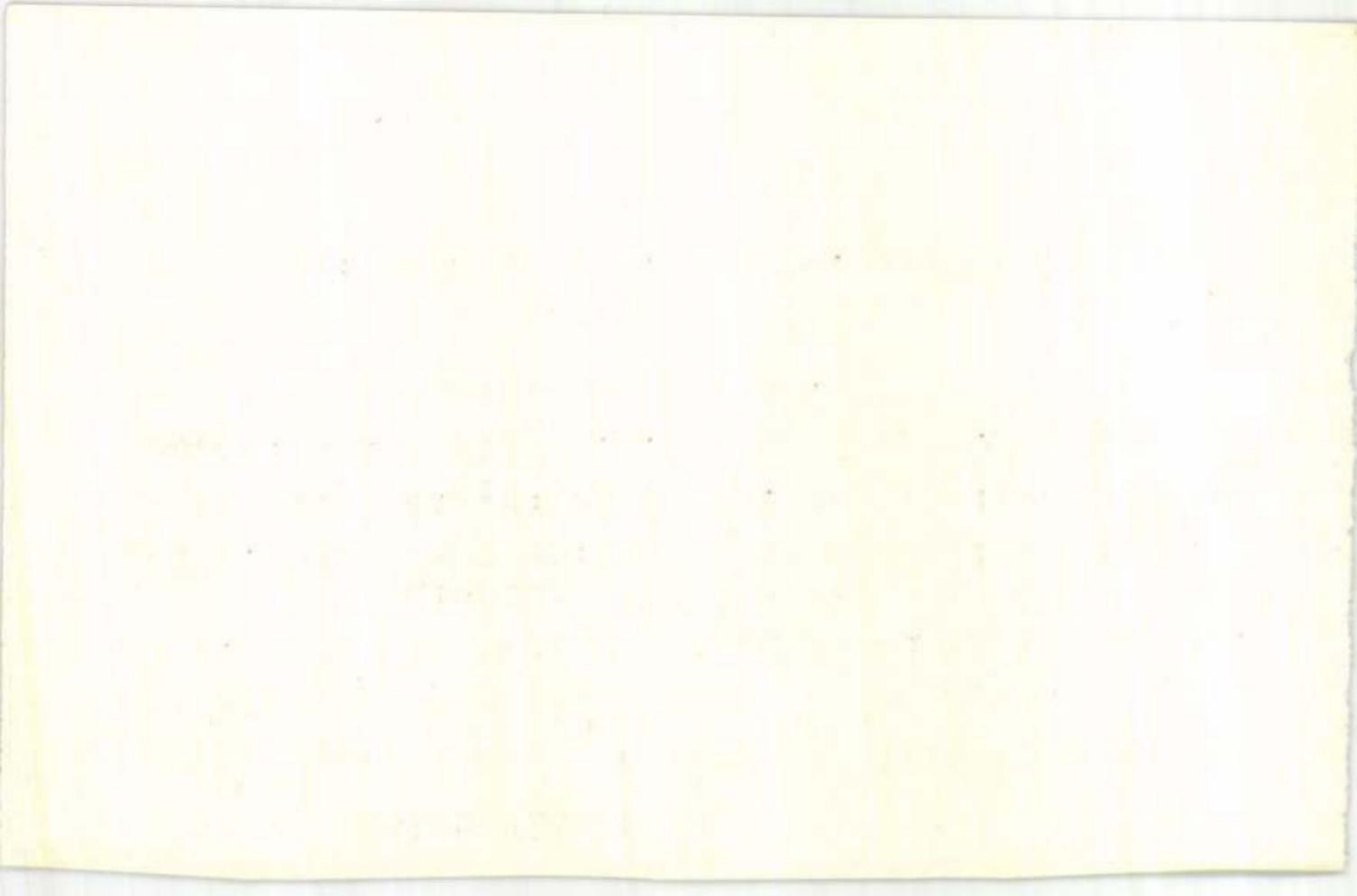
Állított kí. Objektív festő. A translatón szé-

repeletnek egyptiánus kapaszkođ házak, tethák.

Képeit erős drámásá az 1975-3-31 Rajztanítás

sát.

Táncska László: Gyulaí József és Rózsa Katalin -
Rajztanítás 1975-3-31
tás

A **REVOLUTION** Pedagogique Répondant à l'Appel de la Jeunesse
à l'Amour et à l'Action pour la Vie. C. Alphonse Lemerre éditeur.

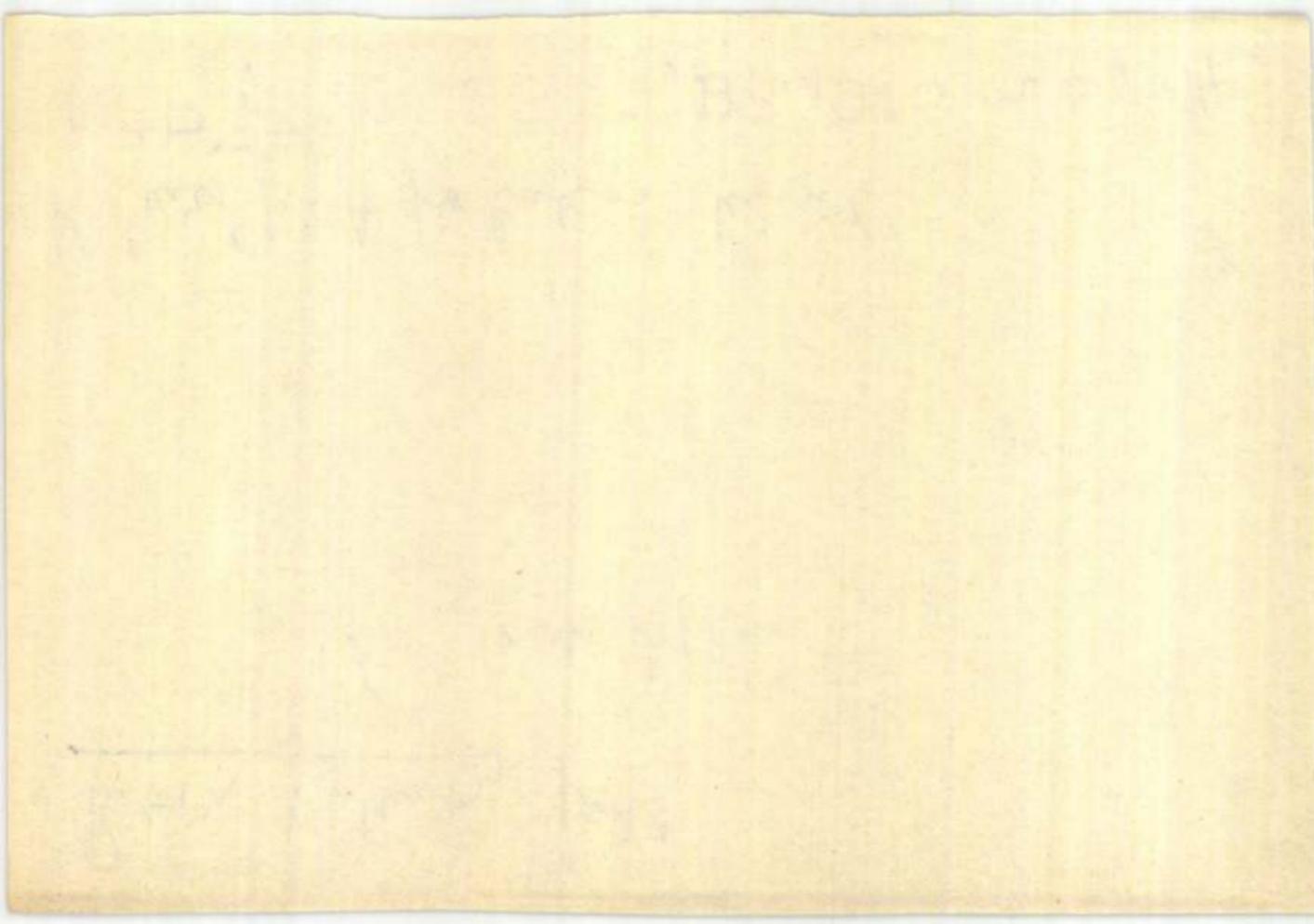
Röisz Vilmos

100mm

Rólaš Víllmos

Sopron, Oláj

Rajzszámlás 1975/3-32

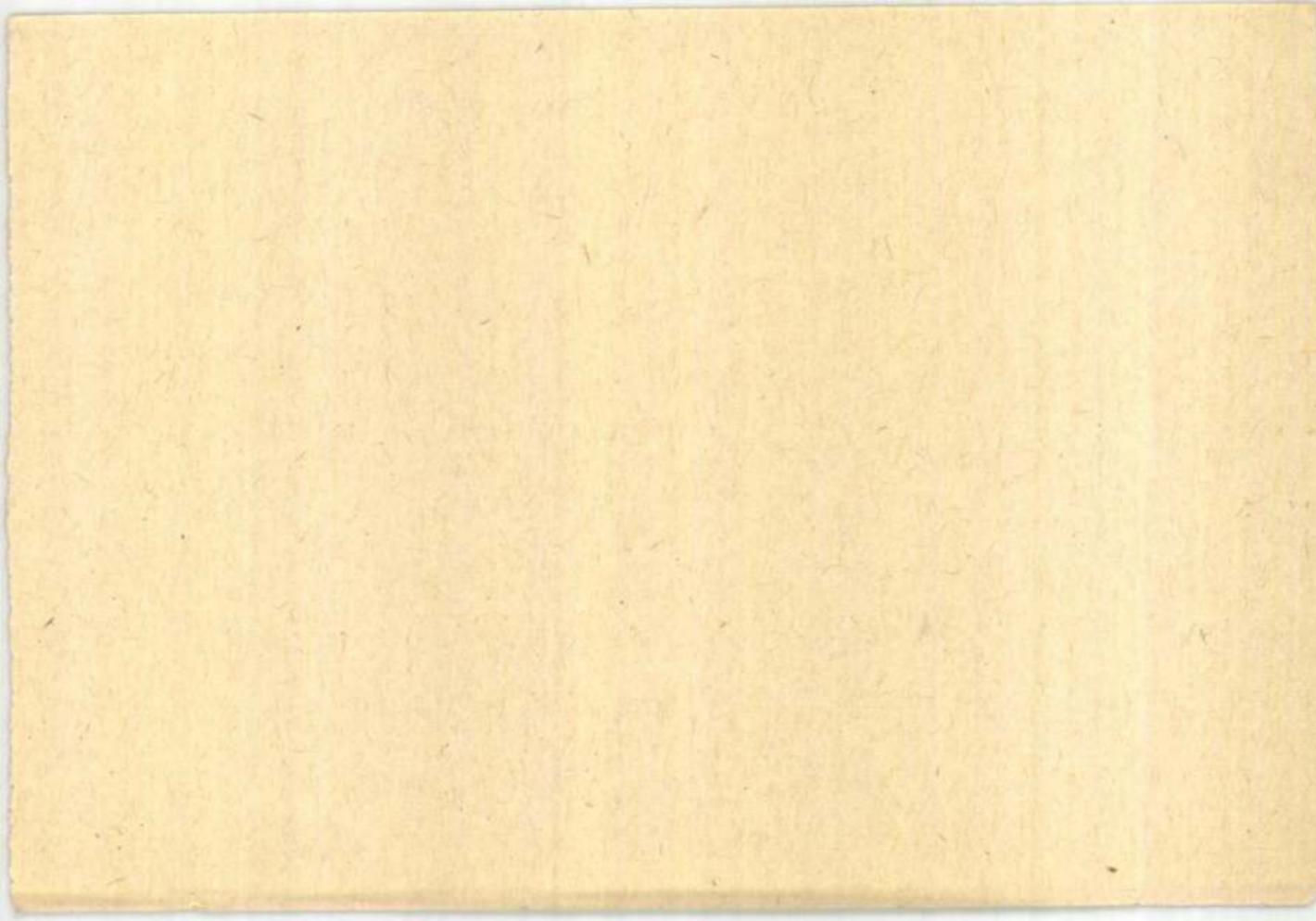

NEPSZABEAKCSA, BN.1976.május 14.

P. János: A hármas hullám

A. Barta Bertalan

Réin Vilmos, fest.

How I know my husband's name.

A letter from his mother
and a letter from his father
and a letter from his wife
and a letter from his wife's mother
and a letter from his wife's father
and a letter from his wife's brother
and a letter from his wife's sister
and a letter from his wife's mother's mother
and a letter from his wife's mother's father
and a letter from his wife's father's mother
and a letter from his wife's father's father
and a letter from his wife's brother's mother
and a letter from his wife's brother's father
and a letter from his wife's sister's mother
and a letter from his wife's sister's father
and a letter from his wife's mother's mother's mother
and a letter from his wife's mother's mother's father
and a letter from his wife's father's mother's mother
and a letter from his wife's father's mother's father

Montgomery, N.Y., Dec. 13,

{

Folks like

c. (culture).

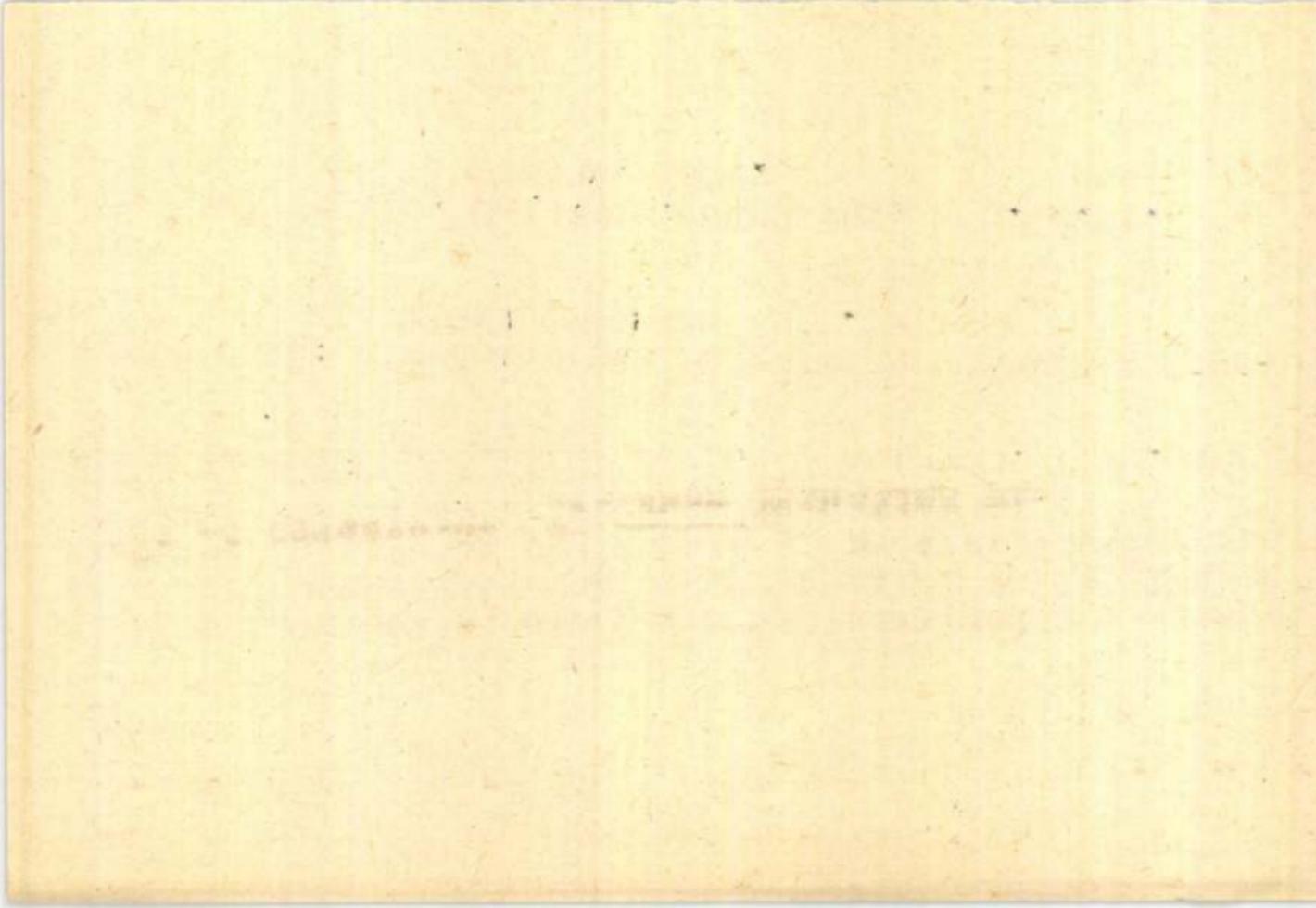
a. folks who have a "middle-class" background - middle-class education, middle-class family, middle-class friends, etc.

B. folks who have a "working-class" background - working-class parents, working-class friends, working-class family, working-class education, working-class friends, etc.

middle-class - folks

(lower) middle-class culture.

Folks who have a "lower-class" background - folks

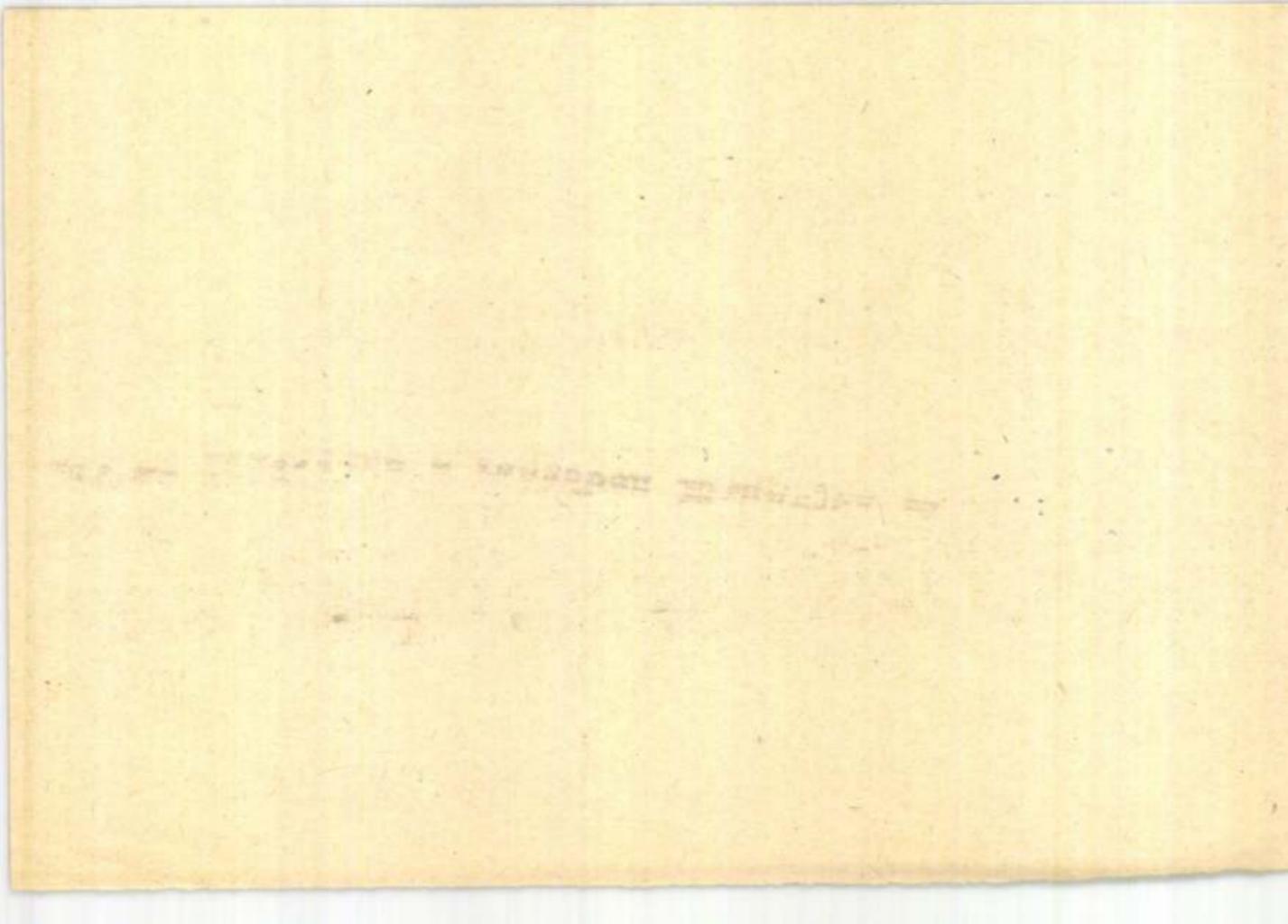
ROIZZ VILLIUS, less 26

A soproni Széchenyi Gimnázium rafszámától kezdve ad a már beérkezett "Orgeldíjak" műveitől 1891-től 1895-től szégezt ad osszevételről induló 68 1891-ig Lehetet készítet. A kiállítás e részben a réthető művész műveit a kötet. A kiállítás e részben a réthető művész műveit.

SZABÓ JÁNOS: A rajmunkatársaknak éve a soproni Széchenyi Gimnáziumban 272.01d

Soproni Szemle, Helytört. Rölygírók, XXX. 3. sz.

Sopron, 1976.

ROISZ VILMOS, FESTE

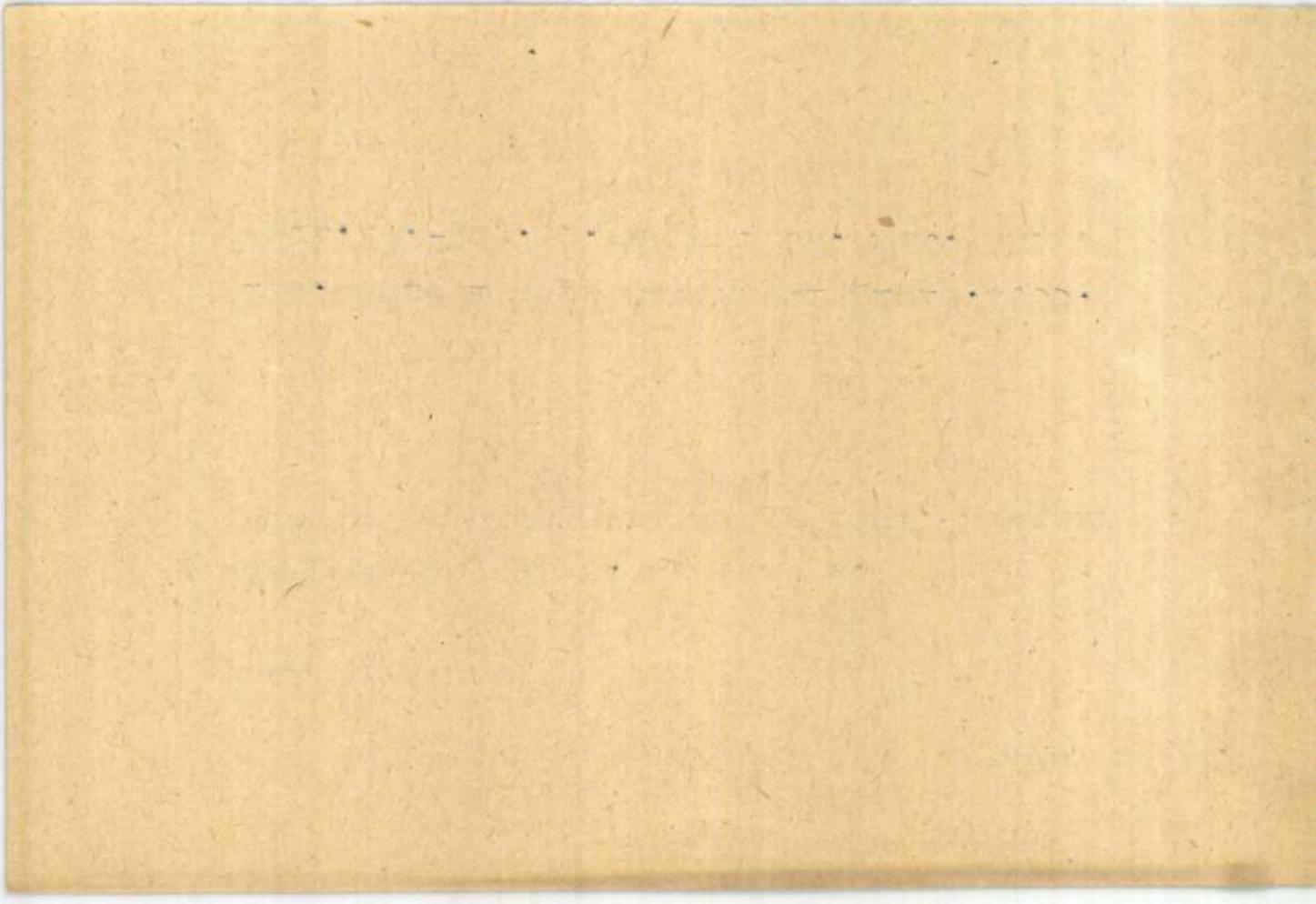
A soproni Széchenyi Gimnázium raktárában található ad a műr "Békekörzet" című könyvétől 1876-ban készített adosszerelési tanulmány a következőképpen mutatja: Kedvezőt adott a kiadó a részleteiben a könyvben a következőképpen: Röisz Vilmos: "Vörösmező Utcája", című műve t. 273.01d

SZABÓ JÁNOS: A majorkatársának az a soproni szegede-

NAT. MINTA-TANMÉRÉS 272.01d

SOPRONI MINTA, HELYTÉRITÉSI TÖLÖKELTÉS, XXX. 3.85.

SOPRON, 1976.

Rózs Víllmos

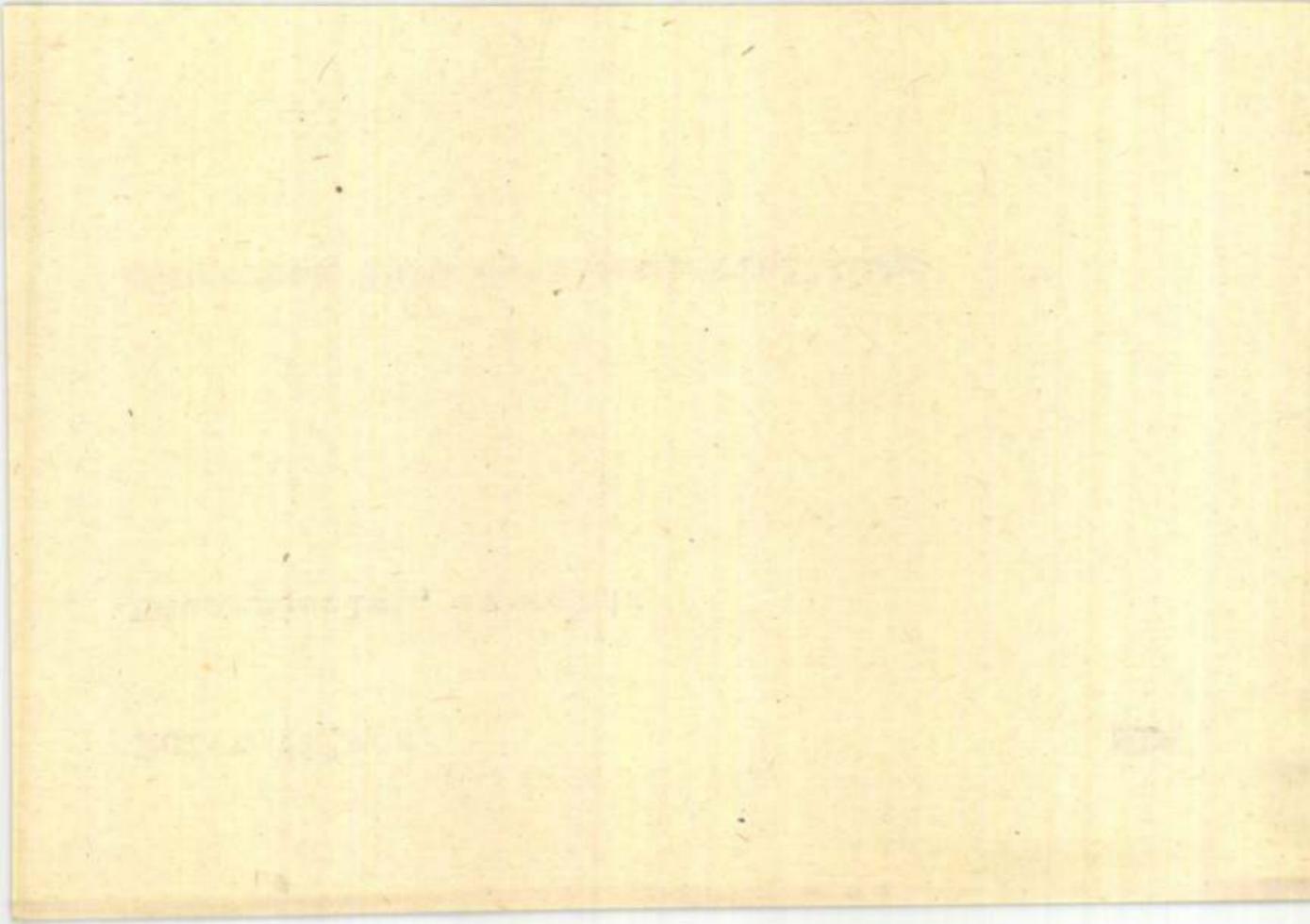
Tengely-sajtolás. Kreatarajz.

Részlet a dicséryőről vassgyárból. Kreatarajz.

III. Nemzetközi Pézsmavészeti kiáll. 1935.

Műcs. 24.-Műj. 25. Műcsarnok. Kat. 18.1.

MDK

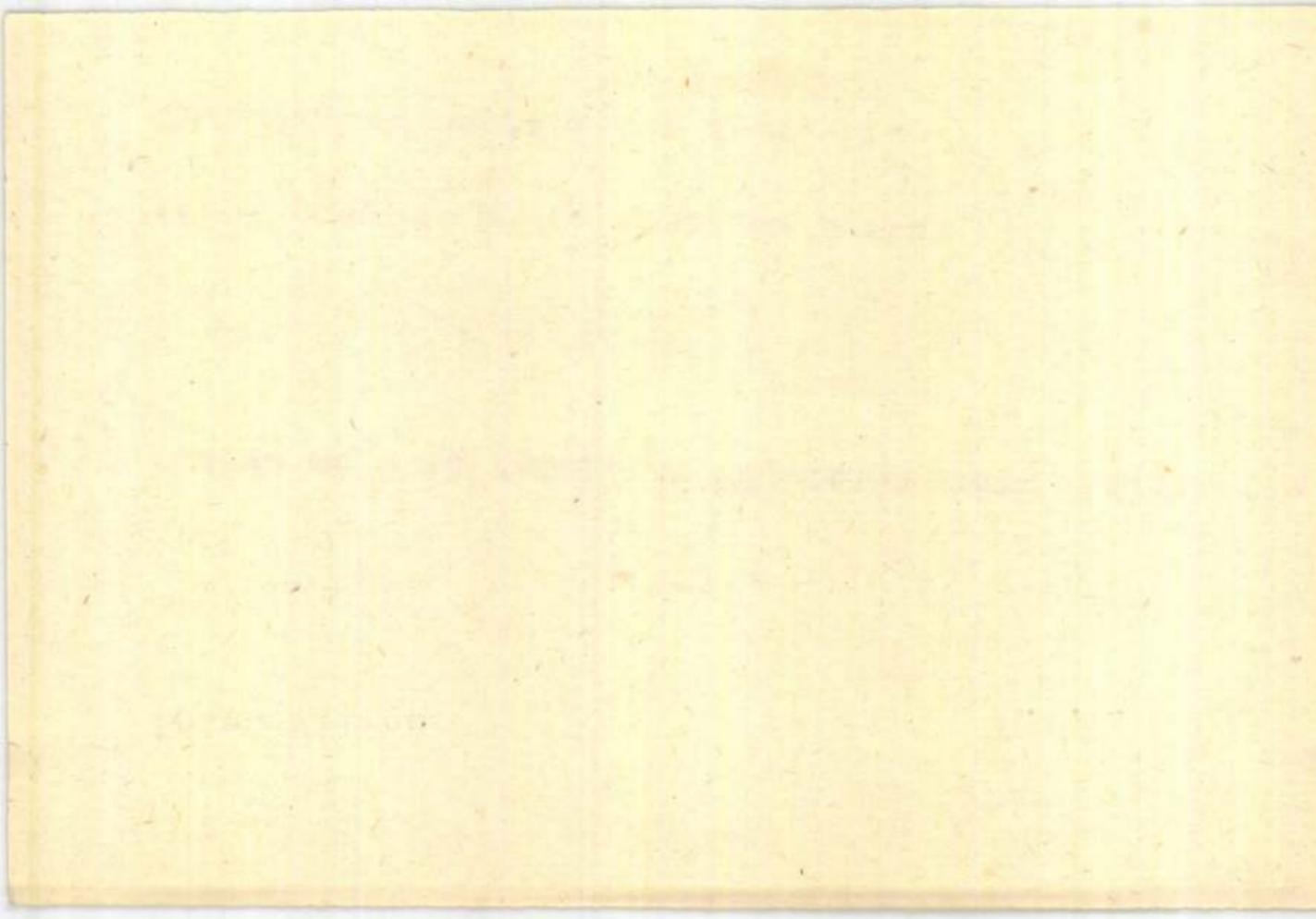

Róisz Vilmos

Mátk

Udvarrészlet, szénrágz

Műszemnök 1956 dubálóval készítettek

Róla sz Vilmos

M.D.K.

Húva az örsz Ledegegőknek Képviselőválasztó elnökként

Pécsenyei András: A IV. eraszeges törleszt
Pécsenyei László 1965. febr. 20.

NOTES ATTACHED

RECORDED - 1974-10-10

Röisz Vilmos

MDK

Tengely-sajtólás, kreataráz

Utileseimre 1955 III. Nemzeti Központi Végszett Katal.

ИЗДАНИЕ 1882 ГОДА ПОДГОТОВЛЕНО КНИГОПРОДАЖЕ

Издательство А.Ф.ФОЛКЕР, КОМПАНИЯ

БОГДАНСКАЯ

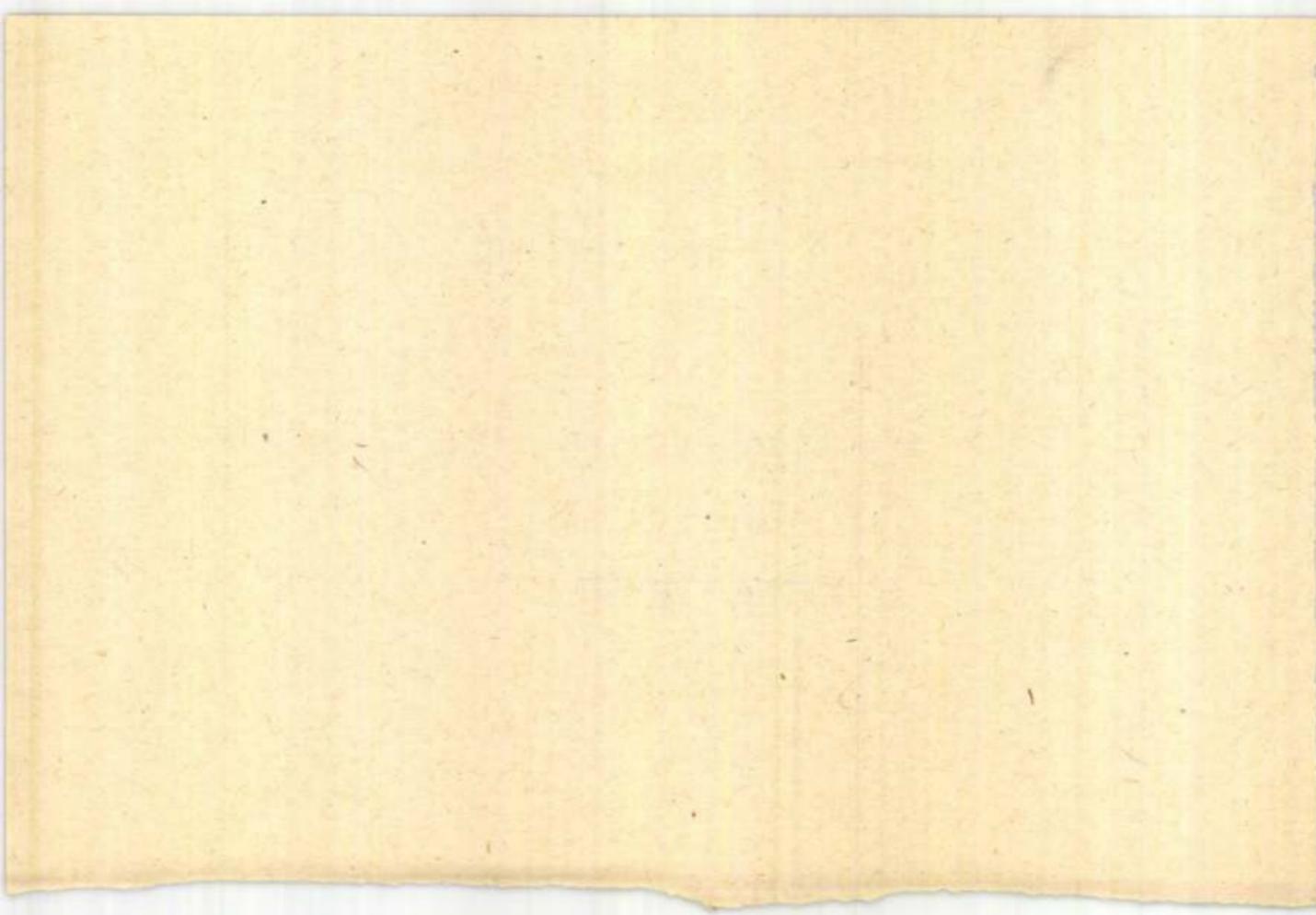
НДЖ

Róisz Vilmos

MDK

Részletek a díjcserei vásárról, kreativitás

Műcsarnok 1955 III. Nemzeti Képzőművészeti kiáll.

MDK.

Róisz Vilmos

Munkásasságának rovia id ismeretterjesztője

Tkarus 1965 apr. 14. lap -

RECEIVED IN THE SECRETARY'S OFFICE

1870

RECEIVED IN THE SECRETARY'S OFFICE

1870

RECEIVED IN THE SECRETARY'S OFFICE

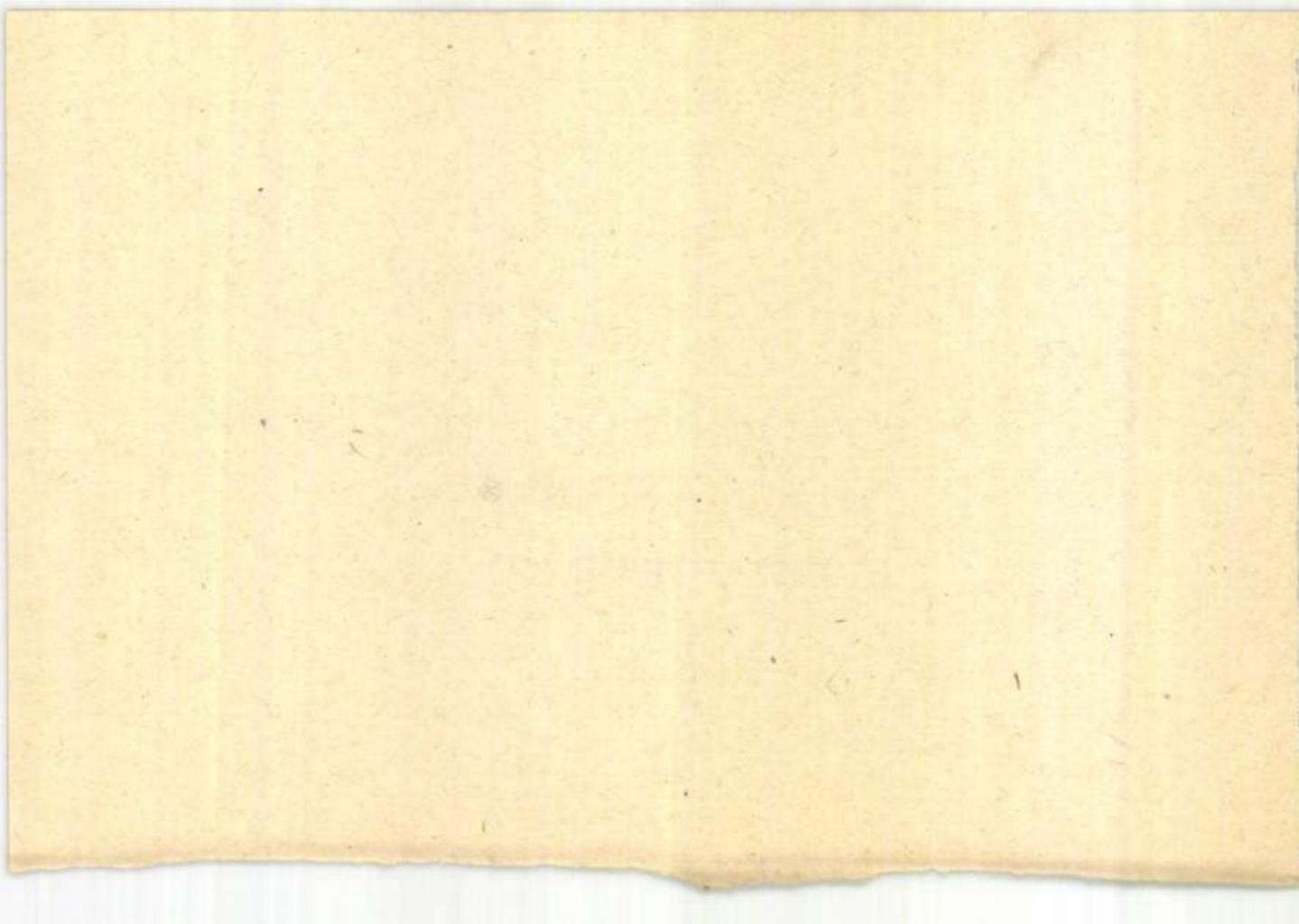
1870

Roissz Vilmos

M.D.K.

KÜVÉL A PEDAGÓGUS KIÁLLITÁSON

A pedagógus-művész konfliktus
Gondolatok a IV. Orsz. Pedagógus Műszaki kiállításon
Köznevelés 196. febr. 26.

MDK.

Róisz Vilmos

Munkásasságának rovid ismeretterjesztője

Tkarus 1965 apr. 14. lap -

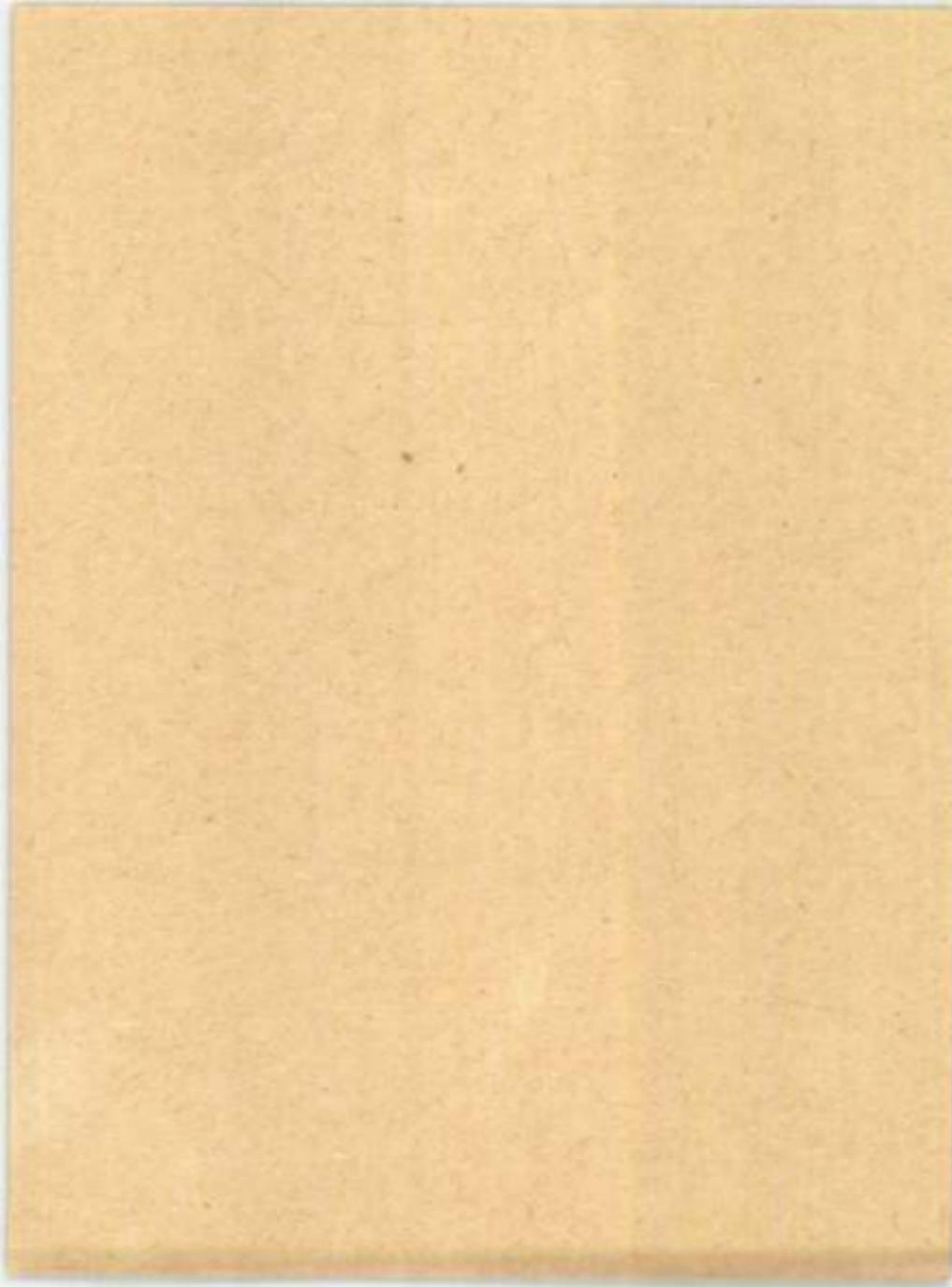
1870

NDK

Rölesz Vilmos

Az özdí kohótelep, Kreteterejz

Műcsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőmű. Katal.

Roisz Vilmos

Fejér

München, 1940. E. auf. 31.2.27. C.

Roisz Vilmos mit dem Kriegsberichter.

REPRODUCTION TEST IF THIS IS THE DRAFT

I STAND BY A PROVISION OF CONSTITUTION

NOTES ATTACHED

WDC

Rózsavállmos, Bépest

Felvették a Rajztanárok Egyesülete be

Rajzoktatás 1941. II. évt. 4. sz. 37. l.

MDK

新編卷之三

卷之三

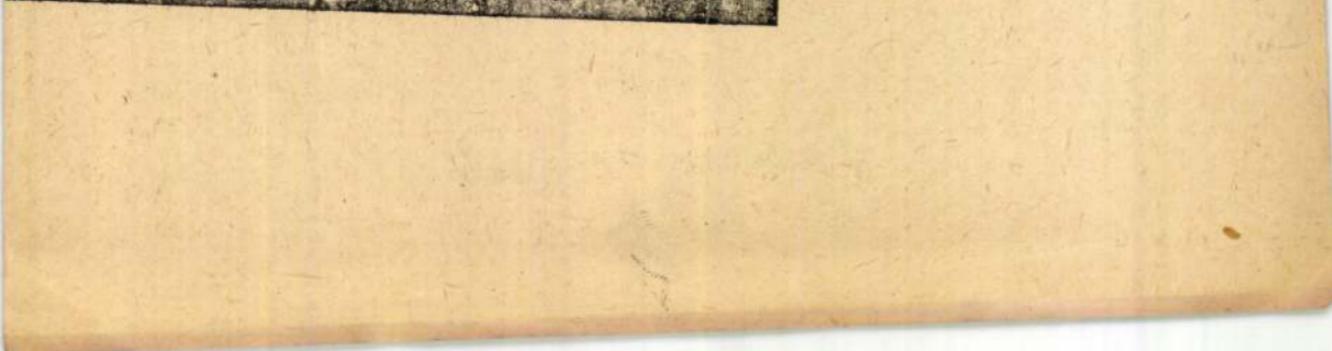
238. A diesel engine 15 tonnes gross. Kretzer.

Rötsz Villmos, test 6

MDK

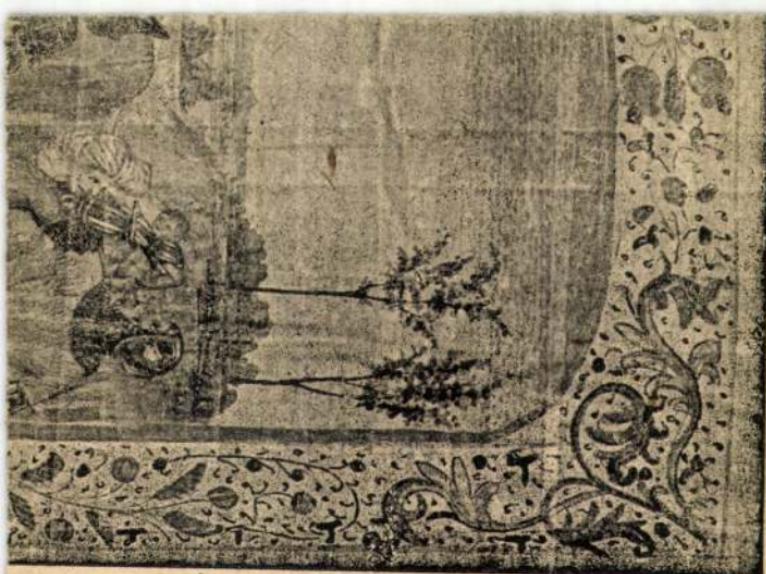
Jan. 6 - 22. Met. 12.3.

Aug. 22. A heavy air pressure test. Heggelund, 19%.

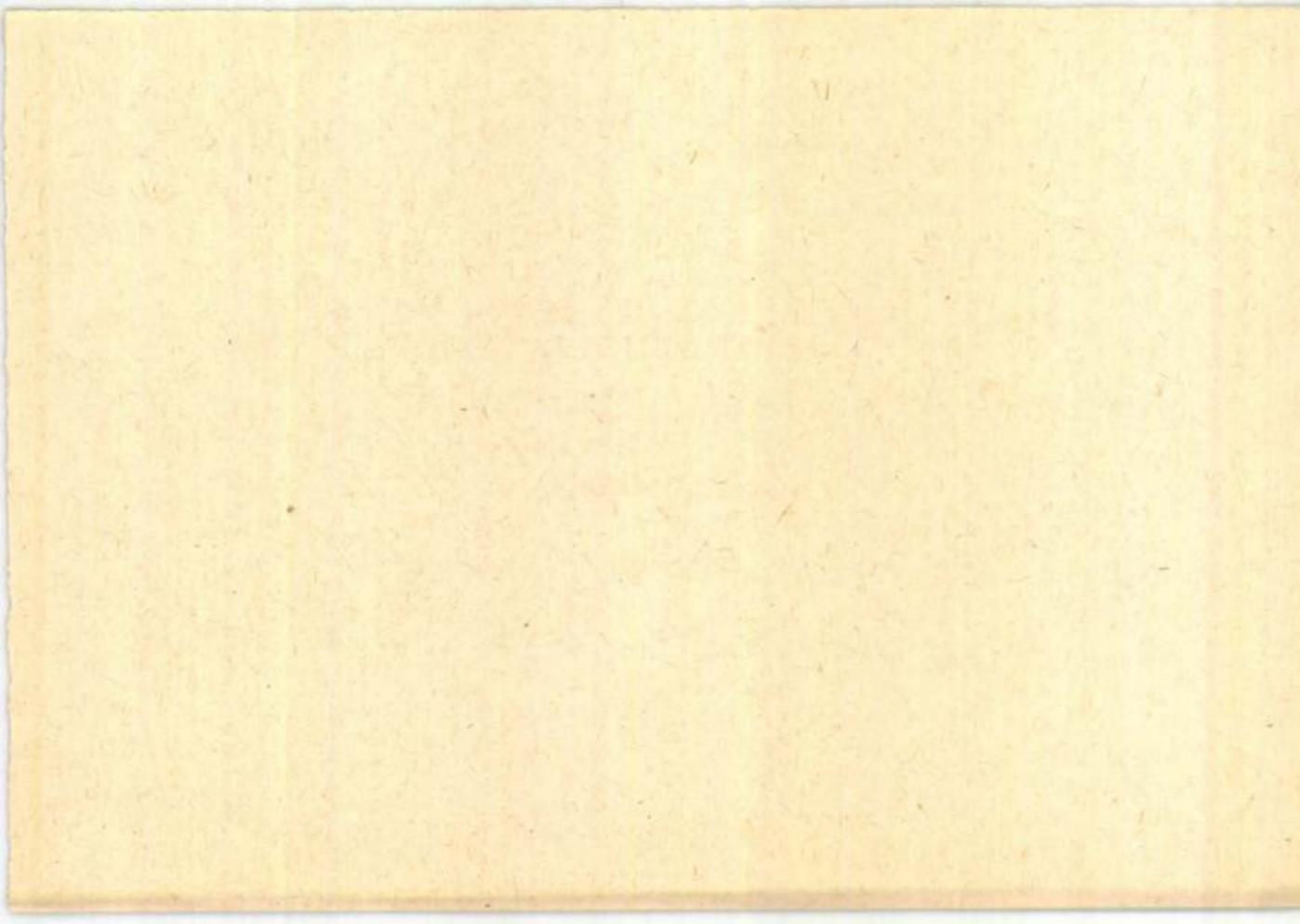

Rötsz Vilmos

Sepreoni Benjács-templom, Cseruzsazsajz

Róisz Vilmos Testművész
XII.-A Távasszí Szalon
Magyarország, 1937. május 16. 24. I.

Montana Museum 1977 1126

a. m. : Cuckoo. Previous observations
showed no adult. To see if
C. l. leucurus have.

Boise Museum

171. Памятник № 47. 1881. 1891. № 1. Т. 1.

САЛЯНСКАЯ КОМПАНИЯ

ВЪ ДѢРѢБѢХОВѢСКѢ

СЕВѢРНЫЙ КОМП.

СЕВѢРНОГО ОКРУГА

СЕВѢРНОГО ОКРУГА

СЕВѢРНОГО ОКРУГА

Róla sz Villmos

Keretben, ola j

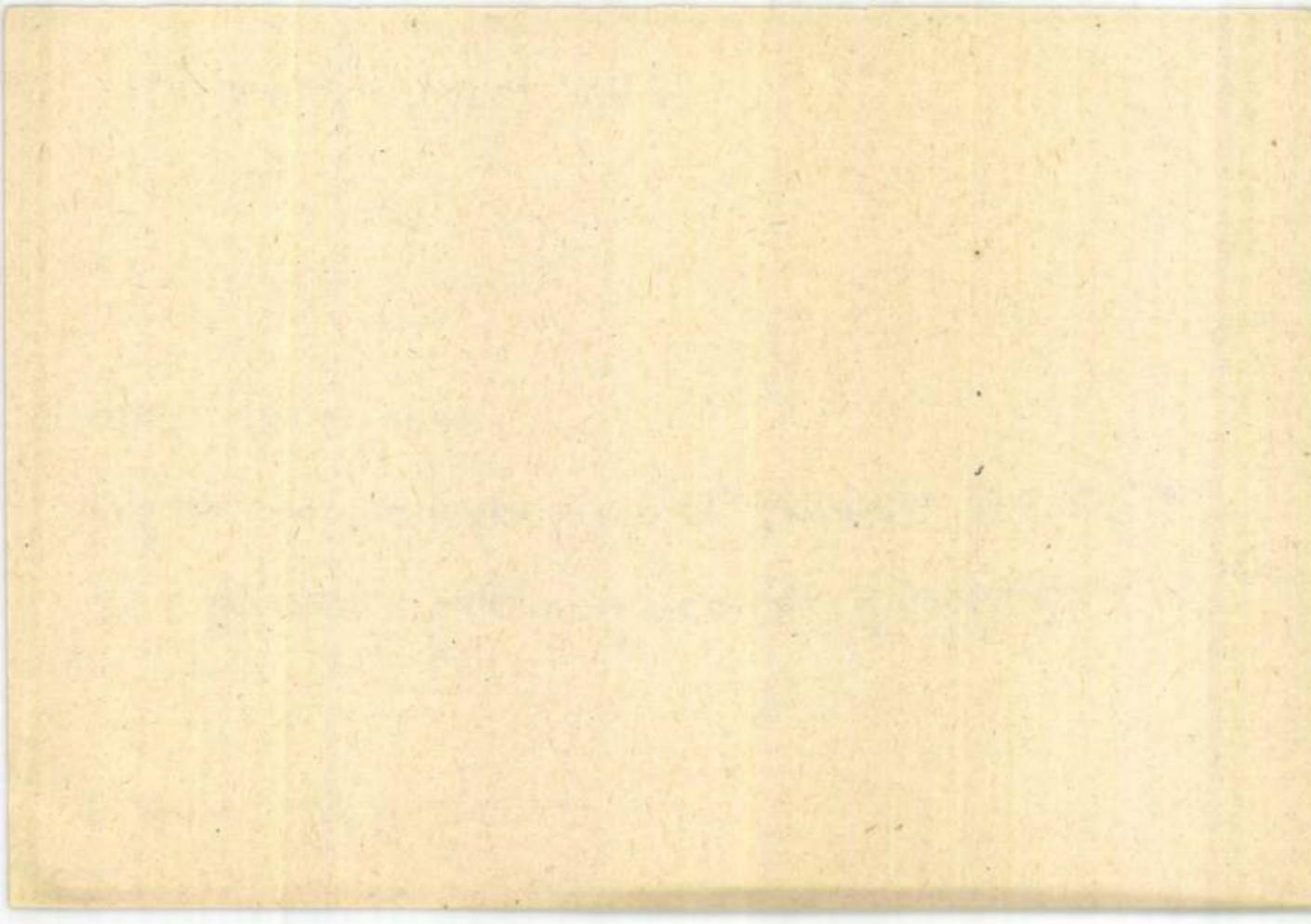
ReGELI kód,

Az özdí kohötélep,"

Gyár /komp./

Krete

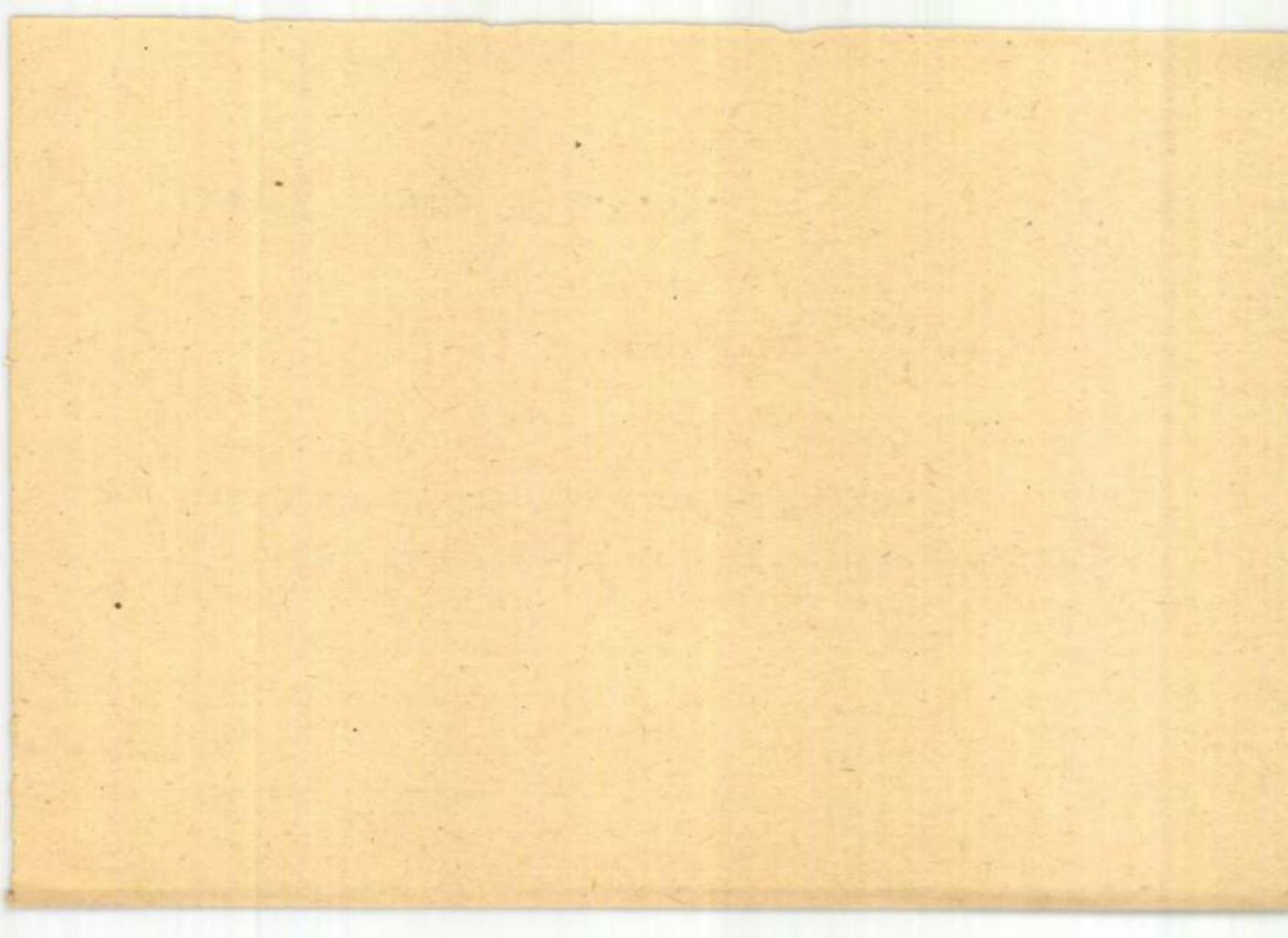
XII. Távasszí Szal. N. Szal. 1937. máj. 13. 1.

Frois Uitvou

de Boulonne en "Vlaamsch". Tanduot op
fijne es vleeschstaafjes, laten reegeve -
wel uutson

Uitgangsdatum 1935. V. 26.

Röisz Vilmos

A Budapest Képzőművészeti Társulat kiállításának résztvevője.

Pesti Hírlap 1935. V. 26.

1920-1921

1920-1921

1920-1921

1920-1921

1920-1921

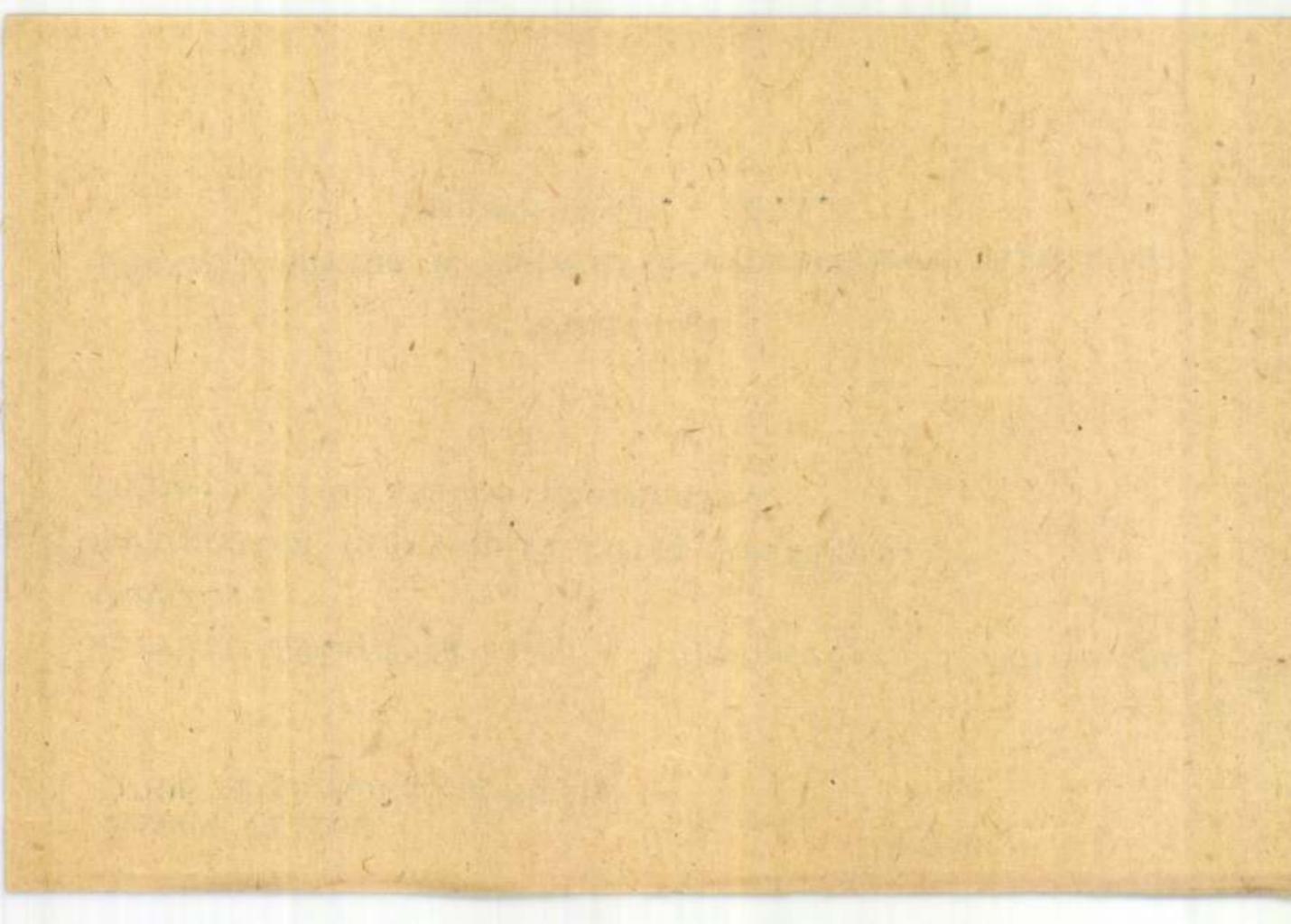
Röllsz Vilmos

MDK

A dízelgyőrt 15 tonnás Gözskalapács, kreatarajz

Műcsarnok 1942 [redacted]

A Magyar Művészeti Műkiadó.

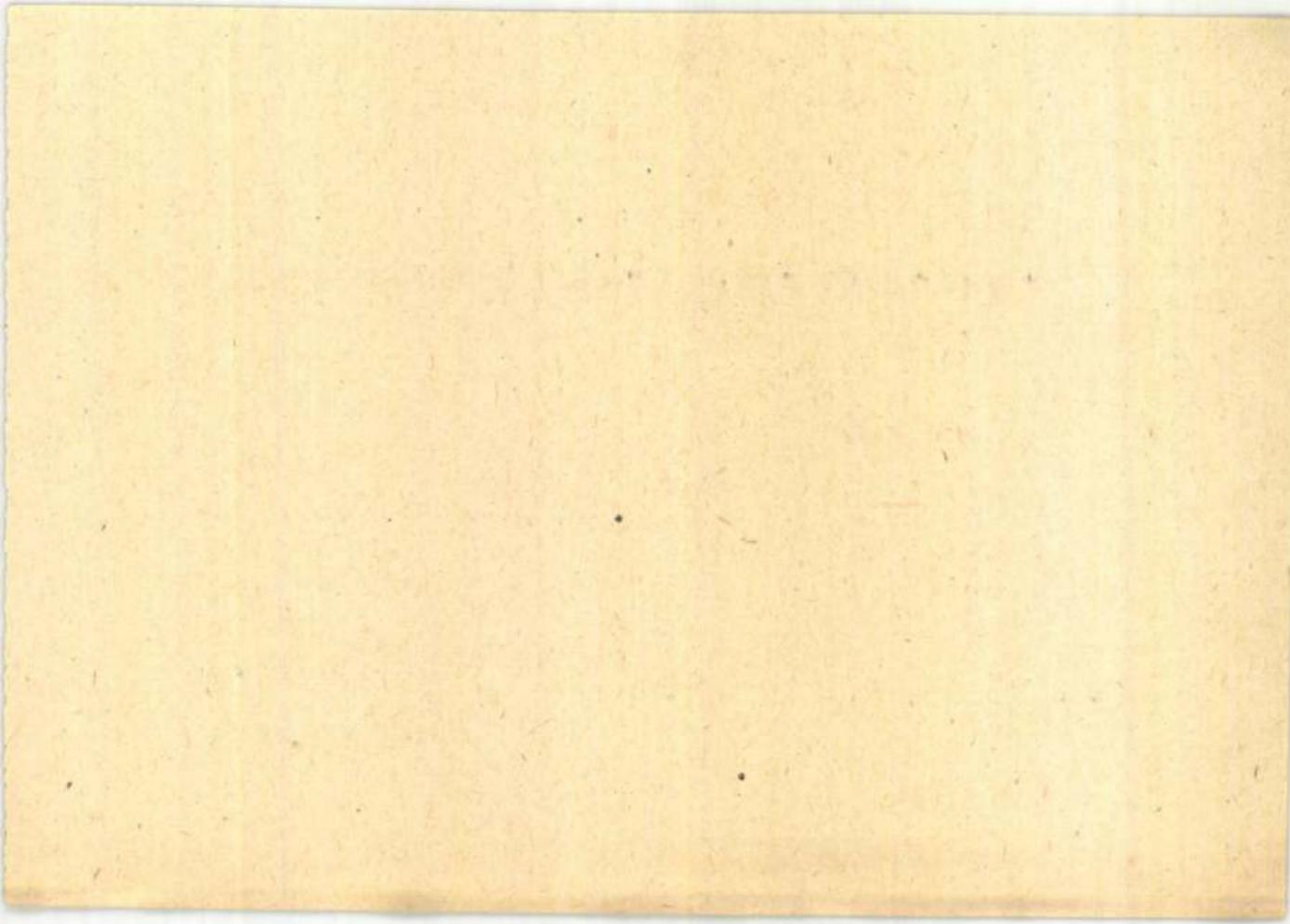
1906 Mósonbólődőszony -

Róla Víllmos

Horthyath Józsefnél majd a Képzőművészeti Főiskolán
tanult. •
Budapesten rögtön elkezdte tanítani. Először a Magyar Rádióban
szerepelt. •
Soproni Kállitáson szerepelt.

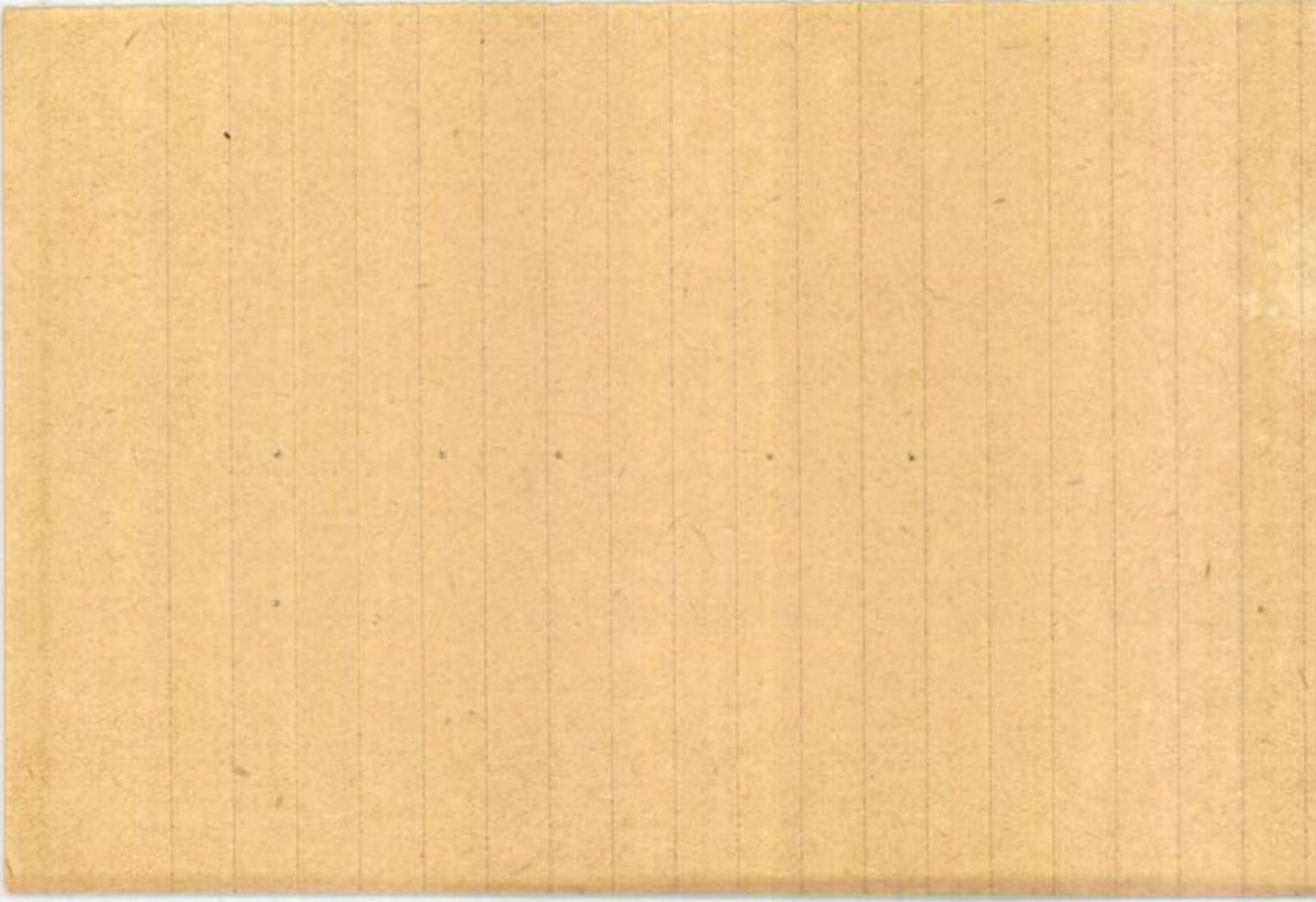
Gastkárt hirdet: A soproni Képzőművészeti torténete

Sopron 1962. 26. I.

Gyár, szén
Róisz Vilmos

Alkotás Művészeti XXXV. kiáll. 1947. jún.

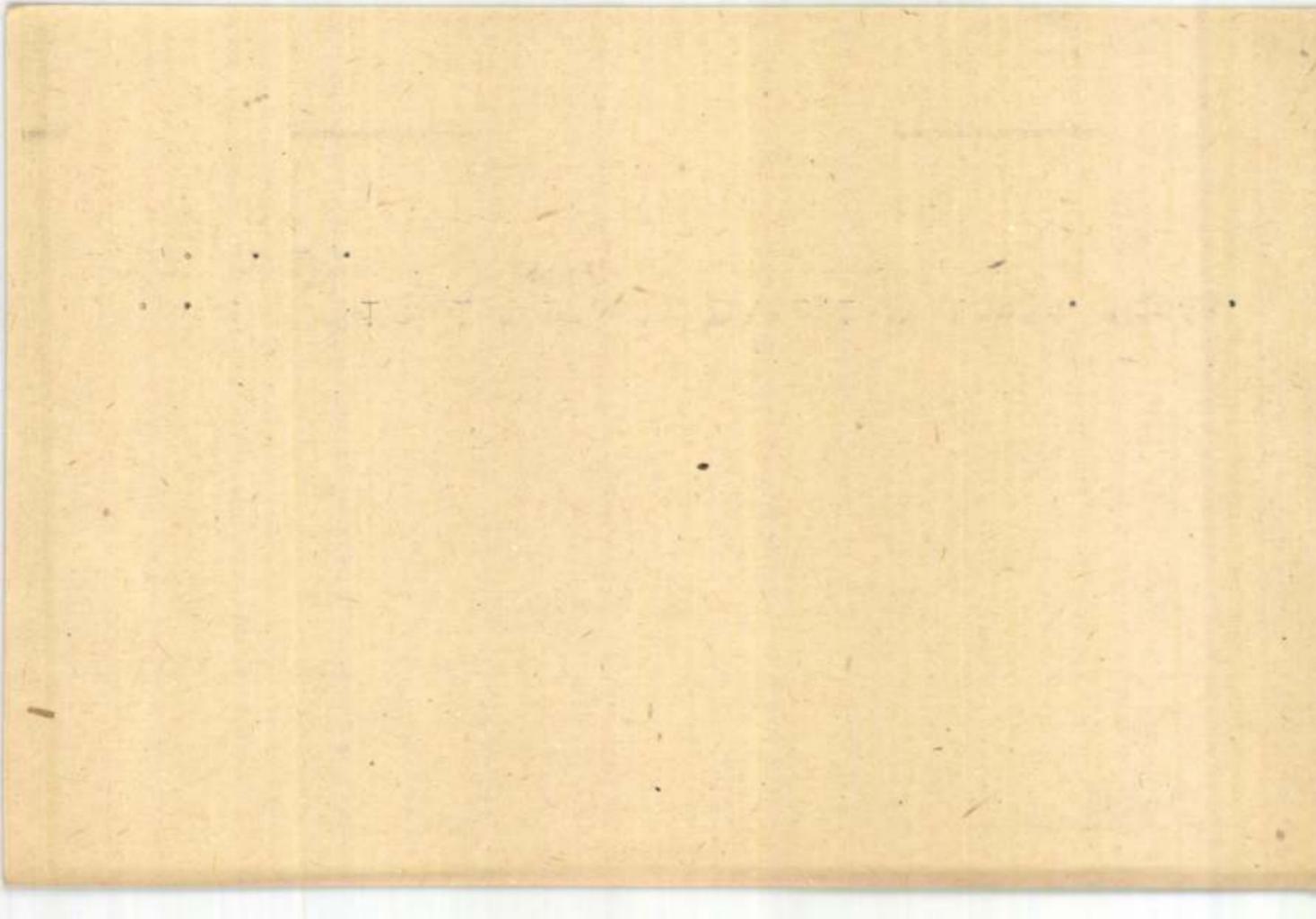

MDK

Róisz Vilmos

1932/33. Középiskolai rajztanári oklevelet kapott.

Képzőműv. Földk. Évk. 1932/33. 57. 1.

Rórisz Vilmos festő

MDK

/e.a./: A Szilágyei Társaság Távasszi Szalonja. Üjság.
1937. V. 16.

то т
и и кефалоподиумы и др. виды

представляют извѣт
ногие другие

НЛК

MDK

Róisz Vilmos

Lemézhengergéles, Kreta

I. M. Képzőműv. Kiáll. Műcs. 1950. aug.

10 1.

WILSONS BIRDS IN THE U.S.A.

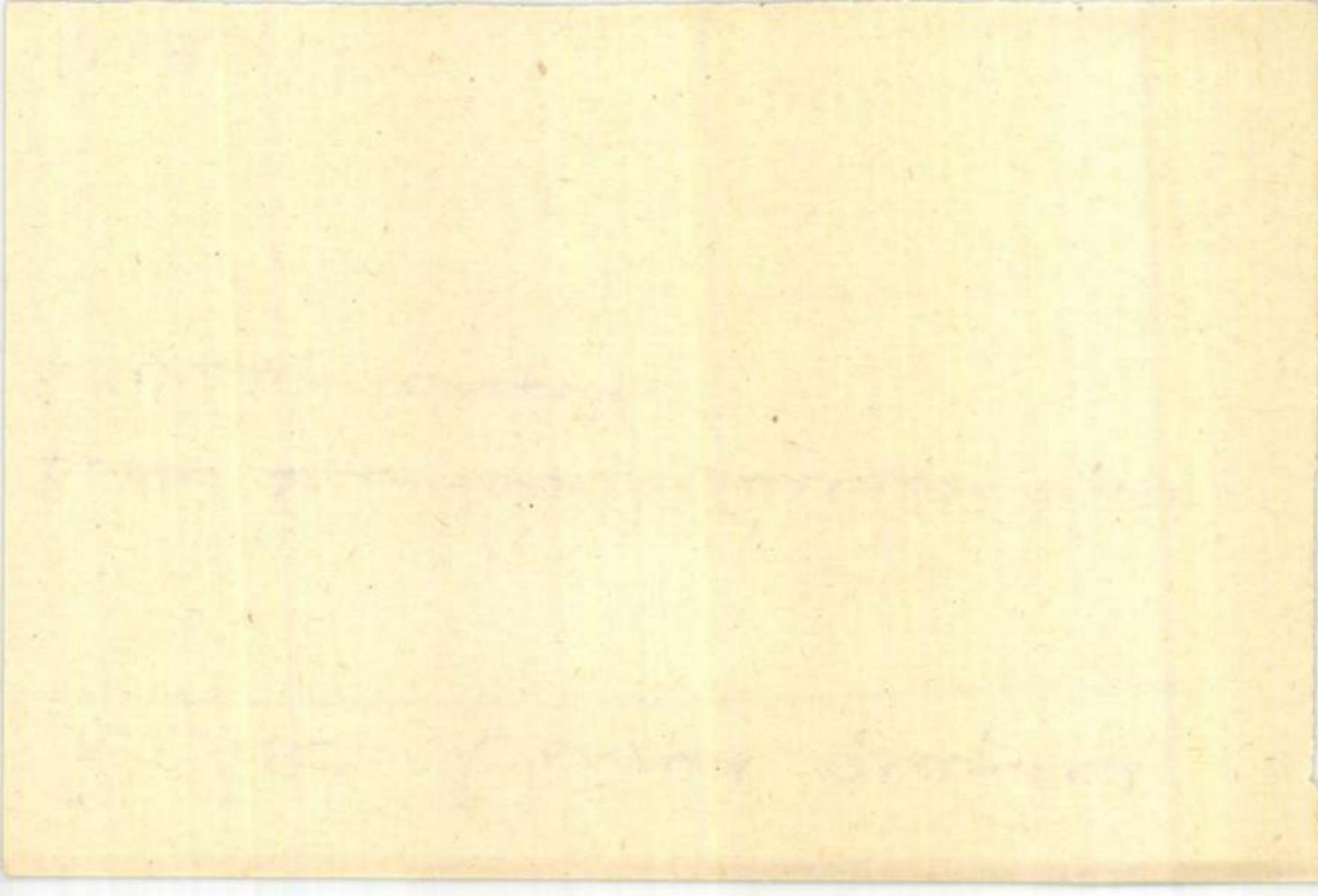
"Proceedings experienced by some

"Proceedings experienced by some

"Proceedings experienced by some

Dear Prof. Dr. J. -Lamouroux X - Paris - France - 1935

"
Aldoysius plethodonotus etruscus
Aldoysius plethodonotus etruscus
Aldoysius plethodonotus etruscus
Aldoysius plethodonotus etruscus

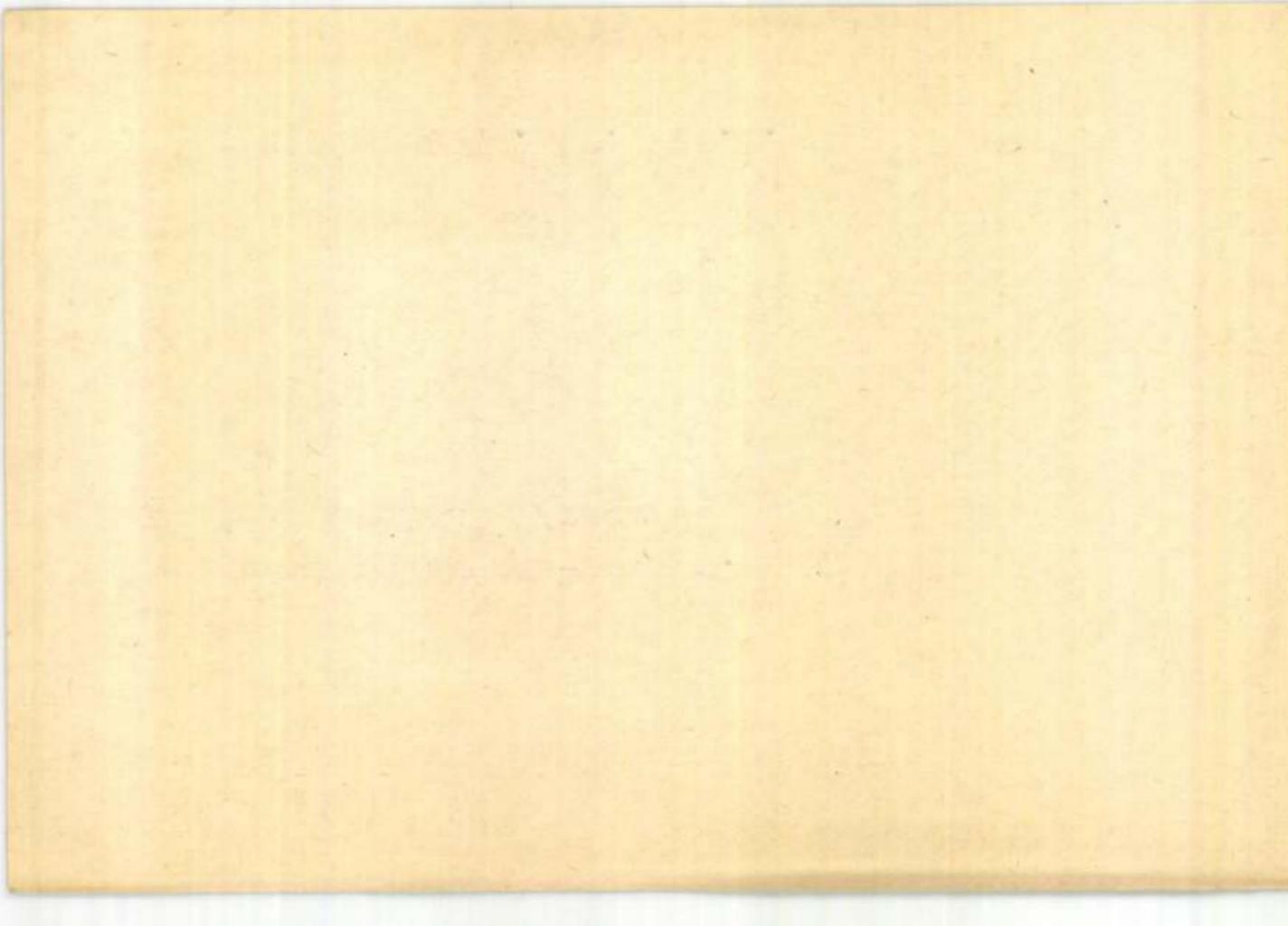

NU. 934 II. 15.

alluvial terrace.

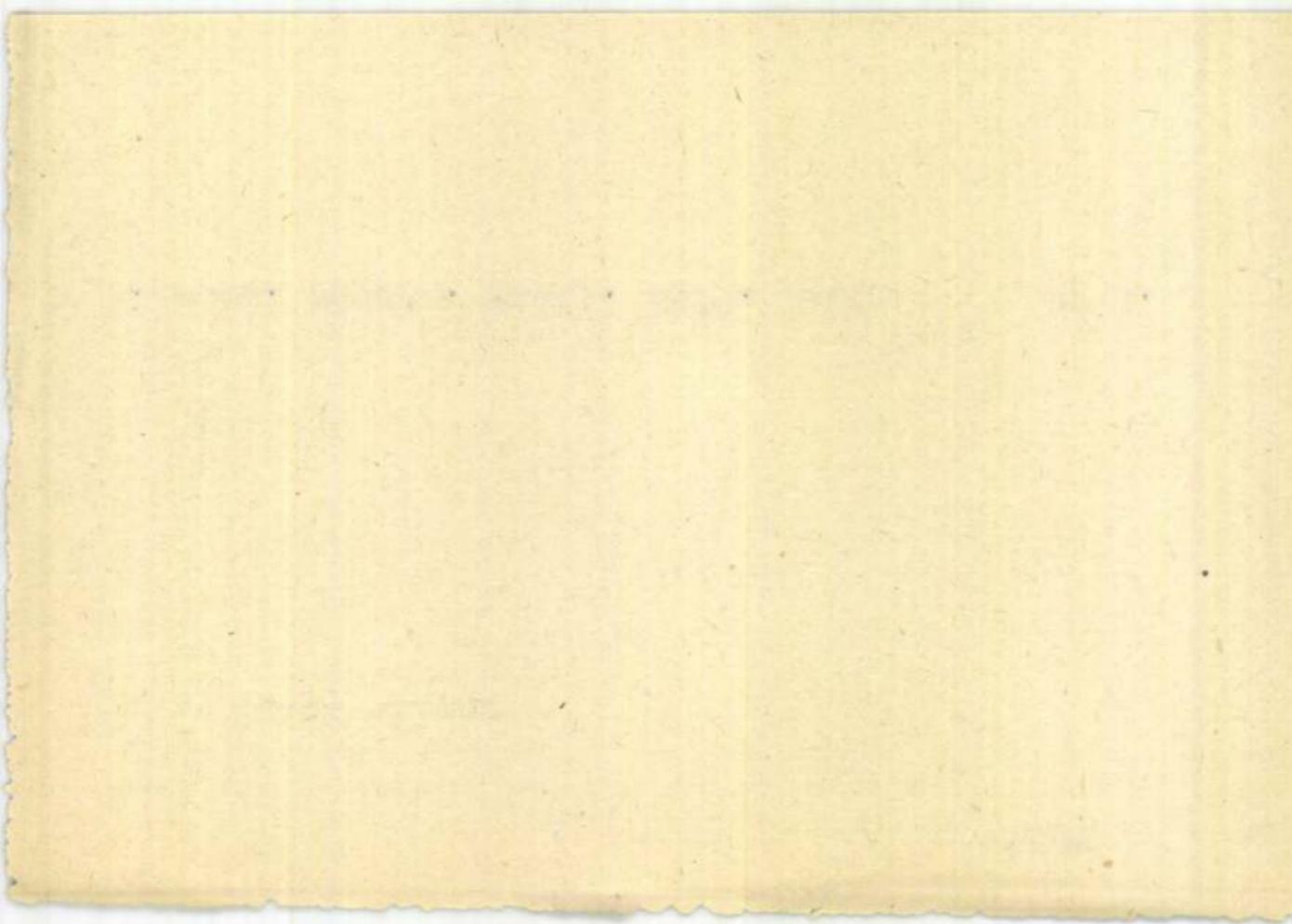
Budai Shapourkhan Tārāwāt bāgh -

Roisz Ujilwā qāshqāz

Rózsa Vilmos

Budapesti Pedagógus-Művész • "Ózdi Kohótelep" / röpp/

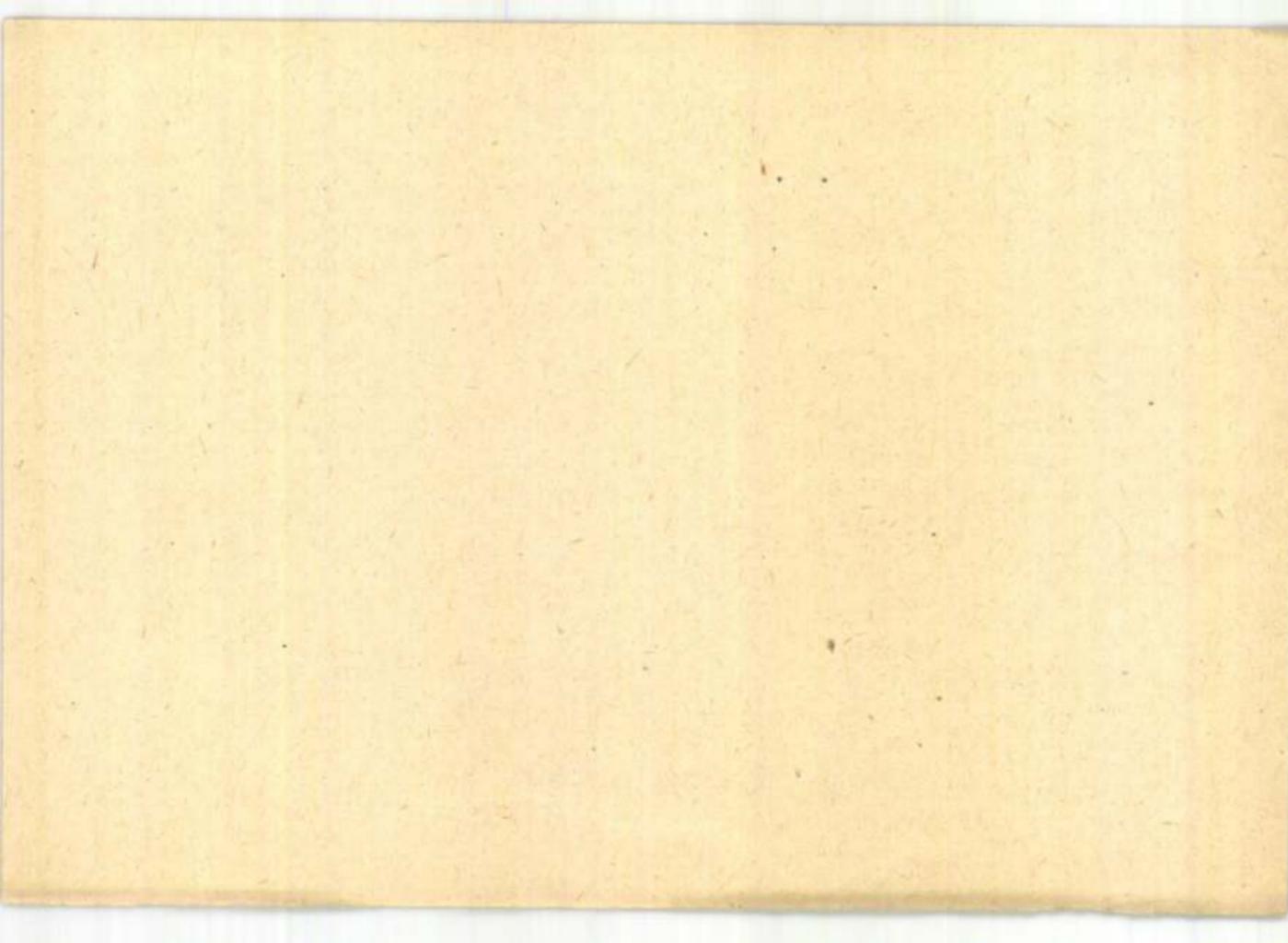

Holisz Vilmos

27. I.

V. Nemz. Képzőm. Művész. 1939. Kassa

MDC

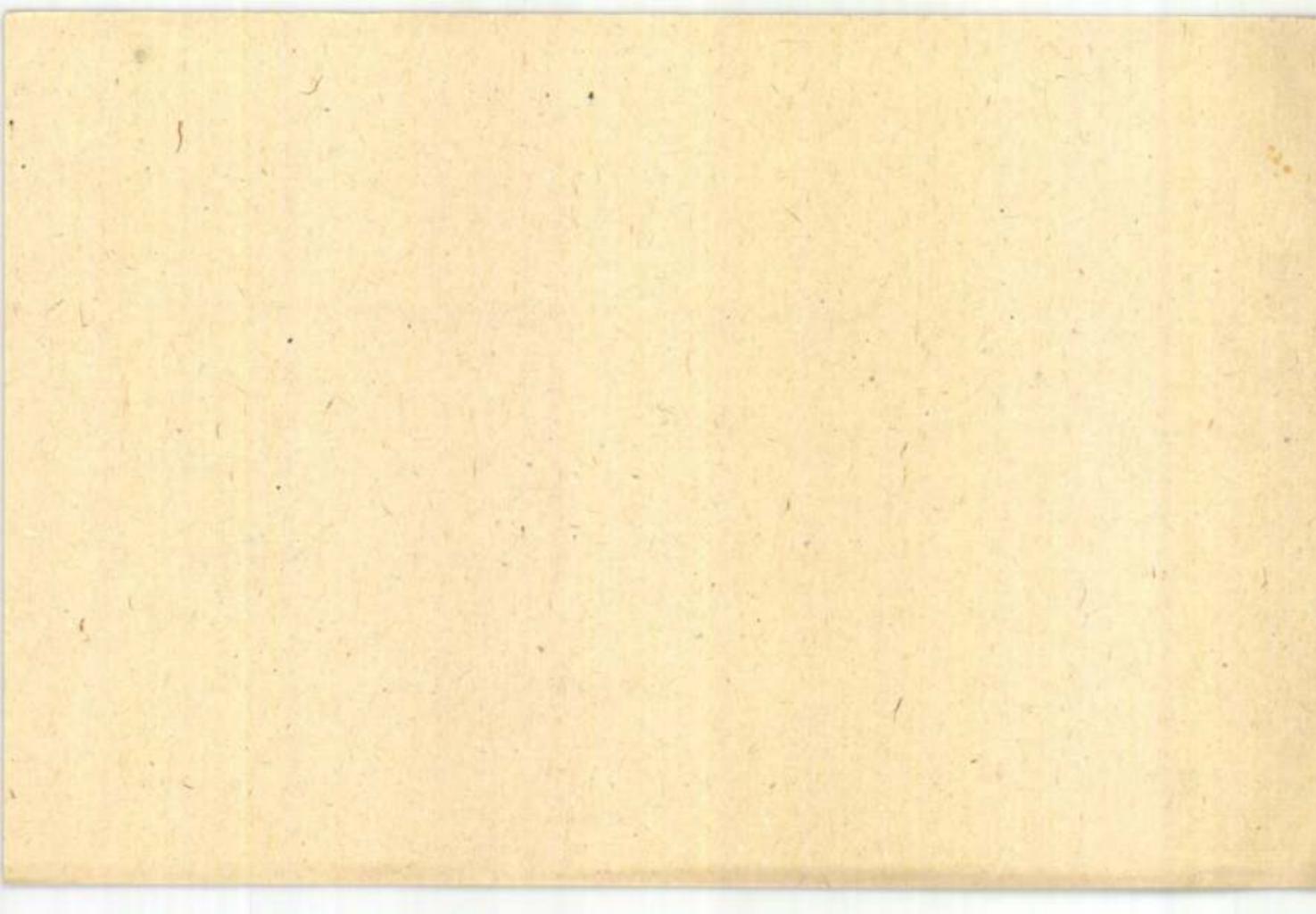

Rösz Vilmos, festő

Az özdí körhatalom, Kretarajz.

27. 1937. Április 29.-június 26. 12. I.
Gyilkos - Aligszámolt. IV. Nemzetközi Képzőművészeti kiállítás.

NDK

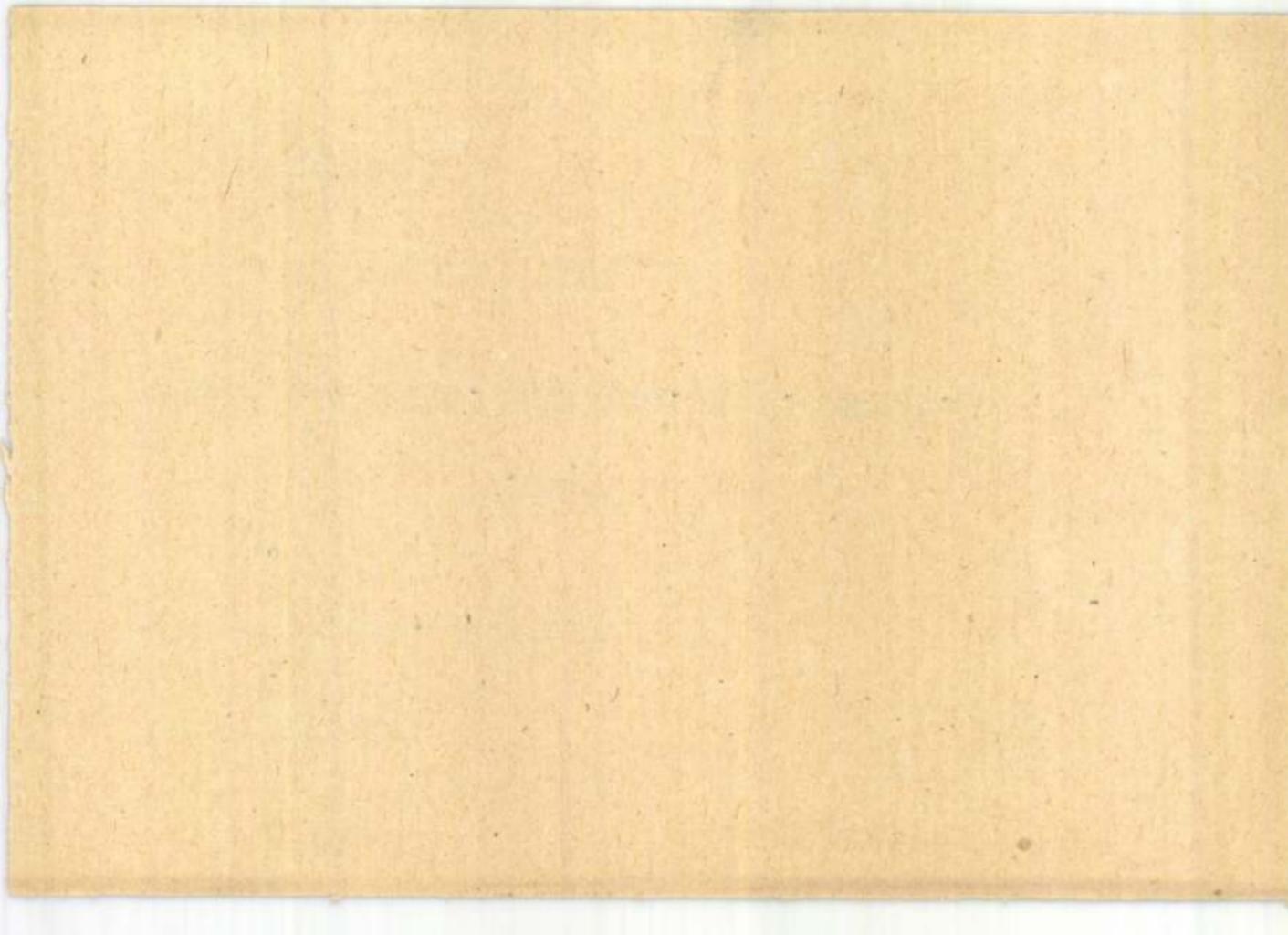

ROÍSZ VÍLLMOS

Tábori hazaik, kr.

Gyári részletek, kr.

Nagyterem 4. Csoport. Kétáll. 1957. febru.

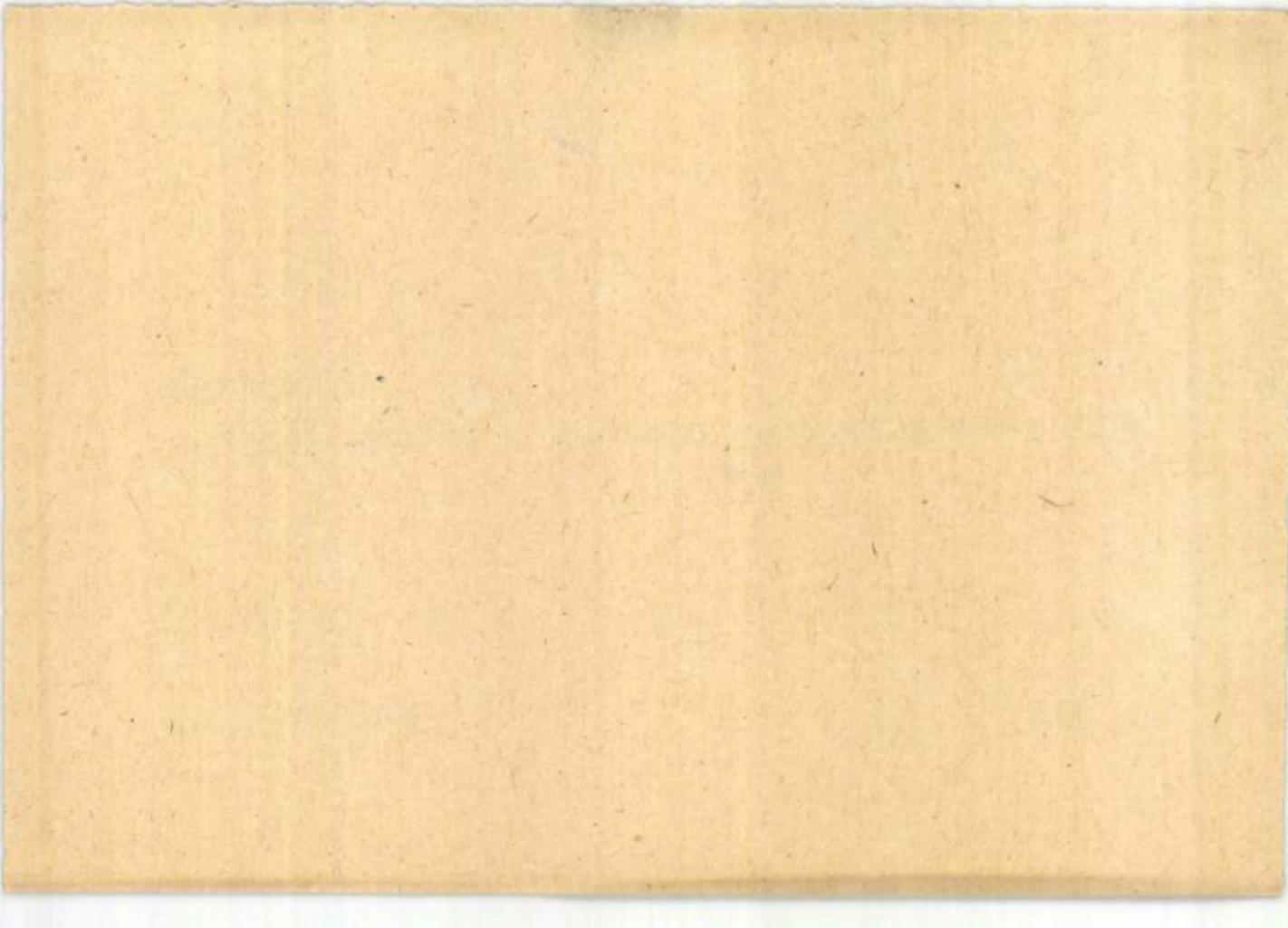

Rölesz Vilmos

Udvarhelysz László, széntiszáz

NDK

Micsarnok 1936. május. 14. 1161.

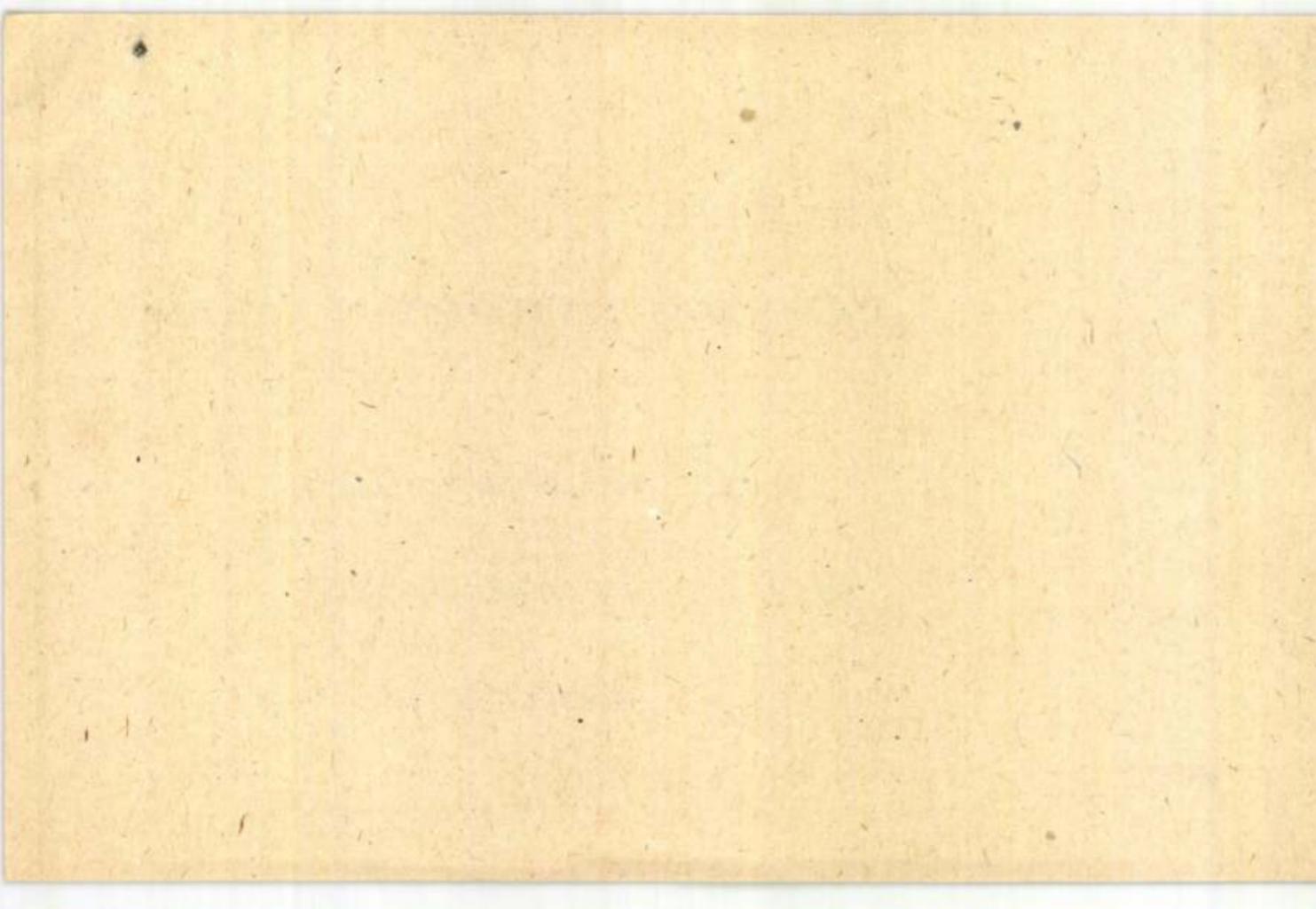

test 6

Rölsz Vilmos

MDK

Csatkai Endre: A soproni Képzőművészeti Kör
története.

Róisz Vilmos

Vajdahunyadi részletek, Kr.

Soproni skátor, Kr.

Műterem 4. Csoport. Katal. 1937. Ápr.

Diermonai, ^{rechts} Mikaylo ^{links} ramzott mit, 1625. Nic.
König: Belarus: KOLYI ECCLESIAE EZA
POHAR. mg. N.8 Umagas, 1625.

1520

1520
S. 64
M. 100
M. 100

Rozí Velimov

Vl. eis halley -

Ferk ^č p zom ^č olsk ^č v k

1936/37. 22. l.

Keltezett arrégepett villaigos, ezüst-
szürke tóvás jellemezzi, tölgő lóvas és
vadászruhaas arrégepetti: elszegorban pao-
tektőröknek. Olyanraez hercegnéek lóvas
arrégepett (1624 körül) es a királyi tonnorok-
kös Don Baltasar Carlos urró Pounini
úl6 Kepet (mindketted Prado). Ez ke-
ppen a nagy emberábrázolat mint ki-

Ross Vilno

1927/28 Neostorelli, telef

1928/29 - 1932/33

Ferkép zomfoiskévk

1921.

mai 1849. mérő - an.

a varacson ethelyezett kis agyni hörül levek leíró
korvai tel és örökké hatnál kettemi ~~feketene~~. Bal
onnan diszítet lobogó húscsíkban, förgyel alakja ha-
s beljával előre mutat. Virágzó zöld rüppel, m-
pániai egg ostrák rüppel erit ópia, egy vadai rüppel
öt a ver fügylek, hanyar felvirág. Szíkhatal a mene-,
valánkon az mazsikai, s egy vadai a galpo-
ben csírázva, hármaság lásdható.

nereki 28.4: 40.3 cm.

749.

N. 353/102
- 785.

Rozz Vlčkov

Proprietor

1926.

Sinick 1930, 82. C.

1880
is very poor

Roriz Verlens

woch

3

Steuerbeck 1941. 37. 4

16, 18. l. (R. V. nubiferum -
Midlitaria -)

24.9.-1992-t, a csatolt kefizá
táró számlájának javára befizetések.
az faktúra értékét, 248.7.
lásval, picivel ke a M. kiv. Postata
Még kaptam a M. kiv. Pos.
szel az összeggel számla
az fenti összeget tartoasz
Colyo hó 20-i megrendele
9.60 m. halványíték.

et assiett' cit'et' at'ret'to

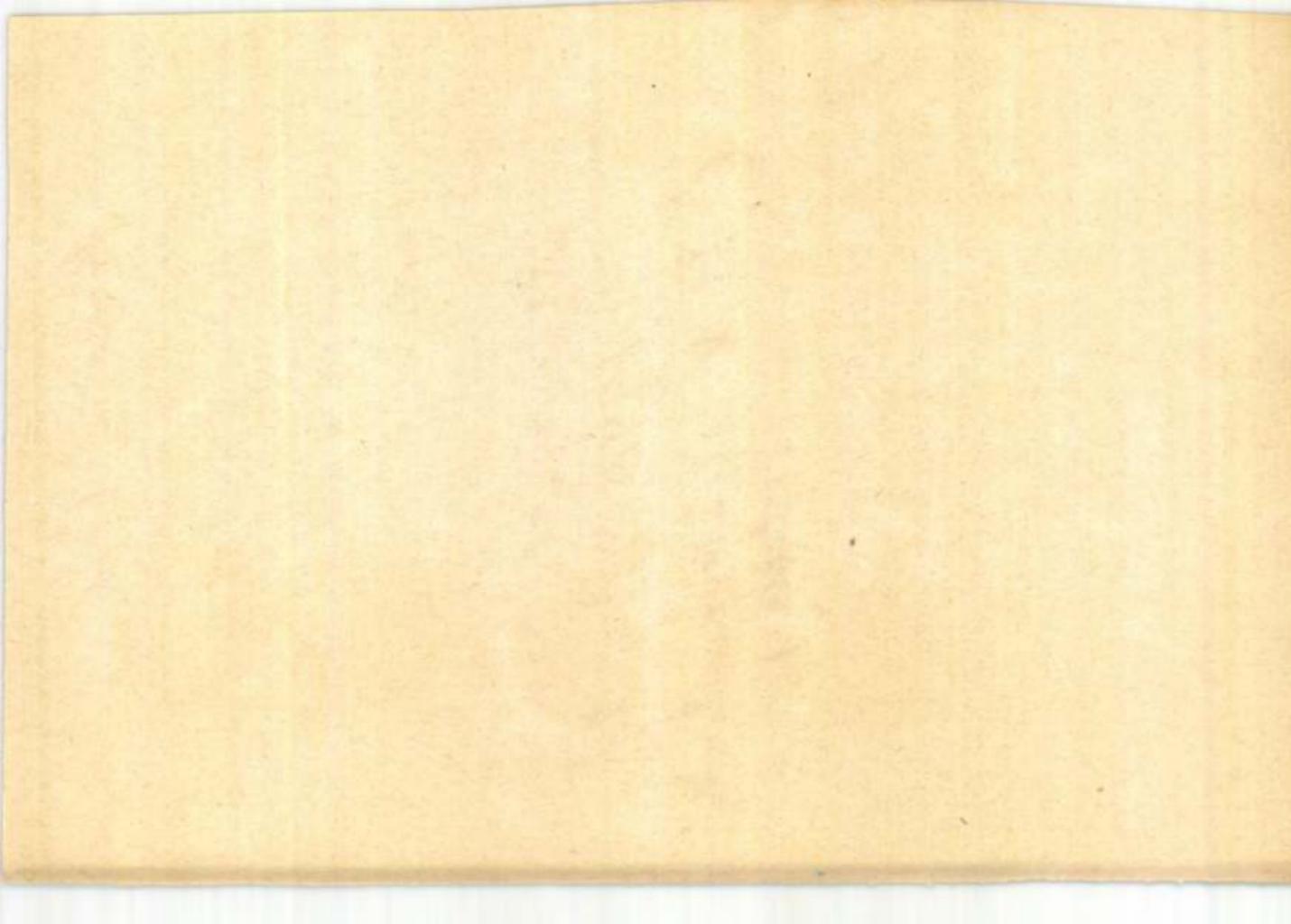
Roxo Vihos
festo'

Período a duração etan
c. frenho/estribo

Perí.

Munoz 1941. 37. n.

14. l.

Roisz Viburnus

festu'

rod

—

Shrub

1940. 31. n. 2.

C. R. V. number 29. 1.
Tilia,

Roziv Vilimov

foto

xxii. 1906. Bratislava 2019-

čas

Hrváčik Štefan soprani
piano "Kaminička"

Czakósl

THE MEXICAN

Roz' věnu

foto

M. Šonka n. d.

MKSZ 1947

titkárának eddigi havi 270 P. fizeté-
el állandóan szüntesse meg; e helyett
-től tövábbi intézkedésig havonkint
enczven /:290:/ pengő fizetést 73523.

erhére utaljon ki. Budapest, 1928. évi
rendeletéből: Tihanyér Lajos s.k.m-

álos másolata hiteléül:

—
knowm

ri s.hiv.igazzató.

Kiadvány niteleül:

~~János Nádasdy~~
miniszteri shiv. igazgató.

L.
Párizs
1943. 11. 11. 1. 11
boncuk

szülelemelésekhez

Rossi László
címér

unkásbiztosító Pénztár

nető-út 19/B.

Figyelmeztetés!

Minden munkálunkban
a tagjárulékokat feljavas nélküli a hónapban
napján befizeti, mert emiatt e működésben a
4790/917 M. rendelet 40. §-a értelmében
kihágási eljárás von maga után.

JOS BIZOTTSÁGA

B U D A P E S T

1. számu átiratára tudatjuk, hogy az
mlájáról törlöttük, illetve 1990 K 39
a könyveltük el.-
úár hó 25-én.

KÜKKÖS

1990. 11. 27.
BIZTOSÍTÓ

Magisztrátus

H. Müller

ԵՐԵՒԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ

卷之三

Report

2
Nov

Rosiz behens

gla

~~Wöllerer Recorsoit, nach
Talnau, zur Einholung von
Metall.~~

1936 june 27.

Herrnwald
Stichai.

BB.

Roz 2 Vilnius

Tr. i.e.

Ferkēp zo mfoisk v k

1933-34, 48-60
Lithuanian
language

egyik kagylóból egy kis sósvízben főtt kelvirágrozsát szünk, sűrű majonézzel bevonjuk, köréje egy kosztvagyadt sonkát és aszpkot teszünk és madársalátá díszítjük.

Narancskrémm: $\frac{3}{4}$ kg enkrot 2 narancs részelt héjához kevés vízzel szízzük, hozzáadunk 7 főlőt, rabbolt narancsot, melyeknek magvát kivettük és 2 cserom levét és sűrűre befőzzük. Szitán áttörjük, hozzáadunk 5 levél zselatint, $\frac{1}{2}$ liter fölvert tejszínhabot, $\frac{1}{2}$ horosphár Meinl-féle Triple Sec likört. Egy bomlásformát kirakkunk Meinl-féle piskótával, beletöltjük krémét és néhány órára hidegre vagy jég közé állítjuk.

Február
20
hétfő

Délben: Lencseleves, füssölt karaj luskos káposztával szalonnásgomböccsalma, Meinl-fekete.
Este: Lencsefőzelék sült braunsweißvel.

Február
21
kedd

Délben: Zöldségleves, ürücombavadsan makkarónival, vegyes Meinl-befő Meinl-fekete.
Este: Panirrozott és kirántott vegyes főzelék tartármártással.

Február
22
szerda

Délben: Paszirrozott árpagyöngyleverekkott burgonya, csehpimász Meinl-fészálvizzel, Meinl-fekete.
Este: Huszárosléjos tejfölös tojással Meinl-tea.

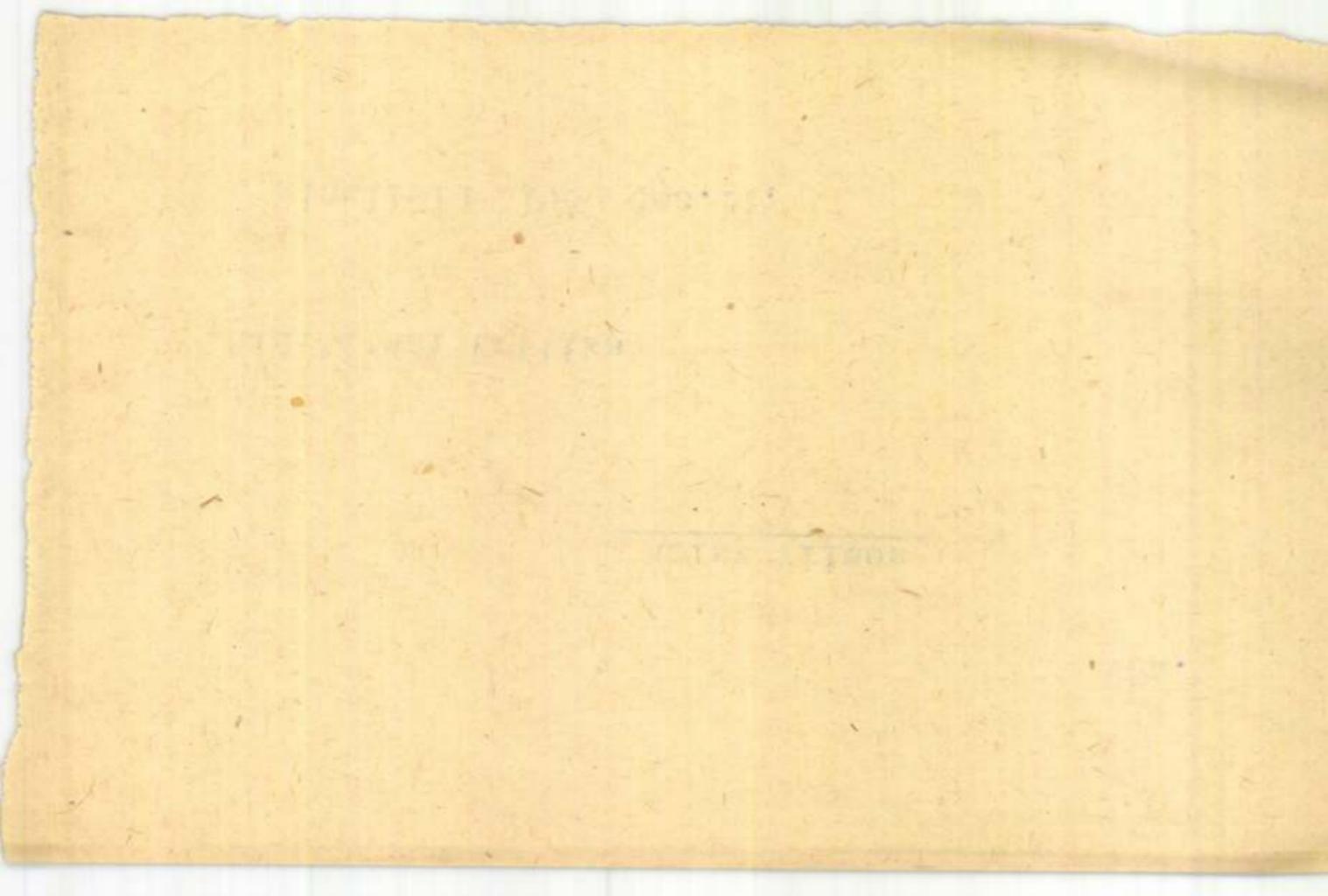
R e c e p t : Rakott burgonya: Egy tötaformát Epocával kikenünk, Meinl-féle panirozóliszt meghintjük, egy sor főtt, szcletekre vágott burgonyát

Doina Vilmos
grafikus

Szabad Művészeti

1950. 9. n. 362.-P.

Arcany János rt.

MDK.

Róisz Vilmos

Kiallítási kritika

Kisalfföld 1966 dec. 11.